ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΑΠΟΚΡΥΦΑ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΥΓΕΝΕΙΟΥ ΣΥΗ, (EUGÈNE SUE.)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

Ἰ. Ἰσιδωρίδου Σκυλίσση.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΣΜΥΡΝΗ,

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν ΠΑΡΙΣΙΑΝΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΩΝ

Διευθυνομένου ὑπὸ Γ. Ἠ. Καψάλη.

1845.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΑΠΟΚΡΥΦΑ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΥΓΕΝΕΙΟΥ ΣΥΗ, (EUGÈNE SUE.)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

'Ι. 'Ισιδωρίδου Σκυλίσση.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΣΜΥΡΝΗ,

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν ΠΑΡΙΣΙΑΝΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΩΝ

Διευθυνομένου ὑπὸ Γ. Ἡ. Καψάλη.

1845.

Πρόλογος

ΤΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ.

Ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπροκηρύχθη ἡ ἔκδοσις τῶν ΑΠΟΚΡΥΦΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ, μία ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν [1] ἔγραψε τὰ ἐφεξῆς·

« Ὁ Κ. Ι. Ι. Σκυλίσσης ἐκδίδει μετάφρασιν τοῦ Mystères de Paris· *Ἀπόκρυφα τῶν Παρισίων*. Τὸ ἔργον εἶναι τολμηρόν· ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ὠκεανὸς, ἀλλὰ ποῖος κάλαμος δύναται νὰ περιγράψῃ τὰς πολυχρόους ἐκείνας ζωγραφίας τῶν ὑποχθονίων Παρισιανῶν σκηνῶν; — Τί ὠφελεῖ πρὸς τούτοις νὰ καταδείξωμεν εἰς Ἕλληνας ἀναγνώστας τόσα ἐγκλήματα, τόσους διαλόγους κακούργων, τὰ ὁποῖα ἡ φαντασία τοῦ Κ. Ε. Süe, ἐκ μικρᾶς ἀληθείας ὁρμωμένη, ἐπλαστούργησε καὶ ἐμεγαλοποίησε; »

Τῳόντι, οἱ δύο οὗτοι λόγοι εἶναι σπουδαιότατοι, καὶ τοὺς ἐσεβάσθημεν, καὶ τοὺς ἐμελετήσαμεν πρὶν ἔτι ἀναλάβωμεν τὸ χαλεπὸν καὶ ἀκροσφαλέστατον (très-délicat) ἔργον.

Χαλεπὸν, ὡς πρὸς τὴν μετάφρασιν.

Ἀκροσφαλέστατον ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα.

Καὶ διὰ μὲν τὸ πρῶτον· Ὁποία τις ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν θέλομεν προτιμήσει; Ἡ γραφομένη; ἀλλ' οὕτως ἐχάθη ὅλη ἡ παράστασις τῶν χυδαίων ἢ ἀλιτηρίων ἡρώων τῆς μυθιστορίας μας. Ἡ καθομιλουμένη; ἀλλὰ διακόπτει πολλάκις τὰς συνδιαλέξεις τῶν προσώπων ὁ συγγραφεύς· ἀλλ' ὁμιλοῦν ἐν τῷ μεταξὺ ἄλλα πρόσωπα εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀνήκοντα κοινωνίαν.

[1] Ἡ Ἀναμόρφωσις εἰς ἀριθ. 33. (1 Αὐγούστου 1844).

Ἐπροκρίναμεν λοιπὸν, ἂν ἠθέλαμεν νὰ ἐπιληφθῶμεν τοῦ ἔργου, νὰ πράξωμεν ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ δράματος κωμικοτραγικοῦ, παρασταθησομένου ἐν ταῖς ἡμέραις μας ἐπὶ σκηνῆς θεατρικῆς· νὰ δώσωμεν εἰς ἕνα ἕκαστον τὸ οἰκεῖον λεκτικόν· τὴν φυσικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν. Ἀλλέως, ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐπιχειρισθῇ τις μετάφρασιν τῶν *Ἀποκρύφων τῶν Παρισίων* διὰ τοὺς ὁμογενεῖς· φυσικῶς ἀδύνατον.

Ἀλλὰ πόσαι δυνάμεις ἐχρειάζοντο καὶ πρὸς τοῦτο! πόσα βοηθήματα! Ὑπάρχουσι ξέναι τινὲς λέξεις, πολλάκις ἀναπόφευκτοι. Ἦτον ἀνάγκη νὰ ἐξελληνισθῶσιν ἀντικείμενά τινα παντάπασιν ἀλλότρια καὶ εἰς τὸν ἀρχαῖον καὶ εἰς τὸν μεταγενέστερον Ἕλληνα·— φράσεις τινὲς, τὰς ὁποίας μόνος ὁ γαλλικὸς πολιτισμὸς ἠδυνήθη νὰ ἐπινοήσῃ καὶ σχηματίσῃ. Ταῦτα, καὶ ἂν ἐξελληνίζοντο, ἤθελον ἀρά γε ἐννοεῖσθαι ἀφ' ὅλους ἐν γένει τοὺς ἀναγνώστας;

Ἐφωδιάσθημεν διὰ μιᾶς μεταφράσεως ἰταλικῆς, διὰ τοῦ γαλλικοῦ λεξικοῦ τοῦ Napoléon Landais, διὰ τῶν ἁπλοελληνικῶν τοῦ Κ. Βυζαντίου καὶ τοῦ Βλάχου, χρησιμευσάντων ἡμῖν τὰ μέγιστα εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν. Ὡς δευτέρου δὲ λόγου βοηθήματα, ἐλάβομεν τὸ γαλλοελληνικὸν λεξικὸν τοῦ Κ. Γκαρπολᾶ, τὸ ἑλληνικὸν τοῦ Κ. Βυζαντίου· ἓν λεξικὸν τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν καὶ τόπων τῶν Παρισίων, ἓν ἄλλο τῶν πολιτικῶν λέξεων, καὶ τὸ ἐγκυκλοπαιδικὸν τοῦ C. Saint-Laurent (*Dictionnaire Encyclopédique Usuel*).

Συνάρσει τῶν βιβλίων τούτων προέβημεν εἰς τὸ στάδιον. Ἂν τὴν ἰδέαν καὶ τὰς δυνάμεις μας ἐστεφάνωσεν ἐπιτυχία τις, μαρτυρεῖ τοῦτο ἡ πληθὺς ὀκτακοσίων περίπου συνδρομητῶν, ἀναβάντων εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν καθόσον προέβαινεν ἡ περιοδικὴ ἔκδοσις.

Ταῦτα περὶ τῆς μεταφράσεως.

Περὶ δὲ τῆς ἄλλης ἰδέας· πρῶτον μὲν ὑποθέτομεν ὅτι ὁ συντάκτης τοῦ ἄρθρου τῆς ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος δὲν ἀνέγνωσε μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας τὴν μυθιστορίαν ταύτην, ὡς ἀναμφιβόλως συμπεραίνουσι τοῦτο καὶ οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν.

Καταδεικνύονται, ναὶ, *ἐγκλήματα πολλὰ καὶ διάλογοι κακούργων*, ἀλλὰ σωτηρίως πως καὶ ἀποτρεπτικῶς.

Τὰ *Παρισίων Ἀπόκρυφα* εἶναι μία μεγάλη σελὶς τοῦ ἀνθρωπί-

του βίου· ἓν τμῆμα τοῦ ἀπεράντου ἱστοῦ τὸν ὁποῖον ἐξυφαίνουσιν ἀδιακόπως ὅλοι ὁμοῦ οἱ θνητοὶ, διαποικίλλοντες αὐτὸν ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν διάκρισιν. Ὁ ἱστὸς οὗτος ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ πρωτοπλάστου, καὶ δὲν θέλει διακοπὴν εἰμὴ εἰς τὴν τοῦ αἰῶνος συντέλειαν.

Θέλει τις δεῖγμα *ψηλαφητὸν* τοῦ ἀπεράντου, τοῦ πολυδαιδάλου, τοῦ πολυποικίλου νοητοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος; Ἰδοὺ τὰ *Παρισίων Ἀπόκρυφα*· ἰδοὺ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ περικλεὴς συγγραφεὺς ἔκοψεν ἐκ τῆς ἄκρας τοῦ ἱστοῦ ἓν δεῖγμα καὶ εἶπεν·

Οὕτως ὑφαντουργοῦμεν εἰς τὰς ἡμέρας μας.

Πρόδηλον δὲ εἶναι ὅτι, ὄχι μόνον πρὸς ἁπλῆν ἡμῶν περιέργειαν ἐκοπίασε πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠφέλειαν, ὁποίαν δὲν προξενοῦσι τὰ ἐμβριθέστερα φιλοσοφικὰ συγγράμματα.

Ἡ φιλάνθρωπος ἑρμηνεία του κινεῖ τὴν περιέργειαν, θέλγει, διδάσκει, ἐντυπώνει καὶ εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸν νοῦν ἰδέας καὶ αἰσθήματα, ὁποῖα εἰς τὸ Εὐαγγέλιον μόνον δύναταί τις ν' ἀπαντήσῃ.

Ἀλλ' ἐδῶ ἀποκτᾷ τις καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ κόσμου· μανθάνει νὰ προφυλάττηται ἀπὸ τὰς πλεκτάνας τῶν δολίων ἀνθρώπων· πολιτίζεται ὡς νὰ ἀνετράφη εἰς τὴν Εὐρώπην· γνωρίζει τὸν *μέγαν* λεγόμενον *κόσμον*, καὶ, τὸ ὡραιότερον, καθίσταται φίλος τῶν πενήτων· ἂν ὄχι χάριν φιλανθρωπίας, τοὐλάχιστον χάριν διασκεδάσεως. Ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς τελευταίας σελίδος τῶν *Ἀποκρύφων τῶν Παρισίων* αἰσθάνεται εἰς ἑαυτὸν πραγματικὴν ἠθικὴν βελτίωσιν.

Μία σοφὴ ἐπιστολὴ φιλομούσου τινὸς φίλου μας, ἐγνωσμένου εἰς τὴν δημοσιογραφίαν, ἐλθοῦσα ἡμῖν ἐγκαίρως, δικαιοῖ τὴν μετάφρασίν μας καὶ δι' ἐμβριθεστάτου τινὸς δευτέρου λόγου, κατὰ πάντα συνᾴδοντος μὲ τὸ αἴσθημά μας.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅτι δίδομεν πέρας εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα προλεγόμενα διὰ τῆς σπουδαίας καὶ εὐφραδεστάτης ἐπιστολῆς τοῦ ἀξιοτίμου φίλου μας.

« . . . .

. . . Βεβαιώσου ὅτι δύσκολον ἦτο νὰ μὲ πέμψῃς σύγγραμμα ἐπὶ τοσοῦτον διεγεῖρον καὶ θεραπεῦον τὴν περιέργειαν. . . .

. . . .

« Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, πολλαχοῦ διασκορπισμένη, καὶ ὑπὸ διάφορα καὶ ἐναντία διάγουσα πολιτεύματα, ἔχει ἀνάγκην *ἑνώσεως*, *ταὐτότητος αἰσθημάτων καὶ φρονημάτων*. Εἰς τὴν ἕνωσιν δὲ ταύτην, τὴν τόσον ἀναγκαίαν πρὸς ὕψωσιν τοῦ ἔθνους μας, συντείνει βραδέως καὶ ἀνεπαισθήτως πᾶσα ἐφημερὶς, πᾶν σύγγραμμα περιοδικὸν, πᾶν βιβλίον. Δῆλον δὲ ὅτι, ὅσον ἑλκυστικώτερον περιοδικόν τι, ὅσῳ μᾶλλον ἐκτεταμένη ἡ κυκλοφορία του, τόσον μεγαλητέρα ἡ ἐξ αὐτοῦ ὠφέλεια. Μέγα δυστύχημα, φίλε, τοῦ ἔθνους μας, ὅτι στερούμεθα νεωτέρων κλασικῶν συγγραμμάτων πανταχοῦ τιμωμένων καὶ πανταχοῦ ἀναγινωσκομένων. — καὶ ἐκ τούτου ἡ κατὰ τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ φρονεῖν μεγίστη ἀνομοιότης τῶν Ἑλλήνων.

« Τὰς ἀρχαίας Ἑλληνικὰς φυλὰς ἐνέπνευσε καὶ μέχρι τινὸς συνήνωσε καὶ ἀποκατέστησε περικλεὲς ἔθνος ἡ Ἰλιὰς τοῦ Ὁμήρου· αὐτὴ ἐγέννησε ποιητὰς, αὐτὴ στρατηγοὺς, αὐτὴ ῥήτορας, αὐτὴ ἀγαλματοποιοὺς, αὐτὴ ζωγράφους· ἐν ἑνὶ λόγῳ, αὐτὴ διανοητικῶς ἔπλασε καὶ ἐμόρφωσε τὸ ἔθνος. Τὴν σήμερον, τί ἔχομεν εἰς τόπον ἐκείνης; οὐδὲν λόγου ἄξιον· ἕως πρὸ μικροῦ, ὁ Ἐρωτόκριτος, τὰ Παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς, καί τινα θρησκευτικὰ βιβλία ἀπετέλουν τὴν βιβλιοθήκην τοῦ λαοῦ. Καὶ ποίας ἰδέας ἐνεπνέοντο; Εὐτελεῖς τινας μόνον. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐκδοθῶσι καὶ νὰ ἐκδίδωνται διὰ τὸν λαὸν συγγράμματα ἀνωτέρου χαρακτῆρος, ἁρμόδια νὰ ἐμπνέωσιν εἰς τὰς ψυχὰς ὅλου τοῦ ἔθνους γενναῖα φρονήματα — νὰ μεταδίδωσιν ἰδέας, αἵτινες καὶ τὸ πνεῦμα νὰ φωτίζωσι, καὶ τὴν καρδίαν νὰ καθαρίζωσι.»

Ὡς τοιοῦτον βιβλίον, εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅτι παρουσιάζομεν σήμερον εἰς τοὺς ὁμογενεῖς τὰ *Παρισίων Ἀπόκρυφα*.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗι, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1845.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΑ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΑΠΙΦΡΑΓΚΟΝ.

Ἐν ἔτει 1838, μηνὸς ὀκτωβρίου φθίνοντος, εἰς ψυχράν τινα καὶ βροχερὰν ἑσπέραν, ἀνὴρ ἀθλητικοῦ ἀναστήματος παλαιὸν ἀχύρινον σκιάδιον μὲ γύρους πλατεῖς φορῶν καὶ ἀγοραῖον ἡμιχιτώνιον[1] ἐκ πανίου κυανοῦ, κυματούμενον ἐπὶ παρομοίας περισκελίδος, διέβη τὴν ἐν Παρισίοις γέφυραν τῆς Συναλλαγῆς[2] καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὴν παλαιὰν Χώραν[3], λαβύρινθον σκοτεινῶν, στενῶν καὶ σκολιῶν ὁδῶν, ἀπὸ τοῦ Παλατίου τῆς Δικαιοσύνης[4] μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας[5] ἐκτεινόμενον.

Ἡ συνοικία αὕτη, καί τοι περιωρισμένη καὶ ἐπιτετηρημένη εἰς ἄκρον ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ἄσυλον ἢ καταγώγιον πολλῶν ἐκ τῶν κακούργων τῆς πόλεως συναγελαζομένων εἰς τὰ Ταπιφράγκα[6].

Ταπιφράγκα ὀνομάζουσιν εἰς ἰδίαν των διάλεκτον, ἀργοτικὴν[7] καλουμένην, οἱ λησταὶ καὶ κακοῦργοι τῶν Παρισίων καπηλεῖά τινα τῆς ἐσχάτης κλάσεως, συνήθως διευθυνόμενα, ἢ ἀπὸ κατάδικον ἀποτίσαντα ἤδη τὴν ποινήν του, δράκον[8] καλούμενον παρ' αὐτοῖς, ἢ ἀπὸ γυναῖκα τῆς αὐτῆς ἀπωλείας, δράκαιναν[9]. Αὐτοῦ συχνάζουσιν ὅλα τὰ καθάρματα τοῦ Παρισιανοῦ λαοῦ· ἄνδρες βάραθροι[10] ἀπολυθέντες, λησταί, φονεῖς, ὅλοι αὐτοῦ . . . . . Ἐκπληροῦτ' ἔγκλημά τι; ἡ ἀστυνομία ῥίπτει, δότ' εἰπεῖν, τὰ δίκτυά της ἐντὸς τῶν τελμάτων αὐτῶν, καὶ σχεδὸν πάντοτε ἀνασπᾷ τὸν ἔνοχον.

[1] *Bourgeron.*—[2] Pont au Change.—[3] La Cité.—[4] Palais de Justice, οἶκος μεγαλοπρεπὴς ὅπου ὑπάρχουσιν ἡνωμένα τὰ δικαστήρια.—[5] Notre-Dame de Paris.—[6] Tapis-franc, κατὰ λέξιν σημαῖνον Τάπης ἀδούλωτος. Σημειωτέον ὅτι αἱ δι' ἀραιωμένων ἢ κυρτῶν χαρακτήρων σημειούμεναι Γαλλικαὶ ἢ Ἑλληνικαὶ λέξεις εἶναι διεφθαρμέναι ἢ διεστραμμένου νοήματος.—[7] *Argot,* εἶδος Κοραχιστικῶν.—[8] *Ogre.*—[9] *Ogresse.*—[10] *Forçats,* οἱ κοινῶς κατεργάραι.

Ἐκείνην λοιπὸν τὴν νύκτα ὁ ἄνεμος εἰσώρμει σφοδρῶς εἰς τὰς πενθίμους στενωποὺς τῆς παλαιᾶς Χώρας, καὶ τὸ αὐχμηρὸν καὶ τρέμον φῶς τῶν ὑπὸ τοῦ βορέως κλονιζομένων κρεμαστῶν φαναρίων ἀντανακλᾶτο εἰς τὰ μελανοειδῆ νερὰ τοῦ αὔλακος ὅστις διήρχετο κατὰ μέσον τὰ βορβορώδη λιθόστρωτα τῶν ὁδῶν.

Αἱ οἰκίαι, πηλόχροοι καὶ διατρυπημέναι ἀπὸ σπάνιά τινα παράθυρα σκωληκόβροτα, συνήπτοντο σχεδὸν διὰ τῶν στεγασμάτων· τόσον στεναὶ ἦσαν αἱ ὁδοί. Σκοτειναὶ καὶ βρωμεραὶ δίοδοι, ἐν εἴδει προαυλίων, ὡδήγουν πρὸς ἀναβάθρας σκοτεινοτέρας, βρωμεροτέρας, καὶ οὕτως ὀρθίας, ὥστε μόλις ἠδύνατό τις νὰ τὰς διασκελίζῃ κρατούμενος ἀπὸ σχοινίον προσηρτημένον εἰς τὸν τοῖχον δι' ὀχέων σιδηρῶν.

Ἐπιδείγματα ἀνθρακέων ἢ μεταπρατῶν κρεάτων ἀχρείων ἐπλήρουν τὰ χαμώγεια τινῶν ἀπὸ τὰ κατοικητήρια ἐκεῖνα, καὶ μ' ὅλην δὲ τὴν ποταπότητα τῶν πραγματειῶν αὐτῶν, ὅλα σχεδὸν τὰ ἐργαστήρια ἐπροφυλάττοντο διὰ κιγκλίδων σιδηρῶν· τοσοῦτον ἐφοβοῦντο τοὺς θρασεῖς τῆς ἐνορίας κλέπτας οἱ πραγματευταί.

Ὁ ἀνὴρ περὶ οὗ ἀνεφέραμεν, εἰσελθὼν εἰς τὴν ὁδὸν Φάβας, μίαν τῶν κεντρικωτέρων τῆς παλαιᾶς Χώρας, ἐβράδυνε τὸ βῆμά του· ἐπάτησεν εἰς τὰ χώματά του. Ἡ νὺξ ἦτο βαθεῖα· ἄνεμος καὶ ὑετὸς ἐμάστιζον τοὺς τοίχους. Τὸ ὡρολόγιον τοῦ παλατίου τῆς Δικαιοσύνης ἐσήμανε μακρόθεν τὴν δεκάτην.

Ὑπὸ θολοσκέπαστα, σκοτεινὰ καὶ βαθέα ὡς σπήλαια πρόθυρα ἐνέδρευον γυναῖκες, αἱ μὲν ὑποτονθορίζουσαι δημώδη τινὰ ἐπῳδήν, αἱ δὲ συνδιαλεγόμεναι, ἄλλαι δὲ πάλιν, ἄναυδοι, ἀκίνητοι, μηχανικῶς θεωρῶσαι τὴν εἰς χειμάῤῥους καταῤῥέουσαν βροχήν.

Καὶ ὁ τὰ ἡμιχιτώνιον φορῶν ἐστάθη ἀποτόμως ἐνώπιον μιᾶς τῶν ψυχῶν ἐκείνων, σιωπηλῆς καὶ σκυθρωπῆς, τὴν ἥρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ «Κελαϊδήατρα[1] καλησπέρα» τὴν εἶπεν.

Ἡ δὲ γυνὴ ὀπισθοδρομοῦσα «Καλή σου 'σπέρα, Μαχαιροβγάλτη[2]... ἡσύχασε κακόμοιρε....» ἀπήντησε μὲ φωνὴν δειλίας.

Τὸ ἐπώνυμον Μαχαιροβγάλτης ἐδόθη εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐντὸς τοῦ κατέργου, ὅπου πρότινος καιροῦ εἶχε πληρώσει τὴν ποινήν του.

—Μιὰ καὶ μοῦ ἦλθες δεξιά,—ἐπανέλαβεν ὁ κακότροπος—θὰ μὲ κεράσεις ἕνα ἀφ[3], ἤ, κακομοίρα, ἐσὺ τὸ 'ξεύρεις!—ἐπρόσθεσε μὲ καπηλικὸν γέλωτα.

[1] Goualeuse.—[2] Chourineur.—[3] Eau d' aff ἀντὶ eau de vie, ἤτοι ῥακήν. Ἐνταῦθα ὁ γάλλος συγγραφεὺς ἐξαιτεῖ τὴν τῶν ἀναγνωστῶν του ἀνέχειαν πρὸς τὰς διεφθαρμένας λέξεις, τὰς ὁποίας, διὰ νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ἀνθρωπόμορφον κοινωνίαν τοῦ συρφετοῦ τῶν Παρισίων ἀναγκάζεται νὰ μεταχειρισθῇ. Ἡμεῖς μεταφρασταί, ὁμολογοῦμεν ἐνταῦθα τὴν εἰς τοῦτο ἀπορίαν μας. Ἡ δυσαρέσκειά μας εἶναι πολλὴ ὅτι θέλομεν βιασθῇ νὰ προσφύγωμεν εἰς λεκτικὸν ἐπίσης σόλοικον. Ἔχομεν τὴν ἐξώλην καὶ προώλην Λίγγουα-φράγκα!

—Ὅρκο σοῦ κάμνω πῶς δὲν ἔχω λεπτό.—ἀπεκρίθη τρέμουσα ἡ Κελαϊδήστρα.

—Ἔλα τώρα![1] ἡ δράκαινα τοῦ ταπιφράγκου σ' ἐμπιστεύεται καὶ σοῦ δανείζει, γιατὶ ὑαλίζεις.

—Ὄχι, ὄχι . . . ἐγὼ ἀκόμα τῆς χρεωστῶ τὰ φορέματά μου.

—Ἆ! ἀκόμα 'μιλᾶς;—ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ὁρμῶν κατόπιν τῆς Κελαϊδήστρας, καταφυγούσης εἰς σκοτεινήν τινα αὐλήν.—Αἶ! τώρα ὁποῦ σὲ κρατῶ;—ἐπρόσθεσε μετά τινας στιγμὰς, ἁρπάσας διὰ τῆς μιᾶς τῶν ὑπερμέτρων χειρῶν του χεῖρα λεπτὴν καὶ εὔκλαστον.—Τώρα εἶναι ὁποῦ θὰ μοῦ χορέψεις.

—Ἐσὺ θὰ χορέψεις!—εἶπε φωνή τις ἔντονος, ἀνδρική.

—Ἄνδρας! Μωρὲ Κοκκινοχέρη[2], ἐσὺ εἶσαι; 'μίλα μωρέ . . . τί σφίγγεις ἔτσι; . . . Εἶμαι 'ς τὴν αὐλὴ τοῦ 'σ π η τ ι ο ῦ σου . . . σ' ἐνοίωσα . . . ἐσὺ εἶσαι.

—Δὲν εἶμ' ἐγὼ ὁ Κοκκινοχέρης—εἶπεν ἡ φωνή,

—Τὸ λοιπὸν δὲν εἶσαι φίλος . . . ἅ! τὸ λοιπὸν ἔχει νὰ βρέξῃ κόπανος!—ἀνεβόησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.—Μὰ τί χεράκι εἶν' αὐτό;

—Τὸ 'τέρι τουτουνοῦ—ἀπεκρίθη ἡ φωνή. Καὶ ὑπὸ τὴν ἁπαλὴν ἐπιδερμίδα τῆς χειρὸς ἥτις ἐκράτει αὐτὸν στιβαρῶς ἐκ τοῦ λαιμοῦ, ὁ Μαχαιροβγάλτης ᾐσθάνθη ὅτι ἐτανύοντο νεῦρα χαλύβδινα. Ἐν τούτοις ἡ Κελαϊδήστρα, σπεύσασα πρὸς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς, ἀνέβη τινὰς βαθμίδας· ἔπειτα σταθεῖσα ἀνέκραξε πρὸς τὸν ἄγνωστον αὐτῆς προστάτην·

—Ὦ! σ' εὐχαριστῶ, παλληκάρι. Ἤθελε νὰ μὲ δείρῃ πῶς δὲν εἶχα νὰ τὸν κεράσω· τώρα ὅμως ὁποῦ 'γλύττωσα ἄφησέ τον· θὰ τό 'καμε γιὰ νὰ μὲ φοβερίσῃ. Πρόσεξε, παληκάρι, εἶν' ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ἂν αὐτὸς ἦναι Μαχαιροβγάλτης, εἶμαι κ' ἐγὼ ἕνας παστρικὸς καλὸς γιὰ τὴ ῥάχι του[3]!—εἶπεν ὁ ἀγνώριστος. Καὶ ταῦτα διεδέχθη σιγή. Εἰς τὸ σκότος ἠκούετο διά τινας στιγμὰς θόρυβος παλαιόντων.

—Μωρὲ, τί διάβολος εἶν' αὐτός!—εἶπεν ὁ κακοποιὸς σφαδάζων ὑπὸ τὰς κρατερὰς τοῦ ἀντιπάλου του χεῖρας.—Στάσου, στάσου, τώρα μοῦ πληρόνεις τὸ κέρασμα διπλό.—ἐπρόσθεσε μὲ βρυγμὸν ὀδόντων.

—Γροθιαῖς, ναί . . . ὅμως τὸ λεπτό μου δὲ θὰ τὸ ἰδῇς . . .—ἀπεκρίθη ὁ ἀγνώριστος.

—Ἄφησέ μου τὸ λαιμοδέτη, σοῦ τρώγω τὴ μύτη!—ἐγόγγυσεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μὲ πνιγηρὰν φωνήν.

Μολοντοῦτο ἡ πρὸς αὐτὴν ἀπέχθειά μας εἶναι τοσαύτη, ὥστε παντοίαις δυνάμεσι θέλομεν προσπαθῆ νὰ τὴν ἀποφεύγωμεν, προστρέχοντες μᾶλλον εἰς τὰ διεφθαρμένα τῆς καθομιλουμένης. Πολλάκις θέλομεν ζητήσει ἀπὸ τὰ καπηλεῖά μας συμβουλήν. Ἰδοὺ ἡ μεγαλητέρα δυσκολία τοῦ ἔργου ἡμῶν.

[1] Si ta *filoche* est *à jeune*, ἀντὶ si ta bourse est vide.[2]—Bras-rouge.—[3]Je suis un *ferlampier* qui n'est pas *frileux*,

—Ἡ μύτη μου, υἱέ μου, εἶναι μικρή, καὶ δὲν τὴ 'βρίσκεις 'ς τὰ σκοτεινά.

—Ἔλα, τὸ λοιπὸ, 'ς τὸ φανάρι [1], ἂν σοῦ βαστᾷ.

—Ἔλα, (εἶπε καὶ ὁ ἀγνώριστος) νὰ καμαρώσω τὴ μούρη σου.

Καὶ χυθεὶς ἐπὶ τοῦ Μαχαιροβγάλτου, τὸν ὁποῖον ἐκράτει πάντοτε ἐκ τοῦ λαιμοῦ, τὸν ὀπισθοπόρησε μέχρι τῆς θύρας τῆς αὐλῆς, ἀκολούθως τὸν προώθησε μετὰ βίας εἰς τὴν ὁδὸν, ἀμυδρῶς φωτιζομένην ὑπὸ τοῦ φαναρίου. Ὁ κακοποιὸς ἐπρόσκοψεν, ἀλλ' ἀναλαβὼν ἀμέσως ὥρμησε λυσσωδῶς κατὰ τοῦ ἀγνωρίστου, τοῦ ὁποίου τὸ λιγυρὸν καὶ ἰσχνὸν σῶμα δὲν ἐφαίνετο ἀνδρεῖον ὅσον ἦτο πραγματικῶς. Μετά τινων λεπτῶν πάλην, ὁ Μαχαιροβγάλτης, καίτοι κράσεως ἀθλητικῆς καὶ εἷς τῶν διαπρεπόντων εἰς εἶδος πυγμαχίας σαβάτας κοινῶς καλουμένης, εὗρεν, ὡς λέγουν, τὸν μάστορήν του... Ὁ ἀγνώριστος τὸν ἔβαλε ποδάρι (τὸν ὑπεσκέλισε) μετὰ θαυμασίας ἐπιδεξιότητος, καὶ δὶς τὸν ἀνέτρεψεν. Ἀλλ' εἰσέτι μὴ συγγινώσκων τὴν τοῦ ἀντιπάλου ὑπεροχὴν, ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐπανῆλθε κατ' αὐτοῦ ὡς λέων ὀρυόμενος. Τότε λοιπὸν καὶ ὁ τῆς Κελαϊδήστρας προστάτης, ἀλλάξας μέθοδον, κατεβίβασεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου τοῦ κακοποιοῦ χάλαζαν γρονθιῶν, οὕτω σφοδρῶν, ὡς νὰ προήρχοντο ἀπὸ χεῖρα σιδηρᾶν.

Αἱ πυγμαὶ αὗται, ἀξιοζήλευτοι καὶ ἀξιοθαύμαστοι καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Ἰακώβῳ Τούρνερ, ἑνὶ τῶν διασημοτέρων πυγμάχων τοῦ Λονδίνου, ἦσαν περιπλέον ἔξω τῶν κανόνων τῆς σαβάτας· ὥστε ὁ Μαχαιροβγάλτης, ἀπὸ διπλασίαν ἔκπληξιν κυριευθεὶς, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ὡς βοῦς, γογγύζων—Μ' ἐξέπλυνες! ἥμαρτον! [2]

—Παναγία μου, σῶσέ τον!—εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα, ἥτις ἐπὶ τῆς πάλης ἀπετόλμησε νὰ καταβῇ μέχρι τῆς θύρας τῆς αὐλῆς.—Μὰ ποιὸς εἶσαι;—ἐπρόσθεσ' ἔκθαμβος ἡ γυνή.—Ἕνας ὁ Δάσκαλος [3] καὶ δυὸ τὸ Σκέλεθρο [4] αὐτοὶ μόνοι τὰ βάζουν μὲ τὸ Μαχαιροβγάλτη. Ἐσὺ τώρα... Ὅμως σ' εὐχαριστῶ· ἂν δὲν ἦσουν μοῦ ταῖς ἔβρεχε τῆς πτωχῆς.

Ἀλλ' ὁ ἀγνώριστος, ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, ἠκροᾶτο μετὰ προσοχῆς τὴν φωνὴν τῆς γυναικός. Ποτὲ φωνὴ γλυκυτέρα, οὐδ' ἐμμελεστέρα, οὐδὲ πλέον ἀργυρόηχος δὲν ἔκρουσε τὴν ἀκοήν του. Ἐπροσπάθησε νὰ διακρίνῃ τὴν μορφήν της, ἀλλ' ὑπῆρχε σκιὰ πολλή· τὸ φῶς δὲν ἐξήρκει.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης, μετά τινων λεπτῶν ἀκινησίαν, ἐσάλευσε τοὺς πόδας του, τὰς χεῖρας, καὶ τέλος ἀνεκάθησε.

—Φυλάξου!—ἀνεβόησεν ἡ Κελαϊδήστρα καταφεύγουσα πάλιν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ σύρουσα ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν προστάτην αὐτῆς—φυλάξου! θὰ ζητήσει νὰ ἐκδικηθῇ.

[1]Sous le *pendu glacé*.—[2]Mon linge est lavé. [3] Maître-d'-École. —[4]Squelette.

—Μεῖνε ἥσυχη, υἱέ μου· ἂν τοῦ μυρίζουν καὶ ἄλλαις, ἔχω, δόξα σοι ὁ Θεός.

Ὁ κακοποιὸς ἤκουσεν αὐτά.—Χίλια 'ς πολλάετη . . . Ἡ κολοκύθα μου ἔγινε θρούβαλλα καὶ τ' ὀμμάτι μου πλέκει 'σὰν μέτα 'σὲ μαῦρο βούτυρο—ἀπήντησε πρὸς τὸν ἀγνώριστον.—Σήμερα, δὲ σοῦ λέγω . . . μιὰ ἄλλη φορὰ βλέπουμε . . . σ' εὑρίσκω ἐγώ.

—Ἀδερφέ, 'πέ μου, μήπως δὲ σ' ἔφθασαν αὐταῖς; Ἔχεις ἀκόμα παράπονα;—ἠρώτησεν ὁ ἀγνώριστος ἀπειλητικῶς.

—Ὄχι, ὄχι! Δὲ μ' ἔφθασαν λέγει; Μωρὲ εἶσαι μάνας υἱός[1]! Εὖγέ σου ὅμως.—Εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης, δυσμενῶς μέν, ἀλλὰ μὲ τὸ σέβας ἐκεῖνο τὸ παρὰ τῆς φυσικῆς ὑπεροχῆς ἐπιβαλλόμενον συνήθως εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ εἴδους του.—Μ' ἐδιόρθωσες· αὐτὸ εἶναι φῶς φανερό. Αἴ, καλά· ἔξω ἀπὸ τὸ Σκέλεθρο, ὁποῦ 'χει κόκκαλα σιδερένια . . . (τί 'πάγει νὰ εἰπῇ πῶς εἶναι λιγνός!) . . . καὶ ἀπὸ τὸ Δάσκαλο, 'ποῦ τρώγει τρεῖς ἥρωες 'ς τὴν καθησιά, κἀνένας, ὡς τώρα, δὲ μ' ἐπάτησε 'ς τὸ κεφάλι.

—Ἔ, τώρα;

—Ἔ, τώρα . . . Νά! . . . Ηὗρα κ' ἐγὼ τὸν αὐθέντη μου. Ὅμως θὰ εὕρεις καὶ σὺ τὸν ἐδικό σου . . . ἔγνοια σου, υἱέ μου! ὅλοι τὸν ἔχουν. Τὸ βέβαιο εἶναι, πῶς τώρα 'ποῦ 'καταπόνεσες τὸ Μαχαιροβγάλτη ὅλ' ἡ παλαιὰ Χώρα ἔγινε 'δική σου· 'ξεμπέρδεψε! Ὅλοι σκλάβοι σου· δράκοι καὶ δράκαιναις. Παντοῦ ἔχεις νὰ πίνῃς, ὅποτε θὲς πλήρωστε· σωστὸς βασιλέας. Μὰ δὲ μοῦ χαρίζεις τ' ὄνομά σου; 'Μιλᾷς βλέπω τὴ γλῶσσά μας νερό[2]. Μὴν εἶσαι καὶ σὺ κ α λ η χ έ ρ α ς[3]; Δὲν εἶμαι, φτωχέ, τοῦ συναφιοῦ σου. Ἐγὼ 'μαχαίρωσα[4], ναί· γιατὶ ?'κατάλαβες; ὄντας μ' ἀναβῇ τὸ αἷμα 'ς τὰ 'μάτια βλέπω τὰ πράγματα κόκκινα, καὶ χωρὶς νὰ θέλω χτυπῶ . . . Ἐπλήρωσα ὅμως ταῖς παλληκαριαῖς μου μὲ δεκαπέντε χρόνια 'ς τὸ κάτεργο[5]. Ἀφοῦ 'πέρασεν ὁ καιρός μου, κ' εὐγῆκα, 'κατοίκησα 'ς τὴ βασιλεύουσα. Ἀπὸ κριτάδες[6] τώρα μακρυά· δὲν ἐλέρωσά ὅμως ποτὲ καὶ τὰ χέρια μου μὲ ξένο πρᾶγμα· νὰ . . . 'ρώτησε τὴν Κελαϊδήστρα· Ψέμματα;

—Ὄχι ὁ κακόμοιρος· αὐτὸς δὲν κλέφτει·—εἶπεν ἡ γυνή.

—'Σὰν ἦν' ἔτσι, ἔλα νὰ τὸ πιοῦμε μαζῆ καὶ μαθαίνεις τ' ὄνομά μου—εἶπεν ὁ ἀγνώριστος.—Ἔλα, συχώρα με κι' ὁ Θεὸς συχωρέσει σου.

—Ἄς ἦναι· πάντα φίλοι! Ἀμ' ηὗρα τὸ μάστορή μου· ἀμ' εἶσ' ὁ μάστορής μου· ταῖς βρέχεις θαῦμα . . . Ἐκείνη ἂν 'πῇς ἡ χαλαζιὰ τοῦ τέλους . . . Μωρὲ παιδί, τί κατακλυσμός! ἡ μιὰ 'πάνω 'ς τὴν ἄλλη! Ὡς τόσο, πρώτη φορὰ 'ποῦ τὸ 'παθα . . . αὐτὸ πρέπει νὰ ἦναι καινούριου σχολειοῦ . . . νὰ μοῦ τὸ μάθῃς . . .

[1] **Tu es un *cadet qui a de l'atout*.** — [2] **Tu *dévides le jars*,** ἀντὶ **tu parles argot,** ὁμιλεῖς τ' ἀργοτικά. — [3] ***Grinche,*** κλέπτης. — [4] **J'ai *chouriné*.** — [5] **Au *pré*,** εἰς τὸ λιβάδι. — [6] ***Curieux*,** περίεργοι.

—Γιατί ὄχι; Ὅποταν ἀγαπᾷς 'ξαναρχίζω.

—Νὰ 'ξαναρχίσῃς λέγει; μακρυὰ ὅμως ἀπὸ 'μένα· ἐδῶ ἄκουε σύ· . . . μακρυὰ 'πὸ 'μένα·—εἶπε γελῶν ὁ Μαχαιροβγάλτης.—Μωρ' ἀδερφὲ, νὰ πέφτουν 'σὰν τὸ σφυρὶ 'ς τ' ἀμόνι! . . . ἀκόμ' ἀλλοιθωρίζω. Μὰ ποῦ γνωρίζεις τὸν Κοκκινοχέρη τοῦ λόγου σου κ' εὑρέθηκες 'ς τὴν αὐλή του;

—Τὸν Κοκκινοχέρη;—εἶπεν ὁ ἀγνώριστος, ταραχθεὶς εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην.—Μή γὰρ γνωρίζω τ' εἶν' ὁ Κοκκινοχέρης; (ἐπρόσθεσεν ἔπειτα ἀδιαφόρως). 'Ξεύρω πῶς κἀνένας ἄλλος ἐδῶ πέρα δὲν κάθεται· τὸ λοιπὸν ἔβρεχε κ' ἐμπῆκα ὅσο νὰ περάσ' ἡ βροχή· Ὕστερα μοῦ 'ζήτησες ἡ αὐθεντιά σου νὰ δείρῃς αὐτὴ τὴ φτωχή· σ' ἔδειρα ἐγώ . . . κοντὸς ψαλμὸς ἀλληλούϊα.

—Σωστό· μήγαρ θὰ μοῦ δώσῃς λογαριασμό; Ὁ Κοκκινοχέρης βαστᾷ ἐδῶ μιὰ κάμερη· ποῦ καὶ ποῦ ἔρχεται· ὅμως τὸν περισσότερο καιρὸ κάθεται 'ς τὸ καπηλειό του, 'ς τὰ Ἠλύσια[1]. Ἄφες τον νὰ χαθῇ! Ἀπευθυνθεὶς ἔπειτα πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν—'Σ τὴ ζωή μου, εἶσαι παλαβή· τό 'καμνα 'γὼ ποτὲ νὰ σὲ δείρω; Ἀμ' ἐσένα θὰ δείρω 'γὼ, 'ποῦ 'ξεύρεις πῶς δὲ μοῦ βαστᾷ ἡ ψυχὴ νὰ κάμω κακὸ 'ς ἕνα κουνούπι; . . . Εὐγέ σου ὅμως, 'ποῦ ὄντας εἶδες πῶς ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ μ' εἶχε στρωμένο κατὰ γῆς, δὲν τὸν ἀγρίωσες περισσότερο κατ' ἀπάνω μου . . . Ἔλα δὰ τώρα μαζῆ μας νὰ πιοῦμε[2]· πληρόνει ὁ κύριος! Ἀληθινὰ, ἥρωά μου—λέγει πρὸς τὸν ἀγνώριστον—δὲν ἦταν καλήτερα, ἀντὶ νὰ σφίξουμε τὴ βακιὰ, νὰ 'πᾶμε 'ς τὴ δράκαινα, 'ς τὸ ταπιφράγκο τ' Ἄσπρου Κουνελιοῦ, κ' ἐκεῖ νὰ τὴν πατώσουμε[3];

—Μ' ἀρέσει! . . . ἐγὼ πληρόνω. Ἔρχεσαι, Κελαϊδήστρα;— εἶπεν ὁ ἀγνώριστος.

—Εὐχαριστῶ (ἀπήντησεν ἡ γυνή)· δὲν ἔχω ὄρεξι· ὁ δαρμός σας μ' ἔλιγωσε.

—Ἡ ὄρεξι σ' ἔρχεται· ἔλα, ἔλα (ἐπέφερεν ὁ Μαχαιροβγάλτης) νὰ ἰδῇς τί καλὰ μαγειρεύει ἐκεῖ ἡ δράκαινα!

Οὕτω κατευθύνθησαν καὶ οἱ τρεῖς πρὸς τὸ καπηλεῖον μετὰ συμπνοίας.

Ἐπὶ τῆς πάλης τῶν δύο ἀνδρῶν, ἀνθρακεύς τις, κολοσσαίου ἀναστήματος, εἰς ἄλλην αὐλὴν προσεχῆ ἐνεδρεύων, κατώπτευεν ἀνησύχως τὰς περιπετείας τοῦ ἀγῶνος, χωρὶς ὅμως νὰ χορηγήσῃ, ὡς εἴδομεν, τὴν ἐλαχίστην βοήθειαν εἰς οὐδένα τῶν παλαιόντων. Ἀφοῦ δὲ ὁ ἀγνώριστος μετὰ τοῦ Μαχαιροβγάλτου καὶ τῆς Κελαϊδήστρας ἐξεκίνησαν πρὸς τὸ καπηλεῖον, αὐτὸς τοὺς ἠκολούθησεν. Ὁ κακοποιὸς καὶ ἡ Κελαϊδήστρα εἰσῆλθον πρῶτοι, ὁ ἀγνώριστος ἐξοπίσω των· ὅτε, πλησιάσας αὐτὸν ὁ ἀνθρακεὺς, εἶπε χαμηλοφώνως καὶ εὐσεβῶς, γερμανιστί.

[1] Δημόσιος περίπατος, σύνεγγυς τῶν Παρισίων. —[2] *Pitancher*.—[3] *Refaite la sorgue*, ἤτοι, νὰ γευθῶμεν.

—Ὑψηλότατε, προσέχετε!

Καὶ ὁ ἀγνώριστος ἀνέτεινε περιφρονητικῶς τοὺς ὤμους του πρὸς αὐτόν, ἔπειτα σπεύσας ἡνώθη πάλιν μετὰ τῶν συντρόφων του. Ὁ ἀνθρακεὺς δὲν ἀπεμακρύνθη· ἀλλ᾽ἀκροώμενος ἔξωθεν τοῦ οἰνοπωλείου, κατώπτευεν ἐκ διαλειμμάτων καὶ ἐκ τοῦ παραθύρου, αἱ ὕαλοι τοῦ ὁποίου, καί τοι χρισμέναι ἔνδοθεν διὰ γύψου, ὡς συνειθίζεται εἰς τὰ τοιαῦτα καταγώγια, εἶχαν μολοντοῦτο ἀπόξεσμά τι, ὅθεν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὸ ἐνδότερον ὁ ὀφθαλμός.

. . . . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΔΡΑΚΑΙΝΑ.

Τὸ καπηλεῖον τοῦ Ἄσπρου Κουνελιοῦ κεῖται πρὸς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ Φάβας. Τὸ οἰνοπωλεῖον τοῦτο ἐπασχολεῖ τὸ χαμώγειον οἴκου ὑψηλοῦ εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ ὁποίου φαίνονται δύο μακρὰ παράθυρα, ἐν εἴδει γιλλοτινίου λεγόμενα.

Ὑπεράνω τῆς θύρας θολοσκεπάστου τινὸς καὶ σκοτεινῆς διόδου αἰωρεῖται φανάριον ἐπίμηκες, ἡ ραγισμένη τοῦ ὁποίου ὕαλος φέρει γράμμασιν ἐρυθροῖς τὰς λέξεις· ΕΔΩ ΚΑΤΟΙΚΙΖΟΥΣΙ ΔΙΑ ΝΥΚΤΟΣ. Ὁ Μαχαιροβγάλτης, ὁ ἀγνώριστος καὶ ἡ Κελαϊδήστρα εἰσῆλθον εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον.

Φαντασθῆτε εὐρύχωρον καὶ χαμηλὴν αἴθουσαν, ἡ ὀροφὴ τῆς ὁποίας εἶναι κατακαπνισμένη καὶ ἀπὸ μαύρας χαρακωμένη δοκούς. Κρεμαστή τις λυχνία τὴν φωτίζει αὐχμηρῶς· οἱ τοῖχοι, διεῤῥωγότες καὶ πρὸ πολλοῦ μὴ ἀσβεστοχρισθέντες, καλύπτονται τῇ δε κἀκεῖσε ἀπὸ μοχθηρὰς ἰχνογραφίας, ἢ ἀποφθέγματα μιξοσόλοικα. Τὸ ἐκ χώματος κοπανισμένου νιτρῶδες ἔδαφος γέμει πηλοῦ. Παρὰ πόδας τῆς τραπέζης ὅπου προεδρεύει ἡ δράκαινα, ἐκ δεξιῶν τῆς θύρας καὶ ὑπὸ τὴν λυχνίαν, κεῖται ἀγκαλὶς ἀχύρων δίκην τάπητος. Εἰς ἑκάστην πλευρὰν τῆς αἰθούσης ταύτης ὑπάρχουσιν ἓξ τραπέζια ἐμπηγμένα ἐκ τῆς μιᾶς των ἄκρας εἰς τὸν τοῖχον· ὁμοίως καὶ τὰ συνακόλουθά των καθίσματα. Εἰς τὸ βάθος, θύρα τις βλέπει εἰς μαγειρεῖον· δεξιόθεν δὲ, παρὰ τὴν τράπεζαν τῆς δρακαίνης, ὑπάρχει ἔξοδος ἐπὶ τὴν αὐλὴν ἥτις ἄγει πρὸς τὰς τρώγλας, ὅπου οἱ ξένοι κοιτάζονται ἀντὶ τριῶν σολδίων[1] κατὰ νύκτα.

Ὀλίγα τινὰ τώρα καὶ περὶ τῆς δρακαίνης καὶ τῶν ξένων της.

[1] Εἴκοσι σολδία ἀποτελοῦν ἓν φράγκον, ἰσοδυναμοῦν μὲ γρόσια τέσσαρα καὶ τέταρτον, ἢ δραχμὴν μίαν καὶ δέκα λεπτά, ὡς ἔγγιστα.

Ἡ δράκαινα καλεῖται θειὰ Πόνισσα· τρία τινὰ ἐπαγγέλλεται· ἐνοικίζει δωμάτια μὲ τ' ἀναγκαιοῦντα ἔπιπλα, ἔχει οἰνοπωλεῖον, καὶ δανείζει ἐνδυμασίας εἰς τὰ ἐλεεινὰ πλάσματα ἐξ ὧν βρύουσιν αἱ ῥυπαραὶ ἐκεῖναι ὁδοί. Εἶναι τεσσαρακονταετὴς περίπου· ὑψηλή, σφριγῶσα, σωματώδης, ἐρυθρόχρους, μικρὸν γενειῶσα. Ἡ βραγχώδης καὶ ἀρρενωπὴ φωνή, οἱ χονδροὶ βραχίονες, αἱ πλατεῖαί της χεῖρες, προδηλοῦσι διακεκριμένην δύναμιν. Ἐπὶ τῆς καλύπτρας της[1] φέρει παλαιομάνδηλον μεταξωτόν, κόκκινον μετὰ κιτρίνου· ἐπὶ τοῦ στήθους της διασταυροῦται ὕφασμα ἐκ τριχῶν λαγιδέως, αἱ ἄκραι τοῦ ὁποίου συνδέονται εἰς τὴν ῥάχιν της. Ἡ μάλλινος ἐσθής της πίπτει ἐπὶ τῶν μαύρων της κρουπεζῶν[2], πολλάκις καεισῶν ὑπὸ τοῦ ἐθράνου της[3]· τελευταῖον, ἡ ὄψις της εἶναι χαλκοειδής, ἐξημμένη ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τῶν πνευματωδῶν ποτῶν.

Ἡ τράπεζά της, μολιβδοσκέπαστος, γέμει οἰνοχοῶν σιδηροκύκλων καὶ διαφόρων μέτρων κασσιτερίνων· εἰς θέσιν τινὰ ἐπὶ τοῦ τοίχου παρατηροῦνται ἱκαναὶ ὑάλινοι λάγηνοι σχῆμα ἔχουσαι Ναπολέοντος ὀρθίου. Αἱ βαυκάλεις αὗται περιέχουσι ποτὰ μὲ ῥοδινὰς καὶ πρασίνους συγκεκραμμένα βαφάς, γνωστὰ ὑπὸ τ' ὄνομα· Σπίρτο τῶν παληκαριῶν[4], Ῥαταφία τῆς Κολόννας, κτλ., κτλ.

Ὡς ἐφέστιος δαίμων τῆς περιοχῆς ταύτης, κάθηται πλησίον τῆς καπήλου μέγας τις αἴλουρος μέλας, κρόκινα τὰ ὄμματα ἔχων καὶ στίλβοντα.

Ὁποία δὲ ἀντίθεσις! ὄπισθεν παλαιοῦ τινος ὡρολογίου κρεμαστοῦ διακρίνεται κλάδος βαΐων, ἀγορασθεὶς ὑπὸ τῆς δρακαίνης εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Δύο ἄνδρες δυσπρόσωποι, φρυγανοπώγονες καὶ σχεδὸν ῥακενδύται ἤγγιζον μόλις τὴν προσφερθεῖσαν αὐτοῖς οἰνοχόην συνομιλοῦντες χαμηλοφώνως, ὡς ἀνήσυχοι. Ὁ εἷς μάλιστα, ὠχρότατος καὶ πελιδνότατος, κατεβίβαζε συνεχῶς μέχρι τῶν ὀφρύων του γραικικόν τι φέσιον ῥυπαρόν, δι' οὗ ἐκάλυπτε τὴν κεφαλήν, καὶ ἐπροσπάθει ὅλαις δυνάμεσι νὰ διατηρῇ πάντοτε κεκρυμμένην καὶ ἄχρηστον τὴν ἀριστεράν του χεῖρα.

Παρέκει ἔβλεπέ τις ἄλλον, δεκαεξαετὴ μόλις, ἀγένειον, αὐχμηρόν, κοιλοκρόταφον, μολιβδόχροα, ἡ μελανὴ τοῦ ὁποίου κόμη ἐκυματοῦτο περὶ τὸν λαιμόν του· πρόσθες τὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἄψυχον, καὶ ἰδοὺ ὁ τύπος τοῦ πρωΐμου κακουργήματος. Ἐκάπνιζε μικρὰν πίπαν λευκήν· τὴν ῥάχιν εἰς τὸν τοῖχον στηρίζων, τὰς χεῖρας εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἐπιχιτωνίου του ἔχων, καὶ τὰ σκέλη ἐξαπλωμένα καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ καθίσματός του, δὲν ἄφηνε τὴν καπνοσύριγγα, εἰμὴ διὰ νὰ πίῃ ἐκ τῆς ἐνώπιόν του τεθειμένης ῥακοδόχου λαγήνου.

Ἄνδρες ἢ γυναῖκες, οἱ λοιποὶ τοῦ Ταπιφράγκου φοιτηταί, δὲν παρεῖχον ἀξιοσημείωτόν τι· ἐδῶ θηριώδεις ἢ κτηνώδεις μορφαί, ἐκεῖ μοχθηρὰ

[1] **Bonnet**, ἡ κοινῶς σκούφια.—[2] **Sabots**, ξύλιναι ἐμβάδες.—[3] **Chaufferette**, ὑποπόδιον μὲ πυρούς ἄνθρακας πρὸς θέρμανσιν.—[4] **Esprit des braves**.

καὶ ἀναιδὴς εὐθυμία, ἀλλοῦ σιωπὴ βαθυτάτη, ἀναισθησία. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ ξένοι τοῦ ταπιφράγκου, ὅτε εἰσῆλθον ὁ ἀγνώριστος, ὁ Μαχαιροβγάλτης καὶ ἡ Κελαϊδήστρα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ τρεῖς οὗτοι οὐσιωδέστατον παριστῶσι μέρος εἰς τὸ παρὸν διήγημα, ἀνάγκη νὰ τοὺς περιγράψωμεν ἐξαιρέτως.

Ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ἀθλητικὸς τὴν κρᾶσιν, ὁ Μαχαιροβγάλτης ἔχει κόμην ξανθὴν, ὑπόλευκον, ὀφρεῖς δασείας, καὶ ὑπερμεγέθη γένεια πυῤῥὰ εἰς τοὺς κροτάφους. Τὸ ἡλιόκαυμα, ἡ ἔνδεια, καὶ οἱ τοῦ κατέργου ἄτρυτοι πόνοι ἐλαιόβαψαν, ἐχαλκόβαψαν, δότ' εἰπεῖν, τὸ πρόσωπόν του· τὸ ἐστιγμάτισαν μὲ τὴν κοινὴν εἰς τοὺς βαράθρους χροιάν. Ἀλλ' ἄνευ τοῦ τρομεροῦ του ἐπιθέτου, εἶχε φυσιογνωμίαν προδηλοῦσαν, μᾶλλον κτηνώδη ἀναισχυντίαν καὶ ἀδάμαστον αὐθάδειαν, παρὰ ὠμότητα. Εἴπομεν ὅτι φορεῖ περισκελίδα καὶ ἡμιχιτώνιον ἐκ πανίου κυανοῦ προστύχου, πλατὺ δὲ σκιάδιον, ὡς ἐκεῖνα τῶν Παρισιανῶν ναυπηγοπαίδων, ἢ τῶν λεγομένων δεβαρδόρων[1].

Ἡ Κελαϊδήστρα εἶναι μόλις δεκαὲξ ἐτῶν καὶ ἡμίσεως. Κρινόλευκον, διαυγέστατον μέτωπον προέχει τοῦ προσώπου της τοῦ ἀκριβῶς ὠοειδοῦς καὶ ἀγγελικὸν φέροντος τύπον. Κροσσὸς βλεφαρίδων, ὀλίγον συνεστραμμένων ἕνεκα τοῦ μήκους των, ὑποκαλύπτει τοὺς κυανοῦς της ὀφθαλμοὺς, τοὺς μεγάλους καὶ μελαγχολικούς. Αἱ μόλις φοινικίζουσαι παρειαί της χνοάζουσι τὸν ἴονθον τῆς ἐφήβου ἡλικίας. Τὸ μικρόν της στόμα, τὸ πορφυροῦν, τὸ σχεδὸν μηδέποτε μειδιῶν· ἡ λεπτή της, ἡ εὐθεῖα ῥίν· τὸ κυκλοτερές της σιαγόνιον, ἔχουσιν εὐγένειαν, γλύκανσιν... ῥαφαηλικῆς[2] ζωγραφίας. Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στιλπνῶν αὐτῆς κροτάφων, ψιάθιον ἀπὸ μαλλία μελίχρυσα, ἀθάνατα, καταβαίνει καμπυλούμενον μέχρι τοῦ κέντρου τῆς παρειᾶς, ἔπειτα ἐπανέρχεται ἕως ὄπισθεν τοῦ ὠτὸς, ὁ ῥοδελεφάντινος τοῦ ὁποίου λοβὸς διακρίνεται, τέλος χάνεται ὑπὸ τὰς συνεσφιγμένας διπλόας μεγάλου τινὸς μανδηλίου βαμβακηροῦ μὲ πλινθία κυανᾶ, δι' οὗ εἶχε τὴν κεφαλήν της δεδεμένην. Ὁ λευκαυγὴς, ἐρατεινὸς λαιμός της περικυκλοῦται ἀπὸ μικρὸν ὁρμαθὸν κόκκων κοραλλίνων. Ἡ ἐξ ἀμαυρᾶς δαμασκηνουργῆς πλατυτάτη ἐσθής της προδίδει μέσην λεπτὴν, λυγηρὰν καὶ στρογγύλην ὡς βύρλον. Περιώμιον ἄχαρι, πορτογαλλόχρουν μὲ κροσσοὺς πρασίνους, διασταυροῦται ἐπὶ τοῦ στήθους της. Δικαίως ἐξέπληξε τὸν ἄγνωστον αὐτῆς προστάτην τὸ τῆς φωνῆς της θέλγητρον. Ἡ γλυκεῖα, ἀργυρόηχος, ἁρμονικὴ αὕτη φωνὴ τόσον ἐμάγευεν, ὥστε ἡ ἐξ ἀλιτηρίων ἀνδρῶν καὶ παραλύτων γυναικῶν κοινωνία μεταξὺ τῆς ὁποίας ἡ ταλαίπωρος ἔζη, συχνάκις τὴν παρεκάλουν νὰ κελαϊδήσῃ, καὶ ἤκουον ἐκστατικοὶ τὸ ᾆσμά της.

Ἡ Κελαϊδήστρα... εἶχε καὶ ἄλλο ἐπίθετον, τ' ὁποῖον ἀναμφιβόλως

[1] **Débardeurs**, ἐκφορτωταί· χειρώνακτες ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Σηκουάνα, προσμένοντες τὰς σχεδίας, ὅπως ἀποβιβάσωσι τὴν ξυλικήν των εἰς τὴν ξηράν. — [2] Ῥαφαὴλ, ζωγράφος Ἰταλὸς περιβόητος.

έχρεώστει εἰς τὴν παρθενικὴν τῆς φυσιογνωμίας της ἀγνότητα. Τὴν ὠνόμαζον καὶ Μαριάνθην[1], λέξις δι'ἧς προσαγορεύουσι τὴν Ἀειπάρθενον εἰς τὸ ἀργοτικὸν ἰδίωμα.

Θέλομεν ποτὲ δυνηθῆ νὰ παραστήσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην, πόσον ἐξεπλάγημεν ἀπαντήσαντες μεταφορὰν τοσοῦτον ποιητικὴν καὶ τρυφερὰν μεταξὺ διαλέκτου καταχθονίου, ὅπου αἱ λέξεις αἱ σημαίνουσαι κλοπὴν, αἷμα, φόνον, εἶναι βδελυρότεραι καὶ φρικωδέστεραι τῶν βδελυρῶν καὶ φρικωδῶν σημαινομένων των! Μαριάνθη! πόσον γλυκεῖαν πνέει εὐλάβειαν! Δὲν ὁμοιάζει κρίνον ἀναδίδον τὴν εὐώδη χιόνα τοῦ ἀσπίλου κάλυκός του ἐν μέσῳ πεδιάδος αἱματοφύρτου;

Ἀλλόκοτος ἀντίθεσις! σύμπτωσις ὑπερφυής! οἱ ἐφευρεταὶ τῆς λευγαλέας ταύτης γλώσσης ὑψώθησαν μέχρι ἁγίας τινὸς ποιήσεως! ἐπρόσθεσαν φίλτρον εἰς τὴν ἁγνὴν ἰδέαν ἣν ἠθέλησαν νὰ ἐκφράσωσι καὶ εἰς τὴν μυσαράν των διάλεκτον· ἐπειδὴ, (φρικτὸν τῳόντι καὶ ἄξιον τῆς προσοχῆς τῶν εὐβούλων), οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι ἀρκετὰ πολυάριθμοι καὶ ἡνωμένοι ὥστε, ὡς ἔχουν ἤθη ἴδια καὶ συνοικίαν, νὰ ἔχωσι καὶ ἰδίαν διάλεκτον.

Ὁ ἀντιλήπτωρ τῆς Κελαϊδήστρας (τὸν ἀγνώριστον τοῦτον ἂς ὀνομάσωμεν Ῥοδόλφον) ἐφαίνετο τριακονθεξαετὴς περίπου· τὸ λυγηρὸν καὶ μέχρι ἐντελείας σύμμετρον σῶμά του ποτὲ δὲν ἐφαίνετο τοσοῦτον ἐξαισίως εὔρωστον ὅσον ἀπεδείχθη εἰς τὴν μετὰ τοῦ ἀθλητικοῦ Μαχαιροβγάλτου πάλην. Ἐκ τῆς φυσιογνωμίας δυσκολώτατα ἠδύνατό τις νὰ μαντεύσῃ τὸ ἀτρόμητον τοῦ Ῥοδόλφου. Τινὲς ῥυτίδες τοῦ μετώπου τὸν παρίστανον ἄνδρα μελέτης... πλὴν ὁ σχηματισμὸς τοῦ στόματός του, ἡ τολμηρὰ καὶ ὑπερήφανος τῆς κεφαλῆς του φορὰ, τὸν ἐξήλεγχον ὡσαύτως καὶ ὡς ἄνδρα ἐνεργείας, ἄνδρα τοῦ ὁποίου ἡ φυσικὴ δύναμις, ἢ τὸ θράσος, ἀσκοῦσι πάντοτ' ἐπὶ τοῦ πλήθους ἀκαταμάχητον ὑπεροχήν. Εἰς τὴν μετὰ τοῦ Μαχαιροβγάλτου πάλην δὲν ἀπέδειξεν οὔτε ὀργὴν οὔτ' ἔχθραν· ἀλλὰ πιστεύων εἰς τὴν δύναμιν, ἐπιδεξιότητα καὶ εὐκινησίαν του ἄλλο δὲν ᾐσθάνθη εἰμὴ χλευαστικήν τινα περιφρόνησιν, ὡς δῆθεν καταδαμάζων ἄλογόν τι ζῶον. Τελειόνομεν τὴν φυσικὴν τοῦ Ῥοδόλφου εἰκόνα προσθέτοντες, ὅτι οἱ κανονικῶς ὡραῖοι χαρακτῆρές του ἦσαν εὐειδέστατοι, δι'ἄνδρα· εἶχεν ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ μελαινοφαίους, ῥίνα γρυπὴν· σιαγόνα μικρὸν προέχουσαν, κόμην καστανόξανθον, ὡς ἦσαν καὶ αἱ καμαροειδεῖς ὀφρεῖς του, καὶ ὁ μεταξιώδης λεπτός του μύσταξ.

Μολοντοῦτο, χάρις εἰς τὴν ἐπιτηδευτὴν συμπεριφορὰν καὶ τὸ λεκτικόν του, ὁ Ῥοδόλφος ἐπετύγχανε θαυμασίως νὰ μὴ διακρίνεται μεταξὺ τῶν ξένων τῆς δρακαίνης. Τὸν εὐκίνητον καὶ ὡς τὸν τοῦ ἰνδικοῦ Βάκχου[2] χαρίεντα λαιμόν του περιέβαλλε μέλας λαιμοδέτης ἀτημέλητος, μὲ τὰς ἄκρας πιπτούσας εἰς τὸ περιτραχήλιον τοῦ κυανοῦ του ἐπιχιτωνίου. Διπλῆ σειρὰ καρφίων ἐθωράκιζε τὰ χονδρὰ πέδιλά του. Τέλος, ἐκτὸς τῶν σπανίων εἰς τὴν ὡραιότητα χειρῶν του, σωματικῶς δὲν διέφερε

[1] **Fleur-de-Marie.** — [2] Αγαλμα Παρισιανοῦ τινος μουσείου.

κατ'οὐδὲν ἀπὸ τοὺς ἐπιλοίπους τοῦ ταπιφράγκου· ἐνῷ ἠθικῶς, τὸ εὔτολμον, καὶ ἡ θρασεῖα ἐκείνη γαληνότης τοῦ χαρακτῆρός του παρενέβαλλον μεταξὺ αὐτοῦ κ'ἐκείνων διάστασιν ἄπειρον.

Ὅταν ὁ Μαχαιροβγαλτης εἰσῆλθεν εἰς τὸ ταπιφράγκον, ἐπιθέσας τὴν μίαν τῶν πλατειῶν του χειρῶν εἰς τὸν ὦμον τοῦ Ροδόλφου, ἀνεφώνησε·

—Προσκυνᾶτε τὸ μάστορη τοῦ Μαχαιροβγάλτη! . . . Ναὶ, μωρ' ἀδέρφια! νὰ ὁ μάνας υἱὸς ὁποῦ τοῦ 'φίλησα τὸ πόδι . . . Ὅποιος ἔχει νεφρὰ καὶ κρανίο[1] γιὰ σπάσιμο, ἄς ὁρίσῃ· αὐτὴ τὴ φορὰ, Δάσκαλος, Σκέλεθρο, ὅποιος θέλ' ἂς ἦναι . . . Τ' ἀποκρίνομαι καὶ στοιχηματίζω!

Εἶπε, καὶ ἀπὸ τῆς δρακαίνης μέχρι τοῦ ἐσχάτου τῶν παρεστώτων ὅλοι ἠτένισαν τὸν νικητὴν τοῦ Μαχαιροβγάλτου μὲ σέβας μετέχον φόβου. Οἱ μὲν, ἀποσύροντες τὰ ποτήρια καὶ οἰνοχόας πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ τραπεζίου των, προητοίμασαν θέσιν εἰς τὸν Ροδόλφον, ἂν κατεδέχετο νὰ καθήσῃ πλησίον των· οἱ δὲ, πλησιάσαντες τὸν Μαχαιροβγάλτην, τὸν ἠρώτων χαμηλοφώνως περὶ τοῦ ἀγνωρίστου ὅστις ἐπαρουσιάζετο εἰς τὰ δ η μ ό σ ι ο ν μὲ ἀπαρχὰς οὕτω λαμπράς. Ὡς καὶ αὐτὴ ἡ δράκαινα ἀπευθύνασα πρὸς τὸν τροπαιοῦχον χαριέστατον μειδίαμά της, πρᾶγμα ἀνήκουστον, τρισμέγιστον, μυθῶδες εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ Ἄσπρου Κουνελιοῦ, ἠγέρθη τῆς καθέδρας της κ' ἐπλησίασε τὸν ξένον, διὰ ν' ἀκούσῃ τι τὴν διατάττει νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν σ υ ν τ ρ ο φ ι ά τ ο υ· περιποίησις τὴν ὁποίαν δὲν ἔδειξε ποτὲ εἰς τὸν Δάσκαλον οὐδ' εἰς τὸ Σκέλεθρον, ἀλιτηρίους τοὺς ὁποίους καὶ ὁ Μαχαιροβγάλτης ἔτρεμεν.

Εἷς τῶν δυσπροσώπων ἐκείνων δύο ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους προανεφέραμεν (ὁ ὠχρύτατος καὶ κρύπτων τὴν ἀριστεράν του χεῖρα) κύψας πρὸς τὴν δράκαιναν, σπογγίζουσαν ἐπιμελῶς τὸ τραπέζιον τοῦ Ροδόλφου, τὴν εἶπε μὲ βραγχώδη φωνήν· — Ο Κούτσαβλος[2]? ἦλθε σήμερα;

—Ὄχι—ἀπεκρίθη ἡ θειὰ Πόνισσα.

—Ἀμ' ἐχθές;

—Ἦλθε.

—Ἦταν μαζῆ του ἡ Πλωσκοῦ[3], ἡ κόρη τοῦ Παληκάρα· 'ποῦ 'κουτσοκεφάλισαν; Γνωρίζεις τοὺς Παληκαραίους ὁποῦ κάθουνται 'ς τὸ νησὶ τοῦ Χαλαστῆ[5]. . . .

—Ἄκουε 'δῶ! μὴ μὲ 'πέρνεις γιὰ τ σ ι μ π ί δ α[6]; καὶ τ' εἶμαι 'γὼ νὰ καταδίνω τὰ ποδαρικά μου[7]; εἶπεν ἡ δράκαινα μὲ βάρβαρον φωνήν.

—Ὄχι, παρ' ἀπόψ' ἔχομε δουλειὰ μαζῆ μὲ τὸν Κούτσαβλο καὶ τὸ Δάσκαλο.—ἐπανέλαβεν ὁ λῃστής.

—Προκομμένη πάλι δουλειὰ θὲ νά 'χετε, διαβόλου φονιάδες[8]!

—Φονιάδες!—ὑπέλαβεν ὁ κακοῦργος θυμοειδῶς—αὐτοί δα οἱ φονιάδες εἶναι 'ποῦ σὲ ζοῦν!

[1] *Sorbonne.* —[2] Gros-Boiteux.—[3] Calebasse.—[4] Martial.—[5] île du Ravageur.—[6] Κατάσκοπον, *Raille.*—[7] Τοὺς θαμῶνας, μ ο υ σ τ ε ρ ή δ ε ς. —[8] Tas d' *escarpes.*

—Θὰ βουβαθῇς!—ἔκραξεν ἡ δράκαινα ἀπειλητικῶς ἐγείρουσα κατὰ τοῦ ἀδιακρίτου οἰνοχόην τὴν ὁποίαν ἐκράτει. Ὁ ἀνὴρ ἐπανέλαβε τὴν θέσιν του γογγύζων.

—Ὁ Κούτσαβλος θά 'μεινε γιὰ νὰ οἰκονομήσῃ τὸ Γερμάνη,[1] 'κεῖνο τὸ παιδὶ 'ποῦ κάθεται 'ς τὸ δρόμο τοῦ Τέμπλου . . . —εἶπε πρὸς τὸν σύντροφόν του.

—Τί . . . θὰν τὸ *βυτάρουν*[2];

—Ὄχι, θὰν τὸ φλεβοτομήσουν μόνο κομμάτι· φαίνεται πῶς 'γλωσσόφαγε[3] κάποια αὐθεντικὰ 'ς ταῖς Νάνταις[4]. Τὸ πρᾶγμα 'μαθήτεύθηκε ἀπὸ τὸν Κοκκινογέρη.

—Αὐτὴ 'ναι δουλειὰ τοῦ Κούτσαβλου· ἀκόμα δὲν εὐγῆκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ τὸν 'πῆραν ἡ δουλειαῖς πάλι[5].

Ἡ Μαριάνθη εἰσῆλθεν εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον μετὰ τὸν Μαχαιροβγάλτην· ἀποκριθεὶς οὗτος διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς πρὸς φιλικόν τινα χαιρετισμὸν τοῦ νεανίου ἐκείνου ὅστις ἐκάπνιζε, τὸν εἶπε·—*Τριγλάκη*[6], τί κάμνεις; Σφίγγεις πάντα; σφίγγεις ἄφ[7];

—Πάντα! Κάλλιό 'χω νὰ κάνω τὴ *χελῶνα*, καὶ νὰ φορῶ *φιλόσοφοι 'ς ταῖς πατούναις*, παρὰ νὰ μείνω χωρὶς ἄφ εἰς τὸν *καταπινᾶ* καὶ χωρὶς *τριφύλλι 'ς τὴν καψοῦλα*[8]—εἶπεν ὁ νεανίας, μὲ τραχεῖαν, ὑπόκωφον καὶ ἀτονισμένην φωνὴν, ἀτάραχος καὶ ἐκβάλλων ἐκ τοῦ στόματος νέφος καπνοῦ.

—Καλησπέρα, Μαριάθη—εἶπεν ἡ δράκαινα πλησιάζουσα τὴν Κελαϊδήστραν καὶ κατοπτεύουσα φθονερῶς τὰ φορέματά της, ἅτινα εἶχε παραχωρήσει εἰς τὴν νεάνιδα ἐπὶ μισθῷ. Ἀφοῦ δὲ τοιουτοτρόπως τὴν ἐξέτασεν, ἐπρόσθεσε μὲ κακόβουλόν τινα χαριεντισμόν·

—Κάμνει τ' ἀνθρώπου εὐχαρίστησι νὰ σοῦ δανείζῃ τὰ πράγματά του . . . εἶσαι παστρικὴ 'σὰν τὸ περιστεράκι . . . Ἀμ' ἐμπιστεύουμουν κ' ἐγὼ ποτὲ τέτοιο *σάλι* 'σὲ βρώμαις 'σὰν τὴν *Ταρνεύτρα* καὶ τὴν *Πουλόττα*; Νὰ χρωστᾷς ὅμως χάρι πάλι σ' ἐμένα 'ποῦ σ' ἔκαμα τέτοια, τώρα ἕνα 'μισυ μῆνα 'ποῦ 'βρίσκεσαι κοντά μου . . . τὴν ἀλήθεια . . . 'ς τὴν παλαιὰ Χώρα δὲν εἶναι ἄλλη καλήτερή σου· μοναχὰ εἶσαι καὶ σὺ κομμάτι *γρηνιάρα*, πάντα λυπημένη κ' ἐντροπαλὴ, 'σὰν Πανευγενεστάτη . . . Ὅμως εἶσαι νέα καὶ δὲν τὸ παραξενεύομαι· ὕστερ' ἀπὸ δυὸ τρία χρόνια νὰ σὲ ἰδῶ . . . καμμιὰ 'ς τὸ δρόμο τῆς Φάβας δὲ θὰ σοῦ 'βγάζει πλιώρη· ν' ἀνοίξῃς μόνο μιὰ φορά . . .

[1]**Germain.**—[2]***Butter***, φονεύσουν.—[3]**Il a *mangé***, ἐπρόδοσε.—[4]Πολις τῆς Γαλλίας.—[5]**Il a joliment du *suif*.**—[6]**Barbillon.**—[7]Πίνεις ἀδιακόπως ῥακήν;—[8]Ἐπροτίμουν νὰ πεινῶ καὶ νὰ φορῶ τρυπημένα σάνδαλα, (φιλοσόφους!) εἰς τοὺς πόδας, παρὰ νὰ στερηθῇ ὁ λάρυγξ μου ῥακῆς καὶ ἡ καπνοσύριγξ νικοτιανῆς· **J'aime mieux ſaire la *tortue* et avoir des *philosophes* aux *arpions*, que d'être sans *eau d'aff* dans l'*avaloir* et sans *tréfoin* dans ma *chiffarde*.** Οὕτω δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι δίδεται εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ἰδέα τις περὶ τῆς παραδόξου διαλέκτου τῶν Παρισιανῶν κακούργων.

Ἡ Κελαϊδήστρα ἐστέναξεν, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, πλὴν δὲν ἀπεκρίθη.

—Πά!—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν δράκαιναν—βλέπω, κερὰ, ἔχεις βαλμένα βάϊα 'πάνω 'κεῖ.—Καὶ ταὐτοχρόνως ὕψωσε τὸν δάκτυλον πρὸς τὸ παμπάλαιον ὡρολόγιον τοῦ τοίχου.

—Ἀμὴ τί, καὶ τοὐλόγου σου, 'σὰν τοὺς σκύλους πλειὸ θὰ ζοῦμε;—ἀπεκρίθη ἀπλοϊκῶς ἡ ἀποτρόπαιος γυνή. Καὶ πρὸς τὴν Μαριάνθην ἀποταθεῖσα ἐπρόσθεσεν·

—Ἔ, Κελαϊδήστρα, θὰ μᾶς κελαϊδήσῃς ἀπόψε κἀνένα κελάϊδησμα;

—Πρῶτα νὰ φᾶμε, θειὰ Πόνισσα—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Τί φαγητὸ προστάζεις, παληκαρᾶ μου;—εἶπεν ἡ δράκαινα πρὸς τὸν Ῥοδόλφον, ποθοῦσα τὴν εὔνοιάν του, ὥστε νὰ τὸν ἔχῃ καὶ βοηθὸν χρείας τυχούσης.

—Ἐρώτησε τὸ Μαχαιροβγάλτη ὁποῦ φιλεύει· ἐγὼ πληρόνω μοναχά.

—Ἔ!—εἶπε στρεφομένη πρὸς τὸν κακοῦργον—λέγε σὺ, ἀ σ χ η μ ο μ ο ύ ρ η, τί δειπνᾷς;

—Δυὸ διπλαῖς χ ο λ έ τ τ α ι ς σ τ ρ α β ὸ, ἕν' ἀ ρ λ ε κ ῖ ν ο, καὶ τρεῖς γωνιαῖς λ α ρ τ ί φ ι πολλὰ μαλακὸ (δύο λιτρῶν οἶνον, τρεῖς κώχας ψωμίου ἀπαλοῦ καὶ ἕνα ἀρλεκῖνον[1])—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀφοῦ πρὸς στιγμὴν ἐσχεδίασε κατὰ νοῦν τὸν ἐπιδείπνιον αὐτὸν κατάλογον.

—Πάντα, βλέπω, εἶσαι καλοφαγᾶς· 'πεθαίνεις γιὰ τοὺς ἀρλεκίνους.

—Ἔ! τώρα, Κελαϊδήστρα, πεινᾷς;—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ὄχι, Μαχαιροβγάλτη.

—Μὴ νὰ θὲς, κόρη μου, κἀνὲν ἄλλο φαγὶ παρὰ ἀ ρ λ ε κ ῖ ν ο;—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ὄχι, εὐχαριστῶ . . . δὲν ἔχω ὄρεξι . . .

—Ἰδὲ δὰ, παιδί μου, (τὴν λέγει καγχάζων ὁ Μαχαιροβγάλτης) ἰδὲ καὶ μιὰ φορὰ 'ς τὰ 'μάτια τὸ μάστορή μου . . . Φοβᾶσαι μὴ τὸν βασκάνῃς;

Ἡ Κελαϊδήστρα ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθριῶσα. Μετά τινας στιγμὰς ἔφερεν ἡ ἰδία δράκαινα καὶ ἀπέθεσεν εἰς τὴν τράπεζαν οἰνοχόην πλήρη, ἄρτον, καὶ τὸν ἀρλεκῖνον, τῆς γεύσεως τοῦ ὁποίου δὲν ἐπιχειροῦμεν νὰ δόσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην ἰδέαν· ὁ Μαχαιροβγάλτης ὅμως φαίνεται ὅτι τὸν εὗρεν ἐξαίρετον, διότι ἐξεφώνησε·

—Τί φαγί! τί ἀθάνατο φαγί! . . . Τί θὲς καὶ δὲν ἔχει μέσα! νηστίσιμο, πασχαλινὸ, γλυκὸ, πιπερωτὸ . . . ὄρνιθα, μ π ο υ ρ έ κ ι, οὐραῖς ψαριῶν, κόκκαλ' ἀπὸ π υ ρ ζ ό λ α ι ς, χαύκαλα ζυμαρικῶν, τηγανητὰ, ὄσπρια, ξυλόκοττας κεφαλαῖς, τυρὶ, σ α λ ά τ α . . . Φάγε Κελαϊδή-

[1] Deux doubles *cholettes* de *tortu*, un *arlequin* et trois croûtons de *lartif* bien tendre. 'Α ρ λ ε κ ῖ ν ο ς εἶναι μάζα κρεάτων, ἰχθύων καὶ ψιχίων παντοδαπῶν, περισσευόντων ἀπὸ τὰς τραπέζας τῶν ὑπηρετῶν εἰς τοὺς οἴκους τῶν πλουσίων.

στρα, φάγε νὰ μὲ συχωρᾷς . . . Ἤ, μὴν ἦσουν σήμερα 'σὲ κανένα ξεφάντωμα;

—Ναὶ, ξεφάντωμα! Καθὼς πάντα, ἔφαγα καὶ σήμερα τὸ πρωΐ τὰ ἑνὸς σολδιοῦ γάλα καὶ ἑνὸς σολδιοῦ ψωμί μου . . .

Ἡ ὁμιλία διεκόπη ἐκ τῆς εἰσελεύσεως νέου προσώπου εἰς τὸ καπηλεῖον· ὅλων αἱ κεφαλαὶ ἐστράφησαν πρὸς αὐτό. Ἦτο ἀνὴρ μεσόκοπος, ἔξυπνος καὶ ῥωμαλαῖος, βέσταν καὶ κασκέτταν φορῶν· οἰκεῖος καὶ οὗτος εἰς τὰ ταπιφραγκικὰ ἤθη, ἐζήτησε νὰ δειπνήσῃ λαλήσας τὴν διάλεκταν τῆς ξενοδόχου. Ἐκάθησεν εἰς τόπον, ὥστε νὰ παρατηρῇ τὰ δύο ἐκεῖνα δυσπρόσωπα ὑποκείμενα, τὰ ζητήσαντα τὸν Κούτσαβλον καὶ Δάσκαλον. Καὶ αὐτὸς μὲν τοὺς ἠτένιζεν ἀδιακόπως, ἐκεῖνοι ὅμως, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των, δὲν ἐστοχάσθησαν ὅτι ἦσαν ἀντικείμενα προσοχῆς. Μετὰ ταῦτα, αἱ διακοπεῖσαι συνδιαλέξεις ἐπανελήφθησαν. Ὁ Μαχαιροβγάλτης, μ' ὅλην τὴν ἰταμότητά του, ἔφερε πρὸς τὸν Ῥοδόλφον σέβας· δὲν ἐτόλμα νὰ τοῦ λέγῃ σὺ, ἀλλ' ἡ αὐθεντιά σου.

—'Σ τὴ ζωή μου!—τὸν λέγει—ἀγκαλὰ καὶ μὲ οἰκονόμησες, χαρὰ πολλὴ τὸ 'πῆρα ὁποῦ σ' ἐγνώρισα.

—Ἐπειδὴ φαίνεται πῶς σ' ἀρέσει ὁ ἀρλεκῖνος . . .

—Ὄχι μόν' αὐτὸ, παρὰ δὲ βλέπω τὴν ὥρα νὰ τσακωθῇς μὲ τὸ Δάσκαλο· νὰ ἰδῶ καὶ μιὰ φορὰ ξυλοφορτωμένον 'κεῖνον ὁποῦ πάντα μ' ἐξυλοφόρτωσε . . . πολλὴ χαρὰ θὰ τὸ πάρω.

—Νά 'χω ὅμως καὶ καλὸ 'ρώτημα, μὴ νομίζῃς πῶς, γιὰ νὰ γελάσῃς τηὔλόγου σου, θὰ χυθῶ 'σὰν ἐγγλέζικο σκυλὶ 'πάνω 'ς τὸ Δάσκαλο;

—Ὄχι, παρὰ θὰ χυθῇ 'κεῖνος καθὼς ἀκούσῃ πῶς εἶσαι δυνατώτερός του—ἀπεκρίθη ὁ Μαχαιροβγάλτης τρίβων τὰς χεῖρας.

—Ἔχω ἀκόμα καὶ γιὰ τὴ ῥάχι του!—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ ῥαθυμίας. Ἀκολούθως δὲ—Δὲ λέμεν (ἐπρόσθεσε) νὰ μᾶς φέρουν ὀλίγη ῥακὴ μὲ ζάχαρη; . . . ὁ καιρὸς ἔξω εἶναι σκυλίτικος.

—Πίνω κ' ἐγώ—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Καὶ γιὰ νὰ γνωριστοῦμε καλὰ, νὰ εἰπῇ καθένας μας τὴν ἱστορία του—ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ποιός; ἐγώ; Ἀλβῖνος· μὲ λὲν Μαχαιροβγάλτη, γομάρι ξεφορτωμένο (βάραθρος ἀπολυθεὶς), δεβάρδορας τῶν ξύλων 'ποῦ φέρνουν εἰς τὸ παρόχθι τ' ἁγίου Παύλου· τὸ χειμῶνα ξυλιασμένος, τὸ καλοκαίρι ψημένος τοῦ ἥλιου, δώδεκα δεκαπέντε ὥραις τὴν ἡμέρα μέσα 'ς τὸ νερὸ, μισὸς ἄνθρωπος, μισὸς κάβουρας . . . Νὰ τί εἶμαι (εἶπεν ὁ συνδαιτημὼν τοῦ Ῥοδόλφου, ποιῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς του τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν). Ἀμ' ἡ αὐθεντιά σου; (ἐπρόσθεσε) πρώτη φορὰ 'ποῦ φαίνεσαι 'ς τὴ Χώρα . . . Ὄχι πῶς μοῦ κακοφαίνεται, ὅμως εὐθὺς 'ποῦ ἦλθες ἐπῆρες τὸ κρανίο μου κολοκύθα καὶ τὴν πέτσα μου τούμπανο. Μωρὲ τί κατεβασιαῖς! . . . ἂν 'πῇς ἐκείν' ἡ χαλαζιὰ τοῦ τέλους . . . Δ' ἐμπορῶ νὰ τὸ ξεχάσω· μιὰ χαρά! μωρὲ κατακλυσμός!

Ὅμως ἡ τέχνη σου δὲν πρέπει νὰ ἦναι νὰ ξυλοκοπᾷς μόνο τὸ Μαχαιροβγάλτη· θὰ ἔχῃς καὶ ἄλλη.

—Εἶμαι ζωγράφος ῥιπιδιῶν, ἀπ' αὐτὰ 'ποῦ κρατοῦν ἡ γυναῖκες· μὲ λὲν Ῥοδόλφο.

—Ζωγράφος ῥιπιδιῶν! γιὰ τοῦτο εἶν' ἄσπρα τὰ χέρια σου (εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης). Τί ἔχει νὰ εἰπῇ! ἂν ὅλ' οἱ συντεχνῖταί σου σὲ 'μοιάζουν, πρέπει πῶς χρειάζεται νά 'χῃ κανεὶς διαβολεμένη δύναμι 'ς τὰ χέρια, γιὰ νὰ κάμνῃ τέτοια τέχνη . . . Μὰ τοὺλόγου σου 'ποῦ εἶσαι τεχνίτης, πῶς 'ξέπεσες μέσα 'ς ἕνα ταπιφφράγκο τῆς Χώρας, ὅπου δὲν ἔρχουνται παρὰ κ α λ η χ ε ρ ά δ ε ς, μ' ἐκατάλαβες; φονιάδες καὶ ξ ε φ ο ρ τ ω μ έ ν α γ ο μ ά ρ ι α, 'σὰν ἐμένα, ποῦ δ' ἐμποροῦμε νὰ πᾶμ' ἀλλοῦ; Ὁ 'δικός σου τόπος δὲν εἶν' ἐδῶ· οἱ τιμημένοι τεχνῖταις ἔχουν τοὺς καφενέδες τους, καὶ δὲ 'μιλοῦν ἀργοτικά.

—Ἔρχομαι, γιατ' ἀγαπῶ τὴν καλὴ συντροφιά.

—Λὲς γι' αὐτό; . . . εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης κινῶν διστακτικῶς τὴν κεφαλήν.—Ἀμὴ τί 'γύρευες 'ς τὴν αὐλὴ τοῦ Κοκκινοχέρη; ἔ; . . . Καὶ λὲς πῶς δὲν τὸν γνωρίζεις . . .

—Σκοπεύεις ἀκόμα νὰ μὲ σκοτίζῃς μ' αὐτὸν τὸν Κοκκινοχέρη, 'ποῦ ὁ διάβολος νὰ πάρῃ; . . .

—Κἄτι μοῦ κρύφτεις· δὲ μ' ἐμπιστεύεσαι· μοῦ κάμνεις ἄδικο· νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἱστορία μου· μ' αὐτὴ τὴ συμφωνία ὅμως, νὰ μὲ μάθῃς κ' ἡ αὐθεντιά σου νὰ καταϊβάζω γροθιαῖς 'σὰν ἐκείναις 'ς τὸ τέλος . . . ἄ! αὐτὸ τὸ θέλω.

—Πάγει καλά, τὴν ἱστορία σου . . . Θὰ εἰπεῖ κ' ἡ Κελαϊδήστρα τὴν ἰδική της.

—Ἂς ἦναι—ὑπέλαβεν ὁ Μαχαιροβγάλτης . . .—ἔξω γίνεται κατακλυσμός· ποιὸς κοτᾷ νὰ 'βγάλλῃ τὴ μύτη του . . . ἂς περάσουμε κἂν ἐδῶ τὴν ὥρα . . . Τί λὲς, Κελαϊδήστρα;

—Ναί, ναί· ἐγὼ ὅμως ἔχω 'λίγα νὰ εἰπῶ—εἶπεν ἡ Μαριάνθη . . .

—Ἀδερφοποιτὲ Ῥοδόλφε, θὰ μᾶς 'πῇς καὶ τὴν ἰδική σου ἱστορία;—ἠρώτησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ναὶ, καὶ ἀρχίζω καὶ ὅλα . . .

—Ζωγράφος ῥιπιδιῶν—εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα—εὔμορφη τέχνη!

—Καὶ τί κερδαίνεις;—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Κατὰ τὴ δουλειὰ 'ποῦ 'βγάλω·—ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος—τρία ὡς τέσσερα φράγκα τὸ πολύ, ὄντας ἦναι καλοκαίρι· ἡμέραις μεγάλαις, 'ξεύρεις . . .

—Καὶ θὰ ξεφαντώνῃς συχνά, κρεμαντάλᾶ μου.

—Ὅσο βαστᾷ τὸ πουγγί μου· ὅμως δὲν ἔχω καὶ 'λίγα ἔξοδα· δέκα σολδιὰ τὴ νυχτιὰ μόνο 'ς τὴν κάμερη.

—Δέκα σολδιά! στάσου νὰ σὲ χαρῶ, βασιλόπουλό μου . . . δέκα σολδιὰ μόνο γιὰ κοιμησιό!—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης φέρων τὴν χεῖρα

πρὸς τὸ κάλυμμά του. Εἰς τὴν λέξιν βασιλόπουλον, εἰρωνικῶς οὕτω προφερθεῖσαν, ὁ Ῥοδόλφος ἐμειδίασε, προσθέσας.

—Νὰ σοῦ εἰπῶ, μ' ἀρέσ' ἡ πάστρα κ' ἡ ἀνάπαυσις.

—Χαρὰ 'ς τὸν πατρίκη¹ τῆς Γαλλίας! χαρὰ 'ς τὸν ἀρχοντάνθρωπο! (ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης) νὰ κοιμᾶται γιὰ δέκ' ἀνομμάτους!

—Ὕστερα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥοδόλφος, τέσσερα 'ς τὸν καπνὸ, γίνουνται δεκατέσσερα τὰ σολδιά· καὶ τέσσερα 'ς τὸ πρόγεμα, δεκαοχτώ· δεκαπέντε 'ς τὸ γέμα· ἕνα δυὸ 'ς τὴ ῥακὴ, μοῦ γίνουνται 'πάνω κάτω τριαντατέσσερα, τριανταπέντε τὰ σολδιὰ τὴν ἡμέρα. Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ δουλεύω ὅλη τὴν ἑβδομάδα· τὸν ἐπίλοιπο καιρὸ ξεφαντόνω.

—Καὶ τὸ 'σπητικό σας;—ἠρώτησεν ἡ Κελαϊδήστρα.

—Μοῦ τοὺς ἔφαγεν ὅλους ἡ χόλερα—ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Καὶ τί ἦταν οἱ γονεῖς σας;

—Ἐπωλοῦσαν παλαιὰ πράγματα, κουρελαρίαις.

—Κ' ἔπιασες πολλὰ ἀπὸ τὸ πρᾶγμα 'ποῦ τούς εὑρέθηκε 'σὰν ἀπόθαναν;—ἠρώτησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ἤμουν πολλὰ μικρὸς καὶ τὰ 'πούλησεν ὁ ἐπίτροπος 'ποῦ μ' ἀφηκαν· ὄντας ἦλθα 'σὲ ἡλικία, τοῦ ἀπόμεινα καὶ χρεώστης τριάντα φράγκα . . . Νὰ ἡ κληρονομιά μου.

—Καὶ τώρα, τί γίνεται ὁ ἐπίτροπος; ἠρώτησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Τί νὰ γένῃ; τὸν λὲν κύριο Γαυθιέρη· κάθεται 'ς τὸ Βουρδονέζικο δρόμο. Σοῦ εἶν' ἕνα ζωντόβολο . . . ἀπὸ 'κεῖνα . . . ἕνας κλέφτης . . . ἀπὸ 'κείνους τοὺς γύφτους! κάλλιό 'χει νὰ χάσῃ ἕνα μάτι, παρὰ νὰ πληρώσῃ τὸ δουλευτή του. Νὰ, τὰ σημάδια του· ἂν τύχῃ ποτὲ καὶ ξενερίσῃ, ὕστερα σ' ἐρωτήσῃ τὸ δρόμο, ἄφες τον νὰ χαθῇ. Ἔμαθα τὴν τέχνη 'ς τὰ χέρια του ἀπὸ δεκαπέντε χρονῶν παιδί· ὁ κλῆρος 'ποῦ μοῦ 'πεσε 'ς τὴ στρατολογία ἦταν καλός· μὲ λὲν Ῥοδόλφο Δουράνδο . . . Ἰδοὺ ἡ ἱστορία μου.

—Ἡ ἀράδα σου τώρα, Κελαϊδήστρα—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης·—ἐγὼ τ' ἀφήνω ὕστερα ὕστερα.

¹ **Pairs de France,** πατρίκιοι τῆς Γαλλίας, οἱ Γερουσιασταί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΛΑΙΔΗΣΤΡΑΣ.

—Ἂς ἀρχήσουμαι πρῶτ' ἀπὸ τὴν ἀρχὴ—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ναί . . . , οἱ γονεῖς σου;—ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Δὲν τοὺς ἐγνώρισα—εἶπεν ἡ Μαριάνθη.

—Νά τα!—ἐπεφώνησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.—Ἐκατάλαβα κ' ἐσένα, φτωχὴ Κελαϊδήστρα! . . . ἔχουμε τὴν ἴδια γενεά . . .

—Καὶ σύ, Μαχαιροβγάλτη;

—Κ' ἐγὼ τοῦ δρόμου τῶν Παρισιῶν· τὰ ἴδια, παιδί μου, 'σὰν ἐσένα.

—Καὶ ποιὸς, Κελαϊδήστρα, σ' ἀνάθρεψε;—ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Μηδ' ἐγὼ γνωρίζω, κύριε . . . Τὸ πολὺ 'ποῦ νὰ 'θυμοῦμαι εἶναι πῶς μ' εἶχε κοντά της, θὰ ἦναι τώρα ὡς ἓξ ἑπτὰ χρόνοι, μιὰ γρηὰ μονόφθαλμη 'ποῦ τὴν ἔλεγαν Κουκκουβάϊα . . . γιατ' εἶχε μιὰ μύτη ἀγγυστρωτὴ, ἕνα πράσινο 'μάτι ὁλοστρόγγυλο, κ' ἔμοιαζε πολὺ 'σὰν κουκκουβάϊα μ' ἕνα 'μάτι.

—Ἂχ! . . . ἄχ! . . . ἄχ! . . . 'Σὰν νὰ τὴ βλέπω, τὴν Κουκκουβάϊα σου!—ἐκραύγασεν ὁ Μαχαιροβγάλτης καγχάζων.

—Αὐτὴ ἡ γρηὰ—ἐπανέλαβεν ἡ Μαριάνθη—μ' ἔστελνε κάθε βράδυ 'ς τὸ Νέο Γεφύρι[1] νὰ τῆς πουλῶ ζαχαρωτά· ἦταν πρόφασι γιὰ νὰ ζητῶ ἐλεημοσύνη. . . Ὅσαις φοραῖς ἐπίστρεφα χωρὶς νὰ τῆς φέρω τ' ὀλιγώτερο δέκα σολδιὰ, ἀντὶ νὰ μοῦ δώσῃ νὰ δειπνήσω, αὐτὴ μ' ἔδερνε.

—Εἶσαι βέβαιη πῶς αὐτ' ἡ γυναῖκα δὲν ἦταν ἡ μητέρα σου;—ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ὤ! πολλὰ βέβαιη· ἡ Κουκκουβάϊα μ' ἔβρισε χίλιαις φοραῖς πῶς δὲν εἶχα πατέρα ἢ μητέρα· μοῦ 'λεγε πάντοτε πῶς μ' ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ δρόμο.

—Αἴ. . . , ὑπέλαβεν ὁ Μαχαιροβγάλτης, τὸ λοιπὸν, ὄντας δὲν τῆς ἐπήγαινες τὰ δέκα σολδιὰ, ἔτρωγες ξύλο 'σὲ τόπο φαγιοῦ.

—Ὕστερα 'πήγαινα καὶ 'πλάγιαζα 'πάνω 'ς τὴ ψάθα κατάχαμα, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐκρύονα! . . .

—Τωόντι, τὸ φτερὸ τοῦ κάμπου[2], εἶν' ὁ Θεὸς νὰ φυλάγῃ κρύο—ἐπέφερεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.—χίλιαις φοραῖς καλήτερη εἶν' ἡ κοπριά! Ἔλα δὰ 'ποῦ σοῦ κάμνουν τὸν εὐγενῆ! «Πέρα!» σοῦ λέγουν «αὐτὸ βρωμᾷ!»

[1] Μία τῶν γεφυρῶν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα.—[2] Τὸ ἄχυρον· *la plume de Beauce.*

Δὲν ἠδυνήθη ὁ Ροδόλφος νὰ μὴ γελάσῃ εἰς τὴν ἀστειότητα αὐτήν. Ἡ Μαριάνθη ἐξηκολούθησεν.

—Ἀφοῦ 'ξημέρωνεν ὁ Θεὸς, μοῦ 'διvεν ἡ γρηὰ γιὰ πρόγευμα ὅ,τι μοῦ εἶχε δόσει καὶ γιὰ δεῖπνο, καὶ μ' ἔστελνε 'ς τὸ Μομφωκὸν[1] νὰ τῆς πιάνω σκουλήκια γιὰ 'ψάρευμα· ἐπειδὴ καὶ εἶχ' ἐργαστῆρι ἀπάνω 'ς τὸ γεφύρι τῆς Παναγίας κ' ἐπωλοῦσε τριχαῖς . . . Τώρα, γιὰ ἕνα παιδὶ ἑπτὰ χρονῶν, ὁποῦ 'πέθαινε τῆς πείνας καὶ τοῦ κρύου . . . ἀληθινὰ εἶναι πολὺς ὁ δρόμος ἀπὸ τὴ Μορτελλεριὰ ἴσα μὲ τὸ Μομφωκόν.

—Αἴ . . . μὴν παραπονᾶσαι, υἱέ μου· αὐτός δα ὁ κόπος εἶναι 'ποῦ σ' ἔκαμε νὰ γίνῃς ἴσια 'σὰν τὴ λαμπάδα. Εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης συγκρούων τὰ πυρεῖά του διὰ ν' ἀνάψῃ τὴν καπνοσύριγγα.

—Ὡς τόσο, ἐπανέλαβεν ἡ Κελαϊδήστρα, ἐπίστρεφα κατακουρασμένη, καὶ τότε δὰ μοῦ 'διvεν ἡ Κουκκουβάϊα ἕνα κομμάτι ψωμί· τὸ μεσημεριανό μου.

—Αἴ, υἱέ μου, . . . αὐτοῦ δὲν ἔχει παράπονα· ἀμὴ πῶς ἀλλειῶς ἤθελε νὰ γίν' ἡ μέση σου 'σὰν τῆς σφήκας λιγνὴ, καθὼς εἶναι;—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης πνέων μετὰ θορύβου νέφος καπνοῦ.—Μὰ δὲ μοῦ λὲς τί ἔχεις ἀδερφοποιτέ; ὄχι, 'ξέχασα! κὺρ Ροδόλφο· 'σὰν ἀλλοιώτικος μοῦ φαίνεσαι . . . Μὴν εἶναι γιατ' αὐτὴν τὴ μικροῦλα, πῶς 'τράβιξε κακομοιριὰ πολλή; Ἔγνοια σου κι' ὅλοι τὴν 'τραβίξαμε.

—Ὤ! στοιχηματίζω, Μαχαιροβγάλτη, πῶς δὲν ἐτράβιξες ὅσα ἐγώ· εἶπεν ἡ Μαριάνθη.

—Ἐγὼ, φτωχὴ Κελαϊδήστρα! . . . Ἀμ' ἦσουν ἐμπροστά μου βασίλισσα! Ἐσὺ κἂν, ὄντας ἦσουν μικρὴ, ἐπλάγιαζες ἀπάνω 'ς ἄχερα κ' ἔτρωγες ψωμί . . . Ἀμ' ἐγὼ, ὁποῦ 'περνοῦσα ταῖς καλήτεραις νυχτιαῖς μου 'ς τὸ Κλισχὶ[2], μέσα 'ς τοὺς φούρνους 'ποῦ 'ψήνουν τὸν ὕψο, σωστὸς γύφτος[3], κ' ἐχόρταινα μὲ λαχανόγουλαις καὶ ὅ,τ' ἄλλο 'τύχαινα 'ς τοὺς τράφους τῶν χωραφιῶν; Ἀμὴ, ταῖς περισσότεραις φοραῖς, γιὰ νὰ μὴν τρέχω 'ς τὸ Κλισχὶ, ποῦ μ' ἐπονοῦσαν τὰ πόδια, ἐγὼ 'κοιμούμουν ἀπὸ κάτ' ἀπ' ταῖς μεγάλαις πέτραις τοῦ Λούβρου[4] . . . καὶ τὸ χειμῶνα 'ξυπνοῦσα τὸ πρωὶ κ' εὕρισκα σενδόνια κάτασπρα. . . τὸ χιόνι, 'κατάλαβες;

—Ἕνας ἄνδρας, ὁ λόγος τὸ λέγει, βαστᾷ περισσότερο· ὅμως μιὰ μικρὴ κόρη—εἶπεν ἡ Μαριάνθη·—ἐνθυμοῦμαι 'ποῦ ἤμουν ἀδύνατη 'σὰν ὀρνιθοποῦλι. Ὅσαις φοραῖς μ' ἔδερνεν ἡ γρηὰ, ἔπεφτα χάμου 'ς τὴν πρώτη ξυλιά· κ' ἐκείνη τότε μ' ἐκτυποῦσε μὲ τὴ πτέρνα τοῦ ποδαριοῦ της κ' ἐφώναζεν «Ἴδες την; νὰ μὴν ἔχῃ ἀσπροῦ δύναμι! μηδὲ μιὰ γροθιὰ δ' ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ τῆς δώσῃ, τῆς βρώμας!» Ὕστερα μ' ἐφώναζε Σουσουράδα· (*Pégriotte*) ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω· τὸ βαπτιστικό μου ὄνομα εἶν' αὐτό.

[1] Προάστειον τῶν Παρισίων, Montfaucon.—[2] Clichy, περίχωρα τῶν Παρισίων.—[3] *Gouêpeur*.—[4] Ἓν τῶν ἐν Παρισίοις ἀνακτορίων οἱ τοῖχοι τοῦ ὁποίου σύγκεινται ἐκ μεγάλων λίθων προεχόντων πρὸς τὸ ἔδαφος.

—'Σὰν ἐμένα· μοῦ 'δωκαν ἕνα ὄνομα 'σὰν 'ποῦ δίνουν, εἶδες, 'ς τὰ χαμένα σκυλιά· μ' ἔλεγαν ἀπ' αὐτόνε... Μανταλᾶ... μ' ἔλεγαν κι' Ἀλβῖνοι[1]. Παράξενο, μωρὲ υἱέ μου, πῶς ὁμοιάζουμε! εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Καὶ ὄντως... εἰς τὰ παθήματα...—εἶπεν ἡ Μαριάνθη, ἀπευθυνομένη πάντοτε σχεδὸν πρὸς αὐτὸν μόνον, ἐπειδὴ συνησθάνετο ἀκουσίως της αἰσχύνην τινὰ ἐνώπιον τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν ἀτενίσῃ καί τοι ἀνήκοντα, καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, εἰς τὸ εἶδος τῶν ἀνθρώπων μεταξὺ τῶν ὁποίων αὐτὴ ἔζη.

—Κι' ἀφοῦ 'γύριζες ἀπὸ τὰ σκουλήκια, τί 'καμνες;

—Μ' ἔστελνεν ἡ γρηὰ νὰ ζητιανεύω ἐκεῖ τριγύρω ὡς ὁποῦ νὰ νυχτώσῃ· γιατὶ τὸ βράδυ 'πήγαινε κ' ἐμαγείρευε 'ς τὸ Νέο Γεφύρι. Μὰ ? ποῦ νὰ φθάσῃ ἀκόμ' ἡ ὥρα τοῦ φαγιοῦ μου! Ἂν τῆς τὸ 'ζητοῦσα μ' ἐκτυποῦσε κ' ἔλεγε· «Μάζεψε, Σουσουράδα, δέκα σολδιὰ καὶ τρῶς ψωμί!»· Τὸ λοιπόν, ἐπειδὴ 'πεινοῦσα πολύ, ἔκλαια κ' ἐγὼ ἀπαρηγόρητα. Ἡ γρηά, τίποτα! μοῦ 'κρέμαζε μόνο 'ς τὸ λαιμὸ ἕνα μικρὸ παναιράκι μὲ ζαχαρωτά, νὰ πουλῶ, καὶ μ' ἔστηνε 'ς τὸ Νέο Γεφύρι, ὅπου τὸν χειμῶνα 'τουρτούριζα τοῦ κρύου. Κάμμιὰ φορὰ μ' ἔπαιρνε στεκάμενη ὁ ὕπνος, ὄχι ὅμως πολλὴν ὥρα, γιατὶ ἡ γρηὰ μ' ἐξυπνοῦσε μὲ κλωτσιαῖς. Τί τὰ θέλεις, ἔστεκα 'ς τὸ γεφύρι ὡς μιὰ ὥρα κοντὰ τὰ μεσάνυκτα μὲ τὰ ζαχαρωτὰ 'ς τὸ λαιμό, κ' ἔκλαια μὲ τὰ δυνατά μου. Οἱ διαβάταις ὁποῦ μ' ἔβλεπαν μ' ἐλυποῦνταν, κ' ἔτσι 'μάζευα ὡς δέκα, ὡς δεκαπέντε σολδιά, καὶ τά 'διδα 'ς τὴ γρηά. Αὐτή, γιὰ νὰ ἰδῇ μὴν ἐκράτησα τίποτα, μ' ἔψαχε παντοῦ, ὡς καὶ μέσα 'ς τὸ στόμα.

—Μωρὲ τί λές! ἕνα ὀρνίθι 'σὰν ἐσὲ νὰ κερδαίνῃ δεκαπέντε σολδιά!

—Γι' αὐτὸ καὶ ἡ γρηά, 'σὰν τὸ εἶδε...

—Μὲ τὸ ἕνα της 'μάτι—εἶπε γελῶν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ναί... βλέπεις τὴν καλή σου γρηὰ καὶ τῆς καλοφαίνεται· 'συνήθισε· καὶ πλέον, προτοῦ νὰ μὲ στήσῃ 'ς τὸ γεφύρι μ' ἔδερνε γιὰ νὰ κλαίω.

—Κακὴ γρηά, πονηρὴ ὅμως!

—Σιγά, σιγά, ὡς τόσο, ἐπῆρα κ' ἐσυνήθισα τὸ ξύλο· ἡ γρηὰ ὅσον ἔβλεπε πῶς δὲν ἔκλαια, ἐλύσιαζε· ἐγὼ ὅμως, 'ς τὸ πεῖσμά της, ὅσο μ' ἐτυραννοῦσε, τόσον ἔκαμνα τὰ δυνατά μου νὰ γελῶ, ἂς ἦταν καὶ τὰ 'μάτια μου βουρκωμέν' ἀπὸ τὰ δάκρυα 'ποῦ μοῦ 'ρχουνταν.

—Ἄκουε 'δῶ... ζαχαρωτὰ εἶχες... φτωχή, δὲν σοῦ 'ρχουνταν ὄρεξι κάμμιὰ φορά;

—Ὄρεξι καὶ πολλή, ὅμως ποτὲ δὲν τὰ 'γεύθηκα· δὲν τὸ 'καταδεχουμουν· πῶς νὰ σοῦ εἰπῶ;... Αὐτὸ καὶ ὅλα τὸ φυσικὸ μ' ἀφάνισε. Μιὰν ἡμέρα, 'ποῦ 'πίστρεφ' ἀπὸ τὸ Μομφωκόν, μὲ πιάνουν κἄτι μικρὰ παιδιά, μὲ δέρνουν καὶ μοῦ 'πέρνουν τὸ παναιράκι. Πηγαίνω 'ς τὸ 'σπῆτι· ἤξευρα τί μαύρη μοῖρα μ' ἐπρόσμενε· τρώγω ξύλο, καὶ ψωμὶ τίποτα.

[1] Albinos, λευκαιθίοπα.

Τὸ βράδυ, πρὶν νὰ 'πάγῃ 'ς τὸ γεφύρι, ἡ Κουκκουβάϊα, θυμωμένη πῶς δὲν τῆς ἐπῆγα τίποτα, μὲ βάζει 'ς τὰ μαρτύρια· μὲ τυραννεῖ, ὅσο 'ποῦ εἶδεν αἷμα· μοῦ 'ξεῤῥίζωσεν ὅλα τὰ ζηλούφια τρίχα τρίχα, 'ποῦ 'ξεύρεις πόσο πονεῖ.

—Ἅ! τὴ στρίγλα!—ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης κρούων διὰ τῆς χειρὸς τὴν τράπεζαν καὶ συνοφρυούμενος.—Νὰ δείρῃς ἕνα παιδὶ, αἴ... ὑπομονή! ... ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ τυραννῇς ... διάτανε!

Ὁ Ῥοδόλφος, ἀκούων μετὰ προσοχῆς τὴν ἱστορίαν τῆς Μαριάνθης, ἐστράφη καὶ εἶδεν ἔκθαμβος τὸν Μαχαιροβγάλτην· τὸν ἐξέπληξεν ἡ εὐαισθησία του.

—Τί 'παθες, Μαχαιροβγάλτη;—τὸν λέγει.

—Τί 'παθα; δὲν τό 'χεις τίποτα ἡ αὐθεντιά σου! ... ἕνα φόβητρο 'σὰν τὴν Κουκκουβάϊα νὰ τυραννῇ τέτοιο παιδί! Δὲ μοῦ λὲς πῶς εἶσαι ἀνέσπλαχνος 'σὰν ταῖς γροθιαῖς ποῦ δίνεις;

—Λέγε, κόρη μου—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν Μαριάνθην, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν Μαχαιροβγάλτην.

—Ὅλ' αὐτὰ μοῦ τά 'καμνεν ἡ Κουκκουβάϊα γιὰ νὰ κλαίω· πηγαίνω τὸ λοιπὸν 'ς τὸ γεφύρι μὲ τὰ ζαχαρωτά· ἡ γρηὰ ἐτηγάνιζεν ἐκεῖ κοντὰ ... καὶ κάθε 'λίγο μ' ἐφοβέριζε μὲ τὸ χέρι της. Τότε δὰ κ' ἐγὼ, 'ποῦ ἤμουν ἀπὸ τὰ χθὲς νηστικὴ, πέρνω ἕνα ζαχαρωτὸ, καὶ τὸ τρώγω.

—Εὖγέ σου, υἱέ μου!

—Τρώγω δυό.

—Εὖγε! ζήτω τὸ Σύνταγμα!!!

—Ἀμή! τὰ ηὗρα καλά· ὄχι πῶς ἤμουν λαίμαργη, ἀλλὰ 'πεινοῦσα ἡ φτωχή! Ἐκεῖ, μὲ βλέπει μιὰ ἄλλη ὁποῦ 'πωλοῦσε πορτογάλλια ἐκεῖ κοντὰ, καὶ βάζει ταῖς φωναῖς «Ἔ! Κουκκουβάϊα ... ἡ Σουσουράδα σοῦ τρώγει τὴν πραγμάτεια!»

—Τώρα νὰ ἰδοῦμε ...—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μὲ ἄκραν περιέργειαν. Αἴ! κακόμοιρο ποντίκι, τί φόβο θὰ τὸν 'πῆρες ὄντας εἶδες πῶς ἡ Κουκκουβάϊα σ' ἔννοιωσε!

—Πῶς ἔκαμες τότε;—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, ἐνδιαφερθεὶς καὶ αὐτός.

—Τὸ τί ἔπαθα! ὅμως ὄχι 'κείνη τὴν ὥρα, ἐπειδὴ ἡ γρηὰ δὲν ἠμποροῦσε ν' ἀφήσῃ 'ς τὴ μέση τὸ τηγάνι της, 'ποῦ 'χοχλάκιζε.

—Ἄχ!...ἄχ!...ἄχ!...καὶ ὄντως! Ἀμ' ποῦ 'μποροῦσε 'κείνη ν' ἀφήσῃ 'ς τὴ μέση τὸ τηγάνι!—ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης καγχάζων.

—Μ' ἐφοβέριζε μόνον ἀπὸ μακρυὰ μὲ τὸ μεγάλο σιδερένιο της περοῦνι ... Ἀφοῦ ἀποτηγάνισε, ἔρχεται κοντά μου ... Εἶχα μαζευμένα τρία σολδιά· τὰ ζαχαρωτὰ ὁποῦ 'φαγα ἤξιζαν ἕξη ... Δὲ μοῦ λέγει τίποτα, μόνο μὲ 'παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι. Δὲν ἠξεύρω πῶς δὲν ἀπέθανα τοῦ φόβου ἐκείνη τὴ στιγμή. Τὸ 'θυμοῦμαι 'σὰν τώρα ... ἦταν ἡμέρα ἀρχιχρονιά. Ἐπωλοῦσαν τόσα εὔμορφα παιχνιδάκια, καὶ τά 'βλεπα, καὶ τὰ 'ζήλευα ... 'ξεύρεις πάντα τὰ παιδιά! Ἐγὼ, ποιὸν εἶχα νὰ μ' ἀγοράσῃ;

Τί τὰ θὲς, βραδυάζει ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα· ἦταν χειμῶνας, κ' ἐγὼ ἄλλο δὲν ἐφοροῦσα παρὰ ἕνα φουστανάκι ἀπὸ πανί· μηδὲ κάλτσαις, μηδ' ὑποκάμισο, καὶ ξύλινα πέδιλα 'ς τὰ ποδάρια! . . . Δὲν ἐφοβούμουν ἀπὸ ζέστη . . . ψέμματα; Αἴ, καλά! ὅταν μ' ἐπῆρεν ἡ γρηὰ ἀπὸ τὸ χέρι, ἵδρως μ' ἐπερίχυσε. Καὶ τὸ περισσότερο 'φοβούμουν, ἐπειδὴ, ἀντὶς νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ βλασφημᾷ 'σὰν ἄλλαις φοραῖς, τώρα 'μουρμούριζε μόνο μέσα 'ς τὰ δόντια της, 'ς ὅλο τὸ δρόμο . . . καὶ δὲ μ' ἄφηνε τὸ χέρι, μόνο μ' ἔκαμνε καὶ 'προπατοῦσα γλίγωρα, γλίγωρα, ὁποῦ γιὰ νὰ τὴ φθάνω ἔπρεπε νὰ τρέχω. Μοῦ φεύγει τὸ ἕνα πέδιλο ἀπὸ τὸ ποδάρι· ἐφοβήθηκα νὰ τῆς τὸ εἰπῶ, καὶ τὴν ἀκολουθοῦσα 'ξυπόλυτη . . . 'Σὰν ἐπήγαμεν, εἶδα τὸ ποδάρι μου καὶ ἦταν καταιματωμένο.

—Μωρὲ τὴ σκυλόγρηα! (ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης κρούων ἐκ νέου τὴν τράπεζαν μὲ ὀργήν). Στοχάσου τώρα ἕνα τέτοιο παιδὶ, νὰ πηλαλᾷ κατόπι μιανῆς γρηᾶς κλέφτρας, μὲ τὸ 'ματωμένο ποδαράκι του . . .

—Ἐκαποικούσαμε 'ς ἕνα ἀνώγει' 'ς τὸ δρόμο τῆς Μορτελλεριᾶς, δίπλα 'ς ἕνα ῥακοπωλειό· ἡ γρηὰ, καθὼς μ' ἐκρατοῦσεν ἀπὸ τὸ χέρι, ἐμβαίνει πρῶτα καὶ πίνει μισὸ μέτρο.

—Μωρὲ τί λές! νὰ τὸ πιῶ ἐγὼ, στουπὶ γίνομαι.

—Ἡ Κουκκουβάϊα τό 'χε συνηθισμένο· ἴσως γιὰ τοῦτο μ' ἔδερνε κάθε βράδυ. Τί τὰ θὲς, ἀνεβαίνουμε· ἡ γρηὰ κλειδόνει πρῶτα τὴν θύρα. Πέφτω 'ς τὰ ποδάρια της καὶ τῆς ζητῶ συχώρεσι πῶς ἔφαγα τὰ ζαχαρωτά. Αὐτὴ, τίποτα, μόνο πέρνει ἕνα γύρο τὴν κάμερη μουρμουρίζωντας «Τί νὰ τὴν κάμω ἐγὼ τώρα αὐτὴ τὴ Σουσουράδα, αὐτὴ τὴ ζαχαροκλέφτρα; . . . Τί νὰ τὴν κάμω;» Ὕστερα ἔστεκε πάλι καὶ μ' ἔβλεπε μὲ τὸ πράσινό της 'μάτι . . . ποῦ ἤμουν γονατιστή . . . Τρέχει 'σὲ μιὰ θέσι καὶ πέρνει μιὰ τανάλια (διλάβιον).

—Τανάλια;—κράζει ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ναὶ, τανάλια!

—Νὰ τὴν κάμῃ τί;

—Νὰ σὲ δείρῃ;—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Νὰ σὲ τσυμπήσῃ;—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ὄχι, ὄχι—εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα φρικιῶσα εἰς τὴν ἀνάμνησιν.

—Νὰ σοῦ ξεῤῥιζώσῃ μαλλιά;

—Νὰ μοῦ 'βγάλῃ . . . ἕνα δόντι.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀφῆκε φωνὴν βλασφημίας τὴν ὁποίαν μὲ τοιαύτας συνώδευσεν ἀρὰς, ὥστε ὅλοι οἱ πέριξ ἐστράφησαν καὶ τὸν εἶδον.

—Μωρ' ἀδερφὲ, τί ἔχεις; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Τί ἔχω; . . . ἀμὴ δὲν τὴν ἐδεμμάτιαζα ἐγὼ αὐτήνε τὴ γρηὰ στρίγλα! . . . Λέγε μου, ποῦ κάθεται; νὰ 'πάγω νὰ τὴ χανδακώσω!

—Καὶ σοῦ τό 'βγαλε, τὸ δόντι, ταλαίπωρο παιδί; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος ἐνῷ ὁ Μαχαιροβγάλτης ὠρύετο εἰσέτι.

—Μάλιστα, κύριε, ὄχι ὅμως παρευθύς! Παναγία μου, τί ὑπέφερα!

μοῦ 'μαγγάνισε τὸ κεφάλι ἀνάμεσα 'ς τὰ γόνατά της· ὕστερα, κομμάτι μὲ τὴν τανάλια, κομμάτι μὲ τὰ δάκτυλα, μοῦ τὸ 'πέταξε καὶ μοῦ εἶπε «Ἔτσι θὰ σοῦ 'βγάζω καθημέρ' ἀπὸ ἕνα, ὅσο 'ποῦ νὰ σοῦ τὰ ξεῤῥιζώσω ὅλα, καὶ νὰ σὲ ῥίξω ὕστερα 'ς τὸ νερὸ νὰ σὲ φὰν τὰ ψάρια.»

—Εἶδες ἐκεῖ, νὰ σπᾷ, νὰ ξεῤῥιζώνῃ τὰ δόντια τοῦ παιδιοῦ! ἔκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μὲ ἀκάθεκτον ὀργήν.

—Καὶ πῶς τῆς ἔφυγες ὕστερα; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος τὴν νεάνιδα.

—Τὴν ἄλλην ἡμέρα, δὲν πηγαίνω 'ς τὸ Μομφωκόν, μόνο τρέχω κατὰ τὰ Ἠλύσια· 'φοβήθηκα μή με πνίξῃ, κ' ἐπῆρα τῶν ὀμματιῶν μου. Πηγαίνω . . . πηγαίνω . . . Χάνομαι· δὲν ἔβλεπα κανένα 'ποῦ νὰ τοῦ ζητήσω ἐλεημοσύνη· ὅμως οὔτε μ' ἔμελλε τόσο· 'ξεύρεις, ἐτρόμαξε τ' ὀμμάτι μου . . . Νυκτιάζομαι· ποῦ νὰ κοιμηθῶ; Βλέπω ἕνα μέρος ὅπου εἶχαν στοίβαις ξύλα· τί κάμνω κ' ἐγώ; τρυπόνω ἀποκάτω ἀπὸ μιὰ παλαιὰ θύρα, 'βρίσκω ἕνα σωρὸ πελεκούδια, χώνομαι. Καὶ πεῖνα . . . πεῖνα! δοκιμάζω μερικαῖς φλούδαις ἂν μασσιοῦνται· δὲν ἐτρώγουνταν, ἦταν σκληραῖς· τί τὰ θέτε, ἀποκοιμοῦμαι. 'Σὰν ἐξημέρωσε, ἀκούω ἀπ' ἔξω ταραχή· χώνομ' ἐγὼ πλειὸ βαθυά . . . Ἦταν ζεστά· φαγὶ μόνο νὰ εἶχα 'περνοῦσα ἐγὼ καλὰ τὸ χειμῶνά μου ἐκεῖ μέσα.

—'Σὰν ἐμένα 'ς τὸ φοῦρνο τοῦ ὕψου.

—Τώρα νὰ ἰδῆτε 'ποῦ 'φοβούμουν νὰ 'βγῶ, μὴν τύχῃ καὶ μὲ ἰδῇ ἡ Κουκκουβάϊα, 'ποῦ μὲ γύρευε παντοῦ . . .

—Μὴν ἀναφέρῃς πλειὸ τ' ὄνομ' αὐτηνῆς τῆς στρίγλας, μοῦ ἀναβαίνει τὸ αἷμα 'ς τὰ 'μάτια! Φτωχὸ ποντίκι, ὑπόφερες καὶ σὺ πολλά· ἐμετάνοιωσα χίλιαις φοραῖς 'ποῦ τ' ἀπὸ τώρα σ' ἐφοβέρισα . . . ὅμως, 'ς τὴ ζωή μου, δὲ σ' ἔδερνα ποτέ.

—Γιατί νὰ μὴ μὲ δείρῃς . . . Μὴν ἔχω κ' ἐγὼ κανένα 'ποῦ νὰ μὲ ὑπερασπισθῇ;

—Ἴσα, ἴσα γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ δὲν τό 'καμνα. Ὅμως, τί δὲν ἔχεις κανένα . . . ἀμ' ὁ ἀδερφοποιτὸς Ῥοδόλφος ἀπὸ 'δῶ; . . . Θὰ εἰπεῖς, ἔτυχε . . . ὡς τόσο, καλαῖς μοῦ ταῖς ἔβρεξε.

—Ἐξακολούθα, κόρη μου . . .—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.—Πῶς ἐβγῆκες ἀπὸ τὰ ξύλα;

—Τὴν ἄλλην ἡμέρα, κοντὰ τὸ μεσημέρι, ἀκούω ἀποκάτ' ἀπὸ τὴ στοίβα ἕνα χονδρόσκυλο κ' ἐγαύγιζε. Στήνω τ' αὐτί μου . . . Ὁ σκύλος ἐπλησίαζε γαυγίζωντας ὅλον ἕνα· ἐκεῖ, νὰ καὶ μιὰ χονδρὴ φωνὴ καὶ λέγει «Ὁ σκύλος γαυγίζει! κἄτι θὰ ἦν' ἀποκάτω ἀπὸ τὰ ξύλα.»—«Κλέφτης» εἶπε μιὰ ἄλλη φωνή . . . Κ' ἤρχησαν κ' οἱ δύο τους ν' ἀγριώνουν τὸ σκύλο καὶ νὰ φωνάζουν «Πιάς το! πιάς το!» Ὁ σκύλος χύνετ' ἀπάνω μου. Βάζω ταῖς φωναῖς μ' ὅλα μου τὰ δυνατά.—«Νά!—εἶπεν ἡ φωνὴ—παιδὶ εἶναι . . . .» Κράζουν ὀπίσω τὸ σκύλο, 'βγαίνω ἀπὸ τὰ ξύλα, κ' ἐκεῖ μοῦ παρουσιάζεται ἕνας κύριος κ' ἕνας δουλευτής.

—«Τί κάμνεις 'ς τὰ ξύλα μου, μικρὴ κλέφτρα;» μοῦ λέγει ὁ κύριος

φοβεριστικά. —Μή, τοῦ ἀποκρίνομαι, μή με δείρετε· ἔχω τώρα δυὸ 'μέραις ὁποῦ δὲν ἔφαγα· ἔφυγ' ἀπὸ τὸ 'σπῆτι τῆς Κουκκουβάϊας, 'ποῦ μοῦ 'βγαλ' ἕνα 'δόντι κ' ἤθελε νὰ μὲ ῥίξῃ 'ς τὰ 'ψάρια· δὲν εἶχα ποῦ νὰ κοιμηθῶ κ' ἐπέρασ' ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς θύρας σας· ἐπλάγιασα 'ς τὰ πελεκούδια, ἀποκάτω ἀπ' αὐτὰ τὰ ξύλα, ὅμως δὲν ἤξευρα πῶς αὐτὸ σᾶς ἐπείραζε. —Αὐτὰ δὲν τὰ 'παίρνουν ἐδῶ· εἶσαι μιὰ κλέφτρα· ἦλθες νὰ κλέψῃς ξύλα· φώναξ' ἕνα φύλακα . . . —εἶπεν ὁ ξυλᾶς 'ς τὸ δουλευτή του.

—Ἄ! τὸν κακόγερο, τὸν ἀφωρισμένο κι' αὐτόνε! νὰ κράξῃ φύλακα!! Σιγά· ἀμ' δὲν ἔφερνε καὶ στράτευμα;—ἔκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.—Νὰ κλέψῃς τὰ ξύλα του· ὀκτὼ χρονῶν παιδί! . . . ἀμ' ζουρλός! . . . τί νὰ τὸν κάμῃς!

—Τὴν ἀλήθεια, ὁ δουλευτής του ἀποκρίθηκε καὶ τοῦ λέγει—Νὰ κλέψῃ τὰ ξύλα σου, αὐθεντικό! Αὐτ' εἶναι μικρότερη ἀπὸ τὸ πλέον μικρό σου ξύλο.—Τὴν στέλνουν ἄλλοι, ἀποκρίνεται ὁ ξυλᾶς. Οἱ κλέφταις ἔχουν τέτοια μικρὰ παιδιὰ 'ποῦ 'βάζουν καὶ τοὺς ἀνοίγουν ταῖς θύραις τοῦ κόσμου. Πήγαινέ την 'ς τὸν ὑπαστυνόμο. Κύτταξε μὴ σοῦ φύγῃ...

—Μωρ' αὐτὸς ὁ ξυλᾶς ἦταν πλειότερο ξύλο ἀπὸ τὰ ξύλα του—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Μὲ 'πηγαίνουν 'ς τὸν ὑπαστυνόμο, ἐπανέλαβεν ἡ Κελαϊδήστρα· μοῦ 'βρίσκουν αἰτία πῶς γυρίζω τοῦ κακοῦ 'ς τοὺς δρόμους, καὶ μὲ κρατοῦν· ὕστερα μὲ φέρνουν 'ς τὸ δικαστήριο, καὶ μὲ καταδικάζουν νὰ μείνω 'ς ἕνα σωφρονιστῆρι, ὅσο νὰ γίνω δεκαέξη χρονῶν. Εὐχαριστῶ τοὺς δικασταῖς 'ς τὴν καλωσύνη τους . . . 'Στὴ φυλακὴ κἄν . . . ἔτρωγα· δὲ μ' ἔδερνε κανεὶς, ἦταν παράδεισος κοντὰ 'ς τ' ἀνώγει' τῆς γρηᾶς. Ὕστερα, ἔμαθα κ' ἔῤῥαπτα. Τὸ κακὸ ἦταν ὁποῦ ἤμουν ἀκαμάτρα, κ' ἐπροτιμοῦσα νὰ τραγουδῶ παρὰ νὰ δουλεύω· μάλιστα 'σὰν ἦχεν ἥλιον εὔμορφο . . . Ὤ! 'σὰν ἦταν εὔμορφη 'μέρα, 'ς τὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς, ἄλλο δὲν ἔκαμνα παρὰ νὰ τραγουδῶ . . . Μὲ τὸ τραγοῦδι 'λησμονοῦσα πῶς ἤμουν φυλακωμένη. Ἀπὸ τότε μ' ὠνόμασαν Κελαϊδήστρα, ἀντὶ Σουσουράδα. 'Σὰν ἐπάτησα τοὺς δεκαέξη χρόνους μ' ἐβγάζουν ἀπ' ἐκεῖ... 'Βγαίνωντας, ηὗρα 'ς τὴ θύρα αὐτὴν τὴ δράκαινα, καὶ δυὸ τρεῖς γρηαῖς ὁποῦ ἤρχουνταν κάπου κάπου νὰ βλέπουν ταῖς ἄλλαις φυλακωμέναις, κ' ἔλεγαν πάντα καὶ 'ς ἐμένα, πῶς τὴν ἡμέρα 'ποῦ θὰ 'βγῶ, ἔχουν νὰ μὲ βάλουν 'σὲ δουλειά.

—Ἄ! τώρ' ἀπεικάζω!—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

— «Κοπέλα, μοῦ λέγ' ἡ δράκαινα κ' ἡ γρηαῖς . . . ἔρχεσαι κοντάμας; θὰ ἔχῃς εὔμορφαις φορεσιαῖς, καὶ νὰ μὴ βαρύνεσαι νὰ ξεφαντώνῃς.» Ἐγὼ δὲν ταῖς ἐπίστευσα· τί ταῖς ἀπεκρίθηκα; «'Ξεύρω καλὰ καὶ ῥάφτω, ἔχω μαζευμένα διακόσια φράγκα . . . Νὰ ὀκτὼ χρόνοι ὁποῦ 'μαι 'ς τὴ φυλακὴ, θὰ ξεφαντώσω, κ' ἐγὼ τώρα· ἂς τελειώσουν αὐτὰ 'ποῦ ἔχω καὶ δουλειὰ πάντοτες 'βρίσκεται . . . » Καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀρχίζω νὰ 'ξοδεύω τὰ φράγκα μου. Ἔκαμα πολὺ ἄσχημα—ἐπρόσθεσεν ἡ Μαρι-

άνθη μετὰ στεναγμοῦ—ἔπρεπε, προτήτερ' ἀπ'ὅλα, νὰ κυττάξω γιὰ δουλειά . . . ἀλλὰ ποιὸς νὰ μὲ συμβουλεύσῃ; Δεκαέξη χρονῶν νέα . . . μέσα 'ς τὰ Παρίσια . . . εἶναι κανεὶς ὁλομόναχος . . . Τέλος πάντων, ὅ,τι ἔγιν'ἔγινε . . . Ἔσφαλα κ'ἐπαιδεύθηκα. Ἀρχίζω, τὸ λοιπὸν, νὰ 'ξοδεύω τὰ φράγκα μου. Πρῶτα, ἀγοράζω λουλούδια 'ποῦ νὰ γεμίσω τὴν κάμερή μου· πολὺ ἀγαπῶ τὰ λουλούδια! ὕστερα, ἀγοράζω ἕνα φουστάνι, ἕνα εὔμορφο σάλι, κ'ἐβγαίνω 'ς τὸ δάσος τῆς Βουλόγνης, 'ς τὸν Ἅγιο Γερμανὸ, 'ς ταῖς Βιγκένναις, ὅλο ἐξοχή . . . Ὤ! ἀγαπῶ τόσο τὴν ἐξοχή!

—Μαζῆ μὲ κάνέναν ἐραστή; ἠρώτησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ναί! μὲ ηὗρες! ἐγὼ πάντα ἤθελα νὰ ὁρίζω τὸν ἑαυτό μου. Ἐπήγαινα μὲ μιὰ φιληνάδα μου 'ποῦ γνώρισα 'ς τὴ φυλακή· τὴν ἔλεγαν Γελασίνα (Rigolette) ἐπειδὴ 'γελοῦσεν ἀκατάπαυστα.

—Γελασίνα, Γελασίνα. . . . δὲν τὴ γνωρίζω· εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐπισκεπτόμενος τὰς ἀναμνήσεις του.

—Βέβαια καὶ δὲν τὴ γνωρίζεις! Εἶναι πολλὰ γνωστικὴ κοπέλα· 'στὴ φυλακὴ . . . ἦταν ἡ πλέον ἀνοιχτόκαρδη, ἀλλὰ καὶ ἡ πλέον προκομμένη· ἐμάζευσεν ὡς τετρακόσια φράγκα 'δικά της . . . ἔπειτα, νὰ ἰδῇς τί τάξι! . . . ἔπρεπε νά 'βλεπες! Εἶπα πῶς δὲν εἶχα κανένα νὰ μὲ συμβουλεύσῃ . . . ἔχω ἄδικο . . . νὰ τὴν ἄκουα ἐκείνη . . . Ἀφοῦ 'ξεφαντώσαμε ὀκτὼ 'μέραις, μοῦ λέγει· « Τώρα ὁποῦ χαρήκαμε κάμποσο, νὰ ζητήσωμε καὶ δουλειὰ, γιὰ νὰ μὴ 'ξοδεύσωμε τὸ ἰδικό μας τ'ἀνέμου . . .» Ἔλα τώρα ἐγὼ, 'ποῦ 'χαίρουμουν τόσο πῶς ἐπήγαινα 'ς ταῖς πεδιάδαις, 'ς τὰ δάση! . . . (ἦταν τὴν περασμένη ἄνοιξι, 'ς τὸ τέλος)· τῆς ἀποκρίνομαι· « Νὰ σοῦ εἰπῶ, ἐγὼ θέλω νὰ χαρῶ ἀκόμα ὀλίγο τὴν ἐλευθερία μου, κ' ὕστερα γυρεύω δουλειά. » Ἀπὸ τότε δὲν εἶδα πλέον τὴ Γελασίνα. Ταῖς προάλλαις, ἔμαθα πῶς κάθεται κοντὰ 'ς τὸ Τέμπλο, πῶς εἶναι καλὴ τεχνήτρα, πῶς κερδίζει τ'ὀλιγώτερο εἰκοσιπέντε σολδιὰ τὴν ἡμέρα, καὶ πῶς ἔκαμε 'δικό της 'νοικοκυριό... Τώρα ἐντρέπομαι καὶ δὲν ἀποτολμῶ νὰ 'πάγω νὰ τὴν ἰδῶ· μοῦ φαίνεται πῶς νὰ τὴν ἀπαντήσω θὰ πέσει ὁ οὐρανὸς νὰ μὲ πλακώσῃ.

—Τὸ λοιπὸν, ταλαίπωρο παιδὶ, τὴν λέγει ὁ Ῥοδόλφος, ἐξόδευσες ὅλο σου τὸ ἔχει 'ς τὴν ἐξοχή . . . Τὴν ἀγαπᾷς πολὺ τὴν ἐξοχή;

—Λωλαίνομαι . . . ἂς ἦταν τρόπος νὰ 'κατοικοῦσα πάντα ἐκεῖ! . . . Τῆς Γελασίνας ὅμως τῆς ἤρεζαν καλήτερα τὰ Παρίσια· ἤθελε νὰ περιδιαβάζῃ 'ς τὰ βουλεβάρτα[1] . . . Μὰ ἦταν τόσο ὑποχρεωτικὴ, τόσο καλόκαρδη, 'ποῦ μόνο γιὰ εὐχαρίστησι 'δική μου μ'ἀκολουθοῦσε 'ς ταῖς ἐξοχαῖς.

—Καὶ δὲν ἐφύλαξες κανένα σολδὶ γιὰ νὰ ἔχῃς ὡς ὁποῦ νὰ 'βρῇς δουλειά; ἠρώτησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

[1] **Boulevards**, ἀγυιαὶ εὐρύταται, εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων ὑπάρχει πρόχωμα μὲ διπλῆν σειρὰν δένδρων. Τὰ βουλεβάρτα εἰς Παρισίους περικυκλοῦσι τὴν πόλιν, καὶ ὑπάρχει ψυχαγωγία πολλὴ εἰς τὴν περιδιάβασίν των.

—Ναί.... ἐφύλαξα μιὰ πενηνταριὰ φράγκα... πλὴν ἔτυχε νὰ ἦναι πλύστρα μου κἄποια Λόῤῥαινα, τοῦ Θεοῦ γυναῖκα· αὐτὴ τότε ἦταν ἑτοιμόγεννη, μὰ τί νὰ κάμῃ, 'ποῦ ἡ ἀνάγκη τὴν ἐβίαζε νὰ μὴν ἐβγαίνῃ 'μέρα νύκτ' ἀπὸ τὰ νερά! ἄῤῥωστα· νὰ δουλεύσῃ δὲν ἠμποροῦσε. Ζητεῖ νὰ τὴν 'πάρουν 'ς τὸ νοσοκομεῖο, δὲν εἶχε τόπο. Ἔρχετ' ἡ ὥρα νὰ γεννήσῃ, καὶ ποῦ σολδὶ γιὰ νὰ πληρώσῃ κἄν τὸ κρεββάτι της! Τὴν διώχνουν κι' ἀπὸ 'κεῖ 'ποῦ κάθουνταν. Ἡ καλή της τύχη καὶ ἀπαντᾷ ἕνα βράδυ, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν Παναγία, τὴν γυναῖκα κἄποιου Γουβίνου, 'ποῦ ἦταν πρὸ τέσσαραις ἡμέραις κρυμμένη 'ς τὸ κατώγει' ἑνὸς 'σπητιοῦ 'ποῦ 'χαλοῦσαν 'πίσω ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Σωτῆρος[1]...

—Καὶ γιατὶ πάλι νὰ κρύβεται τὴν ἡμέρα, αὐτή; ἡ Γουβίνενα;

—Ὁ ἄνδρας της ἐζητοῦσε νὰ τὴ σκοτώσῃ, καὶ αὐτὴ ἔβγαινε μόνο τὴ νύκτα ν' ἀγοράσῃ ψωμί. Ἐκεῖ, ἀνταμόνει τὴ φτωχὴ τὴ Λόῤῥαινα, ἄῤῥωστη 'ποῦ 'σύρνουνταν, γιατὶ 'πρόσμενε γέννα ὥρα τὴν ὥρα...'Σὰν εἶδε τὴν κατάστασί της, ἡ Γουβίνενα, τὴν πέρνει 'ς τὸ κατώγει' της. Αὐτὸ εἶχεν ἡ φτωχή, αὐτὸ τῆς ἔδωκε· τῆς μοιράζει τ' ἄχερο καὶ τὸ ψωμί της, ὡς ὁποῦ 'γέννησε· καὶ ποῦ τὸ παραμικρὸ σκέπασμα! ἄχερο καὶ τίποτ' ἄλλο!... Τόσο 'ποῦ ἡ Γουβίνενα δὲν ἐβάσταξε, μόνο 'βγαίνει 'μέρα μεσημέρι, 'ποῦ, σᾶς λέγω, τὴν ἐζητοῦσ' ὁ ἄνδρας της νὰ τὴ σκοτώσῃ, κ' ἔρχεται μιὰ καὶ δυὸ καὶ μ' εὑρίσκει. Ἤξευρε πῶς εἶχα ἀκόμα 'λίγα φράγκα, καὶ πῶς ἀγαποῦσα νὰ βοηθῶ ὅσον ἦταν τῆς δύναμής μου. 'Σὰν ἀκούω τὴν Ἐλμίνα καὶ μοῦ διηγᾶται τὴν κακομοιριὰ της Λόῤῥαινας... πῶς ἦταν 'ς ἕνα κατώγει', ἀπάνω 'ς τ' ἄχερα, μὲ τὸ μωρό της... τῆς λέγω νὰ τὴν φέρῃ ἀμέσως ἐκεῖ 'ποῦ 'κάθουμουν, καὶ νὰ τῆς 'πιάσω μιὰ κάμερη δίπλα 'ς τὴν ἰδική μου· καθὼς κ' ἔγινε. Νά 'βλεπες τὴ φτωχὴ τὴ Λόῤῥαινα, τὴ χαρά της, 'σὰν ἐξαπλώθηκε 'ς ἕνα κρεββάτι μὲ τὸ μωρό της δίπλα της μεσα 'σὲ μιὰ μικρὴ κούνια πλεκτὴ 'ποῦ 'γόρασα!... Τὴν ἐπαρασταθήκαμεν ἡ Ἐλμίνα κ' ἐγὼ ὡς ὁποῦ 'σηκώθηκε· ὕστερα πάλι τὴν ἐβάσταξα μ' ὅσα μοῦ 'μειναν ὡς ὁποῦ ἤρχισε πάλι νὰ πλένῃ.

—Καὶ ὕστερ' ἀφοῦ 'ξόδεψες ὅ,τ' εἶχες γιὰ τὴ Λόῤῥαινα καὶ τὸ μωρό της, τί 'καμες, κόρη μου;—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ἐζήτησα τότε δουλειὰ, ὅμως ποῦ δουλειά! Ἤξευρα κ' ἔῤῥαφτα καλά· 'θαῤῥοῦσα πῶς μόνο νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ δουλεύσῃ, παντοῦ τὸν δέχουνται.... Πόσον ἤμουν ἀπατημένη!... Ἐμπαίνω 'ς ἓν ἐργαστῆρι 'ποῦ 'ῤῥαφταν ἀσπρόῤῥουχα, ζητῶ δουλειὰ, καὶ γιὰ νὰ μὴν εἰπῶ ψεύματα, τοὺς λέγω πῶς ἐβγῆκ' ἀπὸ τὴ φυλακή· μοῦ δείχνουν τὴ θύρα χωρὶς ν' ἀποκριθοῦν... Τοὺς παρακαλῶ νὰ μὲ δοκιμάσουν· μὲ σπρώχνουν ἔξω 'σὰν κλέφτρα... Ἐκείνη δὰ τὴ στιγμὴ 'θυμήθηκα τὰ λόγια τῆς Γελασίνας, ὅμως, τώρα πλειό... 'Λίγα 'λίγα πουλῶ ὅ,τι φόρεμα εἶχα, γιὰ νὰ ζήσω... ὕστερα... 'σὰν δὲν μ' ἔμεινε πλειὸ τίποτα... μὲ

[1] Hôtel-Dieu, μέγιστον Νοσοκομεῖον εἰς Παρισίους.

διώχνουν καὶ ἀπὸ 'κεῖ 'ποῦ 'κατοικοῦσα . . . Δυὸ 'μέραις ἐπέρασαν χωρὶς νὰ φάγω . . . δὲν εἶχα ποῦ νὰ κοιμηθῶ . . . Τότε θὰ ἀπάντησα τὴ δράκαινα μὲ μιὰ ἀπὸ ταῖς γρηαῖς· αὐταῖς ἤξευραν ποῦ 'κατοικοῦσα; καὶ πάντα μ' ἐτριγύριζαν ἀπὸ τὸν καιρὸ 'ποῦ 'βγῆκ' ἀπὸ τὴ φυλακή . . . Μοῦ εἶπαν πῶς θὰ μοῦ 'βρουν δουλειά . . . ταῖς ἐπίστευσα . . . μὲ 'παίρνουν . . . Ἤμουν 'σὲ μιὰ κατάστασι ἐλεεινή . . . δὲν εἶχα τὸ 'νοῦ μου 'ς τὸ κεφάλι μου . . . μ' ἐπότισαν κ' ἐκείναις ῥακή . . . καὶ . . . νά! . . . —εἶπεν ἡ δυστυχὴς κρύπτουσα τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖράς της.

—Κ' εἶναι καιρὸς 'ποῦ εἶσαι 'ς τῆς δράκαινας; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ἕξ ἑβδομάδες· ἀπεκρίθη ἡ Κελαϊδήστρα μετὰ συντριβῆς.

—Μωρὲ, τί πράγματα ἔχει αὐτὸς ὁ κόσμος! εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Δείχνεις, παιδί μου, 'σὰν νὰ 'λυπήθηκες τώρα 'ποῦ μᾶς εἶπες τὰ παθήματά σου . . . —ἐπέφερεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Αἴ!—εἶπεν ἡ Μαριάνθη μετὰ θλίψεως· ἀπὸ τότε 'ποῦ ἤμουν παιδὶ, πρώτη φορὰ τώρα 'θυμήθηκα ὅλαις αὐταῖς ταῖς δυστυχίαις μου μονομιᾶς . . . εἶναι νὰ μὴ λυπηθῇ κανείς; . . .

—Ἀμ' τί νὰ λυπηθῇς;—διέκοψεν ὁ Μαχαιροβγάλτης· καλήτερα πάλι, παρὰ νὰ ἦσουν μαγείρισσα 'σὲ κανένα καπηλειὸ, ἢ δουλεύτρα 'σὲ κανένα παραυθέντη γέρο διάβολο.

—Ὑπομονή . . . ὁ Θεὸς πάλι νά 'χῃ δόξα 'ποῦ 'φύλαξε κανεὶς τὴν τιμή του . . . —εἶπεν ἡ Μαριάνθη μὲ βαθὺν στεναγμόν.

—Δωλὴ 'ποῦ εἶσαι! . . . —ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης. Τὴν τιμή του! σιγά! ἔχεις, 'ξεύρεις, πατέρα καὶ μητέρα, καὶ δὲ θὲς νὰ τοὺς φέρῃς ἀτιμία! Ἀμὴ σὺ δὲν τοὺς ἐγνώρισες . . .

—Ὁ πατέρας κ' ἡ μητέρα μου μ' ἔῤῥιξαν 'ς τὴ μέση τοῦ δρόμου 'σὰν ἕνα σκυλάκι... ποιὸς ἠξεύρει ἂν ἦχαν νὰ ζοῦν κι' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι!—εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μετὰ πικρίας. Δὲν ἀδημονῶ ἐναντίον τους. Δόξα σοι ὁ Θεός! Ὅμως εὑρίσκουνται καὶ τύχαις καλήτεραις ἀπὸ τὴν ἰδική μου.

—Μὰ τί σοῦ λείπει; Εἶσ' εὔμορφη 'σὰν τὴν Ἀφροδίτη· ἀκόμα δὲν ἐπάτησες τοὺς δεκαφτά· τραγουδεῖς 'σὰν ἀηδόνι· 'μοιάζεις 'σὰν Παναγιά· σὲ λὲν Μαριάθη, καὶ ἀκόμα παραπονᾶσαι! Ἀμὴ τί θὰ γένῃς ὄντας καταντήσῃς νὰ βάζῃς κάρβουνα 'ς ταῖς πατούναις καὶ ξένα μαλλιὰ 'ς τὴν κεφαλὴ, 'σὰν αὐτὴν τὴ δράκαινα.

—Ὤ! ἐγὼ δὲν θὰ φθάσω πατὲ ὡς τέτοιαν ἡλικία.

—Πῶς! Μὴν ηὗρες κανένα ἰατρικὸ νὰ μὴν κατσουφιάζῃ[1] κανείς;

—Ὄχι, ὅμως βλέπω πῶς δὲν ἔχω στερεωμένο κόκκαλο! ἀπὸ τώρα μὲ βασανίζει ἕνας κακὸς βῆχας!

—Σιγά! Μωρὲ δὲ φέρνετε τὸν παππᾶ νὰν τὴ 'ξομολογήσῃ[2]! Εἶσαι παλαβή! ἐγὼ τό εἶπα· εἶσαι παλαβή!

[1]Bibarder, γηράσκω.—[2]Je te vois d' ici *dans le mannequin du trimballeur des refroidis*, ἀντὶ dans le corbillard du cocher des morts.

—Δὲ μοῦ λὲς, Κελαϊδήστρα, σοῦ ἀναβαίνουν συχνὰ αὐτοὶ οἱ διαλογισμοί; ἠρώτησεν ὁ Ροδόλφος.

—Κάποτε... Νὰ... τοὐλόγου σας, κύριε Ροδόλφε, ἴσως καταλαβαίνετε· τὸ τάχυ, ὅταν πηγαίνω μὲ τὸ σολδὶ 'ποῦ μοῦ δίν' ἡ δράκαινα ν' ἀγοράσω 'λίγο γάλα ἀπὸ τὴ γαλατοῦ 'ποῦ εἶναι 'ς τὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου τῆς Παλαιᾶς Δραπεριᾶς, καὶ τὴ βλέπω 'ποῦ φεύγει 'ς τὸ μικρό της ἀμάξι μὲ τὸ γαϊδουράκι της, πόσο τὴν ζηλεύω πολλαῖς φοραῖς!... Πηγαίνει, λέγω, 'ς τὴν ἐξοχή, 'ς τὸν καθαρὸν ἀέρα, 'ς τὸ καλυβάκι της, 'ς τὰ παιδάκια της·... κ' ἐγὼ γυρίζω ὁλομόναχη 'ς τ' ἀνώγει' τῆς δράκαινας, ὅπου 'μέρα μεσημέρι εἶναι σκοτεινά.

—Ἔ! καλὰ κάμνεις, υἱέ μου, καλὰ κάμνεις. Βάσταξε τὴν τιμή σου· ἀλήθεια ψέμματα, βάσταξε τὴν τιμή σου...—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Νὰ βαστάξω! ὦ Θεέ μου! καὶ πῶς; Τὰ φορέματά μου εἶναι τῆς δράκαινας· τῆς χρεωστῶ γιὰ τὸ 'νοίκι καὶ γιὰ τὸ ψωμὶ 'ποῦ τρώγω· ...?'μπορῶ νὰ μετασαλεύσω ἀπ' ἐδῶ... 'ποῦ μὲ 'παίρνει γιὰ κλέφτρα;... Ἐγὼ πλέον ἔγινα 'δική της... Πρέπει νὰ πληρωθῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου ὅπως ἠμπορῇ...

Εἰς τὸν τελευταῖον καὶ ἀποτρόπαιον τοῦτον λόγον, ἡ δυστυχὴς ἐῤῥίγησε· δάκρυ θαλερὸν προέκυψεν εἰς τὴν ἄκραν τῶν μακρῶν της βλεφαρίδων.

—Τότε, τὸ λοιπὸν, μεῖνε 'σὰν 'ποῦ 'σαι καὶ μὴ βλέπεις τοὐλόγου σου τὴ χωριατοποῦλα—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης. Τί θαῤῥεῖς; Ἀμ' δὲ συλλογᾶσαι καὶ ὅλα, πῶς ἐσὺ λάμπεις μέσα 'ς τὴ βασιλεύουσα, κ' ἐκείνη πηγαίνει νὰ 'ψήσῃ φαγὶ γιὰ ἕνα σωρὸ διαβόλους, τὰ παιδιά της, ν' ἀρμέξῃ ταῖς ἀγελάδαις της, νὰ κόψῃ χόρτο γιὰ τὰ λαγούδια της, καὶ ν' ἁρπάξῃ τὸ 'λίγο 'λίγο κανένα σφάκελο ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ποῦ θά 'λθῃ τὸ βράδυ ἀπὸ τὸ καπηλειό; Ἐκείνη τώρα θὰ ζηλέψεις τοῦ λόγου σου;

Ἡ Κελαϊδήστρα δὲν ἀπεκρίθη· οἱ ὀφθαλμοί της ἔμειναν ἀπλανεῖς· εἶχε τὸ στῆθος πεπιεσμένον· ἡ φυσιογνωμία της ἐξέφραζε θανατηφόρον λύπην... Ὁ Ροδόλφος ἤκουσε μετὰ συμπαθείας αὐξούσης τὴν διήγησιν αὐτῆς. Ἔνδεια, ἐγκατάλειψις, ἄγνοια τῆς ζωῆς ἠφάνισαν τὴν ταλαίπωρον ταύτην κόρην, τὴν μόνην... κατάμονον... καί τοι δεκαεξαετῆ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀχανῶν Παρισίων! Ἀκουσίως του ἀνεπόλησεν ὁ Ροδόλφος ἓν τέκνον του παμφίλτατον... ἓν θυγάτριόν του ἀποθανὸν ἑξαετὲς, καὶ τὸ ὁποῖον ἤθελε τώρα ἔχει τὴν αὐτὴν τῆς Μαριάνθης ἡλικίαν, ἔτη δεκαὲξ καὶ ἥμισυ... Ἡ ἀνάμνησις αὕτη κατέστησεν αὐτὸν συμπαθέστερον πρὸς τὴν ταλαίπωρον, τῆς ὁποίας ἤκουσε τὴν θλιβερὰν ἱστορίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΑΧΑΙΡΟΒΓΑΛΤΟΥ.

Δὲν ἐλησμόνησεν ὁ ἀναγνώστης, ὅτι δύο ἐκ τῶν ξένων τοῦ Ταπιφράγκου κατωπτεύοντο ἀπὸ τρίτον τινὰ εἰσελθόντα ὑστέρως. Ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ἐκείνων, ὁ φέρων, ὡς εἴπομεν, φέσιον γραικικὸν καὶ κρύπτων τὴν ἀριστεράν του, ἠρώτησεν ἐπιμόνως τὴν δράκαιναν ἂν εἰσέτι δὲν ἦλθον ὁ Δάσκαλος καὶ ὁ Κούτσαβλος. Διηγουμένης δὲ τῆς Κελαϊδήστρας τὰ καθ' ἑαυτήν, οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ τὴν ἀκούωσι, πολλάκις συνωμίλουν χαμηλῇ τῇ φωνῇ, βλέποντες πρὸς τὴν θύραν ἀνυπομόνως. Ὁ φεσιοφόρος εἶπεν εἰς τὸν σύντροφόν του·

—Ὁ Κούτσαβλος δὲν ἀ β ο υ λ ά ε ι[1], μήτ' ὁ Δάσκαλος.

—'Μπορεῖ τὸ Σκέλεθρο νὰ τὸν 'ξεπάτωσε καπαχουτιστά[2].

—Λὲς νὰ τό 'καμε; ἐμεῖς νὰ θρέψουμε τὸ πουπάρδι[3] κ' ὕστερα νὰ μὴ λάβουμε κάνε μερδικό!—ἐπανέλαβεν ὁ ἕτερος.

Ὁ κατοπτεύων αὐτοὺς νέηλυς, ὡς ἀπέχων ἀρκετά, δὲν ἤκουε τὴν ὁμιλίαν των· ἀλλ' ἐξετάσας ἐπιδεξίως μικρόν τι χαρτίον εἰς τὸ βάθος τοῦ καλύμματός του, ἐφάνη εὐχαριστημένος ἐκ τῶν παρατηρήσεών του, ἠγέρθη τοῦ τραπεζίου, καὶ εἶπεν εἰς τὴν δράκαιναν, ἥτις ὑπνώττεν ἐπὶ τῆς καθέδρας της, τοὺς πόδας ἐπὶ τοῦ ἐθράνου ἔχουσα, καὶ τὸν μέλαινα αἴλουρόν της ἐπὶ τῶν γονάτων.

—Ἔ! θειὰ Πόνισσα, πηγαίνω καὶ θὰ 'πιστρέψω γλίγωρα· ἔχ' ἔννοια τὴν κανάτα καὶ τὸ πινάκι μου . . . οἱ γλυφοσκουτελάδες ἐδῶ δὲν παίζουν.

—Πήγαινε, παιδί μου, κ' ἔννοια σου·—εἶπεν ἡ θειὰ Πόνισσα—ἂν ἦναι ἄδεια καὶ τὰ δυό, δὲν τ' ἀγγίζει κανείς.

Ὁ νέηλυς ἐγέλασεν εἰς τὸν ἀστεϊσμὸν τῆς δρακαίνης κ' ἐξῆλθε χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπ' οὐδενός. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχετο, πρὶν ἡ θύρα κλεισθῇ πάλιν, ὁ Ῥοδόλφος διέκρινεν εἰς τὴν ὁδὸν τὸν μελανοπρόσωπον καὶ κολοσσαῖον ἐκεῖνον ἀνθρακέα τὸν ὁποῖον ἀνεφέραμεν, καὶ ἐπρόφθασε νὰ τὸν φανερώσῃ διὰ χειρονομίας, ὅτι πολὺ τὸν ἠνώχλει ἡ ἐπαγρύπνησίς του· ὁ ἀνθρακεὺς ὅμως, ὀλιγωρῶν περὶ τῆς δυσαρεσκείας τοῦ Ῥοδόλφου, δὲν ἀπεμακρύνθη ἐκεῖθεν.

[1]Δὲν ἔρχεται· ***n' aboule pas.***—[2]Νὰ τὸν ἐδολοφόνησε διὰ νὰ κλέψῃ καὶ αὐτοῦ τὸ μερίδιον· ***escarper à la capahut.***—[3]Νὰ προπαρασκευάσωμεν τὴν κλοπήν· ***nourrir le poupard.***

Η φυσιογνωμία τῆς Κελαϊδήστρας ἐσκυθρώπαζεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· τὴν ῥάχιν στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ τοίχου, τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους κύπτουσα, καὶ μηχανικῶς περὶ ἑαυτὴν περιάγουσα τὰ μεγάλα κυανᾶ της ὄμματα, ἐφαίνετο ἡ ταλαίπωρος ἕρμαιον σκέψεων λυπηροτάτων. Δὶς ἢ τρὶς τὸ ἀπλανὲς τοῦ Ῥοδόλφου βλέμμα συναντήσαντες ἀπεστράφησαν οἱ ὀφθαλμοί της· ἠγνόει πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὑπερφυῆ ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ὁ ἀγνώριστος οὗτος τὴν ἐπροξένει. Ἤδη ἡ παρουσία του τὴν ἔθλιβε, τὴν ἀνησύχει· σχεδὸν μετενόησεν ὅτι μὲ τόσην εἰλικρίνειαν ἐδιηγήθη τὸν ἀνάξιον βίον της ἐνώπιόν του.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης, ἀπ' ἐναντίας, ἐφαίνετο φαιδρότατος· ἔφαγεν ὁλόκληρον τὸν ἀ ρ λ ε κ ῖ ν ο ν μόνος του· ὁ οἶνος καὶ ἡ ῥακὴ τὸν κατέστησαν ἁπλοῦν ὡς νήπιον· τὸ αἶσχος, ὅτι ηὗ ρ ε, καθὼς ἔλεγε, τ ὸ μ ά σ τ ο ρ ή τ ο υ, ἐξηλείφθη ἐνώπιον τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ Ῥοδόλφου· περιπλέον, τοσοῦτον ὑπέροχον κατὰ τὰς φυσικὰς δυνάμεις τὸν εὗρεν, ὥστε τὴν ταπείνωσίν του διεδέχθη αἴσθημα μετέχον θαυμασμοῦ, φόβου καὶ σεβασμοῦ. Αὐτὴ ἡ ἀμνησικακία, καὶ ἡ ἀγρία ὑπερηφάνεια μεθ' ἧς ἐκαυχᾶτο ὅτι δὲν ἔκλεψε ποτὲ, ἀπεδείκνυον τοὐλάχιστον, ὅτι ὁ Μαχαιροβγάλτης δὲν ἦτο παντάπασιν ἀναίσθητον ὄν· ἰδιότης μὴ διαφυγοῦσα τὴν ὀξύνοιαν τοῦ Ῥοδόλφου, προσμένοντος μετὰ περιεργείας καὶ τὴν τούτου διήγησιν.

—Ἀρχίνα τώρα καὶ σὺ—τὸν λέγει.—Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐξέπιε τὸ ποτήριόν του καὶ ἤρχισεν ὡς ἐφεξῆς.

—Αἴ, φτωχὴ Κελαϊδήςρα! ἐσὺ κἂν ἦσουν 'ς τῆς Κουκκουβάϊας, 'ποῦ νὰ τὴν κόψ' ὁ Χάρος! εἶχες μιὰ φωλιὰ ὡς τὴ στιγμὴ 'ποῦ σ' ἐφυλάκωσαν . . . Ἀμ' ἐγὼ 'ποῦ δὲ 'θυμοῦμαι νὰ 'πλάγιασα ποτὲ 'ς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα 'ποῦ τὸ λὲν κρεββάτι, ὅσο ποῦ 'γίνηκα δεκαεννιὰ χρονῶν! . . . Αἴ, μωρὲ, τί χρυσὸν καιρὸ 'ποῦ 'χασα! Τότε δὰ 'γίνηκα στρατιώτης.

—Ὑπηρέτησες 'ς τὰ ὅπλα;—ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Τρία χρόνια· στάσου ὅμως· μὲ τὴν ἀράδα. Αἱ πέτραις τοῦ Λούβρου, οἱ φοῦρνοι τοῦ Κλισχιοῦ, καὶ τὰ πετρωτὰ τοῦ Μορρούζ[1], νὰ, τὰ ξενοδοχειὰ τῆς νεότητάς μου. Βλέπεις, εἶχα 'σπήτι καὶ 'ς τὰ Παρίσια, καὶ 'ς τὴν ἐξοχή . . . νὰ καταλάβῃς μιὰ φορά!

—Καὶ τί τέχνη ἔκαμνες;

—'Στὴ ζωή μου, μάστορη . . . 'θυμοῦμαι δὲ 'θυμοῦμαι πῶς ὄντας ἤμουν παιδὶ 'γ ο υ έ π ι σ α[2] μαζῆ μ' ἕνα γέρο κουρελᾶ 'ποῦ μὲ 'σάπιζε τοῦ ξύλου. Πρώτη τέχνη 'ποῦ 'πιασα ἦταν κοντὰ 'ς ἐκείνους ὁποῦ σφάζουν τὰ γέρικα ἄλογα, 'ς τὸ Μομφωκό . . . Ἤμουν δέκα δώδεκα χρονῶν. 'Σ τὴν ἀρχὴ 'σὰν νὰ 'λυπούμουν τὰ φτωχὰ τὰ ζά· ὕστερα δὲν 'πέρασε μῆνας καὶ δὲ μ' ἔκοφτε πλειό· ἄρχησα νὰ γλυκαίνουμαι 'ς τὴν τέχνη. Κανένας δὲν εἶχε τὰ μαχαίρια του ἀκονισμένα καλήτερ' ἀπ' τὰ 'δικά μου. . .

[1] **Mont-Rouge**, Λατομεῖον ἐκ τοῦ ὁποίου πορίζονται οἱ Παρίσιοι.—[2] Ἀλήτευσα, *j' ai gouêpé*.

Μόνο νὰ τά 'βλεπες σοῦ ῥχουνταν ὄρεξι νὰ τ' ἁρπάξῃς!... Σὰν ἔσφαζα, νὰ εἰποῦμε, τὰ ζά μου, μ' ἔῤῥιχναν γιὰ τὸν κόπο μου ἕνα κομμάτι κρέας ἀπὸ τὸ μερὶ κανενὸς ἀλόγου 'ποῦ 'ψόφησεν ἀπ' ἀῤῥώστια· γιατὶ, 'κατάλαβες, ἐκεῖνα 'ποῦ 'σκοτώναμε ζωντανὰ, τὰ πωλοῦσαν 'ς τὰ μαγειρειὰ, ἐκεῖ τριγύρω 'ς τὸ Σχολειὸ τῆς Ἰατρικῆς, κ' ἐκεῖνοι πλειὸ σοῦ 'καμναν ἀπ' αὐτὰ ὅ,τ' ἤθελες· βῶδι ἤθελες, ἀρνὶ, μοσχάρι ἢ πουλὶ πετάμενο· κατὰ τὴν ὄρεξί σου... Ἆ! ὄντας ἔβαζα 'ς τὸ χέρι τ' ἀλογίσιο μου κρέας, βασιλέας νά 'μουν δὲν τό 'χα καλήτερα. Τό 'περνα, αὐθέντη μοῦ 'σαι, καὶ μιὰ καὶ δυὸ καὶ 'ς τὸ φοῦρνο μου, 'σὰν τὸ λύκο 'ς τὴ σπηλιά του· ἐκεῖ, ἔπερνα τὴν ἄδεια τῶν φουρνιστάδων καὶ 'σοῦ 'καμνα ἕνα ψητὸ, 'ποῦ 'γλυφες καὶ τὰ δάχτυλά σου! Ὄντας δὲν ἦταν οἱ φοῦρνοι πυρωμένοι, μάζευα κάμποσα ξερόκλαδα ἀπὸ τὸ δάσος τῆς Ῥωμανοβίλλας, ἤναφτα φωτιὰ μὲ τὰ πυριοβόλα μου, κ' ἐτέλειωνα τὴ δουλειά μου 'σὲ μιὰ γωνιὰ ἐκεῖ δὰ πέρα. Δὲ σοῦ λέγω· τότε τὸ κρέας μου δὲν ἐκαλοψήνουνταν, ἔσταζεν αἷμα... ἀλλὰ τί τὰ πολυγυρεύεις; Νὰ τό 'χα καὶ καθεμέρα!...

—Καὶ πῶς λὲν τ' ὄνομά σου;—ἠρώτησεν ὁ Ῥόδολφος.

—Ἦταν τὰ μαλλιά μου 'σὰν τὸ στουπί· πλειότερο παρὰ τώρα· καὶ τὰ 'μάτια μου πάντα κόκκινα· γι' αὐτὴν τὴν αἰτία μ' ἔλεγαν Ἀ λ β ῖ ν ο. Οἱ Ἀλβῖνοι, 'κατάλαβες, εἶναι μέσα 'ς τοὺς ἀνθρώπους ὅπως εἶναι τ' ἄσπρα κουνέλια 'ς τοὺς λαγοὺς, κ' ἔχουν κι' αὐτοὶ 'μάτια κόκκινα—ἐπρόσθεσεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μὲ σοβαρότητα, ὡς ἐμπεσὼν εἰς παρένθεσιν φυσιολογικὴν, ὁ ἄνθρωπος.

—Καὶ οἱ γονέοι σου; τὸ 'σπητικό σου;

—Οἱ γονέοι μου; 'κάθουνταν 'ς τὸ ἴδιο 'σπῆτι μὲ τοὺς γονέους τῆς Κελαϊδήστρας... Ποῦ 'γεννήθηκα; 'ς ὅ,τι γωνιὰ, οὗ τινος δρόμου θέλεις· δεξιὰ, ζερβιὰ, κατεβαίνωντας ἢ ἀνεβαίνωντας.

—Δὲν ἐβλασφήμησες ποτὲ τὸν πατέρα καὶ τὴ μάνα σου 'ποῦ σ' ἄφηκαν 'ς τοὺς πέντε δρόμους;

—Νὰ βλασφημήσω, λέγει; νὰ προκόψω ἤθελα!... Μὴ σὲ μέλει ὅμως καὶ καλὴ μοῦ τὴν 'κατάφεραν κ' ἐκεῖνοι... Νὰ μ' ἔκαμναν κἂν καθὼς ἦταν καλὰ νά 'καμνε ὁ Μ ε γ - δ ε - μ ε γ[1] τοὺς φτωχοὺς, χωρὶς κρύο, τάχατες, πεῖνα καὶ δίψα· τί τὸν 'πείραζε; νά 'βλεπες τότε, ἔκλεφταν ποτὲ οἱ φτωχοί;

—Πεινᾷς, μωρ' ἀδελφὲ, ῥιγᾷς, καὶ ποτέ σου δὲν ἔκλεψες;

—Ποτέ μου! 'ποῦ, σοῦ λέγω, ἔπαθα κακομοιριὰ μὲ τὴν ὀργυιά... Ἦλθε φορὰ 'ποῦ 'κ α μ α τ ὴ χ ε λ ῶ ν α[2] δυὸ 'μέραις 'ς τὴν ἀράδα... Ὡς τόσο δὲν ἄπλωσα τὸ χέρι μου ποτέ.

—Ἐφοβούσουν τὴ φυλακή;

—Ναί! σιγά!—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀνυψῶν τοὺς ὤμους καὶ

[1] Ὁ Θεός. *Meg-des-Megs*. Περίεργον πῶς συγγενεύει μὲ τὸ Μέγας Μεγάλων! — [2] Ἔμεινα νήστις.

καγχάζων δυνατά.—Άμ' τί λές τώρα; Δέν έκλεφτα ψωμί γιατί 'φοβούμουν μήν τύχη καί μοῦ δώκουν ψωμί; Άμ'έγώ, τίμιος, έσκοῦσα τῆς πείνας· κλέφτης 'μοῦ 'δινανκ' έτρωγα 's τή φυλακή... κ'έτρωγα καί καλά!... Όμως δέν έκλεψα, γιατί... γιατί... γιατί δέν τό 'χα 'σάν καλό νά κλέφτω, κοντό!!...

Ή άληθῶς ώραία άπάντησις αὕτη, τῆς όποίας τό ὕψος ό Μαχαιροβγάλτης δέν ἦτο είς θέσιν νά καταλάβη, έξέπληξε τόν Ροδόλφον είς ἄκρον. Ένόησεν, ὅτι ό πένης ὅστις έπιμένει τίμιος έν μέσω τῆς σκληροτέρας ένδείας εἶναι πολύ πλέον άξιοσέβαστος, άφοῦ καί ή ποινή τοῦ έγκλήματος καθίστατο πρός αύτόν άσφαλές καταφύγιον. Ό Ροδόλφος ὤρεξε τήν χεῖρα πρός τόν ταλαίπωρον αύτόν τοῦ πολιτισμένου κόσμου άγριάνθρωπον, τόν όποῖον ή ἔνδεια δέν ήδυνήθη ν'άποπλανήση όλοτελῶς. Ό Μαχαιροβγάλτης έστράφη τότε καί εἶδε τόν έστιάτορά του μέ θαυμασμόν, μέ σέβας σχεδόν· μόλις έτόλμησε νά έγγίση τήν προτεινομένην είς αύτόν χεῖρα. Προησθάνετο συγκεχυμένως πῶς, ὅτι μεταξύ αύτοῦ καί τοῦ Ροδόλφου ὑπῆρχεν ἄβυσσος.

—Εὖγε!—τόν λέγει ό Ροδόλφος—αύτό θά είπεῖ πῶς ἔχεις χαρακτῆρα καί τιμή!....

—Χαρακτῆρα;.. τιμή;.. έγώ;.. Μέ γελᾶς;—άπεκρίθη έκπεπληγμένος ό Μαχαιροβγάλτης.

—Νά 'χης κάλλιο νά τραβᾶς κακομοιρίλα καί πεῖνα, παρά νά έγγίζης ξένο πρᾶγμα... άμ'αύτό δά εἶναι 'ποῦ τό λέν χαρακτῆρα καί τιμή· —εἶπεν ό Ροδόλφος μετά σοβαρότητος.

—Καί ὄντως...—ὑπέλαβεν ό Μαχαιροβγάλτης σκεπτόμενος —αύτό έμπορεῖ...

—Παράξενο σοῦ φαίνεται;

—Παράξενο λέγει!.. άμ' μήγαρ άκούω καί καθεμέρα 'σάν αύτά τά λόγια; 'ποῦ μ'ἔχουν 'σάν ἕνα ψωριάρη σκύλο!... Όμως, αύτά 'ποῦ μοῦ λές τώρα ή αύθεντιά σου, τά διαλογοῦμαι... Χαρακτῆρα, έ!..τιμή!.. —έπανέλαβεν έκ νέου βυθισμένος είς σκέψιν.

—Τί 'παθες... Μαχαιροβγάλτη;

—Τί νά σοῦ είπῶ! μηδ'έγώ δέ 'ξεύρω—άπεκρίθη μετά συντριβῆς.— ὅμως αύτοί δα οί λόγοι, 'κατάλαβες... μοῦ κατεβαίνουν ώς τήν καρδιά... καί πλειότερο μ'εὐχαριστοῦν, παρά νά μοῦ 'λεγες πῶς εἶμαι δυνατώτερος άπό τό Σκέλεθρο καί τό Δάσκαλο... ποτέ δέ 'θυμοῦμαι παρόμοιο πρᾶγμα... Νά σοῦ είπῶ; Αύτοί δα οί λόγοι... κ'ή γροθιαῖς ή ὑστεριναῖς... 'ποῦ 'κατέβαιναν τόσο 'πιτήδεια... 'ξέγωρα πῶς πληρόνεις τώρα τό φαγί... καί πῶς λές πράγματα 'ποῦ... Αἴ, κοντό!—άνέκραξεν άποτόμως, ώς μή δυνάμενος νά έκφράση τήν ίδέαν του—ή άλήθεια εἶναι 'πῶς 'σέ ζωή καί 'σέ θάνατο ἔχεις νά ίδῆς τό Μαχαιροβγάλτη ἄν ἦναι φίλος.

Ό Ροδόλφος έπανέλαβε μέ τόνον μετριοπαθέστερον φωνῆς, μή έπιθυμῶν νά φανερώση τήν συγκίνησίν του·

—Κ' ἔμεινες πολὺν καιρὸ μ' ἐκείνους ὁποῦ 'σφαζαν τ' ἄλογα;

—Πολύ . . . 'Σ τὴν ἀρχὴ δὲ μοῦ 'δινε καρδιὰ νὰ σφάζω τέτοια ταλαίπωρα ζῶα, 'ποῦ κἂν δὲν ἠμποροῦσαν ἕνα κλῶτσο νὰ μοῦ δώσουν· ὅμως, ὄντας 'γίνηκα δεκαέξη χρονῶν ἐγλυκάθηκα πλειὸ 'ς τὴν τέχνη· πῶς νὰ σοῦ εἰπῶ; μ' ἐπῆρε 'σὰν μιὰ λωλάδα . . . νὰ μαχαιρώνω! Ψωμί, νερὸ, δὲ μ' ἔκοφτε . . . μόνο 'ς ἐκεῖνο εἶχα τὸ νοῦ μου! . . . Νὰ μ' ἔβλεπες ἀπάνω 'ς τὴ δουλειά! ὁλόγυμνος, μόνο ἕνα βρακὶ 'φοροῦσα· ὄντας 'κρατοῦσα τὸ μεγάλο μαχαῖρι μου ἀκονισμένο αἰθέρα, κ' εἶχα τριγύρω μου δεκαπέντε εἴκοσι ἄλογα τὸ ἕνα 'πίσ' ἀπ' τ' ἄλλο, 'ποῦ 'πρόσμεναν τὴν ἀράδα τους, αἴ, μωρὲ 'μάτια μου!! ἂν 'πῇς ὄντας ἀρχηνοῦσα νὰ τὰ σφάζω . . . δ' ἐξεύρω τί μ' ἔπιανε . . . 'σὰν ζουρλαμός· τ' αὐτιά μου 'βοοῦσαν . . . οὔ! τὰ 'βλεπα ὅλα κόκκινα, κατακόκκινα, καὶ δός του μαχαῖρι . . . καὶ δός του . . . καὶ δός του, ὅσο ποῦ μοῦ 'πεφτε ἀπὸ τὰ χέρια! Διάτανε! τί γλύκα! Μιλλιούνια νὰ εἶχα πάλι τὴν τέχνην ἐκείνη δὲν τὴν ἄφηνα.

—Ἀπὸ τότε θὰ 'πῆρες τὴ συνήθεια νὰ μαχαιρώνῃς—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—'Μπορεῖ· ὄντας 'γίνηκα ὅμως δεκαέξη χρονῶν, τόσο μ' ἐκατάντησεν ἡ λωλάδα ἐκείνη, 'ποῦ 'σὰν ἐτύχαινε δουλειὰ, τὴν ἐχαλοῦσα . . . Ἀπὸ τὸ δόσε δόσε μαχαιριαῖς, ὀρθαῖς κοφταῖς, ἀφάνιζα τὰ δερμάτια· ἀμ' δὲν ἔβλεπα πλειό. Τί τὰ θές, μὲ διώχνουν. Γυρεύω νὰ 'μπῶ 'ς ἕνα μακελειό, 'ποῦ, 'κατάλαβες, πάντα μ' ἄρεζεν αὐτὴ ἡ τέχνη . . . μὰ ποῦ! μοῦ 'καμαν τὸν 'περήφανο· δὲ μ' ἐκαταδέχθηκαν· οἱ τσαγγαράδες, βλέπεις, δὲν καταδέχουνται τοὺς 'μπαλλωματάδες. 'Πάγω κ' ἐγὼ, γυρεύω ἀλλοῦ ψωμὶ . . . ἄργησα ὅμως νὰ τό 'βρω. Τότε δὰ εἶναι 'ποῦ 'χ α μ α τ ὴ χ ε λ ῶ ν α πολλαῖς φοραῖς. Νὰ μὴν τὰ μωρολογοῦμε, 'βρίσκω δουλειὰ 'ς τὰ πετρωτὰ τοῦ Μορρούζ· ἐκεῖ 'δούλεψα δυὸ χρόνια σωστά· ἔπαιρνα εἴκοσι σολδιὰ τὴν ἡμέρα· ὕστερα 'βαρέθηκα κ' ἐκεῖ· ἀμ', ἀδερφὲ, μ' ἔτρωγεν ὁ ἥλιος κ' ἡ βροχή . . . Ἤμουν μεγαλόσωμος, 'ξεύρεις, 'πηγαίνω καὶ γίνουμαι στρατιώτης. Μ' ἐρωτοῦν τ' ὄνομά μου, τὴν ἡλικία μου καὶ τὰ χαρτιά μου. Τ' ὄνομά μου; Εἶμ' ὁ Ἀ λ β ῖ ν ο ς· ἡλικία; ἰδῆτε τὰ 'δόντια μου· χαρτιά; ἀμ' νὰ, τ' ἀποδειχτικὸ τοῦ παραυθέντη μου τοῦ πετρᾶ. Εἶδαν κι' αὐτοὶ πῶς 'γίνουμουν καλὸς γ ρ ε ν α δ ι έ ρ ο ς[1], καὶ μὲ 'παίρνουν.

—Καθὼς εἶχες καρδιὰ καὶ δύναμι, καὶ μὲ τὴ λωλάδα 'κείνη νὰ μαχαιρώνῃς, δὲν ἦταν τίποτα, ἂν ἄνοιγε τότε κανένας πόλεμος, νὰ γίνῃς καὶ ἀξιωματικός.

—'Σπολλάετη! Ἐγγλέζους, λέγει, καὶ Προυσσιάνους, ἀντὶς γέρικα ἄλογα . . . ἦταν δουλειά! . . . Ὅμως γιὰ τὴν κακή μου τύχη δὲν εἶχε πόλεμο, μόνο εἶχε πειθαρχία... 'ξεύρεις πειθαρχία τί 'πάγει νὰ 'πῇ; Ἕνας παραγυιὸς σηκόνει χέρι 'ς τὸ μάστορή του· 'πάγει καλά· ἂν ἦναι πλειὸ

[1] Grenadiers, τάγμα στρατιωτικόν· δοιοφόροι.

αδύνατος, ταῖς τρώγει καὶ κάθεται· ἂν ἦναι πλειὸ δυνατὸς, τοῦ ταῖς βρέχει καλαῖς· τὸν διώχνουν, κάμμιὰ φορὰ τὸν φυλακόνουν, 'πάγει λέγωντας. 'Σ τὸ στρατιωτικὸ ὅμως δὲν εἶν' ἔτσι. Μιὰν ἡμέρα, ὁ δέκαρχος μ' αμπώχνει, γιὰ νὰ κάμω ταχύτερα· εἶχε δίκαιο, γιατί 'χαφτα μυίαις· ἐγὼ ὅμως τὸ 'πῆρα 'ς τὴ μύτη· τὴ δουλειά μου ... Μὲ σκουντᾶ, τὸν σκουντῶ· μ' ἁρπᾶ ἀπὸ τὸ λαιμοδέτη, τοῦ στέλνω μιὰ γροθιὰ κατάμουτρα. Πέφτουν ἀπάνω μου· τότε κ' ἐμένα μὲ πιάν' ἡ λύσσα μου· μ' ἀνεβαίνει τὸ αἷμα 'ς τὰ 'μάτια ... 'κρατοῦσα τὸ μαχαῖρι, 'ποῦ 'μουν 'ς τὸ μαγειρειὸ, καὶ δός του! ... Ἀρχίζω, τούτη σοῦ δίνω, 'κείνη σοῦ χαρίζω ... μαχαιριαῖς, 'σὰν νὰ ἦταν τ' ἄλογα ... Σοῦ 'ξαπλόνω τὸ δέκαρχο, λαβόνω δυὸ στρατιώταις! ... σωστὸ μακελειό! ... ἕνδεκα μαχαιριαῖς 'ς τοὺς τρεῖς τους ... ἕνδεκα σωσταῖς ! ... πέρνουν τὰ αἵματα ... αἵματα ... ποταμός ! ... ἔσταζα ἀπὸ 'πάνω ὡς κάτω.

Καὶ κλίνας ὁ κακοῦργος τὴν κεφαλὴν ἔμεινε θυμοειδὴς, πλὴν σκυθρωπὸς καὶ σιωπηλὸς ἐνταυτῷ.

—Τί συλλογᾶσαι, Μαχαιροβγάλτη;—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος παρατηρῶν αὐτὸν μετὰ προσοχῆς.

—Τίποτα ...—ἀπεκρίθη ἀποτόμως. Ἐπομένως ἐπανέλαβε μὲ ζωώδη ἀμεριμνησίαν· —Τί τὰ θὲς, μὲ πιάνουν, μὲ β ά ζ ο υ ν 'ς τ ὴ ν π ι ν α κ ο τ ὴ, καὶ μ ο ῦ κ ο λ λ ο ῦ ν τ ὸ ν κ ε φ α λ ό π ο ν ο[1].

—Τὸ λοιπὸν, ἐμπόρεσες κ' ἔφυγες;

—Ὄχι· παρὰ ἀντὶς νὰ μ ὲ κ ο ν τ ί ν ο υ ν, μ' ἔστειλαν δεκαπέντε χρόνια 'ς τὸ λ ι β ά δ ι[2]. 'Ξέχασα νὰ σᾶς 'πῶ, πῶς ὄντας στρατιώτης ἔσωσα 'ς τὸ Μελοῦνο δυὸ συναδελφούς μου 'ποῦ πνίγουνταν 'ς τὴ Μάρνα. Ἄλλη μιὰ φορὰ ... (ἀκοῦστε, μωρ' ἀδέρφια νὰ γελάσετε· ὁποῦ εἶμαι καὶ τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ νεροῦ· κι' ὅποιος πέσῃ 'ς τὴν πλώρη μου τὸν γλυτόνω, ἄνδρας ἦναι, γυναῖκα ἦναι) ἤμεσθα εἰς τὸ Ῥουάν· ξύλινα, 'ξεύρεις, 'σπήτια· ἀκοῦμε, φωτιά· ὁ κόσμος ἐλαμπάδιζε· στέλνουν τὸ λόχο μας νὰ βοηθήσῃ· φθάνουμε 'ς τὸν τόπο· μοῦ φωνάζουν, πῶς μιὰ γρηὰ ἦταν 'ς τὴν κάμερή της καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ φύγῃ, ὁποῦ τὴν 'τριγύρισαν ἡ φλόγες· τρέχω ... Μωρὲ παιδί! τωόντις, ἡ φλόγες ἦταν ἀπὸ παντοῦ. 'Θυμοῦμαι, μωρὲ 'μάτια μου, τοὺς φούρνους μου 'ς τὸ Κλισχί! ... Νὰ μὴν τὰ μωρολογοῦμε, σοῦ γλυτόνω τὴ γρηά ... Ἐκαψάλισα τὴ φτέρνα μου κομμάτι, δὲν πειράζει. Γι' αὐτὰ κι' αὐτὰ, τὸ π ο ν τ ί κ ι τ ῆ ς φ υ λ α κ ῆ ς μ ο υ[3], ὕστερ' ἀπὸ ἕνα σωρὸ λόγια, χεριαῖς καὶ ποδαριαῖς, ἐκατάφερε τοὺς κριτάδες ν' ἀλλάξουν τὴν καταδίκη μου, κι' ἀντὶς νὰ μὲ στείλουν 'ς τὸ Μ ο ν α σ τ ή ρ ι τ ῆ ς Κ λ α ψ α ν ή β α ς[4], μοῦ δίνουν δεκαπέντε χρονῶν λ ι β ά δ ι ... Ὄντας εἶδα ἐγὼ

[1]Μὲ φέρουν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ μὲ καταδικάζουν εἰς θάνατον. ***On me met sur la planche au pain, et j'ai une fièvre cérébrale.***—[2]Ἀντὶ νὰ μὲ ἀποκεφαλίσωσι μ' ἔστειλαν εἰς τὸ κάτεργον· au *pré* au lieu d'être *fauché*.—[3]Ὁ συνήγορος.—[4]Εἰς τὴν λαιμητόμον· ***abbaye de Monte-à-regret.***

πῶς δὲν ἤθελαν νὰ μὲ κόψουν, παρὰ θὰ μὲ στείλουν 'ς τὸ κάτεργο, μοῦ 'λθε νὰ χυθῶ 'ς τὸ μωρόλογό μου καὶ νὰ τὸν ἐξεμερδίσω... τὴν ὥρα 'ποῦ ἦλθε μὲ χίλιαις ἀρχοντολογιαῖς νὰ μοῦ εἰπῇ καὶ καλὰ πῶς μοῦ 'σωσε τὴ ζωή... ἀμ' τί 'κατάλαβα, 'ποῦ μ' ἐκράτησαν ἀλλοῦ!...

—Τὸ λοιπὸν, ἐλυπήθηκες πῶς ὀλιγώστεψαν τὴν ποινή σου;

—Ὄχι, νὰ τὸ χαρῶ ἤθελα!... ἀμ' γιὰ 'κείνους ὀκοῦ 'μαχαίρωσαν ... εἶναι δίκαιο τὸ μαχαῖρι τοῦ Καρλότου[1]· τὰ σίδερα εἶναι γιὰ 'κείνους ὁποῦ 'κλεψαν!! καθένας τὸ 'δικό του... Ἀμὴ νὰ σὲ βάλλουν, θὲς δὲ θὲς, μαζῆ μὲ κατεργάρηδες, ἐνῷ 'ποῦ ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ σὲ κόψουν ἀμέσως, αὐτὸ ὑποφέρεται; Καὶ 'ξέχωρα 'ποῦ ταῖς πρώταις ἡμέραις μέσα 'ς τὸ κάτεργο μ' ἀκολουθοῦσαν πράγματα... ὁποῦ νὰ σᾶς τὰ λέγω!... Βλέπεις, ποτὲ κανεὶς δ' ἐμπορεῖ νὰ σκοτώσῃ ἄνθρωπο χωρὶς νὰ τὸ 'θυμᾶται κάθε στιγμή...

—Τὸ λοιπὸν ἐπονοῦσ' ἡ ψυχή σου... ἔ, Μαχαιροβγάλτη;

—Ἐπονοῦσε, λέγει;... ὕστερ' ἀφοῦ 'τέλειωσα τὴν καταδίκη μου, ὄχι τόσο· ὅμως 'ς τὴν ἀρχὴ 'ποῦ 'μπῆκα 'ς τὸ κάτεργο δὲν ἐπερνοῦσε νύχτα χωρὶς νὰ ἰδῶ 'ς τ' ὄνειρό μου τὸ δέκαρχο καὶ τοὺς στρατιώταις ὁποῦ μαχαίρωσα. Καὶ νὰ ἰδῇς μωρ' ἀδερφὲ, 'ποῦ δὲν ἦταν μοναχοί τους— ἐπρόσθεσεν ὁ Μαχαιροβγάλτης περίφοβος—δεκάδες, ἑκατοστάδες, χιλιάδες ὁποῦ 'πρόσμεναν τὴν ἀράδα τους μέσα σ' ἕνα ἀνθρωποσφαγεῖο, ..'σὰν τ' ἄλογα 'ς τὸ Μομφωκὸ, 'ποῦ 'πρόσμεναν κ' ἐκεῖνα τὴν ἀράδα τους... Τότ' ἔβλεπα ὅλα τὰ πάντα κόκκινα, κι' ἄρχιζα κ' ἐμαχαίρωνα, κ' ἐμαχαίρωνα... σοῦ λέγω ἀνθρώπους! 'σὰν τ' ἄλογα ἐκεῖνο τὸν καιρό... Καὶ ὅσο 'μαχαίρωνα στρατιώταις, τόσο ἤρχουνταν καινούριοι. Καὶ τὴν ὥρα 'ποῦ 'ξεψυχοῦσαν μοῦ 'ριχναν κάτι ματιαῖς, τόσο ἥμεραις, .. τόσο ἥμεραις... ὁποῦ 'βλασφημοῦσα χίλιαις φοραῖς τὸν ἐμαυτό μου πῶς τοὺς ἐσκότωνα... μὰ δ' ἐμπορσῦσα νὰ βασταχθῶ... Στάσου ἀκόμα νὰ ἰδῇς... Ἀδερφὸ ποτὲ δὲν εἶχα... καὶ μοῦ 'φαίνουνταν πῶς ὅλοι αὐτοὶ 'ποῦ 'σφαζα 'σὰν νὰ ἦταν ἀδερφοί μου... καὶ πῶς 'σὰν νὰ τοὺς ἀγαποῦσα... Τί τὰ θέλεις, ὄντας ἐκουράζουμουν πλειὸ, 'ξυπνοῦσα καταμουσκεμένος ἀπ' ἕνα ἵδρωτα κρύο 'σὰν τ' ἀναλυμμένο χιόνι...

—Κακὸ ὄνειρο, κακόμοιρε Μαχαιροβγάλτη!

—Ἄφες, ἀδερφέ... Ἐκεῖνο τ' ὄνειρο... σοῦ λέγω... ἦταν νὰ κάμῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ 'πάρῃ τὰ βουνά... Τόσο 'ποῦ δυὸ φοραῖς ἐζήτησα νὰ σκοτωθῶ· τὴ μιὰ, 'κατάπια φαρμάκι· τὴν ἄλλη, 'πέρασα 'ς τὸ λαιμό μου μιὰν ἁλυσίδα γιὰ νὰ πνιγῶ· ὅμως, τί διάτανο! εἶμαι δυνατὸς 'σὰν τὸ βῶδι. Τὸ φαρμάκι μοῦ 'φερε δίψα, τίποτα... ἡ ἁλυσίδα 'ποῦ 'τριγύρισα τὸ λαιμό μου ἄφηκε μόνο' ἕνα σημάδι μελανί. Ὕστερα 'σύνήθισα πάλι τὴ ζωὴ, τὰ κακὰ ὀνείρατα μοῦ 'φυγαν λίγο λίγο, κ' ἐπερνοῦσα κ' ἐγὼ 'σὰν τοὺς ἄλλους.

—Τὸ κάτεργο εἶναι σχολειό· ἐκεῖ θὰ σ' ἔμαθαν καλὰ νὰ κλέφτης.

[1] Τοῦ δημίου· Charlot.

—Ναί, ὅμως δὲν ἦταν τοῦ φυσικοῦ μου . . . Τ' ἄλλα γ ο μ ά ρ ι α[1] μ' ἐπείραζαν γι' αὐτό, ὅμως τοὺς ἔδερνα κ' ἐγὼ μὲ τὴν ἀλυσίδα μου. Ἐκεῖ 'γνώρισα καὶ τὸ Δάσκαλο· ἐκεῖνος ὅμως μοῦ ταῖς ἔβρεχε 'σὰν ἐλόγου σου.

—Ὁ Δάσκαλος τὸ λοιπὸν ἦταν κατεργάρης;

—Καὶ κακός! ἦταν γιὰ πάντα 'ς τὸ κάτεργο[2], μόνο τὸ 'κοψε λάσπη.

—Ἔφυγε; Καὶ δὲν τὸν πιάν' ἡ ἀστυνομία; Δὲν ἔχει τὰ σημάδια του;

—Ναί! Ἐκεῖνος, εἶναι καιρὸς ὁποῦ 'ζάλειψεν ἀπὸ τὸ πρόσωπό του ὅ,τι τοῦ 'βαλεν ὁ Μ ε γ δ ε μ έ γ[3]. Τώρα ἕνας μόνος ἠμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸ Δάσκαλο· ὁ ψ ω μ ᾶ ς ὁποῦ βάζει τοὺς κολασμένους 'ς τὸ φοῦρνο[4]. Πρῶτα 'πελέκησε τὴ μύτη του 'ποῦ 'ταν μακρυὰ μιὰ 'πιθαμή· ὕστερα 'ξεπλύθη καὶ μὲ β ι τ ρ ι ό λ ι... Ἂν ἔλθῃ ἀπόψε θὰ τὸν ἰδῇς· εἶχε μιὰ μύτη 'σὰν παπαγάλλου, τώρα 'γίνηκε πλατομύτης 'σὰν τὴν κ α ρ λ ί ν α[5], 'ξέχωρα 'ποῦ 'χει μιὰ βρασιὰ χείλια, καὶ μιὰ μούρη 'σὰν 'μπαλλωμένο κόσκινο.

—Τόσο ἀγνώριστος 'γίνηκε;

—Σοῦ λέγω, εἶν' ἕξ μῆνες ὁποῦ 'φυγεν ἀπὸ τὸ κάτεργο τοῦ Ῥοχεφορτιοῦ, ἑκατὸ φοραῖς τὸν εἶδαν οἱ τ σ ο υ μ π ῆ δ ε ς[6], μὰ ποῦ νὰ στοχασθοῦν!

—Καὶ γιατί ἦταν 'ς τὸ κάτεργο;

—Ἐπιάσθηκε πλαστογράφος, κλέφτης καὶ φονιᾶς. Τὸν λὲν Δάσκαλο, γιατὶ 'ξεύρει καὶ γράφει θαῦμα, κ' εἶναι πολλὰ προκομμένος.

—Φαίνεται πῶς ὅλοι τὸν φοβοῦνται!

—Ἔγνοια σου καὶ δὲν θὰ τὸν φοβοῦνται πλειὸ ὄντας τοῦ ταῖς βρέξῃς κι' αὐτουνοῦ 'σὰν 'ποῦ ταῖς ἔβρεξες ἐμένα. Διάτανε! πότε θὰν τὸ ἰδῶ!

—Καὶ πῶς 'βγάζει τὸ ψωμί του;

—'Συντρόφιασε μὲ μιὰ γρηά, διεστραμμένη 'σὰν αὐτόν, καὶ πονηρὴ 'ποῦ δ' ἐμπορῶ νὰ σοῦ 'πῶ· αὐτὴ δὲ φαίνεται 'ς τὸν κόσμο, ὅμως ὁ Δάσκαλος εἶπε 'ς τὴ δράκαινα πῶς θὰ φέρει κάμμιὰ 'μέρα καὶ τὴ λ ά ρ γ α του[7].

—Καὶ ἡ γυναῖκ' αὐτή, τοῦ μεταπιάνει 'ς ταῖς κλεψιαῖς;

—Ὄχι, παίζουμε· ἀκόμη καὶ 'ς τὰ φονικά. Μοῦ εἶπαν πῶς καυχᾶται 'ποῦ 'κ ά ρ π ι σ ε[8] ὡς τώρα μαζῆ της δυὸ τρεῖς ἀνομμάτους, κι' ἂν θὲς νὰ 'ξεύρῃς, 'ς τὸ δρόμο τοῦ Πουασσῆ, εἶναι τρεῖς ἑβδομάδες, ἕνα πραγματευτῆ βωδιῶν, ὕστερ' ἀφοῦ τοῦ 'πῆραν ὅ,τ' εἶχε.

—Ἔννοια σου καὶ 'γλίγωρα θὰ τὸν πιάσουν.

—Ποιὸς τὸ λέγει; ἐκεῖνος ὁποῦ θὰ τὸν πιάσει πρέπει νὰ ἦναι 'σὰν κι' αὐτόν, γιατὶ ποτὲ δὲν τοῦ λείπουν ἀπὸ 'πάνω του δυὸ γεμάτα πιστόλια κ' ἕνα μαχαῖρι· ἐκεῖνος τὸ λέγει· ὁ Καρλότος τὸν προσμένει· ἔτσι κι' ἀλλειῶς θὰ τοῦ κοντίνουν τὸ κορμὶ μιὰ φορά, τὸ λοιπὸν κι' αὐτὸς θὰ χτυπήσῃ ὅποιον τύχῃ, γιὰ νὰ 'μπορέσῃ νὰ φύγῃ. Γιὰ νὰ κρυφθῇ, δὲν κρύβεται· δύσκολα ὅμως θὰ τὸν βάλουν 'ς τὸ χέρι, γιατ' εἶναι δυὸ φοραῖς πλειὸ δυνατὸς ἀπὸ 'μένα καὶ 'σένα.

[1] Οἱ βάραθροι, fagots.—[2] Il était *fagot à perte de vue*.—[3] Ὁ Θεός.—[4] Ὁ διάβολος.—[5] Ὁ θάνατος, la *carline*.—[6] Κατάσκοποι, *railles*.—[7] Ἡ σύζυγος, *largue*.—[8] Ἐδουλοφόνησεν, *escarper*.

—Καὶ 'βγαίνωντας ἀπὸ τὸ κάτεργο, Μαχαιροβγάλτη, τί 'καμες;

—Παρουσιάσθηκα 'ς τὸν πρωτομάστορη τῶν δεβαρδόρων,[2] 'ς τὸ παρόχθι τ' ἅγιου Παύλου, κ' ἐκεῖ 'βγάζω τὸ ψωμί μου.

—Πῶς τὸ λοιπὸν κάθεσαι 'ς τὴ Χώρα, ἀφοῦ δὲν εἶσαι καληγέρας[1];

—Ἀμ' ποῦ νὰ 'πάγω νὰ ζήσω; Ποιὸς θέλει κοντά του ἕναν ὁποῦ 'βγῆκεν ἀπ' τὸ κάτεργο; Καὶ μονάχος καὶ ὅλα, τί νὰ κάμω; ἀγαπῶ, ὁ λόγος τὸ λέγει, τὴ συντροφιὰ, κ' ἐδῶ 'βρίσκω τοὺς ὅμαιους μου. Κάμμιὰ φορὰ δέρνουμαι μαζῆ τους . . . Μὲ φοβοῦνται 'σὰν τὸ διάβολο, καὶ 'ς ἄλλο δὲ μοῦ 'βρίσκει πάτημα ὁ ἀνοιχτομάτης[2] παρὰ πῶς τοὺς ξυλοβροντῶ κάμμιὰ φορά· μὲ βάζει τὸ λοιπὸν 'κοσιτέσσαραις ὥραις φυλακὴ, καὶ πάλιν ὥρα καλή.

—Καὶ τί κερδίζεις τὴν ἡμέρα;

—Τριανταπέντε σολδιά· χειμῶνα, καλοκαίρι μέσα 'ς τὸν ποταμὸ, δώδεκα δεκαπέντε ὥραις τὴν ἡμέρα . . . Νὰ εἰποῦμε ὅμως καὶ τὴν ἀλήθεια, ἂν ἀπὸ τὸ στέκα στέκα 'ς τὰ νερὰ μὲ πιάση ὁ βάθρακας[3], ἔχω τὴν ἄδεια νὰ μὴν κάμνω ἄλλο παρὰ νὰ ξεμερδίζω μόνο ταῖς παλαιόβαρκαις καὶ νὰ κουβαλῶ τὰ ξύλα 'ς τὸν ὦμο . . . Ἀρχίζω, βλέπεις, τετράποδο καὶ τελειόνω 'ψάρι . . . Ἀφοῦ χάσω πλειὸ ταῖς δύναμαίς μου, θὰ πάρω κ' ἐγὼ ἕνα κοφφίνι, 'σὰν τὸ γέρο κουρελᾶ ποῦ 'γνώρισα παιδὶ ὄντας· ἀμ' τί νὰ κάμω νὰ ζήσω;

—Ὕστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ, δὲν παραπονᾶσαι πῶς εἶσαι δύστυχος;

—Καὶ δὲν ἔχει ἄλλους πλειότερο δυστύχους ἀπὸ 'μένα; Μωρ' ἂς μὴν εἶχα 'γὼ ἐκεῖνο τ' ὄνειρο τοῦ δεκάρχου καὶ τῶν στρατιωτῶν ὁποῦ 'χτύπησα (γιατὶ ἀκόμα τὸ βλέπω κάμμιὰ φορὰ) καὶ δὲ μ' ἔκοφτε τίποτα· ἤθελα νὰ προσμένω ἀγάλι' ἀγάλια τὴν ὥρα 'ποῦ θὰ τὰ καλύψω 'ς τὴ γωνιὰ κάνενὸς δρόμου, καθὼς ὁποῦ 'γεννήθηκα καὶ ὅλα· ἔλα δὰ 'ποῦ τ' ἀναθεματισμένο ἐκεῖνο ὄνειρο . . . Αἴ . . . ἂς 'πάγη 'ς τὴν κατάρα σου! . . . ποῦ τὸ 'θυμήθηκα πάλι!—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης, κ' ἐκένωσεν ἐπί τινος γωνίας τοῦ τραπεζίου τὴν κάμινον τῆς καπνοσύριγγός του.

Ἡ Κελαϊδήστρα ἤκουε τὴν διήγησίν του, ἀλλ' ἀπροσέκτως· ἦτο βυθισμένη εἰς σκέψεις θλιβεράς. Καὶ ὁ Ῥοδόλφος αὐτὸς ἐφαίνετο σύννους.

Ταραχῶδές τι συμβεβηκὸς ἐνεθύμησεν εἰς τὰς τρεῖς ταύτας ψυχὰς τὸν τόπον ὅπου εὑρίσκοντο.

[1] Κλέπτης, *grinche*.—[2] Ὑπηρέτης ἀστυνομικὸς, *quart-d'-œil*.—[3] *Grenouille*, ἀσθένεια τῆς ἐπιδερμίδος κυριεύουσα σχεδὸν ὅλους αὐτοὺς τοὺς καλουμένους φθορεῖς, ἐκφορτωτὰς καὶ καταλυτὰς τῶν παλαιῶν πλοιαρίων, ἐν Παρισίοις· **ravageurs, débardeurs et déchireurs.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

—

ΚΡΑΤΗΣΙΣ.

Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐξῆλθε συστήνων εἰς τὴν δράκαιναν τὴν οἰνοχόην καὶ τὸ τριβλίον του, ἐπέστρεψεν ἀμέσως συνωδευμένος ἀπὸ ἄλλον τινὰ εὐρύνωτον καὶ ἔξυπνον ἄνδρα, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνεφώνησε·—Καλὸ 'ς τὸ γέρο μου! Ἔμβα νὰ πιοῦμε μιά.

Καὶ ὁ Μαχαιροβγάλτης εἶπε χαμηλοφώνως εἰς τὸν Ῥοδόλφον καὶ τὴν Κελαϊδήστραν, δεικνύων αὐτοῖς τὸν νέηλυν.—Πανὶ βρωμᾷ . . . αὐτὸς ὁποῦ ἦλθε εἶναι τ σ υ μ π ή δ α ς (κατάσκοπος). Προσοχή!

Οἱ δύο ἀλιτήριοι, τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἐφόρει τὸ φέσιον καὶ εἶχεν ἐρωτήσει ἐπιμόνως περὶ τοῦ Δασκάλου, ἀνταλλάξαντες νεῦμα ταχὺ, ἠγέρθησαν συγχρόνως ἐκ τοῦ τραπεζίου των καὶ κατευθύνθησαν πρὸς τὴν θύραν· ἀλλ' ἀμέσως οἱ δύο φύλακες ἐχύθησαν ἐπ' αὐτῶν παράδοξον ἀφήσαντες κραυγήν. Καὶ ἰδοὺ ἤρχησε πάλη τρομερά. Ἡ θύρα τοῦ οἰνοπωλείου ἠνοίχθη· νέοι φύλακες εἰσώρμησαν εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ἔξω τῆς θύρας διέλαμψαν τὰ πυροβόλα στρατιωτῶν.

Εἰς τὴν ταραχὴν αὐτὴν, ὁ ἀνθρακεὺς ἐκεῖνος ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ κατωφλίου, καὶ συναντήσας τὸ βλέμμα τοῦ Ῥοδόλφου ἔφερε τὸν λιχανὸν δάκτυλον τῆς δεξιᾶς του πρὸς τὰ χείλη. Ἀλλ' ὁ Ῥοδόλφος, διὰ χειρονομίας ταχείας τὸν ἔνευσε ν' ἀπομακρυνθῇ· ἔπειτα ἐξηκολούθησε νὰ παρατηρῇ τὰ διατρέχοντα εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον.

Ὁ φεσιοφόρος ὠρύετο ὡς λέων· ἐξαπλωμένος σχεδὸν ἐπὶ τοῦ τραπεζίου ἀνετινάσσετο μὲ τόσην ἀπελπισίαν ὥστε μόλις ἴσχυον νὰ τὸν κρατῶσι τρεῖς. Ἀμήχανος, σκυθρωπὸς, πελιδνὸς τὴν ὄψιν, λευκὸς τὰ χείλη, μὲ τὴν κάτω σιαγόνα τρέμουσαν σπασμωδικῶς, ὁ σύντροφός του ἐστάθη ἀπ' ἐναντίας καὶ τὸν ἔδεσαν, προσφέρων μόνος τὰς χεῖράς του εἰς τὰς χειροπέδας.

Ἡ δράκαινα, ὡς συνηθισμένη εἰς τοιαύτας σκηνὰς, ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζάν της ἀπαθῶς, ἔχουσα τὰς χεῖρας εἰς τοὺς κόλπους τῆς ποδίας της.—Τί 'καμαν, κὺρ Βορέλη, αὐτοὶ οἱ δυό;—ἠρώτησεν ἕνα τῶν ἀστυνομικῶν ὑπηρετῶν, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε.

—'Σκότωσαν μιὰ γρηὰ 'ς τὸ δρόμο τ' ἅγιου Χριστόφορου, γιὰ νὰ τὴ 'γδύσουν. Ἡ κακομοίρα, τὴ στιγμὴ 'ποῦ 'ξεψυχοῦσεν, εἶπε πῶς ἐδάγκασε 'ς τὸ χέρι τὸν ἕν' ἀπὸ τοὺς φονιάδες της. Ἐβάλαμε 'ς τὸ 'μάτι αὐτουνοὺς τοὺς δυὸ παστρικούς· τ' ἀπὸ τώρα, εἶδες, ἦλθεν ὁ σύντροφός μου γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἦν' αὐτοὶ, καθὼς καὶ ὄντως ἦταν.

—Καλὰ καὶ μοῦ εἶχαν πληρωμένο ἀρχήτερα τὸ πιοτί τους!—εἶπεν ἡ δράκαινα.—Καὶ δὲν 'παίρνεις τίποτα, κὺρ Βορέλη; ἕνα ποτηράκι ρ α-τάφια τῆς Κολόννας;

—'Σπολλάετη, θειὰ Πόνισσα· 'πάγω νὰ οἰκονομήσω αὐταῖς ταῖς λέραις. Νά!... ὁ ἕνας ἀκόμα παλεύει.

Τῳόντι ὁ φεσιοφόρος ἀκόμη ἀνθίστατο μανιωδῶς. Ὅταν μάλιστα ἐζήτησαν νὰ τὸν ἐμβιβάσωσιν εἰς ἅμαξάν τινα περιμένουσαν ἔξω, τόσον ἠναντιώθη, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἐπάρουν σηκωτόν. Ἀπὸ νευρικὸν κυριευμένος τρόμον, ὁ συνένοχός του μόλις ἠδύνατο νὰ ἵσταται ὄρθιος· τὰ ἰόχροα χείλη του ἔπαλλον ὡς νὰ ὡμίλουν... Τὴν ἀδρανῆ λοιπὸν ταύτην ὕλην ἔῤῥιψαν εἰς τὴν ἅμαξαν ὅπως ἦτο κ' εὑρίσκετο. Πρὶν ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ ταπιφράγκου ὁ ἀστυνομικὸς ὑπηρέτης παρετήρησε μετὰ προσοχῆς τοὺς λοιποὺς οἰνοπότας, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Μαχαιροβγάλτην μὲ τρόπον δῆθεν φιλικόν.

—Καὶ σὺ ἐδῶ, πατριωτικέ; Καιρὸ ἔχεις ν' ἀκουσθῇς! Πῶς τό 'παθες;

—Ἀμ' πῶς νὰ τὸ πάθω; Ἐγὼ κἀνενὸς κεφαλὴ δὲ σπῶ ἂν δὲ μοῦ εἰπῇ 'σπάσε μού την. Τὸ 'ξεύρεις.

—Κύτταξε καλὰ, νὰ μὴν πειράζῃς χωρὶς νὰ σὲ πειράζουν, γιατὶ, καθὼς εἶσαι καὶ δυνατὸς εἰς τὰ χέρια...

—Ὡς τόσο, νά, ὁ μάστορής μου—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐπιθέσας τὴν χεῖρα εἰς τὸν ὦμον τοῦ Ροδόλφου.

—Πά! αὐτὸν πάλι δὲν τὸν ἐγνώριζα—ἐπεφώνησεν ὁ ὑπηρέτης παρατηρῶν τὸν Ροδόλφον.

—Καὶ πιστεύω, πῶς δὲν θὰ κάμουμε ποτὲ γνωριμιαῖς μαζῆ.—τὸν ἀπεκρίθη ὁ Ροδόλφος.

—Νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς, παιδί μου, γιὰ τὸ καλό σου πάλι.—εἶπεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπηρέτης. Ἀποταθεὶς δ' ἔπειτα πρὸς τὴν δράκαιναν·—Καληνύχτα, θειὰ Πόνισσα· τὸ ταπιφράγκο σου εἶναι ἀληθινὴ ποντικοπαγίδα· νά, ὁ τρίτος φονιᾶς ὁποῦ πιάνω τώρα.

—Ὅποτε ἀγαπᾶτε, 'μάτια μου, τὸ ἐργαστῆρι μου εἶναι 'δικό σας...—εἶπεν ἡ δράκαινα προσκλίνουσα μὲ χαριεντισμὸν πολύν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ὑπηρέτου, ὁ μολιβδόχρους νεανίας, ὅστις ἐκάπνιζε πίνων ρακὴν, ἐγέμισε πάλιν τὴν πίπαν του, καὶ εἶπε μὲ τραχεῖαν φωνὴν πρὸς τὸν Μαχαιροβγάλτην·—Τὸ φεσάτο, τὸν ἐγνώριζες; Ἀμ' δὲν εἶν' ὁ ἄνδρας τῆς Πουλόττας; Ὄντας εἶδα 'ποῦ 'μπῆκαν οἱ φύλακες, εἶπα·—Δουλειὰ εἶν' ἐδῶ· καθὼς ἔκρυφτε καὶ ὅλα τὸ χέρι του πάντ' ἀποκάτ' ἀπὸ τὸ τραπέζι...

—Τύχη 'ποῦ τὴν εἶχαν ὁ Δάσκαλος κι' ὁ Κούτσαβλος νὰ μὴ 'βρεθοῦν ἐδῶ!—ἐπέφερεν ἡ δράκαινα—Ὁ φεσάτος τοὺς ἐζήτησε δυὸ φοραῖς γιὰ δουλειαῖς ὁποῦ 'χουν μαζῆ... ὅμως, ὁ Θεὸς φυλάξοι νὰ γλωσσοφάγω (προδώσω) ποτὲ ἄνθρωπο 'ποῦ 'ρχεται 'ς τ' ἀργαστῆρι μου. Ἂς τοὺς πιάνουν,... καθένας τὴν τέχνη του... ὅμως ἐγὼ δὲν τὸ κάμνω ποτέ.

. . . Νά, δά! . . . τὸ λύκο ἀνάφερες, τὴν ὀργυιά του θὰ ἰδῆς — προσέθεσεν ἡ δράκαινα, καὶ ἐνταυτῷ εἰσῆλθον εἰς τὸ καπηλεῖον ἀνὴρ καὶ γυνή — ὁ Δάσκαλος καὶ ἡ λ ά ρ γ α του (γυνή του)· κατὰ τὴ φωνή. Μωρὲ παιδί! . . . εἶχε δίκαιο νὰ μὴν τὴ δείχνη 'ς τὸν κόσμο . . . εἶδες μούρη! . . .

Εἰς τ' ὄνομα τοῦ Δασκάλου, διεδόθη φρικίασίς τις μεταξὺ τῶν ξένων τοῦ ταπιφράγκου. Ὁ Ῥοδόλφος αὐτὸς, καί τοι φύσει γενναιόκαρδος, δὲν ἴσχυσε νὰ νικήσῃ ἐλαφράν τινα ταραχὴν εἰς τὴν θέαν τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου κακούργου, τὸν ὁποῖον καὶ διά τινας στιγμὰς παρετήρησε μὲ περιέργειαν ἡνωμένην μετ' ἀποστροφῆς. Τῷόντι, ὡς ὁ Μαχαιροβγάλτης εἶπεν, ὁ Δάσκαλος ἦτο ἀκρωτηριασμένος ἐλεεινῶς. Ποτὲ φρικωδεστέρα μορφή. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο καταροτριωμένον ἀπὸ βαθείας καὶ μελανὰς οὐλάς· ἡ διαβρωτικὴ τῆς χαλκάνθης (βιτριολίου) ἐνέργεια εἶχε πρίξει τὰ χείλη του· ἡ μύτη του, διὰ τὴν ἀποκοπὴν τῶν χόνδρων αὐτῆς, παρίστανε δύο τρύπας δυσειδεῖς ἀντὶ ῥωθώνων. Οἱ στακτεροὶ, μικρότατοι καὶ στρογγυλότατοι ὀφθαλμοί του ἐσπινθηροβόλουν θηριοειδῶς· τὸ πλακωτὸν ὡς τίγρεως μέτωπόν του ἐκρύπτετο ἐξ ἡμισείας ὑπὸ κ α σ κ έ τ τ α ν ἐκ διφθέρας βαθυτρίχου, ὑποξάνθου τὸ χρῶμα . . . χαίτην τέρατος ὁμοιάζουσαν.

Δὲν ἦτο ὑψηλότερος πέντε ποδῶν καὶ δύο ἢ τριῶν δακτύλων· ἡ ὑπερμέτρως μεγάλη του κεφαλὴ ἐβυθίζετο μεταξὺ τῶν δύο του ὤμων, τῶν τοσοῦτον πλατέων, ῥομαλαίων καὶ πολυσάρκων, ὥστε διεγράφοντο καὶ ὑπ' αὐτὰς τὰς δίπλας τοῦ ἐπιχιτωνίου του· οἱ βραχίονές του ἦσαν μακροὶ, μυώδεις· αἱ χεῖρές του κονταὶ, χονδραὶ καὶ τριχώδεις μέχρι τῆς ἄκρας τῶν δακτύλων· τὰ σκέλη του μικρὸν καμπύλα· τὰ δὲ μεγάλα του γαστροκνήμια ἀθλητικῆς δυνάμεως ἐμφαντικά. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος παρίστανεν, ἑνὶ λόγῳ, ὅ,τι ὑπάρχει καθ' ὑπερβολὴν βραχὺ, πλατὺ καὶ ἀνάπτυκτον εἰς τὸν τύπον τοῦ Φαρνεσίου Ἡρακλέους[1]. Δὲν λέγομέν τι περὶ τῆς ὠμότητος τὴν ὁποίαν προεδήλου ἡ φρικώδης αὕτη προσωπὶς, οὐδὲ τὸ ἀνήσυχον, ἀεικίνητον καὶ ἔμφλογον ὡς τὸ τῶν θηρίων τοῦ δρυμοῦ βλέμμα ἐκεῖνο ἐπιχειροῦμεν νὰ περιγράψωμεν.

Ἡ συνοδεύουσα τὸν Δάσκαλον γυνὴ ἦτο γραῖα· ἐφόρει δὲ, ἀρκετὰ κοσμίως, ἐσθῆτα ἀμαυρὰν, περιώμιον (σάλι) μέλαν, μὲ πλινθία (ντάμαις) ἐρυθρᾶ, καὶ λευκὴν καλύπτραν (σκούφιαν). Ὁ Ῥοδόλφος τὴν παρετήρει κατὰ κρόταφον· τὸ πράσινόν της ὄμμα, ἡ ἀγκυστρώδης μύτη της, τὰ ἰσχνά της χείλη, ἡ προέχουσα σιαγών της, ἡ μοχθηρὰ καὶ ἅμα πονηρά της φυσιογνωμία, τὸν ἐνθύμισαν αἰφνιδίως τὴν Κουκκουβαΐαν, τὴν βδελυρὰν ἐκείνην γραῖαν τῆς ὁποίας κατέστη θῦμα ἡ Μαριάνθη. Ἐνῷ ἐκινεῖτο νὰ διακοινώσῃ τὴν παρατήρησίν του ταύτην εἰς τὴν νεάνιδα, βλέπει αὐτὴν ὠχριῶσαν διὰ μιᾶς καὶ μετὰ σιγαλέας φρίκης ἀτενίζουσαν τὴν ἀποτρόπαιον σύντροφον τοῦ Δασκάλου· ἁρπάζει ἔπειτα ἡ ἀθλία κό-

[1] Ἄγαλμα εἰς τὰ μουσεῖα τῶν Παρισίων.

ρη τὸν βραχίονα τοῦ Ῥοδόλφου μὲ χεῖρα τρέμουσαν, καὶ τὸν λέγει χαμηλοφώνως.—Ὢ! ἡ Κουκκουβάϊα!.. ἡ Κουκκουβάϊα... ἡ γρηά!

Κατ'ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ὁ Δάσκαλος, ἀφοῦ χαμηλῇ τῇ φωνῇ συνωμίλησεν ὀλίγον μετὰ τοῦ Τριγλάκη, προχωρεῖ βραδέως πρὸς τὴν τράπεζαν τοῦ Ῥοδόλφου, Μαχαιροβγάλτου καὶ Κελαϊδήστρας, καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Μαριάνθην τὴν λέγει μὲ βραγχώδη φωνήν·—Ἄκουσ' ἐδῶ, ξανθοῦλα· ἄφησε 'γλίγωρα τὴν αὐθεντιά τους κ' ἔλα μαζῆ μου...

Ἡ Κελαϊδήστρα δὲν ἀπεκρίθη τίποτε, ἀλλὰ συνεστάλη πρὸς τὸν Ῥοδόλφον· ἀπὸ τὸν φόβον οἱ ὀδόντες της συνεκρούοντο.

Ἔλα... κ' ἐγὼ δὲ ζηλεύω τὸ γέρο μου, τὸ φ ο υ ρ λ ί ν η μου¹ τὸν καλό.—εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα καγχάζουσα ἀηδῶς.

Ἡ γραῖα δὲν ἐγνώρισεν ἀκόμη ὅτι ἡ ἐνώπιον αὐτῆς νεᾶνις ἦτο... ἡ Σουσουράδα, τὸ ἀρχαῖόν της θῦμα.

—Ἀκοῦς, ξανθομαλλοῦσα;—εἶπε τὸ ἀνθρωπόμορφον τέρας προχωροῦν.—Θὰ ἔλθεις, ἢ σοῦ πετῶ τὸν ἕνα φεγγίτη καὶ γίνεσαι τῆς γρηᾶς μου 'ταίρι. Ἄκουε, κὺρ μουστακάτε... (ἀπευθύνετο πρὸς τὸν Ῥοδόλφον), πέρασέ μου τὴ μικρὴ² 'πάν'ἀπὸ τὸ τραπέζι... σὲ 'χανδάκωσα καὶ 'σένα.

—Παναγία μου, Παναγία μου! μὴ μ'ἀφήσετε!—ἀνέκραξεν ἡ Κελαϊδήστρα πρὸς τὸν Ῥοδόλφον, συνάπτουσα τὰς χεῖρας. Σκεφθεῖσα ἔπειτα ὅτι τὸν ἐξέθετεν ἴσως εἰς μέγαν κίνδυνον, ἐπανέλαβε χαμηλοφώνως·—Ὄχι, ὄχι, μὴ κάμετε, κύριε Ῥοδόλφε, κἀνένα κίνημα· ἂν πλησιάσῃ, φωνάζω, καὶ, γιὰ νὰ μὴν ἀκουσθοῦν αἱ φωναῖς καὶ τρέξῃ ἡ ἀστυνομία, ἡ δράκαινα θὰ μὲ ὑπερασπισθῇ.

—Μεῖνε ἥσυχη, κόρη μου—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος θεωρῶν ἀπαθῶς τὸν Δάσκαλον.—Εἶσαι 'ς τὸ πλευρό μου· δὲν κουνεῖς ἀπ' ἐδῶ. Κατὰ μιᾶς ὅμως καὶ μηδ' ἐσὺ μηδ' ἐγὼ 'μποροῦμε νὰ χωνέψουμε τέτοιο ζωντόβολο, ἂς σηκωθῶ νὰ τὸν κρημνίσω 'πίσω τὸν ἥλιο.

—Ἐσύ;...—εἶπεν ὁ Διδάσκαλος.

—Ἐγὼ, ναί!..—ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος, καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κελαϊδήστρας ἠγέρθη τῆς τραπέζης.

Ὁ Δάσκαλος, μ'ὅλην τὴν αὐθάδειάν του, ὠπισθοδρόμησε βῆμα· τοσοῦτον ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ῥοδόλφου κατέστη φοβερὰ, καὶ πρὸ πάντων οἱ ὀφθαλμοί του... Διότι ὑπάρχουσι βλεμμάτων ῥίψεις δύναμιν ἔχουσαι μαγνητικὴν, ἀκαταπόνητον· καὶ μονομάχοι τινὲς διαβόητοι, λέγεται ὅτι χρεωστοῦν τοὺς αἱμοχαρεῖς των θριάμβους εἰς τὴν μαγγανευτικὴν ἐνέργειαν ταύτην, ἥτις διαφθείρει, δεσπόζει, ἐξουθενεῖ τοὺς ἀντιπάλους των. Ὁ Δάσκαλος ἐταράχθη, ὠπισθοπόρησε καὶ δεύτερον βῆμα, καὶ, διστάσας ἐπὶ τῆς τεραστίου δυνάμεώς του, ἐζήτησεν ὑπὸ τὸ ἐπιχιτώνιόν του μακρόν τι μαχαίριον. Ἴσως ἐχύνετο ἀνθρώπινον αἷμα ἐντὸς τοῦ ταπιφράγκου, ἂν ἡ Κουκκουβάϊα, ἁρπάζουσα τὸν Δάσκαλον ἐκ τοῦ βραχίονος,

¹*Fourline*, ὑποκοριστικὸν τοῦ *fourlourеur* φονεύς.—² *Petite giraude.*

δὲν ἔκραζε· —Στάσου, φουρλίνη μου . . . στάσου νὰ σοῦ εἰπῶ ἕνα λόγο . . . αὐτοὶ δὲ σοῦ φεύγουν· καὶ τοὺς δυὸ θὰ τοὺς φᾷς, μόν'ἔννοια σου...

Ὁ Δάσκαλος ἠτένισεν ἔκθαμβος τὴν γραῖαν, ἥτις πρό τινων στιγμῶν παρετήρει τὴν Μαριάνθην μετὰ προσοχῆς αὐξούσης, ὡς ν'ἀνεκάλει τι εἰς τὴν μνήμην της. Τέλος πάντων δὲν ἔμεινεν εἰς αὐτὴν ἀμφιβολία τις· ἀνεγνώρισε τὴν Κελαϊδήστραν.—Καλὲ δὲν εἶν'ἀπάτη! — ἀνέκραξεν ἡ γραῖα συνάπτουσα τὰς χεῖρας μετὰ θαυμασμοῦ—Καλὲ ἡ Σουσουράδα, ἡ ζαχαροκλέφτρα! Κι' ἀπὸ ποῦ μοῦ 'ξεφύτρωσες; ὁ διάβολός σου[1] σ' ἔβγαλ' ἐμπρός μου;—ἐπρόσθεσε δεικνύουσα πρὸς τὴν νέαν τὴν γρονθίαν της·—καὶ πέφτεις πάντα 'ς τὰ 'νύχια μου; Ἔννοια σου! δὲ σοῦ 'βγάζω πλειὸ 'δόντια, μόνο θὰ σοῦ πιπιλίσω τὸ αἷμά σου. Τά 'μαθες καὶ τ'ἄλλα; Θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ γιὰ νὰ σκάσῃς· ἔμαθα 'κείνους 'ποῦ σ' ἀνάθρεψαν πριχοῦ νὰ πέσῃς 'ς τὰ χέρια μου . . . Ὁ Δάσκαλος εἶδε 'ς τὸ λιβάδι[2] ἐκεῖνον ὁποῦ σ'ἔφερε 'ς τὸ 'σπῆτι μου ὄντας ἦσουν μικροῦλα. Οἱ γονέοι σου ἦταν πετεινοὶ σκουφάτοι[3]...

—Οἱ γονεῖς μου! τοὺς γνωρίζεις;—ἀνέκραξεν ἡ Μαριάνθη.

—Τοὺς γνωρίζω δὲν τοὺς γνωρίζω, ἐγὼ τὸ 'ξεύρω καὶ ὁ φουρλίνης μου, καὶ κάλλιο τοῦ ξερριζόνω τὴ γλῶσσα παρὰ νὰ σοῦ τοὺς φανερώσῃ.. Θὰ χύσεις μαῦρα δάκρυα τώρα σὺ πῶς δὲν τοὺς γνωρίζεις . . .

—Διατί;—εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μετὰ πικρίας·—τώρα πλέον, . . . καλήτερα καὶ νὰ μὴν τοὺς γνωρίσω . . .

Ἐνῷ ἐλάλει ἡ γραῖα, ὁ Δάσκαλος παρατηρῶν ὑποκεκρυμμένως τὸν Ῥοδόλφον ἀνέλαβε νέον θάρρος· δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ, ὅτι τοιοῦτος εὐλύγιστος νεανίας ἠδύνατο ν'ἀντιπαραταχθῇ μετ'αὐτοῦ. Πεποιθὼς εἰς τὴν ἡράκλειον δύναμίν του, πλησιάζει τὸν ἀντιλήπτορα τῆς Κελαϊδήστρας, καὶ λέγει πρὸς τὴν γραῖαν ἐπιτακτικῶς·—Φθάνουν τὰ λόγια· θὰ δείξω τώρα 'ς τὴν αὐθεντιά του ποσ'ἀπίδια βάζ'ὁ σάκκος . . . νὰ ἰδῇς, ἡ ξανθοῦλα, μοῦ δίνει τὴν προτίμησι, ἢ ὄχι;

Ὁ Ῥοδόλφος εὑρέθη ἀμέσως ἐπὶ τῆς τραπέζης μ'ἓν πήδημα.

—Σιγὰ τὰ πινάκια μου! — ἐκραύγασεν ἡ δράκαινα.

Ὁ Δάσκαλος διετέθη εἰς ἄμυναν προθέσας μὲν τὰς χεῖρας, στυλώσας δὲ τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς ὀσφύος του, καὶ ὡς εἰπεῖν θεμελιωθεὶς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῶν σκελῶν του, ἅτινα ὡμοίαζον πετρίνους κίονας. Καθ'ἣν δὲ στιγμὴν ὁ Ῥοδόλφος ἐχύνετο ἐπ'αὐτοῦ, ἀνοίγεται ἡ θύρα· ὁ ἑξάπους σχεδὸν τὸ ὕψος ἀνθρακεὺς τὸν ὁποῖον προανεφέραμεν, εἰσορμᾷ αἰφνιδίως, σπρώχνει δυνατὰ τὸν Δάσκαλον, πλησιάζει τὸν Ῥοδόλφον, καὶ τὸν λέγει εἰς τὸ ὠτίον γερμανιστί·—Ὑψηλότατε, ἡ κόμησσα μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της . . . ἐφάνησαν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, ὁ Ῥοδόλφος, ἀνυπομονησίαν φανερώσας καὶ ὀργὴν, ἔρριψεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς δρακαίνης ἓν λουδοβίκιον (εἰκοσά-

[1] Le boulanger.—[2] Κάτεργον.—[3] Ἄνθρωποι πλούσιοι.

φραγκον) κ'ἔσπευσε πρὸς τὴν θύραν. Ὁ Δάσκαλος ἐζήτησε τότε νὰ διακόψῃ τὴν πορείαν τοῦ Ῥοδόλφου, ἀλλὰ στραφεὶς οὗτος τὸν κατεβίβασεν ἀναμέσον τοῦ προσώπου δύο ἢ τρεῖς γρονθίας τοσοῦτον στιβαρὰς, ὥστε ὁ ταῦρος ἐζαλίσθη, ἐκλονίσθη, κ' ἔπεσεν ἐπὶ τραπέζης τινὸς ὕπτιος.

—Ζήτω τὸ Σύνταγμα!!! νά ταις, νάταις· τέτοιαις ἦταν κ'ἡ δικαῖς μου'; τὸ τέλος.—ἀνεβόησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.—Ἀκόμα 'λιγα τέτοια μαθήματα κ'ἐβγῆκα κ'ἐγὼ μάστορης.

Ἐπανελθὼν εἰς ἑαυτὸν ὁ Δάσκαλος ἐξώρμησε πρὸς καταδίωξιν τοῦ Ῥοδόλφου· ἀλλ'αὐτὸς ἤδη ἐχάθη μετὰ τοῦ ἀνθρακέως εἰς τὸν σκοτεινὸν λαβύρινθον τῶν ὁδῶν τῆς Χώρας· καθ'ἣν δὲ στιγμὴν ὁ κακοῦργος ἐπέστρεφε μαινόμενος ἀπὸ θυμὸν, δύο ἄνδρες, ἐλθόντες μὲ κατεσπευσμένα βήματα ἐκ τοῦ μέρους ὅθεν ὁ Ῥοδόλφος ἔγινεν ἀφανὴς, ἐμβῆκαν εἰς τὸ ταπιφράγκον ἀσθμαίνοντες, ὡς νὰ ἔκαμαν μετὰ σπουδῆς δρόμον μακρότατον. Ἅμα εἰσῆλθον, περιέφερον εἰς τὸ καπηλεῖον τὰ βλέμματά των·

—Δυστυχία!—λέγει ὁ εἷς·—Ἀνεχώρησεν . . . ἐχάσαμεν καὶ αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν.

Οἱ δύο νεόφερτοι οὗτοι ὡμίλουν ἀγγλιστί.

Πεφοβισμένη ἀπὸ τὴν μετὰ τῆς Κουκκουβάϊας συνάντησίν της καὶ ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Δασκάλου, ἀναμέσον τοῦ θορύβου καὶ τῆς ἐκπλήξεως τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν ἡ ἐμφάνισις τῶν δύο νεοφέρτων, εὗρεν εὐκαιρίαν ἡ Κελαϊδήστρα νὰ διέλθῃ τὴν ἡμίκλειστον τοῦ ταπιφράγκου θύραν, καὶ νὰ φύγῃ ἀθεώρητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΤΩΜ ΣΗΥΤΩΝ ΚΑΙ Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΣΑΡΑ.

Τὰ εἰσελθόντα εἰς τὸ ταπιφφράγκον δύο πρόσωπα ἀνῆκον εἰς κλάσιν πολὺ ἀνωτέραν τῆς τῶν φοιτητῶν τοῦ οἰνοπωλείου. Ὑψηλὸς καὶ ἰσχνὸς ὁ εἷς, εἶχε λευκὴν σχεδὸν τὴν κόμην, μελανὰς τὰς ὀφρῦς καὶ τὸ γένειον, ὀστεώδη καὶ ὑπομέλαιναν τὴν ὄψιν, δύστροπον καὶ σοβαρὸν τὸ ἦθος· ὁ μακρός του ἐπενδύτης ἐκομβώνετο στρατιωτικῶς μέχρι τοῦ λαιμοῦ. Ἄς ὀνομάσωμεν αὐτὸν Τὼμ Σηύτονα.

Ὁ σύντροφός του ἦτο νέος, ὠχρὸς, καὶ εὐειδής· ἐφαίνετο τριακονταετὴς περίπου. Ἡ κόμη, αἱ ὀφρῦς καὶ οἱ ὀφθαλμοί του, ὡς παμμέλανα, ἐπηύξανον τὴν τοῦ προσώπου του ἀλαμπῆ λευκότητα. Ἐκ τοῦ βαδίσματος, ἀναστήματος καὶ τῆς λεπτότητος τῶν χαρακτήρων του διέκρινέ τις εὐκόλως ὅτι ἦτο γυνὴ ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένη. Ἦτο δὲ ἡ κόμησσα Σάρα Μὰκ-Γρηγορία. Ἀκολούθως λέγομεν εἰς τὸν ἀναγνώστην, κατὰ συνέπειαν ὁποίων συμβεβηκότων εἰσῆλθεν οὕτω μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της εἰς ἓν κρασοπωλεῖον τῆς Χώρας.

—Τὼμ, ζήτησε νὰ πίωμεν, κ' ἐρώτησέ τους περὶ αὐτοῦ· ἴσως μάθωμεν τίποτε.—Εἶπεν ἡ Σάρα λαλοῦσα πάντοτε ἀγγλιστί.

Καὶ ἐνῷ ἡ Σάρα ἐσπόγγιζε τὸ μέτωπόν της, ὁ σύντροφος αὐτῆς, καθήσας πλησίον τραπεζίου, εἶπεν εἰς τὴν δράκαιναν γαλλιστὶ, χωρὶς σχεδὸν ξένην προφοράν·—Κυρὰ, δότε μας τίποτε νὰ πίωμεν, ἂν ἀγαπᾶτε.

Ἡ ἐμφάνισις τῶν δύο τούτων προσώπων διήγειρε περιέργειαν ζωηρὰν εἰς ὅλους. Ἡ ἐνδυμασία καὶ τὰ ἤθη των τοὺς παρίστανον πάντη ξένους εἰς τοιαῦτα ῥυπαρὰ καπηλεῖα· ἐκ τῆς ἀνησύχου καὶ ἀσχολοφανοῦς φυσιογνωμίας των ἐμαντεύετο εὐκόλως, ὅτι σπουδαῖα αἴτια τοὺς παρέσυραν εἰς τὰ μέρη ταῦτα. Ὁ Μαχαιροβγάλτης, ὁ Δάσκαλος καὶ ἡ Κουκκουβάϊα τοὺς ἔβλεπον μὲ περιέργειαν ἄπληστον· ἡ δράκαινα, ἔκθαμβος καὶ αὐτὴ διὰ ξένους τοσοῦτον νεοφανεῖς, συνεμερίζετο τὴν γενικὴν προσοχήν.

Ἀλλ' ὁ Τὼμ Σηύτων τὴν κράζει καὶ δεύτερον ἀνυπομόνως·—Ἐζητήσαμεν, Κυρὰ, κάτι, νὰ πίωμεν· λάβετε λοιπὸν τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς προσφέρετέ τι.

Κολακευθεῖσα ἐκ τοιαύτης εὐγενείας ἡ θειὰ Πόνισσα ἠγέρθη καὶ, πλησιάσασα αὐτοὺς χαριέντως, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τραπεζίου των, καὶ εἶπεν·

—Ἀγαπᾶτε μιὰ λίτρα κρασὶ, ἢ θέλετ' ἕνα 'μπουκάλι σφραγισμένο;

—Δότε μας ἕνα 'μπουκάλι, ποτήρια, καὶ νερόν.

Η δράκαινα ἔφερεν ὅλα ταῦτα· ὁ δὲ Σηύτων τὴν ἔρριψεν ἐν πεντάφραγκον, καὶ ἀποποιούμενος τὰ ὑπόλοιπα·—Κράτησέ τα, Κυρὰ, καὶ δέξου ἕνα ποτῆρι κρασὶ μαζῆ μας.

—Εἶστε πολλὰ εὐγενικὸς, κύριε—εἶπεν ἡ θεία Πόνισσα θεωροῦσα τὸν ἀδελφὸν τῆς κομήσσης μὲ θάμβος κ' εὐγνωμοσύνην.

—Δὲν μὲ λέγετε·—ἐπανέλαβεν οὗτος—ἐσυμφωνήσαμεν μὲ κάποιον σύντροφόν μας νὰ ἐνταμωθῶμεν εἰς ἕνα καπηλεῖον αὐτοῦ τοῦ δρόμου. Μήπως δὲν εἶναι τοῦτο;

—Τοῦτο, 'μάτια μου, ὀνομάζεται τοῦ Ἄσπρου Κουνελιοῦ.

—Αὐτὸ εἶναι·—εἶπεν ὁ Τὼμ συνεννοούμενος διὰ νεύματος μὲ τὴν Σάραν—τῷ ὄντι εἰς τοῦ Ἄσπρου Κουνελιοῦ ἔμελλε νὰ μᾶς προσμένῃ...

—Ἀμὴ καπηλειὸ τοῦ Ἄσπρου Κουνελιοῦ δὲν εὑρίσκεται, νὰ σὲ χαρῶ, ἄλλο 'ς τὸ δρόμο μας·—εἶπεν ἡ δράκαινα μὲ ἔπαρσιν.—Καὶ τί σημάδια ἔχει ὁ σύντροφός σας;

—Εἶναι ὑψηλὸς καὶ λεπτὸς, μὲ ὑπόξανθα μαλλία καὶ μύστακα·—εἶπεν ὁ Σηύτων.

—Ἆ! ἆ! 'κατάλαβα... ἐκεῖνος ὁποῦ 'ταν ἐδῶ τ' ἀπὸ τώρα... ἦλθε καὶ τὸν ἐπῆρε ἕνας μακρὺς καρβουνάρης.

—Αὐτοὺς ζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς·—εἶπεν ὁ Τώμ.

—Καὶ ἦσαν ἐδῶ μόνοι;—ἠρώτησεν ἡ Σάρα.

—Σταθῆτε νὰ ἰδῆτε· ὁ καρβουνάρης ἐμπῆκε μιὰ στιγμή· ὁ ἄλλος σύντροφός σας ἐδείπνησε μὲ τὴν Κελαϊδήστρα καὶ μὲ τὸ Μαχαιροβγάλτη·—καὶ ἡ δράκαινα ἔδειξε διὰ τοῦ βλέμματος τὸν εἰσέτι μένοντα εἰς τὸ καπηλεῖον συνδαιτυμόνα τοῦ Ῥοδόλφου. Ὁ Τὼμ καὶ ἡ Σάρα ἐστράφησαν καὶ εἶδον τὸν Μαχαιροβγάλτην. Ἡ Σάρα, ἀφοῦ τὸν ἠτένισε στιγμάς τινας, εἶπεν εἰς τὸν σύντροφόν της ἀγγλιστί·—Γνωρίζεις αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

—Ὄχι. Εἰς τὴν εἴσοδον τῶν σκοτεινῶν αὐτῶν ὁδῶν, ὁ Κὰρλ ἔχασε τὸν Ῥοδόλφον. Ἅμα εἶδεν ὅτι ὁ Μοὺρφ, μετενδυμένος ὡς ἀνθρακεὺς, περιεφέρετο ἔξωθεν τοῦ οἰνοπωλείου παρατηρῶν ἐνίοτε διὰ τῶν ὑάλων, ὑπέθεσεν ὅτι κἄτι τρέχει καὶ σπεύσας μᾶς εἰδοποίησεν... Ὁ Μοὺρφ ὅμως πρέπει νὰ τὸν ἐγνώρισεν.

Ἐπὶ τῆς συνομιλίας ταύτης, γενομένης χαμηλῇ τῇ φωνῇ καὶ εἰς ξένην διάλεκτον, ὁ Δάσκαλος εἶπεν εἰς τὴν Κουκκουβάϊαν παρατηρῶν τὸν Τὼμ καὶ τὴν Σάραν—Τὸ μεσσιερικὸ[1] ἀπ' ἐδῶ ἔρριξε μιὰ ῥόδα ὀπισινή[2] 'ς τὴ δράκαινα. Κοντεύουν μεσάνυκτα· βρέχει, ἀνεμίζει· μοναχὰ, ὄντας 'βγοῦν, τοὺς ἀκλουθοῦμε, καὶ σοῦ ξεζουμίζω 'γὼ τὸ πουγγὶ τ' αὐθεντικοῦ[3]. Εἶναι μαζῆ μὲ γυναῖκα καὶ δὲ 'βγάζει φωνή[4].

—Κι' ἂς φωνάξῃ καὶ ὅλα·—ἐπανέλαβεν ἡ Κουκκουβάϊα—ἔχω τὸ βιτριόλι 'ς τὸν κόρφο μου· τοῦ σπῶ τὴν ἄμπουλα μέσα 'ς τὸ στόμα·

[1] Τὸ θῦμα, le *messière*.—[2] Ἓν πεντάφραγκον, *une roue de derrière*.—[3] *Je grinchirai le sinve*.—[4] Il ne *criblera* pas.

. . . τὰ παιδιὰ 'σὰν φωνάζουν χρειάζεται νὰ πιοῦν.—Ἑπομένως ἐπρόσθεσεν—Ἄκουέ με, φουρλίνη· εὐθὺς καθὼς εὕρουμε τὴ Σουσουράδα, νὰ τὴν κουβαλίσουμε θέλωντας μὴ θέλωντας· καὶ 'σὰν τὴ βάλουμε 'ς τὸ 'σπῆτι, τῆς ἀλείφουμε τὸ πρόσωπο μὲ βιτριόλι, νὰ μάθῃ νὰ μὴν καμαρώνεται πλειὸ 'ς τὴν εὐμορφιά της . . .

—Νὰ σοῦ εἰπῶ ἕνα λόγο, γρηά; μοῦ'ρχεται νὰ σὲ στεφανωθῶ·—εἶπεν ὁ Δάσκαλος—κάμμιὰ δὲ σοῦ 'μοιάζει 'ς τὴ 'ξυπνητοσύνη καὶ 'ς τὴν καρδιά . . . Τὴ νύχτα τοῦ πραγματευτῆ τῶν βοδιῶν . . . τὸ 'στοχάσθηκα· Νὰ, 'ποιὰ γυναῖκα μοῦ 'ταιριάζει, εἶπα· θὰ δουλέψει καλήτερα παρὰ ἂν ἦταν ἄνδρας.

—Τὸ λὲς καὶ ὅλα; ἂν ἦχε τὸ Σκέλεθρο μιὰ γυναῖκα 'σὰν ἐμένα, νὰ τὸν παραφυλάγῃ, τὸν ἔπιαναν τώρα μὲ τὸ μαχαῖρι 'ς τὸ λαιμὸ τοῦ σίβη του[1];

—Τὴν ἔπαθε 'ποῦ τὴν ἔπαθε· τώρα δὲν θὰ τὸν ἐβγάλουν ἀπὸ τὴ Λορκήφφα[2] παρ' ὄντας θὰ τὸν κοντίνουν[3]· δὲν πειράζει· μιὰ τρόγκα[4] λιγώτερο.

—Τί ἀλλόκοτον γλῶσσαν ὁμιλοῦν αὐτοί!—εἶπεν ἡ Σάρα, ἥτις ἀκουσίως της ἤκουσε τὰς τελευταίας λέξεις τῆς συνομιλίας τοῦ Δασκάλου καὶ Κουκκουβάϊας. Ἔπειτα δείξασα τὸν Μαχαιροβγάλτην ἐπρόσθεσεν· —Ἴσως ἐμανθάναμέν τι, ἂν ἠρωτούσαμεν ἐκεῖνον ἐκεῖ περὶ τοῦ Ῥοδόλφου.

—Ἂς ἴδωμεν—εἶπεν ὁ Τώμ· καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μαχαιροβγάλτην·—Παληκάρι, ἕνας μας φίλος, μαζῆ μὲ τὸν ὁποῖον ἐδείπνησες, μᾶς εἶπεν ὅτι θὰ τὸν εὕρομεν ἐδῶ· ἀφοῦ ἔχεις τὴν γνωριμίαν του, δὲν μᾶς λέγεις ποῦ ἐπῆγε;

—Τὴ γνωριμιά του τὴν ἔχω ἀπὸ τ' ἀπὸ τώρα 'ποῦ μοῦ ταῖς ἐκατέβασε γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν Κελαϊδήστρα.

—Καὶ δὲν τὸν ἐγνώριζες προτήτερα;

—Καθόλου . . . Ἀπαντηθήκαμε 'ς τὴν αὐλὴ τοῦ Κοκκινοχέρη.

—Κυρὰ ξενοδόχε! ἄλλο ἕνα 'μπουκάλι ἀπὸ τὸ ἴδιο καὶ καλήτερο. —διέταξεν ὁ Τὼμ Σηύτων. Τόσον αὐτὸς καθὼς καὶ ἡ Σάρα μόλις εἶχον ἐγγίσει τὰ χείλη των εἰς τὰ ἔτι πλήρη ποτήριά των· ἀλλ' ἡ θειὰ Πόνισσα, διὰ νὰ κάμῃ βέβαια τιμὴν εἰς τὰ κρασία της, πολλάκις ἐκένωσε τὸ ἰδικόν της.

—Καὶ φέρε το εἰς τὸ τραπέζι τοῦ φίλου ἀπ' ἐδῶ, ἂν ἀγαπᾷ.—ἐπρόσθεσεν ὁ Τὼμ πορευόμενος μετὰ τῆς Σάρας διὰ νὰ καθήσωσι πλησίον τοῦ Μαχαιροβγάλτου, ὅστις ἔμεινεν ἔκθαμβος διὰ τὴν τόσην τιμήν. Ὁ Δάσκαλος καὶ ἡ Κουκκουβάϊα ἐν τοσούτῳ συνωμίλουν ἀπαύστως χαμηλῇ τῇ φωνῇ περὶ τῶν ἀποτροπαίων σχεδίων των.

Ἀφοῦ ἐπροσφέρθη ὁ νέος οἶνος, ἤρχησεν ἡ ὁμιλία μεταξὺ τοῦ Σηύτο-

[1] Τοῦ θύματός του. Il n' aurait pas été *mouché* le *surin* dans l'*avaloir* du *sinve*.—[2] Τὴν ἐξουσίαν, la *Lorceffe*.—[3] Λαιμοτομήσουν, *faucher*.—[4] Κεφαλή, *tronche*.

νός, τῆς ἀδελφῆς του, τῆς δρακαίνης καὶ τοῦ Μαχαιροβγάλτου, ὅστις ἐθεώρησεν ὡς περιττὴν δευτέραν πρόσκλησιν.

—Ἔλεγες λοιπὸν, ἡρωά μου, ὅτι ἀπηντήθης μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου, τοῦ ἰδικοῦ μας, εἰς τὴν αὐλὴ τοῦ Κοκκινοχέρη;—εἶπεν ὁ Τὼμ Σηύτων συγκρούων τὸ ποτήριόν του μὲ τὸ τοῦ Μαχαιροβγάλτου.

—Ναὶ, ἡρωά μου—ἀπεκρίθη οὗτος κενόνων τὸ ποτήριόν του διὰ μιᾶς.

—Κοκκινοχέρης! παράξενον ὄνομα . . . Τί πρᾶγμα εἶναι αὐτὸς ὁ Κοκκινοχέρης;

—Π α σ τ ι κ ά ρ ε ι τ ὴ μ α λ τ ο ῦ ζ α—εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μετὰ ῥαθυμίας, προσθέσας·—Νὰ, καλὸς κράσος, θειὰ Πόνισσα!

—Διὰ τοῦτο, παιδί μου, δὲν πρέπει ν' ἀφήνῃς τὸ ποτῆρί σου εὔκαιρον·—ἐπανέλαβεν ὁ Τὼμ κιρνῶν ἐκ νέου τὸν Μαχαιροβγάλτην.

—'Σ τὴν ὑγειά σου, αὐθεντικό! καὶ 'ς τὴν ὑγειὰ τοῦ μικροῦ σου φίλου . . . 'ποῦ . . . ἔ! 'λίγα λόγια . . . Ἂν ἡ θειά μου ἦταν ἄνδρας, ἤθελε νὰ ἦναι θειός μου· λέγει ἕνας λόγος . . . Αἴ καλά! . . . ἐμπῆκα 'ς τὸ νόημα . . .

Ἡ Σάρα ὑπερυθρίασεν. Ὁ ἀδελφός της ἐξηκολούθησε.

—Δὲν ἐκατάλαβα καλὰ τί μὲ εἶπες διὰ τὸν Κοκκινοχέρην· ὁ Ῥοδόλφος ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν οἰκίαν αὐτουνοῦ, βέβαια.

—Ἐγὼ σοῦ εἶπα πῶς ὁ Κοκκινοχέρης 'π α σ τ ι κ ά ρ ι ζ ε τ ὴ μ α λ τ ο ῦ ζ α.

Ὁ Σηύτων ἠτένισε τὸν Μαχαιροβγάλτην μὲ ἀπορίαν.—Τί θὰ εἰπῇ, 'π α σ τ ι κ ά ρ ι ζ ε τ ὴ μ α λ . . . Πῶς τὸ εἶπες; . . .

—Π α σ τ ι κ ά ρ ε ι τ ὴ μ α λ τ ο ῦ ζ α; ἀμ' κάμνει λαθρεμπόριο· πῶς τὸ λές; Ὡς φαίνεται δὲ μιλᾷς ἡ αὐθεντιά σου τὸ ζ ά ρ'[1];

—Δὲν σ' ἐνόησα.

—Σοῦ λέγω· Δὲ 'μιλᾷς τοῦ λόγου σου ἀργοτικὰ 'σὰν τὸν κὺρ Ῥοδόλφο;

—Τί ἀργοτικά;—εἶπεν ὁ Τὼμ παρατηρῶν μὲ ἀπορίαν τὴν Σάραν.

—Αἴ! 'κατάλαβα πῶς ἔχω νὰ κάμω μὲ π α ν τ ά δ ε ς[2] . . . Ὁ ἀδερφοποιτὸς Ῥοδόλφος ὅμως εἶν' ἐξαίρετος ζ ί γ[3]· ἂς ζωγραφίζῃ καὶ ῥιπίδια· 'μπορεῖ νὰ μὲ μάθῃ κ' ἐμένα τὸν ἴδιο νὰ τὰ 'μιλῶ . . . Αἴ καλὰ, μιὰ καὶ δὲ μιλᾶτε τὴν ἀθάνατη αὐτὴ γλῶσσα, νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ καθαρὰ φ ρ α ν τ σ έ ζ ι κ α· Ὁ Κοκκινοχέρης εἶναι λαθρέμπορος· 'ξέχωρα 'ποῦ 'χει ἕνα μικρὸ καφενεῖο 'ς τὰ Ἠλύσια. Τὸ λέγω πῶς εἶναι λαθρέμπορος, ὄχι τάχα γιὰ νὰ τὸν καταδώσω . . . αὐτὸς δὲν τὸ κρύφτει· μάλιστα τὸ καυχᾶται ὀμπρὸς 'ς τοὺς τελώναις· ὅμως φέξε νά 'βρῃς ἂν ἠμπορῇς . . . εἶναι σκυλὶ μοναχό.

—Καὶ τί τὸν ἤθελεν ὁ Ῥοδόλφος;—ἠρώτησεν ἡ Σάρα.

—'Στὴ ζωή μου, κύριε . . . ἢ κυρά μου . . ὅπως ὁρίζῃς, δ' ἐμπορῶ νὰ σὲ γελάσω. Ἀπόψε 'γελοῦσα μὲ τὴν Κελαϊδήστρα, 'ποῦ 'θάῤῥεψε πῶς

[1] Τὰ ἀργοτικά· le *jars*.—[2] Μὲ απονήρους· *pantes*.—[3] Συναδελφός. *zig*.

θὲ νὰ τὴ δείρω· τρέχει τὸ λοιπὸ 'ς τὴν αὐλὴ τοῦ Κοκκινοχέρη· τὴν κυνηγῶ... ἦταν ὁ διάβολος σκοτεινά· ἀντὶ νὰ τσακώσω τὴν Κελαϊδήστρα, πέφτω 'πάνω 'ς τὸ μαστρο-Ῥοδόλφο... Ἐκεῖ, μοῦ δίνει ὁ καλός σου κἄτι κατακεφαλιαῖς... ὁποῦ σοῦ λέγω... ἄν 'πῇς ἐκείναις 'ς τὸ τέλος... θαῦμα, θαῦμα! Μοῦ 'ταξε νὰ μοῦ τὸ μάθῃ...

—Καὶ τί ἄνθρωπος εἶν' ὁ Κοκκινοχέρης; τί πρᾶγμα πωλεῖ;

—Ὁ Κοκκινοχέρης; ἀμ' ὅ,τ' εἶν' ἐμποδισμένο ἐκεῖνος τὸ πουλεῖ· ὅ,τι δὲ γίνεται, αὐτὸς τὸ κάμνει. Νὰ ἡ δουλειά του.—Ἔ, θειὰ Πόνισσα;

—Ὤ! ἐκεῖνον θὰ εἰπεῖς! — εἶπεν ἡ δράκαινα—τί πλάκα σηκόνεις καὶ δὲν τὸν εὑρίσκεις! Κρατεῖ 'σπῆτι καὶ 'ς τὸ δρόμο τοῦ Τέμπλου... ἕνα παράξενο 'σπῆτι... Ἔ! 'λίγα λόγια...—ἐπρόσθεσεν ἡ δράκαινα φοβουμένη μὴν ἐξετράπη πολύ.

—Καὶ τί ἀριθμὸν φέρει ὁ οἶκός του;—ἠρώτησεν ὁ Σηύτων.

—Ἀριθμὸ 13, δρόμος τῆς Φάβας,—ἀπεκρίθη ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Ἴσως ἐκεῖ μάθωμέν τι· — εἶπεν ὁ Τὼμ πρὸς τὴν ἀδελφήν του μυστικῶς·—αὔριον θέλω στείλει τὸν Κάρλ.

—Τὸ λοιπὸν γνωρίζετε τὸν κὺρ Ροδόλφο;—ἐπανέλαβεν ὁ Μαχαιροβγάλτης—ὅμως τῷ ὄντι εἶναι φίλος καθὼς πρέπει... καὶ καλὸ παιδί... Ἂν δὲν ἦταν ὁ καρβουνάρης, εἶχε νὰ σοῦ 'κάμῃ τὸ Δάσκαλο 'ποῦ βλέπεις ἐκεῖ 'ς τὴ γωνιὰ μαζῆ μὲ τὴν Κουκκουβάϊα! ... Ἆ, τὴ γρηὰ στρίγλα, μοῦ'ρχεται νὰ τὴν ἐξεμερδίσω, ὄντας 'θυμηθῶ τὰ τί 'καμε τῆς Κελαϊδήστρας ... Ἔννοια σοῦ ... θὲ νά 'λθῃ κ' ἡ 'μέρα της.

Εἰς τὸ Δημαρχεῖον ἐσήμανε μεσονύκτιον. Ἡ κρεμαστὴ τοῦ οἰνοπωλείου λυχνία ἔχυνε φῶς αὐχμηρὸν πλέον. Ἐκτὸς τοῦ Μαχαιροβγάλτου μετὰ τῶν δύο συνδαιτυμόνων του καὶ τοῦ Δασκάλου μετὰ τῆς Κουκκουβάϊας, ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ λοιποὶ ὅλοι εἶχον ἀναχωρήσει.

Ὁ Δάσκαλος εἶπεν εἰς τὴν Κουκκουβάϊαν χαμηλοφώνως.—Πᾶμε νὰ κρυφθοῦμε 'ς τὴν ἀντικρινὴ αὐλή, γιατὶ τώρα θὰ 'βγοῦν νὰ φύγουν. Ἂν πάρουν ζερβά, τοὺς ἀπαντέχουμε 'ς τὴν ἀγκωνὴ τοῦ δρόμου τοῦ ἁγίου Ἠλιᾶ· ἂν πάρουν δεξιά, τοὺς περιμένουμε 'ς τὰ χαλάσματα, ἐκεῖ 'ποῦ πωλοῦν τ' ἄντερα· ἐκεῖ ἔχει καὶ μιὰ μεγάλη τρύπα... Ἔλα καὶ κἄτι στοχάσθηκα.

Καὶ ὁ Δάσκαλος κατευθύνθη πρὸς τὴν θύραν μετὰ τῆς Κουκκουβάϊας.

—Δὲν πίνετ' ἀπόψε;—τοὺς λέγει ἡ δράκαινα.

—Ὄχι, θειὰ Πόνισσα... Ἐμπήκαμ' ὅσο νὰ περάσ' ἡ βροχή·—εἶπεν ὁ Δάσκαλος, κ' ἐξῆλθε μετὰ τῆς Κουκκουβάϊας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Η ΤΟ ΒΑΛΑΝΤΙΟΝ, Η ΤΗΝ ΖΩΗΝ.

Εἰς τὸν κρότον τῆς θύρας ἥτις ἐκλείσθη, ὁ Τὼμ καὶ ἡ Σάρα ἀνετινάχθησαν ἀπὸ τοὺς συλλογισμούς των, καὶ ἐγερθέντες εὐχαρίστησαν τὸν Μαχαιροβγάλτην διὰ τὰς πληροφορίας του. Ἀνεχώρησεν ἔπειτα καὶ αὐτός. Ἔξω, τοῦ ἀνέμου ἡ σφοδρότης ἐδιπλασιάσθη, ἡ βροχὴ ἔπιπτεν ὡς ἀπὸ σταμνίου.

Ὁ Δάσκαλος καὶ ἡ Κουκκουβάϊα, οἵτινες ἐνέδρευον εἰς αὐλήν τινα ἀπέναντι τοῦ ταπιφράγκου, παρετήρησαν ὅτι ὁ Μαχαιροβγάλτης διευθύνετο πρὸς οἰκίαν τινὰ κρημνισμένην. Τὰ βήματά του, ὡς βεβαρυμένα ἐκ τῶν συνεχῶν προπόσεων, ταχέως ἐχάθησαν ἀναμέσον τῶν συριγμῶν τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ψιθυρισμοῦ τῆς βροχῆς. Ὁ Τὼμ καὶ ἡ Σάρα ἐξελθόντες καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταιγίδος, ἔλαβον διεύθυνσιν ἐναντίαν τῆς τοῦ Μαχαιροβγάλτου.

—Ἰνφλακαρίσθηκαν[1] (εἶπεν ὁ Δάσκαλος πρὸς τὴν Κουκκουβάϊαν κρυφίως)· ἔχ' ἕτοιμο τὸ βιτριόλι σου· προσοχή!

—Νὰ 'βγάλουμε τὰ 'ποδήματά μας γιὰ νὰ μὴ μᾶς ἀκοῦν ἐξοπίσω τους, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα.

—Καλὰ λές· μωρ' ἐσύ 'σαι θησαυρός! ἂς τοὺς ἀκλουθοῦμε σιγὰ σιγὰ 'σὰν τοὺς ἴσκιους.

Ἀφήρεσε λοιπὸν τὰ σάνδαλα τὸ μοχθηρὸν ζεῦγος, καὶ ἐπροχώρει εἰς τὸ σκότος, τοῖχον πρὸς τοῖχον . . . Χάρις εἰς τὸ στρατήγημα τοῦτο, ἠκολούθει πλησιέστατα τοὺς δύο ξένους χωρὶς οὗτοι νὰ τὸ αἰσθάνωνται.

—Κατ' εὐτυχίαν, ἔλεγεν ὁ Τὼμ, τὸ ὄχημα προσμένει εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ· διότι ἡ βροχὴ ἤρχισε νὰ μᾶς διαπερᾷ. Κρυόνεις, Σάρα;

—Ἴσως ἀπ' αὐτὸν τὸν Κοκκινογέρη μάθωμεν τίποτε . . . εἶπεν ἡ Σάρα σύννους καὶ οὐδόλως προσέξασα εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἀδελφοῦ της.

Ἐκεῖ, ὁ Τὼμ ἵσταται·—Ὤ, δυστυχία! ἠπατήθην· ἔπρεπε νὰ λάβωμεν τὸν δρόμον ἀριστερόθεν· νὰ περάσωμεν ἀπὸ τὰ χαλάσματα. Τώρα; ἂς ἐπιστρέψωμεν.

Ὁ Δάσκαλος καὶ ἡ Κουκκουβάϊα, οἵτινες ἠκολούθουν ἐκ τοῦ πλησίον τὰ θύματά των, ὥρμησαν τότε ὄπισθεν προπυλαίου τινὸς καὶ οὕτως ἀπεκρύβησαν, μολονότι διηγκωνίσθησαν σχεδὸν ἀπ' αὐτούς.

—Ἄφες τους· καλήτερα νὰ τραβίξουν κατὰ τὰ χαλάσματα, εἶπε χα-

[1] Ἐχάθησαν· Ils sont *enflaqués*.

μηλῇ τῇ φωνῇ ὁ Δάσκαλος· ἂν ἐναντιωθῇ τὸ μ ε σ σ ι ε ρ ι κ ὸ . . . ξεύρω τί κάμνω.

Ἡ Σάρα καὶ ὁ ἀδελφός της διαβάντες πάλιν ἔξωθεν τοῦ ταπιφράγκου, ἔφθασαν εἰς τὴν κατεδαφιζομένην οἰκοδομὴν, τῆς ὁποίας τὰ ἀνακαλυφθέντα ὑπώγεια ἐσχημάτιζον κατὰ τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ εἶδος βαράθρων.

Ἐκεῖ, χύνεται ὁ Δάσκαλος μὲ τίγρεως ὁρμὴν, ἁρπάζει διὰ τῆς μιᾶς του χειρὸς τὸν Σηύτωνα ἐκ τοῦ λαιμοῦ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν·—Τὸ πουγγί σου, ἢ σ' ἐχανδάκωσα 'ς αὐτὴν τὴν τρύπα!

Ἔπειτα, ὠθήσας αὐτὸν εἰς τὰ ὀπίσω, τὸν ἀφήρεσε τὴν ἰσοῤῥοπίαν, καὶ, ὡς εἰπεῖν, τὸν ἔφερεν ἐπικρεμῆ ἐπὶ τῆς πρὸ ποδῶν ἀβύσσου· πρὸς τοῦτο ἴσχυεν ἡ μία μόνη χείρ του· διὰ τῆς ἄλλης, ὡς διὰ σφιγκτῆρος, ἥρπασε τὸν βραχίονα τῆς Σάρας· πρὶν δὲ ὁ Τὼμ κινηθῇ τὸ παραμικρὸν, ἡ Κουκκουβάϊα ἐλωποδύτησε τὸ ἀργύριόν του μὲ θαυμασίαν ἐπιδεξιότητα.

Ἡ Σάρα οὐδ' ἐκραύγασεν, οὐδ' ἀντεστάθη· εἶπε μόνον μὲ ἀτάραχον φωνήν·—Δός τους, ἀδελφέ μου, ὅ,τι κρατῆς. — Καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν κακοῦργον·—Δὲν φωνάζομεν· μὴ μας πειράξετε.

Ἡ Κουκκουβάϊα, ἀφοῦ ἐπιμελῶς ἐπεριήγησε τὰς χεῖράς της εἰς τοὺς κόλπους ἀμφοτέρων, εἶπεν εἰς τὴν Σάραν·—Νὰ ἰδῶ τὰ χέρια σου . . . δὲ φορεῖς δαχτυλίδια; Δὲ φορεῖς! (ἐπρόσθεσεν ἡ γραῖα μετὰ μεμψιμοιρίας) Νὰ μὴ φορῇ δαχτυλίδια! . . . οὒ! δὲν ἐντρέπεσαι!

Ἡ αἰφνίδιος καὶ ἀπροσδόκητος προσβολὴ αὕτη δὲν ἴσχυσε νὰ διασείσῃ τὴν φυσικὴν τοῦ Σηύτωνος ἀταραξίαν.—Κάμνομεν μαζῆ, μίαν συμφωνίαν; Τὸ χαρτοφυλάκιόν μου περιέχει ἔγγραφα ἀνωφελῆ εἰς ἐσᾶς· ἐπιστρέψατέ με το, καὶ αὔριον νὰ σᾶς μετρήσω εἰκοσιπέντε λουδοβίκια.— εἶπεν ὁ Τὼμ πρὸς τὸν Δάσκαλον, ὅστις τὸν ἐκράτει μὲν ἀκόμη, ἀλλ' ὄχι σφιγκτὰ ὡς πρότερον.

—Ναὶ, νὰ μᾶς βάλλῃς εἰς τὸ χέρι! ἀπεκρίθη ὁ λῃστής. Ἔλα! κόφτε 'γλίγωρα δρόμο καὶ μὴ βλέπεις ὀπίσω σου. Εἶχες τύχη 'ποῦ τὴν γλυτόνεις τόσο φθηνά.

—Στάσου· εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα· τὸ 'παίρνει τὸ χαρτοφυλάκι του, ἂν ἦναι ἄνθρωπος· 'βρίσκουμε τρόπο. (ἀπευθυνομένη δὲ πρὸς τὸν Σηύτωνα)· Γνωρίζεις τὸν κάμπο τοῦ Σαὶντ-Δενῆ;

—Ναί.

—'Ξεύρεις 'ποῦ εἶναι ὁ Σαὶντ-Οὐέν;

—Ναί.

—Κατάντικρυ τοῦ Σαὶντ-Οὐὲν, ἄκρη ἄκρη τοῦ δρόμου τῆς Ῥεβόλτας ὁ κάμπος εἶναι ἴσος καὶ ἀνοικτός· βλέπει κανεὶς ἀπὸ μακρυά· ἔλα ἐκεῖ αὔριο τὸ πρωῒ ὁλομόναχος, φέρε μαζῆ σου τὰ στρογγυλὰ, καὶ μὲ 'βρίσκεις μὲ τὸ χαρτοφυλάκι μαζῆ· μοῦ μετρᾷς ἕνα ἕνα, καὶ τὸ 'παίρνεις.

—Ὅμως σ' ἁρπάζει, φτωχὴ, κ' ὕστερα . . .

—Ποιός; αἵ, καλά! . . . ἀμ' ἐκεῖ βλέπει κανεὶς ἀπὸ μακρυά . . .

ἕνα 'μάτι τό 'χω, ὅμως δουλεύει καλήτερ' ἀπὸ δυό· εὐθὺς καθὼς τὸν εἶδα μαζῆ μ' ἄλλον, μ' ἔχασε.

Ἀπὸ αἰφνιδίως χορευθεῖσα ἰδέαν, ἡ Σάρα τότε εἶπεν εἰς τὸν λῃστήν·

—Θέλεις νὰ κερδίσης χρήματα;

—Ναί.

—Εἶδες εἰς τὸ καπηλεῖον ὅπου ἤμεθα, (τώρα σ' ἐγνώρισα) ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἦλθε κ' ἐπῆρεν ὁ καρβουνάρης;

—Ἕνα λιγνὸ μὲ τὸ μουστάκι; Ἤθελα ἐγὼ νὰ τοῦ τὸν παστρέψω 'κεῖνον· ὅμως δὲν ἔλαβα καιρό . . . Μ' ἐζάλισε μὲ δυὸ γροθιαῖς . . Πρώτη φορὰ 'παῦ τό 'παθα . . . Ὅμως . . . ποῦ θὰ μοῦ 'πάγει!

—Αὐτὸν θέλομεν καὶ ἡμεῖς.—εἶπεν ἡ Σάρα.

—Αὐτόν; ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος· 1,000 φράγκα, καὶ σᾶς τὸν χαυδακόνω.

—Ἄθλιε! ὄχι νὰ τὸν φονεύσης . . . εἶπεν ἡ Σάρα πρὸς τὸν Δάσκαλον.

—Ἀμ' τί;

—Ἐλθὲ αὔριον εἰς τὸν κάμπον τοῦ Σαὶντ-Δενῆ, κ' ἐκεῖ θέλεις εὕρει τὴν εὐγενείαν του· βλέπεις ὅτι θέλ' εἶσθαι μόνος· ἐκεῖ πλέον σὲ λέγει τί ἔχεις νὰ κάμης. Ὄχι 1,000, ἀλλὰ 2,000 φράγκα σὲ δίδω. . . ἂν ἐπιτύχῃς.

—Μωρὲ φαμελόνα μου, εἶπε χαμηλοφώνως ἡ Κουκκουβάϊα πρὸς τὸν Δάσκαλον· αὐτοὶ βροντοῦν· εἶναι μεγαλοσιάναι, κι' ὡς φαίνεται γυρεύουν νὰ παίξουν δουλειὰ 'σὲ κανένα τους ἐχθρό· ὁ ἐχθρός τους, ἀκοῦς, εἶν' ἐκεῖνο τὸ ζωντάβολο 'ποῦ 'θέλησες νὰ στείλῃς ἀπίσω τὸν ἥλιο . . . Νὰ 'σοῦμε· πηγαίνω ἐγὼ 's τὸν τόπο σου . . . Δυὸ χιλιάδας βόλια, γέρο μου! τ' ἀκοῦς ἐσύ;

—'Πάγει καλά! ἔρχετ' ἡ γυναῖκά μου, εἶπεν ὁ Δάσκαλος· τῆς λέτε ὅ,τι χρειάζεται, καὶ βλέπω . . .

—Ναί, αὔριον εἰς τὴν μίαν ὥραν.

—'Σ τὴ μιά.

—Εἰς τὸν κάμπον τοῦ Σαὶντ-Δενῆ.

—'Σ τὸν κάμπο τοῦ Σαὶντ-Δενῆ.

—Μεταξὺ Σαὶντ-Οὐὲν καὶ τοῦ δρόμου τῆς Ρεβόλτας, εἰς τὴν ἄκραν.

—Καλά.

—Καὶ 'παίρνω μαζῆ μου τὸ χαρτοφυλάκι.

—Καὶ λαμβάνεις τὰ 500 φράγκα· ἀκόμη καὶ ἓν προπλήρωμα διὰ τὴν ἄλλην ὑπόθεσιν.

—Τώρα 'παγαίνετε σεῖς δεξιά, καὶ ἡμεῖς ἀριστερά· μὴ μᾶς ἀκολουθήσετε· ἀλλέως . . .

Καὶ ὁ μὲν Δάσκαλος μετὰ τῆς Κουκκουβάϊας ἀπεμακρύνθησαν μὲ τάχος, ὁ δὲ Σηύτων καὶ ἡ ἀδελφή του διευθύνθησαν κατεσπευσμένοις βήμασι πρὸς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας.

Τῆς σκηνῆς ταύτης ὑπῆρξέ τις μάρτυς ἀόρατος . . . ὁ Μαχαιρο-

βγάλτης. Αὐτὸς εἶχε χωθῆ εἰς τὰ χαλάσματα διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἐκ τῆς βροχῆς· ἤκουσε λοιπὸν ἐκεῖθεν τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν ἡ Σάρα ἔκαμεν εἰς τὸν λῃστὴν, ἀφορῶσαν τὸν Ῥοδόλφον· καὶ ἰδὼν ὅτι ὁ νέος του φίλος διέτρεχε, κατὰ τὰ φαινόμενα, κίνδυνον, ἤρχησε νὰ συλλογῆται τίνι τρόπῳ νὰ τὸν διασώσῃ. Τοῦ ἀγαθοῦ αἰσθήματος τούτου ἴσως ἦτο συναίτιον καὶ τὸ κατὰ τοῦ Δασκάλου καὶ τῆς Κουκκουβαΐας μῖσός του. Ἀποφασίζει λοιπὸν νὰ δώσῃ εἴδησιν εἰς τὸν Ῥοδόλφον· ἀλλὰ πῶς; εἶχε λησμονήσει τὴν διεύθυνσιν τοῦ ῥιπιδοζωγράφου. Ὁ Ῥοδόλφος, ἴσως δὲν ἐπανήρχετο εἰς τὸ ταπιφράγκον· ποῦ νὰ τὸν εὕρῃ; Ταῦτα σκεπτόμενος ἠκολούθει μηχανικῶς τὸν Τὼμ καὶ τὴν Σάραν· τέλος, εἶδεν ὅτι ἀνέβησαν εἰς ὄχημά τι περιμένον αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ προαυλίου τῆς Παναγίας.

Τὸ ὄχημα κινεῖται· ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀναβαίνει κρυφίως ὄπισθεν αὐτοῦ. Τὸ ὄχημα ἵσταται ἐπὶ τοῦ βουλεβάρτου τοῦ Ἀστεροσκοπείου, καὶ ὁ Τὼμ μετὰ τῆς Σάρας καταβαίνουσι καὶ σπεύδουν εἴς τινα στενωπόν. Ἦτο μία μετὰ τὸ μεσονύκτιον· τὸ σκότος ψηλαφητόν· διὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἐπαύριον ποῦ εὑρίσκετο, ὁ Μαχαιροβγάλτης σύρει τὸ μαχαίριόν του ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ ἐπιφέρει πλατεῖαν ἐντομὴν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δένδρα τὰ ἐπὶ τῆς γωνίας ἐκείνης τῆς στενωποῦ. Ἐπομένως ἐπιστρέφει εἰς τὰ ἴδια· εἶχεν ἀπομακρυνθῆ πολὺ, ὁ δυστυχής.

Χρόνους εἶχεν ὁ Μαχαιροβγάλτης νὰ αἰσθανθῇ εἰς τὴν τρώγλην του ὕπνον τοσοῦτον γλυκὺν καὶ ἀνεπηρέαστον ὑπὸ τῆς φρικώδους ὀπτασίας τοῦ μακελειοῦ τῶν δεκάρχων, ὡς ἔλεγεν εἰς τὴν διεφθαρμένην του διάλεκτον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἑσπέρας καθ' ἣν διέτρεξαν τὰ διάφορα ἐκεῖνα συμβεβηκότα, λαμπρὸς φθινοπωρινὸς ἥλιος ἠκτινοβόλει ἐν τῷ μέσῳ αἰθρίου οὐρανοῦ· ἡ καταιγὶς τῆς νυκτὸς παρῆλθε· καί τοι δὲ σκοτεινὴ πάντοτε διὰ τὸ ὕψος τῶν οἰκιῶν ἡ μυσαρὰ ἐνορία εἰς ἣν μᾶς ἠκολούθησεν ὁ ἀναγνώστης, ἐφαίνετο, χάρις εἰς τὴν καλλονὴν τῆς ἡμέρας, ὀλιγώτερον ἀποτρόπαιος.

Περὶ τὰς ἕνδεκα τῆς πρωΐας, ὁ Ῥοδόλφος, ἢ διότι δὲν ἐφοβεῖτο ν' ἀπαντήσῃ πλέον τὰ δύο ἄτομα τὰ ὁποῖα ἀπέφυγε χθὲς τὸ ἑσπέρας, ἢ διότι κατεφρόνει τὸν κίνδυνον αὐτὸν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Φάβας καὶ κατευθύνθη εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς δρακαίνης.

Ἐφόρει πάλιν ἐνδυμασίαν τεχνίτου· ἐφαίνετο ὅμως εἰς τὰ φορέματά του ἡ φιλαρέσκεια· ὑπὸ τὸ καινούριόν του ἐπιχιτώνιον, τὸ ἀνοικτὸν ἐπὶ τοῦ στήθους, διεκρίνετο ἐρυθροῦς μάλλινος χιτὼν, κλειόμενος διὰ κομβίων ἀργυρῶν· ὁ τράχηλος δευτέρου χιτῶνος λευκοῦ ἔπιπτεν ἐπὶ μαύρου μεταξωτοῦ λαιμοδέτου, ἀμελῶς δεδεμένου· ἀπὸ τὸ οὐρανόχρουν σκιάδιόν του, τὸ ἐξ ὑφάσματος μεταξοπτίλου, καὶ μὲ κράνος (κεραμίδι) μελάνστιλπνον, ἐξεχύνοντο βόστρυχοί τινες κόμης καστανοχρόου· ὑποδήματα στιλπνότατα, διαδεχθέντα τὰ χονδρὰ καὶ πεταλωμένα του πέδιλα τῆς προτεραίας, ὑπέφαινον πόδα κομψὸν ὅστις, ὡς προέχων ἀπὸ περισκελίδα (πανταλόνιον) πλατεῖαν ἐκ μεταξοπτίλου ἐλαιοχρόου, ἐφαίνετο μικρότερος τοῦ πραγματικοῦ. Ἡ ἐνδυμασία αὕτη διόλου δὲν ἐπηρέαζε τὴν χάριν τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ῥοδόλφου, σπανίου κέντρου κομψότητος, εὐλυγισίας καὶ εὐρωστίας.

Ὅταν ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ ταπιφράγκον, ἡ δράκαινα ἐκάθητο εἰς τὸ κατώφλιον.—Καλὸ 'ς τὸ νέο! Θά 'ρχεσθε γιὰ τ' ἀποδέλοιπα τῶν 20 φράγκων; (τὸν λέγει εὐϋπολήπτως πῶς, μὴ τολμῶσα νὰ λησμονήσῃ, ὅτι χθὲς τὸ ἑσπέρας ὁ νικητὴς τοῦ Μαχαιροβγάλτου τὴν ἔῤῥιψεν ἓν λουδοβίκιον) κάμνει νὰ σᾶς δίνω 17 ἥμισυ φράγκα . . . Ἔχω καὶ ἄλλο νὰ σᾶς εἰπῶ . . . Ἦλθαν χθὲς καὶ σᾶς ἐγύρεψαν· ἕνας μακρὺς κύριος, καλοενδυμένος, μὲ μιὰ γυναῖκα φορεμένη ἀνδρίκια. Ἔπιαν μαζῆ μὲ τὸ Μαχαιροβγάλτη δυὸ 'μπουκάλια σ φ ρ α γ ι σ μ έ ν ο.

—Ἀ! ἔπιαν μαζῆ μὲ τὸ Μαχαιροβγάλτη! Καὶ τί τοῦ 'λεγαν;

—Ἔπιαν, μὰ πιοτί 'ταν 'κεῖνο; μόλις νά 'βρεξαν τὰ χείλη τους . . .

—Σ' ἐρωτῶ, τί 'λεγαν τοῦ Μαχαιροβγάλτη;

—Χίλια πράγματα· Νά! γιὰ τὸν Κοκκινοχέρη, γιὰ τὴ βροχὴ, γιὰ τὸν καλὸ καιρό...

—Γνωρίζουν τὸν Κοκκινοχέρη;

—Όχι· μόν' ὁ Μαχαιροβγάλτης τοὺς εἶπε τὸ τί ἦταν... καὶ μὲ τί τρόπο ἡ αὐθεντιά σας...

—Καλὰ, καλὰ, δὲν εἶν' ὁ λόγος γι' αὐτό.

—Νὰ σᾶς δώσω τὸ λοιπὸν τ' ἀποδέλοιπα ὁποῦ σᾶς χρωστῶ;

—Ναί... καὶ θὰ 'πάρω τὴν Κελαϊδήστρα νὰ περάσουμε μαζῆ τὴν ἡμέρα 'ς τὴν ἐξοχή.

—Ώ! αὐτὸ, παιδί μου, δὲν γίνεται.

—Γιατί;

—Γιατὶ φεύγει καὶ δὲ μοῦ γυρίζει πλειό. Άμ' ὅ,τι φορεῖ εἶναι 'δικό μου· 'ξέχωρα 'ποῦ μοῦ χρωστᾷ καὶ ἐννενῆντα φράγκα γιὰ τὰ φαγὶ καὶ τὴν κάμερή της, ὁποῦ τώρα ἓξ ἑβδομάδες κάθεται κοντά μου... Εἶναι 'ποῦ εἶναι γνωστική· ἀλλειῶς, δὲν τὴν ἄφηνα νὰ κάμῃ πάτημα· ἐκτὸς πλειὸ...

—Ἡ Κελαϊδήστρα σοῦ χρωστᾷ ἐννενῆντα φράγκα;

—Ἐννενῆντα καὶ μισὸ, σωστά... Μὰ τί σε κόφτει, παιδί μου, τρῦλόγου σου; 'Ρωτᾷς 'σὰν νὰ ἤθελες νὰ τὰ πληρώσῃς. Κάμε δὰ τὸ μιλόρδο!

—Νά... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ῥίπτων πέντε λουδοβίκια ἐπὶ τῆς μαλιβδοσκεπάστου τραπέζης τῆς δρακαίνης. Τώρα, πόσ' ἀξίζουν τὰ κουρέλια 'ποῦ τῆς ἔχεις νὰ φορῇ;

Ἡ γραῖα ἐξέταζε μὲ ἀπορίαν τὰ λουδοβίκια, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, ὡς ἀμφιβάλλουσα καὶ δυσπιστοῦσα.

—Τί βλέπεις; μὴ να θαῤῥεῖς, πῶς εἶναι κίβδηλα; Στεῖλε νὰ τ' ἀλλάξῃς, ἂν ἀγαπᾷς... Τέλειωνε! τί ἀξίζουν τ' ἀποφόρια 'ποῦ τῆς ἔχεις δασμένα;

Ταλαντευομένη ἡ δράκαινα μεταξὺ τοῦ πόθου νὰ κάμῃ ἐπικερδῆ ἐπιχείρησιν, τοῦ θαυμασμοῦ ὅτι ὑπῆρχε τόσον ἀργύριον εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς τεχνίτου, τοῦ φόβου μὴν ἀπατηθῇ, καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ κερδίσῃ καὶ πλειότερα, πρῶτον ἐσιώπησεν, ἔπειτα εἶπεν·—Ἡ φορεσιά της ἀξίζει τ' ὀλιγώτερο... ἑκατὸ φράγκα.

—Τέτοια κουρέλια! Δὲν ἠξεύρεις τί λές! Νὰ κρατήσῃς ἐκεῖνα 'ποῦ σοῦ 'δωσα χθὲς, καὶ νὰ σοῦ δώσω ἀκόμη ἕνα λουδοβίκι· τίποτα παραπάνω. Άμὴ νὰ σοῦ δώσω πλειότερα... εἶναι τὸ ἴδιο 'σὰν νὰ τὰ κλέφτω ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη 'ποῦ θά 'χω νὰ δίνω 'ς τοὺς φτωχούς.

—'Σὰν δὲν ἀγαπᾷς, παιδί μου, φυλάγω τὴ φορεσιά· ἡ Κελαϊδήστρα δὲν τὸ κουνεῖ ἀπ' ἐδῶ· εἶμαι 'νοικοκερὰ νὰ πουλήσω τὰ πράγματά μου ὅπως θέλω.

—Ἔλα... 'ποῦ νὰ σ' ἐπάρῃ ὁ γέρο διάβολος, ἔλα! Νὰ, τὰ φράγκα σου... 'πήγαινε 'γλίγωρα νὰ μοῦ 'βρῇς τὴν Κελαϊδήστρα.

Ἡ δράκαινα ἐνεκόλπισε τὰ χρήματα ὑποθέτουσα ὅτι, ἢ τὰ ἔκλεψεν ὁ τεχνίτης, ἢ ἐκληρονόμησέ τινα· τὸν λέγει λοιπὸν μὲ οὐτιδανόν τι μειδίαμα·—Καὶ δὲν ἀνεβαίνεις καλήτερα μονάχος νὰ τὴν εὕρῃς 'ς τὴν κάμερή της; . . . πολλὴ χαρὰ θὰ τὸ 'πάρῃ . . . χθὲς εἶδα καὶ σοῦ 'ριχτε κάποιαις ματιαῖς! . . . Νὰ μὴ χαρῶ τὰ 'μάτια μου! . . .

—Ἀνέβα, σοῦ λέγω, νὰ τὴν εὕρῃς, καὶ εἰπέ της πῶς θὰ τὴν 'πάρω 'ς τὴν ἐξοχή . . . τίποτ' ἄλλο. Κύτταξε νὰ μὴν τῆς εἰπῇς γιὰ τὸ χρέος της, πῶς τὸ 'πλήρωσα . . .

—Γιατί;

—Τί σὲ μέλει;

—Ἐμένα; καὶ ὄντως τί με κόφτει; κάλλιο νὰ θαῤῥῇ πῶς εἶναι ἀκόμη 'ς τὰ χέρια μου . . .

—Θὰ σωπάσῃς! θ' ἀναβῇς! . . .

—Μωρέ, θυμὸ 'ποῦ τὸν ἔχει! Δὲν ἤθελα νὰ ἦμαι τρίχα τῆς κεφαλῆς τῶν ἐχθρῶν σου . . . 'Πηγαίνω . . . 'πηγαίνω . . .

Καὶ ἡ δράκαινα ἀνέβη. Μετά τινας στιγμὰς κατέβη πάλιν.

—Ἡ Κελαϊδήστρα δὲν τὸ 'πίστευσε· καθὼς ἔμαθε πῶς, τὴν προσμένεις, ἔγινε κόκκινη 'σὰν τὸ κεράσι . . . Ὄντας τῆς εἶπα ὅμως, πῶς τῆς ἔδωκα τὴν ἄδεια νὰ περάσῃ τὴν ἡμέρα 'ς τὴν ἐξοχή, ἀπὸ 'λίγο νὰ τρελαθῇ· εἶναι πρώτη φορὰ 'ποῦ χύθηκε 'ς τὸ λαιμό μου ἀπ' τὴ χαρά της.

—Ἐχάρηκε . . . ὁποῦ θὲ νὰ σ' ἀφήσῃ.

Ἐντούτοις εἰσῆλθεν ἡ Μαριάνθη, ἐνδεδυμένη ὡς χθές· ἐσθῆτα ἐξ ἀμαυρᾶς δαμασκηνουργῆς, περιώμιον πορτογαλλόχρουν δεδεμένον ἐπὶ τὴν ῥάχιν, καὶ τὸ κυανόπλινθον μανδήλιον εἰς τὴν κεφαλήν, μὲ τ' ἀμφοτέρωθεν καταῤῥέοντα ὀγκώδη ψιάθια τῆς ξανθῆς της κόμης. Ἐπανιδοῦσα τὸν Ῥοδόλφον ἐρυθρίασε κ' ἐταπείνωσε τὰ ὄμματά της ἐκ τῆς αἰδοῦς.

—Ἔρχεσαι, μικρή μου, νὰ περάσουμε μαζῆ τὴν ἡμέρα 'ς τὴν ἐξοχή; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Μάλιστα, κύριε Ῥοδόλφε, (εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα) ἀφοῦ καὶ ἡ κερά μοῦ τὸ συγχωρεῖ.

—'Πήγαινε, μικρὴ πουλαδίτσα μου, πήγαινε· γιατί 'σαι γνωστικὸ κορίτσι . . . Ἔλα κοντὰ νὰ σὲ φιλήσω.

Καὶ ἡ Μέγαιρα ἔτεινε πρὸς τὴν Μαριάνθην τὸ κατάστικτον οὐτιδανόν της πρόσωπον. Ἡ ταλαίπωρος κόρη, μ' ὅλην τὴν ἀπέχθειάν της, ἐπλησίασε τὸ μέτωπον εἰς τὰ χείλη τῆς δρακαίνης· ἀλλ' ὁ Ῥοδόλφος, σπρώξας δυνατὰ τὴν γραῖαν μὲ τὸν ἀγκῶνα του ἕως ὄπισθεν τῆς τραπέζης της, ἥρπασε τὴν χεῖρα τῆς Μαριάνθης ὑπὸ τὸν βραχίονά του, κ' ἐξῆλθε τοῦ σαπιοῤῥάγκου ἀφρένων τὴν θειὰ Πόνισσαν μυρία βλασφημοῦσαν.

—Προσέξετε, κύριε Ῥοδόλφε! τὸν λέγει ἡ Κελαϊδήστρα· ἡ δράκαινα δὲν τὸ ἔχει τίποτε νὰ σᾶς ῥίψῃ κατὰ κεφαλῆς ὅ,τι τῆς τύχῃ. Εἶναι τόσο κακή.

—Μή σε μέλει, παιδί μου . . . Ἀλλὰ τί ἔχεις; φαίνεσαι ὡσὰν δυσαρεστημένη . . . Μήπως σὲ πειράζει πῶς ἔρχεσαι μαζῆ μου;

—Ἐξ ἐναντίας . . . πλὴν . . . καθὼς μὲ κρατεῖτε . . .

—Τί;

—Σεῖς, τώρα, εἶσθ' ἕνας τεχνίτης . . . ὅποιος σᾶς ἰδῇ μαζῇ μου καὶ τὸ εἰπῇ εἰς τὸν παραυθέντη σας . . . αὐτὸ σᾶς βλάπτει. Οἱ παραυθένται δὲν ἀγαποῦν νὰ διαφθείρουνται οἱ τεχνῖταί τους.

Καὶ ἀποσύρασα ἐλαφρὰ τὴν χεῖρά της ἐκ τοῦ βραχίονός του, ἐπρόσθεσε·—'Παγαίνετ' ἐμπρὸς . . . καὶ σᾶς ἀκολουθῶ ἀπὸ μακρὰν, ὅσο νὰ ἔβγωμεν ἀπὸ τὴν πολιτεία.

—Μή σε μέλει—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, συγκινηθεὶς διὰ τὴν προσοχὴν αὐτὴν τῆς νέας, καὶ ἐπαναλαμβάνων τὴν χεῖρά της.—Ὁ παραυθέντης μου κατοικεῖ μακρὰν ἀπ' αὐτὰ τὰ μέρη· ἔπειτα, ὅταν περάσωμεν ἀπὸ τὸ παρόχθι τῶν Ἀνθῶν[1], θὰ εὕρομεν ἐκεῖ ἕν' ἀμάξι.

—Ὅπως ἀγαπᾶτε, κύριε Ῥοδόλφε· σᾶς τὸ εἶπα, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ σᾶς συμβῇ τίποτε ἐξ αἰτίας μου . . .

—Ναὶ, τὸ πιστεύω, καὶ σ' εὐχαριστῶ. Ἀλλ' εἰπέ με ἐλευθέρως, σοῦ εἶναι ἀδιάφορο νὰ τραβίξωμεν ἀπ' ὅποιον μέρος καὶ ἂν ἦναι, εἰς τὴν ἐξοχή;

—Πάντη ἀδιάφορο, κύριε Ῥοδόλφε· φθάνει νὰ ἦναι ἐξοχή . . . Ἡ ἡμέρα εἶναι τόσο καλή . . . ὁ ἀνοικτὸς ἀέρας ζωογονεῖ τόσο τὸν ἄνθρωπο! 'Ξεύρετε πῶς ἔχω ἐξ ἐβδομάδαις ὁποῦ δὲν ἐπῆγα μακρύτερα ἀπ' ἐκεῖ ὅπου πωλοῦν τὰ λουλούδια; Καὶ τοῦτο ὅμως εἶναι θαῦμα, πῶς μ' ἐμπιστεύετο ὡς αὐτοῦ ἡ δράκαινα.

—Κ' ἐπήγαινες ἐκεῖ ὅπου πωλοῦν τὰ λουλούδια, διὰ ν' ἀγοράσῃς;

—Ἀ! ὄχι· ποῦ χρήματα; ἐπήγαινα μόνο νὰ τὰ βλέπω, νὰ πνέω ἐκείνην τὴν εὐωδίαν των . . . Ὅταν ἐγίνετο ἀγορὰ, καὶ ἡ δράκαινα μ' ἄφηνεν ἐλεύθερη 'μισὴν ὥρα, τόσον εὐχαριστούμουν, ὁποῦ ὅλα τὰ 'λησμονοῦσα.

—Καὶ ὅταν ἐπέστρεφες εἰς τῆς δράκαινας . . . εἰς ἐκείνους τοὺς βρωμεροὺς δρόμους; . . .

—Ὢ! . . . ἐπέστρεφα πλέον σκυθρωπὴ παρὰ ὅταν ἀναχωροῦσα . . . κ' ἐκρατοῦσα τὰ δάκρυά μου διὰ νὰ μὴ μὲ μαλώσῃ. Νὰ ἰδῆτε . . . . 'ς τὴν ἀγορὰ τῶν ἀνθῶν . . . ἐκεῖνο 'ποῦ ἡ καρδιά μου ὠρέγουνταν περισσότερο ἦταν ἡ μικραῖς ἐκείναις παστρικαῖς παστρικαῖς τεχνίτραις, ὁποῦ 'φευγαν γελάσταις γελασταῖς, μὲ μιὰ μικρὴ γλαστρίτσα λουλούδια 'ς τὰ χέρια τους.

—Εἶμαι βέβαιος, πῶς ἂν εἶχες ὀλίγα μόνον λουλούδια 'ς τὸ παράθυρό σου, ἤθελε νὰ σοῦ φαίνουνται 'σὰν μιὰ συντροφιά.

—Τῳόντι, κύριε Ῥοδόλφε! Φαντασθῆτε 'ποῦ μίαν ἡμέρα, ἡ δράκαινα ὁποῦ ἑώρταζε τ' ὄνομά της, ἐπειδὴ 'γνώριζε τὴν ἀγάπη 'ποῦ εἶχα 'ς αὐτὰ,

[1] Μέρος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα, εἰς τὸ κέντρον τῶν Παρισίων, ὅπου ὑπάρχει ἀγορὰ ἀνθέων παντοδαπῶν· **Quai aux Fleurs.**

μοῦ 'χάρισε μιὰ μικρὴ τριανταφυλλίτσα. Τὴν χαρὰν ὁποῦ 'πῆρα! ὅλα πλέον τ' ἄφησα κατὰ μέρος! Ἄλλο δὲν ἔκαμνα, παρὰ νὰ βλέπω τὴν τριανταφυλλίτσα μου . . . Νὰ μετρῶ τὰ φύλλα της, τὰ τριαντάφυλλά της . . . Ὁ κακὸς ὅμως αέρας τῆς Χώρας τὴν ἐκιτρίνισε μετὰ δυὸ ἡμέραις . . . Τότε κ' ἐγὼ . . . Ἀλλὰ θὰ μὲ περιγελάσετε, κύριε Ῥοδόλφε.

—Ὄχι, ὄχι, λέγε.

—Ἐζήτησα ἀπὸ τὴ δράκαινα τὴν ἄδεια, νὰ ἔβγω νὰ περιδιαβάσω τὴν τριανταφυλλιά μου . . . 'σὰν νὰ ἦταν κανένα παιδί . . . τὴν ἐπῆγα ἐκεῖ ὅπου πωλοῦν καὶ τ' ἄλλα λουλούδια, στοχαζομένη, πῶς κοντὰ 'ς ἐκεῖνα, 'ς τὸν δροσερὸ καὶ μοσχοβόλον ἐκεῖνον αέρα, ἴσως νὰ τῆς ἔκαμνε καλό· ἐῤῥάντισα τὰ πτωχά της φύλλα ἀπὸ τὸ καθαρὸ νερὸ τῆς βρύσης, ὁποῦ εἶν' ἐκεῖ 'ς τὴ μέση· καὶ ὕστερα, διὰ νὰ στεγνώσῃ, τὴν ἔβαλα κάμποσην ὥρα 'ς τὸν ἥλιο . . . Ταλαίπωρο φυτό! 'ς τὴ Χώρα μέσα ποτὲ δὲν ἔβλεπεν ἥλιο . . . 'σὰν ἐμένα . . . 'Σ τὸ δρόμο μας ὁ ἥλιος δὲν κατεβαίνει χαμηλότερ' ἀπὸ τὰ κεραμίδια . . . Ὕστερα, ἐπέστρεφα 'ς τὸ 'σπῆτι. Σᾶς βεβαιῶ, κύριε Ῥοδόλφε, ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἡ τριανταφυλλίτσα ἔζησεν ἴσως δέκα ἡμέραις περισσότερο ἀπ' ὅσον ἤθελε νὰ ζήσῃ διαφορετικά.

—Τὸ πιστεύω· ἀλλ' ἀφοῦ ἀπέθανε θὰ 'πικράθηκες πολύ.

—Ἔκλαυσα· ἦταν ἀληθινὴ λύπη δι' ἐμένα . . . Νὰ σᾶς εἰπῶ κ' ἕνα ἄλλο, κύριε Ῥοδόλφε, ἡ εὐγενεία σας ὁποῦ καταλαβαίνετε πόσον ἀγαπᾷ κανεὶς τὰ λουλούδια· κοντὰ 'ς τ' ἄλλα, εἶχα καὶ 'σὰν μιὰ εὐγνωμοσύνη 'ς τὸ ταλαίπωρο ἐκεῖνο φυτὸ, πῶς ἀνθοῦσε τόσον ὡραία δι' ἐμένα, τώρα . . . δι' ἐμένα . . . μ' ὅλον ὁποῦ . . . τί νὰ σᾶς εἰπῶ . . . ἐνῷ ἤμουν καὶ τέτοια . . .

Καὶ κλίνασα τὴν κεφαλὴν ἡ Κελαϊδήστρα κατεκοκκίνησεν ἐκ τῆς τῆς αἰδοῦς . . .

—Ταλαίπωρο παιδί! μ' αὐτὴ τὴ συναίσθησι τῆς ἐλεεινῆς σου καταστάσεως, ἐσὺ πολλαῖς φοραῖς θὰ . . .

—Θὰ ἐπεθύμησα νὰ γλυτώσω ἀπὸ τέτοια ζωή; δὲν ἠθέλετε νὰ εἰπῆτε αὐτή; εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα διακόπτουσα τὸν Ῥοδόλφον· Ὤ, ναί! εἶν' ἕνας μῆνας ὁποῦ πολλαῖς φοραῖς ἔσκυψα κ' ἐκύτταξα τὸν ποταμὸ, τὴ Σένα . . . ὕστερα ὅμως ἐκύτταξα πάλιν τὰ λουλούδια, τὸν ἥλιο . . . Καὶ τότε εἶπα· Ὁ ποταμὸς ἀπ' ἐδῶ δὲν φεύγει· ἀκόμη εἶμαι δεκαὲξ ἥμισυ χρόνων . . . ποῖος ἠξεύρει; . . .

—Ὅταν ἔλεγες· Ποῖος ἠξεύρει;. . . θὰ εἶχες κἄτι ἐλπίδαις;

—Μάλιστα.

—Καὶ 'σὰν τί ἐλπίδαις; ἠμπορῶ νὰ μάθω;

—Νὰ εὕρω κἀμμιὰ καλὴ ψυχὴ 'ποῦ νὰ μοῦ φέρνῃ δουλειά, ὡς ὁποῦ νὰ ἔβγω ἀπὸ τῆς δράκαινας τὰ χέρια . . . καὶ ἡ ἐλπίδ' αὐτὴ μ' ἐπαρηγοροῦσε πολύ . . . Ἔπειτα ἔλεγα· Δυστυχισμένη ζωὴ τραβῶ, ὅμως δὲν ἔκαμα κακὸ καὶ εἰς κανέναν ἄνθρωπο . . . ἂν ἦχα κανεὶ νὰ μ' ἐσυμβού-

λευε, δὲν ἤθελα τώρα νὰ ἦμαι εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασι! . . . Κι' αὐτὸ πλέον ἔδιωχνεν ὀλίγο τὴ λύπη μου . . . ὁποῦ εἶχεν αὐξήσει πολὺ ὕστερ' ἀφοῦ ἔχασα τὴν τριανταφυλλίτσα!—ἐπρόσθεσεν ἡ Κελαϊδήστρα μὲ στεναγμόν.

—Μεγάλη λύπη . . . ἀκόμη δὲν ἠμπόρεσες νὰ λησμονήσῃς τὴν τριανταφυλλιά σου.

—Ναὶ . . . ἰδῆτε . . . νά την.

Καὶ ἡ Κελαϊδήστρα ἐξέφερεν ἀπὸ τὸν κόλπον της μικρὸν δεμάτιον κλωναρίων ξηρῶν, ἰσομέτρως κεκομμένων καὶ δεδεμένων μὲ ταινίαν ῥοδόχροα.

—Πῶς! τὴν ἐφύλαξες τοιουτοτρόπως;

—Βέβαια . . . εἶναι τὸ μόνον κτῆμά μου εἰς τὸν κόσμον.

—Καὶ, δὲν ἔχεις κανένα πρᾶγμα ἰδικό σου;

—Κανένα . . .

—Αὐτὰ τὰ κοράλλια ὁποῦ φορεῖς;

—Εἶναι τῆς δράκαινας.

—Δὲν ἔχεις τίποτε, τίποτα; οὔτ' ἕνα κουρέλι, οὔτ' ἕνα μανδῆλι;

—Τίποτα . . . τίποτ' ἄλλο παρὰ τὰ ξερὰ κλωνάρια τῆς πτωχῆς μου τριανταφυλλιᾶς. Διὰ τοῦτο τὴν ἀγαπῶ τόσο . . .

Ἐν τούτοις, ὁ Ῥοδόλφος καὶ ἡ Κελαϊδήστρα ἔφθασαν εἰς τὸ παράχθιον τῶν Ἀνθῶν, ὅπου τοὺς ἐπρόσμενε τὸ ὄχημα. Ὁ Ῥοδόλφος ἀνεβίβασεν εἰς αὐτὸ τὴν Κελαϊδήστραν· ἀνέβη δὲ καὶ οὗτος μετ' αὐτήν, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἁμαξηλάτην·—Πήγαινέ μας εἰς τὸ Σαίντ-Δενῆ· ὑστερότερα σὲ λέγω τὶ δρόμον θὰ πάρωμεν ἀπ' ἐκεῖ κ' ἐμπρός.

Το ὄχημα ἀνεχώρησεν· ὁ ἥλιος ἠκτινοβόλει, ὁ οὐρανὸς ἦτο ἀνέφελος ὁ ἀὴρ ἐκυκλοφόρει ὑπόψυχρος διὰ τῶν ἀνοιγμάτων τῆς ἁμάξης, μολονότι ἦσαν καταβιβασμέναι αἱ ὕαλοι τῶν θυριδίων της.

—Ἆ! ἕνα μανδὺ (manteau) γυναίκειο!—εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα παρατηρήσασα ὅτι ἐκάθησεν ἐπί τινος μανδύου.

—Ναὶ, τὸ ἐπῆρα, παιδί μου, δι' ἐσένα, φοβούμενος μήπως κρυώνῃς.

Ἡ ταλαίπωρος νεᾶνις, ὡς ὀλίγον συνηθισμένη εἰς παρομοίας φιλοφροσύνας, ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον ἐκστατική.—Ὦ! κύριε Ῥοδόλφε, πόσον εἶσθε καλός! μὲ κάμνετε νὰ ἐντρέπωμαι . . .

—Νὰ ἐντρέπεσαι; ἐπειδὴ εἶμαι καλός;

—Ὄχι, ἀλλὰ . . . τώρα δὲν ὁμιλεῖτε ὡσὰν ἐχθές· εἶσθε πάντη διαφορετικός . . .

—Ἀληθινά; καὶ τί ἀγαποῦσες, Μαριάνθη, καλήτερα· νὰ ἤμουν ὁ Ῥοδόλφος ὁ χθεσινὸς . . . ἢ ὁ Ῥοδόλφος ὁ σημερινός;

—Καλήτερα ὁ σημερινός . . . Ὅμως ἐχθὲς μοῦ 'φαίνουνταν πῶς ἦσθε περισσότερο τῆς τάξης μου . . .—Καὶ ἀμέσως διακόπτεται φοβουμένη μὴν ἐταπείνωσε τὸν Ῥοδόλφον.—Λέγω τῆς τάξης μου . . . δηλαδὴ... γνωρίζω, κύριε Ῥοδόλφε, πῶς αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ ἦναι . . .

—Ἕνα πρᾶγμά σου μὲ κάμνει, Μαριάνθη, νὰ θαυμάζω.

—Τί, κύριε Ῥοδόλφε;

—Δείχνεις ὡσὰν νὰ 'λησμόνησες ἐκεῖνο ποῦ σοῦ εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα ἐχθὲς . . . πῶς ἐγνώριζε τοὺς γονεῖς σου.

—Ὤ! αὐτὰ δὲν τὸ 'λησμόνησα ἐγώ . . . ὅλη τὴ νύκτα τὸ 'θυμούμουν . . . κ' ἔκλαυσα πολὺ . . . ὅμως εἶμαι βέβαιη, πῶς αὐτὸ δὲν εἶν' ἀλήθεια . . . ἡ Κουκκουβάϊα τὸ ἔπλασε διὰ νὰ μὲ λυπήσῃ περισσότερα.

—Ἐμπορεῖ ὅμως νὰ γνωρίζῃ αὐτὴ ἡ γρηὰ περισσότερα ἀπὸ ὅτι στοχάζεσαι· ἂν ἦτον αὐτὸ ἀλήθεια, δὲν ἤθελες λάβει μεγάλη χαρὰ νὰ εὕρισκες πάλι τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα σου;

—Ἀλλοίμονον! κύριε Ῥοδόλφε! ἂν οἱ γονεῖς μου δὲν μὲ ἀγάπησαν ποτὲ . . . τί καὶ ἂν τοὺς εὕρισκα; . . . Δὲν θὰ 'γύριζαν οὔτε νὰ μὲ ἰδοῦν . . . Ἂν πάλι μ' ἀγαποῦσαν . . . τόσην ἐντροπὴ θὰ τό 'παιρναν, νὰ μὲ 'βλέπαν! . . . Ἴσως ἀπέθαιναν ἀληθινά . . .

—Ἂν οἱ γονεῖς σου σὲ ἀγαποῦσαν, Μαριάνθη, θὰ σ' εὐσπλαγχνισθοῦν, θὰ σὲ συγχωρήσουν, θὰ σ' ἀγαπήσουν πάλιν . . . Ἂν σὲ ἀπέῤῥιψαν . . . ὅταν ἰδοῦν εἰς τί ἀθλίαν κατάστασιν σ' ἔφερε τὸ κίνημά των . . . ἡ ἐντροπή των, ὁ πόνος τῆς συνειδήσεώς των θὰ ἦναι ἐκδίκησίς σου.

—Καὶ τί νὰ τὴν κάμω τὴν ἐκδίκησι, κύριε Ῥοδόλφε!

—Ἔχεις δίκαιο . . . ἂς ἀφήσωμεν αὐτά.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, τὸ ὄχημα ἔφθασε πλησίον τοῦ Σαὶντ-Οὐὲν, ἐπὶ τοῦ διακλαδισμοῦ τῆς ὁδοῦ Σαὶντ-Δενῆ καὶ τοῦ δρόμου τῆς Ῥεβόλτας. Τὰ πέριξ ἐκεῖ ἦσαν μονότονα, ἀλλ' ἡ Μαριάνθη ἰδοῦσα τοὺς κάμπους, κατὰ τὴν ἔκφρασίν της, ἐκυριεύθη ἀπὸ τόσην ἀγαλλίασιν, ὥστε αἱ θλιβεραὶ ἰδέαι, ὅσας ἡ ἀνάμνησις τῆς Κουκκουβάϊας εἶχε συνεπιφέρει, ἀπεδιώχθησαν, καὶ τὸ θελκτικόν της πρόσωπον ἐφάνη ἔμπλεων φαιδρότητος. Κύψασα λοιπὸν πρὸς τὸ θυρίδιον τῆς ἁμάξης ἀνέκραξε κροτοῦσα τὰς χεῖρας·—Κύριε Ῥοδόλφε, τί εὐτυχία! . . . χορτάρια! κάμποι! . . . Νὰ μοῦ ἐσυγχωρούσετε νὰ καταβῶ . . . Τί ὡραιότης! . . . Ἤθελα νά 'τρεχα μέσα 'ς αὐτὰ τὰ λιβάδια . . .

—Νὰ τρέξωμεν, παιδί μου . . . Ἁμαξηλάτη, σταμάτησε!

—Τί! καὶ σεῖς θὰ τρέξετε, κύριε Ῥοδόλφε;

—Μοῦ ἀρέσει κ' ἐμένα.

—Τί εὐτυχία! . . . κύριε Ῥοδόλφε!!

Καὶ λαβόμενοι ἕκαστος τὴν τοῦ ἄλλου χεῖρα ἤρχησαν νὰ τρέχουν, νὰ τρέχουν εἰς ἐκτεταμένον τι γήπεδον ἐσπαρμένον ἐκ νεοθερίστου χόρτου.

Ποῦ νὰ περιγράψῃ τις τὰ πηδήματα, τὰς μικρὰς ἐκείνας περιχαρεῖς φωνὰς, τὴν ἔκστασιν τῆς Μαριάνθης! Ταλαίπωρος δορκὰς, τόσον καιρὸν κατάκλειστος, ἔπνεεν ἤδη τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα μὲ ἀπληστίαν . . . Ἐπήγαινεν, ἤρχετο, ἵστατο, πάλιν ἔφευγε, πάντοτε μὲ νέας παραφοράς.

Εἰς τὴν θέαν σωρῶν τινων ἀπὸ ἄγρια ἀνθύλλια, λευκὰ ἢ κίτρινα, ἔβαλε νέας φωνὰς τέρψεως· ὅσα εὕρισκεν, ἔκοπτεν. Ἀφοῦ δ' ἔτρεξε τοι-

ουτοτρόπως ἱκανὴν ὥραν, ἐστάθη διὰ ν' ἀνασάνῃ καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ στελέχους, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τὰ χείλη βαθέος τινὸς λάκκου.

Ἡ λευκή, συνήθως ὅμως ὠχρὰ, ὄψις της ἔλαβε τὸν ζωηρότερον χρωματισμόν. Οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοί της, οἱ κυανοῖ, ἐξέπεμπον γλυκείας μαρμαρυγάς· τὸ φοινικοῦν της στόμα, ἀσθμαῖνον, διέφαινε δύο στοίχους μαργαριτῶν ὑγρῶν· τὰ στέρνα της ἐκτύπων ὑπὸ τὸ παλαιὸν καὶ μικρόν της περιώμιον· τὴν μίαν τῶν χειρῶν της εἶχεν ἐπὶ τῆς καρδίας της, διὰ νὰ καταθλίβῃ τοὺς παλμοὺς αὐτῆς· διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Ῥοδόλφον ἀνθοδέσμην, τὴν ὁποίαν ἐσύνθεσεν ἐκ τῶν ὅσων ἔδρεψεν ἡ ἰδία.

Ἀδύνατον νὰ ἰδεασθῇ τις ἐρασμιώτερον τῆς ἀθώας καὶ ἁγνῆς χαρᾶς ἥτις ἠκτινοβόλει ἐπὶ τῆς ἀκάκου αὐτῆς φυσιογνωμίας. Ὅταν ἡ Μαριάνθη ἠδυνήθη νὰ λαλήσῃ, εἶπεν εἰς τὸν Ῥοδόλφον, ὑψηλὴν ἐμφαίνουσα εὐχαριστίαν, εὐγνωμοσύνην σχεδὸν θρησκευτικήν.—Ὤ! ὁ Θεός, πόσον εἶναι ἀγαθὸς, ὁποῦ μᾶς ἐχάρισε μιὰν ἡμέρα τόσον καλή!!

Δάκρυ ἀνέβη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ῥοδόλφου ἀκούσαντος τὸ πτωχὸν, τὸ ἐγκαταλελειμμένον, τὸ περιφρονημένον, τὸ ἀπολωλὸς αὐτὸ πλᾶσμα, ἐξάγον φωνὴν ἀγαλλιάσεως, φωνὴν ἀφάτου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Πλάστην, ἐπειδὴ ηὐφράνθη ὑπὸ μιᾶς ἡλιακῆς ἀκτῖνος, καὶ ὑπὸ τῆς ἁπλῆς θέας ἑνὸς λειμῶνος. . . . .

Ἀπροσδόκητόν τι ἀπέσπασε τὸν Ῥοδόλφον ἐκ τῆς νοερᾶς ταύτης μελέτης του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟΝ.

Ἡ Κελαϊδήστρα λοιπὸν ἐπεκάθησεν, ὡς εἴπομεν, εἰς στέλεχός τι κατακείμενον εἰς τὰ χείλη ἑνὸς λάκκου.

Ἐκεῖ, ἀνασηκώνεται ἄνθρωπός τις ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ἀνασκαφῆς, ἀποτινάσσει διὰ μιᾶς τὰ ἄχυρα, ὅπου ἦτο παραχωσμένος, καὶ ἐκβάλλει ταραχωδέστατον γέλωτα. Ἐξυπασθεῖσα ἡ Κελαϊδήστρα ἐστράφη, καὶ βλέπει . . . τὸν Μαχαιροβγάλτην.

—Ἔγνοια σου, υἱέ μου, ἔγνοια σου! —λέγει πρὸς τὴν κόρην ἰδὼν αὐτὴν ὅτι κατέφευγε περίφοβος πλησίον τοῦ Ῥοδόλφου—Τὸ 'πρόσμενες αὐτὸ, κὺρ Ῥοδόλφο μου, ἡ αὐθεντιά σου; αἵ; . . . ἀμ' κ' ἐγὼ, ἐρώτα με, τὸ πρόσμενα; . . .—Μετὰ ταῦτα ἐπρόσθεσε μὲ σοβαρότητα·—Τὰ βλέπεις τώρα, μάστορή μου; . . . ὅ,τι θὲν ἂς λὲν . . . ὅμως εἶναι κἄτι τι 'ς τὸν αἔρα 'πάνου . . . 'κατάλαβες; ἀψηλὰ . . . 'πάν' ἀπὸ τὰ κεφάλια μας . . . Ὁ Μεγ-δε-μὲγ (ὁ Θεὸς) εἶναι, σοῦ λέγω, πνεῦμα· καὶ 'σὰν νὰ λέγῃ τ' ἀνθρώπου· Τρέχα 'σὰν ὁποῦ σὲ σκουντῶ . . . Τὰ εἶδες τώρα; . . . μᾶς ἐσκούντηξ' ἐδῶ πέρα κ' ἐμᾶς τοὺς δυό! . . .

—Τί κάμνεις αὐτοῦ; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ ἀπορίαν.

—Παραφύλαγα γιὰ καλὸ 'δικό σου, μάστορή μου . . . Ὅμως, εἶδες τοῦ λόγου σου τύχη, νὰ 'βρεθῇς ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ 'σπῆτί μου τῆς ἐξοχῆς! Ἐγὼ τό εἶπα· εἶναι κἄτι τι· βέβαια βέβαια, κἄτι τις εἶν' ἐκεῖ 'πάνου...

—Σ' ἐρωτῶ, τί κάμνεις αὐτοῦ;

—Τώρα σ' ὁρίζω, μόνο δός μου πρῶτα καιρὸ ν' ἀνεβῶ 'ς τ' ἀμάξι σου καὶ νὰ ῥίξω μιὰ ματιὰ τριγύρω.

Καὶ τρέξας πρὸς τὸ παρέκει ἱστάμενον ὄχημα ἀνέβη, ἔῤῥιψεν εἰς τὰ πέριξ βλέμμα βλοσυρὸν, καὶ ἐπανῆλθε.

—Δὲ μοῦ λὲς τί θὰ εἰποῦν αὐτά; τὸν ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ἀγάλι' ἀγάλια, μάστορη . . . Τί ὥρα νὰ ἦναι;

—'Μισὴ ὥρα περασμένο τὸ μεσημέρι, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος, ἀφοῦ παρετήρησε τ' ὡρολόγιόν του.

—Καλά . . . ἔχουμ' ἀκόμα καιρό . . . Ἀκόμα θέλει 'μισὴ ὥρα γιὰ νά 'λθῃ ἡ Κουκκουβάϊα.

—Ἡ Κουκκουβάϊα! ἀνέκραξαν καὶ ὁ Ῥοδόλφος καὶ ἡ Μαριάνθη.

—Ναί . . . Μόνο νὰ σοῦ τὰ εἰπῶ κοντοσύλλαβα. Χθὲς, ὄντας ἔφυγες ἡ αὐθεντιά σου ἀπὸ τὸ ταπιφράγκο, ἦλθε . . .

—Ἕνας ἄνδρας ἀψηλὸς μὲ μιὰ γυναῖκα ἀνδρίκια φορεμένη, καὶ μ' ἐζήτησαν· αὐτὰ τὰ 'ξεύρω. Ὕστερα;

—Ὕστερα μ' ἐκέρασαν, κ' ἐγύρεψαν νὰ μὲ καταφέρουν ν' ἀνοίξω ὁμιλία γιὰ τὴν αὐθεντιά σου . . . Ἐγὼ δὲν τοὺς εἶπα τίποτα, γιατὶ καὶ ὅλα δὲν ἤξευρα ἄλλο, παρὰ τὴ χαλαζιὰ ἐκείνη τὴν ὑστερινὴ 'ποῦ μοῦ 'κατέβασες . . . ὅμως καὶ νά 'ξευρα . . . μεταξύ μας τώρα, μαστρὸ-Ῥοδόλφο, εἶναι 'σὲ ζωὴ καὶ 'σὲ θάνατο . . . Ὁ διάτανος νὰ μὲ 'πάρῃ, ἂν καταλαβαίνω πῶς καὶ μὲ τί τρόπο σ' ἐπῆρα ἀπὸ τόση ἀγάπη . . . ὁποῦ 'μοιάζει, μὲ συμπαθᾶς, 'σὰν τὸ σκύλο μὲ τὸν αὐθέντη του . . . Ἀπὸ τὴ στιγμὴ 'ποῦ μοῦ εἶπες πῶς ἔχω χαραχτῆρα καὶ τιμὴ . . . Πῶς νὰ σοῦ εἰπῶ; . .

—Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ, παιδί μου. . . Αἴ . . . λέγε . . .

—Τὸ λοιπόν, αὐθέντη μου εἶσαι καὶ καλὲ, ὁ ἀψηλὸς ὁ ἄνθρωπος κ' ἡ γυναῖκα 'ποῦ ἦταν, 'σὰν 'ποῦ ὥρισες, φορεμένη τ' ἀνδρίκια, ὄντας εἶδαν πῶς δὲν ἔβγαινε ἀπὸ 'μένα τίποτα, ἔφυγαν ἀπὸ τῆς δράκαινας, κ' ἔφυγα κ' ἐγὼ . . . ἐκεῖνοι κατὰ τὸ Παλάτι τῆς Δικαιοσύνης, ἐγὼ κατὰ τὴν Παναγία. Ὅσο νὰ 'πάγω 'ς τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, πιάνει μιὰ βροχή! . . . κατακλυσμός! Ἐκεῖ κοντὰ ἔχει ἕνα χαλασμένο 'σπῆτι· τί λέγω μὲ τὸ νοῦ μου;—Ἂν βαστάξῃ τάχατες αὐτὸ τὸ κακὸ, κοιμοῦμαι κ' ἐδῶ, 'σὰν 'ποῦ θὰ κοιμηθῶ 'ς τὴν τρύπα μου.—Κατεβαίνω, νὰ εἰποῦμε, 'ς ἕνα κατώγει' μέσα 'ς τὴ γῆ, 'βρίσκω ἕνα στύλο, 'ποῦ τὸν κάμνω κρεββάτι, ἕνα σωρὸ χῶμα, προσκεφάλι, καὶ σοῦ πλαγιάζω . . . βασιλέας!

—Αἴ . . . ὕστερα;

—Εἴχαμε πιεῖ οἱ δυό μας, εἶδες· ἔσφιξα ὕστερα κι' ἄλλο μαζῆ μὲ τὸν ἀψηλὸ: . . ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ πῶς ἦταν 'λιγουλάκι 'σὰν παραζαλισμένο τὸ κεφάλι μου . . . ξέχωρα 'ποῦ κἀνένα πρᾶγμα δὲ μὲ νανουρίζει τόσο εὔμορφα 'σὰν τὴ βροχὴ 'ποῦ πέφτει. Ἀρχίζει νὰ μὲ 'παίρν' ὁ ὕπνος. Δὲν ἐπέρασε, μοῦ φαίνεται, πολλὴ ὥρα 'ποῦ τὰ 'κάλυψα, καὶ πετάζουμαι 'ξαφνιασμένος ἀπὸ μιὰ κάποια ταραχή· ἦταν ὁ Δάσκαλος ὁποῦ 'μιλοῦσε, νὰ εἰποῦμε φιλικὰ, μ' ἕναν ἄλλον . . . Ἀφικριέμαι . . . διάτανε! . . . τί ν' ἀκούσω! . . . τὴ φωνὴ τ' ἀψηλοῦ 'ποῦ ταν 'ς τὸ ταπιφράγκο μαζῆ μὲ τὴ μικρὴ μὲ τ' ἀνδρίκια . . .

—Συνωμιλοῦσαν μὲ τὸ Δάσκαλο καὶ μὲ τὴν Κουκκουβάϊα;—ἠρώτησεν ἔκθαμβος ὁ Ῥοδόλφος.

—Μὲ τὸ Δάσκαλο καὶ μὲ τὴν Κουκκουβάϊα. . . καὶ τοῦτο, κ' ἐκεῖνο, . . . καὶ νὰ 'ξαναβρεθοῦν τὴν ἄλλην ἡμέρα . . .

—Σήμερα τάχατες; . . . εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—'Σ τὴ μιὰν ὥρα.

—Ἤγουν 'σὲ κομμάτι;

—Ἐκεῖ 'ποῦ χωρίζουν οἱ δρόμοι τοῦ Σαὶντ-Δενῆ καὶ τῆς Ῥεβόλτας...

—Ἤγουν ἐδῶ!

—Καθὼς ὁρίζεις ἡ αὐθεντιά σου· ἐδῶ βέβαια.

—Ὁ Δάσκαλος; . . . Προσέξετε καλὰ, κύριε Ῥοδόλφε!—ἀνεφώνησεν ἡ Μαριάνθη.

—Ἔγνοια σου ἐκεῖνος δὲν ἔρχεται . . . παρὰ μονέχη ἡ Κουκκουβάϊα.

—Καὶ πῶς ἐγνωρίσθηκαν μ' αὐτοὺς τοὺς δυὸ 'ξυπόλυτους αὐτοὶ 'ποῦ 'ρώτησαν γιὰ 'μένα; . . .—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Τὸ πῶς 'γνωρίσθηκαν, οὔτ' ἐγὼ 'ξεύρω νὰ σοῦ εἰπῶ . . . 'Μπορεῖ καὶ νὰ 'ξύπνησα 'ς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τους, γιατὶ ὁ ἀψηλὸς ἐγύρευε 'πίσω τὸ χαρτοφυλάκι του κ' ἦταν νὰ τοῦ τὸ φέρῃ ἐδῶ ἡ Κουκκουβάϊα, καὶ νὰ τῆς δώσῃ πεντακόσια φράγκα· 'πεικάζω, πῶς πρῶτα θὰ 'γύρευε νὰ τοὺς 'γδύσῃ ὁ Δάσκαλος, κ' ὕστερα θὰν τὰ 'ταίριασαν μαζῆ.

—Παράξενο πρᾶγμα! . . .

—Φοβοῦμαι πολὺ νὰ μὴ σᾶς κάμουν κανένα κακὸ, κύριε Ῥοδόλφε, εἶπεν ἡ Μαριάνθη.

—Ποιὸς τὸ λέγει! ὁ κὺρ Ῥοδόλφος ἀπὸ 'δῶ, δὲν εἶναι, παιδί μου, κανένας χαμένος, μόν' ἔγνοια σου . . . Ὅμως ἠμπορεῖ καὶ νὰ 'μπερδευθοῦν τὰ πράγματα . . . καὶ τότε . . . ἐγὼ εἶμ' ἐδῶ.

—Τὸ λοιπόν; . . .

—Ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ . . . Ὁ ἀψηλὸς τὸ λοιπὸν, μαζῆ μ' ἐκείνη τὴ μικρὴ, 'ποσχέθηκαν δύο χιλιάδες φράγκα 'ς τὸ Δάσκαλο . . . γιὰ νὰ σοῦ καταφέρῃ . . . δὲν ἠξεύρω τί . . . Τώρα ποῦ θά 'λθει ἡ Κουκκουβάϊα μὲ τὸ χαρτοφυλάκι, ἔχει νὰ τῆς εἰπῇ τὸ τί μελετοῦν γιὰ νὰ σοῦ καταφέρουν· ὁποῦ νὰ τὸ εἰπῇ ὕστερα κι' αὐτὴ τοῦ Δασκάλου, 'κατάλαβες; καὶ νὰ 'πάρει ἐκεῖνος ἀπάνω του τὴ δουλειά.

Ἡ Μαριάνθη ἐῤῥίγησεν ἀπὸ φρίκην· ὁ Ῥοδόλφος ἐμειδίασε καταφρονητικῶς.

—Δύο χιλιάδαις φράγκα γιὰ νὰ σοῦ καταφέρουν κἄτι τί! Μωρ' ἀδερφέ! . . . 'θυμοῦμαι 'ποῦ, ὁ λόγος τὸ φέρνει, χάνεται κάμμιὰ φορὰ, μὲ συγχώρεσι, κανένα σκυλὶ, καὶ δίνουν ὡς ἑκατὸ φράγκα 'ς ἐκεῖνον ὁποῦ τὸ 'βρῇ καὶ τὸ φέρῃ 'ς τὸ 'νοικοκύρη του, καὶ λέγω μὲ τὸ νοῦ μου — Αἴ! φτωχὲ ψωρομανώλη, ἂν ἐχάνουσουν καὶ σὺ ποτὲ, ἔδινε τάχατες κανεὶς ἑκατὸ ψιλοὺς γιὰ νὰ σ' εὑροῦν; . . . Ἀκοῦς τοῦ λόγου σου, δυὸ χιλιάδαις φράγκα γιὰ νὰ σοῦ καταφέρουν κἄτι τί! . . . Μὰ ποιὸς τὸ λοιπὸν εἶσαι ἡ αὐθεντιά σου; . . .

—Τώρα σοῦ λέγω . . .

—Ὄντας ἄκουσα, γιατὶ λὲς, τὰ λόγι' αὐτὰ, εἶπα μέσα μου· Τώρα πρέπει νὰ μάθω καὶ ποῦ κάθουνται αὐτὰ τ' αὐθεντικὰ 'ποῦ βάζουν τὸ Δάσκαλο κατὰ τοῦ κὺρ Ῥοδόλφου· 'μπορεῖ νὰ 'βγῇ 'σὲ καλό. 'Σὰν ἔφυγαν, τὸ λοιπὸ, 'ξετρυπόνω, μωρὲ 'μάτια μου, ἀπὸ τὰ χαλάσματα, καὶ μιὰ καὶ δυὸ, κι' ἀκολουθῶ τ' αὐθεντικὰ κατόπι, ἴσα μὲ τὴν αὐλὴ τῆς Παναγίας· ἐκεῖ, 'μπαίνουν εἰς ἓν ἁμάξι· σκαλόνω κ' ἐγὼ ἀπὸ 'πίσω κρυφὰ κρυφὰ, κ' ἐμπρὸς . . . 'ς τὸ βουλεβάρτο τ' Ἀστεροσκοπειοῦ. Ἦταν θεοσκότεινα . . . τί κάμνω; Γιὰ νὰ γνωρίσω τὸν τόπο τὴν ἡμέρα, κάθουμαι καὶ πελεκῶ ἕνα δένδρο.

—Εὖγέ σου, ἥρωά μου!

—Σήμερα τὸ πρωῒ 'ξαναπαγαίνω. Ὡς δέκα πατήματα, εἶπε, μακρυὰ ἀπὸ τὸ δένδρο μου εἶν' ἕνας δρόμος στενὸς, φραγμένος ὀμπροστὰ μὲ κάγκελλα ... κι' ἀπάνω 'ς τὴ λάσπη τοῦ στενοῦ τοῦ δρόμου, πατήματα ... μικρὰ καὶ μεγάλα ... 'Σ τὴν ἄκρη ἄκρη τοῦ ἴδιου δρόμου, εἶναι μιὰ μικρὴ θύρα περιβολιοῦ, καὶ παύουν ὡς ἐκεῖ τὰ πατήματα. Αὐτοῦ πρέπει πῶς νὰ ἦναι ἡ φωλιὰ τ' ἀψηλοῦ μὲ τὴ μικρή ...

—Σ' εὐχαριστῶ, παληκαρᾶ μου· νά 'ξευρες τί μέγα καλὸ μοῦ 'καμες!

—Ἀμ' ἐγὼ τό 'ξευρα ... μὲ συμπάθειο ὅμως, κὺρ Ῥοδόλφο μου, ἐγὼ τό 'ξευρα καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι 'ποῦ τό 'καμα καὶ ὅλα.

—Τὸ πιστεύω, παιδί μου, κ' ἤθελα νὰ 'μποροῦσα ν' ἀντιπλήρωνα τὴ δούλεψί σου ὄχι μὲ ξερὰ 'σπηλλάτια, ἀλλὰ μ' ἄλλον κάνένα τρόπο ... Τί νὰ σοῦ κάμω 'ποῦ κ' ἐγὼ εἶμαι ἕνας πτωχὸς τεχνίτης ... ἄς δίνουν, καθὼς λὲς, καὶ δυὸ χιλιάδαις φράγκα γιὰ νὰ μοῦ καταφέρουν κἄτι τι ... τώρα σοῦ λέγω γιατί ...

—Ἐγὼ πάλι δὲ σὲ βιάζω· ἂν ἀγαπᾷς νὰ μοῦ τὸ εἰπῇς ... Δουλειὰ σοῦ πλέκουν· ἐγὼ θὰ πολεμήσω νὰ τοὺς τὰ χαλάσω ... Μὰ δὲ γνωρίζω τὴν ὑπόθεσι ... δὲ μὲ μέλει ...

—Καταλαβαίνω τί θέλουν ... Νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ· Γνωρίζω ἕνα μυστικὸ νὰ κόφτω τὸ 'λεφαντόδοντο 'ποῦ βάζουν 'ς τὰ ῥιπίδια· ηὗρα μιὰ μηχανή· ὅμως αὐτὸ τὸ μυστικὸ τὸ γνωρίζει κι' ὁ σύντροφός μου, ὁποῦ τώρα λείπει ἔξω, 'κατάλαβες; καὶ προσμένω νὰ γυρίσῃ γιὰ νὰ τὸ βάλλουμ' ἐμπρός. Τώρ' αὐτοὶ τ' ἄκουσαν, καὶ πολεμοῦν νὰ μοῦ καθήσουν 'ς τὸ χέρι τὴ μηχανή. Πληρόνουν βέβαια τόσα! 'ξεύρεις τί κέρδος ἔχει νὰ δώσῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; ...

—Ἄ! ... τὸ λοιπὸν, αὐτοὶ οἱ δυό τους θὰ ἦναι ...

—Μαστόροι 'ποῦ δούλευα κοντά τους ... καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ τοὺς εἰπῶ τὸ μυστικό ...

Ἡ πρόφασις ὑπῆρξεν ἱκανὴ νὰ πείσῃ τὸν Μαχαιροβγάλτην.

—Τώρα καταλαβαίνω ... Εἶδες ἐκεῖ τοὺς παληανθρώπους! ... νὰ μὴν ἔχουν καρδιὰ μονάχοι τους νὰ σοῦ κάμουν κακὸ, μόνο νὰ βάζουν ἄλλους ... Νὰ ἰδῇς, τὸ λοιπόν· Σήμερα τὸ πρωῒ διαλογοῦμαι καὶ λέγω· Μωρὲ παιδὶ, ἐγὼ τώρα γνωρίζω τὸ μέρος ὅπου θ' ἀνταμωθοῦν ἡ Κουκκουβάϊα μὲ τὸν ἀψηλό· δὲν 'παγαίνω ἴσα μ' ἐκεῖ νὰ τοὺς ἀπαντέξω; ποδάρια ἔχω, δόξα σοι ὁ Θεός· θὰ μὲ προσμένῃ ὁ πρωτομάστορης νὰ ξεφορτώσουμε ξύλα ... ἄς μὲ προσμένει κι' αὐτός ... Ἔρχομαι, γιατὶ λὲς, 'βρίσκω αὐτὸν τὸ λάκκο, μαζεύω μιὰν ἀγκαλιὰ ξερόχορτα, καὶ χώνουμαι ὡς τὰ ῥουθούνια προσμένωντας τὴν Κουκκουβάϊα ... Νὰ, κ' ἡ αὐθεντιά σας καὶ ξεπροβάλλετε 'ς τὸν κάμπο ... ὡς ὁποῦ ἦλθεν ἡ φτωχὴ Κελαϊδήστρα κ' ἐκάθησεν ἴσα ἴσα 'ς τὴν ἄκρη τοῦ 'ποστατικοῦ μου. 'Θέλησα τότε νὰ γελάσουμε κομμάτι, κ' ἐπετάχθηκα ἀπὸ τ' ἄχερα 'σὰν τὸ δαιμονισμένο.

—Καὶ τώρα, τί σκοπὸν ἔχεις;

— Σκοπό; Ν' ἀπαντέξω τὴ γρηὰ, ὁποῦ πρέπει πῶς θὰ ἔλθει πρώτη, καὶ νὰ ἰδῶ, ν' ἀκούσω τί θὰ εἰπεῖ 'ς τὸν ἀψηλὸ, διὰ νὰ μάθουμε. 'Σ ὅλον αὐτὸν τὸν κάμπο δὲν εὑρίσκεται παρὰ μόνο τοῦτος ὁ κορμός· ἀπὸ 'δῶ βλέπει κανεὶς ὁλοτρίγυρα· πρέπει πῶς ἐδῶ εἶναι 'ποῦ θὰ καθήσουν· ἔτυχε 'σὰν ἐπὶ ταὐτοῦ ... Αὐτοὶ θ' ἀνταμωθοῦν ἐκειδὰ ... δυὸ πατήματα . . . ὅπου χωρίζουν οἱ δρόμοι· βάζω στοίχημα πῶς ἐδῶ θὰ 'λθοῦν νὰ καθήσουν· ἂν δὲν ἐλθοῦν ἐδῶ . . . ἂν δεν ἠμπορέσω ν' ἀκούσω τὰ λόγια τους . . . τὴν ὥρα 'ποῦ θὰ χωρίζουνται, χύνουμαι κ' ἐγὼ 'ς τὴν Κουκκουβάϊα καὶ τῆς πληρόνω ἐκεῖνο 'ποῦ τῆς χρωστῶ διὰ τὸ 'δόντι τῆς Κελαϊδήστρας· ὕστερα, τῆς στραγγουλίζω μιὰ καὶ τὸ λαιμὸ, καὶ τὴ βαστῶ ὡς ὁποῦ νὰ μοῦ εἰπῇ τ' ὄνομα τῶν γονέων αὐτηνῆς τῆς φτωχῆς· γιατὶ εἶδες ὁποῦ εἶπε πῶς τοὺς γνωρίζει . . . Τί λὲς καὶ τοῦ λόγου σου, μαστρο-Ῥοδόλφο μου; πῶς σοῦ φαίνεται τὸ σχέδιό μου;

— Τὸ σχέδιό σου εἶναι καλὸ, χρειάζεται ὅμως ν' ἀλλάξῃς κάτι τί.

— Καψὸ-Μαχαιροβγάλτη, εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα, ἐγὼ δὲν θέλω νὰ πιασθῇς ἐξ αἰτίας μου. Ἀνίσως δείρῃς τὴν Κουκκουβάϊα, ἠμπορεῖ ὁ Δάσκαλος . . .

—'Εσένα, υἱέ μου, νὰ μὴ σὲ μέλῃ . . . ἡ Κουκκουβάϊα θὲ νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ χέρια μου . . . Διάτανε! γιατὶ δὰ ἔχει τὸ Δάσκαλο, γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ θὰ τῆς ταῖς βρέξω διπλαῖς.

—Ἄκουσ' ἐμένα, παιδί μου· γνωρίζω ἕνα τρόπο καλήτερο νὰ ἐκδικηθοῦμε τὴν Κουκκουβάϊα διὰ τὰ ὅσα ἔκαμε τῆς Κελαϊδήστρας σοῦ τὸν λέγω . . . Τώρα, (ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος μακρυνόμενος βήματά τινα ἀπὸ τὴν Κελαϊδήστραν καὶ χαμηλόνων τὴν φωνὴν) θέλεις νὰ μοῦ κάμῃς μία μεγάλη δούλευσι; . . .

— Λέγε, μάστορή μου.

—Ἡ Κουκκουβάϊα, σὲ γνωρίζει;

— Πρώτη φορὰ ὁποῦ τὴν εἶδα χθές· εἰς τὸ ταπιφράγκο.

— Νὰ, τί νὰ κάμῃς ... Πρῶτα νὰ κρυφθῇς· καὶ ὅταν ἰδῇς πῶς ἦλθε κοντὰ . . .

—Νὰ πεταχθῶ, καὶ νὰ τῆς στραγγουλίσω τὸ λαιμό!

—Ὄχι· αὐτὸ θὰ γίνει ὕστερα . . . τώρα χρειάζεται νὰ μὴν τὴν ἀφήσῃς νὰ 'μιλήσῃ μὲ τὸν ἀψηλό. Ὄντας ἰδῇ αὐτὸς ἕναν ἄνθρωπο 'ς τὸ πλάγι της, δὲν πλησιάζει· κι' ἂν πλησιάσῃ, δὲν θὰ ἠμπορέσει νὰ τῆς εἰπῇ ἐκεῖνα 'ποῦ χρειάζεται, ἐπειδὴ θὰ σὲ βλέπει κοντά της ...;

— Ναὶ ... κι' ἂν τοῦ φανῶ ἀδιάκριτος, 'ς ὅλο τὸ ὕστερο σοῦ τὸν κοπανίζω κι' αὐτόνε . . . τί; αὐτὸς μήτε Δάσκαλος εἶναι, μήτε μαστρο-Ῥοδόλφος . . . ἀκολουθῶ, μωρὲ μάτια μου, τὴν Κουκκουβάϊα, 'ποῦ νὰ μὴν ἀφήσω τ' αὐθεντικὸ νὰ τῆς εἰπῇ γρῦ . . . ὡς ὁποῦ νὰ τὸν κάμω νὰ βαρεθῇ καὶ νὰ φύγῃ . . . ὕστερα σοῦ πιάνω τὴ γρηὰ καὶ τῆς δίνω . . . παρὰ μία τεσσαράκοντα . . . ἄ! αὐτὸ τό 'χω τάξιμο . . . αὐτὸ τὸ θέλω . . . .

—Δὲν εἶναι καιρὸς δι' αὐτό... Ἡ γρηὰ, εἰπέ μου, γνωρίζει πῶς ἐσὺ δὲν εἶσαι κλέπτης;

—Ἂν τῆς τὸ εἶπεν ὁ Δάσκαλος κάμμιὰ φορά...

—Ἂν τῆς τὸ εἶπε, τοῦ λόγου σου νὰ κάμῃς πῶς ἄλλαξες γνώμη.

—Ἐγὼ ν' ἀλλάξω γνώμη;

—Ἐσύ.

—Ἀμ' τί κάθεσαι τώρα καὶ μοῦ λὲς, μαστρο-Ῥοδόλφο;...ὅμως, αὐτὰ δὲν μοῦ 'ρχουνται...καὶ νὰ μοῦ συμπαθᾷς...

—Καλὰ, καλά· κάμε ὅπως ἀγαπᾷς...θὰ ἰδεῖς πῶς ἐγὼ δὲν σοῦ προτείνω κἀνένα πρᾶγμα ἀταίριαστο. Ὅταν ἰδῇς τοῦ λόγου σου πῶς ὁ ἄνδρας ἔφυγε, πασχίζεις καὶ καλοπιάνεις τὴν γρηά. Αὐτὴ θὰ εἶναι χολοσκασμένη πῶς ἔχασε μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια της τὸ πουλί· τὸ λοιπὸν τὴν παρηγορεῖς· τῆς λέγεις πῶς γνωρίζεις μία μεγάλη δουλειὰ μαζῆ μὲ κἄποιον ἄλλον σύντροφον ὁποῦ περιμένεις, καὶ πῶς, ἂν ἀγαπᾷ ὁ Δάσκαλος νὰ δώσῃ καὶ αὐτὸς ἕνα χέρι ... ἔχει νὰ ὠφεληθῇ καλὰ, καὶ ἄλλα τέτοια.

—Ἄ, τοῦ διατάνου μου τὸ μαστρο-Ῥοδόλφο!... αἴ....

—Περιμένεις τὸ λοιπὸν ὡς ὁποῦ νὰ περάσῃ μία ὥρα· ὕστερα τῆς λέγεις· «Βλέπω καὶ ὁ σύντροφός μου δὲν ἔρχεται...ἄς τ' ἀφήσωμε πλέον δι' αὔριο.» Καὶ συμφωνεῖς τότε μὲ τὴ γρηὰ ν' ἀνταμωθῆτε αὔριο τὸ πρωῒ μαζῆ μὲ τὸν Δάσκαλο...Καταλαβαίνεις;

—Καταλαβαίνω....

—Ἀπόψε, εἰς τὰς δέκα τῆς νυκτὸς, νὰ ἔλθῃς ἐκεῖ, 'ς τὴν ἀγκωνὴ τῶν Ἠλυσιῶν, ὅπου ἀρχίζει ἡ Δενδροστοιχιὰ τῆς Χήρας (Allée des Veuves)· ἐκεῖ σ' εὑρίσκω καὶ λέγομεν τ' ἀποδέλοιπα.

—Κύτταξε ὅμως καλὰ, μάστορη! ἀνίσως καὶ στήνεις διὰ τὸν Δάσκαλο κἀνένα βρόχι, αὐτὸς εἶναι τετραπερασμένος... τὸ παραμικρὸ νὰ μυρισθῇ, δὲν τό 'χει τίποτα νὰ πιασθῇ 'ς τὰ αἵματα...

—Μεῖνε ἥσυχος.

—Ἀμ' τί νὰ μείνω, 'ποῦ τ' ἀπεικάζω· κάμμιὰ παππάρα ἔχει νὰ φάγῃ ὁ Δάσκαλος μὲ τὴν γρηά του μαζῆ...Ὅμως, ἄκουσ' ἀκόμα ἕνα λόγο, κὺρ Ῥοδόλφο.

—Λέγε.

—Ἐγὼ, ὅ,τι νὰ μοῦ εἰπῆς τὸ κάμνω...ἔξω ἀπὸ καταδοσιά... Δὲ σοῦ λέγω· εἶν' ἕνας παληάνθρωπος διὰ κρεμάλα... ὅμως νὰ τὸν καταδώσῃ πάλι κἀνεὶς, δὲν μοῦ 'ρχεται ... κοντό!

—Μηδ' ἐμένα, παιδί μου· μοναχὰ οἱ δυό μας θὲ νὰ τοὺς ἐμβοῦμε εἰς τὸ ῥουθοῦνι· 'ς αὐτὸν καὶ 'ς τὴν Κουκκουβάϊα· ἐπειδὴ βλέπεις, κάθουνται καὶ συμφωνοῦν μ' ὅποιον τύχῃ νὰ μοῦ κάμουν κακό.

—Τὰ λοιπὸν ἔγνοια σου ... τοὺς οἰκονομοῦμε... Νὰ, δὰ... 'Γλίγωρα, 'γλίγωρα! (ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης)· Βλέπω μακρυὰ ἓν ἄσπρο πρᾶγμα· θὰ εἶν' ἡ κεφαλὴ τῆς Κουκκουβάϊας... Φύγετε· ἐγὼ πάλι κρύβουμαι.

—Κι' απόψε, 'ς τὰς δέκα ὥραις...

—'Κατάλαβα· 'ς τὴν ἀγκωνὴ τῆς Δενδροστοιχιᾶς τῆς Χήρας... ἀπάνω 'ς τὰ 'Ηλύσια...

Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος τῆς συνομιλίας τοῦ 'Ροδόλφου ἡ Μαριάνθη δὲν τὸ ἤκουσεν. 'Ανέβη λοιπὸν πάλιν μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου της εἰς τὸ ὄχημα, καὶ ἀνεχώρησαν ἀφήσαντες τὸν Μαχαιροβγάλτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

ΚΑΤΑΘΥΜΙΑ.

Υπο τὴν ἐπιῤῥοὴν τῆς προηγουμένης συνομιλίας του, ὁ Ῥοδόλφος ἐκάθητο σύννους· ἡ Μαριάνθη, μὴ τολμῶσα νὰ διακόψῃ τὴν σιγὴν τοῦ συνοδοιπόρου της, τὸν ἔβλεπε σκυθρωπή. Αὐτὸς τότε ἤγειρε τὴν κεφαλήν του καὶ τὴν εἶπε μὲ μειδίαμα ἀγαθωσύνης·—Τί συλλογεῖσαι, κόρη μου; προτήτερα ἤμεθα τόσον φαιδροί! θὰ σ' ἐλύπησεν ἡ συναπάντησις τοῦ Μαχαιροβγάλτου...

— Τὸ ἐναντίον, κύριε Ῥοδόλφε· αὐτὴ ἡ συναπάντησις ἦτον εὐδοκία Θεοῦ, ὁποῦ ἐμάθαμεν τόσα ἀναγκαῖα πράγματα.

— Δὲν μοῦ λέγεις, μέσα εἰς τὸ ταπιφράγκο πῶς τὸν ἔβλεπαν τὸν Μαχαιροβγάλτη; δὲν ἔλεγαν πῶς ἔχει καὶ κάποια καλὰ φυσικά;

— Δὲν γνωρίζω, κύριε Ῥοδόλφε... Πρὶν ἀκολουθήσουν τὰ χθεσινὰ τὸν ἔβλεπα συχνά, πλὴν δὲν τοῦ ὁμιλοῦσα... τὸν εἶχα διὰ κακὸν ὡσὰν τοὺς ἄλλους...

—Ἔ, ἂς ἀφήσωμεν πλέον αὐτά, μικρή μου Μαριάνθη· σοῦ ἐνθυμίζω ἄδικα τῶν ἀδίκων πράγματα λυπηρά, ἐνῷ ἤθελα τὴν σημερινὴν ἡμέραν νὰ τὴν περάσῃς ὅλην μ' εὐχαρίστησιν.

— Ὢ! εἶμαι πολλὰ εὐχαριστημένη. Εἶχα τόσον καιρὸ νὰ ἔβγω ἀπὸ τὰ Παρίσια!

—Ἀπὸ τότε ὁποῦ ἐπερνούσετε τὴν ζωὴν τῶν μυλόρδων μαζῇ μὲ τὴν Γελασίνα;

—Ἀπὸ τότε... ἦταν τὴν ἄνοιξι... ὅμως καὶ τώρα τὸ φθινόπωρο δι' ἐμένα εἶναι τὸ ἴδιο. Τί ὡραῖος ἥλιος!... Ἰδῆτ' ἐκεῖνα τὰ μικρὰ σύννεφα τὰ τριανταφυλλιά, ἐκεῖ πέρα... πέρα... Ἀμ' αὐτὸ τὸ βουναλάκι... μὲ τ' ἄσπρα τὰ 'σπιτάκια ἀνάμεσα 'ς τὰ δένδρα... Τί πράσινα βαστοῦν ἀκόμη τὰ φύλλα! Παράξενο, μέσα τὸν Ὀκτώβρη· ἔ, κύριε Ῥοδόλφε; Εἰς τὰ Παρίσια ὅμως τὰ φύλλα κιτρινίζουν ὀγλίγωρα... Ἰδῆτ' ἐκεῖ κάτω... ἐκεῖνο τὸ κοπάδι τὰ περιστέρια... Νά! καταβαίνουν ἐπάνω εἰς τὴν στέγωσι τοῦ μύλου... 'Σ τὸν κάμπο κἀνείς, ὅσο νὰ βλέπῃ, ποτὲ δὲν βαρύνεται· ὅλα εἶναι μιὰ εὐμορφιά.

—Χαίρομαι πολύ, Μαριάνθη, ὁποῦ βλέπω καὶ εἶσαι τόσον εὐαίσθητη εἰς αὐτὰ τὰ μικρὰ πράγματα· αὐτὰ τφόντι εἶναι ἡ ἀληθινὴ εὐμορφία τῆς ἐξοχῆς.

Τῳόντι· καθ' ὅσον ἡ νεᾶνις ἐθεώρει τὴν γαλήνιον καὶ γελόεσσαν εἰκόνα, ἥτις ἐξετυλίσσετο ἐνώπιόν της, ἡ φυσιογνωμία της ἐφαιδρύνετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

—'Αμ' ἐκεῖ κάτω; ἐκείν' ἡ φωτιὰ 'ποῦ βάζουν 'ς ταῖς καλαμιαῖς τῶν χωραφιῶν; Τί εὔμορφος ἄσπρος καπνὸς ὁποῦ ἀναβαίνει 'ς τὸν οὐρανό!... Καὶ τὸ ἀλέτρι ὁποῦ τὸ σέρνουν ἐκεῖνα τὰ δύο ψαρὰ ἄλογα...πόσον εἶναι θρεμμένα!... *Αν ἤμουν ἄνδρας, πῶς ἀγαποῦσα νὰ ἦμαι ζευγολάτης!... Νὰ ἦναι κανεὶς μέσα 'ς ἕνα χωράφι, ν' ἀκολουθῇ τ' ἀλέτρι του... καὶ νὰ βλέπῃ πέρα πέρα τὰ μεγάλα δένδρα... ὅταν ἦναι καὶ ἡ ἡμέρα ὡραία 'σὰν τὴν σημερινή!..."Ηθελε ποτὲ νὰ σιωπαίνῃ ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τὸ στόμα μου;... κἄτι τραγούδια λυπητερά, ὁποῦ σὲ κάμνουν καὶ κλαῖς... ὡσὰν ἐκεῖνο τῆς *Γενεβιέβας τοῦ Βραβάντου*... Ἔ, κύριε Ῥοδόλφε; τὸ γνωρίζετε, τὸ τραγοῦδι τῆς *Γενεβιέβας;*

—"Οχι, κόρη μου· θὰ μοῦ κάμεις τὴν χάριν νὰ μοῦ τὸ τραγουδήσῃς μετ' ὀλίγον· ὅλη αὐτὴ ἡ ἡμέρα εἶναι ἰδική μας...

Τὸν λόγον τοῦτον ἀκούσασα, ἡ ἀξιοδάκρυτος νεᾶνις συνήρπασεν ἀμέσως τὴν ἰδέαν, ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλει πάλιν ἐπιστρέψει εἰς τὸ θλιβερόν της οἴκημα· ὅθεν, κρύψασα εἰς τὰς χεῖρας τὸ πρόσωπόν της, ἀνελύθη εἰς δάκρυα. Ὁ Ῥοδόλφος, ἔκθαμβος, τὴν ἠρώτησε·

—Τί ἔχεις, Μαριάνθη; τί σε θλίβει, κόρη μου;

— Τίποτε, κύριε Ῥοδόλφε...τίποτε... (καὶ σπογγίζουσα τοὺς ὀφθαλμούς της ἐπροσπάθει νὰ χαμογελάσῃ). Νὰ μοῦ συμπαθήσετε ὁποῦ... μὴ δίδετε προσοχήν ... ἐνθυμήθηκα..."Ομως τώρα πάλιν γελῶ ... βλέπετε ὅτι γελῶ;...

—Πρὸ ὀλίγου σ' ἔβλεπα τόσον χαρούμενη!

—Νά· αὐτὴ ἡ χαρὰ εἶναι ὁποῦ μ' ἔκαμε...—ἤρχησε νὰ εἴπῃ ἡ νεᾶνις μὲ ἁπλότητα, αἴρουσα πρὸς τὸν Ῥοδόλφον τοὺς ἔτι ὑγρούς της ὀφθαλμοὺς, πλὴν δὲν ἐτελείωσε τὴν φράσιν της.

Ὁ Ῥοδόλφος ὅμως ἐσυμπέρανε τὸ νόημα τῶν λέξεων αὐτῶν, καὶ ἐπιθυμῶν ν' ἀποδιώξῃ τὴν μελαγχολίαν της, τὴν εἶπε μειδιῶν·—Στοιχηματίζω πῶς ἐνθυμήθηκες τὴν τριανταφυλλιά σου· θὰ λυπεῖσαι πῶς δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ 'πάρῃ καὶ αὐτὴ ὀλίγον ἀέρα, ὡσὰν ἐσέ.

Ἡ Κελαϊδήστρα εὗρε τότε ἀφορμὴν νὰ γελάσῃ· ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἐλαφρὸν τῆς λύπης της νέφος διεσκεδάσθη· πειραθεῖσα νὰ ἐντρυφήσῃ εἰς τὸ παρὸν ἐλησμόνησε πάλιν τὸ μέλλον... Τὸ ὄχημα ἐν τοσούτῳ ἔφθασε πλησίον τοῦ Σαὶντ-Δενῆ· ἤδη μακρόθεν διεκρίνετο τὸ ὑψηλὸν καὶ πυραμοειδὲς κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου.

—'Αγάπη μου, τί εὔμορφο *καμπαναρειό!* ἀνεφώνησεν ἡ Κελαϊδήστρα.

— Εἶναι τοῦ ἁγίου Διονυσίου· τί ὡραία ἐκκλησία!... Θέλεις νὰ τὴν ἰδοῦμεν; Νὰ εἰποῦμεν νὰ σταματήσῃ τὸ ἁμάξι;

Ἡ Κελαϊδήστρα ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς.

—'Απὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ εἶμαι εἰς τῆς δράκαινας ἔχω νὰ ἔμβω εἰς ἐκκλησιά· φοβοῦμαι ... 'Σ τὴν φυλακὴν, ὅμως ἀγαποῦσα τόσο νὰ ψάλ-

λω! Ταῖς μεγάλαις ἑορταῖς ἐστολίζαμεν ἐκεῖνο τὸ ἐκκλησιδάκι μας μὲ τόσων λογιῶν λουλούδια!

— Ὁ Θεὸς εἶναι πολυεύσπλαγχνος· διατί νὰ φοβῆσαι καὶ νὰ μὴν ἐμβαίνῃς εἰς τὸν ναόν του, νὰ τὸν ἐπικαλῆσαι;

— Ὄχι, ὄχι ... κύριε Ῥοδόλφε... θὰ εἶναι κρῖμα ... Ἐφάνηκα τόσον ἐναντία εἰς τὰ προστάγματά του...

Μετά τινων λεπτῶν σιγὴν, ὁ Ῥοδόλφος εἶπεν εἰς τὴν Κελαϊδήστραν·

— Ἠγάπησες κανένα νέον ἕως τὴν σήμερον;

— Ποτέ μου, κύριε Ῥοδόλφε.

— Διατί;

— Ἀμ' ἴδετε τί εἴδους ἄνθρωποι ἤρχουνταν εἰς τὸ ταπιφράγκο ... Ἔπειτα, διὰ νὰ κάμῃ κανεὶς ἀγάπην, πρέπει... νὰ ἦναι τιμημένος.

— Πῶς;

— Νὰ ὁρίζῃ τὸν ἑαυτόν του... νὰ ἠμπορῇ... Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Ῥοδόλφε, ἂν δὲν σᾶς κάμνῃ κόπον, ἂς ἀλλάξωμεν ὁμιλίαν. ...

— Ναὶ, Μαριάνθη, ἂς εἰποῦμεν ἄλλα πράγματα... Ἀλλὰ διατί, κόρη μου, μὲ παρατηρεῖς μ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Νὰ, πάλιν τὰ δάκρυα... Μὴν εἶμ' ἐγὼ ἡ αἰτία τῆς λύπης σου;

— Ὢ! τὸ ἐναντίον· ἡ πολλή σας καλωσύνη πρὸς ἐμένα εἶναι ὁποῦ μοῦ φέρνει τὰ δάκρυα... Βλέπω πόσον χαίρεσθε ὅταν μὲ βλέπετε νὰ χαίρωμαι... Δὲν φθάνει ὁποῦ χθὲς μὲ ὑπερασπισθήκετε... ἠθελήσετε καὶ σήμερα νὰ μὲ κάμετε νὰ περάσω τὴν καλήτερην ἡμέρα ὁποῦ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ...

— Τωόντι; εὐχαριστήθης;

— Χρόνους δὲν θὰ λησμονήσω αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν.

— Τόσον σπάνιον πρᾶγμα εἶναι εἰς ἐσὲ ἡ εὐχαρίστησις;

— Ὢ! πολλὰ σπάνιον....

— Ἐγὼ, νὰ σοῦ εἰπῶ, ὅταν ἐπιθυμῶ παρὰ πολὺ κανένα πρᾶγμα καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ἔχω, εὐχαριστοῦμαι νὰ τὸ φαντάζωμαι μόνον μέσα εἰς τὸν νοῦν μου· Νὰ ἤμουν, λέγω, αὐτὸ κ' ἐκεῖνο...! νὰ ἦχα μιὰ τέτοια κατάστασι...! Τοῦ λόγου σου, Μαριάνθη, δὲν κάμνεις κάμμιὰ φορὰ τέτοια ὀνείρατα;... νὰ φαντάζεσαι διάφορα πράγματα...

— Μάλιστα, μάλιστα. Πρὶν ὑπάγω 'ς τῆς δράκαινας, ὁποῦ ἤμουν ἀκόμη 'ς τὴν φυλακὴ, ἄλλο δὲν ἐστοχάζουμουν παρὰ αὐτὰ, καὶ τὸ τραγοῦδι· τώρα ὅμως, μοῦ ἔρχουνται ποῦ καὶ ποῦ ... Ἡ εὐγενεία σας, κύριε Ῥοδόλφε, τί ἠθέλετε νὰ ἦσθε;

— Ἐγὼ ἤθελα νὰ ἤμουν πλούσιος... μὰ πολλὰ πλούσιος... Νὰ ἔχω δούλους, ἀμάξια, ἕνα παλάτι· νὰ σμίγω μὲ τοὺς μεγαλοσιάνους· νὰ 'παγαίνω κάθε βράδυ 'ς τὸ θέατρο ... Τοῦ λόγου σου, Μαριάνθη;

— Ἐγὼ δὲν γυρεύω τόσα πράγματα ... Τί μόνον; νὰ ἦχα νὰ 'πλήρωνα τὴν δράκαινα· ὕστερα, νὰ 'βαστοῦσα καὶ κάμπόσα φράγκα ὡς ὁποῦ νὰ εὕρω δουλειά ... Μία παστρικὴ καμερίτσα, ὅπου νὰ κάθημαι εἰς τὸ ἐργόχειρόν μου καὶ νὰ βλέπω τὰ δένδρα ...

— Λουλούδια εἰς τὸ παράθυρό σου πολλὰ πολλὰ... τί;

—Ὦ! βέβαια... λουλούδια... Νὰ ἤμουν εἰς ἐξοχὴν, ἂν ἦτον τρόπος... Ὅλα ὅλα ὁποῦ ἐπιθυμοῦσα, νά τα.

— Καλά· μία καμερίτσα, ἐργόχειρον... αὐτὰ εἶναι τ' ἀναγκαῖα· ἔλα δὰ ὁποῦ ὅταν κἀνεὶς ἔχῃ αὐτὰ, ζητεῖ καὶ τὰ παραπάνω;... Δὲν ἤθελες καὶ τοῦ λόγου σου νὰ ἦχες ἁμάξια, διαμάντια, ὡραίας φορεσιαῖς...;

— Ἂς μοῦ ἔλλειπαν αὐτά... Τὴν ἐλευθερίαν μου, νὰ ζῶ εἰς τὴν ἐξοχὴ, καὶ νὰ ἦμαι βεβαία πῶς δὲν θὲ ν' ἀποθάνω εἰς τὸ νοσοκομεῖον... Ὦ! αὐτό!... Νὰ μὴν ἀποθάνω ἐκεῖ!... Αὐτὸς ὁ λογισμὸς, κύριε Ῥοδόλφε, μοῦ ἔρχεται συχνά... Εἶναι τρομερός!

— Αἴ... τί νὰ κάμωμεν! ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ, βλέπεις...

— Ὄχι τάχα ὅτι εἶναι κἀνεὶς πτωχός... Ὅμως, ὅταν ἀποθάνῃ... ὕστερα...

— Τί...

— Ἀμὴ δὲν ἠξεύρετε, κύριε Ῥοδόλφε, τί μᾶς κάμνουν ὕστερα;

— Ὄχι... Τί;...

— Μία *κοπέλα* ὁποῦ 'γνώρισα 'ς τὴν φυλακὴν... ἀπέθανεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον... Ἄφηκαν τὸ σῶμά της εἰς τὰ χέρια τῶν ἰατρῶν..., ὑπετραύλισε μετὰ φρίκης ἡ ταλαίπωρος κόρη.

—Ἆ! τί φρίκη!!! Δυστυχησμένο παιδί!... Καὶ σοῦ ἔρχονται συχνὰ παρόμοιοι τρομεροὶ λογισμοί;...

— Τὸ ἀπορεῖτε... ἔ, κύριε Ῥοδόλφε, ὅτι ἐντρέπομαι ἀπὸ τώρα διὰ πρᾶγμα ὁποῦ γίνεται ὕστερ' ἀφοῦ ἀποθάνῃ πλέον κἀνείς... Ὦ Θεέ μου! *Μόνον αὐτὴ ἡ ἐντροπὴ πλέον μοῦ ἀπέμεινε*...

Οἱ θλιβεροὶ καὶ πικροὶ οὗτοι λόγοι καιρίως ἐλύπησαν τὸν Ῥοδόλφον. Παρατηρήσασα τὸν σκυθρωπασμόν του, ἡ Κελαϊδήστρα τὸν εἶπε μετὰ δειλείας.—Συμπαθήσετέ μου, κύριε Ῥοδόλφε· παρομοίους συλλογισμοὺς δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς ἔχω... Ἡ εὐγενεία σας μ' ἐπήρετε διὰ νὰ ἦμαι χαρούμενη, καὶ τώρα σᾶς λέγω τόσα λυπηρὰ πράγματα... Θεέ μου! μήτ' ἐξεύρω πῶς ἔρχονται εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου... ἐνῷ ποτὲ δὲν ἐχάρηκα ὡσὰν σήμερα... Πῶς νὰ μὲ 'παίρνουν αὐτὰ τὰ δάκρυα κάθε φορά!... Δὲν θὰ μοῦ βαρυγνωμήσετε· ἔ, κύριε Ῥοδόλφε; θὰ μοῦ βαρυγνωμήσετε;... Ἰδῆτε... ἡ λύπη ἔφυγε, καθὼς ἦλθεν· ἐπέταξε... Τώρα πλέον, οὐδὲ τὰ συλλογοῦμαι... Κύριε Ῥοδόλφε... παρατηρήσετε... κλαίω πλέον;...

Καὶ κλείσασα δὶς ἢ τρὶς τὰ βλέφαρά της, διὰ ν' ἀποδιώξῃ ἓν της δάκρυ ἐπίμονον, τέλος τὰ ἤνοιξε μεγάλα μεγάλα, καὶ ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον μὲ ἁπλότητα μαγευτικήν.

— Μαριάνθη, σὲ παρακαλῶ· μὴ στενοχωρεῖς τὸν ἑαυτόν σου. Ἦσου χαρούμενη, ἂν ἀγαπᾷς νὰ ἦσαι χαρούμενη... λυπημένη, ἂν σοῦ ἔρχεται νὰ ἦσαι λυπημένη. Κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος ὁποῦ σοῦ ὁμιλῶ ἔχω, ὡσὰν ἐσένα, κάμμία φορὰ, τοὺς θλιβερούς μου λογισμούς... Εἶναι πολὺ κακὸν

νὰ καμώνεται κάνεὶς ὅτι χαίρει ὅταν δὲν ἔχῃ μέσα του τὴν χαράν.

— Ἀληθινὰ, κύριε Ῥοδόλφε; λυπεῖσθε κάμμιὰ φορὰ καὶ ἡ εὐγενεία σας;

— Καὶ βέβαια· νομίζεις ὅτι ’ξεύρω κ’ ἐγὼ τί θ’ ἀπογίνω;... Πατέρα, μητέρα δὲν ἔχω... ἂν αὔριον ἀῤῥωστήσω, ποῖος θὰ μὲ κυττάξει; Ὅ,τι κερδίζω τὸ ἐξοδεύω· ’μεροδοῦλι ’μεροφάγι.

— Ὅμως αὐτὸ, κύριε Ῥοδόλφε, βλέπετε; δὲν τὸ κάμνετε καλά... εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μὲ σοβαρότητα ἥτις ἔκαμε τὸν Ῥοδόλφον νὰ μειδιάσῃ. Τοῦ λόγου σας ἔπρεπε νὰ βάζετε κατὰ μέρος· εἰς τὴν Φειδώ[1]... Ἐγὼ, ὅλα τὰ κακὰ ὁποῦ μοῦ ἦλθαν ἦταν ἐξ αἰτίας ὁποῦ δὲν οἰκονομοῦσα τὰ χρήματά μου... Ὁ τεχνίτης ὁποῦ ἔχει βαλμένα κατὰ μέρος ἑκατὸν φράγκα, κοιμᾶται χωρὶς ἔννοια· ποτὲ δὲν ἔρχεται εἰς στενοχωρίαν...καὶ αὐτή δα ἡ στενοχωρία εἶναι ὁποῦ παρακινεῖ εἰς τὸ κακὸ τὸν ἄνθρωπο.

— Αὐτὸ ὁποῦ λὲς, εἶναι πολλὰ γνωστικὸ καὶ φρόνιμο, μικρή μου καὶ καλὴ ’νοικοκυρά· ὅμως ἑκατὸ φράγκα, ὁποῦ εἶπες.., πῶς νὰ τὰ μαζεύσῃ κάνεὶς τὰ ἑκατὸν φράγκα;

— Μὰ, κύριε Ῥοδόλφε, αὐτὸ εἶναι δύο καὶ δύο τέσσαρα· ἔλᾶτε νὰ κάμωμεν τὸν λογαριασμό σας· θὰ ἰδῆτε...Ἔρχεται ἡμέρα ὁποῦ κερδίζετε ὡς πέντε φράγκα· ψεύματα;

— Ναὶ, ὅμως πρέπει νὰ δουλεύω...

— Ἄ! πρέπει νὰ δουλεύετε, βέβαια... Καὶ ἀκόμη τὸ λοιπὸν παραπονεῖσθε; Μία τέχνη ὡραία ὡσὰν τὴν ἰδική σας... ζωγράφος ῥιπιδιῶν... ἀμ’ αὐτὸ εἶναι μία εὐχαρίστησις... Ἄ! ἔχετε ἄδικον, κύριε Ῥοδόλφε!... (ἐπρόσθεσεν ἡ Κελαϊδήστρα μετὰ σοβαρότητος). Ἕνας τεχνίτης ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ, καὶ πολὺ καλὰ, μὲ τρία φράγκα τὴν ἡμέραν· σᾶς μένουν τὸ λοιπὸν ἄλλα δύο· εἰς ἕνα μῆνα ἑξῆντα φράγκα οἰκονομία... Ἑξῆντα φράγκα τὸν μῆνα!... ἀμ’ εἶναι κἄτι τι!

— Ναὶ, μὰ ἔλα πάλιν ὁποῦ εἶναι τόσον εὐχάριστον νὰ γυρίζῃ κάνεὶς ἐδῶ κ’ ἐκεῖ, νὰ βλέπῃ τὸ ἕνα, τὸ ἄλλο... χωρὶς νὰ ἦναι βιασμένος νὰ δουλεύῃ!...

— Ἄ!... κύριε Ῥοδόλφε! ὅμως ὁμιλεῖτε ὡσὰν παιδί...

— Ἔ καλά! μικρὴ μαλῶτρα μου, θὰ φρονιμεύσω ἀπὸ τώρα κ’ ἐμπρός· θὰ φρονιμεύσω. Βλέπω καὶ μοῦ βάζεις καλὰ πράγματα κατὰ νοῦν... Ἐγὼ ἀκόμη δὲν τὰ εἶχα στοχασθῆ...

— Τωόντι; ἐπέφερεν ἡ κόρη κροτοῦσα τὰς χεῖρας μὲ χαράν. Νὰ ἠξεύρετε πόσην εὐχαρίστησιν μοῦ προξενεῖτε!... Ἀπὸ τώρα κ’ ἐμπρὸς θὰ οἰκονομεῖτε δύο φράγκα τὴν ἡμέραν... ψεύματα;

— Ἂς ἦναι πλέον... ἀπὸ τώρα κ’ ἐμπρὸς θὰ οἰκονομῶ δύο φράγκα τὴν ἡμέραν· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος γελάσας θέλων μὴ θέλων.

— Χωρὶς ἄλλο; χωρὶς ἄλλο;...

[1] Caisse d’Épargnes, Ταμεῖον Φειδοῦς· δημόσιον ταμεῖον ὅπου οἱ πένητες παρακαταθέτουσιν ἀσφαλῶς ὅ,τι τοὺς περισσεύῃ, ἐπὶ τόκῳ δικαίῳ.

—Σοῦ δίδω ὑπόσχεσιν. . .

—Καὶ νὰ ἰδῆτε τί κρυφὴ χαρὰ θὰ λάβετε εἰς τὰ πρῶτα χρήματα ὁποῦ θὰ μαζεύσετε! ... Τώρα, ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ καὶ κἄτι ἄλλο... ὑποσχεθῆτέ μου ὅμως προτήτερα, πῶς ἂν σᾶς τὸ εἰπῶ δὲν θὰ σᾶς κακοφανῇ. . . .

—Διατί θὰ μοῦ κακοφανῇ; δείχνει νὰ ἦμαι τόσον κακὸς, τὸ πρόσωπό μου;

—Ὄχι βέβαια... ὅμως δὲν ἠξεύρω ἂν 'ταιριάζει. . .

—Ταιριάζει, 'ταιριάζει, Μαριάνθη. . .

—Νά! ... τώρα τοῦ λόγου σας, ὁποῦ ... νὰ εἰποῦμε, φαίνεσθε κἄτι περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους συντεχνίτας σας, πῶς νὰ 'παγαίνετε εἰς καπηλεῖα ὡσὰν ἐκεῖνο τῆς δράκαινας;

—Ἂν δὲν ἐπήγαινα, δὲν ἤθελα, Μαριάνθη, νὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἦμαι σήμερα μαζῆ σου εἰς τὴν ἐξοχήν.

—Δὲν σᾶς λέγω... ὅμως τί κάμνει; κ' ἐμένα ἡ εὐχαρίστησίς μου εἶναι πολλή· ὡς τόσον, ἂν ἤξευρα πῶς ἦταν μὲ βλάβην ἰδικήν σας... μὲ ὅλην μου τὴν καρδιὰ θὰ τὸ ἀπέφευγα μία δεύτερη φορά.

—Τὸ ἐναντίον· δὲν βλέπεις πόσον μὲ ὠφέλησες μὲ τὰ μαθήματα τῆς οἰκονομίας ὁποῦ μοῦ δίδεις;

—Καὶ θὰ τὰ βάλετε εἰς πρᾶξιν;

—Σοῦ τὸ ὑποσχέθηκα· λόγον τιμῆς. Θὰ οἰκονομῶ τ' ὀλίγο 'λίγο δύο φράγκα τὴν ἡμέρα. . . .

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ὁ Ῥοδόλφος ἀνεφώνησε πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην, ὅστις ἤδη εἶχε διέλθει τὸ χωρίον Σαρκέλλαι (Sarcelles) 'Πάρε τὸν πρῶτο δρόμο δεξιά· θὰ περάσεις ἀπὸ τὸ Βιλλιερλεβὲλ (Villiers-le-Bel)· ὕστερα, θὰ γυρίσεις ἀριστερὰ, καὶ πλέον ὅλο ἴσα.

—Τώρα, Μαριάνθη, ὁποῦ θὰ κάμω πλέον κατὰ τὸ θέλημά σου, ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος, ἂς γελάσωμεν καὶ ὀλίγον, καθὼς ἐλέγαμεν προτήτερα· μὲ τὰ ὀνειροπολήματά μας. Δι' αὐτὰ δὲν ἐξοδεύει κανεὶς χρήματα, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν μὲ μαλόνεις.

—Ὤ! δι' αὐτὰ, βέβαια... Ἐλᾶτε, νὰ ἰδοῦμεν τὸ ἰδικόν σας ὀνειροπόλημα.

—Ὄχι... πρῶτα τὸ ἰδικόν σου.

—Ἔ, νὰ ἰδοῦμεν ἂν εὕρετε 'σὰν τί πράγματα μ' ἀρέσουν.

—Ναὶ, νὰ ἰδοῦμεν ἂν τὸ εὕρω ... Ἂς ὑποθέσωμεν τώρα, ὅτι αὐτὸς ὁ δρόμος ... Λέγω αὐτὸς, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ εὑρεθῶμεν εἰς αὐτόν. . .

—Ναί, ναί· τίς ἡ ἀνάγκη νὰ γυρεύωμεν μακρυά;

—Ὑπόθεσε λοιπὸν, ὅτι αὐτὸς ὁ δρόμος μᾶς ὁδηγεῖ εἰς ἕνα εὔμορφο χωριὸ, ὁποῦ πέφτει κἄμποσο παράμερα ἀπὸ τὸν δρόμον τὸν βασιλικόν.

—Ναὶ, εἶναι κανεὶς πλέον ἥσυχος.

—Αὐτὸ τὸ χωριὸ εἶν' ἐπάνω εἰς τὸν κατήφορον ἑνὸς μικροῦ βουνοῦ, καὶ φαίνουνται ἀνάμεσα δένδρα πολλά.

—Νὰ ἦν' ἐκεῖ κοντὰ κ' ἕνα μικρὸ ποτάμι.

—Ναί... νὰ ἦναι κ' ἕνα μικρὸ ποτάμι. 'Σ τὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ εὑρίσκετ' ἕνα εὔμορφο ὑποστατικό. Ἀπὸ τὸ ἕνα πλευρὸν τοῦ 'σπιτιοῦ εἶν' ἕνα χωράφι· ἀπὸ τὸ ἄλλο ἕνα ὡραῖο περιβόλι γεμάτο λουλούδια.

— Ἂς εἰποῦμεν τώρα, ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποστατικὸ εἶναι ἰδικό μου, καὶ ὅτι 'παγαίνομεν ἐκεῖ.

—Ναὶ, 'παγαίνομεν ἐκεῖ.

—Καὶ γάλα; θὰ εὑρίσκεται;

— Γάλα, λέγει! ἀνθόγαλα, καὶ αὐγὰ ὅ,τι τὰ 'γέννησεν ἡ ὄρνιθα.

— Ποῦ θὰ 'πᾶμε νὰ τὰ πάρωμε μονάχοι μας ἀπὸ τὴν φωληά...

— Μονάχοι μας, βέβαια.

—Καὶ θὰ ἐμβοῦμεν εἰς τὸν σταῦλο νὰ ἰδοῦμεν τὰς ἀγελάδες;

— Ἐννοεῖται.

—Θὰ ἰδοῦμεν κ' ἐκεῖ ὅπου ἀρμέγουν;

—Κ' ἐκεῖ ὅπου ἀρμέγουν.

—Ἀμὴ τὸν περιστεριῶνα;

— Καὶ τὸν περιστεριῶνα.

— Τί εὐτυχία!

—Ἄφησε δὰ νὰ σοῦ ἀποτελειώσω πῶς εἶναι τὸ ὑποστατικό...

— Ναὶ, ναὶ, τωόντι.

—Εὐθὺς καθὼς ἐμβαίνεις, βλέπεις ἕνα μεγάλο μαγειρειὸ διὰ τοὺς ζευγάδαις τοῦ ὑποστατικοῦ, κ' ἕνα τραπεζαρειὸ διὰ τὴν ἀγρονόμισσα.

—Τὸ 'σπίτι θὰ ἔχει παραθύρια πράσινα... εἶναι τόσον χαροποιὰ, ἔ, κύριε Ῥοδόλφε;... τὰ παραθύρια τὰ πράσινα...

Ἂς ἦναι· βάλε καὶ παραθύρια πράσινα... εἶμαι τῆς γνώμης σου κ' ἐγώ· κανένα πρᾶγμα δὲν εἶναι τόσον χαροποιὸ, ὡσὰν τὰ παραθύρια τὰ πράσινα... Τώρα, ἂς εἰποῦμεν ὅτι ἡ ἀγρονόμισσα εἶναι θειά σου.

—Ναὶ, ὅτ' εἶναι θειά μου, καὶ ὅτ' εἶναι μία γυναῖκα τοῦ Θεοῦ.

—Ναὶ, μία καλὴ γυναῖκα, ὁποῦ νὰ σὲ ἀγαπᾷ ὡσὰν κόρην της...

— Τί καλὴ θειά! τί καλὸν ὁποῦ θὰ εἶναι ν' ἀγαπᾶται κανεὶς ἀπὸ ἕνα ἄλλον!

— Θὰ τὴν ἀγαπᾷς καὶ τοῦ λόγου σου;

—Ὦ! ἀνέκραξεν ἡ Μαριάνθη συνάπτουσα τὰς χεῖρας καὶ αἴρουσα τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ ἀγαλλίασιν ἀπερίγραπτον· θὰ τὴν ἀγαπῶ!...θὰ τῆς μεταπιάνω εἰς κάθε δουλειά· εἰς τὸ ῥάψιμο, εἰς τὸ πλύσιμο, κάθε φορὰ ὁποῦ θὰ πλύνουν, εἰς τὸ δίπλωμα· θὰ κάμνωμεν μαζῆ τοὺς *πελτέδες* (μελίπηκτα) διὰ τὸν χειμῶνα· τί τὰ θέλετε, εἰς ὅλο τὸ 'νοικοκυριό... Μὴ σᾶς μέλει καὶ δὲν θὰ παραπονεθῆ ποτὲ ὅτι εἶμαι ἀκαμάτρα... Πρῶτα, τὸ πρωῒ πρωΐ...

—Πρόσμεινε δὰ, Μαριάνθη... 'ξεύρεις ὅτ' εἶσαι ἀνυπόμονη;... πρόσμεινε νὰ σοῦ ἀποζωγραφίσω τὸ 'σπίτι...

— Νὰ μοῦ ἀποζωγραφίσῃ λέγει· πῶς καταλαβαίνει κανεὶς ὅτι εἶσθε ζωγράφος! εἶπε γελῶσα ἡ Κελαϊδήστρα.

—Ἄ, τὴν μικρὴ μωρόλογη... νὰ μὴ μ' ἀφήνῃ ν' ἀποτελειώσω τὸ 'σπίτι της...

—Ἀληθινά, εἶμαι μωρόλογη· ὅμως αὐτὰ ὅλα εἶναι τόσον εὐχάριστα!... Ἔ, σᾶς ἀκούω, κύριε Ῥοδόλφε, τελειώσετε τὸ 'σπίτι τῆς ἀγρονόμισσας.

—Ἡ κάμερή σου εἶναι εἰς τὴν πρώτη πατωσιά.

—Ἡ κάμερή μου!... τί εὐτυχία! Νὰ ἰδοῦμεν τώρα τὴν κάμερή μου· νὰ ἰδοῦμε!—Καὶ πλησιάσασα ἔτι πλέον τὸν Ῥοδόλφον ἤνοιξε καλὰ καλὰ τὰ μεγάλα καὶ περίεργα ὄμματά της.

—Ἡ κάμερή σου ἔχει δύο παράθυρα ὁποῦ βλέπουν εἰς τὸ περιβόλι τῶν λουλουδιῶν, κ' εἰς ἕνα λιβάδι ὁποῦ περνᾷ ἕνα μικρὸ ποτάμι. Ἀπὸ τὸ πέρα μέρος τοῦ ποταμιοῦ φαίνετ' ἕνα βουναλάκι κατάφυτον ἀπὸ μεγάλαις καστανιαῖς, κι' ἀνάμεσα 'ς ταῖς καστανιαῖς προβάλλει τὸ *καμπαναρειὸ* τῆς ἐκκλησιᾶς.

—Τί εὔμορφα ὁποῦ εἶναι!... τί εὔμορφα, κύριε Ῥοδόλφε! Δίδει τοῦ ἀνθρώπου λαχτάρα νὰ ἦταν ἐκεῖ!

—Τρεῖς τέσσαρες εὔμορφαις ἀγελάδες εἶναι μέσα εἰς τὸ λιβάδι καὶ βόσκουν· αὐτὸ τὸ λιβάδι χωρίζεται ἀπὸ τὸ περιβόλι σου μ' ἕνα φράκτη ἀπὸ θάμνους ἀγκαθωτούς.

—Καὶ βλέπω ἀπὸ τὸ παράθυρό μου τὰς ἀγελάδες;

—Μάλιστα.

—Τὴν μίαν ἀπὸ τὰς ἀγελάδες θὰ τὴν κάμω ἀγαπημένη μου· ἔ, κύριε Ῥοδόλφε; θὰ τῆς κάμω ἕνα εὔμορφο *χαρχάλι* (χλιδῶνα), κ' ἕνα κουδουνάκι, καὶ θὰ τὴν συνηθίσω νὰ ἔρχεται νὰ τρώγῃ μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια μου.

—Τὴν συνηθίζεις· εἶναι κατάσπρη, ἀκόμη νέα, καὶ ὀνομάζεται *Καΐδω*.

—Ἡ καϋμένη! πῶς θὰ τὴν ἀγαπῶ!

—Ἄς τελειώσωμεν τὴν κάμερή σου. Ὁλόγυρα εἰς τοὺς τοίχους της εἶναι προσκολλημένο ἕνα εὔμορφο περσικὸ πανί, μὲ παρόμοια παραπετάσματα εἰς τὰ παράθυρα· μία μεγάλη τριανταφυλλιὰ κ' ἕνα ἀπέραντο αἰγιόκλημα σκεπάζουν τοὺς τοίχους τοῦ ὑποστατικοῦ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς κάμερής σου, καὶ τριγυρίζουν τὰ παράθυρά σου... ὁποῦ κάθε πρωΐ, ὀλίγον μόνον νὰ 'ξαπλώνῃς τὸ χέρι σου, θὰ μαζεύεις μίαν εὔμορφην ἀνθοδέσμην ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ αἰγιοκλήματα, μουσκευμένα ἀπὸ δροσιά.

—Ἄ, κύριε Ῥοδόλφε, τί καλὸς ζωγράφος εἶσθε!

—Τώρα, νὰ ἰδῇς καὶ πῶς θὰ περνᾷς τὴν ἡμέρα σου.

—Νὰ ἰδοῦμεν, νὰ ἰδοῦμεν καὶ πῶς θὰ περνῶ τὴν ἡμέρα μου.

—Ἡ καλή σου θειὰ θὰ ἔρχεται πρῶτα νὰ σὲ 'ξυπνᾷ φιλῶντάς σε τρυφερὰ εἰς τὸ μέτωπο· θὰ σοῦ φέρνει ἕνα ποτῆρι γάλα ζεστό, ἐπειδή, τὸ καϋμένο τὸ παιδί, εἶναι ἀδυνατισμένο τὸ στῆθός του! Θὰ σηκώνεσαι· θὰ 'παγαίνεις νὰ κάμνῃς ἕνα γύρο 'ς τὸ ὑποστατικό, νὰ ἰδῇς

τὴν Καΐδω, τὰ ὀρνίθια, τὰ περιστεράκια ὁποῦ ἀγαπᾷς, τὰ λουλούδια τοῦ περιβολιοῦ. Εἰς τὰς ἐννέα ὥρας θὰ ἔρχεται καὶ ὁ διδάσκαλός σου...

—Ὁ διδάσκαλός μου;

—Βέβαια· πρέπει δὰ νὰ μάθῃς νὰ διαβάζῃς, νὰ γράφῃς, καὶ νὰ κάμνῃς λογαριασμούς, διὰ νὰ βοηθῇς τὴν θειά σου καὶ εἰς τὰ κατάστοιχα ὁποῦ κρατεῖ διὰ τὰ εἰσοδήματα κ' ἔξοδα τοῦ ὑποστατικοῦ.

—Καλὰ λέτε, κύριε Ῥοδόλφε. Νὰ μὴν ἐνθυμοῦμαι κ' ἐγὼ τίποτε!... Πρέπει, βέβαια, νὰ βοηθῶ τὴν θειά μου καὶ εἰς τὰ γραψίματά της! —εἶπεν ἡ κόρη, καὶ τὸ εἶπε σπουδάζουσα· ἐπειδὴ τόσον ἐπροσηλώθη εἰς τὴν χαρίεσσαν εἰκόνα τῆς εἰρηνικῆς αὐτῆς ζωῆς, ὥστε ἐνόμισεν ὅτι πραγματικῶς τὴν ἔχαιρε.

—Ὕστερ' ἀπὸ τὸ μάθημα, φροντίζεις πλέον διὰ τὰ ῥαψίματα τοῦ 'σπιτιοῦ, ἢ κεντᾷς κάμμιαν εὔμορφη σκούφια (καλύπτραν) διὰ τὸν ἑαυτόν σου, ὡσὰν ὁποῦ τὰς φοροῦν αἱ χωριατοπούλαις... Εἰς τὰς δύο ὥραις, κάθεσαι εἰς τὸ γράψιμον· ὕστερα, 'βγαίνεις μαζῇ μὲ τὴν θειά σου καὶ κάμνετ' ἕνα καλὸν περίπατο· τὸ καλοκαῖρι 'παγαίνετε καὶ βλέπετε τοὺς θεριστάδες, τὸ φθινόπωρο τοὺς ζευγολάταις... Ἐκουράσθηκες... 'παίρνεις πάλι τὸν ἀνήφορο, κ' ἐπιστρέφεις εἰς τὸ 'σπίτι μὲ μιὰ καλὴν ἀγκαλιὰ χόρτα, ὁποῦ τὰ 'διάλεξες δὰ...μὲ τὸ χέρι σου, διὰ τὴν ἀγαπημένη σου τὴν *Καΐδω*.

—Ἐπειδὴ καὶ θὰ γυρίζωμεν τότε ἀπὸ τὸν κάμπον ... ψεύματα;

—Βέβαια . . . Ἐλησμόνησα ἐγώ· ἀμὴ θὰ περνᾶτε τὸ ποτάμι ἀπὸ ἕνα γεφυράκι ξύλινον ... Εἰς τὸν γυρισμό σας, (ἐπειδὴ, τί θαῤῥεῖς; θὰ εἶναι πλέον βράδυ· θὰ κοντεύουν ἑπτὰ ὥραις) ὡσὰν αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, ὁποῦ τὸ βράδυ κάμνει ψύχρα, θὰ εὑρίσκετε νὰ λαμπαδίζῃ εἰς τὸ μεγάλο μαγειρειὸ μιὰ καλὴ καλὴ φωτιά· θὰ πλησιάζεις νὰ ζεσταθῇς καὶ νὰ εἰπῇς κάμπόσα μὲ τοὺς καλοὺς ἐκείνους γεωργοὺς, ὁποῦ δειπνοῦν εὐθὺς καθὼς ἐπιστρέψουν ἀπὸ τὴν δουλειά τους· ὕστερα θὰ 'παγαίνεις καὶ τοῦ λόγου σου νὰ δειπνᾷς μαζῇ μὲ τὴν θειά. Θὰ ἔρχεται κάμμιὰ φορὰ εἰς τὸ τραπέζι σας καὶ ὁ γέρων ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ ἢ κανένας ἀγρονόμος γείτωνάς σας. Ὕστερα, θὰ κάθεσαι νὰ διαβάζῃς ἢ νὰ ἐργάζεσαι, ἐνῷ ἡ θειά σου θὰ παίζει τίποτε χαρτιὰ, διὰ νὰ περάσ' ἡ ὥρα. Ὅταν ἔλθουν αἱ δέκα, θὰ σὲ ἀσπάζεται εἰς τὸ μέτωπον, καὶ θ' ἀναβαίνεις εἰς τὴν κάμερή σου. Τὴν ἄλλην ἡμέρα, πάλιν ἀπὸ 'ξαναρχῆς.

— Μία τέτοια ζωὴ, κύριε Ῥοδόλφε, ἑκατὸν χρόνους κανεὶς νὰ ζήσῃ δὲν τὴν βαρύνεται...

— Αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε· ἀμὴ ταῖς κυριακαῖς! ἐξέχασες τὰς ἑορτάς;

— Ναὶ, τί κάμνουν αὐταῖς ταῖς ἡμέραις, κύριε Ῥοδόλφε;

—Πρῶτον ἀρχίζεις καὶ στολίζεσαι· βάζεις ἕνα εὔμορφο φουστάνι ὡσὰν ταῖς χωριατοπούλαις· κάτι νόστιμαις σκουφίτσαις ὁποῦ θὰ σοῦ 'παγαίνουν θαῦμα· ἀναβαίνεις εἰς τὸ ἀμαξάκι μαζῇ μὲ τὴν θειὰ καὶ μὲ

τὸν Γιάννη, τὸν ὑπηρέτη τοῦ ὑποστατικοῦ, καὶ 'παγαίνετε 'ς τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ· ὕστερα, τὸ καλοκαῖρι, ὅσαις φοραῖς ἦναι πανηγύρι εἰς τὰ περίχωρα, 'παγαίνεις μαζῇ μὲ τὴν θειά. Εἶσαι τόσον σύχαρη, τόσον ἁπλῆ, τόσον καλὴ 'νοικοκυραδίτσα· ἡ θειά σου σὲ ἀγαπᾷ τόσον· ὁ ἐφημέριος λέγει τόσα καλὰ διὰ λόγου σου ὅπου εὑρεθῇ, ὥστε. ὅλοι οἱ υἱοὶ τῶν τριγύρω ἀγρονόμων ἐπιθυμοῦν νὰ χορεύσῃς μαζῇ των· ἐπειδὴ μὲ τέτοιον τρόπον ἀρχίζουν πάντοτε αἱ 'πανδρειαῖς... Σιγὰ σιγὰ, παρατηρεῖς ἕναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς νέους... καὶ...

'Αλλ' ὁ Ῥοδόλφος παρατηρήσας προσεκτικώτερον τὴν Κελαϊδήστραν εἶδεν, ὅτι ἡ ταλαίπωρος κόρη ἐκράτει τοὺς κλαυθμούς της· μόλις καὶ μετὰ βίας οἱ λόγοι του εἶχον ἀποπλανήσει τὴν φαντασίαν της· ὥστε νὰ λησμονήσῃ τὸ ἐνεστώς... ἀλλ' ὅταν αἰφνιδίως ἐπανῆλθεν ὁ νοῦς της εἰς αὐτὸ, ἡ ἀντίθεσις τοῦ γελόεντος ἐκείνου ὀνείρου τὴν ἀνεκάλεσεν ὅλας τὰς φρίκας τῆς παρούσης θέσεώς της.

—Μαριάνθη, τί ἔχεις, κόρη μου;

—Ἄ! κύριε Ῥοδόλφε, χωρὶς νὰ θέλετε, μοῦ ἐπροξενήσετε λύπην πολλήν... Εἶχα πιστεύσει, ὅτι εἶναι ἀληθινὸς ἐκεῖνος ὁ παράδεισος...

—Μὰ, κόρη μου, ὁ παράδεισος αὐτὸς ὑπάρχει... Ἁμαξηλάτη, στάσου... Ἰδοὺ, κύτταξε ἂν σὲ γελῶ...

Τὸ ὄχημα ἐστάθη. Ἡ Κελαϊδήστρα ἀνήγειρε μηχανικῶς τὴν κεφαλήν· εὑρίσκοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινὸς μικροῦ. Ὁποῖος ὁ θαυμασμός της, ἡ ἔκστασίς της!... Τὸ ἐπὶ τοῦ κατηφόρου τερπνὸν χωρίον, τὸ ἀγροκήπιον, τὸ λιβάδιον, αἱ χαρίεσσαι δαμάλεις, τὸ μικρὸν ποτάμιον, αἱ καστανέαι, μακρόθεν ἡ ἐκκλησία, ὅλα ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της...οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔλλειπεν· ὡς καὶ ἡ *Καΐδω*, ὡραία δάμαλις λευκὴ, μέλλουσα εὐνοϊκὴ τῆς Κελαϊδήστρας... Ἡ ἐρατεινὴ αὕτη θέσις ἐφωτίζετο ἀπὸ λαμπρὸν ὀκτωβριανὸν ἥλιον... καὶ τὰ κιτρινοπόρφυρα φύλλα τῶν καστανεῶν ἐφαίνοντο ὡσὰν ζωγραφιστὰ ἐπάνω εἰς τὸ κυαναυγὲς τοῦ οὐρανοῦ.

—Τί λέγεις τώρα, Μαριάνθη; εἶμαι καλὸς ζωγράφος; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ μειδίαμα.

Ἡ Κελαϊδήστρα, ὡς νὰ ἔβλεπε πράγματα σχεδὸν ὑπὲρ φύσιν, τὸν ἠτένισε τότε μὲ θάμβος καὶ ἀνησυχίαν ἐνταυτῷ.

—Πῶς γίνεται, κύριε Ῥοδόλφε;... εἶναι ὄνειρον;... ἕνας φόβος μὲ κυριεύει...Πῶς! ἐκεῖνα ὁποῦ ἐλέγαμεν...

—Τίποτε, κόρη μου, τίποτε·... ἡ ἀναστάτρια ἥτις κάθητ' ἐδῶ μ' ἐβύζαξεν ὅταν ἤμουν μικρός... Σήμερα λοιπὸν τὸ πρωῒ τῆς ἔγραψα ὅτι θὰ ἔλθω νὰ τὴν ἰδῶ· ἤξευρα, βλέπεις, τὸ μέρος, καὶ σοῦ τὸ ἐπαράστηνα καθὼς ἦταν.

—Τωόντι, τωόντι! δὲν εἶναι παράξενον πρᾶγμα· εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μὲ βαθὺν στεναγμόν.

Τὸ ἀγροκήπιον ὅπου ὁ Ῥοδόλφος ὡδήγει τὴν Μαριάνθην ἔκειτο εἰς μίαν ἄκραν τοῦ χωρίου Βουκεβάλ, μοναχικῆς, ἀγνώστου καὶ μικρᾶς

παροικίας, κεκρυμμένης μεταξὺ ἰδιωτικῶν κτημάτων, καὶ δύο περίπου λεύγας ἀπεχούσης ἀπὸ τὸ Ἐκουέν. Τὸ ὄχημα, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ῥοδόλφου, κατέβη δρόμον κατωφερῆ καὶ εἰσῆλθεν εἰς μικράν τινα πάροδον ὁριζομένην ἀμφοτέρωθεν διὰ μηλεῶν καὶ κεράσων· οἱ τροχοὶ ἐκύλιον ἀψόφως ἐπὶ τάπητος ἀπὸ χλόην λεπτοτάτην καὶ βραχεῖαν. Σιωπηλὴ καὶ κατηφὴς, ἡ Μαριάνθη δὲν ἴσχυε νὰ κρύψῃ εἰς τὸν συνοδοιπόρον τὰς λυπηράς της συγκινήσεις· ὁ Ῥοδόλφος, ἐσιώπα καὶ αὐτός· ἡ συνείδησις τὸν ἔτυπτεν, ὅτι ὑπῆρξε παραίτιος τῆς μελαγχολίας της.

Μετά τινας στιγμὰς, ἡ ἅμαξα διέβη ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης θύρας τοῦ ἀγροκηπίου, ἐξηκολούθησεν ὁδεύουσα κατὰ τὸ μῆκος ἑνὸς φράκτου πεφυτευμένου μὲ πυκνὰ χαρμίλλια (charmilles) καὶ ἐστάθη τέλος πάντων ἔμπροσθεν στεγαδίου τινὸς σχηματισμένου ἀπὸ ξύλα ἀπελέκητα, ἀνεπεξέργαστα, καὶ σκεπασμένου ἀπὸ ἓν εὔρωστον κλῆμα τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα ἦσαν ἐκ τοῦ φθινοπώρου κατακόκκινα.

—Ἐφθάσαμεν· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· Δὲν χαίρεσαι;

—Τώρα ἐντρέπομαι, κύριε Ῥοδόλφε, νὰ ἰδῶ τὴν ἀγρονόμησσαν...

—Καὶ διατί, παιδί μου;

—Ἀγκαλὰ...τωόντι... ἀφοῦ δὲν μὲ γνωρίζει...

Καὶ ἡ Κελαϊδήστρα κατέπιε στεναγμόν.

Φαίνεται ὅτι ὁ Ῥοδόλφος ἐπροσμένετο ἐκεῖ, ἐπειδὴ, ἐνῷ ὁ ἁμαξηλάτης ἤνοιγε τὸ θυρίδιον τοῦ ὀχήματος, μία γυνὴ πεντηκοντούτης περίπου, ἐνδεδυμένη ὡς συνηθίζουσιν αἱ πλούσιαι ἀγρονόμοι εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων, γυνὴ φυσιογνωμίας μελαγχολικῆς, ἱλαρᾶς ὅμως καὶ φιλοφροσύνου, ἐφάνη πρῶτον ὑπὸ τὸ στεγάδιον, ἔπειτα ἐπροχώρησε πρὸς τὸν Ῥοδόλφον εὐσεβοφρόνως. Ἡ Κελαϊδήστρα ἐδίστασε νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ ὀχήματος· ἡ ὄψις της ἔγινε πορφυρᾶ.

—Χαίρετε, ἀγαθή μου κυρία Γεωργία ... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν ἀγρονόμον. Βλέπετε πόσον εἶμαι ἀκριβής ...;

Στραφεὶς δ' ἔπειτα πρὸς τὸν ἁμαξηλάτην, καὶ θέσας εἰς τὴν παλάμην του τὴν πληρομήν·—Ἐμπορεῖς νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὰ Παρίσια, ὁπόταν ἀγαπᾷς.

— Καὶ ὁ ἁμαξηλάτης, ὅστις, κοντὸς τὸ ἀνάστημα καὶ χονδρὸς, εἶχε τὸν πῖλόν του βυθισμένον μέχρις ὀφθαλμῶν καὶ τὸ πρόσωπον ὁλοκλήρως κεκρυμμένον εἰς τὴν σισύραν (γοῦναν) τοῦ περιτραχηλίου τοῦ μανδύου του, ἐγκολπίσας τὸ ἀργύριον δὲν ἀπεκρίθη τίποτε, ἀλλ' ἀνέβη πάλιν ἐπὶ τοῦ ἑδωλίου, ἐμάστιξε τὸν ἵππον, καὶ ἔγινεν ἄφαντος ἐν ῥοπῇ. Ἡ Μαριάνθη τότε, τεταραγμένη καὶ ἀνήσυχος, πλησιάζει τὸν Ῥοδόλφον καὶ τὸν λέγει κρυφίως·

—Κύριε Ῥοδόλφε, μὲ συγχωρεῖτε ... Τὸ ἁμάξι;... φεύγει;

—Φεύγει. . . .

—Καὶ τώρα, ἡ δράκαινα;

—Τί;

— Ἀμὴ πρέπει ἀπόψε νὰ γυρίσω κοντά της... Ὦ! πρέπει χωρὶς ἄλλο... ἀλλέως... θὰ μὲ στοχασθῇ κλέφτραν... Τὰ φορέματά μου εἶναι ἰδικά της... καὶ τῆς χρεωστῶ...

— Μὴ σὲ μέλει, κόρη μου· ἐγὼ μάλιστα πρέπει νὰ ζητήσω ἀπὸ σὲ συγχώρησιν....

— Διατί;

— Διότι δὲν σοῦ εἶπα ἀρχήτερα, ὅτι δὲν χρεωστεῖς πλέον τίποτε εἰς τὴν δράκαιναν... ὅτι, ἂν θέλῃς, ἠμπορεῖς νὰ μείνῃς πλέον ἐδῶ, καὶ ν' ἀφήσῃς αὐτὰ τὰ φορέματα διὰ νὰ βάλῃς ἄλλα, ὁποῦ ἔχει νὰ σοῦ δώσῃ ἡ καλή μου κυρία Γεωργία. Εἶναι σχεδὸν τοῦ ἰδικοῦ σου ἀναστήματος· θὰ λάβει τὴν καλωσύνην νὰ σοῦ δανείσῃ μίαν ἐνδυμασίαν... Βλέπεις; ἀπὸ τώρα ἤρχησε νὰ κάμνῃ *τὴν θειά.*

Ἡ Μαριάνθη δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ εἰς ὅσα ἤκουε· παρετήρει τώρα τὴν ἀγρονόμον καὶ τώρα τὸν Ῥοδόλφον.—Πῶς! ἔλεγε μὲ πάλλουσαν ἐκ τῆς συγκινήσεως φωνὴν, δὲν θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰ Παρίσια; ἠμπορῶ νὰ μείνω πλέον ἐδῶ; ἡ κυρία... μοῦ τὸ συγχωρεῖ;... εἶναι ποτὲ δυνατόν;... τὰ ὀνειροπολήματα ὁποῦ ἐκάμναμεν ἀρχήτερα...

— Ἔγιναν ἀλήθεια.

— Ὄχι, ἄ! ὄχι· τόση εὐτυχία δὲν ἠμπορεῖ... τόσα διὰ μιᾶς... Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Ῥοδόλφε, μή με γελᾶτε... ἂν μὲ γελᾶτε, θὰ μοῦ γίνῃ πολὺ κακό.

— Ἀκριβή μου κόρη, πίστευσε·—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ πραεῖαν μὲν φωνὴν, ἀλλὰ καὶ μὲ τόνον ἐνταυτῷ ἀξιοπρεπῆ, τόνον τὸν ὁποῖον ἡ Μαριάνθη παρετήρησεν εἰς αὐτὸν κατὰ πρώτην φοράν.—Πάλιν σὲ τὸ λέγω... ἂν ἀγαπᾷς, ἐμπορεῖς ἀπὸ σήμερον νὰ περάσῃς πλησίον τῆς κυρίας Γεωργίας τὴν ζωὴν ἐκείνην τὴν ἥσυχην, ἥτις πρὸ ὀλίγου σ' ἐμάγευε μὲ μόνην τὴν εἰκόνα της... Μολονότι δὲν εἶναι θεία σου, ἡ κυρία Γεωργία θέλει σὲ ἀγαπᾷ πολύ· μάλιστα, ἐμπρὸς εἰς τὰ ὄμματα τῶν ὑπηρετῶν ἐδῶ, θὰ περνᾷς ὡς ἀνεψιά της· ἐπειδὴ τὸ μικρὸν αὐτὸ ψεῦμα συμφέρει εἰς τὴν ἀξιοπρέπειάν σου... Πάλιν σὲ τὸ λέγω, Μαριάνθη, ἂν ἀγαπᾷς, ἐμπορεῖς τὰ προτητερινὰ ὀνειροπολήματα νὰ τὰ βάλῃς εἰς ἐνέργειαν. Εὐθὺς καθὼς ἀλλάξεις φορέματα καὶ γίνῃς ὡσὰν μία μικρὴ ἀγρονόμησσα (ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος χαμογελῶν) θέλομεν σὲ ὑπάγει νὰ ἰδῇς τὴν *Καΐδω*, μίαν ἄσπρην, εὔμορφην ἀγελάδα, ἥτις πλέον ἄλλο δὲν προσμένει παρὰ τὸ χαρχάλι ὁποῦ τῆς ἔταξες... Παγαίνομεν καὶ εἰς τὰ περιστέρια, τοὺς φίλους σου, διὰ νὰ γνωρισθῇς καὶ μαζῇ των· ἀπ' ἐκεῖ περνῶμεν αὐτοῦ ὅπου ἀρμέγουν· τέλος πάντων περιδιαβάζομεν ὅλον τὸ ἀγροκήπιον· ἐπιθυμῶ νὰ γίνουν ὅλα ὅσα σοῦ ὑπεσχέθην.

Ἡ Μαριάνθη συνῆψε τὰς χεῖράς της μὲ δύναμιν. Ἡ ἔκπληξις, ἡ χαρὰ, ἡ εὐγνωμοσύνη, τὸ σέβας, ὅλα ταῦτα ἐνεφαίνοντο ἐπὶ τῆς ἀγγελικῆς μορφῆς της· οἱ ὀφθαλμοί της ἐνεπλήσθησαν δακρύων...

ἀνεφώνησε·—Κύριε Ῥοδόλφε! εἶσθε λοιπὸν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ κάμνετε τόσα καλὰ εἰς τοὺς δυστυχησμένους, χωρὶς νὰ τοὺς γνωρίζετε, καὶ ὁποῦ τοὺς γλυτόνετε ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν καὶ ἀπὸ τὰς ταλαιπωρίας!!!

—Ἄκουσε, παιδί μου, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος μὲ μειδίαμα μελαγχολικὸν, ἀνεκφράστου ἀγαθωσύνης ἔμπλεων· ἂν καὶ ἦμαι ἀκόμη νέος, ὑπέφερα ὅμως πολλά· ἔχασα μίαν κόρην ἥτις τώρα ἤθελεν ἔχει τὴν ἡλικίαν σου... Ἐκατάλαβες διατὶ πονῶ ἐκείνους ὁποῦ πάσχουν... καὶ μάλιστα ἐσένα; Μαριάνθη, ἢ καλήτερον *Μαρία*, 'πήγαινε μαζῇ μὲ τὴν κυρίαν Γεωργίαν... Ναὶ, *Μαρία*, εἰς τὸ ἑξῆς ἔχε αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὸ γλυκὺ καὶ χαριτωμένον ὡσὰν ἐσέ! Πρὶν ἀναχωρήσω ὁμιλοῦμεν πάλιν μαζῇ, ἔπειτα σὲ ἀποχαιρετῶ, εὐτυχὴς... ὅτι σ' ἀφήνω χαρουμένην.

Ἡ Μαριάνθη, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ τι, ἔκαμψεν ὀλίγον τὰ γόνατά της, ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ, πρὶν αὐτὸς προφθάσῃ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ, ἐκείνη ἔφερεν αὐτὴν εὐλαβῶς εἰς τὰ χείλη της μὲ χάριν καὶ σεμνότητα πολλήν· ἐπομένως ἠκολούθησε τὴν κυρίαν Γεωργίαν, ἥτις τὴν ἔρριπτε βλέμματα πλήρη στοργῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

ΜΟΥΡΦ ΚΑΙ ΡΟΔΟΛΦΟΣ.

Ὁ Ῥοδολφος κατευθύνθη πρὸς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀγροκηπίου, ὅπου εὗρε τὸν μεγαλόσωμον ἄνδρα, ὅστις ἦλθε χθὲς τὸ ἑσπέρας μὲ σχῆμα ἀνθρακέως καὶ τὸν εἰδοποίησε περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Τὼμ καὶ τῆς Σάρας. Οὗτος ὠνομάζετο Μούρφ· ἦτο πεντηκοντούτης περίπου· φαλακρός· ὑπεράνω τῶν κροτάφων εἶχε σπάνιά τινα βοστρυχώδη μαλλία, πυῤῥόξανθα τὸ χρῶμα, καὶ ἀνάμικτα μὲ τρίχας λευκάς. Τὸ εὐρὺ καὶ εὔχρουν πρόσωπόν του ἦτον ὅλον ξυρισμένον, ἐκτὸς γενείων τινῶν πυῤῥῶν, μὴ καταβαινόντων χαμηλότερα τῶν ὠτίων, καὶ προχωρούντων εἰς σχῆμα ἡμισελήνου ἐπὶ τῶν στρογγύλων του παρειῶν. Ὁ Μοῦρφ, μολονότι προβεβηκὼς καὶ σωματώδης, ἦτον εὐκίνητος καὶ εὔρωστος. Εἶχε φυσιογνωμίαν φλεγματικὴν, ἀλλ' ἐφαίνετο ἀγαθὸς καὶ γενναῖος ἐνταυτῷ. Ἐφόρει λαιμοδέτην λευκόν· τὸ ἐσωκάρδιον καὶ τὸ ἔνδυμά του (habit) ἦσαν μαῦρα ἀμφότερα καὶ μακρά· ἡ περισκελίς του φαιοπρασίνη· ὁμόχροοι αἱ κνημίδες του, ἀνέβαινον μέχρι τῶν γονάτων. Αὕτη ἡ ἐνδυμασία καὶ τὸ ἀῤῥενωπὸν εἶδος τοῦ Μοῦρφ, ἀνεκάλουν τὸν ἐντελῆ τύπον ἐκείνων τοὺς ὁποίους οἱ Ἄγγλοι ὀνομάζουσιν *εὐπατρ-αγρονόμους*· καθὼς ἦτο πραγματικῶς Ἄγγλος καὶ εὐπατρίδης (*squire*), ἀλλ' ὄχι ἀγρονόμος.

Καθ' ἣν λοιπὸν στιγμὴν ὁ Ῥοδόλφος εἰσήρχετο εἰς τὴν αὐλὴν, ὁ Μοῦρφ ἔθετεν εἰς τὸν σάκκον μικροῦ τινος ὀχήματος ζεῦγος πιστολῶν, ἀφοῦ τὰς ἐσπόγγισεν ἐπιμελῶς.

— Τί διάβολον τὰς χρειάζεσαι τὰς πιστόλας; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Αὐτὸ πλέον ἐγὼ τὸ ἐξεύρω, ὑψηλότατε· εἶπεν ὁ Μοῦρφ καταβαίνων ἐκ τῆς ἀναβάθρας τοῦ ὀχήματος. Φροντίζετε διὰ τὰς ὑποθέσεις σας, καὶ ἐγὼ διὰ τὰς ἰδικάς μου.

— Δι' ὁποίαν ὥραν παρήγγειλες τοὺς ἵππους;

— Ὡς διετάξετε· Ὅταν ἀρχίσῃ νὰ νυκτώνῃ.

— Πότε ἦλθες; τὸ πρωΐ;

— Εἰς τὰς ὀκτώ. Ἡ κυρία Γεωργία ἔλαβε καιρὸν νὰ ἑτοιμάσῃ ὅλα.

— Ὡσὰν δυσαρεστημένος μὲ φαίνεσαι... τί ἔχεις ἐναντίον μου;

— Δὲν ἠδύνασθε, ὑψηλότατε, νὰ πράττετε τὰ αὐτὰ, χωρὶς νὰ ῥιψοκινδυνεύετε τόσον;

— Ἀλλὰ πῶς! Ἂν δὲν λάβω τὰ φορέματα, τὰ ἤθη καὶ τὴν γλῶσσαν

τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους θέλω νὰ γνωρίσω, ἐκτιμήσω καὶ κρίνω, πῶς ἄλλως νὰ πράξω, ὥστε νὰ μή με νομίσουν ὕποπτον ;

—Ἐντοσούτῳ, ὑψηλότατε, χθὲς τὸ ἑσπέρας, εἰς τὴν κατηραμένην ἐκείνην ὁδὸν τῆς παλαιᾶς Χώρας, ὅπου ἐπήγαμεν ν' ἀνακαλύψωμεν τὸν *Κοκκινοχέρην*, ἴσως μάθωμέν τι ἀπ' αὐτὸν περὶ τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ τῆς κυρίας Γεωργίας ...ἴδετε ; ἡ ὑψηλότης σας ἐπαλαίετε μὲ τὸν ἄλλον ἐκεῖνον κακότροπον, ὅστις εὑρέθη αἰφνιδίως ἐμπρός σας, κ' ἐγώ ;... φοβούμενος μὴ τύχῃ καὶ σᾶς παροργίσω διὰ τῆς παρακοῆς μου, ἐκαθήμην κ' ἔβλεπα μόνον ἀπὸ μακράν.

—Ὅ ἐστι, κύριε Μοὺρφ, ἐδιστάζετε διὰ τὴν ἀνδρίαν μου...

—Κατὰ δυστυχίαν μ' ἐφέρετε εἰς θέσιν νὰ γνωρίσω, ὅτι δὲν εἶσθαι ἄμοιρος τοιαύτης. Χάρις τῷ Θεῷ, Φλάτμαν ὁ γερμανὸς, σᾶς ἔμαθε τὴν ξιφομαχίαν· ὁ Κρὰββ ἀπὸ Ῥαμσγάτην, τὴν πυγμαχίαν· ὁ Παρισιανὸς Λακοὺρ, σᾶς ἐδίδαξε τὴν ῥαβδομαχίαν, λαξμαχίαν (le chausson) καὶ τὴν γλῶσσαν τὴν ἀργοτικήν· ὅλα ταῦτα ἦσαν ἀναγκαῖα διὰ τὰς κινδυνώδεις ἐκδρομάς σας· κτυπᾶτε διὰ τῆς πιστόλας πετῶσαν τὴν χελιδόνα· εἶσθε ἀτρόμητος· ἔχετε μεῖς χαλυβδίνους· μολονότι ἐλαφρὸς καὶ ῥαδινὸς, εἶμαι βέβαιος, μὲ καταπονεῖτε... Ὦ! ὑπερβέβαιος...

— Λοιπὸν, τί φοβεῖσαι ;

—Ἐπιμένω, ὑψηλότατε, ὅτι εἶναι ἀνοίκειον νὰ ἐκτίθεσθε εἰς τὸν τυχόντα *χαμάλην*. Μὴ νομίσητε ὅτι σᾶς τὸ λέγω, ἐπειδὴ λυποῦμαι γνώριμόν μου τινὰ γηραλέον εὐπατρίδην νὰ μαυρίζῃ τὸ πρόσωπόν του καὶ νὰ γίνεται ὡσὰν Βεελζεβούλ... Μ' ὅλας μου τὰς ἄσπρας τρίχας, τὸ πολύσαρκον σῶμα καὶ τὴν σοβαρότητα, ἐγινόμην, ὄχι τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες χορεύουν εἰς τὸ σχοινὶ, ἂν μοῦ ἐλέγετε ὅτι εἴχετε χρείαν. Ἀλλ' ἐπιμένω εἰς ὅ,τι σᾶς εἶπα.

—Ἐπιμένεις... Ὦ! τὸ γνωρίζω, γέρων Μούρφ μου· ὅταν μία ἰδέα σκαλώσῃ εἰς τὸ κρανίον σου τὸ σιδηροῦν, ὅταν ἡ ἀφοσίωσις βάλῃ ῥίζαν εἰς τὴν γενναίαν καὶ σταθερὰν καρδίαν σου, ὁ διάβολος πρέπει νὰ καταλύσῃ τὰ ὀδόντια καὶ τὰ ὀνύχιά του διὰ νὰ σοῦ τὴν ἀποσπάσῃ...

— Μὲ κολακεύετε, ὑψηλότατε· κἄτι μελετᾶτε πάλιν...

— Τὴν εὐγενείαν σου μή σε μέλει...

— Ἀκρισίαν τινὰ, βέβαια.

— Πτωχὲ Μοὺρφ, χάνεις τοὺς λόγους σου εἰς μάτην.

— Πῶς ;

— Ἰδοὺ ἐγὼ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς στιγμάς μου τὰς πλήρεις σεμνοπρεπείας καὶ εὐχαριστήσεως... εἶμαι, βλέπεις, ἐδῶ...

— Εἰς ἕνα τόπον ὅπου ἐπράξετ' εὐεργεσίαν· τὸ γνωρίζω· τὸ *παραδειγματικὸν ἀγροκήπιον* τὸ ὁποῖον ἐσυστήσετε εἰς τὸ μέρος τοῦτο, πρὸς ἀμοιβὴν, ὁδηγίαν καὶ ἐνθάῤῥυνσιν τῶν φιλοπόνων γεωργῶν εἰς τὰ περίχωρα, εἶναι μέγα καλόν. Ἄλλοι καταγίνονται συνήθως εἰς τὸ νὰ βελτιοῦσι τὰ ζῶα· ἡ ὑψηλότης σας τοὺς ἀνθρώπους ... ἀξιόλογα... Διευθυντὴν τοῦ καταστήματος τούτου διωρίσετε τὴν κυρίαν Γεωργίαν·

ἄριστα ... Εὐγενὴς, γενναία γυνή! ... ἄγγελος ἀρετῆς ... σύμφημι... Ἡ καρδία μου μαλάσσεται δυσκόλως· αἱ δυστυχίαι πλὴν αὐτῆς μοῦ ἀπέσπασαν δάκρυα ... Ὅλα ἅγια, δίκαια ... Ἀλλ' ἡ νέα πάλιν αὐτὴ πελάτις σας ... Ἔ ... ἄς τ' ἀφήσωμεν...

— Τί;

— Ἡ ὑψηλότης σας κάμνετε ὅ,τι ἀγαπᾶτε...

— Κάμνω ὅ,τι εἶναι δίκαιον, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πειραχθεὶς ὀλίγον.

— Ὅ,τι φρονεῖτε ἡ ὑψηλότης σας ὡς δίκαιον...

— Ὅ,τι εἶναι δίκαιον ἐνώπιον Θεοῦ καὶ τῆς συνειδήσεώς μου, σὲ λέγω· ἐπανέλαβε θυμοειδῶς ὁ Ῥοδόλφος.

— Ἀφήσατε, ὑψηλότατε· δὲν θέλομεν συμφωνήσει ποτέ... Ἄλλην ὁμιλίαν...

— Ὄχι, ὄχι· σᾶς διατάττω, κύριε, νὰ ὁμιλήσητε ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ἀνεφώνησε δεσποτικῶς ὁ Ῥοδόλφος.

— Δὲν μοῦ συνέβη πώποτε νὰ μὲ διατάξῃ ἡ Ὑμετέρα Βασιλικὴ Ὑψηλότης νὰ σιωπήσω ... ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλει τώρα μὲ διατάξει νὰ ὁμιλῶ· ἀπεκρίθη ὁ Μοὺρφ σεμνοπρεπῶς.

— Κύριε Μούρφ!!! ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ τόνον θυμοῦ αὔξοντος.

— Λέγετε, ὑψηλότατε!

— Τὸ γνωρίζετε, κύριε, ὅτι δὲν ἀγαπῶ τὰς ἀποσιωπήσεις!

— Ζητῶ τὴν συγγνώμην τῆς Υ. Β. Υ. πλὴν ἡ ἀποσιώπησις μὲ συμφέρει! εἶπεν ἀποτόμως ὁ Μοὺρφ.

— Ἐταπεινώθην μὲ σᾶς μέχρι τῆς οἰκειότητος· ἔπρεπε καὶ σεῖς, κύριε, ν' ἀνυψωθῆτε μέχρι τῆς εἰλικρινείας.

Ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις τὸ ἡγεμονικὸν τῆς φυσιογνωμίας τοῦ Ῥοδόλφου προφέροντος τὸν τελευταῖον λόγον.

— Εἶμαι πρεσβύτης, εἶμ' εὐπατρίδης· ἡ Υ. Β. Υ. δὲν ἥρμοζε νὰ μὲ ὁμιλῇ οὕτω πῶς.

— Σιωπή! ...

— Ὑψηλότατε! ...

— Σιωπή! ...

— Εἶναι ἄδικον τώρα ν' ἀναγκάζῃ ἡ Υ. Β. Υ. ἕνα τίμιον ἄνθρωπον ν' ἀναπολῇ τὰς ὑπηρεσίας ὅσας ἀπέδωκεν ... εἶπεν ὁ εὐπατρίδης.

— Τὰς ὑπηρεσίας σας; δὲν σᾶς τὰς πληρόνω, βλέπεις, μυριοτρόπως!

Ὁ λόγος οὗτος ἦτο σκληρός· πολὺ ἐξηυτέλιζε τὸν Μοὺρφ· *νὰ ὑπηρετῇ διὰ μισθὸν*, ὡς οἱ ἰδιῶται! Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος δὲν ἐννόει τοῦτο, ἀλλ' ὁ Μοὺρφ τὸ ἐξέλαβε κατὰ γράμμα· κατεκοκκίνησεν· ἔφερε τοὺς δύο του γρόνθους ὡς διὰ σπασμοῦ συνεσφιγμένους ἐπὶ τοῦ μετώπου του, ἀπὸ σπαραξικάρδιον ἀγανάκτησιν κυριευθείς. Ἀλλ' ὡς ἐξ ἀπροόπτου τινὸς ἀντικρούσεως, ῥίψας μετὰ ταῦτα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ Ῥοδόλφου ἡ εὐγενὴς τοῦ ὁποίου μορφὴ διέμενεν εἰσέτι ταραγμένη ἐκ τῆς δυσαρεσκείας, τὸν εἶπε μετὰ φωνῆς ἐμπαθοῦς, ἕνα στεναγμὸν καταπιὼν οἰκτείρμονα· — Συνέλθετε, ὑψηλότατε, εἰς τὸν ἑαυτόν σας!... παραφέρεσθε!...

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐκορύφωσαν τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Ῥοδόλφου· τὰ ὄμματά του ἐξήστραψαν ἀγρίως· τὰ χείλη του ἐλευκάνθησαν. Προχωρήσας πρὸς τὸν Μοὺρφ μὲ χειρονομίαν ἀπειλητικὴν ἀνέκραξε·—Τί!... τολμᾷς!...

Ὁ δὲ Μοὺρφ ὠπισθοπόρησε κραυγάζων ὡς ἀκουσίως·—Ὑψηλότατε, ὑψηλότατε! Ἐνθυμηθεῖτε τὴν 13 Ἰανουαρίου!

Μαγικὴ ὑπῆρξεν ἡ εἰς τὸν Ῥοδόλφον ἐπενέργεια τῶν λέξεων αὐτῶν· ἀπὸ τοῦ προσώπου του ἀπέδρα ἐν ῥοπῇ τὸ θυμοειδὲς ὕφος. Ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Μοὺρφ, ἔκλινε τὴν κεφαλήν· μετὰ δέ τινα στιγμὴν σιγῆς, τὰ χείλη του ἐψιθύρισαν.—Ἆ! κύριε, κύριε, εἶσθε σκληρός... Ἐνόμιζα ἐντοσούτῳ, ὅτι ἡ μετάνοιά μου... οἱ ἔλεγχοί μου!... Καὶ τώρα πάλιν ἀπὸ σᾶς!... ἀπὸ σᾶς!...

Ὁ Ῥοδόλφος δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ· ἡ φωνή του ἐξέλειπε· κατεκάθησεν ἐπὶ πέτρας τινός, καὶ ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς δύο του χεῖρας.

—Ὑψηλότατε, ἀνεφώνησε περίλυπος ὁ Μοὺρφ, ἀγαθέ μου κύριε, συγχωρήσατέ με· συγχωρήσατε τὸν πιστὸν καὶ γέροντα Μούρφ. Μ' ἔφυγεν ἀπὸ τὰ ὀδόντια, διότι δὲν ἴσχυον πλέον νὰ τὸ ἀποσιωπήσω... Ἐφοβήθην, μάρτυς μου ὁ Κύριος, ὄχι διὰ τὸν ἑαυτόν μου... ἀλλὰ δι' ὑμᾶς...τὰς συνεπείας τοῦ θυμοῦ σας...τὸ εἶπα χωρὶς ἀγανάκτησιν· ὄχι διὰ νὰ ἐπιπλήξω, ἀλλ' ἀκουσίως μου· τὸ εἶπα οἰκτείρων... Ὑψηλότατε, ἡμάρτησα ὅτι συνερίσθην...Θεέ μου! τίς ἄλλος γνωρίζει τὰ ἰδιώματά σας καλήτερον ἐμοῦ, ὅστις δὲν σᾶς ἔλλειψα ἐκ τοῦ πλησίον ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας σας!... Πρὸς χάριν, εἰπῆτέ μου... συγχωρήσατέ με, ὅτι σᾶς ἀνεπόλησα τὴν ἀπαισίαν ἡμέραν ἐκείνην... Ἀλλοίμονον! τόσα ἐπράξετε πρὸς ἐξιλασμόν!....

Ὁ Ῥοδόλφος ἤγειρε τὴν κεφαλήν· ἦτο δὲ ὠχρότατος· καὶ εἶπε πρὸς τὸν φίλον του μετὰ φωνῆς γλυκείας καὶ περιλύπου·—Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ, γηραιέ μου φίλε· σ' εὐχαριστῶ, ὅτι μ' ἕνα λόγον ἀπέσβεσες τὸν ὀλέθριόν μου θυμόν· ἐγὼ δὲν σὲ ζητῶ συγγνώμην δι' ὅσα εἶπα πικρά· γνωρίζεις σύ, ὅτι *ἡ καρδία ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὰ χείλη*, καθὼς λέγουν οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι τῆς πατρίδος μας. Παρεφέρθην· ἂς τ' ἀφήσωμεν.

—Τί δυστύχημα! τίς οἶδε πόσος πάλιν καιρὸς θέλει παρέλθει μέχρις οὗ γελάσουν τὰ χείλη σας... Ἐνῷ ὁ διακαέστερός μου πόθος εἶναι νὰ σᾶς ἴδω ἐξελθόντα τῆς κατηφείας ἐκείνης...σᾶς βυθίζω πάλιν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς μωρᾶς μου συνερίσεως! Τί λοιπὸν ὠφελεῖ νὰ ἦναί τις φιλήσυχος ἄνθρωπος καὶ νὰ ἔχῃ τὰς ἄσπρας τρίχας, ἀφοῦ δὲν στέργει οὐδ' ὑπομένει ν' ἀκούσῃ μίαν ἐπίπληξιν ἀδέσποτον!

—Ἂς ἦναι πλέον!...ἐσφάλαμεν καὶ οἱ δύο, γηραιέ μου φίλε, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἱλαρυνόμενος· ἂς τὰ λησμονήσωμεν... Τί ἐλέγαμεν προτήτερα... Ἐπαινοῦσες ἐν παρόδῳ τὴν σύστασιν τοῦ ἀγροκηπίου τούτου καὶ τὴν πρὸς τὴν κυρίαν Γεωργίαν συμπάθειάν μου... Συνομολογεῖς καὶ σύ...πῶς; ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη, μόνον διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὰς συμφορὰς της ἦτον ἀξία ἐξαιρέτου συμπαθείας, πολὺ μᾶλλον ἐνῷ συγγε-

νεύει καὶ μὲ τοὺς Δ' Ἀρβὶλλ, οἰκογένειαν πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ πατήρ μου αἰώνιον ἐχρεώστει εὐγνωμοσύνην...

— Τὰς πρὸς τὴν κυρίαν Γεωργίαν εὐεργεσίας τῆς ὑψηλότητός σας εἶδον πάντοτε μ' εὐχαρίστησιν.

— Θαυμάζεις μόνον διὰ τὴν συμπάθειάν μου πρὸς τὴν ἀποπλανημένην αὐτὴν κόρην...πῶς;

— Ὑψηλότατε, σᾶς παρακαλῶ...ἔσφαλον...ἔσφαλον...

— Ὄχι...Καταλαμβάνω· τὰ φαινόμενα σὲ ἠπάτησαν... βέβαια. Ἐπειδὴ ὅμως γνωρίζεις τὴν ζωήν μου...ὅλην μου τὴν ζωὴν...καὶ ἐπειδὴ πιστῶς καὶ καρτεροψύχως καθίστασαι συναρωγός μου εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ἐξιλασμοῦ τὸν ὁποῖον προεθέμην... ἔχω χρέος, ἢ μᾶλλον, ἡ πρὸς σέ μου εὐγνωμοσύνη ἀπαιτεῖ, νὰ σὲ πληροφορήσω, ὅτι δὲν πράττω ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε...

— Τὸ γνωρίζω, ὑψηλότατε.

— Γνωρίζεις τὴν ἰδέαν μου περὶ τοῦ καλοῦ τὸ ὁποῖον χρεωστεῖ νὰ πράττῃ πᾶς ἄνθρωπος ὅστις συγκατέχει τὸ *εἰδέναι*, τὸ *βούλεσθαι* καὶ τὸ *δύνασθαι*... Ὅταν συντρέχω ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς ἀξιοτίμους καὶ ἐγνωσμένους,...πράττω καλά. Ὅταν προσπαθῶ ν' ἀνακαλύψω ἀνθρώπους οἵτινες ἀντιπαλαίουν ἐντίμως καὶ ἀόκνως μὲ τὴν πενίαν, καὶ ἔρχωμαι εἰς βοήθειάν των, ἐνίοτε κρυφίως των... ὅταν ἐγκαίρως προλαμβάνω τὴν ἔνδειαν, ἢ τὸν ἐξευτελισμὸν, ὅστις παρασύρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἔγκλημα...πράττω καλήτερα. Ὅταν βελτιώνω τινὰ ὀφθαλμοφανῶς αὐτοῦ, ὅταν ἐπαναγάγω εἰς τὸν ἔντιμον βίον ἐκείνους οἱ ὁποῖοι διέσωσαν ἔτι ἀμόλυντα αἰσθήματά τινα εὐγενῆ· καὶ πῶς τὰ διέσωσαν! ἐν τῷ μέσῳ τῆς περιφρονήσεως μὲ τὴν ὁποίαν τοὺς στιγματίζουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι· ἐν τῷ μέσῳ τῆς πενίας ἡ ὁποία τοὺς καταβιβρώσκει, καὶ τῆς διαφθορᾶς ἥτις τοὺς περικυκλοῖ!... διὰ νὰ ἐπιτύχω δὲ τὴν σωτηρίαν των, δὲν δειλιῶ τελείως μήπως κολλήσω κ' ἐγὼ ἐκ ταύτης τῆς πενίας, διαφθορᾶς, λέπρας...πράττω ἀκόμη καλήτερα. Ὅταν καταδιώκω μὲ ἄσπονδον ἀπέχθειαν, ἀδυσωπήτως, τὴν κακίαν, τὴν ἀτιμίαν, τὸ ἔγκλημα, ὅπου τ' ἀπαντήσω...ἄς ἕρπουσιν εἰς τὸν βόρβορον, ἢ ἄς ἦν' ἐνθρονισμένα ἐπὶ βύσσου καὶ πορφύρας...πράττω δικαιοσύνην... Ἀλλ' ὅταν τυφλῶς συντρέχω τὴν πενίαν· ὅταν πορνεύω καὶ καπηλεύω τὴν ἐλεημοσύνην καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν, βοηθῶν ἀνάξια ὄντα καὶ ἀσυνείδητα... πράττω φρικτὴν ἀσέβειαν, ἱεροσυλίαν, δὸς εἰπεῖν. Ἐμπνέω δισταγμὸν περὶ Θεοῦ· ἐνῷ ὁ ἐλεῶν ὀφείλει ἐξ ἐναντίας νὰ ἐμπνέῃ θεοσέβειαν εἰς τὸν ἐλεούμενον.

— Τὸ νόημά μου, ὑψηλότατε, δὲν ἦτο, ὅτι εὐηργετήσετε ἀναξίως.

— Ἀκόμη ἕνα λόγον, γηραιέ μου φίλε... Τὸ γνωρίζεις· τό τέκνον τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον καθημέραν θρηνῶ· τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον ἤθελε μ' εἶσθαι τοσούτῳ μᾶλλον προσφελὲς, ὅσον ἡ Σάρα, ἡ ἀναξία του μήτηρ, ἐφάνη πρὸς αὐτὸ ἀφιλόστοργος, ἤθελεν ἔχει τώρα τὴν ἡλικίαν τοῦ δυστυχοῦς αὐτοῦ πλάσματος· πεπερασμένα τὰ ἔτη δεκαέξ. Προσέτι

γνωρίζεις, ὅτι ὁσάκις ἴδω κόρην τῆς ἡλικίας ταύτης, εἰς τῆς ψυχῆς μου τὰ βάθη ἀπεριόριστος ἀμέσως στοργὴ πρὸς αὐτὴν ἀναφύεται....

— Εἶναι ἀληθὲς, ὑψηλότατε... ὤφειλον βέβαια νὰ συμπεράνω καὶ τὸ πρὸς τὴν κόρην αὐτὴν αἴσθημά σας!... Περιπλέον εἶναι καὶ ἔμμεσος λατρεία πρὸς τὸν Θεὸν τὸ νὰ συντρέχωμεν οἱονδήποτε δυστυχῆ.

— Ναὶ, φίλε μου... ὅταν ὁ δυστυχὴς ἦναι ἄξιος συνδρομῆς· καὶ ὡς τοιοῦτον σὲ φέρω τὴν κυρίαν Γεωργίαν, ἥτις, ἀνατραφεῖσα ἀπὸ μητέρα ἐνάρετον καὶ εὐσεβῆ, ποτὲ δὲν ἐξετράπη τῶν καθηκόντων της· ποτέ!!! καὶ διεξῆλθε γενναίως τὰ πάνδεινα... Ἀλλὰ ! δὲν εἶναι ἐξαίρετος ἔμμεσος λατρεία πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ ν' ἀναρπάσῃ τις ἐκ τοῦ βορβόρου μίαν ἀπὸ τὰς σπανίας φύσεις τὰς ὁποίας ηὐδόκησεν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ στολίσῃ;... Δὲν ἀξίζει καὶ ἡ δυστυχὴς αὐτὴ κόρη, ὄχι μόνον εὐσπλαγχνίαν, ἀλλὰ καὶ σέβας...ναὶ,σέβας·διότι ἐγκαταλειφθεῖσα εἰς μόνην τὴν φύσιν... διότι στρεβλωθεῖσα, φυλακισθεῖσα, ἐξευτελισθεῖσα, ῥερυπωθεῖσα, διέσωσεν ἀσπίλως εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς της τὰ εὐγενῆ σπέρματα, ἅτινα ἐνέσπειρεν ὁ Θεός! Νὰ τὸ ἤκουες τὸ ταλαίπωρον πλάσμα... εἰς τὴν πρώτην εὐμενῆ λέξιν τὴν ὁποίαν ἐπρόφερα, εἰς τὸν πρῶτον τίμιον καὶ φιλικὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἤκουσε... πῶς τὰ ἀρεστότερα προτερήματα, αἱ ἀθωότεραι ἐπιθυμίαι, αἱ τρυφερώτεραι, αἱ ποιητικώτεραι ἰδέαι σωρηδὸν ἐξύπνησαν εἰς τὴν ἀφελῆ ψυχήν της, ἀπαράλλακτα καθὼς τὸ ἔαρ ἀνοίγονται εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀκτῖνα τ'ἄγρια τῶν λειμόνων ἀνθύλλια!... Εἰς τὴν μετὰ τῆς Μαριάνθης βραχεῖαν συνομιλίαν μου, ἀνεκάλυψα εἰς αὐτὴν θησαυροὺς ἀγαθωσύνης, χάριτος καὶ σοφίας· σοφίας, γηραιὲ Μούρφ. Μειδίαμα ἀνέβη εἰς τὰ χείλη μου καὶ δάκρυ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅτε, — καὶ νὰ ἴδῃς μὲ τί στωμυλίαν καὶ μὲ τί λογικήν! — μ' ἀπέδειξεν, ὅτι ὤφειλον νὰ οἰκονομῶ δύο φράγκα τὴν ἡμέραν, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης στενοχωρίας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπωλείας. Τὸ δυστυχὲς, ἔλεγεν αὐτὰ μὲ τόσην σοβαρότητα καὶ περίνοιαν! τόσον γλυκεῖαν εὐχαρίστησιν ᾐσθάνετο δίδουσά μοι φρόνιμόν τινα συμβουλὴν, τόσην τέρψιν ὅταν τὴν ὑπεσχόμην νὰ συμμορφωθῶ!... Ἐσυγκινήθην... ὤ! μέχρι δακρύων... Ἀλλὰ καὶ σὺ, βλέπω, ἐμαλάχθης, γηραιὲ φίλε μου.

— Τῳόντι, ὑψηλότατε, ... αὐτὸ, ὅτι σᾶς παρεκίνει νὰ οἰκονομῆτε δύο φράγκα τὴν ἡμέραν, ὑπολαμβάνουσα ὅτι ὡμίλει πρὸς τεχνίτην ... ἀντὶ νὰ σᾶς προκαλέσῃ νὰ ἐξοδεύετε δι' αὐτὴν ... τοῦτο, ἐν ἀληθείᾳ, μὲ κινεῖ εἰς συμπάθειαν.

— Σιώπαινε· ἔρχεται ἡ κυρία Γεωργία μετὰ τῆς Μαρίας... Ἂς ἑτοιμάσωσιν ἐντοσούτῳ τὰ πρὸς ἀναχώρησίν μας· πρέπει ἀπόψε νὰ φθάσωμεν εἰς Παρισίους ἐνωρίς.

Χάρις εἰς τὴν εὐαρέστησιν τῆς κυρίας Γεωργίας, ἡ Μαριάνθη κατέστη ἀγνώριστος. Κομψὴ καλύπτρα ἐπὶ τὸ χωρικὸν, καὶ δύο πλεξίδες πλατύταται ἀπὸ ξανθὰ μαλλία, περιέβαλλον τὴν παρθενικήν της μορφήν. Μέγα στηθόπανον λευκὸν, λεπτοϋφὲς, ἐσταυροῦτο ἐπὶ τῶν στέρ-

νων της· αἱ δὲ ἄκραι αὐτοῦ ἐχάνοντο ὑπὸ τὸ μέχρι μέσου στήθους ἀναβαῖνον τετράγωνον περίζωμα κοντῆς ποδιᾶς, ἀπὸ ὕφασμα *ταφφετᾶ*, κυανᾶς καὶ ῥοδοχρόους ἀντανακλάσεις κυματίζον. Ἡ μάλλινος ἐσθής της, ἡ φαιὰ, ἔπρεπεν ὡσὰν νὰ ἐκόπη δι' αὐτήν.

Ἡ φυσιογνωμία της εἶχέ τι μελετητικόν. Ὑπάρχουσιν ἀγαλλιάσεις βυθίζουσαι τὴν ψυχὴν εἰς εἶδος μελαγχολίας ἀνεκλαλήτου. Δὲν ἠπόρησεν ὁ Ῥοδόλφος, ὅταν εἶδε τὴν σκυθρωπότητα τῆς Μαριάνθης· τὸ ἐπρόσμενεν. Ἂν τὴν ἔβλεπε φαιδρὰν καὶ λάλον, δὲν ἤθελε συλλάβει τοσοῦτον ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ αὐτῆς. Εἰς τῆς κυρίας Γεωργίας πάλιν τὸν σπουδαῖον καὶ καρτερικὸν χαρακτῆρα διέκρινέ τις τὰ ἴχνη πολυχρονίων ὀδυνῶν· ἡ γυνὴ αὕτη, ἀπὸ τοῦ νῦν παρετήρει τὴν Μαριάνθην μὲ σχεδὸν μητρικὴν εὐμένειαν καὶ στοργήν· τοσοῦτον θελξίνους ἦτον ἡ τῆς κόρης ταύτης γλυκύτης!

—Ἰδοὺ ἡ κόρη μου... ἦλθε νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ διὰ τὰς τόσας καλωσύνας σας, κύριε Ῥοδόλφε· εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία παρουσιάζουσα τὴν Κελαϊδήστραν εἰς τὸν Ῥοδόλφον.

Ὅταν ἤκουσε τὸ *κόρη μου*, ἡ Κελαϊδήστρα ἔστρεψε βραδέως τὰ μεγάλα ὄμματά της πρὸς τὴν προστάτριαν αὐτῆς, καὶ διά τινας στιγμὰς τὴν ἠτένισε μὲ ἀπερίγραπτον εὐγνωμοσύνην.

—Ἀγαπητὴ κυρία Γεωργία, ἐγὼ σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ μέρους τῆς Μαρίας· εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ἀξία τῆς τρυφερᾶς αὐτῆς ἀγάπης σας.

— Κύριε Ῥοδόλφε, εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μὲ ὑποτρέμουσαν φωνὴν, καταλαμβάνετε ἡ εὐγενεία σας, ὅτι δὲν ἠξεύρω τί λόγους νὰ σᾶς εἰπῶ...

— Μή σε μέλει, κόρη μου· τὸ πρόσωπόν σου μοῦ φανερόνει ὅ,τι ἤθελες νὰ ἐξεφράζεσο κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν.

—Ὦ! ἐκείνη αἰσθάνεται, Κύριε Ῥοδόλφε, πόσον εἶναι ἀπὸ Θεοῦ ἡ εὐτυχία ὁποῦ τὴν ἦλθεν· εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία μετὰ ψυχικῆς συγκινήσεως. Εὐθὺς καθὼς ἐπάτησεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, πρῶτον κίνημά της ἦτο νὰ γονατίσῃ ἔμπροσθεν τῶν εἰκόνων.

—Ἐπειδὴ τώρα, κύριε Ῥοδόλφε, ἂς ἔχω πάλιν χάριν εἰς ἐσᾶς... δὲν φοβοῦμαι νὰ κάμνω τὴν προσευχή μου... εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα.

Ὁ Μοῦρφ, διὰ νὰ μὴν ἴδωσιν ὅτι τὸ ἀτάραχον φλέγμα του ἤδη ἐσυγκινήθη ἀπὸ τοὺς ἀφελεῖς τῆς Κελαϊδήστρας λόγους, ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν του διὰ μιᾶς. Ὁ δὲ Ῥοδόλφος ἀποταθεὶς πρὸς τὴν νεάνιδα·

—Τώρα, παιδί μου, ἔχω νὰ συνομιλήσω μὲ τὴν κυρίαν Γεωργίαν. Ὁ φίλος Μοῦρφ, ἀπ' ἐδῶ, θὰ ὑπάγει νὰ σὲ δείξῃ ὅλα τοῦ ὑποστατικοῦ... μετ' ὀλίγον ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς... Μούρφ!... Μούρφ! δὲν ἀκούεις;...

Ὁ ἀγαθὸς γέρων εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὰ νῶτα ἐστραμμένα· ἐπροσποιήθη λοιπὸν ὅτι ἀπεμύττετο μὲ κρότον πολύν· ἔβαλεν ἔπειτα τὸ ῥινόμακτρόν του εἰς τὸν κόλπον του, ἐβύθισε τὸν πῖλον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ στραφεὶς ὀλίγον, ἐπρόσφερε πρὸς τὴν Μαρίαν τὸν βραχίονα. Τόσον ἐπιτηδείως ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν του, ὥστε δὲν τὸν παρετήρησε κανεὶς, ὅτι ἐδάκρυε. Λαβόμενος λοιπὸν τῆς κόρης, κατευθύν-

ϐη πρὸς τὰς οἰκοδομὰς τῆς ἐπαύλιδος, ἀλλὰ μὲ βήματα τοσοῦτον κατεσπευσμένα, ὥστε ἡ Κελαϊδήστρα ἠναγκάζετο νὰ τρέχῃ, καθὼς ὅταν ἦτο μικρὰ μὲ τὴν Κουκκουϐάϊαν.

—Αἴ, κυρία Γεωργία, τί φρονεῖτε διὰ τὴν Μαρίαν; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Σᾶς εἶπα, κύριε Ῥοδόλφε· καθὼς ἐμϐῆκεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἰδοῦσα τὰς εἰκόνας ἔτρεξε κ' ἐγονάτισεν.... ἀδύνατον νὰ σᾶς ἐκφρασθῶ μὲ πόσον ἀπλοϊκὴν εὐσέϐειαν. Ἐκατάλαϐα ἀμέσως, ὅτι ἡ ψυχή της διέμεινεν ἀλώϐητος· ἐκείνη ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου της ζωγραφημένη εὐγνωμοσύνη πρὸς ὑμᾶς, εἶναι ἐναργής, εἶναι εἰλικρινεστάτη. Νὰ ἰδῆτ' ἓν ἄλλο διὰ νὰ καταλάϐετε πόσον τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα ἐῤῥιζώθησαν εἰς αὐτὴν ἐκ φύσεως καὶ ἔμειναν ἀναπόσπαστα· τὴν λέγω· « Θὰ ἐθαύμασες καὶ θὰ ἐχάρης πολύ, ὅταν ὁ κύριος Ῥοδόλφος σὲ εἶπεν, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς θὰ μείνεις ἐδῶ... Πῶς θὰ σ' ἐφάνη!...»—«Ὦ! μ' ἀπεκρίθη· ὅταν τὸ ἤκουσα, δὲν ἠξεύρω τί ἐφαντάσθηκα· ὡσὰν ὁποῦ ἐμϐαίνει κανεὶς εἰς μίαν ἐκκλησιὰ... τὸν καιρὸν ὁποῦ ἠμποροῦσα κ' ἔμϐαινα... Ἐπειδή, κυρία, πρέπει νὰ ἠξεύρετε...»—Δὲν τὴν ἄφησα νὰ τελειώσῃ, ἐπειδὴ παρετήρησα ὅτι ἐντράπη. « Τὸ ἠξεύρω, κόρη μου... (ἐπειδὴ πάντοτε κόρην μου θὰ σὲ λέγω...) ἠξεύρω ὅτι ὑπέφερες πολλά· ὁ Θεὸς ὅμως εὐλογεῖ τοὺς ὅσοι τὸν ἀγαποῦν, καὶ τοὺς ὅσοι τὸν φοβοῦνται... τοὺς ὅσοι ἦσαν δυστυχεῖς, καὶ τοὺς ὅσοι μετανοοῦν...

—Χαίρω πολύ, κυρία Γεωργία, καὶ διότι παρατηρῶ, ὅτι ἡ κόρη αὕτη θέλει ἐπισύρει τὴν στοργήν σας... ἐπειδή, σᾶς βεϐαιῶ, ἐμαντεύσετε κάλλιστα τὰ φυσικά της πλεονεκτήματα.

—Ἐκεῖνο, κύριε Ῥοδόλφε, τὸ ὁποῖον μ' ἐσυγκίνησεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι, ὅτι δὲν ἐφρόντισε τελείως νὰ μάθῃ ποῖος εἶσθε, μολονότι πρέπει νὰ ἦτο περίεργος. Τὴν εὐγενῆ ταύτην σιωπήν της θεωρῶσα, ἠθέλησα νὰ ἴδω ἂν ἐν γνώσει τὸ ἔπραττεν ἢ ἐν ἀγνοίᾳ. Τὴν λέγω λοιπόν· « Θὰ εἶσαι περίεργη νὰ μάθῃς ποῖος εἶναι ὁ ἀγνώριστος αὐτὸς εὐεργέτης σου· »—« Τὸν γνωρίζω... » μ' ἀποκρίνεται μὲ μίαν ἁπλότητα μαγευτικήν· « *ὀνομάζεται ὁ εὐεργέτης μου.*»

—Θέλετε λοιπὸν τὴν ἀγαπᾷ· τοὐλάχιστον, ἐξαίρετος γυνή, θέλει ὁπωσοῦν ἀντικαταστήσει εἰς τὰ μητρικά σας σπλάγχνα...

—Ὦ, ναί! θέλω τὴν βλέπει...ὅπως ἤθελα βλέπει καὶ... ἐκεῖνον· εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία μὲ τόνον φωνῆς σπαρακτικόν.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔλαϐε τὴν χεῖρά της·—Αἴ, αἴ, μὴ χάνετε ἀκόμη τὰς ἐλπίδας σας... Ὡς τώρα αἱ ἔρευναί μας ἀπέϐησαν μάταιαι, ἴσως ὅμως μίαν ἡμέραν...

Ἡ κυρία Γεωργία ἐκίνησε λυπηρῶς τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν·—Ὁ ταλαίπωρος υἱός μου! ἤθελεν εἶσθαι τώρα εἰκοσαετής!...

—Ἀλλ' *εἶναι*, εἴπῆτε, εἰκοσαετής...

—Ὁ Θεὸς πλέον νὰ σᾶς ἀκούσῃ καὶ εἰσακούσῃ, κύριε Ῥοδόλφε!

—Θέλει εἰσακούσει· ἐλπίζω... Χθὲς ἐπῆγα νὰ εὕρω, ὅμως ἀπέ-

τυχα, κάποιον *Κοκκινογέρην*, ὅστις, καθὼς μὲ εἶπαν, ἠμπόρει νὰ μοὶ δώσῃ περὶ τοῦ υἱοῦ σας πληροφορίαν. Ἀπὸ τοῦ Κοκκινογέρη καταβαίνων ἀπήντησα τὴν πτωχὴν αὐτὴν κόρην....

—Ἡ καλή σας περὶ ἐμοῦ φροντὶς ἔγινε τοὐλάχιστον αἰτία ν' ἀνακαλύψητε νέους δυστυχεῖς.

—Δὲν ἐλάβετε κάμμίαν εἴδησιν ἀπὸ τὸ Ῥοχεφόρτιον;

—Κάμμίαν, κύριε Ῥοδόλφε, εἶπεν ἡ γυνὴ φρικιῶσα καὶ μὲ φωνὴν χαμηλήν.

—Καλήτερον!... δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι τὸ ἀνθρωπόμορφον ἐκεῖνο τέρας ἐπνίγη ἐνῷ ἐδραπέτευεν ἀπὸ τὸ κάτ....

Καὶ ὁ Ῥοδόλφος ἀπεσιώπησε τὸ ὑπόλοιπον τῆς τρομερᾶς λέξεως.

—Τὸ κάτεργον! ὤ! εἰπῆτέ το...τὸ κάτεργον! ἀνέκραξεν ἡ ἀθλία γυνὴ μετὰ φρίκης. Ὁ πατὴρ τοῦ υἱοῦ μου!...Ὢ! ἂν τὸ δυστυχὲς παιδὶ ζῇ ἀκόμη... ἄν, ὡς ἐγώ, δὲν ἤλλαξεν ὄνομα οὐδ' ἐκεῖνο... τί αἶσχος! Καὶ τοῦτο πάλιν δὲν εἶναι τίποτε...ἀλλ' ἂν ὁ πατήρ του ἐξεπλήρωσε τὴν παράνομον ὑπόσχεσιν...Τί τὸν ἔκαμε τὸν υἱόν μου; διατί νὰ μὲ τὸν ἁρπάσῃ;

—Αὐτὸ εἶναι μυστήριον, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος σύννους. Ἀπορῶ μὲ τί σκοπὸν τὸν ἥρπασεν· ἐνῶ, ὡς μὲ εἴπετε, αὐτὸς ἔφευγεν ἔξω τῶν ὁρίων! Ἓν παιδίον τοιαύτης ἡλικίας προξενεῖ ἐμπόδιον εἰς ἕνα φυγάδα.

—Ἀλλοίμονον! κύριε Ῥοδόλφε, ὅταν ὁ *σύζυγός μου* (καὶ τὴν λέξιν ταύτην προφέρουσα ἡ γυνὴ ἐφρύαξε), συνελήφθη εἰς τὰ σύνορα, ἤχθη εἰς τοὺς Παρισίους κ' ἐφυλακίσθη, μ' ἐσυγχώρησαν νὰ τὸν ἴδω. Μὲ λέγει λοιπόν· « Ἀφήρπασα τὸ παιδί σου, ἐπειδὴ τὸ ἀγαπᾷς καὶ θ' ἀναγκάζεσαι νὰ μοῦ στέλλῃς χρήματα...πρὸς χρείαν αὐτοῦ ἢ ὄχι, αὐτὸ πλέον εἶναι ἰδική μου ὑπόθεσις...Ἂν ζῇ ἢ ἀπέθανε, μὴ φροντίζεις...ἂν ὅμως ζῇ, θὰ εὑρίσκεται εἰς χέρια καλά· θὰ καταπίεις τὸ ὄνειδος τοῦ υἱοῦ καθὼς κατέπιες καὶ τὸ τοῦ πατρός του.» Ὢ! μετὰ ἕνα μῆνα καταδικάζουν τὸν σύζυγόν μου εἰς τὸ κάτεργον διὰ βίου... Ἔκτοτε τὸν γράφω, τὸν ἱκετεύω νὰ μὲ φανερώσῃ τί... τίποτε. Ποῦ, κύριε Ῥοδόλφε μου, εἶναι τώρα ὁ υἱός μου; ποῦ; Ἀκαταπαύστως ὁ νοῦς μου εἶναι πρὸς αὐτό· « Θὰ καταπίεις τὸ ὄνειδος τοῦ υἱοῦ καθὼς κατέπιες καὶ τὸ τοῦ πατρός του!»

—Τόσην πάλιν ὠμότητα δὲν δύναται ὁ νοῦς μου νὰ τὴν χωρήσῃ· διατί τάχα νὰ φθείρῃ τὰ ἤθη τοῦ δυστυχοῦς παιδίου; Πρὸ πάντων, διατί νὰ σᾶς τὸ ἀποστερήσῃ;

—Διὰ νὰ τοῦ στέλλω χρήματα· δὲν ἠκούσετε; Ἀφοῦ κατεσκόρπισε τὸ ἰδικόν μου, μοῦ ἔμεναν ἀκόμη ὀλίγα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ μοῦ ἀφήρεσε τοιουτοτρόπως. Ὅσον ἀλιτήριος καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἐπίστευα ποτὲ ὅτι μέρος τοὐλάχιστον τῶν χρημάτων ὅσα τὸν ἔστελλα δὲν ἤθελε τὸ μεταχειρισθῇ πρὸς ἀνατροφὴν τοῦ δυστυχοῦς παιδίου...

—Καὶ ὁ υἱός σας, δὲν εἶχε κανὲν σημεῖον, ὥστε νὰ τὸν γνωρίσῃ τίς;

—Κανὲν ἄλλο ἐκτὸς ἐκείνου τὸ ὁποῖον σᾶς εἶπα, κύριε Ῥοδόλφε·

ἓν μικρὸν Ἅγιον Πνεῦμα ἀπὸ κυανίτην λίθον, κρεμάμενον περὶ τὸν τράχηλόν του δι' ἀλυσίδος ἀργυρᾶς.

—Τίς ἐξεύρει... ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος.

—Τφόντι, κύριε Ῥοδόλφε, ἡ θεία Πρόνοια ηὐδόκησε νὰ σᾶς ἀπαντήσω εἰς τὴν ὁδόν μου.

—Ἀλλὰ πολὺ ἀργὰ, ἀγαθή μου κυρία, πολὺ ἀργά. Ἂν ἦτο προτήτερα, ἤθελα ἴσως σᾶς διασώσει ἀπὸ χρόνους τινὰς λύπης.

—Ἄ! κύριε Ῥοδόλφε, καὶ τί δὲν ἐκάμετε δι' ἐμέ!

—Τί ἔκαμα; Ἠγόρασα τὴν ἔπαυλιν αὐτήν. Εἰς τοὺς καιροὺς τῆς εὐτυχίας σας, ὑμεῖς διηυθύνετε τὰς ἰδιοκτησίας σας πρὸς τέρψιν ἁπλῆν· ἤδη εὐηρεστήθητε νὰ γίνετε διευθυντής μου· χάρις εἰς τὴν ἄοκνον ἐπιμέλειαν καὶ τὴν φρόνιμον δραστηριότητά σας, τὸ κτῆμα τοῦτο μὲ δίδει εἰσόδημα...

— Σᾶς δίδει εἰσόδημα! εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία διακόψασα τὸν Ῥοδόλφον· τὰ εἰσοδήματα ὅλα σχεδὸν, δὲν ἐξοδεύονται πρὸς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν γεωργῶν, οἵτινες θεωροῦν ὡς εὐτύχημα μέγα τὸ νὰ γίνωσι δεκτοὶ εἰς τὸ ἀγροκήπιον τοῦτο, καθὼς καὶ πρὸς ἀνακούφισιν πολλῶν ἐνδεῶν οἰκογενειῶν τῶν πέριξ... μέσον τοῦ ἀγαθοῦ μας ἐφημερίου Λαπόρτου...;

— Ἀληθινὰ, ἐπέφερεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐπαίνων τῆς κυρίας Γεωργίας, τὸ καλὸν αὐτὸ γερόντιον, ἔμαθεν ὅτι ἦλθα; Ἐπεθύμουν νὰ τὸν συστήσω τὴν Μαρίαν... Ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν μου;

— Τοῦ τὴν ἐπῆγεν ὁ κύριος Μοὺρφ τὸ πρωΐ, ἅμα ἔφθασε.

—Τὸν ἔγραφα εἰς ὀλίγας λέξεις τὴν ἱστορίαν αὐτῆς τῆς ταλαιπώρου κόρης· δὲν ἤμην βέβαιος ἂν ἤθελα ἔλθει σήμερον... Ἦτο πιθανὸν νὰ σᾶς στείλω τὴν Μαρίαν μὲ μόνον τὸν Μούρφ.

Τὴν συνομιλίαν ταύτην, γενομένην ἐντὸς τοῦ κήπου, διέκοψεν εἷς τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἐπαύλιδος·—Κυρία, σᾶς περιμένει ὁ ἅγιος ἐφημέριος.

—Ἔφεραν, παιδί μου τ' ἄλογα; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Μάλιστα, κύριε Ῥοδολφε, τὰ ζεύγουν.

Καὶ ὁ ὑπηρέτης ἐξῆλθεν. Ἡ κυρία Γεωργία, ὁ ἐφημέριος, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν ἔπαυλιν, δὲν ἐγνώριζον τὸν προστάτην τῆς Μαριάνθης, εἰμὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα *κύριος Ῥοδόλφος*. Ἡ προσοχὴ τοῦ Μοὺρφ ἦτον ἀλάνθαστος· ὅσην ἀκρίβειαν κατέβαλλεν εἰς τὸ νὰ *ὑψηλοτατίζῃ* τὸν Ῥοδόλφον, ὅτε δὲν παρευρίσκετό τις, τόσον ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων ἐφυλάττετο τοῦ ν' ἀποκαλῇ αὐτὸν ἄλλως, εἰμὴ *κύριον Ῥοδόλφον*.

—Ἐλησμόνουν, κυρία Γεωργία, νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκον, ὅτι ἡ Μαρία ἔχει, νομίζω, τὸ στῆθος ἀδύνατον· ἡ ἀπορία τῶν ἀναγκαίων, ἡ κακοπάθεια, ἐπείραξαν, ὡς φαίνεται, τὴν ὑγείαν της. Σήμερον τὸ πρωΐ μ' ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν ἡ τοῦ προσώπου της ὠχρότης, μολονότι μέρος τῆς παρειᾶς της ἦτο κατακόκκινον· ὡς νὰ διέκρινα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της πυρεκτικόν τι σύμπτωμα. Ἔχει χρείαν θεραπείας, καὶ πολλῆς, αὐτὸ τὸ πλάσμα.

— Ἀφήσατε αὐτὴν τὴν φροντίδα εἰς ἐμέ· ἀλλὰ, χάρις τῷ Θεῷ, δὲν ἔχει τίποτε... Εἰς τὴν ἡλικίαν της, ἡ ἐξοχὴ, ὁ καλὸς ἀὴρ καὶ ἡ ἀνάπαυσις, μὲ τὰς ἀγροτικὰς ψυχαγωγίας, ταχέως τὴν ζωογονοῦν.

— Τὸ πιστεύω, πλὴν δὲν βλάπτει· νὰ σᾶς εἰπῶ, δὲν ἐμπιστεύομαι εἰς τοὺς ἰατρούς σας τῆς ἐξοχῆς... θέλω εἰπεῖ εἰς τὸν Μοὺρφ νὰ φέρῃ τὸν ἰατρόν μου· ἕνα αἰθίωπα... ἐξαίρετον προλύτην, ὅστις θέλει διατάξει τὴν καταλληλοτέραν δίαιταν. Νὰ μὲ γράφετε συχνὰ περὶ τῆς Μαρίας... Μετὰ παρέλευσιν καιροῦ τινος, ἀφοῦ καλὰ ἀναπαυθῇ καὶ ἡσυχάσῃ, συσκεπτόμεθα καὶ περὶ τοῦ μέλλοντός της... Ἴσως μᾶς φανῇ προτιμώτερον νὰ μείνῃ καὶ διὰ παντὸς πλησίον σας... ἂν εὐαρεστῆσθε.

— Καὶ ἔχει λόγον, κύριε Ῥοδόλφε!... Ἤθελεν ἀντικαταστήσει πλησίον μου τὸν υἱὸν τὸν ὁποῖον καθημερινῶς θρηνῶ.

— Αἴ! ὑπομονή· ἂς ἐλπίζωμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὰς δύο σας.

Ἐνῷ ὁ Ῥοδόλφος καὶ ἡ κυρία Γεωργία ἐπλησίαζον τὸν οἶκον, ἰδοὺ ὁ Μοὺρφ ἐρχόμενος πρὸς αὐτοὺς μετὰ τῆς Μαριάνθης. Ὁ καλὸς τότε γέρων, ἀφήνει τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος, καὶ, σπεύσας, λέγει εἰς τὸ ὠτίον τοῦ Ῥοδόλφου μὲ ἀπορίαν·— Αὐτὴ ἡ μικρὰ μ' ἐμάγευσε· σᾶς βεβαιῶ, δὲν ἐξεύρω τώρα, πρὸς αὐτὴν ἔχω τὴν μεγαλητέραν συμπάθειαν, ἢ πρὸς τὴν κυρίαν Γεωργίαν;... Τί ζῶον ἄγροικον ἤμην προτήτερα!

— Ἐγὼ τὸ ἤξευρα, ὅτι ἔμελλε νὰ ἐπισύρῃ τὴν ἀγάπην σου· ἄ, γέρων! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μειδιῶν καὶ σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ εὐπατρίδου.

Εἰς τὸν βραχίονα τῆς Μαριάνθης ἡ κυρία Γεωργία στηριχθεῖσα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν μικρὸν κατάγειον θάλαμον, ὅπου ἐκάθητο περιμένων ὁ ἱερεύς. Ὁ Μοὺρφ ἐπῆγε νὰ διατάξῃ τὰ πρὸς ἀναχώρησιν. Ἡ κυρία Γεωργία, ἡ Μαρία, ὁ Ῥοδόλφος, καὶ ὁ γέρων ἐφημέριος, ἔμειναν μόνοι.

Ἁπλοῦς, ἀλλ' εὐτρεπέστατος, ὁ μικρὸς αὐτὸς θάλαμος ἦτον ἐμπεπετασμένος ὁλόγυρα καὶ στολισμένος μὲ ὕφασμα περσικὸν, καθὼς καὶ τὰ ἐπίλοιπα τῆς οἰκίας δωμάτια, κατὰ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ Ῥοδόλφου πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν. Τάπης γλαφυρὸς ἐκάλυπτε τὸ ἔδαφος· πῦρ ζωηρὸν ἐλαμπάδιζεν εἰς τὴν ἐσχάραν, καὶ δύο ὑπερμεγέθεις δέσμαι ἀπὸ ἀνθέμια τῆς Ἀμερικῆς (reines-marguerites) χρωμάτων ποικίλων, τεθειμέναι εἰς δύο δοχεῖα κρυστάλλινα, διέχεον τὴν ἐλαφρὰν των βαλσαμικὴν ὀσμὴν ἐντὸς τοῦ θαλάμου. Διὰ τῶν ἡμικλείστων πρασίνων δρυφάκτων τοῦ παραθύρου διέκρινέ τις τὸ λιβάδιον, τὸ ῥυάκιον, καὶ, πέραν αὐτοῦ, τὸν καστανεόφυτον λόφον.

Ὁ παρὰ τὴν ἑστίαν καθήμενος ἐφημέριος Λαπόρτης εἶχεν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη· ἐφημέρευε δὲ εἰς τὴν πτωχὴν ἐκείνην παροικίαν ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Σπανίως ἔβλεπέ τις σεβασμιώτερον πρόσωπον· ἡ πρεσβυτικὴ, ξηρὰ, καὶ ὀλίγον πάσχουσα φυσιογνωμία του περιεβάλλετο ἀπὸ κόμην λευκὴν, πίπτουσαν ἐπὶ τοῦ περιλαιμίου τοῦ μελανοῦ καὶ εἰς διάφορα μέρη ἐμβαλλωμένου ῥάσου του· ἐπειδὴ, ὡς ἔλεγεν, ἐπροτίμα νὰ ἐνδύῃ δύο ἢ τρία παιδία πτωχὰ μὲ δυνατὸν καὶ θερμόν τι ὕφασμα, παρὰ *νὰ κάμνῃ τὸν καλλωπιστὴν*, δηλαδὴ νὰ ζητῇ νέον

ράσον πρὸ τῆς παρελεύσεως δύο ἢ τριῶν ἐτῶν. Ὁ ἀγαθὸς ποιμὴν, τόσον ἦτο γέρων, τόσον γέρων, ὥστε αἱ χεῖρές του ἔτρεμον ἀπαύστως· καὶ ὅταν, ὁμιλῶν, ἐνίοτε τὰς ἀνήγειρεν, ἐνόμιζέ τις ὅτι ηὐλόγει.

— Διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ σέβας, ἡ κυρία Γεωργία εὐηρεστήθη νὰ ὑποδεχθῇ τὴν κόρην ταύτην... ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐξαιτοῦμαι καὶ τὰ ὑμέτερα εὐεργετήματα.

— Ἔχει, κύριέ μου, δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν, ὡς καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς... Ἡ ἐπιείκεια, κόρη μου, τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνεξάντλητος... Σοῦ τὸ ἀπέδειξε μὴ ἐγκαταλείψασά σε εἰς τόσας καὶ τόσας θλίψεις... Μὲ τὰ εἶπαν ὅλα... (καὶ ἔβαλε τὴν χεῖρα τῆς Μαριάνθης ἀναμέσον τῶν τρεμουσῶν του σεβασμίων χειρῶν). Ὁ γενναιόφρων ἄνθρωπος ὁποῦ σὲ ἔσωσεν, ἐπραγματοποίησε τὸν λόγον τοῦτον τῆς Γραφῆς· « Κύριος παρὰ τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν· πληρώσει τὰς δεήσεις τῶν φοβουμένων αὐτόν· εἰσακούσεται τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ σώσει αὐτούς. » Τώρα λοιπὸν, νὰ γίνῃς ἀξία τῶν εὐεργεσιῶν του διὰ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς σου. Θὰ μ' εὕρεις πάντοτε πρόθυμον νὰ σ' ἐνθαῤῥύνω, νὰ σὲ ὑποστηρίζω... εἰς τὸν καλὸν δρόμον ὅπου ἐμβαίνεις. Τὴν κυρίαν Γεωργίαν θὰ τὴν ἔχεις καθημερινόν σου παράδειγμα... ἐμὲ, ἄγρυπνον σύμβουλον. Ὁ Θεὸς θέλει ἀποπερατώσει τὸ ἔργον του...

— Καὶ θὰ τὸν παρακαλῶ, πατέρα μου, δι' ἐκείνους ὁποῦ μ' εὐσπλαγχνίσθηκαν, καὶ μ' ἔφεραν πάλιν εἰς αὐτόν... Εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα γονατίζουσα ἐνώπιον τοῦ ἱερέως. Ἡ κατάνυξις ἦτο μεγίστη· τὴν ἔπνιγον οἱ λυγμοί. Ἡ Γεωργία, ὁ Ῥοδόλφος, ὁ ἱερεὺς... μόλις ἐκράτουν τὰ δάκρυα.

— Σήκω, ἀγαπητή μου κόρη, σήκω· εἶπεν ὁ γέρων ἐφημέριος. Ὀγλίγωρα θὰ γίνῃς ἀξία τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν εἰς τὰς ὁποίας ἐνέπεσες, μᾶλλον θῦμα, παρὰ ἔνοχος. Διότι, λέγει πάλιν ὁ προφήτης· « Κύριος στηρίζει τοὺς κλονουμένους καὶ ἀνορθοῖ τοὺς πεσόντας. »

Ὁ Μοῦρφ ἤνοιξε τὴν θύραν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν « Κύριε Ῥοδόλφε » λέγων « οἱ ἵπποι εἶναι ἕτοιμοι. »

— Ὑγειαίνετε, διδάσκαλε... ὑγειαίνετε, ἀγαθή μου κυρία Γεωργία. Σᾶς συστήνω τὴν κόρην σας... τὴν κόρην μας, ἤθελα νὰ εἴπω. Λοιπὸν, Μαρία μου, ἔχε ὑγείαν· ἐγὼ θὰ ἔλθω 'γλίγωρα πάλιν νὰ σὲ ἰδῶ.

Τὸ ἱερὸν γερόντιον ἐξῆλθε νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὸ τὸν Ῥοδόλφον ἀναχωροῦντα· ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῆς κυρίας Γεωργίας ἀφ' ἑνὸς, καὶ ὑπὸ τῆς Κελαϊδήστρας ἀφ' ἑτέρου· αἱ δύο γυναῖκες ὑπεστήριζον τὸ κλονούμενόν του βῆμα. Τοῦ ἡλίου αἱ ἔσχατοι ἀκτῖνες ἐπέχεον φῶς χρυσοῦν εἰς τὸ ἀξιοθέατον καὶ θελξινούστατον αὐτὸ τριμόρφιον·

Γέρων ἱερεὺς, σύμβολον οἰκτειρμοῦ, συγγνώμης καὶ ἐλπίδος αἰωνίου...

Γυνὴ ὑπομείνασα ὅ,τι δύναται νὰ καταθλίψῃ μητέρα καὶ σύζυγον...

Νεᾶνις ἐξελθοῦσα μόλις ἀπὸ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, καὶ ἀναρπασθεῖσα ἐκ τῆς ἀβύσσου τῆς φαυλότητος, ὅπου τὴν εἶχε κρημνίσειν ἡ ἔνδεια καὶ ὁ ἐπονείδιστος τῆς ἀνοσιουργίας πειρασμός...

Ὁ Ῥοδόλφος καὶ ὁ Μοῦρφ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄχημα καὶ ἀνεχώρησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ.

Την ἐπιοῦσαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐνεπιστεύθη τὴν Κελαϊδήστραν εἰς τὴν ἐπιστασίαν τῆς κυρίας Γεωργίας, ὁ Ῥοδόλφος, τεχνίτου πάντοτε φορῶν ἐνδυμασίαν, ἵστατο κ' ἐπερίμενεν εἰς τὴν θύραν καπηλείου τινὸς ὀνομαζομένου *Ἀνθοφόρον Κάνιστρον*, πλησίον τοῦ φραγμοῦ Βερσῆ [1]· ἦτο δὲ μεσημβρία. Τὴν νύκτα τῆς προτεραίας, εἰς τὰς δέκα ὥρας, ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐσυναντήθη μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου, ὡς εἶχαν μείνει σύμφωνοι. Τί ἐξήχθη ἐκ τῆς συνεντεύξεως ταύτης, παρακατιόντες θέλομεν μάθει.

Ἦτο λοιπὸν μεσημβρία· ἔβρεχε ῥαγδαίως. Ὁ ποταμὸς Σηκουάνας, ἐξογκωθεὶς ἐκ τοῦ ἀδιακόπου ὑετοῦ, εἶχε φθάσει εἰς ὕψος ὑπέρμετρον, ὥστ' ἐπλημμύρει μέρος τοῦ παροχθίου. Ὁ Ῥοδόλφος ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν παρετήρει ἀνυπομόνως πρὸς τὸ μέρος τοῦ φραγμοῦ· τέλος, διακρίνας μακρόθεν ἄνδρα τινὰ μετὰ γυναικὸς, σκεπαζομένους δι' ἀλεξιβρόχου (ὀμβρέλας), ἀνεγνώρισεν εἰς αὐτοὺς τὴν Κουκκουβάϊαν καὶ τὸν Δάσκαλον.

Ὁποία μεταμόρφωσις καὶ εἰς τοὺς δύο! Ὁ λῃστὴς ἀφῆκε τὴν μυσαράν του ἐκείνην ἐνδυμασίαν καὶ τὸ θηριῶδες εἶδός του· ἐφόρει μακρὸν ἐπενδύτην (redingote) ἀπὸ πρασίνην καστορινὴν, καὶ πῖλον εὔσχημον· ὁ λαιμοδέτης καὶ ὁ χιτών του ἦσαν λευκότατα, λευκαυγῆ. Ἂν δὲν εἶχε τὴν ἀπεχθῆ ἐκείνην δυσμορφίαν, καὶ τὴν τοῦ φλογεροῦ καὶ ἀεικινήτου βλέμματός του ἀγρίαν μαρμαρυγὴν, ἤθελέ τις τὸν ἐκλάβει, ἐκ τοῦ εἰρηνικοῦ βαδίσματός του, τίμιον καὶ ἀγαθὸν πολίτην. Στολισμένη ἐπίσης καὶ ἡ γραῖά του, ἐφόρει καλύπτραν λευκὴν, μέγα περιώμιον χονδρομέταξον, κ' ἐκράτει ἐκ τοῦ βραχίονος εὐρύχωρον σπυρίδα (ζεμπιλάκι).

Διακοπείσης ὀλίγον τῆς βροχῆς, ὁ Ῥοδόλφος, μ' ὅλην τὴν ἀποστροφὴν τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθη, ἐπροχώρησε πρὸς τὸ ἀποτρόπαιον ζεῦγος. Ὁ Δάσκαλος ἀντικατέστησε τὰ μιξοσόλοικα τοῦ ταπιφράγκου διὰ διαλέκτου διορθωμένης, διαλέκτου διαδηλούσης πνεῦμα καλλιεργημένον, καὶ παραδόξως διαφωνούσης μὲ τὰς αἱμοχαρεῖς ἀγυρτείας του. Ὅταν

[1] Barrière de Bercy. Φραγμοὶ, (barrières) ἀποκαλοῦνται εἰς Παρισίους καγκελλωταί τινες θύραι πέριξ τῆς πόλεως, ὅπου σταθμεύουσιν οἱ ἐπὶ τοῦ δασμοῦ εἰς τὰ εἰσαγόμενα ἐδώδιμα. Οἱ Παρίσιοι ἔχουσι 56 τοιούτους φραγμούς.

τοὺς ἐπλησίασεν ὁ Ῥοδόλφος, ὁ λῃστὴς ἐχαιρέτησεν ὑποκλινέστατα· ἡ Κουκκουβάϊα ἐπροσκύνησε.

— Δοῦλός σας ταπεινός... κύριε... Εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

Ἡ εὐχαρίστησίς μου εἶναι ἄκρα, ὅτι γνωρίζομαι... ἢ καλήτερα, ὅτι 'ξαναγνωρίζομαι... μὲ τὸ ὑποκείμενόν σας... ἐπειδὴ προχθὲς μοῦ ἐκαταφέρετε δύο γρονθιαῖς, ὁποῦ ῥινόκερως νὰ ἦτον ἤθελε πέσει. Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τώρ' αὐτά... εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ ἐκάμετε ἀστεϊζόμενος... ἔ, ἔγινε πλέον... Τώρα συνήλθαμεν διὰ σπουδαῖα πράγματα. Ηὗρα χθὲς, εἰς τὰς ἕνδεκα τῆς νυκτὸς, τὸν Μαχαιροβγάλτην, εἰς τὸ ταπιφράγκον, κ' ἐσυμφωνήσαμεν νὰ συναπαντηθῶμεν σήμερον ἐδῶ, ἂν ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸς νὰ γίνῃ... συμβοηθός· φαίνεται ὅμως ὅτι αὐτὸς δὲν θέλει κατ' οὐδένα τρόπον.

— Λοιπὸν λαβαίνετε μέρος... ;

— Δὲν θὰ κάμωμεν ἄσχημα, κύριε... τὸ ὄνομά σας;

— Ῥοδόλφος δοῦλός σας.

— Κύριε Ῥοδόλφε... νὰ ἔμβωμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Ἀνθοφόρου Κανίστρου*... ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν ἐπρογευματίσαμεν, οὔτ' ἐγὼ, οὔτ' ἡ εὐγενεία της ἀπ' ἐδῶ... κ' ἐκεῖ τὰ λέγομεν, ῥοκανίζοντες καὶ τίποτε.

— Μάλιστα, μάλιστα.

— Ἂς ὁμιλοῦμεν ἐντοσούτῳ πηγαίνοντες. Τοῦ λόγου σας καὶ ὁ Μαχαιροβγάλτης χρεωστεῖτε, ἀναντιῤῥήτως, μίαν ἀποζημίωσιν εἰς τὴν γυναῖκά μου καὶ εἰς ἐμέ... Μᾶς ἐκάμετε νὰ χάσωμεν περισσότερ' ἀπὸ 2,000 φράγκα. Ἡ Κουκκουβάϊα ἐπῆγεν εἰς τὸ Σαὶντ-Οὐὲν νὰ ἐνταμώσῃ ἕνα ὑψηλὸν μὲ σκέπην εἰς τὸν πῖλον, ὅστις ἦλθε προχθὲς τὸ βράδυ εἰς τὸ ταπιφράγκον καὶ σᾶς ἐζήτησεν· αὐτὸς ἐπρόσφερε 2,000 φράγκα διὰ νὰ σᾶς κάμωμεν κἄτι τι... Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐπάνω κάτω μοῦ ἐξήγησε τὸ πρᾶγμα... Ἄκουσε, Πανουργιὰ, (εἶπεν ὁ λῃστὴς ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν γραῖαν). Δὲν 'πηγαίνεις ἐμπρὸς τοῦ λόγου σου νὰ διορίσῃς τίποτα νὰ προγευματίσωμεν; Παγίδαις ὀφταῖς, κἀνένα κομμάτι κρέας ἀπὸ μοσχάρι, τίποτα χόρτο, καὶ δύο 'μπουκάλια καλὸ κρασὶ τῆς Βώνας· 'πήγαινε, ἐφθάσαμεν καὶ ἡμεῖς.

Ἡ Κουκκουβάϊα εἶχεν ἀδιακόπως τὸ ὄμμα της προσηλωμένον εἰς τὸν Ῥοδόλφον· ἀνεχώρησε λοιπὸν ἀνταλλάξασα νεῦμα ταχὺ μετὰ τοῦ Δασκάλου, ὅστις ἐξηκολούθησε·

— Σᾶς ἔλεγα λοιπὸν, ὅτι ὁ Μαχαιροβγάλτης μὲ ἐμύησεν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς προσφορᾶς τῶν δύο χιλιάδων φράγκων.

— Τί ἔχει νὰ εἰπῇ *ἐμύησε*;

— Ἔχεις δίκαιον... αὐτὴ ἡ γλῶσσα εἶναι κομμάτι καινούρια διὰ λόγου σου· ὁ Μαχαιροβγάλτης μοῦ ἔδωσε τάχατες νὰ καταλάβω διατὶ ἔδιδαν διὰ λόγου σου τὰς δύο χιλιάδας...

—Καλὰ, καλὰ...

—Τί καλὰ, ὁποῦ ὁ Μαχαιροβγάλτης ηὗρε χθὲς τὴν Κουκκουβάϊα εἰς

τὸ Σαὶντ-Δενῆ καὶ δὲν τὴν ἀφῆκε πάτημα, εὐθὺς καθὼς εἶδε πλησίον της τὸν ὑψηλὸν μὲ τὴν σκέπη! Τόσον, ὁποῦ δὲν ηὗρε κ᾽ ἐκεῖνος καιρὸν, καὶ σηκόνεται καὶ φεύγει. Ἐντοσούτῳ δύο χιλιάδαις φράγκα πρέπει νὰ μᾶς τὰς ἐβγάλετε ἀπ᾽ ἀλλοῦ.

—Τὸ μόνον εὔκολο... Ἂς ἔλθωμε ᾽ς τὴν ὁμιλία μας· Ἀνάφερα τοῦ Μαχαιροβγάλτη διὰ μία λαμπρὰ δουλειά· εἰς τὴν ἀρχὴ τὸ ἐδέχθηκε· ὕστερα δὲν ἠθέλησε...

—Αὐτὸς ἔχει κἄτι ἰδέαις παράξεναις... ἄφες τον.

—Ναί... δὲν ἠθέλησε, διατὶ λές... Ὅμως μοῦ ἔδωκε νύξις...

—Νύξιν, λέγε· ὄχι νύξις. Εἶναι ὀνομαστικὴ τὸ νύξις.

—Ἐκατάλαβα· τὴν ἔχεις *καβάλλα* τὴν γραμματική.

—Δάσκαλο μὲ λέγουν, ἀκοῦς.

—Ἂς εἶναι· μ᾽ ἔδωκε τὸ λοιπὸν νὰ καταλάβω, πῶς ἂν καὶ δὲν ἔτρωγεν αὐτὸς *ψωμὶ κόκκινο*, δὲν τὸν ἔμελεν ὅμως διὰ τοὺς ἄλλους· καὶ μοῦ εἶπε πῶς ἠμποροῦσες νὰ μοῦ δώσῃς τοῦ λόγου σου ἕνα χέρι...

—Καὶ ἠμπορῶ νὰ μάθω, ἂν ἦναι τρόπος, διατὶ ἐσυμφωνήσετε μὲ τὸν Μαχαιροβγάλτη χθὲς τὸ πρωῒ ν᾽ ἀνταμωθῆτε εἰς τὸ Σαὶντ-Οὐὲν, καὶ νὰ τύχῃ νὰ εὕρῃ τὴν Κουκκουβάϊα; ἐπειδὴ τὸν ἠρώτησα κ᾽ ἐκεῖνον, ὅμως τὰ ἐμπέρδευσε.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐδάγκασεν ἔσωθεν τὰ χείλη του καὶ ἀπήντησεν ἀναστέλλων τοὺς ὤμους·—Βέβαια, τὰ ἐμπερδεύει· ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν τοῦ ἐφανέρωσα καλὰ καλὰ τὴν ἰδέα μου, μὴ γνωρίζωντας ἂν θὰ τ᾽ ἀποφασίσῃ.

—Ἆ! μὴ γνωρίζωντας ἂν θὰ τ᾽ ἀποφασίσῃ...

—Ἐπειδὴ, ἐκατάλαβες; τὸ εἶχα *δίπορτο*.

—Εἶσαι, βλέπω, ἄνθρωπος μὲ στόχασι... Τὸ λοιπὸν εἶπες τοῦ Μαχαιροβγάλτη καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Σαὶτ-Οὐὲν διὰ νά...

Ὁ Ῥοδόλφος, μετά τινα δισταγμὸν, ηὐτύχησε νὰ ἐπινοήσῃ ἕνα μῦθον, δι᾽ οὗ ἐσκέπασε τὰ ἐκ τῆς ἀνεπιτηδειότητος τοῦ Μαχαιροβγάλτου κινδυνεύοντα ν᾽ ἀνακαλυφθῶσιν· ἐπρόσθεσε λοιπόν·—Ἰδοὺ πῶς ἀκολούθησε τὸ πρᾶγμα· ... Αὐτὴ ἡ δουλειὰ ὁποῦ ἐγὼ μελετῶ, πρέπει νὰ ᾽ξεύρῃς πῶς εἶναι μεγάλη καὶ τρανή. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ὁ ᾽νοικοκύρης τοῦ ᾽σπιτιοῦ λείπει ᾽ς τὴν ἐξοχὴ... ὅλος μου ὁ φόβος ἦταν μὴν τύχῃ καὶ γυρίσῃ ἔξαφνα εἰς τὰ Παρίσια. Διὰ νὰ ἦμαι τὸ λοιπὸν ἥσυχος, ᾽πηγαίνω εἰς τὸ χωριὸ, τὴν Πιεῤῥεφίτα, ὅπου ἔχει τὴν ἐξοχή του, κ᾽ ἐκεῖ, αὐθέντης μου εἶσαι, μαθαίνω πῶς δὲν θὰ καταβῆ παρὰ μεθαύριο.

—Πολὺ καλά. Λοιπὸν, τί σοῦ ᾽χρειάζουνταν ὁ Μαχαιροβγάλτης εἰς τὸ Σαὶντ-Οὐέν;

—Νά τα!... ἀμὴ δὲν τὰ ᾽κατάλαβες;... Πόσος δρόμος εἶναι ἀπὸ τὴν Πιεῤῥεφίτα ἕως τὸ Σαὶντ-Οὐέν;

—Μία λεύγα, κοντά.

—Καὶ ἀπὸ τὸ Σαὶντ-Οὐὲν ἕως τὰ Παρίσια;

—Ἄλλο τόσο.

—Καλά. Ἂν τὸν εὕρισκα φευγάτον ἀπὸ τὴν Πιεῤῥεφίτα κ' ἔμενε τὸ 'σπίτι μοναχὸ... ἦταν κ' ἐκείνη δουλειὰ... δὲν σοῦ λέγω ὡσὰν εἰς τὰ Παρίσια... ὅμως ἦταν πάντοτε κἄτι τι... Ἐπίστρεφα παρευθὺς εἰς τὸ Σαὶντ-Οὐὲν, εὕρισκα τὸν Μαχαιροβγάλτη, ὅπου μ' ἐπρόσμενεν, ἐγυρίζαμεν μαζῆ εἰς τὴν Πιεῤῥεφίτα ἀπὸ ἕνα παράμερον δρόμον, ὁποῦ γνωρίζω, καὶ...

— Ἐκατάλαβα. Ἂν πάλιν τὸ κατόρθωμα ἦταν χρεία νὰ γίνῃ εἰς τὰ Παρίσια;

—Ἐπηγαίναμεν εἰς τὸν φραγμὸ τοῦ Ἄστρου, ἀπὸ τὸν δρόμο τῆς Ῥεβόλτας, καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλι, μιὰ καὶ δυὸ, καὶ 'ς τὴν Δενδροστοιχιὰ τῆς Χήρας....

—Σωστό... ἀπέχει δύο βήματα. Εἰς τὸ Σαὶντ-Οὐὲν τὸ εἶχες τωόντι *δίπορτο*, καθὼς εἶπες... Καλὴν τὴν ἐστοχάσθηκες. Ἀπείκασα τώρα καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν εἶχες τὸν Μαχαιροβγάλτην εἰς τὸ Σαὶντ-Οὐέν... Τὸ λοιπὸν, τὸ 'σπίτι τῆς Δενδροστοιχιᾶς τῆς Χήρας θὰ εἶναι ἀκατοίκητον ὡς μεθαύριον.

— Ἀκατοίκητο... ἐκτὸς τοῦ *πορτάρη*.

—Ἆ! ὁ θυρωρός· αὐτὸ δὲν πειράζει... Καὶ εἶναι, καλὴ δουλειά;

—Καλὴ λέγει!... ἑξῆντα χιλιάδες φράγκα ὅλο μάλαγμα, μέσα εἰς τὴν κάμερη τ' αὐθεντικοῦ.

—Καὶ τὰ κατατόπια, τὰ γνωρίζεις;

— 'Σὰν ταῖς *τσέπαις* μου.

—Σιωπὴ κ' ἐφθάσαμεν... μὴν τύχῃ καὶ εἰπῇς τίποτε ἐμπρὸς εἰς αὐτοὺς τοὺς παληανθρώπους... Ἀμ' ἡ ὄρεξις δὰ, πῶς 'παγαίνει; Ἐμένα 'σὰν νὰ *τσιμπᾷ*, καὶ καλά...

Ἡ Κουκκουβάϊα ἵστατο εἰς τὴν θύραν τοῦ καπηλείου.—Ἀπ' ἐδῶ, κράζει, ἀπ' ἐδῶ!... Τὸ φαγὶ ἐδιορίσθηκε.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐζήτησε ν' ἀφήσῃ τὸν λῃστὴν νὰ εἰσέλθῃ πρὸ αὐτοῦ· εἶχε τοὺς λόγους του... ἀλλ' ὁ Δάσκαλος, τόσον ἐπέμεινε ν' ἀποφύγῃ τὴν φιλοφρόνησιν ταύτην, ὥστε ὁ Ῥοδόλφος ἑκὼν ἀέκων εἰσέβη πρῶτος. Πρὶν δὲ καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ Δάσκαλος ἔκρουσεν ἐπὶ τῶν πέριξ διατειχισμάτων, ὅπως βεβαιωθῇ περὶ τῆς παχύτητός των.

—Δὲν εἶναι χρεία νὰ ὁμιλοῦμεν πολὺ σιγὰ, εἶπεν· οἱ τοῖχοι εἶναι ἀρκετὰ χονδροί. Μᾶς τὰ φέρουν εἰς τὸ τραπέζι ὅλα διὰ μιᾶς, καὶ τοιουτοτρόπως δὲν μᾶς ταράττουν κάθε φορά.

Ὑπηρέτριά τις τοῦ καπηλείου ἔφερε τὸ πρόγευμα· πρὶν δὲ ἡ θύρα κλεισθῇ, ὁ Ῥοδόλφος εἶδεν εἰς προσεχές τι δωμάτιον τὸν Μοὺρφ, ἀνθρακέα σοβαρῶς καθήμενον πλησίον τραπεζίου. Ἡ αἴθουσα ὅπου ἔλαβε χώραν ἡ σκηνὴ τὴν ὁποίαν περιγράφομεν, ἦτο στενόμακρος· ἐφωτίζετο δὲ ἀπὸ ἓν παράθυρον βλέπον εἰς τὴν ὁδὸν, καὶ ἀπέναντι τῆς θύρας κείμενον. Ἡ Κουκκουβάϊα εἶχε τὴν ῥάχιν ἐστραμμένην πρὸς τὸ παράθυρον, ὁ Δάσκαλος ἐκάθητο εἰς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν τῆς τραπέζης, ὁ Ῥοδόλφος εἰς τὴν ἄλλην.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς ὑπηρετρίας, ἠγέρθη ὁ λῃστὴς, ἐπῆρε τὸ ἀγγεῖόν του καὶ ἐλθὼν ἐκάθησε πλησίον τοῦ Ῥοδόλφου, ὥστε νὰ φράττῃ διὰ τοῦ σώματός του τὴν θύραν.—Νὰ ἤμεθα κοντὰ, διὰ νὰ τὰ εἰποῦμεν καλήτερα, εἶπε, καὶ νὰ μὴν ὁμιλοῦμεν καὶ τόσον δυνατά...

—Ἔπειτα πιάνεις καὶ κάθεσ' ἐμπρὸς εἰς τὴν θύρα, διὰ νὰ μὴν ἠμπορῶ νὰ ἔϐγω ὅταν θέλω, ἐπέφερεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ ἀδιαφορίαν.

Ὁ Δάσκαλος, πρῶτον ἐκίνησε καταφατικῶς τὴν κεφαλήν· ἔπειτα, σύρων ὀλίγον ἐκ τοῦ κόλπου του μακρόν τι ἐγχειρίδιον στρογγύλον ὡς πτερὸν χήνας καὶ μὲ λαϐὴν ξυλίνην, κρυπτομένην ἐντὸς τῶν τριχωδῶν του δακτύλων·—Τὸ βλέπεις αὐτό;...λέγει εἰς τὸν Ῥοδόλφον.

—Τὸ βλέπω... τί τάχα...;

—Ἔ! τόσον μόνον...

Καὶ, τὰς ὀφρῦς του συσπάσας διὰ κινήσεως ῥυτιδωσάσης τὸ ὡς τίγρεως πλατὺ καὶ ἐπίπεδόν του μέτωπον, ἔκαμέ τι σχῆμα ὑπόδηλον.

—Καὶ...σςς! ἄκουε 'δῶ.... Μονάχη μου τ' ἀκόνισα τὸ *τρυπητῆρι* (le **surin**)· ἐπρόσθεσεν ἡ Κουκκουϐάϊα.

Ὁ Ῥοδόλφος τότε ἔφερε μετὰ θαυμασίας ἐπιδεξιότητος τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸ ἐπιχιτώνιόν του, ἐξήγαγε μίαν πιστόλαν διπλῆν, τὴν ἔδειξεν εἰς τὸν Δάσκαλον, καὶ πάλιν τὴν ἔϐαλεν εἰς τὸν κόλπον του, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

—Θαῦμα... Εἴμεθα, βλέπω, καμωμένοι διὰ ν' ἀγροικούμεθα καὶ οἱ δύο· εἶπεν ὁ λῃστής. Τοῦ λόγου σου ὅμως δὲν μ' ἐκαλοκατάλαϐες... Εἰς κάθε ἐναντίον, ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι μ' ἔπιαναν... Εἶσαι δὲν εἶσαι ὁ αἴτιος... ἐσὺ θὰ τὴν ἀρπάξεις, κ' ἔξευρέ το!

Κ' ἔῤῥιψε θηριῶδες ἐπὶ τοῦ Ῥοδόλφου βλέμμα.

—Πέφτω κ' ἐγὼ ὕστερα 'πάνω του, καὶ σὲ βοηθῶ καλήτερα· ἔ, Φουρλῖνό μου; Εἶπεν ἡ Κουκκουϐάϊα.

Ὁ Ῥοδόλφος δὲν ἀπεκρίθη τίποτε· ἀνύψωσε μόνον τοὺς ὤμους, καὶ λαϐὼν οἶνον ἔχυσεν εἰς τὸ ποτήριόν του καὶ ἔπιε. Τὸ ἀτρόμητόν του αὐτὸ κατέπληξε τὸν Δάσκαλον.

—Τάχα σοῦ ἔδωσα μοναχὰ τὴν εἴδησι, νὰ 'ξεύρῃς... εἶπεν ὁ λῃστής.

—Καλὰ, καλά! Ὡς τόσο, βάλε πάλιν τὸ τρυπητῆρί σου 'ς τὴν θήκη του· ἐδῶ δὲν ἔχει κανένα ψητὸ διὰ σούϐλισμα, καὶ μή σε μέλει. Εἶμαι κ' ἐγὼ παλαιὸς πετεινὸς, καὶ ἡ μύτη μου εἶναι γεῤῥή· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος. Τώρα νὰ ἰδοῦμε δουλειά...

—Δουλειὰ, 'πάγει καλὰ... ὅμως κακὸ νὰ μὴ λὲς διὰ τὸ τρυπητῆρι. Δὲν ἐβγάζει, βλέπεις, 'μιλιά... νά το·... κάθεται ἥσυχο...

—Καὶ κάμνει δουλειὰ παστρική· ψεύματα, Φουρλῖνό μου; ἐπρόσθεσεν ἡ Κουκκουϐάϊα.

— Ἀληθινὰ, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν γραῖαν· Γνωρίζεις τφόντι τοῦ λόγου σου τοὺς γονεῖς τῆς Κελαϊδήστρας;

— Ὁ ἄνδρας μου κρατεῖ δύο γραφαῖς ὁποῦ διαλαμβάνουν δι' αὐτούς· ὅμως δὲν θὰ τὰς ἰδῇ ποτὲ ἡ Σουσουράδα ... Κάλλιο τῆς ἐβγάζω

τὰ 'μάτια μὲ τὰ δάκτυλά μου... Ἔννοιά σου! νὰ τὴν ἐξαναεύρω ἐκείνην μιὰ φορὰ, καὶ σοῦ τὴν διορθόνω...

— Ἄκουσε, Πανουργιά! λέμε, λέμε, καὶ τίποτες ἀκόμη δὲν εἴπαμεν διὰ τὴν δουλειά.

— Ἠμπορεῖ κἀνεὶς νὰ ὁμιλήσῃ ἐλεύθερα ἐμπροσθά της; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ἐλεύθερα λέγει! Ἀμ' αὐτή δα εἶναι ὁποῦ θὰ μᾶς βοηθήσει τὸ περισσότερο· παραφυλάγει μὴν ἔλθῃ κἀνεὶς, 'παίρνει ταῖς ὁδηγίαις ὁποῦ χρειάζουνται προτήτερα, σοῦ τυπόνει ταῖς κλειδαριαῖς ἐπάνω εἰς τὸ κερὶ, χώνει τὸ πρᾶγμα, τὸ πωλεῖ... ὅλα! Ἔχει πολλαῖς χάραις αὐτὴ ὁποῦ βλέπεις... Ψεύματα, Πανουργιά; (ἐπρόσθεσεν ὁ λῃστὴς τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὴν ἀποτρόπαιον γραῖαν). Δὲν ἔχεις ἰδέα πόσον μοῦ ἐστάθη ὠφέλιμη... Δὲν ἐβγάζεις, Πανουργιὰ, τὸ *σάλι* σου; ὕστερα θὰ κρυώσεις, ὅταν ἔβγωμεν ἔξω..... ῥίψε το ἐπάνω εἰς τὸ *σκαμνί*· ἀκόμη καὶ τὴν σπυρίδα σου...

Ἡ Κουκκουβάϊα ἀπεκδύθη τοῦ περιωμίου· καὶ τότε εἶδεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ θαυμασμὸν, ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ τραχήλου της δι' ἁλύσου τινὸς ὀρειχαλκίνης καὶ προσηρτημένον διὰ κρίκου ἀργυροῦ, μικρόν τι Ἅγιον Πνεῦμα ἀπὸ κυανίτην λίθον, καθ' ὅλα σύμφωνον μὲ τὴν περιγραφὴν ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔφερεν ὁ υἱὸς τῆς κυρίας Γεωργίας ὁπόταν τῆς τὸν ἐστέρησαν. Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, ὁ ἥρως μας ἀμέσως συνέλαβεν ὑπόνοιαν.... Κατὰ τὸν Μαχαιροβγάλτην, ὁ Δάσκαλος εἶχε δραπετεύσει ἐκ τοῦ κατέργου πρὸ ἓξ μηνῶν· αὐτὸς, διαφθείρας τοὺς χαρακτῆρας τῆς μορφῆς του, ἐματαίωσε πᾶσαν ἔρευναν τῆς ἀστυνομίας... Ἀλλὰ καὶ τῆς Γεωργίας ὁ σύζυγος ἐχάθη ἀπὸ τὸ κάτεργον πρὸ ἓξ μηνῶν, καὶ τί ἀπέγινεν ἠγνόουν. Ὁ Ῥοδόλφος λοιπὸν ἔκρινεν, ὅτι πιθανώτατα ὁ Δάσκαλος ἦτον ὁ σύζυγος τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης, καὶ τότε ἐγνώριζεν αὐτὸς βέβαια τὴν τύχην τοῦ ἀποπλανηθέντος υἱοῦ. Πρὸς τούτοις, ἐκράτει καὶ ἔγγραφα ἀφορῶντα τὴν καταγωγὴν τῆς Κελαϊδήστρας· ὥστε ὁ ἥρως μας ἐπέμεινεν εἰς τὸ προκείμενόν του σχέδιον πλέον παρὰ ποτέ. Κατ' εὐτυχίαν, ἡ ἀπορία του διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ λῃστοῦ, καταγινομένου περὶ τὴν θεραπείαν τῆς Κουκκουβάϊας.

—Καὶ κἄτι καλὴν ἁλυσίδα ἔχεις! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν γραῖαν.

— Καλὴ, λέγει!... καὶ ὄχι ἀκριβή... Ἀπήντησεν ἡ μυσαρὰ, γελῶσα. Εἶναι ψεύτικη· ὅμως τὴν φυλάγω ὡς ὁποῦ νὰ μοῦ ἀγοράσῃ ὁ γέρως μου μίαν ἀληθινή.

— Αὐτὸ πλέον, Πανουργιὰ, τὸ γνωρίζει ἀπ' ἐδῶ, ἡ εὐγενεία του... Ἂν κάμωμεν κάμμιὰ καλὴ δουλειὰ, διὰ μίαν ἁλυσίδα σ' ἔχω ἐγώ;...

— Παράξενο, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, πῶς ὁμοιάζει ὡσὰν ἀληθινή!... Καὶ τί εἶν' αὐτὸ ὁποῦ ἔχει 'ς τὴν ἄκρη... αὐτὸ τὸ γαλάζιο πρᾶγμα;

— Εἶναι χάρισμα τοῦ ἀνδρός μου, ὡς ὁποῦ νὰ μᾶς τύχῃ κάμμιά *τικτάκα*[1]... ἔ, Φουρλῖνό μου;

[1] Ὡρολόγιον· *toquante*.

Ὁ Ῥοδόλφος, βλέπων ἐπαληθευομένας σχεδὸν τὰς ὑπονοίας του, ἐπρόσμενε μὲ ἀγῶνα ψυχῆς τὴν ἀπόκρισιν τοῦ Δασκάλου, ὅστις καὶ ἐπανέλαβεν· —Αὐτὸ, Πανουργιὰ, πρέπει νὰ τὸ φυλάγῃς καλά.... Εἶναι φυλακτό·... κάμνει καλὸ εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ τὸ φορεῖ.

—Ἄ! φυλακτό... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ ῥαθυμίας. Πιστεύεις τοῦ λόγου σου τὰ φυλακτά; Καὶ ποῦ 'ς τὸν ἄνεμο σοῦ ἔτυχε;... Δὲν μοῦ λὲς ποῦ τὰ κάμνουν, ν' ἀγοράσω κ' ἐγώ;

—Δὲν κάμνουν πλέον, ἐξάδελφε· τὸ ἐργαστῆρι ἔκλεισε... Βλέπεις αὐτό; εἶναι ἀρχαιότης· *ἀντίκα*· καὶ ἀπὸ ταῖς καλαῖς! ἀριθμεῖ τρεῖς γενεαῖς... Τὸ φυλάττω ἐπειδὴ εἶναι πατροπαράδοσις· (ἐπρόσθεσε μὲ μειδίαμα βδελυρόν). Διὰ τοῦτο τὸ ἔδωκα τῆς Πανουργιᾶς νὰ τὸ κρατῇ... διὰ νὰ τὴν βοηθῇ εἰς ταῖς δουλειαῖς ὁποῦ καταφέρομεν μαζῇ... Ἂν κάμωμεν οἱ δύο κάμμίαν ἐπιχείρησιν *ἐμπορικὴν*, θὰ τὴν ἰδῇς τί ἐπιδέξια εἶναι... Ἐν τοσούτῳ, ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον... Εἶπες λοιπὸν, ὅτι εἰς τὴν Δενδροστοιχιὰ τῆς Χήρας...

—Ἀριθμὸς 17, κατοικεῖ ἕνας πλούσιος... μὰ πλούσιος! τὸν λὲν κὺρ...

—Τ' ὄνομα ἐγὼ δὲν σ' ἐρωτῶ· αὐτὴν τὴν ἀδιακρισία δὲν τὴν ἔχω. Ἔχει, λὲς, μέσα εἰς μία κάμερη ἑξῆντα χιλιάδες φράγκα, ὅλο μάλαγμα;

—Ἑξῆντα χιλιάδες ὅλο μάλαμμα! ἀνεβόησεν ἡ Κουκκουβάϊα.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔνευσε καταφατικῶς.

—Καὶ γνωρίζεις τὰ κατατόπια τοῦ 'σπιτιοῦ; ἠρώτησε πάλιν ὁ Δάσκαλος· εἶναι δύσκολο νὰ ἔμβῃ κανείς;

—Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς δενδροστοιχιᾶς ἔχει ἕνα τοῖχον, μόνον ἑπτὰ ποδάρια ὑψηλό· ὕστερα, εἶν' ἕνα περιβόλι· παράθυρα χαμηλά· τὸ 'σπίτι εἶναι χαμηλό· ἐπάνω 'ς τὴν γῆ.

—Κ' ἕνας μόνος θυρωρὸς φυλάγει τόσο βίος;

—Ναί!

—Καὶ πῶς στοχάζεσαι τώρα τοῦ λόγου σου νὰ κάμωμεν;

—Τὸ μόνον εὔκολο... Πηδοῦμε τὸν τοῖχο, σποῦμεν ἀπ' ἔξω τὴν θύρα... Ἰδού. Τοῦ λόγου σου, τί λές;

—Ἐγὼ, τί νὰ σοῦ εἰπῶ;... ἂν δὲν ἐξετάσω τὰ πράγματα μόνος μου, μὲ τὴν γυναῖκά μου, τί ἠξεύρω; Ἂν ὅμως ἦναι καθὼς μοῦ τὰ παραστήνεις, μοῦ φαίνεται καλὸν νὰ τὰ πιάσωμεν ζεστὰ ζεστά... ἀπόψε καὶ ὅλα. —Καὶ ὁ ληστὴς ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον ἀσκαρδαμυκτί.

—Ἀπόψε... εἶναι ἀδύνατον, ἀπεκρίθη ὁ τελευταῖος.

—Διατί, ἀφοῦ ὁ 'νοικοκύρης δὲν ἔρχεται ὡς μεθαύριον;

—Ναὶ, ὅμως ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ ἀπόψε...

—Ἀμὴ κ' ἐγὼ πάλιν ὁποῦ δὲν ἠμπορῶ αὔριον;

—Διὰ ποίαν αἰτία;

—Διὰ τὴν αἰτίαν ὁποῦ ἐμποδίζει ἀπόψε τὴν αὐθεντιά σου... Εἶπεν ὁ ληστὴς μυκτηριστικῶς.

Σκεφθεὶς ὀλίγον ὁ Ῥοδόλφος·— Ἂς ἦναι!... ἀπόψε τὸ λοιπόν..... Καὶ ποῦ θὰ εὑρεθοῦμεν;

—Δὲν ἔχει νὰ χωρισθοῦμεν· εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

—Ἀμὴ πῶς δα;

—Τί νὰ χωρισθοῦμεν; Ὁ καιρὸς ἀνοίγει· 'πηγαίνομεν σιγὰ σιγὰ ἕως τὴν δενδροστοιχία Χήρας, ρίπτομεν μιὰ 'ματιά· νὰ ἰδῇς καὶ τί πρᾶγμα εἶναι ἡ γυναῖκά μου... ὕστερα γυρίζομεν πάλιν, παίζομεν κανένα παιγνίδι χαρτιὰ καὶ τρώγομεν τίποτε, εἰς μίαν βαρελοθήκη τῶν Ἠλυσίων, ὁποῦ γνωρίζω, κοντὰ 's τὸν ποταμὸ... ἕως τὰς δέκα ὥρας, ὁποῦ θὰ εἶναι φευγάτος ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν δενδροστοιχιὰ τῆς Χήρας· τότε κινοῦμεν ἴσα ἐκεῖ, σιγὰ σιγά...

— Ἐγὼ ἔρχομαι καὶ σᾶς εὑρίσκω εἰς τὰς ἐννέα· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Θέλεις νὰ κάμωμεν μαζῇ τὴν δουλειά, ἢ ὄχι;

— Θέλω, βέβαια.

— Καλά! νὰ μὴ χωρισθοῦμεν ἀπόψε τελείως... διαφορετικά...

—Τί, διαφορετικά;

—Θὰ καταλάβω πῶς μοῦ πλέκεις κάμμιὰ [1], καὶ διὰ τοῦτο ζητεῖς νὰ κόψῃς δρόμο...

— Νὰ σοῦ πλέξω κάμμιά;... καὶ ἂν ἦταν ἕνα τέτοιο, ποῖος μ' ἐμπόδιζε νὰ σοῦ τὸ κάμω καὶ ἀπόψε;

—Ὅλα σ' ἐμποδίζουν... Δὲν τὸ 'πρόσμενες πῶς ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ νὰ γίνουν τὰ πράγματα τόσον ὀγλίγωρα. Τώρα ! ποῦ σ' ἀφήνω πλέον νὰ φύγῃς, ὁποῦ 'παγαίνεις καὶ δίδεις εἴδησι...

—Ὁποῦ θὰ εἰπεῖ, δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνη εἰς ἐμέ; ...

—Καὶ τώρα θὰ τὸ μάθεις! Δὲν ἔχω βέβαια... Μόνον, ἐπειδὴ ἠμπορεῖ νὰ ἔχουν καὶ τὸν τόπον των αὐτὰ ὁποῦ μοῦ λές· καὶ, ὅσον νὰ ἦναι, τὰ 'μισὰ τῶν 60,000 φράγκων ἀξίζουν πάλιν τὸν κόπο.... τὴν καταπιάνομαι· ὅμως ἀπόψε, ἢ ποτέ... Ἀλλ' ἂν τύχῃ καὶ δὲν ἦναι τίποτε, μήτε μέλει καὶ θὰ σοῦ 'φθειάσω κ' ἐγὼ ἕνα φαγί!.....

—Ὅμως δὲν θὰ μείνει ἐπάνω μου ἡ ὑποχρέωσις... τί 'ταιριάζει!

— Αὐτὰ ὁποῦ κάθεσθε καὶ λέτε, εἶναι ὅλα κουροφέξαλα! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα. Ἐγὼ, μοῦ φαίνεται, καθὼς εἶπε καὶ ὁ Φουρλῖνος, ἢ ἀπόψε, ἢ τίποτα.

Εἰς πολὺν ὁ Ῥοδόλφος εὑρίσκετο ἀγῶνα. Ἂν ἔχανε τώρα τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ συλλάβῃ τὸν Δάσκαλον, δὲν τὴν ἐπανεύρισκεν ἴσως ποτέ· ὁ λῃστὴς, ἢ ἤθελε λάβει μέτρα προφυλάξεως, ἢ ἤθελεν ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ἑπομένως κρατηθῇ καὶ ριφθῇ πάλιν εἰς τὸ κάτεργον·.... δὲν ἐσύμφερεν, ἐπειδὴ τότε ἐχάνοντο τὰ ἔγγραφα τῶν ὁποίων ἦτο κάτοχος. Ἐγκαρτερήσας λοιπὸν εἰς τὴν εὐψυχίαν του, εἰς τὴν ἱκανότητά του, καὶ εἰς τὴν τύχην, εἶπε τῷ Δασκάλῳ· Καλά· δὲν χωριζόμεθα,

—Ἄ! τότε λοιπὸν εἴμεθα διὰ νὰ ἤμεθα... Ἡ ὥρα ὅμως πλησιάζει δύο... Ἀπ' ἐδῶ ἕως τὴν Δενδροστοιχία Χήρας εἶναι μακράν· βρέχει ἀπὸ σταμνιοῦ· ἂς πληρώσωμεν τί ἐφάγαμεν καὶ πιάνομεν ἓν ἀμάξι.

— Ἀμάξι;... τὸ λοιπὸν ἂς καπνίσω πρῶτα ἕνα *σιγάρο*.

[1] *Donner un pont à faucher.*

— Καὶ δύο, εἶπεν ὁ λῃστής· τὴν Πανουργιὰ δὲν τὴν πειράζει ὁ καπνός.

—Πάγω ν' ἀγοράσω μερικὰ *σιγάρα*, κ' ἔφθασα, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἀνεγειρόμενος.

— Δὲν εἶναι χρεία νὰ λάβῃς τὸν κόπο, εἶπεν ὁ Δάσκαλος ἐμποδίζων· 'παγαίνει καὶ σοῦ φέρει ἡ Πανουργιά...

— Ὁ Ῥοδόλφος ἐκάθησε πάλιν. Ὁ Δάσκαλος ἐμάντευσε βέβαια τὸν σκοπόν του. Ἡ Κουκκουβάϊα ἐξῆλθεν.

— Εἶδες 'νοικοκυρὰν ὁποῦ τὴν ἔχω! εἶπεν ὁ λῃστής· εἶδες προθυμία! εἰς τὴν φωτιὰ νὰ τῆς εἰπῶ, 'παγαίνει καὶ πίπτει.

— Εἶπες φωτιά... ἠξεύρεις πῶς κάμνει ἐδῶ μέσα κρύο; ἐπέφερεν ὁ Ῥοδόλφος, κρύπτων ὑπὸ τὸ ἐπιχιτώνιόν του ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας.

Καὶ τοιουτοτρόπως, χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν μετὰ τοῦ Δασκάλου συνομιλίαν, ἔλαβεν ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ ἐσωκαρδίου του τμῆμα χάρτου καὶ μολιβδοκόνδυλον· ἔπειτα, κρυφίως καὶ ταχέως, ἐσημείωσε λέξεις τινάς, προσέχων ν' ἀραιώνῃ τὰ γράμματα, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται· ἐπειδὴ ἔγραφεν ὑπὸ τὸ ἐπιχιτώνιόν του χωρὶς νὰ βλέπῃ. Τὸ γραμμάτιον τοῦτο, διαφυγὸν τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ Δασκάλου, ἐπρόκειτο τώρα νὰ σταλθῇ ὅπου ἀνῆκεν. Ὁ Ῥοδόλφος ἠγέρθη, ἐπλησίασε μηχανικῶς εἰς τὸ παράθυρον, καὶ ἤρχισε νὰ ὑποτονθορίζῃ ᾀσμάτιόν τι, τυμπανοκρούων ταὐτοχρόνως τὰς ὑάλους διὰ τῶν δακτύλων του. Ὁ Δάσκαλος λοιπὸν κατευθύνεται πρὸς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο παράθυρον, ἔπειτα λέγει εἰς τὸν Ῥοδόλφον· — Τί σκοπὸν παίζεις;

— Παίζω... *Τὸ λουλοῦδι δὲν σ' τὸ δίνω.*

— Εὔμορφος σκοπός... ἐπιθυμοῦσα μόνον νὰ ἤξευρα, ἂν κάμνῃ αἴσθησιν εἰς τοὺς διαβάτας, ὥστε νὰ γυρίζουν νὰ βλέπουν...

— Δὲν ἔχω τέτοιας ἀπαιτήσεις...

— Διατὶ, νέε μου! διατί!... Τυμπανίζεις ὡσὰν τὸν καλήτερον ἐπάνω εἰς τὰ ὑαλιά! Ἄκουσον, ἀληθινά... ὁ φύλακας αὐτοῦ τοῦ 'σπιτιοῦ τῆς Δενδροστοιχιᾶς, μὴν εἶναι κανένας παληκαρᾶς;... Ἂν ἀντισταθῇ, τοῦ λόγου σου κρατεῖς ἕνα πιστόλι... καὶ τὸ πιστόλι βροντᾷ, ἐνῷ ἕνα σύνεργο ὡσὰν τοῦτο, (καὶ ἔδειξεν εἰς τὸν Ῥοδόλφον τὴν λαβὴν τοῦ ἐγχειριδίου του) δὲν ἐβγάζει ἄχνη... δὲν ἀνησυχεῖ κανένα.

— Μελετᾷς τάχα νὰ τὸν σκοτώσῃς; ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος. Ἂν ἔχῃς τέτοιαις ἰδέαις δὲν γίνεται τίποτε... μὴ με λογαριάζεις καθόλου.

— Ὑπόθεσε, πῶς ἐξυπνᾷ.

— Τότε φεύγομεν...

— Πολὺ καλά· νὰ ἤμεθα σύμφωνοι ἀπὸ τὰ τώρα... Τὸ λοιπὸν ἄλλο δὲν θὰ κάμωμεν, παρὰ *ἁπλῆν κλοπὴν δι' ἐφόδου καὶ διαῤῥήξεως*...

— Τίποτε ἄλλο...

— Τί ἐκατάλαβες!... Ἂς ἦναι πλέον...

— Καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλω σὲ ἀφήσει μόνον οὔτε στιγμὴν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ῥοδόλφος, δὲν χύνεις αἷμα, ἀλιτήριε, καὶ μὴ σε μέλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙ.

Ἡ Κουκκουβαια ἐπέστρεψε φέρουσα τὰ *σιγάρα*.

—Μοῦ φαίνεται πῶς ἐκόπηκεν ἡ βροχή· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἀνάπτων ἓν ἐξ αὐτῶν· δὲν 'παγαίνομεν μονάχοι μας νὰ εὕρωμεν τὸ ἁμάξι;... Θὰ ξεμουδιάσουν καὶ τὰ ποδάρια μας.

—Τί λὲς τοῦ λόγου σου! ἐκόπηκεν ἡ βροχή;... ἐπέφερεν ὁ Δάσκαλος· δὲν βλέπεις;... Νὰ τύχῃ νὰ κρυολογήσῃ καὶ ἡ Πανουργιά... Ἴσα ἴσα, νὰ χάσω δὰ τὴν Πανουργιά μου!...Νὰ χαλάσῃ καὶ τὸ σάλι της ὁποῦ εἶναι καινούργιο.

—Ἔχει δίκαιο ὁ γέρως μου· ἀμὴ δὲν βλέπεις τὸν καιρό!

—Τὸ λοιπὸν ἂς ἔλθ' ἡ δουλεύτρα νὰ τὴν πληρώσωμεν... καὶ τῆς λέμεν καὶ κράζει ἓν ἁμάξι· ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Τώρα ὡμίλησες φρόνιμα.

Ἡ ὑπηρέτρια εἰσῆλθεν· ὁ Ῥοδόλφος τὴν ἔδωκεν ἓν πεντάφραγκον.

—Ἆ! κύριε, τί 'ταιριάζει...αὐτὸ δὲν γίνεται, ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος.

—Ἔλα τώρα! καθένας μὲ τὴν *ἀράδα του*.

—Ἂς ἦναι πλέον... μ' αὐτὴν ὅμως τὴν συμφωνία, νὰ σοῦ προσφέρω κ' ἐγὼ ὕστερα κάτιτι εἰς τὸ καπηλειὸ ὅπου θὰ 'πᾶμεν, εἰς τὰ Ἠλύσια... νὰ ἰδῇς τί τύπος καλός!

—Καλὰ, καλά... τὸ δέχομαι.

Κατέβησαν· ὁ Ῥοδόλφος ἠθέλησε νὰ διέλθῃ τελευταῖος, φερόμενος ἀπὸ *εὐγένειαν* πρὸς τὴν Κουκκουβάϊαν, ἀλλ' ὁ Δάσκαλος δὲν τὸ ὑπέφερε· τὸν ἠκολούθησεν ἐκ τοῦ πλησίον παρατηρῶν καὶ τὸ ἐλάχιστόν του κίνημα. Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐκεῖνο ὑπῆρχε καὶ κρασοπωλεῖον, μεταξὺ τῶν διαφόρων φοιτητῶν τοῦ ὁποίου, ἀνθρακεύς τις μέλας τὴν μορφὴν καὶ τὸν πῖλον φορῶν μέχρις ὀφθαλμῶν καταβιβασμένον, ἐπλήρωνεν εἰς τὸν ξενοδόχον τὸ ποτόν του, ὅτε ἐπαρουσιάσθησαν οἱ τρεῖς μας γνώριμοι. Μ' ὅλην τὴν ἀγρυπνίαν τοῦ Δασκάλου καὶ τῆς γραίας, ὁ Ῥοδόλφος, ὅστις ἐπροηγεῖτο τοῦ μυσαροῦ ζεύγους, ὅταν ἀνέβαινεν εἰς τὸ ὄχημα ἐπρόφθασε ν' ἀνταλλάξῃ ἓν νεῦμα μετὰ τοῦ Μούρφ, χωρὶς νὰ τὸν στοχασθῶσι.

—Ποῦ 'παγαίνομεν; ἠρώτησεν ὁ ἁμαξηλάτης.

Ὁ Ῥοδόλφος ἀπεκρίθη· — Εἰς τὴν Δενδροστοιχιὰ τῆς...

—Τῆς Ἀκακιᾶς, εἰς τὸ δάσος τῆς Βουλόγνης, ἀνεφώνησεν ὁ Δά-

σκαλος διακόψας αὐτόν· ἔπειτα ἐπρόσθεσε·—Καὶ θὰ πληρωθῆς, ἀμαξηλάτη, μὲ τὸ παραπάνω.

Ἡ θυρὶς τοῦ ὀχήματος ἐκλείσθη.

—Εἶδες τώρα, τί ἐκόντευσες νὰ κάμῃς; Τί ἀνάγκη νὰ λὲς εἰς αὐτὰ τὰ ζωντόβολα ποῦ 'παγαίνομεν; ἐπρόσθεσεν ὁ Δάσκαλος. Ὑπόθεσε πῶς αὔριον μᾶς ἔπιαναν· ἕνας τέτοιος λόγος ἠμπορεῖ νὰ μᾶς φέρῃ ζαλάδαις... Ἄ! νέε, νέε! δὲν ἔπηξεν ἀκόμη ὁ νοῦς σου καλά!

Τὸ ὄχημα ἐντοσούτῳ ἐξεκίνησεν·—Ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος· δὲν τὸ ἔκοψεν ὁ νοῦς μου... Ἀλλὰ μὲ τὸ σιγάρο μου τώρα θὰ σᾶς καπνίσω ὡσὰν *ἀρέγγαις*· δὲν ἀνοίγομεν ἕνα ὑαλί;

Καὶ ὁ Ῥοδόλφος, ἑνώσας τὴν πρᾶξιν μετὰ τοῦ λόγου, ἔῤῥιψε μὲ πολλὴν ἐπιδεξιότητα ἔξω τοῦ ὀχήματος τὸ μικρὸν διπλωμένον χαρτίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε γράψει τινὰς λέξεις ὑπὸ τὸ ἐπιχιτώνιόν του διὰ μολιβδίδος. Τόσην ὅμως ὀξυδέρκειαν εἶχεν ὁ Δάσκαλος, ὥστε μ' ὅλην τὴν ἀταραξίαν τοῦ Ῥοδόλφου, διέκρινεν ἀναμφιβόλως ἐπὶ τῆς μορφῆς του σχῆμα λεπτὸν θριάμβου. Κύψας λοιπὸν ἐκ τῆς θυρίδος εἰς τὰ ἔξω, ἔκραξε πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην·

—Ἀκοῦς! στρέψε τὴν μάστιγά σου εἰς τ' ὀπίσω μέρος τοῦ ἀμαξιοῦ· κἄποιος ἀνέβη κρυφίως μας.

Τὸ ὄχημα ἐστάθη· ὁ ἀμαξηλάτης ἀνεσηκώθη ἐπὶ τοῦ ἑδωλίου καὶ εἶδεν ὄπισθεν·—Ὄχι, αὐθεντικέ, δὲν εἶναι κανείς.

—Πῶς γίνεται! θὰ ἰδῶ κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἀπεκρίθη ὁ Δάσκαλος πηδήσας ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου.

Μὴ εὑρὼν κανένα, μὴ παρατηρήσας τίποτε, ἐπειδὴ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ Ῥοδόλφος ἔῤῥιψε τὸ γραμμάτιον, τὸ ὄχημα προώδευσεν ἀρκετὰ, ὁ Δάσκαλος ὑπέθεσεν ὅτι ἠπατήθη.—Τώρα θὰ γελᾶτε· εἶπεν ἐπανερχόμενος· Δὲν ἠξεύρω πῶς μ' ἐφάνηκεν, ὡσὰν νὰ μᾶς ἀκολουθοῦσε κἄποιος.

Τὸ ὄχημα ἔλαβεν ὁδόν τινα πλαγίαν· ὁ δὲ Μοὺρφ, ὅστις εἶχε τὰ ὄμματα προσηλωμένα ἐπ' αὐτὸ καὶ παρετήρησε τὰ πάντα, σπεύσας, ἐπῆρεν ἀπὸ χαμαὶ τὸ γραμμάτιον· ἦτο πεσμένον εἰς λακκίσκον, μεταξὺ δύο πετρῶν. Μετὰ παρέλευσιν δεκαπέντε περίπου λεπτῶν, ὁ Δάσκαλος ἐφώναξε πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην·—Ἄκουσ' ἐδῶ, παιδί μου! ἀλλάξαμεν γνώμη· σύρε κατὰ τὴν Πλατεία Μαγδαληνῆς.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐστράφη καὶ τὸν εἶδεν ἐκστατικός.

—Βέβαια· ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Δάσκαλος· ἀπ' ἐκεῖ 'παίρνει κανεὶς ὅ,τι δρόμον θέλῃ. Τώρα, ἂν τύχῃ καὶ μυρισθοῦν τίποτε, ἡ πληροφορία ὁποῦ θὰ λάβουν ἀπὸ τὸν ἀμαξηλάτη δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς χρησιμεύσῃ.

Ὅταν τὸ ὄχημα ἐπλησίασεν εἰς τὸν φραγμὸν, ὑψηλός τις καὶ ὑπομέλας τὴν ὄψιν ἱππεὺς, μακρὸν ἐπενδύτην ὑπόλευκον φορῶν καὶ πῖλον μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν του καταβιβασμένον, διέβη ὡς τὴν ἀστραπὴν, ἐπικλινὴς πρὸς τὴν χαίτην τοῦ ὑπερηφάνου καὶ ὠκυποδέστατα τροχάζοντος κυνηγετικοῦ του ἵππου.

—«Περήφανο καὶ τ' ἄλογο, ἀλλὰ κι' ὁ καβαλλάρης!» εἶπεν ὁ Ῥο-

δόλφος κύπτων ἐκ τῆς θυρίδος καὶ ἀκολουθῶν μὲ τὸ βλέμμα τὸν Μοὺρφ, (ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτον ὁ ἱππεύς). Τί 'γλίγωρα φεύγει!... τὸν εἶδες;

—Ποῦ νὰ τὸν ἰδῶ!... ἐκεῖνος ἐπέρασεν ὡσὰν τὸν ἄνεμον! ἀπήντησεν ὁ Δάσκαλος.

Ὁ Ῥοδόλφος τότε ἀνεπαύθη· ὁ Μοὺρφ ἀναμφιβόλως ἐξήγησε τὰ ἱερογλυφικὰ τοῦ γραμματίου. Ἐν τοσούτῳ ὁ Δάσκαλος, βέβαιος ὅτι κανεὶς δὲν ἠκολούθει τὸ ὄχημα, ἡσύχασεν ὡσαύτως· θέλων δὲ νὰ μιμηθῇ τὴν Κουκκουβάϊαν ἥτις ὕπνωττεν, ἢ ἐπροσποιεῖτο τὴν ὑπνώττουσαν, λέγει εἰς τὸν Ῥοδόλφον·—Νὰ μοῦ συμπαθήσῃς... ὅμως ἡ κίνησις τοῦ ἀμαξιοῦ εἶναι παράξενο πόσον μὲ κάμνει νὰ νυστάζω....

Ἠθέλησε δὲ ὁ λῃστὴς διὰ τοῦ προσπεποιημένου τούτου ὕπνου, νὰ παρατηρήσῃ, ἂν ἡ τοῦ συνοδοιπόρου του φυσιογνωμία ἐπρόδιδέ τι ἐξηγηματικόν· ἀλλ' ὁ Ῥοδόλφος ἐματαίωσε τὴν πονηρίαν ταύτην ἀποκριθείς·—Νὰ σοῦ εἰπῶ... κ' ἐγὼ ἐξύπνησα σήμερα πολλὰ πρωΐ, καὶ μοῦ καταβαίνει τόσον γλυκύς!...θὰ κάμω τὸ ἴδιο....

Ἔκλεισε λοιπὸν τοὺς ὀφθαλμούς. Μετ' ὀλίγον, αἱ ἠχηραὶ ἀναπνεύσεις τοῦ Δασκάλου καὶ τῆς Κουκκουβάϊας, τόσον ἠπάτησαν τὸν Ῥοδόλφον, ὥστε, πιστεύσας αὐτοὺς βαθέως ἀποκοιμηθέντας, ἤνοιξεν ὀλίγον τὰ βλέφαρά του... Ἀλλ' ὁ Δάσκαλος καὶ ἡ γραῖα, καίτοι ῥογχάζοντες, τὰ εἶχαν ἀνεωγμένα πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἔκαμναν μεταξύ των νεύματα μυστηριώδη καὶ ἀλλόκοτα μὲ τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν... Διακόπτουν λοιπὸν ἀμέσως τὴν συμβολικήν των αὐτὴν ἀνταπόκρισιν· ὁ λῃστὴς, ἐννοήσας ὅτι ὁ Ῥοδόλφος δὲν ἐκοιμᾶτο, τὸν φωνάζει γελῶν·—Ἄ! ἄ! ἀδερφοποιτέ... τοιουτοτρόπως τὸ λοιπὸν δοκιμάζεις ἡ αὐθεντιά σου τοὺς φίλους;

—Δὲν πρέπει νὰ τὸ ἔχῃς παράξενο, τοῦ λόγου σου ὁποῦ ῥουχαλίζεις μὲ τὰ 'μάτια ἀνοικτά.

—Ἀμ' ἐγὼ εἶμαι ὑπνοβάτης· δὲν τὸ ἤξευρες;...

Τὸ ὄχημα ἐστάθη εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Μαγδαληνῆς. Ἡ βροχὴ εἶχε διακοπεῖ· τὰ σύννεφα ὅμως, ἅτινα προώθει τοῦ ἀνέμου ἡ πνοὴ, τόσον ζοφώδη ἦσαν καὶ χαμηλὰ, ὥστε σχεδὸν ἐνύκτωνεν. Οἱ τρεῖς μας τότε ἥρωες κατευθύνθησαν πρὸς τὸ Ἁμαξήλατον καλούμενον τῆς Βασιλίσσης (Cours-la-Reine).

—Νέε! μία ἰδέα μοῦ 'κατέβηκε... ὄχι κακὴ, εἶπεν ὁ λῃστής.

—Σὰν τί ἰδέα;

—Νὰ βεβαιωθῶ, ἂν τὰ κατατόπια τοῦ 'σπιτιοῦ τῆς Δενδροστοιχίας Χήρας ἦναι καθὼς τὰ εἶπες.

—Καὶ πῶς θὰ κάμεις; θὰ διεγείρεις ὑποψίαις...

—Μή σε μέλει καὶ δὲν εἶμαι τόσο κουτός... Ἀμὴ διατὶ ἔχει κανεὶς μίαν γυναῖκα ὁποῦ τὴν λὲν Πανουργιά;

Ἡ Κουκκουβάϊα ἀνόρθωσε τὴν κεφαλήν της.

—Τὴν εἶδες; Ὡσὰν τὸ ἄλογο, ὁποῦ ἀκούει τὴν σάλπιγγα, ἐπετάχθηκε παρευθύς.

—Τί; θὰ τὴν στείλεις προτήτερα νὰ στοχασθῇ;

—Νὰ στοχασθῇ, βέβαια.

—Ἀριθμὸς 17, Δενδροστοιχιὰ τῆς Χήρας· ἔ,γέρω μου; ἠρώτησεν ἡ Κουκκουβάϊα μετὰ προθυμίας· ἔγνοια σου· ἕνα 'μάτι τὸ ἔχω, ὅμως δουλεύει.

—Τὴν εἶδες; τὴν εἶδες, νέε; δὲν βλέπει τὴν ὥρα.

—Ἂν τὸ καταφέρῃ κ' ἔμβῃ μὲ στόχασι, δὲν εἶναι ἡ ἰδέα σου κακή.

—Κράτησε τὸ λοιπὸν τὴν *ὀμβρέλα* (ἀλεξίβροχον), καὶ εἰς 'μισὴν ὥρα 'παγαίνω κ' ἔρχομαι· νὰ ἰδῇς, τί κατορθόνω ἐγώ! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα.

—Ἄκουσε, Πανουργιὰ, νὰ σὲ χαρῶ· καταβαίνομεν τώρα εἰς τῆς *Αἱμοστάζουσας Καρδιᾶς*... 'ξέυρεις... δύο πατήματα ἀπ' ἐδῶ..... καὶ ἂν εὕρωμεν ἐκεῖ τὸ *Στραβοπόδικο*[1], τὸ 'παίρνεις μαζῇ σου καὶ παραφυλάγει ἔξω ἀπὸ τὴν θύρα, τὴν ὥραν ὁποῦ θὰ εἶσαι μέσα.

—Μωρὲ τωόντι· καὶ εἶναι δὰ καὶ πονηρὸ... ἀλωποῦ μοναχή! τὸ Στραβοπόδικο· ἀκόμη δὲν ἐπάτησεν εἰς τοὺς δέκα χρόνους, καὶ εἶδες ὁποῦ προχθὲς...

Ἓν νεῦμα τοῦ Δασκάλου διέκοψε τὴν Κουκκουβάϊαν.

—Τὶ λύκος εἶν' αὐτὴ ἡ *Αἱμοστάζουσα Καρδιά*; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Εἶναι καπηλειὸ, ὁποῦ ἔχει ὄνομα τοιοῦτο.

—*Αἱμοστάζουσα Καρδιά*!... Καὶ πῶς ὀνομάζεται ὁ κάπηλος;

—Ὁ κάπηλος τῆς *Αἱμοσταζούσης Καρδίας;*

—Ναὶ, τῆς *Αἱμοσταζούσης Καρδίας;*

—Τί σε μέλει; μή γαρ ἐκεῖνος σ' ἐρωτᾷ ποτὲ τ' ὄνομά σου; Πέτρο ὀνόμασέ τον, ἂν θέλῃς, Παῦλο, Γιάννη, Κῶστα· πάντοτε θὰ σ' ἀκούσει... Ὅμως βλέπω κ' ἐφθάσαμεν... καὶ εἰς τὴν ὥραν, ἐπειδὴ ἡ βροχὴ, ὡσὰν νὰ 'ξαναρχίζῃ·... ἄκουε τὸν ποταμὸ πῶς βοῦζει! ὡσὰν καταῤῥάκτης!... Ἰδὲ, ἰδέ! Δύο ἡμέραις ἀκόμη νὰ βρέξῃ, τὸ νερὸ θά ξεπεράσει ταῖς καμάραις τῶν γεφυριῶν.

—Ἐφθάσαμεν, εἶπες... Ἐγὼ δὲν βλέπω ποῦ ἐφθάσαμεν... Ποῦ εἶναι τὸ καπηλειό;

—Κύτταξε καλὰ, καὶ θὰ τὸ ἰδῇς.

—Ποῦ νὰ κυττάξω;

—Ἐμπρός σου· εἰς τὰ πόδια σου.

—Εἰς τὰ πόδια μου;

—Ναί...

—Μὰ ποῦ, μωρὲ ἄνθρωπε, ποῦ;...

—Νὰ... ἐκεῖ... Τὴν εἶδες τὴν στέγη του; ἀκόμη!...

Ὁ Ῥοδόλφος, τωόντι δὲν εἶχε παρατηρήσει καπηλεῖόν τι ὑπόγειον, ὡς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρό τινων ἐνιαυτῶν ἀπηντῶντο σποράδην εἰς τὰ Ἠλύσια, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τὸ Βασιλίσσης Ἁμαξήλατον. Τινὲς

[1] **Tortillard.**

βαθμίδες, εντὸς τῆς παχείας καὶ ὑγρᾶς ἐκείνης γῆς ἐσκαμμέναι, ὡδήγουν εἰς τὸν βυθὸν λάκκου εὐρυχώρου. Εἰς μίαν τῶν ἀποτόμων πλευρῶν τοῦ λάκκου τούτου προσερείδετο χαμηλὴ καὶ ῥυπαρὰ οἰκοδομή, ἡ σκέπη τῆς ὁποίας, σκέπη ἀπὸ κεραμίδια πλήρη βρύων, ἀνυψοῦτο σχεδὸν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ὅπου ὁ Ῥοδόλφος ἐπάτει. Πλησίον δὲ τῆς οἰκοδομῆς ἐφαίνοντο καὶ δύο τρεῖς ἄλλαι καλύβαι ἀπὸ σανίδας σκωληκοβρώτους, χρησιμεύουσαι ἀντὶ οἰνῶνος, ξυλαποθήκης καὶ ὀρνιθῶνος. Στενωτάτη δίοδος, διαιροῦσα τὸν λάκκον κατὰ μῆκος, ἦγεν ἐκ τῶν βαθμίδων εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκήματος· ὁ ἐπίλοιπος τόπος ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἀναδενδράδας σκιαζούσας δύο σειρὰς ἀγοραίων τραπεζῶν, ἐμπεφυτευμένων εἰς τὸ ἔδαφος.

Παραδερομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἔτριζε θλιβερῶς ἐπὶ τῶν στροφέων της μοχθηρά τις πλὰξ ἀπὸ σίδηρον, φέρουσα ἐφ' ἑαυτῆς *καρδίαν ἐρυθρὰν διαπερασμένην ἀπὸ βέλος*... μόλις διακρινόμενα ἐκ τῆς σκωρίας. Ἡ σημαία αὕτη ἐταλαντεύετο ἐπὶ πασσάλου πεπηγμένου ὑπεράνω τοῦ ἄντρου ἐκείνου, ἀληθῶς *ἀνθρωπίνην μυρμηκοφωλεὰν* ὁμοιάζοντος.

Ἡνοῦτο δὲ μετὰ τῆς βροχῆς ὁμίχλη πυκνὴ καὶ κάθυγρος... καὶ ἡ νὺξ ἐπλησίαζε.

—Πῶς σου φαίνεται, νέε, τὸ ξενοδοχεῖο; ἠρώτησεν ὁ Δάσκαλος.

—Ὕστερ' ἀπὸ ταῖς βροχαῖς ὁποῦ τώρα δεκαπέντε ἡμέραις πέφτουν... θὰ εἶναι πολλὰ δροσερό... Ἔλα... πέρνα...

—Στάσου... νὰ ἰδοῦμεν πρῶτα ἂν ἦν' ἐδῶ ὁ ξενοδόχος... Προσοχή.

Καὶ προσθίγων ὁ λῃστὴς μὲ δύναμιν τὴν γλῶσσάν του ἐπὶ τοῦ οὐρανίσκου, ἐξήγαγε παράδοξον κραυγήν· λαρυγγῶδές τι κύλισμα, φωνῆεν καὶ διαρκές, τονιζόμενον οὕτω· —Πρρρρρρ!!!

Καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ οἴκου ἐξῆλθε κραυγὴ παρομοία.

—Ἐδῶ εἶναι· εἶπεν ὁ Δάσκαλος. Νὰ μοῦ συμπαθᾷς... νέε... ὀλίγον σέβας εἰς τὰς κυρίας· ἄφες νὰ περάσῃ ἡ Κουκκουβαΐα...ἐγὼ περνῶ ὕστερ' ἀπὸ λόγου σου...Κύτταξε νὰ μὴν πέσῃς, καὶ 'γλυστρᾷ πολύ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

ΚΑΡΔΙΑ ΑΙΜΟΣΤΑΖΟΥΣΑ.

Ὁ κάπηλος τῆς *Αἱμοσταζούσης Καρδίας*, ἀποκριθεὶς εἰς τὸ σύνθημα τοῦ Δασκάλου, ἐπροχώρησε φιλοφρόνως μέχρι τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας του· ἦτο δ' αὐτὸς ὁ Κοκκινοχέρης, τὸν ὁποῖον ὁ Ροδόλφος ἀνεζήτησεν εἰς τὴν Παλαιὰν Χώραν, πλὴν δὲν ἐπέπρωτο εἰσέτι νὰ τὸν γνωρίσῃ ὑπὸ τὸ ἀληθές του ὄνομα.

Πεντηκοντούτης περίπου· ἰσχνὸς, ἄτροφος, καχεκτικός. Ἡ φυσιογνωμία του ἐσυγγένευε καὶ μὲ τὴν τῆς γαλῆς (νυφίτσας) καὶ μὲ τὴν τοῦ ποντικοῦ· ἡ ὀξεῖά του μύτη· ἡ βυθισμένη του σιαγών· τὰ ὀστεώδη μῆλα τῶν παρειῶν του· τὰ μελανὰ, ζωηρὰ, διαπεραστικὰ, μικρά του ὄμματα, τὸν παρίστανον ἄνθρωπον δολιώτατον, πνευματωδέστατον, διαβολώτατον. Παλαιὰ φενάκη ξανθὴ, ἢ μᾶλλον κιτρίνη, ὡσὰν τὴν χολερικήν του ὄψιν, τεθειμένη ἐπὶ τῆς τοῦ κρανίου του κορυφῆς, ἄφηνεν ἀσκεπῆ τὸν πολιόν του αὐχένα. Ἐφόρει *βέσταν* ὁλοστρόγγυλον (veste ronde) καὶ μακρὰν ποδιὰν ὑπομέλαιναν, ὡς ἐκείνην τῶν ὑπηρετῶν εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα.

Μόλις οἱ τρεῖς μας ἥρωες κατέβησαν τὴν τελευταίαν βαθμίδα, καὶ ἰδοὺ παιδίον δεκαετὲς τὸ πολὺ, ῥαχιτικὸν, χωλὸν, καὶ διαστρόφου ὁπωσοῦν μορφῆς, ἦλθε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ Κοκκινοχέρη· τόσον τὸν ὡμοίαζεν, ὥστε ἀδύνατον νὰ μὴ συμπεράνῃ τις ὅτι ἦτον υἱός του. Εἶχε τὸ βλέμμα γοργὸν καὶ παμπόνηρον ὡς τὸ τοῦ πατρός· περιπλέον δὲ εἶχε τὸ αὔθαδες καὶ πανοῦργον ὕφος τῶν Παρισιανῶν ἐκείνων παίδων τοῦ δρόμου, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουσιν *ουαϊοῦ* (voyou)· εἶναι δ' ὁ *ουαϊοῦ* τύπος τρομακτικὸς φαυλοβιότητος πρωΐμου, ἀληθῶς ἀξίζων τ' ὄνομα *σπέρμα κατέργου*, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτοὺς ἡ φρικώδης τῶν εἱρκτῶν διάλεκτος. Τὸ ἥμισυ τοῦ παιδίου μέτωπον ἐκαλύπτετο ἀπὸ μαλλία ὑποκίτρινα, φρυγανώδη. Καστανόχρους περισκελὶς (πανταλόνιον) καὶ φαιὸν ἐπιχιτώνιον, διὰ λωρίου περιεζωσμένον, ἐσυμπλήρουν τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ *Στραβοπόδη*, λαβόντος ὄνομα τοιοῦτον ἐκ τοῦ σωματικοῦ ἐλαττώματος. Ἵστατο λοιπὸν πλησίον τοῦ πατρός του ὄρθιος ἐπὶ τοῦ ὑγειοῦς σκέλους, ὡς ὁ ἐρωδιὸς ἐπὶ τῆς ὄχθης βάλτου.

—Νά τον ὁ *Μῶμος*· εἶπεν ὁ Δάσκαλος· Αἴ, ὥρα εἶναι Πανουργιά· σκοτινιάζει, βλέπεις· 'πήγαινε πρὶν νυκτωθῇς.

—Ναί... ναί· νὰ μοῦ τὸν δώσῃ ὁ πατέρας του καὶ 'παγαίνω.

—Καλὸ 'ς τὸ γέρο· καλησπέρα· εἶπεν ὁ Κοκκινοχέρης ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Δάσκαλον μὲ ἰσχνὴν καὶ ὀξεῖαν φωνήν. Τί προστάζεις;

—Νὰ μοῦ δώσῃς τὸ μικρό σου νὰ 'πάγῃ μὲ τὴν γυναῖκά μου ἐδῶ κοντὰ, ὅπου ἔχασε κἄτι τι, νὰ ψάξουν νὰ τὸ εὕρουν...

Ὁ Κοκκινοχέρης ἐμεσόκλεισε τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν, ἀντήλλαξε μετὰ τοῦ Δασκάλου νεῦμα, καὶ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του·—Πήγαινε μαζῇ μὲ τὴν γρηά...

Τὸ ἀποτρόπαιον παιδίον ἔσπευσε τότε χωλαῖνον καὶ ἔλαβε τὴν Κουκκουβάϊαν ἐκ τῆς χειρός.

—Νὰ χαρῶ ἐγὼ τὸν *Μωμάκα μου*, νὰ τὸν χαρῶ! νά, παιδί! εἶπεν ἡ γραῖα· τὸν εἶδες, πῶς τρέχει!....Ὄχι 'σὰν τὴν Σουσουράδα, τὴν βρῶμα, ὁποῦ 'σὰν τὴν ἔκραζα ἤρχουνταν ὡσὰν τὴν 'χτικιασμένη!

— Πήγαινε δὰ, Πανουργιά...Τὸ 'μάτι σου τόσο!...Σὲ περιμένω...

— Ἐγὼ δὲν ἀργῶ... Στραβοπόδη, πέρασ' ἐμπρὸς, ἀγόρι μου!

Καὶ ἡ γραῖα μετὰ τοῦ μικροῦ χωλοῦ ἀνέβησαν τὴν ὀλισθηρὰν κλίμακα.

— Πανουργιά! δὲν 'παίρνεις τὸ ἀλεξιβρόχι;...ἀνεφώνησεν ὁ ληστής.

—Ὄχι· θὰ τὸ ἔχω βάρος·...ἀπήντησεν ἡ γραῖα· καὶ ἔγινε ταχέως ἄφαντος μετὰ τοῦ Στραβοπόδη ἀναμέσον τῆς ὀμίχλης, συμπυκνωθείσης ἔτι πλέον ἐκ τῆς σκιᾶς τῆς ἑσπερίου, καὶ ἀναμέσον τῆς θλιβερᾶς βοῆς τοῦ ἀνέμου, δέροντος τοὺς μαύρους καὶ ἀπογυμνωμένους κλῶνας τῶν μεγάλων πτελεῶν τῶν Ἠλυσίων.

—Ἃς ἔμβωμεν, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

Ἠναγκάσθη νὰ κύψῃ, διὰ νὰ διαβῇ τὴν θύραν τοῦ καπηλείου. Ἦτο δ' αὐτὸ διῃρημένον εἰς αἰθούσας δύο· εἰς τὴν μίαν, ὑπῆρχε τὸ λογιστήριον τοῦ καπήλου καὶ ἓν σφαιριστήριον ἐν κακῇ καταστάσει· εἰς τὴν ἄλλην, τραπέζια καὶ καθίσματα, πρασινοβαφῆ ἕνα καιρόν. Τὰς αἰθούσας ἐφώτιζον ἀμυδρῶς δύο στενὰ παράθυρα μὲ ὑαλία ῥαγισμένα καὶ πλήρη ἀραχνῶν· οἱ τοῖχοι κατέστησαν πρασινωποὶ, ἢ ἀπενιτρώθησαν ἐκ τῆς ὑγρασίας. Ἓν μόνον λεπτὸν ἀφέθη ὁ Ῥοδόλφος μόνος· ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ, ὁ Κοκκινοχέρης καὶ ὁ Δάσκαλος συνεννοήθησαν ἐν τάχει διὰ νευμάτων καὶ λέξεων μυστηριωδῶν.

—Δὲν 'παίρνεις ἕνα ποτῆρι ζύθον (bière) ἢ κανένα ῥακὶ, ἕως νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ Πανουργιά;... τὸν λέγει ὁ Δάσκαλος.

— Ὄχι· δὲν ἔχω ὄρεξι νὰ πίω.

—Ὅπως ἀγαπᾷς. Ἐγὼ θὰ σφίξω μία ῥακιά· ἐπανέλαβεν ὁ ληστὴς, καθίσας πλησίον ἑνὸς τῶν πρασίνων τραπεζίων τῆς δευτέρας αἰθούσης.

Ἐκυρίευε δὲ τὸ κατώγειον ἐκεῖνο τοιοῦτον σκότος, ὥστε μόλις διεκρίνετο εἰς γωνίαν τινὰ τῆς δευτέρας αἰθούσης ἡ χάσκουσα εἴσοδος μιᾶς κρύπτης ὑπογείου, μὲ θύραν ἄνωθεν δίπτερον, καταπακτήν· τῆς θύρας ταύτης τὸ ἓν πτερὸν ἔμενεν ἀνεωγμένον πρὸς εὐκολίαν τῆς ὑπηρεσίας... Τὸ τραπέζιον, ὅπου ἐκάθισεν ὁ Δάσκαλος, ἔκειτο πλησίον τοῦ σκοτεινοῦ ἐκείνου χάσματος, πρὸς τὸ ὁποῖον εἶχεν αὐτὸς τὰ νῶτα ἐστραμμένα, διὰ νὰ τὸ κρύπτῃ ἀπὸ τὰ βλέμματα τοῦ Ῥοδόλφου.

Οὗτος πάλιν, διὰ νὰ μὴ μένῃ ἀδρανὴς, καὶ νὰ δείξῃ ἀφοβίαν, ἐθεώρει διὰ τῶν παραθύρων. Ἡ θέα τοῦ Μοὺρφ, σπεύδοντος πρὸς τὴν Δενδροστοιχίαν Χήρας, δὲν ἦτο παντάπασιν ἱκανὴ νὰ τὸν καθησυχάσῃ· ἐδίσταζε πολὺ ἂν ὁ εὐπατρίδης ἐνεβάτευσε καλῶς εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ βιαστικοῦ καὶ λακωνικοῦ ἐκείνου γραμματίου, διαλαμβάνοντος μόνας τὰς λέξεις· «*Απόψε*, 10 *ὥρας, πρόσεχε.*»

Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸν Δάσκαλον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Δενδροστοιχίαν Χήρας πρὸ τῆς ὥρας ἐκείνης· ἐπομένως, ἔτρεμε μὴ χάσῃ τὴν μόνην εὐκαιρίαν τοῦ νὰ γίνῃ κάτοχος τῶν μυστικῶν εἰς τὰ ὁποῖα ἐνδιεφέρετο τοσοῦτον. Μολονότι ἀνδρεῖος καὶ ὡπλισμένος, ἔμελλε μολοντοῦτο ν' ἀντιπαλαίσῃ μὲ τὴν πανουργίαν φονέως τρομεροῦ καὶ εἰς ὅλα ἱκανοῦ... Διὰ νὰ μὴ δίδῃ ἐν τοσούτῳ ὑπονοίας, ἦλθεν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Δασκάλου καὶ ἐζήτησε νὰ πίῃ. Ὁ Κοκκινοχέρης, ἀφοῦ μετὰ τοῦ ληστοῦ ἀντήλλαξε κρυφίας τινας λέξεις, παρετήρει τὸν Ῥοδόλφον μὲ σαρδονικὴν καὶ ὕποπτον περιέργειαν.

— Ἄκουσε, νέε, νὰ σοῦ εἰπῶ· εἶπεν ὁ Δάσκαλος· ἂν τώρα ὁποῦ θὰ ἔλθει ἡ γυναῖκά μου μᾶς εἰπῇ, ὅτι δὲν εἶν' ἐκεῖ ἄλλος κἀνεὶς, παρὰ ὁ θυρωρὸς, 'πηγαίνομεν μία καὶ καλὴ εἰς τὰς ὀκτὼ ὥρας.

— Ἀ! τί λὲς τοῦ λόγου σου! εἰς τὰς ὀκτὼ, εἶν' ἐνωρίς· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· θὰ τοὺς βάλωμεν εἰς ἀνησυχία.

— Λές!

— Εἶμαι βέβαιος...

— Καλὲ, δὲν βαρύνεσαι ὁποῦ θὰ τοὺς βάλωμεν εἰς ἀνησυχία! μεταξὺ φίλων ὑπάρχει ἀδιαφορία, ὅ,τι ὥρα καὶ ἂν ἦναι.

— Ἄκουσ' ἐμένα ὁποῦ σοῦ 'μιλῶ· εἰς τὰς δέκα πρέπει...δέκα ὥραις.

— Αὐτὸ τὸ κακὸ ἔχεις τοῦ λόγουσου· ὁποῦ εἶσαι ἐπίμονος πολύ.

— Ἐκεῖνο 'ποῦ σὲ λέγω· δὲν τὸ κουνῶ ἀπ' ἐδῶ, ἂν δὲν ἔλθουν αἱ δέκα.

— Ἂν ἦναι, τάχατες, διὰ τὸ ἐργαστῆρι, ἐγὼ δὲν κλείω ποτὲ προτήτερ' ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα· εἶπεν ὁ Κοκκινοχέρης μὲ τὴν ἰσχνήν του φωνήν. Ἀμὴ τότε εἶναι ὁποῦ ἔρχουνται οἱ καλήτεροι φίλοι καὶ πίνουν... ἐπειδὴ, ἂν φωνάζουν καὶ ὅλα, δὲν ἀκούουν οἱ γείτονες.

— Ἂς ἦναι πλέον καὶ εἰς τὰς δέκα· νὰ γίνῃ, νέε τὸ θέλημά σου· ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος.

— Νὰ, ἡ Κουκκουβάϊα! εἶπεν ὁ Κοκκινοχέρης ἀκούσας καὶ ἀποκριθεὶς εἰς κραυγὴν ὁμοίαν ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἐξέβαλεν ὁ Δάσκαλος πρὸ τῆς καταβάσεώς του εἰς τὸν λάκκον.

Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν ἡ γραῖα εἰς τὸ σφαιριστήριον ἐκφωνοῦσα·

— Ἔ!... τὰ 'μάθαμε! τὰ 'μάθαμε!

Ὁ Κοκκινοχέρης τότε ἔλαβε τὴν διάκρισιν ν' ἀπομακρυνθῇ, χωρὶς κἂν νὰ ἐρωτήσῃ τί ἔγινεν ὁ Στραβοπόδης, τὸν ὁποῖον ἴσως ἀκόμη δὲν ἐπρόσμενεν. Ἡ γραῖα ἐκάθισεν ἀπέναντι τοῦ Ῥοδόλφου καὶ τοῦ ληστοῦ.

— Αἴ... εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

— Καλὰ μᾶς τὰ ἔλεγεν ἀπ' ἐδῶ.

— Τὰ βλέπεις; ἐπέφερεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ἄφες, ἄφες νὰ μᾶς τὰ εἰπῇ. Αἴ, Πανουργιὰ, τὸ λοιπόν;

— Ἐπῆγα εἰς τὸ 17, ἀφοῦ πρῶτα ἔκρυψα τὸν Στραβοπόδη εἰς μίαν τρύπα ἐκεῖ ἀντίκρυ, νὰ παραφυλάγῃ... Ἦταν ἀκόμη μουχρώματα. Κτυπῶ τὸ κουδοῦνι μιᾶς μικρῆς θύρας, ὁποῦ εἶχε τὰ θηλυκώματα ἀπ' ἔξω, καὶ δύο δάκτυλα φῶς ὑποκάτω ἀπὸ τὸ κατῶφλι... τίποτα. Ξανακτυπῶ... ἔρχεται δὰ καὶ μοῦ ἀνοίγει ὁ φύλακας. Προτήτερα ὅμως ἔκρυψα τὴν *σκούφια* μου διὰ νὰ ὁμοιάζω ὡσὰν τάχατες νὰ ἤμουν κἀμμία γειτόνισσα. Εὐθὺς καθὼς βλέπω τὸν φύλακα, βάζω τὰ κλάμματα, πῶς ἔχασα τὸν *παππαγάλλο* μου, ἕναν ὡραῖο παππαγάλλο, ὁποῦ τὸν ἀγαποῦσα πολύ... Εἶπα πῶς ἐκάθουμουν ἐκεῖ κοντὰ, καὶ πῶς μοῦ 'πέταξεν ἀπὸ περιβόλι εἰς περιβόλι. Τί τὰ θέλετε, παρακαλῶ τὸν αὐθέντη νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ κυττάξω κ' ἐκεῖ.

— Αἴ!!! εἶπεν ὁ Δάσκαλος μὲ κομπώδη εὐχαρίστησιν πρὸς τὸν Ῥοδόλφον· εἶδες γυναῖκα!...

— Θαῦμα! ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος· καὶ ὕστερα;...

— Ὁ φύλακας μ' ἀφήνει· ἐμβαίνω εἰς τὸ περιβόλι, καὶ ἀρχίζω νὰ τρέχω ἐδῶ κ' ἐκεῖ φωνάζωντας· *Παππαγάλλο! Παππαγάλλο!* καὶ βλέπωντας ὁλοῦθε διὰ νὰ στοχασθῶ καλά... Τώρα ἀκούσετε· Ἀπὸ μέσ' ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ περιβολιοῦ, εἶναι κληματαριαῖς· πολλὴ εὐκολία νὰ καταβῇ κἀνείς· εἰς τὴν γωνιὰ, ζερβιὰ μεριὰ, εἶν' ἕνα δένδρο ἐπιτήδειο ὡσὰν νὰ ἦταν *σκάλα*· ὁποῦ κ' ἐγκαστρωμένη γυναῖκα νὰ ἦναι, ἠμπορεῖ νὰ καταβῇ. Τὸ 'σπίτι ἔχει ἓξ παραθύρια· εἶναι χαμηλό· δὲν ἔχει ἄλλη πατωσιά· ἀράδ' ἀράδα, εἰς τὰ θεμέλια νὰ εἰποῦμε, ἔχει τέσσαραις φεγγίταις, χωρὶς σίδερα, ὁποῦ βλέπουν εἰς τὰ μαγαζιὰ ὅπου βάζουν ταῖς 'σωδιαῖς ὑποκάτω ἀπὸ τὸ 'σπίτι. Τὰ παραθύρια τοῦ 'σπιτιοῦ σφαλοῦν ἀπὸ μέσα μὲ σιδερένια μαγκουράκια...

— Σύρε τα μιὰ... εἶπεν ὁ Δάσκαλος, καὶ ἀνοίγουν παρευθύς.

Ἡ Κουκκουβάϊα ἐξηκολούθησεν· — Ἡ θύρα ὁποῦ θὰ ἔβγεις εἰς τὸ περιβόλι ἔχει ὑαλιὰ... καὶ ἀπ' ἔξω δύο *παντζούρια*· (δρυφακτοειδὴς θύρα).

— Ὡς καὶ αὐτὸ τὸ παρετήρησε, εἶπεν ὁ λῃστής.

— Τωόντι, τὰ παραστήνει ὡσὰν νὰ ἦσουν ἐκεῖ· ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Κοντὰ εἰς τὴν αὐλὴ, ἐπανέλαβεν ἡ Κουκκουβάϊα, ζερβιὰ μεριὰ, ἕνα πηγάδι. Ἠμπορεῖ νὰ μᾶς χρειασθῇ τὸ σχοινὶ, ἐπειδὴ εἰς ἐκεῖνον τὸν τοῖχο δὲν ἔχει κληματαριά· ἂν δὲν ἠμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὴν θύρα, φεύγομεν ἀπ' ἐκεῖ. Ἐμβαίνωντας εἰς τὸ 'σπίτι...

— Ἐμβῆκες καὶ εἰς τὸ 'σπίτι; Ἐμβῆκε δὰ κ' ἐκεῖ, νέε!... εἶπεν ὁ Δάσκαλος κομπαστικῶς.

— Ἀμὴ πῶς δα!... Μὴν εὑρίσκωντας τὸν παππαγάλλο, ἔβαλα τόση βοὴ, ὁποῦ ὁ φύλακας μ' εὐσπλαχνίσθηκε μὲ τὰ σωστά του. Τότε τὸν παρακαλῶ κ' ἐγὼ νὰ καθήσω μία στιγμὴ 'ς τὴν θύρα του· ὁ κακόμοιρος δὰ, μοῦ λέγει νὰ ἔμβω μέσα, καὶ μοῦ φέρει ἕνα ποτῆρι νερὸ μὲ κρασί. «Μόνον ὀλίγο νερὸ, τοῦ λέγω· μοναχὸ νερὸ, αὐθέντη μου.»

Μ' ἐμβάζει τότε 'ς τὸν ἀντιθάλαμο... πεύκια παντοῦ· καλὸ καὶ τοῦτο· δὲν ἀκούεται κἀνεὶς ὅταν προπατῇ, μηδὲ βροντοῦν τὰ ὑαλιὰ, ἂν σπάσῃ κανένα τοῦ παραθυριοῦ. Δεξιὰ, ζερβὰ θύραις καὶ κλειδαριαῖς μὲ μῆλα χρυσᾶ· φυσᾷς καὶ ἀνοίγουν. Μέσα μέσα, μία θύρα γερῥὴ, κλειδωμένη· ὁμοιάζει πῶς νὰ ἦν' ἐκεῖ... μυρίζει ὡσὰν νὰ ἦν' ἐκεῖ τὸ βιός!... Εἶχα τὸ κερί μου εἰς τὸ *ζεμπίλι*...

—Εἶχε τὸ κερί της... πουθενὰ δὲν 'παγαίνει χωρὶς τὸ κερί!...

Ἡ γραῖα ἐξηκολούθησεν·—Ἔπρεπε τώρα νὰ πλησιάσω εἰς τὴν θύρα ὁποῦ 'μύριζε τὸ βιός. Κάμνω πῶς μ' ἔπιασε βῆχας· μὰ βῆχας τόσο δυνατὸς, ὁποῦ ἔπρεπε νὰ κρατοῦμαι ἀπὸ τὸν τοῖχο διὰ νὰ μὴν πέσω. Τότε ὁ πτωχὸς ὁ φύλακας γυρίζει καὶ μοῦ κάμνει· « Στάσου νὰ σοῦ φέρω 'λίγη ζάχαρη 'ς τὸ νερό.» Θὰ 'ζήτησε τίποτε κουτάλι, ἐπειδὴ ἤκουσα κ' ἐγελοῦσαν ἀσημικὰ... εἰς τὴν κάμερη... δεξιά· μὴν τὸ ξεχάσῃς, ἀνδρούλη μου· ἀσημικά! Ἐγὼ, ὡς τόσο, μὲ τὴν ἀφορμὴ τοῦ βῆχα, πλησιάζω εἰς τὴν θύρα... τὸ κερὶ τὸ εἶχα μέσα 'ς τὴν φοῦκτά μου... ἀκουμβῶ ἐπάνω 'ς τὴν κλειδαριὰ... κύτταξε· αὐτὴ εἶναι... Ἂν δὲν μᾶς χρειασθῇ σήμερα, ἃς ἦναι καὶ δὶ ἄλλοτε...

Καὶ ἡ γραῖα ἐνεχείρισεν εἰς τὸν λῃστὴν τμῆμα κηροῦ κιτρίνου, φέροντος τὸν τύπον ἐντελέστατον. Ὁ Ῥοδόλφος ἐντοσούτῳ ἠπόρει καθ' ἑαυτόν·— Ἠπατήθη λοιπὸν ὁ Μοὺρφ ἀπὸ τοιοῦτον γραΐδιον! Πιθανὸν, διότι ἐκεῖνος προσμένει εἰς τὰς δέκα... ἕως τότε, βέβαια θέλει λάβει πᾶν μέτρον...

—Καὶ ἀκόμη τί ἠκούσετε! ἐπανέλαβεν ἡ Κουκκουβάϊα, τῆς ὁποίας ἐξήστραψεν ὁ πράσινος ὀφθαλμός. Ὅταν ἐπλησίασα εἰς τὰ παραθύρια φωνάζωντας τὸν παππαγάλλο, εἶδα εἰς μία κάμερη, εἰς τὰ δεξιὰ τῆς θύρας, σακκιὰ γεμάτα φλουρὶ, ἐπάνω εἰς ἕνα τραπέζι... Τὰ εἶδα ὡσὰν ὁποῦ σὲ βλέπω, γέρω μου... Ἦταν ὡς δώδεκα!

—Ποῦ τὸν ἄφηκες τὸν Στραβοπόδη; ἠρώτησεν ἀποτόμως ὁ λῃστής·

—Τὸν ἄφηκα νὰ κάθεται εἰς ἐκείνην τὴν τρύπα..... ἔξω ἀπὸ τὸ περιβόλι δύο πατήματα... Βλέπει ὡσὰν τὸν γάτο εἰς τὰ σκοτεινά. Εἰς τὸ 17 δὲν ἔχει νὰ ἔμβουν ἀπ' ἀλλοῦ· τὸν ἄφηκα, ἂν ἔμβῃ κἀνεὶς, νὰ μᾶς τὸ εἰπῇ.

—Καλά.

Μόλις ὁ Δάσκαλος ἐπρόφερε τὴν λέξιν ταύτην, καὶ ὁρμήσας αἰφνιδίως ἐπὶ τοῦ Ῥοδόλφου, τὸν ἥρπασεν ἐκ τοῦ λαιμοῦ, καὶ τὸν ἐκρήμνισεν εἰς τὸ ὄπισθεν τῆς τραπέζης χάσμα.... Εἰς τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀπροσδόκητον ταύτην προσβολὴν, μὴ προϊδοῦσα τὴν ἔκβασιν, ἡ Κουκκουβάϊα ἔβαλεν ὀξεῖαν κραυγήν· ἀφοῦ δὲ τὸ σῶμα τοῦ Ῥοδόλφου κυλιόμενον ἀπὸ βαθμίδος εἰς βαθμίδα ἔφθασε τὴν κατωτάτην, ὁ Δάσκαλος, ὅστις ἐγνώριζε καλῶς τὰ *ὑπόβαθρα κατατόπια* τοῦ οἴκου ἐκείνου, κατέβη καὶ αὐτὸς βραδέως, στήνων μετὰ προσοχῆς τὸ ὠτίον του.

—Φουρλῖνο... κύτταξε καλά!... εἶπεν ἡ γραῖα κύπτουσα ἐπὶ τοῦ χάσματος· Βάστα καλὰ τὸ μαχαῖρί σου...

Ὁ λῃστὴς δὲν ἀπεκρίθη τι, ἀλλ' ἔγινεν ἀφανής. Μετά τινας στιγμὰς, ἀντήχησεν ὑποκώφως εἰς τὰ βάθη τοῦ ὑπογείου ὁ τρίζος θύρας σιδηρᾶς, σκωριασμένης· ἔπειτα νέα σιγή.

Τὸ σκότος ἦτο ψηλαφητόν· ἡ Κουκκουϐάϊα, ζητήσασα εἰς τὴν σπυρίδα της, ἐξήγαγε φωσφορικὸν πυρεῖον, τὸ ἔτριψε, καὶ ἤναψε κηρίον τι μικρὸν, τὸ αὐχμηρὸν τοῦ ὁποίου φέγγος διεχύθη εἰς τὴν πένθιμον ἐκείνην αἴθουσαν. Τότε ἀνεφάνη εἰς τὰ χείλη τοῦ χάσματος ἡ τερατώδης τοῦ Δασκάλου κεφαλή... Εἰς τὴν θέαν τῆς πελιδνῆς, καὶ καταστίκτου, καὶ ἀκρωτηριασμένης καταχθονίου ἐκείνης μορφῆς, τῆς φωσφοριζούσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀμφιβόλου φωτὸς... ἀναλαϐοῦσα ἡ Κουκκουϐάϊα θάῤῥος ἀνεφώνησε πρὸς κολακείαν, φρικώδη κολακείαν τοῦ λῃστοῦ·

—Ἄγριος ὁποῦ θὲ νὰ ἦσαι, Φουρλῖνό μου! ὡς κ' ἐγὼ ἐτρόμαξα καθὼς σὲ εἶδα!!!

—Ἄφησε τὰ λόγια· 'γλίγωρα... 'ς τὴν Δενδροστοιχιὰ τῆς Χήρας· εἶπεν ὁ Δάσκαλος συναρμόζων διὰ σιδηροῦ μοχλοῦ τὰ δύο φύλλα τῆς καταπακτῆς τοῦ ὑπογείου· 'μισὴ ὥρα ἂν περάσῃ, ἴσως δὲν θὰ εἴμεθα πλέον εἰς καιρόν! Αὐτὸς μᾶς ἑτοίμαζε παγίδα· αὐτὴν τὴν ὥραν ἀκόμη δὲν θὲ νὰ ἦναι στημένη... Ἔλα... ἔλα, καὶ θὰ μοιράσωμεν οἱ δύο μοναχοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

ΚΡΥΠΤΗ.

Πεσων, ὁ Ῥοδόλφος ἐλειποθύμησεν, ἡμιθανὴς ἔμεινεν ἐπὶ τῆς ἐσχάτης βαθμίδος τοῦ ὑπογείου. Τοιοῦτον ὁ Δάσκαλος τὸν ἔσυρε μέχρι δευτέρου ὑπογείου πολὺ βαθυτέρου, ὅπου κλείσας αὐτὸν διὰ θύρας παχυτάτης καὶ σιδηροήλου, ἀνέβη ἔπειτα νὰ εὕρῃ τὴν Κουκκουβάϊαν, διὰ νὰ κατευθυνθῶσιν ὁμοῦ εἰς τὴν δενδροστοιχίαν Χήρας, καὶ νὰ πράξωσι τὴν κλοπὴν, ἴσως καὶ φόνον.

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς περίπου ὥρας, ὁ Ῥοδόλφος ἀνέλαβεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς αἰσθήσεις. Ἔκειτο κατὰ γῆς, ἐν μέσῳ σκότους ψηλαφητοῦ... Ἁπλόνει τὰς χεῖρας περὶ αὐτὸν, καὶ ἐγγίζει βαθμίδας *(σκαλοπάτια)* πετρίνας. Αἰσθανθεὶς τοὺς πόδας του εἰς ὑγρασίαν, φέρει τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἔδαφος· ....ἡ χείρ του ἐμβάπτεται εἰς λιμνάζοντα νερά. Καταβάλλει πᾶσαν δύναμιν, κ' ἐπιτυγχάνει τέλος πάντων νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῆς κατωτάτης βαθμίδος· ἐκεῖ κατ' ὀλίγον συνέρχεται· κινεῖται. Κατ' εὐτυχίαν δὲν ἐσυντρίβη κανέν του μέλος. Ἀκροᾶται... δὲν ἀκούει τίποτε... τίποτε, ἐκτὸς ὑδατώδους τινὸς διακυμάνσεως, ἀσθενοῦς καὶ ὑποκώφου, πλὴν συνεχοῦς.

Κατ' ἀρχὰς, δὲν ὑποπτεύεται τὴν αἰτίαν... Καθόσον ἀναλαμβάνει τὰς δυνάμεις τοῦ νοὸς, ἀναπολεῖ τὰς περιστάσεις κατὰ συνέπειαν τῶν ὁποίων ἦλθεν εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν. Ἐπλησίαζε νὰ συνάψῃ τὰς ἀναμνήσεις του, ὅτε παρατηρεῖ, ὅτι πάλιν οἱ πόδες του ἐβρέχοντο· κύπτει... τὸ νερὸν ἀνέβη μέχρι τοῦ ἀστραγάλου του!

Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς περικυκλούσης αὐτὸν γνοφώδους σιγῆς, ἀκούει ἀδιαλείπτως τὴν ὑδατώδη, ὑπόκωφον καὶ ἀσθενῆ διακύμανσιν... Ἤδη ἐνόησε· νερὸν ἐπλημμύρει τὸ ὑπόγειον... Ὁ Σηκουάνας εἶχεν ὑπερχειλήσει, καὶ ὁ καταχθόνιος τόπος ἐκεῖνος ἔκειτο χαμηλότερα τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ...

Ὁ κίνδυνος οὗτος ἀνακαλεῖ τὸν Ῥοδόλφον ὁλωσδιόλου εἰς ἑαυτόν· ταχὺς, ὡς ἡ ἀστραπὴ, ἀναβαίνει τὴν ὑγρὰν κλίμακα. Φθάσας εἰς τὸ ἀνώτατον αὐτῆς, προσκρούει εἴς τινα θύραν· ματαίως ἐπιχειρεῖ νὰ τὴν διασείσῃ· ἡ θύρα ἔμεινεν ἀκίνητος ἐπὶ τῶν στροφέων της.

Εἰς τὴν ἀπελπισίαν ἐκείνην, ἡ πρώτη φωνή του ὑπῆρξε διὰ τὸν Μούρφ· — Ἆ! εἶπεν, ἂν δὲν ἔλαβε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, τὸ ἀνθρωπόμορφον ἐκεῖνο τέρας θέλει τὸν φάγει... καὶ εἶμ' ἐγὼ... ἐγὼ ὁ πρόξενος τοῦ θανάτου του!... Δυστυχῆ Μούρφ!...

Ἡ σκληρὰ αὐτὴ ἰδέα ἀνδρίζει τὸν Ῥοδόλφον· θεμελιοῦται δυνατὰ ἐπὶ τῶν ποδῶν του, κυρτόνει τὴν ὠμοπλάτην του, καὶ ἀφοσιοῦται κατὰ τῆς θύρας μὲ ἀνήκουστον καρτερίαν... τίποτε... Ἐλπίσας ἴσως εὕρῃ μοχλόν τινα εἰς τὸ ἔδαφος τῆς κρύπτης, καταβαίνει ἐκ νέου· εἰς τὴν προτελευταίαν βαθμίδα, ἐκυλίσθησαν ὑπὸ τοὺς πόδας του φεύγοντα δύο ἢ τρία σώματα στρογγύλα, ἐλαστικά· ἦσαν ποντικοὶ, τοὺς ὁποίους τὰ νερὰ ἐδίωξαν ἀπὸ τὰς τρύπας των. Περιφέρει τὴν κρύπτην ὅλην ψηλαφητὶ, πατῶν εἰς νερὰ μέχρι μέσης κνήμης· δὲν εὑρίσκει τίποτε. Ἐπανέρχεται μὲ βήματα βραδέα εἰς τὴν κλίμακα, καὶ τὴν ἀναβαίνει... Μαύρη ἀπελπισία!

Ἐμέτρησε τὰς βαθμίδας· ἦσαν δεκατρεῖς· αἱ τρεῖς εἶχον ἤδη καλυφθῆ ὑπὸ τὰ ὕδατα.

Δεκατρεῖς! ἀριθμὸς ἀπαίσιος!... Αἱ προληπτικαὶ ἰδέαι, εἴς τινας περιστάσεις, εὑρίσκουσι χώραν καὶ εἰς τὰ θετικώτερα πνεύματα· ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βαθμίδων, κακὸν ὁ Ῥοδόλφος ἐξήγαγεν οἰωνόν. Καὶ ἰδοὺ ἀνεπόλησε τὴν ἐνδεχομένην τοῦ Μούρφ συμφοράν... Ζητεῖ ματαίως ἄνοιγμά τι μεταξὺ τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς θύρας... τὸ ξύλον ἦτον ἐξογκωμένον ἐκ τῆς ὑγρασίας καὶ συνήπτετο ἑρμητικῶς μετὰ τῆς λασπώδους γῆς.

Δίδεται εἰς κραυγὰς, ἐλπίζων νὰ τὸν ἀκούσωσιν οἱ ἐν τῷ καπηλείῳ· ἔπειτα στήνει τὸ ὠτίον του· ἀκροᾶται... Δὲν ἀκούει τίποτε, τίποτε ἄλλο, παρὰ τὴν διακύμανσιν, τὴν ἀσθενῆ, ὑπόκωφον καὶ συνεχῆ διακύμανσιν τοῦ νεροῦ, τὸ ὁποῖον ηὔξανεν ἀδιακόπως. Κάθηται ἐκνενευρισμένος· στηρίζει τὴν ῥάχιν του ἐπὶ τῆς θύρας· θρηνεῖ τὸν φίλον του, τὸν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν σφαδάζοντα ἴσως ὑπὸ τὴν μάχαιραν ἑνὸς φονέως. Πικρὰ τότε μεταμελεῖται διὰ τὰ ἄφρονα καὶ τολμηρά του ἐπιχειρήματα, ὅσον ἐπαινετὴ καὶ ἂν ἦτον ἡ ἀφορμή των. Ἐνθυμεῖται μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς μυρίας ἐνδείξεις τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ Μοὺρφ, ὅστις, μολονότι πλούσιος καὶ διάσημος εἰς τὴν πατρίδα του, ἀφῆκε φιλτάτην σύζυγον καὶ τέκνον, διὰ νὰ τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὸν ἐπίπονον ἀγῶνα ἐξιλασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπέβαλεν εἰς ἑαυτόν.

Τὸ ὕδωρ ἀνέβαινεν ἀδιακόπως... πέντε πλέον βαθμίδες ἔμενον ἄβροχοι. Ἱστάμενος ὄρθιος πλησίον τῆς θύρας, ὁ Ῥοδόλφος ἤγγιζε μὲ τὸ μέτωπον τὸν θόλον τοῦ ὑπογείου· δηλαδὴ, ἐμέτρα τὴν διάρκειαν τοῦ μαρτυρίου του. Ὁ θάνατος οὗτος ἦτο βραδὺς, σιγαλέος, φρικώδης!...

Ἐνθυμεῖται τὴν πιστόλαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν· ἤλπισεν ὅτι, ἂν μὲ κίνδυνον τοῦ νὰ πληγωθῇ ἐφήρμοζε τὸ στόμα τοῦ ὅπλου ἐπὶ τῆς θύρας, ἴσως αὐτὴ διεσείετο... Ζητεῖ λοιπὸν τὸ ὅπλον· δὲν τὸ εὑρίσκει· ἔπεσεν ἐκ τοῦ κόλπου του εἰς τὴν μετὰ τοῦ Δασκάλου πάλην...

Ἄνευ τοῦ φόβου διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Μοὺρφ, ὁ Ῥοδόλφος ἤθελε δεχθῆ τὸν θάνατον μὲ γαλήνην... Ἔπραξε μὲν ἔργα ἀξιόμεμπτα... ἔπραξεν ὅμως καὶ εὐεργεσίας, καὶ ἔμελλεν ἔτι νὰ πράξῃ, ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει! Οὐδόλως μεμψιμοιρῶν κατὰ τῆς ἐπιβαλλομένης αὐτῷ δίκης,

εἶδεν εἰς τὴν παροῦσαν τύχην του δικαίαν τιμωρίαν θανασίμου ἁμαρτήματος, μὴ εἰσέτι ἐξιλασθέντος.

Νέα κόλασις τὸν ἐβασάνισε πάλιν εἰς τὴν καρτερίαν του. Οἱ ποντικοὶ, διωκόμενοι ἀπὸ τὰ νερὰ, καὶ μὴ εὑρίσκοντες ἔξοδον, κατέφευγον ἀπὸ βαθμίδος εἰς βαθμίδα· δυσκολευόμενοι νὰ σκαλώσωσι τὴν θύραν ἢ τὸν τοῖχον κατὰ κάθετον, ἀνέβησαν ἐπὶ τῶν φορεμάτων τοῦ Ῥοδόλφου. Ὅταν ᾐσθάνθη τὸν μυρμηκιασμὸν τὸν ὁποῖον ἐπροξένουν ἐπ' αὐτοῦ οἱ κρυεροί των πόδες καὶ τὰ τριχώδη των σώματα, ὁ βδελυγμός του ὑπῆρξεν ἀνέκφραστος... Ἠθέλησε νὰ τοὺς ἀποβάλῃ, ἀλλ' αἱ χεῖρές του αἱματώθησαν ἀπὸ δαγκάματα ὀξέα καὶ ψυχρά... Ἔβαλε νέας φωνάς· δὲν τὸν ἤκουσε ψυχή... Ἀκόμη ὀλίγον, καὶ τὸ στόμα του ἐφράττετο· ἡ σιαγών του ἤγγιζεν εἰς τὸ νερόν.

Εἶχε συμπυκνωθῇ καὶ ὁ ἀὴρ εἰς τὸ στενὸν ἐκεῖνο διάστημα, καὶ καθίστατο ἀνεπιτήδειος πρὸς ἀναπνοήν· ὁ Ῥοδόλφος ἐκυριεύθη ἀπὸ τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀσφυξίας· αἱ ἀρτηρίαι τῶν κροτάφων του ἐκτύπων δυνατά· τὸν ἦλθον σκοτοδινιάσεις· ἐπλησίαζε νὰ ἐκπνεύσῃ... Ἤδη τὰ νερὰ ἐπάφλαζον εἰς τὰ ὦτά του, ἐνόμισεν ὅτι ἐστρέφετο περὶ ἑαυτόν· στιγμὴ, καὶ πλέον ἔχανε τὸ λογικόν... Πλὴν βήματα κατεσπευσμένα καὶ ἦχος φωνῆς ἠκούσθησαν πλησίον τῆς θύρας τοῦ ὑπογείου. Ἡ ἐλπὶς ἀνεψύχωσε τὰς παραλυομένας δυνάμεις του· τὸ πνεῦμά του, διά τινος ἐντάσεως ὑπερφυοῦς, συνέλαβε τὰς λέξεις ταύτας, τελευταίας τῶν ὅσων ἤκουσε καὶ ἔγνω·

—Κύτταξε, ... δὲν εἶναι κανείς.

—Διάτανε! καὶ ὄντως...—ἀπεκρίθη μετὰ θλίψεως ἡ τοῦ Μαχαιροβγάλτου φωνή.

Καὶ τὰ βήματα ἀπεμακρύνθησαν. Ὁ Ῥοδόλφος ἔχασε τὰς αἰσθήσεις, καὶ ὠλίσθησε κατὰ τὸ μῆκος τῆς κλίμακος.

Ἐκεῖ, ἡ θύρα τῆς κρύπτης ἀνοίγεται ἔξωθεν μετὰ βίας, τὸ κρατημένον ἐντὸς τοῦ ὑπογείου νερὸν ἐξορμᾷ, ὡς ἀπὸ τοῦ ὀχετοῦ δεξαμενῆς... καὶ ὁ Μαχαιροβγάλτης, ὅστις ἐπανῆλθεν ἐκεῖ (παρακατιόντες θέλομεν μάθει πῶς), ἁρπάζει τοὺς δύο βραχίονας τοῦ Ῥοδόλφου, ὁ ὁποῖος πνιγόμενος, ἀντελαμβάνετο τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας σπασμωδικῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ΄.

ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ.

Αυτρωθεις ὑπὸ τοῦ Μαχαιροβγάλτου ἀπὸ θάνατον ἀναπόφευκτον, καὶ μετακομισθεὶς εἰς τὸν οἶκον τῆς δενδροστοιχίας Χήρας, οἶκον, τὸν ὁποῖον εἶχε κατασκοπεύσειν ἡ Κουκκουβάϊα πρὸ τῆς ἀποπείρας τοῦ Δασκάλου, ὁ Ῥοδόλφος φαίνεται κλινήρης εἰς θάλαμον εὐπρεπῆ. Εἰς τὴν ἑστίαν διαλάμπει φωτία πολλή, καὶ φῶς ἄφθονον διαχέει λαμπτήρ τις τεθειμένος ἐπὶ μιᾶς σκευοθήκης. Ἡ κλίνη τοῦ Ῥοδόλφου, περικυκλωμένη ἀπὸ ἁδρὰ παραπετάσματα ἐξ ὑφάσματος δαμασκηνοῦ, πρασίνου, κεῖται πρὸς τὸ βάθος, εἰς τὴν σκιάν.

Εἷς αἰθίοψ, μέτριος τὸ ἀνάστημα, λευκὸς τὴν κόμην καὶ τὰς ὀφρῦς, καὶ ταινίαν φέρων πορτογαλλόχροον καὶ πρασίνην εἰς τὴν κομβιοδόχην τοῦ κυανοῦ του ἐνδύματος, κρατεῖ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ὡρολόγιον δευτέρων λεπτῶν, ὅπου φαίνεται προσηλωμένος, ἐνῷ ἐκ τῆς δεξιᾶς προσψαύει τὸν σφυγμὸν τοῦ Ῥοδόλφου, τοῦ ὁποίου μετρᾷ τοὺς παλμούς. Ὁ αἰθίοψ οὗτος εἶναι περίλυπος καὶ σύννους, καὶ τὸν Ῥοδόλφον κοιμώμενον ἀτενίζει μὲ περιπαθεστάτην στοργήν.

Τοῦ Μαχαιροβγάλτου τὰ φορέματα εἶναι κατασχισμένα καὶ πλήρη βορβόρου· ἵσταται δὲ καὶ αὐτὸς πλησίον τῆς κλίνης ἀκίνητος, μὲ τοὺς βραχίονας κρεμαμένους καὶ τὰς χεῖρας συμπεπλεγμένας. Τὰ πυῤῥὰ γένειά του ἐτράφησαν· εἶναι ἀτημέλητα καὶ κάθυγρα τὰ μαλλία τῆς κεφαλῆς του, τὰ πυκνὰ καὶ χρώματος στυππίου (στουππί). Ἡ χαλκόχρους του ὄψις ἐμφαίνει βαθὺν οἶκτον πρὸς τὸν ἀσθενοῦντα. Μόλις τολμῶν ν' ἀναπνεύσῃ, στενοχωρεῖ τὸ εὐρύ του στῆθος· ἀνησυχῶν διὰ τὸ μελετητικὸν ὕφος τοῦ αἰθίοπος ἰατροῦ, καὶ εἰκάζων δυσάρεστόν τι διαγνωστικόν, ἀποτολμᾷ νὰ ἐπιφέρῃ χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὴν ἀκόλουθον φιλοσοφικὴν σκέψιν, ἔχων τὰ ὄμματα προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ Ῥοδόλφου·

— Ποῖος, μωρὲ υἱέ μου, νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ νὰ εἰπῇ πῶς εἶν' αὐτὸς ὁποῦ μοῦ κατέβασεν ἐκείνη τὴν χαλαζιὰ τοῦ τέλους!... Θ' ἀργήσει, λές, νὰ 'ξαναπάρῃ ἐπάνω του;... ἔ, κὺρ ἰατρέ; Νὰ μὴ χαρῶ τὴν ζωή μου, ἂς ἐσηκώνουνταν μιά, καὶ ἂς μοῦ 'δρόσιζε πάλι τὴν ῥάχι.... αὐτὸ θὰ τὸν ἐξετίναζεν ἀπὸ τὴν ἀῤῥώστια· ἔ, κὺρ ἰατρέ;...

Ὁ αἰθίοψ, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, τὸν ἔκαμε νεῦμα νὰ σιωπήσῃ. Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐσίγησε.

— Δός μου τὸ ἰατρικόν· εἶπεν ὁ ἰατρός.

Ἐν τῷ ἅμα ὁ Μαχαιροβγάλτης, ὅστις εἶχεν ἀφήσει εὐλαβῶς τὰ σιδηρόηλα πέδιλά του εἰς τὴν θύραν, ἐπῆγε πρὸς τὴν σκευοθήκην, πε-

βιπατῶν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐλαφρότερα ἐπὶ τῆς μύτης τῶν ποδῶν· ἀλλὰ μὲ χειρονομίας, διασκελισμοὺς καὶ ἐντάσεις τῶν ὤμων τοιαύτας, ὥστε, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν, ἤθελον φανῆ γελοιωδέσταται. Ὁ ταλαίπωρος ἐπροσπάθει, ἂν ἦτο τρόπος, νὰ δώσῃ ὅλον τὸ βάρος τοῦ σώματός του εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἅτινα δὲν ἤγγιζον τελείως τὴν γῆν· διὸ καὶ τὸ ἔδαφος, μολονότι ἐστρωμένον διὰ τάπητος, ἔτριζεν ἔτι πλέον ὑπὸ τὸ βαρὺ ἐκεῖνο σῶμα. Κατὰ δυστυχίαν, ἀπὸ τὸν πολὺν ζῆλον τοῦ νὰ ὑπηρετήσῃ καλῶς, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον μὴ τοῦ πέσῃ ἡ διαφανὴς φιάλη τὴν ὁποίαν ἐκράτει πανευλαβῶς, τόσον ἔσφιγξε τὸν λαιμόν της διὰ τῆς πλατείας του χειρὸς, ὥστε τὸ ὑαλίον ἐσυντρίφθη, καὶ τὸ ἰατρικὸν ἐχύθη ὅλον ἐπὶ τοῦ τάπητος. Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀτυχήματος τούτου, ὁ Μαχαιροβγάλτης ἔμεινεν ἀκίνητος, μὲ τὸ ἓν τῶν σκελῶν του εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἔβλεπεν ἐκπεπληγμένος, τώρα τὸν ἰατρὸν, καὶ τώρα τὸν λαιμὸν τῆς φιάλης, ὅστις ἔμενεν εἰς χεῖράς του.

—Διάβολε! μὲ τὴν ἀνεπιδεξιότητά σου! ἀνεφώνησεν ὁ αἰθίοψ ἀνυπομόνως.

— Ἐὰν στραβός! ἐπρόσθεσεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐλέγχων ἑαυτόν.

—Ἄ! ἐπανέλαβεν ὁ ἀσκληπιάδης παρατηρῶν κατὰ τὴν σκευοθήκην· καλὴ τύχη καὶ ἠπατήθης· τὴν ἄλλην φιάλην ἐγὼ σὲ εἶπα...

—Τὴν μικρὴ μὲ τὸ κόκκινο; ἠρώτησε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ δύστυχος νοσοκόμος.

—Βέβαια... εἶναι καὶ ἄλλη;

Ὁ Μαχαιροβγάλτης, στραφεὶς ἀμέσως ἐπὶ τῶν πτερνῶν του, κατά τινα παλαιὰν στρατιωτικὴν ἕξιν, κατεσύντριψε τὰ λείψανα τοῦ ἀγγείου· πόδες τρυφερότεροι τῶν ἰδικῶν του ἤθελον κατακοπῆ, ἀλλ' ὁ πρώην *δεβάρδωρ*, εἶχε ζεῦγος σανδάλων φυσικῶν, δυνατῶν ὡς τοὺς ἱππείους ὄνυχας.

—Πρόσεχε, θὰ κοπεῖς! ἀνέκραξεν ὁ ἰατρός.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης δὲν ἔδωσε κάμμίαν προσοχὴν εἰς τὴν σύστασιν ταύτην. Ὁλωσδιόλου προσηλωμένος εἰς τὴν νέαν του ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν ἐφιλοτιμεῖτο νὰ ἐκπληρώσῃ μ' ἐπιτυχίαν καὶ δόξαν, ὥστε νὰ λησμονηθῇ ἡ προλαβοῦσα ἀνεπιδεξιότης, ἔπρεπε νὰ ἐβλέπετε, μὲ πόσην εὐλάβειαν, μὲ πόσην ἐλαφρότητα, ἀνοίξας τοὺς δύο του χονδροὺς δακτύλους, ἐπῆρε τώρα τὸ εὔθραστον ἐκεῖνο κρύσταλλον... ὡς νὰ ἐκράτει μόριον τῆς χρυσῆς κόνεως τῶν πτερύγων μιᾶς πεταλοῦδος μεταξὺ τῶν δακτύλων του, ἀντίχειρος καὶ λιχανοῦ. Τόσον, ὥστε ὁ ἰατρὸς ἐφοβήθη πάλιν μὴ συμβῇ τι ἀπευκταῖον ἐκ τῆς πολλῆς προφυλάξεως. Κατ' εὐτυχίαν, τὸ ἰατρικὸν ἦλθε σῶον. Ὁ Μαχαιροβγάλτης, πλησιάζων εἰς τὴν κλίνην, κατεπάτησε πάλιν τὰ λείψανα τῆς προτέρας φιάλης.

—Μὰ, δυστυχῆ! θέλεις λοιπὸν ν' ἀκρωτηριασθῇς αὐτοῦ ὅπου πατεῖς; εἶπεν ὁ ἰατρός.

—Δὲν *ἀρκοτηριάζομ'* ἐγὼ, μόνο σιῶπα.

—Δύο φορὰς τώρα τρίβεις μὲ τοὺς πόδας σου τὰ ὑαλία.

— Έγνοια σου τοῦ λόγου σου... Ἐμένα τὰ πόδια μου ἔχουν ἀποκάτω, μὲ συμπάθειο, μία *πετσαφλοῦδα*, ὁποῦ τί ἔχει νὰ κάμη *τομάρι* γουρουνίσιο!

— Δός μου ἕνα κουταλάκι! ἐπρόσταξεν ὁ ἰατρός.

Ἐπαναλαβὼν ὁ Μαχαιροβγάλτης τὰς *σιλφιτικὰς* ἐναερίους κινήσεις του, ἔφερε τὸ αἰτούμενον... Ὁ Ῥοδόλφος, ἀφοῦ ἐποτίσθη τινὰς δοίδυκας (κουταλιαῖς) ἐκ τοῦ ἰατρικοῦ ἐκείνου, ἐκίνησεν ἀδυνάτως τὰς χεῖρας.

— Καλά! καλά! ἡ νάρκωσις τὸν ἀφήνει, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἰατρός. Ἡ φλεβοτομία τὸν ἠλάφρωσε· δὲν ἔχει τίποτε.

— Δὲν ἔχει τίποτα, δόξασοι ὁ Θεός! Ζήτω τὸ Σύνταγμα! ἀνεφώνησεν ὁ Μαχαιροβγάλτης εἰς τὴν χαράν του.

— Σιώπαινε καὶ κάθου ἥσυχος, σὲ παρακαλῶ· τὸν λέγει ὁ αἰθίοψ.

— Σιωπαίνω, ἰατρέ μου, ἔ... σιωπαίνω.

— Ὁ σφυγμὸς τακτοποιεῖται... Θαῦμα! θαῦμα!

— Ἀμ' ὁ δυστυχησμένος, ὁ φίλος ἐκεῖνος τοῦ κὺρ Ῥοδόλφου, κὺρ ἰατρέ;... Διάτανε, ὅταν μάθη πῶς...! Καλὰ ὁποῦ...

— Σιωπή!

— Ἔ! ἔ! σιωπή! σιωπή!

— Κάθισε.

— Νὰ μοῦ συμπαθᾷς, κὺρ ἰατρέ, ὅμως...

— Κάθισε, σὲ λέγω· μὲ ταράττεις ὁποῦ ἔρχεσαι ὁλονένα τριγύρω μου· δὲν μ' ἀφήνεις νὰ σκεφθῶ. Ἔλα; κάθισε!

— Εἶναι πῶς εἶμαι λερωμένος, μὲ συμπάθειο, ὡσὰν τὸ ξύλο, ὁποῦ τὸ 'παίρνεις ἀπὸ τὸν ποταμὸ καὶ τὸ ῥίπτεις εἰς τὸ χῶμ' ἀπάνω. Θὰ χαλάσω τὸ πρᾶγμά, ὅπου καθίσω.

— Κάθισε λοιπὸν κατὰ γῆς.

— Ἀμ' εἶναι, ὁποῦ θὰ λερώση τὸ πεῦκι.

— Κάμε ὅ,τι ἀγαπᾷς· μόνον, διὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴν κάμνεις ταραχή. Εἶπεν ἀνυπομόνως ὁ ἰατρός· καὶ καθεσθεὶς ἐπὶ θρονίου τινὸς, ἐστήριξεν ἐπὶ τῶν χειρῶν του τὸ μέτωπον.

Μετὰ στιγμήν τινα σκέψεως βαθυτάτης, ὁ Μαχαιροβγάλτης, μᾶλλον διὰ νὰ ὑπακούση εἰς τὸν ἰατρὸν, παρὰ διὰ ν' ἀναπαυθῇ, ἔλαβε μίαν καθέδραν μὲ τὴν μεγαλητέραν προσοχὴν, καὶ τὴν ἀνέτρεψε, θέτων τὴν ῥάχιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ καθίση ταπεινῶς ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων αὐτῆς ῥαβδίων, καὶ οὕτω νὰ μὴ μιάνη τίποτε... Κατὰ δυστυχίαν, ὁ πτωχὸς, εἶχε μικρὰν ἰδέαν περὶ τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος τῶν σωμάτων· ἡ καθέδρα ἐκκλίνει· ἐξαπλόνει αὐτὸς τοὺς βραχίονας διὰ νὰ κρατηθῇ... κρημνίζει τραπέζιόντι μονόπουν, μ' ἕνα δίσκον, μίαν κύμβην (tasse) καὶ μίαν θερμοῤῥόην (théière)...

Εἰς τὸν πολὺν ἐκεῖνον κρότον, ὁ ἰατρὸς ἀνεπήδησε· ταὐτοχρόνως ἀνεκάθισε καὶ ὁ Ῥοδόλφος ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του, περιφέρων ἐκπεπληγμένους ὀφθαλμούς· συνάψας δὲ τὰς ἰδέας του, ἀνεφώνησεν ἀμέσως·

— Μούρφ!... Ποῦ εἶναι ὁ Μούρφ;

— Ἂς μείνῃ ἥσυχος ἡ Υ. Β. Υ. εἶπεν εὐσεβάστως ὁ αἰθίοψ· ὑπάρχουν ἐλπίδες πολλαί.

— Τὸν ἐπλήγωσαν; ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ναὶ, κατὰ δυστυχίαν, ὑψηλότατε.

— Ποῦ εἶναι; ποῦ;... θέλω νὰ τὸν ἰδῶ.

Καὶ ὁ Ῥοδόλφος ἐπειράθη νὰ ἐγερθῇ· ἀλλ' ἐπανέπεσε, νικηθεὶς ἀπὸ τοὺς τῶν μωλώπων του πόνους. — Ἂς μὲ φέρουν ἀμέσως πλησίον τοῦ Μοὺρφ, ἐπειδὴ δὲν ἐμπορῶ νὰ περιπατήσω! εἶπεν.

— Ἐκεῖνος τώρα ἡσυχάζει, ὑψηλότατε... Ἠθική τις συγκίνησις ἰσχυρὰ, δύναται νὰ τὸν βλάψῃ, εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου εὑρίσκεται.

— Ἄ! μὲ ἀπατᾷς! ἀπέθανε... Τὸν ἐθανάτωσαν!... Καὶ ἡ αἰτία εἶμ' ἐγώ!!! ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ σπαρακτικὴν φωνὴν, τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑψόνων.

— Ἡ ὑψηλότης ὑμῶν γνωρίζει, ὅτι εἶμαι ἀνίκανος νὰ ψευσθῶ... Τὴν βεβαιῶ εἰς τὴν τιμήν μου, ὅτι ὁ Μοὺρφ ζῇ... ἐπικίνδυνα πληγωμένος, εἶναι ἀληθὲς, ἀλλ' ὅμως εἶναι σχεδὸν βεβαία ἡ θεραπεία του.

— Μὲ λέγεις αὐτὸ, διὰ νὰ μὲ προετοιμάσῃς εἰς σπαραξικάρδιόν τι ἄκουσμα... Τὸν ἔχεις ἴσως ἀπηλπισμένον.

— Ὑψηλότατε...

— Εἶμαι βέβαιος· μὲ ἀπατᾷς... Θέλω ἀμέσως νὰ μὲ φέρωσι πλησίον του... Ἡ θέα φίλου πάντοτε φέρει καλὸν ἀποτέλεσμα.

— Ἐπαναλαμβάνω, ὑψηλότατε, νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς, εἰς τὴν τιμήν μου, ὅτι, παρεκτὸς ἀπροσδοκήτου τινὸς συμβάματος, ὁ Μοὺρφ θέλει ἀναῤῥώσει καὶ ταχέως.

— Ἀληθινὰ, ἀληθινά! φίλτατε Δαυίδ;... Ἄκουσον· γνωρίζεις τὴν πρὸς σὲ ὑπόληψίν μου· ἀφ' ἧς ὥρας ἦλθες πλησίον μου, ἡ ἐμπιστοσύνη μου ποτὲ δὲν σ' ἔλειψε... Δὲν ἐδίστασα ποτὲ περὶ τῆς σπανίας σου ἐπιστήμης... Ἀλλ' ὅμως, σὲ ὁρκίζω· ἂν ἦναι ἀναγκαῖον ἓν ἰατροσυμβούλιον....

— Εἰς τὴν ἀρχὴν, ὑψηλότατε, κ' ἐγὼ τὸ ἔκρινα ἀναγκαῖον. Τώρα ὅμως εἶναι περιττὸν, πιστεύσατε... Ἑπομένως, δὲν ἤθελα καὶ νὰ εἰσάξω ἐνταῦθα ξένους, πρὶν μάθω, ἂν αἱ χθεσιναὶ διαταγαὶ ὑμῶν...

— Ἀλλὰ, πῶς συνέβησαν τὰ πράγματα; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος διακόπτων τὸν αἰθίοπα· τίς μ' ἐξήγαγεν ἀπὸ τὴν κρύπτην, ὅπου ἐπνιγόμην;... Ἀμυδρῶς πως μὲ φαίνεται, ὅτι ἤκουσα τὴν φωνὴν τοῦ Μαχαιροβγάλτου... ἢ ἀπατῶμαι;

— Ὄχι, ὄχι! ὑψηλότατε· ὁ γενναῖος αὐτὸς ἄνθρωπος θέλει σᾶς τὰ εἰπεῖ ὅλα, ἐπειδὴ αὐτὸς καὶ τὰ ἔκαμεν ὅλα.

— Καὶ ποῦ εἶναι; ποῦ εἶναι;

Ὁ ἰατρὸς τότε περιέφερε τὴν κεφαλὴν ζητῶν τὸν ἐκ τοῦ προχείρου νοσοκόμον, ὅστις, τεθορυβημένος διὰ τὴν πρὸ μικροῦ πτῶσίν του, εἶχε καταφύγει ὄπισθεν τῶν παραπετασμάτων τῆς κλίνης. — Ἰδοὺ αὐτός! εἶπεν ὁ ἰατρός· ἐντρέπεται.

—Ἔλα, ἥρωά μου! πέρασε ἀπ' ἐδῶ! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος ὀρέγων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν σωτῆρά του.

Τὸ περισσότερον ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐθορυβήθη, ἀκούων τὸν ἰατρὸν ν' ἀποκαλῇ κατ' ἐπανάληψιν τὸν Ῥοδόλφον *ὑψηλότατον*, καὶ ***Βασιλικὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα***.

—Πλησίασε δά... δός μου τὸ χέρι σου! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Νὰ μοῦ συμπαθᾷς, κὺρ... ὄχι· ἤθελα νὰ εἰπῶ ἐνδοξότατε... ὑψηλότατε... καὶ...

—Νὰ μὲ λέγῃς κὺρ Ῥοδόλφο, καθὼς πάντοτε... Καλήτερα μ' ἀρέσκει τοῦτο.

—Νὰ σοῦ εἰπῶ; κ' ἐγὼ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν θὰ ἐμπερδεύομαι. Ὅμως, ὅσο διὰ τὸ χέρι μου, νὰ μοῦ συμπαθᾷς... προτήτερα ἔκαμα τόση δουλειὰ...

—Τὸ χέρι σου! σὲ λέγω.

Ἰδὼν τὴν ἐπιμονὴν αὐτὴν, ὁ Μαχαιροβγάλτης ἔτεινε μετὰ δειλίας τὴν ἐψημένην καὶ τυλώδη χεῖρά του... ὁ Ῥοδόλφος τὴν ἔσφιγξεν ἀπὸ καρδίας.—Ἔλα· κάθησε νὰ μοῦ τὰ διηγηθῇς ὅλα... Πῶς ἠμπόρεσες καὶ ηὗρες τὸ ὑπόγει' ἐκεῖνο... Ἀληθινὰ, ὁ Δάσκαλος;

—Τὸν ἔχομεν ἐδῶ καλὰ φυλαγμένον, εἶπεν ὁ μαῦρος ἰατρός.

—Αὐτὸν καὶ τὴν Κουκκουβάϊα... δεμένους καὶ τοὺς δύο, 'σὰν τί νὰ σοῦ εἰπῶ...

—Καὶ ὁ Μοὺρφ... Θεέ μου! τώρα μόλις νὰ τὸ ἐνθυμηθῶ!... ὁ Μοὺρφ, Δαυὶδ, ποῦ εἶναι πληγωμένος;

—Δεξιόθεν, ὑψηλότατε... εἰς τὴν ἐσχάτην λαγόνα, κατ' εὐτυχίαν...

—Ὦ! τρομερὰν θέλω λάβει ἐκδίκησιν!... Δαυίδ! Νὰ σὲ ἰδῶ...

—Εἶμαι ὅλως ὑμέτερος, σώματι καὶ ψυχῇ· ἀπήντησεν ὁ αἰθίοψ ἀπαθῶς.

—Καὶ πῶς εὑρέθηκες ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος τὸν Μαχαιροβγάλτην.

—Ἂν ἀγαπᾷς, ὑψ... τάχατες, κὺρ... Ῥοδόλφο..., ν' ἀρχίσω νὰ σοῦ τὰ εἰπῶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ, πῶς ἀκολούθησαν.

—Ναὶ, ἀπὸ τὴν ἀρχή. Λέγε· ὅμως νὰ μὲ ὀνομάζῃς κὺρ Ῥοδόλφο.

—Ἂς ἦναι... Χθὲς τὸ βράδυ, ἐνθυμᾶσαι τί μοῦ εἶπες, ὅταν ἐγύρισες ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ, ὅπου ἐπῆγες τὴν Κελαϊδήστρα· «Κύτταξε νὰ εὕρῃς τὸν Δάσκαλο εἰς τὴν Χώρα· καὶ νὰ τοῦ εἰπῇς, ὅτι τάχατες γνωρίζεις μία καλὴ δουλειὰ, ὁποῦ ἐσὺ δὲν θέλεις νὰ καταπιασθῇς· ὅμως, ἂν αὐτὸς ἐμβαίνῃ 'ς τὸν τόπο σου, νὰ εὑρεθῇ αὔριο (διὰ σήμερα τάχατες) τὸ πρωΐ, εἰς τὸν φραγμὸ τοῦ Βερσῇ, εἰς τὸ ***Ἀνθοφόρο Κάνιστρο***, κ' ἐκεῖ ἔχει νὰ ἰδῇ ἐκεῖνον ὁποῦ *ἔθρεψε τὸ πουπάρδι*[1].»

—Ἔπειτα;

—Ἀμέσως, τὸ λοιπὸν, τρέχω 'ς τὴν Χώρα.... Πηγαίνω εἰς τῆς δράκαινας... δὲν ὑπάρχει Δάσκαλος· 'παίρνω τὸν δρόμο τοῦ ἁγίου

[1] Ὅστις προπαρεσκεύασε τὴν κλοπήν.

Ἠλιᾶ, τῆς Φάβας, τῆς Παλαιᾶς Δραπεριᾶς... τίποτα... Νὰ μὴν τὰ μωρολογοῦμεν, τοὺς εὑρίσκω, αὐτὸν καὶ τὴν Κουκκουβάϊα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν Παναγιὰ, εἰς τὸ ἐργαστηράκι ἑνὸς ῥάπτη, μεταπωλητῆ, κλεπταποδόχου καὶ κλέπτη σωστοῦ. Ἐζητοῦσαν νὰ στολισθοῦν μ' ἐκεῖνα ὁποῦ ἔκλεψαν ἀπὸ τὸν ἀψηλὸ μὲ τὴν σκέπη, ὁποῦ ἤθελε νὰ σοῦ κάμῃ κἄτι τι. Ἀγόραζαν παλαιόῤῥουχα· ἡ Κουκκουβάϊα ἐσυμφωνοῦσεν ἕνα κόκκινο *σάλι*... ἄς 'πάγῃ νὰ χαθῇ!... Λέγω, τὸ λοιπὸν, τοῦ Δασκάλου τὰ ὅσα μ' ἐπρόσταξες, καὶ μ' ἀποκρίνεται, πῶς ἡ δουλειὰ τοῦ ἀρέσει, καὶ θὰ 'πάγει νὰ σ' εὕρῃ, καθὼς τοῦ εἶπα. Ἔρχομ' ἐδῶ σήμερα τὸ πρωῒ νὰ σοῦ δώσω, καθὼς μ' ἐπρόσταξες ἡ αὐθεντιά σου, τὴν ἀπόκρισι... Τί γυρίζεις καὶ μοῦ λές; « Ἔλα, παιδί μου, αὔριο, πρὶν ἐξημερώσῃ, νὰ περάσῃς τὴν ἡμέρα εἰς τὸ 'σπίτι μου· καὶ τὸ βράδυ... θὰ ἰδεῖς κἄτι, νὰ εὐχαριστηθῇς... » Ἄλλο τίποτα δὲν μοῦ εἶπες· ὅμως ἐγὼ ἐμβῆκα εἰς τὴν ὑπόθεσι... Νὰ ἰδῇς, εἶπα, ὁποῦ θὰ παίξει τοῦ Δασκάλου κάμμιὰ δουλειὰ, καὶ τώρα τὸν δολώνει, πῶς θὰ κάμουν τἄχατες δουλειὰ οἱ δύο τους. Ὁ Δάσκαλος εἶναι ἀλιτήριος... ἐσκότωσε τὸν βωϊδοπραγματευτὴν... λὲν καὶ διὰ κάποιον ἄλλον εἰς τὸν δρόμο τοῦ Ῥοὺλ... Καλὰ θὰ τοῦ κάμει ὁ κὺρ Ῥοδόλφος... κ' ἐγὼ μαζῇ του.

— Ἔπταισα, παιδί μου, ἔπταισα ὅτι δὲν σὲ τὰ εἶπα ὅλα... Δὲν ἤθελαν ἴσως συμβῇ αὐτὰ τὰ δυστυχήματα.

— Ἔπταισες δὲν ἔπταισες, τὴν ὑγεία σου νά 'χῃς· αὐτὸ, κὺρ Ῥοδόλφο μου ἦταν ἰδική σου δουλειά· ἡ 'δική μου δουλειὰ ἦταν νὰ κάμω κατὰ τὸ θέλημά σου... διατὶ... εἶδες ὁποῦ σοῦ τὸ εἶπα;... αἰσθάνομαι ὡσὰν νὰ ἦμαι κἄτι τί σου... ὡσὰν σκύλος σου· κοντό... Συλλογίζομαι, συλλογίζομαι·... Μωρὲ, λέγω· ὁ Δάσκαλος εἶναι πονηρὸς, τῆς ὀργῆς καὶ τῆς κατάρας· θὰ καταλάβει, πῶς ποντικοπαγίδα τρέχει 'ς τὴν μέση... Καλά· ὁ κὺρ Ῥοδόλφος, νὰ εἰποῦμε, θὰ τοῦ εἰπεῖ νὰ κατορθώσουν αὔριο τὴν δουλειά· αὐτὸς ὅμως εἶναι καλὸς νὰ 'πάγῃ ἀπὸ τὰ τώρα νὰ περιεργασθῇ τὰ κατατόπια [1], καὶ ἂν ὑποπτευθῇ διὰ τὸν κὺρ Ῥοδόλφο, νὰ 'πάρῃ κανέναν ἄλλον παστρικὸ, καὶ νὰ καταφέρῃ τὸ πρᾶγμα μόνος του, σήμερα καὶ ὅλα. Διὰ νὰ ἐμποδίσω, τὸ λοιπὸν ἕνα τέτοιο πρᾶγμα, 'ξαναέρχομαι εἰς τὴν Δενδροστοιχιά. Δέκα πατήματα μακρυὰ ἀπὸ τὴν θύρα σου, βλέπω ἕνα μικρὸ κρασοπωλειό· ἐμβαίνω, κάθουμαι κοντὰ εἰς τὸ παράθυρο, καὶ λέγω καὶ μοῦ φέρνουν ὀλίγα καρύδια καὶ κρασὶ, μὲ τὴν πρόφασι, ὅτι προσμένω φίλους. Προσμένω, προσμένω.... Ἔβρεχεν ἀπὸ σταμνιοῦ· εἰς τὸν δρόμο ψυχή· κ' ἐπλάκωνε κ' ἡ νύκτα...

— Καὶ διατί νὰ μὴν ἀναβῇς εἰς τὸ 'σπίτι μου, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος διακόψας τὸν Μαχαιροβγάλτην, παρὰ νὰ κάθησ' ἔξω.

— Ἡ αὐθεντιά σου μ' ἐπρόσταξες νὰ ἔλθω αὔριο τὸ πρωΐ... μὴν τὰ ξεχνοῦμε, κὺρ Ῥοδόλφο... πῶς ἠμποροῦσα νὰ ἔλθω ἀπὸ τὰ

[1] *Battre l'antif.*

σήμερα;... Ἐκαθούμουν τὸ λοιπὸν εἰς τὸ παράθυρο τοῦ κρασοπωλειοῦ, σπάνωντας καρύδια καὶ πίνωντας... Ἐκεῖ, νά, μωρὲ 'μάτια μου, καὶ ξεδιαλύνω μέσα εἰς τὴν καταχνιὰ τὴν Κουκκουβάϊα μὲ τὸ Στραβοπόδικο, τὸν υἱὸν τοῦ Κοκκινοχέρη... Ἄ! λέγω· δουλειὰ εἶν' ἐδῶ! Καὶ ὄντως, ὁ Στραβοπόδης ἐχώθηκεν εἰς ἕνα λάκκο, ἀντικρὺ τῆς θύρας σου, κ' ἐπαραφύλαγε... ἡ δὲ γρηά, ἐβγάζει τὴν σκούφια της, τὴν χώνει εἰς τὰ στήθη της, καὶ κτυπᾷ τὴν θύρα. Ὁ κὺρ Μοὺρφ, ὁ πτωχός, ἀνοίγει·... βλέπω τὴν καλή σου καὶ ἀρχινᾷ ἕνα θρῆνο, ἕνα κακό, τρέχωντας κατὰ τὸ περιβόλι!... Μωρέ, τί νὰ ἦναι! Ποῦ νὰ καταλάβω ἐγώ;... Τί τὰ θές, 'ξαναβγαίνει, βάζει πάλιν τὴν σκούφια της, λέγει ἕνα δύο λόγια τοῦ Στραβοπόδη, καὶ τὸν ἀφήνει πάλιν ἐκεῖ, νὰ κάθεται... Φεύγει ἡ γρηά... Τώρα ἐγὼ διαλογοῦμαι... Καλά· ἡ Κουκκουβάϊα ἦλθε μὲ τὸ Στραβοπόδικο· ὁ Δάσκαλος μὲ τὸν κὺρ Ῥοδόλφο εἶναι εἰς τοῦ Κοκκινοχέρη... Νὰ ἰδῆς ὁποῦ ἡ Κουκκουβάϊα θὰ ἦλθε νὰ γνωρίσῃ τὰ κατατόπια τοῦ 'σπιτιοῦ·... ὡς φαίνεται, ἀπόψε αὐτοὶ μελετοῦν νὰ τὸ κάμουν. Ἄ! ἂν τὸ κάμουν ἀπόψε, ὁ κὺρ Ῥοδόλφος, ὁποῦ 'στοχάζουνταν νὰ τὸ κάμῃ αὔριο, τὴν ἔπαθε. Ἂν ὁ κὺρ Ῥοδόλφος τὴν ἔπαθε, πρέπει ἐγὼ τώρα νὰ 'πάγω εἰς τοῦ Κοκκινοχέρη, νὰ ἰδῶ, τί γίνεται κ' ἐκεῖ... Καλά· ἂν ὅμως· τὴν ὥραν ὁποῦ θά, λείπω, ἔλθῃ ὁ Δάσκαλος...; Δὲν πειράζει· ἐμβαίνω τώρα καὶ λέγω τοῦ κὺρ Μούρφ· Κύτταζε καλά, κὺρ Μούρφ... Ἔλα ὁποῦ θὰ μὲ ἰδεῖ νὰ κτυπῶ τὴν θύρα αὐτὸ τὸ Στραβοπόδικο, καὶ θὰ τὸ εἰπεῖ ὕστερα τῆς Κουκκουβάϊας, ἂν αὐτὴ ἐπιστρέψῃ· τότε τί ἐκάμαμεν;... Ἔπειτα, 'ξεύρω 'γώ; ἠμπορεῖ νὰ τὰ ἐμαγείρευσε καὶ ὁ ἴδιος ὁ κὺρ Ῥοδόλφος δι' ἀπόψε... Τί διάτανο! αὐτὰ τὰ ναὶ καὶ ὄχι μοῦ 'σήκωναν τὸν νοῦ... δὲν ἤξευρα τί νὰ κάμω... Ἂς ἔβγω, εἶπα, ἔξω, νὰ 'πάρῃ ὁ νοῦς μου ὀλίγον ἀέρα, ἴσως καὶ συλλογισθῶ τίποτα. Ἐβγαίνω... τωόντι, ἐσυλλογίσθηκα κἄτι τι. Ἐβγάζω τὴν *βλοῦσα* μου[1] καὶ τὸν λαιμοδέτη, 'παγαίνω εἰς τὸν λάκκο τοῦ Στραβοπόδη, καὶ τὸν ἁρπάζω ἀπὸ τὴν ῥάχι. Βάζει ταῖς φωναῖς, σκούζει, τσαγγρουνάει... τίποτα ἐγώ· τὸν δεμματιάζω μέσα 'ς τὴν βλοῦσα, ὡσὰν νὰ ἦταν σακκί, δένω τὴν μίαν ἄκρη μὲ τὰ *μανίκια* (χειρίδας), τὴν ἄλλη μὲ τὸν λαιμοδέτη, (ἠμποροῦσεν ὅμως καὶ ἀνέπνεε): ὕστερα 'παίρνω τὸ γομάρι 'ς τὴν ἀγκαλιά... Ἦταν ἐκεῖ κοντά, ὀπίσω ἀπ' ἕνα τοιχαλάκι, ἕνα περιβόλι φυτευμένο λάχανα, τὸν ῥίπτω ἐπάνω εἰς τὰ λάχανα. Ἐφώναζεν... εἶδες τὸ γουρουνάκι; ἀπαράλλακτα· ποῖος τὸν ἤκουε!... Κόπτω δρόμο· δὲν ἔπρεπε νὰ χάνω τὸν καιρό... Σκαλόνω εἰς ἕνα μεγάλο δένδρο τῆς Δενδροστοιχιᾶς, κατάντικρυ τῆς θύρας σου, ἐπάνω ἀπὸ τὸν λάκκο τοῦ Στραβοπόδη... Δὲν περνοῦν δέκα λεπτά, ἀκούω πατήματα· ἔβρεχεν ὁλονένα... Καὶ σκοτάδι!... Ἀφικριέμαι· ἦταν ἡ Κουκκουβάϊα· « Στραβοπόδη!... μωρὲ Στραβοπόδη!... » λέγει τώρ' αὐτὴ σιγά. « Βρέχει, καὶ θὰ ἐβαρέθηκε νὰ περιμένῃ, τῆς λέγει ὁ Δάσκαλος βλασφημοκοπῶντας· ἂν

[1] Blouse· τὸ ἐπιχιτώνιον.

τὸν πιάσω νὰ τὸν 'ξεμερδίσω!!! » — « Φουρλῖνο, κύτταξε καλά! τοῦ λέγ' ἡ Κουκκουβάϊα· ἴσως θὰ εἶδε τίποτα κ' ἐπῆγε νὰ μᾶς τὸ εἰπῇ... Ὁ λεγάμενος ἤθελε νὰ μὴν ἔλθωμε πρὶν ταῖς δέκα ὥραις... Νὰ μὴ μᾶς ἔπλεξαν κάμμιά... » — « Δι' αὐτό δα! ἀποκρίνεται ὁ Δάσκαλος· ἀκόμη αἱ ὥραις εἶν' ἑπτά. Τὰ εἶδες, λές, τὰ σακκιὰ μὲ τὸ φλουρί... Ὅποιος δὲν κινδυνεύει τίποτα, δὲν ἀποκτᾷ καὶ τίποτα· δός μου ἐδῶ τὴν *ταγάλια* καὶ τὴν σμίλα... »

— Καὶ αὐτὰ τὰ ἐργαλεῖα;... ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Τὰ ἐπῆραν ἀπὸ τοῦ Κοκκινοχέρη· ὤ! ἐκεῖνος ἔχει ὅ,τι σύνεργο τοῦ ζητήσης... Χωρὶς κανένα κόπο σποῦν τὴν θύρα. «Στάσου αὐτοῦ, λέγει ὁ Δάσκαλος τῆς Κουκκουβάϊας· προσοχή· καὶ ἂν ἀκούσῃς τίποτε, δός μου ἀμέσως εἴδησι [1]. » — « Πέρασε τὸ τρυπητῆρι εἰς κάμμία κουμπότρυπα τοῦ 'σωκαρδιοῦ σου, διὰ νὰ τὸ ἔχῃς πρόχειρο. » εἶπεν ἡ γρηά. Ἐμβαίνει, τὸ λοιπὸν, ὁ Δάσκαλος εἰς τὸ περιβόλι... Τότε κ' ἐγὼ, πηδῶ ἀπὸ τὸ δένδρο μου, χύνουμαι 'ς τὴν Κουκκουβάϊα, τῆς καταφέρω δύο γροθιαῖς... ἀπ' ἐκείναις... ὁποῦ ἔπεσε χάμου ἀλαλόφωνη... Τρέχω εἰς τὸ περιβόλι... τί 'κατάλαβες, κὺρ Ῥοδόλφο μου!... Νὰ ἦταν 'λίγουλάκι ἀργήτερα....

— Ταλαίπωρε Μούρφ!....

— Ἐκυλιοῦνταν μὲ τὸν Δάσκαλο ἐπάνω εἰς τὰ σκαλοπάτια, ὁποῦ εἶν' ἐμπρὸς εἰς τὴν θύρα τοῦ 'σπιτιοῦ, ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ περιβολιοῦ· ἦταν κτυπημένος ἐκείνη τὴν ὥρα, ὅμως ἐβαστοῦσεν ἀκόμη, χωρὶς νὰ κράζῃ βοήθεια. Παληκάρι, ἀδελφέ! Ὁμοιάζει, εἶπα μὲ τὸν νοῦ μου, ὡσὰν τὰ καλὰ σκυλιά· δαγκαματιαῖς χωρὶς γαυγισματιαῖς,... καὶ πίπτω ἐπάνω εἰς τοὺς δύο τους, ἁρπάζωντας τὸν Δάσκαλο ἀπὸ τὸ πόδι· ἦταν τὸ μόνο πρᾶγμα ὁποῦ ηὗρα κατὰ τὸ παρόν! Ζήτω τὸ σύνταγμα! εἶμ' ἐγώ! ὁ Μαχαιροβγάλτης! Ἀμισὰ 'μισὰ, κὺρ Μούρφ! « Ἄ! παληάνθρωπε! ἀπὸ ποῦ μοῦ ξετρύπωσες; » μοῦ φωνάζει ὁ Δάσκαλος ἐξαφνισμένος. Τώρα μὴν ἐρωτᾷς, ἀποκρίνομαι, μαγγανίζωντας τὸ ἕνα του μερὶ μέσα εἰς τὰ γόνατά μου, καὶ ἁρπάζωντας τὸ ἕνα χέρι του· ἦταν τὸ καλό·...ἐκεῖνο ὁποῦ ἐκρατοῦσε τὸ μαχαῖρι... « Καὶ ὁ κὺρ Ῥοδόλφος; » μοῦ φωνάζει ὁ κὺρ Μοὺρφ, συμβοηθῶντας με ὁλονένα.

— Ἔξοχε ἄνθρωπε! ἐψιθύρισεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ θλίψεως.

— Δὲν ἠξεύρω, τὸν ἀποκρίνομαι· ἴσως τὸν ἐσκότωσεν αὐτὸ τὸ σκυλί... Καὶ γίνομαι ἄλλο τόσο θηρίο κατὰ τοῦ Δασκάλου, ὁποῦ 'γύρευε νὰ μὲ καρφώσῃ μὲ κάθε τρόπο· ὅμως ἤμουν πεσμένος μὲ τὸ στῆθος ἐπάνω εἰς τὸ χέρι του, καὶ δὲν τὸν ἄφηνα νὰ τὸ δουλεύσῃ... Ὁλομόναχος τὸ λοιπὸν εἶσ' ἐδῶ; λέγω τοῦ κὺρ Μοὺρφ, ἐξακολουθῶντας πάντοτε νὰ παλαίω μὲ τὸν Δάσκαλο. « Ἔχει ἐδῶ κοντὰ ἀνθρώπους, μ' ἀποκρίνεται, ὅμως καὶ νὰ φωνάξω δὲν θ' ἀκούσουν.» Εἶναι μακρυά; « Ὡς δέκα λεπτά.» Ἂς φωνάξωμεν, ἂν τύχῃ κανεὶς διαβάτης, νὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς βοηθήσῃ. « Ὄχι! τώρα πλέον ὁποῦ τὸν κρατοῦμεν, πρέπει

[1] *Crible à la grive.*

νὰ τὸν φυλακώσωμεν ἐδῶ· μέσα εἰς τὸ 'σπίτι...Ἔπειτα αἰσθάνομαι καὶ μὲ παραιτεῖ ἡ δύναμις...εἶμαι κτυπημένος. » Κακὸ τό 'παθα!! τρέξε τὸ λοιπὸν ἡ αὐθεντιά σου νὰ γυρέψῃς βοήθεια, ἂν ἠμπορῇς, κ' ἐγὼ θὰ πολεμήσω νὰ τὸν βαστάξω... Ξεμπερδεύεται τότε ὁ κὺρ Μοὺρφ, καὶ μένω μοναχὸς μὲ τὸν Δάσκαλο. Ὄχι τάχατές πῶς θὰ τὸ καυχηθῶ... ὅμως ἦλθε στιγμὴ ὁποῦ εἶχε κάτι κόπο... Ἤμεθα οἱ 'μισοὶ χάμου, 'ς τὴν γῆ, καὶ οἱ 'μισοὶ εἰς τὸ κάτω κάτω σκαλοπάτι... Εἶχα τὴν κεφαλή του 'ς τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ μάγουλο μὲ μάγουλο... Ἐῤῥωθούνιζεν ὡσὰν τὸ βῶδι... ἤκουα τὰ 'δόντια του ὁποῦ ἔτριζαν...Καὶ σκοτάδι!... καὶ βροχή!... Εἶχ' ἕνα φῶς πάρα πέρα εἰς μία γωνιὰ, ὅμως ποῦ νὰ φέξῃ!... Ἐμπερδεύω τὸ ἕνα του πόδι μέσα εἰς τὰ 'δικά μου... Μωρὲ παιδί! τὰ νεφρά του ἦταν τόσο δυνατὰ, ὁποῦ μᾶς ἀνεσήκωναν καὶ τούς δύο 'μισὴ πήχη ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆ!... Ἐγύρευεν αὐτὸς νὰ μὲ δαγκάσῃ, ὅμως δὲν ἠμπόρεσε· ποτὲ δὲν αἰσθάνθηκα εἰς τὸν ἑαυτό μου τόσην δύναμι... Νὰ καταλάβῃς!... ἡ καρδιά μου ἐκτυποῦσε... ὄχι τάχατες ἀπὸ φόβο· ὄχι! τὸ 'ξεύρει ἕνας Θεός. Ἔλεγα· εἶμαι ὡσὰν ἐκεῖνον ὁποῦ τὰ βάζει μ' ἕνα λυσσασμένο σκυλὶ, διὰ νὰ μὴν τὸ ἀφήσῃ νὰ χυθῇ ἐπάνω εἰς τὸν κόσμο... « Ἄφες με νὰ φύγω, καὶ δὲν σὲ πειράζω· » γυρίζει καὶ μοῦ λέγει ὁ Δάσκαλος μὲ ξεψυχησμένη φωνή. Ἄ! εἶσαι ἕνας ἄνανδρος! τοῦ λέγω· τὸ λοιπὸν, ἡ ἰδική σου ἀνδρία ἀλλοῦ δὲν στέκεται παρὰ εἰς τὴν δύναμί σου;... Ὁποῦ θὰ εἰπεῖ, ἂν ὁ βωϊδοπραγματευτὴς εἶχε τὴν δύναμι τὴν ἰδική μου, δὲν τὸν ἐσκότωνες εἰς τὸ Ποασσῆ...; « Ὄχι, μοῦ ἀποκρίνεται, παρὰ θὰ σκοτώσω κ' ἐσένα ὡσὰν ἐκεῖνον.» Καὶ αὐτὰ λέγωντας ἀνδριώνεται διὰ μιᾶς· πετάζεται μιὰ εἰς τὰ πόδια, καὶ 'ξαναπέφτωντας μὲ γυρίζει δίπλα... Ἂν δὲν ἐκρατοῦσα δυνατὰ τὸ χέρι του, ὁποῦ 'βαστοῦσε τὸ μαχαῖρι, μ' ἐτελείωνε. Δὲν ἠξεύρω πῶς τὸ ἀριστερό μου χέρι ξεσπᾶται ἀπ' ἐπάνω του...Τὰ πράγματα ἐχαλοῦσαν κ' ἐπήγαιναν...Τί εἶπα τότε κ' ἐγώ; Τώρα ἔρχομαι ὑποκάτω, καὶ αὐτὸς ἐπάνω· θὰ μὲ σκοτώσει, ἐτελείωσε...Δὲν πειράζει· καλήτερος πάλιν εἶμ' ἐγὼ ἀπ' ἐκεῖνον... ὁ κὺρ Ῥοδόλφος μοῦ εἶπε, πῶς ἔχω χαραχτῆρα καὶ τιμή... Τῳόντι, βλέπω ὅτι δὲν εἶπε ψεῦμα. Αὐτὰ ἔβαζα μὲ τὸν νοῦ μου, ὅταν βλέπω τὴν Κουκκουβάϊα ὀλόρθη ἐπάνω εἰς τὸ σκαλοκέφαλο...μὲ τὸ 'μάτι της τ' ὁλοστρόγγυλο καὶ μὲ τὸ κόκκινό της σάλι... Θάῤῥευσα πῶς εἶδα τὸν χάρο μου... « Μωρὴ Πανουργιὰ, τῆς φωνάζει ὁ Δάσκαλος· ἔπαρε τὸ μαχαῖρι, ὁποῦ μοῦ ἔπεσε... ἐκεῖ... ὑποκάτω του... καὶ κτύπα τον... ἀνάμεσα εἰς τοὺς δύο του ὤμους...»—« Στάσου, στάσου, Φουρλῖνό μου, νὰ ξεχωρίσω ποῦ εἶναι ὁ ἕνας καὶ ποῦ εἶναι ὁ ἄλλος. » Καὶ ἀρχίζει ἡ Κουκκουβάϊα νὰ γυρίζῃ τριγύρω μας, ὡσὰν καταραμένο πουλὶ ὁποῦ εἶναι καὶ ὅλα... Βλέπει τὸ μαχαῖρι... 'πάγει νὰ τὸ 'πάρῃ...τῆς στέλνω μία εἰς τὸ στῆθος μὲ τὴν πτέρνα τοῦ ποδιοῦ μου, ὁποῦ 'ξαπλώθηκε πέρα πέρα, χέρια πόδια 'ς τὸν οὐρανό. Ξανασηκώνεται, ἡ στρίγλα, κ' ἔρχεται ἀφρισμένη... Μοῦ 'παραλύθηκαν πλέον,

αἱ δύναμαις· τὸν ἐκρατοῦσα ἀκόμη καλά· τὸν ἔφερα πάλιν ὑποκάτω, ὅμως μ' ἐκτυποῦσεν εἰς τὸ σαγόνι τόσον κακὰ, ὁποῦ 'κόντευσα ν' ἀπολύσω τὰ χέρια μου ἀπὸ τὸν πόνο... Ἐκεῖ, νὰ κ' ἔρχουνται τρεῖς τέσσαρες *ἁρματωμένοι*, καὶ ὁ κὺρ Μοὺρφ μαζῆ τους, κίτρινος ὡσὰν τὸ κερί· ἦταν ἀκουμβισμένος ἐπάνω εἰς τὸν ἰατρὸ, ὅμως μόλις ἐστέκουνταν... Πιάνουν τὸν καλό σου Δάσκαλο καὶ τὴν Κουκκουβάϊα καὶ τοὺς δένουν... Ὡς αὐτοῦ καλά· ἀμ' ὁ κὺρ Ῥοδόλφος;... Χύνομαι 'ς τὴν Κουκκουβάϊα· 'θυμοῦμαι τ' ὀδόντι τῆς Κελαϊδήστρας, τῆς πτωχῆς· τῆς ἁρπάζω τὸ χέρι καὶ τῆς τὸ στραγγουλίζω, λέγωντας ἐκείνης ἐκεῖ· «Ποῦ εἶν' ὁ κὺρ Ῥοδόλφος;» δὲν ἀποκρίνεται. Εἰς τὴν δευτέρα στραγγουλισιὰ μοῦ φωνάζει· «Εἰς τὸ καπηλειὸ τοῦ Κοκκινοχέρη, κάτω εἰς τὸ ὑπόγει'...» Ἄ... περνῶντας, ζητῶ τὸν Στραβοπόδη μέσα εἰς τὰ λάχανα· ἦταν, 'ξεύρεις, ὁ δρόμος μου... κυττάζω... ἄλλο δὲν εὑρίσκω, παρὰ τὴν *βλοῦσά* μου... τὴν ἐκατάφαγε, τὸ σκυλὶ, μὲ τὰ 'δόντιά του. Τρέχω εἰς τὴν *Αἱμοστάζουσα καρδιὰ*, ἁρπάζω τὸν Κοκκινοχέρη ἀπὸ τὸν λαιμό... «Σ' ἔπνιξα, σκυλί! ποῦ εἶναι ὁ νέος ὁποῦ ἦλθεν ἀπόψε μὲ τὸν Δάσκαλο;...» — «Μὴ σφίγγεις τόσο· στάσου νὰ σοῦ εἰπῶ· ἠθέλησαν νὰ γελάσουν, καὶ τὸν ἔκλεισαν μέσα εἰς τὸ ὑπόγει' μου· τώρα ἀνοίγομεν.» Καταβαίνομεν... κανείς!... «Θὲ νὰ ἐβγῆκε τὴν ὥραν ὁποῦ ἤμουν εἰς τὴν δουλειά μου·» εἶπεν ὁ Κοκκινοχέρης· «κύτταξε... δὲν εἶναι κανείς.» Ἔκαμνα νὰ φύγω καταλυπημένος, ὅταν βλέπω μὲ τὸ φανάρι εἰς τὸ βάθος μίαν ἄλλη θύρα. Τρέχω, τὴν τραβῶ ἐπάνω μου, καὶ περιχύνομαι, ὡσὰν νὰ εἰποῦμε, *κουβαδιαῖς* νερὸ ἀπὸ κορυφῆς. Βλέπω τὰ δύο σου χεράκια εἰς τὸν ἀέρα... σὲ τραβῶ ἀπὸ τὰ νερὰ, σ' ἐπαίρνω εἰς τὴν ῥάχι μου, (ποῦ νὰ γυρεύῃς ἀμάξι ἐκείνην τὴν ὥρα!) καὶ σὲ φέρνω ἐδῶ. Ἰδοὺ, κὺρ Ῥοδόλφο μου... καὶ ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ, ὄχι τάχατες διὰ νὰ καυχηθῶ, πῶς εἶμ' εὐχαριστημένος δι' αὐτὸ ὁποῦ ἔκαμα...

—Σὲ χρεωστῶ, παιδί μου, τὴν ζωήν... εἶναι χρέος... καὶ θέλω τὸ ἐκπληρώσει, νὰ ἦσαι βέβαιος. Δαυὶδ, ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος, σὲ παρακαλῶ, ὕπαγε νὰ μάθῃς περὶ τοῦ Μοὺρφ, καὶ ἐλθὲ νὰ μὲ εἰπῇς.

Ὁ αἰθίοψ ἐξῆλθε.

—Γνωρίζεις ποῦ εἶναι ὁ Δάσκαλος;

—Κάτω εἰς μία κάμερη, μὲ τὴν Κουκκουβάϊα μαζῆ. Θὰ κράξεις, κὺρ Ῥοδόλφο, στρατιώτας νὰ τὸν 'πάρουν;

—Ὄχι.

—Μὴν τύχῃ καὶ θὰ τὸν ἀπολύσεις;... Ἄ! κὺρ Ῥοδόλφο μου, μὴ τέτοιαις γενναιότηταις... Θυμᾶσαι τί σοῦ εἶπα; αὐτὸς εἶναι λυσσασμένο σκυλί... Δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀπολύσῃς μέσα 'ς τὸν κόσμο!

—Δὲν δαγκάνει πλέον κανένα... καὶ μή σε μέλει!

—Ὡς φαίνεται, θὰ τὸν κλείσεις πουθενά;

—Ὄχι! μέσα εἰς 'μισὴν ὥραν θὰ ἐξέλθει ἀπ' ἐδῶ.

—Ὁ Δάσκαλος; —Ναί...

—Χωρὶς χωροφύλακας;

—Ναί...

—Θὰ ἔβγῃ ἀπ' ἐδῶ... ἐλεύθερος;

—Ἐλεύθερος...

—Καὶ ὁλομόναχος;

—Ὁλομόναχος...

—Καὶ θὰ ὑπάγει;...

—Ὅπου θελήσῃ... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος διακόψας τὸν Μαχαιροβγάλτην δι' ἀπαισίου τινὸς μειδιάματος. Ὁ αἰθίοψ ἐπανῆλθεν.

—Ἔ, Δαυὶδ... ὁ Μούρφ!...

— Κοιμᾶται, ὑψηλότατε· εἶπεν ὁ ἰατρὸς μετὰ θλίψεως. Ἡ δύσπνοια ἐξακολουθεῖ ἀκόμη...

—Ἀκόμη εἰς κίνδυνον;...

—Ἡ θέσις του εἶναι κινδυνώδης, ὑψηλότατε... Μολοντοῦτο ὑπάρχει ἐλπίς...

—Ὢ! Μούρφ! ἐκδίκησιν!... ἐκδίκησιν!... ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος παράφορος σχεδόν· ἔπειτα ἐπρόσθεσε· Δαυὶδ..., νὰ σὲ εἰπῶ...—Καὶ ὡμίλησε χαμηλῇ τῇ φωνῇ εἰς τὸ ὠτίον τοῦ αἰθίοπος, ὅστις ἐῤῥίγησεν ἀπὸ τρόμον.

—Διστάζεις; τὸν λέγει ὁ Ῥοδόλφος. Καὶ ὅμως πολλάκις σοὶ ἐξηγήθην περὶ τῆς ἰδέας μου ταύτης... Ἡ στιγμὴ τῆς ἐφαρμογῆς ἤγγικε.

—Δὲν διστάζω, ὑψηλότατε... Ἡ ἰδέα αὕτη ἔχει ἐν ἑαυτῇ ὁλόκληρον ἀναμόρφωσιν ποινικὴν, ἀξίαν τῆς σπουδῆς τῶν μεγάλων ἐγκληματολόγων· διότι μία τοιαύτη ποινὴ ἤθελεν εἶσθαι... τρομερὰ... καὶ ἐνταυτῷ γόνιμος μετανοίας... Ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης, εἶναι ἐφαρμοστέα. Παρεκτὸς τῶν ἐγκλημάτων ἅτινα προέπεμψαν τὸν λῃστὴν εἰς διὰ βίου κάτεργον... ἐξεπλήρωσε καὶ τρεῖς φόνους... τὸν βωδέμπορον... τὸν Μούρφ... καὶ ὑμᾶς... Εἶναι δίκαιον...

—Περιπλέον θέλει ἔχει ἐνώπιόν του τὸν ἀχανῆ τοῦ ἐξιλασμοῦ ὁρίζοντα... ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος. Μετὰ δὲ στιγμήν τινα σιωπῆς, ἐπανέλαβεν· Ἀκολούθως, Δαυὶδ, πέντε χιλιάδες φράγκων, δὲν τὸν ἐξαρκοῦν;

—Ἀναμφιβόλως τὸν ἐξαρκοῦν, ὑψηλότατε.

— Φίλε μου, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὸν ἔκπληκτον Μαχαιροβγάλτην· ἔχω νὰ εἰπῶ δύο λόγους εἰς τὸν κύριον ἐδῶ. Πέρασε εἰς τὸν ἀποδιπλανὸν θάλαμον... θὰ εὕρεις ἕνα μέγα χαρτοφυλάκιον κόκκινον ἐπάνω εἰς τὸ γραφεῖον· ἔπαρε ἀπ' αὐτὸ πέντε γραμμάτια τραπεζιτικὰ χιλίων φράγκων τὸ καθὲν, καὶ φέρεμέ τα...

—Καὶ διὰ ποῖον εἶν' αὐταῖς αἱ πέντε χιλιάδες; ἠρώτησεν ἀκουσίως του ὁ Μαχαιροβγάλτης.

—Διὰ τὸν Δάσκαλον... Εἰπὲ πρὸς τούτοις καὶ νὰ μὲ τὸν φέρουν ἐδῶ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

ΠΟΙΝΗ.

Ἡ σκηνη εἰς πρόδομον κατάφωτον, μὲ κόκκινον πεύκιον κατεστρωμένον. Ὁ Ῥοδόλφος, ἐνδεδυμένος μακρὸν κοιτωνίτην (robe de chambre) ἀπὸ μαῦρον βελοῦδον, ἐπαυξάνον τὴν τοῦ προσώπου του ὠχρότητα, κάθητ' ἐνώπιον μεγάλης τινὸς τραπέζης κεκαλυμμένης δι' ὑφάσματος ἐρυθροῦ. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ταύτης παρατηρεῖ τις τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ Δασκάλου, τὴν ψευδόχρυσην ἅλυσον τῆς Κουκκουβαΐας μὲ τὸ ἐκ κυανίτου λίθου μικρὸν Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὴν ἄκραν, τὸ ἔτι αἱμοτόβρεκτον ἐγχειρίδιον, τὸ πληγῶσαν τὸν Μοῦρφ, τὸ σιδηροῦν διλάβιον δι' οὗ παρεβίασαν τὴν θύραν, καὶ τέλος πάντων, τὰ πέντε τραπεζιτικὰ γραμμάτια, χιλίων φράγκων ἀξίας ἕκαστον, ἅτινα εἶχε φέρει ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐκ τοῦ προσεχοῦς θαλάμου.

Ὁ Αἰθίοψ ἰατρὸς κάθηται εἰς τὴν μίαν ἄκραν τῆς τραπέζης, ὁ Μαχαιροβγάλτης εἰς τὴν ἄλλην. Ὁ Δάσκαλος, σφιγκτὰ δεδεμένος χεῖρας καὶ πόδας, τίθεται εἰς τὸ μέσον τοῦ προδόμου, ἐπὶ θρονίου ἀναπαυτικοῦ, ἔχοντος τροχίλια (καρουλάκια) εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας. Οἱ κομίσαντες αὐτὸν ἄνθρωποι ἀναχωροῦν· μόνοι δὲ μένουσιν, ὁ ἰατρὸς, ὁ Μαχαιροβγάλτης καὶ ὁ φονεύς.

Ὁ Ῥοδόλφος δὲν εἶναι πλέον θυμοειδής· φαίνεται ἥμερος, σοβαρὸς, σύννους· μέλλει ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἐκτελέσῃ τρανὴν, φοβερὰν ἀπόφασιν. Ὁ ἰατρὸς εἶναι βυθισμένος εἰς σκέψεις. Ὁ Μαχαιροβγάλτης προαισθάνεται ἀπόρρητόν τινα φόβον· δὲν δύναται ν' ἀποσπάσῃ τὰ ὄμματά του ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Ῥοδόλφου. Ὁ Δάσκαλος ἔχει τὴν ὄψιν πελιδνήν... τρέμει.

Ἔξω, βασιλεύει ἡ βαθυτέρα σιγή. Μόνος ὁ τῆς βροχῆς ἀκούεται θόρυβος... ὁ θόρυβος τῆς βροχῆς πιπτούσης... πιπτούσης ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου.

Ὁ Ῥοδόλφος ἀποτείνεται πρὸς τὸν Δάσκαλον·

— Δραπέτα τοῦ κατέργου Ῥοχεφορτίου, ὅπου εἶχες καταδικασθῆ διὰ βίου, ἐπὶ πλαστογραφίᾳ, κλοπῇ καὶ φόνῳ... σὺ εἶσαι ὁ Ἀνσέλμος Δουρεσνῆλος.

— Ψεύματα! εἶπεν ὁ Δάσκαλος μετὰ φωνῆς ἀλλοίας, ῥίπτων περὶ αὐτὸν ἄγρια καὶ ἀεικίνητα βλέμματα.

— Εἶσαι ὁ Ἀνσέλμος Δουρεσνῆλος... ἐφόνευσες ληστεύσας ἕνα βωδέμπορον, εἰς τὸν δρόμον τοῦ Ποχσσῆ.

— Δὲν ἔχω εἴδησι!

— Ἀκολούθως θέλεις τὸ ὁμολογήσει.

Ὁ ληστὴς ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον μὲ ἔκπληξιν.

—Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα εἰσεχώρησες ἐνταῦθα διὰ νὰ κλέψῃς· ἐπλήγωσες διὰ μαχαιρίου τὸν κύριον τοῦ οἴκου τούτου.

—Τοῦ λόγου σου μοῦ ἐπρότεινες αὐτὴν τὴν κλοπή· εἶπεν ὁ Δάσκαλος ἀναλαμβάνων ὀλίγον θάῤῥος· ἐχύθηκαν ἐπάνω μου... τί ἤθελα νὰ κάμω; ὑπερασπίσθηκα τὸν ἑαυτόν μου.

—Ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐπλήγωσες δὲν ἐχύθηκεν ἐπάνω σου· δὲν σὲ προσέβαλε τελείως· δὲν ἐκράτει ὅπλον κανέν. Σοὶ ἐπρότεινα ἐγὼ τὴν κλοπὴν ταύτην... εἶναι ἀληθές·... τώρα σὲ λέγω μὲ τίνα σκοπόν. Τὴν ἄλλην νύκτα, ἀφοῦ ἐλωποδύτησες ἓν ἀνδρόγυνον εἰς τὴν Χώραν, τοὺς ἐζήτησες χίλια φράγκα διὰ νὰ μὲ φονεύσῃς!...

—Αὐτό δα τὸ ἤκουσα μὲ τ' αὐτιά μου· εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

Ὁ Δάσκαλος ἠκόντισε κατ' αὐτοῦ βλέμμα θανασίμου ἐχθροπαθείας.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐπανέλαβε·—Βλέπεις, ὅτι καὶ χωρὶς τὴν παρακίνησιν τὴν ἰδικήν μου εἶσαι διατεθειμένος πρὸς τὸ κακόν!...

—Κριτής μου δὲν εἶσαι, δὲν ἔχω νὰ σ' ἀποκριθῶ τίποτε.

—Ἰδοὺ καὶ διατὶ σοὶ ἐπρότεινα τὴν ἀποψεσινὴν κλοπήν· Μὲ ἦτο γνωστὸν, ὅτι εἶσαι δραπέτης ἀπὸ κάτεργον, καὶ ὅτι γνωρίζεις τοὺς γονεῖς τῆς δυστυχοῦς, τῶν συμφορῶν τῆς ὁποίας, ὅλων σχεδὸν, παραίτιος ὑπῆρξεν ἡ συνένοχός σου Κουκκουβάϊα... Ἠθέλησα λοιπὸν νὰ σὲ φέρω εἰς τὸν οἶκον τοῦτον διὰ τοῦ δολώματος μιᾶς κλοπῆς, δολώματος μόνου ἱκανοῦ νὰ σὲ ἑλκύσῃ. Ἀφοῦ δ' ἅπαξ σὲ κατεῖχα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, ἔμελλα νὰ σ' ἀφήσω νὰ ἐκλέξῃς, ἢ νὰ σὲ παραδώσω εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας, ἥτις ἤθελε λάβει τὴν κεφαλήν σου ἀντὶ τοῦ φόνου τὸν ὁποῖον ἔπραξες εἰς τὸν βωδέμπορον...

—Εἶναι ψεῦμα! τέτοιο πρᾶγμα ἐγὼ δὲν τὸ γνωρίζω...

—Ἢ νὰ σὲ στείλω ἔξω τῆς Γαλλίας, διὰ τῆς φροντίδος μου, εἰς τόπον ἰσοβίου φυλακισμοῦ, τόπον ἀνεκτικώτερον τοῦ κατέργου· πλὴν τὴν ἐλάττωσιν ταύτην τῆς ποινῆς δὲν ἤθελα σοὶ τὴν παραχωρήσει, ἂν δὲν μ' ἔδιδες πληροφορίας τινάς. Διὰ βίου κατάδικος, ἐσύντριψες τὰ δεσμά σου· συλλαμβάνων σε, ἀποκαθιστῶν σε ἀνίκανον τοῦ νὰ βλάψῃς τοῦ λοιποῦ, καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ἤθελα προσφέρει ἐκδούλευσιν, καὶ εἰς ἓν πλάσμα, μᾶλλον δυστυχὲς παρὰ ἔνοχον, ἤθελα ἴσως δυνηθῆ, διὰ τῶν ὁμολογιῶν σου, ν' ἀποδώσω ἐν αὐτῷ πατέρα ἢ μητέρα... Τοιοῦτον σκοπὸν εἶχα κατ' ἀρχάς· δὲν ἦτο κατὰ νόμον· σύμφημι· ἀλλ' ἡ δραπέτευσίς σου, ἀλλὰ τὰ νέα σου κακουργήματα, σ' ἐξαιροῦν παντὸς νόμου... Χθὲς ἐπληροφορήθην, κατὰ θείαν ἀληθινὰ ἀποκάλυψιν, ὅτι εἶσαι ὁ Ἀνσέλμος Δουρεσνῆλος.

—Εἶναι ψεῦμα· ἐγὼ δὲν ὀνομάζομαι Δουρεσνῆλος.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔλαβεν ἀπὸ τῆς τραπέζης τὴν ἅλυσον τῆς Κουκκουβάϊας, καὶ δεικνύων πρὸς τὸν Δάσκαλον τὸ ἐκ κυανίτου λίθου μικρὸν Ἅγιον Πνεῦμα·—Ἱερόσυλε! ἀνέκραξεν ἀπειλητικῶς· Ἐβεβήλωσας περιάψας εἰς ἓν ἔκτρωμα, εἰς ἓν πλάσμα αἰσχρὸν, τὸ κειμήλιον τοῦτο,

τὸ ἅγιον... τρισάγιον!... ἐπειδὴ τὸ τέκνον σου τὸ εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τὴν μητέρα του καὶ ἀπὸ τὴν προμήτορά του!

Ἔκπληκτος διὰ τὴν ἀνακάλυψιν αὐτὴν, ὁ Δάσκαλος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ἀπελογήθη.

— Ἀφήρπασας τὸν υἱόν σου ἀπὸ τὴν μητέρα του πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν· σὺ μόνος γνωρίζεις ποῦ ὑπάρχει αὐτὸς τὴν σήμερον· ἰδοὺ καὶ ἄλλη αἰτία ἥτις μ' ἐπαρακίνησε νὰ σὲ συλλάβω, ὁπόταν ἔμαθα ὁποῖός τις εἶσαι. Δὶ ὅσα ἀφορῶσιν ἐμὲ τὸν ἴδιον, δὲν θέλω ἐκδίκησιν... Ἀλλ' ἀπόψε, ἀπάνθρωπε, ἔχυσες νέον αἷμα, χωρὶς κάμμίαν ἀνάγκην. Ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐδολοφόνησες, σ' ἐπλησίασεν ὁλωσδιόλου ἀβλαβὴς, καὶ ἀγνοῶν τὴν αἱμοχαρῆ σου λύσσαν. Σ' ἐρωτᾷ, τί θέλεις; —« Κ' ἐσένα καὶ τὰ χρήματά σου! » τὸν ἀποκρίνεσαι, καὶ ἐνταυτῷ τὸν κτυπᾷς διὰ μαχαίρας.

— Τῳόντι· τοιουτοτρόπως τὰ εἶπεν ὁ κύριος Μοὺρφ, ὁπόταν τὸν ἐπεσκέφθην· ἐπέφερεν ὁ ἰατρός.

— Εἶναι ψεῦμα! εἶπε ψεύματα.

— Ὁ Μοὺρφ δὲν ψεύδεται ποτέ· ἐπανέλαβε ψυχρῶς ὁ Ῥοδόλφος. Τὰ κακουργήματά σου ἀπαιτοῦν ἱκανοποίησιν ἀπαραδειγμάτιστον. Ἐπήδησες εἰς τὸν κῆπον ἐκ τοῦ τοίχου· ἐκτύπησες μὲ μάχαιραν ἕνα ἄνθρωπον, διὰ νὰ κλέψῃς· ἔπραξες καὶ ἄλλον φόνον... Θάνατον λοιπὸν νὰ λάβῃς· καὶ νὰ τὸν λάβῃς ἐδῶ... Ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν, ἀπὸ σέβας πρὸς τὴν οἰκογένειάν σου φερόμενοι, σὲ λυτροῦμεν τῆς καταισχύνης ἥτις ἤθελε σὲ συνοδεύσει εἰς τὴν λαιμητόμον, ἂν ἀνεβιβάζεσο ἐκεῖ... Λέγομεν, ὅτι ἐφονεύθης εἰς ἔνοπλόν τινα συμπλοκήν... Ἑτοιμάσθητι... τὰ ὅπλα εἶναι ἕτοιμα.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ῥοδόλφου τὸν παρίστανεν ἀδυσώπητον, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ὁ Δάσκαλος εἶχε παρατηρήσει εἰς ἓν δωμάτιον προσεχὲς, δύο ἄνδρας κρατοῦντας πυροβόλα, *τρομπόνια*... Τὸ ὄνομά του ἦτον ἐγνωσμένον· ἐσυμπέρανεν ὅτι ἤθελαν νὰ τὸν ἐξαλείψωσι, διὰ νὰ συνταφῶσι μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ σκότει τὰ τελευταῖα κακουργήματά του, καὶ οὕτω νὰ λυτρωθῇ ὁ οἶκός του ἐκ τοῦ νέου ὀνείδους. Ὡς ὅλοι οἱ ὅμοιοί του, οὕτω καὶ αὐτὸς, τόσον ἦτον ἄνανδρος, ὅσον ὠμός. Ὑποθέσας, ὅτι ἔφθασεν ἡ τελευταία του στιγμὴ, ἀνεφώνησε τρέμων·

— Ἔλεος ζητῶ!

— Ἔλεος διὰ σὲ δὲν ὑπάρχει· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος. Ἂν ἐδῶ δὲν τυροβοληθῇς, σὲ προσμένει ἡ λαιμητόμος...

— Προτιμῶ τὴν λαιμητόμον... Τοὐλάχιστον θὰ περάσουν δύο τρεῖς μῆνες ἕως οὗ νὰ μὲ κόψουν... Τί σε πειράζει τὴν εὐγενεῖαν σου, ἀφοῦ πάντοτε θὰ μὲ χαλάσουν οὕτως ἢ ἄλλέως;... Ἔλεος!... Ἔλεος!...

— Νὰ σοῦ λείπῃ ὡς καὶ ἡ καταφρόνησις τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἐνίοτε ἀπαντᾷ τις εἰς τοὺς μεγάλους κακούργους! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος περιφρονητικῶς.

—Μὰ τί ἔκαμα εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;... τί εἶναι αὐτός; τί θέλει ἀπ' ἐμένα;... καλὲ, ποῦ εἴμεθα;... ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος, ἐκτὸς σχεδὸν ἑαυτοῦ.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐξηκολούθησεν·—Ἐὰν ἐξ ἐναντίας ὠλιγώρεις, καὶ παρ' οὐδὲν ἐτίθεσο τὸν θάνατον, πάλιν δὲν ἔπρεπε νὰ ζημιωθῇς δι' αὐτοῦ... Διὰ σὲ ἡ λαιμητόμος ἤθελεν εἶσθαι θυμέλη, ἀπὸ τῆς ὁποίας, ὡς τόσοι ἄλλοι, ἤθελες κάμει ἐπίδειξιν τῆς θηριωδίας σου·... ἀπὸ τῆς ὁποίας, ἄφροντις περὶ τοῦ ἐξωλεστάτου βίου τὸν ὁποῖον διήγαγες, ἤθελες κολάσει καὶ τὴν ψυχήν σου προφέρων ἐσχάτην τινὰ βλασφημίαν!... Οὐδὲ τοῦτο μ' ἀρέσκει... Δὲν εἶναι διὰ τὸν λαὸν καλὸν, νὰ βλέπουν τὸν κατάδικον γελῶντα εἰς τὴν θέαν τῆς κοπίδος, μυκτηρίζοντα τὸν δήμιον, καὶ φυσῶντα ἢ σιλλαίνοντα πρὸς τὸν θεῖον σπινθῆρα, τὸν ὁποῖον ὁ Πλάστης ἔθεσεν ἐν ἡμῖν [1]... Ἡ σωτηρία μιᾶς ψυχῆς εἶναι πρᾶγμα ἱερόν. Πάντα τὰ παραπτώματα ἡμῶν ἱλάσκονται καὶ ἐξαγοράζονται, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κακουργιοδικείου μέχρι τῆς λαιμητόμου, τὸ διάστημα εἶναι βραχύ· χρειάζεται καιρὸς πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐξιλασμόν. Τὸν καιρὸν τοῦτον σοὶ παραχωρῶ λοιπόν·... ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ὠφεληθῇς εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα.

Ὁ Δάσκαλος ἐφαίνετο ἔκπληκτος... Πρῶτον ἤδη ἐπὶ ζωῆς τὸν ἐπτόησέ τι πλειότερον τοῦ θανάτου. Ὁ ἀπόῤῥητος οὗτος φόβος ἦτο φρικωδέστατος... Ὁ Ῥοδόλφος ἐξηκολούθησε λέγων·

—Ἀνσέλμε Δουρεσνῆλε! δὲν στέλλεσαι εἰς τὸ κάτεργον... δὲν στέλλεσαι εἰς τὴν λαιμητόμον...

—Ἀλλὰ τί θέλεις ἀπ' ἐμέ;... ὁ μαῦρος ᾅδης λοιπὸν σ' ἐξαπέστειλε;

—Ἄκουσον... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἀνεγειρόμενος καὶ λαμβάνων σχῆμα ἀπειλητικῆς ἐξουσίας· Κατεχράσθης ἐγκληματικῶς τὴν δύναμίν σου... παραλύσω τὴν δύναμίν σου... Οἱ ἀνδρειότεροι ἐνώπιόν σου ἔτρεμον... τρέμων ἔσῃ ἐνώπιον τῶν ἀσθενεστέρων... Ἀνθρωποκτόνε!... πλάσματα Θεοῦ εἰς νύκτα κατεβύθισας αἰωνίαν... τὸ σκότος λοιπὸν τὸ αἰώνιον ἄς σε κατακαλύψῃ ἀπὸ τοῦ νῦν... ἀπὸ τῆς σήμερον... μετὰ στιγμήν... Ἀνταξίαν τῶν ἐγκλημάτων σου πάραυτα θέλεις λάβει ποινήν... Πλὴν, ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ τόνον φωνῆς οἰκτείρμονα, ἡ φοβερὰ αὐτὴ ποινὴ θέλει τοὐλάχιστον σοὶ χορηγήσει τὸ ἀπέραντον μέλλον τῆς μετανοίας... Ὅμοιός σου ἐγκληματίας ἤθελα εἶσθαι, ἂν, τιμωρῶν σε, τὸ ἔπραττον πρὸς ἐκπλήρωσιν ἐκδικήσεως, ὅσον θεμιτὴ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἡ ἐκδίκησις αὐτή... Ἡ ποινή σου, ὄχι ὡς ὁ θάνατος ἄκαρπος... ἀλλὰ γόνιμος εἶναι χρεία νὰ γενῇ· ὄχι νὰ σὲ κολάσῃ... ἀλλὰ νὰ σὲ λυτρώσῃ... Ἂν, πρὸς τὸ νὰ σὲ καταστήσω ἀνίκανον τοῦ νὰ βλάπτῃς,... σὲ ἀποστερῶ διὰ παντὸς τῶν καλλονῶν τῆς δημιουργίας... ἂν σὲ βυθίζω εἰς ἀδιαπέραστον νύκτα... κατάμονον μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῶν κακουργημάτων σου... τοῦτο πράττω, ὅπως θεωρῇς

[1] Τοιαῦτα καὶ φρικωδέστερα τούτων παραδείγματα φαίνονται πολλὰ εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Εὐρώπης. Σ. τ. Μ.

ἀπαύστως τὸ μέγεθός των... Ναί! Κεχωρισμένος τοῦ ἔξω κόσμου διὰ παντὸς... θέλεις βιασθῇ νὰ ἐμβλέψῃς εἰς ἑαυτόν... καὶ τότε, ἐλπίζω, τὸ μέτωπόν σου, τὸ μελανίζον ἐκ τῆς φαυλότητος, θέλει ἐρυθριάσει ἐκ τοῦ αἴσχους... ἡ ψυχή σου, ἡ διαβιβρωσκομένη ὑπὸ τοῦ ἐγκλήματος... θέλει μαλαχθῆν ὑπὸ τῆς φιλανθρωπίας... Πᾶσα λέξις σου εἶναι βλασφημία... πᾶσα λέξις σου θέλ' εἶσθαι ἱκεσία... Εἶσαι θρασὺς καὶ ὠμὸς, ἐπειδὴ εἶσαι ἰσχυρός... θέλεις γενῇ πρᾶος καὶ ἥμερος, ἐπειδὴ θέλεις γενῇ ἀδύνατος... Ἡ καρδία σου ἐκλείσθη εἰς τὴν μετάνοιαν... ἡμέρα ἔρχεται, καὶ θέλεις κλαύσει τὰ θύματά σου... Ἐξηυτέλισες τὸ λογικὸν, τὸ ὁποῖον ὁ θεὸς ἐνεφύσησεν εἰς σέ· δοῦλον τὸ κατέστησες, δοῦλον εἰς ὁρμὰς ἁρπαγῆς καὶ φόνου... ἐξ ἀνθρώπου μετεβλήθης εἰς κτῆνος ἀνήμερον· θηρίον!... ἡμέρα ἔρχεται, καὶ ἡ διανοητική σου αὕτη κρίσις θέλει ἀναστομωθῇ διὰ τῶν ἐλέγχων τοῦ συνειδότος, ἀνυψωθῇ διὰ τοῦ ἐξιλασμοῦ... Δὲν ἐσεβάσθης οὐδὲ κἂν ὅ,τι σεβάζονται καὶ τὰ θηρία... τὰ θήλεα καὶ τοὺς σκύμνους των!... Μετὰ ζωὴν μακροήμερον, εἰς τὴν λύτρωσιν τῶν παραπτωμάτων σου ἀφιερωμένην, ἡ τελευταία ἱκεσία σου θέλ' εἶσθαι δέησις πρὸς τὸν Θεὸν, ὅπως σοὶ χαρίσῃ τὴν ἄελπτον εὐδαιμονίαν τοῦ ν' ἀποθάνῃς μεταξὺ τῆς συζύγου σου καὶ τοῦ υἱοῦ σου...

Ἡ φωνὴ τοῦ Ῥοδόλφου, ἔλαβεν εἰς τοὺς τελευταίους λόγους τούτους λυπηροτάτην συγκίνησιν. Ὁ Δάσκαλος ἀπεδίωξε σχεδὸν πάντα φόβον... ὑπέλαβεν, ὅτι ὁ *κριτής* του ἠθέλησε μόνον νὰ τὸν πτοήσῃ εἰς τὴν ἀρχὴν, διὰ νὰ καταλήξῃ ἐπὶ τέλους εἰς τὴν *νουθεσίαν* ταύτην. Ἐνθαῤῥυνθεὶς λοιπὸν ὁ λῃστὴς ἐκ τῆς πραότητος τοῦ Ῥοδόλφου, τὸν λέγει μὲ προπετῆ καὶ βάρβαρον γέλωτα· —Ἄκουσε! αἰνίγματα ἐξηγοῦμεν ἐδῶ, ἢ τὴν κατήχησιν παραδιδόμεθα;...

Ὁ Ῥοδόλφος, ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, εἶπεν εἰς τὸν ἰατρόν· —Κάμε, Δαυὶδ, ὅ,τι θὰ κάμεις... καὶ ὁ Θεὸς πλέον ἂς παιδεύσῃ ἐμὲ μόνον, ἂν ἀπατῶμαι εἰς τὴν κρίσιν μου!...

Ὁ αἰθίοψ ἐσήμανε κωδωνίσκον·

Καὶ ἰδοὺ εἰσέρχονται ἄνθρωποι δύο.

Ὁ Δαυὶδ τοὺς ἔνευσε τὴν θύραν θαλάμου τινος πλαγίου.

Καὶ ἐκύλισαν πρὸς τὰ ἐκεῖ τὸ θρονίον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο δεδεμένος ὁ Δάσκαλος, ὥστε νὰ μὴ δύναται τὸ ἐλάχιστον κίνημα νὰ πράξῃ.

—Νὰ μὲ σφαγιάσετε λοιπὸν θέλετε!... Ἔλεος!... δι' ἀγάπην... ἔλεος!... ἀνεβόει ὁ Δάσκαλος ἐνῷ τὸν ἔσυρον.

—Δέσατε τὸ στόμα του! εἶπεν ὁ αἰθίοψ εἰσερχόμενος εἰς τὸν θάλαμον.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης καὶ ὁ Ῥοδόλφος ἔμειναν μόνοι.

—Κὺρ Ῥοδόλφο, εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ὠχρὸς καὶ μὲ τρέμουσαν φωνήν· δὲν μοῦ λὲς, κὺρ Ῥοδόλφο... ἐγὼ φοβοῦμαι... ὡσὰν νὰ ἦναι ὄνειρο... Τί τοῦ κάμνουν τώρα, τοῦ Δασκάλου; ἔπαυσε νὰ φωνάζῃ... δὲν ἀκούεται... Αὐτὴ ἡ σιωπή του μὲ τρομάζει περισσότερον παρὰ ἂν ἐφώναζε...

Καὶ ὁ Δαυὶδ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν θάλαμον· ἦτο δὲ ὠχρὸς, ὅπως ὠχριοῦν οἱ αἰθίοπες... εἶχε τὰ χείλη λευκά. Οἱ δύο ἄνθρωποι ἐπανήγαγον πάλιν τὸν Δάσκαλον δεδεμένον ἐπὶ τοῦ θρονίου του.

— Ἀφαιρέσατέ τον τὸ ἐπιστόμισμα·... λύσατέ τον, εἶπεν ὁ Δαυίδ.

Καὶ παρῆλθέ τις στιγμή· στιγμὴ σιγῆς φρικώδους... Οἱ δύο ἄνθρωποι ἔκοψαν τὰ δεσμὰ τοῦ Δασκάλου καὶ ἀφήρεσαν ἀπὸ τοῦ στόματός του τὸ φίμωτρον. Ἠγέρθη τότε αὐτὸς μὲ ὁρμήν... ἡ ἐλεεινὴ μορφή του ὀργὴν ἐξέφερε, φόβον καὶ φρίκην ὁμοῦ· ἔκαμε βῆμα ἓν, τείνων τὰς χεῖρας πρὸς τὰ πρόσω· ἔπειτα, ἐπαναπεσὼν εἰς τὸ θρονίον, ἀνεβόησε μὲ τόνον ἀνεκλαλήτου ἀγωνίας καὶ σπαραξικαρδίου ἀγανακτήσεως, ἀνυψῶν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν·

— Ἀόμματος!!!

— Δαυὶδ, δός τον τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

Ὁ αἰθίοψ ἔβαλεν εἰς τὰς τρεμούσας τοῦ Δασκάλου χεῖρας μικρόν τι χαρτοφυλάκιον.

— Μέσα εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο ὑπάρχουν χρήματα ἱκανὰ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃς ἄσυλόν τι, καὶ ἄρτον... μέχρι τέλους τῶν ἡμερῶν σου, εἴς τινα τόπον παράμερον. Τώρα εἶσ' ἐλεύθερος... 'πήγαινε... καὶ μετανόει... ὁ Θεὸς εἶναι πολυεύσπλαγχνος!

— Ἀόμματος!.., ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος, κρατήσας τὸ χαρτοφυλάκιον μηχανικῶς.

— Ἀνοίξατε τὰς θύρας ν' ἀναχωρήσῃ, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

Καὶ αἱ θύραι ἠνεώχθησαν μὲ πάταγον.

— Ἀόμματος! ἀόμματος!!! ἐπανελάμβανεν ἔκπληκτος ὁ λῃστής.

— Εἶσ' ἐλεύθερος... ἔχεις χρήματα... 'πήγαινε!

— Νὰ 'πηγαίνω!... νὰ 'πηγαίνω!... καὶ ποῦ ὄμματα!... καὶ ποῦ φῶς!... (ἀνεβόησε μανιώδης). Ἀλλ' εἶναι ἔγκλημα... ἔγκλημα ἀπὸ τὰ φοβερώτερα ἐγκλήματα, νὰ καταχρᾶται κανεὶς τὴν δύναμίν του τοιουτοτρόπως... καὶ νὰ...

— Εἶναι ἔγκλημα νὰ καταχρᾶται κανεὶς τὴν δύναμίν του!... ἐπέφερεν ὁ Ῥοδόλφος διακόπτων αὐτὸν μὲ πομπώδη φωνήν. Καὶ τί τὴν ἔκαμνες τὴν δύναμίν σου, σύ; Τί τὴν ἔκαμνες;

— Ὦ! θάνατον!... ὤ! ἐπροτιμοῦσα θάνατον, ἀνεβόησεν ὁ Δάσκαλος. Νὰ ἦμαι τώρα εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ κόσμου... ἀπὸ ὅλα νὰ φοβοῦμαι!... Νὰ ἠμπορῇ τώρα νὰ μὲ δείρῃ κ' ἕνα παιδί!... Θεέ μου!...

— Ἔχεις χρήματα...

— Θὰ μοῦ τὰ κλέψουν! εἶπεν ὁ λῃστής.

— Θὰ σοῦ τὰ κλέψουν!... Καταλαμβάνεις αὐτὰς τὰς λέξεις... τὰς ὁποίας προφέρεις μετὰ φόβου!... σὺ ὅστις ἔκλεπτες;... 'Πήγαινε!...

— Δι' ἀγάπην Θεοῦ, εἶπεν ἱκετικῶς ὁ Δάσκαλος· ἂς γίνῃ κανεὶς ὁδηγός μου! Πῶς θὰ περάσω τώρα τοὺς δρόμους;... Ὦ! φονεύσατέ με! φονεύσατέ με!... σᾶς τὸ ζητῶ ὡς ἔλεος... φονεύσατέ με!

— Ὄχι... θέλεις μετανοήσει, μίαν ἡμέραν.

— Ἐγὼ νὰ μετανοήσω; ποτέ! ποτέ!... ἀνεβόησε λυσσωδῶς ὁ Δάσκαλος· Μωρ' ἐγὼ θὰ ἐκδικηθῶ!... ὤ!...

Καὶ ὥρμησεν ἐκ τοῦ θρονίου του μὲ τὰς πυγμὰς ἀπειλητικῶς διατεθειμένας. Εἰς τὸ πρῶτον βῆμα ἐκλονίσθη· — Ὄχι... ἄ!... δὲν ἐμπορῶ!... Καὶ νὰ ἔχω τόσην δύναμιν! καὶ νὰ ἦμαι!... Ὤ! κατήντησα ἄξιος λύπης·... δὲν ὑπάρχει ψυχὴ, νὰ μ' εὐσπλαγχνισθῇ!...

Ἀδύνατον νὰ παραστήσῃ τις τὸ ῥῖγος, τὸ θάμβος τοῦ Μαχαιροβγάλτου ἐπὶ τῆς τρομερᾶς ταύτης σκηνῆς· ἡ ἄγροικος καὶ τραχεῖά του μορφὴ προεδήλου μεγίστην καρδίας συντριβήν. Πλησιάζει ἐκεῖ τὸν Ῥοδόλφον, καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ, — Κὺρ Ῥοδόλφο, τὸν λέγει· κατὰ τὰ ἔργατα ὁποῦ ἔκαμε τὸ ἔπαθε... εἶναι φοβερὸς ἀλιτήριος!... Προτήτερα ἐζήτησε νὰ κτυπήσῃ κ' ἐμένα· ὅμως τώρα εἶναι ὁ κακομοίρης τυφλός... δὲν ἠξεύρει ἀπὸ ποῦ νὰ φύγῃ... ἠμπορεῖ νὰ τὸν καταπατήσουν εἰς τὸν δρόμο...! Νὰ τὸν ὁδηγήσω, διὰ νὰ 'πάγῃ καὶ αὐτὸς νὰ ἡσυχάσῃ εἰς κάμμία γωνιά;

— Καλά· ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος, συγκινηθεὶς ἐκ τῆς γενναιότητος τοῦ Μαχαιροβγάλτου, καὶ λαμβάνων τὴν χεῖρα του· Καλά... 'πήγαινε.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης τότε ἐπλησίασε τὸν Δάσκαλον, τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου του ἐπιθέσας. Ὁ ληστὴς ἀνεπήδησε· — Ποῖος μ' ἐγγίζει; εἶπε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον.

— Ἐγώ...

— Ποῖος;

— Ὁ Μαχαιροβγάλτης.

— Ἦλθες καὶ σὺ τώρα νὰ μ' ἐκδικηθῇς, αἴ;

— Δὲν ἠξεύρεις ἀπὸ ποῦ νὰ ἐβγῇς... πιάσε με νὰ σὲ ὁδηγήσω...

— Ἐσύ!... ἐσύ!...

— Ναί· τώρα ἡ ψυχή μου σὲ πονεῖ... ἔλα!

— Θὲ νὰ μοῦ κάμῃς κανένα κακό;

— Ἔλα, κακομοίρη, καὶ δὲν εἶμαι τόσο παληάνθρωπος... βλέπω τὴν δυστυχία ὁποῦ σὲ ηὗρε... Ἔλα νὰ φύγωμεν κ' ἐξημέρωσε.

— Ἐξημέρωσε!!! ἄ! ἐγὼ, ποτὲ πλέον δὲν θὰ ἰδῶ πῶς ἐξημερώνει... ἄ! ἀνεβόησεν ἐκ νέου ὁ Δάσκαλος.

Ὁ Ῥοδόλφος, μὴ δυνηθεὶς ν' ἀνθέξῃ πλειότερον εἰς τὴν θέαν ταύτης τῆς σκηνῆς... ἀπῆλθεν ἐν τάχει, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Δαυὶδ, καὶ νεύων πρὸς τοὺς δύο ὑπηρέτας ν' ἀναχωρήσωσιν. Ὁ Μαχαιροβγάλτης καὶ ὁ Δάσκαλος ἔμειναν μόνοι.

— Τῳόντι, τὸ χαρτοφυλάκι ὁποῦ μ' ἔδωκαν, ἔχει μέσα χρήματα; ἠρώτησεν ὁ ληστὴς μετὰ μακρὰν σιωπήν.

— Ναί... ἔβαλα μέσα μόνος μου πέντε χιλιάδες φράγκα... Μ' αὐτὰ εὑρίσκεις τώρα κανένα 'σπιτάκι... μία γωνιὰ εἰς τὴν ἐξοχὴ... καὶ περνᾷς τὴν ἐπίλοιπη ζωή σου... Ἂν πάλιν θέλῃς νὰ σὲ ὑπάγω εἰς τῆς δράκαινας, σὲ 'παγαίνω.

— Ἐκείνη μοῦ τὰ κλέπτει.

— Εἰς τοῦ Κοκκινοχέρη;

— Ἐκεῖνος μὲ φαρμακώνει, καὶ τὰ καθίζ' εἰς τὸ χέρι!

— Ποῦ θέλεις, τὸ λοιπόν;

— Μήτ' ἐγὼ ἠξεύρω... Τὸ καλὸ εἶναι ὁποῦ ἐσὺ, Μαχαιροβγάλτη, δὲν εἶσαι κλέπτης. Νά... κρύψε τὸ χαρτοφυλάκι μέσα εἰς τὸ 'σωκάρδι μου, νὰ μὴν τὸ ἰδῇ ἡ Κουκκουβάϊα...

— Τώρα Κουκκουβάϊα; Ἐκείνην τὴν ἐπῆγαν εἰς τὸ νοσοκομεῖο τοῦ Βωϊόνη (hôpital Beaujon)... Τὴν ὥραν ὁποῦ ἐπαλαίαμεν ἀπόψε, τῆς ἔβγαλα τὸ ἕνα πόδι.

— Τί θὰ γένω, Θεέ μου, τί ἔχω νὰ γένω, μὲ τὸ μελανὸν αὐτὸ καταπέτασμα ὁποῦ ἔβαλαν ἐνώπιόν μου... ἡμέραν νύκτα!... Καὶ ἂν ἰδῶ ἐπὶ τοῦ μελανοῦ καταπετάσματος τούτου τὰ κίτρινα καὶ ἀποθαμμένα πρόσωπα ἐκείνων τοὺς ὁποίους...

Καὶ ἐῤῥίγησε, καὶ εἶπε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον πρὸς τὸν Μαχαιροβγάλτην·

— Ἀπέθανεν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀποψεσινῆς νυκτός;

— Ὄχι· ζῇ.

— Ἂς ἦναι κἄν.

Καὶ ἐσιώπησε· μετ' ὀλίγον ἀνεβόησε πάλιν, σκιρτῶν αἰφνιδίως, ὡς παράφορος· Καὶ εἶσαι σὺ, Μαχαιροβγάλτη, εἶσαι σὺ, κακότροπε, ἡ αἰτία!... Ἂν δὲν ἦσουν, καλὰ ἐγὼ ἐμαχαίρωνα τὸν ἄνθρωπο κ' ἔπαιρνα τὰ χρήματα... Ἐτυφλώθηκα... ἐξ αἰτίας σου!... ναὶ, ἐξ αἰτίας σου!...

— Αἴ... ἄφησέ τα πλέον αὐτά... μὴ σκᾷς καὶ τὴν καρδιά σου... Θὰ ἔλθεις;... εἶμαι κ' ἐγὼ κουρασμένος· θέλω νὰ κοιμηθῶ... Ἀρκετὰ τὴν ἐξεφαντώσαμεν ἀπόψε... Αὔριο, ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς, θὰ πιάσω πάλιν τὸ 'μεροκάματο. Λέγε· ποῦ θέλεις νὰ σὲ ὁδηγήσω; νὰ 'παγαίνω κ' ἐγὼ νὰ πλαγιάσω.

— Ἠξεύρω κ' ἐγὼ ποῦ νὰ μὲ ὁδηγήσῃς;... Εἰς τὴν κάμερή μου, δὲν τολμῶ... ἔπρεπε νὰ εἰποῦμεν...

— Ἔ, ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ· ἔρχεσαι μία δύο ἡμέραις ἐκεῖ ὅπου κατοικῶ ἐγώ;... Ἠμπορεῖ νὰ σοῦ εὕρω κανένα καλὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ νὰ μὴ γνωρίζῃ ποῖος εἶσαι, καὶ νὰ σ' ἐπάρῃ κοντά του διὰ ψυχικό... Εἶναι κάποιος ὁποῦ γνωρίζω εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἁγίου Νικολάου· ἡ μητέρα του κάθηται εἰς τὸ χωριό· εἰς τὸν ἅγιο Μανδῆ· μία γυναῖκα τοῦ Θεοῦ... πτωχὴ ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ δύστυχη... ἴσως σὲ κρατήσῃ... Ἔρχεσαι;

— Ἐσένα, Μαχαιροβγάλτη, σ' ἐμπιστεύομαι... καὶ ἂν ἔλθω εἰς τὸ 'σπίτι σου, δὲν ἔχω φόβο διὰ τὰ χρήματά μου... Καλὴ τύχη καὶ δὲν ἔκλεψες ποτέ...

— Θυμᾶσαι ὅταν μ' ἐκαταφρονοῦσες, πῶς δὲν ἤμουν κ' ἐγὼ *καληχερᾶς*, ὡσὰν ἐσέ;

— Ποῖος τότε ἐπρονοοῦσε...

— Ἂν σὲ ἤκουα... ἤθελε τώρα νὰ σοῦ 'ξεπάστρευα τὰ χρήματά σου.

— Τωόντι· ὅμως τοῦ λόγου σου δὲν φυλάττεις πάθος... εἶπεν ὁ ληστὴς μὲ ταπείνωσιν· Εἶσαι πολὺ καλήτερος ἀπ' ἐμένα.

— Ὄχι παίζουμε!... Ὁ κὺρ Ῥοδόλφος ἐμένα μοῦ εἶπε πῶς ἔχω χαραχτῆρα καὶ τιμή.

— Μὰ δὲν μοῦ λὲς τί ἄνθρωπος εἶν' αὐτός;... Αὐτὸς δὲν εἶναι ἄνθρωπος! ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος μὲ νέαν ὀργήν· εἶναι θηρίον!...

Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀνέστειλε τοὺς ὤμους καὶ εἶπε· — Πάλιν τὰ ἴδια!... Θὰ φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ;

— Ἠπαγαίνομεν εἰς τὸ 'σπίτι σου... ἔ, Μαχαιροβγάλτη;

— Ναί.

— Δὲν ἔχεις μαζῆ μου κανένα πάθος; μοῦ κάμνεις ὅρκο;

— Σοῦ κάμνω.

— Καὶ εἶσαι βέβαιος πῶς δὲν ἀπέθανεν... *ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος;*

— Πολὺ βέβαιος.

— Ἕνας ὀλιγώτερον· (εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ληστής). Ἂν ἤξευραν... καὶ τὸν μικρὸν γέροντα τῆς ὁδοῦ τοῦ Ῥοὺλ... καὶ τὴν γυναῖκα ἐκείνην... εἰς τὸν Ἁγίου Μαρτίνου αὔλακα... Ὦ! ἄλλο τώρα δὲν θέλω ἀναπολεῖ εἰμὴ αὐτὰ, καὶ αἰωνίως αὐτά... Ἀόμματος... Θεέ μου, ἀόμματος! ἐπρόσθεσεν ὑψηλοφώνως.

Καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Μαχαιροβγάλτου, ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ οἴκου τῆς δενδροστοιχίας Χήρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

ΝΗΣΟΣ-ΑΔΑΜ.

Παρηλθεν εἷς μὴν, ἀφοῦ διέτρεξαν τὰ προηγηθέντα. Ὁδηγοῦμεν τώρα τὸν ἀναγνώστην εἰς μικράν τινα πόλιν, ἥτις καλεῖται Νῆσος-Ἀδὰμ, κειμένη εἰς θέσιν τερπνοτάτην, ἐπὶ τὸν ποταμὸν Ἑσίαν (Oise), παρὰ τοὺς πρόποδας ἑνὸς δάσους.

Εἰς τὰς μικρὰς πάντοτε πόλεις, τὰ πλέον ἀσήμαντα συμβεβηκότα καθίστανται πολυθρύλλητα· ὅθεν, οἱ ὀλιγάσχολοι τῶν κατοίκων τῆς Νήσου-Ἀδὰμ, οἱ κατ' ἐκεῖνο τὸ πρωῒ περιδιαβάζοντες εἰς τὴν πλατεῖαν ἥτις ὑπῆρχε πρὸ τῆς ἐκκλησίας, περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο νὰ μάθωσι, πότε ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ νεωστὶ ἀγοράσας τὸ μεγαλήτερον ἀπὸ τὰ κρεοπωλεῖα τῆς χώρας των, κείμενον ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην πλατεῖαν. Εἷς δὲ τῶν ὀλιγασχόλων τούτων, περιεργότερος τῶν ἄλλων, πλησιάσας ὑπηρέτην τινὰ, ὅστις κατεγίνετο μὲ πολλὴν φαιδρότητα καὶ ζῆλον περὶ τὴν διευθέτησιν τῶν κρεάτων, τὸν ἠρώτησε· τίς εἶναι ὁ νέος ἰδιοκτήτης; Ὁ δὲ ὑπηρέτης ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη, ἐπειδὴ ἡ ἀγορὰ ἔγινεν ἐπιτροπικῶς.

Μετ' οὐ πολὺ, φθάνει ἓν ὄχημα ἐκ Παρισίων, καὶ καταβαίνουσιν ἐξ αὐτοῦ εἰς τὴν θύραν τοῦ μακελείου δύο ἄνδρες, ἐκ τῶν ὁποίων, ὁ μὲν ἦτον ὁ Μοὺρφ, αἰσίως ἀναῤῥώσας ἐκ τῆς πληγῆς του, ὁ δὲ ἕτερος ὁ Μαχαιροβγάλτης. Εἶναι γνωστὸν πόσον μεταβάλλει τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐνδυμασία· ὁ φοιτητὴς τῶν οἰνοπωλείων τῆς Χώρας κατέστη ἀγνώριστος σχεδὸν, ὑπὸ νέαν τινὰ στολὴν μεθ' ἧς ἐπαρουσιάσθη. Ἤλλαξεν ὡς καὶ ἡ φυσιογνωμία του. Ἀπεκδυθεὶς τὰ ῥάκη, ἀπεξεδύθη μετ' αὐτῶν καὶ τοῦ ἀγρίου, κτηνώδους καὶ φιλοταράχου ἤθους του. Νὰ τὸν ἐβλέπετε περιπατοῦντα μὲ τὰς δύο του χεῖρας εἰς τοὺς κόλπους τοῦ μακροῦ καὶ θερμοῦ του ἐπενδύτου, ἐκ καστορινῆς λεπτοκαρυοχρόου, ἠθέλετε τὸν ἐκλάβει πολίτην ἐκ τῶν πλέον φιλησύχων.

— Κάμποσος ἦταν ὁ δρόμος· καὶ τὸ κρύον δὲν ἔπαιζε! πῶς σ' ἐφάνη;

— Ἀμ' πῶς νὰ μοῦ φανῇ, κὺρ Μοὺρφ...; Ἐγὼ μηδὲ τὸ 'κατάλαβα· ἔχω, 'ξεύρεις, χαρά...κ' ἡ χαρὰ ζεσταίνει. Ὡς τόσο, λέγω χαρὰ, ὅμως...

— Τί ὅμως;

— Εἶδες χθὲς, ὁποῦ ἦλθες καὶ μὲ ηὗρες εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἁγίου Νικολάου; Ἐκουβαλοῦσα διαβολεμμένα ξύλα διὰ νὰ ζεσταθῶ... τί; Ἐγὼ δὲν σὲ εἶχα 'ξαναϊδεῖ ὕστερ' ἀπ' ἐκείνη τὴν νύκτα... ὁποῦ ὁ ἰα-

τρὸς, ὁ ἀράπης μὲ τ' ἄσπρα μαλλιὰ, ἐπέταξε τοὺς φεγγίταις τοῦ Δασκάλου... Ἦταν τὸ μόνον πρᾶγμα ὁποῦ δὲν τὸ εἶχεν ἀπὸ κλεψιά· αὐτὸ εἶν' ἡ ἀλήθεια... ὅμως... ἔ! ὑπομονή... Μωρ' ἀδελφὲ, τὸν ἐπόνεσεν ἡ ψυχή μου... Ἀμ' ἐκεῖνος ὁ κὺρ Ῥοδόλφος, τί πρόσωπο τὸ ἔκαμε!... ὁποῦ 'φαίνουνταν πῶς εἶναι μία ζάχαρη... Νὰ σοῦ εἰπῶ, ἐκείνη την στιγμὴ τὸν ἐφοβήθηκα!

— Λοιπόν;

— Τὸ λοιπὸν... Εἶδες ὁποῦ μοῦ εἶπες· « Καλημέρα, Μαχαιροβγάλτη! » —Καλή σου 'μέρα, κὺρ Μούρφ... Ὑγεία σοῦ πρέπει...ἐσηκώθηκες; Ἀμ' ὁ κὺρ Ῥοδόλφος; — « Τοῦ ἔτυχε δουλειὰ κ' ἔφυγε διὰ κάμποσαις ἡμέραις. Σ' ἐλησμόνησε, παιδί μου ... » — Τί νὰ κάμωμεν, κὺρ Μούρφ; σ' ἀποκρίθηκα· ἂν ὁ κὺρ Ῥοδόλφος μ' ἐλησμόνησε... τὴν ἀλήθεια... λυποῦμαι πολύ...

— Ἐγὼ, παιδί μου, ἐννοοῦσα, ὅτι ἐλησμόνησε νὰ σὲ ἀνταμείψῃ διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις σου... ὄχι, ὅτι σ' ἐλησμόνησεν ὁλοτελῶς.

— Ναί... καὶ εἶδες ὁποῦ μοῦ 'φάνηκε τότε, πῶς μοῦ 'χάρισες τὸν κόσμο... Νὰ μὲ λησμονήσῃ, λέγει;... ἀκοῦς ἐκεῖ! ὁποῦ ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἐβγάλω ἀπὸ τὸν νοῦ μου! Ἀμ' ἐκεῖνος μοῦ εἶπε, πῶς ἔχω χαραχτῆρα καὶ τιμή!... τ' ἀκούεις τοῦ λόγου σου;...

— Κακῇ τύχῃ, παιδί μου, ἡ ὑψηλότης του ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ μᾶς εἰπῇ τίποτε· ἐγὼ, ὅ,τι μοῦ δίδει ἡ ὑψηλότης του, ἐκεῖνο μόνον ἔχω· μοῦ κακοφαίνεται, ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ ἀνταμείψω ἀρκετὰ δι' ὅσα ἔκαμες καὶ δι' ἐμέ.

— Τίποτα, καλὲ κὺρ Μούρφ ... γύρευε τὴν δουλειά σου.

— Ἀλλὰ, διατί νὰ μὴν ἔλθῃς πλέον νὰ μᾶς ἰδῇς, ὕστερ' ἀπ' ἐκείνην τὴν νύκτα; Ἂν ἤρχεσο, ἡ ὑψηλότης του δὲν ἔφευγε, χωρὶς νὰ σ' ἐνθυμηθῇ.

— Ἀμ' τί νὰ ἔλθω νὰ κάμω; ... ὁ κὺρ Ῥοδόλφος δὲν μ' ἐγύρευσε·... εἶπα πῶς δὲν τοῦ χρειάζομαι πλέον ...

— Ἔπρεπε πάντοτε νὰ συλλογισθῇς, ὅτι ἠμπορεῖ νὰ σὲ ἤθελε μόνον διὰ νὰ σοῦ εἰπῇ τοὐλάχιστον ἕνα εὐχαριστῶ....

— Ἀμ' τί εὐχαριστῶ ἤθελε νὰ μοῦ εἰπῇ; δὲν μοῦ λὲς τοῦ λόγου σου, ὅτι δὲν μ' ἐξέχασε; ... ἔ, τόσο φθάνει.

— Ἂς ἦναι ... Ἐξεύρεις, ὅτι ἐκοπίασα πολὺ νὰ σ' εὕρω; ... Δὲν 'παγαίνεις πλέον εἰς τῆς δράκαινας;

—Ὄχι.

— Καὶ διατί;

— Νά! ... ἔτσι μοῦ 'κατέβηκε ... ζουρλός...

— Καὶ τί μου ἔλεγες προτήτερα;

— Σὰν τί, κὺρ Μούρφ;

— Μοῦ ἔλεγες, ὅτι ἐχάρης πολὺ ὁποῦ μὲ εἶδες, ὅμως ... κἄτι ἤθελες νὰ μοῦ εἰπῇς, κ' ἔπειτα τὸ παραίτησες.

— Ἄ! ... Χθὲς, ὅταν ἦλθες καὶ μὲ ηὗρες, εἶδες ὁποῦ μοῦ εἶπες·

« Πλούσιος, παιδί μου, δὲν εἶμαι, ὅμως ἠμπορῶ νὰ σοῦ εὕρω ἕνα μέρος, ὅπου νὰ κάμνῃς ἐλαφρότερη δουλειὰ, καὶ νὰ κερδαίνῃς τὴν ἡμέρα τέσσερα φράγκα. » Τέσσερα φράγκα τὴν ἡμέρα!... δὲν τὸ 'πίστευσα... ἀμ' τόσο 'παίρνει κ' ἕνας ὑπασπιστής! Τί σ' ἀποκρίθηκα; « Αὐτὸ μ' ἀρέσει, κὺρ Μούρφ. » Τοῦ λόγου σου τότε γυρίζεις καὶ μοῦ κάμνεις· « Ὅμως πρέπει ν' ἀλλάξῃς αὐτὰ τὰ φορέματα, μὴν τύχῃ καὶ δὲν σὲ πιάσει τ' ὀμμάτι τους. » — « Ἀμὴ 'ποῦ δὲν ἔχω ἄλλα ἀπ' αὐτά; » — « Παγαίνομεν, μοῦ λὲς, εἰς τὸ Τέμπλο [1], κ' ἐκεῖ ἀγοράζομεν ἕτοιμα. » Σ' ἀκολουθῶ, διαλέγω τὴν πλέον ὑπερήφανη φορεσιὰ, μοῦ τὰ πληρώνεις, καὶ μέσα εἰς δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας, σοῦ *κορδόνουμαι*, ὡσὰν ποῖος νὰ σοῦ εἰπῶ [2]! Ἀνταμονούμεθα σήμερα τὸ πρωῒ εἰς τὴν Ἀψίδα Σαὶντ-Δενῆ, κοντὰ τὰ χαράγματα, μ' ἐπαίρνεις εἰς τὸ ἀμάξι σου, καὶ νὰ, ὅπου ἤλθαμεν.

— Αἶ, καὶ τώρα τί ἔχεις;

— Ἔχω... ἔχω... νά!... πῶς τώρα εἶμαι ὑπερήφανος... Ὕστερα, ὅταν θὰ 'πάγω πάλιν ν' ἀλλάξω, θὲ νὰ τὸ λυπηθῶ... Κοντὰ εἰς ὅλα, νὰ κερδαίνω καὶ τέσσερα φράγκα τὴν ἡμέρα· ἐγὼ ὁποῦ, μὲ συγχώρεσι, δὲν ἐκέρδαινα οὔτε δύο... καλομαθαίνω... μοῦ φαίνεται πῶς εἶμαι κἄτι τι... καὶ ὕστερα δὲν ὑποφέρω τὴν κακοπάθεια... στέκωντας ὁποῦ τώρα προτιμῶ καλήτερα τὸ ἀχύρινό μου στρῶμα, καὶ νὰ τὸ ἔχω εἰς ὅλη μου τὴν ζωὴ, παρὰ ἕνα καλὸ κρεββάτι, κ' ἐκεῖνο μόνον διὰ πέντ' ἕξη βραδυαῖς. Τέτοιος εἶμ' ἐγὼ, κὺρ Μούρφ.

— Δὲν ὁμιλεῖς ἄσχημα...

— Δὲν μοῦ λὲς, μακελειὸ εἶν' ἐδῶ; εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀκούσας κτύπους κοπίδος, καὶ διακρίνας τὰ κρεμασμένα κρέατα διὰ τῶν παραπετασμάτων τοῦ παραθύρου.

— Ναὶ, εἶν' ἑνὸς φίλου μου... Ἐμβαίνομεν νὰ τὸ περιεργασθῶμεν, ἕως νὰ ξεκουρασθῇ καὶ τὸ ἄλογόν μου;...

— Ἃς ἔμβωμεν· νὰ 'ξαναθυμηθῶ καὶ τὴν νεότητά μου, εἰς τὸ Μομφωκὸν, μὲ τὰ γέρικα τ' ἄλογα. Ἔ! καὶ νὰ εἶχα τὸν τρόπο νὰ ἤνοιγα ἕνα ἐργαστῆρι!... Νὰ σοῦ 'πάρω, υἱέ μου, ἕνα καλὸ ἀλογάκι, νὰ 'παγαίνω *καβάλλα* εἰς τὰ *παζάρια*, ν' ἀγοράζω τὰ βῶδια μου· ὕστερα, νὰ γυρίζω 'ς τὴν γωνιά μου· νὰ ζεσταίνουμαι ὅταν ἦναι κρύο· νὰ στεγνώνουμαι, ἂν ἐβράχηκα· νὰ εὑρίσκω ἐκεῖ τὴν 'νοικοκυρά μου, μία γεῤῥὴ, ἄξια, ἀνοικτόκαρδη γυναῖκα, μὲ μία *τζοῦρμα* παιδιὰ, ὁποῦ νὰ σοῦ ψάχουν ταῖς *τσέπαις*, διὰ νὰ ἰδοῦν ἂν τοὺς ἔφερες τίποτα..... Τὸ πρωῒ, νὰ καταβαίνω... ν' ἁρπάζω ἕνα βῶδι ἀπὸ τὰ κέρατα· ἂν εἰπῇς νὰ τύχῃ καὶ ἄγριο...ἔ, μωρὲ υἱέ μου!... ἀμ' ἄγριο, βέβαια, πρέπει νὰ τύχῃ... νὰ τοῦ περνῶ τὴν θελειὰ... νὰ τὸ σφάζω ἐκεῖ δὰ, νὰ τὸ

[1] Ἀγορὰ παλαιῶν φορεμάτων καὶ ἄλλων ἐπίπλων τετριμμένων ἐν Παρισίοις, πρὸς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ Rue du Temple. — [2] Εἰς τὸ κείμενον ὑπάρχει· Je suis ficelé comme un propriétaire, ou comme un dentiste· ἤτοι, ἁρματώνουμαι ὡσὰν κἀνένας ἰδιοκτήτης, ἢ κἀνένας ὀδοντοϊατρός. Τὰς ἐξομοιώσεις ταύτας παρελείψαμεν, ὡς πάντη ξένας εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν ἀναγνωστῶν μας. Σ. τ. Μ.

λιανίζω, νὰ τὸ σιάνω... Τί λὲς τοῦ λόγου σου! ἤθελε νὰ ἤμουν βασιλέας, ὡσὰν τὴν Κελαϊδήστρα ὁποῦ, ὅταν ἦταν μικρὴ, ἔτρωγε ζαχαρωτά... Εἶπα Κελαϊδήστρα· τί 'γίνηκε; δὲν 'παγαίνει πλέον εἰς τῆς δράκαινας· θὰ τὴν ἐξέσπασεν ἀπ' ἐκεῖ ὁ κὺρ Ῥοδόλφος. Εἶδες; εἶδες; Ὅμως αὐτὸ ὁποῦ ἔκαμε εἶναι μεγάλο καλό. Ἦταν κρίμα ἡ πτωχή!... καθὼς ἦταν καὶ νέα... ὀλίγ' ὀλίγο... τὰ κακὰ μαθήματα...

— Βέβαια, βέβαια... Ἐντοσούτῳ ἂς ἔμβωμεν.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης καὶ ὁ Μοὺρφ εἰσῆλθον εἰς τὸ κρεοπωλεῖον, καὶ ἐκεῖθεν μετέβησαν εἰς τὸν σταῦλον, ὅπου ἦσαν μανδρισμένα, τρεῖς βόες μεγαλοπρεπεῖς, καὶ εἰκοσὰς ἀρνίων. Μετὰ ταῦτα ἐπεσκέφθησαν τὸ ἱπποστάσιον, τὸ ἁμαξοστάσιον, τὸ σφαγεῖον, τὰς χορταποθήκας καὶ λοιπὰ μέρη τῆς οἰκοδομῆς· παντοῦ ὑπῆρχεν εὐταξία πολλὴ καὶ καθαριότης. Ἀφοῦ δὲ τὰ εἶδον ὅλα, ἐκτὸς τῶν ὑπερῴων, — Ὁμολόγησε, εἶπεν ὁ Μοὺρφ, ὅτι ὁ φίλος μου εἶναι πολλὰ εὐτυχής. Αὐτὸ τὸ 'σπίτι, μαζῆ μὲ ὅλον τὸ πρᾶγμα, ὁποῦ βλέπεις, εἶναι ἰδικά του· χωριστὰ πέντε χιλιάδες φράγκα ὁποῦ ἔχει νὰ κυκλοφοροῦν εἰς τὸ ἐμπόριόν του... Ἔπειτα, τριανταοκτὼ χρόνων ἄνθρωπος, δυνατὸς ὡσὰν ταῦρος, ὑγιὴς σίδηρον, ἀγαπᾷ καὶ τὴν τέχνην του... Ὅταν τύχῃ νὰ φύγῃ, διὰ νὰ ὑπάγῃ ν' ἀγοράσῃ ζῶα, ἀφήνει εἰς τὸν τόπον του ἐκεῖνον τὸν ἄξιον καὶ τίμιον ὑπηρέτην ὁποῦ εἴδαμεν ἔξω... καὶ εἶναι ἥσυχος. Δὲν σὲ φαίνεται εὐτυχὴς, ἕνας τοιοῦτος ἄνθρωπος;

— Εὐτυχὴς καὶ εὐτυχής!... Ὅμως, τί τὰ θέλεις, κὺρ Μούρφ! εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ἔχει κ' εὐτυχησμένους, ἔχει καὶ δυστυχησμένους. Ὅταν συλλογισθῶ, πῶς θὰ 'παίρνω τέσσερα φράγκα τὴν ἡμέρα... καὶ πῶς εἶναι ἄλλοι ὁποῦ δὲν 'παίρνουν τὰ 'μισά...

— Ἀναβαίνομεν, νὰ ἰδῇς καὶ τὰ ἐπάνω;

— Ἂς τὰ ἰδοῦμεν.

— Θὰ εὕρομεν κ' ἐκεῖνον ὁποῦ θὰ σὲ 'πάρει κοντά του.

— Ἐκεῖνον ὁποῦ θὰ μὲ 'πάρει κοντά του;

— Ναὶ, εἶν' ἐπάνω.

— Πά! καὶ διατί νὰ μή μου τὸ εἰπῇς ἀρχήτερα;

— Σοῦ λέγω ὕστερα τὴν αἰτίαν...

— Στάσου μία στιγμὴ, κὺρ Μοὺρφ, εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης τεταραγμένος καὶ περίλυπος, ἁρπάζων ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν εὐπατρίδην· στάσου πρῶτα νὰ σοῦ εἰπῶ ἕνα τι, ὁποῦ δὲν θὰ σοῦ τὸ εἶπεν ὁ κὺρ Ῥοδόλφος, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ καὶ νὰ τὸ κρύψω εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ θὰ μὲ 'πάρει ς' τὴν δουλειά του... ἐπειδὴ, ἂν δὲν θελήσῃ, καλήτερα τώρα, παρὰ ὕστερα.

— Τί;

— Εἶναι πῶς...

— Τί εἶναι;

— Πῶς ἤμουν 'ς τὸ κάτεργο... εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μὲ φωνὴν ὑπόκωφον.

— Ἀ! ἀνεφώνησεν ὁ Μούρφ.

— Ὅμως δὲν ἔκαμα ποτὲ κακὸ κανενὸς, ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης· καὶ προτιμῶ νὰ ψοφήσω τῆς πείνας, παρὰ νὰ ἐγγίξω τὸ ξένο πρᾶγμα... Εἶναι, ὁποῦ ἔκαμα χειρότερο παρὰ κλοπὴ, (ἐπρόσθεσε κλίνας τὴν κεφαλήν)· ἐσκότωσα ἄνθρωπο... εἰς τὸν θυμό μου ἐπάνω... Ἐγὼ, (ἐπανέλαβε μετά τινα σιγὴν) θὰ τὰ φανερώσω ὅλα εἰς τὸν παραυθέντη μου... προτιμῶ τώρα, παρὰ νὰ τὰ μάθῃ ὕστερα. Ἡ αὐθεντιά σου τὸν γνωρίζεις· ἂν στοχάζεσαι πῶς δὲν θὰ μὲ θελήσει, εἰπέ μου το, νὰ πάρω τὰ ἐμπρὸς ὀπίσω...

— Ἀνέβα, τώρα, ἀνέβα, εἶπεν ὁ Μούρφ.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης τὸν ἠκολούθησεν· ἀνέβησαν μίαν κλίμακα, ἠνοίχθη τις θύρα, καὶ ἰδοὺ εὑρέθησαν ἐνώπιον τοῦ Ῥοδόλφου.

— Ἀγαθὲ Μοὺρφ, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· δὲν μᾶς ἀφήνεις μόνους;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ΄.

ΑΝΤΑΜΟΙΒΗ.

— Ζητω τὸ Σύνταγμά! ἡ χαρά μου εἶναι μεγάλη ὁποῦ σ' ἐξαναβλέπω, κὺρ... ὑψηλότατε... ἀνεκραύγασεν ὁ Μαχαιροβγάλτης.

— Καλημέρα, παιδί μου· χαίρω κ' ἐγὼ πολὺ, ὅτι σὲ βλέπω πάλιν.

— Τοῦ διατάνου μου τὸν κὺρ Μούρφ! νὰ μοῦ εἰπῇ πῶς ἔφυγες!... ὅμως ὑψηλότατε...

— Νὰ μὲ λὲς κὺρ Ῥοδόλφον· αὐτὸ μ' ἀρέσκει καλήτερα.

— Ἂς ἦναι! τὸ λοιπὸν, κὺρ Ῥοδόλφο μου, νὰ μοῦ συμπαθᾷς ὁποῦ δὲν ἦλθα νὰ σ' ἐξαναϊδῶ, ὕστερ' ἀπὸ τὴν νυκτιὰ τοῦ Δασκάλου... Καταλαβαίνω, ὅτι 'φέρθηκα ὡσὰν χωριάτης ὁποῦ εἶμαι· ὅμως ἡ αὐθεντιά σου δὲν μὲ ξεσυνερίζεσαι· ψέμματα;

— Ἂς ἦσαι συγχωρημένος· εἶπε μειδιῶν ὁ Ῥοδόλφος· ἐπομένως ἐπρόσθεσε· Σ' ἐπεριήγησεν ὁ Μούρφ; τὸ εἶδες καλὰ αὐτὸ τὸ 'σπίτι;

— Καθὼς ὁρίζεις, κὺρ Ῥοδόλφο μου... εὔμορφη κατοικιά· εὔμορφο ἐργαστῆρι· μεγαλοσιάνικο· θαῦμα!... Ἀμ' δὲν τὰ 'ξεύρεις;... Τώρα θὰ γίνω κ' ἐγὼ, ὁποῦ βλέπεις, μεγαλοσιάνος· τέσσερα φράγκα τὴν ἡμέρα μοῦ ηὗρε νὰ 'παίρνω, ὁ κὺρ Μούρφ· τέσσερα φράγκα!

— Ἐγὼ σοῦ ηὗρα ἄλλο, παιδί μου· καλήτερον.

— Ἀπ' αὐτὸ καλήτερο! νὰ μοῦ συμπαθᾷς, κὺρ Ῥοδόλφο, ὅμως εἶναι ὡσὰν δύσκολο... τέσσερα φράγκα τὴν ἡμέρα, ἀκοῦς!

— Καλήτερον, σὲ λέγω· αὐτὸ ὅλον τὸ 'σπίτι, μαζῇ μὲ ὅλον τὸ πρᾶγμα τοῦ ἐργαστηριοῦ, καὶ πέντε χιλιάδας φράγκα μέσα εἰς αὐτὸ τὸ χαρτοφυλάκιον, ὅλα ἰδικά σου.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐμειδίασεν εὐήθως· δὲν ἐνόησε τί τὸν ἔλεγεν ὁ Ῥοδόλφος, μολονότι ἐξεφράσθη σαφέστατα. Ἠναγκάσθη λοιπὸν ὁ τελευταῖος νὰ ἐπαναλάβῃ μὲ γλυκύτητα· — Καταλαμβάνω διατὶ ἀπορεῖς· ἀλλὰ σὲ τὸ λέγω πάλιν· αὐτὸ τὸ 'σπίτι, καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα, εἶναι ἰδικά σου· εἶναι πρᾶγμά σου.

Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἔγινεν ὁλοπόρφυρος· ἔφερε τὴν τυλώδη του χεῖρα ἐπὶ τοῦ καθύγρου ἀπὸ ἱδρῶτα μετώπου του, κ' ἐτραύλισε μετὰ συντριβῆς· — Ἤγουν τάχατες... ἤγουν τάχατες... πρᾶγμα ἰδικό μου...

— Ναί... πρᾶγμα ἰδικόν σου... ἐπειδὴ ὅλα ταῦτα σὲ τὰ δίδω ἐγώ· μ' ἐκατάλαβες; ἐγὼ, τὰ δίδω εἰς ἐσέ...

Ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐσείσθη ἐπὶ τῆς καθέδρας του, ἔξεσε τὴν κεφαλήν του, ἔβηξεν, ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς· δὲν ἀπεκρίθη· ᾐσθάνθη, ὅτι ἐκόπη τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν του... Κατενόησε μὲν καλῶς τοὺς τοῦ Ῥοδόλφου λόγους, πλὴν δι' αὐτὸ τοῦτο δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ πιστεύσῃ

εἰς ὅσα ἤκουε. Μεταξὺ τῆς ἐσχάτης πενίας καὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ, ὅπου ἔζησε μέχρι τοῦδε, καὶ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν ἐξησφάλιζεν αὐτῷ ὁ Ῥοδόλφος, ὑπῆρχεν ἄβυσσος, τὴν ὁποίαν οὐκ ἐπλήρουν οὐδ' αὐταὶαἱ πρὸς τὸν Ῥοδόλφον ἐκδουλεύσεις του.

— Αὐτὸ ὁποῦ σὲ δίδω, σὲ φαίνεται λοιπὸν περισσότερον ἀφ' ὅ,τι ἤλπιζες; τὸν λέγει ὁ Ῥοδόλφος.

— Ὑψηλότατε! ἀποκρίνεται ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐγειρόμενος ἀποτόμως· μοῦ προτείνεις αὐτὸ τὸ 'σπίτι καὶ χρήματα πολλά... διὰ νὰ μὲ ψαρεύσῃς· ὅμως... δὲν ἠμπορῶ ἐγώ... Ἐγὼ, ὅσων χρόνων ἄνθρωπος εἶμαι, ποτὲ δὲν ἤπλωσα τὸ χέρι μου εἰς ξένο πρᾶγμα... Νὰ σκοτώσω, ἴσως, κανένα...ὅμως μὲ φθάνει τ' ὄνειρο τοῦ δεκάρχου! ἐπρόσθεσεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μετὰ θρηνώδους φωνῆς.

—Ἄ! τοὺς δυστυχεῖς! ἀνεβόησεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ πικρίας. Τόσον λοιπὸν σπανίως τοὺς δεικνύουσιν εὔνοιαν, ὥστε τοὺς καταντοῦν, εὐθὺς καθὼς δειχθῇ τις πρὸς αὐτοὺς ἐλευθέριος, νὰ ὑποθέτουν ὅτι ἀπαιτεῖ νὰ γίνωσιν ὄργανα ἐγκλήματος!

Ἀπευθυνθεὶς ἑπομένως πρὸς τὸν Μαχαιροβγάλτην, τὸν εἶπε μὲ πραότητα· —Κακὰ μὲ κρίνεις, φίλε μου.... ἔχεις ἄδικον... Ἐγὼ ἀπὸ σὲ δὲν ζητῶ ἄλλο, παρὰ τίμιος νὰ ἦσαι. Αὐτὰ ὁποῦ σὲ δίδω, σὲ τὰ δίδω, ἐπειδὴ τ' ἀξίζεις.

—Ἐγώ! ἀνέκραξεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μὲ νέαν ἔκπληξιν· τ' ἀξίζω;... καὶ πῶς;...

—Τώρα σὲ λέγω· Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ σ' ἀφῆκαν εἰς τοὺς πέντε δρόμους, χωρὶς νὰ γνωρίζῃς ποῖον εἶναι τὸ καλὸν, καὶ ποῖον εἶναι τὸ κακόν· ἔμεινες μὲ μόνην τὴν κρίσιν ὁποῦ σοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός· δεκαπέντε χρόνους ἐκλείσθης εἰς τὸ κάτεργον μὲ τοὺς τρομεροτέρους κακοποιούς· ἡ πτωχεία καὶ ἡ πεῖνα παντοῦ πάντοτε σὲ κατεπολέμησαν· ἐκβαίνεις ἀπὸ τὸ κάτεργον, καὶ ἡ ἀποστροφὴ τῶν τιμίων ἀνθρώπων σὲ ἀναγκάζει νὰ συχνάζῃς πάλιν εἰς τὴν λάσπην, ὅπου κυλίονται οἱ λῃσταί... Καὶ ὅμως σὺ, ὄχι μόνον ἐφύλαξες τὴν εὐθύτητα, τὸν ἴσον δρόμον, ἀλλὰ καὶ ἐπονοῦσεν ἡ ψυχή σου διὰ τὰς περασμένας σου κακὰς πράξεις· καὶ αὐτὸν τὸν πόνον τῆς ψυχῆς, αὐτὴν τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος, τὴν εἶχες ἀκόμη καὶ ὕστερ' ἀφοῦ ἐσώθηκεν ἡ παιδεία, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλεν εἰς σὲ ἡ ἀνθρωπίνη δικαιοσύνη· δηλαδὴ, καὶ ὕστερ' ἀφοῦ ἐπλήρωσες τὴν ποινὴν εἰς τὴν ὁποίαν σὲ εἶχαν καταδικάσει οἱ ἄνθρωποι.

Ἡ ἁπλῆ καὶ εὐγενὴς αὐτὴ ὁμιλία παρήγαγεν εἰς τὸν Μαχαιροβγάλτην νέαν πηγὴν ἐκπλήξεως. Ἔβλεπε τὸν Ῥοδόλφον μὲ σέβας μετὰ φόβου ἡνωμένον κ' εὐγνωμοσύνης ἐνταυτῷ. Ἀκόμη μολοντοῦτο δὲν ἠδυνήθη νὰ καταπεισθῇ.

— Τί ἔχει νὰ εἰπῇ, κὺρ Ῥοδόλφο... διότι, ὁ λόγος τὸ λέγει, μ' ἔδειρες μαθέ· διότι, θαῤῥῶντάς σε ἐργάτη ὡσὰν ἐμένα, ὁποῦ 'μιλοῦσες τ' ἀργοτικὰ νερὸ...σοῦ 'διηγήθηκα τὴν ζωή μου ἀνάμεσα, νὰ εἰποῦμεν, εἰς δύο ποτήρια κρασί... κ' ἔτυχε νὰ μὴν σ' ἀφήσω νὰ πνιγῇς... μοῦ δίδεις

τοῦ λόγου σου ἕνα 'σπίτι... χρήματα... ὁποῦ νὰ γίνω πραγματευτής; Αὐτὸ, κὺρ 'Ροδόλφο μου, νὰ μοῦ συμπαθᾷς καὶ ὅλα, ὅμως εἶναι πρᾶγμα ὁποῦ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ πιστεύσω...

— Ἐνῷ μ' ἐνόμιζες ὅμοιόν σου, μ' ἐδιηγήθης τὴν ζωήν σου, χωρὶς νὰ μοῦ κρύψῃς οὔτε τὰ ἄξια ἐπαίνου, οὔτε τὰ ἄξια κατηγορίας. Τὸ λοιπὸν ἐγὼ σ' ἔκρινα... σ' ἔκρινα καλά· τώρα μ' ἀρέσκει νὰ σὲ ἀνταμείψω.

— Ὅμως, αὐτὸ, νὰ μοῦ συμπαθᾷς, κὺρ 'Ροδόλφο μου, δὲν γίνεται ποτέ... Ὄχι... νά... ἂν θέλῃς, εὑρίσκουνται πτωχοὶ τεχνίταις... ὁποῦ εἰς ὅλην τους τὴν ζωὴ ἔδειξαν ἄσπρο πρόσωπο, καὶ ὅμως...

— Τὸ γνωρίζω, καὶ ἴσως εἰς πολλοὺς τῶν τοιούτων ἔκαμα περισσότερον καλὸν παρὰ τώρα εἰς σέ. Πλὴν, ἂν ὁ ἄνθρωπος ὅστις ζῇ τιμίως μεταξὺ τιμίων, καὶ ὅστις ἐμψυχώνεται ἀπὸ τὴν ὑπόληψιν ὁποῦ τοῦ δίδουν, ἦναι ἄξιος συνδρομῆς καὶ βοηθείας· ἐκεῖνος ὅστις, ἐνῷ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι τὸν ἀποστρέφονται, διαμένει μὲ *ἄσπρον πρόσωπον* μεταξὺ ἀνθρωπομόρφων θηρίων τῆς γῆς, εἶναι περισσότερον ἄξιος βοηθείας καὶ συνδρομῆς· πίστευσέ με. Ἔπειτα, τοῦ λόγου σου μοῦ ἔσωσες καὶ τὴν ζωήν... ἔσωσες καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Μοὺρφ, τοῦ πλέον ἀκριβοῦ μου φίλου... Αὐτὸ, λοιπὸν, ὁποῦ κάμνω εἰς σὲ, προέρχεται καὶ ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ μου, καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ σύρω ἐκ τῆς λάσπης μίαν φύσιν ἀγαθὴν καὶ ἰσχυρὰν, ἥτις ἀπεπλανήθη μὲν, δὲν διεφθάρη ὅμως... Καὶ δὲν εἶναι μόνον αὐτό·...

— Νὰ ἰδοῦμεν καὶ τί ἄλλο ἀκόμη ἐκάμαμεν, κὺρ 'Ροδόλφο;

Ὁ 'Ροδόλφος ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ χειρώνακτος μετὰ συντριβῆς, καὶ τὸν εἶπεν· — Ἐσυμπόνεσες εἰς τὴν συμφοράν του ἕνα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἐζήτει νὰ σὲ θανατώσῃ· ἔγινες βακτηρία του· ὡς καὶ τοῦ ἔδωκες ἄσυλον εἰς τὴν πτωχικήν σου κατοικίαν, κειμένην εἰς τὴν ὁδὸν ἥτις καλεῖται *Ἀδιέξοδος Παναγίας*, ἀριθμὸς 9.

— Καὶ ἤξευρες ἡ αὐθεντιά σου ποῦ 'κάθουμουν;

— Ἐπειδὴ λησμονεῖς τοῦ λόγου σου τὰς ἐκδουλεύσεις ὁποῦ μ' ἐπρόσφερες, πρέπει νὰ τὰς λησμονῶ κ' ἐγώ; Ὅταν ἔφυγες ἀπὸ τὸν οἶκόν μου, ἐπῆραν τὸ κατόπιν σου καὶ σὲ εἶδαν ὅτι ἐμβῆκες εἰς τὴν κατοικίαν σου μαζῇ μὲ τὸν Δάσκαλον.

— Καλὰ, ἀμ' ὁ κὺρ Μοὺρφ μοῦ εἶπε, κὺρ 'Ροδόλφο, πῶς δὲν ἐγνώριζες ποῦ κατοικῶ.

— Διότι ἤθελα νὰ σὲ δοκιμάσω καὶ τὴν ὑστερινὴν φοράν... ἤθελα νὰ μάθω, ἂν εἶχες καὶ ἄλλην μίαν ἀκόμη ἀρετήν... καὶ τὴν ἔχεις τῳόντι καὶ αὐτήν! Ὕστερον ἀπὸ τὰ γενναῖα κατορθώματά σου ἐκείνης τῆς νυκτὸς, ἐπέστρεψες πάλιν εἰς τὸ κοπιῶδές σου ἡμεροκάματον, χωρὶς νὰ ζητήσῃς τίποτε· χωρὶς νὰ ἐλπίσῃς τίποτε· χωρὶς κἂν νὰ εἴπῃς ἕνα πικρὸν λόγον, ὅτι δὲν σοῦ ἔκαμα κάμμίαν ἀνταμοιβήν. Καὶ ὅταν χθὲς ὁ Μοὺρφ σοῦ ἐπρόβαλε μίαν ἐργασίαν ὁπωσοῦν προτιμωτέραν τῆς συνειθισμένης σου, τὸ ἐδέχθης μετὰ χαρᾶς κ' εὐγνωμοσύνης!

—Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ, κὺρ Ῥοδόλφο· ὅσον δι' αὐτό... τέσσερα φράγκα τὴν ἡμέρα, ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ εἰπῇς, εἶναι πάντοτες τέσσερα φράγκα τὴν ἡμέρα... Ὅσον διὰ ταῖς δούλεψαις ὁποῦ σοῦ ἔκαμα... ἐγὼ δα πρέπει νὰ σοῦ χρεωστῶ χάρι...

—Πῶς;

—Πῶς; Δι' αὐτό δα τὸ πῶς· ἐπρόσθεσε μὲ κατήφειαν. Νὰ 'ξεύρῃς, ὅτι μοῦ συνέβηκαν ἀκόμη πράγματα... ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ 'γύρισες καὶ μοῦ εἶπες πῶς *ἔχω* ΧΑΡΑΧΤΗΡΑ *καὶ* ΤΙΜΗ!... Παράξενο πῶς δὲν μοῦ 'βγαίνουν ἀπὸ τὸν νοῦ!... Εἶδες ἡ αὐθεντιά σου, δύο λόγια, δύο λόγια μοναχά, νὰ κάμουν τόσο...! Ὅμως, καὶ τῳόντι· ῥίψε δύο μικρὰ σιταρόσπυρα εἰς τὴν γῆ, νὰ σοῦ γεννήσουν τόσα στάχυα!...

Ἡ ὀρθή, ἡ ποιητικὴ σχεδὸν παραβολὴ αὕτη, ἐξέπληξε τὸν Ῥοδόλφον. Τῇ ἀληθείᾳ, δύο λέξεις!.. πλὴν δύο λέξεις μαγικὴν ἰσχὺν ἔχουσαι εἰς τὰς καρδίας ἐκείνων οἵτινες τὰς ἐννοοῦν, ἀνέπτυξαν ἀμέσως εἰς τὴν γόνιμον ταύτην φύσιν τὰς γενναίας ὁρμὰς τὰς ὑπαρχούσας ἐν αὐτῇ εἰς εἶδος σπέρματος!

— Τοῦ λόγου σου ηὗρες εἰς τὸν Ἅγιον Μανδῆ μέρος καὶ ἔβαλες τὸν Δάσκαλον; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ἐγώ·... μοῦ ἔδωσε καὶ τοῦ 'χάλασα τὰ γραμμάτιά του· ἠγόρασε μία ζώνη, ὁποῦ μ' ἔβαλε καὶ τὴν ἔρραψα ἐπάνω του.... τὴν ἐπαραγέμισε μὲ τὰ χρήματά του, καὶ τὸν ἄφηκα πλέον ἐκεῖ. Πληρώνει ἕνα ἥμισυ φράγκο τὴν ἡμέρα ἐκεῖ ὅπου ἐκάθισε·... εὑρέθηκαν κάποιοι καλοὶ ἄνθρωποι καὶ τὸν ἐδέχθηκαν. Καμμίαν ἡμέραν ὁποῦ ν' ἀδειάσω ἀπὸ τὰ ξύλα μου, θὰ 'πάγω νὰ τὸν ἰδῶ πῶς 'περνᾷ.

—Ἀπὸ τὰ ξύλα σου;... Ἐλησμόνησες, ὅτι τώρα ἔχεις ἐργαστῆρι, καὶ ὅτι ἐδῶ εἶναι 'σπίτι σου;

—Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ, κὺρ Ῥοδόλφο· μὴ με περιγελᾷς τὸν κακομοίρη· φθάνει τόσο ὁποῦ μ' *ἐδοκίμασες*, καθὼς εἶπες. Τὸ 'σπίτι καὶ τὸ ἐργαστῆρί μου, εἶναι πράγματα τοῦ ἀέρος... Ξεύρεις τί εἶπες ἡ αὐθεντιά σου;... «Ἄφες νὰ ἰδοῦμεν αὐτὸ τὸ ἀγρίμι, ὁ Μαχαιροβγάλτης, θὰ πιστεύσει μὲ τὰ σύγκαλά του, πῶς τοῦ χαρίζω τοῦτο κ' ἐκεῖνο;... » Ἄ! τοῦ διατάνου μου τὸν μαστρο-Ῥοδόλφο!... Εἶσαι ὅμως πνεῦμα!...

Καὶ ἤρχησε νὰ γελᾷ, γέλωτα χυδαῖον καὶ εἰλικρινῆ.

—Ἀκόμη δὲν ἐπίστευσες!...

— Ναί· νὰ πιστεύσω θέλω!... διὰ νὰ μοῦ εἰπῇς ἀμέσως· « Καψο-Μαχαιροβγάλτη!... ἀμ' δὲν 'πᾷς, κακομοίρη, 'ς τὸ καλό!... ἀμ' τόσο πάλι κουτός!... »

Ὁ Ῥοδόλφος ἤρχησε ν' ἀπορῇ, τίνι τρόπῳ νὰ διαβεβαιώσῃ τὸν χειρώνακτα. Ἀλλάσσει λοιπὸν τόνον φωνῆς, καὶ τὸν λέγει σοβαρῶς·

—Ἐγὼ δὲν γελῶ ποτέ, ὅταν ἦναι χρεία ν' ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ συντριβὴν τῆς ψυχῆς μου... Σὲ λέγω· αὐτὸ τὸ 'σπίτι καὶ τὸ ἐργαστῆρι εἶναι ἰδικά σου... ἂν σὲ ἀρέσκουν... ἐπειδή, ἂν δὲν σὲ ἀρέσκουν, ἔχω συμφωνίαν νὰ τ' ἀφήνω πάλιν εἰς τὸν 'νοικοκύρην των.

Σὲ ὁρκίζομαι εἰς τὴν τιμήν μου, ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι ἰδικά σου· σὲ τὰ χαρίζω διὰ τοὺς λόγους ὁποῦ σὲ εἶπα προτήτερα.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς καὶ ἡ σοβαρότης τοῦ Ῥοδόλφου δὲν ἀφῆκαν πλέον εἰς τὸν Μαχαιροβγάλτην οὐδεμίαν ἀφορμὴν δισταγμοῦ. Ἠτένισεν ἐν σιωπῇ διά τινας στιγμὰς τὸν προστάτην του, καὶ τέλος τὸν εἶπε χωρὶς ἔμφασιν, καὶ μὲ φωνὴν συντετριμμένην·

— Σὲ πιστεύω, αὐθέντη μου, σὲ πιστεύω καὶ σ' εὐχαριστῶ κατὰ πολλά... Νὰ 'ξεύρεις, αὐθέντη μου... ὅτι ποτέ μου δὲν θ' ἀρνηθῶ βοήθειαν εἰς ἄνθρωπον ὁποῦ κτυπήσει τὴν θύρα μου·... ἐπειδὴ ἡ πεῖνα καὶ ἡ δυστυχία εἶναι δράκαιναις, ὡσὰν ἐκείναις ὁποῦ 'ξεπῆραν τὴν πτωχὴ τὴν Κελαϊδήστρα... καὶ ὅταν πέσῃ κάνεὶς μία φορὰ εἰς τὴν λάσπη, δύσκολα ξεκολλᾷ.

— Ἀξιόλογα, παιδί μου· ἀξιόλογα μοῦ ἔδωκες νὰ καταλάβω τὴν εὐγνωμοσύνην σου.

— Ἀμ' τί νὰ εἰπῶ κ' ἐγώ, ὁ κακομοίρης!

— Τώρα καταβαίνομεν νὰ ἰδοῦμεν καὶ μαζῇ τὸ κτῆμά σου· ὁ γέρων Μοὺρφ ἔλαβεν αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν, θέλω κ' ἐγὼ νὰ τὴν λάβω.

Ὁ Ῥοδόλφος καὶ ὁ Μαχαιροβγάλτης κατέβησαν. Ἐνῷ εἰσήρχοντο εἰς τὴν αὐλήν, ἐλθὼν ὁ ὑπηρέτης, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Μαχαιροβγάλτην, τὸν εἶπεν αἰδημόνως·— Ἡ αὐθεντιά σας θαῤῥῶ, δὲν εἶσθε ἐδῶ ὁ κύριος;... ἠρχόμην νὰ σᾶς εἰπῶ, τὸ πρᾶγμα ἐξοδεύεται· παγίδες δὲν ἔμειναν, οὔτε ποδαράκια·...πρέπει ἀμέσως νὰ σφάξωμεν ἕνα δύο πρόβατα.

— Νὰ σὲ ἰδῶ δὰ τώρα! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὸν Μαχαιροβγάλτην· ἰδοὺ καιρὸς νὰ μοῦ δείξῃς τὴν τέχνη σου. Νὰ ἰδοῦμεν καὶ τί δῶρον θὰ μοῦ κάμεις διὰ τὴν καλὴν ἀρχήν... ὁ ἀέρας τῆς ἐξοχῆς μ' ἔφερεν ὄρεξιν· ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ γευθῶ παγίδαις ὀπταῖς· ἀπ' ἐκείναις ὁποῦ θὰ κόψεις.

— Νὰ φέρω, αὐθεντικέ, δύο πρόβατα εἰς τὸ σφαγεῖον; ἠρώτησεν ὁ ὑπηρέτης.

— Ναί... καὶ φέρε μου κ' ἕνα μαχαῖρι καλό· ἀπὸ τὴν κόψι νὰ μὴν ἦναι πολλὰ λεπτό, καὶ νὰ ἔχῃ ῥάχι δυνατή.

— Μὴ σᾶς μέλει, αὐθεντικέ· ἔχω ἕνα, θαῦμα!... ὁρίσετε·... ξυρίζει!...

— Αἴ! μωρὲ υἱέ μου... κὺρ Ῥοδόλφο! εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀποδυόμενος τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ προθύμως, καὶ ἀναστέλλων τὰς χειρίδας τοῦ χιτῶνός του, ἕως οὗ ἀνεκαλύφθησαν οἱ ἀθλητικοὶ βραχίονές του· Νὰ ἐνθυμηθῶ μία φορὰ τὴν νεότητά μου, εἰς τὸ Μουφωκόν... τώρα νὰ ἰδῇς πῶς κόπτουν...Φέρε, φέρ' ἐδῶ τὸ μαχαῖρι... Ὤ! εἶναι θαῦμα... βλέπω, παραϋιέ, καὶ εἶσαι καλὰ ἐμβασμένος εἰς τὴν τέχνη... Μ' ἕνα τέτοιο μαχαῖρι, ἠμπορῶ νὰ ἔβγω ἐμπροστὰ εἰς ἕνα ταῦρον, ὅσον ἄγριος καὶ ἂν ἦναι!

Καὶ ὁ Μαχαιροβγάλτης ἔπαλε τὴν μάχαιραν· οἱ ὀφθαλμοί του κατεκοκκίνισαν· τὸ ζωῶδες τοῦ ἀνθρώπου ὑπερίσχυσε, καὶ ὀρέξεις αἱμο-

χαρεῖς ἀνεφάνησαν καθ' ὅλον τὸ φοβερὸν αὐτῶν κράτος. Τὸ σφαγεῖον ἔκειτο εἰς τὴν αὐλήν· ἦτο δ' αὐτὸ θολοσκέπαστος αἴθουσα, μὲ μεγάλας ἐστρωμένη πέτρας, καὶ ἀμυδρῶς φωτιζομένη ἄνωθεν, διά τινος ὀπῆς.

Ὁ ὑπηρέτης ἔφερεν ἓν τῶν προβάτων μέχρι τῆς θύρας· — Νὰ τοῦ δέσω τὰ ποδάρια, αὐθεντικέ;

— Νὰ τοῦ δέσῃς τὰ ποδάρια!... ἀμ' τί τὰ ἔχω, τὸ λοιπὸν, τὰ γόνατα; διὰ τὴν εὐμορφιά; Ἔγνοια σου... Φέρ' ἐδῶ τὸ ζῶο καὶ 'πήγαινε 'ς τὴν δουλειά σου.

Ὁ ὑπηρέτης ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριον· ἔμεινε δὲ μετὰ τοῦ Μαχαιροβγάλτου μόνος ὁ Ῥοδόλφος, ὅστις τὸν παρετήρει μὲ πολλὴν περιέργειαν καὶ ἀνυπομονησίαν.

— Ἔ! νὰ ἰδοῦμεν τώρα! τὸν λέγει.

— Νὰ ἰδοῦμε, καὶ νὰ ἰδοῦμε!... Τώρα θὰ καταλάβεις μία φορὰ πῶς τὸ παίζουν τὸ μαχαῖρι... Τὰ χέρια μου εἶναι φωτιά·... τ' αὐτιά μου βοῦζουν·... τὰ μηλίγγιά μου κτυποῦν, καθὼς ὅταν μοῦ ἤρχουνταν τὰ κόκκινα πράγματα εἰς τὰ 'μάτια... Ἔλα, μωρέ... κακομοίρικο... στάσου...

Καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ἀγρίως ἐλλάμποντας, ἀπογνωρίσας καὶ τὴν τοῦ Ῥοδόλφου παρουσίαν, ἐχύθη ὁ Μαχαιροβγάλτης καὶ ἀνήρπασεν ἀκόπως τὸ πρόβατον·... ὅμοιος μὲ λύκον ἀποδιδράσκοντα πρὸς τὸν φωλεόν του μὲ τὴν βορὰν αὐτοῦ. Ὁ Ῥοδόλφος τὸν ἠκολούθησεν εἰς τὸ σφαγεῖον, ἔκλεισε τὴν θύραν, καὶ ἐστηρίχθη ἐπ' αὐτῆς...

Τὸ σφαγεῖον ἦτο σκιερόν· μία μόνη ἀκτὶς ζωηροῦ φωτὸς, ἄνωθεν κατερχομένη, ἔπιπτε κατὰ κάθετον, καθὼς εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ Ὀλλανδοῦ ζωγράφου Ῥεμβράνδου (à la Rembrandt), ἐπὶ τῆς τραχυδέρμου τοῦ Μαχαιροβγάλτου μορφῆς·... ἐπὶ τῆς ξανθῆς, ὑπολεύκου κόμης του, καὶ ἐπὶ τῶν πυῤῥῶν γενείων τῶν παρειῶν του... Συνεσκυμμένος εἰς δύο, τὴν μάχαιραν εἰς τοὺς ὀδόντας κρατῶν, μάχαιραν μακρὰν, διαστίλβουσαν εἰς τὸ σκιόφως ἐκεῖνο, ἔσυρε τὸ πρόβατον μεταξὺ τῶν γονάτων του· ἑπομένως, τὸ ἔλαβεν ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἐτάνυσε τὸν λαιμόν του... τὸ ἔσφαξεν...

Ὅταν τὸ πρόβατον ᾐσθάνθη τὸν σίδηρον, ἐξέβαλε μικρόν τι βέλασμα, τρυφερὸν, θρηνῶδες· ἦρε τὸ θνῆσκον ὄμμα του πρὸς τὸν Μαχαιροβγάλτην... καὶ τὸ αἷμα, ἀναπηδῆσαν, ἐκτύπησε τὸν σφαγέα εἰς τὸ πρόσωπον... Ἡ φωνὴ αὕτη, τὸ βλέμμα, τὸ αἷμα τὸ ἀποστάζον ἀπὸ τοῦ προσώπου του, ἐκπληκτικὸν αἴσθημα διήγειραν εἰς τὸν ἄνθρωπον! Ἡ μάχαιρα ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του, ἡ ὄψις του κατέστη πελιδνὴ, συνεσταλμένη, φοβερὰ, ὑπὸ τὸ καλύπτον αὐτὴν αἷμα· οἱ ὀφθαλμοί του ἔγιναν στρογγύλοι, ἡ κόμη του ἀνορθώθη!... ὥστε, ὀπισθοπορήσας αἰφνιδίως μετὰ φρίκης, ἀνεβόησε πνιγηρῶς·

— Ὦ! ὁ δέκαρχος! ὁ δέκαρχος!...

Ὁ Ῥοδόλφος ἔσπευσε τότε πρὸς αὐτόν· — Ἔλα, παιδί μου, εἰς τὰς αἰσθήσεις σου...

— Νά 'τος ... νά 'τος ... ὁ δέκαρχος ... ἐπανελάμβανεν ὁ Μαχαιροβγάλτης ὀπισθοπορῶν ἀνὰ βῆμα ... ἔχων τὰ ὄμματα ἀπλανῆ, ἔλοσυρὰ, καὶ δακτυλοδεικνύων φάντασμά τι, ἀόρατον. Ἔπειτα, σπρώξας φωνὴν ἀγρίαν, ὡς νὰ τὸν ἤγγισε τὸ φάντασμα, ὥρμησε πρὸς τὸ βάθος τοῦ σφαγείου, εἰς τὸ σκοτεινότερον μέρος, κ' ἐκεῖ, ῥιπτόμενος μὲ τὸ πρόσωπον, τὸ στῆθος καὶ τὰς χεῖρας ἐναντίον τοῦ τοίχου, ὡς θέλων νὰ τὸν διαπεράσῃ διὰ νὰ φύγῃ δεινήν τινα ὀπτασίαν, ἐπανελάμβανεν εἰσέτι μὲ ὑπόκωφον καὶ σπασμωδικὴν φωνήν·

— Ὦ! ὁ δέκαρχος! ... ὁ δέκαρχος! ... ὁ δέκαρχος! ...

. . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ.

Χαρις εἰς τὰς θεραπείας τοῦ Μοὺρφ καὶ τοῦ Ῥοδόλφου, ὁ Μαχαιροβγάλτης ἐπανῆλθεν ἤδη εἰς τὰς αἰσθήσεις του· μετὰ κόπον ὅμως πολύν. Εὑρίσκετο δὲ μόνος μετὰ τοῦ πρίγκιπος εἰς ἕνα τῶν θαλάμων τοῦ ὑπερῴου.

— Ὑψηλότατε, τὸν λέγει μὲ ἀτονίαν· εὐχαριστῶ εἰς ταῖς καλωσύναις σου δἰ ἐμέ... ὅμως προτιμῶ νὰ ἦμαι χίλια μερδικὰ χειρότερα ἀπὸ ὅ,τι ἤμουν, παρὰ νὰ καθίσω εἰς αὐτὴν τὴν τέχνη...

— Καλά... συλλογίσου μολοντοῦτο.

— Βλέπεις, ὑψηλότατε, ὅταν ἄκουσα τὴν φωνὴ ἐκείνου τοῦ πτωχοῦ ζώου, ὁποῦ ἦταν χωρὶς κάμμίαν ὑπεράσπισι... ὅταν αἰσθάνθηκα κ' ἐπήδησε τὸ αἷμα εἰς τὸ πρόσωπό μου... ἕνα αἷμα ζεστό... ὁποῦ ὡμοίαζεν ὡσὰν νὰ εἶχε ζωή... ὤ! πῶς νὰ σοῦ δώσω νὰ καταλάβῃς!... εἶδα πάλιν τὸ φάντασμά μου... τὸν δέκαρχο... καὶ τὰ πτωχὰ ἐκεῖνα παιδιά, τοὺς στρατιώταις ὁποῦ 'μαχαίρωνα... καὶ δὲν ἀντιστέκουνταν, μόνον ἀπέθαιναν ῥίπτοντές μου κἄτι 'ματιαῖς, τόσο ἥμεραις... τόσο ἥμεραις... ὁποῦ 'φαίνουνταν ὡσὰν νὰ μ' ἐλυποῦνταν!... Διὰ τὸν Θεό, ὑψηλότατε! εἶναι νὰ πάρῃ κανεὶς τὰ βουνά!...

Καί, ὁ ταλαίπωρος, ἔκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύο του χεῖρας, ὡς αὐτομάτως.

— Αἴ! ἡσύχασε πλέον· ἡσύχασε.

— Νὰ μοῦ συμπαθᾷς, ὑψηλότατε· ὅμως εἰς τὸ ἑξῆς δὲν ἠμπορῶ νὰ ἰδῶ εἰς τὰ 'μάτια μαχαῖρι, ἢ αἷμα... θὰ μοῦ ἐνθυμίζει κάθε στιγμὴ τ' ὄνειρο ὁποῦ εἶχα ἀρχήσει νὰ λησμονῶ... Νὰ ἔχω καθημερινῶς τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια μου εἰς τὸ αἷμα!... νὰ σφάζω τὰ δυστυχισμένα ζῶα... ὁποῦ δὲν σ' ἐναντιώνουνται καθόλου!.. Ὄχι, ὄχι· δὲν ἠμπορῶ... Καλήτερα τὸ φῶς μου νὰ χάσω, ὡσὰν τὸν Δάσκαλο, παρὰ νὰ πιάσω μία τέτοια τέχνη!

Δὲν πειρώμεθα νὰ περιγράψωμεν τὴν συμπεριφορὰν, τὴν φωνὴν, τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Μαχαιροβγάλτου, λέγοντος ταῦτα. Ὁ Ῥοδόλφος ᾐσθάνετο μεγάλην συντριβήν· πλὴν ἔχαιρε βλέπων ὁποίαν φρικώδη ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τὸν δύστηνόν του φίλον ἡ θέα τοῦ αἵματος. Τὸ ζῶον εἶχε νικήσει πρὸς στιγμὴν τὸν ἄνθρωπον· ἀλλ' ὁ

ἔλεγχος τοῦ συνειδότος, ὁ ἄνθρωπος, καθυπέταξε πάλιν τὸ ζῶον. Ὡραία καὶ ὑψηλὴ θεωρία!

— Νὰ μοῦ συμπαθᾷς, ὑψηλότατε· εἶπεν ὁ Μαχαιροβγάλτης μετὰ δειλίας· ἡ αὐθεντιά σου τώρα προσπαθεῖς νὰ μοῦ κάμῃς καλὸ, κ' ἐγὼ φαίνουμαι τόσον χωριάτης...

— Ὄχι, παιδί μου, τίποτε· ἐγὼ, σὲ εἶπα, ἔκαμα αὐτὴν τὴν ἀγορὰν μὲ συμφωνίας· ἂν θέλω νὰ τὴν ἀναιρῶ. Ἔκλεξα διὰ λόγου σου τὸ ἔργον κρεοπώλου, ἐπειδὴ εἶδα, ὅτι εἶχες κλίσιν εἰς αὐτό...

— Τί νὰ σοῦ κάμω, ὑψηλότατέ μου... Ἂν δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ κακὸ ὁποῦ μοῦ ἔρχεται, μεγαλήτερη εὐτυχία δι' ἐμένα δὲν ἐγίνουνταν... καθὼς τὸ ἔλεγα προτήτερα καὶ εἰς τὸν κὺρ Μούρφ.

— Ἐπειδὴ ἐστοχάσθην, ὅτι πιθανὸν καὶ νὰ μὴ σ' ἀρέσῃ τὸ ἔργον αὐτὸ, ἐπρόβλεψα ἓν ἄλλο εἰς κάθε ἐναντίον. Ἕνας πλούσιος κτηματίας τοῦ Ἀλγερίου ἐμπορεῖ νὰ μοὶ παραχωρήσῃ διὰ σὲ ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα ὑποστατικὰ ὁποῦ ὁρίζει εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. Τὰ χωράφια αὐτοῦ τοῦ ὑποστατικοῦ εἶναι πολὺ καρποφόρα· πλὴν δὲν σὲ τὸ κρύπτω· αὐτὰ τὰ κτήματα κεῖνται εἰς τὰ μεθόρια τοῦ Ἄτλαντος· δηλαδὴ, ἐκεῖ ὅπου ξεχωρίζουν ἀπὸ τὴν ἔρημον αἱ Γαλλικαὶ ἀποικίαι, καὶ εἶναι ὑποκείμεναι εἰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων... Ἐκεῖ πρέπει κανεὶς νὰ ἦναι καὶ γεωργὸς καὶ στρατιώτης· πρέπει νὰ λογαριάσῃς, ὅτι θὰ κρατεῖς ἕνα ὑποστατικὸν, καὶ ἐνταυτῷ ἕνα προμαχῶνα. Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος κάθηται ἐκεῖ, εἰς τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἰδιοκτήτου, θὰ σ' ἑρμηνεύσει δι' ὅλα· εἶναι, λέγουν, τίμιος κ' ἐμπιστευμένος· τοῦ λόγου σου λοιπὸν τὸν κρατεῖς πλησίον σου ὅσον καιρὸν σοῦ ἦναι χρήσιμος. Καὶ ἀφοῦ στερεωθῇς πλέον ἐκεῖ... εἶσαι γνωστικὸς καὶ φιλόπονος... ὄχι μόνον τὴν ἀνάπαυσίν σου θέλεις εὕρει, ἀλλὰ θέλεις ἀποδώσει καὶ εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους ἀληθεῖς ἐκδουλεύσεις, διὰ τῆς ἀνδρείας σου. Οἱ ἄποικοι ἐκεῖ σχηματίζουν σώματα στρατιωτικά... Ἡ ἔκτασις τοῦ ὑποστατικοῦ σου, ὁ ἀριθμὸς τῶν γεωργῶν ὁποῦ θὰ ἔχεις ὑπὸ τὰς διαταγάς σου, σὲ καταστήνουν ἀρχηγὸν ἑνὸς στρατιωτικοῦ σώματος ἀρκετοῦ. Τὸ σῶμα τοῦτο, καθὼς θὰ τὸ ἐμψυχώνεις καὶ μὲ τὸ παράδειγμά σου, ἐμπορεῖ νὰ προξενήσῃ μεγάλα καλὰ, ὑπερασπιζόμενον τὰς ἰδιοκτησίας, ὁποῦ εἶναι διασκορπισμέναι εἰς τὴν πεδιάδα. Αὐτὸ μ' ἀρέσκει διὰ λόγου σου.... μολονότι ὑπάρχουν καὶ κίνδυνοι... δὲν σὲ λέγω.... ἀλλὰ δι' αὐτοὺς μάλιστα τοὺς κινδύνους εἶναι κατάλληλον διὰ σέ· ἐπειδὴ, σώνων ἐκεῖ τὰς ἁμαρτίας σου μεταξὺ τῶν κινδύνων ἑνὸς ἀγρίου τόπου, θέλεις ἔχει καὶ μεγαλήτερον μισθὸν, παρὰ ἂν ἔζουσες ἐν τῷ μέσῳ τῶν εἰρηνικῶν ἠθῶν μιᾶς μικρᾶς πόλεως. Δὲν σ' ἐπρόσφερα ἐξ ἀρχῆς αὐτὴν τὴν θέσιν, ἐπειδὴ εἶπα, ὅτι ἠμποροῦσε νὰ σ' εὐχαρίστει περισσότερον ἡ ἄλλη· αὐτὴ ὁποῦ σὲ λέγω τώρα εἶναι τόσον κινδυνώδης, ὥστε δὲν ἤθελα νὰ σὲ ἐκθέσω πρὶν σὲ φέρω εἰς θέσιν νὰ ἐκλέξῃς...ἔχεις ἀκόμη καιρόν. Ἂν δὲν σ' ἀρέσκῃ καὶ ἡ ἐπιχείρησις τοῦ Ἀλγερίου, εἰπέμε το ἐλευθέρως, νὰ ζητήσωμεν ἄλλο τι... ἂν πάλιν

τὴν προτιμᾶς, αὔριον τὰ ὑπογράφομεν ὅλα... καὶ ἀναχωρεῖς διὰ τὸ Ἀλγέρι, μαζῆ μ' ἕνα ἄνθρωπον τοῦ ἰδιοκτήτου, ὁ ὁποῖος θέλει σὲ παρουσιάσει ἐκεῖ... Ἅμα φθάσεις εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, θέλεις λάβει δύο χρόνων εἰσοδήματα ὁποῦ σὲ χρεωστοῦνται. Ἡ γῆ ἐκείνη δίδει τρεῖς χιλιάδας φράγκα τὸν χρόνον· ᾽πήγαινε πλέον· δούλευσέ την, βελτίωσέ την· ἦσου δραστήριος, ἄοκνος, καὶ εὔκολα θ' αὐξήσεις καὶ τὴν ἰδικήν σου εὐζωΐαν, καὶ ἐκείνην τῶν ἀποίκων, τοὺς ὁποίους θὰ ἔχεις τοὺς τρόπους καὶ νὰ βοηθῇς· ἐπειδὴ δὲν ἀμφιβάλλω, δὲν θὰ λείψεις ποτὲ τοῦ νὰ ἦσαι γενναῖος καὶ ἐλεήμων· νὰ ἐνθυμεῖσαι, ὅτι *πλούσιος θὰ εἰπεῖ... ἄνθρωπος ὁποῦ δίδει πολλά*... Ἐγώ, μολονότι μακράν, δὲν θὰ σὲ λησμονήσω ποτέ. Δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ πλέον ἀκριβός μου φίλος σοῦ χρεωστοῦμεν τὴν ζωήν. Τὸ μόνον πρᾶγμα ὁποῦ σοῦ ζητῶ, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, καὶ ἂν μοῦ χρεωστῇς κάμμίαν ποτὲ χάριν, εἶναι νὰ μάθῃς νὰ διαβάζῃς καὶ νὰ γράφῃς, διὰ νὰ μοῦ σημειώνῃς τακτικά, καθ' ἑβδομάδα, τί ἔκαμες, καὶ ν' ἀπευθύνεσαι κατ' εὐθεῖαν εἰς ἐμέ, ὅσαις φοραῖς τύχῃ νὰ λάβῃς χρείαν ἀπὸ κάμμίαν συμβουλὴν ἢ βοήθειαν.

. . . .

Περιττὸν νὰ περιγράψωμεν τὴν χαρὰν τοῦ Μαχαιροβγάλτου. Ὁ χαρακτὴρ καὶ τὰ ἰδιώματά του μᾶς εἶναι ἀρκετὰ ἐγνωσμένα· ἐννοεῖται, ὅτι κάμμία ἄλλη πρότασις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ περισσότερον.

. . . .

Τὴν ἐπαύριον, τῳόντι, ὁ Μαχαιροβγάλτης ἀνεχώρησε δι' Ἀλγερίαν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΑ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ.

Παρεκτος του οἴκου, ὅστις ἔκειτο εἰς τὴν Δενδροστοιχίαν Χήρας, εἶχεν ὁ Ῥοδόλφος καὶ εἰς τὸ Ἁγίου Γερμανοῦ προάστειον ἓν μέγαρον (hôtel) λαμπρὸν, ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς ὁδοῦ *Πλουμέτου* καὶ τοῦ *βουλεβάρτου* τῶν Ἀπομάχων, ὅπου ἦτον ἡ συνήθης διαμονή του. Θέλων ὁ πρίγκιψ ν' ἀποφύγῃ τὰς εἰς τὸν ὑψηλόν του βαθμὸν χρεωστουμένας τιμὰς, ἐκρατήθη ἀγνώριστος ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔφθασεν εἰς Παρισίους· ὁ παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Γαλλίας ἐπιτετραμμένος τὰ πράγματα τῆς ἡγεμονίας του ἀνήγγειλε μόνον, ὅτι ὁ κύριός του ἔχει σκοπὸν νὰ κάμῃ τινὰς ἐπισήμους ἐπισκέψεις ἀναποφεύκτους, ὑπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλον *κόμης Δὲ-Δοῦρερ*. Τοιουτοτρόπως, οἱ πρίγκιπες τῶν βορείων μερῶν τῆς Εὐρώπης περιηγοῦνται μὲ ἄνεσιν καὶ ψυχαγωγίαν, ἐπειδὴ ἀποφεύγουσι τοὺς περιορισμοὺς οὓς ἐπιβάλλει ἡ ἐθιμοταξία. Εἰσάγομεν λοιπὸν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου, τὴν ἐπαύριον τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Μαχαιροβγάλτου δι' Ἀλγερίαν.

Ἤδη ἐσήμανεν ἡ δεκάτη τῆς πρωΐας. Εἰς τὸ μέσον μεγάλου τινὸς προδόμου καθήμενος ὁ Μοὺρφ, πλησίον ἑνὸς γραφείου, ἐσφράγιζεν ἐπιστολάς. Καὶ ἰδοὺ κλητήρ τις, μελανὰ ἐνδεδυμένος καὶ ἀργυρᾶν φέρων ἅλυσον περὶ τὸν λαιμὸν, ἀνοίγει τὰ δύο πτερὰ τῆς θύρας, καὶ ἀναγγέλλει· — Ἡ αὐτοῦ Ἐξοχότης, ὁ κύριος *βαρόνος*[1] Δὲ-Γράουν!

Ὁ Μοὺρφ, χωρὶς νὰ διαταραχθῇ τελείως εἰς τὰς ἑνασχολήσεις του, ἐχαιρέτησε μόνον τὸν βαρόνον διὰ χειρονομίας, οἰκειότητα διαδηλούσης.

—Κύριε ἐπιτετραμμένε... τὸν λέγει μειδιῶν, εὐαρεστηθῆτε νὰ θερμανθῆτε ὀλίγον εἰς τὴν ἑστίαν, καὶ ἀμέσως εἶμαι εἰς τοὺς ὁρισμούς σας...

—Κύριε μυστικοσύμβουλε... θέλω προσμένει τὰς διαταγάς σας· ἀπεκρίθη φαιδρῶς ὁ κύριος Δὲ-Γράουν· καὶ, πρὸς ἀστεϊσμὸν, ἔκαμεν ὑπόκλισίν τινα ταπεινὴν πρὸς τὸν ἄξιον εὐπατρίδην.

Ὁ βαρόνος, πεντηκοντούτης περίπου, εἶχε κόμην ὀλιγότριχον, κονιορτώδη ὁπωσοῦν καὶ οὔλην (κατσαρωτήν). Τὸ ἥμισυ τῆς σιαγόνος του ἐβυθίζετο ἐντὸς ὑψηλοῦ τινος λαιμοδέτου ἀπὸ ὕφασμα *μουσσελίνης*, δυνατὰ πεπλασμένης (κολλαρισμένης) καὶ ὡς τὴν χιόνα λευκῆς. Ἡ φυσιογνωμία του ἀνέφαινεν ἀγχίνοιαν· ἡ συμπεριφορά του

[1] Βαρόνος, Κόμης, καθὼς Μαρκέσιος, Ἀντικόμης, καὶ τὸ μόριον Δὲ (de), τίτλοι ἀριστοκρατικοὶ, ἀξίως ἢ καὶ ἀναξίως διδόμενοι εἰς εὐπατρίδας.

διαπρέπειαν· καὶ ὑπὸ τὰς ὑάλους τῶν χρυσοδέτων του διοπτρῶν (ὀμματοϋαλίων, διεκρίνετο βλέμμα ὀξὺ καὶ πανοῦργον. Μολονότι ἦτο δεκάτη ὥρα τῆς πρωΐας, ὁ κύριος Δὲ-Γράουν ἐφόρει μαῦρον ἔνδυμα· οὕτως ἀπαιτοῦσεν ἡ ἐθιμοταξία. Εἰς τὴν κομβιοδόχην του εἶχε δεδεμένην ταινίαν μὲ γραμμὰς πολυχρόους. Ἀποθέτει λοιπὸν τὸν πῖλόν του ἐπί τινος καθέδρας καὶ πλησιάζει πρὸς τὴν ἑστίαν. Ὁ Μοὺρφ ἐξηκολούθει τὴν ἐργασίαν του.

— Βλέπω, φίλτατε Μοὺρφ, πολλὴν ἀλληλογραφίαν ἐνώπιόν σας· ἡ Α. Β. Υ. πρέπει νὰ εἰργάσθη ἀπόψε πολύ.

— Ἕως εἰς τὰς ἓξ τῆς πρωΐας· καὶ οὕτως ἀπῆλθεν ἡ ὑψηλότης του εἰς τὴν κλίνην. Ἔγραψε, πρὸς ταῖς ἄλλαις, μίαν ἐπιστολὴν ὀκτασέλιδον πρὸς τὸν μέγαν ἀρχιστράτηγον, καὶ μ' ὑπαγόρευσεν ἑτέραν, ὄχι ὀλιγώτερον ἐκτεταμένην, πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου, πρίγκιπα Δ'-Ἐρκάουσεν-Ὀλδενζάαλ, ἐξάδελφον τῆς Β.Α.Υ.

— Γνωρίζετε, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ πρίγκιψ Ἐῤῥῖκος, εἰσήχθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, μὲ βαθμὸν ὑπασπιστοῦ τῆς σωματοφυλακῆς;

— Ναὶ, ἡ ὑψηλότης του τὸν εἶχε συστήσει στενὰ, ὡς συγγενῆ του· καλὸς καὶ ἄξιος νέος· μορφὴ ἀγγέλου καὶ καρδία χρυσῆ.

— Τὸ βέβαιον εἶναι, φίλτατε Μοὺρφ, ὅτι, ἂν ὁ νεάζων πρίγκιψ Ἐῤῥῖκος χαίρῃ τὴν εἴσοδον τῆς μεγαλοδουκικῆς μονῆς τῆς ἁγίας Ἑρμενεγίλδης, ὅπου εἶναι ἡ θεία του ἡγουμένισσα.... αἱ ταλαίπωροι μοναχαί....

— Ἄ! ἄ! βαρόνε!...

— Τὸ ἔχουν, βλέπεις, τὰ Παρίσια... ὁ κατηραμένος ἀὴρ αὐτοῦ τοῦ τόπου... Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ σπουδαῖα· Νὰ περιμένω τὴν Β. Α. Υ. νὰ ἐξυπνήσῃ, διὰ νὰ τῇ διακοινώσω τὰς ὁποίας φέρω πληροφορίας;

— Ὄχι, ἀκριβέ μου βαρόνε· δὲν εἶναι ἀνάγκη... Ἡ ὑψηλότης του διέταξε νὰ μὴ τὸν ἐξυπνήσωσι πρὸ τῶν δύο ἢ τριῶν ὡρῶν μετὰ μεσημβρίαν· ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκπέμψητε τὰς ἐπιστολὰς ταύτας σήμερον τὸ πρωΐ, δι' ἰδιαιτέρου ταχυδρόμου, ὥστε νὰ μὴ προσμένωμεν ἕως τὴν δευτέραν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ τακτικοῦ. Τὰς πληροφορίας σας μοὶ τὰς ἐμπιστεύεσθε, κ' ἐγὼ τὰς διαβιβάζω πρὸς τὴν ὑψηλότητά του, ὁπόταν ἐξυπνήσῃ· τοιαύτην διαταγὴν ἔδωκε...

— Πολὺ καλά! κολακεύομαι, ὅτι ἡ Β. Α. Υ. θέλει εὐχαριστηθῆ ἐκ τῶν ὅσων ἔχω νὰ τῇ διακοινώσω... Ἀλλὰ, φίλτατε Μοὺρφ, ἐλπίζω, ὅτι ἡ ἐκπομπὴ τοῦ ἐκτάκτου ταχυδρόμου τούτου δὲν ἔχει τι ἀπευκταῖον... Αἱ τελευταῖαι ἐπιστολαὶ τὰς ὁποίας ἠξιώθην τῆς τιμῆς νὰ ἐγχειρίσω πρὸς τὴν Β. Α. Υ....

— Ἀνήγγελλον, ὅτι τὰ πάντα *ἐκεῖ κάτω* ὥδευον κατ' εὐχήν· διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ἡ ὑψηλότης του σπεύδει νὰ ἐκφράσῃ ὅσον τάχιστα τὴν εὐαρέστησίν του πρὸς τὸν πρίγκιπα Δ'-Ἐρκάουσεν Ὀλδενζάαλ, πρόεδρον τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκπέμψητε ἕνα ταχυδρόμον σήμερον τὸ πρωΐ.

— Τοιοῦτον πάντοτε ὑπῆρξε τὸ σύστημα τῆς Β. Α. Υ.· ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιτιμήσῃ, δὲν ἤθελε σπεύδει τόσον.

— Ἐδῶ δέ; ἀκριβέ μου βαρόνε, νέον οὐδέν; δὲν ἀκούεται τίποτε; Τὰ ἡμέτερα ἀπόκρυφα;...

— Ἀγνοοῦνται ὁλοτελῶς. Ἀφ' ὅτου ἦλθεν εἰς Παρισίους ἡ ὑψηλότης του, ἐπειδὴ ἐσυνείθισαν νὰ μὴ τὸν βλέπουν, εἰμὴ μόνον εἰς τοὺς ὀλίγους οἴκους ὅπου ἠθέλησε νὰ εἰσαχθῇ, νομίζουν ὅτι εἶναι μᾶλλον φιλέρημος, καὶ ὅτι συχνάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς ἐξοχὰς τῶν πέριξ. Ἐξαιρουμένης λοιπὸν τῆς κομήσσης Σάρας Μὰκ Γρηγορίου, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της, κἀνεὶς δὲν ἔχει εἴδησιν περὶ τῶν μεταμορφώσεων τῆς Β. Α. Υ.· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἔχουν συμφέρον νὰ προδώσωσι τὸ μυστήριον.

— Τί δυστύχημα! εἶπεν ὁ Μοὺρφ στενάζων· τί δυστύχημα· βαρόνε, νὰ ἦναι τὴν σήμερον χήρα ἡ κατάρατος αὐτὴ κόμησσα!

— Αὐτή, πότε εἶχε νυμφευθῇ τὸν Μὰκ Γρηγόριον; εἰς τὰ 1827, ἢ εἰς τὰ 28;

— Εἰς τὰ 1827, ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου κορασίου, τὸ ὁποῖον τώρα ἤθελεν εἶσθαι... δεκαεξαετές; δεκαεπταετές;... καὶ τὸ ὁποῖον ἡ ὑψηλότης του θρηνεῖ καθεκάστην.

— Πένθος τοσούτῳ μᾶλλον εὔλογον, ἐπειδὴ ἡ Β. Α. Υ. δὲν ἀπέκτησε κἀνὲν τέκνον ἀπὸ τοὺς νομίμους γάμους του.

— Ἰδοὺ διὰ ποίαν αἰτίαν, ἀκριβέ μου βαρόνε, ἡ ὑψηλότης του συνέλαβε τοσαύτην συμπάθειαν πρὸς τὴν πτωχὴν Κελαϊδήστραν, ἥτις ἔχει τὴν αὐτὴν ἡλικίαν τοῦ θυγατρίου τὸ ὁποῖον ἔχασε.

— Ὀλεθρία τύχη, τωόντι! ἡ κόμησσα Σάρα, τὴν ὁποίαν ἠλπίζαμεν ὅτι ἐξεφορτώθημεν πλέον διὰ παντὸς, νὰ χηρεύσῃ...καὶ πότε; ἓν ἥμισυ ἔτος ἀφοῦ ἐχήρευσε καὶ ἡ Β. Α. Υ., στερηθεὶς, μετά τινων ἐνιαυτῶν συμβίωσιν, τῆς ἐναρετωτέρας τῶν συζύγων! Ἀληθινὰ, ἡ κόμησσα πρέπει νὰ συμπεραίνῃ ἐκ τῆς διπλῆς χηρείας ταύτης, ὅτι ἔχει τὴν τύχην πολὺ βοηθόν...

— Δὲν βλέπετε; αἱ ἀπερίσκεπτοι ἐλπίδες της ἀνεγεννήθησαν ζωηρότεραι παρά ποτε! Αὐτὴ ἐντοσούτῳ γνωρίζει, ὅτι ἡ ὑψηλότης του τὴν ἀποστρέφεται εἰς ἄκρον, καὶ δικαίως. Δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ προξενήσασα τὸν θάνατον τῆς θυγατρός του ἀπὸ τὴν ἀδιαφορίαν της; Δὲν ἔγινεν αὐτὴ ἡ αἰτία τοῦ...Ἄ! βαρόνε, ἐπρόσθεσεν ὁ Μοὺρφ, ἀποσιωπήσας τὸ ὑπόλοιπον τῆς φράσεώς του· ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἀπαισία γυνή... Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ μὴ μᾶς φέρῃ πάλιν νέα δυστυχήματα...

— Ἀλλὰ τὴν σήμερον, αἱ βλέψεις τῆς κομήσσης Σάρας εἶναι διόλου μάταιαι· ὁ θάνατος τῆς μικρᾶς ἐκείνης κόρης συνέτριψε καὶ τὸν τελευταῖον δεσμὸν, ὅστις ἥνωνε τὴν ὑψηλότητά του μετ' αὐτῆς· εἶναι τρελλὴ ἂν ἐπιμένῃ εἰς τὰς ἐλπίδας της...

— Ναὶ, εἶναι τρελλὴ, ἀλλ' ἐπικίνδυνος τρελλή... Ἐξεύρετε, ὅτι ὁ ἀδελφός της συμμερίζεται τὴν δοξομανίαν καὶ ἰσχυρογνωμοσύνην της; μολονότι, οἱ εὐλογημένοι, ἔπρεπε νὰ στοχασθοῦν, ὅτι τὴν σήμερον

πλέον, δὲν τοὺς ἀπέμεινε κάμμία ἀπὸ τὰς ἐλπίδας... τὰς ὁποίας ἔτρεφαν πρὸ δεκαοκτὼ ἐτῶν!

— Ἐνθυμηθῆτε πόσα δυστυχήματα μᾶς ἐπροξένησε τότε καὶ ὁ ἀναθεματισμένος ἐκεῖνος Πολυδώρης, μὲ τὴν παράνομόν του συνέργειαν!

— Ἀληθινά!... δὲν μὲ λέγετε περὶ τοῦ ἀχρείου αὐτοῦ ὑποκειμένου...; Ἤκουσα, ὅτι εὑρίσκεται ἐδῶ, εἰς Παρισίους, πρὸ ἑνὸς ἢ δύο ἐτῶν, εἰς ἐσχάτην ἀναμφιβόλως ἔνδειαν· μετέρχεται ἴσως καταχθόνιόν τι ἐπάγγελμα.

— Ποῦ κατήντησεν! ἄνθρωπος μὲ τόσας γνώσεις, μὲ τόσον πνεῦμα!

— Ναὶ, ἀλλὰ καὶ μὲ τόσην κακίαν!... Ὁ Θεὸς μὴ δώσῃ νὰ συναντήσῃ πάλιν τὴν κόμησσαν! ἡ ἕνωσις τῶν δύο τούτων διεστραμμένων ψυχῶν ἤθελεν εἶσθαι ἀπαισία... Καὶ κρατεῖτε λοιπὸν, κύριε βαρόνε, τὰς πληροφορίας ἐκείνας;

— Ἰδοὺ αὐταί· εἶπεν ὁ βαρόνος, ἐξάγων ἐκ τοῦ κόλπου του ἓν χειρόγραφον· ἀναφέρονται εἰς τὴν γέννησιν τῆς κόρης, ἥτις καλεῖται *Κελαϊδήστρα*, καὶ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν κατοικίαν τοῦ *Φραγκίσκου Γερμανοῦ*, υἱοῦ τοῦ *Δασκάλου*.

— Ἀγαπᾶτε νὰ μοὶ ἀναγνώσητε τὰ ὑπομνήματα ταῦτα, ἀκριβέ μου Δὲ-Γράουν; ἐπειδὴ, γνωρίζω τοὺς σκοποὺς τῆς ὑψηλότητός του... καὶ θέλω σᾶς εἰπεῖ, ἂν αὐταὶ αἱ πληροφορίαι ἀρκοῦν...Μένετε πάντοτε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ πράκτορός σας;

— Δὲν ἐξεύρετε πόσον πολύτιμος ἄνθρωπος εἶναι! εὔστοχος, πολυπράγμων, ἐχέμυθος!... Πολλάκις ἀναγκάζομαι νὰ μετριάζω μάλιστα τὸν ζῆλόν του·... γνωρίζετε, ὅτι εἶναι πράγματά τινα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Β. Α. Υ. ἐπιθυμεῖ νὰ ἐμβατεύσῃ μόνος, καὶ ὄχι ἄλλος τις.

— Καὶ ἀγνοεῖ πάντοτε, τί συμφέρον ἔχει ἡ ὑψηλότης του;

— Ὁλωσδιόλου... Ἡ διπλωματική μου θέσις χρησιμεύει ὡς ἀξιόλογος πρόφασις εἰς τὰς ἐξερευνήσεις τὰς ὁποίας τὸν ἐπιφορτίζω νὰ κάμνῃ. Ὁ Βαδινότης (οὕτως ὀνομάζεται ὁ ἄνθρωπός μας) εὑρίσκει χώραν παντοῦ. Αὐτὸς ἦτο δικογράφος (avoué), ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ τὸ ὑπουργεῖόν του, ἐπειδὴ κατεχράσθη τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ δημοσίου· ἐν τοσούτῳ διετήρησε γνῶσιν ἀκριβῆ τῆς περιουσίας καὶ καταστάσεως τῶν πάλαι ποτὲ πελατῶν του· γνωρίζει πολλὰ μυστικὰ, ἐπὶ τῶν ὁποίων αἰσχροκερδεῖ, καὶ τὸ καυχᾶται ἀναιδῶς. Δύο τρεῖς φορὰς ἐπλούτησε καὶ πάλιν ἠφανίσθη· ἐγνωσμένος παρ' ὅλων, ὡς ἐπιχειρηματίας, ἀναγκάζεται νὰ κερδαίνῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον προσφεύγων εἰς ἀθεμιτουργίας, πάντοτε νέας· ὁμοιάζει τὸν Φίγαρον [1] τοῦ μελοδράματος. Εἶναι περίεργον νὰ τὸν ἀκούῃ κανείς· ὅταν βλέπῃ τὸ συμφέρον του, ἀφοσιοῦται ψυχῇ καὶ σώματι εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὸν πληρώνει. Δὲν μὲ φαίνεται νὰ μᾶς ἀπατᾷ· μολοντοῦτο, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ γνωρίζῃ, ἐγὼ πάντοτε ἐπιτηρῶ τὰ διαβήματά του.

[1] Πρόσωπον ἔκδοτον εἰς σκευωρίας αἰσχρὰς, τὸ ὁποῖον ἀπεθανάτισεν ἡ μουσικὴ τοῦ Ῥοσσίνη, εἰς τὸ μελόδραμα Κουρεὺς τῆς Σιβύλλης (Barbiere di Sivilia).

—Παρετήρησα, καὶ αἱ πληροφορίαι τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε μᾶς ἔδωκεν ἦσαν πολλὰ ἀκριβεῖς.

—Ὢ! ἔχει τρόπον... νομίζει τις ὅτ' εἶναι ὁ τιμιώτερος τῶν ἀνθρώπων· καὶ, σὲ βεβαιῶ, φίλτατε Μοὺρφ, ὁ Βαδινότης εἶναι αὐτόχρημα ὁ ἀλλόκοτος τύπος τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων ὑπάρξεων, τὰς ὁποίας μόνον εἰς Παρισίους ἀπαντᾷ τις· πολὺ ἤθελε διασκεδάσει ἡ Β. Α. Υ. ἂν ἐλάμβανέ ποτε χρείαν νὰ τὸν ἤκουε προσωπικῶς.

—Στοχάζεσθε ν' αὐξήσωμεν τὸν μισθόν του;

—Πεντακόσια φράγκα κατὰ μῆνα, καὶ τὰ ἔκτακτα ἔξοδά του... τὰ ὁποῖα καταντοῦν ἄλλα τόσα σχεδὸν, εἶναι, νομίζω, ἀρκετά· φαίνεται ὑπερευχαριστημένος· κατόπιν βλέπομεν.

—Καὶ δὲν ἔχει κάμμίαν συστολὴν διὰ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον πράττει;

—Αὐτὸς συστολήν; κομπάζει μάλιστα. Νὰ τὸν ἴδῆτε, ὁσάκις μὲ φέρει ἔκθεσίν τινα, μὲ τί σχῆμα ἐπίσημον, μὲ τί ἀέρα διπλωματικὸν παρουσιάζεται! Φαίνεται ὡς νὰ πιστεύῃ, ὁ *ἀπλάκωτος*, ὅτι πρόκειται περὶ κυβερνητικῶν πραγμάτων· καὶ θαυμάζει πόσον μυστηριώδεις σχέσεις ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων καὶ τῆς μηχανῆς τοῦ κυβερνᾷν. Ναί· ἐνίοτε λαμβάνει τὴν αὐθάδειαν νὰ μὲ λέγῃ· «Εἰς τὴν κυβέρνησιν ἑνὸς κράτους, πόσαι ὑπάρχουν συμπλοκαὶ, ἄγνωστοι εἰς τοὺς χυδαίους!... Τίς, κύριε βαρόνε, ἤθελέ ποτε συμπεράνει, ὅτι τὰ ὑπομνήματα, ἅτινα σᾶς χορηγῶ, συμβάλλουσιν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν πολιτικὴν ὅλης τῆς Εὐρώπης!»

—Βλέπεις, ἀκριβέ μου Δὲ-Γράουν, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ καθάρματα προσπαθοῦν νὰ παραγνωρίζωσι τὴν χαμέρπειάν των. Τοῦτο εἶναι κολακευτικὸν πρὸς τοὺς τιμίους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὰ ὑπομνήματα; νὰ ἰδοῦμεν....

—Ἰδού· συνετάχθησαν ὅλα σχεδὸν κατὰ τὰς ἐκθέσεις τοῦ Βαδινότη.

—Σᾶς ἀκούω.

Καὶ ὁ βαρόνος Δὲ-Γράουν ἀνέγνω τὰ ἐφεξῆς·

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Ἀφορῶν τὴν Μαριάνθην.

Πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1827, ἄνθρωπός τις ὀνόματι Πέτρος Τουρνεμίνης, τὰ νῦν δεσμώτης εἰς τὸ κάτεργον τοῦ Ῥοχεφορτίου διὰ πλαστογραφίαν, ἐπρότεινεν εἰς γυναῖκάτινα, Γερβασίαν τοὔνομα, μετονομαζομένην δὲ ἡ Κουκκουβάϊα, ν' ἀναδεχθῇ διὰ παντὸς πενταετῆ, ἢ ἑξαετῆ τινα κόρην, λαμβάνουσα δι' ἀντιμισθίαν, ἅπαξ μόνον, τὴν ποσότητα φράγκων 1,000.

Τῆς συμφωνίας τελεσθείσης, τὸ παιδίον ἔμεινεν εἰς τὴν κατοχὴν τῆς γυναικὸς ταύτης δύο ἔτη· εἰς τὴν λῆξιν τῶν ὁποίων ἔφυγε, διὰ νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὰ πάνδεινα, ἅτινα ὑπέφερεν εἰς τὰς χεῖράς της. Μετὰ παρέλευσιν ἱκανῶν ἐνιαυτῶν, ἡ Κουκκουβάϊα ἀπήντησε τὴν ἰδίαν κόρην, κατὰ πρώτην φορὰν, εἰς ἓν καπηλεῖον τῆς Παλαιᾶς Χώρας, πρὸ ἓξ περίπου ἑβδομάδων. Ἡ ἤδη ἔφηβος κόρη αὕτη ἔφερε τότε τὸ ἐπώνυμον Κελαϊδήστρα.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς συναντήσεως ταύτης, ὁ προειρημένος Τουρνεμίνης, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε γνωρισθῇ ὁ Δάσκαλος εἰς τὸ κάτεργον τοῦ Ῥοχεφορτίου, διεβίβασεν εἰς τὸν Κοκκινοχέρην (μυστηριώδη καὶ κοινὸν ἀνταποκριτὴν τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ κα-

τέργου βαράθρων) ἐπιστολὴν ἥτις διελάμβανε λεπτομερῶς τὰ κατὰ τὴν κόρην τὴν ἐμπιστευθεῖσαν εἰς τὰς χεῖρας τῆς γυναικὸς Γερβασίας, μετονομαζομένης ἡ Κουκκουβάϊα.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καὶ ἐκ τῶν ὁμολογιῶν τῆς ἰδίας Κουκκουβάϊας ἐξάγεται, ὅτι, κατὰ τὸ 1827, γυνή τις ὀνόματι Σεραφίνα, ἐκπληροῦσα χρέη οἰκονόμου εἰς τὸν οἶκον ἑνὸς συμβολαιογράφου, Ἰακώβου Φεράνδου, ἐπεφόρτισε τὸν Τουρνεμίνην νὰ τῇς εὕρῃ γυναῖκά τινα, ἥτις ν' ἀναδεχθῇ, ἀντὶ τῆς ἀμοιβῆς 1,000 φράγκων, ἓν παιδίον πενταετὲς ἢ ἑξαετές, τὸ ὁποῖον ἤθελον οἱ γονεῖς του ν' ἀποῤῥίψωσιν, ὡς προείρηται. Ἡ Κουκκουβάϊα ἐδέχθη τὴν πρότασιν.

Ὅλα ταῦτα διεκοίνωσε μετὰ καιρὸν ὁ Τούρνεμίνης εἰς τὸν Κοκκινοχέρην, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐκφοβήσῃ τὴν Σεραφίναν διὰ τρίτου προσώπου, ὅτι κινδυνεύει νὰ διακωδωνισθῇ ἡ λησμονηθεῖσα ἤδη ἀξιόποινος πρᾶξίς της, καὶ οὕτω νὰ τῇ ἀφαιρέσῃ καὶ ἄλλα χρήματα. Ἔλεγε δὲ ὁ Τουρνεμίνης, ὅτι αὕτη ἡ Σεραφίνα ἦτο ἐντολοδόχος ἄλλων ὑποκειμένων, ἀγνώστων.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐνεπιστεύθη ὁ Κοκκινοχέρης εἰς τὴν Κουκκουβάϊαν, γυναῖκα πρό τινος καιροῦ συμπράττουσαν εἰς τὰ κακουργήματα τοῦ Δασκάλου· ὅθεν εἰκάζεται, πῶς ὁ λῃστὴς οὗτος εἶχε γνῶσιν ὅλων αὐτῶν τῶν πραγμάτων, καὶ πῶς, ὁπόταν ἀπήντησε τὴν Κελαϊδήστραν εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦ Ἄσπρου Κουνελιοῦ, ἡ Κουκκουβάϊα, διὰ νὰ βασανίσῃ τὴν Μαριάνθην, τὴν εἶπεν, ὅτι ἔμαθε μὲν τοὺς γονεῖς της, δὲν θέλει ὅμως τοὺς φανερώσει πώποτε εἰς αὐτήν.

Ἐπρόκειτο λοιπὸν νὰ ἐξετασθῇ, ἂν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Τουρνεμίνη, ἥτις διελάμβανε περὶ τῆς κόρης τῆς ἐγχειρισθείσης εἰς τὴν Κουκκουβάϊαν κατὰ καιρόν, ἔλεγεν ἀλήθειαν.

Ἔγιναν ἔρευναι περὶ τῆς Σεραφίνης, καὶ περὶ τοῦ συμβολαιογράφου [1] Ἰακώβου Φεράνδου· ἀμφότεροι ὑπάρχουσιν· ὁ συμβολαιογράφος κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Σεντιέρου, ἀριθμὸν 41· ἔχει φήμην σώφρονος καὶ εὐλαβεστάτου ἀνθρώπου· τοὐλάχιστον, ποτὲ δὲν λείπει ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν· τοσαύτη δὲ βασιλεύει εὐταξία εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποθέσεων ὅσαι τὸν ἀνατίθενται, ὥστε τὴν περὶ τοῦτο δραστηριότητά του ἀποκαλοῦν σκληρότητα· τὸ κατάστημά του χαίρει ὑπόληψιν ἀπὸ τὰς πλέον διασήμους· ζῇ μὲ φειδωλίαν ἥτις πλησιάζει τὴν φιλαργυρίαν· ἔχει πάντοτε τὴν κυρίαν Σεραφίναν οἰκονόμον τοῦ οἴκου του. Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος, καίτοι πάμπτωχος καθ' ὃν καιρὸν ἠγόρασε τὸ ὑπουργεῖόν του, κατέθεσεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀγορὰν 350,000 φράγκων. Μέρος τῶν χρημάτων τούτων ἐχορήγησεν εἰς αὐτὸν ὁ κύριος Κάρολος Ῥοβέρτης, ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τῆς ἐθνοφυλακῆς τῶν Παρισίων, νέος εὐειδέστατος καὶ περισπούδαστος εἰς τὰς συναναστροφὰς τῶν μὲ τοὺς ὁποίους σχετίζεται. Φιλοκατήγοροί τινες βεβαιοῦσιν, ὅτι ὁ μνησθεὶς συμβολαιογράφος ἔχει τὴν σήμερον τοὺς τρόπους νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη τοῦ ὑπουργείου του, κατὰ συνέπειαν κερδοσκοπικῶν τινων ἐπιχειρήσεων, τὰς ὁποίας ἔκαμε μετὰ τοῦ κυρίου Καρόλου Ῥοβέρτη, καὶ τὰς ὁποίας ἐστεφάνωσεν ἡ ἐπιτυχία· μολαταῦτα, τόσον ἐστερεώθη ἡ ὑπόληψις τοῦ Φεράνδου, ὥστε ὅλοι ὁμοφώνως χαρακτηρίζουσι τὰς φήμας ταύτας ὡς σπερμολογίας ἀνθρώπων κακοζήλων. Φανερὸν λοιπόν, ὅτι ἡ κυρία Σεραφίνα, οἰκονόμος τοῦ ἁγίου αὐτοῦ ἀνθρώπου, εἶναι εἰς θέσιν νὰ χορηγήσῃ πολυτίμους διασαφήσεις ἐπὶ τῆς καταγωγῆς τῆς Κελαϊδήστρας.

— Θαῦμα! φίλτατε βαρόνε· εἶπεν ὁ Μούρφ. Αἱ ὁμολογίαι αὐτοῦ τοῦ Τουρνεμίνη δὲν φαίνονται πάντῃ ἀπίθανοι. Ἴσως δι' αὐτοῦ τοῦ συμβολαιογράφου δυνηθῶμεν ν' ἀνακαλύψωμεν τοὺς γονεῖς τοῦ δυστυχοῦς κορασίου. Ἔχετε τώρα καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δασκάλου ἐπίσης καλὰς πληροφορίας;

— Ἴσως ὄχι τόσον ἀκριβεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ εἶναι ἀρκετὰ εὐχάριστοι.

— Αὐτὸς τῳόντι ὁ Βαδινότης σας εἶναι θησαυρός!

[1] Συμβολαιογράφος λέγεται δημόσιός τις ὑπάλληλος συντάττων πᾶσαν πρᾶξιν καὶ συμβόλαιον, ἤτοι συμφωνητικόν, ἔχον χρείαν χαρακτῆρος αὐθεντικοῦ. Οὗτος ἐπικυροῖ τὰς χρονολογίας, φυλάττει τὰ πρωτότυπα, καὶ δίδει ἀντίγραφα ἢ ἀποσπάσματα εἰς τὰ συμβαλλόμενα μέρη. Τοὺς συμβολαιογράφους διορίζει ὁ βασιλεύς· δὲν δύνανται δὲ

— Παρατηρεῖτε, ὅτι κύριον ἐλατήριον τούτων ὅλων εἶναι ὁ Κοκκινοχέρης. Ὁ Βαδινότης, ὅστις πρέπει νὰ ἔχῃ σχέσεις μετὰ τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων, μᾶς τὸν εἶχε παραστήσει ὡς τὸ μόνον μέσον πολλῶν *κατεργάρηδων*. Ἐνθυμεῖσθε, ὅταν ἡ Β. Α. Υ. ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς κυρίας Γεωργίας Δουρεσνήλου, τῆς συζύγου τοῦ ἀνθρωπομόρφου ἐκείνου τέρατος, τοῦ Δασκάλου;... ἔκτοτε ὁ Βαδινότης μᾶς τὸν ἀνέφερε.

— Ναί, τὸ ἐνθυμοῦμαι. Αὐτὸν τὸν Κοκκινοχέρην ἀναζητῶν, ἡ ὑψηλότης του, εἰς τὴν Παλαιὰν Χώραν, ὁδὸν Φάβας, ἀρ. 13, ἀπήντησε τὸν Μαχαιροβγάλτην καὶ τὴν Κελαϊδήστραν. Ἡ Β. Α. Υ. τότε, δράξας τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τ' ἀποτρόπαια ἐκεῖνα καταγώγια, ἴσως ἀνακαλύψῃ δυστυχῆ τινα καὶ τὸν ἀνασπάσῃ ἐκ τοῦ βορβόρου... Ἡ προαίσθησίς του δὲν τὸν ἠπάτησε· μολοντοῦτο διέτρεξε κινδύνους, τόσον μεγάλους!...

— Κινδύνους τοὺς ὁποίους γενναίως συνεμερίσθητε, φίλτατε Μούρφ.

— Ἀμὴ διατί ἄλλο μὲ διώρισεν ἡ Β. Α. Υ. *χαρβουνάρην* Αὐτῆς *εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν;* ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ εὐπατρίδης.

— Ἀναμφιβόλως, ἀτρόμητε ὑπασπιστά, ἀναμφιβόλως...ἡ γενναιότης καὶ ἀφοσίωσίς σας εἶναι ἐκ τῶν ἀναμφισβητήτων. Ἐξακολουθῶ λοιπὸν τὴν ἔκθεσίν μου... Ἰδοὺ τὸ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Ἀφορῶν τὸν Φραγκῖσκον Γερμανὸν,

Υἱὸν τῆς κυρίας Γεωργίας καὶ τοῦ Δασκάλου, τοῦ ἄλλως Δουρεσνήλου.

Πρὸ ὀκτὼ περίπου μηνῶν, νέος τις, ὀνόματι Φραγκῖσκος Γερμανὸς, ἀφίχθη εἰς Παρισίους ἀπὸ τὴν πόλιν Νάντεις, ὅπου διετέλει πλησίον τῶν τραπεζιτῶν Νοὲλ καὶ συντροφίας.

Ἐκ τῶν ὁμολογιῶν τοῦ Δασκάλου καὶ ἐκ διαφόρων ἐπιστολῶν αἵτινες εὑρέθησαν ἐπ' αὐτοῦ ἐξάγεται, ὅτι ὁ κακοῦργος εἰς τὸν ὁποῖον παρέδωκε τὸν υἱόν του διὰ νὰ διαφθείρῃ τὰ ἤθη του, καὶ οὕτω νὰ τὸν μεταχειρισθῶσι μίαν ἡμέραν ὄργανον παρανόμων ἐπιχειρήσεων, ἐξεμυστηρεύθη εἰς τὸν νέον τὴν καταχθόνιον αὐτὴν σκευωρίαν, προτείνων αὐτῷ νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς ἀπόπειράν τινα πλαστογραφίας καὶ κλοπῆς, τὴν ὁποίαν ἐμελέτων νὰ πράξωσιν ἐντὸς τοῦ καταστήματος Νοὲλ καὶ συντροφίας, ὅπου διετέλει ὁ Φραγκῖσκος Γερμανός.

Ὁ νέος ἀπεποιήθη τὴν αἰσχρὰν πρότασιν ταύτην μὲ ἀγανάκτησιν· μὴ θέλων ὅμως νὰ προδώσῃ τὸν ἄνθρωπον ὅστις τὸν ἀνέθρεψεν, ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κύριόν του ἀνυπόγραφον, τὸν ἀνήγγειλε τὰ περὶ τῆς σκευωρίας, καὶ ἀνεχώρησε κρυφίως ἀπὸ Νάντεις, διὰ νὰ φύγῃ τοιουτοτρόπως τὴν καταδίωξιν τῶν ἐπιχειρησάντων νὰ τὸν καταστήσωσιν ὄργανόν των καὶ συνένοχον.

Μαθόντες τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Γερμανοῦ οἱ οὐτιδανοὶ οὗτοι, ἔσπευσαν εἰς Παρισί-

νὰ μετέλθωσι τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο, εἰμὴ ἀφοῦ δώσωσιν ὅρκον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς διαμονῆς των, καὶ ἀποδείξωσιν ὅτι παρακατέθεσαν τὴν ἀπαιτουμένην χρηματικὴν καταβολὴν, ὡς ἐγγύησιν· τὸ ποσὸν τῆς καταβολῆς ταύτης διαφέρει κατὰ τοὺς τόπους. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι βαθύπλουτοι καὶ γίνονται ἁδραὶ ἐπιχειρήσεις, τὸ συμβολαιογραφικὸν στάδιον χαίρει μεγίστην ὑπόληψιν, καὶ οἱ συμβολαιογράφοι εἶναι εἰς τὰς οἰκογενείας εἶδος οἰκονομικῶν συμβούλων καὶ πνευματικῶν· ὅθεν ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσι μεγάλα συστατικὰ τιμιότητος καὶ εὐθύτητος. Πολλάκις ἐμπιστεύονται εἰς χεῖρας των ὁλόκληροι καταστάσεις. Σ. τ. Μ.

ους, όπου εὑρόντες τὸν Κοκκινοχέρη, καὶ συσκεφθέντες μετ' αὐτοῦ, ἐκινήθησαν εἰς καταδίωξιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Δασκάλου, κακοὺς βέβαια τρέφοντες σκοποὺς ἐναντίον τοῦ νέου, ἐπειδὴ αὐτὸς ἐγνώριζεν ἤδη τὰ μυστήριά των. Μετὰ μακρὰς καὶ παντοίας ἐξερευνήσεις ἀνεκάλυψαν τὸ κατάλυμά του· ἀλλ' ὁ Γερμανὸς, ὅστις πρό τινων ἡμερῶν εἶχεν ἀπαντήσει καθ' ὁδὸν ἐκεῖνον ὅστις ἐπειράθη νὰ τὸν διαφθείρῃ, ἤλλαξεν ἀμέσως κατοικίαν, μαντεύων τὸ αἴτιον τὸ ὁποῖον ὡδήγει αὐτὸν εἰς Παρισίους. Διέφυγε λοιπὸν καὶ δεύτερον τοὺς διώκτας του ὁ υἱὸς τοῦ Δασκάλου.

Πρὸ ἑνὸς πλὴν καὶ ἡμίσεως περίπου μηνὸς, ἔμαθον οὗτοι ὅτι ἐκατοίκει εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου, ἀρ. 17· καὶ ἑσπέραν τινὰ, ἐνῷ εἰσήρχετο εἰς τὸν οἶκόν του, ὀλίγον ἔλειψε νὰ γίνῃ θῦμα μιᾶς ἐνέδρας. (τοῦτο ὁ Δάσκαλος δὲν τὸ εἶπεν εἰς τὴν Β. Α. Υ.)

Ὁ Γερμανὸς ἐνόησεν ἀμέσως πόθεν ἤρχετο ἡ προσβολή· ἀφῆκε τὴν ὁδὸν Τέμπλου, καὶ ἔχασαν ἐκ νέου τὴν κατοικίαν του. Κατ' αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἔλαβε καὶ ὁ Δάσκαλος τὰ ἐπίχειρα τῶν ἐγκλημάτων του, καθὼς ἐπανελήφθησαν καὶ αἱ κατὰ διαταγὴν τῆς Β. Α. Υ. ἐξερευνήσεις. Ἰδοὺ δὲ τὸ ἐξαγόμενον·

Ὁ Φραγκῖσκος Γερμανὸς ἐκατοίκησεν εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, ἀρ. 17 τρεῖς μῆνας περίπου· ὁ οἶκος οὗτος εἶναι εἰς ἄκρον περίεργος, διὰ τὰ παράδοξα ἤθη καὶ ἐπαγγέλματα τῶν κατοικούντων αὐτόν. Ὁ Γερμανὸς ἠγαπᾶτο ἀπὸ ὅλους, ἐπειδὴ ἦτο νέος φαιδρὸς, ὑπηρετικὸς πρὸς τὸν καθένα καὶ εἰλικρινής. Μολονότι ἐφαίνετο ὅτι ἔζη ἀπὸ μισθὸν ἢ σιτηρέσιόν τι μετριώτατον, συνέτρεχε μὲ πολλὴν προθυμίαν οἰκογένειάν τινα πενήτων, κατοικοῦσαν μεταξὺ τῆς ἀνωτάτης ὀροφῆς καὶ τῶν κεραμιδίων τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου οἴκου. Ματαίως ἐπροσπάθησαν εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου νὰ μάθωσι τὸ νέον τοῦ Φραγκίσκου Γερμανοῦ κατάλυμα καὶ τὸ ἐπάγγελμά του· ὑποθέτουν ὅτι διετέλει εἰς γραφεῖόν τι· ἐπειδὴ, τὸ πρωῒ ἐξερχόμενος ἐπέστρεφε τὸ ἑσπέρας, εἰς τὰς δέκα ὥρας. Μία μόνη νέα, κρατοῦσα καὶ αὐτὴ δι' ἐνοικίου ἓν δωμάτιον εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, πρέπει νὰ γνωρίζῃ ποῦ κατοικεῖ τὴν σήμερον ὁ Γερμανὸς, ἐπειδὴ εἶχε στενὴν φιλίαν μετ' αὐτοῦ· αὕτη δὲ εἶναι εὐειδής τις ῥάπτρια, ὀνομαζομένη Γελασίνα... Ὁ θάλαμός της ἦτο σύνεγγυς τοῦ θαλάμου, ὅπου ἐκατοίκει ὁ Γερμανός· ὁ δὲ θάλαμος τοῦ Γερμανοῦ ἔμεινεν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του κενὸς καὶ πρὸς ἐνοίκιον. Αἱ προσώτεραι πληροφορίαι ἐλήφθησαν ὑπὸ τὴν πρόφασιν τῆς ἐνοικιάσεως τοῦ εἰρημένου θαλάμου....

—Γελασίνα; λέγει αἰφνιδίως ὁ Μοὺρφ, ὅστις πρό τινων στιγμῶν ἐφαίνετο σύννους· Γελασίνα; ἐγὼ τὸ γνωρίζω αὐτὸ τὸ ὄνομα!

—Πῶς, *σὶρ* Ουάλτερ Μοὺρφ! ἐπέφερεν ὁ βαρόνος γελῶν· πῶς, γηραιὲ καὶ ἀξιοσέβαστε πατριάρχα! ἔχετε καὶ ὑμεῖς γνωριμίας κορῶν τοιούτων; καὶ τόσον στενὰς μάλιστα, ὥστε σᾶς ἀφῆκαν εἰς τὴν μνήμην ἐντύπωσιν! Ἐντροπή!... ἐντροπή!...

—Ἀδελφὲ βαρόνε, τί νὰ σὲ εἰπῶ! ἡ ὑψηλότης του ἔγινεν αἰτία νὰ λάβω *γνωριμίας*, τοσοῦτον ἀλλοκότους, ὥστε αὐτὴ δὲν σημαίνει τίποτε, παραβαλλομένη μὲ ἄλλας. Ἀλλὰ σταθῆτε, σᾶς παρακαλῶ...Ναὶ, τώρα ἐνθυμοῦμαι καλά· ὅταν ἡ ὑψηλότης του μοὶ ἐδιηγήθη τὴν ἱστορίαν τῆς Κελαϊδήστρας, δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ γελάσω εἰς τὸ παράδοξον αὐτὸ ὄνομα· *Γελασίνα*· ἦτο, μὲ φαίνεται, μία φίλη τῆς Μαριάνθης, εἰς τὴν φυλακήν.

—Ἐντοσούτῳ, ἡ κυρία Γελασίνα δύναται σήμερον νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ τὰ μέγιστα. Ἂς τελειώσω τὴν ἔκθεσίν μου·

Ἴσως ἤθελεν ἀποβῆ καλὸν νὰ ἐνοικιάζετο ὁ εὔκαιρος θάλαμος τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου. Δὲν ὑπῆρχε διαταγὴ νὰ προχωρήσῃ τις περαιτέρω εἰς τὰς ἐξερευνήσεις· καθόσον ὅμως εἰκάζεται ἀπὸ τινας λέξεις, διαφυγούσας τὰ χείλη τῆς θυρωροῦ τοῦ οἴκου τούτου, ὄχι μόνον δύναται νὰ ἀρυσθῇ τις ἐντεῦθεν θετικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ υἱοῦ

τοῦ Δασκάλου, μέσον τῆς κυρίας Γελασίνης, ἀλλὰ καὶ ἡ Β. Α. Υ. ἤθελεν ἐκεῖ παρατηρήσει ἤθη, ἐπαγγέλματα, καὶ πρὸ πάντων ἔνδειαν, τῶν ὁποίων τὴν ὕπαρξιν πώποτε δὲν ἐφαντάσθη.

— Βλέπετε λοιπὸν, φίλτατε Μοὖρφ, εἶπεν ὁ κύριος Δὲ-Γράουν τελειώσας τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως, καὶ ἐγχειρίζων αὐτὴν εἰς τὸν εὐπατρίδην, ὅτι κατὰ τὰς ὁδηγίας ταύτας, τὰ μὲν ἴχνη τῶν γονέων τῆς Κελαϊδήστρας ὀφείλομεν νὰ ζητήσωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ συμβολαιογράφου Ἰακώβου Φεράνδου, περὶ δὲ τῆς ἐνεστώσης διαμονῆς τοῦ Φραγκίσκου Γερμανοῦ νὰ ἐρωτήσωμεν τὴν κυρίαν Γελασίναν. Μὲ φαίνεται, δὲν εἶναι ὀλίγον τὸ νὰ γνωρίζῃ τὶς ποῦ ν' ἀναζητήσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀναζητεῖ.

— Βέβαια, βέβαια· περιπλέον εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἡ ὑψηλότης του θέλει εὕρει ἄφθονον ὕλην παρατηρήσεων εἰς τὸν οἶκον περὶ οὗ ὁ λόγος. Ὅλα ταῦτα ἔχουσι καλῶς· ἀλλὰ δὲν ἐμάθετέ τι καὶ περὶ τοῦ μαρκεσίου Δ'-Ἀρβὶλλ;

— Ναί· τοὐλάχιστον, ὅσον περὶ τῆς χρηματικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἡ Β. Α. Υ. λανθάνεται. Ὁ Βαδινότης βεβαιοῖ, καὶ τὸν πιστεύω, ὅτι ἡ περιουσία τοῦ μαρκεσίου ἀνθεῖ τὴν σήμερον καὶ διαχειρίζεται φρονιμώτερα παρά ποτε.

— Ἡ ὑψηλότης του, ἀγνοῶν τὸ αἴτιον τῆς βαθυτάτης μελαγχολίας ἥτις κατατήκει τὸν Δ'-Ἀρβὶλλ, ὑπωπτεύθη μήπως ὁ μαρκέσιος πάσχει ἀπὸ ἀναργυρίαν, καὶ ἦτον ἕτοιμος, ἡ ὑψηλότης του, νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειάν του διά τινος τρόπου εὐγενοῦς, ὥστε νὰ μὴ πειραχθῇ τελείως ἡ φιλοτιμία τοῦ μαρκεσίου· γνωρίζετε πόσον ἡ Β. Α. Υ. εἶναι προσεκτικὸς εἰς τὰ τοιαῦτα... ἀλλ' ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ὡς ὑπέθετε, θέλει ἀναγκασθῇ νὰ παραιτήσῃ τὸ αἴνιγμα τοῦτο ἀδιάλυτον, καί τοι μὲ ἄκραν του λύπην· ἐπειδὴ, πρέπει νὰ ἐξεύρετε, τρέφει πρὸς τὸν κύριον Δ'-Ἀρβὶλλ ἀγάπην ἀπεριόριστον.

— Τὸ πιστεύω· ἡ Β. Α. Υ. δὲν ἠδυνήθη πώποτε νὰ λησμονήσῃ, πόσον ὁ πατὴρ Αὐτῆς ἔμεινεν ὑπόχρεως πρὸς τὸν πατέρα τοῦ μαρκεσίου. Γνωρίζετε βέβαια, φίλτατε Μοὖρφ, ὅτι κατὰ τὸ 1815, ὅτε ἀνεπλάττοντο αἱ ἡγεμονίαι τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, ὁ πατὴρ τῆς Β. Α. Υ. διέτρεχε μέγαν κίνδυνον τοῦ νὰ χάσῃ τὸ κράτος του, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ τὸ ἐξαλείψωσι καὶ συγχωνεύσωσι μὲ τ' ἄλλα, ἐξ αἰτίας τῆς πρὸς τὸν Ναπολέοντα ἐγνωσμένης συμπαθείας του. Ὁ μακαρίτης λοιπὸν γέρων, μαρκέσιος Δ'-Ἀρβὶλλ, συνέτρεξε μεγάλως κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν τὸν πατέρα τοῦ ἡγεμόνος μας, χάρις εἰς τὴν φιλίαν δι' ἧς τὸν ἐτίμα ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, φιλίαν ἀρξαμένην ἀπὸ τῆς μεταναστεύσεως τοῦ μαρκεσίου εἰς τὴν Ῥωσσίαν, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἔλαβεν ἰσχυρὰν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὰς διασκέψεις τῆς βασιλικῆς συνόδου, ἥτις ἐσυζήτει τὰ συμφέροντα τῶν ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας. Ἡ δὲ φιλία, τὴν ὁποίαν ἡ ὑψηλότης του τρέφει πρὸς τὸν Δ'-Ἀρβὶλλ, τὸν νέον,

ἤρχησεν ἀπὸ τοῦ 1815, ὅτε ὁ τότε βασιλεύων μέγας δοῦξ, πατὴρ Αὐτῆς, εἶχε πλησίον του τὸν γέροντα μαρκέσιον· οἱ υἱοὶ καὶ τῶν δύο ἦσαν τότε παιδία, ὅθεν συνεφιλιώθησαν καὶ αὐτὰ, ὡς τοὺς γονεῖς των.

—Ναὶ, καὶ διετήρησαν ἀμφότεροι τὰς γλυκυτάτας ἀναμνήσεις τοῦ εὐτυχοῦς ἐκείνου καιροῦ τῆς παιδικῆς ἡλικίας των· ἡ ὑψηλότης του μάλιστα, τόσην ἐφύλαξεν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν μνήμην τοῦ γέροντος Δ'-'Αρβὶλλ, ὅστις ὑπεστήριξε τὸν πατέρα του εἰς τὰς κρισίμους ἐκείνας περιστάσεις, ὥστε ἐπέβαλεν εἰς ἑαυτὸν τὸ χρέος, νὰ συντρέχῃ πᾶν μέλος τῆς οἰκογενείας του, ἔχον χρείαν προστασίας. Ἡ κυρία Γεωργία, ἀνεξαρτήτως τῶν δυστυχιῶν καὶ ἀρετῶν της, χρεωστεῖ εἰς τὴν μετὰ τῶν Δ'-'Αρβὶλλ συγγένειάν της τὰ ἀδιάκοπα τῆς ὑψηλότητός του εὐεργετήματα.

—Ἡ κυρία Γεωργία! ἡ σύζυγος τοῦ Δουρεσνῆλου! τοῦ κατεργάρη ὅστις μετωνομάσθη Δάσκαλος; ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος.

—Ναί·... ἡ μήτηρ τοῦ Φραγκίσκου Γερμανοῦ, τὸν ὁποῖον ἀναζητοῦμεν καὶ ἐλπίζω ἐπὶ τέλους ν' ἀνακαλύψωμεν...

—Εἶναι συγγενὴς τοῦ κυρίου Δ'-'Αρβίλλ;

—'Εξαδέλφη τῆς μητρός του καὶ στενὴ φίλη του. Ὁ γέρων μαρκέσιος ἔτρεφε πρὸς τὴν κυρίαν Γεωργίαν πολλὴν ἀγάπην.

—Καὶ πῶς συγκατένευσαν οἱ Δ'-'Αρβὶλλ νὰ συζευχθῇ αὐτὴ τὸν Δουρεσνῆλον· ἓν τέρας παρόμοιον;

—Ὁ πατὴρ τῆς δυστυχοῦς ταύτης γυναικὸς, κύριος Δὲ-Λάγνης, ἐπιμελητὴς 'Οξυτανίας(Languedoc) πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ κάτοχος πλουσίων ἰδιοκτησιῶν, εἶχε διαφύγει τὴν προγραφήν· ὅθεν, εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἡσυχίας, ἥτις διεδέχθη τὴν τρομερὰν ἐκείνην ἐποχὴν, ἐφρόντισε νὰ νυμφεύσῃ τὴν θυγατέρα του. Παρουσιάζεται λοιπὸν ὁ Δουρεσνῆλος· οὗτος κατήγετο ἀπὸ σημαντικὴν οἰκογένειαν, ἀντιπροσωπικήν· ἦτο πλούσιος· ἀλλ' ἐκάλυπτε μὲ ἄκραν ὑπουλότητα τὴν πλέον διεστραμμένην ψυχήν. Νυμφεύεται τὴν κόρην τοῦ Δὲ-Λάγνη. Δὲν ἐπέρασε καιρὸς πολὺς, καὶ ἡ ὑποκεκρυμμένη τοῦ ἀνθρώπου κακία ἔρχεται εἰς φῶς· φίλος τῆς σπατάλης, χαρτοπαίκτης ἀχαλίνωτος, ἔκδοτος εἰς τὴν χαμερπεστέραν κραιπάλην, κατεβρόχθισεν ἀμέσως εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον καὶ εἰς τὰς ἀσωτίας καὶ τὴν περιουσίαν του, καὶ τὴν τῆς γυναικός του. Ἀφοῦ δὲ κατήντησε νὰ πωληθῇ ὡς καὶ τὸ κτῆμα ὅπου ἡ κυρία Γεωργία ἐκατοίκει, ἡ δυστυχὴς γυνὴ, λαβοῦσα τὸν υἱόν της, ἐπῆγεν εἰς τῆς ἐξαδέλφης της, μαρκεσίας Δ'-'Αβρὶλλ, ἥτις τὴν ἠγάπα ὡς ἀδελφὴν, καὶ ἔμεινε πλησίον της. Ὁ Δουρεσνῆλος, ἐξ ἄλλου μέρους, ἀφανισμένος κατὰ κράτος, κατέφυγεν εἰς σκευωρίας· ἐζήτησε πόρον ζωῆς εἰς τὰ ἐγκλήματα· ἔγινε πλαστογράφος, ἔπειτα λῃστὴς, φονεὺς, κατεδικάσθη εἰς διὰ βίου κάτεργον, καὶ ἐπενόησε τὴν ἁρπαγὴν τοῦ υἱοῦ του ἐκ τῆς μητρικῆς ἀγκάλης, παραδίδων αὐτὸν εἰς ἕνα οὐτιδανὸν τοῦ εἴδους του... Τὰ ἐπίλοιπα, τὰ γνωρίζετε· ἡ κυρία Γεωργία, μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ συζύγου της, ἔφυγεν ἀπὸ τὸν

οἶκον τῆς ἐπικλήρου [1] μαρκεσίας Δ'-'Αρβὶλλ, χωρὶς νὰ εἴπῃ τὴν αἰτίαν· καὶ, διὰ νὰ κρύψῃ τὸ αἶσχός της, ἀφίχθη εἰς Παρισίους, ὅπου κατήντησε μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν ἔνδειαν, τὴν πλέον οἰκτράν. Ἤθελα καταντήσει εἰς μάκρος, ἂν σᾶς ἐδιηγούμην, κατὰ συνέπειαν ὁποίων περιστατικῶν ἔμαθεν ἡ ὑψηλότης του τὰς συμφορὰς τῆς ἀξιοτίμου ταύτης γυναικὸς, καὶ ὅτι συγγενεύει μετὰ τῶν Δ'-'Αρβὶλλ· ἀρκεῖ ὅτι γνωρίζετε πόσον γενναίως τὴν συνέτρεξε· τὴν ἐπῆρεν ἀπὸ τοὺς Παρισίους καὶ τὴν ἐσύστησεν εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Βουκεβὰλ, ὅπου τὴν σήμερον κατοικεῖ μετὰ τῆς Κελαϊδήστρας. Εἰς τὸ εἰρηνικὸν ἐκεῖνο ἀναχωρητήριον εὗρεν, ἂν ὄχι εὐδαιμονίαν, τοὐλάχιστον ἀνάπαυσιν, διότι, διευθύνουσα τὸ κτῆμα, διασκεδάζει τοὺς λυπηρούς της συλλογισμούς... Ἡ ὑψηλότης του ὅμως, καὶ διὰ νὰ μὴν ἐγγιχθῇ ἡ φιλοτιμία τῆς κυρίας Γεωργίας, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀγαπᾷ ποτὲ νὰ διαφημίζῃ τὰς εὐεργεσίας ὅσας πράττει, δὲν ἐφανέρωσεν εἰς τὸν μαρκέσιον Δ'-'Αρβὶλλ τὰ κατὰ τὴν συγγενῆ του.

—Τώρα καταλαμβάνω διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ ὑψηλότης του καταβάλλει τόσην προσπάθειαν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀξιοδακρύτου γυναικὸς ταύτης· ὑπάρχει διπλοῦν συμφέρον.

—Καὶ περιπλέον, βαρόνε, εἰκάζετε βέβαια, πόσην ἀγάπην πρέπει νὰ τρέφῃ ἡ Β. Α. Υ. πρὸς τὴν οἰκογένειαν ταύτην, καὶ πόσον ζωηρὰν αἰσθάνεται λύπην, θεωρῶν τὸν νέον μαρκέσιον τοσοῦτον μελαγχολικὸν, μολονότι δὲν βλέπει τὴν αἰτίαν.

—Τῳόντι· δὲν τὸν ἐλλείπει τίποτε· ὁ Μαρκέσιος Δ'-'Αρβὶλλ συγκατέχει ὅ,τι δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ· γένος, πλοῦτον, πνεῦμα, νεότητα· ἔχει μίαν σύζυγον εὐειδεστάτην· ὡραίαν καὶ καλὴν, ὅσον σώφρονα...

—Αὐτὸ εἶναι ἀληθέστατον· ἀλλ' ἡ ὑψηλότης του, ἀφοῦ ἐπροσπάθησε νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὸ αἴτιον τῆς βαθυτάτης μελαγχολίας τοῦ φίλου του, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι ἀδύνατον, ἐστράφη τότε πρὸς ἄλλους δυστυχεῖς. Ὁ Δ'-'Αρβὶλλ ἐντοσούτῳ ἐφάνη πολὺ εὐγνώμων πρὸς τὴν φιλικὴν τῆς Β. Α. Υ. ἐπέμβασιν, ἀλλὰ πάντοτε ἐσιώπησε τὴν τῆς λύπης του ἀφορμήν. Νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ὑποπτεύεται τὴν σύζυγόν του...

—Δὲν πιστεύω, ποτέ! Μάλιστα λέγουν, ὅτι τὴν ὑπεραγαπᾷ. Τὴν ἀπαντῶ συχνάκις εἰς τὰς συναναστροφάς· εἶναι μὲν περιζήτητος, ὡς ὅλαι αἱ νέαι καὶ εὐειδεῖς γυναῖκες, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἠκούσθη περὶ αὐτῆς τὸ παραμικρόν.

—Ὁ μαρκέσιος, τῳόντι, καυχᾶται εἰς τὰς ἀρετὰς τῆς συζύγου του... Μίαν μόνον διχόνοιαν ἔλαβε μετ' αὐτῆς· περὶ τῆς κομήσσης Σάρας Μὰκ Γρηγορίου.

—Ἔχει λοιπὸν τὴν σχέσιν της;

—Συνέπεσε, κατὰ δυστυχίαν, νὰ γνωρισθῇ ὁ πατὴρ τοῦ μαρκε-

[1] Ἐπίκληρος, ὁ ἀρκούμενος εἰς τὰ ἀντίφερνα τῆς μητρὸς, καὶ παραιτούμενος τῆς πατρικῆς κληρονομίας.

σίου, πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν, μετὰ τῆς Σάρας Σηύτωνος Δὲ-Ἀλσεβούρη, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της Τὼμ, ὁπόταν αὐτοὶ διέτριβον εἰς Παρισίους, συστημένοι παρὰ τῇ συζύγῳ τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας. Ὁπόταν ὁ πατὴρ τοῦ Δ'-Ἀρβὶλλ ἤκουσεν ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ διευθύνοντο εἰς Γερμανίαν, τοῖς ἔδωκεν ἐπιστολὰς εἰσητηρίους πρὸς τὸν πατέρα τῆς ὑψηλότητός του· μετὰ τοῦ ὁποίου ἐκράτει ἀδιάκοπον ἀνταπόκρισιν. Ἀλλοίμονον! ἀκριβέ μου Δὲ-Γράουν· ἴσως, ἂν δὲν ἐγίνετο ἡ σύστασις αὕτη, ἀπὸ πολλὰ δυστυχήματα ἠθέλαμεν διαφυλαχθῆ· ἐπειδὴ, βέβαια, ἡ ὑψηλότης του δὲν ἤθελε γνωρίσει τὴν γυναῖκα ταύτην. Τέλος πάντων, τώρα, ὅτε ἐπέστρεψε πάλιν ἐνταῦθα ἡ κόμησσα Σάρα, γνωρίζουσα τὴν μετὰ τοῦ μαρκεσίου φιλίαν τῆς Β. Α. Υ., ἐκολλήθη πάλιν εἰς τοὺς Δ'-Ἀρβὶλλ, ἐλπίζουσα νὰ συναντήσῃ εἰς τὸν οἶκόν των τὴν ὑψηλότητά του· ἐπειδὴ, ὅσον ἡ ὑψηλότης του τὴν ἀποφεύγει σταθερῶς, τόσον αὐτὴ τὸν καταδιώκει ἐπιμόνως...

—Ἠκούσατε, νὰ φορῇ ἀνδρικὰ ἐνδύματα, καὶ ν' ἀναζητῇ τὴν Β. Α. Υ. ὡς καὶ μέσα εἰς τὴν Παλαιὰν Χώραν!... Ἀληθινὰ, μόνη αὕτη ἦτον ἱκανὴ νὰ συλλάβῃ παρομοίαν ἰδέαν.

—Ἤλπιζεν ἴσως ν' ἀπαντήσῃ τὴν ὑψηλότητά του πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ νὰ λάβῃ μετ' αὐτοῦ ἀναγκαστικῶς συνομιλίαν· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πάντοτε ἡ ὑψηλότης του ἀπεποιήθη καὶ ἀπέφυγεν... Ὁ λόγος περὶ τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ· ὁ σύζυγός της λοιπὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ὑψηλότης του εἶπε τὰ δέοντα περὶ τῆς Σάρας, τὴν ἐσυμβούλευσε νὰ ἀποφεύγῃ ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν συναναστροφήν της· ἀλλ' ἡ νέα μαρκεσία, γοητευμένη ἀπὸ τὰς ὑπούλους κολακείας τῆς κομήσσης, ἠπείθησεν ὀλίγον εἰς τὰς ἀποτροπὰς τοῦ συζύγου της. Ἐντεῦθεν ἐπήγασε μικρά τις διχόνοια μεταξὺ τοῦ ἀνδρογύνου, ἥτις μολοντοῦτο δὲν εἶναι βέβαια τοιαύτη, ὥστε νὰ προξενήσῃ τὴν τόσην τοῦ μαρκεσίου ἀθυμίαν.

—Ὦ! αἱ γυναῖκες, αἱ γυναῖκες, φίλτατε Μούρφ!... λυποῦμαι πολὺ, ὅτι ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ ἔφθασε νὰ λάβῃ τὰς σχέσεις αὐτῆς τῆς Σάρας... Τῆς νέας καὶ χαριεστάτης μαρκεσίας τὰ ἤθη, ἀναμφιβόλως θέλουν βλαφθῆ ἐκ τῆς συναναστροφῆς ἑνὸς, τοσοῦτον διαβολικοῦ, πλάσματος.

— Ἀληθινά· εἴπετε, διαβολικοῦ πλάσματος... ἐπέφερεν ὁ Μούρφ· ἰδοὺ πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ μία ἐπιστολὴ, ἥτις διαλαμβάνει περὶ τῆς Κησίλης· ἐνθυμεῖσθε ἐκείνην τὴν Κησίλην, τὴν ἀναξίαν σύζυγον τοῦ ἀξιοτίμου μας Δαυίδ;...

—Πολὺ καλά·... καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ κατ' ἰδίαν, φίλτατε Μούρφ; αὐτὴ τωόντι ἡ ἀχρεία *μέτισσα* [1] ἤξιζε τὴν τρομερὰν ποινὴν τὴν ὁποίαν ὁ σύζυγός της καὶ προσφιλὴς ἡμῶν ἰατρὸς ἐνήργησεν ἐπὶ τοῦ Δασκάλου, κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς ὑψηλότητός του. Δὲν ἐπροξένησε καὶ αὐτὴ χύσιν αἵματος; καὶ δὲν προξενεῖ φρίκην ἡ διαφθορά της;

[1] Μέται (métis), ἤτοι ἀμφιγεννεῖς, λέγονται οἱ ἐξ εὐρωπαίου καὶ γυναικὸς ἰνδῆς, ἢ ἐξ ἰνδοῦ καὶ γυναικὸς εὐρωπαίας γεννώμενοι.

— Τί καλλονὴ ἐντοσούτῳ! τί χάρις! Τίποτε δὲν βδελύττομαι ὅσον μίαν ψυχὴν διεστραμμένην, τὴν ὁποίαν περικαλύπτει ὡραῖον σῶμα!

— Τοιαύτη εἶναι ἡ Κησίλη· ἐντοσούτῳ ἐλπίζω, ὅτι ἡ ὑψηλότης του, διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἀναιρεῖ τὰς τελευταίας διαταγὰς, τὰς ὁποίας εἶχε δώσει ὑπὲρ τῆς καταχθονίου αὐτῆς γυναικός.

— Ἐξ ἐναντίας, βαρόνε...

— Τί; ἡ Β. Α. Υ. ἐπιμένει νὰ τῇ προσφέρωσιν εὐκαιρίαν νὰ δραπετεύσῃ ἀπὸ τὸ φρούριον, ὅπου εἶχε καταδικαθῇ νὰ μένῃ διὰ βίου κατάκλειστος;

— Ναί· νὰ κλείσωσι τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ νὰ τὴν ἀφήσωσι νὰ φύγῃ.

— Καὶ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν Γαλλίαν ἐκεῖνος ὅστις θέλει ὑποτεθῇ ὅτι τὴν κλέπτει;... νὰ τὴν φέρῃ εἰς τοὺς Παρισίους;

— Ναί· καὶ ἓν ἄλλο ἀκόμη... διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης διατάττονται νὰ ἐπισπεύσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν τῆς Κησίλης φυγὴν, καὶ νὰ τὴν ταξειδεύσωσι μὲ τάχος, διὰ νὰ ἦν' ἐδῶ ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν τὸ πολύ.

— Αὐτὸ εἶναι ἐκ τῶν ἀκατανοήτων... ἡ ὑψηλότης του, ὅστις ἔδειξε πάντοτε τοσαύτην ἀπέχθειαν πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην!...

— Τὴν ἐβδελύττετο καὶ τὴν βδελύττεται ἔτι πλέον τὴν σήμερον.

— Καὶ ὅμως τὴν φέρει πλησίον του! Ἀκατανόητον τῳόντι! Διατάττεται ὁ υἱὸς τοῦ δεσμοφύλακος τοῦ φρουρίου Γερολστέϊν νὰ κλέψῃ τὴν γυναῖκα ταύτην, προσποιούμενος ὅτι τὴν ἐρωτεύθη· τὸν χορηγεῖται πρὸς τοῦτο πᾶσα εὐκολία... ἡ *μέτισσα* θέλει βέβαια δράξει μετὰ χαρᾶς τὴν λαμπρὰν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ λυτρωθῇ ἐκ τῆς φυλακῆς, καὶ θέλει ἀκολουθήσει τὸν ἐπίπλαστον ἅρπαγά της εἰς Παρισίους· πολὺ καλά· ἀλλ' ἂν ἐπομένως δὲν ἐκπληρώσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλει τὴν διατάξει ἡ ὑψηλότης του... θεωρεῖται πάντοτε ὡς δεσμώτης, ὅστις ἐδραπέτευσεν ἀπὸ φυλακὴν, καὶ ἅμα τὸ ἐγκρίνῃ ἡ Β. Α. Υ. δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν ἐδῶ ἐξουσίαν τὴν ἀπόδοσίν της, καὶ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν.

— Ὅταν, βαρόνε, ἤκουσεν ὁ Δαυὶδ ἀπὸ τὴν ὑψηλότητά του, ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔρχεται ἡ Κησίλη, ἀπεσβολώθη ὁ δυστυχής· « Ἐλπίζω, εἶπεν, ὅτι ἡ Υ. Β. Υ. δὲν θέλει μὲ ὑποχρεώσει νὰ ἐπανίδω τὸ ἀνθρωπόμορφον ἐκεῖνο θηρίον. »—« Μεῖνε ἥσυχος, τὸν ἀπεκρίθη ἡ ὑψηλότης του, δὲν θέλεις τὴν ἰδῇ... ὅμως μὲ χρειάζεται δι' ἓν σχέδιον τὸ ὁποῖον ἔχω κατὰ νοῦν. » Ὁ πτωχὸς Δαυὶδ τότε ἀνέσανεν· ἀλλ' εἶμαι βέβαιος, ὅτι εἰς τὴν ἀνάμνησίν της ἡ καρδία του ἐσυγκινήθη.

— Ὁ ταλαίπωρος αἰθίοψ!... δὲν εἶναι παράδοξον νὰ τὴν ἀγαπᾷ ἀκόμη. Λέγουν, ὅτι ἐκείνη διατηρεῖ εἰσέτι τὴν καλλονήν της!...

— Εἶναι ὡραία ...ὡραιοτάτη ... Πρέπει νὰ ἔχῃ τις τὴν ὀξυδέρκειαν ἑνὸς Κρεολοῦ [1], διὰ νὰ δυνηθῇ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ὕπαρξιν τοῦ *μικτοῦ*

[1] Κρεολοὶ (créoles) λέγονται οἱ ἑτερόχθονες τῆς Ἀμερικῆς, οἱ καταγόμενοι ἐξ Εὐρωπαίων, καί τοι γεννώμενοι εἰς τὰς ἀποικίας.

αἵματος ἀπὸ τὴν ἐλαφροτάτην μελάγχροιαν, ἥτις μόλις διακρίνεται ἐπὶ τῆς στεφάνης τῶν ῥοδείων ὀνύχων τῆς μετίσσης ταύτης. Αἱ ὡραῖαι τῶν ἀρκτῴων μερῶν μας δὲν ἔχουσι τὸ χρῶμα διαφανέστερον, οὐδὲ τὸ δέρμα πλέον λευκαυγές.

— Ἤμην εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅταν ἡ Β. Α. Υ. ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν φέρων μαζῆ του τὸν Δαυὶδ καὶ τὴν Κησίλην· καὶ γνωρίζω μὲν ὅτι ὁ ἀξιότιμος αὐτὸς ἄνθρωπος ἔκτοτε ἀφοσιώθη εἰς τὴν ὑψηλότητά του, ἀπὸ βαθυτάτην ὁρμώμενος εὐγνωμοσύνην, ποτὲ ὅμως δὲν ἔμαθον τίνι τρόπῳ ὑπεχρεώθη πρὸς τὸν ἡγεμόνα ἡμῶν, καὶ πῶς ἐνυμφεύθη τὴν Κησίλην, τὴν ὁποίαν ὅταν εἶδα κατὰ πρῶτον, μόλις εἶχε διατρέξει ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς συζεύξεώς των, καὶ ὅμως ἡ διαγωγή της ἤρχησε νὰ φαίνεται σκανδαλωδεστάτη!...

— Νὰ σᾶς τὰ διηγηθῶ ἐγὼ, βαρόνε μου, ἐπειδὴ εἰς ἐκείνην τὴν περιήγησιν τῆς Ἀμερικῆς συνώδευα τὴν ὑψηλότητά του.

— Εἶσθε πάγκαλος, φίλτατε Μούρφ· σᾶς ἀκούω μετὰ προσοχῆς, εἶπεν ὁ βαρόνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΑΥΙΔ ΚΑΙ ΚΗΣΙΑΣ.

Ὁ κυριος Οὐΐλλης, πλούσιος Ἀμερικανὸς, κτηματίας εἰς τὴν Φλωρίδα (ἤρξατο διηγούμενος ὁ Μοὺρφ), εἶχε μεταξὺ τῶν μαύρων σκλάβων του ἕνα νέον ὀνόματι Δαυὶδ, ἔργον τοῦ ὁποίου ἦτο νὰ νοσοκομῇ τοὺς ὅσοι ἐκ τῶν ὁμοδούλων του ἔπιπτον ἀσθενεῖς. Ἀνεκάλυψε λοιπὸν ὁ κύριος Οὐΐλλης εἰς τὸν αἰθίοπα τοῦτον μεγάλα φυσικὰ προτερήματα· βαθεῖαν κρίσιν καὶ ἀγγελικὴν εὐαισθησίαν πρὸς τὰς ἀσθενείας τῶν συναδελφῶν του, τοὺς ὁποίους ἐθεράπευε νοημόνως, κατὰ τὰς συνταγὰς τῶν ἰατρῶν. Εἶχε πρὸ πάντων τοιαύτην ἔφεσιν πρὸς τὴν σπουδὴν τῆς βοτανικῆς, ἐφηρμοσμένης εἰς τὴν ἰατρικὴν, ὥστε, χωρίς ποτε νὰ τὸν διδάξῃ κανεὶς, ἐσύνθεσε μόνος του σύγγραμμα, ὅπου διῄρεσεν εἰς κλάσεις ὅλα τὰ φυτὰ ὅσα ὑπῆρχον εἰς τὰ κτήματα τοῦ κυρίου του καὶ εἰς τὰ πέριξ. Ἡ φυτεία τοῦ κυρίου Οὐΐλλη, κειμένη εἰς τὴν παραθαλασσίαν, ἀπεῖχεν ὡς εἴκοσι λεύγας ἐκ τῆς πλησιεστέρας πόλεως, καὶ οἱ ἰατροὶ ἐκείνου τοῦ τόπου — ἰατροὶ ἄλλως τε ὀλιγομαθεῖς — ὁσάκις ἐπροσκαλοῦντο, ἤρχοντο μετὰ κόπου, ἐξ αἰτίας τῆς ἀποστάσεως καὶ δυσκολίας τῶν δρόμων. Ὅθεν, ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιφέρῃ θεραπείαν εἰς τὴν στέρησιν ταύτην, στέρησιν σημαντικὴν, εἰς ἕνα τόπον μάλιστα ὑποκείμενον εἰς ἐπιδημίας θανατηφόρους, καὶ νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπὸ τὰς διαταγάς του ἕνα καλὸν ἰατρὸν, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ στείλῃ τὸν Δαυὶδ εἰς τὴν Γαλλίαν, διὰ νὰ διδαχθῇ τὴν χειρουργίαν καὶ κλινικήν... Ὁ νέος αἰθίοψ λοιπὸν ἀνεχώρησε διὰ τοὺς Παρισίους ἔμπλεως χαρᾶς· ὁ κτηματίας ἐπλήρωσε τὰ ἔξοδα τῶν σπουδῶν του, καὶ ἐντὸς ὀκτὼ ἐτῶν, ὁ ἀπαραδειγμάτιστος εἰς τὴν ἐπιμέλειαν Δαυὶδ, λαβὼν διπλώματα ἐξόχου ἰατροῦ προλύτου, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν πλησίον τοῦ κυρίου του.

— Καλά· ὁ Δαυὶδ, ἀφοῦ ἐπάτησεν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῆται ὡς ἐλεύθερος πλέον, καὶ ὄχι σκλάβος.

— Ἀλλ' ὁ Δαυὶδ εἶναι ἄνθρωπος σπανίας τιμιότητος· ὑπεσχέθη εἰς τὸν κύριον Οὐΐλλην νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐπέστρεψε... Ἔπειτα, αὐτὸς δὲν ἐθεώρει, διὰ νὰ εἴπω οὕτω, ὡς ἰδικήν του μίαν ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε δι' ἐξόδων τοῦ κυρίου του. Τέλος πάντων, ἔτρεφε τὴν ἐλπίδα νὰ ἐπιφέρῃ τινὰ βελτίωσιν τόσον εἰς τὴν φυσικὴν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν ἄλλων σκλάβων, πάλαι ποτὲ ὁμοδούλων του... Ἐμελέτα νὰ γίνῃ πρὸς αὐτοὺς, ὄχι μόνον ἰατρὸς, ἀλλὰ καὶ προστάτης ἐνώπιον τοῦ ἰδιοκτήτου.

— Πρέπει, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ ἔχῃ τις σπανιωτάτην χρηστότητα καὶ

μίαν ἀγάπην πρὸς τοὺς ὁμοίους του ὑπερανθρωπίνην, διὰ ν' ἀποφασίσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ πλησίον ἑνὸς δεσπότου, ὕστερον μάλιστα ἀφοῦ διέτριψεν ὀκτὼ ἔτη εἰς τὰ Παρίσια... μεταξὺ τῆς δημοκρατικωτέρας νεολαίας τῆς Εὐρώπης!...

—Ἐκ τούτου κρίνε τὸν ἄνθρωπον... Ἐπιστρέφει λοιπὸν εἰς τὴν Φλωρίδα, καὶ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εὑρίσκει τὸν κύριον Οὐΐλλην εὐνούστατα διατεθειμένον πρὸς αὐτόν. Τὸν εἶχεν εἰς τὴν τράπεζάν του, τὸν παρεχώρησε νὰ κοιμᾶται μέσα εἰς τὸν ἴδιον οἶκον· ἐξ ἄλλου μέρους ὅμως, εὐήθης, διεστραμμένος, φιλήδονος καὶ δεσποτικὸς, καθὼς εἶναι τινὲς Κρεολοὶ, ἐστοχάσθη, ὅτι 600 φράγκα κατ' ἔτος ἦσαν μισθὸς ἀρκετὸς διὰ τὸν Δαυίδ. Μετά τινων μηνῶν παρέλευσιν, ἐπέρχεται εἰς τὴν ἀγρονομίαν τῦφος φοβερός· ὁ κύριος Οὐΐλλης ἀσθενεῖ, ὁ Δαυὶδ τὸν ἰατρεύει διὰ τῆς ἐξαιρέτου θεραπείας του·... νὰ φαντασθῆτε! μεταξὺ τριάκοντα μαύρων, δύο μόνοι ἀπέθανον. Καθυποχρεωθεὶς τότε ὁ ἰδιοκτήτης εἰς τὰς προσπαθείας τοῦ Δαυὶδ, ἀνεβίβασε τὸν μισθόν του εἰς φράγκα 1,200. Ὁ αἰθίοψ ἰατρὸς ἐφρονεῖτο ὡς ὁ εὐτυχέστερος τῆς γῆς· οἱ συναδελφοί του τὸν ἐθεώρουν ὡς θείαν πρόνοιαν· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι πολλὰ μικρὰν βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των ἠδυνήθη ν' ἀπολαύσῃ ἕως τότε παρὰ τοῦ κυρίου του, ἀλλ' ἤλπιζε μεγαλητέραν μὲ τὸν καιρόν. Ἐντοσούτῳ, ἐνουθέτει κ' ἐπαρηγόρει τοὺς ταλαιπώρους ἐκείνους· τοὺς ἐπρότρεπε νὰ ἔχουν ὑπομονήν· τοὺς ὡμίλει περὶ Θεοῦ, μὴ διακρίνοντος τοὺς μαύρους ἀπὸ τοὺς λευκοὺς ἀνθρώπους· περὶ ἄλλου τινὸς κόσμου, ὅπου δὲν ὑπάρχουν πλέον δοῦλοι οὐδὲ κύριοι, ἀλλὰ δίκαιοι ἢ κατηραμένοι· περὶ ἄλλης ζωῆς... αἰωνίου, ὅπου δὲν εἶναι πλέον οἱ μὲν ἀνδράποδα καὶ κτήματα τῶν δὲ, ἀλλ' ὅπου, ἐκεῖνοι οἵτινες εἰς τὴν παροῦσαν ὑπῆρξαν θύματα τῶν ἄλλων, τόσην εὐδαιμονίαν ἀπολαύουν, ὥστε παρακαλοῦν τὸν Θεὸν νὰ γίνῃ ἵλεος εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐβασάνιζον. Τί νὰ σᾶς εἰπῶ;... κατήντησεν, εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους, οἵτινες, τὸ ἀνάπαλιν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, μετροῦν μετὰ πικρᾶς τινος χαρᾶς τὰ βήματα, τὰ ὁποῖα κάμνουν ὁσημέραι εἰς τὸν τάφον... εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους, οἵτινες, εἰς τὸν θάνατον, ἄλλο δὲν ἤλπιζον εἰμὴ τὸ μηδέν... κατήντησεν ὁ Δαυὶδ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἐλπίδα ἐλευθερίας ἀθανάτου! Τότε τὰ δεσμά των τοὺς ἐφάνησαν ἐλαφρότερα, οἱ κόποι των ἀνεκτότεροι· ὁ Δαυὶδ κατέστη εἴδωλον τῆς λατρείας των!... Ἓν ἔτος παρῆλθε τοιουτοτρόπως. Μεταξὺ τῶν ἀργυρωνήτων δούλων τῆς ἀγρονομίας ἐκείνης ὑπῆρχον καὶ γυναῖκες, τινὲς τῶν ὁποίων ἦσαν εὐειδέσταται· μία μάλιστα μέτισσα, ὀνομαζομένη Κησίλη, δεκαπενταετὴς τὴν ἡλικίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ κτηματίας εἶχε λάβει ἐπιθυμίαν δεσποτικήν· ἀλλὰ πρῶτον ἤδη ἐπὶ ζωῆς του ἀπήντησεν ἀνάνευσιν καὶ ἀντίστασιν ἰσχυροτάτην. Ἡ Κησίλη δὲν ἔδωκεν ἀκρόασιν εἰς τοὺς πόθους τοῦ κυρίου της, ἐπειδὴ ἠγάπα... τὸν Δαυίδ. Ὁ Δαυὶδ, εἰς τὴν ἐσχάτως ἐπελθοῦσαν ἐπιδημικὴν νόσον, εἶχεν ἰατρεύσει τὴν κόρην ταύτην μὲ ἄκραν ἀφοσίωσιν· ὅθεν, μετά τινα και-

ρὸν, ἀνεπλήρωσε τὸ χρέος τῆς εὐγνωμοσύνης ὁ ἀγνότερος ἔρως. Μολαταῦτα, ὁ ἰατρὸς, ὡς φρόνιμος ἄνθρωπος, δὲν ἠθέλησε νὰ φανερωθῇ ὁ ἔρως του πρὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἠδύναντο ἀμέσως νὰ γίνωσι καὶ οἱ γάμοι· ἐπρόσμενε λοιπὸν νὰ γίνῃ ἡ Κησίλη δεκαεξαετὴς, καὶ τότε. Ἀλλ' ὁ κύριος Οὐΐλλης, ἀγνοῶν τὴν ἀνταπόκρισιν αὐτὴν, ἐφανέρωσε μίαν ἡμέραν δυναστικῶς πρὸς τὴν ὡραίαν μέτισσαν τὰς κτηνώδεις ὁρμάς του· αὕτη, κατάδακρυς, τρέχει καὶ ἀναφέρει τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον πρὸς τὸν Δαυὶδ, ὅστις, ἀφοῦ τὴν ἐνεθάῤῥυνεν, ἐπορεύθη ἀμέσως πρὸς τὸν Οὐΐλλην, ἐκζητῶν αὐτὴν εἰς γάμον.

— Διάβολε!... φοβοῦμαι πολὺ, ὅτι ὁ ἀμερικανὸς δεσπότης ἀνένευσε.

— Ἀνένευσε, τῳόντι. Τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι εἶχε κλίσιν πρὸς τὴν κόρην ταύτην· ὅτι ἐπὶ ζωῆς δὲν τὸν ἔτυχε νὰ τὸν ἀποῤῥίψῃ μία *σκλάβα*· ὅτι αὐτὴν τὴν ἤθελε, καὶ ἔμελλε νὰ τὴν ἀπολαύσῃ θέλουσαν μὴ θέλουσαν· ὅτι ὁ Δαυὶδ, ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ διὰ σύζυγον ἢ ἑταίραν του ὁποιανδήποτε ἄλλην· εἰς τὴν ἀγρονομίαν ὑπῆρχον δέκα μέτισσαι ὡραῖαι ὡσὰν τὴν Κησίλην. Ὁ Δαυὶδ ἐφανέρωσε τὸν ἤδη πολυχρόνιον ἔρωτά του· ὁ ἰδιοκτήτης ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, ὡς ἀδιαφορῶν· ὁ Δαυὶδ ἐπέμεινε· ματαίως. Ὁ Κρεολὸς ἔλαβε τὴν ἀναίδειαν νὰ τὸν εἰπῇ, ὅτι ἐδίδετο *κακὸν παράδειγμα* νὰ ὑποχωρήσῃ τώρα ἕνας αὐθέντης εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην μιᾶς σκλάβας του, καὶ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ταπεινωθῇ τόσον, χάριν μιᾶς *φαντασίας* τοῦ Δαυίδ... Ὁ δυστυχὴς οὗτος ἱκετεύει, παρακαλεῖ, ἀλλ' ὁ δεσπότης ἔχασε τὴν ὑπομονήν. Τότε καὶ ὁ Δαυὶδ, ἐρυθριάσας ὅτι εἶχε ταπεινωθῇ τοσοῦτον, ἀνέφερεν ἐντόνως τὰς ἐκδουλεύσεις του· παρέστησε τὴν ἀφιλοκέρδειάν του· τὴν ποταπότητα τοῦ μισθοῦ τὸν ὁποῖον ἐλάμβανεν. Ὁ Οὐΐλλης ἐθυμώθη· καὶ ἀπήντησε καταφρονητικῶς, ὅτι κανεὶς ἄλλος ποτὲ δὲν ἔκαμεν εἰς ἕνα *σκλάβον* του τόσας περιποιήσεις, ὅσας ἐκεῖνος πρὸς αὐτόν. Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ Δαυὶδ ἀγανακτήσας ὡμίλησε πρώτην φορὰν ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἐγνώριζε τὰ δικαιώματά του, ὕστερον ἀφοῦ διέτριψεν εἰς τὴν Γαλλίαν ὀκτὼ ἔτη ... Ὁ κτηματίας λοιπὸν ἐνεπλήσθη τότε ὀργῆς, τὸν ἔβαλεν εἰς θέσιν σκλάβου ἀποστατοῦντος, καὶ ἠπείλησε νὰ τὸν ἀλυσοδέσῃ. Ὁ Δαυὶδ ἐπρόφερέ τινας λέξεις πικρὰς ... ὀνειδιστικάς ... Τί τὰ θέλετε, μετὰ δύο ὥρας ἐφάνη δεδεμένος ἐπί τινος πασσάλου ... αἱ σάρκες του ἐσχίζοντο ὑπὸ τὴν μάστιγα ... καὶ ἰδοὺ περνοῦν ἔμπροσθέν του τὴν Κησίλην, σύροντες αὐτὴν εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ δεσπότου.

— Πολλὴ ἡ βαρβαρότης αὐτοῦ τοῦ κτηματίου!... Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ὠμότητός του, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦτο καὶ ἀσυλλόγιστος ... ἐπειδὴ ἔπρεπε, τέλος πάντων, νὰ στοχασθῇ ὅτι εἶχεν ἀνάγκην τοῦ Δαυίδ...

— Νὰ ἰδῆτε λοιπόν· τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν, εἴτε ἐκ τοῦ θυμοῦ, εἴτε ἐκ τῆς μέθης, εἰς τὴν ὁποίαν καθεσπέραν ἐδίδετο αὐτὸ τὸ κτῆνος, ἀσθενεῖ ἀπὸ φλόγωσιν τῶν ἐντοσθίων κινδυνωδεστάτην, καὶ πίπτει ἀλαλόφωνος...Στέλλει καὶ προσκαλεῖ ἰατρόν· ἀλλὰ, διὰ νὰ ἔλθῃ ἰατρὸς εἰς τὴν ἀγρονομίαν, ἔπρεπε νὰ παρέλθωσι τριάκοντα ἓξ ὧραι ...

—Ὡς νὰ ἦτον ἐκ θεοῦ ἡ περιπέτεια·... τὴν ἤξιζεν ὁ ἀπάνθρωπος...

—Ἡ θέρμη ἔκαμνε προόδους φοβεράς·... ὁ Δαυὶδ μόνος ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν Οὐΐλλην· ἀλλ' αὐτὸς, δύσπιστος, ὡς εἶναι πάντες ἐν γένει οἱ διεστραμμένης ψυχῆς ἄνθρωποι, ἐφοβεῖτο μήπως ὁ αἰθίοψ τὸν ποτίσῃ δηλητήριον ἐντὸς τοῦ ἰατρικοῦ, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ·... ἐπειδὴ ὁ Δαυὶδ, ἀφοῦ ἐμαστιγώθη, ἐῤῥίφθη καὶ εἰς φυλακήν... Τέλος, βλέπων τὴν ὁρμὴν τῆς νόσου, καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀνθέξῃ πλέον, ἐσκέφθη, ὅτι, προκειμένων δύο θανάτων, προτιμότερος ὁ διὰ χειρὸς τοῦ δούλου του, ὅστις ἦτο πιθανὸν νὰ κυριευθῇ καὶ ἀπὸ αἴσθημά τι γενναῖον· μετὰ πολὺν δυσταγμὸν, ἀποφασίζει νὰ λύσῃ τὸν Δαυὶδ ἀπὸ τὰ δεσμά...

—Καὶ θὰ τὸν ἔσωσεν ὁ Δαυίδ!

—Πέντε ἡμερόνυκτα δὲν ἐσάλευσεν ἀπὸ τὸ προσκέφαλόν του· τί ἔχει νὰ κάμῃ πατήρ! κατέκρουσε τὴν ἀσθένειαν βῆμα πρὸς βῆμα, ἕως οὗ ἐθριάμβευσεν. Ὁ ἄλλος ἰατρὸς, ὅστις εἶχε φθάσει τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἔμεινεν ἐκστατικός.

—Καὶ ἀφοῦ ὁ κτηματίας ἔγινε καλά;...

—Διὰ νὰ μὴν αἰσχύνεται κ' ἐρυθριᾷ ἐνώπιον ἑνὸς δούλου του, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνήκουστος γενναιοψυχία ἔμελλε νὰ τὸν προξενῇ ταπείνωσιν εἰς πᾶσαν στιγμὴν, ἀποφασίζει καὶ διὰ μεγάλων θυσιῶν καταπείθει τὸν ἰατρὸν, τὸν ὁποῖον εἶχε προσκαλέσει, νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἑξῆς πλησίον του. Οὕτω λοιπὸν ἔῤῥιψε πάλιν τὸν Δαυὶδ εἰς τὰ δεσμά.

—Ὤ, φρίκη, φρίκη! Ἀλλὰ καὶ συλλογισθῆτε, τῳόντι· αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ! ἠδύνατο πλέον νὰ ἴδῃ τὸν Δαυὶδ εἰς τὸ πρόσωπον; ἤθελε τὸν φαίνεσθαι ζωντανὸς ἔλεγχος.

—Ἡ θηριώδης αὕτη διαγωγή του δὲν προήρχετο μόνον ἀπὸ ἁπλῆν ζηλίαν ἢ μῖσος... Οἱ μαῦροι τοῦ Οὐΐλλη ἠγάπων τὸν Δαυὶδ μὲ ὅλην τὴν ζέσιν τῆς εὐγνωμοσύνης· ὑπῆρξε σωτὴρ αὐτῶν καὶ σωματικὸς καὶ ψυχικός· ὅταν λοιπὸν ἔμαθαν πόσον ἐπροσπάθησε διὰ τὴν ἀνάῤῥωσιν τοῦ κυρίου των εἰς τὴν ἐπιδημίαν ἐκείνην, ἔπειτα τὸν εἶδον μαστιγούμενον τοσοῦτον σκληρῶς ὑπ' αὐτοῦ, ἀφήσαντες τὴν κτηνώδη ἀπάθειαν εἰς τὴν ὁποίαν βυθίζει τὸν ἄνθρωπον συνήθως ἡ δουλεία, ἀπέδειξαν οἱ δυστυχεῖς ἀγανάκτησιν· ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, ἐφανέρωσαν τὴν συμπάθειάν των πρὸς τὸν ἀναξιοπαθοῦντα. Τοῦτο ἰδὼν ὁ κτηματίας παρωξύνθη ἔτι μᾶλλον· ἐφοβήθη μήπως οἱ δοῦλοί του ἀποστατήσουν, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Δαυίδ· ὅθεν, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ τοιούτου κινδύνου (ὑποψία ὁλωσδιόλου σφαλερὰ) ἐνέκρινε νὰ ῥίψῃ ἐκ δευτέρου εἰς τὴν εἱρκτὴν τὸν ἐνάρετον αἰθίοπα.

— Πολὺ καλά· ἴσως ὁ ἄτοπος οὗτος φόβος του δικαιολογεῖται· ἀλλ' ἡ τόση θηριωδία του!...

—Ὀλίγον καιρὸν ἀφοῦ διέτρεξαν ὅλα ταῦτα, ἐφθάσαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν Ἀμερικήν· ἡ ὑψηλότης του εἶχε ναυλώσει ἓν βρίκιον Δανικὸν εἰς τὴν πόλιν Ἅγιος Θωμᾶς. Ἐπισκεπτόμενοι λοιπὸν τὰς διαφόρους ἀγρονομίας ὅσαι ἔκειντο ἐπὶ τῶν ἀμερικανῶν παραλίων, εὕρομεν λαμ-

πρὰν ὑποδεξίωσιν πλησίον τοῦ κυρίου Οὐΐλλη... Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀφίξεώς μας, πρὸς τὸ ἑσπέρας, μετὰ τὰς προπόσεις, παρακινηθεὶς εἴτε ἐκ τοῦ οἴνου, εἴτε ἀπὸ ἀγυρτείαν τινὰ κυνικὴν ὁ κτηματίας, μᾶς ἐδιηγήθη τὴν ἱστορίαν τοῦ Δαυὶδ καὶ τῆς Κησίλης μὲ σαρκασμοὺς ἀνυποφόρους· ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἀφοῦ εἶχε παραβιάσει τὴν ταλαίπωρον κόρην, τέλος πάντων ἔῤῥιψε καὶ αὐτὴν εἰς τὰ δεσμὰ, πρὸς τιμωρίαν ὅτι τὸν περιεφρόνησε τοσοῦτον. Ὅταν ἡ Β. Α. Υ. ἤκουσεν αὐτὰ ὅλα, κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσεν, ὅτι ὁ Οὐΐλλης, ἢ μεθυσμένος ἦτο, ἢ ἐκομποῤῥημόνει· ὁ ἄνθρωπος τῳόντι ἦτο μεθυσμένος, ἀλλὰ δὲν ἐκομποῤῥημόνει παντελῶς. Διὰ νὰ τὸν βεβαιώσῃ εἰς ὅσα ἔλεγεν, ἠγέρθη ὁ κτηματίας ἀπὸ τὴν τράπεζαν, καὶ διατάξας ἕνα τῶν δούλων νὰ λάβῃ φῶς, μᾶς ὡδήγησεν εἰς τὴν εἱρκτήν.

—Αἴ...;

— Ποτὲ δὲν εἶχα ἰδεῖ θέαμα ἐλεεινότερον! Εὕρομεν τὸν Δαυὶδ καὶ τὴν Κησίλην, ἀμφοτέρους ἡμιγύμνους καὶ ἁλυσοδέτους ἀπὸ τὴν μέσην, τὸν μὲν εἰς τὴν μίαν ἄκραν τῆς εἱρκτῆς, τὴν δὲ εἰς τὴν ἄλλην, τὴν ἀντίθετον· δὲν τοὺς εἶχον μείνει εἰμὴ ἡ ἐπιδερμὶς καὶ τὰ κόκκαλα· τὰ σώματά των ἦσαν πλήρη πληγῶν· ὡμοίαζον μορμολύκεια ... τὸ φανάριόν μας ἐπέχεεν εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην ἔτι ἀπαισιώτερα χρώματα... Ὅταν ὁ Δαυὶδ μᾶς εἶδε, δὲν ἐπρόφερε λέξιν· τῶν ὀφθαλμῶν του ὅμως ἡ ἀκινησία ἐνέπνεε φόβον. Ἐκεῖ, στρέφεται καὶ τὸν λέγει ὁ κτηματίας μὲ εἰρωνίαν σκληράν.—Ἔ, ἐξοχώτατε, πῶς περνᾷς;... Σὺ δὰ ὁ σοφώτατος, δὲν σοφίζεσαι τίποτε διὰ νὰ σώσῃς τὸν ἑαυτόν σου!— Ν' ἀκούσητε τὴν ἀπόκρισιν τοῦ αἰθίοπος!... Δὲν εἶπεν ἄλλο, εἰμὴ μίαν μόνην λέξιν, συνοδεύσας αὐτὴν καὶ μέ τινα χειρονομίαν· ἀλλ' ἐξαίσια καὶ τὰ δύο· ἀνύψωσε βραδέως τὴν δεξιάν του, καὶ τείνας τὸν λιχανὸν δάκτυλον πρὸς τὰ ἐπάνω, χωρὶς ποσῶς νὰ ἴδῃ τὸν τύραννόν του, εἶπε μετὰ πανδήμου φωνῆς·—« Ὁ ΘΕΟΣ! » καὶ ἐσιώπησεν. « *Ὁ Θεός;* ὑπέλαβεν ὁ κτηματίας γελῶν δυνατά· ἀμὴ πῶς δὲν τοῦ λέγεις τοῦ Θεοῦ νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου! νὰ ἰδοῦμεν ἂν ἐμπορῇ οὐδ' αὐτός!...» Ἑπομένως, ὁ ἀχρεῖος, παράφορος ἐκ τῆς μέθης καὶ μανίας, δεικνύων τὸν γρόνθον του πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἀνέκραξε βλασφήμως· « Ἂν ἐμπορῇ ὁ ἴδιος Θεὸς νὰ μοῦ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας ζωντανοὺς τοὺς σκλάβους μου, ἂς τὸ κάμῃ!... ἀλλέως, δὲν τὸν ἔχω διὰ τίποτε!...»

—Ἀλλ' αὐτὸς ἦτο τρελλὸς διὰ δέσιμον, ὁ ταλαίπωρος.

— Οἱ λόγοι οὗτοι μᾶς ἐτάραξαν τὴν χολήν. Ἡ ὑψηλότης του δὲν λέγει τίποτε, ἀλλ' ἐξερχόμεθα ἀπὸ τὴν εἱρκτήν·... τὸ ἄντρον τοῦτο ἔκειτο, ὡς καὶ ἡ ἀγρονομία, ἐπὶ τῆς παραλίας. Ἐπιστρέφομεν λοιπὸν εἰς τὸ πλοῖόν μας· ἦτο δὲ ἀραγμένον πολλὰ πλησίον. Εἰς τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καθ' ἣν ὥραν ὅλοι εἰς τὴν ἀγρονομίαν ἐκοιμῶντο βαθύτατον ὕπνον, ἡ ὑψηλότης του ἀποβαίνει εἰς τὴν ξηρὰν μὲ ὀκτὼ ναύτας καλῶς ὡπλισμένους, πορεύεται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν εἱρκτὴν, συν-

τρίβει τὴν θύραν, λαμβάνει τὸν Δαυὶδ μετὰ τῆς Κησίλης, καὶ τοὺς στέλλει εἰς τὸ πλοῖον, χωρὶς κανεὶς νὰ λάβῃ εἴδησιν· ἔπειτα, ἡ ὑψηλότης του μόνον κ' ἐγὼ, κατευθυνόμεθα εἰς τὸν οἶκον τοῦ κτηματίου. Παράδοξον πρᾶγμα! αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι κάμνουν τὰ ἀνίατα εἰς τοὺς δούλους των, καὶ ὅμως δὲν προφυλάττονται διόλου! κοιμῶνται μὲ θύρας καὶ παράθυρα ἀνοικτά. Εἰσερχόμεθα χωρίς τινα δυσκολίαν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Οὐΐλλη, φωτιζόμενον ἀπό τινα λύχνον, ἡ ὑψηλότης του τὸν ἐξυπνᾷ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἀνακάθηται εἰς τὴν στρωμνήν του, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀκόμη παραζαλισμένην ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τῆς μέθης.— Ἀπόψε εἴχετε εἰπεῖ, ὅτι οὐδ' ὁ Θεὸς ὁ ἴδιος δύναται νὰ σᾶς ἀποσπάσῃ τὰ δύο σας θύματα... πρὶν ἀποθάνωσι; Σᾶς τὰ ἀποσπᾷ λοιπόν...— τὸν λέγει ἡ ὑψηλότης του· καὶ λαβὼν σάκκον, τὸν ὁποῖον ἐκράτουν ἐγὼ, ἐνέχοντα 25,000 φράγκων εἰς χρυσίον, τὸν ἔῤῥιψεν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ κτηματίου προσθέτων·— Ἰδοὺ ἀποζημίωσιν τῶν δύο σας δούλων... Εἰς τὴν βίαν σας, τὴν θανατοῦσαν, ἀντιτάττω βίαν σώζουσαν... ὁ Θεὸς θέλει γίνει κριτής!...— Καὶ οὕτως ἀναχωροῦμεν ἀφήνοντες τὸν Οὐΐλλην ἀκίνητον ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του ὡς ἐμβρόντητον, καὶ νομίζοντα ὅτι εἰσέτι ὠνειροπόλει. Μετά τινα λεπτὰ, ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἠνοίξαμεν ἀμέσως τὰ ἱστία.

— Μὲ φαίνεται, φίλτατε Μοὺρφ, ὅτι ἡ Β. Α. Υ. ἔδωκε πολλὰ χρήματα εἰς τὸν οὐτιδανὸν αὐτὸν ἄνθρωπον, ἀντὶ δύο δούλων· διότι, τέλος πάντων, ὁ Δαυὶδ πλέον δὲν τὸν ἀνῆκεν.

— Ἡμεῖς ὑπελογίσαμεν, ὡς ἔγγιστα, ὅσα ἐξώδευσε διὰ τὰς ὀκταετεῖς σπουδάς του· ἑπομένως, θεωρήσαντες τόσον αὐτὸν, καθὼς καὶ τὴν Κησίλην, ὡς ἀργυρωνήτους δούλους, ἐτριπλασιάσαμεν τὴν ἀξίαν των, καὶ τόσα ἐδώκαμεν. Τὸ κίνημά μας καθήπτετο τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν, τὸ γνωρίζω... ἀλλ' ἂν ἔβλεπες, ἀδελφὲ, τὴν ἐλεεινὴν θέσιν τῶν ταλαιπώρων ἐκείνων·... νὰ τοὺς βλέπῃς πνέοντας τὰ λοίσθια σχεδόν... ἂν ἤκουες τὴν ἐπάρατον βλασφημίαν τοῦ μεθύσου καὶ σκληροκαρδίου ἐκείνου ἀνθρώπου, ἤθελες ὁμολογήσει, ὅτι ἡ ὑψηλότης του ὤφειλεν εἰς ἐκείνην τὴν περίστασιν, ὡς τὸ εἶπε καὶ ὁ ἴδιος, *νὰ παραστήσῃ ὀλίγον τὸ πρόσωπον τῆς θείας Προνοίας*.

— Ἡ πρᾶξις αὕτη, ἀξιότιμέ μου εὐπατρίδη, ἠδύνατο καὶ νὰ κατηγορηθῇ ἐνταυτῷ, καὶ νὰ δικαιολογηθῇ· ἀπαράλλακτα ὡς τὴν ποινὴν τοῦ Δασκάλου. Καὶ δὲν ἔλαβε λοιπὸν ἀκολούθως κάμμίαν συνέπειαν;

— Τί συνέπειαν ἠθέλετε νὰ λάβῃ; Τὸ πλοῖόν μας ἔφερε σημαίαν Δανικήν· ἡ Β. Α. Υ. ἐκρατήθη διόλου ἀγνώριστος· μᾶς εἶχον ἐκλάβει ἄγγλους βαθυπλούτους· ἂν ὁ Οὐΐλλης ἤθελε νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν, πρὸς ποῖον ν' ἀποταθῇ; Τέλος πάντων, ὁ ἴδιος μᾶς εἶπε, καὶ ὁ ἰατρὸς τῆς ὑψηλότητός του τὸ ἐπιστοποίησεν εἰς τὸ ἡμερολόγιον, ὅτι οἱ δύο οὗτοι δοῦλοι δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν ὀκτὼ ἀκόμη ἡμέρας ἐντὸς τῆς φρικώδους ἐκείνης εἱρκτῆς· ἡμεῖς, μετὰ θεραπείας πολλῆς ἠδυνήθημεν μόλις νὰ τοὺς σώσωμεν ἀπὸ ἄφευκτον σχεδὸν θάνατον. Ἀφοῦ ἀνέλαβον,

ὁ Δαυὶδ ἔμεινε πλέον ἰατρὸς τῆς ὑψηλότητός του, μὲ τὴν βαθυτέραν ἀφοσίωσιν.

— Καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Κησίλην, βέβαια, εὐθὺς καθὼς ἦλθον εἰς τὴν Εὐρώπην ;

— Τὸ συνοικέσιόν των ἐτελέσθη εἰς τὴν καλιὰν (chapelle) τοῦ παλατίου τῆς ὑψηλότητός του ὑπὸ τοὺς αἰσιωτέρους οἰωνούς· πλὴν, ἐναντίον τῶν ἐλπίδων μας, ἡ Κησίλη, μόλις ᾐσθάνθη τὴν ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα οὐδὲ κἂν εἶχεν ὀνειρευθῆ, καὶ λησμονήσασα ὅσα ὑπέφερεν ὁ Δαυὶδ ἐξ αἰτίας της, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἐξ αἰτίας ἰδικῆς του, ἐρυθρία πολλάκις εἰς τὰς συναναστροφὰς, ὅτι εἶχε σύζυγον ἕνα αἰθίοπα· ἀκολούθως, κυριευθεῖσα ἀπὸ τὸν ἔρωτα μοχθηροῦ τινος ἀνδραρίου, ἔπραξε καὶ πρώτην παρανομίαν. Ἔκτοτε πλέον ἐπῆρεν ἡ οὐτιδανὴ γυνὴ τὸν κατήφορον, καὶ μὲ τόσην ὁρμὴν, ὡσὰν νὰ ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν καρδίαν της ἔμφυτος ἡ φαυλότης, μὴ προσμένουσα διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ, εἰμὴ τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ὀλισθηρὸν ἐνδόσιμον. Ὁ δυστυχὴς Δαυὶδ, ὅστις εἶχεν εἰς αὐτὴν τόσην ἐμπιστοσύνην ὅσον ἔρωτα, ἔμαθε, μετὰ δύο ἐτῶν συμβίωσιν, ὅλας τὰς ἀτιμίας της· κεραυνὸς τότε διετάραξε τὴν βαθεῖαν καὶ τυφλὴν ἀνάπαυσίν του!

— Λέγουν, ὅτι ἐζήτησε νὰ τὴν φονεύσῃ.

— Ναὶ, ἀλλὰ χάρις εἰς τὰς ἐνστάσεις τῆς ὑψηλότητός του, συγκατένευσε νὰ τὴν φυλακίσωμεν διὰ βίου ἐντὸς ἑνὸς τῶν φρουρίων μας... Ταύτην λοιπὸν τὴν φυλακὴν ἀνοίγει σήμερον ἡ ὑψηλότης του·... τὸ ἀπορεῖτε, βαρόνε· δὲν δύναμαι νὰ σᾶς κρύψω, ὅτι κ' ἐγὼ ἐπίσης τὸ ἀπορῶ.... Ἀλλ' ἡ ὥρα προχωρεῖ· ἡ Β. Α. Υ. ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκπεμφθῇ τὸ ταχύτερον ὁ ταχυδρόμος διὰ Γερολστέϊν....

— Ἐντὸς δύο ὡρῶν θέλ' εἶσθαι καθ' ὁδόν. Λοιπὸν, φίλτατε Μοὺρφ, ἀπόψε μεταβλεπόμεθα....

— Ἀπόψε, λέγετε ;

— Βέβαια· ἐλησμονήσατε, ὅτι ὁ πρέσβυς τῆς *** δίδει μέγαν χορὸν, καὶ ὅτι ἡ Β. Α. Υ. θέλει ὑπάγει;

— Ἔχετε δίκαιον·... ἀφ' ὅτου εἶναι ἀπόντες ὁ συνταγματάρχης Βάρνερ, καὶ ὁ κόμης Δ'-Ἀρνέϊμ, λησμονῶ πάντοτε, ὅτι ἐκπληρῶ χρέη ὑπασπιστοῦ τῆς Β. Α. Υ. καὶ αὐλάρχου ἐνταυτῷ.

— Ἀληθινὰ, ὁ κόμης καὶ ὁ συνταγματάρχης... πότ' ἐπιστρέφουν ; δὲν ἐξεπλήρωσαν ἀκόμη τὰς ἀποστολάς των ;

— Γνωρίζετε, ὅτι ἡ ὑψηλότης του ἀναβάλλει ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν ἐπιστροφήν των, διὰ νὰ ἔχῃ πλειοτέραν ἄνεσιν, καὶ πλειοτέραν ἐλευθερίαν... Ὅσον διὰ τὰς ἐντολὰς τὰς ὁποίας τοὺς ἔδωκε, διὰ νὰ τοὺς *ξεφορτωθῇ* εὐσχημόνως... τὸν μὲν ἀποστείλας εἰς Ἀβενιῶνα, τὸν δὲ εἰς Στρασβοῦργον, θέλω σᾶς τὰς ἐκμυστηρευθῆ κάμμίαν ἡμέραν, καθ' ἣν νὰ ἤμεθα καὶ οἱ δύο *ἀδιάθετοι*... ἐπειδὴ στοιχηματίζω μὲ τὸν πλέον μισάνθρωπον ὑποχονδριακὸν νὰ τὸν κάμω νὰ γελάσῃ!... ἂν τὸν ἀναγνώσω μάλιστα ἀποσπάσματά τινα τῶν ἐπιστολῶν τὰς ὁποίας μᾶς

πέμπουσιν οἱ ἀξιόλογοι οὗτοι εὐπατρίδαι!... Καταγίνονται οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰ ὅλα των νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς ἀποστολάς των... ἀποστολάς!...

—Εἰλικρινῶς! ποτὲ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω πῶς ἡ Β. Α. Υ. διώρισε τὸν συνταγματάρχην καὶ τὸν κόμητα εἰς τὴν ἰδιαιτέραν Αὐτῆς ὑπηρεσίαν.

—Διατί; ὁ συνταγματάρχης Βάρνερ, δὲν σᾶς φαίνεται ἐξαίσιος στρατιωτικὸς τύπος! Περιφέρετε ὅλην τὴν Γερμανικὴν Ὁμοσπονδίαν, νὰ ἴδῆτε· εὑρίσκετε πουθενὰ λαμπρότερον ἀνάστημα, ὡραιοτέρους μύστακας, ἀρειμανέστερον σχῆμα; Ὅταν μάλιστα περιζωσθῇ, ἐπιστρωθῇ, χαλινοφορήσῃ, πτεροθυσανοφορήσῃ, δίδεταί που θριαμβευτικώτερον, ἐνδοξότερον, ὑπερηφανέστερον καὶ ὡραιότερον... ζῶον;

—Ὅλ' αὐτὰ καλὰ,... *ἀλλ' ὤ, οἷα κεφαλή!...*

—Ἐν τοσούτῳ, ἡ ὑψηλότης του λέγει, ὅτι, χάρις εἰς τὸν συνταγματάρχην, ἐσυνήθισε νὰ ὑποφέρῃ τοὺς πλέον σχληροὺς ἀνθρώπους... ὁσάκις ὑποχρεωθῆ νὰ δώσῃ ἀκρόασιν εἰς κανένα τοιοῦτον, λαμβάνει πρότερον τὸν συνταγματάρχην, κλείεται μετ' αὐτοῦ ἡμίσειαν ὥραν, ἐπομένως ἐξέρχεται, ἱκανὸς ν' ἀντιπαραταχθῇ μὲ τὴν πληκτικωτέραν πλῆξιν...

—Καθὼς τοὺς Ῥωμαίους στρατιώτας, οἵτινες, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ κάμωσι δρόμον πολὺν, πρῶτον ἐφόρουν σάνδαλα ἐκ μολίβδου, ὥστε νὰ τοὺς φαίνεται ἡ κούρασις ὀλιγωτέρα ἀφοῦ τὰ ἐκβάλωσι. Τώρα ἐνόησα πόσον πολὺ χρησιμεύει ὁ συνταγματάρχης... Ὁ δὲ κόμης Δ'-Ἀρνέϊμ;

—Καὶ αὐτὸς χρησιμεύει εἰς τὴν ὑψηλότητά του τὰ μέγιστα· ὁσάκις ἀκούει τὸ γηραιὸν καὶ κοῦφον αὐτὸ κύμβαλον, κροταλίζον εἰς τὰς ἀκοάς του μὲ τοσοῦτον ἦχον καὶ τοσαύτην μεγαλοπρέπειαν· ὁσάκις βλέπει τὴν σαπωνοφυσκαλίδα ταύτην, τὴν γέμουσαν ἀπὸ τόσα 0 μηδενικὰ, καὶ παριστῶσαν διὰ τῶν τρισμυρίων χρωματισμῶν της τὴν θεατρικὴν καὶ παιδαριώδη φάσιν τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς, ἡ ὑψηλότης του αἰσθάνεται ζωηρότερον τὴν ματαιότητα τῆς ἀκάρπου ταύτης πομπῆς, καὶ πολλάκις, ἐκ τῆς θέας τοῦ ὅσον στιλπνοῦ τοσοῦτον ἀνωφελοῦς αὐλάρχου, συλλαμβάνει σπουδαίας καὶ γονίμους σκέψεις.

—Μολοντοῦτο, φίλτατε Μοὺρφ, πρέπει νὰ ἤμεθα καὶ δίκαιοι· εἰς ποίαν αὐλὴν εὑρίσκεται, σᾶς παρακαλῶ, τύπος αὐλαρχίας ἐντελέστερος; Τίς γνωρίζει καλήτερον ἀπὸ τὸν ἀξιόλογόν μας Δ'-Ἀρνέϊμ τοὺς ἀναριθμήτους κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις τῶν ἐθιμοταξιῶν; Τίς ἄλλος φέρει σοβαρότερα καὶ μεγαλοπρεπέστερα ἀπ' αὐτὸν, εἰς μὲν τὸν τράχηλον, τὸν σταυρὸν τὸν ἐκ μίλτου (σμάλτου), εἰς δὲ τὴν ῥάχιν τὸ κλειδίον τὸ χρυσοῦν[1];

—Μεταξὺ λόγων, βαρόνε· ἡ ὑψηλότης του ἀξιοῖ, ὅτι ἡ ῥάχις παντὸς αὐλάρχου ἔχει μίαν φυσιογνωμίαν διόλου ἰδιότροπον· λέγει, ὅτι ἔχει τι κατηναγκασμένον καὶ δυσχεραντικόν· ἐπειδὴ, ὢ λύπη λυπῶν

[1] Οἱ αὐλάρχαι, πρὸς διάκρισιν τοῦ ἀξιώματός των, φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τοῦ ἐνδύματός των χρυσοκέντητον ἓν κλειδίον.

καὶ ὀδύνη ὀδυνῶν! εἶναι χρεία, εἰς τὰ ὀπίσθια τῶν αὐλαρχῶν νὰ λάμπη τὸ σύμβολον τῆς ὑπηρεσίας των... καὶ, κατὰ τὴν ὑψηλότητά του, ὁ ἀξιόλογος αὐτὸς Δ'-'Αρνέϊμ φαίνεται πάντοτε ὡς παρακινούμενος νὰ παρουσιάζεται μὲ τὴν ῥάχιν, διὰ νὰ διακρίνουν τὸν βαθμόν του...

— Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ κόμης καταγίνεται εἰς τὸ ν' ἀνακαλύψη ὁποία ὀλεθριότης ὑπηγόρευσε νὰ τίθεται τὸ αὐλαρχικὸν κλειδίον εἰς τὰ ὀπίσθια... διότι, ὡς λέγει πολλάκις σπουδάζων, καὶ τροποντινὰ μεμψιμοιρῶν καὶ ἀγανακτῶν — « τί διάβολον!... δὲν ἐμπορεῖ κἀνεὶς νὰ ἀνοίξη ποτὲ μίαν θύραν μὲ τὴν ῥάχιν, τέλος πάντων! »

— Βαρόνε, τὸν ταχυδρόμον, τὸν ταχυδρόμον! εἶπεν ὁ Μοὺρφ δεικνύων πρὸς τὸν Δὲ-Γράουν τὸ ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ἑστίας ὡρολόγιον.

— Τωόντι, τωόντι... ἀλλὰ πταίεις σὺ, τρισκατάρατε, ὅστις μὲ δίδεις πάντοτε νέαν ὕλην ὁμιλίας... Παρουσιάσετε τὸ βαθύ μου σέβας πρὸς τὴν Β. Α. Υ. (εἶπεν ὁ βαρόνος σπεύδων νὰ λάβη τὸν πῖλόν του) καὶ ἀπόψε μεταβλεπόμεθα, φίλτατε Μούρφ.

— 'Απόψε, ἀκριβέ μου βαρόνε... ὀλίγον ἀργὰ ὅμως, ἐπειδὴ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ ὑψηλότης του θέλει ζητήσει σήμερον, αὐθημερὸν, νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν μυστηριώδη οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΟΙΚΟΣ ΕΝ ΟΔΩ ΤΕΜΠΛΟΥ.

Ὁ Ῥοδόλφος, διὰ νὰ ὠφελιμοποιήσῃ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας ὁ βαρόνος Δὲ-Γράουν συνέλεξε περὶ τῆς Κελαϊδήστρας καὶ τοῦ Γερμανοῦ, υἱοῦ τοῦ Δασκάλου, ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, οἶκον τὸν ὁποῖον εἶχε κατοικήσει τελευταῖον ὁ Γερμανὸς, καὶ νὰ προσπαθήσῃ ἐκεῖ μήπως ἀνακαλύψῃ τὴν διαμονὴν τοῦ νέου τούτου, μέσον τῆς Γελασίνης· ἔργον ἀρκετὰ δύσκολον, ἐπειδὴ ἡ νεᾶνις αὕτη ἐγνώριζεν ἴσως, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Δασκάλου εἶχε μέγα συμφέρον νὰ μὴ μάθῃ κἀνεὶς τὴν νέαν κατοικίαν του. Λαμβάνων ὅμως ὑπ' ἐνοίκιον τὸν θάλαμον ὅπου προλαβόντως εἶχε κατοικήσει ὁ νέος, ἠδύνατο ὁ Ῥοδόλφος νὰ εὐκολυνθῇ πολὺ εἰς τὰς ἐξερευνήσεις του, καὶ περιπλέον νὰ θεωρῇ ἐκ τοῦ πλησίον τὰς διαφόρους κλάσεις τῶν ἐνδιατριβόντων εἰς τὸν οἶκον περὶ οὗ ὁ λόγος.

Ὅθεν, τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν ἔγινεν ἡ συνομιλία τοῦ Γράουν μετὰ τοῦ Μοὺρφ, ὁ Ῥοδόλφος, ταπεινὰ ἐνδεδυμένος, κατευθύνεται περὶ τὰς τρεῖς ὥρας εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου. Ἡ ἡμέρα ἦτο σκυθρωπὴ, ὡς εἶναι συνήθως αἱ χειμεριναὶ εἰς Παρισίους. Ὁ οἶκος αὐτὸς, εἰς τὸ κέντρον ἐμπορικῆς καὶ πολυανθρωποτάτης ῥύμης κείμενος, ἐξωτερικῶς μὲν δὲν εἶχέ τι ἰδιότροπον· ἐσύγκειτο δὲ ἀπὸ ἓν χαμόγειον κατοικούμενον ὑπό τινος ῥακοπώλου, καὶ ἀπὸ τέσσαρας ὀροφὰς, ἡ ἀνωτάτη τῶν ὁποίων ἐκαλύπτετο ἀπὸ στέγην ἐκ κεραμιδίων. Σκοτεινὴ καὶ στενή τις δίοδος ἦγε πρὸς μικρὰν αὐλὴν, ἥτις ὡμοίαζε μᾶλλον πηγάδιον τετράπλευρον, πέντε ἢ ἓξ πόδας πλατὺ, ὁλότελα στερημένον ἀέρος καὶ φωτὸς, καὶ χρησιμεῦον ὡς τόπος δεχόμενος ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας, αἵτινες ἔπιπτον ὡς βροχὴ ἀπὸ τὰ διάφορα πατώματα τοῦ οἴκου. Ἐκεῖ δὲ ὅπου ἔληγεν ἡ μία καὶ γενικὴ ἀναβάθρα τῶν διαφόρων πατωμάτων, πρὸς τὰ κάτω, διέκρινέ τις, χάρις εἰς φῶς τι ὑποκόκκινον, τὸ οἰκημάτιον ὅπου ἐνδιέτριβεν ὁ θυρωρὸς τοῦ οἴκου[1]· οἰκημάτιον κατακαπνισμένον ἐκ τῆς φλογὸς ἑνὸς λαμπτῆρος, ὅστις ἦτον ἀναπόφευκτος καὶ ἐν σταθερᾷ μεσημβρίᾳ, διὰ νὰ φωτίζῃ τὸ σκιερὸν ἐκεῖνο ἄντρον. Αὐτοῦ ὁ Ῥοδόλφος εἰσῆλθε διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν νὰ παρατηρήσῃ τὸν ὑπ' ἐνοίκιον θάλαμον.

Λυχνία τεθειμένη ὄπισθεν μιᾶς σφαίρας ὑαλίνου, πλήρους ὕδατος, διὰ ν' αὐξάνῃ τὴν λάμψιν, φωτίζει τὸ οἰκημάτιον· εἰς τὸ βάθος, θεωρεῖται μία κλίνη σκεπασμένη μὲ ἐπάπλωμα *ἀρλεκίνειον*, δηλαδὴ συγκείμενον ἀπὸ κομμάτια ἐξ ὑφασμάτων διαφόρων καὶ κατὰ τὸ εἶδος, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα. Ἀριστερόθεν, μία σκευοθήκη (commode) ἀπὸ καρυδόξυλον,

[1] Εἰς Παρισίους, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Γαλλίας, πᾶς εὐρύχωρος οἶκος, κατοικούμενος μάλιστα ὑπὸ πολλῶν, ἔχει εἰς τὴν αὐλὴν, πλησίον ἢ ἀντίκρυ τῆς θύρας, ἓν οἰκημάτιον ὅπου διατρίβει θυρωρός τις, μετὰ τῆς οἰκογενείας του πολλάκις. Οἱ θυρωροὶ οὗτοι μετέρχονται οἱονδήποτε ποταπὸν ἐπιτήδευμα, ὑφ' οὗ πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ὁποίας παρατηροῦνται τὰ ἐφεξῆς κοσμήματα· *Πρῶτον*· μικρόν τι εἰδώλιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἀπὸ κηρίον, μὲ τὸ μικρόν του ἀρνίον καὶ τὴν *περρούκαν* του τὴν ξανθήν· ὅλα ὁμοῦ τεθειμένα ὑπὸ κιβώτιόν τι ἐξ ἀστερωποῦ κρυστάλλου, τοῦ ὁποίου τὰ διάφορα τμήματα εἶναι συγκεκολλημένα ἐπιτηδείως διὰ λωρίδων ἐκ χαρτίου κυανοῦ. *Δεύτερον*· δύο λυχνοῦχοι πλακουργεῖς (plaqués), κοκκινίσαντες ἐκ τῆς πολυκαιρίας, καὶ φέροντες, ἀντὶ κηρίων, πορτογάλλια μὲ τοὺς φυλλώδεις μίσχους των· φαίνεται, ὅτι κἄποιος τὰ ἐπρόσφερεν εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ θυρωροῦ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους. *Τρίτον*· δύο μικρὰ κιβώτια, ὧν τὸ μὲν ἀχυρόπλεκτον καὶ ποικιλόχροον, τὸ δὲ πεπασμένον διὰ μικρῶν ὀστρακοδερμάτων. Τὰ δύο ταῦτα ἀριστοτεχνήματα ὄζουν φυλακῆς ἢ κατέργου ἀπὸ μίαν λεύγαν μακράν[1]. (ἂς ἐλπίσωμεν, χάριν τῆς τιμιότητος τοῦ θυρωροῦ τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν προσφορὰ τοῦ ἰδίου των κατασκευαστοῦ). Τέλος πάντων, μεταξὺ τῶν δύο κιβωτίων καὶ ὑπὸ τὴν σφαῖραν ὡρολογίου τινὸς κρεμαστοῦ, θαυμάζει τις ἓν ζεῦγος μικρῶν ὑποδημάτων, ἀπὸ μαροκῖνον ἐρυθροῦν, καλῶν διὰ πόδας *νινίων*, ἀλλ' ἐπιμελῶς καὶ τεχνηέντως ἐπεξεργασμένων, κεκομμένων καὶ ῥαμμένων. Ἀπὸ τὸ *ἀριστοτέχνημα* τοῦτο (ὡς ὠνόμαζον τὰ τοιαῦτα οἱ τεχνῖται τῶν παρελθόντων χρόνων, καθὸ δείγματα τοῦ ἄκρου ἀώτου τῆς ἐπιτηδειότητός των) καὶ ἀπὸ τὰ κατὰ τὸ μῆκος τοῦ τοίχου φαντασιώδη ἀραβουργήματα, σχεδιαζόμενα δι' ἀναριθμήτων ἄλλων παλαιῶν πεδίλων τε καὶ ἐμβάδων, συμπεραίνει πλέον ὁ καθείς, ὅτι ὁ θυρωρὸς τοῦ οἴκου περὶ οὗ ὁ λόγος, ἔχει ἔργον τὸ νὰ ἀνασκευάζῃ ὅσα τετριμμένα ὑποδήματα.

Ὅταν ὁ Ῥοδόλφος ἀπετόλμησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ οἰκημάτιον τοῦτο, ὁ θυρωρὸς, κύριος Πιπελέτος, ἀπὼν πρὸς ὥραν, ἀντεπροσωπεύετο ὑπὸ τῆς κυρίας Πιπελέτου συμβίας του, ἥτις, καθημένη πλησίον ἑνὸς πυραύνου (poêle) σιδηροῦ, ἱσταμένου εἰς τὸ μέσον, ἐφαίνετο ὡς ἀκροωμένη μετὰ σοβαρότητος τὴν χύτραν της, ἥτις κειμένη ἐπὶ τῆς φωτίας *ἐτραγῴδει*· (ἡ ἔκφρασις αὕτη καθιερώθη πλέον[2]). Τὰς *θυρωρούς*, τόσον ἐξαισίως ἐστερεοτύπωσε περιγράψας ὁ Ἐρρῖκος Μοννιέρος (Henri Monnier), γάλλος Ὀγάρθος[3], ὥστε εἰς ἡμᾶς δὲν μένει, εἰμὴ νὰ παρακαλέσωμεν τὸν ἀναγνώστην, ἂν θέλῃ νὰ φαντασθῇ τὴν κυρίαν Πιπελέτου, ν' ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην του μίαν γυναῖκα γραῖαν, μορφῆς δυσειδεστάτης, ῥυτίδων κ' ἐξανθημάτων πλήρους· μίαν γραῖαν, τὴν πλέον ῥυπαρὰν, τὴν πλέον ῥακενδύτιδα, τὴν πλέον νωδὸν (κουτσοδόντισσαν), τὴν πλέον στρυφνὴν, τὴν πλέον κακόγλωσσον ἀπὸ τὰς γραῖας ὅσας ποτὲ εἶδε. Πρόσθες ἀλλόκοτόν τινα φενάκην ἀπὸ μαλλία κοντὰ καὶ ἀκτένιστα (perruque à la Titus) χωρὶς ἄλλο τίποτε εἰς τὴν κεφαλήν· φενάκην ἥτις, ὅταν ἐκατασκευάσθη, πρέπει νὰ ἦτο ξανθή· ἀλλ' ἡ πολυκαιρία, κατὰ δυστυ-

[1] Οἱ ἐν τοῖς κατέργοις καὶ φυλακαῖς καταγίνονται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν περὶ τὴν κατασκευὴν τοιούτων πραγμάτων. — [2] Elle écoutait chanter sa marmite. — [3] Hogarth, ζωγράφος τῶν ἠθῶν, ἄγγλος τὸ γένος, ζῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος.

χίαν, τῆς ἔῤῥιψεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ βαφάς τινας ἀσπρομαυροκοκκινοκιτρίνους, ὡσὰν τὰ φύλλα τὰ φθινοπωρινά· περιπλέον, νὰ πετοῦν πανταχόθεν φύρδην μίγδην βόστρυχοι τραχεῖς, σκληροὶ, ἐμπεριπεπλεγμένοι, ἀδιάλυτοι· καὶ ἰδοὺ ἡ φενάκη τῆς κυρίας Πιπελέτου, μόνη καὶ αἰωνία στολὴ τοῦ ἑξηκονταετοῦς κρανίου της· διότι ποτὲ δὲν τὴν ἀφήρεσεν ἀφοῦ τὴν ἐφόρεσε.

Εἰς τὴν θέαν λοιπὸν τοῦ Ῥοδόλφου, ἡ θυρωρὸς ἀνεφώνησε μὲ τόνον ἐπάρσεως τὰς ἐφεξῆς μετρημένας λέξεις·

— Ποῦ 'παγαίνετε ;

— Κυρά μου, εἰς αὐτὸ τὸ 'σπίτι, μὲ φαίνεται, δὲν εἶναι ὅπου ἐνοικιάζεται μία κάμερη ; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος, καλῶς διακωδωνίσας τὴν λέξιν *Κυρά μου*, ἥτις δὲν ἐπροξένησεν ὀλίγην εὐχαρίστησιν εἰς τὴν κυρίαν Πιπελέτου, ἀποκριθεῖσαν μὲ ὀλιγωτέραν δριμύτητα·

— Μάλιστα· ἔχει μία κάμερη δι' ἐνοίκιασμα εἰς τὴν τρίτη πατωσιὰ, πλὴν τώρα δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς τὴν δείξω... ὁ 'Αλφρέδης λείπει...

— Θὰ εἶναι ὁ υἱός σας... Καὶ θ' ἀργήσει νὰ ἐπιστρέψῃ ;

— Δὲν εἶναι υἱός μου, κύριε· εἶναι ἄνδρας μου ! Τί τάχα ; διότι τὸ ὄνομα τοῦ Πιπελέτου εἶναι 'Αλφρέδης, δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἄνδρας μου ;

— Κυρά μου, διατί ὄχι ; μὲ κάθε δίκαιον· ἀλλ' ἂν μ' ἐδίδετε τὴν ἄδειαν, ἠμποροῦσα νὰ προσμείνω μίαν στιγμὴν, ἕως οὗ ἐπιστρέψῃ. Σκοπεύω νὰ πιάσω αὐτὴν τὴν κάμερην· ἡ γειτονεία καὶ ὁ δρόμος μοῦ ἀρέσκουν· βλέπω καὶ τὸ 'σπίτι καὶ εἶναι πολὺ ἀξιόλογα συγυρισμένον. Πρὶν ὅμως παρατηρήσω τὸ οἴκημα, ἤθελα, κυρά μου, νὰ μάθω, ἂν ἐμπορῆτε ν' ἀναλάβετε τὴν ἐπιστασίαν νὰ μοῦ συγυρίζετε μόνη σας τὴν κάμερήν μου, ἐπειδὴ συνηθίζω πάντοτε νὰ ἐπιφορτίζω δι' αὐτὸ τοὺς *οἰκοφύλακας*· ἐννοεῖται ὅταν θέλουν νὰ λάβουν τὴν καλωσύνην.

Ἡ πρότασις αὕτη, ὡς ἐκφρασθεῖσα διὰ λέξεων τοσοῦτον κολακευτικῶν·—οἰκοφύλακας (consierges) ἀντὶ θυρωροὺς (portiers)!—μεγάλως εὐηρέστησε τὴν κυρίαν Πιπελέτου, ἥτις καὶ ἀπεκρίθη.

— Μάλιστα, κύριέ μου... ἐγὼ νὰ συγυρίζω τὴν κάμερή σας... ἡ τιμὴ ἰδική μου· μ' ἕξη φράγκα τὸν μῆνα θὰ περνᾶτε ὡσὰν πρίγκιπας.

— Ἓξ εἴπετε ; ἂς ἦναι ἕξ. Καὶ τ' ὄνομά σας, κυρά μου ;...

— Πομῶνα- Εὐτυχία-'Αναστασία Πιπελέτου.

— Τὸ λοιπὸν, κυρία Πιπελέτου, εἴμεθα σύμφωνοι· ἓξ φράγκα τὸν μῆνα διὰ τὸν κόπον σας. Ἂν δὲ ἡ κάμερη μοῦ ἀρέσῃ, ποία ἡ τιμή της;

— Μαζῆ μὲ τὸ καμεράκι, 150 φράγκα, κύριέ μου· λεπτὸ νὰ εἰπῆτε παρακάτω, δὲν γίνεται. 'Εκεῖνος ὁποῦ κρατεῖ ἐπάνω του ὅλο τὸ 'σπίτι... εἶναι ἄνθρωπος ὁποῦ μαζεύει καὶ τὸ καρφὶ ἀπὸ τὸ πέταλο.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεται ;

— Κύριος Κοκκινοχέρης...

Τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ αἱ δι' αὐτοῦ ἀναμνήσεις ἐτάραξαν τὸν Ῥοδόλφον.

— Πῶς τὸν εἴπετε ; Κοκκινοχέρη ; Καὶ ποῦ κατοικεῖ ἡ εὐγενεία του;

— Ὁδὸς Φάβας, ἀριθ. 13· ἔχει καὶ εἰς τὰ 'Ηλύσια ἕνα κρασοπωλειό· ἐκεῖ, κατὰ τοὺς λάκκους...

Χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐκεῖνος ἦτον ὁ ἴδιος... Ἡ σύμπτωσις ἐφάνη παράδοξος εἰς τὸν Ῥοδόλφον.

— Λοιπὸν ὁ κύριος Κοκκινοχέρης ἔχει ἐπάνω του ὅλον τὸ 'σπίτι; καὶ ὁ ἰδιοκτήτης ποῖος εἶναι;

— Ὁ κύριος Βουρδών· ὅμως ἐγὼ γνωρίζω τὸν κύριον Κοκκινοχέρη.

Θέλων νὰ σύρῃ τὴν εὔνοιαν τῆς θυρωροῦ, ὁ Ῥοδόλφος ἐπανέλαβε·

— Σᾶς παρακαλῶ, κυρία Πιπελέτου, εἶμαι ὀλίγον κουρασμένος· κάμνει καὶ κρύον... λαμβάνετε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ φέρετε ἀπὸ τὸν ῥακοπώλην, ἐδῶ ἀπ' ἔξω, ἕνα μπουκάλι *κάσσι*[1], μαζῆ μὲ δύο ποτήρια... ἢ καλήτερα τρία, ἐπειδὴ θὰ ἔλθει ὅπου καὶ ἂν ἦναι καὶ ὁ ἄρχωντάς σας.

Καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν γραῖαν ἓν πεντάφραγκον.

— Τί 'ταιριάζει, ψυχή μου! ἀκόμη δὲν σᾶς εἴδαμεν καὶ θέλετε νὰ μᾶς σκλαβώσετε μὲ τὴν εὐγένειά σας! εἶπεν ἡ θυρωρὸς, τῆς ὁποίας ἡ κατάστικτος μύτη ἐφεγγοβόλησεν ἀπὸ διάπυρον ἐπιθυμίαν βακχικήν. Ἠπαγαίνω ἀμέσως· δύο ποτήρια φθάνουν· ἐγὼ καὶ ὁ Ἀλφρέδης πίνομεν εἰς τὸ ἴδιον... Ἐκεῖνος τὰ νοστιμεύεται τὰ παρόμοια... δὲν ἠξεύρετε πόσον· εἶν' ἕνας! εἶν' ἕνας!

— Ἠπαγαίνετε λοιπὸν, καὶ νὰ προσμείνωμεν ὕστερα τὸν Ἀλφρέδην...

— Ἂν ἔλθῃ καὶ κτυπήσῃ κανεὶς τὴν θύρα... τοῦ ἀνοίγετε;

— Μείνετε ἥσυχη.

Ἡ γραῖα ἐξῆλθε. Μετά τινας στιγμὰς ἦλθεν ἔξωθεν εἷς γραμματοκομιστὴς, καὶ πρῶτον ἔκρουσεν εἰς τὸ ὑάλινον παράθυρον τοῦ οἰκηματίου, ἔπειτα ἐπέρασε τὸν βραχίονά του, καὶ ὀρέγων δύο ἐπιστολὰς ἐφώναξε· « Τρία σολδία! »

— Ἓξ σολδία· ἐπειδὴ αἱ γραφαὶ εἶναι δύο, ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ἡ μία εἶναι πληρωμένη, ἀπεκρίθη ὁ γραμματοκομιστής.

Ἀφοῦ ἐπλήρωσεν ὁ Ῥοδόλφος, παρετήρησε, κατ' ἀρχὰς μὲν μηχανικῶς, τὰς δύο ταύτας ἐπιστολάς· ἀλλ' αἰφνιδίως εἶδεν, ὅτι ἤξιζον περιέργειαν σπουδαιοτέραν. Ἡ μία, ἐπιγεγραμμένη πρὸς τὴν κυρίαν Πιπελέτου, ἀπέπνεε διὰ τοῦ στιλπνοῦ χαρτίνου περιτυλίγματός της εὐωδίαν βαρυτάτην ἀρώματός τινος ἱσπανικοῦ (peau d' Espagne). Εἰς τὴν ἐπὶ κηροῦ σημαντῆρος (βουλλοκηρίου) σφραγῖδα της διεκρίνοντο τὰ δύο ταῦτα γράμματα· *K. P.* ἐστεμμένα διὰ περικεφαλαίας, καὶ ἱστάμενα ἐπὶ ὑποβάθρου καταστέρου καὶ φέροντος τὸν σταυρὸν (✠) τοῦ Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς[2]· ἡ ἐπιγραφὴ ἐφανέρωνε χεῖρα ἐξησκημένην περὶ τὸ γράφειν. Ἡ συμβολικὴ ἀξίωσις τῆς περικεφαλαίας καὶ τοῦ σταυροῦ τούτου παρεκίνησε τὸν Ῥοδόλφον νὰ μειδιάσῃ, καὶ νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ δὲν ἦτο βέβαια γεγραμμένη ἀπὸ χεῖρα γυναικός. Ποῖος λοιπὸν ἦτον ὁ μοσχοβολῶν καὶ σηματογραφούμενος αὐτὸς ἀνταποκριτὴς... τῆς κυρίας Πιπελέτου; Ἡ ἄλλη ἐπιστολὴ, ἐπὶ χάρτου μελαγχροινοῦ, προστύχου,

[1] Cassis, εἶδος ποτοῦ, ὡς ῥοσόλιον, ἀπὸ μαῦρα χαμαίβατα (φραγκοστάφυλα), κανέλλαν, καρυόφυλλα, ῥακὴν καὶ σάκχαρι.— [2] Τάγμα ἐπιτίμιον (Légion d' honneur).

ἦτο κεκλεισμένη διὰ κοινῆς σφραγίδος ἀπὸ ἄζυμον, προσεπικεντημένης μὲ τὴν μύτην βελόνης, καὶ ἐπιγεγραμμένη· Πρὸς τὸν Κύριον *Καίσαρα Βραδαμάντην, ὀδοντοχειροῦργον.* Ἀλλ' ὁ χαρακτὴρ αὐτῆς ἐφαίνετο μεταπεποιημένος· ὅλη ἡ ἐπιγραφὴ ἦτο μὲ στοιχεῖα κεφαλαιώδη· ὅθεν, εἴτε κατὰ προαίσθησιν, εἴτε κατὰ φαντασίαν, εἴτε καὶ ἐκ τοῦ πραγματικοῦ, ἡ γραφὴ αὕτη ἐφάνη εἰς τὸν Ῥοδόλφον ἀπαισία γραφή· εἰς ἓν μέρος, ὅπου τὸ χαρτίον ἦτον ὀλίγον τετριμμένον, παρετήρησε στοιχεῖά τινα τοῦ ἐπανωγράμματος καὶ ἦσαν ἡμιεσβεσμένα... δάκρυ πρέπει νὰ ἔσταξεν ἐκεῖ.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἡ κυρία Πιπελέτου ἐπανέρχεται φέρουσα τὴν βαύκαλιν, τὴν πλήρη κάσσιος, καὶ τὰ δύο ποτήρια.

— Σᾶς ἔκαμα κ' ἐπροσμείνετε πολύ· τὸ γνωρίζω· ὅμως κάμε καὶ διαφορετικὰ ὅταν ἔμβῃς μία φορὰ εἰς τὸ ἐργαστῆρι τοῦ *μπάρπα* Γεώργη· Ἄ! τὸν γέρο μωρόλογο!...

— Λάβετε δύο γραφὰς ὁποῦ σᾶς ἔφεραν· εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ὤ! κύριε... νὰ μοῦ συμπαθήσετε... Καὶ ἐπληρώσετε;

— Μάλιστα.

— Εἴσθε πολλὰ εὐγενής! Τώρα λοιπὸν σᾶς τὰ κρατίζω ἐπάνω εἰς αὐτὰ ὁποῦ ἔχω νὰ σᾶς δίδω ὀπίσω... Πόσα ἐδόσετε;

— Τρία σολδία· ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος, ὑπομειδιῶν διὰ τὴν ἀλλόκοτον μέθοδον τοῦ ἐξοφλεῖν τῆς κυρίας Πιπελέτου. Πλὴν, συγχωρήσετέ με νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἡ μία ἀπ' αὐτὰς τὰς δύο γραφὰς εἶναι διὰ λόγου σας· καὶ ἔχετε, βλέπω, ἕνα ἀνταποκριτὴν τοῦ ὁποίου τὰ ῥαβάσια μοσχοβολοῦν διαβολευμένα!

— Νὰ ἰδῶ, νὰ ἰδῶ· εἶπεν ἡ θυρωρὸς λαμβάνουσα τὴν στιλπνὴν ἐπιστολήν· Καλὰ λέγετε· ὁμοιάζει τωόντι ὡσὰν ῥαβάσι! Νόστιμο καὶ τοῦτο...ποῖος τάχα νὰ ἦναι αὐτὸς ὁ ξυπόλυτος ὁποῦ λαβαίνει τόσο θάῤῥος;...

— Ἰδῆτε τώρα! νὰ ἐτύχαινε ἐδῶ καὶ ὁ ἄρχωντάς σας...

— Ἠβοῖ! ἠβοῖ! μὴ μοῦ τὸ λέτε, κ' ἐλιγοθύμησα εἰς τὴν ἀγκάλη σας... Ποῖος νὰ ἦναι... Ἄ! ἐκατάλαβα... ἐπανέλαβεν ἡ θυρωρὸς ἀναστέλλουσα τοὺς ὤμους· Ὁ *στρατηγός*.... Ἐτρόμαξα κ' ἐγώ!... ἐπειδὴ, νὰ ἠξεύρετε, ὁ Ἀλφρέδης εἶν' ἕνας ζηλιάρης!... ἀράπης μοναχός![1]

— Ἰδοὺ καὶ τὴν ἄλλην· πρὸς τὸν κύριον *Καίσαρα Βραδαμάντην*.

— Ἄ! ναίσκε... ὁ ὀδοντοϊατρὸς ὁποῦ κάθηται εἰς τὸ τρίτο πάτωμα... Ἂς τὴν ῥίψω εἰς τὸ '*πόδημα* τῶν γραφῶν...

Καὶ ἡ κυρία Πιπελέτου ἔῤῥιψε τὴν γραφὴν ἐντὸς παλαιοῦ τινος ὑποδήματος γυρισμένου τὰ μέσα ἔξω, καὶ κρεμαμένου εἰς τὸν τοῖχον. Ὁ Ῥοδόλφος τὴν παρετήρει μὲ ἀπορίαν[2]·

[1] Comme un Bédouin.

[2] Ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς παίζει μὲ τὰς λέξεις boîte (πρόφερε μποάττ) καὶ botte (πρόφερε μπόττ), ὧν ἡ μὲν ἐσήμαινε γραμματοθήκην, ἡ δὲ ὑπόδημα. Ἡ κυρία λοιπὸν Πιπελέτου εἶπεν ὀρθῶς, ὅτι ἔμελλε νὰ ῥίψῃ τὴν γραφὴν εἰς τὸ botte, ἤτοι εἰς τὸ ὑπόδημα· ἀλλ' ὁ Ῥοδόλφος ὑπέθεσεν ὅτι τὸν ἠπάτησεν ἡ ἀκοὴ, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι εἰς γραμματοθήκην ῥίπτονται αἱ γραφαὶ καὶ ὄχι εἰς ὑπόδημα· ἔπειτα ἠπόρη-

— Πῶς;... τὴν λέγει· ποῦ τὴν βάλλετε τὴν γραφήν;...

— Τί... τὴν βάζω εἰς τὸ *'πόδημα* τῶν γραφῶν... Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν χάνεται τίποτε· τὴν ὥραν ὁποῦ θὰ ἐπιστρέφουν οἱ 'νοικάτορές μας, ὅποιος ἀπὸ τοὺς δύο εὑρεθῇ, ὁ 'Αλφρέδης ἢ ἐγώ, γυρίζομεν ἄνω κάτω τὸ 'πόδημα, καὶ 'παίρνει τὸ πρᾶγμά του καθένας.

Ταῦτα λέγουσα ἡ θυρωρὸς ἀπεσφράγιζε καὶ τὴν εἰς ὄνομά της ἐπιστολήν· τὴν ἔφερε λοιπὸν τριγύρω, καὶ τέλος πάντων, μετά τινα ἀμηχανίαν, εἶπεν εἰς τὸν 'Ροδόλφον· — Τὰς γραφάς μου πάντοτε ὁ 'Αλφρέδης μοῦ τὰς διαβάζει... Μοῦ κάμνετε, κύριε, τὴν χάριν...

— Νὰ σᾶς τὴν ἀναγνώσω; μάλιστα· ἀπήντησεν ὁ 'Ροδόλφος, εἰς ἄκρον περίεργος νὰ μάθῃ τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς κυρίας Πιπελέτου. 'Ανέγνω λοιπὸν τὰ ἐφεξῆς ἐπὶ στιλπνοῦ τινος χαρτίου, φέροντος εἰς μίαν τῶν γωνιῶν αὐτοῦ, ἔντυπον ἐν εἴδει ἀναγλύφου, τὴν περικεφαλαίαν πάλιν, τὰ γράμματα **Κ. Ρ.**, τὸ συμβολικὸν ὑπόβαθρον, καὶ τὸν σταυρὸν τὸν ἐπιτίμιον·

« Αὔριον, παρασκευὴν, εἰς τὰς ἕνδεκα ὥρας, ν' ἀναφθῇ καλὴ φωτία καὶ εἰς τοὺς δύο θαλάμους, ὄχι ὅμως πολλὴν ὥραν προτήτερα ἀπὸ τὴν διωρισμένην· καὶ νὰ ξεσκονισθοῦν καλὰ οἱ καθρέπται, καὶ νὰ σηκωθοῦν τὰ σκεπάσματα ἀπὸ παντοῦ, μὲ προσοχὴν, νὰ μὴ ξεφλουδισθοῦν τὰ χρυσώματα τῶν ἐπίπλων, τὴν ὥραν ὁποῦ θὰ ξεσκονίζωνται, καὶ νὰ μὴ λερωθοῦν ἢ καοῦν τὰ πεύκια, ὅταν θ' ἀνάψουν τὴν φωτίαν. Ἂν τύχῃ καὶ δὲν ἦμαι ἀκόμη αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ μία κυρία εἰς ἅμαξαν, περὶ τὴν μίαν ὥραν, καὶ μὲ ζητήσῃ ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ Κύριος Κάρολος, νὰ τὴν ὁδηγήσουν ν' ἀναβῇ ἐπάνω, νὰ τῆς ἀνοίξουν τὸν θάλαμον, καὶ ἔπειτα νὰ 'πάρουν κάτω τὸ κλειδὶ, διὰ νὰ μοῦ δοθῇ εἰς τὸν ἴδιον, ὁπόταν ἔλθω. »

Μολονότι τὸ γραφικὸν ὕφος τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀπεῖχε τοῦ ἀκαδημιακοῦ, ὁ 'Ροδόλφος ἔγνω καλῶς τὸ ἐνδιαλαμβανόμενον καὶ εἶπεν εἰς τὴν θυρωρόν· — Καὶ ποῖος κατοικεῖ εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα;

Ἡ γραῖα ἐπλησίασε τὸν κίτρινον καὶ ῥυτιδωμένον δάκτυλόν της εἰς τὸ κρεμάμενον χεῖλός της, καὶ ἀπεκρίθη μὲ πονηρόν τι *στραβοχείλισμα* — Σιωπή... ἐρωτοδουλειαῖς...

— Σᾶς ἠρώτησα, καλή μου κυρία Πιπελέτου, ἐπειδὴ, ἠξεύρετε πάντοτε.... ὅταν κανεὶς θὰ κατοικήσει εἰς ἕνα 'σπίτι, ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίζῃ...

— Καὶ βέβαια! καὶ βέβαια!... νὰ σᾶς εἰπῶ ἐκεῖνο ὁποῦ γνωρίζω κ' ἐγώ... Εἶναι τώρα, ψυχή μου, ἓξ ἑβδομάδες, ὁποῦ ἦλθεν ἕνας θαλαμοστόλος (tapissier), καὶ εἶδε τὸ πρῶτον πάτωμα ὁποῦ ἦταν δι' ἐνοίκιασμα, καὶ ἠρώτησε τὴν τιμή· τὴν ἄλλην ἡμέρα, νάτον πάλιν κ' ἔρχεται μαζῇ μ' ἕνα εὔμορφον νέον, ξανθὸν, μὲ μικρὸ μουστακάκι, κ' ἕνα σταυρὸν τιμῆς· τὸ ὑποκάμισό του ἀκτινοβολοῦσε· καὶ ἤκουσα τὸν θαλαμοστόλον ὁ ὁποῖος τοῦ ἔλεγε « *Στρατηγὲ* » ὅσαις φοραῖς ἤθελε νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ.

σεν, ὅταν τὴν εἶδεν, ὅτι πραγματικῶς ἐμεταχειρίζετο ἓν ὑπόδημα ἀντὶ γραμματοθήκης. Ἐστάθημεν ἀνίκανοι νὰ εὕρωμεν εἰς τὴν γλῶσσάν μας, ἐν χρήσει, δύο τοιαύτας λέξεις ὁμοιαζούσας τοσοῦτον εἰς τὴν προφορὰν καὶ διαφερούσας εἰς τὴν σημασίαν. Ἀλλὰ καὶ ἰταλός τις μεταφραστής, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, ὑπῆρξεν εἰς τοῦτο ἀτυχὴς ὡς ἡμᾶς.

— Θὰ εἶναι τὸ λοιπὸν στρατιωτικός.

— Καλὲ τί στρατιωτικός! ὑπέλαβεν ἡ κυρία Πιπελέτου ἀναστέλλουσα τοὺς ὤμους· Δὲν βαρύνεσθε!...ὡσὰν τώρα νὰ εἰποῦμεν, πῶς ὁ Ἀλφρέδης εἶναι *οἰκοφύλακας*...

— Πῶς;

— Καλὲ αὐτός, ψυχή μου, δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο, παρὰ ἀξιωματικὸς εἰς τὴν ἐθνοφυλακή· ὁ θαλαμοστόλος τὸν ἔλεγε στρατηγόν, τάχα διὰ νὰ τὸν κολακεύσῃ... καθὼς καμαρώνει καὶ ὁ Ἀλφρέδης, ὅταν τὸν εἰπῇτε οἰκοφύλακα. Τί τὰ θέλετε, ὅταν ὁ *στρατηγὸς* (μ' αὐτὸ πλέον τὸ ὄνομα τὸν ἐγνωρίσαμεν)· ναίσκε... ὅταν εἶδε καλὰ καλὰ τὸ 'σπίτι, γυρίζει καὶ κάμνει τοῦ θαλαμοστόλου· « Ὑπάγει καλά· συμφωνήσετε μὲ τὸν ἰδιοκτήτην. » — Εἰς τὰς προσταγάς σας, στρατηγέ· — τοῦ ἀποκρίνεται ὁ ἄλλος... Καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὴν ἄλλην ἡμέραν, ὁ θαλαμοστόλος ὑπέγραψε τὸ ἐνοικοχάρτι εἰς ὄνομά του... ὁ θαλαμοστόλος μὲ τὸν κύριον Κοκκινοχέρη, καὶ τοῦ ἐπροπλήρωσε μίαν ἑξημηνιά· ἐπειδή, ὡς φαίνεται, ὁ στρατηγὸς δὲν θέλει νὰ τὸν γνωρίσουν. Εὐθύς, 'μάτια μου, ἔρχονται κτίσται, διορθώνουν τὸ πρῶτον πάτωμα· σοῦ φέρουν ἐκείνους τοὺς *ἐσοφάδες*, ἐκεῖνα τὰ μεταξωτὰ παραπετάσματα διὰ τὰ παράθυρα... κἄτι καθρέπταις ὁλόχρυσους· βασιλικά, σᾶς λέγω, *ἔπλιπλα!*.... ὁποῦ θαῤῥεῖ κανεὶς πῶς βλέπει κανένα καφενεῖο τῶν βουλεβάρτων[1]! Ἔστρωσε παντοῦ κἄτι πεύκια, ὁποῦ νομίζετε πῶς περιπατεῖτε ἐπάνω εἰς τί νὰ σᾶς εἰπῶ; εἰς ζωῦφια... Ἔπειτα, νά, κ' ἔρχεται πάλιν ὁ στρατηγὸς νὰ ἰδῇ πῶς τὰ 'διόρθωσαν· γυρίζει τὸ λοιπὸν καὶ λέγει τοῦ Ἀλφρέδη· — « Ἠμπορεῖς τοῦ λόγου σου νὰ λάβῃς τὴν ἐπιστασία νὰ κυττάζῃς αὐταῖς ταῖς κάμεραις; ἐγὼ θὰ ἔρχομαι σπανίως· ν' ἀνάπτῃς φωτιά, ὅταν τύχῃ, καὶ νὰ συγυρίζῃς ὅλα τὰ πάντα, ὅταν σοῦ γράφω ὅτι θὰ ἔλθω;» — « Μάλιστα, στρατηγέ,» γυρίζει καὶ τοῦ κάμνει αὐτὸς ὁ κόλακας, ὁ Ἀλφρέδης.— « Καὶ τί θέλεις νὰ σοῦ δίδω διὰ τὸν κόπο σου;» — « Εἴκοσι φράγκα τὸν μῆνα, στρατηγέ μου.» — « Εἴκοσι φράγκα! τί κάθεσαι καὶ λές! ἀστεΐζεσαι, θυρωρέ, ὡς φαίνεται;» Καὶ κάθεται, ψυχή μου... τώρα ἕνας τέτοιος αὐθέντης, καὶ ἀρχίζει νὰ πολεμᾷ νὰ μᾶς κόψῃ ὡς καὶ τὸν ὀβολό· ὡσὰν νὰ ἦταν κανένας ὁποῦ δὲν εἶχεν οὐδὲ τὸν ἥλιο μοῖρα! Ἀμ' ἂς κυβερνηθῇ καὶ ὁ πτωχὸς κόσμος! Στοχασθῆτε· νὰ κάμνῃ τόσα φοβερὰ ἔξοδα δι' ἕνα 'σπίτι, ὁποῦ κἂν δὲν τὸ κατοικεῖ, καὶ νὰ λυπᾶται ἕνα δύο ψωροπεντόφραγκα! Τί τὰ θέλετε, μόλις καὶ μετὰ βίας ἀποφασίζει νὰ μᾶς δίδῃ δώδεκα φράγκα· δώδεκα φράγκα, καὶ ἴδρωσε ὡς ὁπῦ νὰ μᾶς τὰ δώσῃ!... Τέτοιον στρατηγό, τί νὰ τὸν κάμω; Νὰ ὡμοίαζε, κύριε, τῆς εὐγενείας σας! ἐπρόσθεσεν ἡ θυρωρὸς ἀπευθυνομένη χαριέντως πρὸς τὸν Ῥοδόλφον· Μολονότι δὲν λέγεσθε στρατηγός, οὔτε φαίνεσθε ὡσὰν κἄτι τι ξεχωριστό, ἐπειδὴ ζητεῖτε νὰ πιάσετε μία τρύπα εἰς τὰ ὑψηλά, τέταρτο πάτωμα, πάλιν, ἔξῃ φράγκα σᾶς εἶπα, ἔξῃ μοῦ ἐδόσετε μὲ τὸν πρῶτο λόγο.

[1] Ἐπειδὴ τὰ λαμπρότερα καφενεῖα τῶν Παρισίων κεῖνται ἐπὶ τῶν βουλεβάρτων.

— Καὶ ἦλθε πλέον ἄλλην φορὰν ὁ *στρατηγός* ;

— Νὰ ἰδῆτε τὸ νόστιμο· φαίνεται ὅτι τὸν περιγελοῦν, τὸν ἄνθρωπον. Ἔχει τώρα τρεῖς φοραῖς ὁποῦ μοῦ γράφει, ὡσὰν σήμερα, νὰ τοῦ ἀνάψω φωτιὰ, νὰ συγυρίσω ταῖς κάμεραίς του, ἐπειδὴ θὰ ἔλθει μία κυρία... Πρόσμεινε! Εἴδετε τοῦ λόγου σας κυρία ; εἶδα κ' ἐγώ.

— Δὲν ἐφάνη κἀνείς!

— Τὴν πρώτη φορὰ, ἦλθεν ὁ στρατηγὸς κορδωμένος καὶ ὑπερήφανος, φιοῦ, φιοῦ, φιοῦ, τραγουδῶντας μέσα εἰς τὸ στόμα του. Προσμένει ὡς δύο ὥραις... ψυχή· ὕστερα καταβαίνει νὰ φύγῃ. Ὅταν ἦλθε νὰ περάσῃ ἀπ' ἐμπρός μας, ἐγὼ καὶ ὁ Ἀλφρέδης, ὁποῦ τὸν ἐπαραφυλάγαμεν διὰ νὰ ἰδοῦμεν τὴν ταραχὴ τοῦ προσώπου του, καὶ νὰ τοῦ εἰποῦμεν κἀνένα λόγο, νὰ τὸν πειράξωμεν, — « Στρατηγὲ, τοῦ λέγω· δὲν ἦλθε νὰ σᾶς ζητήσῃ ἡ παραμικρὴ κυρία. » — « Καλὰ, καλά ! » μοῦ ἀποκρίνεται ἐντροπιασμένος· καὶ τρὰκ, τροὺκ, φεύγει· ἔτρωγε τὰ 'νύχια του ἀπὸ τὸν θυμό. Τὴν δεύτερη πάλιν φορὰ, πρὶν ἀκόμη ἔλθῃ, νὰ, ἕνας βαστάζος καὶ μᾶς φέρει μία μικρὴ γραφὴ διὰ νὰ δοθῇ εἰς τὰ χέρια τοῦ κυρίου Καρόλου. Ἐγὼ παρευθὺς ἐκατάλαβα, ὅτι πάλιν τὴν ἴδια θὰ τὴν πάθει· καὶ ἀρχίζομεν μὲ τὸν Πιπελέτο νὰ κρυφογελοῦμεν· νά σου καὶ ὁ στρατηγός. — « Στρατηγὲ, τὸν λέγω, φέρνωντας τὸ ἀριστερό μου χέρι ἀπὸ τὸ ἀνάστροφο μέρος εἰς τὴν περρούκα μου, ὡσὰν τοὺς στρατιώταις, λάβετε μία γραφή· φαίνεται πῶς καὶ σήμερα ἔχει νὰ γίνῃ κἀνένα βῆμα ἐπανάστροφο, καθὼς κάμνετε εἰς τὴν παράταξι ! » Γυρίζει καὶ μὲ κυττάζει μ' ἕνα 'μάτι ὑπερήφανο, ὡσὰν κἀνένας Ἀρτάβανος[1]· ἀνοίγει τὴν γραφὴ, τὴν διαβάζει, κοκκινίζει ὡσὰν τὸν ἀστακὸ, καὶ φεύγει σκασμένος καὶ σφυρίζωντας μέσα εἰς τὰ 'δόντια του· ὅμως πρέπει νὰ ἐσκύλιασε πολύ... ἐπειδὴ εἶναι φυσικὰ στενόχωρος· νὰ καταλάβετε· ἡ μύτη του εἶναι ἄσπρη· τόσο στενόκαρδος εἶναι ! κακὸ 'δικό του... Στρατηγός ! ναὶ, σιγά ! Δώδεκα φράγκα τὸν μῆνα !

— Ἀμὴ τὴν τρίτην φοράν ;

— Ἆ ! τὴν τρίτη πλέον ἐκόντευσα νὰ πιστεύσω, πῶς ἐσώθηκαν τὰ ψεύματα. Βλέπετε τὸν καλό σας στρατηγὸ κ' ἔρχεται μ' ἕνα καμάρι!... κἄτι 'μάτια τόσα !... ὡσὰν νὰ εἶχε πλέον τὴν ὑπόθεσί του σιδηροδεμένη... εἶναι, 'ξεύρετε, καὶ νέος εὔμορφος... τὴν ἀλήθεια... ἂν εἰπῆτε τὰ φορέματά του !... ἐνδύεται ὡσὰν ἄγγελος ! Ἔρχεται, ψυχή μου, μοσχομυρισμένος· μόλις ἐπατοῦσεν εἰς τὴν γῆ... 'Παίρνει δὰ τὸ κλειδὶ τῆς κάμερής του καὶ ἀναβαίνει φωνάζωντας (ὡσὰν νὰ μᾶς ἔλεγε· « τώρα βλέπετε ἂν λέγω ψεύματα ! ») — « Νὰ εἰπῆτε εἰς τὴν κυρίαν ὁποῦ θὰ ἔλθει, ὅτι ἡ θύρα τῆς κάμερής μου εἶν' εὐθὺς καθὼς ἀναβῇ... » — Ἂς ἦναι! τὸ λοιπὸν ἐγὼ καὶ ὁ Πιπελέτος, περίεργοι νὰ ἰδοῦμεν αὐτὴν τὴν κυρὰ, ἐγκαλὰ καὶ πάλιν δὲν τὸ ἐπιστεύσαμεν, 'παγαίνομεν καὶ στεκόμεθα εἰς τὴν ἔξω θύρα... Νὰ καὶ βλέπομεν ἓν ἁμάξι γαλάζιο, κατάκλειστο· ἔρχεται δὰ καὶ στέκεται ἐμπροστά μας. « Ἐκείνη θὰ εἶναι ! λέγω τοῦ

[1] Βασιλεύς τις τῶν Πάρθων.

'Αλφρέδη· νά την ή καλή του (sa *margot*)· ἄς τραβιχθοῦμεν ὀλίγο νὰ μὴ τὴν τρομάξωμεν.» 'Ανοίγει τὸ λοιπὸν ὁ ἁμαξηλάτης τὴν θυρίδα, καὶ βλέπομεν μία νέα μ' ἕνα κύλινδρο ἀπὸ γουναρικὸ ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά της, καθὼς τὰ κρατοῦν, καὶ μία μαύρη σκέπη εἰς τὸ πρόσωπο· εἶχε καὶ τὸ μανδῆλί της εἰς τὸ στόμα, ὡσὰν νὰ ἔκλαιε. Καταιβάζει τὸ λοιπὸν ὁ ἁμαξηλάτης τὸ σκαλοπάτι διὰ νὰ πατήσῃ ἡ κυρά· πλὴν αὐτὴ, ἀντὶ νὰ καταβῇ, τὸν λέγει δύο λόγια, καὶ ὁ ἁμαξηλάτης κλείει πάλιν τὴν θυρίδα μὲ ἀπορίαν του.

—Καὶ ἡ νέα δὲν ἐκατέβη;

—Ὄχι· ἐτραβίχθηκε πάλιν εἰς τὴν γωνιὰ τοῦ ἁμαξιοῦ, καὶ ἐσκέπασε τὰ 'μάτια της μὲ τὰ δύο της χέρια. Τρέχω τότε, καὶ πρὶν ἀκόμη ὁ ἁμαξηλάτης ἀναβῇ εἰς τὸ κάθισμά του, τὸν ἐρωτῶ· « Πῶς! παληκάρι... φεύγετε πάλιν;»—«Ναὶ, μ' ἀποκρίνεται.»—Καὶ διὰ ποῦ; τὸν λέγω. —« Δι' ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἦλθα.» — « Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι; » — « Ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἁγίου Δομινίκου, γωνία τῆς ὁδοῦ Βελλεσχιᾶς (rue Belle-Chasse).»

Αἰφνιδία ταραχὴ ἐκυρίευσε τὸν Ῥοδόλφον εἰς τοὺς λόγους τούτους· ἐπειδὴ, εἰς τὴν ὁδὸν Ἁγίου Δομινίκου, καὶ ἐπὶ τῆς γωνίας τῆς ὁδοῦ Βελλεσχιᾶς ἐκατοίκει ὁ μαρκέσιος Δ'-'Αρβίλλ, εἷς τῶν πλέον ἀγαπητῶν του φίλων, ὅστις, ὡς εἴπομεν, εἶχε κυριευθῆ πρό τινος ἤδη καιροῦ ἀπὸ μεγίστην ἀθυμίαν. Μήπως ἡ ἐξοκέλλουσα οὕτω γυνὴ ἦτον ἡ μαρκεσία Δ'-'Αρβίλλ; Μήπως ὁ μαρκέσιος εἶχεν ὑποψίας περὶ τῆς διαγωγῆς της... καὶ διὰ τοῦτο ἐτήκετο ἀπὸ τὴν φρικτὴν ἐκείνην μελαγχολίαν;...Αἱ ὑπόνοιαι αὗται μεγάλως ἀνησύχησαν τὸν Ῥοδόλφον. Αὐτὸς μολοντοῦτο ἐγνώριζε τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τῶν ὁποίων ἡ μαρκεσία εἶχε τὰς στενοτέρας σχέσεις, καὶ δὲν ἐνθυμεῖτο νὰ εἶδε ποτὲ μεταξὺ ἐκείνων τινὰ ὁμοιάζοντα μὲ αὐτὸν τὸν *στρατηγόν*. Ἔπειτα, ἦτο καὶ πιθανὸν, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος γυνὴ νὰ ἔλαβε τὸ τυχὸν ἐκεῖσε ὄχημα, χωρὶς νὰ κατοικῇ εἰς τὸν ἴδιον δρόμον. Δὲν εἶχε λοιπὸν ὁ Ῥοδόλφος διδόμενα ἱκανὰ διὰ νὰ ὑποθέσῃ ὅτι αὕτη ἦτον ἡ Δ'-'Αρβίλλη. Μολοντοῦτο, αἱ ἀλγειναὶ, καί τοι ἀδέσποτοι, ὑπόνοιαι αὗται δὲν τὸν ἄφηνον ἥσυχον· ὥστε ἡ θυρωρὸς παρετήρησε τὸ τεταραγμένον καὶ περίσκεπτον ἦθός του.

—Ἐπέσετε, κύριέ μου, εἰς συλλογισμοὺς, τὸν λέγει· τί ἔχετε;

—Βασανίζω τὸ πνεῦμά μου νὰ καταλάβω, διὰ ποίαν ἄρά γε αἰτίαν αὐτὴ ἡ κυρία, ἐνῷ ἦλθεν ἕως εἰς τὴν θύραν σας... ἤλλαξε γνώμην...

— Ποῖος ἠξεύρει;... τίποτε στοχασμὸς, τίποτε φόβος θὲ νὰ τῆς ἦλθε, καὶ διὰ τοῦτο... ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἴμεθα, κύριέ μου, τόσον ἀδύναταις... φοβούμεθα μὲ τὸ παραμικρό... Εἶπεν ἡ δυσειδεστάτη θυρωρὸς μὲ δειλὸν καὶ ἐπτοημένον ἦθος. Ἂν εἶχα ἐγὼ τὸ φυσικὸ νὰ παίζω τέτοιαις τοῦ 'Αλφρέδη... ἤθελα χίλιαις φοραῖς τὴν ὥρα... ὅμως ποτὲ, μὰ τὸ ποτέ! Ὄχι τὸν κακόμοιρο τὸν γέρο μου... ὄχι! Κανεὶς ὑποκάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῇ...

—Τί λόγος! κυρία Πιπελέτου... καὶ δὲν τὸ γνωρίζω;... Καὶ νέα ἦτον ἐκείνη ἡ κυρία;

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς γελάσω· εἶδα μόνον τὴν ἄκραν τῆς μύτης της... ὡς τόσον ἐπῆρε τὰ ἐμπρὸς ὀπίσω... καὶ, σᾶς βεβαιῶ, δέκα φράγκα νὰ μᾶς ἔδιδαν, ἐμένα καὶ τοῦ Ἀλφρέδη, πάλιν δὲν ἤθελε νὰ δροσισθοῦμεν τόσο...

— Διατί;

— Νὰ συλλογιζώμεθα τὴν σκάσιν τοῦ στρατηγοῦ... φαντασθῆτε· θὰ ἦταν νὰ σπαρταρᾷ κανεὶς ἀπὸ τὰ γέλοια... Τώρα, τοῦ δυστυχησμένου, δὲν 'παγαίνομεν ἀμέσως νὰ τοῦ εἰποῦμεν, ὅτι ἡ *καλή του* τὰ ἐπρύμνησε... μόνον τὸν ἀφήνομεν καὶ 'χτικιάζει προσμένωντας ἀκόμη, ὡς μίαν ὥρα... Ἀναβαίνω, τὸ λοιπόν... ἐφοροῦσα τὰ *τσιμουσένια* μου (ἐκ παρυφῆς) πέδιλα... Σπρώχνω τὴν ἔξω θύρα του· ἡ θύρα, 'ξεύρετε, τρίζει· ἡ σκάλα ἦταν θεοσκότεινη... χύνεται ὁ στρατηγὸς καὶ μ' ἀγκαλιάζει λέγοντάς μου μὲ μία φωνὴ χαϊδευτική· « *Καὶ πῶς μοῦ ἤργησες, φῶς μου, τόσον!...* »

Ὁ Ῥοδόλφος, μολονότι εἶχε τὸ πνεῦμά του ἀπασχολημένον εἰς ἰδέας σοβαρὰς, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ γελάσῃ, βλέπων μάλιστα τὴν ἀλλόκοτον φενάκην καὶ τὴν βδελυρὰν μορφὴν τῆς ἡρωΐνης τοῦ γελοιωδεστάτου αὐτοῦ φενακισμοῦ. Ἡ δὲ κυρία Πιπελέτου ἐπανέλαβε μὲ ἱλαρότητά τινα μεμορφασμένην, ἀηδεστάτην·

— Ἔ! τὸ παληκάρι! Νὰ ἰδῆτε τὸ λοιπόν·... ἐγὼ, σιωπή· μόνο στέκομαι καταλαγιασμένη μέσα 'ς τὴν ἀγκάλη του... Ἐκεῖ, ἐμπήγει μία φωνὴ καὶ ἐνταυτῷ μὲ σπρώχνει πέρα, ὁ χωριάτης! ὡσὰν τάχατες νὰ ἤγγιξε κανένα πρᾶγμα συγχαμερό.— « Μὰ τί διάβολος εἶν' ἐδῶ; » — « Εἶμ' ἐγὼ, στρατηγέ· ἡ κυρία Πιπελέτου, ἡ θυρωρὸς, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ ἔχῃς τὰ χέρια σου ὀλίγον πλέον συμμαζευμένα, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν 'παίρνω ἀπὸ φῶς μου καὶ ἄλλα τέτοια... Εἶδες ἐκεῖ!... Ἂν τὸ ἐμάνθανεν ὁ Ἀλφρέδης...» — « Τί θέλεις ἐδῶ; » — μοῦ λέγει θυμωμένος. — « Ἡ νέα ἐκείνη, στρατηγὲ, ἦλθε μὲ τὸ ἀμάξι. »— « Ἔ, λοιπόν; εἰπέ της ἀμέσως ν' ἀναβῇ! Πολὺ ὠμὸς ἄνθρωπος εἶσαι, καψὸ κυρά! δὲν σοῦ εἶπα νὰ τῆς εἰπῇς ν' ἀναβῇ; » — « Ναίσκε· μοῦ εἴπετε νὰ τῆς εἰπῶ ν' ἀναβῇ. » — « Λοιπὸν, τί στέκεις; » — « Εἶναι πῶς... » — « Τί; ὁμίλει! » — « Εἶναι πῶς ἐξανάφυγε πάλιν. » — « Ἰδὲ, ἰδέ! τίς ἠξεύρει τί ἀνοησίαν θὰ τῆς εἶπες, καὶ διὰ τοῦτο! » εἶπε καταθυμωμένος ὁ στρατηγός.— « Ὄχι, στρατηγέ μου, ἐκείνη μήτ' ἐκατέβηκεν ἀπὸ τ' ἀμάξι· ὅταν ὁ ἀμαξηλάτης ἤνοιξε τὴν θυρίδα, αὐτὴ ἐγύρισε καὶ τοῦ εἶπε νὰ γυρίσουν ὀπίσω. » — « Φώναξε!... τὸ ἀμάξι θὰ εἶναι ἀκόμη ἐδῶ πλησίον! » φωνάζει ὁ στρατηγὸς, καὶ τρέχει κατὰ τὴν θύρα.— « Ναί... τώρα πλέον! ἐκείνη εἶναι μία ὥρα ὁποῦ ἔφυγε· » τοῦ ἀποκρίνομαι.— « Μία ὥρα! μία ὥρα!... καὶ διατί ν' ἀργήσῃς τόσο νὰ μοῦ τὸ εἰπῇς; » φωνάζει μὲ περισσότερο θυμό.— « Ἀμὴ τί νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ;... ἐφοβηθήκαμεν νὰ μὴ σᾶς λυπήσωμεν, ὅτι *κρίμα εἰς τὰ ἔξοδα καὶ αὐτὴν τὴν φορά!* » Ἄρπαξε δά! εἶπα μὲ τὸν νοῦν μου, *διαβόλου σισυπωπώ!*[1]

[1] Sans tambour ni trompette.

νὰ μάθῃς ἄλλη φορὰ νὰ συγχαίνεσαι πῶς μὲ ἤγγιξες! — « Ἤγαινε ἀπ' ἐδῶ! τὰ λόγια σου καὶ τὰ καμώματά σου εἶναι νὰ ἀηδιάζῃ κάνεἰς! » Φωνάζει λυσσιασμένος· ὕστερα λύνει, ψυχή μου, τὸν κοιτωνίτη του, τὸν ταρτάρικο, ῥίπτει κατὰ γῆς τὸ βελουδένιο καὶ χρυσοκέντητο φεσάκι του... ἀλήθεια, ἕνα ὡραῖο φεσάκι!... ἂν εἰπῆτε ὁ κοιτωνίτης του! τί στόφφα! ἔλαμπεν ὁ στρατηγὸς ἀπ' ἐπάνω ὡς κάτω, ὡσὰν κἄτι χρυσαῖς πεταλοῦδαις!...

— Καὶ δὲν ἐφοβήθητε μήπως σᾶς ἀποβάλῃ ἀπὸ τὴν δούλευσίν του;

— Καὶ ποῦ τολμᾷ, ... ὁποῦ ἡμεῖς τὸν κρατοῦμεν; ... γνωρίζομεν ποῦ κατοικεῖ ἡ *καλή* του, καὶ ἂν μᾶς εἰπῇ τίποτε, τὸν φοβερίζομεν καὶ ἡμεῖς νὰ ξεσκεπάσωμεν τὰ πράγματα... Ἔπειτα, ποῦ θὰ εὕρει νὰ τὸν δουλεύουν διὰ 12 ψωρόφραγκα; Νὰ φέρῃ γυναῖκα ἀπ' ἔξω; τὴν κάμνομεν ἡμεῖς καὶ βλασφημᾷ τὴν ὥρα. Νὰ ἰδῇ ὁ ἐξηνταβελόνης! Καλὲ, πιστεύετε, πῶς ἐκαταδέχθηκε νὰ παρατηρήσῃ τὰ ξύλα του, ὡς καὶ νὰ τὰ μετρήσῃ, διὰ νὰ ἰδῇ πόσα ἐκάηκαν ἕως ὁποῦ νὰ ἔλθῃ; ... Αὐτὸς πρέπει νὰ ἦναι κανένας τιποτένιος ἄνθρωπος, ὁποῦ ἐπλούτησε διὰ μιᾶς... κ' ἐξυππάσθηκε...θεωρία ἐπισκόπου καὶ καρδία μυλωνᾶ [1] ·· ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὰ σκορπίζει, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο κάθεται καὶ τὰ μαζεύει μὲ τὸ βελόνι. Ἄλλο κακὸ δὲν τοῦ θέλω· ὅμως αὐτὸ ὁποῦ τοῦ παίζει τώρα τόσαις φοραῖς ἡ φιληνάδα του, πολὺ μὲ θεραπεύει! Στοιχηματίζω, ὅτι αὔριο πάλιν θὰ τοῦ κάμει τὸ ἴδιο· ἐδῶ εἶσθε κ' ἐδῶ εἶμαι. Τοῦ λέγει ὅτι θὰ ἔλθει καὶ δὲν ἔρχεται ποτέ. Καλὸ κακὸ, ἐγὼ αὔριο θὰ τὸ εἰπῶ καὶ τῆς στρειδοῦς (ὀστρεοπώλιδος,) ὁποῦ εἶν' ἐδῶ ἀπὸ δίπλα, νὰ γελάσωμεν ὀλίγο· νὰ ἰδοῦμεν αὐτὴ ἡ κυρία, ξανθὴ εἶναι, μελαχροινὴ εἶναι, εὔμορφη, ἄσχημη... Ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος ὁποῦ τὴν ἔχει... ποῦ νὰ ἤξευρε... Ὦ! νὰ μοῦ συμπαθήσετε μία στιγμή... νὰ καταιβάσω τὸ τσικάλι μου ἀπὸ τὴν φωτιὰ, ἐπειδὴ ἀκούω κ' ἐσιώπησε· σημάδι, ὅτι τὸ φαγὶ ἄλλο πλέον δὲν ζητεῖ, παρὰ νὰ τὸ φάγουν. Εἶναι κοιλιὰ βωδινή·... φαγὶ ὁποῦ λωλαίνεται ὁ Ἀλφρέδης μου· καθὼς τὸ λέγει καὶ ὅλα· « Δόσε μου βωδινὴ κοιλιὰ, καὶ νὰ σοῦ προδώσω τὴν ἴδια τὴν Γαλλία! » τὴν ὡραία του Γαλλία! νὰ χαρῶ ἐγὼ τὸ γεροντάκι μου, νὰ τὸ χαρῶ! ...

. . . .

Ἐνῷ ἡ κυρία Πιπελέτου ἐνησχολεῖτο εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐπιστασίας αὐτὰς, ὁ Ῥοδόλφος ἐσκέπτετο, σκέψεις θλιβερωτάτας. Ἡ κυρία περὶ ἧς ὁ λόγος, εἴτε ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἦτο, εἴτε ἄλλη τις, πρέπει πολὺ νὰ ἐδίστασε, πολὺ νὰ ἐβασάνισε καὶ πνεῦμα καὶ καρδίαν της μέχρις οὗ ὑποσχεθῇ πρώτην καὶ δευτέραν συντυχίαν εἰς τὸν στρατηγόν. Ἔπειτα, ὡς φαίνεται, συλλογισθεῖσα αἰφνιδίως τὰς συνεπείας τῆς ἀσυγγνώστου πράξεώς της, ἐκρατήθη τοῦ νὰ πληρώσῃ τὴν κινδυνώδη ὑπόσχεσίν της· ἐκυριεύθη ἴσως ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν ἔλεγχον. Ὁσάκις ἔκλινεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ἡρωΐνη τοῦ λυπηροῦ ἐκείνου συμβάματος ἐνδέχεται νὰ ἦτο ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, ὁ Ῥοδόλφος ᾐσθάνετο σπαραττομένην τὴν καρ-

[1] Tête de seigneur et corps de gueux.

δίαν του. Προϊόντες θέλομεν ἰδεῖ, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος εἶχε πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην κλίσιν περιπαθεστάτην· ποτὲ ὅμως δὲν τὴν ἐφανέρωσε τὸν ἔρωτά του, ἐπειδὴ ἠγάπα τὸν σύζυγόν της, μαρκέσιον Δ'-Ἀρβὶλλ, ὡς ἀδελφόν. Ἔπειτα, ἔλεγεν ὁ Ῥοδόλφος, πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ Δ'-Ἀρβὶλλ, νέος μὲ πνεῦμα, ψυχὴ εἰλικρινής, γενναία· ὁ Δ'-Ἀρβίλλ, ὅστις ὑπερηγάπα τὴν σύζυγόν του, νὰ θυσιάζηται παρ' αὐτῆς εἰς ἕνα ἄνθρωπον τοσοῦτον καταγέλαστον καὶ εὐήθη, ὁποῖος ἦτον ὁ στρατηγός; Μήπως ἡ μαρκεσία ἐθέλχθη ἐκ τῆς μορφῆς αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ, ὡς ἐλέγετο, ἦτον ὡραῖος;

Ἀλλ' ἐγνώριζεν ὁ Ῥοδόλφος τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ ὡς γυναῖκα γενναιόφρονα· γυναῖκα μὲ πολλὴν κρίσιν, πολλὴν φιλοκαλίαν, καὶ μὲ μεγάλα φρονήματα· ποτὲ ἡ παραμικρὰ φήμη κατὰ τῆς ὑπολήψεώς της δὲν ἠκούσθη. Ὅθεν, ὡριμώτερον σκεφθεὶς τὸ πρᾶγμα, ἐπείσθη τέλος πάντων, ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ τῆς γυναικὸς τοῦ φίλου του, ἀλλὰ τίς ἐξεύρει τίνος ἄλλης;

Ἡ κυρία Πιπελέτου ἐντοσούτῳ, ἐκπληρώσασα τὰ μαγειρικὰ καθήκοντά της, ἐπανέλαβε τὴν μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου συνομιλίαν.

—Καὶ ποῖος, Κυρία Πιπελέτου, κατοικεῖ εἰς τὸ δεύτερον;

—Εἶναι ἡ θειὰ Βουρέταινα, ἐξακουστὴ διὰ τὰ χαρτιὰ ὁποῦ βάλλει καὶ βλέπει τοῦ καθενὸς τὴν μοῖρα...Διαβάζει, ψυχήμου, μέσα εἰς τὸ χέρι σας, ὡσὰν νὰ κρατῇ *βιβλίο*! Πολλαῖς φοραῖς ἔρχονται καὶ μεγάλα ὑποκείμενα, διὰ νὰ τοὺς εἰπῇ τὴν τύχη τους... καὶ μαζεύει χρήματα, μὲ τὴν οὐρά!...Ἔπειτα, δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ τὸ ἔργο της...

—Πῶς; κάμνει καὶ ἄλλο;

—Ἔχει, ὡσὰν νὰ εἰποῦμεν, ἕνα μικρὸ *Ὄρος Φιλοπτωχείας*[1], διὰ μοναχικόν της λογαριασμό.

—Ὡς φαίνεται, δανείζει καὶ αὐτὴ χρήματα εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὴν δώσῃ ἐνέχυρον.

—Βέβαια ... καὶ συμφερότερα παρὰ εἰς τὸ μέγα *Ὄρος* ... ἐδῶ τελειόνει κἀνεὶς τὴν δουλειά του χωρὶς πολλαῖς ψιλολογίαις ... δὲν ἔχει νὰ σκοτίσῃ τὴν κεφαλή του μὲ χίλιαις χιλιάδαις χαρτιὰ, ὁποῦ σοῦ παρουσιάζουν ἐκεῖ ... τίποτε, τίποτε,.. Φέρετε, ἂς ὑποθέσωμεν, εἰς τὴν θειὰ Βουρέταινα ἕνα ὑποκάμισο, ὁποῦ ἀξίζει 3 φράγκα· τὸ λοιπὸν αὐτὴ σᾶς δανείζει 'μισὸ φράγκο· ἂν μέσα εἰς ὀκτὼ ἡμέραις δὲν τῆς φέρετε 1 φράγκο, σᾶς κρατίζει τὸ ὑποκάμισο... Τί εὐκολία! αἴ;... λογαριασμοὶ στρογγυλοὶ βέβαια... ὁποῦ νὰ τοὺς καταλαβαίνῃ κ' ἕνα μωρὸ παιδί... Ἀλη-

[1] Οὕτως ὠνόμασαν εἰς τὴν Γαλλίαν (Mont-de-piété) φιλανθρωπικά τινα καταστήματα, συσταθέντα πρὸς εὐκολίαν τῶν ἀπόρων κλάσεων, αἵτινες λαμβάνουσιν ἐκεῖθεν προσωρινόν τι δάνειον, δίδουσαι εἰς ἐνέχυρον καὶ τὰ ἐλαχίστης ἀξίας ἔπιπλά των. Ὁρίζεται προθεσμία τις, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶναι χρεία νὰ ἐπιστραφῶσι τὰ δάνεια καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἐνέχυρόν του ὁ δώσας· Ἀλλ' ἂν παρελθούσης τῆς προθεσμίας δὲν ἐπαρουσιάσθη, τὰ ἔπιπλά του πωλοῦνται πρὸς ὄφελος τοῦ καταστήματος. Ὁ ἐπανακτῶν τὰ ἔπιπλά του πληρώνει καὶ τὸν τόκον τοῦ δανείου πρὸς 12 τοῖς ἑκατόν. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπάρχουσι πολλὰ τοιαῦτα καταστήματα, ὧν τὰ κυριώτερα εἶναι εἰς Παρισίους, Λουγδοῦνον, Βορδιγάλλην, Στρασβοῦργον, Ῥοθόμαγον, Μέσσον (Metz), Βεσανσῶνα, Μασσαλίαν καὶ Μονσπέλλιον. Σ. τ. Μ.

θινὰ, εἶναι περίεργο νὰ ἰδῆτε πόσων εἰδῶν πράγματα τῆς κουβαλοῦν! Μία φορὰ ἐδάνεισεν ὡς καὶ ἐπάνω εἰς ἕνα παππαγάλλον ἀχυλερῆ ὁποῦ ἀχρειολογοῦσεν ὡσὰν δαιμονισμένος! τόσο πάλιν ἀδιάντροπο πουλί!...

— Ἐπάνω εἰς ἕνα παππαγάλλον;... καὶ πόσα ἐδάνεισε;...

— Σταθῆτε νὰ ἰδῆτε... Αὐτὸς ἦταν ὁ παππαγάλλος τῆς χήρας ἑνὸς κάποιου γραμματοκομιστοῦ· κάθητ' ἐδῶ κοντά· ὁδὸς Σαὶντ-Ἀβοᾶ· τῆς κυρίας Ἑρβελότου. Τώρα, ἡ θειὰ Βουρέταινα, ὁποῦ ἐγνώριζεν, ὅτι αὐτὸ τὸ πουλὶ τὸ ἀγαποῦσεν ἡ γυναῖκα ὡσὰν τὰ 'μάτια της, γυρίζει καὶ τῆς λέγει· « Σοῦ δανείζω 10 φράγκα, ὅμως, ἂν μετὰ ὀκτὼ ἡμέραις, δὲν ἔλθῃς τὸ μεσημέρι μὲ τὰ 20 φράγκα μου... (μὲ τὰ διάφορα μαζῆ τὰ 10 ἐγίνοντο 20 φράγκα· στρογγυλοὺς πάντοτε λογαριασμούς...) ναίσκε· ἂν δὲν μοῦ φέρῃς τὰ 20 φράγκα μου, καὶ ὅσα ἐξοδεύω διὰ νὰ τὸν τρέφω, νὰ 'ξεύρῃς, ὅτι θὰ τὸν γεύσω μιὰ μικρὴ *σαλάτα* ἀπὸ *μαϊδανὸ*, μὲ ὀλίγο φαρμακάκι... » Μὴ σᾶς μέλει καὶ ἤξευρεν ἐκείνη τίνος τὰ ἔλεγε... Μ' αὐτὸ τὸ φοβέρισμα, μόλις ἐπέρασαν ἑπτὰ ἡμέραις, καὶ ἡ θειὰ Βουρέταινα ἐκτύπησε τὰ 20 φράγκα, καὶ τότε ἔβγαλε καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν κυρίαν Ἑρβελότου ἐκεῖνο τὸ ἀδιάντροπο πουλὶ, ὁποῦ μᾶς ἐξεκούφαινεν ἀπὸ τὸ τάχυ ἕως τὸ βράδυ μὲ κάτι ἀχρειολογίαις, ὁποῦ ἔκαμναν πλέον τὸν Ἀλφρέδη νὰ κατακοκκινίζῃ· ἐπειδὴ, πρέπει νὰ ἠξεύρετε, εἶναι πολὺ ἐντροπαλός... Αὐτὸ εἶναι κοντὰ εἰς τὸν νοῦν· ἡ μητέρα του ἦταν καλόγρηα, καὶ ὁ πατέρας του καπουκῖνος... ἐξεύρετε, ὅτι μέσα εἰς τὴν ἐπανάστασιν πολλοὶ καπουκῖνοι ὑπανδρεύθηκαν μὲ μοναχαῖς!

— Ἔ, ἄλλο; δὲν κάμνει κάμμίαν ἄλλην ἐπιχείρησιν ἡ Βουρέταινα;

— Κάμμίαν ἄλλη... Ὅμως, δὲν ἠξεύρω νὰ σᾶς εἰπῶ, τί εἶναι κάτι διαβολιαῖς ὁποῦ ἀνακατώνει κάποτε μέσα εἰς μία μικρὴ κάμερη, ὅπου ἄλλος κάνεὶς δὲν ἐμβαίνει παρὰ ὁ κύριος Κοκκινοχέρης καὶ μία γρηὰ μονόφθαλμη ὀνομαζομένη Κουκκουβάϊα.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐξεπλάγη· ἡ δὲ θυρωρὸς, διερμηνεύσασα τὴν ἀπορίαν του, τὸν λέγει· — Παράξενο σᾶς φαίνεται τὸ ὄνομα Κουκκουβάϊα;

— Ναὶ, πολύ· καὶ ἔρχεται συχνὰ αὐτὴ ἡ γυναῖκα;

— Ἕνα ἥμισυ μῆνα δὲν εἶχε φανῆ· προχθὲς ὅμως τὴν εἴδαμεν πάλιν· ἐκούτσαινεν ὀλίγο.

— Καὶ τί ἔρχεται νὰ κάμῃ εἰς τὸ 'σπίτι τῆς μάγισσας;

— Ποῖος ἠξεύρει; αὐτοὶ μέσα ἐκεῖ ὅπου κλειδώνουνται οἱ τρεῖς τους, ἡ Κουκκουβάϊα, ὁ κύριος Κοκκινοχέρης καὶ ἡ θειὰ Βουρέταινα, δὲν ἀφήνουν κάνένα ἄλλον. Ἐπαρατήρησα μόνον, ὅτι ὅσαις φοραῖς ἔρχεται ἡ μονόφθαλμη γρηὰ, φέρει μέσα εἰς τὴν σπυρίδα της ἕνα κομβόδεμα, καὶ ὁ κύριος Κοκκινοχέρης ἄλλο ἕνα, ὑποκάτω ἀπὸ τὸν μανδύα του· ὅμως φεύγουν καὶ οἱ δύο τους μὲ ἄδεια χέρια.

— Καὶ τί ἆρά γε νὰ ἔχουν μέσα, αὐτὰ τὰ κομβοδέματα;

— Ἐξεύρω κ' ἐγὼ, ψυχή μου; καταλαβαίνω μόνον, ὅτι μ' αὐτὰ, αὐτοὶ κατεργάζουνται κάτι πρᾶγμα διαβολικό· ἐπειδὴ, ὅταν διαβαίνῃ κάνεὶς τὴν σκάλα, αἰσθάνεται μία μυρωδιὰ θειαφιοῦ, καρβούνων καὶ κασ-

βιτέρου αναλυμένου· έπειτα ακούει και φυσοῦν, φυσοῦν ... ὡσὰν νὰ ἦταν κατσίβελλοι. Βέβαια, βέβαια ἡ θειὰ Βουρέταινα κάμνει πράματα τῆς σολομωνικῆς... καθὼς τὸ εἶπε καὶ ὁ κύριος Καῖσαρ Βραδαμάντης, ὁ ἐνοικάτωρας τοῦ τρίτου πατώματος... ἕνας προκομμένος ἄνθρωπος· ἕνας ἄνθρωπος ξεχωριστός· ἤγουν ἐκαταλάβετε ; εἶναι Ἰταλὸς, ὅμως ὁμιλεῖ τὰ γαλλικὰ, ὡσὰν ἐσεῖς κ' ἐγώ· πῶς ἔχει κομμάτι ξένη *πορφορά*· ὅμως δὲν πειράζει· σοφὸς ἄνθρωπος ! δὲν θέλω λόγια· γνωρίζει ὅλα τὰ βότανα τῆς γῆς'... σᾶς ἐβγάζει τὰ 'δόντια, ὄχι τάχατες διὰ τὴν πληρωμὴ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχει φιλότιμον διὰ τὴν τέχνη του... Μάλιστα, κύριέ μου ... διὰ μόνον τὸ φιλότιμον. Ὑποθέσετε, ὅτι ἔχετε ἕξη 'δόντια κούφια (αὐτὸ τὸ λέγει καὶ ὁ ἴδιος, καὶ ὅποιος θέλει ἂς ἔλθῃ νὰ τὸν ἀκούσῃ)· σᾶς ἐβγάζει τὸ λοιπὸν τὰ πέντε, τὰ πρῶτα, χάρισμα... καὶ μόνον διὰ τὸ ἔκτο σᾶς ζητεῖ νὰ τὸν πληρώσετε. Ξέχωρα ὑποῦ πωλεῖ ἰατρικὰ διὰ κάθε ἀσθένεια· ῥευματικὰ, καταῤῥοαῖς, ὅ,τι καὶ νὰ ἦναι ... τὴν ἀλήθεια ! Τὰ ἰατρικά του τὰ δουλεύει μόνος του· ἔχει καὶ μαθητὴ τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου μας ἐνοικατόρου, τὸν μικρὸ Στραβοπόδη ... Μοῦ εἶπεν, ὅτι ὁ δάσκαλός του θ' ἀγοράσει ἕνα ἄλογο, κ' ἕνα κόκκινο φόρεμα, διὰ νὰ 'παγαίνῃ νὰ πωλῇ τὰ ἰατρικὰ εἰς ταῖς πλατείαις, καὶ πῶς θὰ βάλει καὶ τοῦ Στραβοπόδη μία φορεσιὰ, ὡσὰν νὰ εἰποῦμε *τρουβαδούρικη* [1], καὶ θὰ τοῦ κρεμάσει κ' ἕνα τούμπανο, νὰ κτυπᾷ, καὶ νὰ μαζεύεται ὁ κόσμος ν' ἀγοράζῃ.

— Ὡσὰν ταπεινὴ μοῦ φαίνεται μία τέτοια δουλειὰ, διὰ τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου σας ἐνοικατόρου.

— Ὁ πατέρας του λέγει, ὅτι θέλει νὰ τὸ τυραννίσῃ αὐτὸ τὸ παιδὶ, ἐπειδὴ διαφορετικὰ, θὰ καταντήσει εἰς τὴν γιλλοτίνα...Ὅμως ἔχει καὶ δίκαιο ὁ ταλαίπωρος... εἶν' ἕνας διάβολος 'ξυδάτος αὐτὸ τὸ παιδί!... ἕνα διεστραμμένο πρᾶγμα!... πόσα ἔχει ὁποῦ καταφέρει τοῦ πτωχοῦ, τοῦ κυρίου Βραδαμάντη· αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ ἰάτρευσε τὸν Ἀλφρέδη ἀπὸ ἕνα ῥευματισμὸ, καὶ τὸν ἐπήραμεν ἀπὸ τότε εἰς μίαν ἀγάπη, ὁποῦ δὲν πιστεύετε ! Καὶ ὅμως, ψυχή μου, εὑρίσκουνται ἄνθρωποι τόσον κακοὶ, ὁποῦ...αἵ· καλήτερα σιωπή... σηκώνουνται τὰ μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς μου ! Ὁ Ἀλφρέδης λέγει, πῶς ἂν αὐτὰ ἦταν ἀληθινὰ, χωρὶς ἄλλο ἐγίνετο ὑπόθεσις διὰ κάτεργο...

— Τί ;... τί ;...

— Ἐντρέπομαι...

— Ἔ, ἄλλα λόγια ... ἄλλα λόγια...

— Ἐπειδὴ, καταλαβαίνετε ;... δὲν εἶναι διὰ νὰ τὰ εἰπῇ μία χρήσιμη γυναῖκα εἰς ἕνα νέον...

— Ἔ, ἀφήσετε, ἀφήσετε, κυρία Πιπελέτου.

— Εἶναι ὅμως καλὸν, ἐπειδὴ καὶ θὰ γίνετε καὶ ἡ εὐγενεία σας 'νοικάτωράς μας, νὰ γνωρίζετε, ὅτι αὐτὰ ὅλα εἶναι ψεύματα. Ἡ εὐγενεία σας

[1] Τρουβαδοῦροι (troubadours) ὠνομάζοντο οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ τῆς Προβιγγίας καὶ ἑπομένως ὅλων τῶν μεσημβρινῶν τῆς Γαλλίας μερῶν· εἶχον δὲ ἔνδυμα ἴδιον, ὡς παραδείγματος χάριν, τὸ τῶν σχοινοβατῶν.

εἴσθε ἄνθρωπος, ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ λάβετε καὶ γνωριμίαις μαζῆ μὲ τὸν κύριον Βραδαμάντη· ἂν ἠκούετε αὐτὰ τὰ λόγια, ἠμπορεῖ νὰ τὸν μισήσετε. Λέγουν, ψυχή μου, πῶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος...

Καὶ πλησιάσασα ἡ γραῖα πρὸς τὸ ὠτίον τοῦ Ῥοδόλφου, τὸν εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ λέξεις τινὰς, αἱ ὁποῖαι τὸν ἐπροξένησαν ἀηδίαν καὶ φρίκην.

—Ὢ! ἀλλ' αὐτὸ εἶναι φρικτόν!...

—Ψεύματα;... ἂν ἦταν ἀλήθεια·... ἀλλ' ἐγὼ σᾶς λέγω, εἶναι αἱ κακαῖς γλώσσαις τοῦ κόσμου. Ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ γίνῃ! ἕνας ἄνθρωπος, ὁποῦ ἰάτρευσε τὸν Ἀλφρέδη ἀπὸ ἕνα ῥευματισμόν· ἕνας ἄνθρωπος, ὁποῦ σᾶς λέγει νὰ σᾶς ἐβγάλῃ εἰς τὰ ἔξῃ 'δόντια τὰ πέντε χάρισμα· ἕνας ἄνθρωπος, ὁποῦ ἔχει ἀποδεικτικὰ ὅτι ἰάτρευσε δὲν ἠξεύρω πόσα πριγκιπόπουλα τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁποῦ πληρώνει τὸ ἐνοίκιτου εἰς τὴν ὥρα! ἄ!... καλήτερα δὲν ἠξεύρω τὶ, παρὰ νὰ πιστεύσῃ κανεὶς τέτοια πράγματα!...

Ἐνῷ ἡ κυρία Πιπελέτου ἐξέφραζε τὴν κατὰ τῶν συκοφαντῶν ἀγανάκτησίν της, ὁ Ῥοδόλφος ἀνεπόλει τὴν πρὸς τὸν ἀγύρτην τοῦτον ἐπιστολὴν, τὴν ἐπὶ προστύχου γεγραμμένην χάρτου, καὶ τῆς ὁποίας οἱ μεταπεποιημένοι χαρακτῆρες ἦσαν ἡμίσβεστοι ἀπὸ τὸν σταλαγμὸν ἑνὸς δακρύου. Εἰς τὸ δάκρυ, εἰς τὴν μυστηριώδη ἐπιστολὴν, τὴν φέρουσαν εἰς ἐπανώγραμμα τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ὑποκειμένου, ὁ Ῥοδόλφος ὑπέθεσε δρᾶμα, δρᾶμα τρομερόν... Ἀκουσία τις προαίσθησις τὸν ἔλεγεν, ὅτι αἱ περὶ τοῦ Ἰταλοῦ δειναὶ φῆμαι δὲν πρέπει νὰ ἦσαν χωρὶς βάσιν.

—Νὰ καὶ ὁ Ἀλφρέδης!... ἀνέκραξεν ἡ θυρωρός· νὰ ἰδῆτε ὁποῦ κ' ἐκεῖνος θὰ σᾶς εἰπεῖ τὰ ἴδια· εἶν' αἱ κακαῖς γλώσσαις, ψυχή μου· αἱ κακαῖς γλώσσαις· ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἰάτρευσε τὸν ῥευματισμό του, τοῦ Ἀλφρέδη μου· νά...ἐρωτήσετέ τον....

Ὁ Κύριος Πιπελέτος εἰσῆλθεν εἰς τὸ οἰκημάτιον μὲ σοβαρότητα ἡγουμένου· πρέπει νὰ ἦτον ἑξηκοντούτης· μία μύτη μεγαλοπρεπεστάτη· παχὺς ὡσὰν *ἀρχοντάνθρωπος*· ἓν πρόσωπον κατακόκκινον καὶ πολύσαρχον [1]. Εἰς τὴν κεφαλὴν ἐφόρει πῖλον *τρομπονοειδῆ* [2], μὲ γύρους πλατυτάτους, καταφαγωθέντα ὑπὸ τῆς παλαιότητος. Καθὼς ἡ χαριτόβρυτος συμβία του δὲν ἄφηνε πώποτε τὴν γραῖάν της φενάκην, οὕτω καὶ ὁ Ἀλφρέδης δὲν ἀφῄρει οὐδὲ στιγμὴν τὸν πῖλον τοῦτον· ἀλλ' ἐγαυρία ἐντὸς παμπαλαίου τινὸς πρασίνου ἐνδύματος μὲ πλατυτάτας ποδιὰς, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ ἀνάστροφα, ἐκ τοῦ πολλοῦ γράσου, ἐκ τῆς πολλῆς *λέρας*, κατήντησαν, καὶ μάλιστα περὶ τὸν τράχηλον, νὰ λάβωσι χρῶμα μολίβδου, καὶ νὰ στίλβωσιν. Ὁ κύριος Πιπελέτος, καί τοι ἀξιωθεὶς νὰ φορῇ πῖλον τρομπονοειδῆ καὶ πράσινον τοιοῦτον ἔνδυμα, στολὴ ἥτις τὸν ἔδιδεν ἐπισημότητά τινα εἰς τὴν συμπεριφορὰν, δὲν ἐγκατέλιπεν ὅμως τὸ ἔμβλημα τοῦ ἐργοχείρου του· δηλαδὴ μίαν δερματίνην ποδιὰν, ἥτις,

[1] Une grosse figure taillée et enluminée à la façon des *bons hommes casse-noisettes* de Nuremberg· λεπτομέρειαι γαλλικαὶ αἵτινες μᾶς φαίνεται ἀδύνατον νὰ μεταγλωττισθῶσιν· ἠκολουθήσαμεν τὸ παράδειγμα τῆς Ἰταλικῆς μεταφράσεως.— [2] Chapeau tromblon, πῖλος τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια ἐπεκτείνεται καθόσον προβαίνει πρὸς τὰ ἐπάνω, καθὼς τὸ στόμα τοῦ ὅπλου καλουμένου τρομπόνιον.

ἀναβαίνουσα μέχρι τοῦ στήθους, ἐσχημάτιζε τρίγωνόν τι μελανοειδὲς ἐπὶ τοῦ μακροῦ καὶ πλατέος του ἐσωκαρδίου, τοῦ τοσαῦτα χρώματα ἔχοντος ὅσα καὶ ἡ ἀρλεκίνειος κλινοσκέπη τῆς κυρίας Πιπελέτου. Ὁ χαιρετισμὸς τὸν ὁποῖον ὁ θυρωρὸς ἔκαμε πρὸς τὸν Ῥοδόλφον, μετεῖχεν εὐπροσηγορίας, πλὴν φεῦ! τὸ μειδίαμά του ἦτο πικρόν... ὡς νὰ κατέτρωγε βαθεῖά τις μελαγχολία τὸν ἄνθρωπον.

—Ἀλφρέδη, ἡ εὐγενεία του παρουσιάζεται ἐνοικάτωρας διὰ τὴν κάμερη μὲ τὸ καμεράκι τοῦ τρίτου πατώματος· εἶπεν ἡ κυρία Πιπελέτου δεικνύουσα τὸν Ῥοδόλφον πρὸς τὸν σύζυγόν της· καὶ σὲ προσμένομεν νὰ πίῃς ἕνα ποτῆρι κάσσι, ὁποῦ ἔστειλε κ' ἐπῆρε.

Ἡ σπανία φιλοφρόνησις αὕτη προδιέθεσεν ἀμέσως τὸν κύριον Πιπελέτον ὑπὲρ τοῦ Ῥοδόλφου· ὁ θυρωρὸς ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἐμπρόσθιον γύρον τοῦ πίλου του, καὶ εἶπε μὲ ἦχον βαρὺν, ἁρμόδιον εἰς ψάλτην μητροπόλεως·

—Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ εὐχαριστοῦμεν τὸν κύριον ἀπ' ἐδῶ, ὡσὰν θυρωροί· καθὼς καὶ ἡ εὐγενεία του θὰ μᾶς εὐχαριστεῖ, δὲν ἀμφιβάλλω, ὡσὰν ἐνοικάτωρας ὁποῦ εἶναι· ἂν δὲν ὡμοιάζαμε δὲν ἐσυμπεθεριάζαμε...[1]

Καὶ μετά τινα διακοπὴν ἐπρόσθεσε τεταραγμένος·—Ἐκτὸς ὅμως, ἂν ἦσθε ζωγράφος...

—Ἐγώ; ὄγεσκε· εἶμαι γραμματικός.

— Τότε, κύριέ μου, εἶμαι πρόθυμος νὰ σᾶς προσφέρω τὰς ταπεινάς μου ἐκδουλεύσεις. Σᾶς συγχαίρομαι πολὺ, ὅτι ἡ φύσις δὲν σᾶς ἔπλασεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν ἐκτρωμάτων της· ἐννοῶ τοὺς καλλιτέχνας· ὡσὰν ζωγράφους, καὶ τὰ λοιπά!

—Πῶς! οἱ καλλιτέχναι εἶναι ἐκτρώματα; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

Ὁ κύριος Πιπελέτος, ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, ἀνύψωσε μόνον τὰς χεῖράς του πρὸς τ' ἄνω καὶ ἀφῆκεν οἰμωγὴν ὀργῆς.

— Πρέπει νὰ ἠξεύρετε, ὅτι οἱ ζωγράφοι εἶναι ὁποῦ ἐπάθιασαν τὴν ζωὴ τοῦ Ἀλφρέδη μου· τὸν καψούλη, καὶ ὅλα, τὸν γέρο!... ἀμ' αὐτοὶ, ψυχή μου, εἶναι ὑποῦ μοῦ τὸν ἔφεραν εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου τὸν βλέπετε· εἶπεν ἡ κυρία Πιπελέτου πρὸς τὸν Ῥοδόλφον κατ' ἰδίαν· ἔπειτα δ' ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν ὡς ὁμιλοῦν εἰς τὰ νήπια ὁπόταν τὰ κολακεύουν· Ἔνοια σου, Ἀλφρέδη μου, ἔνοια σου σύ! Θὰ συνερισθῇς τώρα ἕνα τέτοιο γουροῦνι;... νὰ συγχίζεσαι... ὁποῦ θὰ καθίσωμεν καὶ εἰς τὸ τραπέζι... νὰ κοπῇ ἡ ὄρεξίς σου...;

—Ὄχι! ὄχι! διατί θὰ κοπῇ ἡ ὄρεξίς μου; τί τάχα! νὰ παθιάσω θέλω ἐγὼ τώρα, δι' ἕνα παλῃάνθρωπον; ἀπήντησεν ὁ κύριος Πιπελέτος μὲ τεθλιμμένην καὶ ἀξιοπρεπῆ ἀνέχειαν. Μ' ἔκαμε πολὺ κακόν... μὲ κατετάραξε... ἔγινε τόσον καιρὸν ὁ φονέας μου... τώρα ὅμως τὸν καταφρονῶ... Ζωγράφοι! ἐπρόσθεσεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Ῥοδόλφον· νὰ ἠξεύρετε, κύριε, ὅτι αὐτοὶ εἶναι ὁ ἀφανισμὸς ἑνὸς 'σπιτιοῦ... ὅπου πατήσουν εἶναι ἡ πανώλη! ὁ διάβολος ἐπῆρε τὸ 'σπιτικὸν ἐκεῖνο!

[1] Qui se ressemble s' assemble.

— Εἴχετε κάνένα ζωγράφον ἐνοικάτορα ;

— Κατὰ δυστυχίαν, κύριέ μου, ἕνα ζωγράφον ! εἶπεν ὁ κύριος Πιπελέτος μετὰ πικρίας· ἕνα ζωγράφον, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο καὶ Καβριώνης ἐνταυτῷ.

Εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνην, ὁ θυρωρὸς, μολονότι εἶπεν ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς κατεφρόνει πλέον τοὺς πειρασμοὺς τοῦ ζωγράφου, συνέσφιγξε μολοντοῦτο τὰς χεῖράς του σπασμωδικῶς, ἀπὸ ἀγανάκτησιν.

— Μήπως ἦτον ὁ ὑστερινὸς ἐνοικάτωρας τῆς κάμερης τὴν ὁποίαν θὰ κατοικήσω ; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ὄχι, ὄχι· ὁ ὑστερινὸς ἐνοικάτωρας, τί τον βάλλετε;... ἕνας χρυσὸς νέος· ὠνομάζετο κύριος Γερμανός·... ὁ Καβριώνης ἦταν προτήτερα ἀπ' αὐτόν. Ἄ ! κύριέ μου, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὁποῦ ἀνεχώρησεν αὐτὸς ὁ Καβριώνης, κοντεύει νὰ μὲ τρελλάνῃ !

— Δηλαδὴ ἐλυπήθητε πολὺ ὅτι ἀνεχώρησε ; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Νὰ λυπηθῶ πῶς ἀνεχώρησεν ὁ Καβριώνης ! ἀνεφώνησεν ἔκπληκτος ὁ θυρωρός· ὁ Καβριώνης νὰ λυπηθῶ πῶς ἀνεχώρησε ! Ἀμὴ διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ ξεκολλήσῃ ἀπ' ἐδῶ, φαντασθῆτε !... ὁ κύριος Κοκκινοχέρης τοῦ ἐπλήρωσε δύο μηνιαῖα· ἐπειδὴ, κατὰ κακὴν τύχην, τοῦ εἶχε δώσει ἔγγραφον ἐνοικοσύμφωνον. Τί ἄνθρωπος ἀσυνείδητος ! Δὲν ἔχετε, κύριέ μου ἰδέαν, πόσα μᾶς ἔπαιξεν· ὄχι μόνον εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐνοικατόρους δὲν τοὺς ἄφηνεν ἡσυχίαν ! Νὰ σᾶς εἰπῶ ἕνα μόνον, καὶ νὰ καταλάβετε. Δὲν ἄφησεν ὄργανον φυσητὸν ὁποῦ νὰ μὴν τὸ κάμῃ ὡσὰν τὴν μούρην του, διὰ νὰ ταράττῃ τοῦ κόσμου τὴν ἡσυχίαν ! Μάλιστα, κύριέ μου· ἀπὸ τὴν *τρουμπέτταν* ὁποῦ μεταχειρίζονται οἱ κυνηγοὶ, ἕως τὸ *παγιαυλάκι,* ὅλα τὰ ἔπιασε... Εἶχε τὴν κακοήθειαν ὡς καὶ νὰ παίζῃ παράφωνα καὶ ἐξεπίτηδες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν δύο ὁλοκλήρους ὥρας !... ὁποῦ ἤρχετο τοῦ ἀνθρώπου νὰ 'πάρῃ πλέον τὰ βουνά ! Ἔστειλαν ὡς δέκα ἀναφορὰς εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἔχει ἐπάνω του ὅλον τὸ 'σπίτι, διὰ νὰ διώξῃ αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον· τέλος πάντων, κύριέ μου, ὁ κύριος Κοκκινοχέρης τὸ ἐκατόρθωσεν, ὅμως τοῦ ἐπλήρωσε δύο μηνιαῖα... Ἠκούσετε ἡ εὐγενεία σας, νὰ πληρώνουν μηνιαῖα εἰς ἕνα ἐνοικάτορα διὰ νὰ τὸν καταπείσουν νὰ φύγῃ ; ὅμως, διὰ νὰ τὸν ξεφορτωθῇ κάνεὶς, εἰς τὴν ἀνάγκην, τοῦ ἐπλήρωνε καὶ τρία... Τί ἐκαταλάβετε ; θαῤῥεῖτε ὅτι τὸν ἐξεφορτώθημεν, μολονότι ἔφυγε ; Νὰ ἴδητε ! Τὴν ἄλλην ἡμέραν, εἰς τὰς ἕνδεκα ὥρας τῆς νυκτὸς, ἐνῷ εἴμεθα πλαγιασμένοι εἰς τὸ κρεββάτι· τάκ ! τάκ ! τάκ ! κτυποῦν τὴν θύρα. Σύρω τὸ λοιπὸν τὸ σχοινὶ, κ' ἐμβαίνει ἕνας ἄνθρωπος·—«Καλησπέρα, θυρωρὲ, μοῦ φωνάζει ἀπὸ τὴν αὐλήν· δὲν μοῦ κάμνεις τὴν χάριν νὰ μοῦ δώσῃς μία φοῦντα ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς σου ; σὲ παρακαλῶ !» Γυρίζει ἡ γυναῖκά μου καὶ μοῦ λέγει· Κάποιος θὰ 'γελάσθηκε κ' ἐκτύπησε τὴν θύρα μας ἀντὶ δι' ἄλλην. Ἀποκρίνομαι τὸ λοιπὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον·— « Φίλε μου, δὲν εἶν' ἐδῶ ἐκεῖνος ὅπου ζητεῖς· κύτταξε εἰς τὸ πλάγι ! » —« Ἐδῶ, δὲν εἶναι ἀριθμὸς 17 ; ὁ θυρωρὸς δὲν ὀνομάζεται Πιπελέ-

τος;» ἐρωτᾷ ἡ φωνή.—«Ναὶ, ἀποκρίνομαι· ἐγὼ εἶμαι ὁ Πιπελέτος!» —« Τὸ λοιπὸν, φίλε μου Πιπελέτε, μ' ἔστειλεν ὁ Καβριώνης νὰ σοῦ ζητήσω μία φοῦντα ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς σου· εἶναι ἰδέα, ὁποῦ τοῦ κατέβηκε· καὶ καλὰ, πρέπει νὰ τοῦ δώσης τὰ μαλλιά· ἀφεύκτως!»

Καὶ ὁ κύριος Πιπελέτος ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον κινῶν τὴν κεφαλὴν καὶ σταυρώνων τοὺς βραχίονάς του, εἰς θέσιν ἑρμογλυφικήν.

—Ἀκούετε ἡ εὐγενεία σας;... Ἀπ' ἐμένα τώρα τὸν ἐχθρόν του τὸν *ἀθανάσιμον*, ἀπ' ἐμένα, ὁποῦ μ' ἐπότισε τόσα φαρμάκια, νὰ στείλῃ μὲ τόσην ἀδιαντροπιὰ νὰ ζητήσῃ ἕνα πρᾶγμα, ὁποῦ καὶ ἐρωμένη κανεὶς νὰ ἦναι, πάλιν τὸ ἀρνεῖται εἰς ἕνα ἐραστήν της πολλαῖς φοραῖς!...

—Καὶ νὰ ἦτον τοὐλάχιστον καλὸς ἐνοικάτωρας, ὡσὰν τὸν κύριον Γερμανόν! ἐπέφερεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ σοβαρότητα.

—Ἂς ἦταν καὶ καλὸς ἐνοικάτωρας... δὲν τοῦ τὰ δίδω ἐγὼ τὰ μαλλιά! εἶπε μεγαλοῤῥημόνως ὁ τὸν τρομπονοειδῆ φορῶν πῖλον· τοιοῦτον πρᾶγμα δὲν εἶναι οὔτε τῶν ἠθῶν μου, οὔτε τῶν ἰδιωμάτων μου· ὅμως ἂν ἦτο διαφορετικὸς ἄνθρωπος, ἤθελα τοῦ τ' ἀρνηθεῖ μ' εὔμορφον τρόπον.

—Καὶ νὰ ἰδῆτε τὸ χειρότερο· ὑπέλαβεν ἡ θυρωρός. Φαντασθῆτε, κύριε, ὁποῦ ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, αὐτὸς ὁ τρισκατάρατος Καβριώνης ἐσήκωσεν εἰς τὸ ποδάρι ἕνα σωρὸ παιδιὰ τοῦ δρόμου, ὁποῦ τὰ ἔμαθε καὶ ἤρχοντο κάθε στιγμὴν τὸ ἕνα 'πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ ζητοῦν τοῦ Ἀλφρέδῃ καὶ καλὰ μία φοῦντα ἀπὸ τὰ μαλλιά του... λέγωντας, πῶς «μᾶς ἔστειλεν ὁ Καβριώνης!»

—Τόσον κύριέ μου, ἐπανέλαβεν ὁ Πιπελέτος, ὁποῦ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μου νὰ εἶχα σκοτωμένους, πάλιν δὲν ἤθελε νὰ ἔχω ἕνα ὕπνον τόσον ἀνήσυχον... νὰ πετάζωμαι εἰς τὸ στρῶμά μου κατατρομασμένος, νομίζωντας ὅτι ἀκούω τὴν φωνὴν αὐτοῦ τοῦ τρισκατάρατου!... Κατήντησα νὰ φοβοῦμαι πλέον ὅλον τὸν κόσμον... ὅποιον ἰδῶ, ὑποθέτω ὅτ' εἶν' ἐχθρός μου, καὶ ὅτι θὰ μοῦ ζητήσει ἀπὸ τὰ μαλλιά μου· χάνω τὴν ἱλαρότητα τοῦ προσώπου μου· ἔγινα φιλύποπτος, κατηφὴς, ὑποχονδριακὸς, φιλόνεικος... ἀνάθεμάτον, τρισανάθεμά τον ὅπου εἶναι ἡ αἰτία!

Καὶ στενάξας ἐκ βαθέων ὁ κύριος Πιπελέτος, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ ἄχθος τοῦ τρομπονοειδοῦς του πίλου καὶ τῆς δεινῆς συμφορᾶς ἡ ὁποία τὸν ἐπλάκωσε.

—Τώρα ἐκατάλαβα διὰ ποίαν αἰτίαν ἀποστρέφεσθε τοὺς ζωγράφους, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος. Ἐξ ἄλλου μέρους ὅμως εἴχετε πάλιν τὸν ἄλλον ὁποῦ εἴπετε· τὸν κύριον Γερμανὸν, καὶ ἀπ' αὐτὸν θὰ ἐμένετ' εὐχαριστημένος.

—Ἐκεῖνον, κύριέ μου, τί τὸν βάλλετε...ἐκεῖνος ἦτον ἕνα μάλαγμα! ταπεινὸς, γελαστὸς...ὅμως ἠγάπα νὰ γελᾷ, χωρὶς νὰ πειράζῃ κανένα. Ὄχι ὡσὰν αὐτὸν τὸν κρεμάλα, τὸν ἀδιάντροπον, τὸν Καβριώνη, ὁποῦ νὰ πέσῃ καὶ νὰ τὸν καύσῃ φωτιά! ἥμαρτον, Κύριέ μου!

—Ἔ, ὑπομονὴ, καλέ μου κύριε Πιπελέτε· μὴν ἀναφέρετε καὶ τ' ὄνοτου κἂν... Καὶ τώρα ποῖος ἄρά γε οἰκοκύριος ηὐτύχησε ν' ἀπολαύσῃ αὐτὸ τὸ ἄνθος τῶν ἐνοικατόρων, τὸν κύριον Γερμανόν;

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς γελάσω.... ψυχὴ δὲν εἶναι ὁποῦ νὰ γνωρίζῃ ποῦ κατοικεῖ ὁ κύριος Γερμανὸς τὴν σήμερον. Δηλαδὴ.... ψυχή!... μόνον ἡ κυρία Γελασίνα ἠξεύρει.

— Καὶ τί εἶναι ἡ κυρία Γελασίνα; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Μία μικρὴ ῥάπτρια· ἡ ἄλλη ἐνοικατόρισσα τοῦ τετάρτου πατώματος...ὑπέλαβεν ἡ κυρία Πιπελέτου. Ἀληθινὰ...ἰδοὺ καὶ ἓν ἄλλο διαμαντάκι!... πληρώνει τὸ μηνιαῖον της ἐμπρός· ἔπειτα, μέσα εἰς τὴν καμερίτσα της εἶναι τόσον παστρικὴ, τόσον εὐγενικὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμο, τόσον σύχαρη!... θαῤῥεῖτε πῶς βλέπετ' ἕνα περιστεράκι σταλμένο ἀπὸ Θεοῦ μὲ χίλια γέλοια καὶ χίλιαις χάραις... Καὶ νὰ ἰδῆτε μία προκοπή! τί ἔχει νὰ κάμῃ ὁ κάστωρας, ὁποῦ λέγουν πῶς εἶναι τόσον προκομμένο ζῶο. Αὐτὴ, ψυχή μου, ἔρχεται ἡμέρα ὁποῦ κερδίζει καὶ δύο φράγκα... ὁ Θεὸς ἠξεύρει τὸ κακοῤῥοίζικο μὲ πόσον κόπον· ὅμως τὰ κερδίζει!

— Καὶ πῶς αὐτὴ γνωρίζει μόνη ποῦ κατοίκησεν ὁ κύριος Γερμανός;

— Ὁ νέος ὅταν ἔφυγε, ἐπανέλαβεν ἡ Πιπελέτου, μᾶς εἶπε· «Γραφαῖς δὲν περιμένω· ἂν ὅμως τύχῃ καὶ μοῦ φέρουν κάμμίαν, τὴν δίδετε τῆς Γελασίνης.» Καὶ νὰ ἠξεύρετε ὅτι εἶχε κάθε δίκαιο νὰ τὴν ἐμπιστεύεται τόσο· ὄχι μόνον διὰ μία ξερὴ γραφὴ, ἀλλὰ καὶ μὲ ὁμολογίαις νὰ ἦταν παραγεμισμένη· ψεύματα, Ἀλφρέδη;

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ὅσον διὰ τὴν Γελασίνα κανεὶς δὲν ἔχει λόγο νὰ εἰπῆ, ἀπήντησεν ὁ θυρωρὸς μὲ σοβαρότητα· τί μόνον; εἶχε καὶ αὐτὴ τὴν ἀδυναμίαν νὰ γελᾷ μαζῆ μ' ἐκεῖνον τὸν ἀσυνείδητον, τὸν Καβριώνη.

— Ὅσον δι' αὐτὸ, Ἀλφρέδη, ἐπανέλαβεν ἡ θυρωρὸς, γνωρίζεις πῶς δὲν πταίει ἡ δυστυχησμένη αὐτή· τὴν ἀλήθεια· ἡ Γελασίνα εἶναι σύχαρη καὶ καλὴ μὲ τὸν καθένα· ὅμως εἶναι καὶ φρόνιμη, ὅσον ἠμπορῶ νὰ καυχηθῶ καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου... Εἶδες μὲ τί χονδρὸ σίδερο κλειδώνει τὸ βράδυ ἀπὸ μέσα τὴν θύρα της! Πῶς οἱ γείτονές της τὴν καλοβλέπουν, τί πταίει ταχ' αὐτή; ὁ τόπος τὸ ἔχει... δὲν ἐνθυμᾶσαι καὶ μ' ἐκεῖνον τὸν ξένον πραγματευτὴ...ὁποῦ ἐκράτει τὴν κάμερη πρὶν τοῦ Καβριώνη; τὸ ἴδιο καὶ τότε, ὡσὰν τώρα ὕστερα μὲ τὸν Γερμανό. Θέλω νὰ σοῦ εἰπῶ πῶς αὐτὰ δὲν πειράζουν· ὁ τόπος τὸ ἔχει· τὴν καλοβλέπουν, ὅμως τίποτε.

— Τὸ λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, οἱ ἐνοικάτορες τῆς κάμερης ὁποῦ θὰ πιάσω, πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ καλοβλέπουν τὴν κυρίαν Γελασίναν;

— Ἐξ ἀνάγκης, κύριε· μαζῆ της πρέπει νὰ ἦσθε καλὸς γείτωνας· θὰ ἰδῆτε... Εἶναι, βλέπετε, αἱ κάμαραις ἕνα πλάγι· αἴ...ὁ λόγος τὸ λέγει, μεταξὺ νέων, πότε θέλει κανεὶς ν' ἀνάψῃ ἕνα φῶς, πότε νὰ 'πάρῃ δανεικὴ ὀλίγη χόβολη, ὀλίγο νερό...Ὅσον διὰ νερὸ, ποτὲ δὲν τῆς ἔλειψε τῆς Γελασίνας· ἔχει πάντοτε ἄφθονο· ἴδετε ταῖς πάππιαις; ἀπαράλλακτα. Μία στιγμὴ νὰ εὐκαιρήσῃ, τρέχει, πλύνει τὰ ὑαλιὰ τοῦ παραθύρου της, τὴν πυρεστιά της... καὶ φυλάγει πάντοτε τόση πάστρα!... θὰ ἰδῆτε ἂν σᾶς γελῶ.

— Ὁ Γερμανὸς, ὡς φαίνεται, ἦτο καλὸς γείτωνας μὲ τὴν κυρίαν Γελασίναν... ἀφοῦ τὸ εἶχε καὶ ὁ τόπος...

—Μάλιστα, κύριε· ἦταν, σᾶς λέγω, ὡσὰν νὰ ἐγεννήθηκαν ὁ ἕνας διὰ τὸν ἄλλον. Τόσον εὐγενικοὶ καὶ οἱ δύο τους! νέοι, 'ξεύρετε, τὰ δυστυχησμένα παιδιὰ... ἦταν μία εὐχαρίστησις νὰ τὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ καταβαίνουν τὴν σκάλα, τὴν Κυριακὴ, ὅταν ἤθελαν νὰ ἔβγουν εἰς τὸν περίπατο· ἐπειδὴ μόνον αὐτὴν τὴν ἡμέρα ἄδειαζαν, τὰ ταλαίπωρα. Ἐκείνη, εὔμορφα εὔμορφα συγυρισμένη, μὲ μία νόστιμη σκουφίτσα κ' ἕνα φουστανάκι εἰκοσιπέντε σολδιῶν τὸ μέτρο, ὁποῦ τὸ εἶχε ῥάψει μόνη της, ἀλλὰ τῆς ἐπήγαινεν ὡσὰν νὰ ἦτον βασιλοποῦλα· ἐκεῖνος πάλιν, ἐθαῤῥούσατε ὅτι βλέπετε κανένα ἀρχοντόπουλο!

—Καὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἔφυγεν ἀπ' ἐδῶ ὁ Γερμανὸς, δὲν τὴν εἶδε πλέον τὴν Γελασίναν;

—Ὄχι, κύριε, ἐκτὸς ἂν βλέπωνται τὴν Κυριακήν· ταῖς ἄλλαις ἡμέραις δὲν ἔχει καιρὸν ἡ Γελασίνα νὰ φροντίζῃ δι' ἀγάπαις. Ποῦ τὸ ταλαίπωρο παιδὶ, ὁποῦ 'ξυπνᾷ ὅ,τι φέξει ὁ Θεὸς καὶ κάθεται εἰς τὴν δουλειὰ ἕως τὰς δέκα, κάμμία φορὰ καὶ ἕως τὰς ἕνδεκα τῆς νυκτός! Ἀπὸ τὴν κάμερή της δὲν ἐβγαίνει ποτὲ, ἐκτὸς μίαν στιγμὴ τὸ πρωΐ, διὰ ν' ἀγοράσῃ τίποτε νὰ φάγῃ ὅλην τὴν ἡμέρα, τόσον αὐτὴ, καθὼς καὶ τὰ δύο της καναράκια ὁποῦ ἔχει. Καὶ νὰ ἰδῆτε τὶ ὀλίγο τρώγουν οἱ τρεῖς τους... Τί 'παίρνουν; δύο σολδιῶν γάλα, ὀλίγο ψωμάκι, τίποτε χορταρικὸ, κάμποσο κεγχρὶ, νεράκι δροσερὸ· ὅλα ὅλα, νάτα· ὕστερα πιάνουν καὶ οἱ τρεῖς τους, ἡ μικρὴ μὲ τὰ πουλάκια της, κἄτι ὁμιλίαις, κἄτι κελαϊδήσματα, ὁποῦ εἶναι μία εὐλογία Θεοῦ νὰ τ' ἀκούῃ κανείς!.. Καλὴ ἐντοσούτῳ ἡ ταλαίπωρη κ' ἐλεημονητικὴ εἰς ὅ,τι ἐμπορεῖ. Χρήματα δὲν ἔχει, καταβάλλει ὅμως κόπον, ταῖς ὥραις ὁποῦ τῆς περισσεύουν, τὸν ὕπνο της, διὰ νὰ βοηθῇ ἄλλους... Νά· αὐτοὶ οἱ δύστυχοι, ὁποῦ κατοικοῦν ὑποκάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια τοῦ 'σπιτιοῦ... ὁποῦ εἰς τρεῖς τέσσαραις ἡμέραις θὰ τοὺς ἐβγάλει ἀπ' ἐδῶ ὁ κύριος Κοκκινοχέρης εἰς τοὺς πέντε δρόμους... πόσαις φοραῖς ἐξενύκτισαν τὰ παιδιά τους, ἡ Γελασίνα καὶ ὁ Γερμανός!

— Εἶναι λοιπὸν ἐδῶ κάμμία οἰκογένεια πτωχή;

—Πτωχὴ, κύριέ μου καὶ πτωχή!... πέντε παιδιὰ μωρά· ἡ μητέρα τους κατάκοιτη, σχεδὸν εἰς τὰ λοίσθια, ἡ μάμμη τους ξεμωραμένη πλέον· καὶ ὅλοι τους νὰ κρέμωνται ἀπὸ τὸν λαιμὸν ἑνὸς πτωχοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ δὲν σηκώνει κεφάλι ἀπὸ τὴν δουλειὰ, καὶ πάλιν στειρεύεται τὸ ψωμί του, διὰ νὰ τοὺς τὸ δώσῃ νὰ φάγουν. Καὶ νὰ ἠξεύρετε ὅτ' εἶναι ἕνας τεχνίτης πολὺ ἄξιος... τρεῖς ὥραις μόνον τὸ ἡμερόνυκτο κοιμᾶται· νὰ καταλάβετε!... καὶ πάλιν ὕπνος εἶν' ἐκεῖνος;... ὁποῦ τὸν ἐξυπνοῦν ἐκεῖνα τὰ παιδιά... ὦ Θεέ μου! νὰ φωνάζουν «Ψωμί! ψωμί!» ἡ γυναῖκά του ἡ ἄῤῥωστη ν' ἀγκομαχᾷ ἐπάνω εἰς μία ψάθα... ἡ ἄλλη πάλιν, ἡ ξεμωραμένη γρηὰ, ὁποῦ ἔρχεται ὥρα καὶ ἀρχίζει νὰ μουγγρίζῃ, χριστιανέ μου, ὡσὰν λύκος... ἀπὸ τὴν πεῖνά της καὶ αὐτή!... ἐπειδὴ, ἢ εἰς ἐκείνην ὁμιλεῖς, ἢ εἰς κανένα ἀγρίμι, εἶναι ὅλο τὸ ἴδιο... Νὰ τὴν ἀκούετε ὅταν πεινάσῃ πολύ! ἔρχεται ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸ σκαλοκέφαλο καὶ οὐρλιάζει ὡσὰν τὸν σκύλον ὁποῦ κλαίει!...

—Ἄ! τί φρίκη! ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος· καὶ δὲν τοὺς βοηθοῦν;

—Τοὺς βοηθοῦμεν, κύριέ μου, ὡσὰν πτωχοὶ ἄνθρωποι ὁποῦ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς... τί νὰ κάμωμεν! Ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ 'παίρνω ἀπὸ τὸν στρατηγὸ τὰ 12 φράγκα τὸν μῆνα, διὰ νὰ συγυρίζω τὴν κάμερή του, βάλλω μίαν φορὰν τὸ τσικάλι μου εἰς τὴν φωτιὰ καὶ τοὺς κάμνω τίποτε ζουμί... ἡ Γελασίνα πάλιν (ἄς ἦναι καλὰ ἡ κοπέλα) κάθεται περισσότερην ὥρα εἰς τὸ νυκτέρι της... ἡ δυστυχισμένη καὶ αὐτὴ ἔχει ἔξοδο διὰ τὸ 'λάδι ὁποῦ καίει... καὶ ἀρχίζει πλέον καὶ ῥάπτει διὰ τὰ μικρὰ τίποτε φασκιαῖς, μὲ ὅ,τι κουρέλια τῆς περισσεύουν, ἢ τίποτε πρᾶγμα διὰ νὰ φοροῦν εἰς τὰ κεφάλια τους. Καὶ ὁ κύριος Γερμανὸς, ὁ ταλαίπωρος, ὁποῦ καὶ αὐτὸς δὲν τὰ εἶχε τόσον ἄφθονα, ἔκραζε, κἄποτε ὁποῦ τοῦ ἔστελλαν ἀπὸ τὸ 'σπιτικό του κανένα μπουκάλι καλὸ κρασί.... ναίσκε· ἔκραζε, διατὶ λέτε, καὶ τὸν Μορὲλ... (ὁ πτωχὸς αὐτὸς τεχνίτης ὀνομάζεται Μορὲλ) καὶ τοῦ ἔδιδε δὰ κ' ἔπινε ἕνα δύο περίφημα ποτήρια, ὁποῦ τὸν ἐζέσταιναν... τοῦ ἔβαζαν, νὰ εἰποῦμε, κάμποση ψυχὴ εἰς τὸ σῶμά του διὰ μία στιγμή.

— Ἀμὴ ὁ ὀδοντοϊατρός; δὲν τοὺς ἔκαμνε καὶ αὐτὸς κάμμίαν βοήθεια;

—Ὁ κύριος Βραδαμάντης;... ἀνεφώνησεν ὁ Πιπελέτος· μοῦ ἰάτρευσε τὸν ῥευματισμόν· εἶναι ἡ ἀλήθεια· τὸν ὑπολήπτομαι πολύ· πλὴν ἀπὸ τότε... εἶπα εἰς τὴν γυναῖκά μου· « Ἀναστασία... ὁ κύριος Βραδαμάντης... ἄ! ἄ! δὲν μοῦ καλοαρέσει... » Σοῦ τὸ εἶπα, Ἀναστασία;

— Ναὶ, ναὶ, μοῦ τὸ εἶπες. Μοῦ τὸ εἶπε· μάλιστα.

—Καὶ τί ἔκαμε λοιπόν;

—Ὅταν τοῦ εἶπα διὰ τὴν δυστυχία τοῦ Μορὲλ... (ἐπειδὴ μοῦ ἐπαραπονέθηκε μίαν ἡμέρα, πῶς ἡ γρηὰ οὔρλιαζεν ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα καὶ δὲν τὸν ἄφησε νὰ κοιμηθῇ...) γυρίζει καὶ μοῦ κάμνει.—« Ἀφοῦ εἶναι τόσον πτωχοὶ, ἂν τοὺς χρειασθῇ νὰ ἐβγάλουν τίποτε 'δόντια, δὲν τοὺς 'παίρνω πληρωμὴ οὔτε εἰς τὸ ἕκτο. »

—Ἄ! κυρία Πιπελέτου, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, πολλὰ κακὴν ἰδέαν ἔλαβα περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἄλλη δέ; ἡ γραῖα ἐκείνη ἥτις τοκίζει;

— Ποῖος; ἡ θειὰ Βουρέταινα; τὰ ἴδια σχεδὸν ὡσὰν τὸν κύριον Βραδαμάντη· ἀπεκρίθη ἡ θυρωρός· τοὺς ἐδάνεισεν ἐπάνω εἰς τὰ πτωχικά τους ῥουχικά... ὥστε τοὺς τὰ ἔφαγεν ὅλα, ὡς καὶ τὰ στρώματά τους· ἀγκαλὰ δὲν εἶχαν καὶ ἄλλα, παρὰ δύο μόνα.

— Καὶ τώρα, δὲν τοὺς βοηθεῖ τελείως;

— Ἡ θειὰ Βουρέταινα; Αἴ, καλά! εἶναι μία γύφτισσα παρόμοια ὡσὰν τὸν καλό της· ἐπειδὴ ... ἔ, σιωπή ... ὁ κύριος Κοκκινοχέρης μὲ τὴν θειὰ Βουρέταινα...— ἐπρόσθεσεν ἡ θυρωρὸς μὲ νεῦμά τι τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς κεφαλῆς, κακεντρεχέστατον.

— Ἀληθινά; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Ὄχι παίζομεν· βάλλω τὸ κεφάλι μου!...Τί λὲς, Πιπελέτο, καὶ σύ[1];

[1] Εἰς τὸ κείμενον προστίθενται τὰ ἑξῆς· «Et allllllez donc! les étés de la Saint-Martin sont aussi chauds que les autres, n'est-ce pas, vieux chéri?» ἅτινα δὲν ἐνεκρίναμεν νὰ ἐξηγήσωμεν. Ταῦτα ὁ Ἰταλὸς μεταφραστὴς, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, μετεγλώττισεν· E allegri lì...fa caldo quà come in un altro luogo...non è cosi, il mio cucco?

Ὁ κύριος Πιπελέτος, ἀντὶ ἀποκρίσεως, ἐκίνησε μελαγχολικῶς τὸν τρόμπονοειδῆ του πῖλον. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ κυρία Πιπελέτου ἔδειξε φιλανθρωπίας αἴσθημα πρὸς τοὺς ὑπὸ τὰ κεραμίδια πένητας, ἤρχισεν ὁ Ῥοδόλφος νὰ τὴν παρατηρῇ μὲ ὀλιγωτέραν ἀποστροφήν.

— Καὶ τί τέχνην κάμνει ὁ πτωχὸς αὐτὸς οἰκογενειάρχης;

— Εἶναι ἀδαμαντουργός· λιθογλύφος εἰς ψεύτικα πετράδια· δουλεύει μὲ τὸ κομμάτι ...καὶ τόσον καταγίνεται, ὁποῦ κοντεύει νὰ χαλάσῃ καὶ τὴν ὑγεία του· θὰ τὸν ἰδῆτε. Ὅσον νὰ εἰπῆτε, ἕνας μόνος ἄνθρωπος, τί νὰ πρωτοπροφθάσῃ; δύο χέρια εἶν' αὐτά... Καὶ νὰ ἔχῃ εἰς τὸν λαιμό του ἑπτὰ ψυχαῖς· ξέχωρα αὐτὸς... δὲν εἶναι ὀλίγο! Ἔχει μία κόρη, τὴν μεγαλήτερή του, ὁποῦ τὸν βοηθεῖ· ὅμως τί μαύρη βοήθεια!

— Καὶ τί ἡλικίαν ἔχει ἡ κόρη του;

— Δεκαοκτὼ χρόνων· καὶ εὔμορφη, εὔμορφη!... ὡσὰν τὸ κρύο νερό! εἶναι δούλη κοντὰ εἰς ἕνα γέρο γύφτο... πλούσιον, ὁποῦ εἶναι ἄξιος νὰ ἀγοράσῃ τὸ Παρίσι· εἶναι *συμβολογράφος*· ὀνομάζεται Ἰάκωβος Φεράνδος.

— Ἰάκωβος Φεράνδος; — ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος, ἔκθαμβος διὰ τὴν νέαν ταύτην συνάντησιν· ἐπειδὴ ἀπ' αὐτὸν τοῦτον, ἢ τοὐλάχιστον ἀπὸ τὴν γυναῖκα τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχεν ὡς οἰκονόμον, ἐσκόπευε νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς Κελαϊδήστρας. — ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ὅστις κατοικεῖ ὁδὸν Σεντιέρου;

— Ὅλος καὶ ὅλος!... τὸν γνωρίζετε;

— Εἶναι ὁ συμβολαιογράφος τοῦ ἐμπόρου μὲ τὸν ὁποῖον εὑρίσκομαι.

— Τότε λοιπὸν θὰ σᾶς εἶναι γνωστὸν τί περίφημος ἐξηνταβελόνης [1] εἶναι!... Νὰ εἰποῦμεν ὅμως καὶ τὴν ἀλήθεια· τίμιος καὶ εὐλαβέστατος ἄνθρωπος... κάθε κυριακὴ εἰς τὴν λειτουργία, εἰς τὸν ἑσπερινὸ, κοινωνεῖ μὲ ὅλην τὴν τάξιν, ὡσὰν καλὸς χριστιανός· ἐξαγορεύεται ... καὶ μὲ ἄλλους δὲν ἔχει συναναστροφὴ, παρὰ μὲ τοὺς παππᾶδες... ἅγιος ἄνθρωπος, σᾶς λέγω, ἅγιος! ὅμως καὶ μία λίγδα!... ὅσοι τὸν ὑπηρετοῦν τραβοῦν σκληραγωγία!... ὅσην τραβᾷ καὶ ὁ ἴδιος... Εἶναι τώρα δεκαοκτὼ μῆνες ὁποῦ τὸν δουλεύει αὐτὴ ἡ πτωχὴ Λουΐζα, ἡ κόρη τοῦ ἀδαμαντουργοῦ... νὰ τὴν ἰδῆτε, εἶν' ἕνα κομμάτι μάλαγμα, ἡ δυστυχησμένη νέα... καὶ δουλειὰ περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι της, ὅσην ἠμπορεῖτε νὰ στοχασθῆτε... ὅλα τὰ κάμνει ἐκεῖ ὅπου εἶναι...διὰ 18 φράγκα τὸν μῆνα ... τίποτε ἄλλο· κρατίζει τὰ 6 διὰ νὰ καψοκάμῃ κανένα φουστανάκι, καὶ τ' ἀποδέλοιπα ὅλα τὰ δίδει εἰς τὸ 'σπιτικό τους. Αὐτό· ἀλλὰ συλλογισθῆτε καὶ πόσοι τὰ ῥοκανίζουν; ἑπτὰ ψυχαῖς!

— Καλά· πλὴν τὸ ἐργόχειρον τοῦ πατρός των... ἂν αὐτὸς ἦναι προκομμένος ἄνθρωπος...

— Δὲν τοῦ ὁμοιάζει κανένας εἰς τὴν προκοπή· ἥσυχος, καλὸς ὡσὰν τὸ ἀρνί· ἡ μόνη του δέησις εἰς τὸν Θεὸν, εἶναι νὰ μεγαλώσῃ, ἂν ἦτο τρόπος, ταῖς ἡμέραις, νὰ τὰς κάμῃ σαρανταοκτὼ ὥραις τὴν κάθε μία,

[1] Fesse-mathieu.

διὰ νὰ κερδίζῃ κανένα κομμάτι ψωμὶ περισσότερον, νὰ φάγουν τὰ παιδιά του.

— Ἀλλὰ τόσον ὀλίγα λοιπὸν κερδαίνει ἀπὸ τὸ ἐργόχειρόν του;

— Αὐτὸς ὑπέφερε μίαν ἀῤῥώστια, ὁποῦ τὸν ἔῤῥιψε τρεῖς μῆνας εἰς τὸ κρεββάτι· τὸ λοιπὸν ἔμεινεν ὀπίσω ἀπὸ τὴν δουλειά του· ἀῤῥώστησεν ἀπὸ τότε καὶ ἡ γυναῖκά του, καὶ τώρα, σᾶς λέγω, εἶναι εἰς τὰ λοίσθια· ὅλους ἐκείνους τοὺς τρεῖς μῆνας τοὺς ἐπέρασαν μὲ τὰ 12 φράγκα τῆς Λουΐζας... εἶχαν κ' ἐκεῖνα ὁποῦ τοὺς ἐδάνεισε μὲ ἐνέχυρον ἡ θειὰ Βουρέταινα, καὶ κάτι μικρὰ πράγματα ὁποῦ τοὺς ἐπροπλήρωσε μία μεσίτρια, ἐπάνω εἰς τὰ ψεύτικα πετράδια ὁποῦ τοῦ φέρει καὶ δουλεύει... ὅμως τί νὰ προφθάσουν μὲ ὅλ' αὐτά! καλὲ ψυχή μου, ὀκτὼ ψυχαῖς εἶν' αὐταῖς!... καὶ νὰ ἰδῆτ' ἐκείνην τὴν φωληὰ ὅπου κάθουνται!... βλέπω τὸ φαγητὸ ἐμπροσθά μου, καὶ μόνον πῶς συλλογίζομαι τὸ ἀνώγει' τους... ἀνακατώνομαι... Καλῆ τύχῃ καὶ ὁ κύριος Κοκκινοχέρης θὰ τοὺς στείλει νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ καλό... ὄχι ὅτι δὲν τοὺς πονῶ, ὅμως, ἀφοῦ παντοῦ θὰ εἶναι δύστυχοι, καὶ δὲν περνᾷ ἀπὸ τὸ ἰδικό μας χέρι νὰ τοὺς βοηθήσωμεν εἰς τίποτε, δι' ἐκείνους θὰ εἶναι τὸ ἴδιο νὰ ὑπάγουν καὶ ἀλλοῦ... θὰ λυτρώσουν καὶ ἡμᾶς ἀπὸ ἕνα σπαραγμὸν καρδιᾶς.

— Ἀλλ' ἂν διωχθοῦν ἀπ' ἐδῶ, ποῦ θὰ ὑπάγουν;

— Ποῦ θὰ ὑπάγουν... ἠξεύρω κ' ἐγώ;

— Καὶ πόσον νὰ κερδαίνῃ τὴν ἡμέραν αὐτὸς ὁ δυστυχὴς πατήρ;

— Ἂν δὲν ἦτον ἀναγκασμένος νὰ κυττάζῃ τὴν μητέρα του, τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιά του, ὁποῦ οἱ περισσότεροί τους εἶναι κατάκοιτοι, ἠμποροῦσε νὰ κερδίζῃ 3 καὶ 4 φράγκα· ἐπειδὴ ὁ ταλαίπωρος δουλεύει· δουλεύει καλά· ὅμως, κύτταξε ὁ ἕνας τί ζητεῖ, κύτταξε ὁ ἄλλος, μόλις τὸν ἀφήνουν νὰ ἐβγάζῃ 2 φράγκα.

— Τωόντι, εἶναι πολλὰ ὀλίγα... Οἱ ταλαίπωροι!

— Ταλαίπωροι, κύριέ μου, ταλαίπωροι!... σᾶς λέγω... ὅμως εἶναι καὶ τόσοι πολλοὶ τοιοῦτοι ἄνθρωποι, ταλαίπωροι, ὁποῦ ἀφοῦ κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς κάμῃ κάμμία βοήθεια, πρέπει νὰ κάθηται καὶ νὰ κυττάζῃ διὰ τὸν ἑαυτό του... ψεύματα, Ἀλφρέδη; Εἶπα νὰ κυττάζῃ διὰ τὸν ἑαυτό του· ἀμὴ τὸ κάσσι; τὸ ἐξεχάσαμεν τὸ κάσσι;

— Νὰ σᾶς εἰπῶ εἰλικρινῶς, κυρία Πιπελέτου, ἡ ψυχή μου ἐλιγώθη μὲ αὐτὰ ὁποῦ μ' ἐδιηγήθητε· πίετέ το τοῦ λόγου σας μαζῆ μὲ τὸν κύριον Πιπελέτον εἰς ὑγείαν μου.

— Εἶσθε πολλὰ εὐγενής, κύριε, εἶπεν ὁ θυρωρός... ἀγαπᾶτε ἐντοσούτῳ νὰ ἰδοῦμεν ἐπάνω, τὴν κάμερην;

— Μάλιστα· σᾶς παρακαλῶ. Ἂν μοῦ ἀρέσκῃ, σᾶς δίδω ἀμέσως μερικὰ χρήματα διὰ προκαταβολήν.

Ὁ θυρωρὸς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἄντρου του.

Ὁ Ῥοδόλφος τὸν ἠκολούθησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

ΟΡΟΦΑΙ.

Ἡ σκοτεινὴ καὶ ὑγρὰ ἐκείνη κλίμαξ ἐφαίνετο ζοφερωτέρα, διὰ τὸ νεφελῶδες τῆς χειμερινῆς ἡμέρας ταύτης. Ἡ πύλη ἑκάστου οἰκήματος, καθόσον ἀνέβαινέ τις, παρίστανεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ θεωροῦ καὶ ἰδίαν φυσιογνωμίαν· ὅθεν, ἡ τῶν θαλάμων τοῦ *στρατηγοῦ* ἦτο νεοβαφὴς διὰ χρωματισμοῦ τινος ἀμαυροῦ, μὲ φλέβας, πρὸς ἀπομίμησιν τοῦ ἰοξύλου (palissandre)· εἰς δὲ τὴν κλειδωνιάν της ἔλαμπε μῆλον ἐπίχρυσον· καὶ ὡραία τις ταινία μὲ κροσσὸν ἐκ μετάξης ἐρυθρᾶς εἰς τὴν ἄκραν, ταινία ἀνταποκρινομένη μὲ τὸν ἐντὸς τῶν θαλάμων κωδωνίσκον, ἐφαίνετο πάντη ξένη πρὸς τὴν ῥυπαρότητα τῶν τοίχων ἐκείνων.

Ἡ θύρα τοῦ οἰκήματος τῆς δευτέρας ὀροφῆς, ὅπου ἐκατοίκει ἡ μάγισσα καὶ δανείστρια ἐπὶ ἐνεχύροις, εἶχε παράδοξον ἔποψιν. Ὑπεράνω αὐτῆς ἔβλεπέ τις καρφωμένην ἀπὸ τοὺς πόδας καὶ τὰς πτέρυγας μίαν γλαῦκα ταριχευτήν· μικρὰ δέ τις θυρὶς, προφυλαττομένη διὰ συρμάτων ἐκ σιδήρου, ἐχρησίμευεν εἰς τὸ νὰ βλέπῃ ἡ οἰκοδέσποινα τοὺς ἐρχομένους νὰ τὴν ἐπισκεφθῶσι, πρὶν τοὺς ἀνοίξῃ.

Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ θαλάμου τὸν ὁποῖον εἶχεν ὁ Ἰταλὸς ἀγύρτης, ὅστις ὑπῆρχον ὑποψίαι ὅτι μετήρχετο καταχθόνιόν τινα βιομηχανίαν, ἐπαρουσίαζεν ὡσαύτως ἀλλόκοτον ἔποψιν. Τὸ ὄνομά του ἀνεγινώσκετο διὰ γραμμάτων σχηματισμένων ἀπὸ ὀδόντας ἵππου, καρφωμένους ἐπὶ μελανοβαμμένου τινὸς πίνακος, κρεμαμένου ἐπὶ τῆς θύρας. Τὸ σχοινίον τὸ ἀνταποκρινόμενον μὲ τὸν κωδωνίσκον του [1], ἀντὶ νὰ λήγῃ εἰς πόδα λαγωοῦ ἢ δορκάδος (ὡς κατήντησε κλασικὸν), εἶχε προσδεδεμένην εἰς τὴν ἄκραν χεῖρα πιθήκου, μὲ ὅλον τὸν πῆχυν αὐτῆς. Ὁ ἀποξηραμένος αὐτὸς βραχίων, ἡ μικρὰ αὐτὴ ταριχευμένη χεὶρ, ἡ μὲ δακτύλους πέντε, ἐναρθρωμένους εἰς φάλαγγας καὶ λήγοντας εἰς ὄνυχας, παρεῖχε θέαν ἀποτρόπαιον. Ἐνόμιζέ τις ὅτ' εἶναι χεὶρ παιδίου.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ῥοδόλφος διέβαινεν ἔμπροσθεν τῆς θύρας ταύτης, ἥτις τὸν ἐφάνη ἀποτρόπαιος, ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ὀλολυγμούς τινας κατασταλλομένους· ἔπειτα, ἀνακραυγή τις ὀδυνηρὰ, σπασμωδικὴ, φρικώδης ἀνακραυγὴ, ὡς ἐκ βαθέων καρδίας ἐκπεμπομένη, ἀντήχησεν εἰς τὴν σιγὴν τοῦ οἴκου. Ὁ Ῥοδόλφος ἐρρίγησεν, ἐφρύαξεν· ὥρμησεν εἰς τὴν θύραν ταχύτερος τῆς ἀστραπῆς καὶ ἔκρουσε τὸν κώδωνα σφοδρῶς.

— Τί ἐπάθετε; τὸν ἐρωτᾷ ὁ θυρωρὸς μὲ ἀπορίαν.

— Αὐτὴ ἡ φωνή... ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος· δὲν ἠκούσετε;

[1] Γνωστὸν, ὅτι εἰς τὴν Εὐρώπην μεταχειρίζονται ἐπὶ τῶν θυρῶν ἀντὶ κροτάλων κώδωνας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

— Μάλιστα, κύριέ μου· θὰ εἶναι κανένας ὁποῦ τοῦ ἐκβάλλει ὁ κύριος Βραδαμάντης τίποτε 'δόντια...

Ἡ ἐξήγησις ἤρχετο εἰς τὴν πειθώ, ἀλλὰ δὲν εὐχαρίστησε τὸν Ῥοδόλφον ἀρκετά· ὁ κώδων ἐντοσούτῳ εἶχε κρουσθεῖ μὲ σφοδρότητα πολλήν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ψυχὴ δὲν ἐφάνη... διάφοροι θύραι ἐκλείσθησαν, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην...ἔπειτα,ὄπισθεν τῆς ὑάλου στρογγύλου τινὸς θυριδίου, ὅπου ὁ Ῥοδόλφος εἶχε προσηλώσει τὸ βλέμμα του μηχανικῶς, εἶδε συγκεχυμένως πως μίαν μορφὴν λειπόσαρκον καὶ ὠχρὰν ὡς πτώματος· μαλλία τινὰ ὡς φρύγανα, πυῤῥόξανθα, μεσαιπόλια μαλλία ἔστεφον τὸ δυσειδὲς ἐκεῖνο πρόσωπον, ἀπολῆγον εἰς μακρὰν γενειάδα τοῦ αὐτοῦ χρώματος... Ἡ ὀπτασία αὕτη διήρκεσε μίαν στιγμὴν, ἐπομένως ἀπεσύρθη.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔμεινεν ὡς κεραυνόπληκτος. Μολονότι ἡ παρουσιασθεῖσα μορφὴ βραχυτάτην στιγμὴν διέμεινεν, ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ διακρίνῃ εἰς αὐτὴν χαρακτῆρας τινάς. Ἐκεῖνοι οἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ πράσινοι καὶ ὡς ὁ βήρυλλος διαλάμψαντες ὑπὸ τὰς βαθυτρίχους, ὀρθωμένας καὶ ψαρὰς της ὀφρῦς· ἐκείνη ἡ πελιδνὴ ὠχρότης· ἡ μύτη ἡ λεπτὴ, ἡ προέχουσα καὶ καμπύλη ὡς τὸ ῥάμφος τοῦ ἀετοῦ· μύτη, τῆς ὁποίας οἱ παραδόξως ἐντεταμένοι καὶ περικεκομμένοι ῥώθωνες ἐσυγχώρουν νὰ φαίνεται μέρος τοῦ ἐρρίνου διαφράγματος· ὅλα ταῦτα ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν μνήμην του Πολυδώρην τινὰ, ἐκεῖνον, ἂν ἐνθυμῆσθε, τὸν ὁποῖον ὁ Μοὺρφ εἰς τὴν μετὰ τοῦ βαρόνου Δὲ-Γράουν συνομιλίαν του εἶχεν ἀναφέρει ὡς ἐπικατάρατον ὑποκείμενον. Δεκαὲξ ἢ δεκαεπτὰ παρῆλθον ἔτη, ἀφοῦ ὁ Ῥοδόλφος δὲν ἐπανεῖδε τὸν Πολυδώρην· πλὴν καὶ δὲν ἠδύνατο πώποτε νὰ τὸν λησμονήσῃ, διὰ λόγους πολλούς. Μολοντοῦτο, οὗτος μὲν ἦτο κοκκινόθριξ, ἐκεῖνος δὲ τὸν ὁποῖον ἐγνώρισέ ποτε, μελανόθριξ· τοῦτο ἐσκότιζε τὰς ἀναμνήσεις του καὶ τὸν ἔφερεν εἰς δισταγμοὺς, ἂν τὰ δύο ταῦτα ἄτομα ἦσαν ἓν καὶ τὸ αὐτό. Ὁσάκις δὲ ἔκλινεν εἰς τὸ νὰ παραδεχθῇ ὡς θετικὴν τὴν ὑποψίαν του, δὲν τὸν ἐφαίνετο διόλου παράδοξον,ὅτι αὐτὸς,τοῦ ὁποίου ἐγνώριζε τὴν ὑψηλὴν εὐφυΐαν, τὰς βαθείας γνώσεις, τὸ σπάνιον πνεῦμα, ἐξώκειλεν εἰς τοσοῦτον ἐξευτελισμὸν... ἴσως δὲ καὶ φαυλοβιότητα· δὲν τὸν ἐφαίνετο διόλου παράδοξον, ἐπειδὴ ἐγνώριζεν, ὅτι τὸ σπάνιον αὐτὸ πνεῦμα, ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ εὐφυΐα, αἱ βαθεῖαι αὐταὶ γνώσεις συνοικειοῦντο μὲ κακεντρέχειαν τοσοῦτον πονηρὰν, μὲ ἤθη τοσοῦτον ἀκόλαστα, μὲ διαθέσεις τοσοῦτον κραιπαλώδεις, καὶ πρὸ πάντων μὲ τοιαύτην ἀγυρτείαν κυνικῆς καὶ αἱμοχαροῦς ἐχθροπαθείας κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὥστε ἂν αὐτὸς κατήντησεν εἰς συνεπῆ καὶ ἀνταξίαν τῆς διαγωγῆς του ἔνδειαν, ἠδύνατο, ἢ μᾶλλον ἔμελλεν ἀφεύκτως, νὰ προσφύγῃ εἰς μέσα αἰσχρὰ καὶ ἐπονείδιστα, διὰ νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν· ἔμελλε ν' ἀνιχνεύσῃ σαρδονικήν τινα τέρψιν εἰς τὸ νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ἀσκοῦντα τὴν ἄτιμον βιομηχανίαν τὴν ὁποίαν μετήρχετο· αὐτὸς ὁ ἀληθῶς στολισμένος μὲ τηλικαῦτα προτερήματα πνεύματος καὶ τηλικαύτην ἐπιστήμην. Προέβλεπεν ὁ Ῥοδόλφος ὅλα ταῦτα· πλὴν, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν· μολονότι ἀφῆκε τὸν Πολυδώρην εἰς τὴν μέσην ἡλικίαν, ὁπότε δια-

κρίνεται πλέον ὁ ἀγύρτης, ὑπῆρχαν ὅμως μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ὑποκειμένων διαφοραί τινες τοσοῦτον οὐσιώδεις, ὥστε ὁ Ῥοδόλφος ἐδίσταζε μεγάλως περὶ τῆς ταυτότητός των· ἐν τοσούτῳ, ἐρωτᾷ τὸν Πιπελέτον·

— Εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφοῦ κατοικεῖ ἐδῶ ὁ κύριος Βραδαμάντης;

— Ἕνας περίπου χρόνος, κύριέ μου... Ναὶ, τόσον θὰ εἶναι... βέβαια· τὸν Ἰανουάριον πέρυσι. Πληρώνει τακτικὰ τὸ μηνιαῖόν του· μὲ ἰάτρευσεν ἀπὸ ἕνα ῥευματισμόν...

— Ἡ κυρία σας μὲ εἶπε διά τινας κακὰς φήμας αἱ ὁποῖαι τρέχουν περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου...

— Σᾶς εἶπε;

— Μείνετε ὅμως ἥσυχος· ἐξεύρω νὰ φυλάττω τὰ ξένα μυστικά.

— Ἐντοσούτῳ, κύριέ μου, ἐγὼ δὲν δίδω πίστιν εἰς αὐτὰς τὰς φήμας ποτὲ, ποτέ... εἶμαι καὶ ἐντροπαλός... ἡ αἰδῶ μου δὲν μοῦ συγχωρεῖ νὰ δώσω ἀκρόασιν. — εἶπεν ὁ κύριος Πιπελέτος ἐρυθριῶν καὶ προηγούμενος τοῦ νέου ἐνοικήτορός του εἰς τὴν ἀνωτέραν ὀροφήν.

Στερεὰν λαβὼν ἀπόφασιν νὰ φωτισθῇ ἐπὶ τῶν ἀμφιβολιῶν του, διότι ἡ παρουσία τοῦ Πολυδώρη εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον ἠδύνατο καὶ νὰ τὸν προξενήσῃ ἐμπόδιον, καὶ βαθμηδὸν πλειότερον τείνων πρὸς τὸ νὰ διερμηνεύσῃ ἀπαισίως τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον ὀλολυγμὸν, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀκούσει, ἐπεφυλάχθη ὁ Ῥοδόλφος νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ἀνθρώπου περὶ οὗ ὁ λόγος· ὅθεν ἠκολούθησε τὸν θυρωρὸν εἰς τὴν ἀνωτέραν ὀροφὴν, ὅπου ἦτον ὁ ὑπ' ἐνοίκιον θάλαμος.

Τὸ σύνεγγυς τοῦ θαλάμου τούτου οἴκημα τῆς κυρίας Γελασίνης ἐγνωρίζετο ἀμέσως, χάρις εἰς εὐάρεστόν τινα φιλοφροσύνην τοῦ ζωγράφου ἐκείνου, ἀσπόνδου ἐχθροῦ τοῦ κυρίου Πιπελέτου· καὶ ἰδοὺ πῶς· Πέντε ἢ ἓξ μικροὶ ἔρωτες φυσίγναθοι, μὲ παχουλὰς τὰς παρειὰς, ἀφελέστατα καὶ πνευματωδέστατα ζωγραφημένοι κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Οὐατὼ (Wattau) [1], συνηρμολογοῦντο ὁλόγυρα λαμπροῦ τινος περικοσμήματος, κρατοῦντες ἀλληγορικῶς, ὁ μὲν δακτυλήθραν, ὁ δὲ ψαλίδιον, ὁ δὲ ἐργαλεῖον δι' οὗ σιδηρώνουσι τὰ ὑφάσματα, ἄλλος ἕνα μικρὸν καθρέπτην· καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ περικοσμήματος, ἐπὶ βάσεως οὐρανοχρόου, ἀνεγινώσκοντο γράμμασι ῥοδινοῖς τὰ ἐφεξῆς·

ΓΕΛΑΣΙΝΑ, ΡΑΠΤΡΙΑ.

Ὅλα δὲ ταῦτα περιεκλείοντο εἰς στέφανον ἀπὸ ἄνθη, θαυμασίως διαπρέποντα ἐπὶ τοῦ λευκοπρασίνου χρωματισμοῦ τῆς θύρας. Τὸ χαριέστατον αὐτὸ φατνίον ἦτο πάντῃ ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν δυσειδῆ ἐκείνην κλίμακα καὶ τοὺς πέριξ τοίχους.

Ὁ Ῥοδόλφος, καί τοι κινδυνεύων ν' ἀναξάνῃ τὴν καιρίαν πληγὴν τοῦ Ἀλφρέδου, τὸν λέγει δεικνύων πρὸς τὴν θύραν τῆς Γελασίνης·

[1] Ζωγράφος ἐπιδόσας εἰς τὰ τοιαῦτα.

— Αὐτὰ, θὰ τὰ ἔκαμε βέβαια ὁ Καβριώνης;

— Μάλιστα, κύριέ μου· ἔπιασε κ' ἐχάλασε τὴν θύρα μὲ αὐτὰ τὰ ἄσεμνα ὁλόγυμνα παιδιὰ, τὰ ὁποῖα λέγει ἔρωτας. Τί νὰ σᾶς κάμω ὁποῦ ἡ κυρία Γελασίνα μὲ παρεκάλεσε νὰ τ' ἀφήσω· εὑρέθη καὶ ὁ κύριος Κοκκινοχέρης ἐλαφρὸς... ἀλλέως ἤθελα ὅλα νὰ τὰ ξύσω, ὅλα· καθὼς κ' ἐκεῖνα τ' ἄλλα ἐκεῖ... Ἰδῆτε κἄτι ἐκτρώματα ὡσὰν ἐκεῖνον ὅστις τὰ ἐζωγράφησε· ἀγκαλὰ ἔχει καὶ τὸν ἑαυτόν του, μὲ τὸ καπέλλο του τὸ μυτερό.

Τῳόντι, ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου εἰς τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ κατοικήσῃ ὁ Ῥοδόλφος, ἔβλεπέ τις ζωγραφημένον ἓν πυξίδιον[1], περικυκλωμένον ἀπὸ ὄντα ἀλλόκοτα, μὲ διαβολικὰς, γελοίας μορφὰς, ἡ πνευματώδης τῶν ὁποίων ἐπινόησις ἤθελε παράξει τιμὴν καὶ εἰς τὸν Καλλότον[2] αὐτόν!

Ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ θυρωροῦ, ὁ Ῥοδόλφος εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον, ἀφοῦ πρότερον διῆλθε μικρὸν δωμάτιον· ὁ θάλαμος ἦτον ἀρκετὰ εὐρύχωρος, καὶ ἐφωτίζετο ἀπὸ δύο παράθυρα βλέποντα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τέμπλου. Ἐπὶ τῆς δευτέρας θύρας ὑπῆρχον διὰ χειρὸς τοῦ Καβρίωνος διάφοροι ἄλλαι σκιαγραφίαι φαντασιώδεις, τὰς ὁποίας ὁ Γερμανὸς εἶχε σεβασθῇ καὶ ἀφῆκεν ἀνεπάφους. Ὁ Ῥοδόλφος λοιπὸν δι' αἰτίας πολλὰς ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον· ὅθεν ἐξαγαγὼν μὲ ταπείνωσιν δύο φράγκα, τὰ ἐπρόσφερεν εἰς τὸν θυρωρὸν καὶ εἶπε·

— Τὸ οἴκημα μὲ ἀρέσκει· λάβετε τὴν προκαταβολήν μου· αὔριον στέλλω καὶ τὰ ἔπιπλά μου... ἀλλὰ, παρακαλῶ, μὴ σβύσετε αὐτὸ τὸ πυξίδιον· τὸ εὑρίσκω πολὺ γελοῖον... Δὲν σᾶς φαίνεται καὶ τοῦ λόγου σας;

— Ἀ! κύριέ μου· ὅλ' αὐτὰ τὰ ἐκτρώματα ὁποῦ βλέπετε, ἔρχονται εἰς τὸν ὕπνον μου τὴν νύκτα καὶ κάθουνται εἰς τὴν ψυχήν μου... μαζῆ καὶ ὁ Καβριώνης, ὁ ἀρχηγός τους... φαντασθῆτε καταδρομή!!!

— Ἔχετε δίκαιον· εἶναι μία συναναστροφὴ ὄχι τόσον εὐχάριστος... Ἀλλὰ, δὲν μὲ λέγετε; μήπως εἶναι χρεία νὰ συνομιλήσω καὶ μὲ τὸν κύριον Κοκκινοχέρην, αὐτὸν ὅστις ἔχει ἐπάνω του ὅλον τὸ 'σπίτι;

— Ὄχι, κύριέ μου· αὐτὸς ἔρχεται πολλὰ σπανίως· μόνον διὰ τὴν σολομωνικὴ τῆς θειᾶς Βουρέταινας... Μ' ἐμένα πάντοτε συμφωνοῦν οἱ ἐνοικάτορες· σᾶς παρακαλῶ μόνον τὸ ὄνομά σας!

— Ῥοδόλφος.

— Ῥοδόλφος... ξερός; ... τάχατες, τίποτε ἄλλο;

— Ξερὸς, κύριε Πιπελέτε· Ῥοδόλφος· τίποτε ἄλλο.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, κύριε· ἤγουν, δὲν σᾶς ἐρωτῶ ἀπὸ περιέργειαν· καθένας εἰς τ' ὄνομα καὶ εἰς τὴν θέλησίν του εἶν' ἐλεύθερος.

— Εἰπῆτέ μου, κύριε Πιπελέτε, γίνεται αὔριον, ὡσὰν νέος γείτωνας κ' ἐγὼ, νὰ ἰδῶ τὴν οἰκογένειαν Μορὲλ, καὶ νὰ ἐρωτήσω ἂν ἠμπορῶ νὰ τῆς γίνω ὠφέλιμος εἰς τίποτε; ἀφοῦ καὶ ὁ κύριος Γερμανὸς, ὅστις ἐκάθητο ἐδῶ πρὸ ἐμοῦ, τοὺς ἐβοήθει κ' ἐκεῖνος κατὰ τὴν δύναμίν του;

— Μάλιστα, μάλιστα· πῶς δὲν γίνεται; Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι αὐτὸ

[1] Σανὶς ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ ζωγράφοι μιγνύουσι τὰς βαφάς των· ἡ κοινῶς παλέττα. — [2] Callot, ἄλλος ζωγράφος διάσημος, ἐπιδίδων εἰς τὰ τοιαῦτα.

πολλὰ ὀλίγο θὰ τοὺς ὠφελήσει, ἐπειδὴ τοὺς διώχνουν, ἠξεύρετε, ἀπ' ἐδῶ· πλὴν πάντοτε, ἄς ἦναι· θὰ τὸ χαροῦν. — Ἔπειτα, ὡς ἀπὸ αἰφνηδίαν κυριευθεὶς ἰδέαν ὁ κύριος Πιπελέτος ἀνέκραξε, παρατηρῶν τὸν νέον ἐνοικήτορά του μὲ ὕφος παμπόνηρον· — Καταλαμβάνω· καταλαμβάνω· εἶναι διὰ νὰ ἔχετε πρόφασιν ὕστερα, νὰ κάμετε τὸν καλὸν γείτονα καὶ εἰς τὴν μικρὴν γειτόνισσαν, ὁποῦ κάθηται εἰς τὸ πλάγι...

— Βέβαια! τὸ ἔχω καὶ αὐτὸ κατὰ νοῦν.

— Καλὲ, τὸ λέγω διὰ νὰ γελάσωμεν· τί θὰ εἰπεῖ; καὶ βέβαια· τοιαύτη μάλιστα εἶναι συνήθεια· ἔπειτα, ἰδού... στοιχηματίζω, ὅτι ἡ κυρία Γελασίνα ἤκουσεν ὅτι ἦλθαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κάμερην, καὶ παραφυλάγει νὰ μᾶς ἰδῇ ὅταν θὰ περνῶμεν ἀπ' ἐμπρός... Ἀφήσετε νὰ κάμω ταραχὴν ἐπίτηδες, τώρα ὁποῦ θὰ κλειδώνω· κυττάξετε καλὰ ὅταν θὰ περνᾶτε.

Ὁ Ῥοδόλφος τῳόντι παρετήρησεν, ὅτι ἡ θύρα, ἡ χαριέντως πεποικιλμένη διὰ ζωγραφιστῶν ἐρωτιδίων, ἦτο ἡμιανεωγμένη· διέκρινε δὲ μόλις διὰ τοῦ στενοῦ ἐκείνου ἀνοίγματος τὴν ἀκμὴν μικρᾶς τινος ῥοδοχρόου μύτης, καὶ ἓν ὄμμα μέγα, μέλαν, ζωηρὸν, περίεργον· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχε βραδύνει τὸ βῆμά του, ἡ θύρα ἐκλείσθη μὲ ὁρμήν.

— Δὲν σᾶς τὸ εἶπα; εἴδετε ὅτι μᾶς ἐπαραφύλαγε; ἐπέφερεν ὁ θυρωρὸς, προσθέσας· Τώρα μὲ συγχωρεῖτε, κύριέ μου... ν' ἀναβῶ μίαν στιγμὴν εἰς τὸ θεωρεῖόν μου...

— Τί εἶδος θεωρείου;

— Ἀφοῦ ἀναβῆτε αὐτὴν τὴν σκάλα, εἶν' ἕνα πατάρι, καὶ κατάντικρυ ἡ θύρα τῶν Μορέλ· ἔχει τὸ λοιπὸν ὑποκάτω ἀπὸ ἕνα σανίδι τοῦ τοίχου μίαν τρύπαν σκοτεινὴν, ὅπου βάλλω τὰ τομάριά μου· ὁ τοῖχος εἶναι, ᾽ξεύρετε, χαλασμένος... καὶ ὅταν ἦμαι μέσα εἰς τὴν τρύπα, τοὺς βλέπω καὶ τοὺς ἀκούω, ὡσὰν νὰ ἤμουν καὶ μέσα εἰς τὸ ἀνώγει' τους... Ὄχι τάχα ὅτι κατασκοπεύω τοὺς ἀνθρώπους! μὴ γένοιτο, Θεέ μου!... ἐξ ἐναντίας... Ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖτε, κύριε·... ᾽παγαίνω νὰ εὕρω τὸ δερμάτι ὁποῦ ζητῶ... Ἂν ἀγαπᾶτε, καταβῆτε κ' ἔφθασα.

Καὶ ὁ κύριος Πιπελέτος ἤρχησεν ἐπὶ τῆς κλίμακος, ἥτις ἦγεν ὑπὸ τὰ κεραμίδια τοῦ οἴκου, ἀνάβασιν ἀρκετὰ ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἡλικίαν του.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔῤῥιπτε βλέμμα τελευταῖον ἐπὶ τῆς θύρας τῆς Γελασίνης, σκεπτόμενος, ὅτι ἀναμφιβόλως ἡ κόρη αὕτη ἐγνώριζε τὸ κατάλυμα τοῦ υἱοῦ τοῦ Δασκάλου, ὅτε ἀκούει εἰς τὴν κατωτέραν ὀροφὴν βῆμα ἀνθρώπου ἐξερχομένου ἀπὸ τὸ οἴκημα τοῦ ἀγύρτου. Τὸ βῆμα ἦτον ἐλαφρὸν, γυναικεῖον βῆμα· συγχρόνως διέκρινε καὶ θόρυβον ἐσθῆτος μεταξωτῆς. Ὁ Ῥοδόλφος ἐκρατήθη μίαν στιγμὴν διὰ νὰ μὴ φανῇ ἀδιάκριτος.

Ἀφοῦ δὲ πλέον δὲν ἤκουε τίποτε, καταβαίνει. Φθάσας εἰς τὴν δευτέραν ὀροφὴν βλέπει ἐπὶ τῶν κατωτάτων βαθμίδων ἓν μανδήλιον· κύπτει καὶ τὸ λαμβάνει· ἀνῆκε, βέβαια, εἰς τὴν γυναῖκα ἥτις ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ οἴκημα τοῦ Πολυδώρη. Πλησιάζει λοιπὸν εἰς ἓν τῶν στενῶν παραθύρων ἅτινα ἐφώτιζον τὸ μεσόβαθρον ἑκάστης ὀροφῆς, καὶ ἐξετάζει καλῶς

τὸ μανδήλιον· ἦτο περικεκοσμημένον διὰ τριχάπτων (δαντέλλων) βαρυτίμων, καὶ εἰς μίαν τῶν γωνιῶν του ἔφερε κεντημένα τὰ γράμματα Λ. Ν. ἐστεμμένα διὰ κορωνίδος δουκικῆς. Τὸ μανδήλιον τοῦτο ἦτον αὐτόχρημα δακρυσίστακτον *βουτημένον εἰς δάκρυα*.

Κατ' ἀρχὰς παρεκινήθη ὁ Ῥοδόλφος νὰ σπεύσῃ, νὰ δώσῃ τὸ μανδήλιον εἰς ἐκεῖνον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔπεσεν... ἔπειτα ἐσκέφθη, ὅτι ἡ προθυμία του εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἤθελεν ἴσως φανῆ αὐθάδης τροποντινὰ περιέργεια· ὅθεν τὸ ἐφύλαξε· καὶ οὕτω, χωρὶς οὐδ' αὐτὸς νὰ θέλῃ, εὑρέθη εἰς τὰ ἴχνη μυστηριώδους καὶ ἀναμφιβόλως θλιβεροῦ τινος διατρέχοντος. Ἀφοῦ κατέβη εἰς τὸ οἰκημάτιον τῆς θυρωροῦ, τὴν ἐρωτᾷ.

— Δὲν κατέβη τώρα μία γυνή;

— Ὄχι... παρὰ μία ὡραία κυρία, ὑψηλὴ καὶ λιγνὴ, μὲ μαῦρο κάλυμμα εἰς τὸ πρόσωπον· ἦτον εἰς τοῦ κυρίου Βραδαμάντη... Τὸ ἁμάξι ὁποῦ ἦλθε καὶ τὴν ἐπῆρεν ἐπῆγε καὶ τῆς τὸ ἔφερε τὸ Στραβοπόδικο... Τὸ καταραμένο, ἀνέβη καὶ αὐτὸ ἀπ' ὀπίσω διὰ νὰ στοχασθῇ ἴσως ποῦ 'παγαίνει αὐτὴ ἡ κυρία. Σοῦ εἶν' ἕνα περίεργο... ἕνα παμπόνηρο τῆς ὀργῆς! ἂς ἔχῃ καὶ τέτοιο ποδάρι.

Ὁ ἀγύρτης λοιπὸν (ἐσυμπέρανεν ὁ Ῥοδόλφος), ἂν αὐτὸς ἡρμήνευσε τὸν Στραβοπόδην ν' ἀκολουθήσῃ τὰ ἴχνη τῆς γυναικὸς ταύτης, θέλει μάθει ἀφεύκτως τὸ ὄνομά της καὶ τὴν διεύθυνσιν.

— Λοιπὸν, κύριε, πῶς σᾶς φαίνεται ἡ κάμερη; ἠρώτησεν ἡ θυρωρός.

— Ἀξιόλογη· τὴν ἐκράτησα· αὔριον στέλλω καὶ τὰ ἔπιπλά μου.

— Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεὸς, ὅτι σᾶς ἔβγαλε, κύριε, ἐμπρός μας! Θὰ ἔχομεν καὶ ἄλλον ἕνα καλὸν ἐνοικάτορα.

— Τὸ ἐλπίζω, κυρία Πιπελέτου. Λοιπὸν εἴμεθα σύμφωνοι. Τὸ οἴκημά μου θέλετε τὸ συγυρίζει μόνη σας· αὔριον σᾶς φέρουν καὶ τὰ ἔπιπλά μου· θὰ ἔλθω κ' ἐγὼ νὰ παρασταθῶ.

Καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ὁ Ῥοδόλφος.

Ἦσαν ἀρκετὰ οὐσιώδη ὅσα ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου· τόσον διὰ τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον κατεγίνετο ν' ἀνακαλύψῃ, καθὼς καὶ διὰ τὴν εὐγενῆ πολυπραγμοσύνην μεθ' ἧς ἐζήτει τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ πράξῃ καλὸν, καὶ νὰ ἐμποδίσῃ ἐκ τοῦ κακοῦ.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς τί ἐξήγαγεν·

Ἡ Γελασίνα ἐγνώριζε βεβαίως τὴν ἐνεστῶσαν κατοικίαν τοῦ Φραγκίσκου Γερμανοῦ, υἱοῦ τοῦ Δασκάλου.

Νέα τις γυνὴ, ἥτις ἀπό τινα φαινόμενα ἐνδέχεται, κατὰ δυστυχίαν, νὰ ἦτον ἡ μαρκεσία Δ'-Ἀρβὶλλ, ὑπεσχέθη διὰ τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν *στρατηγὸν* νέαν συντυχίαν, εἰς ἣν ἔμελλεν ἴσως ν' ἀπωλέσῃ τὴν ὑπόληψίν της διὰ παντός... καὶ ὁ Ῥοδόλφος, διὰ μυρίους λόγους, ἔτρεφεν, ὡς προείπομεν, ἄκραν φιλίαν πρὸς τὸν Δ'-Ἀρβὶλλ, τοῦ ὁποίου καὶ τιμὴ καὶ ἀνάπαυσις διεκυβεύοντο σπουδαίως.

Τίμιός τις καὶ φιλόπονος τεχνίτης, ἀπὸ ἐσχάτην στενοχωρούμενος πενίαν, ἔμελλε ν' ἀποῤῥιφθῇ εἰς τὰς τριόδους, μετὰ τῆς οἰκογενείας του, παρὰ τοῦ Κοκκινοχέρη.

Τέλος πάντων ὁ Ῥοδόλφος, ἀκουσίως του, ἀνεκάλυψεν ἴχνη δράματος, κύρια πρόσωπα τοῦ ὁποίου ἦσαν ὁ ἀγύρτης Καῖσαρ Βραδαμάντης (ἴσως δὲ Πολυδώρης) καὶ μία κυρία, ἥτις ἐφαίνετο εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀνήκουσα κλάσιν τῆς κοινωνίας.

Περιπλέον, ἡ Κουκκουβάϊα, ἐξελθοῦσα ἐσχάτως ἐκ τοῦ νοσοκομείου, ὅπου εἰσήχθη μετὰ τὴν σκηνὴν τῆς δενδροστοιχίας Χήρας, εἶχεν ὑπόπτους σχέσεις μετὰ τῆς γυναικὸς Βουρέταινας, μαγίσσης καὶ τοκογλύφου, κατοικούσης εἰς τὴν δευτέραν τοῦ οἴκου ὀροφήν.

Τὰς διαφόρους ταύτας πληροφορίας συνάξας, ὁ Ῥοδόλφος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐν ὁδῷ Πλουμέτου οἰκίαν του, ἀναβαλὼν εἰς αὔριον τὴν πρὸς τὸν συμβολαιογράφον Ἰάκωβον Φεράνδον ἐπίσκεψιν.

Τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο ἑσπέρας, ὡς γνωρίζομεν, ὁ Ῥοδόλφος εἶχε κατὰ νοῦν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν μέγαν χορὸν, ὅστις ἐδίδετο εἰς τοῦ πρέσβεως τῆς ***

Πρὶν ὅμως ἀκολουθήσωμεν τὸν ἥρωά μας εἰς τὴν νέαν αὐτήν του ἐκδρομὴν, ἂς ῥίψωμεν ἓν βλέμμα ὄψιμον ἐπὶ τοῦ Τὼμ καὶ τῆς Σάρας, προσώπων μέγα σημαινόντων εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΤΩΜ ΚΑΙ ΣΑΡΑ.

Ἡ Σαρα Σηύτωνος, ἤδη χήρα ἐκ τοῦ κόμητος Μὰκ Γρηγορίου καὶ τριακονθεξαετὴς περίπου τὴν ἡλικίαν, κατήγετο ἀπὸ διάσημον τῆς Σκωτίας οἰκογένειαν· ἦτο θυγάτηρ βαρόνου τινὸς, εὐπατρίδου, ἐξ ἐκείνων οἵτινες διαιτῶνται εἰς τοὺς ἀγρούς των. Ἐντελὴς εἰς τὰ κάλλη, δεκαεπταετὴς ὀρφανεύσασα, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος της μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της Τὼμ Σηύτωνος Δὲ-Ἀλσβούρυ. Ἡ νέα αὕτη εἶχε δύο κυριώτερα ἐλαττώματα· ἔπαρσιν πολλὴν, καὶ φιλοδοξίαν· ταῦτα δὲ ἠρέθισε μέχρις ὑψίστου βαθμοῦ ἡ τροφός της, μία γραῖα καταγομένη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Σκωτίας, προϋποσχομένη εἰς αὐτὴν μὲ ἀπίστευτον ἐπιμονὴν πεποιθήσεως, ὡς μάγισσα, τὰς ὑψηλοτέρας τύχας... καὶ, τί νὰ τὸ σιωπήσωμεν; τύχην βασιλίσσης! Ἡ νέα Σκωτὶς ἐπίστευσεν ὡς τέλους εἰς τὰς προῤῥήσεις τῆς τροφοῦ της, καὶ, διὰ νὰ ἐνδυναμώσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν φιλόδοξον ταύτην πεποίθησιν, ἀνεπόλει ἀδιαλείπτως εἰς τὸν νοῦν της, ὅτι μάγισσα προϋπεσχέθη στέμμα βασιλικὸν καὶ εἰς τὴν καλὴν κ' ἀγαθὴν ἐκείνην Κρεολὸν[1], ἥτις μίαν ἡμέραν ἐκαθέσθη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας, καὶ κατέστη βασίλισσα διὰ τῆς χάριτος καὶ ἀγαθωσύνης, ὡς ἄλλαι ὑπάρχουσι τοιαῦται διὰ τοῦ μεγαλείου καὶ ὕψους.

Τὸ παράδοξον εἶναι, ὅτι καὶ ὁ Τὼμ Σηύτων, συμμερισθεὶς τὴν πρόληψιν τῆς ἀδελφῆς του, ἐνεψύχωνε τὰς ἀπονενοημένας ἐλπίδας της, ὥστε ν' ἀφιερώσῃ καὶ τὴν ζωήν του εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν τῆς Σάρας ὀνείρων!... ὀνείρων τοσοῦτον παραλόγων, ὅσον δελεαστικῶν. Μολοντοῦτο, καί τοι μὴ καταδεχόμενοι τὰς δευτέρου βαθμοῦ βασιλείας καὶ τὰς ἡγεμονίας τὰς ἐπικρατούσας, δὲν ἦσαν τόσον πάλιν τυφλοὶ, ὥστε νὰ πιστεύωσι καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς προφητείας τῆς ὀρεινῆς γραίας, καὶ νὰ ἐποφθαλμιῶσιν εἰς πρώτης τάξεως θρόνον· ὄχι. Ἔφθανε νὰ στέψῃ μίαν ἡμέραν τὸ ἀγέρωχον τῆς ὡραίας Σάρας μέτωπον διάδημα βασιλικὸν, καὶ ἔμελλε τὸ τετυφωμένον ζεῦγος νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ διαδήματος. Βοηθείᾳ τοῦ *Ἡμερολογίου Γόθας*[2] διὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1819, ὁ Σηύτων, ἐπὶ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἀπὸ Σκωτίαν, ἐκάθησε καὶ κατέστρωσε πίνακα συνοπτικὸν ὅλων τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης, ὅσοι ἦσαν ἄνυμφοι, κατὰ βαθμὸν ἡλικίας.

[1] Ἐννοεῖται ἡ Μαρία Ἰωσηφίνα, γεννηθεῖσα εἰς τὴν νῆσον Μαρτινίκαν. Αὕτη ἐνυμφεύθη τὸν Ναπολέοντα ἐνῷ ἀκόμη αὐτὸς ἦτον ἀρχιστράτηγος, ἐν ἔτει 1796. Διηγοῦνται, ὅτι μία γραῖα τὴν εἶχε προφητεύσει τὸ περίδοξον μέλλον της.

[2] Almanach de Gotha· Καλενδάριον ἐκδιδόμενον κατ' ἔτος καὶ περιέχον τὴν γενεαλογίαν ὅλων τῶν ἡγεμόνων.

Ἡ φιλόδοξος ἐλπὶς τῶν ἀδελφῶν τούτων ἦτο μὲν διόλου παράλογος, δὲν ἐπερείδετο ὅμως καὶ εἰς μέσα αἰσχρά. Ὁ Σνύτων ἔμελλε νὰ συμβοηθήσῃ τὴν Σάραν εἰς τὴν ἐξύφανσιν τῆς γαμηλίου πλεκτάνης, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν αὐτὴ σκοπὸν νὰ παρεμπλέξῃ ἕνα *σκηπτοῦχον*, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦτο· νὰ συμπράξῃ εἰς ὅλας τὰς σκευωρίας ἢ ῥαδιουργίας ὅσαι ἠδύναντο νὰ παράξωσι τὴν τοιαύτην ἔκβασιν· ἀλλ' ἦτο ἱκανὸς καὶ νὰ θανατώσῃ μᾶλλον τὴν ἀδελφήν του, παρὰ νὰ τὴν ἴδῃ παλλακίδα τινὸς βασιλόπαιδος· οὐδ' ἂν ἦτο βέβαιος, ὅτι ἔμελλεν ἀκολούθως νὰ γίνῃ ἡ *ἐπανορθωτικὴ* λεγομένη σύζευξις.

Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν γαμβρῶν ἥτις προέκυψεν ἀπὸ τὰς ἐρεύνας τοῦ Σνύτωνος καὶ τῆς Σάρας ἐντὸς τοῦ *Ἡμερολογίου Γόθας* ὑπῆρξεν ἀρκετὰ εὐχάριστος. Ἡ Γερμανικὴ πρὸ πάντων Ὁμοσπονδία παρεῖχε πολυαρίθμους βασιλόπαιδας, ἐπιδόξους κληρονόμους θρόνων. Ἡ Σάρα ἦτο διαμαρτυρουμένη, καὶ ὁ Σνύτων δὲν ἠγνόει τὴν εὐκολίαν τοῦ γερμανικοῦ ἐκείνου γάμου, ὅστις ὀνομάζεται *διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς*[1], γάμου ἄλλως τε νομίμου, ὅπου ἠδύνατο ν' ἀφήσῃ τὴν ἀδελφήν του νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ἀνάγκην. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν ν' ἀρχήσωσιν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν· ἐκεῖ νὰ στήσωσι τὰ πρῶτα *ἰξόβεργα*.

Ἂν τὸ βούλευμα τοῦτο φανῇ εἴς τινας ἀπίθανον, αἱ ἐλπίδες αὗται παράλογοι, ἀπαντῶμεν πρῶτον, ὅτι μία φιλοδοξία ἀκάθεκτος, ὅταν ἐπισφοδρυνθῇ καὶ ἀπὸ δεισιδαίμονά τινα πεποίθησιν, σπανίως ἐξετάζει ἐὰν αἱ βλέψεις της ἦναι εὔλογοι· ἐπειδὴ μόνα τὰ ἀδύνατα τὴν δελεάζουν. Ἀναμιμνήσκοντες ἑπομένως σύγχρονά τινα παραδείγματα, τοὺς μοργανατικοὺς, λόγου χάριν, γάμους μεταξὺ σκηπτούχων καὶ ὑπηκόων, καὶ τὴν ἐρωτικὴν Ὀδύσσειαν τῆς *μὶς* Πηνελόπης μὲ τὸν πρίγκιπα τῆς Καπούης, δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι εἶχόν τινα πιθανότητα ἐκβάσεως αἰσίας καὶ αἱ φαντασμαγορίαι τοῦ Τὼμ καὶ τῆς Σάρας. Προσθετέον, ὅτι αὕτη ἥνωνε μὲ ἐξαισίαν καλλονὴν σπάνιον ὀργασμὸν πρὸς τὰς ποικιλωτέρας μαθήσεις, καὶ ἑλκυστικὸν ἰσχυρότατον· ἑλκυστικὸν τοσούτῳ μᾶλλον ἐπικίνδυνον, ὅσον, ἀφ' ἑνὸς, ἡ ψυχή της ἦτο ξηρὰ καὶ ἀπηνὴς, τὸ πνεῦμά της δεξιὸν καὶ ἐνταυτῷ κακεντρεχὲς, ὁ χαρακτήρ της ἰσχυρογνώμων, δεσποτικὸς, κρυψίνους· ἀφ' ἑτέρου, εἶχεν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν γενναίας, διαπύρου καὶ περιπαθοῦς φύσεως.

Καθὼς ὁ ἠθικὸς, οὕτω καὶ ὁ φυσικός της διοργανισμὸς ἠπάτα τὸν ἄνθρωπον. Οἱ μεγάλοι καὶ παμμέλανοί της ὀφθαλμοὶ, οἱ τώρα σπινθηροβολοῦντες καὶ τώρα ναρκούμενοι ὑπὸ τὰς ἐβενώδεις των ὀφρῦς, ἐξαισίως ὑπεκρίνοντο τὰ τῆς ἡδυπαθείας πυρά.... καὶ ὅμως αἱ φλογεραὶ τοῦ ἔρωτος εἰσπνοαὶ οὔτ' ἕνα παλμὸν ἦσαν ἱκαναὶ εἰς τὸ παγωμένον της νὰ διεγείρωσι στῆθος. Κἀμμία ἔκπληξις τῆς καρδίας, κἀμμία τῶν αἰσθήσεων

[1] Ὁ γάμος οὗτος ὀνομάζεται καὶ μοργανατικὸς (mariage de la main gauche, ἢ mariage morganatique)· γίνεται δὲ εἰς τὴν Γερμανίαν ὅταν ἡγεμών τις ἢ ἄρχων εὐγενὴς καὶ προνομιοῦχος νυμφεύεται γυναῖκα κατωτέρου βαθμοῦ· διότι δὲν δύναται νὰ τῇ δώσῃ τὴν δεξιὰν, ὡς τελεῖται συνήθως, ἀλλὰ τὴν ἀριστεράν του χεῖρα. Τὰ ἐκ μοργανατικοῦ γάμου γεννώμενα τέκνα εἶναι νόμιμα καὶ εὐγενῆ· δὲν κληρονομοῦν ὅμως τὰ κτήματα τοῦ πατρός των. Σ. τ. Μ.

δὲν ἠδύνατο νὰ διαταράξῃ πώποτε τοὺς ἀδυσωπήτους στοχασμοὺς τῆς ὑπούλου, ἐγωϊστοῦ καὶ δοξομανοῦς γυναικὸς ταύτης. Ἀποβᾶσα εἰς τὴν μεγάλην τῆς Εὐρώπης ἤπειρον, δὲν ἠθέλησεν, ὡς τὴν ἔλεγεν ὁ ἀδελφὸς, νὰ κάμῃ ἀμέσως ἔναρξιν τῶν πράξεών της· ἀλλὰ νὰ διατρίψῃ πρῶτον εἰς Παρισίους καιρόν τινα, ὥστε αὐτοῦ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν ἀνατροφήν της· νὰ λειάνῃ τὴν βρετανικήν της τραχύτητα διὰ τῆς συναναστροφῆς μὲ κοινωνίαν βρύουσαν χαρίτων, ψυχαγωγιῶν καὶ καλαισθηματικῆς ἐλευθερίας (liberté de bon goût). Ἡ Σάρα εἰσήχθη εἰς τὸν διασημότερον καὶ λαμπρότερον κόσμον, χάρις εἰς συστατικάς τινας γραφὰς, καὶ εἰς τὴν εὐμενῆ προστασίαν τῆς συζύγου τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας καὶ τοῦ γέροντος μαρκεσίου Δ'-Ἀρβὶλλ, ὅστις εἶχε γνωρίσει τὸν πατέρα τοῦ Τὼμ καὶ τῆς Σάρας εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Οἱ ὕπουλοι, οἱ ἀπαθεῖς καὶ κρυψίνοες ἄνθρωποι οἰκειοποιοῦνται μὲ ἐξαίσιον τάχος τὴν γλῶσσαν καὶ τοὺς τρόπους, τοὺς πλέον ἐναντίους εἰς τὸν χαρακτῆρά των. Ἐπειδὴ ὅλα των δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἐξωτερικὸν, ἐπιπολαιότης, ἐπίδειξις, βερενίκειον, φλοιός· ἐπειδὴ γνωρίζουν, ὅτι ἅμα κἀνεὶς τοὺς ἐμβατεύσῃ ἐχάθησαν, χάρις εἴς τινα προσοχὴν δι' ἧς εἶναι προικισμένοι ἐκ φύσεως πρὸς τὸ νὰ συντηροῦνται, αἰσθάνονται πόσον ἀξίζει ὁ ἠθικὸς μεταμφιεσμὸς, ἐπομένως μεταμορφοῦνται τόσον ταχέως καὶ ἐντελῶς, ὅσον ὁ πλέον πολύπειρος θεατριστής. Θέλομεν νὰ παραστήσωμεν, ὅτι ἐντὸς ἑξαμήνου διαμονῆς εἰς Παρισίους, ἡ Σάρα κατέστη καλὴ ν' ἀντιπαραταχθῇ μὲ τὴν Παρισιανὴν τὴν πλέον *παρισιανὴν*, ὡς πρὸς τὴν ἐπαγωγὸν χάριν (grâce piquante) τοῦ πνεύματος, τὸ θελξίνουν τῆς εὐθυμίας, τὸ ἀνεπιτήδευτον τῶν ἐρωτοτροπιῶν (ingénuité de coquetterie), καὶ τὴν ἀκροβολιστικὴν ἀφέλειαν (naïveté provoquante) τῶν βλεμμάτων· σεμνῶν, καὶ ἐνταυτῷ γοργῶν εἰς ἡδονήν (passionnés).

Ἀφοῦ ἔκρινεν ὅτι ἡ ἀδελφή του *ὡπλίσθη* ἀρκετὰ, τὴν ἔλαβεν ὁ Σηύτων καὶ ἀνεχώρησαν διὰ Γερμανίαν ἐφοδιασμένοι μὲ ἀξιολόγους εἰσιτηρίους ἐπιστολάς. Πρῶτον κράτος τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, τυχὸν ἐπὶ τῆς περιηγητικῆς βίβλου τῆς Σάρας, ἦτο τὸ μέγα δουκάτον Γερολστέϊν, ἀναφερόμενον ὡς ἐφεξῆς ἐντὸς τοῦ διπλωματικοῦ, ἀλανθάστου *Ἡμερολογίου Γόθας*, διὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1819.

Γενεαλογία τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ οἴκου αὐτῶν.

. . . .

« ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΓΕΡΟΛΣΤΕΙΝ.

» *Μέγας Δούξ*· Μαξιμιλιανος Ροδολφος. Ἐγεννήθη, τῇ 10 Δεκεμβρίου 1764. Διεδέχθη τὸν πατέρα αὐτοῦ Καρολον Φριδερικον Ροδολφον, τῇ 21 Ἀπριλίου 1785. Ἐχήρευσε, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1808 Ελοτζιας Αμαλιας, θυγατρὸς Ιωαννου Αυγουστου, πρίγκιπος Βυργαεν.

» *Υἱός*· Γουσταβος Ροδολφος. Ἐγεννήθη τῇ 17 Ἀπριλίου 1803.

» *Μήτηρ*· Μεγάλη δούκισσα Ιουδιθ, ἐπίκληρος, χηρεύσασα τοῦ μεγάλου δουκὸς Καρολου Φριδερικου Ροδολφου τῇ 21 Ἀπριλίου 1785. »

Ὄχι ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ λόγου κατέστρωσεν ὁ Σηύτων ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ καταλόγου τοὺς νεωτέρους τῶν βασιλοπαίδων ὅσους ἐγλίχετο νὰ κάμῃ γαμβρούς του· ἐσκέφθη, ὅτι ὅσον εἶναί τις νεώτερος τόσον εὐκολώτερον ἐμπλέκεται. Ἄλλως τε, ὡς εἴπομεν, οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐσυστάθησαν ἐξαιρέτως πλησίον τοῦ μεγάλου δουκὸς Γερολστέϊν ὑπὸ τοῦ γέροντος μαρκεσίου Δ'-Ἀρβὶλλ, ὅστις, ὡς ὅλοι ἐν γένει, ἦτο προκατειλημμένος ὑπὲρ τῆς Σάρας· ἡ καλλονὴ, αἱ χάριτες καὶ ἡ εὐφυΐα της πρὸ πάντων... τὸν εἶχον γοητευμένον.

Ἀνωφελὲς νὰ εἴπωμεν, ὅτι κληρονόμος τοῦ μεγάλου δουκάτου Γερολστέϊν ἦτον ὁ *Γουστάβος* Ῥοδολφος· εἶχε δὲ μόλις ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν ὁπόταν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός του ὁ Τὼμ καὶ ἡ Σάρα.

Ἡ ἄφιξις τῆς νέας Σκωτίδος ἐπροξένησε κρότον πολὺν εἰς τὴν ἥσυχον, ἁπλῆν, σοβαρὰν καὶ, ὡς εἰπεῖν, πατριαρχικὴν αὐλὴν ἐκείνην. Ὁ μέγας δοὺξ, πατὴρ τοῦ Ῥοδόλφου, ἄριστος ἀνὴρ, ἐκυβέρνα τὸ κράτος του μὲ φρόνησιν σταθερὰν καὶ πατρικὴν κηδεμονίαν· δὲν ὑπῆρχεν ἡγεμονία εὐδαιμονεστέρα τῆς ἰδικῆς του καὶ ὑλικῶς, καὶ ἠθικῶς· ὁ φιλόπονος καὶ ἅμα σοβαρὸς, ἐγκρατὴς καὶ εὐσεβὴς λαός της παρίστανε τὸν ἰδανικὸν τύπον τοῦ γερμανικοῦ χαρακτῆρος. Οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι τοσαύτην ἔχαιρον εὐζωΐαν, τοσοῦτον ἦσαν εὐχαριστημένοι ἐκ τοῦ πολιτεύματός των, ὥστε ὁ μέγας δοὺξ δὲν ἐφαίνετο μοχθῶν πολὺ πρὸς τὸ νὰ τοὺς διαφυλάττῃ ἐκ τῆς μανίας τῶν *συνταγματικῶν* μεταῤῥυθμίσεων. Ὅσον περὶ τῶν νέων ἀνακαλύψεων καὶ πρακτικῶν ἰδεῶν ὅσαι ἠδύναντο νὰ συμβάλλωσι πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ του, ὁ μέγας δοὺξ ἐπληροφορεῖτο ὅσον τάχιστα περὶ αὐτῶν καὶ ἔκαμνεν ἀμέσως τὴν ἐφαρμογήν· ἐπειδὴ, οἱ εἰς διαφόρους αὐλὰς τῆς Εὐρώπης ἀπεσταλμένοι του ἄλλην ἐντολὴν δὲν εἶχον, παρὰ τὸ ν' ἀναφέρωσιν εἰς τὸν ἡγεμόνα των καὶ τὴν ἐλαχίστην πρόσοδον πάσης τέχνης καὶ ἐπιστήμης, ὡς κοινωφελοῦς θεωρουμένης.

Προείπομεν, ὅτι ὁ μέγας δοὺξ ἔτρεφε φιλίαν ἴσην τῆς εὐγνωμοσύνης του πρὸς τὸν γέροντα μαρκέσιον Δ'-Ἀρβὶλλ, ὅστις, τὸ 1815 τὸν εἶχε προσφέρει ἀνεκτιμήτους ἐκδουλεύσεις. Διὰ τῶν συστάσεων λοιπὸν τοῦ τελευταίου τούτου, ἡ Σάρα Σηύτωνος Δὲ-Ἀλσβοῦρυ καὶ ὁ ἀδελφός της ἔτυχον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Γερολστέϊν τὴν πλέον διακεκριμένην καὶ φιλόφρονα ὑποδεξίωσιν. Δεκαπέντε ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν της, ἡ νέα Σκωτὶς ἠθέλησεν, ὡς νουνεχὴς, πρὶν σαγηνεύσῃ τὸν υἱὸν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τὴν ἐφαίνετο ἀναπόφευκτον, νὰ γνωρίσῃ τὰ ἰδιώματα τοῦ πατρός· καὶ πρὸς τοιαύτας παρατηρήσεις εἶχεν ἀπαραδειγμάτιστον ὀξύνοιαν. Εἶδε λοιπὸν, ὅτι ὁ χαρακτὴρ τοῦ μεγάλου δουκὸς ἦτο στερεὸς, ἀκέραιος, ἀπερικάλυπτος. Ὁ πατὴρ οὗτος ἠγάπα μὲν τὸν υἱόν του ἐμμανῶς, πλὴν ἡ πονηρὰ κόρη ἐσυμπέρανεν, ὅτι, μ' ὅλην τὴν φιλοστοργίαν του, ὁ γέρων δὲν ἤθελέ ποτε παρεκκλίνει ἀπό τινας ἀρχὰς, ἀπό τινας ἰδέας τὰς ὁποίας ἐπρέσβευε περὶ τῶν καθηκόντων παντὸς βασιλόπαιδος· δὲν ἤθελέ ποτε συναινέσειν εἰς δυσανάλογον τοῦ υἱοῦ του γάμον· ὄχι ἀπὸ ὑπερη-

φάνειαν, ἀλλ᾽ ἀπὸ συναίσθησιν, πεποίθησιν ἐνδόμυχον, ἀξιοπρέπειαν· ἐπειδὴ, οἱ τοιούτου εἴδους ἄνθρωποι, οἱ ὅσον εὐμενεῖς καὶ ἀγαθοὶ τοσοῦτον στερεοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὰς ἀρχάς των, δὲν ὑποχωροῦσιν εἰς μηδὲν ἐκ τῶν ὅσα ἐγγίζουσι τὴν συναίσθησιν, τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησιν, ἢ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῶν.

Ὅταν εἶδεν αὐτὸ ἡ Σάρα, τὸ ἀνυπέρβλητον σχεδὸν ἐμπόδιον, ἐδειλίασεν· ὀλίγον ἔλειψε νὰ παραιτηθῇ τοῦ σκοποῦ· παρατηροῦσα ὅμως, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος ἐξ ἄλλου μέρους ἦτο νεώτατος· ὅτι γενικῶς ἐφημίζετο ὡς ἀγαθοῦ, μειλιχίου καὶ ῥέμβου χαρακτῆρος, ἔκρινε τὸν βασιλόπαιδα τοῦτον ὡς ἀσύστατον εἰσέτι καὶ ἀσθενῆ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ οὕτως ἐπέμεινεν εἰς τὸ σχέδιον καὶ τὰς ἐλπίδας της.

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ διαγωγὴ καὶ αὐτῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της ὑπῆρξεν ἀριστούργημα ἐπιδεξιότητος. Πρῶτον κατέστησε φίλους της ὅλους ἐν γένει, καὶ πρὸ πάντων τοὺς ὅσοι ἠδύναντο νὰ ζηλεύωσιν ἢ φθονῶσι τὰ πλεονεκτήματά της. Κατώρθωσε νὰ λησμονήσωσιν ὅλοι τὴν καλλονὴν καὶ τὰς χάριτάς της, καλύπτουσα ταῦτα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἁπλουστάτης σεμνότητος· ὥστε κατέστη τὸ λατρευτὸν ἀντικείμενον ὄχι μόνον τοῦ μεγάλου δουκὸς, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑπεργήρου μητρὸς αὐτοῦ, τῆς ἐπικλήρου μεγάλης δουκίσσης Ἰουδὶθ, ἥτις, καί τοι ἐννενηκοντοῦτις, ἢ μᾶλλον ἐξ αἰτίας τῆς ἡλικίας της, ἠγάπα περιπαθῶς πᾶν ὅ,τι ἔβλεπε νέον καὶ χαρίεν.

Πολλάκις ἡ Σάρα καὶ ὁ ἀδελφός της ἀνέφεραν ν᾽ ἀναχωρήσωσι· ποτὲ ὁ μέγας δοὺξ δὲν ἠθέλησε νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὸ τοιοῦτον· μάλιστα, διὰ νὰ τοὺς στερεώσῃ πλησίον του, παρεκάλεσε τὸν βαρόνον Σηύτωνα Δὲ-Ἀλσβούργ νὰ δεχθῇ τὴν καινὴν τότε θέσιν τοῦ πρώτου ἱππάρχου, καὶ ἐδεήθη τῆς Σάρας νὰ μὴν ἀφήσῃ τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἰουδὶθ, ἥτις δὲν ἠδύνατο πλέον οὐδὲ στιγμὴν νὰ μείνῃ χωρὶς αὐτήν.

Μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς, ὅλους ἐξομαλυνομένους ἀπὸ κατεπείγουσαν ἐπιῤῥοὴν, ἡ Σάρα καὶ ὁ Σηύτων ἐδέχθησαν τέλος πάντων τὰς λαμπρὰς προτάσεις, καὶ κατεστάθησαν εἰς τὴν αὐλὴν Γερολστέϊν, ὅπου εἶχον ἤδη δαπανήσει δέκα μῆνας. Ἡ Σάρα, μουσουργὸς ἐξαίρετος, γνωρίσασα τὴν πρὸς τοὺς μεγάλους μουσικοδιδασκάλους, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Γλοῦκον[1], κλίσιν τῆς μεγάλης δουκίσσης ἐμήνυσε καὶ τὴν ἔστειλαν τὰ μέλη τοῦ λαμπροῦ μελογράφου τούτου, καὶ ἐμάγευε πλέον τὴν γραῖαν ἡγεμονίδα διὰ τῆς ἀκαμάτου συνευαρεστήσεώς της καὶ τῆς ἐπιφανοῦς τέχνης μεθ᾽ ἧς ἐτραγῴδει ἐνώπιόν της τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους ἤχους, τοὺς τοσοῦτον ἑλξικαρδίους διὰ τὴν ἁπλότητά των καὶ παράστασιν. Καὶ ὁ Σηύτων ἔδειξε πολλὴν ἀξιότητα εἰς τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ ἐπιστασίαν. Ἐγνώριζε κάλλιστα τὰ τῶν ἵππων· ἦτον ἄνθρωπος τακτικὸς καὶ σταθεροῦ φρονήματος· ὅθεν, ἐντὸς ὀλίγου μετεῤῥύθμισε σχεδὸν ὁλοσχερῶς τὴν περὶ τοὺς σταύλους τοῦ μεγάλου δουκὸς ὑπηρεσίαν, ἥτις διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ παλαιότητα τῶν πρὸ αὐτοῦ εἶχε παραλύσει.

[1] Διαβόητος μελογράφος, ἐκ τῶν μεθορίων τῆς Βοημίας, ἀποθανὼν τὸ 1787.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ κατέστησαν εἰς τὴν αὐλὴν θερμῆς ἀγάπης ἀντικείμενα· λατρείας καὶ περιθάλψεως παρ' ὅλων ἐν γένει· ἐπειδὴ ἡ εὔνοια ἑνὸς δεσπότου συνεπισύρει καὶ τὴν τῶν δεσποζομένων. Ἡ Σάρα εἶχε μάλιστα χρείαν ὑποστηριγμάτων διὰ τοὺς μέλλοντας σκοπούς της, καὶ ὅλην ἤδη τὴν προσοχήν της κατέβαλλεν εἰς τὸ νὰ κάμῃ φίλους. Ἡ ὑποκρισία της, τὰ θελκτικώτερα λαμβάνουσα σχήματα, ἠπάτησεν εὐκόλως τὸ μέγα μέρος τῶν ἀπονήρων ἐκείνων Γερμανῶν, ὥστε γενικὴ ἀγάπη καθιέρωσε μετ' οὐ πολὺ τὴν ὑπέρμετρον τοῦ μεγάλου δουκὸς εὔνοιαν πρὸς τοὺς Σκώτους.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ ζεῦγός μας καταλῦον καὶ διαμένον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Γερολστέϊν ἐντίμως καὶ ἀξιοπρεπῶς, χωρὶς ἀκόμη ὁ ἐλάχιστος ν' ἀναφερθῇ λόγος περὶ Ῥοδόλφου. Κατ' εὐτυχῆ περίπτωσιν, ὁ βασιλόπαις οὗτος, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξιν τῆς Σάρας, εἶχεν ἀπέλθει μεθ' ἑνὸς ὑπασπιστοῦ καὶ μετὰ τοῦ πιστοῦ Μοὺρφ εἰς ἐπιθεώρησιν τῶν στρατευμάτων. Ἡ ἀπουσία αὕτη ἦτον εὐνοϊκωτάτη πρὸς τὰ σχέδια τῆς Σάρας, ἐπειδὴ τὴν ἐσυγχώρει νὰ ἐξαπλώσῃ μὲ τὴν ἄνεσίν της τοὺς κυριωτέρους μίτους τῆς πλεκτάνης τὴν ὁποίαν ἐξύφαινε, χωρὶς νὰ ἐνοχλῆται ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ βασιλόπαιδος, ὅστις, διὰ τῆς προφανοῦς ἐκπλήξεώς του ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ φόβους εἰς τὸν μέγαν δοῦκα· ἐνῷ, τοῦ υἱοῦ ἀπόντος, δὲν ἐπέρασε, κατὰ δυστυχίαν, ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ πατρὸς, ὅτι εἰσήγαγεν εἰς τὸν οἶκόν του μίαν νέαν σπανίας καλλονῆς καὶ χαριεστάτου πνεύματος, μέλλουσαν εἰς πᾶσαν ὥραν νὰ συναναστρέφηται τὸν Ῥοδόλφον.

Ἐσωτερικῶς, ἡ Σάρα ἔμεινεν ἀναίσθητος εἰς τὴν τοσοῦτον περιπαθῆ καὶ γενναίαν ταύτην δεξίωσιν· ἀναίσθητος εἰς τὴν εὐγενῆ ἐμπιστοσύνην μεθ' ἧς ἡ ὑψηλὴ αὕτη οἰκογένεια τὴν ἔδιδε χώραν εἰς τὰ ἐνδόμυχά της. Στιγμὴν δὲν μετεμελήθησαν, οὐδ' αὐτὴ οὐδ' ὁ ἀδελφός της, διὰ τὸν πονηρόν των σκοπόν. Ἤρχοντο ἐν ἐπιγνώσει νὰ φέρωσι τὴν ταραχὴν καὶ θλίψιν εἰς τὴν εἰρηνικὴν ταύτην καὶ εὐδαίμονα αὐλήν. Ὑπελογίζοντο τὰς ἐνδεχομένας συνεπείας τῶν ζιζανίων ἅτινα κατεγίνοντο νὰ σπείρωσι μεταξὺ ἑνὸς πατρὸς καὶ ἑνὸς υἱοῦ, οἵτινες ἕως τότε ἔζησαν ἐν ἀμοιβαίᾳ στοργῇ καὶ ὁμονοίᾳ...καὶ τὰς ὑπελογίζοντο μὲ ψυχροτάτην ἀπάθειαν!

. . . .

Ὀλίγα τώρα καὶ περὶ τῶν παιδικῶν τοῦ Ῥοδόλφου χρόνων. Παιδίον, ὁ Ῥοδόλφος ἦτο κράσεως πολὺ ἀσθενοῦς· ὁ δὲ πατήρ του ἔκαμε τὴν ἀκόλουθον παράδοξον σκέψιν. Οἱ ἀγροδίαιτοι εὐπατρίδαι τῆς Ἀγγλίας, εἶπεν, εἶναι ἐν γένει ἀξιοπαρατήρητοι διὰ τὴν ὑγιᾶ εὐρωστίαν των· καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἀνατροφήν των, ἥτις, ὡς λιτὴ καὶ ἀγροτικὴ, ἀναπτύσσει τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος. Τώρα ὅτε ὁ Ῥοδόλφος ἐξέρχεται πλέον ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν γυναικῶν, καὶ εἶναι κράσεως ἀσθενοῦς, ἴσως, ἂν μάθῃ παιδίον ἔτι νὰ ζῇ ὡς οἱ υἱοὶ τῶν Ἄγγλων ἀγρονόμων (μὲ τὴν προσθήκην ἰδίας τινὸς περιθάλψεως) θέλει ἐνισχυθῇ ὁ φυσικός του διοργανισμός.

Ὅθεν ὁ μέγας δοὺξ ἐζήτησεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἄνδρα τινὰ ἄξιον καὶ ἱκανὸν νὰ διευθύνῃ τὴν φυσικὴν ταύτην ἀνατροφήν· καὶ ἰδοὺ ἐπεφορτί-

σθη τὴν οὐσιώδη ἐπιστασίαν ὁ σὶρ Οὐάλτερ Μοὺρφ, τύπος ἀθλητικὸς τῶν ἀγροδιαίτων εὐπατριδῶν τοῦ Ὑορκσχίρ[1]. Ἡ διεύθυνσις τὴν ὁποίαν οὗτος ἔδωκεν εἰς τὸν βασιλόπαιδα μεγάλως εὐχαρίστησε τὰς τοῦ μεγάλου δουκὸς βλέψεις. Ὁ Μοὺρφ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ ἐκατοίκησαν ἔτη ἱκανὰ εἰς τερπνόν τι ἀγροκήπιον κείμενον ἐν μέσῳ πεδιάδων καὶ δασῶν, καὶ ὀλίγας λεύγας ἀπέχον τῆς πόλεως Γερολστέϊν, εἰς θέσιν ζωγραφικωτάτην καὶ ὑγιεινοτάτην. Ὁ Ῥοδόλφος, ἐλεύθερος πάσης ἐθιμοταξίας, καταγινόμενος εἰς κόπους γεωργικοὺς ἀναλόγους μὲ τὴν ἡλικίαν του, ἔζησε μετὰ τοῦ Μοὺρφ τὴν λιτήν, ἀῤῥενώδη καὶ τακτικὴν ζωὴν τῶν ἀγρῶν, μόνας ἔχων ἡδονὰς καὶ διασκεδάσεις σφοδρὰ γυμνάσια, ὡς τὴν πάλην, πυγμαχίαν, ἱππασίαν, κυνήγιον. Ἐκεῖ, εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα τῶν λειμόνων, δασῶν καὶ ὀρέων, ἐφάνη ὅτι μετεπλάσθη· ἀνεβλάστησεν εὔρωστος ὡς κλωνάριον νέας δρυός· τὴν ὁπωσοῦν νοσώδη ὠχρότητά του ἀντικατέστησαν αἱ ζωηρότεραι τῆς ὑγείας ὄψεις. Μολονότι λεπτὸς πάντοτε καὶ νευρικός, ἐξεπόνει τὰς κοπιωδεστέρας ἐργασίας· καὶ ἐπειδή, ὅπου τὸν ἔλειπεν ἡ δύναμις τῶν μυώνων ἀνεπλήρου αὐτὴν διὰ τῆς ἐπιδεξιότητος, καρτερίας καὶ εὐψυχίας, ταχέως διεκρίθη μεταξὺ τῶν ἄλλων νέων, καὶ μεγαλητέρων αὐτοῦ. Ἦτο δὲ τότε δεκαπενταετής, ἢ δεκαεξαετής.

Ἡ φυσική του αὕτη ἀνατροφὴ ἐκαλλιεργήθη τοσοῦτον, ὥστε ἐξ ἅπαντος ἔμεινεν ὀπίσω πολὺ ἡ ἐπιστημονική. Ὁ Ῥοδόλφος ὀλιγώτατα πράγματα ἐγνώριζεν· ἀλλ' ὁ μέγας δοὺξ ἐσκέπτετο φρονίμως, ὅτι, διὰ νὰ ἀπαιτήσῃ τις πολλὰ ἀπὸ τὸ πνεῦμα, εἶναι χρεία τὸ πνεῦμα νὰ ἐνδυναμωθῇ πρότερον δι' ἰσχυροῦ φυσικοῦ διοργανισμοῦ· καὶ τότε αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις, καὶ τοι βραδέως γονιμοποιούμεναι διὰ τῶν μαθήσεων, ταχεῖς προάγουσι καρπούς.

Ὁ ἀγαθὸς Μοὺρφ δὲν εἶχε μεγάλην παιδείαν· εἰς τὸν Ῥοδόλφον δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ εἰμὴ στοιχειώδεις τινὰς γνώσεις· ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο μᾶλλον αὐτοῦ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν μαθητὴν τοῦτον τὴν συναίσθησιν τῶν ὅσα ὑπάρχουσιν εὔλογα, δίκαια καὶ γενναῖα· τὴν ἀποστροφὴν πρὸς ὅσα χαμερπῆ, οὐτιδανά, ἐπονείδιστα... Αἱ ζωηραὶ καὶ ψυχοσωτήριοι αὗται ἐντυπώσεις· ὁ θαυμασμὸς πρὸς τὰ μέν, ἡ ἀποστροφὴ πρὸς τὰ δέ, ἐῤῥιζώθησαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ῥοδόλφου διὰ παντός. Ὕστερον, αἱ ἀρχαὶ αὗται ἐκλονίσθησαν σφοδρῶς ἀπὸ τὰς τρικυμίας τῶν παθῶν, ποτὲ ὅμως δὲν ἀπεσπάσθησαν ἐκ τῆς καρδίας του... Πλήττει, ἀνασκάπτει, συντρίβει δένδρον βαθέως φυτευμένον ὁ κεραυνός· ἀλλ' ὁ θρεπτικὸς χυμὸς κυκλοφορεῖ ἀκόμη εἰς τὰς ῥίζας τοῦ δένδρου, καὶ βλαστοὶ μυρίοι ἀναφύονται ταχέως ἐκ τοῦ στελέχους τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ξηρανθέν.

Ἔδωκε λοιπὸν ὁ Μοὺρφ εἰς τὸν Ῥοδόλφον τήν, ὡς εἰπεῖν, ὑγείαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς· τὸν κατέστησεν εὔρωστον, εὐκίνητον, εὔτολμον, ἀντιπαθητικὸν πρὸς πᾶν ὅ,τι κακὸν καὶ φαῦλον. Ἀφοῦ δ' ἐξεπλήρωσε τοσοῦτον ἐξαισίως τὸ ἔργον του, προσκληθεὶς ὁ εὐπατρίδης εἰς τὴν Ἀγγλίαν διὰ σπουδαῖα οἰκιακὰ συμφέροντα, ἀφῆκε τὴν Γερμανίαν πρὸς

[1] Κομητάτον τῆς Ἀγγλίας.

καιρὸν, πολλὴν προξενήσας λύπην εἰς τὸν Ῥοδόλφον, ὅστις τὸν εἶχεν ἀγαπήσει τρυφερότατα.

Ὁ μέγας δοὺξ, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ υἱοῦ του ἐστερεώθη, ἐπεμελήθη καὶ περὶ τῆς παιδείας αὐτοῦ. Διδάκτωρ τις, Καῖσαρ Πολυδώρης τὸ ὄνομα, φιλολόγος διαφημούμενος, ἰατρὸς ἐκ τῶν διακεκριμένων, ἱστορικὸς βαθὺς, σοφὸς περὶ τὰς ἀκριβεῖς ἐπιστήμας καθὼς καὶ τὰς φυσικὰς, ἐπεφορτίσθη νὰ καλλιεργήσῃ καὶ γονιμοποιήσῃ τὴν εὔκαρπον ἀλλὰ παρθένον γῆν, τὴν ὑπὸ τοῦ Μοὺρφ τοσοῦτον ἐξαιρέτως προπαρασκευασθεῖσαν.

Ἡ δευτέρα αὕτη ἐκλογὴ τοῦ μεγάλου δουκὸς ὑπῆρξε κατὰ πάντα δυστυχής· ὁ φιλόστοργος οὗτος πατὴρ ἠπατήθη σκληρῶς εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην του πρὸς ἐκεῖνον ὅστις τὸν ἐσύστησε τὸν Πολυδώρη, παρακινήσας νὰ δεχθῇ αὐτὸν παιδαγωγὸν τοῦ βασιλόπαιδος.

Ἀπαισιώτερος Μέντωρ πρὸς ἕνα νέον, δὲν ἐδίδετο. Ἀσεβὴς, παμπόνηρος, ὑποκριτὴς, πλήρης ὑπουλότητος καὶ μηχανευμάτων, ὁ διδάκτωρ οὗτος ὑπέκρυπτε τὴν κινδυνωδεστέραν κακοήθειαν, τὸν πλέον ἀπαίσιον σκεπτικισμὸν ὑπὸ τὸ κάλυμμα εὐσεβείας. Ἐγνώριζε τοὺς ἀνθρώπους κατὰ βάθος· ἢ μᾶλλον, εἶχε μυηθῇ ἐκ πείρας μόνα τὰ φαῦλα, μόνα τὰ αἰσχρὰ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ Ῥοδόλφος, ὅστις ἐγκατέλιπε μετὰ θλίψεως τὴν ἀνεξάρτητον καὶ ἐνεργητικὴν ζωὴν ἣν διήγαγεν ἕως τότε πλησίον τοῦ Μοὺρφ, καὶ ἐπρόκειτο ἤδη νὰ ὠχριάσῃ κύπτων ἐπὶ βιβλίων καὶ καθυποβαλλόμενος εἰς τὰς ἐπιτετηδευμένας ἐθιμοταξίας τῆς αὐλῆς τοῦ πατρός του, ᾐσθάνθη κατ' ἀρχὰς ἀπέχθειαν πρὸς τὸν διδάκτορα· ἐννοεῖται. Ὁ ταλαίπωρος εὐπατρίδης, παραιτῶν τὸν μαθητὴν αὐτοῦ, τὸν εἶχε συγκρίνει δικαίως μὲ πῶλον ἄγριον, πλήρη χάριτος καὶ πυρὸς, τὸν ὁποῖον ἀπήγαγον ἐκ τῶν τερπνῶν λειμώνων, ὅπου ἐνέμετο ἐλεύθερος καὶ φαιδρὸς, διὰ νὰ τὸν καθυποτάξωσιν εἰς χαλινὸν καὶ πτερνιστήριον, καὶ νὰ τὸν μάθωσι νὰ μετριάζῃ καὶ ὠφελιμοποιῇ δυνάμεις, αἵτινες ἕως τότε τὸν ἐχρησίμευον μόνον εἰς τὸ νὰ τρέχῃ καὶ πηδᾷ κατὰ θέλησιν.

Ἤρχισε λοιπὸν ὁ Ῥοδόλφος νὰ λέγῃ εἰς τὸν Πολυδώρην, ὅτι δὲν ᾐσθάνετο ἔφεσιν πρὸς τὰ μαθήματα· ὅτι πρὸ πάντων εἶχε χρείαν νὰ γυμνάσῃ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας του· νὰ πνεύσῃ ἀέρα ἐξοχῆς· νὰ τρέξῃ δάση καὶ βουνά· ἓν καλὸν τουφέκιον, καὶ ἕνα ὡραῖον ἵππον, τὰ ἐνόμιζε προτιμότερα τῶν ὡραιοτέρων τοῦ κόσμου βιβλίων.

Τὴν ἀντιπάθειαν ταύτην ἐπρόσμενεν ὁ διδάκτωρ, καὶ ᾐσθάνθη κρυφίαν χαράν· ἐπειδὴ ἔτρεφε καὶ αὐτὸς ἐλπίδας τινὰς τοσοῦτον δοξομανεῖς, ὅσον ἦσαν αἱ τῆς Σάρας· ἄλλου ὅμως εἴδους. Μολονότι τὸ μέγα δουκάτον Γερολστεΐν ἦτο κράτος δευτερόβαθμον, ὁ Πολυδώρης ἐφαντάσθη νὰ γίνῃ εἰς αὐτὸ ὅ,τι ἦτον ὁ Ῥιχελιεὺς[1] εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ νὰ μορφώσῃ τὸν Ῥοδόλφον ὀκνηρὸν, ὥστε ὁπόταν διαδεχθῇ τὸν πατέρα, σκιὰ νὰ ἦναι ἡγεμό-

[1] Ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λοδοβῖκος ΙΓ', τόσον εἶχε κυριευθῇ ἀπὸ τὸν πρωθυπουργόν του καρδινάλιον Ῥιχελιέα (Richelieu), ὥστε τῷ παρήτησεν ὁλοσχερῶς τὰς ἡνίας τοῦ κράτους, αὐτὸς δ' ἔμεινε σκιὰ μόνον βασιλέως. Σ. τ. Μ.

νος ἁπλῆ· τὸ λύειν δὲ καὶ δεσμεῖν νὰ κρατῇ ἡ ἐξοχότης του. Ὅθεν, ἐπιθυμῶν πρὸ πάντων νὰ καταστηθῇ εὐάρεστος πρὸς τὸν μαθητήν του, καὶ νὰ τὸν καταφέρῃ νὰ λησμονήσῃ τὸν Μοὺρφ, ὄχι μόνον δὲν ἐφαίνετο αὐστηρὸς ὁσάκις ἔβλεπε τὸν βασιλόπαιδα ἀμελοῦντα τὰ μαθήματα, ἀλλὰ καὶ ἔκρυπτε πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα τὴν πρὸς τὰ γράμματα ἀπέχθειαν τοῦ υἱοῦ. Ἐξ ἐναντίας, ἐπῄνει τὴν ἐπιμέλειάν του, τὰς θαυμασίας προόδους του. Ὁ μέγας δοὺξ δὲν ἦτο κάτοχος παιδείας· τινὲς ἐξετάσεις προσχεδιαζόμεναι μεταξὺ τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ μειρακίου, φαινόμεναι δὲ ὡς ἐκ τοῦ ἀπρομελετήτου, καὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν διδόμεναι ἐνώπιον τοῦ γηραιοῦ πατρὸς, διετήρουν αὐτὸν εἰς τὴν τυφλήν του ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν παιδαγωγόν.

Βαθμηδὸν, ἡ ἀποστροφὴ τὴν ὁποίαν ὁ βασιλόπαις συνέλαβεν εἰς τὰς ἀρχὰς ἐναντίον τοῦ διδασκάλου του, μετεβλήθη εἰς ἀπότολμόν τινα οἰκειότητα, πολὺ διαφέρουσαν τῆς σοβαρᾶς ἐκείνης ἀγάπης πρὸς τὸν Μούρφ. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον εὑρέθη καὶ συνδεδεμένος τροποντινὰ μετὰ τοῦ Πολυδώρη (καί τοι ἀπὸ ἀθωοτάτας ἀφορμὰς) διὰ τῆς ἀλληλεγγύης ἐκείνης, ἥτις ἑνώνει δύο συνενόχους. Ἀμφιβολία δὲν εἶναι, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος ἔμελλεν εἰς πάντα καιρὸν νὰ μισήσῃ τὸν διδάσκαλόν του, ἄνθρωπον ὅστις εἰς τοιαύτην ἡλικίαν ἐψεύδετο ἀναιδῶς διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἀμέλειαν ἑνὸς μαθητοῦ του. Τὸ ἤξευρεν αὐτὸ ὁ Πολυδώρης· ἀλλ' ἤξευρε προσέτι καὶ ὅτι, ὁπόταν ἐξ ἀρχῆς δὲν ἀπομακρυνθῇ τις μετὰ βδελυγμοῦ τῆς συναναστροφῆς διεφθαρμένων ὄντων, συνηθίζει βαθμηδὸν καὶ ἀκουσίως ἑαυτοῦ εἰς τὸ πνεῦμά των, τὸ πολλάκις δελεαστικὸν, καὶ ἀνεπαισθήτως καταντᾷ ἀνερυθριάστως καὶ ἀπαθῶς ν' ἀκροᾶται χλευαζόμενα καὶ δυσφημούμενα ὅσα πρότερον ἐσέβετο.

Μολοντοῦτο ἀπεῖχεν ὁ πανοῦργος τοῦ νὰ προσβάλλῃ μετὰ παῤῥησίας εὐγενεῖς τινας τοῦ Ῥοδόλφου ὁρμὰς, καρπὸν τῆς ἀνατροφῆς τοῦ Μούρφ. Ἀφοῦ ἐπέθεσε χλευασμοὺς ἐπὶ χλευασμῶν κατὰ τῆς παχυλότητος τῶν ψυχαγωγιῶν τῆς πρώτης ἡλικίας τοῦ μαθητοῦ του, ἀποθέσας ἐξ ἡμισείας τὸ προσωπεῖον τῆς αὐστηρότητος, ἔπληξε ζωηρῶς τὴν περιέργειαν καὶ ἐξῆψε τὴν φαντασίαν τοῦ βασιλόπαιδος, διηγούμενος καὶ περιγράφων εἰς αὐτὸν, μὲ ὑπερβολὰς καὶ χρωματισμοὺς διαπύρους, τὰς ἡδονὰς καὶ ἐρωτοληψίας αἵτινες *ἐλάμπρυνον* τὰς βασιλείας Λοδοβίκου τοῦ ΙΔ', καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἀντιβασιλέως· μάλιστα δὲ τὴν τοῦ Λοδοβίκου ΙΕ'[1], ὅστις ἦτον ὁ ἥρως τοῦ Καίσαρος Πολυδώρη. Ἐβεβαίου εἰς τὸ δυστυχὲς μειράκιον, ἀκροώμενον ὅλα ταῦτα μὲ ὀλεθρίαν ἀπληστίαν, ὅτι αἱ τρυφαὶ, ἔστωσαν καὶ κατὰ κόρον, μακρὰν τοῦ νὰ διαφθείρωσι τὰ ἤθη ἑνὸς ἡγεμόνος ἔχοντος πνεῦμα δεξιὸν, καθιστῶσιν αὐτὸν μάλιστα εὔσπλαγχνον καὶ γενναῖον· διὰ τὸν λόγον, ὅτι οὐδὲν προδιαθέτει τὰς ὡραίας ψυχὰς εἰς τὴν εὐμένειαν καὶ ἀγάπην, ὅσον ἡ ἀπόλαυσις τῶν ἡδονῶν. Ὡς ἀπόδειξιν δὲ

1 Ὅλοι οὗτοι οἱ βασιλεῖς, μάλιστα ὁ τελευταῖος, ἐνέπλησαν τὴν αὐλὴν των διαφθορᾶς, ἢ ὑπῆρξαν παίγνια γυναικείας ἐπιῤῥοῆς. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Λοδοβίκου τοῦ ΙΕ', ἡ Ἀγγλία ἀφῄρεσε τῆς Γαλλίας ὅλας τὰς ἀποικίας της. Σ. τ. Μ.

ἀλάνθαστον τῆς δοξασίας ταύτης ἔφερε Λοδοβῖκον τὸν ΙΔ', τὸν καὶ *Ἀγαπητόν*. Ἀπηρίθμει ἑπομένως, πόσοι μεγάλοι ἄνδρες τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων χρόνων ἀφοσιώθησαν εἰς τὸν ἐπικουρισμὸν [1], καὶ τὸν περιπαθέστερον!!! ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδους μέχρι Μαυρικίου τοῦ Σαξωνοῦ, ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου μέχρι τοῦ μεγάλου Κόνδου (Condé), ἀπὸ τοῦ Καίσαρος μέχρι τοῦ Βενδώμου! Τοιαῦται ὁμιλίαι ἠδύναντο μεγίστην νὰ προξενήσωσι φθορὰν εἰς μίαν νεαρὰν ψυχὴν, διάπυρον καὶ παρθένον. Περιπλέον, ὁ Πολυδώρης διηρμήνευεν εὐγλώττως εἰς τὸν μαθητήν του τὰς ᾠδὰς τοῦ Ὁρατίου, δι' ὧν ὁ σπάνιος ἐκεῖνος νοῦς ἐξυμνεῖ, μὲ τὸ δελεαστικώτερον θέλγητρον, τὰς ἡδονὰς ζωῆς διόλου ἀφοσιωμένης εἰς τὸν ἔρωτα καὶ εἰς τὰς τρυφηλοτέρας ἀπολαύσεις. Τέλος πάντων, τὸ γεύεσθαι τὰ πάντα καὶ ἐν παντὶ καιρῷ, ἦτο, κατὰ τὸν διδάσκαλον τοῦτον, δοξάζειν τὸν Δημιουργὸν ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ ἀϊδιότητι τῶν ἀγαθῶν ἃ ἐδωρήσατο ἡμῖν.

Αἱ θεωρίαι αὗται παρήγαγον τοὺς καρπούς των.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς ἐκείνης, τῆς ἀκυμάντου καὶ ἐναρέτου ἐκείνης αὐλῆς, τῆς συνηθισμένης, ἐκ τοῦ παραδείγματος τοῦ ἄρχοντος αὐτῆς, εἰς μόνας τὰς τιμίας ἡδονὰς καὶ τὰς ἀθώας διαχύσεις, ὁ μαθητὴς τοῦ Πολυδώρη, ὁ Ῥοδόλφος, ὠνειροπόλει ἤδη τὰς φαιδρὰς ἀγρυπνίας τῶν Βερσαλλιῶν, τὰ ὄργια τοῦ Χοάσυος (Choisy), τὰς σφοδρὰς ἡδυπαθείας τῶν παραδείσων τοῦ Ἐλαφοτροφείου (Parc-aux-Cerfs)[2], ἐνίοτε δὲ, ὡς ἐξ ἀντιθέσεως, καί τινα ἔρωτα ῥομαντικόν. Δὲν ἔλειψε δὲ ὁ διδάκτωρ νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν Ῥοδόλφον καὶ ὅτι, πᾶς ἡγεμὼν τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, ἄλλας πολεμικὰς ἀξιώσεις δὲν ἔχει, εἰμὴ τὴν τοῦ νὰ στέλλῃ ἕνα πρεσβευτήν του εἰς τὴν Δίαιταν, διὰ ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὰ συμφέροντά του· ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος δὲν ἔτεινε πλέον πρὸς τὸν πόλεμον. Νὰ διάγῃ λοιπὸν τὰς ἡμέρας του ῥαθύμως καὶ ἡδυπαθῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν γυναικείων τέρψεων καὶ τῶν ἐπιτηδεύσεων τῆς πολυτελείας· ὁσάκις αἱ σωματικαὶ τρυφαὶ τὸν μεθύωσι νὰ διασκεδάζῃ τὴν μέθην ταύτην καταφεύγων εἰς τὰς τερπνὰς ψυχαγωγίας ὅσας παρέχουσιν αἱ τέχναι· νὰ ζητῇ ἐνίοτε εἰς τὴν κυνηγεσίαν, ὄχι ὡσὰν ἄγριος Νεμβρὼδ, ἀλλ' ὡς εὐφυὴς ἐπικούρειος, τοὺς προσωρινοὺς ἐκείνους κόπους οἵτινες αὐξάνουσι τὴν ἡδονὴν τῆς ἀναπαύλης καὶ ὀκνηρίας... τοιαύτη, κατὰ τὸν διδάκτορα, ἦτον ἡ μόνη ἐφικτὴ ζωὴ δι' ἕνα βασιλόπαιδα, ὅστις (εὐτυχίας κολοφών!)

1 Ὁ Ἐπίκουρος ἐδόξαζεν, ὅτι ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται εἰς τὴν τρυφὴν, ὄχι τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς κακίας, ἀλλὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀρετῆς. Εἰς τοὺς μαθητάς του ἐνέπνεε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς σοφίας, τὴν ἐγκράτειαν, τὴν λιτότητα, τὴν ἀποχὴν ἐκ τῶν πολιτικῶν, τὴν γενναιότητα τῆς ψυχῆς, τὴν καταφρόνησιν τῆς ζωῆς, τὴν νέκρωσιν τῆς σαρκὸς, κτλ. Μετὰ τὸν θάνατόν του ὅμως ἡ γλυκεῖα καὶ ἁγνὴ φιλοσοφία του διηρμηνεύθη κακῶς· ἀντὶ τρυφῆς πνευματικῆς μετεβλήθη εἰς σαρκικὴν, καὶ τὴν αἰσχίστην μάλιστα· ὥστε τὴν σήμερον, τὸ ὄνομα ἐ π ι κ ο ύ ρ ε ι ο ς κατέστη συνώνυμον τοῦ φ ι λ η δ ό ν ο υ.

2 Μέρη ὅπου ἔλαβον χώραν ἐπὶ Λοδοβίκου ΙΕ'. βασιλέως τῆς Γαλλίας, σκηναὶ διαφθορᾶς καὶ ἀσελγείας. Τὸ Ἐλαφοτροφεῖον τοῦτο μάλιστα, κατ' ἀρχὰς ἦτο περιοχὴ εὐρύχωρος, ὅπου ἐπὶ Λοδοβίκου ΙΓ' ἐκλείοντο ἔλαφοι, διὰ νὰ κυνηγῇ ὁ βασιλεύς· ἀλλ' ἐπὶ Λοδοβίκου ΙΕ', πρῶτον μετέβη εἰς τὴν κατοχὴν τῆς ἐρωμένης του (madame de Pompadour) ἑπομένως κατέστη περίβολος τῶν νεανίδων ὅσας ὁ μονάρχης συνήθροιζεν ἐκ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, διὰ τὰς ἡδονάς του. Σ. τ. Μ.

ήξιοῦτο νὰ ἐπιτύχῃ καὶ διὰ πρωθυπουργόν του ἄνδρα τινὰ ἱκανὸν ν' ἀναδεχθῇ γενναίως τὸ ὀχληρὸν φορτίον τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους.

Πτερυγιζόμενος ὁ Ῥοδόλφος ἐπὶ μύθων τοιούτων, μύθων ἄλλως τε ἀνεπιλήπτων, διότι δὲν ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς πιθανότητος, ἐβουλεύετο, ὁπόταν ὁ Θεὸς ἀνακαλέσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ μεγάλου δουκὸς πατρός του, νὰ δοθῇ εἰς τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν ὁ Πολυδώρης ἐζωγράφιζε μὲ χρώματα τοσοῦτον ζωηρὰ καὶ χαρίεντα, καὶ νὰ λάβῃ διὰ πρῶτον ὑπουργὸν τὸν ἄνδρα τοῦτον, τοῦ ὁποίου ἐθαύμαζε τὰς γνώσεις καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν τυφλὴν συναίνεσιν ἐδελεάζετο ἀπὸ τῆς σήμερον.

Ἀνωφελὲς νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ βασιλόπαις ἐφύλαττε μυστικὰς τὰς ὀργαζούσας τὰ στήθη του ἐλεεινὰς ἐλπίδας. Γνωρίζων ὅτι οἱ ἄνδρες τοὺς ὁποίους ἐθαύμαζεν ὁ πατήρ του ἦσαν πρὸ πάντων ὁ Γουστάβος Ἀδόλφος, ὁ Κάρολος ΙΒ' καὶ ὁ μέγας Φριδερῖκος (ὁ Μαξιμιλιανὸς Ῥοδόλφος εἶχε τὴν τιμὴν νὰ κατάγηται ἐκ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τοῦ Βρανδεβούργου), ὁ Ῥοδόλφος ᾐσθάνετο, ὅτι ὁ μέγας δοὺξ, ὡς ἐνθουσιασμένος ὑπὲρ τῶν βασιλέων καὶ ἐνταυτῷ στρατηγῶν αὐτῶν, τῶν μηδέποτε ἀφαιρούντων τὰ ὑποδήματα καὶ πτερνιστήριά των ἀπὸ τοὺς πόδας, ἀλλ' ἀδιαλείπτως περιφερομένων ἐφ' ἵππου καὶ φιλομαχούντων, ἤθελε χάσει τὰς ὁποίας ἔτρεφεν ἐλπίδας διὰ τὸν υἱόν του, ἂν τὸν ἔβλεπε τείνοντα πρὸς τὸ ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν τευτονικὴν σοβαρότητα τῆς αὐλῆς διὰ τῶν ἀκολάστων ἠθῶν, ἅτινα ἐκυρίευον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, εἰς τὴν Γαλλίαν.

Παρῆλθε τοιουτοτρόπως ἓν ἔτος... δεκαοκτὼ μῆνες. Τότε ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ ὁ Μοὺρφ, ὅστις ἔκλαυσεν ἀπὸ χαρὰν ἐναγκαλιζόμενος τὸν παλαιόν του μαθητήν. Μετά τινας ἡμέρας, ὁ ἄξιος εὐπατρίδης οὗτος, παρετήρησε μὲ καιρίαν λύπην, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν ψυχρῶς, τροποντινὰ βεβιασμένως καὶ σχεδὸν εἰρωνικῶς, ὁσάκις τὸν ἀνέφερε τὴν ἀγροτικὴν καὶ κοπιώδη ἐκείνην ζωήν των. Βέβαιος ὁ Μοὺρφ περὶ τῆς ἀγαθῆς φύσεως τοῦ βασιλόπαιδος, καὶ ἀπὸ μυστικὴν παραινούμενος προαίσθησιν, ἐσυμπέρανεν, ὅτι ὁ νέος πρέπει νὰ διεφθάρῃ ἀπὸ τὰς λυμαντικὰς διδασκαλίας τοῦ Πολυδώρη, ἡ φυσιογνωμία τοῦ ὁποίου ἐξ ἀρχῆς δὲν τὸν ἤρεσεν. Ἀποφασίζει λοιπὸν νὰ τὸν προσέξῃ· ἀλλ' ὁ Πολυδώρης, ἐξ ἄλλου μέρους, τεταραγμένος διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Μοὺρφ, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὴν τιμιότητα καὶ φρόνησιν τοῦ ἀνδρὸς, κατέβαλλε πᾶσαν δύναμιν νὰ καταστρέψῃ τὸν εὐπατρίδην εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ῥοδόλφου. Κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐποχὴν εἶχον παρουσιασθῇ καὶ ὁ Τὼμ μετὰ τῆς Σάρας εἰς τὴν αὐλὴν Γερολστεῒν, ὅπου ἔτυχον, ὡς προείπομεν, τῆς πλέον διακεκριμένης δεξιώσεως, καὶ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐποχὴν ὁ Ῥοδόλφος εἶχεν ἀναχωρήσει μετὰ τοῦ Μοὺρφ, διὰ κἀνένα μῆνα, πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν στρατευμάτων.

Κατὰ τὴν ἀπουσίαν ταύτην τοῦ βασιλόπαιδος καὶ τοῦ Μοὺρφ, ὁ Πολυδώρης δὲν ἔμεινεν ἀδρανής. Οἱ πονηροὶ καὶ ἐπίβουλοι ἄνθρωποι μαντεύονται μεταξύ των καὶ γνωρίζονται ὡς ἀπὸ μυστηριώδη τινὰ σημεῖα· ὅθεν κάθηνται ἥσυχοι καὶ βλέπουσιν ἀδιαφόρως ὁ εἷς τὸν ἄλλον μέχρι τῆς

στιγμῆς καθ' ἣν τὸ συμφέρον τοὺς ἀναγκάσει, ἢ νὰ συμμαχήσωσιν, ἢ ν' ἀντιπαραταχθῶσι. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Σάρας καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάλου δουκός, ὁ Πολυδώρης εἶχεν ἤδη μετὰ τοῦ Σηύτωνος σχέσεις στενάς. Πρὸς τοῦτον ὡμολόγει μὲ κυνισμὸν ἀνυπόφορον, ὅτι ἠσθάνετο εἰς ἑαυτὸν φυσικὴν καὶ σχεδὸν ἀκούσιον συμπάθειαν πρὸς τοὺς πανούργους καὶ πονηροὺς ἀνθρώπους· καὶ διὰ τοῦτο, πρὶν ἀκόμη γνωρίσῃ θετικῶς τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἔτεινον ὁ Σηύτων καὶ ἡ Σάρα, εἱλκύετο πρὸς αὐτοὺς ὡς ἀπὸ θέλγητρόν τι ἀκαταμάχητον· ἐκ τῆς ἕλξεως δὲ αὐτῆς καὶ μόνης ἐνόησεν, ὅτι οἱ δύο οὗτοι πρέπει νὰ ἐμελέτων σχεδιόν τι διαβολικόν. Ἐρωτήσεις τινὲς τὰς ὁποίας τὸν ἀπεύθυνεν ὁ Σηύτων περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ Ῥοδόλφου, ἐρωτήσεις ὅμως ἀνεπαρκεῖς νὰ ἐμπνεύσωσι τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν, ἐὰν ἀπευθύνοντο πρὸς ἄλλον τινὰ ὀλιγώτερον ὀξυδερκῆ παρὰ τὸν διδάκτορα, ἐφώτισαν αὐτὸν ἀμέσως περὶ τῶν διαβημάτων τῶν δύο ἀδελφῶν. Τί μόνον δὲν ἐπίστευεν ; ὅτι αἱ φιλόδοξοι τῆς Σκωτίδος βλέψεις ἦσαν καὶ ἔντιμοι ἐνταυτῷ. Ἡ ἔλευσις τῆς χαριτοβρύτου κόρης ταύτης ἐφάνη εἰς τὸν Πολυδώρην εὔνοια τύχης· ὁ Ῥοδόλφος εἶχε τὴν φαντασίαν ἐξημμένην ἀπὸ χιμαίρας ἐρωτικάς· ἡ Σάρα ἔμελλε διὰ τῶν χαρίτων της νὰ πραγματοποιήσῃ ὅλα τὰ θελξινούστατα ὄνειρα ταῦτα, καὶ ἀναμφιβόλως νὰ λάβῃ ἰσχυροτάτην ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ῥοδόλφου, κυριευμένου ἀπὸ τὴν μαγγανείαν τοῦ πρώτου ἔρωτος.

Νὰ διευθύνῃ λοιπὸν, νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ἐπιῤῥοὴν ταύτην, καὶ νὰ τὴν μεταχειρισθῇ ἑπομένως ὄργανον πρὸς παντελῆ καταστροφὴν τοῦ Μοὺρφ, ἰδοὺ τὸ σχέδιον τοῦ διδάκτορος. Ὅθεν, ὡς ἄνθρωπος πολύβουλος, ἔδωκεν εἰς τοὺς δύο μας φιλοδόξους νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι χωρὶς αὐτοῦ *οὐκ ἠδύναντο ποιεῖν οὐδὲν*, ἐπειδὴ ἦτο μόνος ὑπεύθυνος ἐνώπιον τοῦ μεγάλου δουκὸς περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ βασιλόπαιδος.

Τότε εὑρέθησαν συνεννοημένοι ὡς ἐξ ἀποκαλύψεως καὶ οἱ τρεῖς, μολονότι ποτὲ οἱ Σκῶτοι δὲν ἀνέφερον εἰς τὸν διδάκτορα ὁποῖοι τινὲς ἦσαν οἱ μυστικοί των σκοποί· καὶ ὅταν ὁ Ῥοδόλφος καὶ ὁ Μοὺρφ ἐπέστρεψαν, συνενωθέντες οἱ τρεῖς διὰ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ἔκαμον σιωπηλὴν συμμαχίαν κατὰ τοῦ εὐπατρίδου, τοῦ πλέον ἐπιφόβου των ἐχθροῦ.

. . . .

Τὸ ἀναποφεύκτως συμβησόμενον... συνέβη.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐπιστρέφει· συναναστρεφόμενος τὴν Σάραν ἐρᾶται αὐτῆς ἐμμανῶς, καὶ ἰδοὺ αὐτὴ τὸν ὁμολογεῖ, ὅτι συμμερίζεται τὸν ἔρωτά του, μολονότι προαισθάνεται, ὅτι ὁ ἔρως οὗτος μέλλει νὰ τὴν προξενήσῃ ὀδύνας πολλάς... μαζῆ της δὲν δύναταί ποτε ὁ βασιλόπαις νὰ γίνῃ εὐτυχής, μεγάλη ἀπόστασις τοὺς διαχωρίζει ! καὶ ἄλλα τοιαῦτα... διὰ τοῦτο, συστήνει εἰς τὸν Ῥοδόλφον ἄκραν μυστικότητα, μὴ λάβῃ ὑποψίαν τινὰ ὁ μέγας δοὺξ, ὅστις θέλει φανῇ ἀδυσώπητος, καὶ τοὺς στερήσει τῆς μόνης τῶν εὐδαιμονίας, τοῦ νὰ βλέπῃ καθημέραν ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Ὁ βασιλόπαις ὑπεσχέθη νὰ ἦναι προσεκτικὸς καὶ κρυψίνους· ἡ Σκωτὶς, σύμβου-

λον πανταχοῦ παρόντα ἔχουσα τὴν φιλοδοξίαν της, δὲν ἐφοβεῖτο νὰ προδοθῇ· ἐπρόσεχε πολύ. Τοιουτοτρόπως, τὸ ἐρωτικὸν μυστήριον ἐφυλάχθη κάλλιστα ἀρκετὸν καιρόν.

Ἀφοῦ εἶδον οἱ δύο ἀδελφοί, ὅτι τὸ πάθος τοῦ θύματός των ἐπηύξησε πολὺ, καὶ ὅτι ἡ βαθμηδὸν κορυφουμένη καὶ δυσκολώτερον χαλιναγωγουμένη ὁρμή του ἠπείλει νὰ καταστρέψῃ τὰ πάντα, εἶπον· Καιρὸς νὰ πλήξωμεν τὴν χορδήν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ χαρακτὴρ τοῦ διδάκτορος ἐνεκρίθη αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἁρμόδιος πρὸς τοιαύτην διαπραγμάτευσιν, ἄλλως τε ἠθικωτάτην, ὁ Σηύτων ἤρχησε νὰ τὸν ἐξηγεῖται, ὅτι ἀνάγκη συζεύξεως τοῦ Ῥοδόλφου μετὰ τῆς Σάρας· ἀλλέως, ἔλεγε μετὰ σοβαρότητος, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ ἀδελφή του ὤφειλον ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ Γερολστέϊν τὸ ὀγλιγωρότερον ... Ἡ Σάρα συμμερίζεται μὲν τὸν ἔρωτα τοῦ πρίγκιπος, πλὴν προτιμᾷ θάνατον παρὰ τὴν ἀτιμίαν, καὶ δὲν δύναται νὰ γίνῃ, εἰμὴ νόμιμος τῆς Ὑψηλότητός του σύζυγος.

Ὅταν ὁ Πολυδώρης ἤκουσε τὰς ἀξιώσεις ταύτας, ἔμεινεν ἔκπληκτος· ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη, ὅτι ἡ Σάρα ἦτο φιλόδοξος μέχρι τοσαύτης προπετείας. Τοιοῦτον συνοικέσιον, ὡς ἀπὸ ἀνυπερβλήτους δυσκολίας περιστοιχούμενον καὶ παντοειδεῖς κινδύνους, ἐφάνη εἰς τὸν Πολυδώρην ἀδύνατον· ἐξέθεσεν ἐλευθέρως εἰς τὸν Σηύτωνα ὅλους τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ μέγας δοὺξ δὲν ἤθελε συγκατανεύσει ποτὲ εἰς τοιοῦτον γάμον. Τοὺς λόγους τούτους ἐνέκρινεν ὁ Σηύτων ὡς ὀρθούς· συνωμολόγησε πόσον ἦσαν ἰσχυροί· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐστερεῖτο παντάπασι καὶ θεραπείας· ἠδύνατο νὰ γίνῃ ὁ γάμος, νόμιμος μὲν καθ' ὅλα, πλὴν μυστικὸς, καὶ νὰ μὴ φανερωθῇ, εἰμὴ μετὰ θάνατον τοῦ βασιλεύοντος μεγάλου δουκός. Ἡ Σάρα κατάγεται ἀπὸ περιφανῆ καὶ ἀρχαῖον οἶκον· μία τοιαύτη σύζευξις δὲν τελεῖται πρώτην φοράν. Ὁ Σηύτων δίδει εἰς τὸν πρίγκιπα ὀκτὼ ἡμερῶν διορίαν διὰ ν' ἀποφασίσῃ· ἡ ἀδελφή του δὲν δύναται νὰ ὑπομείνῃ πλειότερον καιρὸν τὰς σκληρὰς τῆς ἀβεβαιότητος ἀγωνίας· ἂν ἔμελλε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἔρωτα τοῦ Ῥοδόλφου, ἦτον ἀνάγκη νὰ λάβῃ τὴν ἐπώδυνον αὐτὴν ἀπόφασιν μίαν ὥραν ἀρχήτερα.

Ὁ Πολυδώρης, καλῶς ἐμβατεύσας ἤδη εἰς τὰς βλέψεις τῆς Σάρας, ἐμβῆκεν εἰς ἀμηχανίαν. Ἔπρεπεν ἀπὸ τὰ τρία τὸ ἕν· Ἢ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν γέροντα περὶ τῆς γαμηλίου αὐτῆς συνωμωσίας, Ἢ ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ῥοδόλφου ἐπὶ τῶν τεχνασμάτων τοῦ Τὼμ καὶ τῆς Σάρας, Ἢ νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸ συνοικέσιον αὐτό... Πλήν...

Ἂν εἰδοποίει τὸν μέγαν δοῦκα, ἔχανεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του διὰ παντὸς τὸν μέλλοντα κληρονόμον τοῦ θρόνου.

Ἂν ἐφώτιζε τὸν Ῥοδόλφον περὶ τῶν ἰδιοτελῶν βλέψεων τῆς Σάρας, ἐκινδύνευε ν' ἀνταμειφθῇ ὅπως ἀνταμείβουσιν οἱ ἐρασταὶ ἐκείνους οἵτινες τοὺς εἴπωσι κακὸν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἔρωτός των... καὶ ἔπειτα· ν' ἀναφέρῃ εἰς ἕνα βασιλόπαιδα, ὅτι ἡ ἐρωμένη του ἀγαπᾷ τὴν θέσιν του μᾶλλον τὴν ὑψηλὴν καὶ ὄχι τὸ ἄτομόν του... προσβολὴ καιρία κατὰ τῆς φιλαυτίας τοῦ Ῥοδόλφου.

Ἀλλ' ἂν ἴδιδε χεῖρα βοηθείας εἰς τὸ συνοικέσιον, ὁ Πολυδώρης, κατέστηνε φίλους τὸν Ῥοδόλφον καὶ τὴν Σάραν διὰ τῆς εὐγνωμοσύνης ἣν ἔμελλον νὰ τῷ χρεωστοῦν, ἢ καὶ διὰ τῆς συνενοχῆς τῶν τριῶν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κινδυνώδη ἐπιχείρησιν. Ἀναμφιβόλως, ὅλα ἦτο πιθανὸν ν' ἀνακαλυφθῶσι, καὶ τότε ὁ διδάκτωρ ὑπέκυπτεν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ μεγάλου δουκός· ἀλλ' ὁ γάμος ἔμελλε νὰ ἦναι τετελεσμένος, ἡ ἕνωσις νόμιμος, ἡ θύελλα ἔμελλε νὰ παρέλθῃ, καὶ ὁ μέλλων ἡγεμὼν τοῦ Γερολστεΐν τόσον στενότερον ἤθελε συνδεθῇ μετὰ τοῦ Πολυδώρη, ὅσον πλειοτέρους κινδύνους διατρέξει οὗτος πρὸς τὸ νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν χαλεπὴν περίστασιν. Ἀποφασίζει λοιπὸν μετὰ πολλὰς καὶ ὡρίμους σκέψεις νὰ συντρέξῃ τὴν Σάραν· πάντοτε ὅμως ὑπό τινας ἐπιφυλάξεις, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἰδεῖ.

Τὸ πάθος ἐν τοσούτῳ τοῦ Ῥοδόλφου εἶχε φθάσει εἰς τὴν ἀκμὴν, καθὸ σφοδρῶς ἐρεθιζόμενον ἐκ τοῦ περιορισμοῦ καὶ ἐκ τῶν τεχνικωτάτων γοητειῶν τῆς Σκωτίδος, ὑποκρινομένης ὅτι πάσχει πλειότερον αὐτοῦ, βλέπουσα τ' ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια, ἅτινα παρενέβαλλον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν των ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθῆκον... Ἀκόμη ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ὁ βασιλόπαις ἐπροδίδετο, βέβαια. Ὅταν λοιπὸν ὁ διδάσκαλός του τὸν ἐπρότεινεν, ἢ νὰ παύσῃ τοῦ νὰ βλέπῃ τὴν θελκτικὴν αὐτὴν κόρην εἰς τὸ ἑξῆς, ἢ νὰ τὴν ἀπολαύσῃ διὰ γάμου μυστικοῦ, ὁ Ῥοδόλφος ἐχύθη περὶ τὸν τράχηλον τοῦ Πολυδώρη, τὸν ὠνόμασε σωτῆρά του, φίλον, πατέρα. Ἂν εὑρίσκετο παρὼν ἐκεῖ ἱερεὺς καὶ ναὸς, ὁ βασιλόπαις ἐνυμφεύετο τὴν ἰδίαν στιγμήν.

Ὁ διδάκτωρ ἠθέλησε, πρὸς τὸ κεκρυμμένον συμφέρον του, νὰ φροντίσῃ δι' ὅλα μόνος. Εὗρε τὸν ἱερέα, μάρτυρας, καὶ ὁ γάμος, τοῦ ὁποίου ὅλοι οἱ νομικοὶ τύποι συνετάχθησαν κ' ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ Σηύτωνος, ἱερουργήθη ἐπὶ ὀλιγοημέρου τινὸς ἀπουσίας τοῦ μεγάλου δουκὸς, προσκληθέντος εἰς συνέλευσιν τῆς Γερμανικῆς Διαίτης.... Αἱ προῤῥήσεις τῆς γραίας τροφοῦ τῆς Σάρας ἰδοὺ ἐπληρώθησαν· ἡ Σάρα ἐνυμφεύθη τὸν κληρονόμον θρόνου.

Ἡ ἀπόλαυσις δὲν ἐμετρίασε μὲν τὴν ἐρωτικὴν φλόγα τοῦ Ῥοδόλφου, τὸν κατέστησε δὲ προσεκτικώτερον, κ' ἐπράϋνε τὴν ἀνησυχίαν ἐκείνην ἥτις ἐκινδύνευε νὰ διαδηλώσῃ τὴν πρὸς τὴν Σκωτίδα κρυφίαν κλίσιν του. Τὸ νέον ζεῦγος, ἐπαγρυπνούμενον ὑπὸ τοῦ Σηύτωνος καὶ τοῦ διδάκτορος, τοσοῦτον δεξιῶς συνεννοεῖτο κ' ἐπρόσεχεν εἰς τὰς σχέσεις του, ὥστε διέφευγεν ὅλων τὴν προσοχήν.

Σύμβαμά τι ἀνυπομόνως προσδοκώμενον ὑπὸ τῆς Σάρας μετέβαλεν ἀμέσως τὴν γαλήνην ταύτην εἰς τρικυμίαν... Ἡ Σάρα κατέστη μήτηρ... Τότε ἐπεφάνησαν εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην ἀπαιτήσεις πάντῃ νέαι πρὸς τὸν Ῥοδόλφον καὶ ἐπίφοβοι· τὸν εἶπε, χύνουσα δάκρυα ὑποκρισίας, ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὸν περιορισμὸν ὅπου ἔζη· περιορισμὸν, τὸν ὁποῖον κατέστηνεν ἔτι πλέον ἐπώδυνον ἡ ἔγκυσίς της. Εἰς τὴν ἐσχάτην αὐτὴν ἀνάγκην, ἐπρότεινεν εὐτόλμως εἰς τὸν βασιλόπαιδα νὰ τὰ ὁμολογήσῃ ὅλα πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα, ἀφοῦ μάλιστ' αὐτὸς, καθὼς καὶ ἡ

ἐπίκληρος μεγάλη δούκισσα διέκειντο εὐνοϊκώτεροι παρὰ ποτὲ πρὸς τὴν Σάραν. Βέβαια, τὸν ἔλεγεν· εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ γέρων θέλει θυμωθῆ, θέλει ἀγανακτήσει· ἀλλ' ἀγαπᾷ τὸν υἱόν του τοσοῦτον φιλοστόργως, τοσοῦτον τυφλῶς· τρέφει πρὸς ἐμὲ (πρὸς τὴν Σάραν) τοσαύτην εὔνοιαν, ὥστε ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ πατρικὴ ὀργὴ θέλει καταπραϋνθῆ, καὶ τέλος ἡ σύζυγος τοῦ υἱοῦ του θέλει λάβει εἰς τὴν αὐλὴν Γερολστεῖν τὴν θέσιν ἥτις τὴν ἀνήκει· κατὰ δύο μάλιστα λόγους, ἐπειδὴ μέλλει προσεχῶς νὰ γεννήσῃ καὶ κληρονόμον τοῦ θρόνου του. Ἡ ἀξίωσις αὕτη ἐφόβισε τὸν Ῥοδόλφον· ἐγνώριζεν ὅτι ὁ πατήρ του ἠγάπα αὐτὸν καθ' ὑπερβολήν, ἀλλ' ἐπίσης ἐγνώριζε καὶ τὸ ἄκαμπτον τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας ἐπρέσβευεν ὁ μέγας δοὺξ περὶ τῶν καθηκόντων παντὸς πρίγκιπος. Εἰς ὅλας τὰς δυσκολίας ταύτας, ἡ Σάρα τὸν ἀπεκρίνετο ἀσπλάγχνως·

— Εἶμαι γυνή σου ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἐντὸς ὀλίγου δὲν θέλω δύνασθαι πλέον νὰ κρύψω τὴν ἐγκυμόνησιν· δὲν ὑποφέρω πλέον νὰ ἐρυθριῶ διὰ τὴν κατάστασίν μου, ἐνῷ ἐξ ἐναντίας ἔπρεπε νὰ σεμνύνωμαι καὶ νὰ δοξάζωμαι.

Ἡ πατρότης ἐδιπλασίασε τὸ φίλτρον τοῦ Ῥοδόλφου πρὸς τὴν Σάραν. Μεταξὺ τοῦ πόθου του νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὰς ἐπιθυμίας της καὶ τοῦ φόβου τῆς ὀργῆς τοῦ πατρός του ἐσπαράττετο ὁ ταλαίπωρος πρίγκιψ. Ὁ Σηύτων ἐλάμβανε τὸ μέρος τῆς ἀδελφῆς του.

— Ὁ γάμος εἶναι ἀδιάλυτος [1], ἔλεγεν εἰς τὸν βασιλικόν του γαμβρόν· ὁ μέγας δοὺξ δύναται νὰ σᾶς ἐξώσῃ ἐκ τῆς αὐλῆς του μετὰ τῆς συζύγου σας· τίποτε ἄλλο. Ἐπειδὴ ὅμως σᾶς ὑπεραγαπᾷ, δὲν θέλει ποτὲ ἀποφασίσει τοιοῦτο μέτρον· θέλει προκρίνει νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὰ πεπραγμένα, ἀφοῦ οὐκ ἀπογίγνονται.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἦσαν πολλὰ ὀρθοί, ἀλλ' ὄχι καὶ ἱκανοὶ νὰ πραΰνωσι τὴν ψυχικὴν ἀγωνίαν τοῦ δυστυχοῦς βασιλόπαιδος.

Μεταξὺ τούτων, ἐπιφορτίζεται ὁ Σηύτων παρὰ τοῦ μεγάλου δουκὸς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Αὐστρίαν διὰ νὰ θεωρήσῃ γένη τινὰ ἵππων· μὴ δυνάμενος δὲ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀποστολὴν αὐτήν, μέλλουσαν νὰ τὸν ἀπασχολήσῃ δεκαπέντε ἡμέρας τὸ πολύ, ἀνεχώρησεν ἑκὼν ἀέκων εἰς μίαν στιγμὴν κρισιμωτάτην διὰ τὴν ἀδελφήν του. Ἡ Σάρα μολοντοῦτο, λυπηθεῖσα ἐξ ἑνὸς μέρους, εὐχαριστήθη ἐξ ἄλλου, ὅτι ὁ ἀδελφός της ἀπεμακρύνετο· ἔχανε μὲν τὸ ὑποστήριγμα τῶν συμβουλῶν του, ἀλλ' ἂν τὰ πράγματα ἀνεκαλύπτοντο, αυτὸς ἤθελεν εἶσθαι μακρὰν τοῦ θυμοῦ τοῦ μεγάλου δουκός. Ἡ ἀδελφὴ ὤφειλε νὰ γράφῃ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἡμέραν παρ' ἡμέραν τί φάσιν ἐλάμβανεν ἡ οὐσιώδης πρὸς ἀμφοτέρους ὑπόθεσις· διὰ ν' ἀνταποκρίνωνται δὲ ἀσφαλῶς καὶ κρυφίως, ἐσύνθεσαν ἰδίους χαρακτῆρας, εἰς μόνον τὸν Πολυδώρην γνωστούς. Τοῦτο καὶ μόνον τὸ μέτρον δηλοῖ, ὅτι ἡ Σάρα ἔτρεφε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της, παρεκτὸς τῶν ἀφρώντων τὸν Ῥοδόλφον, καὶ ἄλλους σκοπούς. Τῷόντι· τὸ πῦρ τοῦ ἐμμανοῦς ἔρωτος τὸν ὁποῖον ἧναψεν ἡ ἄπληστος, ψυχρὰ καὶ φιλόδοξος αὕτη

[1] Ἡ δυτικὴ ἐκκλησία δὲν δίδει πώποτε διαζύγιον.

γυνὴ δὲν ἴσχυσε ν' ἀναλύσῃ τὸν πάγον τῆς καρδίας της. Ἡ κύησίς της τελείως δὲν τὴν ἐμάλαξε· τὴν κύησίν της μάλιστα τὴν μετεχειρίσθη ὡς μέσον ἰσχυροτέρας ἐπὶ τοῦ Ῥοδόλφου ἐπιῤῥοῆς. Ἡ νεότης, ὁ ἀπονενοημένος ἔρως, ἡ ἀπειρία τοῦ ἀκάκου αὐτοῦ βασιλόπαιδος, τοῦ τοσοῦτον δολίως σαγηνευθέντος εἰς ἀδιέξοδον τοιαύτην περιπλοκὴν, οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον διήγειρον οἶκτον εἰς τὴν ἀκόρεστον γυναῖκα ταύτην. Εἰς τὴν μετὰ τοῦ Σηύτωνος μυστικὴν ἀνταπόκρισίν της ἐμεμψιμοίρει μὲ τρόπον περιφρονητικὸν, ὅτι ὁ σύζυγός της ἦτο παντάπασι παιδίον, νὰ τρέμῃ ἐνώπιον ἑνὸς πατρὸς τοσοῦτον φιλοστόργου, καὶ ὅστις τέλος πάντων *ὑπῆρχεν ἀρκετὰ μακρόβιος*... ὁ μακροβιώτερος τῶν ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας. Ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν δύο ἀδελφῶν ἀπεκαλύπτοντο εὐκρινῶς οἱ δοξομανεῖς ὑπολογισμοί των, ἡ ἰδιοτέλειά των, καὶ ἀνυπομονησία τις ἀνθρωποκτόνος·... αὐτοῦ ἐφαίνοντο γυμνὰ ὅλα τὰ ἐλατήρια τῆς καταχθονίου σκευωρίας τὴν ὁποίαν ἐστεφάνωσεν ὁ γάμος τοῦ Ῥοδόλφου. Μίαν τῶν ἐπιστολῶν τῆς Σάρας πρὸς τὸν ἀδελφόν της ἐκράτησεν ὁ Πολυδώρης, ὅστις ἦτο τὸ μέσον δι' οὗ ἡ ἀνταπόκρισις διεβιβάζετο· ἀκολούθως θέλομεν μάθει ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἐκράτησε ταύτην τὴν ἐπιστολήν.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Σηύτωνος, ἡ Σάρα εὑρέθη εἰς τὴν συναναστροφὴν τῆς ἐπικλήρου μεγάλης δουκίσσης. Τινὲς τῶν ἐκεῖσε γυναικῶν τὴν παρετήρουν ἔκθαμβοι τροποντινὰ, καὶ κἄτι ἐψιθύριζον εἰς τὰ ὦτα τῶν πλησίον. Ἡ μεγάλη δούκισσα Ἰουδὶθ, ἥτις, μὲ ὅλους τοὺς ἐννενήκοντά της, εἶχεν ὅρασιν καὶ ἀκοὴν εἰσέτι ἀνεπηρέαστον, δὲν παρήκουσε τὸν θόρυβον τοῦτον, καί τοι ἐλαφρόν. Νεύει λοιπὸν πρὸς μίαν ἀπὸ τὰς γυναῖκας τῆς ὑπηρεσίας της νὰ πλησιάσῃ, καὶ μανθάνει παρ' αὐτῆς, ὅτι αἱ κυρίαι τῆς συναναστροφῆς εὑρίσκουν ἀπόψε τὴν δεσποσύνην [1] Σάραν Σηύτωνος Δὲ-Ἀλσβούρυ ὀλιγώτερον εὐκίνητον, ὀλιγώτερον ὑψιτενῆ παρ' ὅσον εἶναι συνήθως. Ἡ γραῖα ἡγεμονὶς ἐλάτρευε τὴν νεαράν της εὐνοουμένην· ἦτον ἱκανὴ καὶ εἰς τὸν Θεὸν αὐτὸν νὰ ἐγγυηθῇ τὴν ἀρετὴν τῆς Σάρας. Δυσαρεστηθεῖσα διὰ τὴν κακεντρέχειαν τῶν παρατηρήσεων ἐκείνων, ἀνέστειλε τοὺς ὤμους καὶ ἀνεφώνησεν ἐκ τῆς ἄκρας τῆς αἰθούσης, ὅπου ἐκάθητο.

— Πλησίασε, ἀκριβή μου Σάρα, νὰ σὲ εἰπῶ.

Ἡ Σάρα ἠγέρθη. Ἦτο χρεία νὰ διέλθῃ τὴν αἴθουσαν διὰ νὰ πλησιάσῃ τὴν ἡγεμονίδα, ἥτις, εὐνουστάτη πρὸς αὐτὴν, ἠθέλησε διὰ μόνης τῆς *διελεύσεως* ταύτης νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἐπιβουλὴν τῶν συκοφαντῶν, καὶ νὰ τοῖς ἀποδείξῃ μετὰ θριάμβου, ὅτι τὸ ἀνάστημα τῆς πελάτιδός της ἦτο χαρίεν ὡς πάντοτε καὶ λυγηρόν. Φεῦ! ὁ δολιώτερος ἐχθρὸς ἂν ἦτο, δὲν

[1] Ἀξιώσεις δὲν ἔχομεν λεξικογραφικάς· ἀλλ' ἀφοῦ οἱ Γάλλοι, ὡς εἶναι πασίγνωστον, ὀνομάζουσι mademoiselle πᾶσαν γυναῖκα ἄνυμφον, madame πᾶσαν νυμφευμένην ἢ χήραν, καὶ ἡμεῖς ἀποκαλοῦμεν ὅλας ἄνευ διακρίσεως κυρίας, ἂς μᾶς δοθῇ ἡ ἄδεια νὰ μεταχειρισθῶμεν, ὅπου μάλιστα εἶναι ἀνάγκη, τὴν λέξιν δεσποσύνη ἀντὶ demoiselle, καὶ ἔστω κυρία ἀντὶ τοῦ dame. Δεσποσύνη! ἡ λέξις φαίνεται κακόηχος ἴσως, ὡς ἀσυνείθιστος· ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ τόσον ἐσφαλμένη· τοὐλάχιστον κατὰ τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν τῇ δίδουν τὰ λεξικά· « Δεσποσύνη, ἡ θυγάτηρ τοῦ οἰκοδεσπότου (Λεξ. Σκαρλ. Βυζ.)» Σ. τ. Μ.

ἤθελέ ποτε ἐπινοήσει χειρότερον ἀφ' ὅ,τι ἐπενόησεν ἡ ἐξαίρετος ἡγεμονὶς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ν' ἀθωώσῃ τὴν εὐνοουμένην της. Ἡ Σάρα ἐπροχώρησε πρὸς τὴν ἡγεμονίδα... Μόλις καὶ μετὰ βίας, διὰ τὸ βαθὺ πρὸς τὴν μεγάλην δούκισσαν σέβας, οἱ παρεστῶτες καὶ αἱ παριστάμεναι ἴσχυσαν νὰ κατασιγάσωσι τὴν ἔκπληξιν καὶ δυσαρέσκειάν των εἰς τὴν θέαν τῆς Σκωτίδος, διερχομένης τὴν αἴθουσαν. Παρετήρησαν πλέον καὶ οἱ ἧττον ὀξυδερκεῖς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡ Σάρα *δὲν ἤθελε* πλέον νὰ κρύψῃ· ἐπειδὴ, ἂν ἤθελεν, ἠδύνατο ἀκόμη· ἀλλ' ἡ φιλόδοξος γυνὴ μετῆλθε τὸν πάνδημον τρόπον τοῦτον, διὰ ν' ἀναγκάσῃ τὸν Ῥοδόλφον νὰ κηρύξῃ τὴν σύζευξίν του.

Ἡ μεγάλη δούκισσα μολοντοῦτο, μὴ ἐνδίδουσα εἰσέτι εἰς τὰ προφανῆ ταῦτα, κύπτει καὶ λέγει εἰς τὸ ὠτίον τῆς Σάρας· — Δὲν ἐξεύρω, κόρη μου, πῶς εἶσαι σήμερον ἐνδεδυμένη τόσον ἀθλίως!... σὺ ἥτις ἔχεις μέσην, τὴν ὁποίαν κἀνεὶς περικυκλώνει μὲ τοὺς δέκα δακτύλους τῶν χειρῶν, κατέστης ἀγνώριστος...

. . . .

Κατόπιν διηγούμεθα τὰς συνεπείας τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης· ἐπέφερε μεγάλα καὶ τρομερὰ συμβάματα. Λέγομεν ὅμως ἀπὸ τοῦ νῦν ὅ,τι καὶ ὁ ἀναγνώστης ἤδη ἐμάντευσεν ἀναμφιβόλως...δηλαδὴ, ἡ *Μαριάνθη* ἦτο καρπὸς τῶν γάμων τοῦ Ῥοδόλφου μετὰ τῆς Σάρας...καὶ ἀμφότεροι οὗτοι ἐνόμιζον ἀποθανοῦσαν τὴν θυγατέρα των.

. . . .

Ἐντοσούτῳ δὲν ἐλησμονήσαμεν, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος, ἀφοῦ ἐπεσκέφθη τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἔμελλε, τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἑσπέρας, νὰ πορευθῇ εἰς χορόν τινα διδόμενον ὑπὸ τοῦ πρέσβεως τῆς * * *. Αὐτοῦ τώρα θέλομεν ἀκολουθήσει τὴν Α. Υ. τὸν βασιλεύοντα μέγαν δοῦκα Γερολστέϊν, Γουσταβον Ροδολφον, περιηγούμενον εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα *κόμης Δὲ-Δοῦρεν*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰς τὰς ἕνδεκα τῆς ἑσπέρας, πυλωρός τις (suisse) ἐπίσημον φορῶν στολήν, ἀνοίγει τὴν θύραν ἑνὸς μεγάρου εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, καὶ ἰδοὺ ἐξέρχεται δίφρος (ἅμαξα) μεγαλοπρεπής, κυανοῦς τὸ χρῶμα, συνεζευγμένος εἰς δύο ὑπερηφάνους ἵππους ψαρούς, βαθυχαίτας, καὶ μὲ ἁδρὰς οὐράς· τὸ ἑδώλιον τοῦ δίφρου τούτου, ὅπου λαμβάνει θέσιν ὁ ἁμαξηλάτης, ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἐπίβλημα μέγα, κεκοσμημένον εἰς τοὺς γύρους διὰ κροσσῶν μεταξωτῶν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐβρενθύετο καθήμενος εὐτραφέστατός τις ἡνίοχος, φαινόμενος ἔτι πλέον παχύς, ἀπό τινα σισύραν (γοῦναν) κυανῆν, ἀργυροπάρυφον, μὲ πλατέα περιτραχήλια ἐκ σαρθερίου (σαμουρίου), καὶ τεθωρακισμένην διὰ βρανδεβούργων (κορδονίων)· εἰς τὴν κεφαλὴν ἐφόρει πῖλον τρίκωχον πεπιεσμένον ἄνωθεν. Ὄπισθεν τοῦ δίφρου, γιγαντόσωμός τις θεράπων (valet de pied) διαπεπασμένος τὴν κόμην [1] κ' ἐνδεδυμένος στολὴν κυανῆν μὲ κίτρινα καὶ ἀργυρᾶ κεντήματα, ἵστατο πλησίον ἑνὸς εὐζώνου μὲ μύστακας φοβερούς, μὲ σειράδια (γαλούνια) ὡς ἔχουσιν οἱ ἀρχιτυμπανισταὶ εἰς τὸ στρατιωτικόν, καὶ μὲ πῖλον πλατυπάρυφον, ἡμικαλυπτόμενον ἀπὸ θύσανον πτερῶν κυανῶν καὶ κιτρίνων, κυματουμένων.

Τὰ ἐντὸς τοῦ ὀχήματος, ἐμπεπετασμένα δι' ὑφάσματος ὁλοσηρικοῦ (ἀτλαζίου), ἐφωτίζοντο ἀρκετὰ ἐκ τῆς λάμψεως τῶν προδιφρίων φανῶν· διέκρινε δέ τις τὸν Ῥοδόλφον καθήμενον εἰς τὰ δεξιά, τὸν βαρόνον Δὲ-Γράουν ἐξ εὐωνύμων, καὶ τὸν πιστὸν Μοῦρφ ἀπέναντι. Ὁ Ῥοδόλφος, ἀπὸ σέβας φερόμενος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ὁποῖον ἀντεπροσώπευεν ὁ πρέσβυς εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὁποίου ἐδίδετο ὁ χορός, ἔφερεν εἰς τὸ ἔνδυμά του μόνον τὸ ἀδαμαντοκόλλητον παράσημον τοῦ τάγματος τοῦ ***.

Ἡ πορτογαλλόχρους ταινία καὶ ὁ ἐκ μίλτου σταυρὸς τῶν μεγάλων ταξιαρχῶν τοῦ *Χρυσοῦ Ἀετοῦ τοῦ Γερολστεῖν* ἐκρέμαντο περὶ τὸν τράχηλον τοῦ σὶρ Οὐάλτερ Μούρφ· τὰ αὐτὰ παράσημα ἔφερε καὶ ὁ βαρόνος Δὲ-Γράουν· πρόσθες ἐν παρενθέσει, ὅτι εἰς χρυσῆν τινα ἅλυσιν, μεταξὺ τῶν δύο πρώτων κομβιοδόχων τοῦ ἐνδύματος τοῦ διπλωμάτου, ἦσαν περασμένοι ἀναρίθμητοι ἄλλοι σταυροὶ πάσης χώρας καὶ τόπου.

—Χαίρω πολύ, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, ὅτι αἱ εἰδήσεις τὰς ὁποίας μὲ γράφει ἡ κυρία Γεωργία περὶ τῆς μικρᾶς μου εὐνοουμένης, τὴν ὁποίαν ἀφῆκα εἰς

1 Χάριν ἐθιμοταξίας, οἱ θεράποντες οὗτοι διαπάσσουσι τὴν κόμην διὰ λευκῆς τινος κόνεως (πούδρας), ὡς ἦτο ποτὲ συρμὸς εἰς τὴν Εὐρώπην νὰ διαπάσσωνται καὶ οἱ κύριοι καὶ κυρίαι.

Βουκεβάλ, εἶναι τόσον εὐχάριστοι· εὖγε εἰς τὸν Δαυίδ! τὴν ὠφέλησε μεγάλως. Μεταξὺ λόγων, σὶρ Οὐάλτερ Μοὺρφ, ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος μειδιῶν· ἂν σᾶς ἔβλεπε τώρα κἀνεὶς ἀπὸ τοὺς γνωρίμους μας τῆς παλαιᾶς Χώρας μὲ αὐτὰ τὰ φορέματα, ὑμᾶς τὸν γενναιότατον *καρβουνάρην*... πόσον ἤθελεν ἐκπλαγῆ!

— Ἀλλὰ, μὲ φαίνεται, δὲν ἤθελε προξενήσει καὶ ἡ Υ. Β. Υ. ὀλιγωτέραν ἔκπληξιν, ἂν εὐηρεστεῖτο νὰ ἐμφανισθῇ ἀπόψε εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου πρὸς ἐπίσκεψιν φιλικὴν τῆς κυρίας Πιπελέτου καὶ διασκέδασιν τῆς μελαγχολίας τοῦ πτωχοῦ της Ἀλφρέδου, θύματος τοῦ ἀφωρισμένου ἐκείνου ζωγράφου...

— Μὲ τόσην ἐντέλειαν σᾶς ἐζωγράφησεν ἡ Β. Α. Υ. τὸν Ἀλφρέδη, μὲ τὸ μεγαλοπρεπές του πράσινον ἔνδυμα, τὸ ἡγουμενικόν του ὕφος, καὶ τὸν ἀμετάθετον τρομπονοειδῆ του πῖλον, εἶπεν ὁ βαρόνος, ὥστε μὲ φαίνεται ὡς νὰ τὸν βλέπω ἐνθρονισμένον ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ καὶ καπνισμένου οἰκηματίου του. Τολμῶ ἐν τούτοις νὰ ἐλπίσω, ὅτι ἡ Υ. Β. Υ. ηὐχαριστήθη ἐκ τῶν ὁδηγιῶν τοῦ μυστικοῦ μου πράκτορος; Ὁ οἶκος αὐτὸς τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, ἐπλήρωσε καθ' ὅλα τὴν προσδοκίαν τῆς ὑψηλότητός Της;

— Ναὶ, ναί...ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος· εὗρον μάλιστα πλειότερα τῶν ὅσα ἐπερίμενα... — Καὶ μετά τινα κατηφῆ σιγὴν, διὰ ν' ἀποσκεδάσῃ τὴν λυπηρὰν ὑποψίαν περὶ τῆς μαρκεσίας Δ'-Ἀρβὶλλ, ἐπανέλαβε φαιδρῶς· — Ὁμολογῶ ὅτι εἰς αὐτὰς τὰς μεταμορφώσεις μας εὑρίσκω τέρψιν πολλήν· συστέλλομαι νὰ σᾶς κάμω μίαν παιδαριώδη παρατήρησιν· Σήμερον τὸ πρωῒ ἐπρόσφερα ἓν ποτήριον κάσσιος εἰς τὴν κυρίαν Πιπελέτου, ἐφύλαξα μὴν ἔλθῃ κἀνεὶς καὶ κτυπήσει τὴν θύραν ἐν ἀπουσίᾳ της, καὶ ἀπόψε... εἶμαι εἷς τῶν προνομιούχων οἵτινες, *ἐλέῳ Θεοῦ*, βασιλεύουσιν ἐπὶ τοῦ κάτω κόσμου τούτου... (ἂς τὸ εἴπωμεν πλέον καὶ ἡμεῖς, ἀφοῦ καὶ ὁ πέντε μόνους ἔχων ὀβολοὺς δύναται νὰ εἴπῃ « *τὴν κατάστασίν μου* » ὡς τὸν πλέον βαθύπλουτον) — ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος ἐν εἴδει παρενθέσεως, ἐννοῶν, ὅτι ἡ ἔκτασις τῆς ἐπικρατείας του ἦτον ἀσήμαντος.

— Ἀπὸ πόσους ὅμως βαθυπλούτους, Ὑψηλότατε, ἐλλείπει πολλάκις ὁ σπάνιος καὶ διακεκριμένος νοῦς τοῦ πέντε ὀβολῶν καταστάσεως! ἐπέφερεν ὁ βαρόνος.

— Ἆ! φίλτατε Δὲ-Γράουν, εἶσθε πολὺ εὐγενής· εὐγενὴς εἰς τὸ ἄκρον· ὑπερπληροῦτε τὸ μέτρον· ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ εἰρωνίαν ἐμπαικτικήν. Καὶ ὁ δυστυχὴς βαρόνος ἠτένισε τὸν Μοὺρφ, ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἀργὰ πλέον ἐκατάλαβεν ὅτι ἀνόητος λόγος τὸν διέφυγεν ἀπὸ τὰ χείλη.

— Τῇ ἀληθείᾳ, ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος, ἀπορῶ, φίλτατε κύριε, τίνι τρόπῳ νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν περὶ ἐμοῦ ἀγαθήν σας κρίσιν, καὶ πῶς νὰ σᾶς ἀνταποδώσω κολακείαν ἀντὶ κολακείας.

— Ὑψηλότατε... ἱκετεύω ὑμᾶς, μὴ λάβητε τὸν κόπον τοῦτον· εἶπεν ὁ Δὲ-Γράουν, ὅστις εἶχε πρὸς στιγμὴν λησμονήσει, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος ἐβδελύττετο τὸν κατὰ πρόσωπον ἔπαινον, καὶ ἐκδικεῖτο αὐτὸν διὰ χλευασμῶν κ κροτάτων.

— Πῶς, βαρόνε! ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μείνω χρεώστης πρὸς ὑμᾶς· ἐπηνέσατε τὸν νοῦν μου· θέλω νὰ σᾶς ἀνταποδώσω τὸ ἐγκώμιον ἀντεπαινῶν τὸ κάλλος σας· ἐπειδὴ, βαρόνε, σᾶς βεβαιῶ, φαίνεσθε εἰκοσαετὴς νεανίσκος τὸ πολύ· ποτὲ ὁ Ἀντίνοος δὲν πρέπει νὰ εἶχε πρόσωπον χαριέστερον τοῦ ἰδικοῦ σας.

— Ἔλεος... παρακαλῶ... ὑψηλότατε...

— Κύτταξέ τον, Μοὺρφ... κύτταξε· ἔχει ὁ Ἀπόλλων θελκτικώτερα καὶ νεαρότερα κάλλη;

— Ὑψηλότατε... καιρὸς πολὺς παρῆλθεν ἀφοῦ δὲν μὲ ἠκούσετε νὰ προφέρω κολακείαν...

— Ἰδὲ, Μούρφ... ἰδὲ τὸν χρυσοῦν αὐτὸν κύκλον ὅστις κρατεῖ, χωρὶς πόσως νὰ καλύπτῃ, τοὺς μαλακοὺς βοστρύχους τῆς μελανῆς του κόμης, κυματουμένης ἐπὶ τοῦ ἐρατεινοῦ λαιμοῦ του...

— Ἆ! ὑψηλότατε... φθάνει... φθάνει· ἥμαρτον...ἀνεφώνησεν ὁ δυστυχὴς διπλωμάτης μὲ ἀπελπισίαν κωμικήν. (Μὴ λησμονοῦμεν, ὅτι ὁ Γράουν ἦτο πεντηκοντούτης, ψαρὸς τὴν κόμην, ξηρὸς τὸ πρόσωπον, μὲ χιονώδη καὶ ὑψηλὸν λαιμοδέτην, καὶ μὲ διόπτρας χρυσᾶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς).

— Συγνώμην ἀντὶ τοῦ βαρόνου, ὑψηλότατε· μὴ τὸν καταθραύετε ὑπὸ τὸν μυθολογικὸν αὐτὸν ὄγκον, εἶπεν ὁ Μοὺρφ γελῶν· μένω ἐγγυητὴς πρὸς τὴν Υ. Β. Υ., ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θέλει φαντασθῇ νὰ προφέρῃ... κολακείαν· ἀφοῦ, εἰς τὸ νεοφανὲς λεξικὸν τοῦ Γερολστέϊν, ἡ λέξις *ἀλήθεια* ἐξηγεῖται τοιουτοτρόπως.

— Καὶ σὺ, γέρον Μούρφ; καὶ σὺ τολμᾷς...

— Ὑψηλότατε, ὁ πτωχὸς αὐτὸς Δὲ- Γράουν μὲ κινεῖ εἰς συμπάθειαν... ἐπιθυμῶ νὰ συμμερισθῶ τὴν ποινήν του.

— Κύριε *χαρβουνάρη* μου εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν... τφόντι, ἔχετε δίκαιον νὰ ἦσθε τοσοῦτον ἀφοσιωμένος πρὸς τὸν κύριον ὅστις σᾶς τιμᾷ διὰ τῆς φιλίας του. Ἀλλ' ἂς ὁμιλήσωμεν καὶ ὀλίγον σπουδαίως, ἀγαθέ μου Δὲ-Γράουν· πῶς λησμονεῖτε, ὅτι μόνον εἰς τὸν Δ'-Ἀρνέϊμ καὶ τοὺς ὁμοίους του συγχωρῶ τὴν κολακείαν, καὶ ὄχι εἰς ἄλλον τινά; Ἐπειδὴ πρέπει τις νὰ ἦναι καὶ ὀλίγον εὔσπλαγχνος· αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν γνωρίζουν ἄλλο τι νὰ μὲ εἴπωσι· τὸ κελάδημά των κατὰ τὰ πτερά των[1]· ἀλλ' ἄνθρωπος ὅστις ἔχει τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν!... ἐντροπή!

— Αἶ καλά! ὑψηλότατε· εἶπεν ὁριστικῶς ὁ βαρόνος· εἰς αὐτὴν τὴν πρὸς τὸν ἔπαινον ἀποστροφήν σας, ἂς μὲ συγχωρηθῇ παρὰ τῆς Υ. Β. Υ. νὰ εἴπω, ὅτι ἐνυπάρχει καὶ ἔπαρσις πολλή.

— Εὖγε! ἰδού· τοιοῦτον σᾶς ἀγαπῶ, βαρόνε· ἐξηγήθητε λοιπόν.

— Τὸ λέγω, ὑψηλότατε· εἶναι τὸ αὐτὸ, ὡς νὰ ἔλεγε μία ὡραῖα γυνὴ εἰς τοὺς θιασώτας της· « Ὦ! ἐξεύρω ὅτ' εἶμαι εὐειδεστάτη· τί μὲ τὸ ἐπιβεβαιοῖτε; αἱ ἐπιβεβαιώσεις σας εἶναι μάταιαι καὶ ὀχληραί. Τίς δὲν γνωρίζει, ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι πρᾶγμα φεγγοβόλον;»

— Ἆ... αὐτὸ πάλιν εἶναι βαθύτερον, βαρόνε, καὶ κινδυνωδέστερον·

[1] C'est le ramage de leur plumage, κατά τινα μῦθον τοῦ Λαφονταίνου.

διὰ νὰ μεταβάλω λοιπὸν κ' ἐγὼ τὴν ἐφ' ὑμῶν ποινὴν, σᾶς βεβαιῶ, ὅτι οὐδ' ὁ καταχθόνιος Πολυδώρης ἠδύνατο νὰ ὑποκρύψῃ καλήτερον τὸ δηλητήριον τῆς κολακείας.

— Ὑψηλότατε, ἐγὼ σιωπῶ.

— Λοιπὸν, ἡ Υ. Β. Υ. εἶπεν ὁ Μοὺρφ, ἀφήνων κατὰ μέρος τὴν ἀστειότητα, δὲν ἀμφιβάλλει πλέον, ὅτι αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἀνεκάλυψεν εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου εἶναι ὁ Πολυδώρης.

— Δὲν μὲ μένει ἀμφιβολία, ἀφοῦ μάλιστα μὲ λέγεις, ὅτι πρό τινος καιροῦ διατρίβει εἰς Παρισίους.

— Εἶχα λησμονήσει, ἢ μᾶλλον παρέλειψα νὰ σᾶς τὸ ἀναφέρω εὐθὺς καθὼς τὸ ἔμαθον, εἶπεν ὁ Μοὺρφ μὲ λύπην, ἐπειδὴ γνωρίζω πόσην ἡ Υ. Β. Υ. ἔχει ἀποστροφὴν πρὸς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐσκυθρώπασεν ἐκ νέου. Εἰς σκέψεις μελαγχολικὰς ὑποκύψας ἐφύλαξε σιωπὴν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὁ δίφρος εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πρεσβείου. Ὅλα τὰ παράθυρα τοῦ εὐρυχώρου μεγάρου ἐκείνου ἐφεγγοβόλουν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτεινῆς νυκτός. Δίοδος σχηματισμένη ἀπὸ θεράποντας ἐπισήμους φέροντας στολὰς, ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ περιστυλίου καὶ τῶν ἀντιθαλάμων μέχρι τῶν προδόμων (salons d' attente) ὅπου ἵσταντο οἱ θαλαμηπόλοι.

Ὁ κύριος πρέσβυς, κόμης *** καὶ ἡ σύζυγός του ἐπρόσμενον τὴν ἔλευσιν τοῦ Ῥοδόλφου εἰς τὴν πρώτην αἴθουσαν τῆς δεξιώσεως. Εἰσῆλθε λοιπὸν ὁ πρίγκιψ συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ Μοὺρφ καὶ τοῦ Δὲ-Γράουν.

Ὁ Ῥοδόλφος ἦτο τριακονθεξαετής· πλὴν, μολονότι ἐπλησίαζεν εἰς τὴν παρακμὴν τῆς ἡλικίας, ἡ τελεία κανονικότης τῶν ὡραίων χαρακτήρων του, τὸ ἀξιοπρεπὲς καὶ ἐνταυτῷ εὐπροσήγορον τῆς συμπεριφορᾶς του, ἦσαν αὐτὰ καὶ μόνα ἱκανὰ νὰ τὸν συστήσωσιν εἰς τὴν διακεκριμένην προσοχὴν τῆς ὁμηγύρεως, καὶ ἄνευ τῆς λάμψεως τοῦ ὑψηλοῦ του βαθμοῦ· τέλος πάντων ἐφαίνετο ὅτι ἦτο πρίγκιψ, καθ' ὅλην τὴν ποιητικὴν ἰδανικότητα τῆς λέξεως.

Ἁπλούστατα ἐνδεδυμένος, ἐφόρει λαιμοδέτην καὶ ἐσωκάρδιον λευκά· τὸ κυανοῦν ἔνδυμά του, κομβωμένον ἕως ὑψηλὰ, ἐπὶ τοῦ στήθους, ἀριστερόθεν τοῦ ὁποίου ἠκτινοβόλει ἀδαμαντόπαστόν τι παράσημον, ἐσχεδίαζε τὴν ὅσον λεπτὴν, τοσοῦτον κομψὴν καὶ λυγηράν του μέσην· ἀπὸ δὲ τὴν ἐκ μελανοῦ *κασιμιρίου* περισκελίδα του, τὴν κολλητὴν σχεδὸν ἐπ' αὐτοῦ, προεῖχεν εὔχαρις ποῦς κνημῖδα φορῶν τρυπητὴν, ἐκ μετάξης.

Ὁ μέγας δοὺξ, τόσον σπανίως ἐπαρουσιάζετο εἰς συναναστροφὰς, ὥστε ἡ ἐμφάνισίς του ἐπροξένησεν αἴσθησιν· ὅλων τὰ βλέμματα προσηλώθησαν ἐπ' αὐτοῦ, ὁπόταν παρεστάθη εἰς τὴν πρώτην αἴθουσαν συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ Μοὺρφ καὶ τοῦ βαρόνου Δὲ-Γράουν, οἵτινες ἔμενον ὄπισθέν του, εἰς ἀπόστασιν τινῶν βημάτων. Εἷς τῶν ὑπαλλήλων, ἐπιτετραμμένος νὰ προσέχῃ εἰς τὴν ἔλευσίν του, ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν κυρίαν πρέσβυιαν, ἥτις παρουσιασθεῖσα μετὰ τοῦ συζύγου της ἐπροχώρησεν ἐνώπιον τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

—Ἀπορῶ ἐκφράσεων διὰ νὰ παραστήσω ὅλην μου τὴν πρὸς τὴν Υ. Β. Υ. εὐγνωμοσύνην, ὅτι μᾶς ἀξιοῖ τοσαύτης εὐνοίας σήμερον[1].

— Μὲ γνωρίζετε, κυρία πρέσβυια, προθυμότατον πάντοτε εἰς τὸ νὰ σᾶς προσφέρω τὴν ὑπόληψίν μου, καὶ εὐτυχέστατον ὁσάκις δύναμαι νὰ ἐνδείξω εἰς τὸν κύριον πρέσβυν, πόση μὲ συνδέει φιλία μετ' αὐτοῦ· ἐπειδὴ, κύριε κόμη, ἡ γνωριμία μας εἶναι παλαιά.

— Εὐχαριστουμένη ἡ Υ. Β. Υ. νὰ διασώζῃ τὴν ἀνάμνησιν ταύτην, μοὶ δίδει νέαν ἀφορμὴν τοῦ νὰ μὴ λησμονήσω πώποτε τὴν ἐπιείκιαν Αὐτῆς.

— Βεβαιωθῆτε, κύριε κόμη, ὅτι δὲν εἶναι σφάλμα ἰδικόν μου τὸ νὰ ἔχω πάντοτε παρούσας τινὰς ἀναμνήσεις...Κατ' εὐτυχίαν δὲν ἐντυποῦνται εἰς τὸν νοῦν μου εἰμὴ μόνον ὅσα μοὶ προξενοῦσιν ἀληθῆ εὐχαρίστησιν.

— Ἀλλ' ἡ Υ. Β. Υ. ἔχει, βλέπω, ἓν προτέρημα ἐξαίρετον· ἐπέφερεν ἡ κόμησσα * * * μειδιῶσα.

— Δὲν εἶναι ἀληθὲς, κυρία; καὶ ἰδοὺ διατὶ μετὰ παρέλευσιν χρόνου πολλοῦ, ἴσως θέλω εὐτυχήσει νὰ σᾶς ἀνακαλέσω εἰς τὴν μνήμην τὴν σήμερον ἡμέραν, ὡς καὶ τὴν ἄκραν φιλοκαλίαν καὶ κομψότητα ἥτις διαλάμπει εἰς ταύτην τὴν ἑορτήν... Ἐπειδὴ, σᾶς τὸ λέγω κατ' ἰδίαν, εἰλικρινῶς· παρεκτὸς ὑμῶν, μὴ εἴπῃ ἄλλος ὅτι ἐπίσταται νὰ δίδῃ χορούς.

— Ὑψηλότατε;...

— Καὶ δὲν εἶναι μόνον τοῦτο· σᾶς παρακαλῶ, κυρία· διατί αἱ γυναῖκες μὲ φαίνονται πάντοτε ὡραιότεραι εἰς τὸν οἶκόν σας παρὰ ἀλλοῦ;

— Διότι ἡ Υ. Β. Υ. παρατείνει μέχρις αὐτῶν τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐμενῆ Αὐτῆς συγκατάβασιν· ἀπήντησεν ὁ κόμης.

[1] Ἴσως προξενοῦμεν διπλῆν τέρψιν πρὸς τοὺς ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν μας εἶναι ἐγκρατεῖς τῆς Γαλλικῆς, προσθέτοντες ἐνταῦθα εἰς τὸ πρωτότυπόν του ὅλον αὐτὸ τὸ τεμάχιον τῶν φιλοφρονήσεων. Σ. τ. Μ.

— Je ne sais comment exprimer à V. A. R. toute ma reconnaissance pour la faveur dont elle daigne nous honorer aujourd'hui.

— Vous savez, madame l'ambassadrice, que je suis toujours très-empressé de vous faire ma cour, et très-heureux de pouvoir dire à M. l'ambassadeur combien je lui suis affectionné; car nous sommes d' anciennes connaissances, monsieur le comte.

— V. A. R., en daignant se le rappeler, me donne un nouveau motif de ne jamais oublier ses bontés.

— Je vous assure, monsieur le comte, que ce n'est pas ma faute si certains souvenirs me sont toujours présents; j'ai le bonheur de ne garder la mémoir que de ce qui m'a été très-agréable.

—Mais V. A. R. est merveilleusement douée —dit en souriant la comtesse de ***

—N'est-ce pas, madame? Ainsi, dans bien des années, j'aurai, je l'espère, le plaisir de vous rappeler ce jour, et le goût, l'élégance extrêmes qui président à ce bal... Car, franchement, je puis vous dire cela tout bas, il n'y a que vous qui sachiez donner des fêtes.

— Monseigneur?...

— Et ce n'est pas tout; dites-moi donc, madame, pourquoi les femmes me paraissent toujours plus jolies chez vous qu'ailleurs?

— C'est que V. A. R. étend jusqu'à ces dames la bienveillante indulgence qu'elle nous témoigne —dit le comte.

—Permettez-moi de ne pas être de votre avis, monsieur le comte; je crois que cela dépend absolument de madame l'ambassadrice.

— V. A. R. voudrait-elle avoir la bonté de m'expliquer ce prodige? — dit la comtesse en souriant.

— Mais c'est tout simple, madame: κ. τ. λ.

— V. A. R. me donne de trop excellentes raisons de penser comme elle pour que je ne m'y rende pas.

— Συγχωρήσατε νὰ μὴν ἦμαι τῆς γνώμης σας, κύριε κόμη· νομίζω ὅτι τοῦτο προέρχεται ὁλωσδιόλου ἐκ τῆς κυρίας πρεσβυίας.

— Καὶ ἤθελεν εὐχαρεστηθῆ ἡ Υ. Β. Υ. νὰ μοὶ ἐξηγήσῃ αὐτὸ τὸ θαῦμα; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα μειδιῶσα.

—Εἶναι ἁπλούστατον, κυρία· κατέχετε τὸν τρόπον τοῦ νὰ ὑποδέχεσθε ὅλας ἐν γένει μὲ τόσον φιλόφρονα εὐγένειαν, μὲ τόσον διακεκριμένην χάριν· λέγετε εἰς ἑκάστην καὶ μίαν λέξιν τόσον εὐφρόσυνον καὶ εὐάρεστον, ὥστε καὶ ὅσαι δὲν εἶναι τελείως... τελείως ἄξιαι ἐπαίνου σας—εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ πονηρόν τι μειδίαμα— γίνονται ἀμέσως περιχαρέστεραι· ἐνῷ αἱ πραγματικῶς ὡραῖαι... διαλάμπουσιν ἔτι μᾶλλον, ὅταν ἴδωσιν ὅτι ἀξιοῦνται καὶ τῆς δικαίας σας κρίσεως. Αἱ ἀθῶαι αὗται κολακεῖαι φαιδρύνουσιν ὅλων τὰ πρόσωπα· ἡ χαρὰ δίδει θέλγητρον καὶ εἰς τὰ ἧττον εὐειδῆ, καὶ ἰδοὺ διατὶ, κυρία κόμησσα, αἱ γυναῖκες φαίνονται πάντοτε ὡραιότεραι εἰς τὸν οἶκόν σας παρὰ ἀλλοῦ... Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ κύριος πρέσβυς συνομολογεῖ.

— Ἡ ἰσχὺς τοῦ ἐπιχειρήματος τῆς Υ. Β. Υ. δὲν μοὶ συγχωρεῖ νὰ πράξω ἀλλέως, εἰμὴ νὰ παραδεχθῶ τὸ φρόνημά Της.

— Ἐγὼ δὲ, ὑψηλότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα ***, καί τοι κινδυνεύουσα νὰ ὁμοιάσω ἐκείνας αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι τελείως, τελείως ἄξιαι... τοῦ ἐπαίνου, δέχομαι τὴν κολακευτικὴν ἐξήγησιν τῆς Υ. Β. Υ. μ' εὐγνωμοσύνην καὶ χαρὰν, ὡς νὰ ἦτον ἀλήθεια...

— Διὰ νὰ πεισθῆτε, κυρία, ὅτι μεγαλητέρα ἀλήθεια δὲν ὑπάρχει, κάμνομεν παρατηρήσεις τινὰς περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς τοῦ ἐπαίνου ἐπὶ τῆς μορφῆς.

— Ἆ, ὑψηλότατε... ἤθελα ἐμπέσειν εἰς παγίδα φρικτήν· εἶπε γελῶσα ἡ κόμησσα ***.

—Ἔστω λοιπὸν, κυρία πρέσβυια, παραιτοῦμαι τοῦ σκοποῦ· ἀλλ' ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ... νὰ μοὶ συγχωρήσητε νὰ σᾶς προσφέρω μίαν στιγμὴν τὸν βραχίονα... Μοὶ εἶπον περὶ χειμερινοῦ τινος κήπου... ἀληθῶς μαγικοῦ φαινομένου·...ἠθέλετ' εὐχαρεστηθῆ νὰ μοὶ δείξητε αὐτὸ τὸ τεράστιον τῆς ἀραβικῆς μυθολογίας;

— Μετὰ πάσης χαρᾶς, ὑψηλότατε... ἀλλ' ὡς φαίνεται, παρέστησαν τὰ πράγματα μεγαλοποιημένα πολὺ πρὸς τὴν Υ. Β. Υ.... Ἄλλως τε θέλει τώρα κρίνει καὶ μόνη Της...ἐκτὸς ἂν ἡ συνήθης συγκατάβασις αὐτῆς τὴν ἀπατήσῃ πάλιν...

Ὁ Ῥοδόλφος ἐπρόσφερε τὸν βραχίονα πρὸς τὴν πρέσβυιαν, καὶ διῆλθε τὰς ἄλλας αἰθούσας μετ' αὐτῆς, ἐνῷ ὁ κόμης *** συνωμίλει μετὰ τοῦ βαρόνου Δὲ-Γράουν καὶ τοῦ Μοὺρφ, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ.

Τωόντι, οὐδὲν μαγικώτερον οὐδ' ἄξιον τῶν μυθολογιῶν τῆς Χαλιμᾶς, ὅσον ὁ χειμερινὸς κῆπος, περὶ οὗ ἐλάλησεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν κόμησσαν.

Φαντασθῆτε ἐνώπιον φωτοπεριχύτου τινὸς στοᾶς ἓν περιβόλιον διακοσίων τεσσαράκοντα ποδῶν μήκους καὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πλάτους· φαντασθῆτε ἓν τοιοῦτον παραλληλόγραμμον σκεπασμένον ἀπὸ κλωβίον ὑάλινον, πεντήκοντα πόδας ὑψηλὸν καὶ εἰς σχῆμα θόλου, ἄνωθεν κεκυρ-

τωμένου. Αἱ πλευραὶ τοῦ κλωβίου τούτου ἦσαν κεκαλυμμέναι μὲ ἀπείρους καθρέπτας, ἐπὶ τῶν ὁποίων συνεσταυροῦντο οἱ πράσινοι καὶ μικροὶ ῥόμβοι[1] δικτυωτοῦ τινος πλέγματος ἀπὸ βοῦρλα· αἱ πλευραὶ αὗται, ἢ μᾶλλον οἱ καθρεπτώδεις τοῖχοι οὗτοι, χάρις εἰς τὸ ἐπ' αὐτῶν ἐμπεπετασμένον δικτυωτὸν πλέγμα, καὶ εἰς τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ φωτὸς ἐπὶ τῶν καθρεπτῶν, ἀπεμιμοῦντο τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ σχεδὸν ἐκρύπτοντο ὄπισθεν μιᾶς σειρᾶς πορτογαλλεῶν[2] καὶ καμελιῶν[3] ἴσου ὕψους. Αἱ πρῶται ἦσαν καταφορτωμέναι ἀπὸ καρποὺς, λάμποντας ὡς μῆλα χρυσᾶ ἐπὶ τοῦ πρασινοστίλπνου φυλλώματός των· αἱ δεύτεραι, καταστόλιστοι ἀπὸ ἄνθη πορφυρᾶ, λευκὰ ἢ ῥοδόχροα. Τοιοῦτον τὸ περίφραγμα τοῦ κήπου τούτου.

Πέντε ἢ ἓξ εὐμεγέθη ἀθροίσματα δένδρων καὶ δενδρυλλίων τῶν Ἰνδιῶν ἢ τῶν Τροπικῶν, πεφυτευμένων ἐντὸς λάκκων τετραγώνων, βαθέων ὁπωσοῦν, περιωρίζοντο ἀπὸ διόδους χαριέντως καὶ στερεῶς ἐστρωμένας μὲ κογχύλια τῆς θαλάσσης, καὶ ἀρκετὰ πλατείας, ὥστε νὰ διαβαίνωσι τρεῖς ἄνθρωποι κατὰ μέτωπον. Ἀδύνατον νὰ παραστήσῃ τις τὴν λαμπρὰν ἐπίδειξιν τῆς πλουσίας καὶ ἰσχυρᾶς ταύτης ἐξωτικῆς βλαστήσεως, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος, καὶ, ὡς εἰπεῖν, εἰς τὸ μέσον τοῦ χοροῦ. Ἐδῶ ὑπερμεγέθεις βανανέαι[4] σχεδὸν ἤγγιζον τὰς ὑάλους τοῦ θόλου καὶ ἥνωνον τὰ πλατέα καὶ πρασινολαμπῆ των βάϊα μὲ τὰ λογχοειδῆ φύλλα τῶν μαγνολιῶν[5], ἔνιαι τῶν ὁποίων ἦσαν καταφορτωμέναι ἀπὸ μεγάλα καὶ μεγαλοπρεπέστατα εὐώδη ἄνθη· ἀπὸ τοὺς κωδωνοειδεῖς κάλυκάς των, τοὺς ἔξωθεν πορφυροῦς, ἔσωθεν ἀργυροειδεῖς, ἐξακοντίζονται στήμονες, λεπτὰ νημάτια πάγχρυσα. Παρέκει, φοίνικες τῆς Αἰγύπτου καὶ Βρασιλίας, συκαῖ τῆς Ἰνδίας, ὅλα εὔρωστα, ζωηρὰ, πολύφυλλα, ἐσύνθετον τὰ εὐμεγέθη ταῦτα ἀθροίσματα, παριστῶντα ὅλην τὴν πρασινάδα τῶν Τροπικῶν, πρασινάδα ἄβραστον, ὡς εἰπεῖν, στιλπνὴν, λαμπρὰν, καὶ ἡ ὁποία, εἰς τὸ φῶς τῆς νυκτὸς, ἐκλάμπει ὡς σμάραγδος, ὡς βήρυλλος.

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δικτυωτοῦ, μεταξὺ τῶν πορτογαλλεῶν καὶ τῆς ποικίλης αὐτῆς βλαστήσεως, παρεμπλεκόμενα ἀφ' ἑνὸς δένδρου εἰς ἄλλο, ἰδῶ εἰς σχῆμα πλεξίδων ἀπὸ φύλλα καὶ ἄνθη, ἐκεῖ συνεστρημμένα ἑλικοειδῶς, ἀλλοῦ περιπεπλεγμένα ἐν εἴδει καλάθων, χωρὶς τέλος οὐδ' ἀρχὴν,

[1] Γνωστὸν ὅτι ῥόμβος ὀνομάζεται τὸ σχῆμα ◇, καὶ ἑπομένως, ὅταν ἑνωθοῦν πολλοὶ ὁμοῦ

[2] Ἡ πορτογαλλέα εἰς τὰ ψυχρὰ ἐκεῖνα κλίματα λογίζεται ὡς πρᾶγμα ἄξιον πολλοῦ λόγου, καθὸ χρῆζον ἐπιμελείας καὶ προφυλάξεως πολυδαπάνου.

[3] Camélia· ῥοδωνιὰ ἡ Ἰαπωνική. Δενδρύλλιον ἀειθαλές· τὰ φύλλα του εἶναι ὠοειδῆ, λιστρωτά· τὰ ἄνθη του ἄοσμα.

[4] Bananier· δενδρύλλιον τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν δύο Ἰνδιῶν, μὲ φύλλα μακρὰ, ὑπερμεγέθη καὶ καταπράσινα. Προάγει ἄνθη κιτρινοειδῆ καὶ τὸν καρπὸν καλούμενον ἀρτόκαρπον, (banane). Τὰ φύλλα του μεταχειρίζονται οἱ ἄγριοι διὰ νὰ καλύπτωσι τὴν γυμνότητά των.

[5] Magnolier· ὡς δεκαπέντε εἰδῶν μαγνολίαι εἶναι γνωσταὶ, καὶ ὅλαι ὑπάρχουσιν ἀξιοσημείωτοι, διὰ τὴν τερπνὴν χλοερότητα τῶν φύλλων καὶ γλυκυτάτην εὐωδίαν τῶν ἀνθέων των. Λαμπρόταται εἶναι, ἡ λευκάνθεμος, ἡ πετασώδης (magnolier à parasol), ἡ γλαυκὴ (glauque) μὲ τὸν φλοιὸν τῆς ὁποίας κατασκευάζουσι κόνιν τινὰ κατὰ τοῦ πυρετοῦ, γνωστὴν ὑπὸ τ' ὄνομα κινίνον (quinquina de Virginie), καὶ ἡ δίχρους (bicolore).

τρέχουν, ἑλίσσονται ὡσὰν τοὺς ὄφεις, σκαλώνουν ἕως τὴν κορυφὴν τοῦ ὑαλίνου θόλου ἀναρίθμητα κληματοειδῆ φυτά· ῥοιάνθεμα τὰ πτερωτὰ[1], παθανθέμια[2] τὰ πλατυπέταλα, τὰ πορφυρᾶ, τὰ μὲ στίγμας γαλανὰς, τὰ ἐστεμμένα διὰ στλεγγίδος ἐχούσης χρῶμα ἰῶδες βαθὺ, ἐπαναπίπτουν ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ θόλου εἰς στέφανα κολοσσαῖα, ἢ τείνουσι πάλιν πρὸς τὸν ἀνήφορον, ῥίπτοντα τοὺς στριπτοὺς καὶ λεπτοὺς ἐκείνους βοστρύχους των, τὰς ὄστλιγγάς των, καὶ ἁπτόμενα τῶν ἄκρων τῶν γιγαντωδῶν δένδρων τῆς ἀλόης.

Ἀλλοῦ μία ἰνδικὴ βιγνωνία[3] οἱ μακροὶ τῆς ὁποίας κάλυκες εἶναι κίτρινοι ὡς τὸ θειάφιον, τὸ δὲ φύλλωμα κοῦφον καὶ ἁπαλὸν, περιελίσσεται ἀπὸ στεφανωτίδα[4] γέμουσαν σαρκοχρόων ἢ λευκῶν ἀνθυλλίων, διαχεόντων τὴν ἡδίστην τῶν εὐωδιῶν. Τὰ δύο ταῦτα φυτὰ, οὕτω συμπεπλεγμένα, διακοσμοῦσι μὲ τοὺς κροσσούς των τοὺς πρασίνους καὶ λήγοντας εἰς κωδωνίσκους χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς, τὰ τρισμέγιστα καὶ χνοώδη φύλλα μιᾶς ἰνδικῆς συκῆς. Παρέκει, τέλος πάντων, ἀναδίδονται κ' ἐπαναπίπτουσιν ἐν εἴδει καταῤῥακτῶν φυτωδῶν ποικιλοχρόων, ἀναρίθμητοι καυλοὶ ἀσκληπιάδων[5], οἱ πέτασοι τῶν ὁποίων, ἕκαστος ἀπὸ δεκαπέντε εἴκοσι ἀνθύλλια ἀστροειδῆ συγκείμενοι, τόσον εἶναι πυκνοὶ, τόσον κομψοὶ, ὥστε νομίζει τις ὅτι βλέπει ἀνθοδεσμίδας ἐκ σμάλτου ῥοδινοῦ, περιστοιχουμένας ἀπὸ φυλλάρια ἀργιλλόπλαστα. Τριγύρω εἰς τὰ χείλη τῶν λάκκων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεδίδοντο κατὰ σωροὺς τὰ μεγάλα δένδρα, ἦσαν πεφυτευμένα λείρια[6] τοῦ Θὼλ, θάμνοι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Χρηστῆς ἐλπίδος, νάρκισοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑάκινθοι τῆς Περσίας, κυκλάμινα[7], ἴριδες[8] ·ὅλα ὁμοῦ σχηματίζοντα εἶδος τάπητος φυσικοῦ, ὅπου συνεχέετο πᾶν χρῶμα, ἀπετέλουν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τέρψιν ἀνέκφραστον.

Κρεμαστοὶ φανοὶ, *κινέζικοι* λεγόμενοι, φανοὶ ἔχοντες ἀντὶ ὑαλίων ὕφασμα μεταξωτὸν, διαφανὲς, ἄλλοι ῥοδόχρουν ἀνοικτὸν, καὶ ἄλλοι οὐρανόχρουν, κεκρυμμένοι ἐξ ἡμισείας ἀνάμεσα εἰς τὰ φύλλα τῶν δένδρων, ἐφώτιζον τὸν κῆπον τοῦτον. Ἀδύνατον νὰ παραστήσῃ τις τὸ μυστηριῶδες καὶ γλυκὺ ἐκεῖνο φῶς, τὸ προκύπτον ἐκ τῆς ἑνώσεως τῶν δύο τούτων χρωματισμῶν· φῶς τι θελκτικὸν, φανταστικὸν, φῶς τι παρεμφαῖνον τὸ κυαναυγὲς ὡραίας καλοκαιρινῆς νυκτὸς, ἐλαφρότατα ῥοδιζούσης ἐκ τῶν φοινικῶν ἀντανακλάσεων βορείου τινὸς σέλαος.

Διὰ νὰ ἔμβῃς εἰς τὸν ἀπέραντον αὐτὸν ὑπόστεγον κῆπον, ἔπρεπε νὰ διέλθῃς μακράν τινα στοὰν, θαμβοῦσαν τὰ ὄμματα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ χρυ-

[1] Grenabilles ailées· ἄνθος τῶν θερμῶν χωρῶν τῆς Ἀμερικῆς.

[2] Passiflore· φυτὸν τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν τῆς Ἀμερικῆς· εἶναι περιζήτητον κ' τὴν Εὐρώπην διὰ τὴν ὡραιότητα τῶν ἀνθέων του· ὠνομάσθη δὲ παθανθέμιον (;) διότι τὸ ἐθεώρησαν τινες ὡς σύμβολον τῶν παθῶν τοῦ Ἰησοῦ· ὁ ἀκάνθινος στέφανος, οἱ ἧλοι, ἡ λόγχη, τὰ δεσμὰ, ὅλα ταῦτα εἰκονίζονται εἰς τὸ ἄνθος τοῦτο.

[3] Bignonia· δενδρύλλιον τῶν χωρῶν, ὅσαι κεῖνται ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν,

[4] Stephanotis· φυτὸν ἐκ τοῦ γένους τῶν καππαροειδῶν.

[5] Asclépiades· φυτὰ ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀποκυνοειδῶν, προάγοντα ἄνθη μονοπέταλα

[6] Tulipes· εἶδος λαλέδων. — [7] Cyclamen, φυτὸν προάγον ἄνθη λευκὰ ἢ πορφυρᾶ

[8] Iris, ἄνθος πλατὺ καὶ μέγα, πλουσιώτατον εἰς χρωματισμούς.

σᾶ, καθρέπτας, φῶτα καὶ κρύσταλλα. Εἰς τὸ βάθος αὐτῆς τῆς στοᾶς, διὰ χάσματος ἐν σχήματι μεγάλης πύλης, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἡμικλείστου ἀπὸ δύο μεγάλας αὐλαίας (κουρτίνας) ἐκ βελούδου βυσσινοχρόου, ἔβλεπες τὴν ἐκτὸς ὑποσκίασιν, καὶ διακρίνων ἀμυδρῶς τὰ εὐμεγέθη ἐξωτικὰ δένδρα, σχεδιογραφίαν ἐνόμιζες ὅτι ἐθεώρεις. Καθὼς τὸ πλαίσιον (περιβάζι) περιβάλλει μίαν εἰκόνα, οὕτω καὶ ἡ φαεινοτάτη ἐκείνη λάμψις τῆς στοᾶς περιέβαλλε τροποντινὰ τὸ ὑπόσκιον ἐκεῖνο σχέδιον... Καὶ ἐφαντάζετό τις ὅτι ἔβλεπε, διὰ γιγαντώδους παραθύρου, ὡραίαν τινὰ τοποθεσίαν ἀσιατικὴν, εἰς τὸ λυκαυγὲς νυκτὸς αἰθρίας.

Ἡ στοὰ πάλιν, θεωρουμένη ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ χειμερινοῦ κήπου, ὅπου ἦσαν τεθειμένα εὐρύχωρα ἀνάκλιντρα (σοφάδες) ὑποκάτω ἀπὸ κουβούκλια ἐκ φύλλων καὶ ἀνθέων, ἡ στοὰ ἐπαρουσίαζεν ἐξ ἀντιθέσεως ὄψιν ἐναντίαν τῆς γλυκείας τοῦ φυτοκομείου σκιᾶς. Μακρόθεν ὡμοίαζεν ὁμίχλην τινὰ φωταυγῆ, χρυσῆν ὁμίχλην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐσπινθήριζον, κατώπτριζον ὡς ποίκιλμά τι ζωντανὸν, τὰ φαεινὰ καὶ πολυειδῆ χρώματα τῶν γυναικείων φορεμάτων, τῶν ἀδαμάντων, καὶ ἄλλων βαρυτίμων λίθων.

Οἱ ἦχοι τῆς μουσικῆς, ἐξασθενημένοι ἐκ τῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς ὑποκώφου καὶ περιχαροῦς βοῆς, τῆς ἀπὸ τὴν στοὰν, ἤρχοντο μελῳδικῶς καὶ ἐξέπνεον μέσα εἰς τὰ ἤρεμα καὶ ἀκίνητα φύλλα τῶν μεγάλων δένδρων... Ἐκεῖ, χωρὶς κανεὶς νὰ θέλη, ὡμίλει σιγά· ὁ ἀὴρ, ὁ ἐλαφρὸς, χλιαρὸς, ὁ ἀπὸ τὰς μυρίας βαλσαμώδεις ἀποπνοίας τῶν ἀρωματικῶν φυτῶν εὐωδιάζων ἀὴρ, τὸν ὁποῖον ἐκεῖ ἔπνεέ τις· ὁ συγκεχυμένος καὶ μακρυνὸς θόρυβος τῶν μουσικῶν ὀργάνων, ἐβύθιζον τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς γαλήνην τινὰ γλυκεῖαν καὶ τρυφηλήν. Βέβαια, βέβαια, δύο ἐρασταὶ νεοπαθεῖς καὶ ἀνταγαπώμενοι, ἐπὶ τῆς μετάξης καθήμενοι εἰς σκιεράν τινα τῆς Ἐδὲμ ταύτης γωνίαν, βεβακχευμένοι ἀπὸ ἔρωτα, ἀπὸ ἁρμονίαν καὶ ἀπὸ μόσχους, μαγικωτέραν θέσιν ἀπ' αὐτὴν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωσι.

Ὅταν ὁ Ῥοδόλφος εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐξαίσιον αὐτὸν κῆπον, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἐπιφώνημά τι ἐκπλήξεως, καὶ εἶπεν εἰς τὴν πρέσβυιαν·

— Τῇ ἀληθείᾳ, κυρία, ποτὲ δὲν ἤθελα πιστεύσει ὡς ὑπαρκτὸν τοιοῦτον θαῦμα. Δὲν εἶναι πλέον ἁπλῆ πολυτέλεια μὲ φιλοκαλίαν ἡνωμένη, ἔξοχον φιλοκαλίαν· εἶναι ποίησις πραγματοποιημένη. Ἀντὶ νὰ γράψητε ὡς ποιητὴς, νὰ σχεδιάσητε ὡσὰν ζωγράφος, ἡ εὐγενεία σας δημιουργεῖτε... ὅ,τι ἐκεῖνοι οὐδὲ φαντάζονται κἄν.

— Ἡ Υ. Β. Υ. εἶναι συγκαταβατικὴ παραπολύ.

— Εἰλικρινῶς· ὁμολογήσατε ὅτι, ὅστις ἤθελε περιγράψει ἀκριβῶς τὴν θελξινουστάτην αὐτὴν εἰκόνα, μὲ ὅλην τὴν καλλονὴν τῶν χρωμάτων καὶ ἀντιθέσεων αὐτῆς· ἐκεῖ κάτω τὴν θορυβώδη ἐκείνην κίνησιν, ἐδῶ τὴν εὐφρόσυνον αὐτὴν ἀταραξίαν... ὁμολογήσατε, κυρία, ὅτι ζωγράφος εἴτε ποιητὴς, ἤθελε ποιήσει ἓν ἀριστούργημα... καὶ αὐτὸ πάλιν ἤθελεν εἶσθαι ἀντιγραφὴ καὶ ἀπομίμησις τοῦ ὑμετέρου.

— Οἱ ἔπαινοι τῆς Υ. Β. Υ. εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον ἐπικίνδυνοι, καθόσον, ὡς ἀγχινουστάτους, τοὺς ἀκούει τις ἀκουσίως μετὰ μεγίστης ἡδονῆς.

Ἀλλ' ἰδῆτε, ὑψηλότατε, πόσον πολυθέλγητρος εἶναι ἡ νέα ἐκείνη γυνή! Ἡ Γ. Β. Υ. θέλει τοὐλάχιστον μὲ δικαιώσει κατὰ τοῦτο· ὅτι ἡ μαρκεσία Δ'-Ἀρβὶλλ παντοῦ καὶ πάντοτε εἶναι ὡραία. Δὲν ἔχει χάριν πολλήν; Αὐτή της ἡ σκυθρωπότης δὲν ἐπαυξάνει τῆς μορφῆς της τὴν καλλονήν;

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν κατέβαινον τὰς ὀλίγας τινὰς βαθμίδας τῆς στοᾶς ἐρχόμεναι πρὸς τὸν κῆπον ἡ κόμησσα Σάρα Μὰκ Γρηγορίου καὶ ἡ μαρκεσία Δ'-Ἀρβίλλ.

Οἱ περὶ τῆς Δ'-Ἀρβὶλλ ἔπαινοι τῆς πρεσβυίας δὲν ἦσαν ὑπερβολικοί. Δύσκολον εἶναι νὰ κατανοήσῃ τις πόσον πολυθέλγητρον εἶχε μορφήν· ἐπ' αὐτῆς ἔθαλλε τότε ἡ ἁβροτέρα καλλονή· καλλονὴ σπανία, ἐπειδὴ συνίστατο ὄχι τόσον εἰς τὴν κανονικότητα τῶν χαρακτηριστικῶν της, ὅσον εἰς τὸ ἀνέκφραστον δέλεαρ φυσιογνωμίας συμπαθεστάτην ἐμφαινούσης ἀγαθωσύνην... Ἐπιμένομεν εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν μας· εἰς τὰς γυναῖκας αἵτινες ἔχουσιν ἡλικίαν εἰκοσαετῆ, καὶ ὄχι μόνον εἶναι ὡραῖαι, πνευματώδεις, λατρευταί, ἀλλὰ περιπλέον ἑνώνουσιν ὡς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην καὶ γένος καὶ πλούτη καὶ βαθμόν, τὸ νὰ ἐμφαίνῃ τοιαύτην ἀγαθωσύνην ἁπλῆ καὶ μόνη ἡ φυσιογνωμία των, εἶναι πρᾶγμα ἐκ τῶν σπανίων. Διὰ τοῦτο, ὅλοι ὅσοι ἔβλεπον τὴν ὡραίαν αὐτὴν νέαν λατρευομένην παρὰ πάντων καὶ ὅμως μὴ ἐναβρυνομένην, ἀλλὰ ταπεινήν, γλυκυτάτην καὶ συμπαθεστάτην, ἐξίσταντο, ἐμαγεύοντο.

Ἂς πειραθῶμεν νὰ καταστήσωμεν τὴν ἰδέαν μας πλέον εὐκατάληπτον.

Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, ὡς ἀξιότιμος καὶ μ' ἔξοχα προτερήματα προικισμένη γυνή, μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι φιλενδείκτης, ν' ἀγαπᾷ δηλαδὴ τὴν ἐπίδειξιν, μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι φιλέραστος καὶ φιλήκοος τῶν πλεκομένων πρὸς αὐτὴν ἐγκωμίων, ἐφαίνετο εὐγνωμονοῦσα πρὸς τὰ ἐγκώμια, ἀλλ' εὐγνωμονοῦσα μὲ τοσαύτην μετριοφροσύνην, ὡς νὰ ἦτο μόλις ἀξία αὐτῶν. Δὲν ἐγαυρία, εὐχαριστεῖτο μόνον... Ὥστε, πρὸς μὲν τὸν ἔπαινον ἀδιάφορος, πρὸς δὲ τὴν εὐμένειαν ἥτις ὑπηγόρευεν αὐτὸν εὐχίσθητος, κατεῖχε τὴν ἐπιστήμην τοῦ νὰ διακρίνῃ τὴν κολακείαν ἀπὸ τὴν εἰλικρίνειαν.

Τὸ πνεῦμά της τὸ εὐθύ, τὸ ἀγχίνουν, τὸ ἐνίοτε πονηρόν, πονηρὸν ἀλλὰ χωρὶς κακίαν, ἐμέμφετο μὲ χαριεντισμὸν πολὺν ἐκείνους πρὸ πάντων ὅσοι ἀρέσκουσιν εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν των, εἶναι αὐτάρεσκοι, καὶ προσπαθοῦν πάντοτε νὰ σύρωσι τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων, ὥστε νὰ τοὺς δείξωσι τὴν ὄψιν των ἀγαλλομένην διὰ πλῆθος μωρῶν ἐπιτυχιῶν καὶ πεφυσημένην ἀπὸ πλῆθος μωρῶν ὑπεροψιῶν... — Ἄνθρωποι, ἔλεγεν ἀστείως ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ, οἵτινες εἰς ὅλην τὴν ζωήν των φαίνονται ὡσὰν νὰ χορεύωσι τὸ *μοναδὸν*[1] ἐνώπιον καθρέπτου τινὸς ἀοράτου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐμβλέποντες αὐτοὶ χαμογελοῦν μὲ ἄκραν αὐταρέσκειαν... Ἐξ ἐναντίας, ὅσοι εἶχον τὸν χαρακτῆρα δειλὸν καὶ ἐνταυτῷ ἀξιοπρεπῆ, ἀφεύκτως ἐπέσυρον τὴν συμπάθειάν της. Οἱ ὀλίγοι οὗτοι λόγοι ἦσαν ἀναγκαῖοι πρὸς κατάληψιν πραγμάτων, ἅτινα θέλομεν διηγηθῇ προσεχῶς.

[1] Τὸ ἰταλοβαρβαριστὶ λεγόμενον σόλον, le cavalier seul· ὅταν εἰς τὴν γαλλικὴν ὄρχησιν ἥτις καλεῖται τετράζυξ (quadrille) εἷς τῶν χορευτῶν ἐξερχόμενος ὀρχεῖται μόνος.

Κρινόχρους ἡ τῆς Δ'-'Αρβίλλης ὄψις ἐμιμεῖτο ἐλαφρὰ τὴν πορφύραν· μακροὶ βόστρυχοι καστανοξάνθου κόμης ἥπτοντο ἀκροθιγῶς τῶν ὤμων της τῶν κυκλοτερῶν, τῶν στεῤῥῶν, τῶν στιλπνῶν ὡς λευκὸν ὡραῖον μάρμαρον. Δυσκόλως ἤθελέ τις δυνηθῇ νὰ περιγράψῃ τὴν ἀγγελικὴν ἀγαθωσύνην τῶν μεγάλων της ὀμμάτων, περιεστεμμένων ἀπὸ μαύρας βλεφαρίδας μακράς. Ὅπως τὸ κοράλλινόν της στόμα, τὸ λατρείας ἄξιον διὰ τὴν ἁγνότητά του, διέκειτο πρὸς τὰ θελξινούστατα βλέφαρά της, ὁμοίως διέκειτο καὶ ἡ εὐπροσήγορος καὶ συμπαθεστάτη λαλιά της πρὸς τὸ γλυκὺ καὶ μελαγχολικόν της βλέμμα. Δὲν λέγομεν τίποτε οὐδὲ περὶ τοῦ ἐντελοῦς εἰς τὴν συμμετρίαν ἀναστήματός της, οὐδὲ περὶ τῆς ἐξαιρέτου διαπρεπείας εἰς ὅλα της τὰ κινήματα. Ἐφόρει ἐσθῆτα ἀπὸ *κρέπιον* λευκὸν, κεκοσμημένην μὲ ῥοδόχροα τῆς Ἰαπωνίας ἄνθη, (καμέλια) ὄχι κεντητὰ, ἀλλὰ προέχοντα, μὲ τὰ φύλλα των· καὶ μέσα εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθέων εἶχεν ἀδάμαντας, οἵτινες ἡμικεκρυμμένοι, ἔλαμπον ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὡς τόσοι σταλαγμοὶ δρόσου σπινθηριζούσης. Παρόμοιός τις στέφανος ἦτο τεθειμένος μὲ χάριν ἐπὶ τοῦ ἀσπίλου καὶ λευκοῦ μετώπου της.

Τὸ εἶδος τῆς ὡραιότητος τῆς κομήσσης Σάρας ἐπηύξανε τὴν λάμψιν τῆς Δ'-'Αρβίλλης. Τριακονθεπταετὴς περίπου ἡ Σάρα, μόλις ἐφαίνετο νὰ ἔχῃ τοὺς τριάκοντα. Τίποτε δὲν ἀπεδείχθη τοσοῦτον *ὑγιεινὸν εἰς τὸ σῶμα*, ὅσον ὁ ψυχρὸς ἐγωϊσμός· ὦ! εἰς αὐτὸν τὸν καθρέπτην, εἰς αὐτὸν τὸν κρύσταλλον, διατηρεῖ τις τὰ κάλλη δροσερὰ πολὺν καιρόν...

Παρεκτὸς παχύτητός τινος ἐλαφρᾶς, διδούσης εἰς τὸ ἀνάστημά της, τὸ ὑψηλότερον μὲν τοῦ τῆς Δ'-'Αρβίλλης, ὀλιγώτερον δὲ λυγηρὸν, μίαν χάριν ἡδυπαθείας, καθ' ὅλα τ' ἄλλα ἡ Σάρα ἦτο νεαρά· ὀλίγα βλέμματα ἠδύναντο ν' ἀνθέξωσιν εἰς τὸ πῦρ τῶν φλογερῶν καὶ μελανῶν της ὀμμάτων· ἡ μύτη της ἦτο γρυπὴ, ἐπίκυρτος· τὰ ἐρυθρᾶ, ὑπερήφανά της χείλη ἐμαρτύρουν ὑπεροψίαν καὶ θράσος· ἐφόρει ἐσθῆτα ἀπὸ *μοαρὲν* ἀχυρόχροα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ χιτῶνα ἀπὸ *κρέπιον* τοῦ αὐτοῦ χρώματος· ἁπλοῦς στέφανος ἀπὸ φύλλα πύῤῥου (pyrrus) πράσινα ὡς ὁ σμάραγδος, τεθειμένος περὶ τὴν κεφαλήν της, ἔπρεπεν ἐξαισίως ἐπὶ τῶν πλεξίδων της, τῶν μελανῶν ὡς τὴν μελάνην. Ὁ σοβαρὸς αὐτὸς κεφαλόδεσμος ἔδιδε τύπον ἀρχαϊκὸν εἰς τὴν ὑπερήφανον τῆς γυναικὸς ταύτης προτομήν.

Πολλοὶ ἄνθρωποι, ἀπατώμενοι ἐκ τοῦ προσώπου των, βλέπουσιν εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς φυσιογνωμίας των ἔφεσίν τινα ἀναντίῤῥητον. Ὁ μὲν εὑρίσκει ὅτι ἔχει ὕφος πολεμικὸν, καὶ πολεμεῖ· ὁ δὲ στιχουργικὸν, καὶ στιχουργεῖ· ὁ δὲ συνομωτικὸν, καὶ συνομωτεῖ· ὁ δὲ πολιτικὸν, καὶ πολιτικολογεῖ· ἄλλος ἱερόγλωσσον, καὶ ἱερολογεῖ... Ἡ Σάρα εὕρισκεν εἰς ἑαυτὴν, καὶ ὄχι παραλόγως, ὕφος ἡγεμονικώτατον· ὅθεν ἐπίστευσεν εἰς τὴν πρόῤῥησιν τῆς τροφοῦ της, καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν πίστιν, ὅτι θέλει ἀπολαύσει τύχην ἡγεμονικήν.

Ἡ μαρκεσία καὶ ἡ Σάρα εἶδον τὸν Ῥοδόλφον καθ' ἣν στιγμὴν κατέβαινον εἰς τὸν χειμερινὸν κῆπον· ἀλλ' ὁ πρίγκιψ ἐφάνη ὡς νὰ μὴ τὰς παρετήρησε.

. . . .

Ὁ πρίγκιψ τόσον εἶναι ἀπασχολημένος εἰς τὴν πρέσβυιαν, εἶπεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη πρὸς τὴν Σάραν, ὥστε δὲν μᾶς ἐστοχάσθη...

— Μὴ τὸ πιστεύσῃς ποτὲ, Κλημεντία μου, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα, ἥτις εἶχε μετὰ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης ἐπιστήθιον φιλίαν· ὁ πρίγκιψ ἐξ ἐναντίας μᾶς εἶδεν· ἀλλ' ἐγὼ τὸν ἐτρόμαξα· φυλάττει, βλέπεις, τὸ πάθος.

— Ἀκόμη δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω διὰ ποίαν αἰτίαν σὲ ἀποφεύγει μὲ τόσην ἐπιμονήν· πολλάκις τὸν ἤλεγξα διὰ τὴν παράδοξον διαγωγήν του πρὸς σὲ... τὴν παλαιὰν φίλην. « Ἡ κόμησσα Σάρα κ' ἐγὼ εἴμεθα ἄσπονδοι ἐχθροὶ, μοὶ ἀπεκρίθη ἀστεϊζόμενος· ἔταξα νὰ μὴ τῆς ὁμιλήσω πώποτε, καὶ τὸ τάξιμον τοῦτο, ἐπρόσθεσε, πρέπει νὰ ἦναι πολὺ ἱερὸν, ἀφοῦ ἑκουσίως στεροῦμαι τῆς συναναστροφῆς μιᾶς κυρίας τοσοῦτον πολυθελγήτρου. » Ὅταν κ' ἐγὼ ἤκουσα τὴν ἀπόκρισιν ταύτην, ὅσον παράδοξος καὶ ἂν μ' ἐφάνη, ἠναγκάσθην νὰ μὴν ἐπιφέρω ἄλλον λόγον [1].

— Καὶ σὲ βεβαιῶ, ἀδελφὴ, τὸ αἴτιον τῆς σπουδογελοίου μεγάλης αὐτῆς διχονοίας μας εἶναι ὅσον δύνασαι νὰ φαντασθῇς ἀθῶον· ἂν δὲν ἐνείχετο τρίτον τι πρόσωπον, πρὸ καιροῦ ἤθελα σ' εἰπεῖ τὸ μυστικὸν τοῦτο... Ἀλλὰ, τί ἔχεις;... σὲ βλέπω κατηφῆ.

— Τίποτε... εἰς τὴν στοὰν εἶχε ζέστην πολλὴν, καὶ μ' ἀνέβη μικρά τις ἡμικρανία... ἐλπίζω νὰ ἦναι περαστική...

— Τφόντι ἔκαμνε ζέστην· ἀλλ' ἰδοὺ ἐκεῖ μία γωνία ἀρκετὰ σύσκιος· ὑπάγομεν νὰ καθήσωμεν· οὕτω κρύπτεσαι καὶ ἀπὸ τὰς ἀναζητήσεις ἐκείνων τοὺς ὁποίους θέλει καταθλίψειν ἡ ἀπουσία σου... ἐπρόσθεσεν ἡ Σάρα μειδιῶσα καὶ προφέρουσα τὰς λέξεις ταύτας ἐναργῶς.

Αἱ δύο γυναῖκες ἐκάθησαν ἐπί τινος ἀνακλίντρου.

— Εἶπα, Κλημεντία μου, *ἐκείνων* τοὺς ὁποίους θέλει καταθλίψειν ἡ ἀπουσία σου... δὲν μοὶ εὐγνωμονεῖς, ὅτι μετρῶ καλὰ τοὺς λόγους μου, ὅταν πρόκηται διὰ μυστικὰ ἰδικά σου ;

Ἡ μαρκεσία ὑπερυθρίασεν, ἔκλινε τὴν κεφαλήν· δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἐξεύρεις, ὅτι εἶσαι ὀλίγον ἄκριτος ; τὴν λέγει ἡ Σάρα μὲ τόνον ἐπιπλήξεως φιλικῆς· εἰς ἐμὲ τώρα δὲν ἐμπιστεύεσαι, ἄ, παιδί ; Παιδὶ, ἀναμφιβόλως· ἡ ἡλικία μου συγχωρεῖ νὰ σὲ ὀνομάσω καὶ κόρην μου.

— Νὰ δυσπιστῶ περὶ σοῦ ! εἶπεν ἡ μαρκεσία πρὸς τὴν Σάραν μὲ σκυθρωπότητα· δὲν σ' ἐξεμυστηρεύθην καὶ ὅ,τι εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν μου δὲν ὤφειλον νὰ ἐκμυστηρευθῶ ;

— Ἀξιόλογα· λοιπόν ! κάθησε νὰ λαλήσωμεν περὶ *ἐκείνου*... Μέχρι θανάτου λοιπὸν ἀπεφάσισες νὰ φέρῃς τὸν νέον εἰς ἀπόγνωσιν ;

— Ἅ ! ἀνέκραξεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη μετὰ φρίκης· τί λέγεις !

— Σὺ, ἀκόμη δὲν τὸν ἐγνώρισες, ταλαίπωρον παιδί. Τόσον ψυχρὸς κατήντησε πρὸς ὅλα, ὥστε τὴν ζωήν του δὲν τὴν ἔχει πλέον διὰ τίποτε.

[1] Ὁ πρὸς τὴν Σάραν ἔρως τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ τὰ μετὰ τὸν ἔρωτα τοῦτον συμβάματα, λαβόντα χώραν πρὸ δεκαεπτὰ ἢ δεκαοκτὼ ἐτῶν, ἦσαν ἄγνωστα εἰς τὸν κόσμον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Σάρα καὶ ὁ Ῥοδόλφος εἶχον συμφέρον νὰ τὰ κρατῶσι μυστικά. Σ. τ. Σ.

Ὑπῆρξε πάντοτε τόσον δυστυχής!... ἐντοσούτῳ, νομίζει κανεὶς ὅτι σὺ λαμβάνεις ἡδονὴν νὰ τὸν βασανίζῃς!...

— Ἐγώ; ὦ! καὶ μὲ πιστεύεις ποτὲ τοιαύτην!

— Χωρὶς νὰ θέλω· ἀλλὰ τὸ βλέπω πραγματικῶς... Ὦ! ἂν ἤξευρες πόσον ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους κατέτρεξε σειρὰ δυστυχιῶν πονοῦν μὲ τὸ παραμικρόν!... Νὰ καταλάβῃς· πρὸ ὀλίγου εἶδα κυκλοφοροῦντα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του δύο μεγάλα δάκρυα.

— Δάκρυα;

— Δάκρυα... καὶ μέσα μάλιστα εἰς ἕνα χορόν· καὶ ἐνῷ μάλιστα ἐκινδύνευεν, ἂν κανεὶς τὸν παρετήρει, νὰ φανῇ γελοῖος. Ἐξεύρεις, ὅτι διὰ νὰ ἦναι κανεὶς τόσον περίλυπος, ἀφεύκτως πρέπει ν' ἀγαπᾷ; ναὶ, τόσον μάλιστα περίλυπος, ὥστε ν' ἀδιαφορῇ ἂν ὁ κόσμος τὸν παρατηρῇ ἢ ὄχι;

— Ὦ! σιώπα καὶ μὲ σπαράττεις! ἐπανέλαβεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη μὲ συγκεκινημένην φωνήν· Γνωρίζω πόσον γλυκὺ καὶ ἐγκαρτερικὸν εἶναι τὸ πάθος τὸ ὁποῖον ἐμφαίνει ἡ φυσιογνωμία του... Φεῦ! ὁ οἶκτος τὸν ὁποῖον μοὶ ἐνέπνευσεν, αὐτὸς μὲ ἠφάνισε τὴν δυστυχῆ... εἶπεν ἀκουσίως της ἡ Δ'-Ἀρβίλλη.

— Ἰδὲ παραλογίαν!... ἠφανίσθη, διότι ἔλαβεν ἁπλᾶς ἀρεσκευτικὰς σχέσεις μ' ἕνα νέον φρόνιμον καὶ προσεκτικὸν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος· ἐκεῖνος οὔτε κἂν παρουσιάζεται εἰς τὸν ἄνδρα σου, φοβούμενος μὴ διεγείρῃ ὑπόνοιαν ἐναντίον σου! Ὁ κύριος Κάρολος Ῥοβέρτης εἶναι νέος μὲ χαρακτῆρα· φιλότιμος, γενναιόφρων· τὸ γνωρίζεις. Τὸν ὑπερασπίζομαι μὲ τόσον ζῆλον, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ τὸν ἴδῃς καὶ σχετισθῇς πρώτην φορὰν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἐπειδὴ τὸν βλέπω ἔχοντα πρὸς σὲ τόσην ὑπόληψιν, ὅσην ἀφοσίωσιν...

— Δὲν ἐδίστασα ποτὲ περὶ τῶν εὐγενῶν του αὐτῶν ἰδιοτήτων, ἀφοῦ μάλιστα μὲ εἶπες τόσα καλὰ περὶ αὐτοῦ... Πλὴν, τὸ γνωρίζεις· ὅ,τι μ' ἐκίνησε πρὸ πάντων εἰς συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν εἶναι αἱ δυστυχίαι του.

— Καὶ εἶδες πόσον ἄξιος εἶναι, τῇ ἀληθείᾳ, αὐτῆς τῆς συμπαθείας σου, καὶ πόσον τὴν δικαιοῖ! ὁμολόγησε... Ἀλλὰ, θέλεις μ' εἰπεῖ, πῶς γίνεται, πρόσωπον τόσον ὡραῖον νὰ μὴν ἦναι καὶ τῆς ψυχῆς εἰκών; ψεύματα; Μὲ τὸ ὑψηλόν του, λαμπρὸν ἀνάστημα, δὲν σ' ἐνθυμίζει τοὺς ἀνδρείους ἐκείνους ἱππότας τοῦ μεσαιῶνος;... Τὸν εἶδα μίαν ἡμέραν μὲ τὴν στολήν του· στολὴν στρατηγοῦ τῆς ἐθνοφυλακῆς· ἀδύνατον νὰ φαντασθῇς, ἀδελφὴ, πόσην μεγαλοπρέπειαν εἶχε! Βέβαια, βέβαια, ἂν ἡ εὐγένεια ἀπέβλεπεν εἰς τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὴν μορφὴν, βέβαια; ἀντὶ νὰ λέγεται ἁπλῶς κύριος Κάρολος Ῥοβέρτης, αὐτὸς ἤθελεν εἶσθαι δοὺξ ἢ πατρίκιος. Καὶ δὲν ἤθελεν ἐπαξίως παραστήνει ἕνα τῶν μεγαλητέρων τῆς Γαλλίας τίτλων;

— Τὴν ἐκ γενετῆς εὐγένειαν ὀλίγον ἐγὼ τὴν ψηφῶ· ἐνθυμεῖσαι ὅτι πάντοτε μὲ ἤλεγξες ὡς δημοκρατικήν· εἶπεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη μειδιῶσα.

— Ναὶ, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ὑπῆρξα τῆς γνώμης σου ὅσον διὰ τὸν κύριον Κάρολον Ῥοβέρτην, ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τίτλους διὰ νὰ ἦναι

ἀξιέραστος. Καὶ ἔπειτα, τί πνεῦμα! τί ὡραία φωνή! πόσον συνέτεινεν εἰς τὰς τερπνὰς ἐκείνας πρωϊνὰς συμφωνίας μας, τὰς μουσικάς! ἐνθυμεῖσαι; τὰς ὁποίας ἐκάμναμεν μεταξύ μας, οἱ τρεῖς... Ὅταν πρώτην φορὰν ἐτραγῳδήσατε οἱ δύο μόνοι, μὲ πόσην ψυχὴν ἔμελψε τὴν δίφωνον ἐκείνην ἁρμονίαν! μὲ πόσην συγκίνησιν!...

— Σὲ παρακαλῶ, εἶπεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη μετὰ μακρὰν σιωπὴν, ἂς ἀλλάξωμεν ὁμιλίαν.

— Διατί;

Αὐτὰ μὲ θλίβουσι καιρίως· τὸ ὅ,τι πρὸ ὀλίγου μὲ εἶπες, ὅτι φαίνεται περίλυπος... ὅτι καταντᾷ εἰς ἀπόγνωσιν...

— Σὲ βεβαιῶ... τί νομίζεις; εἰς τὴν ὑπερβολὴν τῆς μελαγχολίας, ἄνθρωπος περιπαθὴς ὡσὰν αὐτὸν, ἐμπορεῖ καὶ εἰς τὸν θάνατον νὰ ζητήσῃ τὸ τέλος...

— Ὦ! σὲ παρακαλῶ, σιώπα! σιώπα, εἶπεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη διακόπτουσα τὴν Σάραν· ὁ στοχασμὸς αὐτὸς μ' ἦλθε... — μετὰ μακρὰν δέ τινα σιγὴν, ἡ μαρκεσία ἐπρόσθεσε· — Σὲ παρακαλῶ καὶ πάλιν, ἂς ὁμιλήσωμεν καὶ περὶ ἄλλου πράγματος ... περὶ τοῦ ἀσπόνδου ἐχθροῦ σου — ἐπανέλαβε μὲ φαιδρότητα προσπεποιημένην — ἂς εἴπωμέν τι καὶ περὶ τοῦ πρίγκιπος· καιρὸν εἶχα νὰ τὸν ἴδω· ἐξεύρεις ὅτ' εἶναι πάντοτε χαριέστατος; μολονότι βασιλεὺς σχεδόν; Δημοκρατικὴ εἶμαι, μολοντοῦτο, ὀλίγοι ἄνθρωποι μ' ἐφάνησαν εὐπρόσδεκτοι ὡσὰν αὐτόν.

Ἡ Σάρα ἔῤῥιψε λοξόν τι βλέμμα, ἐχθροπαθὲς, ἐταστικὸν καὶ πλῆρες δυσπιστίας ἐπὶ τῆς Δ'-'Αρβίλλης· ἔπειτα δ' ἐπανέλαβε γελόεσσα· — Ὁμολόγησε, ἀδελφὴ, ὅτ' εἶσαι πολὺ φαντασιόπληκτος (capricieuse). Τώρα ἐπαινεῖς, καὶ τώρα κατακρίνεις τὸν πρίγκιπα· παράδοξον! ὅταν πρό τινων μηνῶν εἶχε φθάσει εἰς Παρισίους, τόσον φανατικὴ ἦσο δι' αὐτὸν, ὥστε, μεταξύ μας... ἦλθε στιγμὴ, καθ' ἣν ἐφοβήθην διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς καρδίας σου.

— Χάρις πάλιν εἰς σὲ, εἶπεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη μειδιῶσα, ἐκεῖνος ὁ ἐνθουσιασμός μου δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ· ἔπαιξες τόσον καλὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἐχθροῦ, τόσα μ' εἶπες ἐναντίον τοῦ πρίγκιπος... ὥστε, σὲ βεβαιῶ, ἀποστροφὴ διεδέχθη ὅλον ἐκεῖνον τὸν *φανατισμὸν*, ὅστις σ' ἔκαμνε νὰ φοβῆσαι περὶ τῆς ἡσυχίας τῆς καρδίας μου· ἡσυχία τὴν ὁποίαν ὁ ἐχθρός σου οὐδ' ἐφαντάσθη νὰ διαταράξῃ ποτέ· μάλιστα, ὀλίγον ὑστερότερον, ἐνῷ προλαβόντως ἐσχετίζετο οἰκειότατα μετὰ τοῦ συζύγου μου, ἔπαυσε σχεδὸν καὶ νὰ μὲ τιμᾷ δι' ἐπισκέψεών του.

— Μεταξὺ λόγων· δὲν ἦλθεν ἀπόψε ὁ σύζυγός σου; ἠρώτησεν ἡ Σάρα.

— Ὄχι· ἐπρόκρινε νὰ μείνῃ εἰς τὸν οἶκον· ἀπήντησεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη μὲ ἀμηχανίαν.

— Βλέπω καὶ βαθμηδὸν ὀλιγώτερον συχνάζει εἰς τὰς συναναστροφάς.

— Ποτὲ δὲν ἦτο φίλος των.

Ἡ μαρκεσία εὑρίσκετο εἰς ἀμηχανίαν ὀφθαλμοφανῆ· ἡ Σάρα τὸ παρετήρησεν, ἀλλ' ὅμως ἐξηκολούθησε·

— Ἐσχάτως τὸν εἶδα· μ' ἐφάνη ὠχρότερος παρὰ τὸ σύνηθες.

— Ἔπασχεν ὀλίγον...

— Ἄκουσον, Κλημεντία μου· νὰ σ' ἐκφρασθῶ εἰλικρινῶς;

— Ναὶ, σὲ παρακαλῶ...

— Ὁσάκις ἔλθῃ λόγος περὶ τοῦ συζύγου σου, φαίνεσαι παραδόξως ἐνοχλουμένη.

— Ἐγώ;... Πόσον εἶσαι τρελλή!

— Ἐνίοτε, ὅταν ὁμιλῇς περὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης, ἡ φυσιογνωμία σου μαρτυρεῖ... πῶς νὰ σὲ εἴπω;... —καὶ ἡ Σάρα ἐπρόφερε τὰς ἀκολούθους λέξεις μίαν πρὸς μίαν, ὡς ζητοῦσα ν' ἀνιχνεύσῃ καὶ τὰ ἄδυτα τῆς καρδίας τῆς Δ'-Ἀρβίλλης·—Ναὶ, μαρτυρεῖ κἄποιαν ἀποστροφὴν, μὲ φόβον ὁμοῦ ἡνωμένην...

Ἡ μορφὴ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης κατ' ἀρχὰς ὑπέμεινε μὲ ἀπάθειαν τὸ ἱεροεξεταστικὸν τῆς Σάρας βλέμμα· ἀλλ' αὕτη παρετήρησεν, ὅτι τὸ κάτω χεῖλος τῆς νέας ἐκυριεύθη διὰ μιᾶς ἀπὸ σπασμόν τινα ἐλαφρόν· ὅθεν, μὴ θέλουσα νὰ διεγείρῃ δυσπιστίαν εἰς τὴν *φίλην* της, ἔσπευσε νὰ διαστρέψῃ τὸ νόημα τῆς φράσεως.

— Ναὶ, μίαν ἀποστροφὴν, ἕνα φόβον, ὁποῖον συνήθως ἐμπνέουσιν οἱ δύστροποι καὶ ζηλότυποι ἄνδρες εἰς τὰς γυναῖκάς των.

Εἰς τὴν διερμήνευσιν ταύτην, ὁ σπασμὸς τοῦ χείλους τῆς μαρκεσίας ἔπαυσεν· ἡ καρδία της ἐξεπλακώθη ἀπὸ μέγα βάρος.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη· ὁ κύριος Δ'-Ἀρβὶλλ δὲν εἶναι δύστροπος, οὐδὲ ζηλότυπος, σὲ βεβαιῶ... Ἐπομένως, ζητοῦσα πρόφασιν νὰ διακόψῃ συνομιλίαν τοσοῦτον ἐπαχθῆ, ἀνεφώνησεν αἰφνιδίως· Ὦ, Θεέ μου! ἰδοὺ ὁ ἀνυπόφορος δοὺξ Δὲ-Λυσηναῖ, εἷς τῶν φίλων τοῦ ἀνδρός μου... Μὴ μᾶς ἰδῇ... Πόθεν ἐξεφύτρωσε; Τὸν ἐνόμιζα χιλίας λεύγας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ!

— Τῳόντι· εἶχε σκοπὸν νὰ ταξειδεύσῃ ἕνα δύο χρόνους εἰς τὴν Ἀνατολὴν, καὶ μόλις ἔλειψε πέντε μῆνας· αἰφνίδιος ἐπιστροφὴ, ἥτις πρέπει νὰ παρηνώχλησεν οὐκ ὀλίγον τὴν δούκισσαν σύζυγόν του· μολονότι, ὁ ταλαίπωρος, καὶ ἐδῶ ὅταν ἦναι, δὲν τὴν πειράζει τελείως· εἶπεν ἡ Σάρα μὲ κακεντρεχὲς μειδίαμα. Ἐντοσούτῳ ὑπάρχει καὶ ἄλλη μία ψυχὴ καταρωμένη μαζῆ της τὴν δυσάρεστον ἔλευσίν του... ὁ κύριος Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ πρέπει νὰ συμμερίζεται τὴν ἀθυμίαν τῆς κυρίας Λυσηναῖ.

— Σάρα, μὴν εἶσαι τόσον φιλοκατήγορος· εἰπὲ, ὅτι ἡ ἐπιστροφή του θέλει δυσαρεστήσει ὅλον τὸν κόσμον. Ἠδύνασο νὰ γενικεύσῃς τὸ πρᾶγμα· ἐπειδὴ, εἰς ποῖον δὲν εἶναι ἀνυπόφορος ὁ Δὲ-Λυσηναῖ!

— Ἐγὼ φιλοκατήγορος; καθὼς ἀκούω κρίνω. Λέγουν προσέτι, ὅτι ὁ κύριος Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ, αὐτὸ τὸ πρωτότυπον ὅλων τῶν κομψῶν νέων, αὐτὸς ὅστις ἐξέπληξε τοὺς Παρισίους μὲ τὴν πολυτέλειάν του, εἶναι σχεδὸν ἀφανισμένος ἀπὸ χρέη, μολονότι ἡ λαμπρότης του δὲν ἠλαττώθη εἰμὴ ἀνεπαισθήτως· ἀλλ' ἔχει καὶ τοῦτο τὴν ἐξήγησίν του... ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ, ἥτις, ὡς ἐξεύρεις, εἶναι πολλὰ πλουσία...

— Ἄ! τί φρίκη!...

— Σὲ τὸ εἶπα· ἐγὼ καθὼς ἀκούω κρίνω... Ἀλλοίμονον! ὁ δοὺξ μᾶς εἶδεν· ἔρχεται· τί δυστυχία! δὲν ἐγνώρισα εἰς τὸν κόσμον ἐνοχλητικώτερον ἄνθρωπον· πολλάκις κάμνει τόσον κακὴν συναναστροφήν! γελᾷ τόσον δυνατὰ διὰ τὰς ἀνοησίας του! εἶναι τόσον θορυβώδης! ἀνυπόφορος! Ἂν περὶ πολλοῦ ποιεῖσαι τὸ μυροδόχον [1], ἢ τὸ ῥιπίδιόν σου, ὑπερασπίσου τα γενναίως ἀπὸ τὰς χεῖράς του· διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἔχει καὶ τὸ κακὸν ἰδίωμα νὰ συντρίβῃ ὅ,τι ἐγγίξῃ· καὶ νὰ ἰδῇς μὲ τί ἀδιαφορίαν, καὶ μὲ τί ἀνόστους γέλωτας, ὡσὰν νὰ κάμνῃ κἄτι πνευματῶδες.

Ὁ δοὺξ Δὲ-Λυσηναῖ, ἀνήκων εἰς μίαν τῶν διασημοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Γαλλίας, νέος ἔτι, μορφῆς ἥτις δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἄχαρις, ἂν δὲν εἶχε τὴν μύτην ὑπερμέτρως καὶ γελοίως μεγάλην, ἥνωνε μὲ ταραχοποιάν τινα καὶ ἀνήσυχον συμπεριφορὰν φωνὰς τραχνὰς καὶ καγχασμοὺς τοσοῦτον ἠχηρούς, ὁμιλίας τόσον ἀπρεπεῖς πολλάκις, σχήματα τοσοῦτον ἀπότολμα καὶ ἀνοίκεια, ὥστε ἔπρεπε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἐνθυμῆταί τις τὸ ὄνομά του, καὶ οὕτω νὰ μὴ θαυμάζῃ βλέπων αὐτὸν ἀσχημονοῦντα μεταξὺ τῆς ἐκλεκτοτέρας τῶν Παρισίων κοινωνίας, ἥτις τὸν ἐσυνήθισε πλέον, καὶ κατήντησε νὰ παραβλέπῃ. Ὅλαι τὸν ἀπέφευγον ὡς πανώλην· μολονότι, μεταξὺ τῶν ἀκολάστων λόγων του πολλάκις ἐνυπῆρχε καὶ ἅλας πολύ. Ὁ Δὲ-Λυσηναῖ ἦτον ἐξ ἐκείνων τῶν ἐκδικητικῶν ὄντων, εἰς τὴν πρώραν τῶν ὁποίων ηὔχετό τις νὰ ἴδῃ ὅλους τοὺς ἀξίους γέλωτος καὶ ἀπεχθείας.

Ἡ σύζυγος τοῦ Δὲ-Λυσηναῖ, μία τῶν χαριεστέρων καὶ μ' ὅλην τὴν τριακοντάδα της, μία τῶν γυναικῶν τῶν πλέον τοῦ συρμοῦ εἰς Παρισίους, πολλάκις ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσωσι περὶ τῆς διαγωγῆς της· ἀλλὰ σχεδὸν ἐσυγχώρουν τὰς ἀπερισκεψίας της, ἐξ αἰτίας τῶν ἀφορήτων ἰδιοτροπιῶν τοῦ ἀνδρός της, τὴν εἰκόνα τοῦ ὁποίου διὰ νὰ τελειώσωμεν, χρεία νὰ προσθέσωμεν καὶ ἄλλο τρισάθλιόν τι χαρακτηριστικόν. Τόσον ἦτον ἀκράτητος καὶ κυνικὸς εἰς τὰς ἐκφράσεις του, ὥστε, πρᾶγμα ἀνήκουστον, ἐνασμενίζετο νὰ ὑποθέτῃ ὅτι ἔχεις ἀσθενείας τινὰς ἀσέμνους ἢ πάθη γελοῖα, νὰ σὲ συλλυπῆται καὶ συγκλαίῃ ὑψηλῇ τῇ φωνῇ ἐνώπιον χιλίων ἀνθρώπων. Γενναῖος μολοντοῦτο καὶ πρόθυμος νὰ δίδῃ ἱκανοποίησιν εἰς τὰς συνεπείας τῶν δυσφορήτων ἀστεϊσμῶν αὐτῶν, πολλάκις ἔδωσε κ' ἔλαβε πληγάς, ξιφομαχῶν, ποτὲ ὅμως δὲν ἐδιορθώθη.

Τούτου δοθέντος, ἂς ἠχήσωμεν εἰς τὰ ὦτα τοῦ ἀναγνώστου τὴν ὀξεῖαν καὶ διαπεραστικὴν φωνὴν τοῦ κυρίου Δὲ- Λυσηναῖ, ὅστις, ὡς εἶδε μακρόθεν τὴν Δ'-Ἀρβίλλην καὶ Σάραν, ἤρχισε νὰ φωνάζῃ·

— Ὢ! ὤ! τί εἶν' αὐτό; τί βλέπω;... Ἡ εὐειδεστέρα τοῦ χοροῦ νὰ κάθηται παράμερα!... συγχωρεῖται εἰς τὸν αἰῶνα; Ἔπρεπε νὰ ἔλθω ἀπὸ τοὺς ἀντίποδας, διὰ νὰ παύσω τοιοῦτον σκάνδαλον! Μαρκεσία, δύο καὶ δύο τέσσαρα· ἂν ἐπιμένετε νὰ φεύγετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν γενικὸν θαυμασμόν, φωνάζω ὡσὰν δαιμονισμένος... σχίζω τὰ φορέματά μου! Ἀκούεις ἐκεῖ! τὸ χαριέστερον στολίδιον τῆς ἀποψεσινῆς διασκεδάσεως νὰ κρύπτεται ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ!...

[1] Flacon· φιάλιον περιέχον μῦρον, τὸ ὁποῖον κρατοῦσιν αἱ κυρίαι εἰς τὸν χορόν.

Καὶ ἐν εἴδει ἐπιλόγου, ὁ Δὲ-Λυσηναῖ ἐξηπλώθη, ὡς εἰπεῖν, ἀνάσκελος πλησίον τῶν δύο γυναικῶν· ἑπομένως ἐσταύρωσε τὴν κνήμην του τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ του μηροῦ, καὶ ἔλαβε τὸν πόδα εἰς τὴν χεῖρά του.

— Πῶς, κύριε, ἐπεστρέψετε ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν τόσον ὀγλίγωρα! λέγει ἡ Δ'-'Αρβίλλη ἀποσυρομένη καὶ τροποντινὰ δυσανασχετοῦσα.

— 'Ογλίγωρα! 'Ιδοὺ μία ἰδέα ἥτις πρέπει νὰ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν τῆς γυναικός μου· εἶμαι ὑπερβέβαιος· ἀπόψε δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς τὴν ἐπάνοδόν μου εἰς τὰς συναναστροφάς, καὶ ἡ ἀπουσία της ἔκαμεν ἀσυγκρίτως μεγαλητέραν αἴσθησιν παρὰ ἡ ἐμφάνισίς μου. Παράδοξον!... μαζῆ της, κανεὶς δὲν γυρίζει κὰ μὲ ἰδῇ· ὅταν φανῶ μόνος, ὅλος ὁ κόσμος μὲ τριγυρίζει, μ' ἐρωτᾷ· Καὶ ποῦ εἶναι ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ; καὶ ἀπόψε δὲν ἔρχεται!... καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ τὰ λοιπά. Τώρα καὶ σεῖς, μαρκεσία· ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ μὲ ὑποδέχεσθε ἀξιόλογα, τῇ ἀληθείᾳ[1]!... Δὲν εἶμαι τάχα κ' ἐγὼ νέος καὶ ἀξιέραστος;....

— Πολὺ πρᾶγμα νὰ μὴ σᾶς ἀρέσῃ ἡ 'Ανατολή... ἀξιέραστος καθὼς εἶσθε... εἶπεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη μὲ μειδίαμα εἰρωνικόν.

— Δηλαδὴ νὰ μὴν ἐπιστρέψω ποτέ· αὐτὸ δὲν ἐννοεῖτε! ὤ! αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορον! αὐτὸ προξενεῖ φρίκην! ἀνεβόησεν ὁ Δὲ-Λυσηναῖ καταβιβάζων τὸν πόδα του καὶ κρούων τὸν πῖλόν του ὡσὰν τύμπανον.

— Δι' ἀγάπην Θεοῦ, κύριε, μὴ φωνάζετε τόσον δυνατὰ, καὶ καθήσετε ἥσυχος, ἢ ἀναχωροῦμεν· εἶπεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη δυσχεραίνουσα.

— Ν' ἀναχωρήσητε; μάλιστα· λοιπὸν δότε μοι τὸν βραχίονά σας νὰ ὑπάγωμεν ὀλίγον νὰ περιπατήσωμεν εἰς τὴν στοάν.

— Μαζῆ σας; ὄχι βέβαια. Ἔ, σᾶς παρακαλῶ ... μὴν ἐγγίζετε τὴν ἀνθοδέσμην μου· κάμετέ μοι τὴν χάριν· ἀφήσετε καὶ τὸ ῥιπίδιον· θὰ τὸ σπάσετε, κατὰ τὴν καλὴν συνήθειαν...

— Ὅσον δι' αὐτὸ, ἔχω ἀναρίθμητα σπασμένα· μάλιστα ἓν πολλὰ ὡραῖον, τῆς Κίνας, τὸ ὁποῖον ἡ κυρία Δὲ-Βωδεμόντου εἶχε δώσει εἰς τὴν γυναῖκά μου...

Καὶ τοὺς ἐνθαῤῥυντικοὺς αὐτοὺς προφέρων λόγους, ὁ κύριος Δὲ-Λυσηναῖ, ἀνάσκελος πάντοτε, ἐκράτει ἐκ τῆς ἄκρας κλωνίον κληματοειδοῦς τινος φυτοῦ, σχηματίζοντος ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του περιπλοκάδα, καὶ τὸ ἔσυρε κατὰ μικροὺς τιναγμούς· ἕως οὗ ἀποσπασθέντα τὰ περίπλοκα ἐκεῖνα κλωνία ἀπὸ τὸ στηρίζον αὐτὰ δένδρον, ἔπεσον· ὁ δοὺξ εὑρέθη αἰφνιδίως στεφανωμένος... Τότε ἀνέπεμψε καγχασμοὺς τοσοῦτον ὀξεῖς, μωροὺς καὶ ἐκκωφαίνοντας, ὥστε ἡ Δ'-'Αρβίλλη ἤθελεν ἀφεύκτως φύγει τὸ δυσάρεστον αὐτὸ ὑποκείμενον, ἂν δὲν ἔβλεπε τὸν κύριον Κάρολον 'Ροβέρτην (τὸν στρατηγὸν, ὡς ἔλεγεν ἡ κυρία Πιπελέτου) ὅστις ἤρχετο ἐκ τῆς ἐναντίας ἄκρας τῆς δενδροστοιχίας. Φοβηθεῖσα λοιπὸν μὴ φανῇ ὅτι τρέχει ὡς πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ, διέμεινε πλησίον τοῦ Δὲ-Λυσηναῖ.

— Λέγω, κυρία Μὰκ Γρηγορίου, πῶς θὰ σᾶς ἐφάνηκα! ὁ θεὸς Πὰν, κάμμία Νηρηΐς, κανένας σάτυρος, κανένας ἀγριάνθρωπος, ὑποκάτω ἀπ'

[1] Comme un chien dans un jeu de quilles.

αὐτὰ τὰ φύλλα; εἶπεν ὁ Λυσηναὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Σάραν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπλησίασε προπετῶς. Εἶπα ἀγριάνθρωπος· νὰ σᾶς διηγηθῶ μίαν ἱστορίαν ἄσεμνον καθ' ὅλην τὴν σημασίαν... Εἰς τὴν Ὀταΐτην...

—Κύριε δούξ! τὸν εἶπεν ἡ Σάρα μὲ ψυχρότητα.

—Ἔ! ἔ! σιωπῶ... δὲν σᾶς τὴν λέγω τὴν ἱστορίαν μου· κακὸν διὰ σᾶς· τὴν φυλάττω διὰ τὴν κυρίαν Δὲ-Φομβόννην, ἥτις καὶ ἔρχεται· ἰδού.

Ἡ κυρία Δὲ-Φομβόννη ἦτο γυνή τις πεντηκοντούτης, κοντή, πολύσαρκος, ἐπιτετηδευμένη εις ἄκρον, καὶ γελοία· ἡ σιαγών της ἤγγιζε τὸν λαιμόν· ὄμματα ὡσὰν αὐγά, τῶν ὁποίων ἐδείκνυε πολὺ συχνὰ τὸ ἀσπράδιον, ὁμιλοῦσα πάντοτε περὶ τῆς ψυχῆς της· περὶ τῆς πλήξεως τῆς ψυχῆς της, περὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ψυχῆς της, περὶ τῶν πόθων τῆς ψυχῆς της... Εἰς τὰς ἀθλιότητας ταύτας πρόσθες καὶ ὅτι, κατ' ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας, ἐφόρει ἐλεεινόν τι σκούφωμα ἀπὸ στόφφαν, χρῶμα χαλκοῦ, ἐσπαρμένον μὲ πράσινα μικρὰ κλαδία.

— Τὴν λέγω εἰς τὴν κυρίαν Δὲ-Φομβόννην, ἀνέκραξεν ὁ δούξ.

— Τί τρέχει, κύριε δούξ; εἶπεν ἡ κυρία Δὲ-Φομβόννη ἀκκιζομένη (κάμνουσα τσακκίσματα) λαρύνουσα τὴν φωνήν της, καὶ ἀρχίζουσα πάλιν νὰ κάμνῃ τ' *ἄσπρα 'μμάτια* [1], ὡς λέγουσιν οἱ χυδαῖοι.

— Τρέχει, κυρία μου, περὶ μιᾶς ἱστορίας πολὺ ἀσέμνου, πολὺ ἀπρεποῦς, καὶ πολὺ δυσαρεστούσης.

—Κύριε φύλαττε! καὶ τίς ἤθελε τολμήσει; ἤθελε λάβει τὴν αὐθάδειαν;

—Ὁ δοῦλός σας ὁ ταπεινός· εἶναι μία ἱστορία ἥτις ἤθελε κάμει καὶ τὸν πλέον κακαβρακάτον [2] νὰ ἐρυθριάσῃ ἀπὸ ἐντροπήν· ἀλλ' ἐπειδὴ γνωρίζω τί πράγματα σᾶς ἀρέσκουν... ἀκούσατε νὰ σᾶς τὴν εἰπῶ.

— Κύριε, εἶναι ἀκατανόητον πῶς λαμβάνετε τὸ θάῤῥος...

— Καλά, καλά· δὲν τὴν διηγοῦμαι οὐδ' εἰς σᾶς, τὴν ἱστορίαν μου! διότι ἐξεύρετε καὶ διορθώνεσθε τόσον εὔμορφα! μὲ τόσην χάριν! φορεῖτε ἀπόψε ἓν σκούφωμα τὸ ὁποῖον, συγχωρήσατέ μοι τὴν τόλμην, ὁμοιάζει ὡσὰν κάμμίαν χύτραν παλαιάν, καταφαγωμένην ἀπὸ πρασίνην σκωρίαν.

Καὶ γέλωτας, ὁ δούξ! καὶ γέλωτας! καὶ καγχασμούς!

—Ἂν ἐπεστρέψετε ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, διὰ ν' ἀρχήσητε πάλιν τὰς ἀνοήτους σας ἐρεσχελίας, τὰς ὁποίας ὁ κόσμος ἐσυνήθισε νὰ ὑποφέρῃ ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτ' εἶσθε θεότρελλος, εἶπεν ἡ πολύσαρκος γυνὴ θυμωθεῖσα, πολλὴν δυσαρέσκειαν θέλει προξενήσει ἡ ἐπιστροφή σας, κύριε...

Καὶ ἀπεμακρύνθη μεγαλοπρεπῶς.

—Ἔ, τώρα, κυρία Μὰκ Γρηγορίου, πταίω ἐγὼ νὰ τρέξω καὶ νὰ τῆς συρομαδήσω τὸ σκούφωμα, τῆς ἀχρείας αὐτῆς ῥεπάνας; εἶπεν ὁ Λυσηναΐ. Ἀλλὰ τὴν λυποῦμαι· εἶναι ἡ κακομοίρα ὀρφανοῦλα... χάχ! ἄχ! ἄχ!... (καὶ πάλιν γέλωτας). Ἆ! ὁ κύριος Κάρολος Ῥοβέρτης! ἐπανέλαβεν ὁ Δὲ-Λυσηναΐ. Τὸν εἶδα εἰς τὰ λουτρὰ τῶν Πυρηναίων... νέος χαριτόβρυτος· τραγῳδεῖ ὡσὰν κύκνος... Τώρα νὰ ἰδῆτε, μαρκεσία, πῶς θέλω τὸν πειράξει... Νὰ σᾶς τὸν παρουσιάσω;

[1] Faire les yeux blancs. — [2] Un vieux Chamberan.

— Καθήσετε εἰς τὴν ἡσυχίαν σας, καὶ μὴ μᾶς ταράττετε, σᾶς παρακαλῶ, εἶπεν ἡ Σάρα στρέφουσα τὴν ῥάχιν πρὸς τὸν Λυσηναΐ.

Ἐνῷ βραδέοις βήμασιν ἐπλησίαζεν ὁλονὲν ὁ Κάρολος Ῥοβέρτης, περιεργαζόμενος τὰ ἄνθη δῆθεν τοῦ κήπου, ὁ Λυσηναΐ ἔβαλλεν εἰς χεῖρας ἐπιδεξίως τὸ μυροδόχον φιάλιον τῆς Σάρας, καὶ κατεγίνετο ἐν σιωπῇ καὶ μετὰ μεγάλης προσοχῆς ν' ἀνασπάσῃ τὸ πωμάτιον (στούππωμα).

Ὁ Ῥοβέρτης ἐπλησίαζε· τὸ ὑψηλόν του ἀνάστημα εἶχε συμμετρίαν ἐντελῆ· οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἦσαν κανονικώτατοι· ὁ ἱματισμός του ἀμώμητος· ἀλλὰ τὸν ἔλειπε χάρις τις, διαπρέπειά τις· τὸ βάδισμά του ἦτο ψυχρὸν καὶ ἐπιτηδευμένον· αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες του μεγάλα καὶ χυδαῖα. Ὅταν εἶδε τὴν Δ'-Ἀρβίλλην, ἡ ἄνοστος καὶ ἀδιάφορος φυσιογνωμία του ἔλαβεν ἀμέσως ἦθος μελαγχολίας βαθυτάτης· βέβαια ἦτο πλαστή, ἐπειδὴ τὸν ἀνέβη διὰ μιᾶς· μολοντοῦτο τὴν ὑπεκρίνετο κάλλιστα. Πλησιάσας, τόσον ἄξιος οἴκτου καὶ δακρύων ἐφαίνετο, ὥστε ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἐνθυμήθη ἀφεύκτως τοὺς ἀπαισίους τῆς Σάρας λόγους, ὅτι ἡ ἀπελπισία ἠδύνατο νὰ τὸν ὑπαγορεύσῃ φρικώδη τινὰ ἰδέαν.

—Ὦ! δοῦλός σας, κύριέ μου! εἶπεν ὁ Δὲ-Λυσηναΐ πρὸς τὸν στρατηγὸν διακόπτων τοιουτοτρόπως αὐτὸν εἰς τὴν πορείαν του· ἀφοῦ συναπηντήθημεν εἰς τὰ λουτρὰ, δὲν ἔλαβον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἐπανίδω ... Ἀλλὰ τί ἔχετε; Φαίνεσθε πάσχων, καὶ τόσον πολύ!...

Ὁ Ῥοβέρτης τότε, ῥίψας βλέμμα διαρκὲς, μελαγχολικώτατον ἐπὶ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης, ἀπεκρίθη εἰς τὸν δοῦκα μὲ φωνὴν κατὰ τὸ θρηνῶδες·

— Μάλιστα, κύριε· πάσχω τῳόντι... καὶ πολύ...

— Ὦ! ὤ! μὲ κακοφαίνεται! λοιπὸν σᾶς ἔρχεται ἀκόμη ἐκεῖνο τὸ φλέγμα εἰς τὸν λαιμόν; τὸν ἠρώτησεν ὁ Λυσηναΐ μὲ σοβαρότητα.

Εἰς τὴν ἄτοπον ταύτην ἐρώτησιν, ὁ Ῥοβέρτης πρῶτον ἔμεινεν ἔκπληκτος, κεραυνόπληκτος· ἔπειτα τὸν ἀνέβη εἰς τὸ μέτωπον ἐρύθημα θυμοῦ καὶ εἶπεν εἰς τὸν δοῦκα μὲ φωνὴν ἀπότομον·

— Ἀφοῦ, κύριε, φροντίζετε τόσον περὶ τῆς ὑγείας μου, ἐλπίζω, ὅτι αὔριον τὸ πρωῒ θέλετε ἔλθει νὰ μάθετε πῶς ἔχω.

— Νὰ στείλω, μάλιστα, κύριέ μου... νὰ στείλω νὰ ἐρωτήσουν... τί λόγος! εἶπεν ὁ δοὺξ ὑπερηφάνως.

Ὁ Ῥοβέρτης ἔκαμεν ὑπόκλισίν τινα ἡμιτελῆ καὶ ἀπεμακρύνθη.

— Τὸ νόστιμον εἶναι, ὅτι δὲν ἔχει τοιοῦτον πάθος, εἶπεν ὁ Λυσηναΐ, ἀνασκελιζόμενος ἐκ νέου πλησίον τῆς Σάρας, ἐκτὸς ἂν εἰς τὰ τυφλὰ ἐμάντευσα τὴν ἀλήθειαν. Τί παράξενον;... Τί λέγετε καὶ ἡ εὐγενεία σας, κυρία Μὰκ Γρηγορίου; σᾶς φαίνεται νὰ ἔχῃ τὸ φλέγμα ὁ ὑψηλὸς αὐτὸς νέος;

Ἡ Σάρα ἠγέρθη ἀμέσως κ' ἔφυγε, χωρὶς νὰ δώσῃ ἀπόκρισιν.

Ὅλα ταῦτα διέτρεξαν ἐν μιᾷ ῥοπῇ. Ἡ Σάρα μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα εἰς τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἐρώτησιν τοῦ Λυσηναΐ πρὸς τὸν στρατηγόν· ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ὅμως τὸν ἐσυμπόνεσε πολὺ, ἀναλογιζομένη πόσον σκληρὰ εἶναι ἡ θέσις ἀνθρώπου πρὸς τὸν ὁποῖον, ἐνώπιον μιᾶς γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἐρωτεύεται, ἀπευθύνουσιν ἐρώτησιν το-

τοῦτον καταγέλαστον· φοβουμένη μήπως λάβῃ χώραν μονομαχία, καὶ ὁρμωμένη ἀπὸ ἀνυπέρθετον αἴσθημα οἴκτου, ἠγέρθη μετὰ βίας, ἔλαβε τὸν βραχίονα τῆς Σάρας, καὶ προφθάσασα τὸν Ῥοβέρτην, ἔμπλεων ὀργῆς, τὸν εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ἐνῷ διέβαινε πλησιόθεν αὐτοῦ — *Αὔριον, εἰς τὴν μίαν... ἔρχομαι...* — Διελθοῦσα ἔπειτα μετὰ τῆς κομήσσης τὴν στοὰν, ἔφυγεν ἐκ τοῦ χοροῦ.

Ὁ Ῥοδόλφος, πορευθεὶς εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην χάριν ἐθιμοταξίας, ἤθελε συγχρόνως ν' ἀνακαλύψῃ, εἰ δυνατὸν, ἂν αἱ περὶ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης ὑπόνοιαί του ἦσαν βάσιμοι, καὶ ἂν τῷόντι ἦτον αὐτὴ ἡ ἡρωΐνη τῆς διηγήσεως τῆς κυρίας Πιπελέτου· ὅθεν, ἀφοῦ μετὰ τῆς κομήσσης*** ἀφῆκε τὸν κῆπον, διέτρεξεν εἰς μάτην διάφορα δωμάτια μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν Δ'-Ἀρβίλλην μόνην· ἀφοῦ δὲν τὴν εὗρεν, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κῆπον, ὅτε, σταθεὶς πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς κλίμακος, ἔγινε μάρτυς τῆς ταχείας σκηνῆς ἥτις διέτρεξε μεταξὺ τῆς μαρκεσίας καὶ τοῦ Ῥοβέρτου, μετὰ τὸν εὐτελῆ ἐκεῖνον ἀστεϊσμὸν τοῦ Λυσηναῖ· παρετήρησεν, ὅτι ἡ Κλημεντία ἀντήλλαξε μετὰ τοῦ *στρατηγοῦ* βλέμμα πολλὴν ἔχον σημασίαν, καὶ μυστική τις προαίσθησις τὸν εἰδοποίησεν, ὅτι ὁ ὑψηλὸς καὶ εὐειδὴς αὐτὸς νέος ἦτον ὁ μυστηριώδης ἐνοικιαστὴς τῆς ὁδοῦ Τέμπλου. Θέλων ὅμως νὰ βεβαιωθῇ, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν στοάν.

Ἡ μουσικὴ προοιμίαζε βάλσην· μετά τινας στιγμὰς βλέπει τὸν Ῥοβέρτην ὄρθιον ὑπό τινα πύλην, καὶ φαιδρόν· ἠγάλλετο διὰ τὴν πρὸς τὸν Λυσηναῖ ἀπόκρισίν του, (ὁ Κάρολος Ῥοβέρτης, μ' ὅλας τὰς γελοιοπρεπείας του, δὲν ἦτον ἄμοιρος ἀνδρείας) οὐχ' ἧττον δὲ καὶ διὰ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς Δ'-Ἀρβίλλης ἐπὶ τὴν αὔριον· βέβαιος, ὅτι τώρα πλέον δὲν ἤθελε τὸν ἀπατήσει. Ὁ Ῥοδόλφος εὑρίσκει τὸν Μούρφ.

— Βλέπεις ἐκεῖνον τὸν ξανθὸν νέον, ἐκεῖ κάτω, μεταξὺ τῶν πολλῶν;

— Ἐκεῖνον τὸν ὑψηλὸν, ὅστις φαίνεται ὡσὰν νὰ προσμειδιᾷ εἰς τὸν ἑαυτόν του; Μάλιστα, ὑψηλότατε.

— Προσπάθησε νὰ τὸν πλησιάσῃς ἀρκετὰ, χωρὶς νὰ σὲ ἰδῇ, καὶ νὰ εἴπῃς μ' ἕνα τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἀκούσῃ ἄλλος παρ' αὐτὸν τὰς λέξεις· *Καὶ πῶς μοῦ ἄργησες, φῶς μου, τόσον!*

Ὁ εὐπατρίδης ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον ἔκθαμβος·

— Μὲ ὁμιλεῖτε σπουδάζων, ὑψηλότατε.

— Σπουδάζων σὲ ὁμιλῶ· καὶ ἂν εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις στραφῇ, ἡ εὐγενεία σου τίποτε· φύλαξε τὴν περίφημον ἐκείνην ἀταραξίαν σου, τὴν ὁποίαν ἐθαύμασα τοσάκις, ὥστε ὁ κύριος οὗτος νὰ μὴ καταλάβῃ τίς ἐπρόφερε τὰς λέξεις.

— Δὲν εἶμαι εἰς τὸ νόημα, ὑψηλότατε, ἀλλ' ὑπακούω.

Ὁ ἄξιος Μοῦρφ, πρὶν ἔτι ἡ βάλση τελειώσῃ, προχωρεῖ ἐπιτηδείως ἕως ὄπισθεν τοῦ Ῥοβέρτου· ὁ Ῥοδόλφος ἐξ ἄλλου μέρους ἐκλέγει καὶ αὐτὸς θέσιν ἁρμοδίαν, ὥστε νὰ μὴ τὸν διαφύγῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποπείρας, καὶ ἀκολουθεῖ τὸν Μοῦρφ διὰ μόνων τῶν βλεμμάτων. Δὲν παρῆλθεν ἓν δεύτερον λεπτὸν, καὶ ὁ Ῥοβέρτης στρέφεται διὰ μιᾶς ὡς ἐμβρόντητος...

Ὁ εὐπατρίδης ἔμεινεν ἀπαθέστατος καὶ πάντη ξένος· βέβαια, ἀφ' ὅσους εἶδεν ὁ στρατηγὸς ἐκεῖ τριγύρω, ὁ Μοὺρφ, αὐτὸς ὁ φαλακρὸς καὶ σεβάσμιος ἄνθρωπος, τὸν ἐφάνη ὁ ἀνικανώτερος τοῦ νὰ προφέρῃ λόγον τοιοῦτον, ἐνθυμίζοντα τὸν δυσάρεστον φενακισμὸν τοῦ ὁποίου εἶχε γίνει θῦμα, χάρις εἰς τὴν κυρίαν Πιπελέτου.

Ἀφοῦ ἡ βάλσῃ ἐτελείωσεν, ὁ Μοὺρφ ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ Ῥοδόλφου. — Αἴ, ὑψηλότατε, ὁ νέος ἐστράφη διὰ μιᾶς ὡσὰν νὰ τὸν ἐδάγκασαν· εἶναι λοιπὸν μαγικὸς αὐτὸς ὁ λόγος;

— Μαγικὸς, γέρον Μοὺρφ μου, ἐπειδὴ μοὶ ἀνακαλύπτει ὅ,τι ἤμην εἰς ἄκρον περίεργος νὰ πληροφορηθῶ.

Ἤδη ὁ Ῥοδόλφος ἐταλάνιζε τὴν Δ'-Ἀρβίλλην, ὅτι ἐξώκειλεν εἰς παρεκτροπὴν τοσούτῳ μᾶλλον ἐπισφαλῆ, ὅσον προησθάνετο ἀορίστως πως, ὅτι ἡ Σάρα ἦτο συνεργὸς αὐτῆς καὶ σύμβουλος. Ἤδη πλέον δὲν ἀμφίβαλλεν ὁποῖον τὸ αἴτιον τῆς ἀθυμίας τοῦ ἀγαπητοῦ του Δ'-Ἀρβίλλ· βέβαια ὁ Δ'-Ἀρβὶλλ ἐζήλευεν· ἡ μὲ τοσαῦτα προικισμένη προτερήματα σύζυγός του ἐθυσιάζετο εἰς ἄνθρωπον ἀνάξιον ὁλοτελῶς... Κάτοχος τοῦ μυστικοῦ τούτου, ἀλλ' ἀνίκανος τοῦ νὰ καταγρασθῇ αὐτὸ, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ φωτίσῃ τὴν μαρκεσίαν, ἥτις ἐφαίνετο ὑποχωροῦσα τυφλῶς εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ πάθους, ὁ Ῥοδόλφος κατηναγκάζετο νὰ μείνῃ ἀδιάφορος μάρτυς τῆς ἀπωλείας μιᾶς γυναικὸς, τὴν ὁποίαν ἠγάπησε τοσοῦτον περιπαθῶς καὶ κρυφίως... καὶ ἠγάπα εἰσέτι ἀκουσίως του... Ὁ βαρόνος Δὲ-Γράουν πλησιάσας τὸν ἀπέσπασεν ἐκ τῶν σκέψεων τούτων.

— Ἂν ἡ Υ. Β. Υ. ηὐδόκει μιᾶς στιγμῆς ἀκρόασιν νὰ μοὶ χαρίσῃ εἰς τὸ ἐκεῖσε δωμάτιον, ἤθελα λάβει τὴν τιμὴν νὰ τῇ διακοινώσω τὰς ὁποίας μὲ διέταξε νὰ ἐνεργήσω ἐξερευνήσεις.

Ὁ Ῥοδόλφος ἠκολούθησε τὸν Δὲ-Γράουν.

— Μόνη δούκισσα εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁποίας ἐνδέχεται ν' ἀναφέρωνται τὰ κεφαλαιώδη Ν καὶ Λ εἶναι ἡ Δὲ-Λυσηναῖ, ὁ πατὴρ τῆς ὁποίας ἐκαλεῖτο Νοαρμὸντ, εἶπεν ὁ βαρόνος. Ἀπόψε αὐτὴ δὲν εἶν' ἐδῶ· εἶδον μόνον τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἀναχωρήσας πρὸ πέντε μηνῶν νὰ περιηγηθῇ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ ἐπέκεινα, ἐπέστρεψεν αἰφνιδίως πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν.

Ἐνθυμούμεθα, ὅτι εἰς τὰς βαθμίδας τῆς δευτέρας ὀροφῆς τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, ἔξωθεν τοῦ θαλάμου ὅπου ἐκατοίκει ὁ ἀγύρτης Καῖσαρ Βραδαμάντης, ὁ Ῥοδόλφος εἶχεν εὕρει ἓν μανδήλιον δακρυσίστακτον, περικεκοσμημένον διὰ βαρυτίμων τριχάπτων (δαντέλλων) καὶ εἰς μίαν τῶν γωνιῶν του φέρον κεντημένα τὰ γράμματα Ν καὶ Λ, ἐστεμμένα διὰ κορωνίδος δουκικῆς. Ὁ Γράουν λοιπὸν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ ἀγνοῶν τὰ περιστατικὰ ταῦτα, ἠρεύνησε τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν δουκισσῶν ὅσαι εὑρίσκοντο εἰς Παρισίους, καὶ οὕτως ἐπληροφορήθη.

Ὁ Ῥοδόλφος δὲν εἶχε μὲν κἀνὲν συμφέρον εἰς τὰ τῆς δουκίσσης Λυσηναῖ, ἐφρύαττε μολοντοῦτο ἀναλογιζόμενος ὅτι, ἂν αὐτὴ τῳόντι ἦτον ἡ ἐπισκεπτομένη τὸν οὐτιδανὸν ἀγύρτην ἐκεῖνον, τὸν ἀφεύκτως Πολυδώρην,

τώρα ὅτε αὐτὸς ἔμαθε τ' ὄνομα τῆς γυναικὸς, ἐξαποστείλας εἰς τὰ ἴχνη της τὸν Στραβοπόδην, ἠδύνατο, διὰ τῆς γνώσεως τῶν μυστικῶν της, νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ὑποχείριόν του εἰς τὸ ἑξῆς.

— Πολλάκις, ὑψηλότατε, εἶναι παράδοξον ἡ συγκυρία, ἐπανέλαβεν ὁ Δὲ-Γράουν.

— Πῶς;

— Δίδων μοι ὁ κύριος Δὲ-Γραγῆνέβης τὰς περὶ τῆς δουκίσσης Λυσηναῖ πληροφορίας, ἐπρόσθετε κακεντρεχῶς πως, ὅτι ἡ αἰφνιδία ἐπιστροφὴ τοῦ συζύγου της πρέπει νὰ διετάραξε μεγάλως καὶ αὐτὴν, καὶ εὐειδῆ τινα νέον, τὸν κομψότερον τῶν Παρισίων, τὸν ἀντικόμητα Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ· ἐκεῖ πλησιάζει ὁ κύριος πρέσβυς καὶ μ' ἐρωτᾷ ἂν ἐπίστευον, ὅτι ἡ Υ. Β. Υ. ἤθελε τὸν συγχωρήσει νὰ τῇ παρουσιάσῃ τὸν ἀντικόμητα, ὅστις εἶναι ἐκ τῶν προσκεκλημένων· αὐτὸς διωρίσθη εἰς τὸ Γαλλικὸν πρεσβεῖον παρὰ τῇ αὐλῇ Γερολστέϊν, καὶ ἤθελε λογισθῇ πανευτυχὴς ἐὰν ἔδραττε τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ προσφέρῃ πρὸς τὴν Υ. Β. Υ. τὴν θεραπείαν του.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐφάνη δυσχεραίνων· — Αὐτὸ μὲ εἶναι δυσάρεστον πολύ... μολοντοῦτο δὲν ἐμπορῶ καὶ νὰ τὸ ἀποποιηθῶ... Ὑπομονή· εἰπῆτε εἰς τὸν κόμητα *** νὰ μοὶ παρουσιάσῃ τὸν κύριον Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ.

Καί τοι δυσδιάθετος, ὁ Ῥοδόλφος κατεῖχε καλῶς τὴν τέχνην τὴν ὁποίαν διδάσκονται οἱ πρίγκιπες, πρὸς τὸ νὰ φαίνωνται καὶ ἀκουσίως εὐπροσήγοροι εἰς παρομοίας περιστάσεις. Περιπλέον, ἐπειδὴ ἐφημίζετο ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ ὡς ἐραστὴς τῆς δουκίσσης Δὲ-Λυσηναῖ, ἦτο καὶ περίεργος ὁ Ῥοδόλφος νὰ τὸν ἴδῃ.

Παρουσιάζεται λοιπὸν ὁ ἀντικόμης ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ κόμητος***. Ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ, νέος εἰκοσιπενταετὴς, ῥαδινὸς, χαριέστατος καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὴν μορφὴν, ἦτο πολὺ μελαγχροινὸς, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνην τὴν μελαγχροινότητα τὴν χνοώδη, τὴν διαφανῆ καὶ παρομοιάζουσαν τὸ χρῶμα τοῦ ἠλέκτρου (κεχλιμπαρίου), ὡς εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ Μουρίλλου[1]· ἡ ἐβενώδης καὶ κυανκυγάζουσα κόμη του, διαμερισμένη διὰ χωρίστρας, ἄνωθεν τοῦ ἀριστεροῦ κροτάφου, καὶ λειοτάτη ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐβοστρυχίζετο μὲ χάριν περὶ τὸ πρόσωπόν του καὶ μόλις ἄφηνε διακρινόμενον τὸν ἄχρουν τῶν ὠτίων λοβόν. Αἱ παμμέλαιναι τῶν ὀφθαλμῶν του κόραι διέπρεπον λαμπρῶς ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τῶν ὀμμάτων βολβοῦ, ὅστις, ἀντὶ νὰ ἦναι μαρμάρειος, ἐβάφετο διὰ τῆς ὑποκυάνου ἐκείνης χροιᾶς, ἥτις δίδει εἰς τὰ βλέφαρα τῶν Ἰνδῶν τὴν θελξινουστέραν ἔμφασιν. Κατά τι παίγνιον τῆς φύσεως, ὅσον ὁ μικρός του μεταξώδης μύσταξ ἦτο δασύμαλλος, τόσον εἰς τὴν σιαγόνα καὶ εἰς τὰς παρειὰς ἦτο νεαρὸς καὶ τρυφερὸς ὡσὰν κοράσιον. Χάριν ἐρωτοτροπίας, εἶχε τὸν μεταξόμαυρόν του λαιμοδέτην χαμηλὰ, ὥστε νὰ διακρίνεται ἡ χαρίεσσα πρόσφυσις τοῦ λαιμοῦ του· λαιμοῦ ἀξίου τοῦ *Νέου Αὐλητοῦ*[2]. Εἷς μόνος μαργαρίτης συνήρμοζε τὰς μακρὰς τοῦ λαιμοδέτου του ἐπιπτυχάς· μαργαρίτης ἀνεκτίμητος διὰ τὸν ὄγκον, τὸ σχῆμα καὶ τὴν διαύγειαν, τὴν τόσον ζωηρὰν,

[1] Περιβόητος ζωγράφος Ἱσπανός.— [2] Ἀρχαῖον ἄγαλμα εἰς τὰ μουσεῖα τῶν Παρισίων.

ὥστε ὀπάλλιος λίθος δὲν ἤθελεν εἶσθαι φαεινότερος, οὐδὲ πλέον ἰριδωτός (irisé). Ὁ καθ' ὅλα φιλόκαλος ἐπίλοιπος ἱματισμὸς τοῦ Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ ἦτον εἰς ἐξαίρετον ἁρμονίαν μὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐνταυτῷ ἁπλούστατον αὐτὸ στολίδιον τοῦ στήθους του.

Ἦτον ἀδύνατον νὰ λησμονήσῃ τις ποτὲ τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ· τόσον ὑπερεῖχεν ἀπὸ τὸν συνήθη τύπον τῶν κομψῶν! Ἡ εἰς ὀχήματα καὶ ἵππους πολυτέλειά του ἦτον ὑπέρμετρος· μέγας καὶ πολὺς εἰς τὰ στοιχήματα τῆς ἱπποδρομίας[1], εἶχε κατάστοιχον ἰδιαίτερον δι' αὐτάς, ὅπου τὸ σύνολον τῶν καταθέσεων ἀνέβαινε κατ' ἔτος εἰς δύο καὶ τρεῖς χιλιάδας λοδοβίκια. Ὁ εἰς τὴν ὁδὸν Χαιλλότου (rue de Chaillot) οἶκός του ἀνεφέρετο ὡς πρωτότυπον εὐπρεπείας καὶ λαμπρότητος· εἶχεν ἐκεῖ τρυφηλὴν καὶ πολυδάπανον τράπεζαν ἀνοικτὴν πρὸς ὅλους τοὺς φίλους του· ἑπομένως, χαρτοπαίγνιον ἀχαλίνωτον, ὅπου πολλάκις διεκύβευε καὶ ἔχανε ποσότητας σημαντικὰς μὲ τὴν πλέον φιλόξενον ἀμεριμνησίαν. Καὶ ὅμως ὁ κόσμος ὅλος ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ περιουσία τοῦ ἀντικόμητος ἦτο καταναλωμένη πρὸ πολλοῦ. Ὅλ' αὐτὰ τὰ πλούτη τὰ εἶχε κληρονομήσει ἐκ τῆς μητρός του, ὁ δὲ πατήρ του ἔζη πτωχὸς καὶ κατάμονος εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς Ἀνδεγαυΐας[2].

Κακεντρεχεῖς τινες καὶ φθονεροὶ, διὰ νὰ ἐξηγήσωσι τὰς ἀκαταλήπτους ἀσωτίας τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ, ἔλεγον, ὡς τὸ εἶχεν εἰπεῖ καὶ ἡ Σάρα, ὅτι τὸν ὑποστηρίζει ἡ βαθύπλουτος δούκισσα Δὲ-Λυσηναῖ· εἰκασία, πρῶτον μὲν, οὐτιδανή· δεύτερον, ἐλησμόνουν ὅτι ὁ κύριος Δὲ-Λυσηναῖ φυσικῷ τῷ λόγῳ ἐπηγρύπνει εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῆς συζύγου του, καὶ ὅτι ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ ἐδαπάνα κατ' ἔτος 50,000 σκούδων, ἤτοι 200,000 φράγκων. Ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι ἐδανείζετο ἀπὸ τοκογλύφους, οἵτινες ἠπατῶντο νομίζοντες, ὅτι εἶχεν ἀκόμη νὰ κληρονομήσῃ. Τέλος πάντων ἄλλοι τὸν ὑπέθετον ὡς ΠΟΛΥ τυχηρὸν εἰς τὴν *τύρφην*[3], καὶ ἐψιθυρίζετο ὅτι διέφθειρε τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα *ἱππαγωγὸν* (entraîneur) ἢ *ἱπποπόλον* (jockeys) διὰ ν' ἀφήσωσι τοὺς ἵππους των νὰ νικηθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τοὺς ὁποίους αὐτὸς εἶχεν ἐκ μέρους του, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστοιχημάτιζεν ἀπείρους ποσότητας... Ἀλλ' οἱ πλειότεροι τῶν τοῦ ἐκλεκτοῦ κόσμου ὀλίγον ἐφρόντιζον πόθεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ ἐπορίζετο τὰ ἱκανὰ πρὸς τὴν τοσαύτην μεγαλοπρέπειαν.

Κατήγετο ἀπὸ μεγάλην οἰκογένειαν, διὸ συνανεστρέφετο τὸν ἐκλεκτότερον κόσμον· ἦτο φαιδρὸς, γενναῖος, εὐφυὴς, καλὸς σύντροφος, εὐπροσήγορος· ἔδιδεν ἐξαίρετα γεύματα νέανδρα[4], καὶ κατέθετεν ἀδιστάκτως ὅσα τὸν ἐπρότεινέ τις εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον. Τί ἄλλο πλέον τὸν ἔλειπεν; αἱ γυναῖκες τὸν ἐλάτρευον· οἱ παντοειδεῖς θρίαμβοί του ἦσαν ἀπειράριθμοι· νέος, ὡραῖος, γυναικάρεσκος, πλουσιοπάροχος, ὁσάκις ἡ

[1] Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, ἐκφέροντες ἵππους εἰς στάδιον, διαιροῦνται εἰς δύο μέρη ἐναντία καὶ στοιχηματίζουσι μεγάλας ποσότητας, τὰς ὁποίας κερδίζει τὸ μέρος τοῦ ὁποίου οἱ ἵπποι ἐξεπέρασαν εἰς τὸν δρόμον. Τὸ θέαμα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν τερπνοτέρων. Σ. τ. Μ.

[2] Anjou, ἀρχαία ἐπαρχία τῆς Γαλλίας.— [3] Turf, στάδιον ὅπου τελοῦνται τὰ στοιχήματα.— [4] Μεταξὺ νέων (diners de garçons).

χρεία ἐκάλει νὰ φανῇ τοιοῦτος πρὸς τὰς διαπρεπεστέρας τῶν κυριῶν· τέλος πάντων, τόσον ἦσαν προκατειλημμένοι ὑπὲρ αὐτοῦ ὅλοι ἐν γένει, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ ἄδηλον τοῦ χρυσοῤῥύτου Πακτωλοῦ, ὅθεν ἠρύετο, ἐπρόσθετεν εἰς τὸν βίον του θέλγητρόν τι μυστηριῶδες. Πολλάκις ἔλεγον μειδιῶντες ἀπερισκέπτως· « Αὐτὸς ὁ διάβολος Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ πρέπει ἀφεύκτως νὰ εὗρε τὸν φιλοσοφικὸν λίθον ! » Τινὲς πάλιν, ὅταν ἔμαθον ὅτι διωρίσθη εἰς τὸ πρεσβεῖον τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ μεγάλου δουκὸς Γερολστέϊν, ἐσυμπέραναν ὅτι ἠθέλησε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ κάμῃ *ἔντιμον ἀποχώρησιν*· δηλαδὴ νὰ διακόψῃ τὴν πολυτέλειάν του πρὶν στενοχωρηθῇ ἀπὸ τὰς περιστάσεις. Τοιοῦτος ἦτον ὁ ἀντικόμης Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ, τὸν ὁποῖον παρουσιάσας ὁ κόμης * * * πρὸς τὸν Ῥοδόλφον, εἶπε·

— Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Βασιλικὴν Ὑψηλότητα τὸν κύριον ἀντικόμητα Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ, ἀκόλουθον τῆς γαλλικῆς πρεσβείας εἰς Γερολστέϊν.

Ὁ ἀντικόμης ἔκαμε βαθεῖαν ὑπόκλισιν, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ῥοδόλφον·

— Ἡ Βασιλικὴ Ὑμῶν Ὑψηλότης μὲ ἀξιοῖ νὰ Τῇ ζητήσω συγγνώμην, ὅτι ἀνυπομόνουν τοσοῦτον νὰ τῇ προσφέρω τὴν θεραπείαν μου; Ὑπερβαίνει τὸ μέτρον ἴσως ἡ προθυμία μου τοῦ ν' ἀπολαύσω τιμὴν τοσοῦτον εἰς ἐμὲ περισπούδαστον.

— Πολλὴν εὐχαρίστησιν θέλω αἰσθανθῇ, κύριε, νὰ σᾶς ἐπανίδω εἰς Γερολστέϊν... Μελετᾶτε ταχέως δι' ἐκεῖ ;

— Ἡ ἐν Παρισίοις διημέρευσις τῆς Ὑμετέρας Βασιλικῆς Ὑψηλότητος ἐλαττώνει τὴν σπουδήν μου.

— Ἡ ἡσυχία τῶν γερμανικῶν αὐλῶν μας θέλει πολὺ σᾶς ἐκπλήξει, κύριε· καθὼς εἶσθε συνειθισμένος εἰς τὴν ζωὴν τῶν Παρισίων.

— Τολμῶ νὰ διαβεβαιώσω τὴν Υ. Β. Υ., ὅτι ἡ εὐμένεια τῆς ὁποίας μὲ ἀξιοῖ, καὶ τὴν ὁποίαν ἴσως θέλει εὐαρεστηθῇ νὰ μοὶ διατηρήσῃ, αὕτη καὶ μόνη δύναται νὰ συντείνῃ εἰς τὸ νὰ μὴν αἰσθανθῶ ποτὲ μεταμέλειαν διὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀποδημίαν.

— Δὲν θέλει ἐξαρτᾶσθαι ἀπ' ἐμὲ, κύριε, τὸ νὰ διασώζητε πάντοτε τὴν ἰδέαν ταύτην, ἐνόσῳ διατρίβετε ἐκεῖσε.

Καὶ ὁ Ῥοδόλφος ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς μικρὰν ὑπόκλισιν διαδηλοῦσαν εἰς τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ, ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ ἐπληρώθη. Ὁ ἀντικόμης λοιπὸν ἐπροσκύνησε καὶ ἀπεσύρθη. Ὁ πρίγκιψ, κρίνων πολὺ ἐκ τῶν φυσιογνωμιῶν, ἐλάμβανε συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας, αἵτινες πάντοτε σχεδὸν ἐδικαιοῦντο. Μετὰ τὰς ὀλίγας λέξεις τὰς ὁποίας ἀντήλλαξε μετὰ τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ, καί τοι μὴ δυνάμενος νὰ ἐξηγήσῃ τὸ αἴτιον, ἠσθάνθη πρὸς τὸν λαμπρὸν αὐτὸν νεανίαν εἶδος ἀκουσίου ἀπεχθείας· ἀνεκάλυπτεν εἰς τὸ βλέμμα του πανουργίαν δολερὰν· τὸν ἐφάνη φυσιογνωμίας *κινδυνώδους*...

. . . .

Θέλομεν ἐπανεύρει τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ εἰς περιστάσεις ἄλλας, πολὺ διαφόρους· εἰς θέσιν πολὺ ἀντίθετον τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης τὴν ὁποίαν κατεῖ-

γεν ὁπόταν ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Ῥοδόλφον· καὶ θέλομεν κρίνει μέχρι τίνος ἀλήθευσεν ἡ προαίσθησις τοῦ πρίγκιπος.

. . . .

Λυτρωθεὶς ἐκ τῆς παραστάσεως τοῦ Σαὶντ Ῥεμῆ, καὶ ἀναλογιζόμενος τὰς περιέργους τυχαίας συναντήσεις του, ὁ Ῥοδόλφος κατέβη εἰς τὸν κῆπον. Εἶχε φθάσειν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, καὶ αἱ αἴθουσαι ἐρημοῦντο· ὁ πλέον παράμερος τόπος τοῦ ὑποστέγου φυτοκομείου ἔκειτο ὄπισθεν ἀθροίσματός τινος ἀπὸ δένδρα, εἰς τὴν γωνίαν δύο τοίχων τοὺς ὁποίους ἔκρυπτεν ὁλοτελῶς σχεδὸν μεγάλη τις βανανέα, περικυκλωμένη ἀπὸ φυτὰ ἐγκισσευόμενα· πλησίον δὲ τοῦ πυκνοφύλλου δένδρου τούτου ὑπῆρχε μικρά τις θύρα, καλυπτομένη ὑπὸ τοῦ δικτυωτοῦ καὶ ἄγουσα πρὸς τὴν αἴθουσαν τοῦ κυλικείου (salle du buffet), διὰ μακροῦ τινος διαδρόμου. Ἡ θύρα αὕτη ἦτον ἡμιανεωγμένη.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐκάθησεν ὄπισθεν τῆς βανανέας καὶ ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις. Δὲν ἐπέρασεν ὥρα πολλὴ, καὶ ἀκούσας τ' ὄνομά του προφερόμενον ἀπὸ φωνὴν πολλὰ γνωστὴν, ἐσκίρτησεν εἰς τὴν θέσιν του. Ἡ Σάρα, καθημένη εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τοῦ δενδρώδους ἀθροίσματος, ὡμίλει ἀγγλιστὶ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της Τώμ. Ὁ πρίγκιψ ἔδοσε προσοχὴν, καὶ ἠκροάσθη τὰ ἐφεξῆς·

— Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἐπῆγε πρὸς στιγμὴν εἰς τὸν χορὸν τοῦ βαρόνου Δὲ-Νερβὰλ, ἔλεγεν ἡ Σάρα· Κατ' εὐτυχίαν ἔφυγε χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου. Αὐτὸς τὴν ἐζήτει· φοβοῦμαι πάντοτε τὴν ἐπιῤῥοὴν τὴν ὁποίαν χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ τὸ ἐξεύρῃ ἔχει ἀκόμη ἐπ' αὐτῆς· μολονότι ἀρκετὰ τὴν ἠλάττωσα, μετὰ τοσούτους κόπους... Τέλος πάντων ἡ ἀντεράστριά μου αὐτὴ, τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐδειλίαζα ἐκ προαισθήσεως, καὶ ἡ ὁποία ἠμπόρει μεγάλως νὰ φθείρῃ τὰ σχέδιά μου...αὔριον τετέλεσται· ἀφανίζεται κατὰ κράτος. Ἄκουσον· τὸ πρᾶγμα, ἀδελφέ μου, εἶναι σπουδαῖον...

— Ὅμως ἀπατᾶσαι· ὁ Ῥοδόλφος ποτὲ δὲν ἠγάπα τὴν μαρκεσίαν.

— Ἰδοὺ καιρὸς νὰ σοὶ δώσω ἐπὶ τούτου διασαφήσεις... Συνέβησαν κατὰ τὴν τελευταίαν ὁδοιπορίαν σου πολλά... Ἀνάγκη νὰ λάβωμεν μέτρα ταχύτερον παρ' ὅσον ἐφρόνουν ... ἀπόψε ἀμέσως... ἅμα φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ, πρέπει νὰ συσκεφθῶμεν ... Κατ' εὐτυχίαν εἴμεθα μόνοι.

— Λέγε· σὲ ἀκούω.

— Ἡ Κλημεντία, εἶμαι βεβαία, πρὶν ἴδῃ τὸν Ῥοδόλφον, δὲν ἠράσθη ποτέ... Αὐτὴ ἀποστρέφεται τὸν σύζυγόν της· ἀγνοῶ διατὶ, ἐνῷ ἐκεῖνος τὴν ὑπεραγαπᾷ· αὐτοῦ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κάτι μυστήριον τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξιχνιάσω. Ἡ θέα τοῦ Ῥοδόλφου διήγειρεν εἰς τὴν καρδίαν της συγκινήσεις διόλου νέας· λοιπὸν κατέπνιξα τὸν ἀρτιγέννητον ἔρωτα τοῦτον εἰς τὰ σπάργανά του διὰ μαρτυριῶν, ἢ μᾶλλον διαβολῶν κατὰ τοῦ πρίγκιπος. Μετὰ ταῦτα, ἡ μαρκεσία, ἥτις ἦτο διατεθειμένη πρὸς ἔρωτα, ἀπαντήσασα εἰς τὸν οἶκόν μου τὸν Κάρολον Ῥοβέρτην, ἐξεπλάγη ἐκ τῆς καλλονῆς του, ὡς ἐκπλήττει ὡραία τις εἰκών. Κατὰ δυστυχίαν

αὐτὸς ὁ νέος εἶναι ὅσον εὐειδὴς τοσοῦτον εὐήθης· ἔχει ὅμως εἰς τὸ βλέμμα του κἄτι ἐπαγωγόν. Τί κάμνω; τῆς ἐκθειάζω τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς του, τὸ μέγεθος τοῦ φρονήματός του, καὶ ἑνὶ λόγῳ, ἐπειδὴ ἐγνώριζα πόσον ἡ Δ'-'Αρβίλλη εἶναι φύσει ἀγαθή, τῆς παραστήνω τὸν 'Ροβέρτην ὡς εὐαίσθητον καθ' ὑπερβολὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου φαινόμενον τοσοῦτον ἀξιοδάκρυτον. 'Εσύστησα εἰς ἐκεῖνον νὰ φαίνεται πάντοτε περίλυπος ἕως θανάτου· νὰ μεταχειρίζεται συχνάκις τοὺς στεναγμούς, καὶ προπάντων νὰ ὁμιλῇ πολλὰ ὀλίγον. 'Ηκολούθησε λοιπὸν τὰς συμβουλάς μου, καί, χάρις εἰς τὸ προτέρημά του, ὅτι τραγῳδεῖ, εἰς τὴν μορφήν, εἰς τὴν σιωπήν, καὶ εἰς τὴν κατ' ἐπιφάνειαν ἀνίατον ὀδύνην του, ἐπέσυρε τὴν συμπάθειαν τῆς Δ'-'Αρβίλλης, ἥτις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξεπλήρωσε τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐρᾷν, ἀνάγκην τὴν ὁποίαν εἶχε προκαλέσει εἰς αὐτὴν ὁ 'Ροδόλφος... Καταλαμβάνεις τώρα;

— Καταλαμβάνω· ἐξακολούθει.

— 'Η Δ'-'Αρβίλλη, μόνον εἰς τὸν οἶκόν μου εὕρισκεν εὐκαιρίαν νὰ συναναστρέφεται τὸν 'Ροβέρτην· δὶς τῆς ἑβδομάδος ἐμουσουργούσαμεν τὸ πρωΐ καὶ οἱ τρεῖς. 'Ο μελαγχολικὸς ἐραστὴς ἐστέναζεν, ἔλεγε χαμηλῇ τῇ φωνῇ τρυφεράς τινας λέξεις, ὥστε καὶ διεβίβασε κρυφίως δύο ἢ τρία ῥαβάσια. 'Εγὼ ἐφοβούμην μήπως *ξεσκεπασθῇ* τὸ μικρόν του πνεῦμα ἀπὸ τὸν γραπτόν του λόγον πλειότερον, παρ' ἀπὸ τὸν προφορικόν· ἀλλ' αἱ γυναῖκες εἶναι πάντοτε συγκαταβατικαὶ εἰς τὰς πρώτας διαδηλώσεις τῶν ἐραστῶν· αἱ τοῦ πελάτου μου δὲν τὸν ἐπέφερον βλάβην, ἐπειδὴ ἦσαν λακωνικώταται, κατὰ τὴν συμβουλήν μου. Αὐτὸς ἐπεθύμει προπάντων ν' ἀπολαύσῃ παρ' αὐτῆς ὑπόσχεσιν νὰ συναντηθῶσι κατὰ μόνας εἰς κἀνὲν μέρος· ἀλλ' ἡ μικρά σου μαρκεσία, ἔχει πλειοτέρας ἠθικὰς ἀρχὰς παρὰ ἔρωτα· ἢ μᾶλλον, ὁ ἔρως της δὲν ἔφθασεν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ λήθην εἰς τὰς ἠθικὰς ἀρχάς της. 'Η περὶ τοῦ 'Ροδόλφου ἰδέα ἐνυπῆρχε πάντοτε εἰς τὰ ἄδυτα τῆς καρδίας της, χωρὶς οὐδ' ἡ ἰδία νὰ τὸ γνωρίζῃ· καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα ἠγρύπνει, διὰ νὰ εἴπω οὕτω, εἰς τὰ ἐνδόμυχά της καὶ κατεπολέμει τὴν πρὸς τὸν 'Ροβέρτην ἀσθενῆ κλίσιν της... κλίσιν μᾶλλον ἀπατηλήν, παρὰ πραγματικήν... διετήρει ὅμως καὶ αὐτὴν διὰ τῶν ἀδιαλείπτων ἐπαίνων μου πρὸς αὐτὸν τὸν 'Απόλλωνα, τὸν ἄνευ ἐγκεφάλου, τὸν ὁποῖον πάντοτε τῆς ἐζωγράφιζα ὡς ἕρμαιον βασάνων ἀνυπάρκτων. 'Επὶ τέλους, νικηθεῖσα ἐκ τοῦ ἀπηλπισμένου ἤθους τοῦ λάτρου της, ἡ Κλημεντία, ἀποφασίζει μίαν ἡμέραν, μᾶλλον ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν φερομένη παρὰ ἀπὸ ἔρωτα, νὰ τὸν χαρίσῃ τὴν μυριοπόθητον κατὰ μόνας συνέντευξιν.

— Καὶ σ' ἐμπιστεύετο τοιαῦτα μυστικά;

— Μοὶ ἐφανέρωσε τὴν πρὸς τὸν 'Ροβέρτην συμπάθειάν της· τοῦτο φθάνει. Δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν προκαλέσω νὰ μὲ εἴπῃ πλειότερον· ἤθελα τὴν ἐνοχλήσει. 'Εκεῖνος ὅμως, εἰς τὴν χαρὰν καὶ ὑπεροψίαν του, μοὶ τὰ διεκοίνωσεν ὅλα, ἐκτὸς κατὰ ποίαν ἡμέραν, καὶ ποῦ θέλει γίνει ἡ συντυχία.

— Καὶ πῶς λοιπὸν τὰ ἔμαθες;

—Ἔστειλα τὴν ἐπαύριον πολλὰ πρωῒ τὸν Κὰρλ, νὰ παραμονεύῃ εἰς τὴν θύραν τοῦ Ῥοβέρτη, καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Τὴν δευτέραν ἡμέραν, πρὸς μεσημβρίαν, κατευθύνθη ὁ ἐρωτόληπτός μας δι' ὀχήματος εἰς ποταπήν τινα συνοικίαν τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, καὶ κατέβη εἰς ἕνα οἶκον, ἐξωτερικῶς εὐτελέστατον, ὅπου διέμεινεν ὡς μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν, ἔπειτα ἀνεχώρησε πάλιν. Ὁ Κὰρλ ἐπρόσμεινεν ἀκόμη διὰ νὰ ἴδῃ μὴν ἐξήρχετο ἄλλος κανεὶς μετὰ τὸν Ῥοβέρτην, ἀλλὰ δὲν εἶδε κανένα· ἡ μαρκεσία δὲν ἐπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσιν. Ἦλθε τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ ἐραστὴς παρωργισμένος ὅτι ἠπατήθη εἰς τὴν προσδοκίαν του, καὶ μὲ τὰ εἶπεν ὁ ἴδιος. Τὸν ἐσυμβούλευσα νὰ διπλασιάσῃ τὴν κατήφειάν του· ἡ συμπάθεια τῆς Κλημεντίας ἐπηύξησε, τὸν ὑπόσχεται νέαν συντυχίαν, ἀλλ' ἐματαιώθη καὶ αὐτή. Τὴν τρίτην φορὰν μολοντοῦτο ἐπῆγε μέχρι τῆς θύρας του· πρόοδος... Παρατήρησε πόσον ἀντιπαλαίει αὐτὴ ἡ γυνή... καὶ διατί; διότι, εἶμαι βεβαία (καὶ δι' αὐτὸ μάλιστα τὴν μισῶ) ἡ Κλημεντία, εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας της, διασώζει ἰδέαν περὶ τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα τὴν ἀναχαιτίζει, τὴν προστατεύει. Τέλος πάντων, ἀπόψε ἔδωκε πάλιν εἰς τὸν Ῥοβέρτην νέαν ὑπόσχεσιν, καὶ αὐτὴν πλέον τὴν φορὰν θέλει ἀφεύκτως ὑπάγει· τόσον ἐγγικτικὰ ἐπερίπαιξεν ἀπόψε τὸν νέον ὁ δοὺξ Δὲ-Λυσηναῖ, ὥστε ἡ μαρκεσία, παραπικρανθεῖσα διὰ τὴν ὕβριν ἥτις ἐπροξενήθη εἰς τὸν λάτρην της, τῷ παρεχώρησεν ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν ὅ,τι δὲν ἤθελε ποτὲ τῷ παραχωρήσει ἄλλως πως. Τώρα πλέον τὸ ἔχω διὰ βέβαιον.

—Καὶ τί σκοπεύεις;

—Ὁ Ῥοβέρτης, ἀνίκανος τοῦ νὰ καταλάβῃ ἀπὸ ποῖον εὐγενὲς αἴσθημα ὁρμωμένη ἔλαβεν ἡ μαρκεσία τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν, αὔριον θέλει ζητήσει νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς περιστάσεως· πλὴν θέλει πέσειν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της· ἐπειδὴ ἡ Κλημεντία ὑπείκει εἰς τὸ ὑπεύθυνον αὐτὸ κίνημα, ὄχι ἀπὸ ἑλκυσμὸν, οὐδ' ἀπὸ ἔρωτα, ἀλλ' ἀπὸ ἁπλοῦν οἶκτον. Τὴν γνωρίζω· 'παγαίνει μόνον διὰ νὰ δείξῃ, πόσον ἡ ἀφοσίωσίς της εἶναι γενναία· ἀλλὰ δὲν θέλει λησμονήσει τὰ καθήκοντά της οὐδὲ στιγμήν. Ὁ Ῥοβέρτης θέλει ζητήσει νὰ ὠφεληθῇ· ἡ μαρκεσία τότε θέλει τὸν βδελυχθῇ, καὶ, ἀφοῦ τοιουτοτρόπως διαλυθῇ ἡ ἀπάτη της, αὐτὴ θέλει ἐπανέλθει εἰς τὸν πρὸς τὸν Ῥοδόλφον πρῶτον ἔρωτα, ὅστις ἐμφωλεύει πάντοτε εἰς τὰ ἐνδόμυχά της.

—Λοιπόν;

—Λοιπὸν, ἐγὼ θέλω νὰ τὴν καταστρέψω διὰ παντός. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ὁ Ῥοδόλφος, ἂν ἐξακολουθῇ ν' ἀνταποκρίνεται μὲ τὴν Κλημεντίαν, θέλει ἐπὶ τέλους παραβλέψει τὴν φιλίαν τοῦ Δ'-Ἀρβίλλ· ἀλλ' ἂν μάθῃ, ὅτι αὐτὴ ὠλίσθησεν εἰς τὰς ἀγκάλας ἄλλου τινὸς, θέλει διὰ παντὸς τὴν μισήσει. Εἰς τοὺς ἄνδρας αὐτὸ ἐμπνέει ἀνεξιλέωτον ἀπέχθειαν.

—Καταλαμβάνω· τώρα σκοπεύεις νὰ προειδοποιήσῃς τὸν σύζυγόν της, ὥστε νὰ φέρῃς μεταξὺ τοῦ ἀνδρογύνου ῥῆξιν φανερὰν, καὶ οὕτω νὰ μάθῃ ὁ πρίγκιψ, ὅτι ἡ διαγωγὴ τῆς μαρκεσίας εἶν' ἐπονείδιστος.

— Ναί· καὶ τοῦτο εἶναι τόσῳ μᾶλλον εὔκολον, ἐπειδὴ ὁ μαρκέσιος, καθὼς μὲ εἶπεν ἡ Κλημεντία, ἔχει περὶ αὐτῆς ἀμυδράς τινας ὑποψίας, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῖον νὰ ὑποθέσῃ... Εἶναι μεσάνυκτα· ἀναχωροῦμεν· καταβαίνεις εἰς τὸ πρῶτον καφενεῖον καὶ γράφεις πρὸς τὸν Δ'-'Αρβὶλλ, ὅτι αὔριον, εἰς τὴν μίαν ὥραν, ἡ σύζυγός του θέλει κατευθυνθῆ εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου ἀρ. 17, πρὸς συντυχίαν ἐρωτικήν. Ὁ Δ'-'Αρβὶλλ εἶναι ζηλότυπος· αὐτὸς θέλ' ὑπάγει διὰ νὰ συλλάβῃ τὴν Κλημεντίαν ἐπ' αὐτοφόρῳ· τὰ ἐπίλοιπα τελοῦνται ἀφ' ἑαυτῶν.

— Αἰσχρὰ εἶναι ἡ πρᾶξις· εἶπεν ὁ Σηύτων μὲ ψυχρότητα.

— Πολὺ, ἀδελφέ μου, τὰ λεπτολογεῖς!... Τὰ μέσα τὰ ὁποῖα μετέρχομαι εἶναι ἀξιόμεμπτα, ἔστω... ἐξολοθρεύω πᾶν ὅ,τι μὲ φέρει πρόσκομμα... Μήπως μ' ἐλυπήθησαν κ' ἐκεῖνοι;

— Τῳόντι... Ἂς ἦναι λοιπόν. Τώρα 'παγαίνω καὶ γράφω· μολοντοῦτο, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἡ πρᾶξίς μας εἶν' αἰσχρά.

— Εἰπέ με· αἰσχρὰ ἢ μὴ, στέργεις;

— Ἐξ ἀνάγκης... Τὸν Δ'-'Αρβὶλλ λοιπὸν νὰ εἰδοποιήσωμεν περὶ τῶν διατρεχόντων, καὶ... πλὴν... μὲ φαίνεται ὅτι ἐκεῖ, ὀπίσω ἀπὸ τὰ δένδρα ὑπάρχει κάνείς... — εἶπεν αἰφνιδίως ὁ Σηύτων χαμηλώσας τὴν φωνήν. Ὡσὰν νὰ ἤκουσα νὰ σείωνται τὰ φύλλα...

— Κύτταξε, κύτταξε, εἶπεν ἡ Σάρα ἀνήσυχος.

Ὁ Σηύτων ἠγέρθη, ἔκαμε τὸν γύρον τῶν δένδρων, πλὴν δὲν εἶδε ψυχήν. Ὁ Ῥοδόλφος ἐδραπέτευσε διὰ τῆς μικρᾶς θύρας τὴν ὁποίαν προανεφέραμεν.

— Ἠπατήθην, εἶπεν ὁ Σηύτων ἐπιστρέψας· δὲν εἶναι κανείς.

— Ἐλπίζω νὰ ἦτον ἀπάτη...

— Ἄκουσον, Σάρα· τὴν μαρκεσίαν ἐγὼ δὲν ὑποθέτω εἰς τὰ μέλλοντα σχέδιά σου ὅσον ἐπικίνδυνον τὴν νομίζεις· ὁ πρίγκιψ ἔχει ἀρχάς τινας ἐκ τῶν ὁποίων δὲν θέλει ποτὲ παρεκκλίνει. Ἡ κόρη μόνον τὴν ὁποίαν ὡδήγησε πρὸ ἑνὸς μηνὸς εἰς τὴν ἔπαυλιν ἐκείνην· αὐτὴ τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐπιμελεῖται, (τὴν δίδουν, ἀκούεις, ἀνατροφὴν) καὶ πολλάκις ὑπάγει ὁ ἴδιος καὶ τὴν ἐπισκέπτεται· αὐτὴ μ' ἐμπνέει βασίμους φόβους. Αὐτὴ φαίνεται ὅτι ἀνήκει εἰς κοινωνίαν ποταπὴν, μολοντοῦτο ἀγνοοῦμεν τίς εἶναι. Ἡ σπανία της καλλονὴ, ὁ μεταμφιεσμὸς τοῦ πρίγκιπος, ὅταν τὴν ὡδήγησεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἡ αὔξουσα πρὸς αὐτὴν συμπάθειά του, ὅλα μὲ φέρουν νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ πρίγκιψ τρέφει σκοποὺς περὶ αὐτῆς, ὄχι ἀδιαφόρους. Διὰ νὰ ἐξαλείψω τὸ νέον τοῦτο, καὶ, ὡς νομίζω, μᾶλλον ἐπίφοβον πρόσκομμα, ἔκρινα πρέπον νὰ βαδίσω μὲ φρόνησιν πολλήν· νὰ λάβω ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῶν κατοίκων τῆς ἐπαύλιδος ἐκείνης, καὶ πρὸ πάντων περὶ τοῦ πολιτεύματος τῆς κόρης. Τὰς πληροφορίας ταύτας ἤδη τὰς ἔχω· ἡ στιγμὴ τῆς ἐνεργείας ἔφθασε· τύχη ἀγαθὴ μοὶ ἐξαπέστειλε τὴν βδελυρὰν γραῖαν ἥτις ἐκράτει τὸ χαρτοφυλάκιόν μου· αἱ σχέσεις τὰς ὁποίας αὐτὴ ἔχει μὲ ἄτομα ὡς τὸν λῃστὴν, ὅστις μᾶς εἶχε προσβάλει εἰς τὴν παλαιὰν Χώραν, θέλουν μεγάλως μᾶς χρησιμεύσει. Ὅλα τὰ ἐπρόβλεψα·

δὲν ὑπάρχει ἐναντίον μας καμμία μαρτυρία... Ἔπειτα, ἂν ἡ μικρὰ, ὡς καὶ φαίνεται, ἀνήκει εἰς κλάσιν ποταπὴν, δὲν θέλει βέβαια διστάσει νὰ προτιμήσῃ τὰς προσφοράς μας παρὰ τὴν μέλλουσαν θέσιν της, ὅσον λαμπρὰν καὶ ἂν τὴν ὀνειρεύεται· ἐπειδὴ, ὁ πρίγκιψ δὲν τὴν εἶπε ποτὲ ποῖος εἶναι... Τέλος πάντων, αὔριον ἀποφασίζεται καὶ τοῦτο· ἄλλέως, βλέπομεν.

— Ἀφοῦ ἐξαλείψωμεν καὶ τὰ δύο αὐτὰ προσκόμματα... τότε πλέον βάλλομεν ἐμπρὸς τὸ μέγα σχέδιόν μας... εἶπεν ἡ Σάρα.

— Εἶναι πλῆρες δυσκολιῶν, πλὴν δὲν εἶναι καὶ διόλου ἀκατόρθωτον.

— Καὶ νὰ ἰδῇς, ὅτι ἐμπορεῖ νὰ λάβῃ διπλῆν ἔκβασιν αἰσίαν, ἐὰν τὸ ἐκτελέσωμεν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ῥοδόλφος θέλ' εἶσθαι παραπικραμένος διὰ τὴν διαγωγὴν τῆς Δ'-Ἀρβίλλης, καὶ συγχρόνως διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς κόρης πρὸς τὴν ὁποίαν τρέφει, ὡς μὲ λέγεις, τοσαύτην συμπάθειαν... Πῶς; δὲν ἦτον αὐτὴ ἡ στιγμὴ ἁρμοδία νὰ τὸν πείσωμεν, ὅτι ἡ θυγάτηρ τὴν ὁποίαν καθεκάστην εἰσέτι θρηνεῖ...δὲν ἀπέθανε... καὶ οὕτω...

— Σιωπὴ, εἶπεν ὁ Σηύτων διακόψας τὴν Σάραν· τὸ συμπόσιον ἐτελείωσε καὶ ἔρχεται κόσμος. Ἐὰν πρέπῃ νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸν Δ'-Ἀρβὶλλ περὶ τῆς αὐριανῆς συντυχίας, φεύγωμεν... εἶναι ἀργά.

— Τωόντι· εἶναι προχωρημένη ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς, πλὴν τόσον τὸ καλήτερον· αὐτὸ θέλει τὸν πείσει, ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι σπουδαιότατον.

Καὶ ὁ Τὼμ ἐξῆλθε μετὰ τῆς Σάρας ἐκ τοῦ χοροῦ τῆς πρεσβυίας ***.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζʹ.

ΣΥΝΤΥΧΙΑΙ.

Διακαιομενος ὁ Ῥοδόλφος νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Δ'-Ἀρβίλλην περὶ τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον αὐτὴ διέτρεχεν, ἀφῆκε τὸν κῆπον χωρὶς νὰ προσμείνῃ τὸ τέλος τῆς συνομιλίας τοῦ Σηύτωνος καὶ τῆς Σάρας· ὥστε δὲν ἤκουσε τὰ κατὰ τῆς Μαριάνθης μηχανοῤῥαφούμενα. Μ' ὅλην του ὅμως τὴν προθυμίαν, δὲν ἠδυνήθη, κατὰ δυστυχίαν, νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὴν μαρκεσίαν ὅσα ἔμαθε περὶ αὐτῆς. Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, ἀναχωρήσασα ἐκ τοῦ πρεσβείου, ἔμελλε, χάριν τῆς ἐθιμοταξίας, νὰ φανῇ μίαν στιγμὴν καὶ εἰς τὸν χορὸν τῆς κυρίας Δὲ-Νερβάλ· ἀλλὰ νικηθεῖσα ἀπὸ τὰς συγκινήσεις τῆς καρδίας της, ᾐσθάνθη ὅτι δὲν εἶχε δυνάμεις νὰ ὑπάγῃ καὶ ἐκεῖ· ὅθεν ἐπέστρεψε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν οἶκόν της.

Ἡ μετάστασις αὕτη κατέστρεψε τὰ πάντα. Ὁ Δὲ-Γράουν, ὡς καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ συναναστροφὴ τοῦ πρεσβείου, ἦτον ἐπίσης προσκεκλημένος καὶ εἰς τῆς κυρίας Νερβάλ· ὅθεν ὁ Ῥοδόλφος τὸν στέλλει ἀμέσως ἐκεῖ, νὰ εὕρῃ τὴν Δ'-Ἀρβίλλην, καὶ νὰ τὴν εἴπῃ ὅτι ὁ πρίγκιψ, ἔχων νὰ τὴν ἀναφέρῃ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα πράγματα σπουδαιότατα, θέλει τὴν περιμένει χωρὶς ἅμαξαν ἔξωθεν τοῦ οἴκου της, διὰ νὰ τὴν ὁμιλήσῃ ἐκ τοῦ θυριδίου τοῦ ὀχήματός της, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ὑπηρέται της θέλουν προσμένει ν' ἀνοίξῃ ἡ θύρα τοῦ ἁμαξοστασίου.

Ὁ βαρόνος λοιπὸν, ἀφοῦ πολλὴν ὥραν ἀνεζήτησε τὴν Δ'-Ἀρβίλλην εἰς τὸν χορὸν τῆς κυρίας Νερβὰλ, ἐπέστρεψεν ἀναγγέλλων τῷ Ῥοδόλφῳ, ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν εὕρῃ. Τοῦτο ἔθλιψε καιρίως τὸν πρίγκιπα· ὤφειλε παντὶ τρόπῳ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν μαρκεσίαν περὶ τῆς ἐπιβουλῆς τῆς Σάρας, ὥστε ἡ καταμήνυσίς της ν' ἀποδειχθῇ συκοφαντία βδελυρά· ἀλλέως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸ κακόν· ἀλλ' ἦτον ἀργά·... ἡ ἐπονείδιστος γραφὴ τῆς Σάρας ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν μαρκέσιον Δ'-Ἀρβὶλλ περὶ τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

. . . .

Τὴν ἐπιοῦσαν, τὸ πρωΐ, ὁ Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπεριπάτει βραδέοις βήμασιν εἰς τὸν κοιτῶνά του, κοιτῶνα ἁπλούστατα εὐτρεπισμένον· μόνην στολὴν ἔχοντα πανοπλίαν ἐκ μεταγενεστέρων ὅπλων, καὶ μικράν τινα βιβλιοθήκην. Τὸ στρῶμα τῆς κλίνης του δὲν ἦτο χαλασμένον, καὶ ὅμως ἡ μεταξωτὴ κλινοσκέπη ἐκρέματο εἰς ῥάκη. Μία καθέδρα καὶ μικρά τις τράπεζα ἐξ ἐβένου, μὲ πόδας στρεπτοὺς, ἔκειντο ἀναποδογυρισμένα πλησίον τῆς ἑστίας. Ἀλλοῦ, ἔβλεπέ τις ἐπὶ τοῦ τάπητος τὰ λείψανα ποτηρίου κρυσταλλίνου, κηρία τεθλασμένα, καὶ δίκλαδόν τινα λυχνοῦχον ἐῤῥιμ-

μένον μακράν. Ἡ ἀταξία αὕτη ἐμαρτύρει, ὅτι εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο συνέβη πάλη σφοδρά...

Ὁ κύριος Δ'-Ἀρβὶλλ ἦτο περίπου τριακονταετής· μορφῆς ἀῤῥενωπῆς καὶ διαπρεποῦς· ὄψεως συνήθως εὐαρέστου καὶ γλυκείας, ἀλλ' ἤδη ἀδιαμορφώτου, ὠχρᾶς, τεταραγμένης. Ἐφόρει ἀκόμη τὰ χθεσινά του φορέματα· ὁ τράχηλός του ἦτο γυμνὸς, τὸ ἐσωκάρδιόν του ἀνοικτὸν, ὁ χιτών του σχισμένος καὶ στιγματισμένος ἐδῶ κ' ἐκεῖ διὰ κηλίδων αἵματος· τὰ μελανά του μαλλία, τὰ συνήθως βοστρυχώδη, ἔπιπτον ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ μετώπου του ἄγρια καὶ συγκεχυμένα. Ἀφοῦ ἀκόμη ἐπεριπάτησεν ὥραν πολλὴν μὲ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους, τὴν κεφαλὴν ἐσκυμμένην, τὸ ὄμμα ἀπλανὲς καὶ ἐρυθρὸν, ἐστάθη διὰ μιᾶς ἐνώπιον τῆς ἑστίας του, τῆς ἐσβεσμένης μ' ὅλον τὸν παγετὸν ὅστις ἐπῆλθε κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ἔλαβεν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς καπνοδόχης τὴν ἐφεξῆς ἐπιστολὴν, καὶ, μετὰ προσοχῆς ἀδδηφάγου, τὴν ἀνέγνωσε πάλιν εἰς τὸ αὐχμηρὸν πρώϊον φῶς τῆς χειμερινῆς ἡμέρας.

« *Αὔριον, εἰς τὴν μίαν μετὰ μεσημβρίαν, ἡ σύζυγός σου κατευθύνεται εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου, ἀριθ. 17, πρὸς ἐρωτικὴν συνέντευξιν. Ἀκολούθησον τὰ ἴχνη της καὶ πληροφορεῖσαι περὶ πάντων... Εὐτυχησμένε σύζυγε!* »

Καθ' ὅσον ἐπροχώρει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, ἀνάγνωσιν τὴν ὁποίαν τοσάκις ἐπανέλαβε...τὰ ἰάνθινα ἀπὸ τὸ ψῦχος χείλη του ἐκινοῦντο σπασμωδικῶς, ὡσὰν νὰ ἐσυλλάβιζον γράμμα πρὸς γράμμα τὰς ὀλεθρίας λέξεις.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ εἰσέρχεται εἷς τῶν θαλαμηπόλων. Ὁ ὑπηρέτης οὗτος, ἤδη γέρων, εἶχε κόμην ψαρὰν καὶ μορφὴν τιμίου καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου. Ὁ μαρκέσιος, χωρὶς νὰ κινηθῇ ἐκ τῆς θέσεώς του, στρέφει μόνον διὰ μιᾶς τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτόν· ἐκράτει δὲ πάντοτε εἰς χεῖρας τὴν γραφήν·— Τί θέλεις; λέγει ἀποτόμως πρὸς τὸν θεράποντα.

Ἀντὶ δ' αὐτὸς ν' ἀποκριθῇ, παρετήρει, ὁ δυστυχὴς, μὲ περίλυπον θαυμασμὸν τὴν ἀκαταστασίαν τοῦ θαλάμου· ἔπειτα, ἀναβλέψας πρὸς τὸν κύριόν του καὶ ἀτενίσας αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὶ, ἀνεφώνησεν·

— Αἵματα ἐπὶ τοῦ χιτῶνός σας... Θεέ μου! Θεέ μου! ἐκτυπήσατε πουθενά;... καὶ εἶσθε μόνος... Πῶς νὰ μὴ μὲ κωδωνίσετε... καθὼς πάντοτε... εὐθὺς καθὼς ᾐσθάνθητε τάς...;

— Ὕπαγε ἀπ' ἐδῶ...

— Ἀλλ' αὐθέντα μου, στοχασθῆτε... ἡ φωτία σας ἔσβυσε· ἐδῶ μέσα κάμνει κρύον αἰσθαντικὸν, καὶ μάλιστα ὕστερον ἀφοῦ ᾐσθάνθητε...

— Θὰ σιωπήσεις;... ἄφες με!

— Ζητῶ συγγνώμην, κύριε μαρκέσιε, ἐπανέλαβεν ὁ θυρωρὸς περίτρομος, ἀλλ' εἴχετε διατάξει τὸν κύριον Δουβλὲ νὰ ἔλθῃ σήμερον εἰς τὰς δέκα ἥμισυ ὥρας τὸ πρωΐ, καὶ σᾶς προσμένει ἔξω.

σω, πλὴν βιάζομαι νὰ ἐξέλθω μίαν στιγμήν. Ἂν εὐηρεστεῖτο νὰ προγευματίσωμεν ὁμοῦ, ἐγὼ θέλω ἐπιστρέψει πρὸς μεσημβρίαν.

Καὶ, καταβαίνων, εἶπε καθ' ἑαυτόν· — Αὐτὴ, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θέλω ἐπιστρέψειν ὀγλίγωρα, θέλει ἐξέλθει μὲ περισσοτέραν ἐλευθερίαν· θέλει μὲ νομίζει εἰς τὸν οἶκον. — Καὶ διευθυνθεὶς ἀμέσως εἰς πλατεῖάν τινα, πλησιέστατα τοῦ οἴκου του, ἔλαβεν ἀγοραῖόν τι ὄχημα.

— Ἁμαξηλάτη! μὲ τὴν ὥραν[1]!

— Εἰς τοὺς ὁρισμούς σας, αὐθέντη[2]· ἡ ὥρα εἶναι ἕνδεκα ἥμισυ. Διὰ ποῦ ἀγαπᾶτε;

— Ἐδῶ πλησίον, εἰς τὴν ὁδὸν Βελλεσχιᾶς· θέλεις σταθῇ εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Δομινίκου· εἶν' ἐκεῖ ὁ τοῖχος ἑνὸς κήπου... θέλεις προσμείνει, ἕως νὰ σὲ εἰπῶ.

— Μάλιστα, αὐθέντη.

Εἰσελθὼν εἰς τὸ ὄχημα, ὁ μαρκέσιος κατεβίβασε τὰ παραπετασμάτια τῶν θυριδίων· τὸ ἁμάξιον ἐξεκίνησε, καὶ μετ' ὀλίγον ἦλθεν ἀπέναντι σχεδὸν τοῦ οἴκου Δ'-Ἀρβὶλλ· ὥστε κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκπορευθῇ, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸν ἴδῃ. Ἡ σύζυγός του ἔμελλε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν συντυχίαν της εἰς τὴν μίαν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν· ὁ μαρκέσιος λοιπὸν ἐπερίμενε τὴν ὥραν, προσηλωμένα ἔχων τὰ ὄμματα ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου του... Εἰς τὴν κεφαλήν του περιεπόλουν χείμαῤῥοι ὀργῆς τοσοῦτον γνοφώδους καὶ φοβερᾶς, ὥστε, δι' αὐτὸν ἡ ὥρα παρήρχετο μὲ τάχος ἀπίστευτον...

Ἐσήμαινον αἱ δώδεκα εἰς τὴν πλησίον ἐκκλησίαν ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀκουϊνίου, ὅτε βλέπει τὴν θύραν τοῦ μεγάρου του βραδέως ἀνοιγομένην, καὶ ἰδοὺ ἐξέρχεται ἡ μαρκεσία.

— Ἀπὸ τώρα!... Ἄ! πόση προθυμία! Φοβεῖται μὴ κάμῃ *τὸν ἄλλον* νὰ τὴν προσμένῃ! εἶπεν ὁ μαρκέσιος μὲ εἰρωνείαν ἀνήμερον.

Τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ· τὸ λιθόστρωτον στεγνόν. Ἡ Κλημεντία ἐφόρει σκιάδιον μαῦρον, κεκαλυμμένον διὰ κρηδέμνου (βουάλι) ἀπὸ *βλόνδαν* τοῦ αὐτοῦ χρώματος, καὶ μανδύαν μεταξωτὸν, χρώματος κορινθιακῆς σταφίδος. Ἡ ἐκ *καϊσμιρίου* κυανοῦ πλατυτάτη βύσσος της (σάλι) κατέβαινεν ἕως εἰς τὸν ποδόγυρον τῆς ἐσθῆτός της, τὴν ὁποίαν ἀνέσυρεν ἐλαφρὰ καὶ μὲ κομψότητα πολλὴν, διὰ νὰ περάσῃ εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τῆς ὁδοῦ. Χάρις εἰς τὸ κίνημα τοῦτο, ἐφάνη ἕως εἰς τὸν ἀστράγαλον ὁ μικρός της ποῦς, στενὸς καὶ τοξοειδὴς καὶ ἐξαισίως διαπρέπων ἐντὸς ὑποδηματίου ἀπὸ ἀτλάζιον τῆς Τουρκίας.

Πρᾶγμα παράδοξον! ὁ Δ'-Ἀρβὶλλ, μ' ὅλην τὴν ταραχὴν ἐκείνην τῆς κεφαλῆς του, παρετήρησε τὸν πόδα τῆς γυναικός του, καὶ ποτὲ δὲν τὸν ἐφάνη πλέον ἐρωτοποιὸς, πλέον χαριτόβρυτος... Ἡ θέα αὕτη ἠρέθισεν

[1] Εἰς τοὺς Παρισίους, ὅταν τις λάβῃ ἀγοραῖον ὄχημα, συμφωνεῖ πρότερον ἢ μὲ τὴν ἀπόστασιν, ἢ μὲ τὴν ὥραν. Ὑπάρχει προσέτι καὶ διατίμησις βασιλικὴ κανονίζουσα τὴν πληρωμὴν, ὥστε νὰ μὴ συμβαίνωσι καταχρήσεις ἐκ μέρους τῶν ἁμαξηλατῶν.

[2] Ἀντὶ τῆς λέξεως ταύτης, ἐκεῖ μεταχειρίζονται τὴν λέξιν bourgeois, ὅ ἐστιν ἀστικὸς (ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, εὐγενικὸς, πρακτικὸς, πολιτικός).

ἔτι μᾶλλον τὴν ἀδημονίαν του· φαντασθεὶς τὸν παράνομον ἀντεραστήν του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ᾐσθάνθη καιρίως εἰς τὰ σπλάγχνα τὸ δραστικὸν κέντρον τῆς *σαρκικῆς ζηλίας*... Ἐν μιᾷ ῥοπῇ, ὅλα ἐκεῖνα τὰ διάπυρα παίγνια, αἱ ἀπολαύσεις καὶ παραφοραὶ τοῦ εὐτυχοῦς καὶ περιπαθοῦς ἔρωτος ἐζωγραφήθησαν εἰς τὴν διάνοιάν του μὲ χαρακτῆρας φλογός... Τότε, πρώτην φορὰν ἐπὶ ζωῆς του, ᾐσθάνθη εἰς τὴν καρδίαν δριμύν τινα πόνον φυσικὸν, νυγμόν τινα ἐνδόμυχον, κοπτερὸν, δίστομον πόνον! πόνον ὅστις τὸν ἔκαμε νὰ ἐκβάλῃ ὑπόκωφον γογγυσμόν. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, μόνον ἡ ψυχή του ἔπασχε... δὲν ἐπήγαινεν ὁ νοῦς του, εἰμὴ εἰς τὴν καταπάτησιν τῶν ἱερωτέρων καθηκόντων· ἀλλ' ἡ τελευταία του αὕτη ἀναπόλησις, τόσον ὑπῆρξε σκληρὰ, ὥστε μόλις ἠδυνήθη νὰ προσποιηθῇ τὸν ἐρεθισμὸν τῆς φωνῆς του, ὁπόταν, ἀνεγείρας ὀλίγον τὸ παραπετασμάτιον, εἶπεν εἰς τὸν ἁμαξηλάτην·

— Ἄκουσον... βλέπεις ἐκείνην τὴν κυρίαν μὲ τὸ μαῦρον σκιάδιον καὶ τὴν βύσσον τὴν κυανῆν; αὐτὴν, ἥτις 'παγαίνει τὸν τοῖχον τοῖχον;

— Ποιό; ἆ... μάλιστα, αὐθέντη, μάλιστα.

'Πάγαινε σιγὰ σιγὰ, καὶ ἀκολούθει την... Ἂν διευθυνθῇ εἰς τὴν πλατεῖαν ὅπου στέκονται τὰ ὀχήματα... εἰς τὴν ἰδίαν πλατεῖαν ἀπ' ὅπου σ' ἐπῆρα, στέκεσαι καὶ σύ· ἔπειτα πάλιν ἀκολουθεῖς τὸ ἀμάξι της.

— Μή σε μέλει, αὐθέντη...(Ἆ, ἆ, 'μοιάζει πῶς θά 'χουμε νὰ γελοῦμε!)

Καὶ ὄντως, ἡ Δ'-Ἀρβίλλη κατευθύνθη εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν ὀχημάτων, ὅπου ἀνέβη εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν. Ὁ ἁμαξηλάτης τοῦ Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπῆρε τὸ κατόπιν. Τὰ ὀχήματα ἐξεκίνησαν ἀμφότερα.

Δὲν εἶχον παρέλθει τρία λεπτὰ, καὶ, μὲ μέγαν θαυμασμὸν τοῦ μαρκεσίου, ὁ ἁμαξηλάτης του ἔλαβε τὴν ὁδὸν ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀκουϊνίου, ἔπειτα ἐστάθη ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας ταύτης.

— Αἴ, τί κάμνεις;

— Αὐθέντη, ἡ κυρία κατέβηκε 'ς τὴν ἐκκλησιά..."Ομως!... δουλειά!... σοῦ ἔχει ἕνα ποδαράκι χυτό... (Σιωπὴ κ' ἔχουμε νὰ κάμουμε γέλοια!)[1].

Μυρίοι στοχασμοὶ περιεκύκλωσαν τὸν Δ'-Ἀρβίλλ· πρῶτον ὑπέθεσεν, ὅτι ἡ σύζυγός του ἐνόησεν ὅτι τὴν ἠκολούθουν, κ' ἐζήτησε μὲ τὸ κίνημα τοῦτο ν' ἀποπλανήσῃ τοὺς εἰς τὰ ἴχνη της. Ἔπειτα, ἐσυλλογίσθη, ἴσως ἡ γραφὴ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἦτο χαμερπὴς διαβολή... Ἂν ἡ Κλημεντία ἦτον ἔνοχος, πρὸς τί ἡ ψευδὴς αὕτη εὐλάβεια; ἤθελεν εἶσθαι ἐμπαιγμὸς πρὸς τὰ θεῖα... Ἀκτὶς ἐλπίδος εἰσέδυσεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Δ'-Ἀρβίλλ· τόση ἀπόστασις ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς ψευδευλαβείας ταύτης καὶ τῆς παρανομίας δι' ἣν ἡ σύζυγός του διεβάλλετο... Ἡ παρήγορος αὕτη ἀμφιβολία δὲν διήρκεσε πολύ· ὁ ἁμαξηλάτης του ἔκυψε καὶ τὸν εἶπεν·

— Αὐθέντη, ἡ κυρὰ ἀνέβηκε πάλιν εἰς τὸ ἀμάξι της.

— Τὸ κατόπιν, τὸ κατόπιν...

[1] Bourgeois, la dame vient de descendre à l'église... Sapristi!... jolie petite jambe tout de même... C'est très amusant!

— Εἰς τοὺς ὁρισμούς σας, αὐθέντη! (Μὰ γέλοια, σοῦ λέγω... γέλοια!)

Διέβησαν κατὰ τὸ μῆκος τοῦ ποταμοῦ, διῆλθον τὸ Δημαρχεῖον, τὴν ὁδὸν Σαίντ-Ἀβοᾶ, καὶ τέλος εἰσῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου.

— Αὐθέντη, εἶπεν ὁ ἡνίοχος στρεφόμενος πρὸς τὸν κύριον Δ'-Ἀρβὶλλ· ὁ συναδελφός μου ἐστάθηκεν εἰς τὸν ἀριθ. 17· ἡμεῖς τώρα εἴμεθα ἐμπροσθὰ εἰς τὸ 13· νὰ σταματήσω κ' ἐγώ;

— Σταμάτησε!...

— Ναὶ, αὐθέντη·... ἡ κυρία ἐμβῆκεν εἰς τὴν αὐλὴ τοῦ ἀριθ. 17.

— Ἄνοιξε, νὰ καταβῶ.

— Ἀμέσως, αὐθέντη...

Ἡ μαρκεσία εἶχεν ἤδη εἰσέλθει εἰς τὸν οἶκον.

Περιεργείᾳ κινούμενοι, ἡ κυρία Πιπελέτου, ὁ Ἀλφρέδης καὶ ἡ ὀστρεοπῶλις συνήχθησαν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ πλησίον τῆς κλίμακος οἰκηματίου. Ἡ κλίμαξ τόσον ἦτο σκοτεινὴ, ὥστε, ὁπόταν μάλιστα ἤρχετό τις ἔξωθεν, δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰς βαθμίδας· ἡ μαρκεσία λοιπὸν, ἀναγκασμένη ν' ἀπευθυνθῇ πρὸς τὴν κυρίαν Πιπελέτου, τὴν λέγει μὲ συγκεκινημένην καὶ σχεδὸν ἐκλείπουσαν φωνήν·—Κυρία, ἀπὸ ποῦ ἀναβαίνουν, σᾶς παρακαλῶ;

— Σταθῆτε· εἰπῆτέ μου πρῶτον, κυρά μου, ποῦ 'παγαίνετε;

— Εἰς τοῦ κυρίου Καρόλου... κυρία!...

— Εἰς τοῦ κυρίου, τίνος;... ἐπέφερεν ἡ γραῖα προσποιουμένη ὅτι δὲν ἤκουσεν, ὥστε νὰ δώσῃ καιρὸν εἰς τὸν ἄνδρα της καὶ εἰς τὴν ὀστρεοπώλιδα νὰ ἐξακριβώσωσι τοὺς χαρακτῆρας τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς, διὰ μέσου τοῦ κρηδέμνου τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπόν της.

— Ζητῶ... τὸν κύριον Κάρολον... κυρία· ἐπανέλαβεν ἡ Κλημεντία μὲ φωνὴν τρέμουσαν, κλίνουσα τὴν κεφαλὴν, ὥστε νὰ κρύψῃ τὴν μορφήν της ἀπὸ τὰ βλέμματα τῶν τοσοῦτον αὐθαδῶς περιεργαζομένων αὐτήν.

— Ἆ!... τὸν κύριον Κάρολον! τώρα ναί... ὁμιλεῖτε τόσον σιγὰ, ὁποῦ δὲν ἐκαταλάβαινα... Τὸ λοιπὸν, εὔμορφή μου κυρὰ, μιὰ καὶ 'παγαίνετε εἰς τοῦ κυρίου Καρόλου, ὡραίου νέου ἀληθινὰ, ἀναβῆτε ὅλο ἴσα, θὰ εὕρετε τὴν θύρα του, κατάντικρυ.

Τεθορυβημένη ἐκ τῆς συστολῆς, ἡ μαρκεσία, ἔβαλε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος.

— Ἔρρρρι πάλι[1]! ἐπεφώνησεν ἡ γραῖα μυκτηριστικῶς· καθὼς φαίνεται, σήμερα πλέον δὲν τὸν γελᾷ... Ποιὸς τὴν χάρι του! Χαραῖς μὲ φούνταις! χαραῖς μὲ φούνταις!

— Ὡς τόσο, καλὰ 'ξεύρει καὶ διαλέγει ὁ στρατηγός· ἐπέφερεν ἡ ὀστρεοπῶλις μὲ χονδροειδεστάτην φωνήν· ἡ καλή του ὑαλίζει, καὶ καλά!

Ἂν δὲν ἦτον ἀναγκασμένη νὰ διαβῇ ἐκ νέου ἔμπροσθεν τοῦ οἰκήματος ὅπου ἵσταντο τὰ βάναυσα ὑποκείμενα ταῦτα, ἡ ἡμιθανὴς ἐκ τῆς ἐντροπῆς καὶ τοῦ φόβου Δ'-Ἀρβίλλη ἤθελεν ἀμέσως καταβῇ ἐκ νέου καὶ φύγει· ἀλλὰ σφίγξασα καὶ τελευταῖον τὴν καρδίαν της, ἔφθασεν ἕως εἰς

[1] Vive la noce! et allllllez donc!

τὸ μεσόβαθρον. Ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς της!... εὑρέθη πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἐνώπιον τοῦ Ῥοδόλφου, ὅστις, βάλλων ταχέως μέσα εἰς τὰς χεῖράς της ἓν βαλάντιον (πουγγίον) μὲ χρήματα, τὴν λέγει μὲ βίαν·

— Ὁ σύζυγός σας τὰ ἔμαθεν ὅλα· ἔρχεται ἐξοπίσω σας...

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀκούεται κάτω ἡ ὀξεῖα φωνὴ τῆς κυρίας Πιπελέτου ἀνακραζούσης· — Ποῦ 'παγαίνετε, κύριε;

— Ἰδού· εἶν' ἐκεῖνος! ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος· καὶ ἀπωθῶν τροποντινὰ τὴν Δ'-Ἀρβίλλην πρὸς τὴν κλίμακα τῆς ἀνωτέρας ὀροφῆς, ἐπρόσθεσεν·

— Ἀναβῆτε ὀγλίγωρα εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα· ἤλθετε νὰ ἐλεήσετε μίαν οἰκογένειαν πτωχήν· ὀνομάζεται τοῦ Μορέλ...

— Κύριε, ἂν δὲν μοῦ εἰπῆτε ποῖον ζητεῖτε, μὲ σκοτώνετε καὶ τότε περνᾶτε! ἀνεφώνει κάτωθεν ἡ κυρία Πιπελέτου φράττουσα τὴν πορείαν εἰς τὸν μαρκέσιον Δ'-Ἀρβίλλ!

Ἔμεινε δὲ οὗτος ὀπίσω, ἐπειδή, ὅταν εἶδεν ἀπὸ τὴν ἄκραν τῆς αὐλῆς τὴν σύζυγόν του συνομιλοῦσαν μετὰ τῆς κυρίας Πιπελέτου, εἶχεν ἀποσυρθῆ μίαν στιγμήν.

— Συνοδεύω τὴν κυρίαν... ἥτις τώρα ἐμβῆκεν ἐδῶ· εἶπεν ὁ μαρκέσιος.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! ἐπεφώνησεν ἡ κυρία Πιπελέτου· δὲν μὲ τὸ λέτε τόσην ὥρα!... ἀναβῆτε λοιπόν.

Ἀκούσας θόρυβον ἀσυνήθιστον, ὁ Κάρολος Ῥοβέρτης, ἤνοιξεν ὀλίγον τὴν θύραν του· ὁ Ῥοδόλφος, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρόν, σπρώχνει μὲ ὁρμὴν τὴν θύραν ταύτην, εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμον τοῦ στρατηγοῦ καὶ κλείεται μετ' αὐτοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν ἔφθανεν ὁ Δ'-Ἀρβίλλ εἰς τὸ μεσόβαθρον τῆς κλίμακος. Ὁ πρίγκιψ ἐφοβήθη μὴ τὸν ἴδῃ ὁ μαρκέσιος καὶ τὸν ἀναγνωρίσῃ, μ' ὅλον τὸ ἐκεῖσε ὑπάρχον σκότος· ἀλλὰ δὲν τὸν εἶδεν.

Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸν Κάρολον Ῥοβέρτην· μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένος τὸν χονδρομέταξον κοιτωνίτην του, τὸν ἐρυθρὸν μὲ κίτρινα κλαδία, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν φορῶν τὸ ἀπὸ χρυσοκέντητον βελοῦδον φέσιόν του, ἔμεινεν ἐκστατικὸς εἰς τὴν θέαν τοῦ Ῥοδόλφου, τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζεν, ἐπειδὴ δὲν τὸν εἶχε παρατηρήσειν εἰς τὸν χορὸν τοῦ πρεσβείου· ἄλλως τε ἦτο καὶ ἐνδεδυμένος τώρα πενιχρά.

— Κύριε·... τί τρέχει;... τὸν λέγει μὲ ὕφος ἀγέρωχον.

— Σςςςσιωπή! ἀποκρίνεται ὁ Ῥοδόλφος χαμηλῇ τῇ φωνῇ, πλὴν μὲ τόσην ἀγωνίαν, ὥστε ὁ Ῥοβέρτης ἐσιώπησε μηχανικῶς.

Κρότος σφοδρός, ὡς σώματος κρημνιζομένου ἀπὸ βαθμίδας ἀρκετάς, ἀντήχησεν ἔξω εἰς τὴν σιγὴν τῆς κλίμακος.

— Ὁ ἄθλιος, τὴν ἐθανάτωσεν! ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Τὴν ἐθανάτωσε;... ποῖον; τί; δὲν μὲ λέγετε ἐδῶ τί τρέχει; εἶπεν ὁ Κάρολος Ῥοβέρτης χαμηλῇ τῇ φωνῇ καὶ ὠχριῶν. Ὁ Ῥοδόλφος δὲν ἀποκρίνεται, ἀλλὰ μεσανοίγει τὴν θύραν... καὶ βλέπει καταβαίνοντα καὶ σπεύδοντα χολῶς τὸν μικρὸν Στραβοπόδην· ἐκράτει δὲ αὐτὸς εἰς χεῖρας τὸ ἐρυθρομέταξον βαλάντιον, τὸ ὁποῖον ὁ Ῥοδόλφος εἶχε δόσει εἰς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην.

Ὁ Στραβοπόδης ἔγινεν ἄφαντος.

Ἠκούετο ἐντοσούτῳ ἀδιακόπως τὸ ἐλαφρὸν βῆμα τῆς μαρκεσίας, καὶ συγχρόνως ἄλλα βήματα βαρύτερα, τὰ τοῦ συζύγου της ὅστις τὴν ἠκολούθει εἰς τὰς ἀνωτέρας ὀροφάς. Μὴ δυνάμενος ὁ Ῥοδόλφος νὰ ἐννοήσῃ τίνι τρόπῳ τὸ βαλάντιον ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Στραβοπόδη, ἀλλ' ἐνθαῤῥυνθεὶς ὁπωσοῦν, εἶπεν εἰς τὸν Ῥοβέρτην ἐπιτακτικῶς·

— Σταθῆτε· μὴν ἐξέλθετε ἀπ' ἐδῶ, ἂν δὲν παρέλθῃ μία ὥρα.

— Πῶς, κύριε; νὰ μὴν ἐξέλθω; ὑπέλαβεν ὁ Ῥοβέρτης μὲ ἀνυπόμονον καὶ θυμώδη φωνήν· τί σημαίνουν αὐτά; ποῖος εἶσαι ἡ εὐγενεία σου; καὶ μὲ τί δικαίωμα;...

— Ὁ κύριος Δ'-Ἀρβὶλλ τὰ ἔμαθεν ὅλα· ἠκολούθησε τὰ ἴχνη τῆς γυναικός του μέχρι τῆς θύρας τοῦ οἴκου τούτου, καὶ τὴν ἀκολουθεῖ ἀκόμη ἕως ἐπάνω.

—Ὢ! δυστυχία! δυστυχία! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοβέρτης συνάπτων τὰς χεῖρας μὲ ἔκστασιν ὀδύνης· Καὶ τώρα, τί 'παγαίνει ἐπάνω νὰ κάμῃ; Ποῦ θέλει ἐξέλθει ἐκεῖθεν;

— Καθήσατ' ἐδῶ, καὶ μὴ κινηθῆτε τελείως, πρὶν ἔλθῃ νὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ ἡ θυρωρὸς, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· καὶ, ἀφήσας τὸν στρατηγὸν εἰς ἀμηχανίαν, κατέβη εἰς τὸ θυρωρεῖον.

—Αἴ! τὰ ἴδετε; ἀνεφώνησεν ἡ Πιπελέτου περιχαρῶς· ἀνάπτουν καὶ κορώνουν τὰ πράγματα! Ἦλθεν ἕνας κύριος καὶ τὴν ἀκολουθεῖ· θὰ εἶναι βέβαια ὁ ἄνδρας της· ὁ *βρυκόλακκας*[1]· τὸ ἐκατάλαβα παρευθὺς καὶ τὸν ἄφησα ν' ἀναβῇ. Τώρα θὰ πιασθοῦν ἀπὸ τὰ μαλλιὰ μὲ τὸν στρατηγό· νὰ ἰδῆτε τούμπανα εἰς τὴν γειτονιά· ὅ,που πρωτοέλθῃ νὰ ἰδῇ τὸ 'σπίτι· καθὼς ἔγινε καὶ εἰς τὸν ἀριθ. 36, ὅπου συνέβηκε φονικό. Παράξενον ὅμως, πῶς δὲν ἐπιάσθηκαν ἀκόμη ὡς τὰ τώρα! ἀκούω ἡσυχία!

— Καλή μου, κυρία Πιπελέτου, μοῦ κάμνετε μίαν χάριν μεγαλωτάτην; (καὶ ὁ Ῥοδόλφος ἔβαλεν εἰς τὴν παλάμην τῆς θυρωροῦ πέντε χρυσᾶ λοδοβίκια). Ὅταν αὐτὴ ἡ κυρία καταβῇ... νὰ τὴν ἐρωτήσετε, πῶς περνᾷ ἡ πτωχὴ οἰκογένεια τοῦ Μορέλ· νὰ τὴν εἰπῆτε, ὅτι αὐτὸ ὁποῦ κάμνει, νὰ ἔρχεται καὶ νὰ τοὺς ἐλεῇ, καθὼς ὑπεσχέθη τὴν ὑστερινὴν φορὰν ὁποῦ ἦλθε νὰ πληροφορηθῇ δι' αὐτοὺς, εἶναι ἅγιον ἔργον...

Ἡ κυρία Πιπελέτου παρετήρει τὰ χρήματα καὶ τὸν Ῥοδόλφον μὲ θαυμασμόν. —Καλὲ, ψυχή μου... αὐτὰ τώρα... τάχατες διὰ ἰδικά μου μοῦ τὰ δίδετε;... Καλά· αὐτὴ ἡ κυρία... δὲν ἐμβῆκεν εἰς τοῦ στρατηγοῦ;

— Ὁ κύριος ὅστις τὴν ἀκολουθεῖ εἶναι σύζυγός της. Αὐτὴ ἡ πτωχὴ τὸ ἐνόησε, καὶ τώρ' ἀναβαίνει εἰς τὴν κατοικίαν τῶν Μορὲλ, τάχα ὡσὰν νὰ ἦλθε διὰ νὰ ἐλεήσῃ ἐκείνους· μ' ἐκαταλάβετε;

—Ἐ! κα! τά! λα! βα!!! Σταθῆτε λοιπόν· τώρα, ἡ εὐγενεία σας θέλετε νὰ γελάσωμεν τὸν ἄνδρα... τί;... οὔ!... μὴ σᾶς μέλῃ, καὶ νὰ τοῦ τὴν καταφέρωμεν καθὼς πρέπει... Ἔρρρρι πάλι! ὡσὰν νὰ ἦταν τέχνη μου παλαιά!

[1] Le jaunet.

Ἐν τούτοις, εἰς τὸ σκότος τοῦ οἰκηματίου, διεκρίθη σαλεύων καὶ ἀνεγειρόμενος ὁ τρομπονοειδὴς πῖλος τοῦ κυρίου Πιπελέτου.

— Ἀναστασία!... εἶπε σοβαρῶς ὁ Ἀλφρέδης, αὐτὰ δὲν εἶναι πράγματα καλά· ὁμοιάζουν ὡσὰν ἐκεῖνα τοῦ κυρίου Βραδαμάντη. Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ἔχει μερικὰς περιστάσεις ὅπου πρέπει κἀνεὶς νὰ κυττάζῃ τὴν δουλειά του· ἡ φιλία μας φιλία, ὅμως ὄχι πάλιν ὡς αὐτοῦ... ἤκουσες;

— Ἔλα, ἔλα τώρα καὶ τοῦ λόγου σου... Μάλιστα! ὡσὰν νὰ τό 'ξευρες! μή σε μέλει καὶ γνωρίζω κ' ἐγὼ τί ἔχει νὰ εἰπῇ στόχασι καὶ πρᾶξι... Τάχα δὲν τὸ ἔμαθες ἀκόμη, πῶς ὑποκάτω ἀπὸ τὸ καυκὶ τ' οὐρανοῦ κάμμία δὲν εἶναι ὁποῦ νὰ καυχηθῇ ὡσὰν ἐμένα πῶς... αἴ! νὰ τὰ λέμεν θέλομεν πάλιν; Ἐγὼ τὸ κάμνω διὰ νὰ ὑποχρεώσω τὸν καινούριόν μας ἐνοικάτορα, τέτοιον καλὸν ἐνοικάτορα, ὁποῦ ἠμπορεῖ κἀνεὶς νὰ εἰπῇ πῶς εἶναι ἡ κορώνα ὅλων τῶν ἐνοικατόρων τοῦ κόσμου. — καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Ῥοδόλφον — μὴ σᾶς μέλει, καὶ νὰ ἰδῆτε πῶς ἔχω νὰ τὰ καταφέρω!... Κρύβεσθε μία στιγμὴ ἐδῶ ἀπ' ὀπίσω; εἰς τὴν γωνιά;... Ἐλᾶτε... ἀκούω καὶ καταβαίνουν...

Ὁ Ῥοδόλφος ἔσπευσε νὰ κρυφθῇ.

Ὁ μαρκέσιος Δ'-Ἀρβὶλλ καὶ ἡ σύζυγός του κατέβαινον, κρατούμενοι ἀμφότεροι ἐκ τοῦ βραχίονος. Ἐνῷ δὲ ἔμελλον νὰ περάσωσιν ἔμπροσθεν τοῦ οἰκήματος τῶν θυρωρῶν, τὸ πρόσωπον τοῦ μαρκεσίου ἐφανέρωνε χαρὰν ἐγκάρδιον ἡνωμένην μὲ θάμβος καὶ συντριβήν. Ἡ Κλημεντία ἦτο γαλήνιος καὶ ὠχρά.

— Αἴ, καλὴ καὶ ὡραία μου κυρά... ἀνέκραξεν ἡ Πιπελέτου ἐξερχομένη ἐνώπιόν των· τοὺς ἴδετε, τοὺς δυστυχησμένους; Ἐκεῖνος ὁ κακοῤῥοίζικος ὁ Μορέλ! εἶναι σπαραγμὸς καρδιᾶς!... Χαρὰ 'ς τὴν ψυχή σας, κυρά μου... χαρὰ 'ς τὴν ψυχή σας, κόρη μου!... Ἐγὼ σᾶς τὸ εἶπα, τὴν ὑστερινὴ φορὰ ὁποῦ ἤλθετε νὰ *πρηλοφορηθῆτε*· εἶναι ἀξιολύπητοι. Νὰ ἦσθε βέβαιη, κυρά μου, πῶς ὅ,τι καὶ ἂν κάμῃ κἀνεὶς πρὸς βοήθειαν αὐτῶν τῶν δυστυχησμένων τ' ἀξίζουν... νά· ἐρωτήσετε καὶ τὸν Ἀλφρέδη... Ἀλφρέδη! ψεύματα;

Ὁ Ἀλφρέδης ἦτο φυσικὰ σεμνότυφος καὶ φίλος τοῦ *ἴσου δρόμου*· δὲν τοῦ *καλοῆλθε* τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἰδέα νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἀντισυζυγικὴν συνωμοσίαν ταύτην· ὅθεν, ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ καταφατικῶς, ἐμουρμούρισε μόνον, μουρμουρισμόν τινα συγκεχυμένον καὶ παράφωνον.

Τοῦτο ἰδοῦσα, ἡ κυρία Πιπελέτου, ἐπανέλαβε παραυτα· — Νὰ τὸν συμπαθήσετε τὸν Ἀλφρέδη· ὁ καψούλης καὶ ὅλα!... ἀμ' ἔχει, κυρά μου, τὸν ῥευματισμό του τὸν συνηθισμένο, εἰς τὸ στομάχι, καὶ ὁμιλεῖ σιγά, ὁποῦ μόλις ἀκούεται· ἀλλέως ἤθελε νὰ σᾶς εἰπῇ καὶ ὁ ἴδιος πόσο θὰ σᾶς συγχωροῦν οἱ ταλαίπωροι αὐτοὶ ἄνθρωποι.

Ὁ κύριος Δ'-Ἀρβὶλλ παρετήρει τὴν σύζυγόν του μὲ ἐκστάσεις κ' ἐπανελάμβανεν· — Ἄγγελος! ἄγγελος! ὤ! τῆς συκοφαντίας!

— Ἄγγελος! καὶ τῳόντι, αὐθέντη μου! εἶπεν ἡ Πιπελέτου· ἄγγελος, καὶ ἄγγελος δὰ... τοῦ Θεοῦ!...

— Φίλε μου, 'παγαίνωμεν, ἐπέφερεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη, ἥτις δὲν εἶχε πλέον ἧπατα νὰ στηριχθῇ· τόσον σφοδρὰν πάλην ἠθικὴν, ὑπέστησεν ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶχε πατήσει τὸ κατώφλιον τοῦ οἴκου τούτου.

—'Παγαίνωμεν· εἶπεν ὁ μαρκέσιος.

Ὅταν ἐξήρχοντο τῆς αὐλῆς, στρέφεται καὶ λέγει πρὸς τὴν σύζυγόν του· — Κλημεντία, χρείαν ἔχω συγΓνώμης καὶ οἴκτου!...

— Καὶ ποῖος δὲν ἔχει! ἀπήντησεν ἡ μαρκεσία μὲ στεναγμόν.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐξῆλθεν ὅθεν ἦτο κρυμμένος· ἡ τρομερὰ αὕτη σκηνὴ, ἡ γελοίων καὶ σκαιῶν ἐπεισοδίων ἀνάμικτος· ἡ παράδοξος αὕτη δράματος μυστηριώδους λύσις, ἡ τοσαῦτα διεγείρασα διάφορα πάθη, βαθέως τὸν ἐσυγκίνησεν.

— Αἴ! τὸν λέγει ἡ κυρία Πιπελέτου· ἐλπίζω πῶς καλὰ τὸν ἔπαιξα τὸν βρυκόλακκα! Τώρα ἐκεῖνος θὰ ἔχει τὴν γυναῖκά του μὴ στάξῃ ὁ Θεός!... Ὁ κακομοίρης! τὸν λυποῦμαι, νὰ μὴ χαρῶ τὸ φῶς μου!... Ἀμὴ τὰ *ἐπλιπλά σας*, κύριε Ῥοδόλφε, δὲν τὰ ἔφεραν...

—'Παγαίνω νὰ φροντίσω... Τώρα ἀναβῆτε εἰς τοῦ στρατηγοῦ, καὶ εἰπῆτέ τον ὅτι ἐμπορεῖ, ἂν ἀγαπᾷ, νὰ καταβῇ...

— Καλέ!... ἀμ' αὐτὸς πάλιν! αὐτὸς δὰ εἶναι καὶ ἂν ἦναι ἡ κωμωδία! Καθὼς φαίνεται, ἡ κάμερη τοῦ ἐχρησίμευσε διὰ νὰ βλέπῃ τὸν ἴσκιο του... Ὤχ! ὤχ! ὤ!... μὲ τὰ δώδεκά του ψωρόφραγκα... Τώρα ἔχουν τέσσαρες φοραῖς ὁποῦ τὸν ἀφήνουν μὲ στόμα χαστό.

Ὁ Ῥοδόλφος ἀνεχώρησεν.

— Ἀλφρέδη, εἶπεν ἡ Πιπελέτου, τώρα ἦλθε καὶ ἡ ἀράδα τοῦ στρατηγοῦ... ἔγω νὰ κάμω γέλοια!

Καὶ ἀνέβη εἰς τὸ οἴκημα τοῦ Καρόλου Ῥοβέρτου. Κρούει· τὴν ἀνοίγει.

— Στρατηγέ! (καὶ ἡ Ἀναστασία ἔφερε τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς παλάμης ἐπὶ τῆς φενάκης της, ὡς χαιρετοῦν οἱ στρατιῶται) ἦλθα νὰ σᾶς ξεφυλακώσω... Ἔφυγαν *φιλὶ κλωστάρι* ὁ ἄνδρας μὲ τὴν γυναῖκά του· τοῦ λόγου σας νὰ ἦσθε 'γιερός. Ὅμως, 'φθηνὰ τὴν ἐγλυτώσετε... νὰ ἔχετε πάλιν χάριν εἰς τὸν κύριον Ῥοδόλφον· 'παγαίνετε νὰ τοῦ ἀνάψετε λαμπάδα!...

— Αὐτὸς ὁ λιγνὸς μὲ τὸν μύστακα ὀνομάζεται κύριος Ῥοδόλφος;

— Μάλιστα, ὅλος καὶ ὅλος· μὲ τὸν *μούστακα*...

— Καὶ τί ἄνθρωπος εἶν' αὐτός;

— Ἄνθρωπος εἶν' αὐτός;... (ἀνέκραξεν ἡ Πιπελέτου θυμοειδῶς) ἄνθρωπος ὁποῦ κάμνει ἴσα μ' ἕναν ἄλλον! ἴσα μὲ δύο ἄλλους! Εἶναι γραμματικός· ὅμως ἂς τὸν βάλλουν κορώνα των ὅλου τοῦ κόσμου οἱ ἐνοικάτορες· μίαν κάμερη μόνον κρατεῖ, ὅμως βροντᾷ, ἐκεῖνος ὁποῦ βλέπετε... μ' ἔδωκεν 6 φράγκα διὰ νὰ τοῦ διαρμίζω· 6 φράγκα καὶ εἰς τὸν πρῶτον λόγο.... 6 φράγκα χωρὶς νὰ πολεμᾷ νὰ μοῦ καταιβάσῃ τίποτε, ὡς τὸν ὀβολό!...

— Καλὰ... καλά... Νά... 'πάρε τὸ κλειδί.

— Ν' ἀνάψω καὶ κύριο φωτιὰ εἰς τὴν κάμερή σας, στρατηγέ;

— Όχι!

— Μεθαύριο;

— Όχι! όχι!

— Αΐ, στρατηγέ μου! ενθυμάσθε, όταν σας έλεγα πώς κρίμα εις τα έξοδά σας;...

Ό Κάρολος Ροβέρτης έρριψε βλέμμα οργής επί της θυρωρού και ανεχώρησεν, απορών τίνι τρόπῳ ένας γραματικός, ό κύριος Ροδόλφος, έμαθεν ότι έμελλεν αυτός να λάβη συντυχίαν μετά της μαρκεσίας Δ'-'Αρβίλλ. Ενῷ λοιπόν εξήρχετο της αυλής, ιδού ό Στραβοπόδης εμβαίνει χολαίνων.

— Εδώ είσ' εσύ, κακόπαιδο; είπεν ή κυρία Πιπελέτου.

— Δεν ήλθε να με ζητήση ή Κουκκουβάϊα; ηρώτησε το κακόηθες αυτό έκτρωμα την θυρωρόν.

— Ή Κουκκουβάϊα; όχι. Τί σε θέλ' ή Κουκκουβάϊα; και θα σε ζητήσει, σκυλί της σκύλας;

— Πά! αμ' θα με πάρει να πάμε 'ς την εξοχή! απήντησε το παιδίον ταλαντευόμενον επί της θύρας.

— Άμ' ό δάσκαλός σου;

— Ποιός; ό κύριος Βραδαμάντης; ό πατέρας μου του είπε να μ' αφήκη σήμερα να 'πάγω 'ς την εξοχή... 'ς την ε-ξο-χή... 'ς την ε-ξο-χή· εψαλμῴδησεν ό υιός του Κοκκινοχέρη τυμπανίζων με τους δακτύλους επί των υάλων του παραθύρου.

— Θα ησυχάσεις, τρισκατάρατο...; θα μου σπάσεις τα υαλιά! Ά... να, το αμάξι.

— Είναι ή Κουκκουβάϊα· νά την···είπεν ό μικρός χωλός· πόσον χαίρομαι... με το αμάξι!

Τῳόντι, διά των υάλων του οχήματος, και επί του αντιθέτου ερυθρού παραπετασματίου διεκρίθη ώς ζωγραφισμένη κατά κρόταφον ή άτριχος (glabre, ψιλή) μορφή της μονοφθάλμου γραίας, ήτις έκαμνε προς τον Στραβοπόδην νεύμα προσκλητικόν. Ό αμαξηλάτης τότε ήνοιξε το θυρίδιον, και το παιδίον ανέβη εις το όχημα.

Ή Κουκκουβάϊα δεν ήτο μόνη. Εις την άλλην γωνίαν του αμαξίου, περικεκαλυμμένος διά παλαιού μανδύου με περιτραχήλιον από σισύραν (γούναν), και έχων την μορφήν ημικεκρυμμένην εντός μαύρου τινός σκούφου μεταξωτού, πίπτοντος επί των οφρύων του, εκάθητο... ό *Δάσκαλος*. Διά των κοκκίνων του βλεφάρων διεκρίνοντο δύο όμματα κατάλευκα, απλανή, άνευ κορών, και καθιστώντα έτι φρικωδέστερον το πρόσωπόν του, το κατάστικτον, το βδελυρόν και απομαρμαρωμένον εκ του ψύχους.

— Έλα, *μῶμο*, πέσε εις τα ποδάρια[1] του ανδρός μου, να τα ζεσταίνης· είπεν ή γραία προς τον Στραβοπόδην, όστις εκάθησεν ώς οί κύνες μεταξύ των σκελών του Δασκάλου και της Κουκκουβάϊας.

[1] *Arpions*.

— Τώρα, ἠρώτησεν ὁ ἁμαξηλάτης, εἰς τὸ ὑποστατικὸ [1] τοῦ Βουκεβάλ; ἔ, Κουκκουβάϊα; νὰ ἰδῇς μία φορὰ πῶς κυβερνοῦν ἐν ἁμάξι [2]!

— Ναὶ, ναὶ, δόσε τοῦ ἀλόγου σου φωτιὰ [3], εἶπεν ὁ Δάσκαλος, ἐπειδὴ ἀπόψε καὶ ὅλα πρέπει νὰ βάλωμεν εἰς τὸ χέρι τὴν μικρή...

— Μή σε μέλει, *Σκοτεινάκη* [4], καὶ θὰ 'πάγει τρέχωντας [5] ἴσα μ' ἐκεῖ ὅπου θὰ πιάσωμε τὸ πλαγινάρι [6] τοῦ ὑποστατικοῦ.

— Νὰ σοῦ δώσω ἕνα *ἰατρικό* [7]; εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

— Τί; ἠρώτησεν ὁ ἁμαξηλάτης.

— Ὅταν θὰ περνᾷς ἀπ' ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς *σκανδαυλιστάδες* [8], κόψε 'γλίγωρα δρόμο [9], μὴν τύχῃ καὶ σὲ γνωρίσουν· ἐσὺ τοὺς φραγμοὺς τοὺς ἔφαγες μὲ τὸ χουλιάρι... 'ξεύρεις...

— Αἴ, καλά! τὰ 'μάτια μου θὰ τὰ κάμω τόσα· εἶπεν ὁ ἕτερος ἀναβαίνων εἰς τὸ κάθισμα.

Ἐκ τῆς ἀργοτικῆς ὁμιλίας ταύτης, εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης συμπεραίνει, ὅτι ὁ ἁμαξηλάτης ἦτο λῃστὴς, ἄξιος σύντροφος τοῦ Δασκάλου.

Ἡ ἅμαξα ἀφῆκεν ὀπίσω τὴν ὁδὸν Τέμπλου.

Μετὰ δύο ὥρας, ὁ ἥλιος εἶχε δύσει, καὶ τὸ ὄχημα, φέρον τὸν *Δάσκαλον*, τὴν *Κουκκουβάϊαν* καὶ τὸν *Στραβοπόδην*, ἐστάθη ἀπέναντι ἑνὸς μεγάλου σταυροῦ ἀπὸ ξύλον, σημειοῦντος τὸν διχλαδισμὸν λακκώδους τινὸς ἐρήμου δρόμου, ἄγοντος εἰς τὸ ἀγροκήπιον τοῦ Βουκεβὰλ, ὅπου διέτριβεν ἡ *Κελαϊδήστρα*, ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς κυρίας Γεωργίας.

[1] *Gernaffle.* — [2] *Trimballer* une *voite.* — [3] *Riffaude* ton *gaye.* — [4] *Sans-mirettes*, ἤτοι ἀόμματε. Ὁ συγγραφεὺς ἐπαινεῖ τὴν λέξιν ταύτην· OEil, *mirette*; encore un mot presque gracieux dans cet épouvantable vocabulaire. — [5] Il *défouraillera.* — [6] *Traviole.* — [7] Συμβουλήν· médecine, καὶ ὁ δίδων συμβουλὰς médecin, ἰατρός. — [8] *Sondeurs*, οἱ φύλακες οἵτινες, καθήμενοι εἰς τοὺς φραγμοὺς τῆς πόλεως, εἰσπράττουσι τὸν δασμὸν ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐδωδίμων. — [9] *Prends de l'air.*

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΑ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

Εις τὴν ἐκκλησίαν τοῦ μικροῦ χωρίου Βουκεβὰλ ἐσήμαινον ὧραι πέντε· τὸ ψῦχος ἦτο δριμὺ, ὁ οὐρανὸς ἀνέφελος. Βραδέως βασιλεύων ὁ ἥλιος ὄπισθεν τῶν γυμνῶν ἀπὸ φύλλα δασῶν, στεφόντων τοὺς περὶ τὸ Ἐκουὲν λόφους, ἐπορφύρονε τὸν ὁρίζοντα, ὠχρὰς καὶ πλαγίας ἀκοντίζων ἀκτίνας ἐπὶ τῶν ἐκτεταμένων ἐκείνων πεδιάδων, τῶν ἀποσκληρυμμένων ὑπὸ τοῦ παγετοῦ.

Εἰς τοὺς ἀγροὺς, πᾶσα ὥρα τοῦ ἐνιαυτοῦ παρουσιάζει καὶ νέαν τερπνὴν ἄποψιν. Πότε μὲν ἡ ἀκτινοβόλος χιὼν μεταβάλλει τὴν ἐξοχὴν εἰς ἀπεράντους χώρας ἐξ ἀλαβάστρου, ἀναπεταννυούσας τὴν ἄσπιλον λευκότητά των ὑπ' οὐρανὸν λευκόφαιον, ῥοδόπεπλον. Μὲ τὸ λυκόφως τῆς ἑσπέρας, ἐνίοτε, ἀναβαίνων τὸν λόφον ἢ καταβαίνων εἰς τὴν κοιλάδα, ἐπιστρέφει ὁ ἀγρονόμος εἰς τὰ ἴδια· ἵππος, μανδύας, σκιάδιον, ὅλα του φαίνονται *καταζαχαρωμένα* ἐκ τῆς χιόνος· βαρὺ τὸ κρύον, παγετώδης ἡ τοῦ ἀνέμου πνοὴ, μαύρη ἡ προσεγγίζουσα νύξ· ἀλλ' ἐκεῖ, πέραν, πέραν, ἀνάμεσα εἰς τὰ γυμνὰ δένδρα, φέγγουσι χαροποιῶς τὰ παράθυρα τῆς ἐπαύλιδος· ἡ ἀπὸ πλίνθους ὀπτὰς (τοῦβλα) καπνοδόχη του ἐκφέρει πρὸς τὸν οὐρανὸν στήλην πυκνοῦ καπνοῦ, ὅστις εἰδοποιεῖ τὸν βραδυνὸν αὐτὸν ἀγρονόμον, ὅτι ἡ σπινθηροβόλος ἑστία του, ὅτι τὸ λιτόν του δεῖπνον, τὸν περιμένουν· ὅτι, μετὰ νυκτερινήν τινα ἀδόλεσχον συναναστροφὴν, κλίνη θερμὴ καὶ ἀναπαυτικὴ θέλει τὸν περιθάλψει· ἐνῷ ἔξω ὁ ἄνεμος συρίζει, καὶ οἱ κύνες, εἰς τὰ ἐπὶ τῆς πεδιάδος ἐσκορπισμένα ἀγροκήπια, γαυγίζουσι μακρόθεν καὶ ἀνταποκρίνονται.

Πότε δὲ, ἀφοῦ ἐξημερώσῃ, ἡ πάχνη κρεμάζει ἐπὶ τῶν δένδρων τὰς κρυσταλλίνους της ὑδρονιφάδας, αἵτινες σπινθηρίζουσι τὰς ἀδαμαντώδεις μαρμαρυγὰς τοῦ πρίσματος, ἀπέναντι τοῦ χειμερινοῦ ἡλίου. Ἡ ὑγρὰ καὶ παχεῖα καλλιεργήσιμος γῆ διατέμνεται ἀπὸ αὔλακας μακροὺς, ὅπου εὑρίσκει καταφυγὴν ὁ λαγωὸς, ὅπου αἱ στακτεραὶ τὸ χρῶμα πέρδικες τρέχουσι πλήρεις φαιδρότητος. Ἀκούεται ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὁ μελαγχολικὸς ἦχος τοῦ κωδωνίσκου κριοῦ τινος ὁδηγοῦ μεγάλου ποιμνίου προβάτων, διεσκορπισμένων εἰς τὰς χλοερὰς τῶν κοίλων δρόμων κατωφερείας· ἐνῷ, περιτυλιγμένος εἰς τὴν κάππαν του, τὴν λευκόφαιον μὲ σειρὰς μελανὰς, ὁ βοσκὸς, παρὰ πόδας δένδρου καθήμενος, τραγῳδεῖ καὶ πλέκει συγχρόνως καλάθιον ἀπὸ βοῦρλα.

Ἐνίοτε ἡ σκηνὴ ἐμψυχοῦται· ἡ ἠχὼ ἀντεπιστέλλει τοὺς ἐξασθενημένους ἤχους τοῦ χαλκίνου κέρατος τῶν κυνηγῶν, καὶ τὰς τῶν θηρευτικῶν κυνῶν ὑλακάς· ἐν δορκάδιον τεθορυβημένον ὑπερπηδᾷ αἰφνιδίως τὸ μεσοτάφριον τοῦ δάσους, ἀνοίγεται εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ, φεῦγον περίφοβον,

χάνεται μέσα εἰς τα χαμόδενδρα, πέραν, εἰς τὸν ὁρίζοντα. Αἱ φωναὶ τῶν σπαλπίγγων, αἱ ὑλακαὶ τῶν σκύλων βαθμηδὸν πλησιάζουσι· χύνονται πανταχόθεν κύνες λευκοὶ, κοπάδιον κιτρινοστίκτων κυνῶν, χύνονται ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ δρυμοῦ καὶ τρέχουν, τρέχουν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀμαυρᾶς, τρέχουν ἐντὸς τῶν χωραφίων, ἤδη χέρσων· μὲ τὴν ὄσφρησιν πρὸς τὰ ἴχνη τοῦ δορκαδίου τὸ καταδιώκουσι γαυγίζοντες. Μετ' αὐτοὺς ἔρχονται οἱ κυνηγοὶ, κοκκινοφόροι, προσκλινεῖς ἐπὶ τῆς χαίτης τῶν ποδανέμων ἵππων των καὶ ἐμψυχοῦντες τοὺς κύνας διὰ σαλπίγγων καὶ κραυγῶν! Ὁ ἀνεμοστρόβιλος οὗτος παρέρχεται ὡς ἀστραπή· οἱ ἀλαλαγμοὶ ἐλαττοῦνται· τὰ πάντα ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατασιγῶσι· κύνες, ἵπποι, κυνηγοὶ χάνονται μακρὰν, εἰς τὰ χαμόδενδρα ὅπου κατέφυγε τὸ δορκάδιον.

Τότε ἡ γαλήνη ἀναγεννᾶται· τότε ἡ βαθεῖα σιγὴ τῶν ἀπεράντων πεδιάδων δὲν διακόπτεται πλέον, εἰμὴ ἀπὸ τὸ μονότονον πάλιν τραγῴδιον τοῦ βοσκοῦ.

. . . .

Τοιαῦται εἰκόνες, τοιαῦται ἀγροτικαὶ τοποθεσίαι ἠφθόνουν εἰς τὰ πέριξ τοῦ Βουκεβὰλ, τὸ ὁποῖον, καί τοι ἐγγύτατον τῶν Παρισίων, ἔκειτο εἰς θέσιν ἐρημικὴν, καὶ, διὰ νὰ ἔλθῃ τις, ὤφειλε νὰ διέλθῃ παρόδους τινὰς πλαγίας. Τὸ καλοκαίριον, κεκρυμμένη ἀνάμεσα εἰς τὰ δένδρα, ὡς φωλεὰ μέσα εἰς τὰ φύλλα, ἡ ἔπαυλις, ὅπου διέμενεν ἡ Κελαϊδήστρα, ἤδη ἐφαίνετο ὅλη γυμνὴ καὶ ἄχλοος. Τὸ πλησίον της ῥυάκιον, παγωμένον ἐκ τοῦ ψύχους, ὡμοίαζε ταινίαν μακρὰν ἀπὸ ἄργυρον ἄστιλπνον, ἐξαπλωμένην ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀειθαλῶν λιβαδίων, ὅπου ἐβοσκον δαμάλεις τερπναὶ, βραδέως ἐπιστρέφουσαι εἰς τὸν σταῦλον. Κοπάδια περιστερῶν, ἀπὸ τὴν προσέγγισιν τῆς νυκτὸς ἐπαναγαγόμενα, κατήρχοντο ἀλληλοδιαδόχως, ἀφοῦ πρότερον ἐπτερύγιζον ἄνωθεν τῆς ὀξυτενοῦς (μυτηρᾶς) τοῦ περιστερῶνος στέγης· αἱ εὐμεγέθεις καρυδίαι, αἵτινες, τὸ θέρος ἐσκίαζον τὴν αὐλὴν καὶ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἀγροκηπίου, στερημέναι τώρα φύλλων, ἄφινον τὸν ὀφθαλμὸν τὰ διακρίνῃ μακρόθεν ἀνεμποδίστως τὰς ἐκ κεραμιδίων ἢ ἐκ καλάμων στέγας, πλήρεις βρύων βελουδοειδῶν, ποῦ μὲν πρασίνων ὡς ὁ σμάραγδος, ποῦ δὲ φαιῶν, κοκκινοκιτρίνων.

Βαρεῖά τις ἅμαξα ὑπὸ τριῶν συρομένη ἵππων κρατερῶν, μεστῶν, βαθυχαίτων, στιλπνῶν, φορούντων περιδέραια κυανᾶ μὲ μικρὰ κωδώνια, καὶ λόφους ἀπὸ κόκκινον μαλλίον εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐσυγκόμιζον δράγματα ξηροχόρτων ἀπὸ θημωνιάν τινα τῆς πεδιάδος. Ἡ πολύφορτος αὕτη ἀπήνη εἰσήγετο εἰς τὴν αὐλὴν διὰ τῆς θύρας τῆς ἁμαξητῆς, ἐνῷ εἰς μίαν τῶν πλαγίων εἰσόδων τῆς ἐπαύλιδος ἐστρυμώνετο ποίμνιον πολυαρίθμων προβάτων. Καὶ ζῶα καὶ ἄνθρωποι ἐφαίνοντο ἀνυπόμονοι νὰ φύγωσι τὸ ψῦχος τῆς νυκτὸς καὶ νὰ γευθῶσι τὰς ἡδονὰς τῆς ἀναπαύσεως· οἱ ἵπποι ἐχρεμέτισαν χαρμοσύνως εἰς τὴν θέαν τοῦ ἱπποστασίου, τὰ πρόβατα ἐβέλασαν περικυκλώσαντα τὴν θύραν τῆς θερμῆς των μάνδρας, οἱ γεωργοὶ ἔρριψαν βλέμμα πείνης διὰ τῶν χαμηλῶν παραθύρων τοῦ μαγειρείου, ὅπου τοῖς προεπαρασκευάζετο ἀξιόλογον δεῖπνον.

Εἰς τὸ ἀγροκήπιον ἐκεῖνο ἐβασίλευε σπανία εὐταξία, λεπτομερεστάτη καθαριότης. Ἀντὶ νὰ ἦναι πλήρη ἀποξηραμένου βορβόρου καὶ τῇδε κἀκεῖσε παρεῤῥιμμένα τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ὡς κτένες, ἕλκηθρα, κύλινδροι καὶ ἄλλα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλὰ νέας ἐφευρέσεως, καθαρὰ καὶ βαμμένα ἐξ ἐναντίας, ἐφαίνοντο κατὰ γραμμὴν ὑπὸ παράπηγμά τι ἐκτεταμένον, ὅπου ἐρχόμενοι καὶ οἱ ἁμαξηλάται διευθέτιζον μετὰ συμμετρίας τὰς τῶν ἵππων ἀποσκευάς. Ἡ εὐρύχωρος, καθαρία καὶ σύδενδρος αὐλὴ ἦτον ἐστρωμένη μὲ ἄμμον, καὶ ἑπομένως δὲν εἶχεν ἐκείνους τοὺς λάκκους, τοὺς πλήρεις ὑδάτων βορβορωδῶν, οἵτινες ἀσχημίζουσι τὰς ὡραιοτέρας τῶν ἐπαύλεων τῆς Βωκίας καὶ Βρίας[1]. Ὁ ὀρνιθὼν, περίκλειστος διὰ πρασίνου δικτυωτοῦ, παρεῖχεν εἰς τοὺς πτερωτοὺς κατοίκους, οἵτινες τὸ ἑσπέρας ἐκοίταζον ἐν αὐτῷ, μικράν τινα θύραν πρὸς τὰ χωράφια. Ἐν συντόμῳ, τὸ ἀγροκήπιον ἐκεῖνο ἐθεωρεῖτο δικαίως ὡς πρωτότυπον καθ' ὅλα· *παραδειγματικὸν ἀγροκήπιον*· καὶ κατὰ τὴν εὐταξίαν μεθ' ἧς διετηρεῖτο, καὶ κατὰ τὴν ἐξαίρετον καλλιέργειαν τῶν ἐξαρτωμένων γαιῶν, καὶ κατὰ τὰ προϊόντα, καὶ, τέλος πάντων, κατὰ τὴν εὐζωΐαν καὶ χρηστοήθειαν τῶν πολυαρίθμων γεωργῶν του, ὡς ἐκλελεγμένων μεταξὺ τῶν φιλοπονωτέρων καὶ τιμιωτέρων τοῦ νομοῦ.

Παρακατιόντες θέλομεν ἐξηγήσει πόθεν ἐπήγαζε τοσαύτη εὐμοιρία· ἐντοσούτῳ ὁδηγοῦμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν δικτυωτὴν θύραν τοῦ ὀρνιθῶνος, ἀνταξίου βέβαια τοιαύτης ἐπαύλιδος, διὰ τὴν ἀγροτικὴν τερπνότητα τῶν κοτταναθρων του (κουμασίων) καὶ διὰ μικρόν τι αὐλάκιον, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔχον μετ' ἐπιστασίας ὄχθας ἐκ πετρῶν ἀνωμάλων, διὰ τοῦ ὁποίου ἔῤῥεε διηνεκῶς νερὸν δροσερὸν καὶ διαυγὲς, ἀπηλλαγμένον ἐπιμελῶς ἀπὸ τοὺς πάγους οἵτινες ἠδύναντο νὰ τὸ ἐμφράξωσιν.

Εἰς τὸν ὀρνιθῶνα τοῦτον συνέβη αἰφνιδίως εἶδος ἀποστασίας μεταξὺ τῶν πτερωτῶν κατοίκων του· αἱ κότται ἀφῆκαν τὰ σκαλώματά των κακκαβίζουσαι, οἱ κοῦρκοι ἔκλωξαν, αἱ μελεαγρίδες (ὄρνιθες αἰγυπτιακαὶ) ἐκνύζησαν, αἱ πέλειαι κατεπέταξαν ἀπὸ τὴν στέγην τοῦ περιστερῶνος ἐπὶ τῆς ἄμμου γογγύζουσαι.

Καὶ ὅλης ταύτης της χαρμονῆς πρόξενος, ἡ ἐμφάνισις τῆς Μαριάνθης.

Ἂν τῆς ταλαιπώρου ταύτης κόρης αἱ παρειαὶ ἦσαν ῥοδειότεραι καὶ στρογγυλότεραι, ποτὲ οἱ ζωγράφων ἄριστοι Γρεύγης ἢ Οὐαττὼ (Greuze ou Watteau) δὲν ἤθελον ἐπινοήσει τύπον τοσοῦτον ἱμερόεντα· καὶ ὅμως, μ' ὅλην τὴν ἁβράν της ὠχρότητα, ἡ χάρις τῆς στάσεώς της, τὸ ὕφος τῆς μορφῆς, τὸ σύνολον τοῦ σώματος, ἦσαν πάλιν ἄξια τῆς γραφίδος τῶν μνησθέντων καλλιτεχνῶν.

Ἡ μικρά της καλύπτρα, ὡς ἀνοικτὴ, δὲν τὴν ἔκρυπτε τὸ μέτωπον, οὐδὲ τὰς ἀμφοτέρωθεν καταῤῥεούσας ξανθομάλλους πλεξίδας. Καθὼς ὅλαι σχεδὸν αἱ χωρικαὶ τῶν περιχώρων τῶν Παρισίων, οὕτω καὶ αὐτὴ, ὑπεράνω τῆς καλύπτρας καὶ ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς εἶχε προσκεκολλημένον διὰ δύο μεγάλων καρφίδων πλατὺ μανδήλιον ἀπὸ ἰνδιανὴν κοκκίνην,

[1] Χῶραι τῆς Γαλλίας εὔκαρποι, Beauce καὶ Brie.

αἱ κυματούμεναι τοῦ ὁποίου ἄκραι ἐπανέπιπτον τετραγωνοειδῶς ἐπὶ τῶν ὤμων της· κεφαλόδεσμος ζωγραφικὸς καὶ χαρίεις, τὸν ὁποῖον ἡ Ἐλβετία καὶ Ἰταλία ἠδύναντο νὰ ζηλεύσωσι τῆς Γαλλίας. Στηθόπανον ἀπὸ *βατ-τίσταν* λευκὴν, διεσταυρωμένον ἐπὶ τοῦ στήθους της, ἐκρύπτετο ἐξ ἡμισείας ὑπὸ τὸ ὑψηλὸν καὶ πλατὺ περιστήθιον τῆς ἐξ ἀβράστου λινοῦ ποδιᾶς της. Τὴν λεπτήν της μέσην διέγραφε στηθόδεσμος ἀπὸ χονδρόν τι ἐριοῦχον ὕφασμα κυανοῦν· ὁ στηθόδεσμος οὗτος εἶχε τὰς χειρίδας στενὰς, ὥστε νὰ φαίνωνται κολληταὶ ἐπὶ τῶν βραχιόνων, καὶ ἀπετέμνετο ἐπὶ τοῦ ἀδροῦ της μεσοφουστάνου, σταχτώδους τὸ χρῶμα μὲ σειρίδας μελανάς. Περικνημίδες λευκόταται καὶ πέδιλα μὲ κοθώρνους, κρυπτόμενα εἰς μαύρας καὶ μικρὰς κρουπέζας μὲ δορὰν προβάτου περὶ τὰ χείλη, ἐσυμπλήρουν τὴν ἁπλοϊκωτάτην καὶ ἀγροτικὴν ἐνδυμασίαν ταύτην, εἰς ἣν ἐπρόσθετε καὶ ἡ τῆς Μαριάνθης φυσικὴ καλλονὴ χάριν ἀπερίγραπτον.

Διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κρατοῦσα τὴν ποδίαν της ἐκ τῶν δύο γωνιῶν, ἐξήγαγε διὰ τῆς ἄλλης φύκτας κόκκων, τοὺς ὁποίους διένειμεν εἰς τὸ περικυκλοῦν αὐτὴν πτερωτὸν πλῆθος. Χαρίεν τι περιστέριον λευκότητος ἀργυροειδοῦς, μὲ πορφυρᾶ τὸ ῥάμφος καὶ τοὺς πόδας, τολμηρότερον καὶ οἰκειότερον τῶν ἄλλων, ἀφοῦ ὀλίγον ἐπτερύγισε τριγύρω τῆς Μαριάνθης, κατεπέταξε τέλος πάντων ἐπὶ τοῦ ὤμου της. Συνειθισμένη ἀναμφιβόλως ἡ νεᾶνις εἰς τὴν αὐθάδειαν ταύτην τοῦ πτηνοῦ, δὲν διεκόπη τελείως ἀπὸ τὸ ἔργον της· ἐξηκολούθει ῥίπτουσα κόκκους πλήραις χερσίν· ἔστρεψε μόνον ὀλίγον τὸ ἥμερόν της πρόσωπον, τὸ κατὰ κρόταφον θελξινούστατον, ἀνήγειρεν ὀλίγον τὴν κεφαλήν της, καὶ ἔτεινε μειδιῶσα τὸ μικρόν της ῥόδειον στόμα πρὸς τὸ μικρὸν ῥόδειον ῥάμφος τοῦ ἐραστοῦ... Αἱ ἔσχαται ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δύοντος, ἐπέχεον εἰς τὴν ἀφελῆ εἰκόνα ταύτην λαμπηδόνας χρυσοῦ ὠχροῦ.

Ἐνῷ ἡ Κελαϊδήστρα ἐνησχολεῖτο εἰς τὰς ἀγροτικὰς αὐτὰς φροντίδας, ἡ κυρία Γεωργία καὶ ὁ ἀββᾶς Λαπόρτης, ἐφημέριος τοῦ Βουκεβὰλ, εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν τῆς ἐπαύλεως πλησίον τοῦ πυρὸς καθήμενοι, συνωμίλουν περὶ τῆς Μαριάνθης, ἥτις δι' αὐτοὺς ἦτο πάντοτε ἀντικείμενον λόγου πολλοῦ. Σύννους καὶ κατηφὴς ὁ πρεσβύτης ἱερεὺς, καὶ τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν γονάτων στηρίζων, ἔτεινε μηχανικῶς πρὸς τὴν ἑστίαν ἀμφοτέρας τὰς τρεμούσας χεῖράς του. Ἡ δὲ κυρία Γεωργία, καταγινομένη εἰς ῥάψιμον, ἠτένιζεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὸν γέροντα, ὡς νὰ ἐπρόσμενεν ἀπόκρισίν τινα ἀπ' αὐτόν. Μετά τινα λοιπὸν σιγὴν,

—Ἔχετε δίκαιον, κυρία Γεωργία· πρέπει νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸν κύριον Ῥοδόλφον. Ἂν τὴν ἐρωτήσῃ μόνος του, ἡ Μαρία, τόσον εὐγνώμων εἶναι πρὸς αὐτὸν, ὥστε θέλει ἴσως φανερώσει εἰς τὸν εὐεργέτην της ὅ,τι κρύπτει ἀπὸ ἡμᾶς...

— Λοιπὸν, τὸ ἐγκρίνετε, διδάσκαλε; Τότε, ἀπόψε ἀμέσως νὰ τὸν γράψω, κατὰ τὴν διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν μ' ἔδωκε· Δενδροστοιχία Χήρας...

— Τὸ ταλαίπωρον! ἐπανέλαβεν ὁ ἱερεύς· ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἦναι τόσον εὐχαριστημένον... Τί λύπη ἆρά γε νὰ τὸ μαραίνῃ τοιουτοτρόπως, τὴν σήμερον μάλιστα ὅτε...;

— Δὲν ὑπάρχει, διδάσκαλέ μου, πρᾶγμα ἱκανὸν νὰ τὴν διασκεδάσῃ... οὐδ' αὐτὴ ἡ πρὸς τὰ μαθήματα ἐπιμέλειά της...

— Καί, τῇ ἀληθείᾳ, ἔκαμε προόδους ἀπιστεύτους εἰς τόσον ὀλίγον καιρόν.

— Δὲν εἶναι ἀληθές, διδάσκαλε; Νὰ μάθῃ ν' ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ σχεδὸν εὐτρόχως· νὰ μὲ βοηθῇ ἀρκετὰ εἰς τοὺς λογαριασμοὺς καὶ εἰς τὰ κατάστοιχα τοῦ ἀγροκηπίου! Καὶ εἰς τί δὲν μ' ἐλαφρύνει, ἡ ἀξιαγάπητος αὕτη κόρη!... Τὰς προάλλας, δὲν ἐκοπίασε τόσον, ἀκουσίως μου, ὥστε ἐφοβήθην μὴν ἀῤῥωστήσῃ;...

— Κατ' εὐτυχίαν, ὁ ἰατρός, αὐτὸς ὁ αἰθίοψ, μᾶς ἐπαρηγόρησε διὰ τὸν μικρὸν ἐκεῖνον βῆχα ὅστις τὴν ἐπείραζε.

— Τί καλὸς ἄνθρωπος, αὐτὸς ὁ Κ. Δαυίδ! Πόσην ἔλαβε συμπάθειαν πρὸς αὐτήν! Ἀγκαλὰ ποῖος νὰ τὴν ἰδῇ καὶ ἀμέσως νὰ μὴ τὴν ἀγαπήσῃ!... Ἐδῶ ὅλοι τὴν λατρεύουν! Θὰ μὲ εἰπῆτε ἴσως, ὅτι, χάρις εἰς τὰς γενναίας καὶ θεαρέστους βλέψεις τοῦ Κ. Ῥοδόλφου, οἱ ὑπηρέται τῆς ἐπαύλεώς μας εἶναι οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν πέριξ... ἀλλὰ καὶ οἱ πλέον χυδαῖοι, οἱ πλέον ἀδιάφοροι, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ συναισθανθῶσι τὸ θέλγητρον τῆς ἀγγελικῆς καὶ ἐνταυτῷ δειλῆς ἐκείνης γλυκύτητός της... Τὸ ταλαίπωρον! σᾶς φαίνεται ὅτι ζητεῖ πάντοτε συγγνώμην! ὡς νὰ ἦτο μόνη ἔνοχος!

Μετά τινα σκέψιν, ὑπολαβὼν ὁ ἱερεὺς εἶπε·

— Δὲν μὲ εἴπετε, νομίζω, ὅτι ἡ λύπη τῆς Μαρίας ἀνεφάνη εἰς αὐτὴν ἀφ' ὃν καιρὸν ἡ κυρία Δυβρώλη, ἡ ἀγρονόμος τοῦ δουκὸς Δὲ-Λυσηναῖ εἰς Ἀρνουβίλλην, ἦλθεν ἐδῶ νὰ περάσῃ τὰς ἑορτὰς τῶν Ἁγίων Πάντων;

— Μάλιστα, διδάσκαλε· οὕτω μ' ἐφάνη· καὶ ὅμως, ἡ κυρία Δυβρώλη, καὶ μάλιστα ἡ θυγάτηρ της Κλάρα, τύπος σεμνότητος καὶ καλωσύνης, ἐμαγεύθησαν, ὡς ὅλοι μας, ἀπὸ τὸ φίλτρον τῆς Μαρίας· δὲν παύουν ἀμφότεραι νὰ τῇ δεικνύουσιν ἀγάπην θερμήν· ἐπειδή, καθὼς ἐξεύρετε, οἱ εἰς Ἀρνουβίλλην φίλοι μας ἔρχονται πᾶσαν κυριακὴν καὶ μᾶς εὑρίσκουν, ἢ 'παγαίνομεν ἡμεῖς ἐκεῖ. Αἶ, καλά! νομίζει τις, ὅτι πᾶσα ἐπίσκεψις προσεπαυξάνει τὴν μελαγχολίαν τῆς προσφιλοῦς μας κόρης, μολονότι ἡ Κλάρα τὴν ἠγάπησεν ἤδη ὡς ἀδελφήν.

— Τῇ ἀληθείᾳ, κυρία Γεωργία, αὐτὸ εἶναι μυστήριον... Ὁποία τάχα ἡ αἰτία τῆς κεκρυμμένης ταύτης ἀθυμίας της; Ἐκείνη ἔπρεπε τώρα νὰ ἦναι ὅλη χαρά! Μεταξὺ τῆς παρούσης ζωῆς της καὶ τῆς παρελθούσης, ὑπάρχει μία διαφορὰ ἀπὸ τῆς κολάσεως μέχρι τοῦ παραδείσου... Ἀχάριστος νὰ εἴπῃ τις ὅτ' εἶναι... ἀλλὰ δὲν εἶναι ποτέ...

— Ἐκείνη! ὤ!... εἶναι μάλιστα τόσον εὐγνώμων διὰ τὴν περὶ αὐτῆς φροντίδα μας! Γνωρίζετε μὲ πόσον σπάνια φυσικὰ προτερήματα εἶναι προικισμένη! τὸ ταλαίπωρον, πρῶτον μὲν κάμνει ὅ,τι ἐμπορεῖ διὰ νὰ κερδίζῃ, ὡς εἰπεῖν, τὸν ἐπιούσιον ἄρτον της· προσπαθεῖ, τὴν φιλοξενίαν τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνει, νὰ τὴν ἀντιπληρώσῃ δι' ὑπηρεσιῶν της· καὶ νὰ παρατηρήσετε ἓν ἄλλο· ἐκτὸς τῆς κυριακῆς, ἐπειδὴ τότε ἀπαιτῶ νὰ ἐνδύεται μὲ ὁπωσοῦν περισσοτέραν φιλοκαλίαν, διὰ νὰ μὲ συνοδεύῃ εἰς τὴν

ἐκκλησίαν, ἠθέλησε νὰ φορῇ ἐνδύματα πρόστυχα ὡσὰν τὰς χωρικάς· καὶ μ' ὅλα ταῦτα βλέπει τις εἰς αὐτὴν μίαν διαπρέπειαν, μίαν χάριν τόσον φυσικὴν, ὥστε καὶ ὑπὸ τὰ χονδρὰ ταῦτα φορέματα εἶναι χαριεστάτη· τὴν παρετηρήσετε, διδάσκαλε;

— Ἆ! πῶς φαίνεται εἰς τοὺς λόγους σας ἡ μητρικὴ ὑπεροψία! εἶπεν ὁ γέρων ἱερεὺς μειδιῶν.

Εἰς τὸν λόγον τοῦτον, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς κυρίας Γεωργίας ἐνεπλήσθησαν δακρύων· τὴν ἀνεπόλησαν τὸν υἱόν της. Ὁ ἐφημέριος, μαντεύσας τὴν ἀφορμὴν τῆς κατανύξεώς της, ἐπρόσθεσε·

—Θαρσεῖτε! ὁ Θεὸς σᾶς ἐξαπέστειλε τὴν κόρην ταύτην, διὰ νὰ ἔχετε ἄνεσίν τινα μέχρις οὗ ἐπανίδητε καὶ τὸν υἱόν σας. Ἑπομένως, μετ' οὐ πολὺ θέλει σᾶς συνδέσει μετὰ τῆς Μαρίας και δεσμὸς ἱερός· ὅταν ὁ ἀνάδοχος ἐννοῇ καλῶς τὰ χρέη του, εἶναι δεύτερος γονεύς[1]. Ὅσον διὰ τὸν Κ. Ῥοδόλφον, ἐκεῖνος τὴν ἔδωκεν, ὡς εἰπεῖν, τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς, ἀναρπάσας αὐτὴν ἐκ τῆς ἀπωλείας... ὅ ἐστιν, ἐκεῖνος ἐξεπλήρωσε τὰ χρέη τοῦ ἀναδόχου· μένει εἰς ὑμᾶς.

— Τὴν στοχάζεσθε ἀρκετὰ διδαγμένην, διὰ νὰ λάβῃ τὴν δωρεὰν ταύτην; διότι, βέβαια, ἡ δυστυχὴς, ἀκόμη δὲν τὴν ἔλαβε.

— Μετ' ὀλίγον, ὅταν ἐπιστρέψω εἰς τὸ πρεσβυτέριον, θέλω τῇ διακοινώσει, ὅτι ἡ τελετὴ αὕτη θέλει γίνει ἴσως μετὰ δύο ἑβδομάδας.

— Πόσην εὐγνωμοσύνην θέλει σᾶς ἀπονείμει! ἔχει ἁγίαν ψυχὴν, διδάσκαλε, αὐτὴ ἡ μικρά.

— Τί δυστύχημα! νὰ ἔχῃ νὰ ἐξιλάσῃ τοσαύτας ἁμαρτίας!

— Ἀλλὰ, διδάσκαλε, πῶς ἠδύνατο νὰ κάμῃ; Αὐτὴν τὴν ἐγκατέλιπαν ἔτι βρέφος· ἔμεινε χωρὶς πόρον ζωῆς· χωρὶς προστασίαν· χωρὶς ἰδέαν περὶ καλοῦ καὶ κακοῦ· ἐν ἀγνοίᾳ της περιέπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πλάνης;· πῶς λοιπὸν ἠθέλετε νὰ διασωθῇ...;

— Ὁ ἔμφυτος ὀρθὸς λόγος ὤφειλε νὰ τὴν φωτίσῃ. Ἔπειτα, ἐπεχείρησεν ἄρά γε ποτὲ νὰ λυτρωθῇ ἐκ τῆς ἀπωλείας; τόσον σπάνιαι, παρακαλῶ, εἶναι εἰς Παρισίους αἱ φιλάνθρωποι ψυχαί;

—Ὄχι βέβαια, διδάσκαλε· ἀλλὰ ποῦ νὰ τὰς ἀναζητήσῃ; Ἕως οὗ ἀπαντήσῃ μίαν τοιαύτην, πόσοι ἤθελον τὴν ἀποδιώξει! πόσοι ἤθελον ἀδιαφορήσει! Ἔπειτα, ἡ Μαρία δὲν εἶχεν ἀνάγκην προσκαίρου ἐλεημοσύνης, ἀλλὰ συμπαθείας διηνεκοῦς, ὥστε νὰ τῇ προμηθεύεται ἀκαταπαύστως ἐργασία, καὶ οὕτω νὰ κερδίζῃ ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν... Βέβαια, πολλαὶ μητέρες ἤθελον τὴν εὐσπλαγχνισθῆν· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὸ εὐτύχημα νὰ τὰς ἀπαντήσῃ ἀμέσως ἐμπρός της. Ἆ, διδάσκαλε! πιστεύσατέ με· ἐγνώρισα ἐγὼ τὴν δυστυχίαν... ἂν δὲν συμπέσῃ ἐκ Θεοῦ περίστασίς τις, ὡς ἐκείνην δι' ἧς ὁ Κ. Ῥοδόλφος ἀνεκάλυψε (μολονότι, φεῦ! ἀργὰ πλέον) τὴν Μαρίαν· ἂν δὲν συμπέσῃ μία τοιαύτη συγκυρία, οἱ δυστυχεῖς, πάντοτε σχεδὸν ἀπωθούμενοι ἀπανθρώπως εἰς τὰς πρώτας αἰ-

[1] Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ Μαριάνθη δὲν ἦτον εἰσέτι βαπτισμένη, καὶ ἔμελλεν ὅσονούπω νὰ λάβῃ χώραν ἡ τελετή. Σ. τ. Μ.

τήσεις των, νομίζουν πλέον ὅτι ὁ οἰκτειρμὸς τῶν ἀνθρώπων εἶναι πρᾶγμα ἀνεύρετον, καὶ, στενοχωρημένοι ἀπὸ τὴν πεῖναν... τὴν ἀδυσώπητον πεῖναν, ζητοῦν πολλάκις εἰς τὰ φαῦλα ὅ,τι ἀπηλπίσθησαν ν' ἀπολαύσωσι παρὰ τοῦ οἰκτειρμοῦ.

Ἐν τούτοις εἰσῆλθεν ἡ Κελαϊδήστρα.

—Πόθεν ἔρχεσαι, κόρη μου; τὴν ἠρώτησεν ἡ Κ. Γεωργία μετὰ στοργῆς.

—Ἤμην εἰς τὴν ὀπωροθήκην, ἀφοῦ πρῶτον ἔκλεισα τὸν ὀρνιθῶνα. Τὰ ὀπωρικὰ βαστοῦν καλὰ, ἐκτὸς μερικῶν τὰ ὁποῖα ἀπέβαλα.

— Διατί, Μαρία μου, νὰ μὴν εἰπῇς εἰς τὴν Κλαυδίνην νὰ κάμῃ αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν; Θὰ ἐκουράσθης πάλιν.

—Ὄχι, ὄχι, κυρία· εὐχαριστοῦμαι τόσον εἰς τὴν ὀπωροθήκην μου! ἐκείνη ἡ εὐωδία τῶν ὡριμασμένων ὀπωρικῶν εἶναι τόσον γλυκεῖα!

— Κάμμίαν ἡμέραν, διδάσκαλε, νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν ὀπωροθήκην τῆς Μαρίας, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία. Δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε μὲ πόσην φιλοκαλίαν τὴν ἔχει διευθετημένην· στέφανοι ἀπὸ σταφύλια διαχωρίζουσι πᾶν εἶδος ὀπωρῶν, καὶ αὗται δὲ ἀκόμη εἶναι διῃρημέναι εἰς ἀθροίσματα σύμμετρα, περικυκλωμένα ἀπὸ πράσινα βρύα... νὰ ἰδῆτε!

—Ὤ! διδάσκαλε, εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ μείνετ' εὐχαριστημένος· εἶπεν ἀφελῶς ἡ Κελαϊδήστρα. Νὰ ἰδῆτε πόσον καλὴν ἐπίδειξιν κάμνουν τὰ βρύα τριγύρω εἰς τὰ κατακόκκινα ἐκεῖνα μῆλα καὶ εἰς τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα ἀπίδια, τὰ κίτρινα ὡς τὸ χρυσάφι. Ἔχει μάλιστα κἄτι μῆλα τοῦ παραδείσου τόσον εὔμορφα... ἔχουν ἐκεῖνα τὰ χρώματα, ἄσπρον καὶ τριανταφυλλὶ, ὁποῦ σᾶς φαίνεται πῶς βλέπετε κἄτι μικρὰ ἀγγελάκια μέσα εἰς φωλεὰν ἀπὸ πράσινα πράσινα χόρτα! ἐπρόσθεσεν ἡ νεᾶνις μὲ ἔκστασιν ὁποίαν αἰσθάνονται οἱ καλλιτέχναι διά τι ἀριστούργημά των.

Ὁ ἱερεὺς παρετήρησε μειδιῶν τὴν κυρίαν Γεωργίαν, καὶ εἶπε πρὸς τὴν Μαριάνθην·—Ἤδη ἐθαύμασα, τέκνον μου, τὸ γαλακτουργεῖον τὸ ὁποῖον διευθύνεις· εἶναι ἄξιον νὰ τὸ ζηλεύσῃ καὶ ἡ πλέον δυσκολοευχαρίστητος οἰκοκυρά· κάμμίαν ἀπ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας θέλω ὑπάγει νὰ θαυμάσω καὶ τὴν ὀπωροθήκην σου· ἐκεῖνα τὰ ὡραῖα κατακόκκινα μῆλα, καὶ τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα ἀπίδια, τὰ κίτρινα ὡσὰν χρυσάφι, καὶ πρὸ πάντων τὰ μῆλα τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν ἀγγελάκια μέσα εἰς φωλεὰν ἀπὸ χόρτα. Ἀλλὰ βλέπω τὸν ἥλιον καὶ ὑπάγει νὰ δύσῃ· μόλις σὲ μένει καιρὸς νὰ μὲ ὁδηγήσῃς εἰς τὸ πρεσβυτέριον καὶ νὰ ἐπιστρέψῃς προτοῦ νυκτώσῃ... Ἔπαρε τὸν μανδύαν σου καὶ ἀναχωροῦμεν, τέκνον μου... Πλὴν... δὲν μένεις ἐδῶ καλήτερον; βλέπω καὶ κάμνει ψῦχος δυνατόν· μεῖνε, μεῖνε, καὶ μὲ συνοδεύει ἄλλος κανείς.

—Ἆ! διδάσκαλε· θέλετε τὴν προξενήσει λύπην, εἶπεν ἡ Κ. Γεωργία· ἐκείνη ἔχει τόσην χαρὰν ὅτι καθεσπέραν σᾶς συνοδεύει!

— Διδάσκαλε, ὑπέλαβεν ἡ Κελαϊδήστρα αἴρουσα πρὸς τὸν ἱερέα τοὺς κυανοῦς της ὀφθαλμοὺς, τοὺς μεγάλους καὶ σεμνούς· θὰ νομίσω ὅτι δυσαρέσκειαν ἔχετε ἐναντίον μου, ἂν δὲν μ' ἀφήσετε νὰ σᾶς συνοδεύσω καὶ ἀπόψε καθὼς πάντοτε.

— Ἐγὼ, παιδί μου ;... ἔλα, ἔλα... ἔπαρε λοιπὸν ἀμέσως τὸν μανδύαν σου καὶ σκεπάσου καλά.

Ἡ Μαριάνθη ἔσπευσε τότε νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τῶν ὤμων της εἶδος μηλωτῆς μὲ κορδύλην (κουκκούλαν) ἀπὸ μάλλινον ὕφασμα χονδρὸν, ὑπόλευκον τὸ χρῶμα, καὶ μὲ περιῤῥάμματα ἀπὸ ταινίαν ἐκ μαύρου *βελούδου*· μετὰ ταῦτα ἐπρόσφερε τὸν βραχίονά της εἰς τὸν πρεσβύτην.

— Κατ' εὐτυχίαν, εἶπεν αὐτὸς, τὸ διάστημα δὲν εἶναι πολὺ, καὶ ὁ δρόμος ἥσυχος...

— Ἐπειδὴ, Μαρία μου, σήμερον ἐμείνετε ὀλίγον ἀργότερα ἀπὸ τὰς ἄλλας ἡμέρας, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Γεωργία, θέλεις νὰ σὲ συνοδεύσῃ κανένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἀγροκηπίου ;

— Ὄχι, ὄχι· θὰ νομίσουν ὅτ' εἶμαι δειλή... ἀπεκρίθη μειδιῶσα ἡ Μαριάνθη... Εὐχαριστῶ, κυρία· μὴ ταράξετ' ἐξ αἰτίας μου τὴν ἡσυχίαν κανενός· ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὸ πρεσβυτέριον δὲν ἔχει δρόμον ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας... θὰ εἶμ' ἐδῶ πρὶν ἀκόμη νυκτώσῃ...

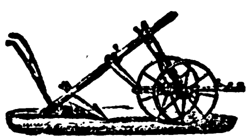
— Δὲν ἐπιμένω, ἐπειδὴ, χάρις τῷ Θεῷ, δὲν ἠκούσθησαν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη κακοὶ ἄνθρωποι.

— Ἀλλέως, ποτὲ δὲν ἤθελα κ' ἐγὼ συγκατανεύσει· μολονότι τὸ προσφιλὲς αὐτὸ τέκνον πολὺ μὲ βοηθεῖ νὰ περιπατῶ.

Οὕτως ἀνεχώρησεν ὁ ἐφημέριος, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς Μαριάνθης, ἥτις ἐκανόνιζε τὸ ἐλαφρόν της βῆμα κατὰ τὸ βραδὺ καὶ κοπιῶδες βάδισμα τοῦ πρεσβύτου.

. . . .

Μετά τινα λεπτὰ, ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ Κελαϊδήστρα ἔφθασαν πλησίον τοῦ λακκώδους δρόμου, ὅπου ἐνέδρευον ὁ Δάσκαλος, ἡ Κουκκουβάϊα, καὶ ὁ Στραβοπόδης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΕΝΕΔΡΑ.

Ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Βουκεβὰλ προεῖχον ἀναμέσον ἑνὸς καστανεῶνος, ὑπεράνω τοῦ χωρίου· ἡ Μαριάνθη καὶ ὁ ἐφημέριος ἔφθασαν εἰς ἀτραπόν τινα σκολιὰν, ἥτις ἦγε πρὸς τὸν οἶκον τῆς ἐφημερίας, διατέμνουσα τὸν λακκώδη δρόμον· ὁ δρόμος οὗτος διεπέρα διαγωνίως τὸν λόφον τῶν καστανεῶν. Ἡ Κουκκουβάϊα, ὁ Δάσκαλος καὶ ὁ Στραβοπόδης, χωσμένοι ὄπισθεν μιᾶς τῶν ἀποφύσεων τοῦ δρόμου, εἶδον τὸν ἱερέα καὶ τὴν Μαριάνθην καταβαίνοντας εἰς τὴν φάραγγα καὶ ἐξερχομένους διά τινος δυσβάτου ἀνωφερείας· ἐπειδὴ δὲ τὸ πρόσωπον τῆς νεάνιδος ἦτο κεκρυμμένον ὑπὸ τὴν κορδύλην τοῦ μανδύος της, ἡ μονόφθαλμος γραῖα δὲν ἐγνώρισε τὸ ἀρχαῖόν της θῦμα.

— Σιωπὴ γέρο! εἶπεν αὐτὴ εἰς τὸν Δάσκαλον· ἡ κόρη [1] καὶ ὁ *κάπρος* [2] κατέβηκαν κ' ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ μονοπάτι [3] ὁποῦ διασταυρώνει τὸν δρόμο· κατὰ τὰ σημάδια ὁποῦ μᾶς ἔδωκεν ὁ ὑψηλὸς μὲ τὴν σκέπη, αὐτὴ θὰ εἶναι· φορεῖ χωριάτικα· τὸ ἀνάστημά της μέτριο· μεσοφούστανο μὲ ἀράδαις μαύραις, κάππα μάλλινη μὲ μαῦρα ὁλόγυρα εἰς ταῖς ῥαφαῖς. Αὐτὴ 'παγαίνει καθημέρα τὸν *κάπρο* εἰς τὸ κελλί του, ὡσὰν σήμερα, καὶ γυρίζει μοναχή. Μετ' ὀλίγον ὁποῦ θὰ 'ξαναπεράσει, τὴν ἁρπάζουμεν καὶ τὴν καθίζουμεν εἰς τ' ἁμάξι.

— Ἀμ' ἂν βάλῃ ταῖς φωναῖς; ἐπέφερεν ὁ Δάσκαλος· τὴν ἀκούουν εἰς τὸ ὑποστατικὸ, ἀφοῦ λὲς ὅτι ἀπ' ἐδῶ φαίνουνται τὰ 'σπίτια· 'ξεύρω κ' ἐγώ; ἐγὼ τώρα 'μάτια δὲν ἔχω... ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον.

— Βέβαια καὶ φαίνουνται· καὶ πολλὰ κοντὰ μάλιστα· ὑπέλαβεν ὁ Στραβοπόδης. Προτήτερα, ὁποῦ 'σκάλωσα εἰς τὸ ἄψηλωμα συρόμενος μὲ τὴν κοιλιά... ἤκουσα ἕναν ἁμαξᾶ ὁποῦ ὡμίλει εἰς τ' ἄλογά του, ἐκεῖ κάτω, μέσα εἰς τὴν αὐλή...

— Τότε λοιπὸν, ἰδοὺ τὶ πρέπει νὰ κάμωμεν, ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος μετά τινα σιγήν· Ὁ Στραβοπόδης νὰ παραφυλάγῃ εἰς τὸ ἔμβασμα τοῦ μονοπατιοῦ· καὶ ὅταν ἰδῇ τὴν μικρὴ νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακρὰν, νὰ κινήσῃ καὶ αὐτὸς κατὰ 'κείνη φωνάζωντας, ὅτι εἶναι παιδὶ μιᾶς πτωχῆς γρηᾶς ὁποῦ ἔπεσεν εἰς τὸν σκαμμένον δρόμο κ' ἐκτύπησε, καὶ νὰ τὴν παρακαλέσῃ νὰ ἔλθῃ διὰ κάμμία βοήθεια.

— Ἐκατάλαβα, Φουρλίνη μου, ἐκατάλαβα· ἡ πτωχὴ γρηὰ θὰ εἶναι ἡ Κουκκουβάϊα σου. Καλὰ τὸ 'σκάμπασες [4]· τωόντι, γέρο μου, τὸ κρανίο σου εἶναι ἀπὸ τὰ κοπτερά [5]! Αἶ, καὶ ὕστερα, τί ἔχω νὰ κάμω;

[1] *Gosseline.* — [2] *Sanglier*, ὁ ἱερεύς. — [3] *Traviole.* — [4] Bien *sorbonné*. — [5] Tu es le roi des *têtards.*

— Σὺ θὰ εἶσαι 'ξαπλωμένη καταμεσῆς τοῦ δρόμου, ἐκεῖ κοντὰ ὅπου προσμένει ὁ Τριγλάκης μὲ τὸ ἁμάξι... κρύπτομαι κ' ἐγὼ ἐκεῖ πουθενά· καὶ ὅταν ὁ Στραβοπόδης σοῦ φέρῃ τὴν μικρὴν εἰς τὴν μέση τῆς λαγκάδας, παύεις νὰ ἦσαι ἀνήμπορη· πετάζεσαι ὁλόρθη· μὲ τὸ ἕνα χέρι τὴν ἁρπάζεις ἀπὸ τὸν λαιμὸ[1], τὸ ἄλλο, τὸ χώνεις εἰς τὸ *φλύαρό* της, καὶ τῆς *μαγγόνεις* τὸ *κοκκινοκούρελο*[2], ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ φωνάξῃ...

— 'Εκατάλαβα, ἐκατάλαβα... καθὼς τὸ ἐκάμαμε καὶ τῆς γυναικὸς ἐκείνης εἰς τὸν 'Αγίου Μαρτίνου *αὔλαξ*· ἐνθυμεῖσαι πῶς τὴν *ἐκολυμβήσαμεν* ἀφοῦ τῆς *ἐλαδώσαμεν* τὴν *ἀραπίνα*[3] ὁποῦ 'κρατοῦσεν εἰς τὴν ἀγκαλιά της; τὸ ἴδιο παιγνίδι καὶ τώρα· ψεύματα;

— Ναὶ, ὅλο τὸ ἴδιο... 'Ενῷ λοιπὸν θὰ τὴν κρατεῖς, τρέχει ὁ Στραβοπόδης καὶ μοῦ δίδει τὴν εἴδησι, καὶ τότε οἱ τρεῖς μαζῆ, κομβοδένομεν τὴν μικρὴ μέσα εἰς τὸν μανδύα μου, τὴν κουβαλοῦμεν εἰς τὸ ἁμάξι τοῦ Τριγλάκη, καὶ ἴσα... εἰς τὸν κάμπο τοῦ Σαὶντ-Δενῆ, ὅπου μᾶς προσμένει ὁ ὑψηλὸς μὲ τὴν σκέπη.

— 'Υγειὰ 'ς τὸ στόμα σου! 'Αλήθεια, Φουρλίνη μου, εἰς αὐτὰ εἶσαι... ἂς εἰπῇ καὶ ἄλλος!... "Αν ἦταν τρόπος, χίλια *φυσέκια* (πυροτεχνήματα) νὰ εἶχα, ὅλα ἤθελα νὰ τὰ ἤναπτα, νὰ ἔκαμνα φωτοχυσία ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλή σου! τέτοια κεφαλὴ κοπτερή! Μή σε μέλει, καὶ τὴν ἡμέρα τοῦ ἁγ: Καρλότου, ὁποῦ ἑορτάζει ὁ *ταύλας*[4], θὰ σοῦ τὸ κάμω ἐγώ. "Ακουέ τα σὺ, μικρό μου· θέλεις καὶ σὺ νὰ γίνῃς *πίθηκος τετραπέραστος*[5]; κύτταζε τὸν σοφούλιακα ἐδῶ, ἐδῶ! νὰ καταλάβῃς ἄνθρωπο μία φορά!... — εἶπε μετ' ἐπάρσεως ἡ Κουκκουβάϊα πρὸς τὸν Στραβοπόδην.

'Απευθυνομένη ἑπομένως πρὸς τὸν Δάσκαλον· — 'Αληθινὰ, δὲν ἐξεύρεις δὰ καὶ τ' ἄλλα; ὁ Τριγλάκης ἔχει ἕνα φόβο τοῦ διαβόλου, μὴν τύχῃ καὶ *τοῦ κολλήσουν τὸν κεφαλόπονο*[6].

— Τὰ προχθὲς, γυρίζοντες ἀπὸ τῆς θειὰ Παληκάραινας, τῆς χήρας τοῦ κουτσοκεφαλισμένου, ἐκείνης ὁποῦ ἔχει τὸ καπηλειὸ εἰς τὸ Νησὶ τοῦ Χαλαστοῦ, ὁ Τριγλάκης, ὁ Κούτσαβλος καὶ ὁ Σκέλεθρος ἦλθαν εἰς λόγια μὲ τὸν ἄνδρα μιᾶς χωρικῆς ὁποῦ ἤρχετο κάθε πρωῒ ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ, μέσα εἰς ἓν ἁμαξάκι ζευγμένο εἰς ἕνα μικρὸ γαδοῦρι, κ' ἐπωλοῦσε γάλα εἰς τὴν Παλαιὰ Χώρα· ἐξεύρεις... ἐκεῖ εἰς τὴν γωνιὰ τῆς Παλαιᾶς Δραπεριᾶς, κοντὰ εἰς τῆς δράκαινας τοῦ *"Ασπρου Κουνελιοῦ*... ναί· ἦλθαν τὸ λοιπὸν εἰς λόγια μὲ τὸν ἄνδρα της, κ' ἐκεῖ ἔβγαλαν τὸ *εἰκοσιδύο* καὶ τὸν *ἐπέρασαν*[7].

[1] *Colas*. — [2] Εἰς τὸ στόμα, καὶ συλλαμβάνεις τὴν γλῶσσάν της· dans sa *bavarde* pour lui *arquepincer* le *chiffon rouge*. — [3] 'Ενθυμεῖσαι ὅτι τὴν ἐπνίξαμεν, ἀφοῦ τὴν ἐκλέψαμεν ἓν κιβώτιον περικεκαλυμμένον διὰ μαύρου κηρωτοῦ (μουσαμᾶ). Οἱ τοιοῦτοι φάκελλοι καλοῦνται ἀργοτιστὶ ἀραπῖναι, négresses. — [4] 'Ο δήμιος, le *taule*. — [5] 'Επιδέξιος κακοῦργος, *passé-singe*. — [6] Μὴ τῷ ἐπιβάλωσι κεφαλικὴν ποινὴν, *fièvre cérébrale*. — [7] "Εσυρον τὴν μάχαιραν καὶ τὸν ἐφόνευσαν· ils l'ont *buté* à coups de *vingt-et-deux*.

Ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρῃ, μὴ ἐννοῶν τ' ἀργοτικὰ, ἤκουε τὴν Κουκκουβάϊαν μὲ περιέργειαν πολλὴν, καὶ ὡς νὰ ἐστενοχωρεῖτο ὅτι δὲν ἐκατα-λάμβανε.

—Ἤθελες τώρα νὰ ἤξευρες τί λέμεν, ἔ; μικρό;

— Πά! λέτε διὰ τὴν θεια Παληκάρχινα, ὁποῦ κάθεται εἰς τὸ Νησὶ τοῦ Χαλαστοῦ, κοντὰ εἰς ταῖς Ἀσνιέραις· τὴν γνωρίζω ἐγὼ, καὶ τὴν κόρη της ἀκόμη, τὴν Πλωσκοῦ, καὶ τὸν Φραγκῖσκο καὶ τὴν Ἀμανδίνα, τὰ μικρά της παιδία... ὁποῦ τραβοῦν ἐκεῖ μέσα τὸν πειρασμό τους... ὕστερα ὅμως εἴπετε πῶς *ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ εἰκοσιδύο* κἄποιον γαλατᾶ..... αὐτὰ εἶναι ἀργοτικά.

— Ναὶ, καὶ, ἂν γίνῃς ἄξιος, θὰ σοῦ τὰ μάθω ἐγὼ, τ' ἀργοτικά. Φθάνεις πλέον εἰς τὸν καιρὸν ὅπου πρέπει νὰ τὰ 'ξεύρῃς... ἤθελες *φιφὶ*, νὰ τὰ ἤξευρες;

—Ὄχι τί! ἐγὼ ἤθελα νὰ ἔμενα διὰ πάντοτε μαζῇ σας· ὄχι μ' ἐκεῖνον τὸν γέρο *τσαρλατάνο* (ἀγύρτην) ὁποῦ μὲ βάλλει καὶ κοπανίζω ἰατρικά. Ἂς ἤξευρα ποῦ ἔχει κρυμμένο τὸ *ἀνθρώπινο ποντικοφάρμακό του*, καὶ ἂν δὲν τοῦ ἔῤῥιπτα μία φουκτιὰ μέσα εἰς τὸ φαγὶ, νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὰ χέρια του!... νὰ ἰδῇ ἐκεῖνος!

Ἡ Κουκκουβάϊα τότε εἶπεν εἰς τὸν Στραβοπόδην, καγχάζουσα καὶ σύρουσα αὐτὸν πλησίον της·—Ἔλα ἐδῶ, *λουλού!* ἔλα ἐδῶ 'γλίγωρα νὰ φιλήσῃς τὴν *μαμά*... Τὸ διαβολάκι, καλέ!... Μωρὲ, καὶ ποῦ τὸ ἔμαθες ἐσὺ, πῶς ὁ δάσκαλός σου ἔχει ποντικοφάρμακο ἀνθρωπινό;

— Ναὶ, ἐγὼ τὸν ἤκουσα μίαν ἡμέρα ὁποῦ τὸ ἔλεγεν· ἤμουν κρυμμένος εἰς τὴν ἄλλη κάμερη, ὅπου βάλλει τὰ μπουκάλιά του καὶ τὰ σιδηρένια σύνεργά του· ἐκεῖ μέσα ἔχει καὶ τ' ἀγγεῖα ἐκεῖνα ὅπου δουλεύει τὴν χημικὴ.

— Αἴ, καὶ τί ἔλεγε;... ἠρώτησεν ἡ Κουκκουβάϊα.

— Νά· ἔλεγεν εἰς ἕνα κύριον, δίδωντάς του μία σκόνη μέσα εἰς ἕνα χαρτάκι· Ἐβαρεθήκετε τὴν ζωή; 'παίρνετε ἀπ' αὐτὸ τρεῖς δόσεις, καὶ παρευθὺς ἀποκοιμᾶσθε χωρὶς τὸν παραμικρὸ πόνο.

—Καὶ ποῖος ἦτον αὐτὸς ὁ κύριος; ἠρώτησεν ὁ Δάσκαλος.

—Ἕνας νέος εὔμορφος, μὲ μαῦρο μουστακάκι κ' ἕνα πρόσωπο ὡσὰν γυναικός... Ἦλθεν ἄλλη μία φορά· ὅμως τότε μοῦ εἶπεν ὁ κύριος Βραδαμάντης καὶ τὸν ἠκολούθησα κρυφὰ, νὰ μάθω ποῦ κατοικεῖ. Ἐκάθουνταν, ὁδὸς Χαιλλότου, εἰς ἕνα ὡραῖο 'σπίτι. Ὁ δάσκαλός μου μοῦ εἶχεν εἰπεῖ· « Νὰ τὸν ἀκολουθῇς, καὶ ὅπου ἰδῇς ὅτι ἐμβῆκεν, ἐσὺ νὰ προσμένῃς ἀπ' ἔξω· καὶ ὅταν ἐξαναβγῇ, ἔπαρε πάλιν τὸ κατόπιν του ὡς ὁποῦ νὰ μὴ 'ξαναβγῇ πλέον ἀπ' ἐκεῖ ὅπου θὰ ἔμβει, καὶ τότε εἶναι σημάδι ὅτι ἐκεῖ κάθηται. Τότε, σὺ ὁποῦ ἔχεις ποδάρια στρηπτὰ, στρήψου, πολέμησε νὰ μάθῃς τ' ὄνομά του... ἀλλέως σοῦ στρήφω τὸ αὐτὶ, κ' ἐσὺ τὸ 'ξεύρεις ταλαίπωρε!... »

— Αἴ...

— Αἴ! ἐστρήφθηκα καὶ τὸ 'μαθα τ' ὄνομα... τοῦ νέου, τοῦ εὐμόρφου.

— Καὶ μὲ τί τρόπον τὸ ἔμαθες; ἠρώτησεν ὁ Δάσκαλος.

— Τί με θαῤῥεῖς τοῦ λόγου σου; Ἐμβῆκα εἰς τοῦ θυρωροῦ τοῦ 'σπιτιοῦ, ὁδὸς Χαιλλότου· (δὲν ἐξαναβγῆκε πλέον ἀπ' ἐκεῖ μέσα τ' αὐθεντικό)· βλέπω ἕνα θυρωρὸ κορνιακτωμένο εἰς τὰ μαλλιὰ, μ' ἕνα φόρεμα ὡραῖο, σειρήτια ἀσημένια τριγύρω εἰς τὸν λαιμό... «Καλέ μου κύριε, τὸν λέγω· ἦλθα νὰ 'πάρω τὰ πέντε φράγκα ὁποῦ μ' ἔταξεν ἐδῶ τ' αὐθεντικὸ, ἐπειδὴ ηὗρα τὸν σκύλο του ὁποῦ εἶχε χαθῆ καὶ τοῦ τὸν ἔδωκα· ἕνα μαῦρο σκυλάκι· τὸ ἔλεγαν *Τρουμπέττα*· τὸ αὐθεντικὸ εἶν' ἕνας μαυρειδερὸς, μαυρομούστακος· τὸ φόρεμά του ἀσπρειδερό· τὸ βρακὶ γαλάζιο· μοῦ εἶπε πῶς κάθηται ὁδὸς Χαιλλότου, ἀριθ. 11, καὶ τὸν λέγουν κύριον Δουπόντη. — Ὁ κύριος διὰ τὸν ὁποῖον μὲ λαλεῖς εἶναι ὁ αὐθέντης μου, ὁ κύριος ἀντικόμης Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ. Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει ἄλλος σκύλος παρὰ σὺ, βρωμόπαιδο! φύγε 'γλίγωρ' ἀπ' ἐδῶ, νὰ μὴ φάγῃς παρὰ μία τεσσαράκοντα... νὰ σὲ μάθω ἐγὼ νὰ προσπαθῇς ἴσως κλέψῃς πέντε φράγκα — μ' ἀποκρίνεται ὁ θυρωρὸς, τινάζωντάς μου καὶ μία κλοτσιά... Τί με μέλει; ἐπανέλαβεν ὁ Στραβοπόδης φιλοσοφικῶς· δὲν ἔμαθα τ' ὄνομα ἐκείνου ὁποῦ ἤρχετο εἰς τοῦ δασκάλου μου νὰ τοῦ ζητῇ ποντικοφάρμακο διὰ τοὺς ἀνθρώπους ὅσοι βαρύνουνται τὴν ζωή; Τὸν λέγουν Σαὶντ-Ῥεμῆ· μῆ, μῆ, μῆ, Σαὶντ-Ῥεμῆ —ἐπρόσθεσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη ψαλμῳδῶν κατὰ τὴν συνήθειάν του τὴν τελευταίαν συλλαβήν.

— Μωρ' ἔλα ἐδῶ· ἐγὼ θὰ τὸ φάγω θέλω αὐτὸ τὸ παιδὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπη· εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα κατασπαζομένη τὸν Στραβοπόδην ... εἶδες ἕνα μαργιόλικο! Νὰ, καϋμένο! ἤξιζες νὰ ἤμουν μάννα σου!

Καὶ ἡ γραῖα ἠσπάσθη πάλιν τὸν Στραβοπόδην μὲ γελοιωδεστάτην παραφοράν· ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη, κατανυγεὶς ἐκ τῆς στοργῆς ταύτης, ἀπήντησε μετ' εὐγνωμοσύνης·

— Εἰπέ μου μία φορὰ νὰ σοῦ κάμω κανένα θέλημα, καὶ νὰ ἰδῇς... πῶς τὸ τελειώνω!...

— Μωρὲ τί λές; αἲ καλά! μή σε μέλει καὶ δὲν θὰ τὸ μετανοήσεις πτωχέ...

— Ὦ! ἐγὼ ἤθελα πάντοτε μαζῆ σου νὰ ἤμουν!

— Ἤσου δὰ γνωστικὸς καὶ βλέπομεν· μένεις μαζῆ καὶ μὲ τοὺς δύο μας.

— Ξεύρεις τί; ἐπέφερεν ὁ Δάσκαλος· θὰ μὲ ὁδηγεῖς ὡσὰν νὰ ἤμουν πατέρας σου τυφλὸς, θὰ ἐμβαίνομεν εἰς τὰ 'σπίτια νὰ ζητοῦμεν ἐλεημοσύνη, καὶ ὁ διάβολος θὰ 'παίρνει! ἐπρόσθεσεν ὁ φονεὺς μετὰ θυμοῦ. Μὲ τὴν βοήθεια καὶ τῆς Κουκκουβάϊας, ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἀκόμη δουλειαῖς, καὶ μή σε μέλει· νὰ τοῦ δείξω ἐγὼ ἐκείνου τοῦ δαίμονος, τοῦ Ῥοδόλφου... ὁποῦ μ' ἐτύφλωσε, ὅτι δὲν ἐτελείωσε τὸ στάδιόν μου! Μ' ἐστέρησε τῶν ὀμμάτων, ὅμως δὲν μ' ἐστέρησε καὶ τοῦ νοῦ μου πρὸς τὸ κακόν· ἐγὼ θὰ εἶμαι τὸ κεφάλι, ὁ Στραβοπόδης τὰ 'μάτια, καὶ σὺ, Κουκκουβάϊα, τὸ χέρι... αἴ; θὰ μὲ βοηθεῖς;

— Εἰς ζωὴ καὶ εἰς θάνατο, Φουρλίνη μου. Εἶδες, ὁποῦ καθὼς ἐκβῆκα

ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο κ' ἔμαθα πῶς ἔστειλες ἐκεῖνο τὸ *ἀγαθὸ 'ξημέρωμα*[1] ἀπὸ τὸν ἅγιο Μανδῆ νὰ μὲ ζητήσῃ, εἶδες πῶς ἔτρεξα παρευθὺς εἰς τὸ χωριό σου λέγωντας εἰς ἐκείνους τοὺς παληανθρώπους, τοὺς χωρικοὺς, ὅτι εἶμαι γυναῖκά σου[2];

Οἱ λόγοι οὗτοι τῆς γραίας ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Δασκάλου δυσάρεστόν τι· ὅθεν ἀλλάξας διὰ μιᾶς τόνον φωνῆς ἀνέκραξε μὲ ὀργήν·

— Ναὶ, ἐβαρύνουμουν ἐγὼ νὰ ζῶ ὁλομόναχος μὲ τοὺς τιμίους ἐκείνους ἀνθρώπους· ἐπέρασεν ἕνας μὴν καὶ πλέον δὲν ὑπέφερα· μ' ἐκυρίευαν τινὲς φόβοι... Καὶ τότε ἀπεφάσισα νὰ εὕρω πάλιν σέ· μοῦ τὴν ἐκατόρθωσες ὅμως· (ἐπρόσθεσε βαθμηδὸν ὀργιζόμενος ἔτι πλέον). Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁποῦ ἦλθες, ἔχασα ὅ,τι μοῦ ἔμενεν ἀπὸ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα μ' εἶχε δόσει ἐκεῖνος ὁ δαίμονας τῆς Δενδροστοιχίας Χήρας. Ναί...ἐνῷ ἐκοιμούμην μοῦ ἔκλεψαν τὴν ζώνην ὅπου εἶχα τὰ φράγκα μου... ποῖος ἄλλος παρὰ σύ;... καὶ τώρα πάλιν κατήντησα εἰς τὴν διάκρισί σου... Ὅταν τὸ συλλογισθῶ, μ' ἔρχεται νὰ σ' ἀφήσω εἰς τὸν τόπο...γρηὰ κλέπτρα!!!

Κ' ἔκαμεν ἓν βῆμα πρὸς τὴν Κουκκουβάϊαν.

— Κύτταξε καλά· ἐγγίζεις τὴν Κουκκουβάϊαν, ὅμως ἐσὺ τὸ 'ξεύρεις! ἀνεφώνησεν ὁ Στραβοπόδης.

— Σᾶς τσακκίζω τὰς κεφαλὰς καὶ τῶν δύο σας, ὄχεντραις φαρμακευμέναις! ἀνεβόησεν ὁ ληστὴς μὲ μανίαν· ἀκούσας δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Κοκκινοχέρη ὁμιλοῦντα ἐκεῖ πλησίον, τὸν ἔστειλεν εἰς τὰ τυφλὰ γρονθίαν τοσοῦτον σφοδρὰν, ὥστε ἤθελε τὸν ῥίψει χαμαὶ ἄναυδον ἐὰν τὸν ἔφθανεν. Ὁ Στραβοπόδης τότε πρὸς ἐκδίκησιν καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς γραίας, ἐπῆρε λίθον, ἐσημάδευσε τὸν Δάσκαλον, καὶ ῥίψας τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέτωπον. Τὸ κτύπημα δὲν ἦτο κινδυνῶδες, ἀλλ' ἐπέφερε πόνον πολύν· ὁ ληστὴς ἠγέρθη μανιώδης, ὡς ταῦρος ὁπόταν πληγωθῇ· ἔκαμέ τινα βήματα πρὸς τὰ ἐμπρὸς... ἀλλὰ κλονισθεὶς ἔπεσε.

— Ὠχωχώ! ἔτσι! ἔτσι!!! ἀνεβόησεν ἡ Κουκκουβάϊα μέχρι δακρύων γελῶσα.

Τὴν γυναῖκα ταύτην, μολονότι αἱμοχαρεῖς δεσμοὶ τὴν συνήνωνον μετ' αὐτοῦ τοῦ θηρίου, ἀγρίως ἐχαροποίει, διὰ λόγους πολλοὺς, ἡ ἐξουδένωσις ἀνθρώπου τοσοῦτον ποτὲ φοβεροῦ καὶ τοσοῦτον ἐπερειδομένου εἰς τὴν ἀθλητικὴν αὐτοῦ δύναμιν. Ἵνα πληρωθῇ ἡ φρικώδης τοῦ Λαροχεφουκώλδου (La Rochefoucauld) ἰδέα, ὅτι « ὁ ἄνθρωπος εὑρίσκει ἡδονὴν καὶ εἰς τὰς τῶν καλητέρων του φίλων συμφοράς. » Τὸ μοχθηρὸν παιδίον, τὸ μὲ κόμην κιτρίνην καὶ μορφὴν γαλῆς, συνεμερίζετο τὰς ἐρεσχελίας τῆς μονοφθάλμου· καὶ ὅταν ὁ Δάσκαλος ἐσκόνταψεν ἐκ δευτέρου, αὐτὸ ἀνεφώνησε·

— Βάστα δὰ γέρο! ἴσα!... Στραβὰ πᾶς· παραπατεῖς... Δὲν ἔχεις 'μάτια;... δὲν σπογγίζεις ὀλίγο τὰ 'ματοῦάλια σου!

Ἀνίκανος τοῦ νὰ συλλάβῃ τὸν παῖδα, ὁ ἡράκλειος φονεὺς ἐστάθη·

[1] *Pante* ἀπειρόκακος, απονήρευτος. — [2] *Largue.*

ἐκτύπησε τὸν πόδα του κατὰ γῆς μὲ λύσσαν, ἔφερε τὰς δύο τριχώδεις του πυγμὰς ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἐξέβαλε βραγχώδη τινὰ βρυχηθμὸν, ὡς τίγρις ὁπόταν τῆς δέσωσι τὸ στόμα.

— Βήχεις! βήχει δά· εἶπεν ὁ Στραβοπόδης· ἅρπα κομμάτι γλυκόῤῥιζα· φάγε νὰ σοῦ περάσῃ· τὴν ἔχω ἀπὸ μέρος καλὸ καὶ μὴ τὴν σιγχαθῇς·

Καὶ συνάξας φύκτην ἄμμου λεπτῆς, τὴν ἔῤῥιψεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ λῃστοῦ. Ἀπὸ τὴν χωματώδη βροχὴν ταύτην μαστιγωθεὶς εἰς τὴν μορφὴν ὁ Δάσκαλος, ἐμάνη σκληρότερον παρ' ὅτε τὸν ἔῤῥιψαν τὸν λίθον. Ὠχριάσας ὑπὸ τὰς πελιδνάς του οὐλὰς, ἔδειξε διὰ χειρονομίας τὴν ἀνεκλάλητον ἀπελπισίαν του· ἔτεινε πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ ὁρμὴν, σταυροειδῶς, τοὺς δύο του βραχίονας, καὶ ἐγείρων πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν δεινήν του ὄψιν, ἀνεβόησεν ἐκ βαθέων ἱκετηρίως·

— Θεέ μου! Θεέ μου! Θεέ μου!

Εἰς ἄνθρωπον μιανθέντα ὑπὸ παντὸς ἐγκλήματος· εἰς ἀλιτήριον ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἔτρεμον ἄλλοτε οἱ πλέον ἀτρόμητοι τῶν κακούργων, ἡ ἀσυνείδητος αὕτη κατεύθυνσις πρὸς τὸν θεῖον οἰκτειρμὸν...ἦτον, ἀληθῶς, ἀξία μελέτης!

— Χάχ! ἄχ! ἄχ! μωρ' ἰδῆτε τὸν Φουρλίνη ὁποῦ κάμνει τὸν ἅγιο! ἀνέκραξεν ἡ Κουκκουβάϊα. Σὲ γελᾷ ἡ γλῶσσα, ἀνδρούλη μου· τὸν ψωμᾶ[1] ἐπήγαινες νὰ ἐπικαλεσθῇς κ' ἐξέχασες.

— Ἀλλ' ἕνα μαχαῖρι, κἄν! ἕνα μαχαῖρι νὰ σκοτωθῶ!... ἕνα μαχαῖρι!!! ἀφοῦ ὅλος ὁ κόσμος μὲ παρήτησεν... ἐκραύγασεν ὁ ἄθλιος δάκνων τὰς πυγμάς του μετὰ λύσσης ἀγρίας.

— Μαχαῖρι θέλεις!... ἀμὴ δὲν ἔχεις ἕνα εἰς τὸν κόλπο σου; ἕνα καὶ ὅλα, ὁποῦ εἶν' ἡ κόψι του... Τὸ γεροντάκι τῆς ὁδοῦ Ῥούλ... ἐνθυμᾶσαι, μὲ τὸ φεγγάρι;... καὶ ὁ βωδοπραγματευτὴς, εἰς τὸν δρόμο τοῦ Ποασσῆ, δὲν πρέπει νὰ ἐπαίνεσαν κακὰ τὸ μαχαῖρί σου εἰς τὰ ποντίκια τῆς γῆς, ὅταν τοὺς ἐπαράχωσες καὶ αὐτούς... Ἔπαρε λοιπὸν τὸ μαχαῖρί σου καὶ κτυπήσου... Ἐμπρός!

Ὅταν ὁ Δάσκαλος εἶδεν ὅτι δὲν ἀπετρέπετο ἐκ τῆς αὐτοχειρίας, ἤλλαξεν ὁμιλίαν, ἐπαναλαβὼν μετὰ φωνῆς ὑποκώφου καὶ δειλῆς·

— Ὁ πτωχὸς, ὁ Μαχαιροβγάλτης, ἦταν καλὸς ἐκεῖνος... δὲν μ' ἔκλεψε... ἐκεῖνος μ' εὐσπλαγχνίσθη.

— Διατί νὰ εἰπῇς, πῶς ἐγὼ *ἐλάδωσα τὸν ἀνατολίτη* σου[2]; ὑπέλαβεν ἡ Κουκκουβάϊα μόλις κρατοῦσα τὸν γέλωτα.

— Σὺ μόνη βέβαια ἐμβῆκες εἰς τὴν κάμερή μου, ὑπέλαβεν ὁ λῃστής· μ' ἔκλεψαν τὴν ἰδίαν νύκτα ὁποῦ ἦλθες· ποῖον ἄλλον θέλεις νὰ ὑποπτευθῶ; ἐκεῖν' οἱ χωρικοὶ εἶναι ἀνίκανοι διὰ τὰ τοιαῦτα...

— Καὶ διατί τάχατες οἱ χωρικοὶ εἶναι ἀνίκανοι νὰ κλέψουν; ἐπειδὴ πίνουν γάλα καὶ κόπτουν χόρτο διὰ τὰ κουνέλια τους;

[1] Τὸν διάβολον, le *boulanger*. — [2] Ὅτι ἔκλεψα τὸ χρυσίον σου· que j'avais *grinchi* ton *orient*.

—Ὡς τόσο, μ' ἔκλεψαν· τὸ κάτω τῆς γραφῆς...

—Σ' ἔκλεψαν ὁποῦ σ' ἔκλεψαν· πταίει τώρα ἡ Κουκκουδάϊα σου, ἡ πτωχή; Ἄφες αὐτά... ἔλα... Μὰ κάμε δὰ καὶ ὀλίγη στόχασι· ἂν ἤμουν ἐγὼ ὁποῦ σοῦ ἐπῆρα τὴν ζώνη, ἤθελα τώρα νὰ ἦμαι πάλιν μαζῆ σου; ἂ ζαβέ! Βέβαια καὶ σοῦ τὰ ἐπάστρευα τὰ χρήματά σου, ἂν τὰ εὕρισκα· ὅμως, ἀφοῦ τὰ ἐπελεκοῦσα, πάλιν κοντά σου ἤθελες νὰ μὲ ἰδῆς· ἐπειδὴ, νὰ μὴ χαρῶ τὴν ζωή μου! πρέπει νὰ 'ξεύρῃς ὅτι μ' ἀρέσεις καὶ μ' αὐτὰ τ' ἀσπρισμένα 'μάτια, Σατανᾶ!... Ἔλα, φρόνιμα, νὰ μὴ σπάσῃς τὰ 'δόντια σου ἀπὸ τὸ τρίξε, τρίξε.

— Ὡσὰν νὰ σπᾶ καρύδια! εἶπεν ὁ Στραβοπόδης.

—Χάχ! ἄχ! ἄχ! καλὰ λέγει ὁ μῶμος... Ἔλα, γέρο μου, ἡσύχασε· φθάνει· ἄφες αὐτὸν νὰ γελᾷ· ἀμ' εἶναι καὶ ὅλα παιδί!... Ἔχεις ὅμως ἄδικο· ἐγώ, ὅταν μοῦ εἶπεν ὁ ὑψηλὸς μὲ τὴν σκέπη, ὁποῦ 'μοιάζει ὡσὰν Χάρος « χίλια φράγκα ἰδικά σου, ἂν ἁρπάξῃς μία μικρή, ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ ὑποστατικὸ τοῦ Βουκεβάλ,καὶ τὴν φέρῃς εἰς τὸν κάμπο Σαὶντ-Δενῆ, εἰς τὸ μέρος ὅπου θὰ σοῦ δείξω. » δὲν ἦλθα, Φουρλίνη, ἀμέσως καὶ σοῦ εἶπα νὰ γίνῃς τῆς συντροφιᾶς, ἐνῷ ἠμποροῦσα νὰ τὸ εἰπῶ εἰς κανέναν ὁποῦ νὰ βλέπῃ καὶ ὅλα; Βλέπεις, τὸ λοιπὸν, ὁποῦ σοῦ κάμνω μίαν ἐλεημοσύνη... ἐπειδὴ, μόνο πῶς θὰ κρατεῖς τὴν μικρή, τὴν ὥραν ὁποῦ θὰ τὴν δένωμεν ἐγὼ καὶ ὁ Στραβοπόδης· ἄλλο τί θὰ μᾶς χρειασθῇς; Εἶσαι, νὰ εἰποῦμε, ὡσὰν πέμπτος τροχὸς εἰς τὸ ἁμάξι μας. Ὅμως ἂς ἦναι· ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ σοῦ κάμω καλό... θέλω μία φορὰ νὰ μοῦ εἰπῆς εὐχαριστῶ· εἶμαι τέτοια, ἐτελείωσε!! Δίδομεν τοῦ Τριγλάκη διακόσια *βόλια*, ὁποῦ μᾶς ἔφερε μὲ τὸ ἁμάξι καὶ ἦλθε καὶ ἄλλη μία φορὰ μὲ τὸν ὑπηρέτη τοῦ ὑψηλοῦ αὐθεντικοῦ μὲ τὴν σκέπη, νὰ γνωρίσῃ τὸν τόπον ὅπου ἤθελε νὰ κρυφθοῦμε περιμένοντες τὴν μικρή... μᾶς μένουν ἄλλα ὀκτακόσια *βόλια* εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· δὲν εἶναι ἄσχημη δουλειά· τί λὲς καὶ τοῦ λόγου σου; Τί... ἀκόμη τὰ ἔχεις μὲ τὴν γρῆτσα σου; ἀκόμη τὸν κακιωμένο κάμνεις;

— Ποῖος μὲ βεβαιώνει ὅτι θὰ δώσεις καὶ εἰς ἐμένα τίποτε... ἀφοῦ τὰ τελειώσωμεν; εἶπεν ὁ ληστὴς μετὰ σκυθρωπῆς δυσπιστίας.

— Ἂν θέλω... βέβαια· δὲν σοῦ δίδω τίποτα· ἐσὺ τώρα, γέρο μου, (νὰ καταλάβῃς) εἶσαι πεσμένος μέσα εἰς τὸ τηγάνι μου, ὡσὰν ἕνα καιρὸν ἡ Κελαϊδήστρα... τὸ λοιπὸν, πρέπει νὰ σ' ἀφήσω νὰ τσιγαρισθῇς, ὡς ὁποῦ νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ *ψωμᾶς* νὰ σὲ φουρνίσῃ... ἔχ! ἔχ! ἔχ!... Ἄκουσ' ἐδῶ... ἀκόμα καταιβασμένα μοῦ τὰ ἔχεις;... ἐπρόσθεσεν ἡ γραῖα κρούουσα τὸν ὦμον τοῦ ληστοῦ, ὅστις ἵστατο σιωπηλὸς καὶ κατηφής.

—Ἔχεις δίκαιο! τὴν λέγει μὲ οἰμωγὴν λύσσης· αὐτὸ ἦτο τῆς τύχης μου... Ἐγώ... εἰς τὴν διάκρισιν ἑνὸς παιδίου καὶ μιᾶς γυναικὸς, ὅστις ἄλλοτε μ' ἓν μόνον φύσημα τοὺς ἐξήλειφα! ὤ! ἂς μὴν ἐφοβούμην τὸν θάνατον!—Εἶπε καὶ ἐπανέπεσε καθηστὸς ἐπὶ τοῦ κατωφεροῦς ἐδάφους.

— Εἶδες νὰ φοβᾶται τὸν θάνατο!... οὔ! δὲν ἐντρέπεσαι! Νὰ ἡ ὥρα νὰ μᾶς διδάξῃς τίποτα καὶ περὶ τὴν *βουβή σου* [1], νὰ μᾶς κάμῃς πάλιν νὰ

[1] Περὶ τῆς συνειδήσεώς του· ἡ συνείδησις βωβή· muette.

γελάσωμε.... Νὰ σοῦ εἰπῶ ἕνα λόγο; ἂν δὲν σ' ἔμεινε περισσότερη καρδιὰ ἀπ' αὐτὴν, τώρα 'παίρνω τὸν ἀέρα μου καὶ σ' ἀφήνω μέσα εἰς τὴν μέση, εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα.

—Καὶ νὰ μὴ δύναμαι νὰ ἐκδικηθῶ τὸν ὅστις, ῥίψας με τοιουτοτρόπως εἰς τὰ μαρτύρια, μ' ἐστέρησε καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ ν' ἀπολυτρωθῶ ποτέ! (ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος μὲ διπλασιασμὸν ὀργῆς)."Ω! φοβοῦμαι τὸν θάνατον, ναί... τὸν φοβοῦμαι... Πλὴν νὰ μ' ἔλεγαν· Ἰδού· λάβε ἀνάμεσα εἰς τοὺς δύο βραχίονάς σου τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον· ἀνάμεσα εἰς τοὺς δύο σου βραχίονας...πλὴν θέλουν σᾶς κρημνίσειν ἀμφοτέρους εἰς ἓν βάραθρον· ἐγὼ ἤθελ' ἀποκριθῆ· τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ βάραθρον ἀμέσως!... ναί... ἐπειδὴ εἶμαι ὑπερβέβαιος, ὅτι δὲν θέλω τὸν ἀφήσει ἀπὸ τοὺς ὄνυχάς μου πρὶν φθάσω εἰς τὸν βυθόν.... Ἐνῷ ἀμφότεροι κυλίομεν, θέλω τοῦ δαγκάνει τὸ πρόσωπον, τὸ *καρύδι* τοῦ λαιμοῦ, τὴν καρδίαν!... Μὲ τοὺς ὀδόντας μου νὰ τὸν θανατώσω· ὄχι μάχαιραν· ζηλεύω καὶ τὴν μάχαιραν αὐτήν!

—"Ετσι δὰ, Φουρλίνη μου, ἔτσι σ' ἀγαπῶ... Ἒ, ἡσύχασε· τὸν ἐξαναβρίσκομεν, καὶ μή σε μέλει, ἐκεῖνον τὸν παληο-Ῥοδόλφον· τὸν ἐξαναβρίσκομεν... καὶ τὸν Μαχαιροβγάλτη... Καρδιὰ μόνο, τοὺς τρῶμεν καὶ τοὺς δύο· ἄκουέ μου ὅταν σοῦ ὁμιλῶ· τοὺς τρῶμεν!

—Δὲν μὲ γελᾷς; δὲν θὰ μ' ἀφήσεις ποτὲ εἰς τὴν μέση τοῦ δρόμου; εἶπεν ὁ λῃστὴς πρὸς τὴν Κουκκουβάϊαν μὲ ὑποταγῆς καὶ δυσπιστίας ὕφος... Ἐπειδὴ, ἂν τώρα μὲ ἄφηνες... τί ἔμελλα ν' ἀπογίνω!...

—Καὶ βέβαια... Στοχάσου δὰ, Φουρλίνη...τί νόστιμον ἦταν νὰ ἐφεύγαμεν τώρα ἐγὼ καὶ ὁ Στραβοπόδης μὲ τὸ ἀμάξι, καὶ νὰ σ' ἀφήναμεν ἐδῶ νά... μέσα εἰς τὰ χωράφια... νὰ περάσῃς μία νύκτα ὡσὰν αὐτὴν, ὅπου θὰ τσιμπᾷ διαβολεμμένα τὸ κρύο! Τί γέλοια! αἴ;... Κατεργάρη!

Εἰς τὴν ἀπειλὴν ταύτην ὁ Δάσκαλος ἐφρύαξεν· ἐπλησίασε τὴν Κουκκουβάϊαν καὶ τρέμων τὴν εἶπεν·—"Οχι, ὄχι, Κουκκουβάϊα, μὴ ὡς αὐτοῦ... ἀκοῦς καὶ σὺ Στραβοπόδη; μή... εἶναι πολὺ σκληρόν...

—Χάχ! ἄχ! ἄχ! πολὺ σκληρόν... ἀκοῦς ἐκεῖ!... Ἀμὴ τὸ γεροντάκι τῆς ὁδοῦ Ῥοὺλ! ἀμ' ὁ βωδοπραγματευτής! ἀμ' ἡ γυναῖκα τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου *αὔλαξ*! ἀμ' ὁ αὐλέντης ἐκεῖνος εἰς τὴν Δενδροστοιχία Χήρας! ἢ νομίζεις ὅτι ἐκεῖνοι σὲ ηὗραν μαλακὸν... μὲ τὸ *τρυπητῆρί σου*[1]; Τράβα τα δὰ τώρα καὶ σύ· δανεικὰ τὰ πράγματα.

—Τώρα εἶμαι εἰς τὴν διάκρισίν σας· μὴ καταχρᾶσθε μίαν δύναμιν ὁποῦ δὲν ἔχει ἄλλος... εἶπεν ὑποκώφως ὁ Δάσκαλος. "Ελα... ἥμαρτον... ἔσφαλα, ὅτι ὑπωπτεύθηκα πῶς μ' ἔκλεψες σύ· ἥμαρτον, ὅτι ἠθέλησα νὰ κτυπήσω τὸν Στραβοπόδη· συγχώρησέ μου το... καὶ σὺ, Στραβοπόδη, ἀκούεις; ζητῶ συγχώρησιν καὶ ἀπὸ τοὺς δύο σας.

—Ἐγὼ θέλω γονατιστὸς νὰ τὸ εἰπῆ, τὸ ἥμαρτον, ὁποῦ ἠθέλησε νὰ κτυπήσῃ τὴν Κουκκουβάϊα, ὑπέλαβεν ὁ Στραβοπόδης.

—"Α! τὸ παληόπαιδο!... γέλοιο εἶναι! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα καγ-

[1] *Surin*, εἶδος λάζου, ἢ μᾶλλον ὀβελοῦ.

χάζουσα· καὶ ὅμως ἤθελα πολὺ, γέρο μου, νὰ σ' ἐκαμάρωνα γονατιστὸν ἐμπρός μου· πῶς θὰ ἐφαίνουσουν... Ἔλα, νὰ χαρῇς τὴν ζωή σου· γονάτισε· ὑπόθεσε πῶς ἔλεγες εἰς τὴν γρηά σου *ἐρωτικά*· κάμε, ἢ σ' ἀφήνομεν τώρα καὶ φεύγομεν· καὶ, 'ξεύρεις; εἰς 'μισὴν ὥραν νυκτώνει· σοῦ τὸ λέγω, ἐπειδὴ δείχνεις ὡσὰν νὰ μὴν τὸ καταλαβαίνεις, γέρο στραβούλιακα!

— Νυκτώνει, ἐξημερώνει, τί τὸν μέλει ἐκεῖνον; εἶπεν ὁ Στραβοπόδης σιλλαίνων. Ἡ αὐθεντιά του ἔχει πάντοτε κλειστὰ τὰ παράθυρα.

— Ἔ, νὰ ὁποῦ γονατίζω... ἥμαρτον, Κουκκουβάϊα, καὶ σὺ, Στραβοπόδη, ἥμαρτον... Εὐχαριστήθητε τώρα; εἶπεν ὁ λῃστὴς γονυπετῶν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου.

Εἰκὼν ἀλλόκοτος καὶ ἀπαισία! εἰς τὴν κατωφέρειαν μιᾶς φάραγγος, τρία τοιαῦτα πρόσωπα, ἐκ τῶν κοκκινωπῶν λαμπηδόνων τῆς ἑσπέρας φωτιζόμενα!... ὁ Δάσκαλος, ἱκέτης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου, ἔτεινε πρὸς γραῖαν μονόφθαλμον τὰς ῥωμαλαίας του χεῖρας. Ἡ τραχεῖα καὶ πυκνή του κόμη πίπτει ὡς χαίτη ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ μετώπου του· τὰ βλέφαρά του, κόκκινα, ὑπερμέτρως ἐντεταμένα ἐκ τοῦ φόβου, ἐμφαίνουσι τὸ ἥμισυ τῆς ἀπλανοῦς, θαμβηρᾶς, ὑαλώδους, νεκρᾶς κόρης τῶν ὀμμάτων του... ὀμμάτων πτώματος. Συγκάμπτων ταπεινῶς τοὺς στιβαρούς του ὤμους, ὁ ἡρακλῆς οὗτος, γονατίζει τρέμων πρὸ τῶν ποδῶν ἑνὸς γραϊδίου κ' ἑνὸς παιδίου.

Ἡ μονόφθαλμος γραῦς, ὕφασμα ἐρυθροῦν περὶ τοὺς ὤμους φοροῦσα, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν καλύπτραν παλαιὰν ἀπὸ μαῦρον *τούλλιον*, ἐκ τῆς ὁποίας ἐκφεύγουσι θρυαλλίδες μαλλίων ψαρῶν, ἵσταται ὑπεράνω τοῦ Δασκάλου. Τὸ ὀστεῶδες, βυρσῶδες, ῥυτιδωμένον, μολιβδόχρουν πρόσωπον τῆς καμπυλομύτιδος γραίας ταύτης μαρτυρεῖ χαράν τινα ὑβριστικὴν, θηριώδη· τὸ ἄγριον ὄμμα της, ἓν καὶ μόνον, ὡς ἄνθραξ σπινθηρίζει φλογερός· χαμογέλασμά τι ἀποτρόπαιον (rictus,) ἀνασύρει τὰ ἀπὸ μακρὰς τρίχας σκιαζόμενα χείλη της, ὥστε ἀναδείκνυνται ὑπ' αὐτὰ τρεῖς ἢ τέσσαρες μεγάλοι ὀδόντες, κίτρινοι καὶ γυμνοὶ μέχρι τῆς ῥίζης των.

Ὁ Στραβοπόδης, μὲ τὸ δερματόζωστον ἐπιχιτώνιόν του, ὄρθιος ἐπὶ τοῦ ἑνὸς μόνου ποδὸς, στηρίζεται εἰς τὸν βραχίονα τῆς Κουκκουβάϊας, διὰ νὰ κρατῆται εἰς ἰσοῤῥοπίαν. Ἡ ἀῤῥωστώδης καὶ παμπόνηρος τοῦ ῥαχιτικοῦ παιδίου μορφὴ, χλωμὴ ὡς τὰ μαλλία του, σαρδονικὴν καὶ διαβολικήν τινα μοχθηρίαν ἐμφαίνει κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν...

Καὶ ἡ ἐκ τοῦ κρημνοῦ τῆς φάραγγος ἀποτελουμένη σκιὰ, διὰ τὴν προσεγγίζουσαν νύκτα, διπλασιάζει τὴν φρίκην ταύτης τῆς σκηνῆς.

— Ὑποσχεθῆτέ μου τώρα, ὅτι δὲν μ' ἀφήνετε! ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος, πτοηθεὶς ἐκ τῆς σιωπῆς τοῦ Στραβοπόδη καὶ τῆς Κουκκουβάϊας, εὐφραινομένων ἐκ τοῦ φόβου του. Ποῦ εἶσθε; μὴν ἔφυγαν; ἐπρόσθεσεν ὁ φονεὺς προκύπτων διὰ ν' ἀκροασθῇ, καὶ τείνων τὴν χεῖρα μηχανικῶς.

— Ὄχι, γέρο μου, ὄχι δὲν ἐφύγαμεν· μὴ φοβεῖσαι... ἐσένα θὲ ν' ἀφήσω ἐγώ! καλήτερα νὰ μὲ κόψῃ ὁ Χάρος [1]. Ἄκουσε μία διὰ πάντα, νὰ

[1] Plutôt *baiser* la *camarde*.

μὴ φοβεῖσαι πλέον πῶς θὰ σ' ἀφήσω ποτέ. Ἐγὼ πρέπει νὰ 'ξεύρῃς, πάντοτε ἠγάπησα νὰ ἔχω κἄτι ζωντανὸ πρᾶγμα εἰς τὰ 'νύχια μου... Πρῶτα μοῦ ἔπεσεν ἡ Σουσουράδα (ὁ ψωμᾶς νὰ μοῦ τὴν ἐξαναστείλῃ! ἐπειδὴ ἔχω πάντοτε κατὰ νοῦ νὰ τὴν ξεπλύνω μὲ τὸ βιτριόλι!)· πρὶν τῆς Σουσουράδας, εἶχα ἓν ἀγόρι ὁποῦ μοῦ *ἐκρύωσε* [1] ἀπὸ τοὺς κόπους τοὺς πολλούς· δι' αὐτὴν τὴν αἰτία μ' ἔβαλαν ἔξη χρόνους εἰς τὸ *καρφί* [2]. Ἐκεῖ μέσα, ὅσα πουλιὰ ἔπιπταν εἰς τὸ χέρι μου, τὰ ἐτυραννοῦσα· τὰ ἔτρεφα, διὰ νὰ τοὺς μαδῶ τὰ πτερά τους ἐνῷ ἦταν ζωντανά... ὅμως δὲν ἔβγαζα τὰ ἔξοδά μου· δὲν ἐπονοῦσαν ὅσον ἤθελα. Ἀφοῦ ἐκβῆκα ἀπὸ τὴν φυλακὴ, ἔπεσεν εἰς τ' ὀνύχι μου ἡ Κελαϊδήστρα· τί ἐκατάλαβες ὅμως, ὁποῦ τὸ ἔστρηψεν ἡ στρίγλα, ἐνῷ εἶχεν ἀκόμη εἰς τὸ πετσί της πράγματα διὰ νὰ γελάσῃ κἀνείς! Ὕστερ' ἀπ' αὐτὴν, μοῦ τυχαίνει ἕνας σκύλος· ἐτράβηξε καὶ αὐτὸς ὅσα κ' ἐκείνη· τὸ ὑστερινὸ ἦταν, ὁποῦ τοῦ ἔκοψα τὸ ἓν ὀπισινὸ καὶ τὸ ἓν ἐμπροσθινὸ ποδάρι. Νὰ ἔβλεπες τί παράξενος ἐφαίνουνταν! ἐξεκαρδίζουμουν νὰ γελῶ!

—Μωρὲ τῳόντι! θὰ πιάσω κ' ἐγὼ ἕνα σκύλον ὁποῦ μ' ἐδάγκασε, νὰ τοῦ τὸ κάμω αὐτὸ, εἶπεν ὁ Στραβοπόδης.

—Πρὶν τὸ λοιπὸν νὰ σ' ἀπαντήσω, ἐξηκολούθησεν ἡ Κουκκουβάϊα, εἶχα, γέρο μου, ὄρεξι πολλὴ νὰ βάλω εἰς τὰ βάσανα καὶ κἀνέναν ἀγριόγατο... Αἴ, καλά! ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, ἐσὺ θὰ εἶσαι ὁ γάτος μου, ὁ σκύλος μου, τὸ πουλί μου, ἡ Σουσουράδα μου... νὰ μὴν τὰ μωρολογοῦμε, ἐσὺ θὰ εἶσαι τὸ *τυραννισμένο ζῶό μου*· κοντό... Καταλαβαίνεις; ἀντὶ νὰ ἔχω ἕνα πουλὶ, ἢ ἕνα παιδὶ νὰ τυραννῶ, θὰ ἔχω, νὰ εἰποῦμεν, ἕνα λύκο ἢ ἕνα τίγρι· αὐτὸ δὰ εἶναι καὶ ἂν ἦναι, τί;

—Ἅ, γρηὰ πανοῦκλα! ἀνεβόησεν ὁ Δάσκαλος ἀνεγειρόμενος μὲ λύσσαν.

—Ἄ! ἄ! πάλιν τὰ ἴδια· πάλι μὲ τὴν γρηά σου τὰ ἔχεις! Τὸ λοιπὸν, εἶσαι 'νοικοκύρης· ἄφες την νὰ 'πάγῃ εἰς τὴν δουλειά της· καληνύκτα... ἄστατο πουλὶ τοῦ *ἔρωτος*...

—Ἡ θύρα τῶν χωραφιῶν εἶν' ἀνοικτή· δρόμο, στραβελάκια, καὶ ὅλο ἴσα, ὅλο ἴσα, θὰ ἔβγεις εἰς κἀνένα μέρος! εἶπε καγχάζων ὁ Στραβοπόδης.

—Ὤ! θάνατον! ὤ! θάνατον!... ἀνεβόησεν ὁ Δάσκαλος συγκλώθων τοὺς βραχίονάς του.

Αἰφνιδίως, κύπτει ὁ Στραβοπόδης πρὸς τὴν γῆν, λέγων χαμηλῇ τῇ φωνῇ· — Ἀκούω βήματα· κρυφθῆτε... δὲν θὰ εἶναι ἡ κόρη ὁποῦ ζητοῦμεν, ἐπειδὴ ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος ἀπ' ὅπου ἤρχετο κ' ἐκείνη.

Τῳόντι, χωρικὴ τις εὔρωστος καὶ ἔφηβος ἤδη, παρακολουθουμένη ἀπό τινα μολοσσὸν (χονδρόσκυλον) ὁποίους ἔχουσιν εἰς τ' ἀγροκήπια πρὸς φύλαξιν, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της φέρουσα ἓν κάνιστρον σκεπασμένον, ἐφάνη μετά τινα λεπτὰ, καὶ, διελθοῦσα τὴν φάραγγα, ἔλαβε τὴν ἀτραπὸν ἣν ἠκολούθουν ὁ ἱερεὺς μετὰ τῆς Κελαϊδήστρας. Ἀς φθάσωμεν τώρα τοὺς δύο τούτους, ἀφήνοντες τοὺς τρεῖς κακούργους ἐνεδρεύοντας εἰς τὸν λακκώδη δρόμον.

[1] Ἀπέθανε· c'est *refroidi*. — [2] Εἰς την φυλακήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΙΟΝ.

Αι εσχαται του ἡλίου λαμπηδόνες ἐσβύνοντο βραδέως ὄπισθεν τοῦ καταπληκτικοῦ τὸ μέγεθος πύργου τοῦ Ἐχουὲν, καὶ τοῦ περικυκλοῦντος αὐτὸν δάσους· πανταχόθεν ἐκτείνοντο ἀπέραντα χωράφια μὲ τ' αὐλάκιά των τὰ μελανοειδῆ καὶ ἀποσκληρυμμένα ἐκ τοῦ παγετοῦ... ἔρημος ἐκτεταμένη, ὅπου τὸ μικρὸν χωρίον Βουκεβὰλ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτον ὄασις [1]. Πανίλαρος ὁ μαρμαρόεις οὐρανὸς, ἐποικίλλετο πρὸς δυσμὰς ἀπὸ μακρά τινα γνάφαλα πορφυρᾶ, σημεῖον ἀσφαλὲς ἀνέμου καὶ ψύχους. Αἱ χρόαι αὗται τοῦ στερεώματος, πυρωκόκκιναι εἰς τὴν ἀρχὴν, μετετρέποντο εἰς ἰώδεις· ἐπομένως, καθ' ὅσον ἡ σκιὰ τῆς ἑσπέρας, ἡ ἀμφιλύκη, κατεκυρίευε τὴν ἀτμοσφαῖραν, μετεβάλλοντο εἰς μελανοειδεῖς, κυανιζούσας ὀλίγον. Ἡ σελήνη, δρεπανοειδὴς καὶ λεπτὴ ὡς τὸ ἥμισυ δακτυλιδίου ἀργυροῦ, ἤρχιζε νὰ γλυκοφέγγῃ ἐπὶ πέπλου ἀπὸ σάπφειρον καὶ σκιὰν, πέπλου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤδη ἐλαμπύριζον ἄστρα τινά. Ἡ σιγὴ ἦτον ἀπόλυτος· ἡ ὥρα πάνδημος. Ὁ ἱερεὺς ἐστάθη μίαν στιγμὴν ἐπὶ τοῦ λόφου διὰ νὰ εὐφρανθῇ εἰς τὴν θέαν τῆς ἑσπέρας ἐκείνης. Μετά τινας στιγμὰς συννοίας, τείνας τὴν τρέμουσάν του χεῖρα πρὸς τὸ βάθος τοῦ ἐξ ἑσπερίου ὁμίχλης ἡμικεκαλυμμένου ὁρίζοντος, εἶπεν εἰς τὴν Μαριάνθην, ἥτις ἐβάδιζε πλησίον του σκεπτική·

— Ἰδὲ, τέκνον μου, ἰδὲ αὐτὸ τὸ ἄπειρον, τοῦ ὁποίου δὲν βλέπει πλέον τὰ ὅρια κανείς... Δὲν ἀκούεται ὁ παραμικρὸς θόρυβος... Ἰδέ... δὲν σὲ φαίνεται ὡσὰν ἡ ἄκρα σιωπὴ αὐτὴ νὰ μᾶς δίδῃ μίαν ἰδέαν περὶ τῆς ἀπεράντου αἰωνιότητος...; Σὲ τὰ λέγω αὐτὰ, Μαρία, ἐπειδὴ εἶσαι πολὺ εὐαίσθητος εἰς τὰς καλλονὰς τῆς κτίσεως. Πολλάκις ἠπόρησα διὰ τὸν ποιητικὸν καὶ θρησκευτικὸν ὁμοῦ ἐνθουσιασμὸν τὸν ὁποῖον ἐμπνέουσιν αὐτὰ ὅλα εἰς σὲ, ταλαίπωρον φυλακισμένον τέκνον... ἥτις τὰ ἐστερεῖσο τόσον καιρὸν... Δὲν ἐκπλήττεσαι καὶ τώρα, ὡς ἐγὼ, διὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ γαλήνην ἥτις τὴν ὥραν ταύτην ἐπικρατεῖ;

Ἡ Κελαϊδήστρα δὲν ἀπεκρίθη. Ἔκθαμβος τὴν παρετήρησεν ὁ ἱερεύς... ἡ νεᾶνις ἔκλαιε.

— Τί ἔχεις, τέκνον μου;

— Πατέρα μου, εἶμαι δυστυχής!

— Σὺ δυστυχής;... καὶ μάλιστα τὴν σήμερον;

[1] Αἱ ὀάσεις εἶναι ἐπὶ τῶν ἀδένδρων καὶ ἀνύδρων, ἀχανῶν ἐρήμων τῆς Ἀφρικῆς ὅπως αἱ νῆσοι ἐπὶ τῆς θαλάσσης· γαῖαι εὐθαλέσταται, χλοερόταται, ὅπου εὑρίσκει ἄνεσιν ὁ ὁδοιπόρος.

— Τὴν σήμερον, τῷόντι, γνωρίζω ὅτι δὲν ἔχω κἀνὲν δίκαιον νὰ ταλανίζομαι· μάλιστα ἔκαμαν τόσα δι' ἐμέ!... μολοντοῦτο...

— Μολοντοῦτο;

— Ἀ, πατέρα μου, συγχωρήσετε αὐτήν μου τὴν λύπην· ἴσως μὲ χαρακτηρίζει ἀχάριστον πρὸς τοὺς εὐεργέτας μου...

— Ἄκουσε, Μαρία· πολλάκις σ' ἐρωτήσαμεν τὴν αἰτίαν τῆς μελαγχολίας ἥτις ἐνίοτε σὲ κυριεύει, καὶ προξενεῖ ὀδυνηρὰς ἀνησυχίας εἰς τὴν δευτέραν μητέρα σου, πλὴν δὲν ἠθέλησες ποτὲ νὰ μᾶς εἰπῆς· ἐσεβάσθημεν τὸ μυστικόν σου, λυπούμενοι, ὅτι εἴμεθα ἀνίκανοι ν' ἀνακουφίσωμεν τὸν πόνον σου.

— Ἀλλοίμονον! πατέρα μου, δὲν ἐμπορῶ νὰ σᾶς ἐκφρασθῶ τί συμβαίνει εἰς τὸν ἑαυτόν μου. Πρὸ ὀλίγου, εἰς τὴν θέαν τῆς γαληναίας καὶ μελαγχολικῆς αὐτῆς ἑσπέρας, ἐσυγκινήθην καθὼς σεῖς... Ἡ καρδία μου συνετρίβη... καὶ ἔκλαυσα...

— Ἀλλὰ, τί ἔχεις, Μαρία μου· ἐξεύρεις πόσον σὲ ἀγαποῦν... Ἐλθὲ... ἐξομολογήσου ὅλα εἰς ἐμέ· αὐτὸν τὸν λόγον ἔχω καὶ δικαίωμα νὰ σὲ τὸν εἴπω, ἐπειδὴ πλησιάζει ἡ ἡμέρα καθ' ἣν μέλλουν, ἡ κυρία Γεωργία καὶ ὁ Κ. Ῥοδόλφος, νὰ σὲ φέρουν νὰ βαπτισθῆς, γινόμενοι ἀνάδοχοί σου, καὶ οὕτω δίδοντες ὑπόσχεσιν ἐνώπιον Θεοῦ νὰ σὲ προστατεύωσι διὰ παντός.

— Ὁ Κ. Ῥοδόλφος;... ὁ σωτήρ μου! ἀνέκραξεν ἡ Μαριάνθη συνάπτουσα τὰς χεῖρας· θέλει καταδεχθῆ νὰ μὲ δώσῃ τὴν νέαν ταύτην ἀπόδειξιν τῆς συμπαθείας του! Ὤ! ἀκούσετε λοιπόν· δὲν θὰ σᾶς κρύψω, πατέρα μου, τίποτε· φοβοῦμαι μὴ φανῶ κατὰ πολλὰ ἀχάριστος.

— Ἀχάριστος; ἀλλὰ πῶς;

— Διὰ νὰ ἦμαι εὐκατάληπτος, πρέπει ν' ἀρχήσω ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐλεύσεώς μου εἰς τὸ ἀγροκήπιον.

— Σὲ ἀκούω· περιπατοῦντες ὁμιλοῦμεν ἐνταυτῷ.

— Θὰ σᾶς εὕρω συγκαταβατικόν... αἴ, πατέρα μου; Τὰ ὅσα ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ εἶναι ἴσως πολὺ κακά.

— Ὁ Θεὸς σοὶ ἀπέδειξε πόσον εἶναι πολυεύσπλαγχνος. Λέγε μὲ θάῤῥος.

— Μετὰ τὴν ἔλευσίν μου, ὅταν ἔμαθα, ὅτι δὲν θ' ἀφήσω πλέον τὸ ἀγροκήπιον καὶ τὴν κυρίαν Γεωργίαν, εἶπεν ἡ Μαριάνθη μετά τινα σύννοιαν, ἐνόμισα κἀνὲν ὡραῖον ὄνειρον ὅτι βλέπω. Πρῶτον μ' ἐκυρίευσεν ὡσὰν μία ζάλη ἀπὸ τὴν χαράν· κάθε στιγμὴν ὁ νοῦς μου ἐπετοῦσεν εἰς τὸν Κ. Ῥοδόλφον. Συχνάκις, ὁλομόναχη, χωρὶς νὰ θέλω ἐσήκωνα τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὸν οὐρανὸν, ὡσὰν νὰ τὸν ἐζητοῦσα ἐκεῖ ἐπάνω, διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω. Τέλος πάντων... πατέρα μου, ἐξομολογοῦμαι τὴν ἁμαρτίαν μου... περισσότερον εἶχα τὸν νοῦν μου εἰς αὐτὸν, παρὰ εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἴδιον· ἐπειδὴ ἔκαμεν εἰς ἐμὲ ὅσα μόνος ὁ Θεὸς ἠδύνατο νὰ κάμῃ. Ἤμην εὐτυχής... εὐτυχὴς ὡσὰν ἐκεῖνον ὅστις ἐλυτρώθη διὰ παντὸς ἀπὸ κἀνένα μεγάλον κίνδυνον. Σεῖς καὶ ἡ κυρία Γεωργία, τόσον καλοὶ ἐφάνητε πρὸς ἐμὲ, ὥστ' ἐκατάλαβα πλέον, ὅτι ἤμην μᾶλλον ἀξία εὐσπλαγχνίας... παρὰ κατακρίσεως.

Ὁ ἱερεὺς ἠτένισε μὲ ἀπορίαν τὴν Κελαϊδήστραν, ἥτις ἐξηκολούθησεν·

— Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσυνείθισα εἰς τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν ζωήν· δὲν εἶχα πλέον τοὺς φόβους ἐκείνους, τὸ πρωῒ ὅταν ἐξυπνοῦσα, ὅτι εὑρισκόμην ἀκόμη εἰς τῆς δράκαινας· ἠσθανόμην, πῶς νὰ σᾶς εἰπῶ; ὅτι ἐκοιμώμην εἰς ἀσφάλειαν· ὅλη μου ἡ χαρὰ ἦτο νὰ συμβοηθῶ τὴν κυρίαν Γεωργίαν εἰς τὰς ἐργασίας της, νὰ καταγίνομαι εἰς τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα μ' ἐδίδετε, ἀγαθέ μου πατέρα... καθὼς καὶ νὰ ὠφελοῦμαι ἀπὸ τὰς νουθεσίας σας. Κἄποτε μόνον, ὅταν ἐσυλλογούμην τὰ περασμένα, μ' ἐκυρίευε μία ἐντροπή, ὅμως τὸν περισσότερον καιρὸν ἐνόμιζα ὅτι ἤμην ἴση μὲ ὅλον τὸν κόσμον, ἐπειδὴ ἔβλεπα, ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ἦτο καλὸς πρὸς ἐμέ. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν....

Ἐδῶ διέκοψαν τὴν Μαριάνθην λυγμοί.

— Λέγε, τέκνον μου, λέγε· ἡσύχασε· λέγε μὲ θάῤῥος.

Καὶ ἡ Κελαϊδήστρα, σπογγίσασα τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπανέλαβεν·

— Ἐνθυμεῖσθε, πατέρα μου, ὅταν, εἰς τὰς ἑορτὰς τῶν Ἁγίων Πάντων, ἡ κυρία Δυβρώλη, ἡ ἀγρονόμος τοῦ δουκὸς Δὲ Λυσηναῖ εἰς Ἀρνουβίλλην, ἦλθε νὰ περάσῃ ὀλίγας ἡμέρας πλησίον μας, μαζῇ μὲ τὴν κόρην της;

— Ναί· μάλιστα εἶχες τόσην χαρὰν νὰ γνωρισθῇς μὲ τὴν Κλάραν Δυβρώλην· ἔχει πολλὰ καλὰ προτερήματα αὐτὴ ἡ κόρη.

— Ἄγγελος, πατέρα μου... ἄγγελος! Ὅταν ἔμαθα, ὅτι ἐμελέτα νὰ ἔλθῃ διὰ μερικὰς ἡμέρας εἰς τὸ ἀγροκήπιόν μας, δὲν ἔβλεπα πλέον τὴν ὥραν νὰ γνωρίσω τὴν ἐπιθυμητὴν αὐτὴν φίλην μου. Τέλος πάντων ἔφθασεν· ἤμην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, τὸ ὁποῖον ἐχρεωστοῦσα νὰ συμμερισθῶ μαζῇ της· τὸ ἐσυγύριζα λοιπὸν ὅσον ἠμποροῦσα καλήτερα, ὅτε στέλλουν καὶ μὲ κράζουν. Ἐμβαίνω εἰς τὸν προθάλαμον καὶ ἡ καρδία μου ἐκτυποῦσεν· ἡ κυρία Γεωργία δεικνύουσά μοι τότε τὴν εὔμορφην ἐκείνην κορασίδα, ἥτις μ' ἐφάνη τόσον γλυκεῖα, ὅσον σεμνὴ καὶ καλή· Μαρία, μὲ λέγει, ἰδοὺ ἡ φίλη σου. — Καὶ εἶμαι βεβαία, ὅτι δὲν θ' ἀργήσετε νὰ γίνετε μὲ τὴν κόρην μου ὡσὰν δύο ἀδελφαί· — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Δυβρώλη. Δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ἔτρεξεν ἀμέσως ἡ Κλάρα νὰ μ' ἐναγκαλισθῇ... Τότε, πατέρα μου (εἶπεν ἡ Μαριάνθη κλαίουσα) δὲν ἠξεύρω τί ἠκολούθησεν ἀμέσως εἰς ἐμέ... ἀλλ' ὅταν ᾐσθάνθηκα τὸ δροσερὸν τῆς Κλάρας πρόσωπον ν' ἀκουμβίζῃ ἐπάνω εἰς τὸ μάγουλόν μου τὸ μαραμμένον...τὸ μάγουλόν μου ἤναψε κ' ἐκάη ἀπὸ τὴν ἐντροπήν, ἀπὸ τοὺς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεώς μου... Ἐνθυμήθηκα τί ἤμουν... Ἐγώ!... ἐγὼ νὰ λάβω τὰ φιλήματα μιᾶς κορασίδος τόσον σεμνῆς καὶ τιμίας!...

— Ἀλλά, τέκνον μου...

— Ἄ! πατέρα μου, ἄ!... ἀνέκραξεν ἡ Μαριάνθη διακόπτουσα τὸν ἱερέα μὲ θρηνώδη ῥῆξιν· ὅταν ὁ Κ. Ῥοδόλφος μ' ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Χώραν, συναισθανόμην μὲν ἔκτοτε τὴν ἐξουδένωσίν μου, ἀλλ' ἀμυδρῶς... Τώρα ὅμως, ἡ ἀνατροφή, αἱ νουθεσίαι, τὰ παραδείγματα ἅτινα ἔλαβα παρὰ τῆς κυρίας Γεωργίας καὶ παρ' ὑμῶν, ἐφώτισαν τὸ πνεῦμά μου, πλὴν μ' ἔφεραν συγχρόνως εἰς θέσιν νὰ καταλάβω, ὅτι, φεῦ!

ἤμην μᾶλλον πταίστης, παρὰ ἄτυχος!... Πρὶν ἔλθῃ ἡ Κλάρα, ὁσάκις μ' ἐτυρανvοῦσαν αὐτοὶ οἱ διαλογισμοὶ, δὲν τοὺς ἐψηφοῦσα τόσον, ἐπειδὴ ἐπροσπάθουν νὰ εὐχαριστῶ τὴν κυρίαν Γεωργίαν, καθὼς καὶ σᾶς, πάτερα μου.... Ἐρυθριοῦσα, ναὶ μὲν, διὰ τὸ παρελθόν μου, πλὴν ἐρυθριοῦσα εἰς τὸν ἑαυτόν μου... Ὅταν ὅμως εἶδα τὴν συνομήλικόν μου ἐκείνην νέαν, τὴν τόσον χαρίεσσαν καὶ τόσον ἐνάρετον, ἐνθυμήθην πόση ἀπόστασις ὑπῆρχε διὰ πάντοτε μεταξὺ ἐκείνης καὶ ἐμοῦ... καὶ πρώτην φορὰν ᾐσθάνθην, ὅτι ὑπάρχουν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ἀμαυρώσεις, αἱ ὁποῖαι ποτὲ δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἐξαλειφθοῦν... Ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν δὲν μὲ ἄφησε πλέον ἡ ἰδέα αὐτή. Χωρὶς νὰ θέλω, ἀκαταπαύστως τὴν συλλογίζομαι· τέλος πάντων, ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, δὲν ἔχω πλέον στιγμὴν ἡσυχίας...

Ἡ Κελαϊδήστρα ἐσπόγγισε τοὺς πλήρεις δακρύων ὀφθαλμούς της. Ὁ ἱερεὺς, ἀφοῦ ὀλίγον τὴν παρετήρησε μετὰ συμπαθείας τρυφερᾶς, τὴν εἶπεν·

—Ἀλλὰ, τέκνον μου, δὲν ἐσυλλογίσθης, ὅτι ἀφοῦ ἡ κυρία Γεωργία σὲ ἤθελε φίλην τῆς Κλάρας, φαίνεται ὅτι σ' ἐγνώριζεν ἀξίαν τοιαύτης σχέσεως, χάρις εἰς τὴν καλήν σου διαγωγήν; Τώρα, αὐτοὶ οἱ ἔλεγχοι, τοὺς ὁποίους κάμνεις εἰς τὸν ἑαυτόν σου, ἀποτείνονται σχεδὸν ὅλοι εἰς τὴν δευτέραν μητέρα σου...

— Τὸ γνωρίζω, πατέρα μου, ἔσφαλλα ἀναμφιβόλως· πλὴν δὲν ἠμπόρουν καὶ νὰ καταπονέσω τὴν ἐντροπὴν καὶ τὸν φόβον μου... Ἀφοῦ ἡ Κλάρα ἔμεινε πλέον εἰς τὸ ἀγροκήπιον, τόσον ἔγινα περίλυπος, ὅσον ἐνόμιζα ὅτι ἤθελα εἶμαι εὐτυχὴς, ὅταν ἐσυλλογιζόμην τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ἔχω μίαν φίλην τῆς ἡλικίας μου· ἐκείνη, ἐξ ἐναντίας, ἦτον ὅλη χαρά. Τῆς ἔστησαν μίαν κλίνην μέσα εἰς τὸν κοιτῶνά μου· τὴν πρώτην νύκτα, πρὶν πλαγιάσῃ, μ' ἐφίλησε καὶ μὲ εἶπεν, ὅτι ἀπὸ τώρα ἤρχησε νὰ μὲ ἀγαπᾷ· ὅτι ᾐσθάνετο πολλὴν φιλίαν πρὸς ἐμέ· μ' ἐζήτησε νὰ τὴν ὀνομάζω ἁπλῶς Κλάραν, καὶ ὄχι πλέον δεσποσύνην Κλάραν, ὡσὰν νὰ ἤμην ξένη, καθὼς κ' ἐκείνη ἐμὲ Μαρίαν ἁπλῶς· ἔπειτα ἐπῆγε νὰ κάμῃ τὴν προσευχήν της, λέγουσά μου, ὅτι θὰ ἑνώσει καὶ τ' ὄνομά μου εἰς τὰς δεήσεις της, ἂν θέλω κ' ἐγὼ νὰ ἑνώσω τὸ ὄνομά της εἰς τὰς ἰδικάς μου. Δὲν ἐτόλμησα τοῦτο νὰ τῆς τὸ ἀρνηθῶ. Ἀφοῦ ἀκόμη συνωμιλήσαμεν ἀρκετὴν ὥραν, ἐκείνη ἀπεκοιμήθη· ἐγὼ, ἥτις ἀκόμη δὲν εἶχα πλαγιάσει, ἐπῆγα τότε πλησίον της· ἐκοιμᾶτο· κλαίουσα ἐπαρατήρησα τὴν ἀγγελικὴν μορφήν της· συλλογιζομένη ὅτι ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν ἴδιον κοιτῶνα ὅπου ἤμην κ' ἐγὼ... ὅτι ἐγὼ.... μὲ ηὗραν εἰς τῆς δράκαινας μεταξὺ φονέων καὶ ληστῶν.... ἔτρεμα ὡσὰν νὰ ἔκαμα κανένα κακὸν ἔργον· εἶχα κάτι φόβους ἀλλοκότους·...μ' ἐφαίνετο, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει μίαν ἡμέραν μὲ παιδεύσει... Ἐπλαγίασα· εἶδα ὄνειρα τρομερά· τὰς ἀπαισίας πάλιν μορφάς... μορφὰς ὁποῦ εἶχα σχεδὸν λησμονήσει· τὸν Μαχαιροβγάλτη, τὸν Δάσκαλον, τὴν Κουκκουβάϊαν, ἐκείνην τὴν μονόφθαλμον γυναῖκα ἥτις μ' ἐβασάνισεν ὅταν ἤμην μικρά. Ὤ! τί νύκτα ἐπέρασα! τί μαύρην νύκτα!... Θεέ μου, ἐκεῖνα τὰ ὄνειρα! εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα φρικιῶσα εἰς τὴν ἀνάμνησιν.

— Ταλαίπωρε Μαρία! επέφερεν ὁ ἱερεὺς μετὰ συντριβῆς· διατί νὰ μὴ μὲ τὰ εἴπῃς ἀρχήτερα αὐτὰ ὅλα! ἤθελα σ' ἐνθαῤῥύνει... Ἀλλ' ἐξακολούθει.

— Ἐπέρασε πολὺ ἕως ν' ἀποκοιμηθῶ· ἡ Κλάρα ἦλθε τὸ πρωὶ καὶ μ' ἐξύπνησε μὲ τὰ φιλήματά της. Διὰ νὰ μὲ παρακινήσῃ νὰ μὴν ἦμαι, καθὼς ἔλεγε, ψυχρὰ, καὶ διὰ νὰ μ' ἀποδείξῃ πόσον μὲ ἠγάπα, ἠθέλησε νὰ μὲ φανερώσῃ ἕνα της μυστικόν. Μοῦ εἶπεν, ὅτι, ἀφοῦ τελειώσει τοὺς δεκαοκτὼ χρόνους της, μέλλουν νὰ τὴν νυμφεύσουν μὲ τὸν υἱὸν ἑνὸς ἀγρονόμου ὅστις κατοικεῖ εἰς Γουσαινβίλλην, καὶ τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ ἐξ ὅλης ψυχῆς· ὅτι τὸ συνοικέσιον ἐσυμφωνήθη πρὸ καιροῦ μεταξὺ τῶν δύο οἰκογενειῶν· τῆς ἰδικῆς της, καὶ τῆς τοῦ νέου. Ἔπειτα μ' ἐδιηγήθη ἐν συντόμῳ τὴν περασμένην της ζωήν... ζωὴν ἄκακον, ἥσυχον, εὐτυχῆ· ποτὲ δὲν τῆς ἔλειψεν ἀπὸ τὸ πλευρὸν ἡ μήτηρ της· οὔτ' ἔμελλε νὰ τῆς λείψῃ ποτὲ, ἐπειδὴ ὁ ἀῤῥαβωνιστικός της θέλει συμμερισθῆ τὴν ἀγρονομίαν των μαζῆ μὲ τὸν πατέρα της. « Τώρα, Μαρία, μὲ λέγει, σὺ μὲ γνωρίζεις, ὡσὰν νὰ ἦσουν ἀδελφή μου· διηγήσου μου λοιπὸν καὶ σὺ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν σου... » Εἰς τοὺς λόγους τούτους, μὲ ἦλθε ν' ἀποθάνω ἀπὸ ἐντροπήν... ἐρυθρίασα, ἡ γλῶσσά μου ἐτραύλιζε, δὲν ἤξευρα τί εἶπε περὶ ἐμοῦ ἡ κυρία Γεωργία· ἐφοβούμην μήπως τὴν ἐκβάλω ψεύστραν. Ἀπεκρίθην ἐμπερδευμένη, ὅτι, ἐπειδὴ ἔμεινα ὀρφανὴ καὶ ἀνετράφην ἀπὸ ἀνθρώπους αὐστηρούς, δὲν ἐστάθην πολλὰ εὐτυχὴς εἰς τοὺς παιδικούς μου χρόνους, καὶ ὅτι μόνον ἀπὸ τὸν καιρὸν ἀφοῦ ἦλθα πλησίον τῆς κυρίας Γεωργίας ᾐσθάνθην εὐτυχίαν. Τότε ἡ Κλάρα, ἀπὸ συμπάθειαν μᾶλλον παρ' ἀπὸ περιέργειαν κινουμένη, μὲ ἠρώτησε ποῦ ἐνετράφην· εἰς πόλιν ἢ εἰς ἐξοχήν; πῶς ὠνομάζετο ὁ πατήρ μου; μὲ ἠρώτα μάλιστα, ἂν ἐνθυμούμην τὴν μητέρα μου. Καθεμία ἀπ' αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις μ' ἐμπέρδευε τόσον, ὥστε μοῦ ἐπροξένει κόπον πολύν· ἐπειδὴ ἔπρεπε ν' ἀποκρίνωμαι ὅλον ψεύματα· καὶ σεῖς, πατέρα μου, μ' ἐδιδάξετε, πόσον εἶναι κακὸν νὰ ψεύδεται κανείς... Ἡ Κλάρα ὅμως δὲν ἐφαντάσθη, ὅτι ἠμποροῦσα ἐγὼ ποτὲ νὰ τὴν ἀπατήσω. Τὴν δυσκολίαν μου εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποκρίνωμαι τὴν απέδωκεν εἰς τὴν λύπην τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξενοῦσεν ἡ λυπηρὰ ἐνθύμησις τῆς παιδικῆς ἡλικίας μου· ὅθεν μ' ἐπίστευσε, μ' ἐσυλλυπήθη μὲ μίαν καλωσύνην ἥτις μ' ἐσπάραξεν. Ὦ! πατέρα μου! ποτὲ δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὰ ὅ,τι ὑπέφερα εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην συνομιλίαν! τί πόνους ἐκατάπινα διὰ νὰ μὴ τὴν εἰπῶ κανένα λόγον ὑποκριτικὸν καὶ ψευδῆ!...

— Δυστυχὲς τέκνον! ὁ Θεὸς θέλει κολάσει ἐκείνους οἱ ὁποῖοι, ῥίψαντές σε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπικαταράτου ἀπωλείας, σὲ ἀναγκάζουν νὰ ὑποφέρῃς, εἰς ὅλην ἴσως τὴν ζωήν σου, τὰς ἀδυσωπήτους συνεπείας τοῦ παλαιοῦ παραπτώματος!

— Ὦ! ναὶ, αὐτοὶ, πατέρα μου, οἱ ἄνθρωποι ἐφάνησαν πολλὰ κακοί· ἐπανέλαβε πικρῶς ἡ Μαριάνθη, ἐπειδὴ τὸ αἶσχος τὸ ὁποῖον μοῦ ἐπροξένησαν εἶναι ἀνεξάλειπτον... Ὅσον ἡ Κλάρα μ' ἔλεγε τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ὁποίαν ἐπρόσμενε μὲ τὴν ὑπανδρείαν της, μὲ τὴν γλυκεῖάν της οἰκιακὴν ζωὴν, ἐγὼ δὲν ἠμποροῦσα νὰ μὴ συγκρίνω τὴν τύχην μου μὲ τὴν

ἰδικήν της· ἐπειδή, πατέρα μου, μ' ὅλα τὰ καλὰ τὰ ὁποῖα τὴν σήμερον μοὶ χορηγοῦν, ἡ τύχη μου θὰ εἶναι πάντοτε ἀθλία· μαύρη τύχη. Ἐνῷ καιρῷ σεῖς καὶ ἡ κυρία Γεωργία μ' ἐδώκατε νὰ καταλάβω τί ἐστιν ἀρετή, μ' ἐμάθετε συγχρόνως καὶ πόσον χαμερπὴς ἦτον ὁ προτερινός μου ἐξουδενισμός· κανένα πρᾶγμα δὲν θὰ ἠμπορέσει νὰ μὲ καθαρίσῃ, ἀφοῦ μίαν φορὰν ὑπῆρξα σκύβαλον τῶν βδελυρωτέρων καθαρμάτων τῆς γῆς. Ἀλλοίμονον! ἀφοῦ ἡ γνῶσις τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ ἔμελλε ν' ἀποβῇ εἰς ἐμὲ τόσον ὀλεθρία, διατί νὰ μὴ μ' ἀφήσουν εἰς τὴν ταλαίπωρον τύχην μου!

—Ὦ! Μαρία! Μαρία!...

— Τῳόντι, πατέρα μου... αὐτοί μου οἱ λόγοι δὲν εἶναι λόγοι καλοί. Ὦ! ἰδοὺ τί δὲν ἐτολμοῦσα νὰ ἐξομολογηθῶ... Ναὶ, κάποτε μὲ κυριεύει ἡ ἀχαριστία τοῦ νὰ παραγνωρίζω τὰς εὐεργεσίας διὰ τῶν ὁποίων μ' ἐνέπλησαν, καὶ καταντῶ νὰ λέγω· Ἂν δὲν μ' ἔπαιρναν ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν, τί! Ἡ πτωχία, οἱ δαρμοὶ, θὰ μ' ἐθανάτωναν πολλὰ ὀγλίγωρα· ἀπέθαινα κἂν χωρὶς νὰ γνωρίσω τί ἐστι μία ἀγνότης, τὴν ὁποίαν τώρα θὰ σπαράττομαι ὅτι δὲν ἀπήλαυσα.

— Οἴμοι! κόρη μου, αὐτὸ εἶναι ὀλέθριον! μία φύσις, ἔστω καὶ μὲ γενναῖα αἰσθήματα προικισμένη ἀπὸ τὸν Πλάστην, μόνον μίαν ἡμέραν νὰ βυθισθῇ εἰς τὸν βόρβορον ἐκ τοῦ ὁποίου σὲ ἀνέσυραν, διατηρεῖ ἀνεξάλειπτον στίγμα...

— Ἰδοὺ, τὸ λοιπὸν, πατέρα μου· ἀνέκραξεν ἡ Μαριάνθη μὲ ὀδύνην· ἀπελπισία λοιπὸν ἕως ν' ἀποθάνω.

— Ναὶ, ἀπελπισία τοῦ νὰ ἐξαλείψῃς ἐκ τῆς παρούσης ζωῆς τὴν πένθιμον αὐτὴν σελίδα· εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὲ τεθλιμμένην καὶ σοβαρὰν φωνήν· πλὴν πρέπει νὰ ἐλπίζῃς εἰς τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Ὑψίστου. Ἐδῶ χαμαὶ δάκρυα, ταλαίπωρον τέκνον, ἔλεγχοι πικροὶ, μετάνοιαι διὰ σέ· μίαν ἡμέραν ὅμως, ἐκεῖ ἐπάνω, (ἐπρόσθεσεν ἀνυψῶν τὴν χεῖρά του πρὸς τὸ στερέωμα, τὸ ὁποῖον ἤρχησεν ἤδη νὰ ἐναστροῦται), ἀΐδιος μακαριότης!

—Ἔλεος... διὰ τὸν Θεόν! ἔλεος!... Εἶμαι ἀκόμη τόσον νέα, καὶ ἡ ζωή μου θέλει ἴσως ἀκόμη βαστάξει πολύ!... εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μὲ σπαραξικάρδιον φωνὴν, γονυπετήσασα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἱερέως, ὡς δι' ἀκουσίου ὁρμῆς.

Ὁ ἱερεὺς ἵστατο ὄρθιος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, πλησίον τοῦ ὁποίου ἐγείρετο ἡ οἰκοδομὴ τοῦ πρεσβυτερίου· τὸ μελανόν του ῥάσον, ἡ σεβασμία του μορφὴ, ἡ ἀπὸ μακρὰ μαλλία κατάλευκα πλαισιουμένη καὶ ἱλαρῶς φωτιζομένη ἐκ τῶν ἐσχάτων φεγγῶν τῆς ἀμφιλύκης, ἐσχεδιογραφοῦντο ἐπὶ τοῦ διαφανεστάτου, τοῦ διαυγεστάτου ἐκείνου ὁρίζοντος, τοῦ πρὸς μὲν δύσιν χρυσίνου, πρὸς δὲ τὸ ζενὶθ σαπφειρωμένου. Ὁ ἱερεὺς ἤγειρε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν μίαν τῶν τρεμουσῶν του χειρῶν, τὴν δὲ ἐγκατέλιπεν εἰς τὴν Μαριάνθην, καταβρέχουσαν αὐτὴν μὲ δάκρυα. Ἡ κορδύλη (κουκοῦλα) τῆς ψαρῆς της κάππας, ἐῤῥιμμένη ὄπισθεν τῶν ὤμων κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἄφηνε τὸν ὀφθαλμὸν νὰ διακρίνῃ τὸ κατὰ κρόταφον γοητευτικὸν τῆς νεάνιδος πρόσωπον, τὸ ἱκέσιον καὶ δακρύβρεκτον ὄμμα της ....

Ἡ ἁπλῆ ἀλλὰ μεγάλη αὕτη σκηνὴ ἀντετάττετο, συνέπιπτε παραδόξως μετὰ τῆς σκηνῆς τῆς μοχθηρᾶς, ἥτις ἐλάμβανε χώραν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν εἰς τὸ βάθος τοῦ λακκώδους δρόμου, μεταξὺ Δασκάλου καὶ Κουκκουβάϊας. Εἰς τὰ σκότη σκιερᾶς τινος φάραγγος κεκρυμμένος, ἐξ ἀνάνδρων κυριευμένος φόβων, ἀπαίσιός τις φονεύς, τὴν ποινὴν τῶν ἀνοσιουργιῶν του φέρων, ἐγονυπέτει καὶ αὐτὸς... ἀλλ' ἐνώπιον τῆς συνενόχου του, ἁρπυίας ἐμπαικτικῆς, ἐκδικητικῆς, ἀνιλεῶς βασανιζούσης αὐτὸν καὶ προωθούσης εἰς νέας ἀθεμιτουργίας... ἐνώπιον τῆς συνενόχου του... τῆς πρωταιτίου τῶν συμφορῶν τῆς Μαριάνθης.

Ναὶ, τῆς Μαριάνθης, ἀπὸ ἀδιάλειπτον κολαζομένης συνειδότος ἔλεγχον ... Καὶ δὲν σᾶς φαίνετ' εὐκατανόητος ἡ ὑπερβολὴ τῶν ὀδυνῶν τῆς νεάνιδος ταύτης; Ἐκ τῆς παιδικῆς της ἡλικίας περικυκλωθεῖσα ἀπὸ χαμερπῆ, φαυλόβια, αἰσχρὰ ὑποκείμενα· ἐκ τῆς φυλακῆς εἰς τὸ ἄντρον τῆς δρακαίνης, ἄλλην φυλακὴν ἀπαισίαν, μεταβᾶσα· οὐδέποτε ἐξελθοῦσα ἐκ τῶν αὐλῶν τῆς εἱρκτῆς, ἢ ἐκ τῶν σπηλαιοειδῶν ὁδῶν τῆς Παλαιᾶς Χώρας, ἕως τότε εἶχε ζήσειν ἐν παντελῆ ἀγνοίᾳ τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ καλοῦ· ξένη πρὸς τὰ εὐγενῆ καὶ θρησκευτικὰ αἰσθήματα, ξένη πρὸς τὰς μεγαλοπρεπεῖς τῆς φύσεως εὐπρεπείας. Καὶ ἰδοὺ αἰφνιδίως, ὅ,τι ὑπάρχει θαυμάσιον εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ εἰς τὰ κτίσματα ἀποκαλύπτεται συνάμα καὶ ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἔκθαμβον ψυχήν της... Εἰς τὸ καταπληκτικὸν θέαμα τοῦτο, τὸ πνεῦμά της μεγαλύνεται, ἡ διάνοιά της ἀναπτύσσεται, τὰ εὐγενῆ τῆς φύσεως ἐνστίγματα ἐξυπνοῦν... Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο, διότι τὸ πνεῦμά της ἐμεγαλύνθη, ἡ διάνοιά της ἀνεπτύχθη, τὰ εὐγενῆ της ἐνστίγματα ἐξύπνησαν... συγγινώσκουσα τὸν πρότερον ἐξευτελισμὸν, ἀλγεινὴν συλλαμβάνει καὶ ἀνίατον ἀποστροφὴν πρὸς τὸν παρελθόντα βίον της, καὶ κατανοεῖ, φεῦ! ὡς τὸ εἶπεν ἡ ἰδία, — ὅτι ὑπάρχουσιν ἀμαυρώσεις πώποτε μὴ ἐξαλειφόμεναι.

. . . .

—Ὦ! δυστυχὴς ἐγώ! ἔλεγεν ἡ Κελαϊδήστρα μετ' ἀπελπισίας, δυστυχὴς ἐγώ! Ὁλόκληρος ἡ ζωή μου, καὶ ἂν ὑπάρξῃ μακρὰ ὡσὰν τὴν ἰδικήν σας καὶ ἀκηλίδωτος, θέλ' εἶναι τὸ λοιπὸν στιγματισμένη εἰς τὸ ἑξῆς ἀπὸ τὴν συνείδησιν καὶ ἐνθύμησιν τῶν παρελθόντων... Δυστυχὴς ἐγὼ, πατέρα μου, δυστυχὴς ἡ ταλαίπωρος ἐγώ!

— Εὐτυχὴς σὺ, ἐξ ἐναντίας, Μαρία μου, εὐτυχὴς σύ! αὐτὸς ὁ ἔλεγχος τοῦ συνειδότος, ὁ μεστὸς μὲν ἀπὸ πικρίαν, σωτήριος ὅμως, ἀποδεικνύει τὴν πρὸς τὰ θρησκευτικὰ διάθεσιν τῆς ψυχῆς σου!... Τόσοι ἄλλοι, μὲ ὀλιγώτερον εὐγενῆ τῶν ἰδικῶν σου προικισμένοι αἰσθήματα, ἤθελον εἰς τὴν θέσιν σου λησμονήσει ἀμέσως τὰ παρελθόντα, καὶ ἄλλο νὰ μὴ συλλογίζωνται, παρὰ πῶς νὰ ἐντρυφήσωσιν εἰς τὸ *παρόν*! Πίστευσέ με, καθένας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς πόνους θέλει σοὶ μετρηθῆ ἐκεῖ ἐπάνω. Ὁ Θεὸς σὲ ἀφῆκε μίαν στιγμὴν εἰς τὴν κακὴν ὁδὸν, διὰ νὰ σοὶ ἐπιφυλάξῃ τὴν δόξαν τῆς μετανοίας καὶ τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῶν μαρτύρων του! Δὲν τὸ λέγει καὶ ὁ ἴδιος; « *Ὅσοι ποιοῦσι τὸ καλὸν χωρὶς νὰ ὑποστήσωσι*

πάλην, καὶ ἔρχονται πρός με μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐκλεκτοί μου· ὅσοι δὲ, πληγωθέντες εἰς τὴν πάλην, ἔρχονται πρός με αἱμοσταγεῖς, αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν μου.... » Καρδιὰ λοιπὸν, παιδί μου!... Καὶ στηρίγματα ἔχεις, καὶ ἀνακουφίσεις, καὶ συμβουλάς· ἐγὼ εἶμαι πολλὰ γέρων... ἀλλ' ἡ κυρία Γεωργία, ἀλλ' ὁ Κ. Ῥοδόλφος θὰ ζήσουν ἀκόμη χρόνους πολλούς· ὁ κύριος Ῥοδόλφος μάλιστα, ὁ ὁποῖος ἐπαγρυπνεῖ εἰς σὲ τόσον... ὁ ὁποῖος παρατηρεῖ τὰς προόδους σου μ' ἐπιστασίαν τοσοῦτον συνετήν....

Ἡ Κελαϊδήστρα ἤνοιγε τὰ χείλη της ν' ἀποκριθῇ, ὅτε διεκόπη ὑπὸ τῆς χωρικῆς τὴν ὁποίαν προανεφέραμεν· λαβοῦσα τὴν ὁδὸν ἣν ἠκολούθει καὶ ἡ νεᾶνις μετὰ τοῦ ἐφημερίου, τοὺς ἔφθασεν· αὕτη ἦτο μία τῶν ὑπηρετριῶν τοῦ ἀγροκηπίου.

— Νὰ μοῦ συμπαθᾷς, γέροντα, λέγει πρὸς τὸν ἱερέα· ἡ κυρὰ μ' ἔστειλε νὰ φέρω αὐτὰ τὰ 'πωρικὰ εἰς τὸ πρεσβυτέριον, καὶ εἰς τὸν γυρισμὸ νὰ 'πάρω καὶ τὴν δεσποσύνη Μαρία, ἐπειδή τις καὶ εἶναι ἀργά· ἐπῆρα δὲ καὶ τὸν *Τροῦκο* μαζῆ μου, καλοῦ κακοῦ (ἐπρόσθεσεν ἡ νέα τοῦ ἀγροκηπίου θωπεύουσα ὑπερμεγέθη τινὰ σκύλον τῶν Πυρηναίων, ἱκανὸν ν' ἀντιπαραταχθῇ καὶ μὲ ἄρκτον)· ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἔτυχε ποτὲ εἰς τοὺς δρόμους αὐτοὺς τίποτε, ὅμως εἶναι πάντοτε φρόνιμο...

— Ἔχεις δίκαιον, Κλαυδίνα· ἀλλ' ἐφθάσαμεν πλέον· νὰ εὐχαριστήσῃς τὴν κυρίαν Γεωργίαν ἐκ μέρους μου.

Ἀπευθυνθεὶς ἑπομένως πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν, ὁ ἐφημέριος εἶπε μὲ τόνον σοβαρόν·

— Αὔριον, εἶναι χρεία νὰ ὑπάγω εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ ἐπισκοπείου· ὅμως, περὶ τὰς πέντε ὥρας θέλω ἐπιστρέψει. Ἂν ἀγαπᾷς, τέκνον μου, σὲ προσμένω εἰς τὸ πρεσβυτέριον· βλέπω ὅτι πρέπει νὰ συνομιλήσωμεν ἀκόμη ἀρκετά.

— Πατέρα μου, σᾶς εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ἡ Μαριάνθη· αὔριον πάλιν θέλω ἔλθει, ἀφοῦ εὐαρεστεῖσθε νὰ μὲ τὸ συγχωρῆτε.

— Ἰδοὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θύραν τοῦ περιβολίου· εἶπεν ὁ ἱερεύς· ἄφησε, Κλαυδίνα, τὸ κάνιστρον ἐκεῖ· ἔρχεται καὶ τὸ λαμβάνει ἡ οἰκονόμος μου. Ἐπίστρεψε ὀγλίγωρα εἰς τὴν ἔπαυλιν μὲ τὴν Μαρίαν, ἐπειδὴ ἐνύκτωσε σχεδὸν, καὶ τὸ κρύον ὁλονένα ἐνδυναμώνεται. Αὔριον πάλιν μὲ τὸ καλὸν, Μαρία μου· εἰς τὰς πέντε ὥρας!

— Καληνύκτα, διδάσκαλε.

Ὁ ἱερεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπόν του. Ἡ Κελαϊδήστρα καὶ ἡ Κλαυδίνα, παρακολουθούμεναι ὑπὸ τοῦ *Τρούκου*, ἐπανέλαβον τὸν πρὸς τὸ ἀγροκήπιον δρόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.

Και επρόφθασεν ή νύξ, ανέφελος, αλλά ψυχρά. Κατά την συμβουλήν του Δασκάλου, ή Κουκκουβάϊα και αυτός μετέβησαν εις άλλο μέρος του λακκώδους δρόμου απώτερον μεν της ατραπού, πλησιέστερον δε του σταυροδρομίου όπου ο Τριγλάκης επρόσμενε με το αμάξιον. Ὁ Στραβοπόδης έλαβε θέσιν ώστε να ίδη μακρόθεν την Μαριάνθην, την οποίαν έμελλε να σαγηνεύση παρακαλών αυτήν να σπεύση εις βοήθειαν ασθενούς τινος γραίας· είχε λοιπόν κάμει βήματά τινα έξω της φάραγγος διά να παρατηρήση τα πράγματα όσον δυνατόν μακρόθεν, ότε, στήσας το ωτίον, ήκουσε την Κελαϊδήστραν ομιλούσαν προς την συνοδεύουσαν αυτήν χωρικήν. Τα σχέδια όλα εματαιούντο. Ἐπιστρέφει αμέσως εις το βάθος της φάραγγος και σπεύδει να ειδοποιήση την Κουκκουβάϊαν·

—Ἔρχεται και κάποιος άλλος μαζή με την κόρη, τη λέγει με χαμηλήν και πνευστιώσαν φωνήν.

—Ὦ! πού να του *θερίσ᾽ ὁ ταύλας τὸν λαιμὸ*[1], του παληοκόριτσου! ανέκραξεν ή Κουκκουβάϊα με αδημονίαν.

— Και με ποίον είναι; ερωτά ο Δάσκαλος.

— Θε να ήναι με την χωριατοπούλα όπου επέρασε προτήτερα το μονοπάτι μαζή μ᾽ ένα χονδρόσκυλο. Ἡ φωνή ήταν γυναίκεια; είπεν ο Στραβοπόδης. Νά... ακούτε... ακούτε τα *τσόκαρά* τους;...

Τφόντι, εις την σιγήν της νυκτός, τα ξύλινα πέλματα των υποδημάτων των αντήχουν μακρόθεν επί της γης, της αποσκληρυμμένης εκ του παγετού.

— Είναι δύο... την μία με την ψαρή κάππα την καταφέρω μοναχή μου· μόνον την άλλη! πως να γίνη; ο Φουρλίνης δεν βλέπει... ο Στραβοπόδης δεν έχει δύναμιν ώστε να καταπονέση αυτήν την άλλη συντρόφισσα, όπου να κόψ᾽ ο γέρω Χάρος!

— Δεν είμαι δυνατός, όμως χύνομαι εις τα ποδάρια της χωριατοπούλας με τον σκύλο, και τα εμπερδεύω με τα χέρια μου και με τα 'δόντια μου... εις αυτό το αναμεταξύ προφθάνεις και του λόγου σου, και κουβαλείς την μικρή... τί;

— Ἀμ᾽ αν φωνάξουν, αν σκούξουν;... τους ακούουν εις το υποστατικό, επανέλαβεν ή γραία, και μας προφθάνουν πριν ακόμη ν᾽ αναβούμεν εις τ᾽ αμάξι... Θαρρείς είν᾽ εύκολο να κλέψη κανείς μίαν γυναίκα όπου πολεμά να φύγη από τα χέρια!

[1] Νὰ τοῦ κόψῃ ὁ δήμιος τὸν λαιμόν· Que le *taule* lui *fauche* le *colas*.

— Αὐτό· ἔπειτα ἔχουν κ' ἕνα χονδρόσκυλο! εἶπεν ὁ Στραβοπόδης.

—Ναί!... τὸν σκύλο θὰ φοβηθῶ;... Ἀμὴ δὲν τοῦ τσακκίζω τὰ ῥωθούνια μὲ τὸ παποῦτσί μου! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα.

— Ἔρχονται, ἐπανέλαβεν ὁ Στραβοπόδης τείνων ἐκ νέου τὸ ὠτίον πρὸς τὸν κρότον τῶν βημάτων· κοντεύουν νὰ καταβοῦν εἰς τὴν λαγκάδα.

— Αἴ; δὲν ὁμιλεῖς ἐσὺ Φουρλίνη, εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα· τί γνώμη δίδεις καὶ σὺ, σοφούλιακα;... τώρα ηὗρες νὰ βουβαθῇς;

— Σήμερα δὲν γίνεται τίποτε· ἀπεκρίθη ὁ λῃστής.

— Ἀμὴ τὰ χίλια βόλια τ' αὐθεντικοῦ μὲ τὴν σκέπη; ὑπέλαβεν ἡ γραῖα· νὰ τὰ χάσωμεν τὸ λοιπὸν μέσ' ἀπὸ τὸ χέρι μας; Καὶ ἂς νὰ μή!... Δός μ' ἐδῶ τὸ μαχαῖρί σου! τὸ μαχαῖρί σου 'γλίγωρα!... Σκοτώνω τὴν συντρόφισσα, ὥστε νὰ μὴ μᾶς ἐμποδίζῃ, καὶ ὅσον διὰ τὴν μικρὴ, ἐγὼ καὶ ὁ Στραβοπόδης τῆς στουμπώνομεν εὔκολα τὸ στόμα.

—Καλὰ, ἀλλὰ τ' αὐθεντικὸ, ἀκοῦς, δὲν θέλει νὰ σκοτώσωμεν κἀνένα...

—Ἂς μὴ θέλῃ· τοῦ περνοῦμεν εἰς τὸν λογαριασμὸ κ' ἕνα *σταφυλόζουμο*[1] παραπάνω· θὰ μᾶς τὸ πληρώσει καὶ αὐτὸ θέλει δὲν θέλει· τί θὰ κάμει; εἶναι συναίτιός μας.

— Νά τους!... καταβαίνουν· εἶπεν ὁ Στραβοπόδης χαμηλοφώνως.

— Τὸ μαχαῖρί σου, γέρο! ἐπέφερεν ἡ Κουκκουβάϊα.

— Μὴ, Κουκκουβάϊα, μὴ... εἶπεν ὁ Στραβοπόδης τείνων μετὰ φόβου πρὸς τὴν γραῖαν τὰς χεῖράς του· ὄχι ὡς αὐτοῦ... νὰ τὴν σκοτώσῃς... ὄχι, ὄχι!

— Τὸ μαχαῖρί σου, λέγω!... ἐπανέλαβεν ἡ Κουκκουβάϊα μὴ προσέχουσα εἰς τὰς ἱκεσίας τοῦ Στραβοπόδη καὶ ἀφαιροῦσα ταχέως τὰ ὑποδήματά της. Ἂς ἐκβάλω, ἐπρόσθεσε, τὰ πέδιλά μου, διὰ νὰ τοὺς 'πάρω τὸ κατόπι χωρὶς νὰ 'νοιώσουν· εἶναι σκοτεινὰ, ὅμως τὴν μικρὴ τὴν γνωρίζω ἀπὸ τὴν κάππα της· τὴν ἄλλη τὴν *κρυώνω*[2].

— Ὄχι! εἶπεν ὁ λῃστής· σήμερα εἶναι τοῦ κακοῦ· ἔχομεν καιρὸν καὶ αὔριον.

—Πάγαινε νὰ μοῦ χαθῇς παληοφοβητσιάρη! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα μὲ ἀνήμερον καταφρόνησιν.

— Μωρὲ δὲν φοβοῦμ' ἐγώ· ἀπήντησεν ὁ Δάσκαλος, ἀλλ' ἠμπορεῖ νὰ μὴ τὴν κτυπήσῃς καλὰ, καὶ τότε, τί ἐκάμαμεν;

Ὁ σκύλος ἐντοσούτῳ, ὅστις συνώδευε τὴν χωρικὴν, ὀσφρανθεὶς ἀναμφιβόλως τοὺς ἐνεδρεύοντας εἰς τὸν λακκώδη δρόμον, ἐστάθη διὰ μιᾶς, καὶ, χωρὶς νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς ἐπανειλημμένας τῆς Μαριάνθης προσκλήσεις, ἐγαύγισεν ἀγρίως.

— Ἀκοῦς τὸ σκυλί τους; νά τους... ὀγλίγωρα τὸ μαχαῖρί σου... ἤ, διάβολε!... ἀνέκραξεν ἡ Κουκκουβάϊα ἀπειλητικῶς.

— Κόπιασε, ἂν ἀγαπᾷς... νὰ μοῦ τὸ 'πάρῃς! εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

— Ναί... τώρα καὶ ἄλλη μιά! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα, ἀφοῦ ἠκροάσθη

[1] Τὸ αἷμα, *raisiné*. — [2] Φονεύω, je la *refroidis*.

ὀλίγον· 'πάγουν... ἐπέρασαν... ὅμως αὐτὴν θὰ μοῦ τὴν πληρώσεις ἐσὺ, καὶ μή σε μέλει, ἀφωρισμένε! ἐπρόσθεσε μετὰ θυμοῦ, δεικνύουσα πρὸς τὸν ληστὴν τὴν γρονθίαν της. Πᾶν εἰς τὸν διάβολο χίλια φράγκα ἐξ αἰτίας σου!

— Χίλια, δύο χιλιάδες, ἴσως καὶ τρεῖς ἐκερδίσαμεν τώρα, ἂν θὲς νὰ 'ξεύρῃς, ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος ἐξουσιαστικῶς. Ἄκουσε, Κουκκουβάϊα· Ἐσὺ, τώρα, 'πάγαινε μὲ τὸ ἁμάξι τοῦ Τριγλάκη ἐκεῖ ὅπου θὰ προσμένει ὁ μὲ τὴν σκέπη... τοῦ λέγεις, ὅτι σήμερα δὲν γίνεται τίποτε, μόνον αὔριον, χωρὶς ἄλλο, τελειώνει ἡ δουλειά. Ἡ μικρὴ 'παγαίνει κάθε βράδυ τὸν ἐφημέριον εἰς τὸ κελλί του· σήμερα μόνον τῆς ἔτυχε καὶ ἄλλη συντροφιά. Αὔριον λοιπὸν τοῦ λόγου σου ἔρχεσαι πάλιν τὴν ἰδίαν ὥραν ἐκεῖ, εἰς τὸ σταυροδρόμι, μὲ τὸν Τριγλάκη, εἰς τὸ ἁμάξι του...

— Ἀμ' ἐσύ; ἀμ' ἐσύ;

— Ἐγὼ τώρα 'παίρνω τὸν Στραβοπόδη καὶ μὲ 'παγαίνει εἰς τὸ ὑποστατικὸ, ὅπου κάθηται ἡ κόρη· τοὺς 'φθειάνω ἕνα μῦθο... λέγω, ὅτι ἐχάσαμε τὸν δρόμο καὶ νὰ μᾶς εὐσπλαγχνισθοῦν ν' ἀπομείνωμεν εἰς κάμμίαν γωνιὰ τοῦ σταύλου, διὰ νὰ ξενυκτίσωμεν· αὐτὸ δὲν ἠμποροῦν νὰ μᾶς τὸ ἀρνηθοῦν. Ὁ Στραβοπόδης λοιπὸν στοχάζεται καλὰ ταῖς θύραις, τὰ παράθυρα καὶ ὅλαις ταῖς τρύπαις τοῦ 'σπιτιοῦ· τέτοιον καιρὸ, οἱ ἀγρονόμοι πάντοτε ἔχουν κοντά τους χρήματα. Καθὼς λέγετε σεῖς, τὸ ὑποστατικὸ κεῖται εἰς μέρος μοναχικό· μία νὰ μάθωμεν ἀπὸ ποῦ ἐμβαίνουν καὶ ἀπὸ ποῦ ἐκβαίνουν, κ' ἐξαναερχόμεθα μὲ τοὺς φίλους... ἐδῶ ἔχει δουλειά...

— Μωρ' ἐγὼ τὸ εἶπα· αὐτὴ ἡ κεφαλὴ εἶναι γεμάτη σοφία! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα γλυκυνομένη. Αἴ, Φουρλίνη μου, λέγε τὸ λοιπόν.

— Αὔριον τὸ πρωΐ, ἐγὼ λέγω ὅτι μ' ἔπιασ' ἕνας πόνος ὁποῦ δὲν ἠμπορῶ νὰ προπατήσω, κ' ἔτσι δὲν φεύγω καθόλου ἀπ' ἐκεῖ· ἂν δὲν μὲ πιστεύουν, τοὺς δείχνω τὴν πληγὴν ὁποῦ μοῦ ἔμεινεν ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἔσπασα τὸ *βραχιόλι μου*[1]. Τοὺς λέγω, ὅτι ἐκάηκα ὅταν ἤμουν σιδερᾶς· δὲν ἠμποροῦν νὰ μὴ τὸ πιστεύσουν. Κάθουμαι λοιπὸν εἰς τὸ ὑποστατικὸ, διὰ νὰ λάβῃ ὁ Στραβοπόδης καιρὸ νὰ περιεργασθῇ ὅλα καθὼς πρέπει. Τὸ βράδυ, τὴν ὥραν ὁποῦ ἡ μικρὴ θὰ ἔβγῃ, κατὰ τὴν συνήθειά της, μαζῇ μὲ τὸν ἐφημέριο, λέγω πῶς εἶμαι καλήτερα καὶ ἠμπορῶ νὰ προπατήσω, ὥστε ἀκολουθοῦμε τὴν κόρη ἀπὸ μακρὰν, ὁ Στραβοπόδης κ' ἐγὼ, καὶ ὅταν ἔλθωμεν ἕως ἐδῶ, τὴν προσμένουμε πάλιν εἰς τὰ χείλη τῆς λαγγάδας. Αὐτὴ, ὁποῦ θὰ μᾶς γνωρίζει, δὲν θὰ δειλιάσει καθόλου ὅταν μᾶς ἐξαναϊδῇ... θὰ ἔλθει κοντά μας· καὶ μία μόνον νὰ τὴν φθάνῃ τὸ χέρι μου, σ' ἀποκρίνομαι· ἡ δουλειὰ 'ξεμπέρδευσε· τὰ χίλια φράγκα τὰ ἔχομεν. Δὲν φθάνει τοῦτο... μετὰ δύο τρεῖς ἡμέραις, ἠμποροῦμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν Τριγλάκην, ἢ εἰς κανένα ἄλλον, καὶ τοῦ ὑποστατικοῦ

[1] Manille. ὁ μέγας κρῖκος ὑφ' οὗ κρατεῖται ἡ ἅλυσις τῶν δεσμωτῶν.

τὴν δουλειὰ, καὶ νὰ τὰ μοιρασθοῦμεν μαζῆ τους, ἂν ἐπιτύχουν, ἐπειδὴ ἡμεῖς εἶναι ὁποῦ θὰ ἔχομεν *θρεμμένο* τὸ *πουπάρδι*[1].

— Ὑγειὰ εἰς τὸ στόμα σου, Σκοτεινάκη μου· εἰς τὴν γῆς τὴν οἰκουμένη δὲν ὑπάρχει ὅμοιός σου, εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα ἀσπαζομένη τὸν Δάσκαλον. Τὸ σχέδιό σου εἶναι λαμπρό! Ἐσένα, Φουρλίνη μου, πρέπει, ὅταν θὰ καταντήσεις πλέον ἀνήμπορος ὁλότελα, νὰ σὲ κάμωμεν *σύμβουλάτορα τῶν χρυσοχεράδων*· θὰ κερδίζεις ἴσα μ' ἕνα *ποντικὸ φυλακῆς*[2]. Ἔλα, φίλα ἐδῶ, τὴν γρῆτσα σου, καὶ κάμε 'γλίγωρα νὰ παγαίνῃς... αὐτοὶ οἱ χωρικοὶ κοιμοῦνται ὡσὰν ταῖς ὄρνιθες. Ἐγὼ τρέχω νὰ εὕρω τὸν Τριγλάκη, καὶ αὔριο, εἰς τὰς τέσσαρας ὥραις θὰ εὑρεθοῦμεν πάλιν ἐγὼ κ' ἐκεῖνος εἰς τὸ σταυροδρόμι, μὲ τὸ *χυλιστῆρί* του[3]· ἐκτὸς ἂν ἕως τότε τὸν βάλουν εἰς τὸ χέρι, πῶς ἔπιασαν μαζῆ μὲ τὸν Κούτσαβλο καὶ τὸν Σκέλεθρο κ' ἐσκότωσαν τὸν ἄνδρα τῆς γαλατοῦς, ὁδὸς παλαιᾶς Δραπεριᾶς. Ἂν δὲν ἦν' αὐτὸς, θὰ εἶναι κανένας ἄλλος· τὸ ἀμάξι, 'ξεύρεις, εἶναι τοῦ αὐθεντικοῦ μὲ τὴν σκέπη.

— Καλά... Αὔριον λοιπὸν, Κουκκουβάϊα, ἂν ἔχωμεν ὑγεία.

— Ἰδὲ, ἰδέ!... ἐκόντευα νὰ λησμονήσω νὰ δώσω τοῦ Στραβοπόδη κερὶ, ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ τοῦ χρειασθῇ εἰς τὸ ὑποστατικὸ διὰ νὰ σηκώσῃ τὴν τρύπα κάμμιᾶς κλειδαριᾶς! Νὰ, *φιφί* μου... ἠξεύρεις πῶς θὰ κάμεις; ἠρώτησε τὸν Στραβοπόδην ἡ μονόφθαλμος, δίδουσά τῳ τμῆμα κηροῦ.

— Ἠξεύρω, 'ξεύρω· μὴ σε μέλει· ὁ πατέρας μοῦ ἔδειξεν· ἐξεσήκωσα τὴν κλειδαριὰ ἑνὸς μικροῦ σιδερένιου κιβωτίου ὁποῦ ὁ δάσκαλός μου, ὁ *τσαρλατάνος*, ἔχει εἰς τὴν καμερίτσα του τὴν σκοτεινή.

— Ἆ, ὑγειὰ εἰς τὸ στόμα σου! Καὶ διὰ νὰ μὴν κολλᾷ, 'ξεύρεις; τὸ σαλιώνεις ὀλίγο τὸ κερὶ, ἀφοῦ τὸ μαλακώσῃς καλὰ εἰς τὸ χέρι σου.

— Τὸ 'ξεύρω· ναί! τώρα θὰ μοῦ τὸ μάθεις! ἀπήντησεν ὁ Στραβοπόδης.

— Λοιπὸν αὔριο μὲ τὸ καλὸ, Φουρλίνη, εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸ ὄχημα.

— Ἐξελθόντες τότε ἐκ τοῦ λακκώδους δρόμου, ὁ Δάσκαλος καὶ ὁ Στραβοπόδης, κατευθύνθησαν πρὸς τὴν ἔπαυλιν, τὸ φῶς τῶν παραθύρων τῆς ὁποίας τοῖς ἐχρησίμευεν ὡς ὁδηγός.

Ὀλέθριότης παράδοξος ἡ τοιουτοτρόπως πλησιάζουσα τὸν Ἀνσέλμον Δουρεσνῆλον πρὸς τὴν σύζυγόν του, τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν ἐπανεῖδεν ἀφοῦ κατεδικάσθη εἰς διὰ βίου κάτεργον!

[1] Ἡμεῖς θέλομεν εἶσθαι οἱ τὴν κλοπὴν προετοιμάσαντες, ἐπινοήσαντες· *nourri* le *poupard*.— [2] Ἴσα μ' ἕνα δικηγόρον· *rat de prison*.— [3] Τὸ ἁμάξιον, *raulante*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΝΥΚΤΕΡΕΥΜΑ.

Υπαρχει τι εἰς τὴν ὅρασιν τερπνότερον ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον μιᾶς μεγάλης ἐπαύλεως, τὴν ὥραν τοῦ δείπνου, καὶ μάλιστα τὸν χειμῶνα; Ὑπάρχει τι ἀναμιμνῆσκον πλειότερον τὴν εἰρήνην καὶ εὐζωΐαν τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἀγροῦ; Ὅστις ἔβλεπε τὸ μαγειρεῖον τοῦ ἀγροκηπίου Βουκεβὰλ ἀφεύκτως ἤθελε μᾶς δικαιώσει. Ἡ εὐρυτάτη ἑστία του, ἓξ πόδας ὑψηλὴ καὶ ὀκτὼ πλατεῖα, ὡμοίαζε μέγα χάσμα λιθόκτιστον, ἀνεῳγμένον ἐπὶ καμίνου· ἀληθὴς πυρὰ ἀπὸ ξύλα φηγοῦ καὶ δρυὸς ἐφλέγετο ἐντὸς τῆς μελανῆς ἐσχάρας της. Ἡ ὑπερμεγέθης αὕτη ἀνθρακιὰ ἐξέπεμπε καὶ φῶς καὶ θέρμην πανταχοῦ τοῦ μαγειρείου, ὥστε ἀπέβαινεν ἀνωφελὴς ὁ λύχνος ὅστις ἐκρέματο ἀναμμένος εἰς τὴν μεσόδμην, δοκὸν διαπερῶσαν τὴν ὀροφήν. Λέβητες μεγάλοι καὶ χύτραι ἐκ χαλκοῦ ἐρυθροῦ, διευθετημέναι ἐπὶ μικρῶν θέσεων (ραφίων) ἔφεγγον ἐκ τῆς καθαριότητος· ἀρχαϊκή τις βρύσις ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου ἔστιλβεν ὡς καθρέπτης φλογώδης πλησίον μιᾶς σκάφης ἀπὸ καρυδόξυλον λιστρωτὸν, ὅθεν ἀνεδίδετο ὀρεκτικὴ ὀσμὴ ψωμίου ζεστοῦ. Εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης ἵστατο μακρά τις καὶ στερεὰ τράπεζα σκεπασμένη δι' ὀθόνης λευκαυγοῦς, ἐκ δυνατοῦ ὑφάσματος. Ἡ θέσις παντὸς συνδαιτυμόνος ἐσημειοῦτο δι' ἑνὸς ἄγγους (πιάτου) ἀργιλλοπλάστου, ἔξωθεν μελανοειδοῦς, ἔσωθεν λευκοῦ, καὶ διὰ περονομαχαίρων σιδηρῶν, λαμπόντων ὡς ὁ ἄργυρος. Εἰς τὸ κέντρον δὲ τῆς τραπέζης, μία μεγάλη λοπὰς (σουπιέρα) πλήρης ζωμοῦ μὲ ὄσπρια ἤχνιζεν ὡς κρατὴρ, καὶ διὰ τοῦ ἡδυπνόου της ἀτμοῦ ἐκάλυπτεν ἓν φοβερὸν τρυβλίον περιέχον λάχανα ταριχευτὰ ὁμοῦ μὲ χοιρομήριον (choucroute au jambon) καὶ ἓν δεύτερον, ὄχι ὀλιγώτερον φοβερὸν, μὲ κρέας ἀρνίου εἰς γεώμηλα. Τέλος πάντων, ἓν τεταρτημόριον μοσχαρίου ὀπτοῦ, μὲ δύο ἄγγη πλήρη φυλλίδος (σαλάτας) χειμερινῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ πλησίον αὐτῶν δύο κάνιστρα μὲ μῆλα καὶ δύο κεφαλοτύρια, ἐσυμπλήρουν τὴν ἄφθονον συμμετρίαν τῆς τραπέζης ταύτης. Τρία τέσσαρα σταμνία πήλινα, πλήρη ἀφροβόλου μηλίτου[1], ἄλλα τόσα *καρβέλια* ἄρτου μελαψοῦ, μεγάλα, ἴσα μὲ μυλοπέτρας, ταῦτα ἦσαν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν γεωργῶν.

Βουκολικός τις μέγας σκύλος, μαῦρος, ἐξ ἐκείνων οἵτινες ὀνομάζονται γρῦπες (griffons), χωρὶς ὀδόντας σχεδὸν, πρεσβύτης ἀξιοσέβαστος εἰς τοὺς ἄλλους κύνας τοῦ ἀγροκηπίου, ἐχρεώστει εἰς τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας του καὶ εἰς τὰς ἀρχαίας του ἐκδουλεύσεις τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ κάθηται πλησίον τοῦ πυρός. Μὲ μετριοφροσύνην καὶ διάκρισιν νεμόμενος τὸ προνόμι-

[1] Cidre, εἶδος οἰνώδους ποτοῦ ἐξαγομένου ἀπὸ μῆλα.

ον τοῦτο, καὶ τὸ ῥύγχος του ἐπὶ τῶν δύο ἐμπροσθίων του ποδῶν ἐκτείνων, ἠκολούθει μὲ ὄμμα προσεκτικὸν τὰς διαφόρους ἑτοιμασίας αἵτινες προηγοῦντο τοῦ δείπνου. Ὁ σεβάσμιος οὗτος κύων εἶχεν ὄνομα *Λύσανδρος*, βουκολικὸν ὁπωσοῦν.

Ἴσως τὸ καθημερινὸν φαγητὸν τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ἀγροκηπίου, μολονότι ἁπλοῦν, φανῇ ὀλίγον πολυτελές· ἀλλ' ἡ κυρία Γεωργία, πιστὴ κατὰ τοῦτο εἰς τὰς τοῦ Ῥοδόλφου βλέψεις, ἐβελτίου ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν κατάστασιν τῶν θεραπόντων της, οἵτινες ἦσαν ἀποκλειστικῶς ἐκλελεγμένοι μεταξὺ τῶν τιμιωτέρων καὶ φιλοπονωτέρων ἐντοπίων. Οὗτοι ἐπληρώνοντο ἁδρῶς· ἀποκαθίσταντο εὐδαίμονες, ζηλωτοί· διὰ τοῦτο καὶ ὅλοι τῶν πέριξ οἱ γεωργοὶ ἐφιλοτιμοῦντο τὶς πρῶτος νὰ φανῇ ἄξιος τοῦ νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς τὴν ἀγροικίαν τοῦ Βουκεβάλ· σωτήριος φιλοτιμία, ἐπειδὴ μεταξύ των διήγειρε μίαν ἅμιλλαν τοσούτῳ μᾶλλον ἐπαινετὴν, ὅσον ἀπέβαινε πρὸς ὄφελος τῶν κυρίων τοὺς ὁποίους ὑπηρέτουν. Σημειωτέον, ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῇ ὡς ἐπιθυμῶν νὰ καθέξῃ θέσιν τινὰ κενὴν ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως, ἂν δὲν εἶχε συστατικὰ περὶ τῆς προηγουμένης διαγωγῆς του... Τοιουτοτρόπως, ὁ Ῥοδόλφος ἐμόρφωνεν εἶδος *ἀγροκηπίου παραδειγματικοῦ*, τὸ ὁποῖον, καί τοι εἰς ὅρια στενὰ, ἦτο προωρισμένον ὄχι μόνον τὰ ζῶα καὶ τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα νὰ βελτιώνῃ, ἀλλὰ μάλιστα *τοὺς ἀνθρώπους* νὰ τελειοποιῇ· καὶ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπετύγχανε *παρέχων εἰς αὐτοὺς συμφέρον πραγματικὸν* νὰ ἦναι τίμιοι, φιλόπονοι καὶ νοήμονες.

Ἀφοῦ ἡ μαγείρισσα ἐτελείωσε τὴν προετοιμασίαν τοῦ δείπνου, καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης οἰνοχόην πλήρη, διὰ τὰ μεταδόρπια [1], ἔκρουσε τὸν κώδωνα. Εἰς τὴν χαροποιὰν ταύτην πρόσκλησιν, γεωργοὶ, ὑπηρέται, γυναῖκες γαλακτοκόμοι, ἄλλαι ἐπιστάτριαι τοῦ ὀρνιθῶνος, ὅλοι δώδεκα ἢ δεκαπέντε τὸν ἀριθμὸν, εἰσῆλθον εἰς τὸ μαγειρεῖον φαιδροί. Οἱ ἄνδρες εἶχον χαρακτῆρα ἀῤῥενωπὸν καὶ εἰλικρινῆ· αἱ γυναῖκες ἦσαν χαρίεσσαι καὶ εὔρωστοι· αἱ νεάνιδες ἔξυπνοι καὶ γελόεσσαι. Ὅλαι αἱ ἀγαθαὶ αὗται φυσιογνωμίαι πνέουσαι εὐθυμίαν, ἀταραξίαν καὶ ἐνδόμυχον εὐχαρίστησιν, ἡτοιμάζοντο μὲ ἀφελῆ τινα κοιλιοδουλίαν νὰ τιμήσωσι τὴν βρῶσιν, δικαίαν ἀληθινὰ καὶ ἀνταξίαν, ἐπειδὴ ἐκοπίασαν εὐσυνειδότως.

Πρὸς τὰ ἄνω τῆς τραπέζης ἐκάθισε γέρων τις γεωργὸς μὲ τὰ μαλλία λευκὰ, τὸν χαρακτῆρα ἄδολον, τὸ βλέμμα ἐλεύθερον καὶ εὔτολμον, τὸ στόμα ὀλίγον σκωπτικόν· ἀληθὴς *πρωτόγερος*, τύπος τῶν ἀκλονήτων καὶ ἴσων, ἀκεραίων καὶ ἀπροσωπολήπτων, ἀγροίκων καὶ ἐξύπνων ἐκείνων πνευμάτων, ἅτινα μακρόθεν ἀπόζουσι τὸν ἀρχαῖον Γαλάτην. Ὁ γέρων Καστελανὸς (οὕτως ὠνομάζετο ὁ Νέστωρ οὗτος), ὅστις ἀπὸ παιδίου διέμενεν εἰς τὸ ἀγροκήπιον, εἶχε τότε βαθμὸν ἀρχιγεωργοῦ. Ὅταν ὁ Ῥοδόλφος ἠγόρασε τὸ ὑποστατικὸν, δικαίως τῷ ἐσυστάθη ὁ παλαιὸς ὑπηρέτης οὗτος· ὅθεν τὸν διετήρησε παραχωρήσας αὐτῷ, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς κυρίας Γεωργίας, εἶδος ἐπιστασίας εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν χωρα-

[1] Ἰταλοβαρβαριστὶ τὰ φροῦτα (le dessert).

φίων. Ὁ γέρων Καστελανὸς εἶχε μεγάλην ἐπιῤῥοὴν εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς ἐπαύλεως, διὰ τὴν ἡλικίαν, τὰς γνώσεις καὶ τὴν πεῖράν του.

Ἐκάθησαν λοιπὸν εἰς τὰς θέσεις των ὅλοι οἱ χωρικοί. Ἀφοῦ δ' ὁ γέρων Καστελανὸς ἀπήγγειλε τὸ *Φάγονται πένητες*, λαβὼν ἄρτον, ἐχάραξεν ἐπ' αὐτοῦ σταυρὸν διὰ τῆς τοῦ μαχαιρίου αἰχμῆς, κατά τινα ἀρχαίαν, ἁγίαν συνήθειαν· ἔπειτα, κόψας ἓν τμῆμα, παριστάνον τὸ *μερδικὸ τῆς Παναγιᾶς*, ἤτοι τὸ μερίδιον τοῦ πτωχοῦ, καὶ γεμίσας ποτήριον οἴνου ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπωνυμίαν, ἔβαλεν ἀμφότερα εἰς ἄγγος τεθὲν εὐλαβῶς εἰς τὸ μέσον τῆς τραπέζης. Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν οἱ σκύλοι ἀπ' ἔξω ἐγαύγισαν τρανῶς, καὶ ὁ γέρων *Λύσανδρος* τοῖς ἀπεκρίθη ἔσωθεν δι' ὑποκώφου γρυλλισμοῦ· ἀνέσυρε τὸ χεῖλός του, καὶ ἰδοὺ ἀνεκαλύφθησαν δύο τρεῖς κυνόδοντες ἀρκετὰ εἰσέτι ἀξιοσέβαστοι.

— Ἄνθρωπος εἶν' ἔξω τοῦ τοίχου τῆς αὐλῆς, εἶπεν ὁ γέρων Καστελανός.

Μόλις ἐπρόφερε τὸν λόγον τοῦτον καὶ ὁ κώδων τῆς μεγάλης θύρας ἐσήμανε.

— Ποῖος νὰ ἦναι τέτοιαν ὥραν; εἶπεν ὁ γέρων γεωργός· ὅλοι δὲν εἴμεθα ἐδῶ;... Πάγαινε νὰ ἰδῇς, Ῥενέ.

Ὁ Ῥενὲ, παῖς ὑπηρέτης τοῦ ἀγροκηπίου, ἐπέστρεψε μὲ λύπην εἰς τὸ ἄγγος του σημαντικὴν κοχλιαρέαν ζωμοῦ καίοντος, τὸν ὁποῖον ἐφύσα μὲ τόσην δύναμιν, ὥστε νὰ φέρῃ τὸν Αἴολον εἰς ἀπελπισίαν, καὶ ἐξῆλθε νὰ ἴδῃ.

— Πῶς τὸ ἔπαθαν σήμερον ἡ κυρία Γεωργία καὶ ἡ δεσποσύνη Μαρία νὰ μὴν ἔλθωσι νὰ καθήσουν ὡσὰν πάντοτε κοντὰ εἰς τὴν φωτιὰ, ἐνῷ ἡμεῖς δειπνοῦμεν! εἶπεν ὁ γέρων Καστελανός. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι κάμνω διπλῆν ὄρεξιν ὅταν τὰς βλέπω.

— Ἡ κυρία Γεωργία ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιον τῆς δεσποσύνης Μαρίας, ἐπειδὴ ὅταν ἐγύρισεν ἀπὸ τοῦ γέροντος ἦταν ὀλίγον ἀδιάθετη κ' ἐπῆγε νὰ πλαγιάσῃ· ἀπεκρίθη ἡ Κλαυδίνα, ἡ εὔρωστος ἐκείνη χωρικὴ ἥτις συνώδευσε τὴν Κελαϊδήστραν ἐκ τοῦ πρεσβυτερίου, καταστρέψασα τοιουτοτρόπως, ἐν ἀγνοίᾳ της, τὰ σχέδια τῆς Κουκκουβάϊας.

— Ἀδιάθετη;... ἡ καλή μας δεσποσύνη!... πλὴν θὰ εἶναι τίποτε περαστικόν· τί; ἠρώτησεν ὁ γέρων γεωργὸς μὲ ἀνησυχίαν.

— Ναὶ, ναὶ, ὁ Θεὸς νὰ ἔχῃ δόξα! ἡ κυρία Γεωργία εἶπεν ὅτι δὲν ἔχει τίποτε, ἀπεκρίθη ἡ Κλαυδίνα· ἄλλέως ἤθελεν ἀμέσως νὰ μηνύσῃ ἀπὸ τὰ Παρίσια τὸν κύριον Δαυὶδ, ἐκεῖνον τὸν ἰατρὸν τὸν ἀράπην... ὁποῦ ἐκύτταξε τὴν δεσποσύνην Μαρίαν ὅταν ἦταν ἀσθενής. Ὅμως... τί σημαίνει! ὅσον καὶ νὰ εἰπῇ κανεὶς, ἄνοστο πρᾶγμα... ἕνας ἰατρὸς ἀράπης!... ἂν ἤμουν ἐγὼ ἄῤῥωστη, δὲν τὸν ἔπαιρνα, νὰ σοῦ εἰπῶ τὸ κρῖμά μου... Ἕνας ἰατρὸς ἄσπρος, ὑπάγει καλὰ... βλέπει κανεὶς ἐμπροσθά του ἕνα χριστιανόν...

— Καὶ τί; ὁ κύριος Δαυὶδ, μήπως δὲν τὴν ἰάτρευσε τὴν δεσποσύνην Μαρίαν, τὰς πρώτας ἡμέρας ὁποῦ ἔπασχε;

— Ναὶ, γέρον Καστελανὲ, τὴν ἰάτρευσε· δὲν σοῦ λέγω... Τὴν ἰάτρευσε.

— Τὸ λοιπόν;

— Τί σημαίνει! ἕνας ἰατρὸς ἀράπης· πάντοτε εἶναι φόβος.

— Δὲν ἰάτρευσε τῆς γρηᾶς Ἀννίκας τὴν πληγὴν ὁποῦ εἶχεν εἰς τὸ ποδάρι, καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ μετατοπίσῃ ἀπὸ τὸ κρεββάτι της τρεῖς χρόνους ὁλοκλήρους;

— Ναὶ, ναί.

— Αἴ! τὸ λοιπὸν, παιδί μου;...

— Ναὶ, γέρον Καστελανέ· ἀλλὰ πάλιν ἕνας ἀράπης ἰατρός... στοχάσου δὰ καὶ ὅλα... κατάμαυρος, κατάμαυρος...

— Ἄκουσε, κόρη μου· τί χρώματος εἶναι ἡ ἀγελάδα σου ἡ *Καΐδω*;

— Ἄσπρη, γέρον Καστελανέ· ἄσπρη ὡσὰν τὸν κύκνο, καὶ γαλατοῦσα περίφημη· ἄ! δὲν θέλω λόγια!

— Ἀμ' ἡ ἀγελάδα σου ἡ *Μαυροῦκα;*

— Μαύρη, γέρον Καστελανέ· πά! μαύρη ὡσὰν τὸν κόρακα· καὶ αὐτὴ περίφημη γαλατοῦσα, τὴν ἀλήθεια!

— Καὶ τὸ γάλα αὐτῆς τῆς μαύρης σου ἀγελάδας, τί χρῶμα ἔχει;

— Ἀμ' ἄσπρο, γέρον Καστελανέ· τί ἔχει νὰ εἰπῇ! ἄσπρο ὡσὰν τὸ χιόνι.

— Παράξενο! ἄσπρο καὶ καλὸ ὡσὰν τῆς Καΐδως;

— Βέβαια, γέρον Καστελανέ· τώρα τί λόγος εἶν' αὐτός!

— Ἄσπρο!!! ἐνῷ ἡ Μαυροῦκα εἶναι μαύρη!...

— Ἐνῷ ἡ Μαυροῦκα εἶναι μαύρη, βέβαια... τί πειράζει τὸ γάλα, πῶς θὰ εἶναι ἡ ἀγελάδα μαύρη, κόκκινη ἢ ἄσπρη;

— Τότε λοιπὸν, κόρη μου, διατί δὲν θέλεις καὶ ἕνας ἰατρὸς μαῦρος νὰ ἦναι, ἴσα μ' ἕνα ἰατρὸν ἄσπρον, καλὸς καὶ αὐτός;

— Πά... ἐγὼ λέγω τάχα διὰ τὸ δέρμα (εἶπεν ἡ νεᾶνις μετά τινα τεταραγμένην σκέψιν). Ὅμως, καὶ τωόντι· ἀφοῦ ἡ Μαυροῦκα, ὁποῦ εἶναι μαύρη, ἔχει γάλα καλὸ ὡσὰν τῆς Καΐδως, ὁποῦ εἶναι ἄσπρη, τὸ δέρμα τί πειράζει;...

Αἱ φυσιογνωμονικαὶ αὗται θεωρίαι τῆς Κλαυδίνης περὶ διαφορᾶς τῶν λευκῶν ἐκ τῶν μελανῶν εἰδῶν διεκόπησαν ἀπὸ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ῥενὲ, ὅστις ἐφύσα εἰς τὰ δάκτυλά του μὲ σφοδρότητα ὅσην κατέβαλλε καὶ ὁπόταν ἐφύσα τὸν ζωμόν.

— Οὖ! τί κρύο! ἀπόψε δὰ εἶναι καὶ ἂν ἦναι! Σχίζει τὴν πέτρα ἡ παγωνιά! εἶπεν εἰσερχόμενος. Νὰ σοῦ εἰπῶ; καλήτερα πάλιν μέσα κἀνεὶς, παρὰ ἔξω μὲ τέτοιον καιρό. Τί κρύο!

— Παγωνιὰ ὁποῦ βλέπεις καὶ ἀρχίζει μὲ ἄνεμον βορραπηλιώτην, θὰ εἶναι δυνατὴ καὶ θὰ βαστάξει· αὐτὸ, παιδί μου, νὰ τὸ ἠξεύρῃς. Καὶ ποῖος ἐκωδώνισεν; ἠρώτησεν ὁ πρεσβύτης τῶν γεωργῶν.

— Ἕνας πτωχὸς θεότυφλος, μ' ἕνα παιδὶ ὁποῦ τὸν ὁδηγεῖ.

— Καὶ τί θέλει, ὁ τυφλός; ἠρώτησεν ὁ γέρων Καστελανὸς τὸν Ῥενέ.

— Ὁ ταλαίπωρος ἔχασε, λέγει, τὸν δρόμον 'παγαινάμενος εἰς ταῖς Λούβραις ἀπὸ τὴν μεσαριά· ζητοῦν νὰ περάσουν ἐδῶ τὴν νύκτα τους, ἐξ αἰτίας τοῦ καιροῦ. Ὁ οὐρανὸς σκεπάζεται ὁλονένα ἀπὸ σύννεφα, καὶ εἶν' ἕνα σκοτάδι ἔξω! κ' ἕνα κρύο!

— Ἡ κυρία Γεωργία δὲν ἀρνήθη ποτὲ φιλοξενίαν εἰς πτωχόν· εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ θελήσει νὰ τοὺς δώσωμεν νὰ πλαγιάσουν... μόνον πρέπει νὰ τῆς τὸ εἰποῦμεν. Ἄπάγαινε μία στιγμὴ, Κλαυδίνα, καὶ εἰπέ της το.

Ἡ Κλαυδίνα ἐξῆλθεν ἀμέσως.

— Καὶ ποῦ κάθουνται καὶ περιμένουν; ἠρώτησεν ὁ γέρων Καστελανός.

— Μέσα εἰς τὸν μικρὸν ἀχυρῶνα.

— Διατί νὰ τοὺς βάλῃς εἰς τὸν ἀχυρῶνα;

— Ἀμ' ἂν τοὺς ἀφήναμεν εἰς τὴν αὐλὴν τοὺς ἔτρωγαν οἱ σκύλοι. Δὲν ἤκουσες τὸ κακὸν ὁποῦ ἔκαμαν; Μωρὲ Μέδορ!... μωρὲ Τροῦκο!... μωρὲ Σατράπη!... ναί! ποῦ ἤκουαν! Τόσον λυσσασμὸν ἀκόμη δὲν τὸν εἶδα· παράξενο! ἐνῷ ἡμεῖς δὲν τοὺς συνηθίζομεν νὰ δαγκάνουν τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους, καθὼς κάμνουν εἰς πολλὰ μέρη...

— Ἀπόψε, παιδιά μου, τὸ *μερδικὸ τοῦ πτωχοῦ* θὰ εὕρει τὸν τόπον του... Στρυμωχθῆτε ὀλίγον νὰ κάμωμεν τόπον... Καλά! Βάλετε δύο ἀγγεῖα παράνω διὰ τὸν τυφλὸν καὶ τὸ παιδί του· ἡ κυρία Γεωργία ἄφευκτα θὰ τοὺς ἀφήσει νὰ περάσουν ἐδῶ τὴν νύκτα.

— Μὲ τὰ σκυλιὰ ἐγὼ θαυμάζω! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ῥενέ· ἂν εἰπῇς ἐκεῖνος ὁ Τροῦκος, ὁποῦ τὸν ἐπῆρεν ἀπόψε ἡ Κλαυδίνα κ' ἐπῆγαν εἰς τοῦ γέροντα... ἐδαιμονίσθηκε... ἔκαμα νὰ τὸν χαϊδεύσω διὰ νὰ σιωπήσῃ καὶ ἦταν τὸ μαλλὶ τῆς ῥάχης του ὡσὰν τοῦ ἀκανθοχοίρου... Τί λέγεις εἰς αὐτὸ τοῦ λόγου σου, γέρον Καστελανέ; ὁποῦ τὰ 'ξεύρεις ὅλα;

— Λέγω, παιδί μου, ἐγὼ *ὁποῦ τὰ 'ξεύρω ὅλα*, ὅτι τὰ ζῶα ἐξεύρουν ἀπ' ἐμὲ περισσότερα... Τὸ φθινόπωρο ὁποῦ μᾶς 'πέρασε, ὅταν εἰς ἐκείνην τὴν ἀνεμοζάλην τὸ μικρό μας ποτάμι ἔγεινε χείμαῤῥος, κ' ἐγὼ ἐπέστρεφα μέσα τὴν νύκτα μὲ τ' ἄλογα τοῦ χωραφιοῦ, εἶχα ὑποκάτω μου τὸν *Κωκκὸ*, ἐκεῖνο τὸ παρδαλὸ ἄλογο, τὸ γέρικο· σοῦ λέγω, ἦταν νύκτα, θεοσκότεινα· ὁ διάβολος νὰ μὲ 'πάρῃ ἂν ἤξευρα πῶς εἶχα νὰ περάσω τὸ νερό!... αἴ καλά! ἄφησα τὸ χαλινάρι ἐπάνω εἰς τὸν λαιμὸ τοῦ γέρο παρδαλοῦ· θέλεις νὰ εὕρῃ μόνος του ὅ,τι δὲν ἠμποροῦσε νὰ εὕρῃ κανένας ἀπὸ ἡμᾶς!!... Ποῖος τώρα τοῦ τὸ ἐδίδαξε τοῦ ζώου;

— Τῳόντι, γέρον Καστελανὲ, ποῖος τοῦ τὸ ἐδίδαξεν αὐτὸ, τοῦ γέρο παρδαλοῦ;

— Ἐκεῖνος ὁποῦ διδάσκει τὰ χελιδόνια νὰ φωλεάζουν εἰς τὰ στεγώματα, καὶ τὰς σεισουράδας νὰ πλέκουν τὴν φωλεάν των μέσα εἰς ταῖς καλαμιαῖς· ἐκεῖνος, παιδί μου... Αἴ, Κλαυδίνα! εἶπεν ὁ γέρων οὗτος χρησμὸς πρὸς τὴν γαλακτουργὸν, ἥτις εἰσήρχετο φέρουσα ὑπὸ τὸν βραχίονά της δύο ζεύγη σινδονῶν λευκοτάτων, αἵτινες ἀπέπνεον γλυκεῖαν ὀσμὴν ἐλελιφάσκου καὶ θύμου· δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ Κυρία Γεωργία ἐπρόσταξε νὰ δειπνήσουν ἀπόψε καὶ νὰ κοιμηθοῦν ἐδῶ ὁ πτωχὸς αὐτὸς ἀόμματος μὲ τὸν υἱόν του· πῶς;

— Νὰ καὶ τὰ σινδόνια διὰ νὰ τοὺς στρώσωμεν δύο κρεββάτια εἰς τὴν μικρὴν κάμερην, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἄκρη τοῦ μακρυναριοῦ, ἀπήντησεν ἡ Κλαυδίνα.

— Τώρα, 'πάγαινε, Ρενὲ, νὰ τοὺς φέρῃς... Σὺ, κόρη μου, βάλε κοντὰ εἰς τὴν φωτιὰ δύο καθέδρας, νὰ ζεσταθοῦν οἱ ταλαίπωροι ὀλίγον πρὶν καθήσουν εἰς τὴν τράπεζα....

Ἔξω οἱ σκύλοι ἐδόθησαν εἰς νέας μανιώδεις ὑλακάς· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἠκούετο ἡ φωνὴ τοῦ Ρενὲ προσπαθοῦντος νὰ τοὺς καθησυχάσῃ. Ἐκεῖ, ἀνοίγεται ἡ θύρα τοῦ μαγειρείου διὰ μιᾶς καὶ εἰσορμοῦν ὁ Δάσκαλος καὶ ὁ Στραβοπόδης μετὰ σπουδῆς, ὡς νὰ ἐκυνηγοῦντο.

— Δὲν κρατεῖτε τὰ σκυλιά σας! ἀνέκραξεν ἐπτοημένος ὁ Δάσκαλος· ὀλίγον ἔλειψε νὰ μᾶς δαγκάσουν.

— Μοῦ ἔκοψαν ἀπὸ τὸ ῥοῦχό μου ἕνα κομμάτι, ἀνεφώνησεν ὁ Στραβοπόδης ὠχρὸς ἔτι ἐκ τοῦ φόβου...

— Ἀδελφέ μου, νὰ μᾶς συμπαθᾷς, εἶπεν ὁ Ρενὲ κλείων τὴν θύραν· ὅμως ποτὲ δὲν εἶδα τοὺς σκύλους μας τόσον κακούς... Θὰ εἶναι ἀπὸ τὸ κρύο... ὡσὰν ζῶα ὁποῦ εἶναι, τί 'ξεύρουν κ' ἐκεῖνα; θαῤῥοῦν ἴσως πῶς ἂν δαγκάσουν θὰ ζεσταθοῦν!...

— Νά!... ἔχομεν τώρα καὶ τὸν ἄλλον... εἶπεν ὁ ἀναστάτης ἁρπάζων τὸν γέροντα Λύσανδρον καθ' ἣν στιγμὴν γογγύζων οὗτος ἀπειλητικῶς ἐπήγαινε νὰ χυθῇ ἐπὶ τῶν εἰσελθόντων ξένων... ἤκουσε τοὺς ἄλλους καὶ θέλει τώρα καὶ αὐτὸς νὰ κάμῃ τὰ ἴδια. 'Πάγαινε 'γλίγωρα νὰ πλαγιάσῃς, ἀγριόγερε! 'πάγαινε 'γλίγωρα;...

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ γέροντος Καστελανοῦ, συνοδευθέντας καὶ δι' ἑνὸς καλοῦ λακτίσματος, ὁ *Λύσανδρος* ἐπέστρεψε πάλιν πλησίον τῆς ἑστίας, εἰς τὴν ἀγαπητήν του θέσιν, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ ὑπογογγύζῃ. Ὁ Δάσκαλος καὶ ὁ Στραβοπόδης ἵσταντο εἰς τὴν θύραν τοῦ μαγειρείου· οὐδ' ἐτόλμων νὰ προχωρήσωσι· τοσοῦτον δ' ἀπεχθεῖς ἦσαν οἱ τοῦ κακούργου χαρακτῆρες, ὥστε οἱ ἀγρόται ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἐκυριεύθησαν οἱ μὲν ἀπὸ βδελυγμὸν οἱ δὲ ἀπὸ φρίκην· ἐντύπωσις ἥτις δὲν διέφυγε τὴν τοῦ Στραβοπόδη προσοχήν· ἡ πτόησις αὕτη τῶν χωρικῶν τὸν ἐνεθάῤῥυνε, καὶ ἐκόμπασεν ὅτι ὁ σύντροφός του ἐνέπνεε τοσοῦτον τρόμον.

Ἐν τούτοις ὁ γέρων Καστελανὸς, πρόθυμος περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν ἅτινα ἐπιβάλλει ἡ φιλοξενία — Πλησίασε, ἀδελφὲ, λέγει εἰς τὸν Δάσκαλον· πλησίασε εἰς τὴν φωτιὰ νὰ ζεσταθῇς καὶ ἔπειτα τρώγομεν μαζῆ, ἐπειδὴ ἦλθες εἰς τὴν ὥραν. Ἰδού· κάθησε. Ἀλλὰ, ποῦ ἔχω τὸν νοῦν μου! ἐπρόσθεσεν ὁ γέρων· ἀντὶ ν' ἀποτείνωμαι πρὸς τὸν υἱόν σου τὸ λέγω εἰς ἐσὲ, ἐνῷ κατὰ κακὴν τύχην ἐστερήθηκες τὸ φῶς... αἲ, ὑπομονή· ἔλα, παιδί μου, φέρε τὸν πατέρα σου νὰ ζεσταθῇ.

— Ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀποθαμμένων σας!... εἶπεν ὁ Στραβοπόδης μὲ φωνὴν ἐπίῤῥινον, ἀρεσκευτικὴν καὶ ὕπουλον. Ἀκολούθα με, πατέρα, ἀκολούθα με... σιγά...

Καὶ τὸ παιδίον ὡδήγησε τὰ βήματα τοῦ λῃστοῦ, καὶ ἀμφότεροι ἐπλησίασαν εἰς τὴν ἑστίαν. Κατὰ πρῶτον ὁ Λύσανδρος ἐγόγγυσεν ὑποκώφως· ἀλλ' ὀσφρανθεὶς ὀλίγον τὸν Δάσκαλον, ἐξέφερεν αἰφνιδίως ἐκείνην τὴν θρηνώδη ὑλακὴν, τὴν ὁποίαν ὅταν ἀκούωμεν λέγομεν συνήθως ὅτι οἱ σκύλοι *κλαίουν νεκρώσιμα*.

— Τί ὀργὴ Κυρίου! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Δάσκαλος. Τὸ αἷμα τάχα ἐμυρίσθηκαν αὐτὰ τ' ἀναθεματισμένα σκυλιὰ καὶ κλαίουν; Τὴν βραδυὰ ὁποῦ 'σκότωσα τὸν βῳδοπραγματευτὴ ἐφοροῦσα αὐτὸ τὸ ἴδιο πανταλόνι.

— Δὲν βλέπετε σεῖς ἐκεῖ, εἶπε κρυφίως ὁ Ῥενὲ, ὁποῦ ὁ γέρω Λύσανδρος κλαίει νεκρώσιμα καθὼς ἐμυρίσθηκε τὰ φορέματα αὐτοῦ τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου!

Καὶ τότε συνέβη παράδοξόν τι. Αἱ βοαὶ τοῦ Λυσάνδρου τόσον ἦσαν γοεραὶ, τόσον θρηνώδεις, ὥστε ἀκούσαντές τον οἱ ἄλλοι σκύλοι ἔξωθεν, ἐπανέλαβον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς κυνικῆς γενεᾶς, τὶς πλειότερον τοὺς πενθίμους τούτους ὠρυγμοὺς, θάνατον μηνύοντας προσεγγίζοντα, κατά τινα δημώδη δοξασίαν. Οἱ χωρικοὶ τοῦ Βουκεβὰλ, μολονότι ὀλιγώτερον δεισιδαίμονες παρ' ἄλλους, ἤρχησαν νὰ βλέπωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον μετὰ φόβου· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Δάσκαλος, μ' ὅλην τὴν θηριώδη ἀποσκλήρυνσίν του, ἐῤῥίγησεν ἀκούων τὰς ἀπαισίας ταύτας ὑλακὰς, αἵτινες διεῤῥάγησαν εἰς τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ... φονέως. Μόνος ὁ Στραβοπόδης, σκεπτικὸς καὶ ἀπότολμος ὡς εἶναι ἐν γένει οἱ τῶν Παρισίων παράλυτοι παῖδες, διεφθαρμένος δηλαδὴ ἐκ τοῦ μαστοῦ τὸν ὁποῖον ἐθήλασεν, ἔμεινε ξένος εἰς τὴν ἠθικὴν τῆς σκηνῆς ταύτης ἐπιῤῥοήν. Τὸ σκωπτικὸν ἔκτρωμα τοῦτο, ἀφοῦ ἅπαξ ἡσύχασεν ὅτι δὲν ἐκινδύνευε πλέον νὰ δαγκασθῇ ἀπὸ τοὺς σκύλους, κατεγέλασεν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀφορμὴν τῆς φρίκης τῶν κατοίκων τῆς ἐπαύλεως καὶ τοῦ ῥίγους τοῦ Δασκάλου.

Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἔκπληξιν, ἐξῆλθεν ὁ Ῥενὲ, καὶ ἠκούσθησαν τότε οἱ πάταγοι τῆς μάστιγός του διαλυούσης τὰς πενθίμους *προαισθήσεις* τοῦ Τρούκου, Σατράπου καὶ Μέδορος. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ κατηφιάσαντα πρόσωπα τῶν γεωργῶν ἱλαρύνθησαν ἐκ νέου, καὶ ἡ φοβερὰ τοῦ Δασκάλου δυσμορφία τοῖς ἐνέπνευσε μᾶλλον οἶκτον. Συνελυπήθησαν τὸν μικρὸν διὰ τὴν χώλανσίν του, εὗρον ὅτι ἦτο *παιδὶ ἔξυπνον*, καὶ τὸν ἐπῄνεσαν πολὺ διὰ τὰς πρὸς τὸν πατέρα του προθύμους περιποιήσεις. Ἡ πρὸς στιγμὴν λησμονηθεῖσα ὄρεξις τῶν γεωργῶν διηγέρθη ἐκ νέου, καὶ πλέον δὲν ἤκουέ τις εἰμὴ τὸν κρότον τῶν περονῶν. Ἐνῷ δὲ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες κατεγίνοντο εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἄγγους των, ἔῤῥιπτον ἐνίοτε καὶ βλέμμα συμπαθείας ἐπὶ τοῦ παιδίου, διὰ τὰς πρὸς τὸν τυφλὸν προθυμίας του· ἐπειδὴ εἶχον καθίσει καὶ τοὺς δύο σιμά. Ὁ Στραβοπόδης ἔκοπτε πρὸς τὸν Δάσκαλον τὸ κρέας, τὸ ψωμίον, τὸν ἔχυνεν οἶνον μὲ υἱϊκωτάτην μέριμναν. Καὶ τοιαύτη μὲν ἦτον ἡ ἐπιφάνεια τῶν πραγμάτων· ἀλλ' ἰδοὺ τί διέτρεχεν ἐν τῷ κρυπτῷ. Ὁ Στραβοπόδης, εἴτε ἀπὸ σκληρότητα, εἴτε κατὰ μίμησιν, πρᾶγμα φυσικὸν εἰς τὴν ἡλικίαν του, καθὼς ἡ Κουκκουβάϊα εὕρισκεν ἡδονὴν εἰς τὸ νὰ βασανίζῃ ὁποιονδήποτε ζῶον ἢ ἄνθρωπον πίπτοντα εἰς χεῖράς της, οὕτω καὶ αὐτὸς ᾐσθάνετο σκληρὰν ἀγαλλίασιν νὰ τυραννῇ τὸν Δάσκαλον, αὐτὸν τὸν τίγριν, τὸν ἤδη ἔχοντα ὡς κρῖκον περασμένον εἰς τὴν μύτην του, καὶ, τὸ σκληρότερον! ἀναγκασμένον νὰ τὰ ὑποφέρῃ ὅλα χωρὶς νὰ τολμᾷ οὐδὲ τὰς ὀφρῦς του κἂν νὰ συσπάσῃ ἐκ τῶν πόνων· ὅθεν, ὁσάκις ἐπρόσφερεν ἀναγκαστικῶς εἰς τὸν

κλαστόν του πατέρα θεραπείαν τινά, συνώδευεν αὐτὴν κρυφίως, ὑπὸ τὴν τράπεζαν, διὰ λακτίσματος κατευθυνομένου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ μιᾶς παλαιᾶς πληγῆς τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Δάσκαλος εἰς τὸν δεξιόν του πόδα, καθὼς ἔχουσιν οἱ πολλοὶ τῶν κατέργων, ἐκ τῆς τριβῆς τὴν ὁποίαν προξενεῖ ὁ κρῖκος τῆς ἁλύσου των. Φαντασθῆτε ὁποίας γενναιότητος στωϊκῆς χρείαν εἶχεν ὁ λῃστὴς διὰ νὰ κρατῇ τοὺς πόνους του εἰς πᾶσαν προσβολὴν τοῦ Στραβοπόδη, πλήττοντος αὐτὸν καθ' ἣν στιγμὴν ἢ ἔπινεν, ἢ ὡμίλει, ὥστε νὰ τὸν φέρῃ εἰς θέσιν ὅσον τὸ δυνατὸν δεινοτέραν.

— Λάβε, πατέρα, ἕνα καρύδι· εἶναι παστρευμένο· εἶπεν ὁ Στραβοπόδης θέτων εἰς τὸ ἄγγος τοῦ Δασκάλου ἕνα τοιοῦτον καρπὸν ἐπιμελῶς καθαρισμένον ἐκ τοῦ κελύφους του.

— Εὖγέ σου, καλὸ παιδί· εἶπεν ὁ γέρων Καστελανός· καὶ ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὸν λῃστήν· — Νὰ δοξάζῃς, ἀδελφέ μου, τὸν Θεὸν, ὁποῦ ἐστερήθηκες μὲν τὸ φῶς σου, ὅμως ἐξ ἄλλου μέρους ἔχεις ἕνα υἱὸν τόσον καλὸν νὰ σὲ παρηγορῇ!...

— Ὦ! τῳόντι... ἂν δὲν εἶχα καὶ τοῦτο τὸ παιδί...

Ὁ Δάσκαλος δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ὀξεῖάν τινα φωνήν... ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη τὸν ἐπέτυχε τώρα εἰς τὸ καιριώτερον μέρος τῆς πληγῆς· τὸ ἄλγος ὑπῆρξεν ἀνυπόφορον.

— Πατέρα! πατέρα! τί ἔπαθες; ἀνεφώνησεν ὁ Στραβοπόδης μὲ θρηνώδη φωνήν· καὶ ἐγερθεὶς ἐχύθη περὶ τὸν τράχηλον τοῦ λῃστοῦ. Εἰς τὸν πρῶτον νυγμὸν τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγανακτήσεως, ὁ Δάσκαλος ἐκινήθη νὰ πνίξῃ τὸ παιδίον μεταξὺ τῶν ἡρακλείων του βραχιόνων, καὶ τόσον σφοδρῶς τὸ ἔθλιψεν ἐπὶ τοῦ στήθους του, ὥστε, στερηθὲν τῆς ἀναπνοῆς ἀφῆκε βρυχηθμόν τινα ὑπόκωφον... Ἀλλὰ σκεφθεὶς ἀμέσως, ὅτι ἄνευ τοῦ Στραβοπόδη οὐδὲν ἐποίει, ἐβιάσθη νὰ τὸν ἀφήσῃ πάλιν. Εἰς ὅλα ταῦτα, ἄλλο δὲν εἶδον οἱ χωρικοὶ εἰμὴ ἀνταλλαγὴν πατρουϊϊκῶν φιλοστοργιῶν· τὴν ὠχρότητα καὶ τὴν κραυγὴν τοῦ παιδίου ἀπέδωκαν εἰς τὴν *μεγάλην εὐαισθησίαν* του.

— Τί ἔπαθες; ἠρώτησεν ὁ γέρων Καστελανός· ὁ μικρός σου ἐκατατρόμαξε... Ἆ, τὸ καλὸ παιδί! ἰδὲ πῶς ἤλλαξεν ἡ ὄψις του!

— Τίποτε, τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ Δάσκαλος ἀναλαμβάνων τὴν ἀπάθειάν του. Ἐγὼ ἤμουν σιδηρᾶς· ἐνῷ πρό τινος καιροῦ ἐσφυρηλατοῦσα ἕνα σίδηρο πυρωμένο, ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸ ποδάρι μου κ' ἐκάηκα τόσον βαθυὰ, ὥστε ἀκόμη ἡ πληγὴ δὲν ἰατρεύθη... Πρὸ ὀλίγου λοιπὸν εἶχε κτυπήσει τὸ ποδάρι μου εἰς τὸ τραπέζι καὶ δὲν ἠμπόρεσα ἀπὸ τὸν πόνο νὰ μὴ φωνάξω.

— Ἆ! πατέρα μου, εἶπεν ὁ Στραβοπόδης ἐπανελθὼν ἐκ τῆς *μεγάλης του εὐαισθησίας* καὶ ῥίπτων βλέμμα διαβολικὸν ἐπὶ τοῦ Δασκάλου, τί νὰ σοῦ κάμῃ κἀνείς! τί νὰ σοῦ κάμῃ! δὲν βλέπετε, κύριοί μου, νὰ μὴν ἠμπορῇ τόσον καιρὸ νὰ ἰατρευθῇ!... καὶ τοῦ ἐκάμαμεν τόσα καὶ τόσα... Ἂς εἶχα κἂν ἐγὼ τὸν πόνο του νὰ μὴ τὸν βλέπω νὰ τυραννῆται εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικία...

Αἱ γυναῖκες ἐστράφησαν καὶ εἶδον τὸν Στραβοπόδη μὲ συμπάθειαν.

— Κρῖμα, ἀδελφέ μου, ἐπανέλαβεν ὁ γέρων Καστελανὸς, νὰ μὴν ἔλθῃς τρεῖς ἑβδομάδας ἀρχήτερα, ὁποῦ εἴχαμεν ἐδῶ κάμπόσας ἡμέρας ἕνα περίφημον ἰατρὸν ἀπὸ τὰ Παρίσια· αὐτὸς γνωρίζει μίαν ἀλειφὴ... θαῦμα, διὰ τὰς πληγάς· μία γρηὰ ἐδῶ, εἰς τὸ χωρίον, δὲν ἠμποροῦσε νὰ περιπατήσῃ τρεῖς χρόνους· τώρα τρέχει ὡσὰν τὸ ἐλάφι, μὲ τὴν ἀλειφὴ τοῦ ἰατροῦ. Μοῦ ἔλεγε, πῶς μίαν ἀπ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας θὰ ὑπάγει περιπατῶντας νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν σωτῆρά της· αὐτὸς κάθηται εἰς τὰ Παρίσια, *Δενδροστοιχία Χήρας*... βλέπεις, κἄμποσον δρόμο ἔχει νὰ κάμῃ ἡ γρηά... Ἀλλὰ τί ἔχεις; ἡ πληγή σου πάλιν... ;

Αἱ λέξεις *Δενδροστοιχία Χήρας* ἐπέφερον εἰς τὸν Δάσκαλον ἀναμνήσεις τοσοῦτον τρομερὰς, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ φρυάξῃ· οἱ δυσειδεῖς του χαρακτῆρες συνεσπάσθησαν.

— Ναὶ, ἀπεκρίθη, προσπαθῶν νὰ κρύψῃ τὴν ταραχήν του· ἐκτύπησα πάλιν εἰς τὸ ποδάρι τοῦ τραπεζιοῦ...

— Κρῖμα, κρῖμα, ἐπανέλαβεν ὁ γέρων Καστελανὸς, νὰ μὴν ἦν' ἐδῶ ὁ ἰατρὸς ἐκεῖνος· ὅμως εἶναι ἄνθρωπος ... ὅσον ἔμπειρος ἄλλο τόσον φιλελεήμων· καὶ, ὅταν ἐπιστρέψῃς εἰς τὰ Παρίσια, ἄς σὲ ὁδηγήσῃ ὁ υἱός σου ἐκεῖ ὅπου κατοικεῖ· εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ σὲ ἰατρεύσει· ἐνθυμοῦ Δενδροστοιχία Χήρας ἀρ. 17. Ἂν λησμονήσῃς καὶ τὸν ἀριθμὸν... δὲν πειράζει· εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ ἰατροὶ, καὶ μάλιστα ἰατροὶ μαῦροι... ἐπειδὴ, νὰ καταλάβῃς, εἶναι αἰθίοπας ὁ ἀξιόλογος αὐτὸς ἰατρός· ὁ κύριος Δαυίδ.

Τόσον καταροτριωμένα ἐκ τῶν οὐλῶν ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Δασκάλου, ὥστε τελείως δὲν ἐφανερώθη ὅτι ὠχρίασεν ἀκούσας πρῶτον τὸν ἀριθμὸν τοῦ οἴκου τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ ἐπομένως τὰ περὶ Δαυίδ... ἰατροῦ αἰθίοπος... τοῦ κατὰ διαταγὴν τοῦ Ῥοδόλφου ἐπιβαλόντος αὐτῷ τὴν τιμωρίαν τῆς ὁποίας τὰς τρομερὰς συνεπείας ὑπέμενε κατὰ πᾶσαν στιγμήν.

Μὴ διακρίνας λοιπὸν τὴν ὠχρότητα τοῦ Δασκάλου ὁ γέρων Καστελανὸς ἐξηκολούθησε λέγων·—Μολοντοῦτο, ὅταν θ' ἀναχωρήσεις, δίδομεν καὶ γραμμένην εἰς τὸν υἱόν σου αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν. Ὁ κύριος Δαυὶδ δὲν ἠξεύρεις πόσον χαίρεται ὅταν τοῦ παρουσιάσουν εὐκαιρίαν νὰ φανῇ ὠφέλιμος· εἶναι τόσον καλός! τόσον καλός!... κρῖμα νὰ φαίνεται πάντοτε τόσον λυπημένος... Αἴ... ἄς πίωμεν ἕνα ποτῆρι εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ μέλλοντος σωτῆρός σου...

— Εὐχαριστῶ... δὲν ἔχω διάθεσιν νὰ πίω... εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

— Μὴ θαῤῥεῖς ὅτ' εἶναι μηλίτης! πίε· εἶναι κρασὶ παλαιὸ, εἶπεν ὁ πρεσβύτης τῶν γεωργῶν. Εἶναι κρασὶ ὁποῦ πολλοὶ ἄρχοντες εἰς τὰ Παρίσια τὸ στεροῦνται. Τί νομίζεις! αὐτὸ ἐδῶ τὸ ὑποστατικὸ, φίλε μου, δὲν εἶναι ὡσὰν κάθε ἄλλο... Πῶς σὲ φαίνεται τὸ καθημερινόν μας φαγητό;

— Ἀξιόλογον, ἀπεκρίθη μηχανικῶς ὁ Δάσκαλος, βαθμηδὸν πλειότερον βυθιζόμενος εἰς τοὺς ἀπαισίους του συλλογισμούς.

— Βλέπεις! ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔχομεν καθημέρα· καλὴ ἐργασία, καλὴ τράπεζα· καθαρὰ συνείδησις, καθαρὰ κλίνη· εἰς τέσσαρα λόγια. ἰδοὺ ἡ ζωή μας· ἐδῶ εἴμεθα πέντε γεωργοί· ὅμως, δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ καυχηθῶ, περνᾷ ἀπὸ τὰ χέρια μας ἐργασία ἴσα μὲ δεκατέσσαρας· μᾶς πληρώνουν ὅμως καὶ ἴσα μὲ δεκατέσσαρας. Εἰς τοὺς ἁπλοὺς γεωργούς, ἑξακόσια φράγκα τὸν χρόνο· εἰς τὰς γαλακτουργοὺς καὶ εἰς τὰς ὑπηρετρίας τοῦ ἀγροκηπίου.... διακόσια σαράντα φράγκα! καὶ νὰ μοιραζώμεθα μεταξύ μας τὸ δέκατο τῶν προϊόντων τοῦ ὑποστατικοῦ... Τί; κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον! ἀφήνομεν ἡμεῖς ἀκαλλιέργητη μίαν σπιθαμὴ γῆς; ἀφοῦ, ὅσον περισσότερα προάγει ἡ ταλαίπωρη αὐτὴ γρηὰ τροφὸς, τόσον περισσότερα ἀπολαμβάνομεν;

— Ἀλλὰ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, πολλὰ ὀλίγα πρέπει νὰ κερδαίνῃ τ' αὐθεντικό σας, εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

— Τ' αὐθεντικό μας;... Ὤ! μὴ ἐνόμισες ὅτι ὁμοιάζει κάθε ἄλλο αὐθεντικό; Τ' αὐθεντικὸ τὸ ἰδικό μας λογαριάζει ὅτι κερδαίνει, ὅταν κερδαίνῃ κατὰ τὸν ἰδικόν του τρόπο... ἕνα κέρδος διαφορετικό.

— Τί διαφορετικό; ἠρώτησεν ὁ τυφλὸς, ἐπιθυμῶν ν' ἀνοίξῃ ὁμιλίαν, διὰ ν' ἀποδιώξῃ τὰς περιπολούσας αὐτὸν ζοφερὰς ἰδέας· δὲν μὲ λέγεις πῶς τ' αὐθεντικό σας εἶναι ἄνθρωπος ὁλότελα διαφέρων ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους;

— Τωόντι καὶ ὁλότελα διαφέρει· ἄκουσε· ἔτυχε κατὰ περίστασιν νὰ εὑρεθῇς ἀπόψε ἐδῶ, ἐπειδὴ τὸ χωριὸ τοῦτο πίπτει μακρὰν ἀπὸ τὸν μεγάλον δρόμο. Διὰ νὰ 'ξαναέλθῃς ἄλλη φορὰ μὲ φαίνεται δύσκολο· τοὐλάχιστον νὰ μὴ φύγῃς χωρὶς νὰ μάθῃς τί πρᾶγμα εἶναι τ' αὐθεντικό μας, καὶ τί κάμνει εἰς τοῦτο τὸ ὑποστατικό· νὰ σὲ τὰ εἰπῶ εἰς δύο λόγια, μὲ συμφωνίαν ὅμως νὰ τὰ ἐπαναλάβῃς καὶ τοῦ λόγου σου εἰς ὅλον τὸν κόσμο. Θὰ ἰδεῖς· εἶν' εὐχάριστα καὶ νὰ τὰ λέγῃ καὶ νὰ τ' ἀκούῃ κανείς.

— Σὲ ἀκούω, εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

— Μή σε μέλει καὶ δὲν θὰ τὸ μετανοήσεις ὅτι μὲ ἤκουσες, εἶπεν ὁ γέρων Καστελανὸς πρὸς τὸν Δάσκαλον. — Νὰ στοχασθῇς, ὁποῦ μίαν ἡμέραν ὁ αὐθέντης μας εἶπεν· «Ἐγὼ τώρα εἶμαι πλούσιος· καλά· ἀλλὰ πλούσιος ὤντας μήπως ἐμπορῶ νὰ φάγω τὸ διπλοῦν ἀφ' ὅ,τι τρώγουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;... ὄχι· διατὶ λοιπὸν νὰ μὴ δίδω νὰ τρώγουν κ' ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἐκάθησαν εἰς τραπέζι ποτὲ, τόσοι ἄξιοι ἄνθρωποι; Ἐμπρός!» Ἀρχίζει τὸ λοιπὸν ὁ αὐθέντης μας καὶ ἀγοράζει πρῶτον αὐτὸ τὸ ὑποστατικὸ, τὸ ὁποῖον τότε πολλὰ ὀλίγον καρπὸν ἔδιδε· δύο ἀλέτρια μόνον εἶχε· αὐτὸ τὸ γνωρίζω, ἐγὼ ἐδῶ ἐγεννήθηκα. Ὁ αὐθέντης μας ηὔξησε τὰ χωράφια, τώρα σὲ λέγω διατί... Ἔβαλεν ἀγρονόμον μίαν γυναῖκα ἀξίαν, ἐνάρετον ἀλλὰ δυστυχῆ...πάντοτε τοιούτους διαλέγει... καὶ τῆς εἶπεν· « Αὐτὸς ὁ οἶκος θὰ εἶναι, καθὼς ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ, εἰς τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ἀνοικτὸς, εἰς τοὺς κακοὺς κλειστός· οἱ ὀκνηροὶ ζήτουλες θὰ διώκονται· ὅσοι ὅμως ἔχουν τὰ θάρρη των εἰς τὴν προκοπή των θὰ εὑρίσκουν πάντοτε τὴν *ἐλεημοσύνην τῆς ἐργασίας*· ἐλεημοσύνη ἡ

ὁποία ὄχι μόνον δὲν ταπεινώνει τελείως ἐκεῖνον ὁποῦ τὴν λαμβάνει, ἀλλὰ καὶ προξενεῖ κέρδος εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ τὴν δίδει· ὁ πλούσιος ὁ ὁποῖος δὲν τὸ κάμνει αὐτὸ, εἶναι κακὸς πλούσιος... » Αὐτὰ τὰ λέγει ὁ αὐθέντης μας· πλὴν ὄχι μόνον λόγια... τὰ κάμνει, βλέπεις, καὶ ἔργα... Εἶχε προτήτερα ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὸ Ἐχουὲν ἕνα δρόμο, μία μεσαριὰ, ὅπου ἐκέρδαινε κανεὶς μίαν λεύγα σωστὴν ὅταν ἐπήγαινεν ἀπ' ἐκεῖ· ἀλλ' ἦταν τόσον κακόδολος, τόσον κακόδολος, ὥστε ἀφανίζοντο καὶ ἄλογα καὶ ἁμάξια· ὀλίγη ἀγγαρειὰ, ὀλίγα χρήματα ἀπὸ κάθε ἀγρονόμον, ὁ δρόμος ἐδιορθώνετο· ὅλα ὁποῦ καθένας ἔλεγε ναὶ, ναὶ, καὶ εἰς τὸ κάτω τῆς γραφῆς κανεὶς δὲν ἤρχετο! Αὐτὰ βλέπωντας ὁ αὐθέντης μας εἶπεν· « Ὁ δρόμος θὰ γίνει· ἐπειδὴ ὅμως ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐμποροῦν νὰ συνεισφέρουν δὲν συνεισφέρουν, καὶ ἐπειδὴ θὰ γίνει ἕνας δρόμος ἀπὸ τοὺς καλοὺς, νὰ μὴ περνοῦν εἰς τὴν ἀρχὴν ζῶα καὶ ἁμάξια· μετὰ καιρὸν γίνεται καὶ αὐτό· ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν νὰ χρησιμεύσῃ δι' ἐκείνους ὅσοι ἔχουν μὲν χέρια καλὰ καὶ προκοπὴ, δὲν ἔχουν ὅμως ἐργασία. Τὸ λοιπὸν, ἤρχετο εἰς τὸ ὑποστατικὸ, νὰ εἰποῦμεν, ἕνας ἐργάτης καὶ μᾶς ἔλεγε· Πεινῶ καὶ δουλειὰ δὲν εὑρίσκω·— « Παιδί μου, ἔπαρε ἕνα καλὸ ζουμὶ, ἕνα δικέλλι, ἕνα φτυάρι, καὶ τώρα σὲ δείχνουν καὶ 'παγαίνεις εἰς τὸν δρόμο τοῦ Ἐχουέν· κάμε τὴν ἡμέρα δύο πηχῶν χαλίκια νὰ 'πάρῃς δύο φράγκα· 'μισὴ πήχη, 'μισὸ φράγκο, εἰδεμὴ τίποτε. » — Τὸ βράδυ βράδυ, ὅταν ἐπέστρεφα ἀπὸ τὰ χωράφια, ἐπήγαινα κ' ἔβλεπα πόσην ἐργασίαν ἔκαμνεν ὁ καθείς.

— Μωρὲ καὶ ὅταν συλλογισθῶ, πῶς εὑρέθηκαν δύο παληάνθρωποι ὁποῦ, ἀφοῦ ἔφαγαν τὸ ζουμὶ, ἐπῆραν τὸ δικέλλι καὶ τὸ φτυάρι κ' ἔφυγαν! εἶπεν ὁ Ῥενὲ μὲ ἀδημονίαν· τόσον ἔρχεται τοῦ ἀνθρώπου νὰ μὴ κάμῃ πλέον καλὸ κανενός....

— Αὐτὸ εἶναι σωστό· εἶπον τινὲς γεωργοί.

— Αἶ, παιδιά μου! ἐπανέλαβεν ὁ γέρων Καστελανός. Ἂν κυττάζωμεν αὐτὸ... δὲν ἔπρεπε τότε οὔτε νὰ φυτεύωμεν, οὔτε νὰ σπείρωμεν, ἐπειδὴ ὑπάρχουν κάμπαι, σιταρόψειραι καὶ ἄλλα ζωΰφια ὁποῦ τρώγουν τὰ φύλλα ἢ φθείρουν τὸ σιτάρι. Ὄχι, ὄχι! Αἱ φθεῖρες ἂς ὑπάγουν νὰ ἦναι· ἡμεῖς τὰς ἐξολοθρεύομεν· ὁ Θεὸς δὲν εἶναι φειδωλός· δίδει, βλέπεις, νέα βλαστάρια, νέα στάχυα· ἡ ζημία διορθώνεται, καὶ δὲν ἀποφαίνεται κἂν. Τί λέγεις καὶ τοῦ λόγου σου, ἀδελφέ μου; εἶπεν ὁ γέρων γεωργὸς πρὸς τὸν Δάσκαλον.

— Βέβαια, βέβαια! ἀπεκρίθη αὐτὸς βυθισμένος πρό τινων στιγμῶν εἰς βαθείας σκέψεις.

— Ὅσον διὰ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιὰ, ὑπάρχει καὶ δι' αὐτοὺς ἐργασία κατὰ τὰς δυνάμεις των, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρων Καστελανός.

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ἡ γαλακτουργὸς Κλαυδίνα, ὁ δρόμος δὲν 'παγαίνει ἐμπρὸς ὀγλίγωρα.

— Αὐτὸ, κόρη μου, νὰ τὸ χαίρεσαι· αὐτὸ σημαίνει ὅτι, κατ' εὐτυχίαν, εἰς τὸν τόπον τοῦτον δὲν λείπει δουλειὰ ἀπὸ τοὺς φιλοπόνους ἀνθρώπους.

— Πλὴν εἰς ἕνα ἀσθενῆ, εἰς ἐμὲ, λόγου χάριν, εἶπεν αἰφνιδίως ὁ Δά-

σκαλος, τάχα δὲν ἤθελαν κάμει τὸ ψυχικὸν νὰ μοῦ δώσουν εἰς κάμμίαν γωνιὰ τοῦ ὑποστατικοῦ κομμάτι ψωμὶ... διὰ τὸν ὀλίγον καιρὸν ὅπου ἔχω νὰ ζήσω; Ὦ! ἂν ἦτο τρόπος αὐτὸ νὰ γίνῃ... ἀδέλφια... ἤθελα ὅσῳ ζῶ νὰ δίδω συγχώρια καὶ μνημόσυνα εἰς τὸν αὐθέντη σας.

Ὁ λῃστὴς ἔλεγε ταῦτα εἰλικρινῶς. Ὄχι ὅτι μετενόησε διὰ τὰ ἐγκλήματά του, ἀλλ' ἐζήλευσε τὸν εἰρηνικὸν καὶ εὐδαίμονα βίον τῶν γεωργῶν. Συγκρίνων αὐτὸν μὲ τὸ φρικῶδες μέλλον τὸ ὁποῖον προησθάνετο ὅτι τὸν ἐπεφύλαττεν ἡ Κουκκουβάϊα, ἐθλίβετο ὅτι εἶχεν ἀνακαλέσει τὴν γυναῖκα ταύτην πλησίον του, ὅταν ἐκατοίκει μὲ τοὺς τιμίους ἐκείνους ἀνθρώπους, ὅπου τὸν εἶχε τοποθετήσει ὁ Μαχαιροβγάλτης, καὶ ἡ θλίψις του ἦτο τοσούτῳ μᾶλλον πικρὰ, ὅσον ἔχασε καὶ διὰ παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ καταφύγῃ πλέον πλησίον των.

Ὁ γέρων Καστελανὸς παρετήρησε τὸν Δάσκαλον μὲ ἀπορίαν.

— Τί λέγεις, ἀδελφέ; τὸν λέγει· ἐγὼ δὲν σὲ εἶχα διὰ τόσον πάλιν ἄπορον...

— Ἀλλοίμονον! ἄπορος, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπόρους... ἔχασα τὸ φῶς μου ἀπὸ ἕνα περιστατικὸν ὅταν ἐδούλευα τὰ σίδερα... Τώρα 'παγαίνω εἰς ταῖς Λούβραις ὅπου ἔχω ἕνα μακρυνὸν συγγενῆ νὰ τοῦ ζητήσω βοήθειαν· ὅμως, καταλαμβάνετε... οἱ ἄνθρωποι εἶναι κάποτε τόσον ἐγωϊσταὶ... τόσον ἄπονοι... εἶπεν ὁ Δάσκαλος.

— Ὦ! ὅσον ἐγωϊστὴς καὶ ἂν ἦναι κανεὶς, ἐπανέλαβεν ὁ γέρων Καστελανὸς, ὅταν βλέπῃ ἕνα καλὸν καὶ τίμιον τεχνίτην ὡσὰν λόγου σου, δυστυχῆ, μ' ἕνα παιδὶ μὲ τόσαις χάριταις, καλὸ παιδὶ, πῶς ἠμπορεῖ νὰ μὴ σ' εὐσπλαγχνισθῇ!... Ἐγὼ ἀπορῶ πῶς ὁ αὐθέντης ὁ ὁποῖος σὲ εἶχε κοντά του, ὅταν ἐδούλευες, δὲν σοῦ ἔκαμε τίποτε βοήθεια;

— Ἀπέθανε... εἶπεν ὁ Δάσκαλος μετά τινα δισταγμόν· καὶ ἦτον ὁ μόνος προστάτης μου...

— Εἰς τὰ Παρίσια ἔχει ἄσυλον διὰ τοὺς Τυφλούς...

— Δὲν ἔφθασα ἀκόμη εἰς τὴν ἡλικίαν ὅπου πρέπει κανεὶς νὰ ἔχῃ διὰ νὰ ἔμβῃ εἰς αὐτό...

Ὁ πτωχός!... Τῳόντι, ἀδελφὲ, εἶσαι ἄξιος λύπης!

— Τώρα, τί στοχάζεσαι;... ἂν εἰς ταῖς Λούβραις ὅπου 'παγαίνω δὲν εὕρω βοήθειαν, ἠμποροῦσε τὸ αὐθεντικό σας, ὁποῦ τὸ σέβομαι ἀπὸ τὰ τώρα, πρὶν τὸ γνωρίσω, νὰ μ' εὐσπλαγχνισθῇ;...

— Βλέπεις, ἀδελφέ μου, τὸ ὑποστατικὸ τοῦτο δὲν εἶναι ἄσυλον διὰ τὸν κάθε ἀσθενῆ... Δὲν σὲ λέγω, νὰ περάσῃ κανεὶς μίαν νύκτα ἢ μίαν ἡμέραν, αὐτὸ γίνεται... ὕστερα ὅμως τοῦ δίδουν ὅ,τι τοὺς φωτίσῃ ὁ Θεὸς, καὶ πλέον... ὁ Θεὸς μαζῆ του...

— Τὸ λοιπὸν δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ κινηθῇ δι' ἐμὲ εἰς συμπάθειαν τὸ αὐθεντικό σας, ὅταν ἰδῇ τὴν κατάστασίν μου, εἶπεν ὁ λῃστὴς μὲ στεναγμὸν λύπης.

— Ἐγὼ, ἀδελφέ μου, σοῦ εἶπα ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι ἡ συνήθεια ἐδῶ· ὁ αὐθέντης μας ὅμως εἶναι τόσον εὔσπλαγχνος, τόσον καλὸς, ὥστε ἠμπορεῖ καὶ ὅ,τι εἰπῇς νὰ κάμῃ.

— Στοχάζεσαι; ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος. Ἤθελε πρτὶ συγκατανεύσει νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ ζῶ εἰς καμμίαν ἐδῶ γωνιά; Ἐγὼ, τί θεραπείαν ἤθελα! κἂν τίποτε...

— Σὲ λέγω, ὅτι ὁ αὐθέντης μας εἶναι καλὸς ὅ,τι εἰπῇς νὰ κάμῃ... Ἂν συγκατανεύσῃ νὰ μείνῃς εἰς τὸ ὑποστατικὸ, δὲν θὰ καθήσεις εἰς μίαν γωνιὰ, καὶ μή σε μέλει· θὰ περνᾷς καθὼς ἡμεῖς! ... νὰ, καθὼς μᾶς βλέπεις... Καὶ διὰ τὸ παιδί σου ἤθελε νὰ εὑρεθῇ ἐργασια κατὰ τὰς δυνάμεις του· ὅσον ἀπὸ καλὰς συμβουλὰς καὶ καλὰ παραδείγματα δὲν θὰ τοῦ ἀπέλειπαν· καὶ ὁ ἐφημέριος ἠμποροῦσε νὰ τὸ 'πάρῃ κοντά του, μαζῆ μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τοῦ χωριοῦ, νὰ τὸ διδάξῃ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος θεοφοβούμενος... Ὅμως δι' ὅλ' αὐτὰ, νὰ σοῦ εἰπῶ, πρέπει τοῦ λόγου σου αὔριον τὸ πρωῒ νὰ ἐξηγηθῇς καθαρὰ εἰς τὴν *Δέσποινά μας τὴν Ἀντιλήπτρια...*

— Πῶς; ἠρώτησεν ὁ Δάσκαλος.

— Οὕτως ἡμεῖς ὀνομάζομεν τὴν κυρά μας... Ἂν αὐτὴ κινηθῇ διὰ σὲ εἰς συμπάθειαν, ἐτελείωσε... ὁ αὐθέντης μας ποτὲ δὲν λέγει ὄχι ὅταν τὸ εἰπῇ ἡ κυρά...

— Λοιπὸν νὰ τῆς ὁμιλήσω... νὰ τῆς ὁμιλήσω! ... ἀνέκραξε χαρμοσύνως ὁ Δάσκαλος, νομίζων ἀπὸ τοῦ νῦν ὅτι ἐλυτρώθη ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Κουκκουβάϊας.

Ἡ ἐλπὶς αὕτη ὀλίγην ἠχὼ εὗρεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Στραβοπόδη, οὐδόλως μὴ εὐχαριστουμένου νὰ γίνῃ *ἄνθρωπος θεοφοβούμενος* πλησίον ἑνὸς ἐφημερίου. Ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινογέρη ὀλίγην εἶχε κλίσιν πρὸς τ' ἀγροτικά· τὸ πνεῦμά του δὲν ἐσυμβιβάζετο μὲ τὸ βουκολικόν· ἔπειτα, πιστὸς εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Κουκκουβάϊας, ἤθελε μετὰ μεγάλης δυσαρεσκείας ἰδῇ τὸν Δάσκαλον ὑφαιρούμενον ἐκ τοῦ κοινοῦ δεσποτισμοῦ των· ἠσθάνθη λοιπὸν τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀνακαλέσῃ τὸν λῃστὴν εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ τὸν ἔβλεπεν ἀποπλανώμενον μὲ ἡδονὴν εἰς φαιδρὰς ἐξοχικὰς φαντασίας...

—Ὢ! ναὶ, ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος· νὰ τῆς ὁμιλήσω τῆς *Δεσποίνης μας τῆς Ἀντιλήπτριας*... βέβαια θὰ μ' εὐσπλαγχνισθῇ, καὶ...

Ὁ Στραβοπόδης κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν κατέφερεν ὑπούλως εἰς τὸν πόδα τοῦ Δασκάλου νέον λάκτισμα ἐπιτυχὸν αὐτὸν καιρίως. Ὁ πόνος διέκοψε καὶ συνέτεμε τὴν φράσιν τοῦ λῃστοῦ, ὅστις ἐπανέλαβε μετά τι σκίρτημα ἀλγεινόν· — Ναὶ, ἐλπίζω ὅτι ἡ καλὴ αὕτη κυρὰ θὰ λάβει δι' ἐμὲ εὐσπλαγχνίαν.

— Δυστυχῆ πατέρα... ὑπέλαβεν ὁ Στραβοπόδης· Ἀμὴ τὴν καλή μου θειὰ τὴν *κυρὰ Κουκκουβάϊα*, ὁποῦ σ' ἀγαπᾷ τόσον... δὲν τὴν μετρᾷς λοιπὸν τοῦ λόγου σου διὰ τίποτε! ... Ταλαίπωρη θειὰ *Κουκκουβάϊα!*... Μή σε μέλει κ' ἐκείνη δὲν θὰ σ' ἀφήσει τόσον εὔκολα! βλέπεις; εἶναι καλὴ νὰ ἔλθῃ μαζῆ μὲ τὸν ἐξάδελφό μας, τὸν *κὺρ Τριγλάκη*.

—Ἡ *κυρὰ Κουκκουβάϊα; ὁ κὺρ Τριγλάκης;* ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ἔχει, βλέπω, συγγενεῖς εἰς τὰ πουλιὰ τ' οὐρανοῦ καὶ εἰς τὰ 'ψάρια... εἶπεν ὁ Ῥενὲ χαμηλῇ τῇ φωνῇ καὶ μὲ ὕφος παμπόνηρον, κτυπῶν διὰ τοῦ

ἀγκῶνός του τὴν Κλαυδίναν, ἱσταμένην ἐκεῖ πλησίον. — Δὲν εἶναι γέλοιο, Κλαυδίνα! αἴ;

— Δὲν πᾷς νὰ μοῦ χαθῇς, διαβόσκου *χάγα*! ὁποῦ θὰ μοῦ γελάσεις καὶ σὺ τώρα μὲ δύο πτωχοὺς ἀνθρώπους! ἀπεκρίθη χαμηλοφώνως ἡ κόρη, δίδουσα καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν Ῥενὲ σφοδρόν τινα διαγκωνισμὸν, ὥστε νὰ τοῦ συντρίψῃ τρεῖς παγίδας.

— Ἡ κυρὰ Κουκκουβάϊα εἶναι κάμμία συγΓενής σας; ἠρώτησεν ὁ γεωργὸς τὸν Δάσκαλον.

— Ναί... μία συγΓενής μας... ἀπεκρίθη οὗτος μὲ γνοφώδη κατήφειαν.

— Καὶ αὐτὴν τώρα τὴν συγΓενῆ ἐπαγαίνετε νὰ εὕρετε εἰς ταῖς Λούβραις; ἠρώτησεν ὁ γέρων Καστελανός.

— Ναὶ, εἶπεν ὁ λῃστὴς, πλὴν μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ υἱός μου ἀπατᾶται ἐλπίζωντας πολλὰ πράγματα ἀπ' αὐτήν· ἐγὼ, καλοῦ κακοῦ, αὔριον τὸ πρωῒ θὰ ὁμιλήσω ἐδῶ τῆς καλῆς σας κυρᾶς... καὶ θὰ τὴν παρακαλέσω νὰ παραστήσῃ τὴν δυστυχία μου εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ὑποστατικοῦ· πλὴν (ἐπρόσθεσε διὰ ν' ἀλλάξῃ τὴν ὁμιλίαν καὶ δώσῃ πέρας εἰς τὰς ἄφρονας τοῦ Στραβοπόδη προπετείας) ἐνθυμήθηκα ... κάποιος ἐδῶ μοῦ ὑπoσχέθη νὰ μοῦ ἱστορήσῃ κατὰ τί διαφέρει ὁ διοργανισμὸς αὐτῆς τῆς ἀγρονομίας ἀπὸ τὸν διοργανισμὸν κάθε ἄλλης.

— Ναὶ, ἐγὼ σοῦ τὸ ὑποσχέθηκα τοῦτο, εἶπεν ὁ γέρων Καστελανὸς, καὶ ἄκουσε νὰ ἰδῇς. Ἀφοῦ τὸ λοιπὸν ὁ αὐθέντης μας ἐπενόησε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν *ἐλεημοσύνην τῆς ἐργασίας*, δηλαδὴ νὰ δίδῃ ἐργασίαν εἰς ὅποιον ἔλθῃ καὶ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην, εἶπεν· Ἐδῶ ὑπάρχουν καταστήματα διὰ νὰ δίδουν βραβεῖα εἰς τοὺς ὅσοι τελειοποιοῦν τὰ ἄλογα, τὰ ζῶα, τὰ ἀλέτρια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα... δὲν ἦταν εἰς τὴν ζωή μου ἄσχημον νὰ ἐφεύρῃ τις κἀνένα τρόπον διὰ νὰ τελειοποιοῦνται καὶ οἱ ἄνθρωποι.... Ἀφοῦ τὰ ζῶα νὰ βελτιώνωνται εἶναι καλὸν, τί λέγεις τοῦ λόγου σου ἂν ἐβελτιώνοντο οἱ ἄνθρωποι! ἁγία δουλειά! μόνον ὀλίγον δύσκολη. Δίδεις, νὰ εἰποῦμεν, τοῦ ζώου βρόμι βαρὺ, νομὴν καλὴν, νερὸ τρεχάμενο καὶ καθαρὸν ἀέρα, ἐπιμέλειαν ἄοκνον καὶ σκέπην ἀναπαυτικὴν, βέβαια καὶ γίνεται τὸ ζῶον ὁποῦ χαίρεσαι νὰ τὸ βλέπῃς· ἔλα τώρα ὁ ἄνθρωπος νὰ ἰδοῦμεν! ὁποῦ εἶναι πρᾶγμα ὁλωσδιόλου διαφορετικόν! ὁποῦ δὲν ἠμπορεῖς ἕνα ἄνθρωπον νὰ τὸν ἐκβάλλῃς εἰς τὴν νομὴν τῆς ἀρετῆς, καθὼς ἐκβάλλεις τὸ ζῶον εἰς τὴν νομὴν τοῦ καλοῦ χόρτου. Τὸ καλὸν χόρτον ὠφελεῖ τὸ βῶδι, ἐπειδὴ τοῦ ἔρχεται εἰς τὴν γεῦσι νόστιμον, καὶ τὸ βῶδι τὸ τρώγει μ' εὐχαρίστησιν καὶ παχύνει· εἶδες τὸ λοιπόν; ἐγὼ εἶμαι γνώμης καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι διὰ νὰ τὸν ὠφελήσουν αἱ καλαὶ συμβουλαὶ, πρέπει νὰ εὑρεθῇ κἀνένας τρόπος ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ εὑρίσκῃ τὸ συμφέρον του εἰς τὸ νὰ τὰς ἀκολουθῇ, τὰς καλὰς συμβουλάς...

— Καθὼς τὸ βῶδι εὑρίσκει τὸ συμφέρον του εἰς τὸ νὰ τρώγῃ τὸ καλὸν χόρτο· ψεύματα, γέρον Καστελανέ;

— Καὶ βέβαια, παιδί μου.

— Ἀλλὰ, γέρον Καστελανὲ, εἶπεν ἄλλος γεωργὸς, ἐγὼ ἤκουσα, ὅτι

ἕνα καιρὸν ἦταν συστημένον ἕνα ὑποστατικὸ, ὅπου δὲν ἔμβαζαν ἄλλους παρὰ κλέπτας, ἀπὸ εἴκοσι χρονῶν καὶ κάτω, καὶ τοὺς ἐμάνθαναν τὴν γεωργικὴ, καὶ ἐγίνουνταν ἄνθρωποι εἰς ὀλίγον καιρό· τοὺς ἐπεριποιοῦνταν καλὰ, ὡσὰν νὰ ἦταν βασιλόπουλα.

— Αὐτὸ, παιδιά μου, εἶναι ἀληθινόν· καὶ αὐτὸ ἦταν καλὸν, πολλὰ καλόν· φιλάνθρωπον ἔργον· ἦταν διὰ νὰ μὴν ἀπελπίζεται ποτὲ κανεὶς διὰ τοὺς κακούς· μολοντοῦτο ἔπρεπε καὶ διὰ τοὺς καλοὺς νὰ ὑπάρχουν ὁμοίως ἐλπίδες. Ἂν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὑποστατικὸ τῶν πρώην κλεπτῶν ἐπαρουσιάζετο κανένας νέος τίμιος, 'γιερὸς καὶ φιλόπονος μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ πράξῃ εἰς τὸ καλὸν, νὰ δουλεύσῃ, ἤθελαν νὰ τοῦ εἰποῦν· Παιδί μου, ἔκλεψες διόλου τοῦ λόγου σου; ἦσουν ποτὲ παράλυτος, τοῦ δρόμου;—Ὄχι·—Ἔ! τὸ λοιπὸν ἐδῶ δὲν ἔχει τόπον διὰ λόγου σου.

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Ῥενέ· κάμνουν διὰ τοῦ κακοῦ ἀνθρώπους ὅ,τι δὲν κάμνουν διὰ τοὺς τιμημένους· βελτιώνουν, καθὼς λὲς, τὰ ζῶα καὶ δὲν τοὺς μέλει διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

— Τοῦτο λοιπὸν διὰ νὰ διορθώσῃ, διὰ νὰ δώσῃ πρὸς τοῦτο ἕνα καλὸν παράδειγμα, ὁ ἰδικός μας αὐθέντης ἐσύστησεν αὐτὸ τὸ ὑποστατικὸν ὁποῦ βλέπεις... « Γνωρίζω, εἶπεν, ὅτι *ἐκεῖ ἐπάνω*, εἰς τὸν οὐρανὸν, ὑπάρχουν ἀνταποδόσεις διὰ τοὺς τιμίους ἀνθρώπους· ὅμως, τί νὰ σοῦ εἰπῶ; *ἐκεῖ ἐπάνω*... εἶναι πολὺ ἐπάνω, πολὺ ὑψηλά· καὶ εὑρίσκονται ἄνθρωποι (αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, παιδιά μου, πρέπει νὰ τοὺς κλαίωμεν) ναί· εὑρίσκονται εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωποι ὁποῦ δὲν φθάνει ἕως ἐκεῖ ἡ ὅρασις καὶ ἡ πνοή τους· πῶς θέλεις νὰ εὕρουν καιρὸν νὰ κυττάξουν *ἐκεῖ ἐπάνω*; Τὴν ἡμέραν, ἀφοῦ ἐξημερώσει ὁ Θεὸς ἕως νὰ βραδυάσῃ, σκυμμένοι εἰς τὴν γῆ, τὴν σκάπτουν μὲ τὸ λισγάρι καὶ τὴν ἐξανασκάπτουν διὰ νὰ ὠφεληθῇ ἄλλος· τὴν νύκτα, κοιμοῦνται κατακουρασμένοι εἰς τὸ σκληρό τους στρῶμα... Τὴν κυριακὴ, μεθοῦν εἰς τὸ καπηλειὸ διὰ νὰ λησμονήσουν τοὺς χθεσινοὺς κόπους καὶ τοὺς αὐριανούς. Οἱ πτωχοί! νὰ εἰποῦμεν καὶ τὴν ἀλήθεια, ἀπὸ τοὺς κόπους αὐτοὺς ὅλους κανένα ὄφελος δὲν τοὺς ἀπομένει! Ἀφοῦ φαγωθοῦν εἰς τὸ ἡμεροκάματον, μήπως τὸ ψωμί τους εἶναι ὀλιγώτερον μαῦρο; ὄχι! τὸ στρῶμα τους ὀλιγώτερον σκληρό; ὄχι! τὸ παιδί τους ὀλιγώτερον ἀῤῥωστιάρικο; ὄχι! ἡ γυναῖκά τους ὀλιγώτερον ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὸ νὰ τοῦ δίδῃ βυζί;... Καὶ βυζὶ, ἀκοῦς!... ἐκείνη δὲν τρώγει ὅταν πεινᾷ μόνη της! Ὕστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ, ἐξεύρω, παιδιά μου, ὅτι μαῦρο εἶναι τὸ ψωμί τους, ὅμως εἶναι ψωμί· σκληρὸ τὸ στρῶμά τους, ὅμως εἶναι στρῶμα· φιλάσθενα τὰ παιδιά τους, ὅμως ζοῦν. Οἱ δυστυχησμένοι ἤθελαν ἴσως ὑποφέρει χωρὶς παράπονο τὴν ἀθλία τους τύχην, ἂν ἐπίστευαν ὅτι ὅλοι εἶναι ἴσα μ' αὐτούς. Ἀλλὰ 'παγαίνουν εἰς τὴν χώρα ἢ εἰς τὸ χωριὸ, τὰς ἡμέρας ὁποῦ γίνεται ἀγορὰ, βλέπουν ἐκεῖ ἄσπρο ψωμὶ, στρώματα παχέα καὶ ζεστὰ, ἄλλα παιδιὰ ζωηρὰ ὡσὰν τὸ ῥόδο τοῦ μαϊοῦ, καὶ τόσον χορτασμένα, ὁποῦ ῥίπτουν τὸ κουλουράκι τους εἰς τὸν σκύλον ὁποῦ περνᾷ... Ἆ!... νὰ σοῦ εἰπῶ; τότε, ὅταν γυρίσουν εἰς τὴν ἀπὸ χῶμα καλύβα τους, εἰς τὸ μαῦρό τους ψωμὶ,

εἰς τὸ ποταπό τους στρῶμα, οἱ ταλαίπωροι αὐτοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἰδοῦν τὸ μικρό τους παιδὶ νὰ πάσχῃ, νὰ πεινᾷ, νὰ φαίνουνται τὰ κοκκαλάκιά του ἀπὸ τὴν ἀδυναμιὰ, ἐνῷ ἠμποροῦσαν νὰ 'πάρουν, ἀπὸ χαμαὶ τὸ κουλουράκι ὁποῦ τὰ μικρὰ τῶν πλουσίων ἔῤῥιπταν εἰς τοὺς σκύλους, λέγουν πλέον καὶ αὐτοί· « Ἀφοῦ λοιπὸν ἦταν χρεία νὰ ὑπάρχουν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ πλούσιοι καὶ πτωχοὶ, διατί νὰ μὴ γεννηθοῦμεν πλούσιοι; εἶναι ἀδικία... Διατί νὰ μὴν ἦναι καθένας μὲ τὴν σειρά του;» Βέβαια, παιδιά μου, αὐτοὶ οἱ λόγοι τους δὲν εἶναι φρόνιμοι... οὔτε τοὺς χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἐλαφρότερος ὁ ζυγός τους· καὶ ὅμως αὐτὸν τὸν σκληρὸν καὶ βαρὺν ζυγὸν, ὅστις ἐνίοτε τοὺς πληγώνει καὶ καταπλακώνει, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ τὸν φοροῦν ἀκατάπαυστα, χωρὶς ἐλπίδα νὰ ξεκουρασθοῦν ποτέ... χωρὶς ἐλπίδα νὰ γνωρίσουν μίαν ἡμέρα τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν χαίρει κἀνεὶς ὅταν ἔχῃ τοὺς τρόπους, δηλαδὴ ὅταν ἦναι εὔπορος... Ὅλην των τὴν ζωὴν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· τί;... συλλογίσου... Μακρὸν θὰ φαίνεται εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τὸ διάστημα τῆς ζωῆς;... μακρὸν ὡσὰν μία ἡμέρα βροχερὴ χωρὶς τὴν παραμικρὴν ἀκτῖνα ἡλίου. Τότε 'παγαίνουν εἰς τὸ ἔργον τους μὲ ἀνορεξίαν, μὲ κατήφειαν. Ἐπὶ τέλους, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μισθωτοὺς λέγουν εἰς τὸν ἑαυτόν τους· « Τί νὰ δουλεύσω καλήτερα καὶ πλειότερα! Δι' ἐμὲ τὸ ἴδιον κάμνει ἂν τὸ στάχυ γίνῃ μεστὸ ἢ κούφιο! Τί νὰ χαλῶ τὸν ἑαυτόν μου; Ἐγὼ δουλεύω μόνον ὅσον εἶναι δίκαιον. Τὸ καλὸν παιδεύεται, δὲν κάμνω τὸ κακόν· τὸ καλὸν μένει χωρὶς ἀνταμοιβὴν, δὲν τὸ κάμνω τὸ καλόν...» Οἱ στοχασμοὶ αὐτοὶ εἶναι, παιδιά μου, νοσεροί... ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀδιαφορίαν ἕως εἰς τὴν ὀκνηρίαν τὸ διάστημα εἶναι ὀλίγο, καὶ ἀπὸ τὴν ὀκνηρίαν πάλιν ἕως εἰς τὴν κακίαν ἀκόμη ὀλιγώτερον εἶναι τὸ διάστημα ... Κατὰ δυστυχίαν, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι μὴ ὄντες οὔτε καλοὶ οὔτε κακοὶ, μήτε καλὸν κάμνουν μήτε κακὸν, εἶναι οἱ περισσότεροι· αὐτοὺς λοιπὸν, εἶπεν ὁ αὐθέντης μας, πρέπει νὰ διορθώσω, ἀπαράλλακτα ὡσὰν νὰ εἶχαν τὴν τιμὴν νὰ ἦταν ἄλογα, ζῶα μὲ κέρατα, ἢ ζῶα ὁποῦ δίδουν μαλλί... Νὰ προσπαθήσω νὰ τοὺς δώσω συμφέρον εἰς τὸ νὰ ἦναι ἄοκνοι, σώφρονες, φιλόπονοι, νοήμονες καὶ ἀφοσιωμένοι εἰς τὰ χρέη των· νὰ τοὺς ἀποδείξω ὅτι γινόμενοι καλήτεροι, θὰ γίνουν καὶ πραγματικῶς εὐτυχέστεροι... ὅλοι θὰ εὕρουν τὸ ὄφελός των... Διὰ νὰ πιάνουν εἰς αὐτοὺς αἱ καλαὶ συμβουλαὶ, ἄς τοὺς δώσω ἐδῶ κάτω, ὡσὰν νὰ εἰποῦμεν, μίαν μυρωδιὰ τῶν ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα ἔχουν νὰ γευθοῦν ἐκεῖ ἐπάνω... Ἀφοῦ ἔκαμε τὸ σχέδιόν του, ὁ αὐθέντης μας, ἐκήρυξεν εἰς τὰ περίχωρα ὅτι τοῦ χρειάζουνται ἓξ γεωργοὶ καὶ ἄλλαι τόσαι γυναῖκες ἢ κορασίδες διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑποστατικοῦ· πλὴν ὅλους αὐτοὺς ἤθελε νὰ τοὺς διαλέξῃ μεταξὺ τῶν τιμιωτέρων τοῦ τόπου, κατὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχει νὰ λάβῃ ἀπὸ τοὺς δημάρχους, ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους καὶ ἄλλους. Αὐτοὶ θὰ πληρώνουνται καθὼς τώρα ἡμεῖς, ἤγουν ὡσὰν πρίγκιπες· θὰ τρώγουν καλήτερ' ἀπὸ τοὺς αὐθέντας τῆς χώρας, καὶ θὰ μοιράζουνται ὅλοι μεταξύ των τὸ ἕνα δέκατον ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς συγκο-

μισθῆς· δύο χρόνους θὰ κάθουνται εἰς τὸ ὑποστατικὸ, ὕστερα θὰ φεύγουν διὰ νὰ δώσουν τόπον εἰς ἄλλους γεωργοὺς ἐκλεγμένους ὑπὸ τὰς αὐτὰς συμφωνίας· ὕστερον ἀπὸ πέντε χρόνους, θὰ ἠμποροῦν νὰ 'ξαναπαρουσιασθοῦν, ἂν δὲν εὑρίσκουν ἀλλοῦ ἔργον... Αὐτά. Τώρα, ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἐσυστήθη τὸ ὑποστατικὸ, γεωργοὶ καὶ ἡμερομίσθιοι ἐδῶ εἰς τὰ πέριξ συλλογίζονται· Ἐλᾶτε, παιδιὰ, νὰ γίνωμεν φιλόπονοι, τίμιοι, ἄοκνοι, νὰ δειχθοῦμεν μὲ τὸ δάκτυλο διὰ τὴν καλήν μας διαγωγὴν, ὥστε μίαν ἡμέραν νὰ χωρέσωμεν εἰς καμμίαν θέσιν τοῦ ὑποστατικοῦ Βουκεβάλ· ἐκεῖ θὰ ζήσωμεν ὡσὰν εἰς τὸν παράδεισο δύο χρόνους· θὰ τελειοποιηθοῦμεν εἰς τὴν τέχνη μας· θὰ 'πάρωμεν τὸ πουγγί μας γεμάτο, καὶ περιπλέον, ὅταν θὰ φύγωμεν, θὰ εἶναι ποῖος νὰ μᾶς πρωτοπάρῃ εἰς τὴν δούλευσίν του, ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι, διὰ νὰ γίνῃ κἀνεὶς δεκτὸς εἰς τὸ ὑποστατικὸ Βουκεβὰλ, χρειάζεται νὰ ἔχῃ ἀποδείξεις ἀξιολόγου διαγωγῆς.

— Ἐμέν' ἀπὸ τώρα μ' ἔχουν κρατημένον εἰς τὸ ὑποστατικὸ τῆς Ἀρνουβίλλης, εἰς τῆς κυρίας Δυβρώλης, εἶπεν ὁ Ῥενέ.

— Κ' ἐγὼ ἐσυμφώνησα διὰ τὴν Γόνισσαν, εἶπεν ἄλλος γεωργός.

— Βλέπεις; καὶ ὅλοι αὐτοῦ κερδαίνουν· οἱ ἀγρονόμοι ὠφελοῦνται τὸ διπλοῦν· μόνον διὰ δώδεκα ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἔχομεν τόπον, ἀλλ' ἴσως σχηματίζουνται πενήντα καλοὶ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὸν νομὸν διὰ νὰ γίνουν ἄξιοι νὰ τοὺς 'πάρωμεν· ὅσοι πάλιν μείνουν χωρὶς νὰ χωρέσουν, πάντοτε εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι, ψεύματα; καὶ θὰ μείνουν πάντοτε τοιοῦτοι· ἐπειδὴ, ἂν δὲν ἐχώρεσαν ἐφέτος, ἔχουν τὴν ἐλπίδα νὰ χωρέσουν μετὰ δύο χρόνους. Τί; καταλαβαίνεις τώρα διατὶ σοῦ εἶπα ὅτι τὸ ὑποστατικό μας δὲν εἶναι ὡσὰν κάθε ἄλλο, καὶ ὁ αὐθέντης μας ὡσὰν κάθε αὐθέντη;

— Βέβαια, βέβαια!... ἐπεφώνησεν ὁ Δάσκαλος· διὰ τοῦτο μάλιστα ἐλπίζω κ' ἐγὼ περισσότερον, ὅτι θὰ μ' εὐσπλαγχνισθῇ. Ἕνας ἄνθρωπος ὁποῦ κάμνει τόσα καλὰ μὲ τρόπον τόσον εὐγενῆ καὶ νοήμονα, δὲν δυσκολεύεται καὶ δι' ἕνα καλὸν περισσότερον. Τοὐλάχιστον εἰπέ με νὰ μάθω τ' ὄνομά του, καθὼς κ' ἐκεῖνο τῆς *Δεσποίνης Ἀντιλήπτριας*, ἐπρόσθεσεν ὁ Δάσκαλος ἐνθουσιωδῶς, διὰ νὰ εὐλογῶ τοὺς εὐεργέτας μου ἀπὸ τώρα· ἐπειδὴ εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι τ' αὐθεντικά σας θὰ μ' εὐσπλαγχνισθοῦν.

— Μὴ προσμένεις ν' ἀκούσῃς μεγάλα ὀνόματα· θὰ ἰδῇς· εἶναι ὀνόματα ἁπλᾶ καὶ καλομίλητα ὡσὰν τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων. Ἡ *Δέσποινά μας* ἢ *Ἀντιλήπτρια* ὀνομάζεται *κυρία Γεωργία*... Ὁ αὐθέντης μας ὀνομάζεται *Κύριος Ῥοδόλφος*.

— Ἡ γυναῖκά μου!... ὁ δήμιός μου!... ἐψιθύρισεν ὁ λῃστὴς, κεραυνόπληκτος ἐκ τοῦ ἀκούσματος.

Ὁ Ῥοδόλφος!!! ἡ Κυρία Γεωργία!!!

Ὁ Δάσκαλος δὲν ἠδύνατο νὰ πεισθῇ ὅτι ἠπατᾶτο ἐκ τῶν ὀνομάτων· πρὶν ὁ Ῥοδόλφος τὸν καταδικάσῃ εἰς ποινὴν τρομερὰν, τὸν εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ἔτρεφε πρὸς τὴν κυρίαν Γεωργίαν ζωηρὰν εὔνοιαν. Ἡ πρόσφατος τέλος πάντων ἐμφάνισις τοῦ αἰθίοπος Δαυῒδ εἰς τὸ ἀγροκήπιον ἀφήρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Ὁ Δάσκαλος ἀνεγνώρισεν εἰς ὅλα ταῦτα τὸν

δάκτυλον τοῦ Θεοῦ διαταράττοντα πᾶσαν ἐλπίδα του περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐσπλαγχνίας τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἐκινήθη λοιπὸν κατὰ πρῶτον νὰ φύγῃ. Ὁ Ῥοδόλφος τὸν ἐνέπνεε τρόμον ἀκαταμάχητον· ἴσως τὴν ὥραν ταύτην εὑρίσκετο εἰς τὸ ἀγροκήπιον... Μόλις ὁ λῃστὴς συνῆλθεν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του, καὶ ἐγερθεὶς τῆς τραπέζης, ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Στραβοπόδη καὶ ἀνέκραξε μὲ τόνον ἀνθρώπου ἀπονενοημένου.—Παγαίνομεν ἀπ' ἐδῶ... ἔμβα ἐμπρός... φεύγομεν ἀπ' ἐδῶ!

Οἱ γεωργοὶ ἐθεώρησαν ἀλλήλους μὲ θαυμασμόν.

— Νὰ φύγετε;... τέτοιαν ὥραν! ἀδελφέ μου, τί λέγεις τώρα; εἶπεν ὁ γέρων Καστελανός. Πά! τί μυῖα σοῦ κατέβηκε; τρελλὸς εἶσαι;...

Ὁ Στραβοπόδης συνήρπασεν εὐστόχως τὸν λόγον τοῦτον, ἐστέναξεν ἐκ βαθέων, ἔκαμε νεῦμα καταφάσεως, καί, θέσας τὸν λιχανὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἔδωκεν οὕτω εἰς τοὺς γεωργοὺς νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι αἱ φρένες τοῦ ἐπιπλάστου πατρός του δὲν ἦσαν ὑγιεῖς. Ὁ γέρων γεωργὸς τὸν ἀπήντησε τότε καὶ αὐτὸς μὲ νεῦμα καταλήψεως καὶ συλλυπήσεως.

—Ἔλα, ἔλα, φεύγωμεν ἀπ' ἐδῶ! ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος ζητῶν νὰ σύρῃ τὸ παιδίον. Ἀλλ' ὁ Στραβοπόδης, στερεῶς ἀποφασίσας νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸ καλὸν ἐκεῖνο καταφύγιον διὰ νὰ τρέχῃ μὲ τόσον ψῦχος εἰς τὰ χωράφια, εἶπε μετὰ φωνῆς θρηνώδους·

— Καλὲ πατέρα, καλὲ τώρα... σοῦ ἦλθε πάλιν, βλέπεις, ἡ ἀντράλα... ἡσύχασε· ποῦ θὰ ὑπάγεις μὲ τέτοιο κρύο, καὶ σκοτεινά... νὰ πάθῃς καὶ τίποτε;... Προτιμῶ νὰ ὑποφέρω τὴν λύπη νὰ μὴ σὲ ὑπακούσω, παρὰ νὰ σὲ ὑπάγω τέτοιαν ὥρα ἔξω ἀπ' ἐδῶ·—καὶ ἀπευθυνθεὶς πρὸς τοὺς γεωργούς·—Τί λέγετε καὶ σεῖς, καλοί μου κύριοι; δὲν θὰ μὲ βοηθήσετε νὰ ἐμποδίσω τὸν ταλαίπωρο πατέρα μου νὰ ἔβγῃ ἀπ' ἐδῶ;

—Ναί, ναί· μεῖνε, παιδί μου, ἥσυχο, εἶπεν ὁ γέρων Καστελανός, καὶ δὲν τοῦ ἀνοίγομεν... Θ' ἀναγκασθῇ νὰ πλαγιασθῇ εἰς τὸ ὑποστατικό.

— Μή με βιάζετε νὰ μείνω· ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος· ἔπειτα ἤθελα δώσει βάρος καὶ εἰς τὸν αὐθέντη σας... τὸν κύριον... Ῥοδόλφον... Μοῦ εἴπετε, ὅτι τὸ ὑποστατικὸ δὲν εἶναι ἄσυλον διὰ τὸν καθένα· τὸ λοιπόν, ἀφήσετέ με νὰ φύγω...

— Νὰ δώσῃς βάρος εἰς τὸν αὐθέντη μας;... Μεῖνε ἥσυχος· κατὰ δυστυχίαν δὲν ἀπομένει ἐκεῖνος ἐδῶ· τὸν βλέπομεν πολὺ σπανιώτερα παρ' ὅσον ἐπιθυμούσαμεν... Ἀλλὰ κ' ἐδῶ νὰ ἦταν, τί βάρος ἤθελε νὰ τὸν δώσῃς τοῦ λόγου σου;

—Ὄχι, ὄχι! εἶπεν ὁ λῃστὴς μετὰ τρόμου, ἤλλαξα γνώμην... ὁ υἱός μου ἔχει δίκαιον· ἡ συγγενής μου ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς Λούβραις θὰ μὲ συμπονέσει... Θὰ ὑπάγω νὰ τὴν εὕρω.

—Ἐγὼ ἄλλο δὲν ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ (ἐπανέλαβεν ὁ γέρων Καστελανὸς μετὰ χαριεντισμοῦ, νομίζων ὅτι ὡμίλει πρὸς ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου εἶναι προσβεβλημένος ὁ νοῦς) παρά, ὅτι ὅσον δι' ἀπόψε δὲν τὸ κουνεῖς ἀπ' ἐδῶ· ποῦ θὰ πᾷς, τυφλὸς ἄνθρωπος μ' ἕνα παιδί... ὄχι, φίλε μου, ὄχι.

Ὁ Ῥοδόλφος λοιπὸν δὲν ἐκατοίκει εἰς Βουκεβάλ· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἴσχυε

νὰ καταπραΰνῃ τοὺς φόβους τοῦ Δασκάλου· μ' ὅλην τὴν διαφθορὰν τῶν χαρακτήρων τῆς μορφῆς του, ἐφοβεῖτο μὴ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῆς συζύγου του, ἥτις ἠδύνατο νὰ καταβῇ εἰς τὸ μαγειρεῖον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν· καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, αὐτὸς ἐπίστευεν ὅτι ἠδύνατο νὰ τὸν καταμηνύσῃ, καὶ νὰ τὸν βάλῃ ὑπὸ κράτησιν· διότι πάντοτε ἐφρόνει ὅτι ὁ Ῥοδόλφος τὸν ἐτιμώρησε τοσοῦτον ἀπηνῶς, πρὸ πάντων διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐκδίκησιν τῆς κυρίας Γεωργίας. Πλὴν δὲν ἠδύνατο νὰ φύγῃ· ἀπέκειτο εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Στραβοπόδη. Τί νὰ κάμῃ πλέον! ὑπήκουσε. Διὰ ν' ἀποφύγῃ ὅμως τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς γυναικός του, εἶπεν εἰς τὸν γεωργόν·

— Ἀφοῦ πλέον μὲ βεβαιώνετε ὅτι δὲν δίδω κανένα βάρος, οὔτε εἰς τὸν αὐθέντη σας, οὔτε εἰς τὴν κυρά σας... δέχομαι τὴν φιλοξενίαν ὁποῦ μοῦ προσφέρετε· ἐπειδὴ ὅμως εἶμαι κουρασμένος πολύ, ἂν μοῦ δίδετε τὴν ἄδειαν, 'παγαίνω νὰ πλαγιάσω, καὶ αὔριον εὐθὺς καθὼς χαράξῃ ἡ ἡμέρα ἐπιθυμῶ νὰ φύγω.

— Ὦ! αὔριον τὸ πρωῒ κάμε ὅπως ἀγαπᾷς· ἐδῶ σηκωνόμεθα πρωΐ· αὔριον ἔρχεται κ' ἕνας ἀπὸ ἡμᾶς καὶ σᾶς συνοδεύει ἕως εἰς τὸν δρόμον σας, καὶ πλέον δὲν χάνεσθε.

— Ἐγώ, ἂν ἀγαπᾷς, τὸν ὁδηγῶ ἕως κάμποσο δρόμο, εἶπεν ὁ Ῥενὲ, ἐπειδὴ ἡ κυρὰ μοῦ εἶπε νὰ 'πάγω αὔριο μὲ τὸ μικρὸ τὸ ὄχημα νὰ 'πάρω ἀπὸ τοῦ συμβολαιογράφου, εἰς Βιλλιερλεβὲλ, μερικὰ σακκία χρήματα.

— Ὁδηγεῖς τοῦ λόγου του ἕως ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ δρόμος ὁ ἰδικός του, εἶπεν ὁ γέρων Καστελανὸς, ἀλλὰ πεζός· ἡ κυρὰ ἤλλαξε γνώμην πρὸ ὀλίγου, ἐπειδὴ ἐστοχάσθη φρόνιμα, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρωμεν ἀπὸ τώρα τόσα χρήματα εἰς τὸ ὑποστατικὸ, ἐνῷ δὲν θὰ μᾶς χρειασθοῦν παρὰ τὴν δευτέρα. Ἂς κάθουνται ὡς τότε εἰς τοῦ συμβολαιογράφου· καλὰ κάθουνται κ' ἐκεῖ.

— Ἡ κυρὰ γνωρίζει ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι καλήτερ' ἀπ' ἐμένα, ἀλλὰ τί φόβον ἔχουν κ' ἐδῶ τὰ χρήματα, γέρον Καστελανέ;

— Φόβον, παιδί μου, τίποτε, δόξασοι ὁ Θεός! ὅμως ἂς ἦναι· καλήτερα ἔχω νὰ εὑρίσκουνται κοντά μου πεντακόσια σακκία σιτάρι, παρὰ δέκα σακκία χρήματα.

— Ἆ... κοπιάσετε, ἐπανέλαβεν ὁ γέρων Καστελανὸς ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὸν λῃστὴν καὶ τὸν Στραβοπόδην· κόπιασε, ἀδελφέ μου· καὶ σύ, παιδί μου, ἀκολούθει με, ἐπρόσθεσε λαβὼν λύχνον. Καὶ προπορευόμενος τῶν δύο ξένων τῆς ἐπαύλεως, τοὺς ὡδήγησεν εἰς μικρόν τινα θάλαμον κατώγεων, ὅπου εἰσῆλθον ἀφοῦ διέβησαν μακρὸν διάδρομον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἠνοίγοντο διάφοροι θύραι. Ὁ γεωργὸς ἀπέθεσε τὸν λύχνον ἐπί τινος τραπέζης καὶ εἶπεν εἰς τὸν Δάσκαλον· — Ἰδοὺ τὸ κρεββάτι σου· ὕπνον ἐλαφρὸν, ἀδελφέ. Ὅσον διὰ σὲ, μικρὲ, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ κοιμηθῇς ἀναπαυτικά· τὰ μικρὰ πάντοτε κοιμοῦνται ἥσυχα.

Καὶ ὁ μὲν λῃστὴς, ὁδηγηθεὶς ὑπὸ τοῦ Στραβοπόδη πλησίον τῆς κλίνης, ἐκάθησεν ἐπί τινος ἄκρου αὐτῆς· ὁ δὲ μικρὸς χωλὸς ἔκαμε νεῦμα πρὸς

τὸν γεωργὸν, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὸν ὁμιλήσῃ, καὶ ἐξῆλθε κατόπιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ θαλάμου εἰς τὸν διάδρομον.

— Τί θέλεις, παιδί μου; τὸν ἠρώτησεν ὁ γέρων Καστελανός.

— Θέλω, καλέ μου αὐθέντη, νὰ σοῦ εἰπῶ, ὅτι κἀμμία φορὰ ἔρχονται τοῦ πατέρα μου τὴν νύκτα σπασμοὶ νευρικοὶ, καὶ μόνος μου δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸν κρατήσω· ἂν ἀναγκασθῶ νὰ φωνάζω βοήθεια, μὲ ἀκούουν ἀπ' ἐξῶ;

— Ταλαίπωρο καὶ σύ! εἶπεν ὁ γεωργὸς μὲ συμπάθειαν, μεῖνε ἥσυχος... Βλέπει ἐκείνην ἐκεῖ τὴν θύρα, εἰς τὸ πλάγι τῆς ἀναβάθρας;

— Ναὶ, καλέ μου κύριε, τὴν βλέπω...

— Ἐκεῖ πάντοτε κοιμᾶται ἓν ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ ὑποστατικοῦ· ἂν τύχῃ τίποτε, 'παγαίνεις καὶ τὸν ἐξυπνᾷς· τὸ κλειδὶ εἶν' ἐπάνω εἰς τὴν θύρα του· τὸν φωνάζεις κ' ἔρχεται.

— Ἀλλοίμονον! καλέ μου κύριε, ἴσως οἱ δύο μόνον δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ κρατήσωμεν τὸν δυστυχῆ μου πατέρα, ἂν τὸν πιάσουν τὰ νεῦρά του... Δὲν ἐμποροῦσες νὰ ἔλθῃς καὶ ἡ αὐθεντιά σου ὁ ἴδιος, ὁποῦ δεικνύεις νὰ ἔχῃς τόση ... τόση καλοσύνη;

— Ἐγὼ, παιδάκι μου, κοιμοῦμαι, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι γεωργοὶ, εἰς ἄλλο οἴκημα, εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς· ὅμως μή σε μέλει· ὁ Ῥενὲ εἶναι δυνατός· εἶναι καλὸς ταῦρον νὰ βάλῃ κάτω ἀπὸ τὰ κέρατα. Ἂν σᾶς χρειασθῇ καὶ ἄλλη βοήθεια, τότε 'παγαίνει ἐκεῖνος καὶ φωνάζει τὴν γρηά μας μαγείρισσα ἥτις κοιμᾶτ' ἐπάνω, δίπλα τῆς κυρᾶς μας καὶ τῆς δεσποσύνης... ἐκείν' εἶναι καλὴ καὶ νὰ κάμῃ τίποτε ἰατρικά.

— Ὤ! εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ! καλέ μου κύριε, 'παγαίνω νὰ παρακαλέσω τὸν Θεὸ νὰ σ' ἔχῃ 'γιερὸ, ὁποῦ φροντίζεις διὰ τὸν πτωχὸ πατέρα μου μὲ τόσον πόνο.

— Καληνύκτα παιδί μου... ἂς ἐλπίζωμεν εἰς τὸν Θεὸν ὅτι δὲν θὰ λάβεις τὴν χρείαν κἀνενός· ὁ πατέρας σου θὰ κοιμηθῇ ἥσυχα. Ἔμβα, ἔμβα καὶ σὲ προσμένει ἴσως.

— Ἰπαγαίνω· καληνύκτα, κύριέ μου.

— Εἰς τὸ καλὸ, παιδί μου!...

Καὶ ὁ γέρων γεωργὸς ἀπεμακρύνθη.

Μόλις ἔστρεψε τὴν ῥάχιν, καὶ ὁ μικρὸς χωλὸς ἔκαμε πρὸς αὐτὸν τὴν ἐξόχως σκωπτικὴν καὶ ἐξυβριστικὴν ἐκείνην χειρονομίαν, τὴν ὁποίαν συνειθίζουσιν οἱ παράλυτοι τῶν Παρισίων παῖδες (les *gamins* de Paris)· ἡ χειρονομία αὕτη συνίσταται εἰς τὸ νὰ κτυποῦν τὸν αὐχένα των διὰ τῆς παλάμης τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, κατὰ διαφόρους ἐπαναλήψεις, ἑκάστοτε ἐξακοντίζοντες πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὴν δεξιάν των χεῖρα καλῶς ἀνεῳγμένην. Τὸ κινδυνῶδες τοῦτο παιδίον κατώρθωσε διὰ τῆς διαβολικῆς του πανουργίας νὰ λάβῃ μέρος τῶν ὁδηγιῶν τὰς ὁποίας ἐχρειάζετο πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀπαισίων σχεδίων τῆς Κουκκουβαΐας καὶ τοῦ Δασκάλου. Ἤδη ἔμαθεν, ὅτι τὸ οἴκημα ὅπου ἔμελλε νὰ κοιμηθῇ δὲν κατοικεῖτο, εἰμὴ ὑπὸ τῆς κυρίας Γεωργίας, τῆς Μαριάνθης, μιᾶς γραίας μαγειρίσσης καὶ ἑνὸς ὑπηρέτου τῆς ἐπαύλεως. Ὁ Στραβοπόδης, εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον τὸν

ὁποῖον εἶχε μετὰ τοῦ Δασκάλου, ἐφυλάχθη καλῶς τοῦ νὰ τὸν πλησιάσῃ· ὁ λῃστὴς τὸν ἤκουσε, καὶ τὸν εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Ποῦ ἐπῆγες, μωρέ;

— Κἄτι πολλὴ περιέργεια τὴν ἔχεις, *χασομμάτη*...

— Ἄ! τώρα θὰ μοῦ τὰ πληρώσεις ὅσα μ' ἔκαμες ἀπόψε νὰ ὑποφέρω· μ' ἔψησες! ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος, καὶ ἠγέρθη μετὰ θυμοῦ, ζητῶν τὸν Στραβοπόδην ψηλαφητὶ καὶ προβαίνων τὸν τοῖχον τοῖχον διὰ νὰ ὁδηγῆται. Θὰ σὲ πνίξω, φαρμακευμένη ὄχεντρα, θὰ σὲ πνίξω!...

— Καψο-πατέρα... θὰ πιάσεις τώρα νὰ παίξῃς τὴν τυφλομυῖα μὲ τὸ παιδίσου; εἶπεν ὁ Στραβοπόδης μυκτηριστικῶς, φεύγων εὐκολώτατα πᾶσαν καταδίωξιν τοῦ Δασκάλου. Οὗτος, παραφερθεὶς εἰς τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ὀργὴν ἀσυλλόγιστον, ταχέως ἠναγκάσθη, ὡς καὶ ἄλλοτε, νὰ γνωρίσῃ ὅτι ἦτο μάταιον τὸ νὰ ζητῇ νὰ συλλάβῃ τὸν υἱὸν τοῦ Κοκκινοχέρη. Βιασμένος νὰ ὑπομένῃ τὴν αὐθάδη του καταδρομὴν ἕως οὗ δυνηθῇ νὰ ἐκδικηθῇ ἀκινδύνως, ὁ λῃστὴς, μένεα πνέων, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἐπιφυλαττόμενος, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης του βλασφημῶν.

— Καψο-πατέρα... μὴν ἐλύσσιασαν τὰ 'δόντια σου... καὶ βλασφημοκοπᾷς τόσο; Ἀμ' ἂν σ' ἄκουε τώρα ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ, τί θὰ ἔλεγε;... θὰ σοῦ διώριζε μετάνοιαις... βέβαια.

— Καλά! καλά! ἐπανέλαβεν ὁ λῃστὴς μὲ φωνὴν ὑπόκωφον καὶ βεβιασμένην. Καὶ μετὰ μακρὰν σιωπήν· Περιγέλα με σύ· περίπαιζέ με εἰς τὴν δυστυχίαν ὅπου μὲ βλέπεις... ἄνανδρος ὁποῦ εἶσαι!... εὔμορφα! ὡραῖα! αὐτὸ θὰ εἰπεῖ ὅτ' εἶσαι γενναιόψυχος!

— Ὦ! μούρη! γενναιόψυχος! μωρὲ λόγος! ἀνέκραξεν ὁ Στραβοπόδης μὲ καγχασμούς· εὔμορφος γενναιόψυχος ἦσουν ὅταν εἶχες τὰ 'μάτια σου κ' ἔβαζες χειρόχτια διὰ νὰ κατερημάζῃς τὸν κόσμο δεξιὰ ζερβιά[1]!

— Ἀλλ' ἐγὼ εἰς ἐσένα δὲν ἔκαμα ποτὲ κακό... Διατί μὲ τυραννεῖς τόσον σκληρά;

— Πρῶτα, ἐπειδὴ εἶπες ἀρχήτερα εἰς τὴν Κουκκουβάϊα ἀνοησίαις... Καὶ ἔπειτα, ὁ κύριος ἤθελε νὰ ἀπομείνῃ ἐδῶ· νὰ μᾶς ἔχῃ νὰ κάμνωμεν εἰς τοὺς χωριάταις τὴν ὄρνιθα... Ὁ κύριος ἤθελεν ἴσως νὰ ἔμβῃ εἰς δίαιτα· νὰ 'παίρνῃ τὸ γάλα τῆς γαδούρας;

— Δὲν πᾷς, βρωμόπαιδο, νὰ χαθῇς! Καὶ ἂν ἠμποροῦσα ἐγὼ νὰ μείνω ἐδῶ... εἰς τοῦτο τὸ ὑποστατικὸ, ὁποῦ νὰ πέσῃ τώρα καὶ νὰ τὸ καύσῃ ἀστροπελέκι! ἤθελες, 'ξεύρεις, νὰ μ' ἀφήσῃς! μὲ τὴν αὐθάδειά σου!

— Ἐσὺ νὰ μείνῃς ἐδῶ! μωρὲ δὲν γελᾶτε! Καὶ ὕστερα; ποῖον ἤθελε νὰ ἔχῃ ἡ *κυρία Κουκκουβάϊα* διὰ ζῶο τῆς τυραννισμένο; Ἐμένα; Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, ἐπῆρα, μὲ φθάνουν!

[1] Οἱ κατακρίναντές μας εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι μεταχειριζόμεθα λέξεις καὶ φράσεις διεφθαρμένας, ἐνῷ ἐλλείπουσιν αὗται εἰς τὸ γαλλικὸν κείμενον, ἂς ἀναγνώσωσι τὸν παράγραφον τοῦτον εἰς τὸ πρωτότυπον· «— Oh! c'te balle! généreux! Que ça de toupet! excusez!...avec ça que vous mettiez des mitaines pour ficher des volées à tout le monde à tort et à travers quand vous n'étiez pas borgne de chaque œil!» Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει κάμμία λέξις ἀργοτική, καὶ ὅμως τὸ ὕφος τοῦτο δὲν εἶναι δὰ τόσον ἀκαδημιακόν! Σ. τ. Μεταφραστοῦ.

—Ἄ... ἔκτρωμα!

—Ἔκτρωμα! ἄ!... καλὰ δὰ κάμνω κ' ἐγώ! ἡ *θειά μου* ἡ Κουκκουβάϊα εἶχε δίκαιο νὰ λέγη πῶς δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα νοστιμότερο παρὰ νὰ σὲ κάμνῃ κάνεὶς νὰ σκυλιάζῃς, ἐνῷ ἦσουν ἄξιος μὲ μία μόνον γρονθιὰ νὰ μὲ ῥίψῃς ἀλαλόφωνο... αὐτὸ δὰ εἶναι τὸ καλήτερο! ὁποῦ εἶσαι δυνατὸς καὶ ὅμως δὲν ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς τίποτε... Μωρέ! ἀπόψε εἰς τὸ τραπέζι τί γέλοια! Κάθε φορὰ ὁποῦ τὸν ἐκτυποῦσα εἰς τὸ ποδάρι, τὸ αἷμά του ἀνέβαινε νὰ τὸν πνίξῃ, καὶ τ' ἀσπράδια τῶν ὀμματιῶν του ἐγίνοντο τριγύρω κατακόκκινα· μόνον κομμάτι μαυράδι τοὺς ἔλειπεν ἀπὸ τὴν μέση διὰ νὰ ἦναι τρίγροα... ὡσὰν *κοκκάρδαις* (ἐθνόσημα).

—Ἔλα! σιώπαινε πλέον...σὺ ἄλλο δὲν κάμνεις παρὰ νὰ γελᾷς· παιδὶ ὁποῦ εἶσαι! εἶπεν ὁ Δάσκαλος μὲ ἠπιότητα, ἐλπίζων νὰ κάμψῃ τὴν καρδίαν τοῦ Στραβοπόδη· Ἀντὶ τώρα νὰ κάθησ' αὐτοῦ καὶ νὰ μωρολογᾷς, δὲν 'παγαίνεις νὰ κάμῃς ἐκεῖνο ὁποῦ σοῦ παρήγγειλεν ἡ Κουκκουβάϊα; νὰ ἐρευνήσῃς παντοῦ, νὰ 'πάρῃς τύπους μὲ τὸ κερί; Ἤκουσες· εἶπαν ὅτι τὴν δευτέρα θὰ φέρουν χρήματα εἰς τὸ ὑποστατικὸ, καὶ πολλά... ἡμεῖς καὶ οἱ φίλοι τὴν κατορθώνομεν καὶ μή σε μέλει. Πά! ὁποῦ ἤθελα νὰ μείνω ἐδῶ! Ὀκτὼ ἡμέραις νὰ 'κάθουμουν ἤθελα νὰ βαρεθῶ... μὲ τοὺς χωρικούς... τέτοια ἀγαθὰ 'ξημερώματα... Τί λὲς καὶ σὺ, παιδί μου; εἶπεν ὁ λῃστὴς διὰ νὰ κολακεύσῃ τὸν Στραβοπόδη.

— Πολὺ ἤθελα τωόντι νὰ λυπηθῶ, ἂν ἔμενες ἐδῶ· εἰς τὴν τιμή μου! εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη μυκτηριστικῶς.

— Ναὶ, ναί! ἐδῶ, εἰς αὐτὸ τὸ 'σπίτι, ἠμποροῦμεν νὰ κατορθώσωμεν ἡμεῖς δουλειά... Καὶ τίποτε νὰ μὴν εὕρωμεν νὰ κλέψωμεν, θὰ ἔλθω πάλιν κάμμίαν ἡμέρα μὲ τὴν Κουκκουβάϊα νὰ ἐκδικηθῶ, εἶπεν ὁ λῃστὴς μὲ φωνὴν θυμοῦ καὶ μίσους· διότι βέβαια ἡ γυναῖκά μου παρώξυνεν ἐναντίον μου αὐτὸν τὸν ἀναθεματισμένον Ῥοδόλφον, ὅστις τυφλώσας μὲ κατέστησε παίγνιον ὅλου τοῦ κόσμου... τῆς Κουκκουβάϊας, κ' ἑνὸς παληόπαιδου ὡσὰν ἐσέ... Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐκδικηθῶ ἐκεῖνον, ἐκδικοῦμαι κ' ἐγὼ τὴν γυναῖκά μου!... Ναὶ, αὐτὴ ἔχει νὰ μοῦ τὰ πληρώσῃ ὅλα... φωτιὰ νὰ ἔβαλλα διὰ νὰ τοὺς καύσω, κ' ἐγὼ νὰ ἐκαίουμουν μαζῆ τους, ἂς ἐκαίουμουν, φθάνει νὰ ἔκαια κ' ἐκείνους...Ὦ! νὰ σοῦ τὴν κάμω ἐγώ!... νὰ σοῦ τὴν κάμω!...

—Ἤθελες νὰ τὴν εἶχες εἰς τὰ χέρια σου, αἴ; ἤθελες νὰ τὴν εἶχες; Ἔλα τώρα ὁποῦ εἶναι δέκα μόνον πατήματα μακρὰν ἀπὸ σὲ, καὶ ὅμως δὲν ἠμπορεῖς τίποτε! αὐτὸ δὰ εἶναι! Τώρα ἐγὼ, ἂν ἤθελα, σ' ἐπήγαινα εἰς τὴν κάμερή της...Γνωρίζω ἐγὼ τὴν κάμερή της· γνωρίζω ἐγὼ, γνωρίζω ἐγώ! ἐπρόσθεσεν ὁ Στραβοπόδης ψαλμῳδῶν, κατὰ τὴν συνήθειάν του.

— Γνωρίζεις ποῦ εἶναι ἡ κάμερή της; ἀνέκραξεν ὁ Δάσκαλος μὲ ἀγρίαν χαράν· γνωρίζεις;...

—Ἔρχεσαι, αἴ; τὸ 'ξεύρω κ' ἐγώ· εἶπεν ὁ Στραβοπόδης· ἐμπρός! προπάτησε κομμάτι ἐπάνω εἰς τὰ 'νύχια τῶν ποδαριῶν σου, ὡσὰν σκύλος ὁποῦ τοῦ δείχνουν κἀνένα κόκκαλο... Πιάς το, γέρο Ἀζόρ, πιάς το!

— Γνωρίζεις πού εἶναι τῆς γυναικός μου ἡ κάμερη; ἐπανέλαβεν ὁ λῃστής, στρεφόμενος πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἤκουε τὴν φωνὴν τοῦ Στραβοπόδη.

— Ναὶ, τὸ γνωρίζω· καὶ τὸ νοστιμότερο εἶναι πῶς ἕνας μόνος ὑπηρέτης κοιμᾶται ἐδῶ ὅπου μᾶς ἔβαλαν· γνωρίζω ποῦ εἶναι ἡ θύρα του· τὸ κλειδὶ εἶναι εἰς τὴν κλειδαριά· κράκ! μία γυρισιὰ, τὸν ἐκλειδώσαμεν... Ἔλα, σήκω, γέρο Ἀζόρ!

— Ποῦ τὰ ἔμαθες αὐτά; ἠρώτησεν ὁ λῃστὴς ἐγειρόμενος ἀκουσίως.

— Ἄ, σηκώνεσαι· τὸ 'ξεύρω κ' ἐγὼ, Ἀζόρ! Δίπλα τῆς κάμερης τῆς γυναίκας σου κοιμᾶται μία γρηὰ μαγείρισσα... ἄλλη μία γυρισιὰ εἰς τὸ κλειδὶ τῆς θύρας της, καὶ τὸ 'σπίτι γίνεται ἰδικό μας· ἰδική μας καὶ ἡ γυναῖκά σου καὶ ἡ κόρη μὲ τὴν *καππότα* τὴν ψαρὴ ὁποῦ ἤλθαμεν νὰ κλέψωμεν... Ἔλα, τὸ λοιπόν... ἀγάλλι' ἀγάλλια, γέρο Ἀζόρ! ἀγάλλι' ἀγάλλια!

— Ψεύτη, ψεύτη... Ποῦ ἠμπόρεσες αὐτὰ νὰ τὰ μάθῃς;

— Κουτσὸς ἐγὼ εἶμαι, κουτὸς ὅμως δὲν εἶμαι... Προτήτερα εἶπα τοῦ γέρο ξεμωραμένου, τοῦ γεωργοῦ, ὅτι, κάμμία φορὰ, τὴν νύκτα, σὲ πιάνουν τὰ νεῦρά σου, καὶ τὸν ἠρώτησα, ἂν σὲ πιάσουν ἀπόψε, ποῦ νὰ ζητήσω βοήθεια... Μ' ἀποκρίθηκε λοιπὸν, ὅτι, ἂν τύχῃ τέτοιο πρᾶγμα, νὰ φωνάξω τὸν ὑπηρέτη καὶ τὴν μαγείρισσα· καὶ μοῦ εἶπε ποῦ κοιμοῦνται... ὁ ἕνας κάτω, ἡ ἄλλη ἐπάνω... δίπλα εἰς τὴν γυναῖκά σου, γυναῖκά σου, γυναῖκά σου!... Καὶ ὁ Στραβοπόδης ἐπανέλαβε τὸ μονότονον ᾆσμά του. Μετὰ μακρὰν σιγὴν, στρέφεται ὁ Δάσκαλος καὶ τὸν λέγει μετὰ φωνῆς γαληνίου καὶ ὕφους ἀπόφασιν δηλοῦντος φοβεράν.

— Ἄκουε... μὲ φθάνει πλέον ἡ ζωή... Πρὸ ὀλίγου... ναί! σοῦ τὸ ἐξομολογοῦμαι... συνέλαβα μίαν ἐλπίδα, ἡ ὁποία τώρα μ' ἔκαμε νὰ βλέπω τὴν τύχην μου πλέον φρικώδη παρ' ὅσον τὴν ἔβλεπα πρίν... Ἡ εἱρκτὴ, τὸ κάτεργον, ἡ λαιμητόμος, δὲν εἶναι τίποτε κοντὰ εἰς τὰ ὅσα ὑποφέρω ἀπὸ σήμερον τὸ πρωΐ... καὶ τοῦτο θὰ τὸ ὑποφέρω καθημέραν εἰς τὸ ἑξῆς... 'Πάγαινέ με εἰς τὸν θάλαμον τῆς γυναικός μου· τὸ μαχαῖρί μου τὸ κρατῶ... νὰ τὴν θανατώσω... Θὰ μὲ θανατώσουν ἔπειτα, ἂς ἦναι... Τὸ μῖσος κάθητ' ἐπάνω εἰς τὴν καρδιά μου... Νὰ ἐκδικηθῶ... καὶ οὕτω νὰ αἰσθανθῶ ἀνακούφισιν... Τὸ ὅ,τι ὑποφέρω, εἶναι πολὺ, εἶναι πολύ! ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ὅλοι ἔτρεμαν!...Στραβοπόδη, παιδί μου...ἂν ἤξευρες τί ὑποφέρω... ἤθελες μ' εὐσπλαγχνισθῆ... Ἀπό τινος στιγμῆς μὲ φαίνεται ὅτι τὸ κρανίον μου ὑπάγει νὰ πετάξῃ εἰς συντρίμματα... αἱ φλέβες μου κτυποῦν νὰ σπάσουν... ὁ μυελός μου ἐμπερδεύεται...

— Συνάγχη σοῦ 'κατέβηκε, γέρο πατέρα· συνάγχη... Πτερνίσου... αὐτὸ καθαρίζει... εἶπεν ὁ Στραβοπόδης καγχάζων· — Ἀγαπᾷς μία *πρέζα*; μίαν ἀκροδακτυλιά;

Καὶ πλήττων μετὰ κρότου ἔξωθεν τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς, κλειστῆς, ὡς νὰ ἔπληττεν ἐπὶ τοῦ καλύμματος ταμβακοθήκης, ἐψαλμώδησε·

Νὰ περίφημο ταμβάκο·
Νὰ, ταμβάκο.... κι' ἂς νὰ μή!

—Ὢ! Θεέ μου! Θεέ μου! ζητοῦν νὰ μὲ κάμουν νὰ 'πάρω τὰ βουνά! ἀνέκραξεν ὁ λῃστὴς εἰς ἀληθῆ σχεδὸν ἀπόγνωσιν ὠθούμενος ἀπό τινα ἐρεθισμὸν αἱμοχαροῦς, διαπύρου, ἀδυσωπήτου ἐκδικήσεως, μὴ δυναμένης νὰ πληρωθῇ. Αἱ ἀπαραδειγμάτιστοι σωματικαὶ δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ τέρατος, φαντασθῆτε, νὰ εὕρωσιν ἀντίπαλον εἰς τὴν ἀνικανότητά των πρὸς τὸ νὰ ἔμβωσιν εἰς ἐνέργειαν· φαντασθῆτε ἕνα λύκον λιμώττοντα, λυσσώδη, ὑδροφόβον, παροξυνόμενον μίαν ὅλην ἡμέραν ὑφ' ἑνὸς παιδίου διὰ τῶν κιγκλίδων τοῦ κλωβίου του, αἰσθανόμενον εἰς δύο μόνων βημάτων ἀπόστασιν ἓν θῦμα δι' οὗ ἤθελε καὶ τὴν πεῖνάν του καὶ τὴν λύσσαν ἐνταυτῷ εὐχαριστήσει, καὶ ὅμως μὴ δυνάμενον νὰ τὸ συλλάβῃ εἰς τοὺς ὄνυχάς του. Εἰς τὸν τελευταῖον σαρκασμὸν τοῦ Στραβοπόδη, σχεδὸν ἔχασε τὰς φρένας του ὁ λῃστής. Ἐν ἐλλείψει θύματος, ἠθέλησεν, εἰς τὴν φρενιτίασίν του, νὰ χύσῃ τὸ ἴδιόν του αἷμα... τὸ αἷμα τὸν ἔπνιγε. Ἂν ἐκράτει πυροβόλον, δὲν ἤθελε διστάσει. Ἔψαξεν εἰς τὸν κόλπον του, ἔσυρεν ἓν μακρὸν ξιφίδιον κλειόμενον ἐν εἴδει μαχαιριδίου, τὸ ἤνοιξε, τὸ ἤγειρε διὰ νὰ κτυπηθῇ... Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ὑπῆρξαν βίαια τὰ κινήματα ταῦτα, ἡ σκέψις, ὁ φόβος, ἡ φυσικὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον φιλοζωΐα προηγήθησαν αὐτῶν. Ἔλειψεν ἀπὸ τὸν φονέα ἡ εὐψυχία· ὁ ὡπλισμένος βραχίων του ἔπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων... Τὰ κινήματα ταῦτα ἠκολούθησεν ὁ Στραβοπόδης μὲ ὄμμα προσεκτικόν· ὅταν εἶδε τὴν ἀβλαβῆ λύσιν τῆς τραγικῆς ταύτης παραφορᾶς, ἀνέκραξε μυκτηριστικῶς·

—Σιγά!... σιγὰ τὰ πράσα!...

Ὁ Δάσκαλος, φοβούμενος μὴ χάσῃ τὸ λογικὸν ἂν ἐδίδετο εἰς νέαν καὶ ἀνωφελῆ ἔκρηξιν ὀργῆς, δὲν ἠθέλησεν, ὡς οὕτως εἰπεῖν, νὰ δώσῃ ἀκρόασιν εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ὕβριν τοῦ Στραβοπόδη, ὅστις ἐνέπαιζε τοσοῦτον αὐθαδῶς τὴν ἀνανδρίαν αὐτοῦ, δολοφόνου, ὀπισθοδρομοῦντος ἐνώπιον τῆς αὐτοχειρίας. Ἀπελπισθεὶς τοῦ νὰ λυτρωθῇ ἐκ τῆς *σκληρότητος* τοῦ καταράτου αὐτοῦ παιδὸς, ὡς ὁ ἴδιος ἔλεγεν, ἠθέλησε τέλος νὰ πλήξῃ καὶ τὴν χορδὴν τῆς φιλοκερδείας του, ἴσως ἐκεῖθεν ἐπιτύχῃ τι· τὸν λέγει λοιπὸν μετὰ φωνῆς σχεδὸν ἱκετικῆς·

—Ἀχ! Στραβοπόδη· ὁδήγησέ με εἰς τὴν θύρα τῆς γυναικός μου, καὶ νὰ 'πάρῃς ὅσα θέλεις ἀπὸ τὴν κάμερή της· καὶ φύγε πλέον σύ· μ' ἀφήνεις μόνον... ἂν θέλεις φωνάζεις καὶ ὅλα· Πιάσετε τὸν φονέα! Θὰ μὲ πιάσουν, θὰ μὲ ἀφήσουν εἰς τὸν τόπο... τόσον τὸ καλήτερον·... θ' ἀποθάνω ἐκδικημένος, ἐπειδὴ δὲν ἠμπορῶ μόνος μου νὰ σκοτωθῶ... Ἔλα! 'πάγαινέ με... 'πάγαινέ με· βέβαια αὐτὴ θὰ ἔχει πλησίον της μαλαγματικὸ καὶ διαμαντικό· σοῦ λέγω ὅτι θὰ τὰ 'πάρεις ὅλα σύ... μόνος σου... ἀκούεις;... θὰ τὰ 'πάρεις μόνος σου... ἄλλο δὲν σοῦ ζητῶ παρὰ νὰ μὲ ὁδηγήσῃς εἰς τὴν θύραν, πλησίον της...

— Ναὶ... τὸ ἤκουσα· θέλεις νὰ σὲ 'πάγω εἰς τὴν θύρα της... κ' ἔπειτα εἰς τὸ κρεββάτι της... κ' ἔπειτα νὰ σοῦ εἰπῶ ποῦ νὰ κτυπήσῃς, κ' ἔπειτα νὰ σοῦ διευθύνω τὸ χέρι, πῶς; Ἤγουν θέλεις νὰ μὲ κάμῃς λαβὴν τοῦ μαχαιριοῦ σου!... τέρας ἄγριον! ἐπανέλαβεν ὁ Στραβοπόδης μὲ

καταφρόνησιν, θυμὸν καὶ φρίκην ὁμοῦ· ὥστε πρῶτον ἤδη, ἀφοῦ ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα, κατεστάθη σοβαρὰ ἡ μέχρι τοῦδε ἐμπαικτικὴ καὶ ἀναιδὴς μορφή του, μορφὴ γαλῆς. Κάλλιο νὰ μὲ κάμουν χίλια κομμάτια... ἀκούεις... παρὰ νὰ σὲ ὑπάγω εἰς τῆς γυναικός σου τὴν κάμερη.

— Ἀνανεύεις; δὲν θέλεις;

Ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη δὲν ἀπεκρίθη τίποτε, ἀλλ' ἐπλησίασε πρὸς τὸν Δάσκαλον ἀνυπόδητος, ὥστε νὰ μὴν ἀκουσθῇ· ὁ λῃστὴς, ἐπὶ τῆς κλίνης του καθήμενος, ἐκράτει ἀκόμη τὴν μάχαιραν εἰς χεῖρας· ὁ Στραβοπόδης λοιπὸν, χυθεὶς μὲ θαυμαστὴν ἐπιδεξιότητα καὶ ταχύτητα, τὸν ἥρπασε τὸ ὅπλον, καὶ μ' ἓν πήδημα εὑρέθη εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ θαλάμου.

— Τὸ μαχαῖρί μου! τὸ μαχαῖρί μου! ἀνεφώνησεν ὁ λῃστὴς τείνων τοὺς βραχίονας.

— Ὄχι, ἐπειδὴ εἶσαι καλὸς αὔριο τὸ πρωῒ νὰ ζητήσῃς νὰ ὁμιλήσῃς μὲ τὴν γυναῖκά σου καὶ ἐκεῖ νὰ τὴν θανατώσῃς... ἀφοῦ σὲ φθάνει πλέον τόσον ὁποῦ ἔζησες, ὡς εἶπες, καὶ μόνος σου δὲν τολμᾷς, ἄνανδρε, νὰ σκοτωθῇς...

— Τὴν γυναῖκά μου ὑπερασπίζεται τώρα καὶ αὐτός! ἀνέκραξεν ὁ λῃστὴς, τοῦ ὁποίου ἤρχησαν αἱ φρένες νὰ σαλεύωσιν. Ὁ δαίμωνας λοιπὸν εἶναι τὸ μικρὸν αὐτὸ τέρας; Ποῦ εἶμαι; διατὶ νὰ τὴν ὑπερασπίζεται;

— Διὰ νὰ σὲ κάμνω νὰ γίνεσαι σκυλί... εἶπεν ὁ Στραβοπόδης· καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἐπανέλαβε τὸ προσωπεῖον τῆς ἀναιδοῦς σκώψεως.

— Ἆ! σκυλὶ νὰ γίνωμαι! βάλλω κ' ἐγὼ τώρα φωτιὰ εἰς τὸ 'σπίτι!.. ὅλοι νὰ καοῦμεν!... ὅλοι... καλήτερ' αὐτὸ τὸ καμίνι παρὰ τὸ ἄλλο... Τὸ λυχνάρι 'γλίγωρα... τὸ λυχνάρι...

— Χάχ! ἄχ! ἄχ, ἀνέκραξεν ὁ Στραβοπόδης μὲ νέους καγχασμούς· ἂν δὲν σοῦ τὸ ἔσβυναν τὸ ἰδικό σου λυχνάρι... διὰ πάντα... ἤθελες νὰ ἰδῇς ὅτι τὸ ἰδικό μας εἶναι τώρα μία ὥρα ὁποῦ ἔσβυσε...

Καὶ ἤρχησεν ὁ Στραβοπόδης νὰ τραγῳδῇ·

Μοῦ 'σβύσθη τὸ λυχνάρι,
Δὲν μ' ἔμεινε φωτιά...

Ὁ Δάσκαλος ἀφῆκε στεναγμὸν ὑπόκωφον, ἔτεινε τοὺς βραχίονας καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρηνής· τὸ αἷμα ἀναβὰν εἰς τὴν κεφαλὴν τὸν ἔφερε σκοτοδινίασιν· ἔμεινεν οὕτως ἀκίνητος.

— Θαῤῥεῖς πῶς δὲν σὲ καταλαβαίνω!... εἶπεν ὁ Στραβοπόδης· τὸ κάμνεις διὰ νὰ παρακινηθῶ νὰ ἔλθω κοντά σου καὶ νὰ μοῦ καταφέρῃς καμμιά... Ἀπάντεχε· κάθου αὐτοῦ ὡς ὁποῦ νὰ βαρεθῇς μονάχος σου καὶ νὰ σηκωθῇς.

Καὶ ἀπόφασιν λαβὼν ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη νὰ μὴν ἀποκοιμηθῇ, ἐκ τοῦ φόβου μήπως ὁ Δάσκαλος ἔλθῃ ψηλαφητὶ καὶ τὸν συλλάβῃ, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς καθέδρας του καὶ παρετήρει ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν λῃστὴν, πεποιθὼς ὅτι τὸν στήνει παγίδα· ὄχι ὅτ' εἶναι τελείως εἰς κίνδυνον. Διὰ νὰ διασκεδάσῃ δὲ ὀλίγον, ἔσυρεν ὁ Στραβοπόδης μυστηριωδῶς ἐκ τοῦ κόλπου του μικρόν τι βαλάντιον ἐρυθρομέταξον, κ' ἐμέτρησε βραδέως καὶ μὲ

ἐποφθαλμιάσεις ἀγαλλιάσεως δεκαεπτὰ χρυσᾶ νομίσματα ἅτινα αὐτὸ περιεῖχεν. Ἰδοὺ δὲ πόθεν ἀπέκτησεν ὁ Στραβοπόδης τὸν ἄνομόν τοῦτον θησαυρόν· Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, εἰς τὴν πρὸς τὸν στρατηγὸν ὑποσχεθεῖσαν ὀλεθρίαν ἐκείνην συντυχίαν, ἐκινδύνευσε νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τοῦ συζύγου της ἐπ' αὐτοφόρῳ. Ὁ Ῥοδόλφος, ἐγχειρίσας εἰς τὴν κυρίαν ταύτην ἓν βαλάντιον, τὴν εἶχεν εἰπεῖ ν' ἀναβῇ εἰς τὴν πέμπτην ὀροφὴν, εἰς τὸν οἶκον Μορὲλ, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὑπάγει τὰ ἐλεήσῃ τὴν δυστυχῆ αὐτοῦ οἰκογένειαν. Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἀνέβαινε ταχέως τὴν κλίμακα, κρατοῦσα εἰς χεῖρας τὸ βαλάντιον, ὅτε ὁ Στραβοπόδης, ἀπὸ τοῦ ἀγύρτου τὸ οἴκημα καταβαίνων, ἐπωφθαλμίασε τὸ βαλάντιον, ἐπροσποιήθη ὅτι διαβαίνων πλησιόθεν τῆς μαρκεσίας ἐξεγλύστρησεν, ἔπεσεν ἐπάνω της, καὶ, εἰς τὴν σύγκρουσιν, τῆς ἥρπασεν ἐπιτηδείως τὸ βαλάντιον. Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, ἀμήχανος (ἤκουε κατόπιν τὰ τοῦ συζύγου της βήματα) ἔσπευσε νὰ προφθάσῃ εἰς τὴν πέμπτην ὀροφὴν, καὶ οὐδ' ἐπέρασεν ἐκ τῆς ἰδέας της νὰ ἐπιτιμήσῃ τὴν τολμηρὰν τοῦ μικροῦ χωλοῦ κλοπήν.

Ἀφοῦ ὁ Στραβοπόδης ἐμέτρησε κ' ἐξαναμέτρησε τὰ χρήματά του, ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ Δασκάλου τοὺς ὀφθαλμούς· ὁ λῃστὴς ἐξηκολούθει νὰ κῆται ἐξαπλωμένος χαμαί... Ἀνησυχήσας ὁ μικρὸς πρὸς στιγμὴν, ἔστησε τὸ ὠτίον του, ἀλλ' ἀκούσας αὐτὸν ἀναπνέοντα ἐλευθέρως ὑπέλαβεν ὅτι εἰς πολὺ παρεξέτεινεν ὁ λῃστὴς τὴν πανουργίαν του·

— Ἀκόμη, γέρο; ἀκόμη; τὸν λέγει.

Περιστατικόν τι ἔσωσε τὸν Δάσκαλον ἐκ τοῦ θανάτου τὸν ὁποῖον ἀφεύκτως ἔμελλε νὰ τὸν προξενήσῃ ἡ πληθώρα ἐκείνη τοῦ αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του. Ἡ κατὰ γῆς πτῶσις του ἐπέφερε σωτήριον καὶ ἄφθονον αἱμοῤῥαγίαν ῥινός. Ἑπομένως ἔπεσεν εἰς εἶδος πυρετώδους ναρκώσεως, μέσον ὕπνου καὶ παραφροσύνης· καὶ τότε εἶδε τὸ ἐφεξῆς ἀλλόκοτον ὄνειρον! ὄνειρον φρικωδέστατον!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

ΟΝΕΙΡΟΝ.

Και τὸ ὄνειρον, τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Δάσκαλος, ἦτο τοιοῦτον·

Ἐπαναβλέπει τὸν Ῥοδόλφον εἰς τὸν οἶκον τῆς Δενδροστοιχίας Χήρας. Ὁ θάλαμος ὅπου ὁ λῃστὴς ὑπέμεινε τὴν ποινήν του μένει ἀμετάβλητος. Ὁ Ῥοδόλφος κάθηται ὄπισθεν τῆς τραπέζης ἐφ' ἧς κεῖνται τὰ ἔγγραφα τοῦ Δασκάλου καὶ τὸ ἐκ κυανίτου μικρὸν Ἅγιον Πνεῦμα, δοθὲν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Κουκκουβάϊαν.

Ἡ μορφὴ τοῦ Ῥοδόλφου εἶναι σοβαρὰ, περίλυπος.

Ἐκ δεξιῶν του, ὁ αἰθίοψ Δαυὶδ, ἀπαθὴς, σιωπηλὸς, ὄρθιος· ἐξ εὐωνύμων του, ὁ Μαχαιροβγάλτης θεωρεῖ τὰ διατρέχοντα μετὰ φόβου.

Εἰς τὸν ὕπνον του, δὲν εἶναι πλέον τυφλὸς ὁ Δάσκαλος, ἀλλὰ βλέπει διὰ καθαροῦ τινος αἵματος, πληροῦντος τὴν κοιλότητα τῶν τῶν ὀμμάτων του βολβῶν. Τὰ πάντα βλέπει ἐρυθρά.

Καθὼς τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα ἐνευδιοῦσιν ἀκίνητα εἰς τὸν ἀέρα ὑπεράνω τοῦ θύματος, τὸ ὁποῖον πρὶν καταφάγωσι μαγεύουν, οὕτω καὶ ὑπεράνω τοῦ Δασκάλου ἵπταται ἀκίνητος μία τερατώδης γλαὺξ (κουκκουβάϊα) ἔχουσα, εἰς τόπον κεφαλῆς, τὸ μυσαρὸν πρόσωπον τῆς μονοφθάλμου γραίας... Αὕτη ἔχει ἀδιαλείπτως προσηλωμένον ἐπ' αὐτοῦ ἕνα ὀφθαλμὸν στρογγύλον, φλεγέθοντα, ὑποπράσινον.

Τὸ ἀδιάλειπτον βλέμμα τοῦτο βαρυθλίβει ὑπερμέτρως τὰ στήθη του.

Καὶ καθὼς ἀφοῦ τις συνειθίσῃ εἰς τὴν σκοτίαν ἀρχίζει νὰ διακρίνῃ τὰ πρότερον ἀδιόρατα, ὁ Δάσκαλος παρατηρεῖ, ὅτι μεταξὺ τῆς τραπέζης, ὅπου καθεδρεύει ὁ Ῥοδόλφος, καὶ μεταξὺ αὐτοῦ, ὑπάρχει αἵματος λίμνη μεγάλη. Ἐκεῖ... ὁ ἀκράδαντος κριτής του λαμβάνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὡς καὶ ὁ Μαχαιροβγάλτης καὶ ὁ αἰθίοψ, μέγεθος κολοσσαῖον ... Τὰ τρία δὲ ταῦτα φαντάσματα μεγεθυνόμενα φθάνουσιν ἕως εἰς τὰ διαζώματα τῆς ὀροφῆς, ἥτις βαθμηδὸν ὑψοῦται καὶ αὐτή.

Ἡ λίμνη τοῦ αἵματος γαληνιᾷ· εἶναι λεῖα ὡσὰν καθρέπτης ἐρυθρός. Ὁ Δάσκαλος βλέπει ἀντανακλωμένην ἐν αὐτῇ τὴν μυσαρὰν εἰκόνα του. Παρευθὺς ἔπειτα ἡ εἰκὼν ἐξαλείφεται εἰς τὸν ἀναβρασμὸν κυμάτων φυσωμένων, ἐκ τῆς πολυδινοῦς ἐπιφανείας τῶν ὁποίων ἀναδίδεται ὁμίχλη τις πελιδνὴ, ἰώδης, ὡσὰν τὰ χείλη τῶν νεκρῶν· Ὁμοιάζει τὴν ἀναθυμίασιν βάλτου δυσώδους.

Καὶ, καθόσον ἡ ὁμίχλη ἀναβαίνει, ἀναβαίνει... αἱ μορφαὶ τοῦ Ῥοδόλφου, τοῦ Μαχαιροβγάλτου καὶ τοῦ αἰθίοπος μεγεθύνονται, μεγεθύνονται, πελώριοι καθιστῶνται, καὶ πάντοτε ὑπερέχουσι τοῦ ἀπαισίου ἐκείνου ἀτμοῦ.

Καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀτμοῦ ἐκείνου, ὁ Δάσκαλος διαβλέπει φάσματα ὠχρά· φάσματα· σκηνὰς αἱματοφύρτους, τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν αὐτουργός.

Καὶ πρῶτον, εἰς τὸν φανταστικὸν ἀντικατοπτρισμὸν ἐκεῖνον, βλέπει γερόντιόν τι φαλακρὸν, μελανὸν ἔνδυμα φοροῦν καὶ θολίαν[1] ἐκ μεταξωτοῦ πρασινοβαφοῦς· τὸ βλέπει ἐντὸς σαθροῦ τινος δωματίου μετροῦν καὶ διευθετίζον στήλας νομισμάτων χρυσῶν εἰς τὸ φῶς λύχνου... Καὶ διὰ τοῦ παραθύρου βλέπων, τὴν σελήνην θεωρεῖ αὐχμηρὰν, καὶ λευκαζούσας ὑπὸ τὸ φῶς της θεωρεῖ τὰς κορυφὰς μεγάλων δένδρων, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευομένας... καὶ βλέπει...

Καὶ βλέπει ὁ Δάσκαλος τὸν ἑαυτόν του ἔξωθεν τοῦ παραθύρου... τὸν ἑαυτόν του, νὰ προσκολλᾷ τὸ ἄγριόν του πρόσωπον εἰς τὰς ὑάλους τοῦ παραθύρου, ἔξωθεν... ν' ἀκολουθῇ καὶ τὰς ἐλαχίστας τοῦ γεροντίου κινήσεις μὲ ὀφθαλμοὺς φλεγέθοντας, νὰ συντρίβῃ ἔπειτα μίαν τῶν ὑάλων, καὶ νὰ ἀνοίγῃ τὰς ἄλλας ὅλας... Μ' ἓν πήδημα ἐχύθη ἐπὶ τοῦ θύματός του, καὶ μακρόν τι ξιφίδιον μεταξὺ τῶν δύο του ἔμπηξεν ὤμων.

Τόσον βιαία εἶναι ἡ προσβολὴ, ἡ πληγὴ τόσον ὁρμητικῶς κατεφέρθη, καὶ τόσον ἀσφαλῶς, ὥστε τὸ πτῶμα τοῦ γεροντίου διαμένει καθήμενον ἐπὶ τῆς καθέδρας...

Ζητεῖ ὁ φονεὺς ν' ἀποσπάσῃ τὸ μαχαίριόν του... ἐκ τοῦ νεκροῦ ἐκείνου σώματος... Δὲν δύναται...

Διπλασιάζει δυνάμεις... Ματαίως.

Θέλει τότε ν' ἀφήσῃ τὸ μαχαίριόν του ἐμπηγμένον... Ἀδύνατον!!!

Ἡ χεὶρ τοῦ φονέως ἐκρατήθη ἐκ τῆς λαβῆς τοῦ ξιφιδίου, καθὼς ὁ σίδηρος τοῦ ξιφιδίου ἐκρατήθη ἐκ τοῦ πτώματος τοῦ φονευθέντος...

Ὁ φονεὺς ἀκούει τότε κροτοῦντα βήματα καὶ σπάθας θορυβούσας ἐπὶ τῶν πλακῶν θαλάμου τινὸς προσεχοῦς... Διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ φύγῃ, ἀποφασίζει νὰ ἐπάρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸ σωμάτιον τοῦ γεροντίου, ἀφοῦ οὔτε τὴν μάχαιράν του εἶναι τρόπος ν' ἀποσπάσῃ, οὔτε τὴν χεῖρά του...

Δὲν ἠμπορεῖ... Τὸ ἰσχνὸν αὐτὸ πτωμάτιον εἶναι βαρὺ ὡς μόλιβδος... Οὐδὲ νὰ τὸ ἀνασηκώσῃ κἂν δύναται, μ' ὅλας τὰς ἡρακλείους του ὠμοπλάτας, μ' ὅλας τὰς ἀπηλπισμένας προσπαθείας του· εἶναι ἀβάστακτον τὸ βάρος.

Ὁ θόρυβος τῶν βημάτων καὶ σπαθῶν πλησιάζει, πλησιάζει...

Τὸ κλειδίον στρέφεται εἰς τὴν κλειδονιάν. Ἡ θύρα ἀνοίγεται...

Ἡ ὀπτασία ἐξαλείφεται...

Καὶ τότε πτερυγίζουσα κραυγάζει ἡ γλαύξ· — Ο ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΓΕΡΩΝ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΡΟΥΛ... Η ΠΑΡΘΕΝΙΑ ΣΟΥ ΦΟΝΕΩΣ!... ΣΟΥ ΦΟΝΕΩΣ!... ΣΟΥ ΦΟΝΕΩΣ!...

Πρὸς στιγμὴν σκοτισθεὶς, ὁ ἀτμὸς ὁ καλύπτων τὴν λίμνην τοῦ αἵματος ἀποκαθίσταται διαφανὴς ἐκ νέου, καὶ ἰδοὺ νέον φάσμα διακρίνεται δι' αὐτοῦ.

[1] Garde-vue, σκιάδιον ἐν εἴδει πτυαρίου, προφυλάττον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τῆς λάμψεως.

Εἶναι ὄρθρος βαθὺς, πυκνὴ καὶ ζοφερὰ ἡ ὁμίχλη... ἄνθρωπός τις ἐνδεδυμένος ὡς συνειθίζουσιν οἱ ἐμπορευόμενοι ζῶα, κεῖται νεκρὸς ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ἑνὸς δρόμου μεγάλου. Ἡ πεπατημένη γῆ, ἡ ἐκριζωμένη χλόη μαρτυροῦν ὅτι ὁ φονευθεὶς ἀντεστάθη μὲ ἀπελπισίαν... Ὁ ἄνθρωπος οὗτος πέντε ἔχει πληγὰς αἱματοσταγεῖς εἰς τὸ στῆθός του... Εἶναι νεκρὸς, καὶ μολοντοῦτο σφυρίζει πρὸς τοὺς σκύλους του, τοὺς προσκαλεῖ εἰς βοήθειάν του φωνάζων· *Πλησίον μου!... πλησίον μου!...*

Ἀλλὰ σφυρίζει, ἀλλὰ προσκαλεῖ διὰ τῶν πέντε πλατειῶν του πληγῶν τὰ χαίνοντα τῶν ὁποίων χείλη... σαλεύουν ὡσὰν νὰ ἦσαν χείλη λαλοῦντα... Αἱ πέντε αὗται φωναὶ, οἱ πέντε ταὐτόχρονοι οὗτοι συριγμοὶ, ἀπὸ τὸ πτῶμα τοῦτο, διὰ τοῦ *στόματος* τῶν αἱμοσταγῶν πληγῶν του ἐξερχόμενοι, φρίκην προξενοῦσιν εἰς τὸν ἀκούοντα...

Καὶ κινεῖ τὰς πτέρυγάς της κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ γλαὺξ, καὶ παρῳδεῖ τὰς πενθίμους τοῦ φονευμένου οἰμωγὰς, καγχασμοὺς ἐκβάλλουσα πέντε, ἀλλὰ συριγματώδεις, ἀγρίους καγχασμοὺς, ὡσὰν ἐκείνους τῶν φρενολήπτων· ἔπειτα δὲ κραυγάζει· — Ο ΒΩΔΕΜΠΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΑΣΣΗ!... ΦΟΝΕΑ!... ΦΟΝΕΑ!... ΦΟΝΕΑ!...

Καὶ καταχθονία τις ἠχὼ, παρεκτεινομένη, πρῶτον ἐπαναλαμβάνει τρανῶς τοὺς ἀπαισίους τῆς γλαυκὸς καγχασμοὺς, ἔπειτα χάνεται βαθμηδὸν ὑπὸ τὰ ἐνδότατα τῆς γῆς.

Εἰς τὸν θόρυβον τοῦτον, δύο μεγάλοι κύνες, ὡς ὁ ἔβενος μελανοὶ, μὲ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας ὡς ἀναμμένοι δαυλοὶ, ἀρχίζουν νὰ περιστρέφωνται...νὰ περιστρέφωνται... ταχέως περὶ τὸν Δάσκαλον, γαυγίζοντες μὲ λύσσαν... Τὸν ἐγγίζουσι σχεδὸν, καὶ ὅμως, τόσον οἱ γαυγισμοί των εἶναι μακρυνοὶ, ὥστε φαίνονται φερόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τοῦ ἑωθινοῦ.

Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ φάσματα ὠχριοῦν, ἐξαλείφονται ὡσὰν σκιαὶ, χάνονται εἰς τὸν ἀτμὸν τὸν πελιδνὸν, τὸν ἀναβαίνοντα, τὸν ἀναβαίνοντα... Καὶ ἰδοὺ νέα ἀναθυμίασις καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς λίμνης τοῦ αἵματος καὶ ἐπικάθηται ἐπ' αὐτῆς.

Ὁμοιάζει ἀχλὺν διαφανῆ, πρασινοειδῆ· ὁμοιάζει τὴν κατὰ κάθετον τομὴν αὔλακος πλήρους ὕδατος.

Καὶ πρῶτον μὲν ἡ κοίτη τοῦ αὔλακος φαίνεται κεκαλυμμένη ἀπὸ λάσπην τινὰ πυκνὴν, ἐξ ἀναριθμήτων ἑρπετῶν συγκειμένην· ἐξ ἑρπετῶν τὰ ὁποῖα γυμνὸς ὀφθαλμὸς νὰ διακρίνῃ δὲν ἐμπορεῖ, ἀλλ' ὡς νὰ θεωρῶνται διὰ μικροσκοπίου, μεγάλα, τερατώδη φαίνονται· ἀναλογίας λαμβάνουσιν αἱ ἐπόψεις των ὑπερμεγέθεις κατὰ σύγκρισιν τοῦ πραγματικοῦ των ὄγκου. Δὲν εἶναι πλέον βόρβορος αὐτός· εἶναι μάζα συμπεπυκνωμένη, ζῶσα, σαλεύουσα· περιπλοκὴ ἀδιάλυτος βράζουσα καὶ μυρμηκιάζουσα, καὶ τόσον πεπιεσμένη, καὶ τόσον συνεσφιγμένη, ὥστε μόλις ὑπόκωφός τις καὶ ἀδιόρατος κυματισμὸς ἀνασηκώνει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς λάσπης ταύτης, ἢ μᾶλλον τῆς ἐξ ἀκαθάρτων ζωϋφίων σύρτεως αὐτῆς. Ῥέει δὲ ὑπεράνω ἀργὰ, ἀργὰ, ὕδωρ τι λασπῶδες, πηκτὸν, νεκρὸν, κυλίον εἰς τὴν βαρεῖαν πορεί-

αν του ακαθαρσίας τὰς ὁποίας 'ξερνοῦν οἱ ὀχετοὶ μεγάλης τινὸς πόλεως· λείψανα παντὸς εἴδους, πτώματα ζώων...

'Εκεῖ, ὁ Δάσκαλος ἀκούει τὸν θόρυβον σώματος βαρέως πίπτοντος εἰς τὸ νερόν. Τὸ νερὸν τοῦτο, εἰς τὴν σφοδράν του παλίρροιαν τὸν πιτυλίζει εἰς τὸ πρόσωπον...

Καὶ διὰ πλήθους ἀερωδῶν πομφολύγων πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ αὔλακος ἀναβαινουσῶν, βλέπει καταδύουσαν ταχέως ὑπ' αὐτὰς μίαν γυναῖκα, ἥτις παραδέρεται εἰς τὰ νερὰ... καὶ παραδέρεται εἰς τὰ νερά...

Καὶ βλέπει τὸν ἑαυτόν του καὶ τὴν Κουκκουδάϊαν νὰ τρέχωσι φεύγοντες ἐκ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου αὔλακος καὶ ἀπάγοντες κιδώτιον διὰ μαύρου κηρωτοῦ κεκαλυμμένον. Καὶ ἐντοσούτῳ εἶναι παρὼν εἰς ὅλας τὰς φάσεις τῆς ἀγωνίας τοῦ θύματος τὸ ὁποῖον αὐτὸς καὶ ἡ Κουκκουδάϊα ἔρριψαν εἰς τὸν αὔλακα.

Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐμβάπτισιν, τὸ θῦμα ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων καὶ πλήττει ἀτάκτως τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτῶν, ὡς ἄνθρωπος ὅστις, ἀγνοῶν νὰ κολυμβᾷ, προσπαθεῖ ματαίως νὰ σωθῇ... Ἡ ὑστάτη αὕτη κραυγὴ τῆς ἀπελπισίας ἀπολήγει εἰς ὑπόκωφον καὶ μετρητὸν θόρυβον λαρυγγισμοῦ ἀκουσίου... καὶ ἡ γυνὴ κατέρχετ' ἐκ δευτέρου ὑπὸ τὸ ὕδωρ.

Ἡ γλαὺξ, ἥτις πάντοτε ἵπταται ἀκίνητος, παρῳδεῖ τὸν σπασμωδικὸν ῥογχασμὸν τῆς πνιγομένης, ὡς παρῴδησε τὰς οἰμωγὰς τοῦ βῳδεμπόρου.

Μεταξὺ καγχασμῶν πενθίμων, ἡ γλαὺξ ἐπαναλαμβάνει·

— *Γκλοὺ... γκλοὺ... γκλοὺ...*

Καὶ ἡ ἠχώ, ἡ ὑποχθόνιος ἠχὼ, ἐπαναλέγει τὰς φωνὰς ταύτας.

Δευτέραν φορὰν βυθισθεῖσα, ἡ γυνὴ ἀγωνιᾷ ν' ἀναπνεύσῃ· ἀλλ' ἀντὶ ἀέρος, ῥοφᾷ νερὸν πάλιν... Τότε ἡ κεφαλή της ἀναστρέφεται πρὸς τὰ ὀπίσω, τὸ παράμορφον πρόσωπόν της ἐγχυματίζεται καὶ κυανίζει, ὁ λαιμός της ἀποκαθίσταται πελιδνὸς καὶ πρίσκεται· εἰς τὴν ψυχοῤῥαγίαν της, ταράττει τοὺς ἐπὶ τῆς λάσπης ἐπαναπαυομένους πόδας της.

Περικυκλοῦται τότε ἀπὸ νέφος μελανοειδοῦς βορβόρου, ἐπανερχομένου μετ' αὐτῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Μόλις τὴν τελευταίαν της ἀποδίδει πνοὴν ἡ πνιγομένη, καὶ μικροσκοπικῶν ἑρπετῶν μυριὰς, ἀδδηφάγων καὶ ἀποτροπαίων τοῦ βορβόρου ἐντόμων, τὴν κατακαλύπτει... Τὸ πτῶμα μένει κυματούμενον διά τινα στιγμὴν, ταλαντεύεται ἀκόμη ὀλίγον, ἔπειτα βυθίζεται ἀργὰ ἀργὰ, ὁριζοντείως, μὲ τοὺς πόδας χαμηλότερα τῆς κεφαλῆς· καὶ ἀρχίζει ν' ἀκολουθῇ τὸ ῥεῦμα τοῦ αὔλακος ἀναμέσον δύο ὑδάτων... Ἐνίοτε τὸ πτῶμα στρέφεται περὶ αὑτὸ, καὶ τὸ πρόσωπόν του εὑρίσκεται κατὰ πρόσωπον τοῦ Δασκάλου· τότε τὸ φάσμα τὸν βλέπει ἀσκαρδαμυκτὶ μὲ τοὺς δύο βολβώδεις του ὀφθαλμοὺς, τοὺς γλαυκοὺς, τοὺς ὑαλώδεις, τοὺς θαμβηροὺς... τὰ ἰόχροα χείλη του σαλεύουσιν... Ὁ Δάσκαλος εἶναι μακρὰν τῆς πνιγομένης, καὶ ὅμως αὐτὴ ψιθυρίζει εἰς τὸ ὠτίον του... *Γκλοὺ... γκλοὺ... γκλοὺ...* συνοδεύουσα

τὰς ἀλλοκότους λέξεις ταύτας μὲ παράδοξον θόρυβον, ὁποῖον ἀποτελεῖ φιάλη καταποντιζομένη ἥτις πληροῦται ὕδατος.

Ἡ γλαὺξ ἐπαναλαμβάνει *Γκλού... γκλού... γκλού...* κινοῦσα τὰς πτέρυγάς της, καὶ κράζει·

— Η ΓΥΝΗ ΤΟΥ ΑΥΛΑΚΟΣ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΤΙΝΟΥ!... ΦΟΝΕΑ!... ΦΟΝΕΑ!... ΦΟΝΕΑ!...... Καὶ ἡ ὀπτασία τῆς πνιγείσης ἐξαλείφεται.

Καὶ ἡ λίμνη τοῦ αἵματος, πέραν τῆς ὁποίας ὁ Δάσκαλος θεωρεῖ πάντοτε τὸν Ῥοδόλφον, ἀποκαθίσταται μελανή, χαλκοειδής· ἔπειτα κοκκινίζει καὶ πάραυτα μεταβάλλεται εἰς κάμινον ὑγρὰν, ὡς νὰ ἦτο μέταλλον ἀναλελυμένον· ἔπειτα ἡ λίμνη αὕτη τοῦ πυρὸς ἀνεγείρεται καὶ ἀναβαίνει... ἀναβαίνει... πρὸς τὸν οὐρανὸν, ὡς σίφων ὑπερμεγέθης.

Καὶ πάραυτα ἐμφανίζεται ὁρίζων τις πεπυρωμένος, ὡς σίδηρος λευκανθεὶς ἐκ τῆς πολλῆς πυρακτώσεως... Καὶ ὁ ὁρίζων οὗτος ὁ ἀπέραντος, ὁ ἀτελεύτητος, ἐκθαμβεῖ καὶ ἅμα καίει τὰ βλέφαρα τοῦ Δασκάλου· καρφωμένος αὐτὸς εἰς τὴν θέσιν του, δὲν δύναται ν' ἀποστρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς του ἀπ' αὐτοῦ... Καὶ τότε, ἐπὶ τῆς διαπύρου λάβας ταύτης ἡ ἀνταύγεια τῆς ὁποίας τὸν καταβιβρώσκει, βλέπει περνῶντα καὶ πάλιν περνῶντα μὲ βραδύτητα ἓν πρὸς ἓν τὰ μαῦρα καὶ γιγαντώδη φάσματα τῶν θυμάτων του...

— Ο ΜΑΓΙΚΟΣ ΛΥΧΝΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΙΔΟΤΟΣ!... ΤΟΥ ΣΥΝΕΙΔΟΤΟΣ!... ΤΟΥ ΣΥΝΕΙΔΟΤΟΣ!... — ἀνακράζει ἡ γλαὺξ, τὰς πτέρυγάς της πλήττουσα καὶ καγχάζουσα.

Μ' ὅλους τοὺς ἀφορήτους πόνους τοὺς ὁποίους τὸν προξενεῖ ἡ ἀδιάλειπτος αὕτη θέα, ὁ Δάσκαλος ἔχει πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῶν φασμάτων ἅτινα σαλεύουσιν ἐπὶ τῆς φλογώδους ἐκείνης ὀθόνης... Τότε ὑπομένει τι φοβερόν... Διαβαίνων ὅλους τοὺς βαθμοὺς ἀνεκλαλήτου τινὸς κολάσεως, ἐκ τοῦ νὰ βλέπῃ ἀπαύστως τὴν φρύγουσαν ἑστίαν ταύτην, αἰσθάνετ' ἐπὶ τέλους τὰς κόρας τῶν ὀμμάτων του (αἵτινες διεδέχθησαν τὸ αἷμα ἐξ οὗ ἦσαν οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν του πλήρεις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὀνείρου) αἰσθάνεται τὰς κόρας τῶν ὀμμάτων του θερμὰς, καιομένας, ἀναλυομένας ἐνώπιον τῆς καμίνου ταύτης, καπνιζούσας, βραζούσας καὶ τέλος ἀσβεστουμένας, τιτανουμένας εἰς τὰς κοιλώσεις των, ὡς μεταξὺ δύο χωνευτηρίων ἐκ πυρακτωμένου σιδήρου.

Καὶ διὰ δεινῆς τινος ἰδιότητος, ἀφοῦ ΕΙΔΕΝ ὅπως καὶ ᾐσθάνθη τοὺς ἀλλεπαλλήλους μετασχηματισμοὺς τῶν ἀποτεφρωθεισῶν κορῶν του, ἐμπίπτει πάλιν εἰς τὰ σκότη τῆς πρώτης τυφλότητος.

Ἀλλ' ἰδοὺ αἰφνιδίως αἱ ἀνυπόφοροι ὀδύναι του καταπραΰνονται ὡς διὰ μαγείας. Ζέφυρος ἀρωματικὸς, εὐφροσύνου δροσερότητος, διέβη ἐπὶ τῶν καιόντων εἰσέτι ὀμμάτων του. Ὁ ζέφυρος οὗτος εἶναι γλυκυτάτη ἀνάμιξις ἐαρινῶν εὐωδιῶν, τὰς ὁποίας ἀποπνέουσι τὰ ἄνθη τῶν ἀγρῶν ὅταν βραχῶσιν ἀπὸ δρόσον. Ὁ Δάσκαλος ἀκούει τριγύρω του ἐλαφρὸν ψιθυρισμὸν, ὡσὰν ἐκεῖνον τοῦ ἀερίου τὸ ὁποῖον παίζει ἀνάμεσα εἰς τὰ φύλλα, ὡσὰν ἐκεῖνον πηγῆς τῆς ὁποίας τὰ ἐξάστερα νερὰ ῥέουσι καὶ ψιθυρί-

ζουσιν ἐπὶ τῆς ἐκ χαλίκων καὶ βρύων κοίτης των... Μυριάδες μικρῶν πτηνῶν κελαδοῦσιν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὰ μελῳδικώτερα τερετίσματα· ἂν αὐτὰ σιωποῦν, φωναὶ νηπιακαὶ, ἀγγελικῆς καθαρότητος ἔμπλεοι, ψάλλουσι λόγια ἔξαλλα, ἄγνωστα, λόγια, ὡς εἰπεῖν, πτερόεντα, τὰ ὁποῖα ὁ Δάσκαλος ἀκροᾶται ἀναβαίνοντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ φρυαγμόν τινα ἐλαφρόν... Αἴσθημά τι εὐζωΐας ἠθικῆς, μαλακότητος, αἴσθημα ἐκλύσεώς τινος ἀορίστου, τὸν κατακυριεύει ὀλίγον κατ' ὀλίγον... Εἶναι ἀγαλλίασίς τις καρδιακὴ, μία ἔκστασις τοῦ πνεύματος, ἓν ἀκτινοβόλισμα τῆς ψυχῆς, τοῦ ὁποίου ἰδέαν νὰ δώσῃ δὲν ἐμπορεῖ κάμμία φυσικὴ ἐντύπωσις, ὅσον μεθυστικὴ καὶ ἂν ἦναι! Αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἱπτάμενον εἰς αἰθέριον σφαῖραν· τὸν φαίνεται ὅτι ἀνυψοῦται εἰς ὕψος ἀκαταμέτρητον.

. . . .

'Αφοῦ διά τινας στιγμὰς ἐγεύθη τὴν μακαριότητα ταύτην, τὴν μὴ ἔχουσαν ὄνομα, ἐπανευρίσκεται εἰς τὴν ζοφερὰν ἄβυσσον τῶν συνήθων στοχασμῶν του. Τὸ ὄνειρόν του ἐξακολουθεῖ, ἀλλὰ δὲν εἶναι πλέον εἰμὴ ὁ λῃστὴς, ὁ ἐπιστομισμένος, ὅστις βλασφημοκοπεῖ καὶ ἀναθεματίζεται καθὸ ἕρμαιον ὀργῆς μὴ δυναμένης οὐδέν.

Καὶ φωνή τις ἀντηχεῖ· φωνὴ ἠχηρὰ, πάνδημος.

Εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ 'Ροδόλφου!

'Ο Δάσκαλος φρυάττει πεφοβισμένος· ἀμυδρῶς πως συγγινώσκει ὅτι ὀνειρεύεται, ἀλλ' ὁ τρόμος τὸν ὁποῖον ὁ 'Ροδόλφος τὸν ἐμπνέει τοσοῦτον εἶναι φοβερὸς, ὥστε καταβάλλει, εἰς μάτην, ὅλας του τὰς δυνάμεις διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν νέαν αὐτὴν ὀπτασίαν.

'Η φωνὴ λαλεῖ... ἀκούει αὐτός...

'Ο τόνος τοῦ 'Ροδόλφου δὲν εἶναι θυμώδης... μεστὸς εἶναι λύπης, συμπαθείας μεστός.

—Πτωχὲ ἀξιοθρήνητε! λέγει πρὸς τὸν Δάσκαλον, ἡ ὥρα τῆς μετανοίας δὲν ἐσήμανεν ἀκόμη διὰ σέ... Μόνος ὁ Θεὸς γινώσκει πότε θέλει σημάνει... 'Η ποινὴ τῶν ἐγκλημάτων σου εἶναι εἰσέτι ἀπλήρωτος... 'Υπέφερες, πλὴν δὲν ἔδωκας δίκην· ἡ εἱμαρμένη ἐξακολουθεῖ τὸ ἀνωτάτης δικαιοσύνης ἔργον της... Οἱ συναίτιοί σου ἔγιναν βασανισταί σου· μία γυνὴ καὶ ἓν παιδίον σὲ δαμάζουσι, σὲ κολάζουσι... 'Επιβαλὼν δεινὴν τιμωρίαν ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων σου, ἐγὼ σοὶ τὸ εἶχα εἰπεῖν... ἐνθυμήθητι τοὺς λόγους μου· *Κατεχράσθης ἐγκληματικῶς τὴν δύναμίν σου... παραλύσω τὴν δύναμίν σου...—Οἱ ἀνδρειότεροι ἐνώπιόν σου ἔτρεμον· τρέμων ἔσῃ ἐνώπιον τῶν ἀσθενεστέρων...* Παρῄτησες τὴν γωνίαν ὅπου ἠδύνασο νὰ ζῇς μετανοῶν καὶ ἱλασκόμενος... Σ' ἐφόβισεν ἡ σιωπὴ καὶ ἡ μοναξία... 'Ηθέλησες νὰ θορυβηθῇς διὰ νέων ἀνοσιουργιῶν... Πρὸ ὀλίγου, εἰς φρικαλέον κ' αἱμοχαρῆ τινα ἐρεθισμὸν, ἠθέλησες νὰ θανατώσῃς τὴν σύζυγόν σου· αὕτη εἶν' ἐδῶ, ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην· κοιμᾶται ἀνυπεράσπιστος· κρατεῖς μάχαιραν σὺ, ὁ κοιτών της δύο βήματ' ἀπέχει· οὐδὲν σ' ἐμποδίζει, οὐδὲν ἰσχύει νὰ τὴν λυτρώσῃ ἐκ τῆς ὀργῆς σου· οὐδὲν ἐκτὸς τῆς ἀδυναμίας σου... Τὸ πρὸ ὀλίγου ὄνειρον, τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον τώρα

βλέπεις, ἠδύναντο μεγάλως νὰ σὲ κατηχήσωσιν· ἠδύναντο νὰ σὲ σώσουν... Αἱ μυστηριώδεις εἰκόνες τοῦ ὀνείρου τούτου βαθὺ ἔχουσι νόημα... Ἡ λίμνη τοῦ αἵματος ὅπου σοὶ ἐνεφανίσθησαν τὰ θύματά σου... εἶναι τὸ αἷμα τὸ χυθὲν ὑπὸ σοῦ... Ἡ φλογερὰ λάβα ἥτις τὸ διεδέχθη... εἶναι ὁ καταβιβρώσκων ἔλεγχος τοῦ συνειδότος, ὅστις ὤφειλε νὰ σὲ μαράνῃ, ὥστε μίαν ἡμέραν ὁ Θεὸς, οἰκτείρων τὰς μακρὰς βασάνους σου, νὰ σὲ καλέσῃ πλησίον του... καὶ νὰ σοὶ γεύσῃ τοὺς ἀφάτους τῆς ἀφέσεως γλυκασμούς. Ἀλλ' ὄχι!... ταῦτα ὅλα ἀπέβησαν εἰς μάτην... μακρὰν τοῦ νὰ μετανοήσῃς, καθημέραν θέλεις μὲ τρομερὰς βλασφημίας ἐπιθυμεῖ τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἔπραττες τὰ κακά... Φεῦ! ἐκ τῆς συνεχοῦς ταύτης πάλης, τῆς μεταξὺ τῶν αἱμοχαρῶν σου πόθων καὶ τῆς ἀδυναμίας τοῦ νὰ εὐχαριστήσῃς αὐτοὺς, τῆς μεταξὺ τῶν θηριωδῶν ἕξεών σου καὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ὑποτάσσησαι εἰς ὄντα ὅσον ἀδύνατα τοσοῦτον σκληρὰ, τοιαύτη θέλει προκύψειν εἰς σὲ τύχη φρικώδης... ἀποτρόπαιος!... Ὢ! ταλαίπωρε, ὤ!

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Ῥοδόλφου ἐκάμφθη. Ἐσιώπησε μίαν στιγμὴν, ὡσὰν ὁ τρόμος καὶ ἡ συντριβὴ νὰ τὸν ἐμπόδισαν τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ...

Ὁ Δάσκαλος ᾐσθάνθη τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του ἀνορθουμένας...

Ὁποία λοιπὸν ἦτον ἡ τύχη αὕτη...ἡ μαλάττουσα καὶ αὐτόν του τὸν δήμιον;...

—Ἡ τύχη ἥτις σὲ περιμένει εἶναι τόσον φοβερὰ, ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος, ὥστε, ἂν ὁ Θεὸς, εἰς τὴν ἀδυσώπητον καὶ ἀδέκαστον ἐκδίκησίν του, ἐβούλετο νὰ σὲ κάμῃ νὰ πληρώσῃς σὺ μόνος τὰς ἁμαρτίας ὅλης τῆς ἀνθρωπίνης γενεᾶς, δὲν ἤθελεν ἐπινοήσει κόλασιν φρικωδεστέραν!... Δυστυχία εἰς σέ!... δυστυχία εἰς σέ!...

Κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμὴν ὁ Δάσκαλος ἀφῆκε φωνὴν, κ' ἐπτοημένος ἐξύπνησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Εννεα ὧραι ἐσήμαινον εἰς τ' ὡρολόγιον τῆς ἐπαύλεως Βουκεβὰλ, ὅτε ἡ κυρία Γεωργία εἰσῆλθε σιγαλέως εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Μαριάνθης. Ὁ ὕπνος τῆς νεάνιδος τοσοῦτον ἦτον ἐλαφρὸς, ὥστε παρευθὺς σχεδὸν ἐξύπνησε. Λαμπρὸς ἥλιος χειμῶνος, ἀκοντίζων τὰς ἀκτίνας του διὰ τῶν δρυφάκτων καὶ παραπετασμάτων, τῶν ἐξ ὑφάσματος περσικοῦ μὲ ῥοδόχροον ὑπόῤῥαμμα (φόδραν), διέχεεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Κελαϊδήστρας ὑποκόκκινόν τι φῶς, δίδον εἰς τὸ ὠχρὸν καὶ γλυκὺ πρόσωπόν της ὄψεις τὰς ὁποίας ἐστερεῖτο.

— Αἴ, κόρη μου, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία, καθίζουσα ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς νεάνιδος καὶ ἀσπαζομένη αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον, πῶς εἶσαι;

— Καλήτερα, κυρία μου... σᾶς εὐχαριστῶ...

— Μὴν ἐξύπνησες σήμερον τὴν αὐγήν;...

— Ὄχι, κυρία...

— Χαίρομαι. Ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ἀόμματος καὶ ὁ υἱός του, εἰς τοὺς ὁποίους χθὲς ἔδωκαν νὰ κοιμηθοῦν, ἠθέλησαν νὰ φύγωσι τὰ χαράγματα· ἐφοβήθηκα μήπως σ' ἐξύπνησεν ὁ κρότος τὸν ὁποῖον ἔκαμαν ὅταν τοὺς ἤνοιγαν τὰς θύρας...

— Οἱ ταλαίπωροι! διατί ν' ἀναχωρήσουν τόσον ὀγλίγωρα;

— Δὲν ἐξεύρω· χθὲς τὸ ἑσπέρας, ἀφοῦ εἶδα ὅτι ἡσύχασες ὁπωσοῦν, κατέβηκα εἰς τὸ μαγειρεῖον νὰ τοὺς ἰδῶ· ἀλλὰ τόσον ἦσαν καὶ οἱ δύο κουρασμένοι, ὥστε εἶχαν ἤδη ζητήσει τὴν ἄδειαν νὰ πλαγιάσωσιν. Ὁ γέρων Καστελανὸς μὲ εἶπεν, ὅτι ὁ τυφλὸς ἐφαίνετο ὡσὰν ὀλίγον βλαμμένος εἰς τὰς φρένας· ὅλοι οἱ ὑπηρέται μας κατενύχθησαν διὰ τὰς περιποιήσεις τὰς ὁποίας ἀπέδιδεν εἰς τὸν δυστυχῆ αὐτὸν ἄνθρωπον τὸ παιδί του. Ἀλλ' εἰπέ με, Μαρία μου, ἔχεις ὀλίγην θέρμην· δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἐκτεθῇς σήμερον εἰς τὸ κρύον· νὰ μὴν ἐξέλθῃς ἀπὸ τὴν μικρὰν αἴθουσαν, αἴ, κόρη μου;

— Κυρία, νὰ μὲ συγχωρήσετε· ἀπόψε πρέπει εἰς τὰς πέντε ὥρας νὰ ὑπάγω εἰς τὸ πρεσβυτέριον· ὁ διδάσκαλος μὲ περιμένει.

— Δὲν θὰ κάμεις καλὰ, παιδί μου· ἐγὼ εἶμαι βεβαία, ὅτι δὲν ἐπέρασες νύκτα καλήν· οἱ ὀφθαλμοί σου εἶναι κεκοπιασμένοι· δὲν ἐκοιμήθης μὲ ἀνάπαυσιν.

— Εἶναι ἀληθές... εἶδα πάλιν ὄνειρα τρομερά. Εἶδα πάλιν τὴν γυναῖκα ἥτις μ' ἐτυράννησεν ὅταν ἤμουν παιδί· ἐξύπνησα κ' ἐπετάχθηκα κατατρομασμένη...γελοιώδης ἀδυναμία, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐντρέπομαι.

— Ἐμὲ πάλιν, αὐτή σου ἡ ἀδυναμία μὲ λυπεῖ, ἀφοῦ ἐξ αὐτῆς ὑποφέ-

βεις, καλή μου κόρη! εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία μὲ τρυφερὰν στοργὴν, ἰδοῦσα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Κελαϊδήστρας πληρουμένους δακρύων.

Αὕτη δὲ, εἰς τὸν τράχηλον τῆς θετῆς μητρός της χυθεῖσα, ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της εἰς τοὺς κόλπους της.

— Καλὴ Μαρία μου! καλὴ κόρη μου! τί ἔχεις; μὲ φοβίζεις!

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην· ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω διατὶ, πρὸ δύο ἡμερῶν, ὑπάρχουν στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἡ καρδία μου συντρίβεται... Χωρὶς νὰ θέλω μὲ περιχύνουν τὰ δάκρυα... Ἔχω θλιβεράς τινας προαισθήσεις... Μὲ φαίνεται ὅτι θὰ μοῦ συμβῇ κἄτι δυστύχημα...

— Μαρία... Μαρία... ἐγὼ θ' ἀρχήσω νὰ σὲ μαλώνω ἂν ἐξακολουθῇς μ' αὐτά· ὅλα εἶναι τῆς φαντασίας σου...

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, εἰσῆλθεν ἡ Κλαυδίνα, ἀφοῦ πρότερον ἔκρουσε τὴν θύραν.

— Τί θέλεις, Κλαυδίνα;

— Ἦλθε, κυρὰ, ὁ Πέτρος ἀπὸ τὴν Ἀρνουβίλλη, μὲ τὸ μικρὸ ἁμάξι τῆς κυρίας Δυβρώλης, κ' ἔφερεν αὐτὴν τὴν γραφή· λέγει ὅτ' εἶναι γραφὴ πολλὰ βιαστική.

Ἡ κυρία Γεωργία ἀνέγνω ὑψηλοφώνως τὰ ἑφεξῆς·

« Ἀκριβή μου φίλη κυρία Γεωργία, μεγάλως θὰ μὲ ὑπεχρέωνες, ἀδελφὴ, καὶ ἀπὸ πολλὴν ζάλην θὰ μ' ἐλύτρωνες, ἂν ἤρχεσο ἀμέσως εἰς τὸ ἀγροκήπιον. Ἔστειλα τὸν Πέτρον διὰ νὰ σὲ φέρῃ, καὶ πάλιν νὰ ἐπιστρέψῃ μαζῆ σου τὸ ἀπόγευμα. Σὲ βεβαιῶ δὲν ἐξεύρω τί νὰ πρωτοκάμω· ὁ Δυβρώλης ἐπῆγεν εἰς Ποντναισίαν νὰ πωλήσῃ μεριχὸν μαλλί· καταφεύγω λοιπὸν εἰς σὲ καὶ εἰς τὴν Μαρίαν. Ἡ Κλάρα ἀσπάζεται τὴν μικρὰν ἀδελφίδα της καὶ τὴν περιμένει ἀνυπομόνως. Προσπαθήσετε νὰ ἔλθῆτε πρὸ τῶν ἕνδεκα, διὰ νὰ προγευματίσωμεν καὶ μαζῆ.

» Ἡ εἰλικρινεστάτη φίλη σου

» ΔΥΒΡΩΛΗ. »

— Τί νὰ τρέχῃ! εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία πρὸς τὴν Μαριάνθην. Κατ' εὐτυχίαν τὸ ὕφος τῆς κυρίας Δυβρώλης φανερώνει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ σοβαροῦ τινος πράγματος...

— Θὰ μ' ἐπάρετε, κυρία, μαζῆ σας; ἠρώτησεν ἡ Κελαϊδήστρα.

— Δὲν ἤθελεν εἶσθαι φρόνιμον, ἐπειδὴ κάμνει πολὺ ψῦχος. Πλὴν, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Γεωργία, ἔλα, ἔλα· θὰ διασκεδάσεις ὀλίγον· σὲ σκεπάζομεν καλὰ καὶ δὲν ἔχεις κανένα φόβον...

— Μόνον ὁ διδάσκαλος, εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μετά τινα σκέψιν, ὁ ὁποῖος μὲ περιμένει ἀπόψε, εἰς τὰς πέντε, εἰς τὸ πρεσβυτέριον...

— Ἔχεις δίκαιον· ἐπιστρέφομεν πρὸ τῶν πέντε· σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

— Ὦ! εὐχαριστῶ· τί χαρά! νὰ ἐξαναϊδῶ τὴν δεσποσύνην Κλάραν!

— Πάλιν, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία μὲ τόνον γλυκείας ἐπιπλήξεως, *δεσποσύνην* Κλάραν! Μήπως ἐκείνη ὅταν ὁμιλῇ περὶ σοῦ σὲ ὀνομάζει *δεσποσύνην* Μαρίαν;

— Ὄχι, κυρία... ἀπεκρίθη ἡ Κελαϊδήστρα ταπεινοῦσα τοὺς ὀφθαλμούς· Πλὴν ἐγὼ, εἶναι... ὅτι...

— Σύ!... εἶσ' ἕνα πολλὰ σκληρὸ παιδὶ, διότι ἄλλο δὲν συλλογεῖσαι παρὰ πῶς νὰ τυραννῇς τὸν ἑαυτόν σου· ἀλησμόνησες τὰς προτερινὰς ἐπι-

πλήξεις μου. Ἐνδύσου ὀγλίγωρα· ἐνδύσου ζεστά. Νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Ἀρνουβίλλην πρὸ τῶν ἕνδεκα.

Ἐξελθοῦσα ἔπειτα μετὰ τῆς Κλαυδίνης, ἡ κυρία Γεωργία εἶπε πρὸς αὐτήν·—Εἰπὲ τὸν Πέτρον νὰ προσμείνῃ μίαν στιγμὴν, καὶ εἰς ὀλίγα λεπτὰ ἡμεῖς ἑτοιμαζόμεθα.

Εἰς ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν συνομιλίαν ταύτην, ἡ κυρία Γεωργία καὶ ἡ Μαριάνθη ἀνέβαινον ἐφ' ἑνὸς τῶν διτρόχων ἐκείνων μεγάλων ἁμαξίων, ἅτινα μεταχειρίζονται οἱ πλούσιοι ἀγρονόμοι εἰς τῶν Παρισίων τὰ περίχωρα, καὶ τὸ ὄχημα, συρόμενον ἀπὸ ῥωμαλέον τινὰ ἵππον, ἐκύλισε ταχέως ἐπὶ τοῦ χλοεροῦ δρόμου τοῦ ἄγοντος ἀπὸ Βουκεβὰλ εἰς Ἀρνουβίλλην. Αἱ εὐρύχωροι οἰκοδομαὶ καὶ τὰ πολυάριθμα ἐξαρτήματα τῆς ἐπαύλεως τὴν ὁποίαν ἐξεκαρποῦτο ὁ κύριος Δυβρώλης εἰς τὸ χωρίον τοῦτο, ἐμαρτύρουν τὸ ἀξιόλογον τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς ἰδιοκτησίας, τὴν ὁποίαν ἡ δεσποσύνη Καισαρίνη Δὲ-Νοαρμὸντ ἔφερεν εἰς προῖκα πρὸς τὸν Κ. δοῦκα Δὲ-Λυσηναῖ.

Ὁ ἠχηρὸς πάταγος τῆς μάστιγος τοῦ Πέτρου εἰδοποίησε τὴν κυρίαν Δυβρώλην περὶ τῆς ἀφίξεως τῆς Μαριάνθης καὶ κυρίας Γεωργίας. Αὗται, καταβᾶσαι ἐκ τοῦ ὀχήματος, εὗρον χαρμόσυνον ὑποδεξίωσιν παρὰ τῆς ἀναστατρίας καὶ θυγατρός της. Ἡ κυρία Δυβρώλη ἦτο περίπου πεντηκοντούτης· ἡ φυσιογνωμία της γλυκεῖα καὶ εὐπροσήγορος· οἱ χαρακτῆρες τῆς θυγατρός της, χαριεστάτης μελαγχροινῆς μὲ ὄμματα κυανᾶ καὶ παρειὰς ῥοδοκοκκίνους, ἀπέπνεον ἀγνότητα καὶ καλωσύνην. Μὲ θαυμασμόν της μεγάλον, ὅταν ἡ Κλάρα ἦλθε κ' ἐχύθη εἰς τὸν λαιμὸν αὐτῆς, εἶδεν ἡ Κελαϊδήστρα τὴν φίλην της φοροῦσαν χωρικὰ, ἀντὶ νὰ ἦν' ἐνδεδυμένη ὡς *δεσποσύνη*.

— Πῶς, Κλάρα μου, καὶ σὺ ἐνδύθης ὡσὰν χωριατοποῦλα; εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία ἐναγκαλιζομένη τὴν κορασίδα.

— Δὲν χρεωστεῖ καθ' ὅλα νὰ μιμεῖται τὴν ἀδελφήν της Μαρίαν; εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη. Δὲν ἠμπόρεσε νὰ λάβῃ ἡσυχίαν ἕως οὗ φορέσῃ χωριάτικα... Πλὴν, ἀδελφὴ, ἄλλα πράγματα τρέχουν εἰς τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἂς ἀφήσωμεν τώρα τὰς μικράς! ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Δυβρώλη μὲ στεναγμόν· ἐλθὲ νὰ σὲ διηγηθῶ...

Εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἑστιατόριον μετὰ τῆς μητρός της καὶ τῆς κυρίας Γεωργίας, ἡ Κλάρα ἐκάθησε πλησίον τῆς Μαριάνθης, τὴν ἔδωκε τὴν καλητέραν θέσιν πλησίον τῆς ἑστίας, τὴν ἐνέπλησε θεραπειῶν, ἔλαβε τὰς χεῖράς της ἐντὸς τῶν ἰδικῶν της διὰ νὰ ἴδῃ μὴν ἐκρύωνον ἀκόμη, τὴν ἐφίλησεν ἐκ νέου, καὶ τὴν ὠνόμασε *κακὴν*, ἐπειδὴ ἤρχετο τόσον σπανίως νὰ τὴν βλέπῃ... Ἐνθυμούμενοι τὴν συνομιλίαν τῆς Κελαϊδήστρας μετὰ τοῦ ἐφημερίου, συμπεραίνομεν βέβαια, ὅτι ὅλας τὰς τρυφερὰς καὶ ἀφελεῖς αὐτὰς θωπείας τὰς ἐδέχετο ἡ πτωχὴ κόρη μὲ ταπείνωσίν τινὰ ἡνωμένην μὲ χαρὰν καὶ φόβον ἐνταυτῷ.

— Λοιπὸν τί σου ἀκολουθεῖ, ἀκριβή μου κυρία Δυβρώλη, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία, καὶ εἰς τί δύναμαι νὰ σὲ γίνω χρήσιμος;

—Ὢ! εἰς πολλά. Τώρα σὲ λέγω, ἀδελφή. Νομίζω δὲν σὲ εἶπα ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποστατικὸν εἶναι ἰδιοκτησία τῆς κυρίας δουκίσσης Δὲ-Λυσηναΐ; Μ' αὐτὴν κατ' εὐθεῖαν ἀγροικούμεθα... χωρὶς τὴν μεσολάβησιν τοῦ ἐπιστάτου τοῦ κυρίου δουκός.

— Αὐτὸ δὲν τὸ ἤξευρα, τῳόντι.

— Νὰ ἰδῇς διατὶ σὲ τὸ λέγω... Λοιπὸν ἡμεῖς πληρώνομεν τὰ ἐκμισθώματα τοῦ ὑποστατικοῦ εἰς τὴν κυρίαν δούκισσαν, ἢ εἰς τὴν κυρίαν Σίμωνος, πρώτην αὐτῆς θαλαμηπόλον. Ἡ κυρία δούκισσα εἶναι τόσον καλὴ, μολονότι ὀλίγον ζωηρὰ, ὥστε εἶναι ἀληθὴς εὐχαρίστησις τὸ νὰ ἔχῃ τις νὰ κάμῃ μαζῆ της· ὁ Δυβρώλης κ' ἐγὼ ἐπίπταμεν εἰς τὴν φωτιὰ νὰ μᾶς τὸ εἰπῇ... Ἀμὴ, ἀδελφὴ, τὴν γνωρίζω ἀπὸ μικρὸν παιδὶ, ὅταν ἤρχετο ἐδῶ μὲ τὸν πατέρα της τὸν μακαρίτην πρίγκιπα Δὲ-Νοαρμόντ... Ἐσχάτως μᾶς ἐζήτησεν ἓξ μηνῶν ἐκμίσθωμα προπληρωτέον... Σαράντα χιλιάδες φράγκα, δὲν εὑρίσκονται, καθὼς λέγει ὁ λόγος, εὐθὺς, ὑπὸ τὸ προσκέφαλον τοῦ ἀνθρώπου... πλὴν ἔτυχε νὰ μᾶς εὑρεθοῦν· ἡ προῖκα τῆς Κλάρας· ὅθεν ἀμέσως τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔλαβεν ἡ κυρία δούκισσα τὰ χρήματά της εἰς ὡραῖα χρυσᾶ λοδοβίκια... Αὐταὶ αἱ μεγάλαι κυρίαι, τόσης πολυτελείας ἔχουν χρείαν!... Μολοντοῦτο, μόλις νὰ ἦναι χρόνος ἀφοῦ ἡ κυρία δούκισσα ζητεῖ καὶ τῆς πληρώνομεν τὰ ἐκμισθώματα εὐθὺς καθὼς λήξει ἡ προθεσμία· προτήτερα δὲν ἐφαίνετο νὰ ἔχῃ ποτὲ χρείαν ἀπὸ χρήματα... Τώρα ὅμως τὸ πρᾶγμα ἤλλαξε.

—Ὡς τώρα, ἀκριβή μου κυρία Δυβρώλη, ἀκόμη δὲν ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω εἰς τί δύναμαι νὰ σὲ γίνω χρήσιμος.

—Ἄκουσε δά· αὐτὰ σὲ τὰ εἶπα διὰ νὰ ἐννοήσῃς ὅτι ἡ κυρία δούκισσα ἔχει πᾶσαν ἐμπιστοσύνην εἰς ἡμᾶς... Χωριστὰ ὅτι, ὁπόταν ἦτο δώδεκα ἢ δεκατριετὴς ἔγινε μαζῆ μὲ τὸν πατέρα της ἀνάδοχος τῆς Κλάρας μου... τὴν ὁποίαν δὲν παύει νὰ φιλοδωρῇ... Χθὲς τὸ βράδυ λοιπὸν λαμβάνω δι' ἑνὸς ἀνθρώπου σταλμένου, ἐξεπίτηδες, αὐτὴν τὴν γραφὴν τῆς κυρίας δουκίσσης·

« Ἀνάγκη πᾶσα, ἀκριβή μου κυρία Δυβρώλη, ἡ μικρὰ σκιὰς (κιόσκι) τοῦ ἀγροῦ νὰ γίνῃ κατοικήσιμος διὰ μεθαύριον τὸ ἑσπέρας· ἄς μεταφερθῶσιν ἐκεῖ τὰ ἀναγκαῖα ἔπιπλα, πεύκια, παραπετάσματα, κτλ., κτλ. Τέλος πάντων τίποτε νὰ μὴ λείπῃ, καὶ νὰ ἦναι τὰ πάντα ὅσον τὸ δυνατὸν confortable...»

—Ἀκούεις ἀδελφὴ λέξιν... *κονφορτάβλ!* εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη, θεωροῦσα τὴν φίλην της μὲ συλλογὴν καὶ ἀπορίαν ὁμοῦ· ἔπειτα ἐξηκολούθησε ν' ἀναγινώσκῃ·

« Ν' ἀνάψωσι φωτίαν ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὴν σκιάδα, ὥστε νὰ μὴν ἔχῃ ὑγρασίαν, διότι πρὸ πολλοῦ δὲν τὴν ἐκατοίκησε κἀνεὶς. Νὰ περιποιηθῆτε τὸ ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον θὰ ἔλθει, ὡς ἠθέλετε περιποιηθῇ ἐμὲ τὴν ἰδίαν· ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν θέλει σᾶς ἐγχειρίσει θεωρεῖτε πόσον ἐπαναπαύομαι εἰς τὸν ζῆλον δι' οὗ πάντοτε μὲ ὑπεχρεώσετε. Ἐλπίζω λοιπὸν καὶ τώρα τὸ αὐτὸ, ἐπειδὴ γνωρίζω πόσον εἶσθε καλοπροαίρετος καὶ ἀφοσιωμένη. Χαίρετε, ἀκριβή μου κυρία Δυβρώλη. Νὰ μοῦ καταφιλήσετε τὴν μικράν μου βαπτιστικὴν, πεποιθυῖα περὶ τῆς ἀγάπης καὶ ὑπολήψεώς μου.

» ΝΟΑΡΜΟΝΤΗ ΔΕ-ΛΥΣΗΝΑΙ.

» Υ. Γ. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑποκείμενον θέλει σᾶς ἔλθει μεθαύριον τὸ ἑσπέρας. Πρὸ πάντων σᾶς παρακαλῶ διὰ τὴν σκιάδα, νὰ τὴν καταστήσητε ὅσον τὸ δυνατὸν confortable.»

— *Κονφορτάβλ*! ἰδοὺ καὶ δεύτερον ἡ διαβολευμένη αὕτη λέξις! εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη κρύπτουσα εἰς τὸν κόλπον της τὴν ἐπιστολὴν τῆς δουκίσσης.

— Αἴ! τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον· ἐπέφερεν ἡ κυρία Γεωργία.

— Πῶς ἁπλούστατον!... Δὲν ἀκούεις, ἀδελφή; ἡ κυρία δούκισσα πρὸ πάντων ἐπιθυμεῖ νὰ καταστήσωμεν τὴν σκιάδα ὅσον τὸ δυνατὸν *κονφορτάβλ*· διὰ τοῦτο σὲ παρεκάλεσα νὰ ἔλθῃς. Ἐγὼ καὶ ἡ Κλάρα ἐσπάσαμεν τὴν κεφαλήν μας νὰ εὕρωμεν τί σημαίνει *κονφορτάβλ*, καὶ δὲν ἠμπορέσαμεν... Καὶ ὅμως ἡ Κλάρα ἐσπούδασεν εἰς τὸ Βιλλιερλεβὲλ, κ' ἐπῆρε δὲν ἐξεύρω πόσα βραβεῖα ἱστορίας καὶ γεωγραφίας... αἴ, καλά! δὲν ἐστάθη τρόπος νὰ καταλάβῃ τί σημαίνει ἡ ἀλλόκοτος αὐτὴ λέξις· εἰς τὰ λεξικὰ τὰ γαλλικὰ δὲν εὑρίσκεται· θὰ εἶναι λέξις τῆς αὐλῆς ἢ τοῦ μεγάλου κόσμου... Τί δυστυχία! ἡ κυρία δούκισσα τὸ θέλει· πρὸ πάντων ἡ σκιὰς πρέπει νὰ ἦναι ὅσον τὸ δυνατὸν *κονφορτάβλ*· τὸ ἐπαναλαμβάνει δύο φορὰς, καὶ ἡμεῖς δὲν ἐξεύρομεν τί ἐννοεῖ!

— Χάρις τῷ Θεῷ! ἐγὼ νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸ μέγα μυστήριον, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία μειδιῶσα· *κονφορτάβλ*, εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, σημαίνει ἓν οἴκημα εὐχερὲς, καλὰ εὐτρεπισμένον, καλὰ κλεισμένον, καλὰ ζεστόν· τέλος πάντων μίαν κατοικίαν ὅπου νὰ μὴν ἐλλείπῃ κανὲν τῶν ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ τὰ περιττὰ ἀκόμη...

— Αὐτό! λοιπὸν τότε τὴν ἐπάθαμεν χειροτέραν!

— Πῶς;

— Θέλει, ἀκούεις, πεύκια, ἔπιπλα καὶ ἕνα δύο *καὶ τὰ λοιπά*· ἡμεῖς ἐδῶ πεύκια δὲν ἔχομεν· τὰ ἔπιπλά μας εἶναι ἀπὸ τὰ κοινότατα· ἔπειτα, ἐξεύρω κ' ἐγὼ ἂν θὰ ἦναι ἀνὴρ ἢ γυνὴ αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον θὰ ἔλθει! καὶ πρέπει ὅλα αὔριον βράδυ νὰ ἦναι ἕτοιμα... Πῶς νὰ κάμω; πῶς νὰ κάμω! δὲν μὲ λέγεις, ἀδελφή; τρόπος κανένας δὲν ὑπάρχει. Τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι νὰ φύγῃ τοῦ ἀνθρώπου ὁ νοῦς!

— Πλὴν, μάμμα, εἶπεν ἡ Κλάρα, δὲν ἠμποροῦσες νὰ 'πάρῃς τὰ ἔπιπλα τοῦ ἰδικοῦ μας θαλάμου, κ' ἐγὼ νὰ ὑπάγω διὰ τρεῖς τέσσαρας ἡμέρας εἰς Βουκεβὰλ, μαζῇ μὲ τὴν Μαρίαν;

— Τοῦ θαλάμου σου, παιδί μου! τοῦ θαλάμου σου! στοχάζεσαι ὅτ' εἶναι ἀρκετὰ λαμπρά! εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη ἀναστείλασα τοὺς ὤμους της· ἄράγε αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ... ἀρκετὰ *κονφορτάβλ!*... καθὼς λέγει ἡ κυρία δούκισσα... Καλὲ, Παναγία μου! ποῦ 'παγαίνουν καὶ σοῦ τὰς εὑρίσκουν τὰς λέξεις!...

— Αὐτὴ λοιπὸν ἡ σκιὰς εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκατοίκητος; ἠρώτησεν ἡ κυρία Γεωργία.

— Καὶ βέβαια· εἶν' ἐκεῖνος ὁ λευκὸς οἰκίσκος τὸν ὁποῖον βλέπετε ὁλομόναχον εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀγροῦ. Ὁ κύριος πρίγκιψ τὸν ἔκτισε διὰ τὴν κυρίαν δούκισσαν, ὅταν ἦτον αὐτὴ ἄνυμφος· ὅταν ἤρχετο μὲ τὸν πατέρα της εἰς τὸ ἀγροκήπιον, ἐκεῖ οἰκόνευαν. Ἔχει τρεῖς εὐμόρφους θαλάμους, καὶ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ περιβολίου ἕνα γαλακτουργεῖον καθὼς τὰ συνειθίζουν

εἰς τὴν Ἑλβετίαν· ἐπειδὴ, ὅταν ἡ κυρία δούκισσα ἦτο μικρὰ, ἠγάπα ν' ἀλμέγῃ μόνη της καὶ νὰ γαλακτουργῇ. Ἀφοῦ ὅμως ἐνυμφεύθη, δύο φορὰς μόλις τὴν εἴδαμεν εἰς τὴν ἔπαυλιν, καὶ τὰς δύο μόλις ὀλίγας ὥρας διέτριψε μέσα εἰς τὴν μικρὰν σκιάδα. Τὴν πρώτην φορὰν, θὰ εἶναι τώρα ἓξ χρόνοι, ἦλθεν ἔφιππος μαζῆ...

Καὶ ἐμποδισθεῖσα τοῦ νὰ εἴπῃ πλειότερα ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τῆς Μαριάνθης καὶ Κλάρας, ἡ κυρία Δυβρώλη ἐπανέλαβεν·

— Ἀλλὰ λέγω, λέγω, καὶ δὲν συλλογίζομαι νὰ εὕρω κανένα τρόπον διὰ νὰ οἰκονομήσω τὰ ἔπιπλα τῆς σκιάδος... Εἰπέ με τώρα, ἀδελφὴ κυρία Γεωργία, τί στοχάζεσαι!

— Ἀδελφὴ, τί νὰ σοῦ εἰπῶ κ' ἐγώ; εἰς τί κατάστασιν εὑρίσκεται τώρα αὐτὴ ἡ σκιάς;

— Μόλις εὑρίσκει κανεὶς νὰ καθήσῃ· εἰς τὴν αἴθουσαν ὑπάρχει κατάχαμα μία ψιάθα, ἕνας *καναπὲς* ἀπὸ βοῦρλα, καθέδραι παρόμοιαι, μία τράπεζα· ἰδού. Βλέπεις ὅτ' εἴμεθα πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸ *κονφορτάβλ*.

— Αἴ καλά! ἐγὼ, εἰς τὸν τόπον σου, ἰδοὺ τί ἤθελα κάμει· εἶναι ἕνδεκα ὧραι, ἤθελα στείλει εἰς τὰ Παρίσια ἕνα ἄξιον ἄνθρωπον.

—Τὸν *γενικόν* μας [1]· εἶναι ἄνθρωπος ἀξιώτατος.

— Εὖγε... εἰς δύο ὥρας τὸ πολὺ φθάνει εἰς τὰ Παρίσια· κατευθύνεται εἰς ἕνα ὁποιονδήποτε θαλαμοστόλον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κτιστὸν Ἀντίνου, (Chaussée-d'Antin), τὸν δίδει τὴν καταγραφὴν τὴν ὁποίαν κάθημαι καὶ σοῦ συντάττω, ἀφοῦ ἰδῶ τί ἐλλείπει εἰς τὴν σκιάδα, καὶ τὸν λέγει, νὰ μὴν κυττάξῃ διόλου χρήματα...

—Ὦ! βέβαια... φθάνει νὰ μείνῃ εὐχαριστημένη ἡ κυρία δούκισσα, καὶ ὅ,τι ἐξοδεύσω δὲν μὲ μέλει.

— Τὸν λέγει λοιπὸν νὰ μὴν κυττάξῃ διόλου χρήματα, ἀλλ' ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν καταγραφὴν νὰ εὑρεθοῦν ἐδῶ ἀπόψε ἀφεύκτως, καθὼς καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄνθρωποί του, διὰ νὰ βάλωσι τὰ πάντα ἐν τάξει.

—Ἠμποροῦν νὰ ἔλθουν διὰ τῆς ἁμάξης ἥτις ἀναχωρεῖ κάθε βράδυ ἀπὸ Παρισίους διὰ Γόνισσαν, εἰς τὰς ὀκτὼ ὥρας...

— Καὶ ἐπειδὴ ἄλλο δὲν ἔχουν νὰ κάμουν παρὰ νὰ μετακομίσουν τὰ ἔπιπλα, νὰ καρφώσουν τὰ πεύκια καὶ νὰ βάλουν τὰ παραπετάσματα, εὐκόλως θὰ γίνουν ὅλα ἕτοιμα ἕως αὔριον βράδυ.

—Ἆ! καλή μου κυρία Γεωργία, ἀπὸ ποίαν ζάλην μὲ λυτρώνεις!... Ἐγὼ μόνη μου ποτὲ δὲν ἤθελα τὸ συλλογισθῆ... Εἶσαι ἡ θεία μου Πρόνοια... Θὰ λάβεις λοιπὸν τὴν καλωσύνην νὰ μὲ κάμῃς τὴν καταγραφὴν τῶν ὅσων χρειάζονται, ὥστε ἡ σκιὰς νὰ γίνῃ...

— Κονφορτάβλ;... ναὶ, ἀμέσως.

—Ὦ, Θεέ μου! ἄλλη πάλιν δυσκολία!... τὸ εἶπα καὶ προτήτερα· δὲν ἐξεύρομεν ἂν κύριος ἦναι ἢ κυρία ὁ τὸν ὁποῖον περιμένομεν. Εἰς τὴν

[1] *Prend-garde-à-tout*· οὕτως ὀνομάζουσιν εἰς τὰς μεγάλας ἀγρονομίας τῶν περιχώρων τῶν Παρισίων ἐπιστάτην τινὰ ἐπιτηροῦντα τὰ πάντα.

γραφήν της, ἡ κυρία δούκισσα λέγει *ἓν ὑποκείμενον*· πρέπει νὰ ἦναι κάνεὶς προφήτης!...

— Κάμε, ἀγαπητὴ ἀδελφή, ὡσὰν νὰ ἐπρόσμενες γυναῖκα· καὶ ἂν ἦναι ἄνδρας δὲν βλάπτει· θὰ τὰ εὕρει καλήτερα.

— Τωόντι... τωόντι...

Ὑπηρέτριά τις εἰσελθοῦσα ἀνήγγειλεν ὅτι εἶν' ἕτοιμον τὸ πρόγευμα.

— Μετ' ὀλίγον προγευματίζομεν, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία· ἀλλ' ἐνῷ ἐγὼ θὰ γράφω τώρα τὰ ὅσ' ἀναγκαιοῦν, εἰπὲ, ἡ εὐγενεία σου, νὰ 'πάρουν τὸ μέτρον τῶν τριῶν δωματίων, ὕψος καὶ ἔκτασιν, διὰ νὰ ἰδῇ ὁ θαλαμοστόλος ὁποίου μεγέθους πεύκια καὶ παραπετάσματα χρειάζονται.

— Καλὰ, καλά... 'παγαίνω νὰ τὸ εἰπῶ εἰς τὸν *γενικόν* μας.

— Κυρὰ, ἐπανέλαβεν ἡ ὑπηρέτρια· εἶν' ἔξω κ' ἐκείν' ἡ γαλακτοπώλισσα ἀπὸ ταῖς Στένσαις· ὅλο τὸ 'νοικοκυριό της τὸ ἔχει μέσα εἰς ἕνα μικρὸ ἀμάξι, ὁποῦ τὸ σύρει ἕνα μικρὸ γαδουράκι! Τὸ βαρὺ 'νοικοκυριό!

— Ἡ ταλαίπωρος!... εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη μὲ συντριβήν.

— Ποία εἶναι αὐτή; ἠρώτησεν ἡ κυρία Γεωργία.

— Μία χωρικὴ ἀπὸ τὰς Στένσας (Stains)· αὐτὴ εἶχε τέσσαρας ἀγελάδας κ' ἐπωλοῦσε τὸ γάλα των εἰς τὰ Παρίσια· ὁ σύζυγός της ἐπετάλωνε ζῶα. Μίαν ἡμέραν, λαβὼν χρεῖαν ν' ἀγοράσῃ σίδηρον, κατέβη εἰς τὰ Παρίσια μὲ τὴν γυναῖκά του, μείνας μαζῇ της σύμφωνος νὰ τὴν εὕρῃ πάλιν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δρόμου, ὅπου συνήθως αὐτὴ ἐστέκετο κ' ἐπωλοῦσε τὸ γάλα της, καὶ νὰ ἐπιστρέψουν ἔπειτα καὶ οἱ δύο μαζῇ. Κατὰ κακήν της τύχην ἐπήγαινεν εἰς μίαν συνοικίαν ὅπου, ὡς φαίνεται, εὑρίσκονται πολλοὶ ἀχρεῖοι ἄνθρωποι· ὅταν ὁ σύζυγός της ἐπέστρεψε, τὴν ηὗρε παλαίουσαν μὲ δύο τρεῖς μεθυσμένους, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν νὰ χύσωσι τὸ γάλα της εἰς τὸν αὔλακα τῆς ὁδοῦ. Προσπαθεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ τοὺς ἡσυχάσῃ, τὸν κτυποῦν· ζητεῖ νὰ ὑπερασπισθῇ, τὸν μαχαιρώνουν· ἔμεινεν εἰς τὸν τόπον.

— Ἆ! τί φρίκη!.. ἀνέκραξεν ἡ Κυρία Γεωργία· καὶ ὁ φονεύς;

— Κατὰ δυστυχίαν, ἔφυγε μέσα εἰς ἐκείνην τὴν ταραχήν· τώρα ἡ ταλαίπωρος χήρα λέγει ὅτι, ἂν τὸν ἰδῇ, τὸν γνωρίζει, διότι πολλάκις τὸν ἔβλεπε μὲ τοὺς συντρόφους του συχνάζοντα εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην· ἕως τώρα ὅμως ἀνωφελῶς τὸν ἀνεζήτησαν. Ἐν συντόμῳ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της, ἡ γαλακτοπῶλις ἠναγκάσθη, διὰ νὰ πληρώσῃ διάφορα χρέη, νὰ πωλήσῃ τὰς ἀγελάδας της καὶ ἕνα χωραφάκι τὸ ὁποῖον εἶχεν· ὁ ἀγρονόμος τῶν Στενσῶν μοῦ τὴν ἐσύστησεν ὡς καλὴν γυναῖκα· τωόντι, εἶναι ἡ ταλαίπωρος τιμία ὅσον δυστυχής, ἐπειδὴ ἔχει τρία παιδία, τὸ μεγαλήτερον τῶν ὁποίων δὲν ἐπάτησε τοὺς δώδεκα· ἔτυχε δὰ νὰ μᾶς εὑρεθῇ μία θέσις εὔκαιρος· τῆς τὴν ἔδοσα, καὶ τώρα, φαίνεται, ἦλθε.

— Εὖγέ σου, ἀδελφή! εἶπεν ἡ Κυρία Γεωργία.

— Εἰπέ με, Κλάρα, ἐπανέλαβεν ἡ ἀγρονόμος· δὲν 'παγαίνεις μίαν στιγμὴν νὰ δείξῃς εἰς τὴν καλὴν αὐτὴν γυναῖκα τὸ κατοίκημά της; ἐγὼ ὑπάγω ἐν τοσούτῳ νὰ εἰπῶ τὸν γενικόν μας νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ Παρίσια.

— Μάλιστα, μάμμα, 'παίρνω καὶ τὴν Μαρίαν μαζῇ.

— Καὶ ἠμπορεῖτε σεῖς νὰ μείνετε στιγμὴν ἡ μία χωρὶς τῆς ἄλλης; εἶπεν ἡ ἀγρονόμος.

— Ἐγὼ δὲ, ἐπέφερεν ἡ Κυρία Γεωργία λαμβάνουσα θέσιν ἐνώπιον μιᾶς τραπέζης, κάμνω τώρα τὴν καταγραφὴν, διὰ νὰ μὴ χάνωμεν καιρὸν, ἐπειδὴ πρέπει εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας νὰ εἴμεθα εἰς Βουκεβάλ.

— Εἰς τὰς τέσσαρας; τόσον βιάζεσθε; εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη.

— Ναὶ, ἀδελφή· πρέπει εἰς τὰς πέντε ἡ Μαρία νὰ ὑπάγ' εἰς τὸ πρεσβυτέριον.

— Ἄ! ἀφοῦ πρόκειται περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἐφημερίου Λαπόρτου... εἶναι πρᾶγμα ἱερόν· εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη. Λοιπὸν 'παγαίνω νὰ δώσω τὰς ἀναγκαίας διαταγάς... Αἱ δύο μικραὶ ἔχουν νὰ εἰποῦν μεταξύ των πολλά... πολλὰ πράγματα... ἄς τὰς δώσωμεν καιρὸν νὰ συνομιλήσωσι.

— Λοιπὸν, ἡμεῖς εἰς τὰς τρεῖς θ' ἀναχωρήσωμεν, κυρία Δυβρώλη.

— Ὑπομονὴ πλέον... Ὦ, ἀδελφὴ, νὰ ἤξευρες πόσον σ' εὐγνωμονῶ!.. τί καλὰ τὸ ἐστοχάσθηκα νὰ σὲ κράξω! εἶπεν ἡ Δυβρώλη — Κλάρα! Μαρία! παιδιά μου! 'παγαίνωμεν!...

Καὶ, ἐνῷ ἡ κυρία Γεωργία ἔγραφεν, ἡ κυρία Δυβρώλη ἐξῆλθεν ἐξ ἑνὸς μέρους, αἱ δὲ δύο κορασίδες ἐξ ἄλλου, ὁμοῦ μὲ τὴν ὑπηρέτριαν, τὴν ἀναγγείλασαν ὅτι ἀφίχθη ἡ γαλακτοπῶλις τῶν Στενσῶν.

— Ποῦ εἶναί την, ἡ πτωχὴ αὐτὴ γυνή; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα.

— Μαζῆ μὲ τὰ παιδιά της, μὲ τὸ ἁμάξι καὶ μὲ τὸ γαδουράκι της, εἰς τὴν αὐλὴν τῶν ἀχυρώνων, δεσποσύνη.

— Τώρα νὰ τὴν ἰδῇς, Μαρία, τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα, εἶπεν ἡ Κλάρα λαμβάνουσα τὸν βραχίονα τῆς Κελαϊδήστρας· νὰ ἰδῇς πόσον εἶναι χλωμὴ καὶ πόσον θλιμμένη φαίνεται εἰς τὰ κατάμαυρα τῆς χηρείας της φορέματα. Τὴν ὑστέραν φορὰν ὅπου ἦλθε νὰ ἰδῇ τὴν μητέρα, μ' ἐπόνεσε τὴν ψυχήν· ἀνέφερε τ' ὄνομα τοῦ ἀνδρός της κ' ἔχυνε θερμὰ δάκρυα· ἔπειτα τὰ δάκρυά της ἐσταματοῦσαν διὰ μιᾶς καὶ τὴν ἐκυρίευεν ἕνας θυμὸς ἐναντίον τοῦ φονέως...τρομερὸς θυμός! Τότε τὴν ἐφοβούμην· τόσον ἀγρία ἐγίνετο! ὅμως, ἡ ταλαίπωρη ἔχει καὶ δίκαιον, ἔ, Μαρία; ψεύματα!... τί δυστυχίαι ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον!

— Ὦ! ναὶ, ναὶ... ἀναμφιβόλως... ἀπήντησεν ἡ Κελαϊδήστρα στενάζουσα καὶ ὡς νὰ εἶχε τὸν νοῦν της ἀλλοῦ. Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὑπάρχουν δυστυχίαι πολλαί· ἔχετε δίκαιον, δεσποσύνη...

— Νὰ πάλιν! ἀνεφώνησεν ἡ Κλάρα κρούουσα τὸν πόδα μὲ δυσχερὲς παράπονον· πάλιν *σᾶς* μοῦ λέγεις, καὶ *δεσποσύνην* μὲ ὀνομάζεις· λοιπὸν, Μαρία, ἔχεις ἐναντίον μου δυσαρέσκειαν, ὡς φαίνεται;

— Ἐγώ! Θεέ μου!!!

— Πῶς λοιπὸν μοῦ λέγεις αὐτὸ τὸ *σᾶς*;... Τὸ ἐξεύρεις· ἡ μητέρα μου καὶ ἡ κυρία Γεωργία σ' ἐπέπληξαν δι' αὐτό... Μάθε ὅτι θὰ μὲ κάμεις νὰ σὲ καταμηνύσω, διὰ νὰ σὲ μαλώσουν πάλιν δι' αὐτό...

— Κλάρα, σὲ ζητῶ συγγνώμην, εἶχα τὸν νοῦν μου ἀλλοῦ...

— Εἶχες τὸν νοῦν σου ἀλλοῦ... μὲ βλέπει ὕστερ' ἀπὸ ὀκτὼ ἡμέρας χω-

ρισμοῦ, εἶπεν ἡ Κλάρα μὲ σκυθρωπότητα, καὶ τὸν νοῦν της τὸν ἔχει ἀλλοῦ... Ὄχι, Μαρία... βλέπεις; οὕτω μὲ κάμνεις καὶ λυποῦμαι... θὰ ὑποθέσω ὅτ' εἶσαι ὑπερήφανος.

Ἡ Μαριάνθη δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν φίλην της, ἀλλ' ὠχρίασεν ὡσὰν νεκρά...

Εἰς τὴν θέαν της, γυνή τις ἐνδεδυμένη κατάμαυρα ἔβαλε κραυγὴν ὀργῆς καὶ φρίκης. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτον ἡ γαλακτοπῶλις ἥτις, κάθε πρωΐ, ἐπώλει γάλα εἰς τὴν Κελαϊδήστραν, ὅταν αὕτη ἐκατοίκει εἰς τῆς δρακαίνης τοῦ Ταπιφράγκου.

Ἡ σκηνὴ τὴν ὁποίαν θέλομεν διηγηθῆ διέτρεξεν εἰς μίαν τῶν αὐλῶν τοῦ ἀγροκηπίου, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν γεωργῶν καὶ ὑπηρετριῶν, ἐπειδὴ ἦτο μεσημβρία καὶ εἶχον ἐπιστρέψει ἐκ τῶν ἐργασιῶν των διὰ τὸ γεῦμα. Ὑπὸ παράπηγμά τι ἐφαίνετο ἓν μικρὸν ἁμάξιον δεδεμένον εἰς ὄνον καὶ περιέχον τ' ἀγροτικὰ ἔπιπλα τῆς χήρας· ἓν ἀγόριον δωδεκαετὲς, ἀπὸ δύο ἄλλα παιδία μικροτέρας ἡλικίας βοηθούμενον ἤρχιζε νὰ ἐκφορτώνῃ τὸ ἁμάξιον. Ἡ γαλακτοπῶλις ἐνδεδυμένη κατάμαυρα, ἦτο γυνὴ τεσσαρακοντούτης περίπου, μορφῆς σκληραγωγημένης, ἀῤῥενωπῆς καὶ εὐτόλμου· τὰ βλέφαρά της ἦσαν κοκκινισμένα ἀπὸ δάκρυα πρόσφατα. Παρατηρήσασα τὴν Μαριάνθην, πρῶτον ἀφῆκε κραυγὴν φρίκης, ἀλλ' ἡ λύπη, ἡ ἀγανάκτησις, ὁ θυμὸς, μετέβαλον ἀμέσως τὴν ὄψιν της· ἐχύθη κατὰ τῆς Κελαϊδήστρας, τὴν ἥρπασεν αὐθαδῶς ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐφώναξε δεικνύουσα αὐτὴν πρὸς τοὺς ἀγρότας·

— Νὰ μία βρῶμα ὁποῦ γνωρίζει τὸν φονέα τοῦ ἀνδρός μου... τὴν εἶδα εἴκοσι φοραῖς νὰ ὁμιλῇ μὲ τὸν λῃστὴν ἐκεῖνον ὅταν ἐπωλοῦσα γάλα εἰς τὴν γωνιὰ τῆς ὁδοῦ Παλαιὰ Δραπεριά! ἤρχετο κάθε ταχὺ κ' ἠγόραζεν ἑνὸς σολδιοῦ· αὐτὴ θὰ γνωρίζῃ ἐκεῖνον ὁποῦ ἐμαχαίρωσε τὸν ἄνδρα μου· ὡσὰν ὅλαις ταῖς ἄλλαις ὁποῦ τὴν ὁμοιάζουν, εἶναι καὶ αὐτὴ τοῦ συναφιοῦ ἐκείνων τῶν κατεργάρηδων... Ὦ! δὲν φεύγεις πλέον, μωρὴ, ἀπὸ τὸ χέρι μου, καὶ μή σε μέλει!... ἀνεφώνησεν ἡ γαλακτοπῶλις παροξυσμένη ἀπὸ ἀδίκους ὑποψίας· καὶ ἥρπασε τὸν ἄλλον βραχίονα τῆς Μαριάνθης, ἥτις, τρέμουσα, τεθορυβημένη, ἠθέλησε νὰ φύγῃ.

Ἔκπληκτος ἡ Κλάρα ἐκ τοιαύτης αἰφνιδιότητος, δὲν ἠδυνήθη ἕως τότε νὰ προφέρῃ λέξιν· ἀλλ' ὅταν εἶδεν ὅτι καὶ χεὶρ ἐπετίθετο εἰς τὴν φίλην της, ἐφώναξε πρὸς τὴν χήραν·—Πλὴν δὲν ἐξεύρεις τί λέγεις!... ἡ λύπη σὲ παραφέρει!... ἀπατᾶσαι!...

—Ἀπατῶμαι!... ἐπανέλαβεν ἡ χωρικὴ μὲ πικρὰν εἰρωνίαν, ἀπατῶμαι!... Δὲν ἀπατῶμ' ἐγώ!... Νὰ, ἰδέ την πῶς ἐκιτρίνισεν... ἡ βρῶμα!... ἰδὲ πῶς τρέμουν τὰ 'δόντια της!... Οἱ κριταὶ σὲ βιάζουν καὶ ὁμιλεῖς· θὰ ἔλθεις μαζῆ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν κὺρ δήμαρχο... Ἆ! δὲν μοῦ φεύγεις... τὸ χέρι μου εἶναι δυνατὸ... Ἆ!...

— Αὐθάδης ὁποῦ εἶσαι! ἀνέκραξεν ἡ Κλάρα θυμωθεῖσα· ἔξω 'γλίγωρ' ἀπ' ἐδῶ... Νὰ τολμᾷς νὰ φέρεσαι τοιουτοτρόπως πρὸς τὴν φίλην μου, πρὸς τὴν ἀδελφήν μου!

— Τὴν ἀδελφή σου!... καὶ τὸ λὲς καὶ ὅλα, δεσποσύνη, καὶ δὲν ἐντρέπεσαι!... τοῦ λόγου σου δὰ δὲν ἐξεύρεις τί λέγεις! ἀπεκρίθη βαναύσως ἡ χήρα. Ἀδελφή σου!... μία κόρη τοῦ δρόμου, ὁποῦ ἕνα ἥμισυ μῆνα τὴν εἶδα κ' ἐπαραλοῦσεν εἰς τὴν Παλαιὰ Χώρα!

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, οἱ γεωργοὶ ἤρχησαν νὰ γογγύζωσι κατὰ τῆς Μαριάνθης· φυσικῷ τῷ λόγῳ οὗτοι ἐλάμβανον τὸ μέρος τῆς γαλακτοπώλιδος, ἥτις ἀνῆκεν εἰς τὴν κλάσιν των, καὶ τῆς ὁποίας αἱ δυστυχίαι τοὺς ἐκίνουν εἰς εὐσπλαγχνίαν. Τὰ τρία δὲ παιδία, ἀκούσαντα τὴν μητέρα των διδομένην εἰς κραυγὰς, ἔτρεξαν καὶ τὴν ἐτριγύρισαν κλαίοντα, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι τί τρέχει. Ἡ θέα τῶν πτωχῶν τούτων μικρῶν, μελανὰ ὡσαύτως ἐνδεδυμένων, ἐδιπλασίασε τὴν πρὸς τὴν χήραν συμπάθειαν καὶ ηὔξησε τὴν κατὰ τῆς Μαριάνθης ἀγανάκτησιν τῶν χωρικῶν. Εἰς τὰ σχεδὸν ἀπειλητικὰ αὐτὰ σημεῖα φοβηθεῖσα ἡ Κλάρα, εἶπε μὲ φωνὴν συγκεκινημένην πρὸς τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἐπαύλεως·

— Ἐκβάλλετε ἀπ' ἐδῶ αὐτὴν τὴν γυναῖκα· σᾶς λέγω ὅτι τὴν πλανᾷ ἡ λύπη της. Μαρία, Μαρία, σοῦ ζητῶ συγγνώμην! Θεέ μου, αὐτὴ ἡ τρελλὴ δὲν ἐξεύρει τί λέγει...

Ἡ Κελαϊδήστρα, ὠχρὰ, ἄναυδος, ἀναίσθητος, ἔκυψε τὴν κεφαλὴν, χωρὶς τὸ παραμικρὸν νὰ κινηθῇ διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸ σκληρὸν σφίγξιμον τῶν χειρῶν τῆς εὐρώστου γαλακτοπώλιδος. Ἡ Κλάρα, ἀποδίδουσα τὴν ἀθυμίαν ταύτην εἰς τὸν τρόμον τὸν ὁποῖον τοιαύτη σκηνὴ ἦτον ἱκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν φίλην της, εἶπεν ἐκ νέου πρὸς τοὺς γεωργούς·

— Δὲν ἀκούετε; Σᾶς προστάζω νὰ διώξετε αὐτὴν τὴν γυναῖκα... Ἀφοῦ ἐπιμένει τοιουτοτρόπως εἰς τὰς ὕβρεις της, νὰ μὴ λάβῃ εἰς τὸ ἀγροκήπιόν μας τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἡ μητέρα μου τῆς ὑπεσχέθη... Νὰ ἰδῇ ν' αὐθαδιάζῃ ἄλλοτε! Ἔξω 'γλίγωρα, καὶ νὰ μὴν 'ξαναπατήσῃ ἐδῶ!

Οὐδεὶς τῶν γεωργῶν δὲν ἐσάλευσεν· οὐδεὶς ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Κλάρας· εἷς ἐξ αὐτῶν ἐτόλμησε μάλιστα καὶ νὰ εἴπῃ·

— Ἀλλὰ τί!... ἂν αὐτὴ ἡ κόρη εἶναι τοῦ δρόμου καὶ γνωρίζῃ τὸν φονέα τοῦ ἀνδρὸς τῆς πτωχῆς γυναίκας... πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς τοῦ δημάρχου νὰ ἐξηγηθῇ... διάβολε!

— Σὲ λέγω, ὅτι δὲν θὰ 'ξαναπατήσεις πλέον ἐδῶ, εἶπεν ἡ Κλάρα πρὸς τὴν γαλακτοπώλιδα, ἂν εὐθὺς δὲν ζητήσῃς συγγνώμην ἀπὸ τὴν δεσποσύνην Μαρίαν διὰ τὴν αὐθάδειάν σου.

— Μὲ διώχνεις τὸ λοιπόν!... ὑπομονὴ, ἀπεκρίθη ἡ χήρα μετὰ πικρίας. Ἐλᾶτε, πτωχά μου ὀρφανὰ, ἐπρόσθεσε καταφιλοῦσα τὰ τέκνα της· 'ξαναφορτώσετε τὸ ἁμάξι· 'παγαίνομεν ἀλλοῦ νὰ εὕρωμεν ψωμί· ὁ Θεὸς θὰ μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ· ὅμως θὰ 'πάρωμεν μαζῆ καὶ αὐτὴν τὴν ἀθλίαν εἰς τοῦ δημάρχου, ν' ἀναγκασθῇ νὰ φανερώσῃ τὸν φονέα τοῦ ταλαιπώρου μου ἀνδρός... αὐτὴ τοὺς γνωρίζει ὅλους αὐτούς!... Καὶ τοῦ λόγου σου, ἐπρόσθεσεν ἀτενίζουσα τὴν Κλάραν αὐθαδῶς, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ἦσαι πλουσία, καὶ νὰ ἔχῃς φιλίαις μὲ τέτοια πλάσματα ὡσὰν αὐτήν... δὲν ἔπρεπε... νὰ φέρεσαι μὲ τόσην σκληρότητα εἰς τὰ πτωχά!

— Ἀλήθεια· εἶπεν εἷς γεωργός· ἡ γυναῖκα ἔχει δίκαιο.

— Ἀκοῦς ἡ πτωχή!

— Ἔχει κάθε δίκαιο...

— Ἐσκότωσαν τὸν ἄνδρα της... ὅποιος πονεῖ φωνάζει βέβαια!

— Ἡ γυναῖκα κάμνει ὅτ' ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ τὸν φονέα τοῦ ἀνδρός της· κανεὶς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τὴν ἐμποδίσῃ.

— Εἶναι ἄδικο νὰ τὴν διώχνουν.

— Μήγαρ πταίει αὐτή, πῶς ἡ φίλη τῆς δεσποσύνης Κλάρας εὑρέθηκε νὰ ἦναι... μία κόρη τοῦ δρόμου;

— Δὲν ἐκβάλλουν τόσον εὔκολα ἔξω τῆς θύρας τους μία τιμημένη γυναῖκα... μὲ τρία παιδιά... ἐξ αἰτίας μιᾶς τέτοιας οὐτιδανῆς...

Καὶ οἱ γογγυσμοὶ βαθμηδὸν καθίσταντο ἀπειλητικώτεροι, ὅτε ἡ Κλάρα ἀνεφώνησε· — Δόξα σοι ὁ Θεός!... ἰδοὺ ἡ μητέρα μου...

Τῳόντι, ἡ κυρία Δυβρώλη, ἐπιστρέφουσα ἐκ τῆς σκιάδος τοῦ ἀγροῦ, διήρχετο τὴν αὐλήν.

— Αἴ, Κλάρα! Μαρία! ἀνεφώνησεν ἡ ἀγρονόμος πλησιάζουσα πρὸς τὸ πλῆθος, 'παγαίνομεν, κόραις μου, νὰ προγευματίσωμεν·... ἡ ὥρα εἶναι περασμένη.

— Καλὴ μάμμα, ἀνέκραξεν ἡ Κλάρα, δὲν βλέπεις ἐδῶ αὐτὴν τὴν γυναῖκα ἥτις ὑβρίζει τὴν ἀδελφίδα μου! σὲ παρακαλῶ, μάμμα, δίωξέ την ἀμέσως. Νὰ ἤκουες τί τὴν ἔψαλεν, ἡ αὐθάδης!

— Τί λέγεις; πῶς; ἐτόλμησε!...

— Ναὶ, μάμμα, ἐτόλμησε... Ἰδὲ τώρα τὴν ταλαίπωρον ἀδελφίδα μου πῶς τρέμει... μόλις στέκει... Ὢ! τί ἐντροπή, νὰ ὑποφέρῃ τοιαῦτα μέσα εἰς τὸν οἶκόν μας... Μαρία, συγγνώμην... σὲ παρακαλῶ!...

— Τί σημαίνουν αὐτά; ἠρώτησεν ἡ κυρία Δυβρώλη θεωροῦσα τριγύρω της ἀνησύχως, ἀφοῦ παρετήρησε τὴν κατάστασιν τῆς Κελαϊδήστρας.

— Ἡ κυρὰ θὰ δείξει δικαιοσύνην, βέβαια... νὰ ἰδῇς... ἐψιθύρισαν οἱ γεωργοί.

— Νὰ, ἡ κυρία Δυβρώλη... Νὰ ἰδοῦμεν ποῖος θὰ κουβαληθῇ ἔξω τῆς θύρας· ἐγὼ ἢ σύ; εἶπεν ἡ χήρα πρὸς τὴν Μαριάνθην.

— Εἶναι λοιπὸν ἀληθές! εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη πρὸς τὴν γαλακτοπώλιδα, ἥτις εἰσέτι ἐκράτει τὴν Μαριάνθην ἐκ τοῦ βραχίονος· τολμᾷς τοιουτοτρόπως νὰ φέρεσαι πρὸς τὴν φίλην τῆς κόρης μου! Οὕτως εὐγνωμονεῖς εἰς τὴν καλωσύνην μου πρὸς σέ; Παραίτησε 'γλίγωρα τὴν νέαν!

— Κυρά μου, ἐγὼ σὲ προσκυνῶ κ' εὐγνωμονῶ πολὺ εἰς τὴν καλωσύνη σου, εἶπεν ἡ χήρα, παραιτοῦσα τὸν βραχίονα τῆς Μαριάνθης· πρὶν ὅμως μὲ καταδικάσῃς καὶ διώξῃς ἀπὸ τὸ 'σπίτι σου μὲ τὰ παιδιά μου, ἐρώτησε αὐτὴν τὴν δυστυχισμένη... ἴσως δὲν θὰ τολμήσει ν' ἀρνηθῇ πῶς τὴν γνωρίζω καὶ μὲ γνωρίζει καὶ αὐτή.

— Καλὴ Μαρία, ἀκούεις τί λέγει αὐτὴ ἡ γυνή; ἠρώτησεν ἡ κυρία Δυβρώλη μὲ ὑπερβολικὴν ἔκπληξιν.

— Δὲν σὲ λέγουν Κελαϊδήστρα; ἀποκρίσου, εἶπεν ἡ γαλακτοπῶλις.

— Ναί... ἀπεκρίθη ἡ δυστυχὴς Μαριάνθη χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ὡς ἐμβρόντητος, μὴ τολμῶσα νὰ ἐγείρῃ τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς τὴν κυρίαν Δυβρώλην· ναί, οὕτω μὲ ὠνόμαζαν...

— Εἶδες! ἀνέκραξαν οἱ γεωργοὶ μετὰ θυμοῦ· τ' ὁμολογεῖ καὶ μόνη της! τ' ὁμολογεῖ!...

— Ὁμολογεῖ... πλὴν τί ὁμολογεῖ; ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δυβρώλη ἡμιεκπλαγεῖσα ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς Μαριάνθης.

— Ἄφησέ την, κυρὰ, ν' ἀποκριθῇ, ἐπανέλαβεν ἡ χήρα· θὰ ὁμολογήσει καὶ ὅτι ἐκάθητο εἰς ἓν ἄτιμο 'σπίτι, ὁδὸς Φάβας, εἰς τὴν Παληὰ Χώρα, ὅπου ἤρχετο κάθε πρωΐ καὶ τῆς ἐπωλοῦσα γάλα· θὰ ὁμολογήσει καὶ ὅτι ἔμπροσθά μου ὡμίλησε μὲ τὸν φονέα τοῦ ἀνδρός μου... Ὦ! τὸν γνωρίζει αὐτή· εἶμαι βέβαιη... ἕνα νέον, κίτρινον, ὁποῦ ἔπινε συχνὰ καπνὸ, κ' ἐφοροῦσεν ἕνα *κασκέττο*, μία *βλοῦσα*· ἕναν μὲ τὰ μακρυὰ μαλλιά· αὐτὴ θὰ γνωρίζει τ' ὄνομά του... Ψεύματα λέγω; ἀποκρίσου... ἀνεφώνησεν ἡ γαλακτοπῶλις.

— Ἐμπορεῖ νὰ ὡμίλησα μὲ τὸν φονέα τοῦ ἀνδρός σου, ἐπειδὴ κατὰ δυστυχίαν εἰς τὴν Παληὰ Χώρα ἔχει πολλοὺς φονεῖς, εἶπεν ἡ Μαριάνθη μὲ φωνὴν ἐκλείπουσαν, ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω διὰ ποῖον λέγεις.

— Πῶς!... τί εἶπε;... ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Δυβρώλη μετὰ φρίκης· ὡμίλησε, λέγει, μὲ φονεῖς!...

— Ὡσὰν αὐτὴν ὑποκείμενα μόνον τοιούτους ἀνθρώπους γνωρίζουν... ἀπεκρίθη ἡ χήρα.

Ἡ ἀγρονόμος, μείνασα πρῶτον ἐκστατικὴ ἐκ τῆς παραδόξου ταύτης ἀποκαλύψεως, ἐπιβεβαιουμένης ἐκ τῶν λόγων τῆς Μαρίας, δὲν ἐδίστασε πλέον· ὡπισθοδρόμησε μὲ ἀποστροφὴν καὶ φρίκην, ἔσυρε πλησίον της βιαίως τὴν θυγατέρα της, ἥτις εἶχε πλησιάσει πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν διὰ νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ, καὶ ἀνέκραξεν·

— Ὦ! τί φρίκη... Κλάρα, φυλάξου! Μὴ πλησιάζεις αὐτὴν τὴν ἐπονείδιστον... Ἐγὼ ἀπορῶ μὲ τὴν κυρίαν Γεωργίαν πῶς τὴν ὑπεδέχθη πλησίον της! Πῶς ἐτόλμησε νὰ μὲ τὴν παρουσιάσῃ, καὶ νὰ ὑποφέρῃ ὥστε ἡ κόρη μου... Θεέ μου! Θεέ μου! ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τ' ἀνυπόφορα!!! Δὲν ἐμπορῶ νὰ πιστεύσω τὰ ἴδια ὄμματά μου! Ἀλλ' ὄχι, ὄχι, ἡ κυρία Γεωργία εἶναι ἀνίκανος νὰ πράξῃ τοιαύτην αἰσχρότητα! θὰ ἠπατήθη καθὼς ἡμεῖς... Ἀλλέως... ὤ! βδελυρωτέρα κακία δὲν ἐγίνετο!

Ἡ Κλάρα, ἀπαρηγόρητος, περίφοβος ἐκ τῆς σκληρᾶς αὐτῆς σκηνῆς, ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειρεύετο. Εἰς τὴν ἄκακόν της ἄγνοιαν δὲν ἐννόει τὰς δεινὰς κατηγορίας δι' ὧν ἐνοχοποιεῖτο ἡ φίλη της· ἡ καρδία της συνετρίβη, οἱ ὀφθαλμοί της ἐνεπλήσθησαν δακρύων ἐνῷ ἔβλεπε τὴν ἔκστασιν τῆς Κελαϊδήστρας, ἥτις ἄλαλος καὶ καταπεπληγμένη ἵστατο ὡς ἔνοχος ἐνώπιον κριτῶν.

— Ἐλθέ... ἐλθὲ, κόρη μου, εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη πρὸς τὴν Κλάραν· στραφεῖσα ἔπειτα πρὸς τὴν Μαριάνθην· Καὶ σὺ, ἀνάξιον πλάσμα, ὁ Θεὸς νὰ σὲ παιδεύσῃ διὰ τὴν ὑποκρισίαν σου. Νὰ τολμήσῃς, νὰ ὑποφέρῃς

ὥστε ἡ κόρη μου... ἕνας ἄγγελος ἀρετῆς, νὰ σὲ ὀνομάζῃ φίλην της, ἀδελφήν της... φίλην της!... ἀδελφήν της!... σέ... τὸ κάθαρμα τῆς γῆς! τί αὐθάδεια!!! Νὰ τολμᾷς ν' ἀνακατώνεσαι μὲ τιμίους ἀνθρώπους, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ 'παγαίνῃς εἰς τὰς φυλακὰς νὰ εὑρίσκῃς τοὺς ὁμοίους σου!...

— Ναί, ναί, ἔκραξαν οἱ γεωργοί· εἰς τὴν φυλακὴν τῆς πρέπει νὰ τὴν στείλωμεν... τὸν φονέα αὐτὴ τὸν γνωρίζει.

— Δὲν τὸ ἔχω τίποτε νὰ ἦναι καὶ συνένοχός του!

— Βλέπεις πῶς ὑπάρχει δικαιοσύνη εἰς τὸν οὐρανό! εἶπεν ἡ χήρα δεικνύουσα πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν τὴν γρονθίαν της.

— Τοῦ λόγου σου δέ, καλὴ γυναῖκα, εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη πρὸς τὴν γαλακτοπώλιδα, ὄχι μόνον θὰ μείνεις ἐδῶ εἰς τὸ ἑξῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ σὲ εἶμ' εὐγνώμων διότι ἐστάθης αἰτία ν' ἀνακαλυφθῇ αὐτὴ ἡ ἀχρεία.

— Ἆ! δὲν τὸ εἶπα ἐγώ; ἡ κυρά μας θὰ κάμει δικαία κρίσι... ἐψιθύρισαν οἱ γεωργοί.

— Ἐλθέ, Κλάρα, ἐπανέλαβεν ἡ ἀγρονόμος, νὰ μᾶς ἐξηγηθῇ τώρα καὶ ἡ κυρία Γεωργία, ἣ ἐπὶ ζωῆς μου πλέον δὲν θέλω νὰ τὴν ἐξαναΐδω εἰς τὸ πρόσωπον· ἂν δὲν ἠπατήθη καὶ αὐτή, εἶναι φρικτὸν πρᾶγμα ἡ πρὸς ἡμᾶς διαγωγή της.

— Πλήν, μητέρα μου, ἰδὲ ὀλίγον καὶ αὐτὴν τὴν πτωχὴν Μαρίαν...

— Ἂς ψοφήσῃ ἀπὸ τὴν ἐντροπήν της! ἀκούεις ἐκεῖ! Καταφρόνησέ την... Δὲν θέλω νὰ μείνῃς πλησίον της οὔτε στιγμήν. Εἶν' ἓν ἀπὸ τὰ πλάσματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προξενοῦν ἀτιμίαν εἰς μίαν κόρην ὡσὰν ἐσέ, νὰ ὁμιλῇ κἂν μαζῆ των.

— Ὦ Θεέ μου! Θεέ μου! μάμμα, εἶπεν ἡ Κλάρα ἀνθισταμένη εἰς τὴν μητέρα της ἥτις ἤθελε νὰ τὴν ἀπαγάγῃ, δὲν ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω... ἡ Μαρία εἶναι ἴσως ἔνοχος, ἀφοῦ τὸ λέγετε ἡ εὐγενεία σας· ἀλλ' ἰδῆτε, ἰδῆτε... κοντεύει νὰ λειποθυμήσῃ... δὲν εὐσπλαγχνίζεσθε κἄν!

— Ὦ! δεσποσύνη Κλάρα, ἡ εὐγενεία σας εἶσθε καλή· ἡ εὐγενεία σας μὲ συγχωρεῖτε. Πιστεύσετε ὅτι χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω σᾶς ἠπάτησα... Πολλάκις ἤλεγξα τὸν ἑαυτόν μου... εἶπεν ἡ Μαριάνθη ῥίπτουσα ἐπὶ τῆς ὑπερασπιστρίας της βλέμμα ἀνεκφράστου εὐγνωμοσύνης.

— Πλήν, μητέρα μου, ἀχ, μητέρα μου, τόσον λοιπὸν ἀνεύσπλαγχνος εἶσθε; ἀνέκραξεν ἡ Κλάρα μὲ σπαραξικάρδιον φωνήν.

— Αὐτὴν νὰ εὐσπλαγχνισθῶ... αὐτήν; Δὲν σιχαίνεσαι, κόρη μου; ἂν δὲν ἦτον ἡ κυρία Γεωργία ἥτις τώρα θὰ τὴν ἐπάρει ἀπ' ἐδῶ, ἤθελα νὰ τὴν κρημνίσω ἔξω τῆς θύρας τοῦ ὑποστατικοῦ ὡσὰν πανώλην, ἀπεκρίθη ἀπηνῶς ἡ κυρία Δυβρώλη· καὶ ἔσυρε τὴν θυγατέρα της, ἥτις, στραφεῖσα καὶ τελευταῖον πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν, ἐφώναξε·

— Μαρία μου! ἀδελφή μου! δὲν ἐξεύρω διατί σὲ κατηγοροῦν, ὅμως εἶμαι βεβαία ὅτι σὺ δὲν εἶσαι ἔνοχος, κ' ἐγὼ πάντοτε σὲ ἀγαπῶ.

— Σιῶπα... σιῶπα... εἶπεν ἡ κυρία Δυβρώλη ἐπιθέτουσα τὴν χεῖρά της ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς θυγατρός της· σιῶπα! Καλῇ τύχῃ καὶ ὅλοι ἐδῶ εἶναι μάρτυρες, ὅτι μετὰ τὴν βδελυρὰν αὐτὴν φανέρωσιν δὲν ἔμεινες οὔτε

στιγμὴν μόνη μὲ τὴν παραλυμένην αὐτὴν κόρην... ἀληθὲς, φίλοι μου;

— Μάλιστα, κυρὰ, μάλιστα, εἶπεν εἷς γεωργός· εἴμεθα μάρτυρες ὅτι ἡ δεσποσύνη Κλάρα δὲν ἔμεινεν οὔτε μία στιγμὴ μονάχη της μ' αὐτὴν τὴν ἀσυνείδητη, ὁποῦ πρέπει νὰ ἦναι καὶ κλέπτρα, ἀφοῦ γνωρίζει τέτοιους.

Ἡ κυρία Δυβρώλη ἀπήγαγε τὴν Κλάραν. Ἡ Κελαϊδήστρα ἔμεινε μόνη ἐν τῷ μέσῳ τῶν περὶ αὐτὴν συσσωρευθέντων ἐχθρῶν. Ἡ παρουσία τῆς κυρίας Δυβρώλης καὶ τῆς Κλάρας ἐμετρίαζε τοὺς φόβους τῆς Μαριάνθης, μ' ὅλας τὰς ὕβρεις τῆς ἀγρονόμου· ἀλλ' ἀφοῦ αἱ δύο γυναῖκες ἀνεχώρησαν, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν χωρικῶν, ἠσθάνθη κοπτόμενα τὰ ἧπατά της καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ χείλους βαθείας τινὸς δεξαμενῆς ὅπου ἐπότιζον τοὺς ἵππους... Οὐδὲν συμπαθέστερον τῆς θέσεώς της· οὐδὲν ἀπειλητικώτερον τῶν λόγων, τῶν χειρονομιῶν τῶν χωρικῶν, οἵτινες τὴν περιεκύκλωσαν. Καθεσθεῖσα, ἢ μᾶλλον στηριχθεῖσα ἐπὶ τοῦ πετρίνου αὐτοῦ ἐπιστομίου, κύψασα τὴν κεφαλὴν, κρύψασ' αὐτὴν μὲ τὰς δύο της χεῖρας, τὸν τράχηλον καὶ τὸ στῆθος κεκαλυμμένα ἔχουσα διὰ τῶν τετραγώνων ἄκρων τοῦ ἐξ ἰνδιανῆς κοκκίνης μανδηλίου, το ὁποῖον περιεκύκλου τὴν μικρὰν καὶ στρογγύλην της καλύπτραν, ἀκίνητος, ἡ Κελαϊδήστρα τελείαν παρίστανεν εἰκόνα θλίψεως καὶ ὑποταγῆς.

Εἰς ἀπόστασιν τινῶν βημάτων, ἡ χήρα τοῦ φονευθέντος, θριαμβεύσασα καὶ παροξυνθεῖσα ἔτι μᾶλλον κατὰ τῆς Μαριάνθης ἐκ τῶν ὕβρεων τῆς κυρίας Δυβρώλης, ἐδείκνυε τὴν νεάνιδα πρὸς τὰ τέκνα της καὶ πρὸς τοὺς γεωργοὺς μὲ σχήματα ἐχθροπαθείας καὶ καταφρονήσεως... Οἱ τῆς ἐπαύλεως ἄνθρωποι, κύκλῳ περιϊστάμενοι, προδήλως τῇ ἀπεδείκνυον τὸ μῖσός των· αἱ τραχεῖαι φυσιογνωμίαι των ἀγανάκτησιν ἐνέφαινον, ὀργὴν καὶ ἐνταυτῷ περίγελών τινα χονδροειδέστατον· αἱ γυναῖκες μάλιστα ἐφαίνοντο ἀπηνέστεραι, σκληρότεραι· τοῦ πάθους αὐτῶν δὲν ἦτο μικρὰ αἰτία καὶ ἡ καλλονὴ τῆς νέας. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες δὲν ἠδύναντο νὰ χωνεύσωσιν ὅτι ἡ Μαριάνθη ἐθεραπεύετο μέχρι τοῦδε ἴσα μὲ τ' αὐθεντικά των. Ἔπειτα, ἐπειδὴ γεωργοί τινες τῆς Ἀρνουβίλλης, μὴ δυνηθέντες νὰ προσφέρωσιν ἀρκετὰς ἀποδείξεις περὶ προλαβούσης καλῆς διαγωγῆς των, δὲν ἔγιναν δεκτοὶ εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Βουκεβὰλ, μίαν τῶν πλέον ζηλωτῶν θέσεων τοῦ τόπου τούτου, ἐφύλαττον πάθος κατὰ τῆς κυρίας Γεωργίας, καὶ ηὗραν περίστασιν νὰ τὸ ἀποδείξωσιν.

Αἱ πρῶται ὁρμαὶ τῶν ἀκαλλιεργήτων ἀνθρώπων, εἴτε βέλτισται ὑποτεθῶσιν εἴτε μισηταὶ, εἶναι ὑπερβολικαὶ πάντοτε... Ἀλλ' ἀποκαθίστανται εἰς ἄκρον κινδυνώδεις, ὅταν τὸ πλῆθος πιστεύσῃ, ὅτι τὰ πραγματικὰ ἢ καὶ μόνον ἐπιφανῆ σφάλματα ἐκείνων τοὺς ὁποίους καταδιώκει μὲ μῖσος καὶ ὀργὴν δικαιοῦσι τὰς κτηνωδίας του. Μολονότι οἱ πλειότεροι τῶν γεωργῶν τῆς ἀγρονομίας ταύτης δὲν εἶχον πλῆρες δικαίωμα νὰ κάμνωσιν ἐπίδειξιν τοσαύτης φιλοτιμίας, καὶ νὰ λάβωσι κατὰ τῆς Κελαϊδήστρας τοσαύτην ἀπέχθειαν, μολοντοῦτο ἐνόμιζέ τις ὅτι ὅλοι οὗτοι ἐμολύνθησαν ἀπὸ μόνην τὴν παρουσίαν της ὡς ἀπὸ νόσον κολλητικήν· ἠρεθίζετο ἡ αἰδώς των ὁσάκις ἐσυλλογίζοντο εἰς ὁποίαν κλάσιν ἀνῆκεν ἡ ταλαί-

πωρος αὐτὴ νέα, ἥτις ὡμολόγει μάλιστα, ὅτι συνεχῶς ὡμίλησε μὲ φονεῖς. Τί πλέον ἐχρειάζετο διὰ νὰ κορυφωθῇ ὁ θυμὸς τοῦ πλήθους τούτου, ἐρεθισθεὶς ἔτι μᾶλλον ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς κυρίας Δυβρώλης;

— Νὰ τὴν πᾶμεν εἰς τοῦ δημάρχου, ἔκραξεν ὁ εἷς.

— Ναὶ, ναί... καὶ ἂν δὲν θέλῃ νὰ περιπατήσῃ... τὴν 'παγαίνομεν *σπρώχνοντες*...

— Εἶδες ἐκεῖ νὰ ἐνδύνεται ὡσὰν ἡμᾶς! ὡσὰν κάθε τιμημένη κόρη τῆς ἐξοχῆς! ἐπρόσθεσε μία τῶν ἀσχημοτέρων χονδρογυναικῶν τῆς ἐπαύλεως.

— Τὴν βλέπει κανεὶς, ἐπρόσθεσεν ἕτερος, καὶ τόσον σοῦ κάμνει τὸν ἅγιο, ὁποῦ λὲς κ' εἶναι ἄξια νὰ κοινωνήσῃ χωρὶς πνευματικό.

—Μήγαρ δὲν ἐπήγαινε καὶ εἰς τὴν λειτουργία, τὸ ξεσχισμένο πρόσωπο!

— Ἡ ἐντροπιασμένη!... Θαῤῥεῖς δὲν ἐκοινωνοῦσε καὶ ὅλα;

— Κ' ἤθελεν ἡ μούρη της νὰ περνᾷ μαζῇ μὲ τ' αὐθεντικά...

— Ὡσὰν νὰ ἤμεθα ἡμεῖς ἄνθρωποι μικροὶ ἔμπροσθά της!...

— Καλῇ τύχῃ καὶ καθένας εἶναι μὲ τὴν σειρά του.

— Ὦ! σὲ κάμνω ἐγὼ καὶ ὁμιλεῖς καὶ φανερώνεις τὸν φονέα!... ἀνέκραξεν ἡ χήρα. Ὅλοι σεῖς εἶσθε τοῦ ἴδιου συναφιοῦ... Μοῦ φαίνεται καὶ πῶς σὲ εἶδα μαζῇ τους τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα. Ἔλα, ἔλα, δὲν ἔχει τώρα νὰ κλαυθμυρίζῃς, τώρα ὁποῦ σ' ἐμάθαμεν. Δεῖξέ μας τὴν μούρη σου· ... εἶδες ὡραία ὁποῦ εἶναι!

Καὶ ἡ χήρα κατεβίβασε βιαίως τὰς δύο χεῖρας τῆς νεάνιδος, ἥτις ἔκρυπτε τὸ κατάδακρυ πρόσωπόν της. Ἡ Κελαϊδήστρα, κατακοπεῖσα πρῶτον ἐκ τοῦ αἴσχους, ἤρχιζεν ἤδη νὰ τρέμῃ ἀπὸ φόβον, ἐπειδὴ εὑρίσκετο μόνη εἰς τὴν διάκρισιν τῶν μανιωδῶν αὐτῶν ἀνθρώπων· συνῆψε τὰς χεῖράς της, ἔστρεψε πρὸς τὴν γαλακτοπώλιδα τοὺς ἱκεσίους καὶ περιφόβους ὀφθαλμούς της, καὶ εἶπε μὲ τὴν γλυκεῖάν της φωνήν·

—Θεέ μου, κυρία... ἐγὼ, εἶναι δύο μῆνες ἀφοῦ ἀπεσύρθηκα εἰς τὸ ὑποστατικὸν Βουκεβάλ... Πῶς λοιπὸν ἠμποροῦσα νὰ ἦμαι μάρτυς τοῦ δυστυχήματος περὶ τοῦ ὁποίου λέγετε... καί...

Ἡ δειλὴ τῆς Μαριάνθης φωνὴ κατεκαλύφθη ἀπὸ τὰς ἀνημέρους κραυγὰς ταύτας·

— Εἰς τὸν κὺρ δήμαρχο, 'γλίγωρα... ἐκεῖ θέλει δὲν θέλει ἐξηγεῖται.

— Ἔλα, ἐμπρὸς, κυρία!

Καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπειλούντων ἐπλησίαζε βαθμηδὸν πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν· αὕτη, σταυρώσασα τὰς χεῖράς της διὰ μηχανικῆς κινήσεως, παρετήρει ἐξ ἑνὸς μέρους κ' ἐξ ἄλλου, ὡς νὰ ἐπεκαλεῖτο βοήθειαν.

— Ὦ! ἐπανέλαβεν ἡ γαλακτοπῶλις, τοῦ κακοῦ κυττάζεις τριγύρω σου· ἡ δεσποσύνη Κλάρα δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ νὰ σὲ ὑπερασπισθῇ· μὴ σε μέλει καὶ δὲν μᾶς φεύγεις.

— Διατί, καλή μου κυρὰ, νὰ φύγω; εἶπεν ἡ Μαριάνθη τρέμουσα σύστολος. Μάλιστα νὰ ἔλθω καὶ ν' ἀποκριθῶ προθύμως εἰς ὅσα μ' ἐρωτήσουν... ἀφοῦ τοῦτο σὲ εἶναι ὠφέλιμον... Ἀλλὰ τί κακὸν ἔκαμα εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ μ' ἐτριγύρισαν καὶ μὲ φοβερίζουν;...

— Μᾶς ἔκαμες, ὁποῦ εἶχες τὴν ἀδιαντροπιὰ νὰ 'παγαίνης μὲ τ' αὐθεντικά μας, ἐνῷ ἡμεῖς ὁποῦ εἴμεθα χίλιαις φοραῖς ἀπ' ἐσένα καλήτεροι δὲν 'παγαίνομεν μαζῆ τους... Νά, τί μᾶς ἔκαμες.

— Κ' ἔπειτα, διατί νὰ θελήσῃς νὰ διώξουν ἀπ' ἐδῶ αὐτὴν τὴν δυστυχησμένη χήρα μὲ τὰ παιδιά της; εἶπεν ἄλλος τις.

— Ἐγώ; ἡ δεσποσύνη Κλάρα... ἤθελε...

— Εἶσαι ψεύστρα!! ὑπέλαβεν ὁ γεωργὸς διακόψας την· κἂν δὲν ἐζήτησες χάριν ὑπὲρ αὐτῆς· ἐσὺ εὐχαριστήθηκες πῶς ἤθελαν νὰ τῆς στερήσουν τὸ ψωμί της!

— Ὄχι, ὄχι· ἐκείνη δὲν ἐζήτησε χάριν!

— Εἶδες ἐκεῖ κακία!

— Μία χήρα πτωχὴ... μὲ τρία παιδιά!

— Καὶ εἶχα ἐγὼ δύναμιν νὰ ὁμιλήσω! εἶπεν ἡ Μαριάνθη· πῶς ἤθελα νὰ ζητήσω χάριν ὑπὲρ αὐτῆς!...

— Ἄ! μὲ τοὺς φονεῖς νὰ ὁμιλῇς εἶχες δύναμιν!

Καθὼς συμβαίνει συνήθως εἰς τὰς τοῦ ὄχλου στάσεις, οἱ χωρικοὶ οὗτοι, ἀνόητοι μᾶλλον παρὰ κακοί, παρωργίζοντο, ἠρεθίζοντο, ἐμέθυον ἐκ τοῦ θορύβου τῶν ἰδίων των λόγων, καὶ ἐξήναπτον ἀναλόγως τῶν ὕβρεων καὶ ἀπειλῶν τὰς ὁποίας ἀπεύθυνον πρὸς τὸ θῦμά των.

Ὁ κύκλος τῶν ἀπειλούντων ἐστενοχώρει βαθμηδὸν πλειότερον τὴν Μαριάνθην· ὅλοι ὁμιλοῦντες ἐποίουν χειρονομίας· ἡ χήρα τοῦ πεταλωτοῦ κατέστη ἀκράτητος πλέον. Ἡ Κελαϊδήστρα, στηριζομένη πάντοτε εἰς τὰ χείλη τῆς βαθείας ποτίστρας, ἐφοβήθη μὴ τὴν ἀναστρέψωσιν εἰς τὸ ὕδωρ μέσα, καὶ ἐφώναξεν, ἐκτείνουσα χεῖρας ἱκετικὰς πρὸς αὐτούς·

— Θεέ μου! τί θέλετε ἀπ' ἐμέ; Δι' ἀγάπην θεοῦ, μή με πειράζετε!...

Καὶ ἐπειδὴ ἡ γαλακτοπῶλις, πάντοτε χειρονομοῦσα, ἐπλησίαζεν ἐπὶ μᾶλλον, καὶ σχεδὸν ἤγγιζε τὰς δύο της γρονθίας ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Μαριάνθης, ἡ νεᾶνις ἀνεφώνησεν ἀναστρεφομένη μετὰ φρίκης·

— Σὲ παρακαλῶ, κυρά, μὴ πλησιάζεις τόσον καὶ θὰ πέσω εἰς τὸ νερό.

Οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Μαριάνθης διήγειραν εἰς τοὺς ἀγροίκους αὐτοὺς ἀνθρώπους ἰδέαν σκληράν. Εἷς τῶν θυμωδεστέρων, ἐπινοήσας μίαν ἀπὸ τὰς χωριατικὰς ἐκείνας ἀστειότητας, αἵτινες πολλάκις ἀφήνουσι τὸν ἄνθρωπον ἡμιθανῆ, ἀνέκραξε·

— Μία βούτα!... Νὰ τῆς δώσωμεν μία βούτα...

— Ναί... ναί... εἰς τὸ νερό!... εἰς τὸ νερό!... ἐπανέλαβον ὅλοι μὲ γέλωτας μεγάλους καὶ χειροκροτήσεις φρενοληπτικάς.

— Αὐτό· μία καλὴ βούτα!... Μήγαρ θ' ἀποθάνει!

— Νὰ μάθῃ ἄλλη φορὰ ν' ἀνακατώνεται μὲ τιμημένους ἀνθρώπους!

— Ναί, ναί!... Εἰς τὸ νερό! εἰς τὸ νερό!

— Καλὰ κ' ἐσπάσαμεν τὸν πάγο τὸ πρωΐ· ὡσὰν νὰ τὸ ἠξεύραμεν.

— Νὰ ἐνθυμῆται κάμμία φορὰ τοὺς γεωργοὺς τῆς 'Αρνουβίλλης...

Τὰς ἀπανθρώπους κραυγὰς ἀκούουσα, τοὺς βαρβάρους γέλωτας τούτους, καὶ τὸν παροξυσμὸν βλέπουσα ὅλων αὐτῶν τῶν παρωργισμένων ἀνθρώ-

πων οἵτινες ἐπροχώρουν διὰ νὰ τὴν ἀναρπάσωσιν, ἡ Μαριάνθη ἔμεινεν ἡμιθανής... Ἀλλ' αὐτόν της τὸν τρόμον πάραυτα διεδέχθη πικρά τις εὐχαρίστησις· ὑπὸ τοσοῦτον μελανὰ χρώματα διέκρινε τὸ μέλλον της ἡ κόρη αὕτη, ὥστε ηὐχαρίστησε νοερῶς τὸν Θεὸν, ὡς συντέμνοντα τὰς βασάνους της· δὲν ἐπρόφερε πλέον λέξιν παραπόνου, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά της, ἐσταύρωσε θρησκευτικῶς τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους της, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς κ' ἐπρόσμεινε προσευχομένη. Ἔκθαμβοι οἱ γεωργοὶ ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς σιωπηλῆς ὑποταγῆς τῆς Κελαϊδήστρας, ἐδίστασαν μίαν στιγμὴν νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ θηριῶδές των σχέδιον· ἐλεγχθέντες ὅμως ὡς ἄτολμοι ἀπὸ τὰς μεταξύ των γυναῖκας, ἤρχισαν πάλιν νὰ φωνασκῶσιν, ὥστε οὕτω νὰ ἐνθαῤῥυνθοῦν κ' ἐκπληρώσωσι τὸν κακόν των σκοπόν. Δύο τῶν μανιωδεστέρων ἐκινήθησαν ν' ἁρπάσωσι τὴν Μαριάνθην, ὅτε συγκεκινημένη τις φωνὴ, φωνὴ πάλλουσα, τοῖς κράζει·

— Σταθῆτε!

— Καὶ ἰδοὺ ἡ κυρία Γεωργία διασχίζει τὸ πλῆθος, πλησιάζει τὴν εἰσέτι γονυκλινῆ Μαριάνθην, τὴν λαμβάνει ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ τὴν ἀνεγείρει κράζουσα·

— Σήκω ἐπάνω, παιδί μου!... σήκω ἐπάνω, ἀκριβή μου κόρη! μόνον εἰς τὸν Θεὸν ἔμπροσθὰ γονατίζουν.

Ἡ ἔμφασις, ἡ στάσις τῆς κυρίας Γεωργίας τοσοῦτον γενναῖαι ἦσαν καὶ κυριαρχικαὶ, ὥστε οἱ χωρικοὶ ὠπισθοδρόμησαν καὶ ἔμειναν ἄφωνα ἐνώπιόν της. Ἡ ἀδημονία ἔῤῥιψεν εἰς τοὺς συνήθως ὠχροὺς χαρακτῆράς της ὄψιν ζωηράν. Ἠκόντισε πρὸς τοὺς γεωργοὺς βλέμμα ἀπότομον, καὶ τοῖς εἶπε μὲ φωνὴν γεγονυῖαν καὶ ἀπειλητικήν·

— Δυστυχεῖς!... δὲν ἐντρέπεσθε νὰ φέρεσθε μὲ τόσην ἀγριότητα πρὸς ἕνα δυστυχὲς παιδί!...

— Αὐτὴ εἶναι μία...

— Εἶναι κόρη μου! ἀνέκραξεν αὐστηρῶς ἡ κυρία Γεωργία, διακόψασα ἕνα τῶν γεωργῶν. Ὁ ἅγιος ἐφημέριος Λαπόρτης, τὸν ὁποῖον ὅλος ὁ κόσμος εὐλογεῖ καὶ σέβεται, τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὴν προστατεύει, κ' ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὑπολήπτεται πρέπει νὰ τιμῶνται ἀφ' ὅλους σας!

Οἱ ἁπλοῖ οὗτοι λόγοι ἐπέβαλον εἰς τὸ πλῆθος σέβας. Ὁ ἐφημέριος τοῦ Βουκεβὰλ ἐθεωρεῖτο εἰς τὸν τόπον ὡς ἅγιος ἄνθρωπος· τινὲς τῶν χωρικῶν δὲν ἠγνόουν ὅτι αὐτὸς ηὐνόει τὴν Κελαϊδήστραν. Ἠκούοντο ἐντοσούτῳ ἀκόμη γογγυσμοί τινες, τῶν ὁποίων συλλαβοῦσα τὸ νόημα ἡ κυρία Γεωργία, ἀνεφώνησεν·

— Ἡ δυστυχὴς αὐτὴ κόρη, καὶ τὸ χειρότερον ἀφ' ὅλα τὰ πλάσματα τῆς γῆς νὰ ἦτο, καὶ ἀφ' ὅλον τὸν κόσμον ἂν ἐγκατελίπετο, πάλιν ἡ πρὸς αὐτὴν διαγωγή σας ἤθελεν εἶσθαι ἀξιομίσητος. Τί ἔκαμε καὶ θέλετε σεῖς νὰ τὴν τιμωρήσετε; Καὶ τί δικαίωμα ἔχετε; Ὅτι εἶσθε δυνατώτεροί της; Δὲν εἶναι ἐντροπὴ, ἄνδρες σεῖς νὰ 'παίρνετε διὰ θῦμά σας μίαν νέαν χωρὶς ὑπεράσπισιν! Ἔλα, Μαρία, ἀγαπητή μου κόρη, 'παγαίνομεν εἰς τὴν ἀγρονομίαν μας· ἐκεῖ, τοὐλάχιστον, ἐξεύρουν καὶ σὲ τιμοῦν.

Ἡ κυρία Γεωργία ἔλαβε τὸν βραχίονα τῆς Μαριάνθης· οἱ γεωργοί, τεθορυβημένοι, ὡς ἀναγνωρίσαντες πόσον ἀχρείαν ἔδειξαν διαγωγήν, παρεμέρισαν μὲ σέβας· μόνη ἡ χήρα προχωρήσασα εἶπεν ἀποτόλμως πρὸς τὴν κυρίαν Γεωργίαν·

— Αὐτὰ ἐμένα δὲν μὲ ξυπνάζουν! Αὐτὴ δὲν φεύγει ἀπ' ἐδῶ ἂν δὲν ἐρωτηθῇ ἀπὸ τὸν δήμαρχο διὰ τὸ φονικὸ τοῦ ἀνδρός μου.

— Φίλη μου, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία δυσανασχετοῦσα· ἡ κόρη μου δὲν ἔχει ἐδῶ νὰ εἰπῇ τίποτε· ἀκολούθως, ἂν τὸ κριτήριον ἐγκρίνῃ νὰ ζητήσῃ τὴν μαρτυρίαν της, ἔρχονται καὶ τὴν προσκαλοῦν, καὶ 'παγαίνω κ' ἐγὼ μαζῇ της... Τώρα ὅμως κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τῆς κάμῃ τὴν παραμικρὰν ἐρώτησιν.

— Πλὴν, κυρὰ... σοῦ λέγω...

Ἡ κυρία Γεωργία διέκοψε τὴν γαλακτοπώλιδα ἀποκριθεῖσα σοβαρῶς·

— Τὸ δυστύχημα τοῦ ὁποίου ἔγινες θῦμα, μόλις, μόλις καταστήνει τὴν διαγωγήν σου ἀξίαν συγχωρήσεως· μίαν ἡμέραν θὰ μετανοήσεις διὰ τὰς βιαιοπραγίας τὰς ὁποίας τόσον ἀσυλλόγιστα διήγειρες. Ἡ δεσποσύνη Μαρία κάθηται μαζῇ μου εἰς τὴν ἀγρονομίαν τοῦ Βουκεβάλ· εἰπέ το εἰς τοὺς κριτὰς, καὶ εἴμεθα εἰς τὰς διαταγάς των.

Εἰς τοὺς φρονίμους λόγους τούτους ἡ χήρα δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκριθῇ τι· ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ποτίστρας, καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς ἐναγκαλιζομένη τὰ τέκνα της.

Μετά τινας στιγμὰς, ἦλθεν ὁ Πέτρος μὲ τὸ ἁμάξιον, καὶ ἡ κυρία Γεωργία μετὰ τῆς Μαριάνθης ἀνέβησαν ἐν αὐτῷ διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Βουκεβάλ. Ὅταν διέβαινον ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου τῆς ἀγρονόμου Ἀρνουβίλλης, ἡ Κελαϊδήστρα εἶδε τὴν Κλάραν, ἥτις ἔκλαιεν, ἡμικεκρυμμένη ὄπισθεν ἑνὸς παραθύρου ἀνεωγμένου ἐξ ἡμισείας, καὶ ἔκαμε πρὸς τὴν Μαριάνθην νεῦμα ἀποχαιρετισμοῦ διὰ τοῦ μανδηλίου της.

. . . .

— Ἆ! κυρία! τί ἐντροπὴ δι' ἐμέ! τί λύπη διὰ σᾶς! εἶπεν ἡ Μαριάνθη πρὸς τὴν θετὴν μητέρα της, ὅταν εὑρέθη μόνη μετ' αὐτῆς εἰς τὸ μικρὸν ἑστιατόριον τῆς ἐπαύλεως Βουκεβάλ. Τώρα ἴσως θὰ εἶσθε δυσαρεστημένη διὰ παντὸς μὲ τὴν κυρίαν Δυβρώλην, ἐξ αἰτίας μου. Ὢ! αἱ προαισθήσεις μου!... Ὁ Θεὸς μ' ἐτιμώρησεν ὅτι ἠπάτησα τοιουτοτρόπως αὐτὴν τὴν κυρίαν καὶ τὴν θυγατέρα της... ἔγινα αἰτία διχονοίας μεταξὺ τῆς εὐγενείας σας καὶ τῆς φίλης σας...

— Ἡ φίλη μου... εἶναι μία γυνὴ ἐξαίρετος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξεύρῃς, ἀγαπητή μου κόρη, ὅτ' εἶναι μικροῦ νοὸς ἄνθρωπος... Ἔχει μολοντοῦτο ἀγαθὴν ψυχὴν, καὶ νὰ ἦσαι βεβαία ὅτι αὔριον θέλει μετανοήσει διὰ τὴν ἄφρονα σημερινήν της παραφοράν...

— Κυρία μου! Θεέ μου! μὴ νομίσετε ὅτι δίδουσα εἰς ἐκείνην τὰ δίκαια θέλω νὰ καταδικάσω τὴν εὐγενείαν σας... μὴ γένοιτο! Ὅμως ἡ πρὸς ἐμὲ πολλή σας καλωσύνη σᾶς ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς... Βαλθῆτε εἰς τὴν θέσιν τῆς κυρίας Δυβρώλης... Ν' ἀκούσετε εὔμορφα καὶ καλὰ,

ὅτι ἡ σύντροφος τῆς ἀγαπητῆς θυγατρός της... εἶναι... ὅ,τι ἤμουν... τί λέγετε καὶ ἡ εὐγενεία σας; ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ κατακρίνῃ τὴν μητρικὴν ἀγανάκτησίν της;...

Κατὰ δυστυχίαν, ἡ Κυρία Γεωργία δὲν ηὗρε λέξιν ν' ἀποκριθῇ εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν τῆς Μαριάνθης, ἥτις ἐπανέλαβε μὲ δάκρυα·

— Ἡ ἀτιμωτικὴ σκηνὴ τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ὑπέφερα ἐμπρὸς εἰς ὅλων τοὺς ὀφθαλμοὺς, αὔριον θὰ γίνει εἰς ὅλον τὸν κόσμον γνωστή. Δὲν μὲ μέλει διὰ τὸν ἑαυτόν μου· ἀλλὰ τώρα, ποῖος ἐξεύρει τί θὰ εἰποῦν διὰ τὴν δεσποσύνην Κλάραν... ἴσως ἡ νέα ἐμολύνθη διὰ παντὸς... ὅτι μὲ ὠνόμασε φίλην της, ἀδελφήν της! Ἐγὼ ἔπρεπεν ἐκ μιᾶς ἀρχῆς νὰ κάμω καθὼς ἔλεγα... ν' ἀντισταθῶ εἰς τὴν κλίσιν τὴν ὁποίαν ᾐσθανόμην πρὸς τὴν δεσποσύνην Κλάραν... καὶ μὲ κίνδυνον τοῦ νὰ φανῶ πρὸς αὐτὴν ἀξία ἀποστροφῆς, ν' ἀποφύγω τὴν φιλίαν τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπρόσφερε... Ἀλλ' ἐλησμόνησα πόση ἀπόστασις ὑπῆρχε μεταξὺ ἐμοῦ κ' ἐκείνης... Καὶ τώρα ἰδού· ἐπαιδεύθην δι' αὐτὸ, ὤ! ἐπαιδεύθην σκληρὰ... ἐπειδὴ ἤθελα ἴσως προξενήσει ἀδιόρθωτον βλάβην εἰς αὐτὴν τὴν ἐνάρετον νέαν...

— Παιδί μου, εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία μετά τινα σκέψιν· ἔχεις ἄδικον νὰ ἐλέγχῃς τοιουτοτρόπως τὸν ἑαυτόν σου· ἡ περασμένη σου ζωὴ εἶναι κακὴ... ναὶ... κακίστη... πλὴν δὲν σημαίνει τίποτε ἀφοῦ διὰ τῆς μετανοίας σου ἠξιώθης τῆς εὐνοίας τοῦ σεβασμίου μας γέροντος. Ἔπειτα, ποῖος σ' ἐσχέτισε μὲ τὴν κυρίαν Δυβρώλην; σὺ μόνη σου, ἢ ὁ διδάσκαλος κ' ἐγώ; Ποῖος τὴν ἐβίασε νὰ σὲ ἀγαπήσῃ τόσον πρὶν ἀκολουθήσουν αὐτά; τὰ μόνα σου προτερήματα... Αὐτὴ πρώτη δὲν σὲ εἶπε νὰ ὀνομάζῃς τὴν Κλάραν ἀδελφήν σου; Καὶ τέλος πάντων, (καθὼς καὶ τῆς τὸ εἶπα, ἐπειδὴ ἐχρεώστουν τίποτε νὰ μὴ τὴν κρύψω) ἠμποροῦσα ἐγὼ, ἐνῷ ἤμην βεβαία ὅτι μετενόησες, νὰ διαφημίσω τὴν περασμένην σου ζωὴν, καὶ νὰ καταστήσω οὕτω δυσκολωτέραν καὶ ἴσως ἀδύνατον πλέον τὴν ἐκ νέου ἐγκατάστασίν σου;... διότι τότε ἤθελα σὲ ἀπελπίσει· ἔπρεπεν ἐγὼ ποτὲ νὰ σὲ παραδώσω τοιουτοτρόπως εἰς τὴν καταφρόνησιν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι, ὡσὰν ἐσὲ δυστυχεῖς καὶ ὡσὰν ἐσὲ ἐγκαταλειφθέντες εἰς τοὺς πέντε δρόμους, δὲν διέσωσαν ἴσως καὶ ὡσὰν ἐσὲ τὸ ἐνδόμυχον ἔνστιγμα τῆς τιμῆς καὶ ἀρετῆς;

— Ἄ! κυρία μου, καὶ θέλω ἄλλην ἀπόδειξιν τοῦ ἕως εἰς ποῖον βαθμὸν ἐπισφαλὴς καὶ ἀθλία εἶναι διὰ παντὸς ἡ θέσις μου! Σεῖς μὲν, κρύπτουσα τὴν περασμένην μου ζωὴν, δικαιολογεῖσθε δι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν πολλήν σας ἀγάπην πρὸς ἐμέ· ἡ μητέρα πάλιν τῆς Κλάρας μὲ καταφρονεῖ δικαιολογουμένη ἀπὸ τὴν περασμένην μου ζωήν· μὲ καταφρονεῖ... ὡς ὅλος ὁ κόσμος εἰς τὸ ἑξῆς θέλει μὲ καταφρονήσει· ἐπειδὴ εἰς ποῖον δὲν θὰ γίνει τώρα γνωστὴ ἡ σκηνὴ τοῦ ἀγροκηπίου τῆς Ἀρνουβίλλης;... Ὤ! θὲ ν' ἀποθάνω τῆς ἐντροπῆς... πλέον δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ὑπομείνω τὰ βλέμματα κανενός....

— Οὐδὲ τὰ ἰδικά μου; Κόρη μου! εἶπεν ἡ κυρία Γεωργία ἀναλυομένη εἰς δάκρυα καὶ ἀνοίγουσα τὰς ἀγκάλας της πρὸς τὴν Μαριάνθην·

καὶ ὅμως εἰς τὰ σπλάγχνα τὰ ἰδικά μου ἄλλο δὲν θὰ εὑρίσκεις εἰμὴ φιλοστοργίαν μητρὸς, μητρὸς ἀφοσίωσιν... Θάῤῥος λοιπὸν, Μαρία μου! ἔχε τὴν συναίσθησιν τῆς μετανοίας σου. Ἐδῶ εἶσαι ἀπὸ φίλους μόνον περικυκλωμένη· αὐτὸς λοιπὸν ὁ οἶκος θὰ εἶναι ὅλος ὁ κόσμος διὰ σέ... Ἡμεῖς προλαμβάνομεν καὶ λέγομεν ὅλα τὰ κατὰ σὲ, ἀφοῦ τοσοῦτον φοβεῖσαι αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν· ὁ ἀγαθός μας πνευματικὸς ποιμὴν συναθροίζει μίαν ἡμέραν τοὺς ὑπηρέτας ὅλους τοῦ ὑποστατικοῦ, οἵτινες καὶ τώρα σὲ ἀγαποῦν τοσοῦτον, καὶ τοὺς λέγει ὅλην τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ παρελθόντος βίου σου... Πίστευσέ με, παιδί μου, τόσην δύναμιν ἔχει ὁ λόγος αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ἡ ἀποκάλυψις αὕτη θέλει ἐπισύρει ἀσυγκρίτως μεγαλητέρας συμπαθείας περὶ σέ.

— Σᾶς πιστεύω, κυρία μου, καὶ ὑποτάσσομαι. Χθὲς ὁ διδάσκαλος, εἰς τὴν συνομιλίαν μας, μὲ προεῖπε νὰ περιμένω πικρὰ δάκρυα μετανοίας· ἤρχησαν αὐτὰ ἀπὸ σήμερον. Μὲ εἶπε προσέτι, ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς βάσανά μου θὰ μοῦ μετρηθοῦν μίαν ἡμέραν εἰς τοὺς οὐρανούς... Ἐγὼ τὸ ἐλπίζω... Ἐγὼ, καθὼς ὑποστηρίζομαι ἀπὸ σᾶς καὶ ἀπ᾽ ἐκεῖνον, θὰ ὑποβαστάξω ἀγογγύστως ὅλας αὐτὰς τὰς δοκιμασίας.

— Ὅπου καὶ ἂν ἦναι, μετ᾽ ὀλίγον θέλεις τὸν ἐνταμώσει· ποτὲ δὲν ἔλαβες χρείαν τῶν νουθεσιῶν του ὅσον σήμερον... Εἶναι τέσσαρες ἥμισυ ὧραι· ἑτοιμάσου, κόρη μου, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ πρεσβυτέριον... Ἐγὼ παγαίνω τώρα νὰ γράψω εἰς τὸν κύριον Ῥοδόλφον· νὰ τὸν κοινοποιήσω τὰ διατρέξαντα εἰς Ἀρνουβίλλην... Θὰ στείλω ἐπίτηδες γραμματοκομιστήν... ἔπειτα θὰ ἔλθω κ᾽ ἐγὼ εἰς τὸ πρεσβυτέριον... ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ συνομιλήσωμεν καὶ οἱ τρεῖς.

Μετά τινας στιγμὰς, ἡ Κελαϊδήστρα ἐξήρχετο τῆς ἀγρονομίας πορευομένη εἰς τὸ πρεσβυτέριον διὰ τοῦ λακκώδους δρόμου, ὅπου χθὲς τὸ ἑσπέρας ὁ Δάσκαλος ἔμεινε τέλος πάντων μετὰ τοῦ Στραβοπόδη σύμφωνος νὰ ὑπάγωσι καὶ σήμερον.

. . . .

Ὡς εἴδομεν ἐκ τῶν μετὰ τῆς κυρίας Γεωργίας καὶ μετὰ τοῦ ἐφημερίου τοῦ Βουκεβὰλ συνομιλιῶν της, ἡ Μαριάνθη τόσον εὐγενῶς ὠφελήθη ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῶν εὐεργετῶν της, τόσον ἐποτίσθη ἀπὸ τὰς ἀρχάς των, ὥστε βαθμηδὸν ἐθλίβετο πλειότερον περὶ τοῦ παρελθόντος ἐξουθενισμοῦ της· τὸ πνεῦμά της ἀνεπτύχθη συγχρόνως μὲ τὴν ἐξαίρετον φύσιν της, αὐξανομένην καὶ καρποφοροῦσαν ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς ἀτμοσφαίρας τιμιότητος καὶ ἁγνείας εἰς ἣν ἔζη. Ἂν ἡ Μαριάνθη εἶχε νοῦν ὀλιγώτερον ὑψηλὸν, εὐαισθησίαν ὀλιγώτερον ἐξαίρετον, φαντασίαν ὀλιγώτερον ζωηρὰν, εὐκόλως ἤθελε παρηγορηθῇ· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν παρήρχετο ἡμέρα χωρὶς ν᾽ ἀναπολήσῃ καὶ, οὕτως εἰπεῖν, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ μὲ πόνον ἡνωμένον μετὰ βδελυγμοῦ καὶ τρόμου, τὰς αἰσχρὰς ταλαιπωρίας τῆς παρελθούσης ζωῆς της. Φαντασθῆτε μίαν κόρην δεκαεξαετῆ, ἁγνὴν καὶ καθαρὰν, συναισθανομένην τὴν ἁγνότητα καὶ καθαρότητά της, νὰ ῥιφθῇ διὰ καταχθονίου τινὸς ἐξουσίας εἰς τὸ ἄτιμον καπηλεῖον τῆς δρακαίνης, καὶ

νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὴν ἀκαταμάχητον ἐξουσίαν τῆς μεγαίρας ταύτης! Τοιαύτη ὑπῆρχεν εἰς τὴν Μαριάνθην ἡ ἀντίδρασις τοῦ παρελθόντος ἐπὶ τὸ ἐνεστός. Ἐννοοῦμεν ἄραγε ἀπὸ ποίου εἴδους ὄψιμον μνησικακίαν, ἢ μᾶλλον ἠθικὴν *ἀντίκρουσιν* ἐτήκετο ἡ Κελαϊδήστρα, ἀφοῦ ἐστέναζε, καὶ πλειότερον μάλιστα ἀφ' ὅσον ἐτόλμησε νὰ τὸ εἴπῃ εἰς τὸν πνευματικόν της, ὅτι δὲν ἐπνίγη μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν βόρβορον;

Ὅστις ὀλίγον μόνον σκεφθῇ, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ πεῖραν τῆς ζωῆς, δὲν θέλει ἐκλάβει ὡς παράδοξον τὸν ἐφεξῆς μας λόγον· Ἡ Μαριάνθη ἦτον ἀξία συμπαθείας καὶ οἴκτου, ὄχι μόνον διότι πώποτε δὲν ἠράσθη, ἀλλὰ διότι ἡ σὰρξ αὐτῆς ἔμεινε πάντοτε ὑπνώττουσα καὶ κατεψυγμένη. Ἀφοῦ (καὶ τοῦτο συμβαίνει συχνὰ) εἰς γυναῖκας προικισμένας μὲ αἰσθήματα ἴσως ὀλιγώτερον τῶν τῆς Μαριάνθης εὐγενῆ... ναὶ, ἀφοῦ εἰς πολλὰς τοιαύτας γυναῖκας ἀποστροφαὶ ἀκαταμάχητοι διαδέχονται ἐπὶ πολὺν καιρὸν τὰς νομίμους κτηνωδίας τοῦ συνοικεσίου, τοὺς βαναύσους βιασμοὺς τῆς πρώτης νυκτὸς τῶν γάμων... τίς πλέον ἀμφιβάλλει ὅτι αὕτη ἡ ταλαίπωρος, ἥτις ἐμεθύσθη ὑπὸ τῆς δρακαίνης πρὸς τὸ νὰ ὑπομείνῃ... καὶ ἡ ὁποία δεκαεξαετὴς ἐῤῥίφθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγέλης τῶν κτηνῶν ἢ μᾶλλον θηρίων ἅτινα ἐμόλυνον τὴν Παλαιὰν Χώραν, τίς πλέον ἀμφιβάλλει ὅτι φρίκην συνέλαβε καὶ βδελυγμίαν, καὶ ὅτι ἐξῆλθεν ἠθικῶς ἁγνὴ καὶ ἄσπιλος ἐξ ἐκείνης τῆς ἁμάρας;...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

ΔΡΟΜΟΣ ΛΑΚΚΩΔΗΣ.

Ὁ ἥλιος ἐβασίλευεν εἰς τὸν ὁρίζοντα· ἡ πεδιὰς ἦτον ἔρημος, σιωπηλή. Ἡ Μαριάνθη ἐπλησίαζεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λακκώδους δρόμου, τὸν ὁποῖον ἠναγκάζετο νὰ διαβῇ πορευομένη εἰς τὸ πρεσβυτέριον, καὶ ἰδοὺ βλέπει ἐξερχόμενον ἐκ τῆς φάραγγος μικρόν τι παιδίον χωλὸν, ἐπιχιτώνιον φοροῦν στακτόχροον καὶ *κασκέτταν* κυανῆν· σπεύδει λοιπὸν μακρόθεν πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν μετὰ θρήνου·

— Ν' ἁγιάσ' ἡ ψυχὴ τῶν ἀπεθαμμένων σου, σπλαγχνίσου με, ἀνέκραξε τὸ παιδίον, συνάπτον ἱκετικῶς τὰς χεῖρας.

— Τί ἀκολουθεῖ, παιδάκι ; τί θέλεις; ἠρώτησεν ἡ Κελαϊδήστρα μετὰ συντριβῆς.

— Ἀλλοίμονον, καλή μου κυρὰ, ἡ *γιαγιά* μου, ἡ πτωχὴ γρηὰ ἔπεσεν ἐκεῖ κάτω, καταβαίνουσα τὴν λαγκάδα, κ' ἐκτύπησε κακά... φοβοῦμαι μὴν ἔσπασε τὸ ποδάρι της... Τώρα μονάχος μου δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν σηκώσω... Θεέ μου! καὶ τώρα τί νὰ κάμω, ὁποῦ ἂν δὲν λάβῃς, κυρά μου, τὴν καλωσύνη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ βοηθήσῃς, ἡ *γιαγιά* μου ἀποθαίνει!

Ἡ Κελαϊδήστρα κατανυγεῖσα ἐκ τῆς λύπης τοῦ μικροῦ χωλοῦ — Ἠαγαίνομεν, εἶπε προθύμως· μικρὰ βοήθεια ἐμπορεῖ νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου, πλὴν ἀς ἦναι· κατοικῶ εἰς τὸ ἀγροκήπιον ἐκεῖνο ἐκεῖ· ἂν δὲν ἠμπορέσωμεν οἱ δύο νὰ τὴν μεταφέρωμεν, 'παγαίνω καὶ στέλλω...

— Ὁ Θεὸς, κυρά μου, ν' ἀναπαύσῃ ταῖς ψυχαῖς ἐκείνων ὁποῦ 'λειψαν ἀπὸ τὰ χεράκια σου... Δύο πατήματα, μέσα εἰς τὸν δρόμον τὸν σκαπτό· ἔπεσεν εἰς τὸν κατήφορο.

— Δὲν εἶσθε ἀπ' αὐτὰ τὰ μέρη; ἠρώτησεν ἡ Κελαϊδήστρα ἀκολουθοῦσα τὸν Στραβοπόδη, τὸν ὁποῖον ἐμάντευσεν ὁ ἀναγνώστης βέβαια.

— Ὄχι, καλή μου κυρὰ, ἐρχόμεθα ἀπὸ τὸ Ἐκουέν.

— Καὶ ποῦ ἐπαγαίνετε ;

— Ἐπαγαίναμεν εἰς ἕνα καλὸν πνευματικὸν ὁποῦ κάθηται ἐκεῖ, εἰς ἐκεῖνο τὸν λόφο... εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη, διὰ ν' αὐξήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Μαριάνθης.

— Εἰς τὸν ἅγιον ἐφημέριον Λαπόρτην ἴσως;

— Ναὶ, καλή μου κυρὰ, Λαπόρτην· ἡ πτωχή μου *γιαγιὰ* ἔχει μεγάλαις γνωριμίαις μαζῆ του...

— Κ' ἐγὼ ἐκεῖ ἐπήγαινα· ἰδὲ πῶς ἔτυχε! εἶπεν ἡ Μαριάνθη βυθιζομένη βαθμηδὸν ἐντὸς τοῦ λακκώδους δρόμου.

— Γιαγιά!... νά με, νά με!... Ὀλίγ' ὑπομονή... σοῦ φέρω καὶ βοήθεια... ἀνεφώνησεν ὁ Στραβοπόδης διὰ νὰ προειδοποιήσῃ τὸν Δάσκαλον καὶ τὴν Κουκκουβάϊαν νὰ ἦν' ἕτοιμοι πρὸς ἁρπαγὴν τοῦ θύματός των.

— Ἆ!... λοιπὸν εἴμεθα κοντά; ἠρώτησεν ἡ Κελαϊδήστρα.

— Ναὶ, κυρά μου, κοντά· Νά... ἀπ' ὀπίσω ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μεγάλο δένδρο, ὅπου γυρίζει ὁ δρόμος· εἴκοσι πατήματα.

Ἀλλ' αἰφνιδίως εἰς τὴν σιγὴν τῆς πεδιάδος ἀντήχησεν ὁ κρότος τῶν βημάτων ἵππου καλπάζοντος· ὁ Στραβοπόδης ἐστάθη.

— Πάλιν τίποτε δὲν ἐκάμαμεν! εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Ὀλίγα βήματα μακρὰν ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ὁ μικρὸς χωλὸς εὑρίσκετο μετὰ τῆς Κελαϊδήστρας, ὁ δρόμος ἐσχημάτιζεν ἀγκῶνα. Παρουσιάζεται λοιπὸν ἐκεῖθεν εἷς ἱππεὺς, ὅστις, ἅμα ἔφθασε πλησίον τῆς κόρης, ἐστάθη... καὶ τότε ἠκούσθη ὁ τροχασμὸς δευτέρου ἵππου· μετὰ δέ τινας στιγμὰς ἐφάνη καὶ ἄλλος ἔφιππος φέρων ἐπενδύτην μελανοειδῆ μὲ κομβία ἀργυρᾶ, βρακίον ἐκ δέρματος λευκοῦ πολὺ στενὸν, καὶ ὑποδήματα ἀνεστραμμένα· στολὴν τὴν ὁποίαν φέρουσιν οἱ θεράποντες τῶν πλουσίων ὑποκειμένων· ἄρα, ὁ δεύτερος οὗτος ἱππεὺς ἦτο θεράπων τοῦ πρώτου· ζώνη στενὴ ἐκ δορᾶς ὑποξάνθου συνέσφιγγεν ὄπισθεν τῆς μέσης του τὸν τοῦ κυρίου του μανδύαν. Ὁ κύριός του, ἐνδεδυμένος ἁπλῶς παχύν τινα ἐπενδύτην χρώματος ὀρειχάλκου καὶ πανταλώνιον σταχτόχροον ἀρκετὰ στενὸν, ἐκάθητο μὲ πολλὴν χάριν ἐπὶ τοῦ κερασοχρόου καὶ σπανίας ὡραιότητος ἵππου του· μολονότι ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον ἔκαμεν ἦτο πολὺς, ἡ χρυσοειδής του λάμψις δὲν ἀμυδροῦτο οὐδ' ἐκ τῆς ἐλαφροτέρας νοτίδος. Ὁ ψαρὸς ἵππος τοῦ θεράποντος, ὅστις ἔμεινεν ἀκίνητος ὀλίγα βήματα μακρὰν τοῦ κυρίου του, ἦτον ἐπίσης διακεκριμμένης γενεᾶς. Ἅμα εἶδε τὸν ὡραῖον ἱππέα ὁ Στραβοπόδης τὸν ἐγνώρισεν· ἦτον ὁ ἀντικόμης Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ, τὸν ὁποῖον ὑπέθεταν ἐραστὴν τῆς δουκίσσης Δὲ-Λυσηναῖ.

— Εὔμορφή μου κόρη, εἶπεν ὁ ἀντικόμης πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν, ἡ καλλονὴ τῆς ὁποίας τὸν ἔπληξε, μὲ κάμνεις τὴν χάριν νὰ μὲ εἴπῃς πόθεν 'παγαίνουν εἰς τὸ χωρίον Ἀρνουβίλλης;

— Ἡ Μαριάνθη, ταπεινώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνώπιον τοῦ βαθέος καὶ τολμηροῦ βλέμματος τοῦ νέου τούτου, ἀπεκρίθη·

— Ἀφοῦ ἐκβῆτε, κύριε, ἀπὸ τὸν λακκώδη δρόμον, 'παίρνετε τὴν πρώτην ἀτραπὸν, δεξιά· ἡ ἀτραπὸς αὐτὴ θὰ σᾶς ὁδηγήσει εἰς ἕνα διάδρομον ἀπὸ κερασόδενδρα, ἄγοντα κατ' εὐθεῖαν εἰς Ἀρνουβίλλην.

— Ὑπερευχαριστῶ, ὡραία μου μικρά... Μὲ ὁδηγεῖς καλήτερ' ἀπὸ μίαν γραῖαν τὴν ὁποίαν ἀπήντησα δύο βήματα παρέκει, ἐξαπλωμένην παρὰ πόδας ἑνὸς δένδρου· ἄλλο δὲν ἠμπόρεσα ν' ἀκούσω ἀπ' ἐκείνην παρὰ στεναγμούς.

— Ταλαίπωρή μου γιαγιά! ἐμουρμούρισεν ὁ Στραβοπόδης θρηνωδῶς.

— Ἀκόμη ἕνα σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ εἴπῃς, ἐπανέλαβεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν· εὑρίσκετ' εὔκολα εἰς Ἀρνουβίλλην ἡ ἔπαυλις τοῦ κυρίου Δυβρώλη;

Ἡ Κελαϊδήστρα εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἐφρύαξεν, ἐνθυμηθεῖσα τὴν ὀδυνηρὰν σκηνὴν τῆς πρωΐας· ἀμέσως δὲ ἀπεκρίθη·

— Τὰ κτίρια, κύριε, τῆς ἐπαύλεως ὁρίζουν ἀφ' ἑνὸς μέρους τὸν διάδρομον, τὸν ὁποῖον ἀκολουθῶν θὰ φθάσετε εἰς Ἀρνουβίλλην.

— Εὐχαριστῶ καὶ πάλιν, ὡραία μου κόρη! εἶπεν ὁ κύριος Δὲ-Σαὶν-Ῥεμῆ, καὶ ἀνεχώρησε καλπάζων· ὁ θεράπων τὸν ἠκολούθησεν.

Οἱ περικαλλεῖς τοῦ ἀντικόμητος χαρακτῆρες ἱλαρύνθησαν ὀλίγον ἐνῷ ὡμίλει μετὰ τῆς Μαριάνθης· ἀλλ' ἅμα ἔμεινε πάλιν μόνος ἐσκυθρώπασαν ἐκ νέου καὶ παρεμορφώθησαν ὑπό τινος βαθυτάτης ἀνησυχίας. Ἡ Μαριάνθη, ἐνθυμουμένη τὸ ἄγνωστον ὑποκείμενον πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ὁποίου παρεσκευάζετο ἐν τάχει μία σκιὰς τῆς ἐπαύλεως Ἀρνουβίλλης ἐκ διαταγῆς τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναῖ, δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι ὁ νέος καὶ ὡραῖος οὗτος ἱππεὺς ἦτον ὁ προσδοκώμενος.

Ὁ καλπασμὸς τῶν ἵππων ἐδόνησε διά τινας ἀκόμη στιγμὰς τὴν ἀποσκληρυμμένην ἐκ τοῦ παγετοῦ γῆν· ἐπομένως ἠλαττώθη, ἔπαυσε, καὶ τὸ πᾶν κατέστη ἐκ νέου σιωπηλόν... Ὁ Στραβοπόδης ἀνέσανε. Θέλων νὰ καθησυχάσῃ καὶ εἰδοποιήσῃ τοὺς συνενόχους του, ὁ εἷς τῶν ὁποίων, ὁ Δάσκαλος, διέφυγε τὴν ὅρασιν τῶν ἱππέων, ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη ἀνέκραξε·

— Γιαγιά!... νά με... ἔρχομαι μαζῆ μὲ μία καλὴ κυρὰ ὁποῦ τρέχει καὶ αὐτὴ εἰς βοήθειά σου!...

—'Γλίγωρα, παιδάκι, 'γλίγωρα! ὁ ἱππεὺς ἐκεῖνος μᾶς ἔκαμε νὰ χάσωμεν ἀρκετὴν ὥραν... εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα ταχύνουσα τὸ βῆμα, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀγκῶνα τοῦ λακκώδους δρόμου.

Μόλις ἔφθασεν ἕως ἐκεῖ, καὶ ἡ Κουκκουβάϊα, ἥτις παρεμόνευεν ὄπισθεν, ἀνεφώνησε·

— Φουρλίνη, τρέξε!

Ἔπειτα, πηδήσασα ἐπὶ τῆς Κελαϊδήστρας, τὴν ἥρπασεν ἐκ τοῦ λαιμοῦ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἔφραξε τὸ στόμα της· ὁ δὲ Στραβοπόδης, χυθεὶς εἰς τοὺς πόδας τῆς κόρης, περιεπλέχθη εἰς τὰ σκέλη της διὰ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ κάμῃ βῆμα.

Ταῦτα τοσοῦτον ταχέως διέτρεξαν, ὥστε ἡ Κουκκουβάϊα δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ παρατηρήσῃ τὴν μορφὴν τῆς Κελαϊδήστρας· ἀλλ' ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ Δάσκαλος ἐκ τῆς τρύπας ὅπου ἦτο χωσμένος, μὲ τὸν μανδύαν του εἰς χεῖρας καὶ ψηλαφητὶ, ἡ γραῖα ἀνεγνώρισε τὸ ἀρχαῖον θῦμά της.

—Ἡ Σουσουράδα!... ἀνακράζει ἔκθαμβος εἰς τὴν ἀρχήν· ἔπειτα δ' ἐπρόσθεσε μὲ ἀγρίαν χαράν·—Ἄ! νά σε πάλιν;... Ἄ! ὁ *ψωμᾶς* σου σὲ στέλλει, πτωχή!... εἶναι τῆς μοίρας σου πάντα εἰς τὰ 'νύχια μου νὰ πέφτῃς!... Τὸ βιτριόλι μου τὸ ἔχω εἰς τ' ἁμάξι... τώρα πλέον, τὸ μουράκι σου τετέλεσται... ἐπειδὴ μὲ *χρυσολογᾶς* μ' αὐτὴν τὴν παρθενικὴ σου ὄψι... Πιάσ' ἐδῶ, ἀνδρούλη μου!... πρόσεχε μὴ σὲ δαγκάσῃ, βάστα την καλὰ ὡς ὁποῦ νὰ τὴν κουκκουλώσωμεν.

Καὶ ὁ Δάσκαλος ἥρπασε τὴν Κελαϊδήστραν διὰ τῶν δύο κρατερῶν του χειρῶν· πρὶν δὲ ἡ κόρη δυνηθῇ τὴν ἐλαχίστην νὰ βάλῃ κραυγὴν, ἡ Κουκκουβάϊα τὴν ἐσκέπασε διὰ τοῦ μανδύος καὶ τὴν περιέδεσε σφιγκτά· ἡ νέα δὲν ἐπρόφθασεν οὐδὲ νὰ κινηθῇ, οὐδὲ λέξιν νὰ προφέρῃ.

— Τώρα, Φουρλίνη, ἔπαρε σὺ τὸ κομβόδεμα... εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα.

Ἔ! ἔ! ἔ!... τίς λές, γέρο μου; βαρεῖ ἴσα μὲ τὴν *ἀραπίνα* τῆς πνιγμένης τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου αὖλαξ;...

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λῃστὴς εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐφρύαξεν, ἀναπολήσας τὸ φοβερὸν τῆς παρελθούσης νυκτὸς ὄνειρον, ἡ μονόφθαλμος ἐπανέλαβε·—Τί 'παθες;... ὡσὰν νὰ τουρτουρίζῃς!... ἀπὸ τὸ πρωῒ σήμερα ἔρχονται στιγμαὶ ὁποῦ τὰ 'δόντια σου κτυποῦν ὡσὰν νὰ σὲ πιάνει παροξυσμός· καὶ τότε γυρίζεις καὶ κυττάζεις τὸν ἀέρα ὡσὰν νὰ 'γύρευες κἄτι πρᾶγμα.

— Ἀμ' δὲν τὸ 'ξεύρεις!... κυττάζει ταῖς μυίαις ὅπου πετοῦν, εἶπεν ὁ Στραβοπόδης.

—Ἔλα, ἔλα, 'γλίγωρα! δέσε μού την καλά... ἄ... ὑγειὰ 'ς τὰ χέρια σου... ἐπρόσθεσεν ἡ Κουκκουβάϊα ἰδοῦσα τὸν λῃστὴν λαμβάνοντα τὴν Μαριάνθην εἰς τὰς ἀγκάλας του ὅπως βαστάζουσι νήπιον κοιμώμενον. —Γλίγωρα εἰς τ' ἀμάξι... 'γλίγωρα!

— Καὶ τώρα ἐγὼ πῶς νὰ περιπατῶ;... ἠρώτησεν ὁ Δάσκαλος μετὰ φωνῆς ὑποκώφου, σφίγγων τὸ λιγυρὸν κ' ἐλαφρόν του φορτίον εἰς τοὺς ἡρακλείους του βραχίονας.

— Ὁ γέρω σοφούλιακας, μωρὲ παιδί!... ὅλα νὰ τὰ συλλογίζεται! εἶπεν ἡ Κουκκουβάϊα.

Καὶ παραμερίσασα τὸ ὠμοφόριον της, ἔλυσεν ἓν ἐρυθρὸν μανδήλιον καλύπτον τὸν τράχηλόν της τὸν σκελετώδη, περιέστρεψεν ὀλίγον τὸ μανδήλιον τοῦτο διαγωνίως, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Δάσκαλον·—Ἄνοιξε τὴν στομάρα σου, δάγκασε τὴν ἄκρην αὐτοῦ τοῦ μανδηλιοῦ· σφίγγε καλά... ὁ Στραβοπόδης θὰ κρατεῖ τὴν ἄλλην ἄκρη· ἀκολούθα τον... Κατὰ τὸν τυφλὸ καὶ ὁ σκύλος του... Ἐδῶ, μικρό!

Ὁ μικρὸς χωλὸς ἔκαμεν ἕνα δασκελισμὸν, ἐπρόφερε χαμηλῇ τῇ φωνῇ κυνικόν τινα γογγυσμὸν (τὸν ἐμιμεῖτο καλά!) καὶ οὕτως ὡδήγει τὸν Δάσκαλον, ἐνῷ ἡ Κουκκουβάϊα ἔσπευδεν ἐμπρὸς διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Τριγλάκη. Παρελείψαμεν τὴν περιγραφὴν τοῦ τρόμου τῆς Μαριάνθης ὁπόταν εἶδεν ἑαυτὴν περιπεσοῦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Κουκκουβάϊας καὶ τοῦ Δασκάλου. Εἶχε χάσει τὰς αἰσθήσεις· δὲν ἀντεστάθη τὸ παραμικρόν.

Μετά τινα λεπτὰ, ἡ Κελαϊδήστρα μετεκομίσθη εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Τριγλάκη ὁδηγηθὲν ὄχημα· μολονότι ἦτο πλέον νὺξ, τὰ παραπετάσματα τῆς ἀμάξης ταύτης ἐκλείσθησαν ἐπιμελῶς, καὶ οἱ τρεῖς συνένοχοι διευθύνθησαν, μετὰ τοῦ σχεδὸν ἡμιθανοῦς θύματός των, πρὸς τὴν πεδιάδα Σαὶντ-Δενῆ, ὅπου τοὺς ἐπερίμενεν ὁ Τὼμ Σηύτων.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΑ.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΚΛΗΜΕΝΤΙΑ Δ'-ΑΡΒΙΛΛΗ.

Την συγγνώμην ζητοῦμεν τοῦ ἀναγνώστου, ὅτι παραιτοῦμεν μίαν τῶν ἡρωΐνων μας εἰς θέσιν τοσοῦτον κρίσιμον, ἐπιφυλάττοντες τὴν λύσιν αὐτῆς βραδύτερον.

Ἐνθυμούμεθα ὅτι ὁ Ῥοδόλφος εἶχε σώσει τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ ἀπὸ δεινὸν κίνδυνον, διεγερθέντα ὑπὸ τῆς ζηλίας τῆς Σάρας· αὕτη εἶχε προειδοποιήσει τὸν μαρκέσιον περὶ τῆς ὑποσχέσεως τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἀφρόνως ἡ σύζυγός του πρὸς τὸν Ῥοβέρτην, νὰ ἐνταμωθῇ μετ' αὐτοῦ. Βαθέως συγκεκινημένος ἐκ τῆς σκηνῆς ταύτης, ὁ Ῥοδόλφος εἶχεν ἀναχωρήσειν ἐκ τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια, εἰς αὔριον ἀναβαλὼν τὴν ἐπίσκεψιν ἣν ἐμελέτα νὰ κάμῃ πρὸς τὴν Γελασίναν καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ πτωχοῦ ἐκείνου λιθογλύφου, τὸν ὁποῖον ἀνεφέραμεν. Κατὰ δυστυχίαν, μὴ κατανοήσας ὁ πρίγκιψ τὴν αὐθάδη τοῦ Στραβοπόδη κλοπὴν (βαλάντια κόκκινα πολλὰ) ὑπέθετεν ὡς ἀνακουφισθεῖσαν πρὸς καιρὸν τὴν πτωχὴν αὐτὴν οἰκογένειαν, χάρις εἰς τὰ χρήματα ἅτινα ἐνεχείρισεν εἰς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην καθ' ἣν στιγμὴν ὁ σύζυγός της τὴν κατεδίωκεν, ὥστε νὰ ἴδῃ αὐτὸς πραγματικῶς, ὅτι ἡ γυνή του ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον ἐπὶ σκοπῷ ἐλεημοσύνης.

Πρὸς τὰς τέσσαρας λοιπὸν ὥρας, λαμβάνει ὁ πρίγκιψ τὴν ἐφεξῆς ἐπιστολήν... Τὴν εἶχε φέρει μία γυνὴ ἡλικιωμένη, ἥτις ἔφυγεν ἀμέσως χωρὶς νὰ προσμείνῃ ἀπάντησιν.

« Ὑψηλότατε,

« Μένω πρὸς ὑμᾶς χρεώστις πλειοτέρου τῆς ζωῆς· τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην μου, σήμερον, εἰ δυνατὸν, ἐπεθύμουν νὰ σᾶς ἐκφράσω· αὔριον ἴσως ἡ συστολή μου θέλει μὲ στερήσει τῆς φωνῆς... Ἂν ἡ Υ. Β. Υ. μὲ ἠξίου νὰ ἔλθῃ ἀπόψε παρ' ἐμοὶ, ἤθελεν ἀπολήξει τὴν ἡμέραν Αὐτῆς ὅπως τὴν κατήρχησε· διὰ πράξεως γενναίας.

« Δ'-ΟΡΒΙΓΝΗ-Δ'-ΑΡΒΙΛΛΗ.

« Υ. Γ. — Μὴ λάβητε, ὑψηλότατε, τὸν κόπον τοῦ ν' ἀπαντήσητε· ἐγὼ ἀπόψε δὲν θέλω ἐξέλθει τοῦ οἴκου μου. »

Χαίρων ὁ Ῥοδόλφος ὅτι μεγίστην ἠδυνήθη νὰ προξενήσῃ ἐκδούλευσιν εἰς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην, ἐλυπεῖτο συγχρόνως ὅτι τώρα, θέλων καὶ μὴ, ὑπεχρεοῦτο εἰς στενὴν μετ' αὐτῆς οἰκειότητα. Ἀνίκανος τοῦ νὰ προδώσῃ τὴν φιλίαν τοῦ Δ'-Ἀρβὶλλ, ἀλλὰ καιρίως τραυματισμένος ἐκ τοῦ χαρίεντος πνεύματος καὶ τοῦ δελεαστικοῦ τῆς Κλημεντίας κάλλους, καὶ παρατηρῶν τὴν πρὸς αὐτὴν ζωηρὰν κλίσιν του, εἶχεν ἀποφασίσειν, ἀφοῦ ὁλόκληρον μῆνα τὴν συναναστράφη, νὰ παύσῃ τοῦ νὰ τὴν βλέπῃ εἰς τὸ ἑξῆς. Διὰ τοῦτο ἐθλίβη πολὺ ὅταν ἤκουσεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πρέσβεως τῆς*** τὴν μυστικὴν συνομιλίαν τοῦ Τὼμ μετὰ τῆς Σάρας... Ἡ Σάρα, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πρὸς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην ἀπέχθειαν καὶ ζηλείαν της, εἶχεν εἰπεῖ τότε, ὅτι ἡ Κλημεντία, καὶ χωρὶς ἡ ἰδία νὰ τὸ γνωρίζῃ, διέ-

σωζεν εἰσέτι ἐν ἑαυτῇ σπουδαίαν κλίσιν πρὸς τὸν Ῥοδόλφον· αὕτη ἡ κρίσις της δὲν ἦτο χωρὶς βάσιν. Ἡ Σάρα, ὡς γυνὴ ὀξυνουστάτη, πολύβουλος καὶ ἔμπειρος εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἐκαταλάμβανεν ὅτι ἡ Κλημεντία ἔδωκεν ἀκρόασιν εἰς τὰς ἐπιβούλους νύξεις της περὶ τοῦ Καρόλου Ῥοβέρτου, καὶ ἠλέησεν αὐτὸν μόνον διὰ τὸ πεῖσμα τοῦ Ῥοδόλφου, ὅστις ἐνόμιζεν ἡ μαρκεσία ὅτι ἢ τὴν ἐλησμόνησεν, ἢ δὲν τὴν κατεδέχετο. Μολοντοῦτο διετήρει πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν της τὸν πρίγκιπα. Ἂν ἦτον ἄλλη εἰς τὸν τόπον της, πιστὴ εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνου ὅστις πρῶτος ἐπέσυρε τὴν προσοχήν της, ἤθελεν ἀδιαφορήσειν εἰς τὰ μελαγχολικὰ βλέμματα τοῦ στρατηγοῦ. Ἡ Κλημεντία λοιπὸν ὑπῆρξε κατὰ δύο λόγους ἔνοχος· καὶ δὲν τὴν ἐδικαίωνεν, οὔτε τὸ ὅτι ἀπὸ ἁπλοῦν οἶκτον πρὸς τὰς λύπας τοῦ στρατηγοῦ φερομένη ὑπεχώρει εἰς αὐτὸν, οὔτε τὸ ὅτι ἡ συναίσθησις τῶν πρὸς τὸν σύζυγον χρεῶν, μὲ τὴν ἀνάμνησιν ἴσως τοῦ πρίγκιπος ἡνωμένη, καλὴν ἀνάμνησιν κ᾽ ἀγαθὴν, ἥτις ἄγρυπνος διεσώζετο εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς της, τὴν ἐλύτρωσεν ἀπὸ σφάλμα ἀδιόρθωτον.

Ὅταν ἐσυλλογίζετο τίνι τρόπῳ θέλει ἰδεῖν εἰς τὸ πρόσωπον τὴν κυρίαν Δ᾽-Ἀρβίλλην, ὁ Ῥοδόλφος ἀπὸ παραδόξους ἐκυριεύετο δισταγμούς. Στερεῶς ἀποφασίσας ν᾽ ἀντιπολεμήσῃ τὴν πρὸς αὐτὴν κλίσιν του, πότε μὲν ἐλογίζετο εὐτυχὴς ὅτι ἦτον ἱκανὸς νὰ μὴ τὴν ἀγαπᾷ πλέον, ἀναμιμνήσκων τὴν πρὸς ἕνα Κάρολον Ῥοβέρτην ἀθλίαν ἐκλογήν της· πότε δὲ, ἐξ ἐναντίας, ἐλυπεῖτο πικρῶς ὅτι διεσκεδάσθη ἡ γοητεία ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας πρότερον τὸν ἐφαίνετο περικυκλωμένη ἡ γυνὴ αὕτη.

. . . .

Καὶ ἡ Κλημεντία δὲ ἐπρόσμενεν ὡσαύτως μὲ παλμοὺς τὴν συνέντευξιν ταύτην. Τὰ δύο κυριεύοντ᾽ αὐτὴν αἰσθήματα ἦσαν· ὁπόταν ἐσυλλογίζετο τὸν Ῥοδόλφον, σύγχυσίς τις ἀλγεινή... ὁπόταν τὸν Ῥοβέρτην, ἀποστροφὴ ἐνδόμυχος. Λόγοι πολλοὶ ἐξήγουν ταύτην τὴν ἀποστροφὴν, τοῦτο τὸ μῖσος. Συμβαίνει γυνή τις νὰ κινδυνεύσῃ τὴν ἡσυχίαν της, καὶ τὴν τιμήν της δι᾽ ἕνα ἄνδρα· πλὴν δὲν τὸν συγχωρεῖ αἰωνίως ἐὰν ποτὲ τὴν φέρῃ αὐτὸς εἰς θέσιν ὥστε νὰ ταπεινωθῇ ἢ νὰ καταγελασθῇ. Ἡ Δ᾽-Ἀρβίλλη λοιπὸν, ὑπομείνασα τοὺς σαρκασμοὺς καὶ τὰ ἐξυβριστικὰ βλέμματα τῆς κυρίας Πιπελέτου, μικροῦ ἐδέησε ν᾽ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς ἐντροπῆς. Δὲν ἔφθανε τοῦτο. Μαθοῦσα ὑπὸ τοῦ Ῥοδόλφου ὁποῖον κίνδυνον διέτρεχεν, ἡ Κλημεντία εἶχεν ἀναβῆ μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν πέμπτην ὀροφήν· ἡ διεύθυνσις τῆς ἀναβάθρας ἦτο τοιαύτη ὥστε, ἐνῷ ἀνέβαινεν, εἶδε τὸν Ῥοβέρτην μὲ τὸν περιλαμπῆ του κοιτωνίτην, ὅτε, ἀκούσας οὗτος τὸ ἐλαφρὸν βῆμα τῆς γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἐπερίμενεν, ἤνοιξεν ὀλίγον τὴν θύραν του μὲ μειδίαμά τι κατακτητοῦ θριαμβεύοντος... ἐκ τοῦ προπετοῦς στολισμοῦ τοῦ στρατηγοῦ ἐνόησεν ἀμέσως ἡ μαρκεσία πόσον ἀπειροκάλως ἠπατήθη περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Παρασυρθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀγαθωσύνης τῆς καρδίας της, ὑπὸ τῆς γενναιότητος τοῦ χαρακτῆρός της εἰς βῆμα ἱκανὸν νὰ τὴν ἀπωλέσῃ, τὸν εἶχεν ὑποσχεθῆ τὴν συντυχίαν ἐκείνην ὄχι ἀπὸ ἔρωτα, ἀλλὰ

μόνον ἀπὸ οἶκτον, διὰ νὰ τὸν παρηγορήσῃ ὅτι παρέστησεν ἐνώπιόν της εἰς τὸ πρεσβεῖον *** διὰ τὸν ἄχαριν χαριεντισμὸν τοῦ δουκὸς Δὲ-Λυσηναῖ γελοῖον πρόσωπον. Φαντασθῆτε τὴν συμφορὰν, τὴν δυσαρέσκειαν τῆς Δ'-Ἀρβίλλης ὅταν εἶδε τὸν Κάρολον Ῥοβέρτην... μὲ θριαμβευτοῦ στολὴν *καμαρώνοντα*!...

Εἰς τ' ὡρολόγιον τῆς μικρᾶς αἰθούσης ὅπου συνήθως διέτριβεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβίλλ ἐσήμαινον ὧραι ἐννέα. Οἱ κομμωταὶ καὶ οἱ κάπηλοι τόσον μεγάλην κατάχρησιν ἔκαμον τοῦ εὐτρεπίζειν κατὰ τὸν συρμὸν ὅστις ἐπεκράτει ἐπὶ Λοδοβίκου ΙΕ' καὶ κατ' ἐκεῖνον τῆς ἐποχῆς τῆς *Ἀναγεννήσεως*[1], ὥστε ἡ μαρκεσία, γυνὴ φιλόκαλος πολὺ, εἶχεν ἀπηγορευμένον εἰς τὸ ἰδιαίτερον οἴκημά της τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πολυτελείας, ἀφοῦ κατήντησε τοσοῦτον κοινὸν, περιορίσασ' αὐτὸ εἰς μόνας τὰς αἰθούσας τῶν μεγάλων ὑποδεξιώσεων. Οὐδὲν ὑπάρχει κομψότερον καὶ διαπρεπέστερον τῆς ἀποσκευῆς τοῦ θαλάμου ὅπου ἡ μαρκεσία ἐπερίμενε τὸν Ῥοδόλφον. Τὰ περιστρώματα καὶ παραπετάσματα ἦσαν ἄνευ παραρτημάτων ἢ ἐπιπτυχῶν· ἐσύγκειντο δὲ ἀπὸ ἰνδικόν τι ὕφασμα, ἀχυρόχροον· ἐπὶ τοῦ στιλπνοῦ θεμελίου τούτου ἀνεφαίνοντο κεντημένα διὰ μετάξης ἀλαμποῦς τοῦ αὐτοῦ χρώματος διάφορα χαριέστατα καὶ διόλου ἰδιότροπα ἀραβουργήματα. Τὰς ὑάλους τῶν παραθύρων ἐκάλυπτον ὁλοτελῶς διπλᾶ παραπετάσματα ἐκ ῥαπτοῦ τῆς Ἀλενσῶνος (point d'Alençon). Αἱ θύραι, ἀπὸ ῥοδόξυλον κατεσκευασμέναι, ἦσαν περικεκοσμημέναι διὰ κυματίων ἐξ ἀργύρου ἐπιχρύσου μετὰ πλείστης περισκέψεως τετορευμένων· τὰ κυμάτια δὲ ταῦτα περιέβαλλον ἐντὸς ἑκάστου φατνώματός των ἓν εἰκόνιον ᾠοειδὲς ἐξ ἀργιλοπλάστου Σεβραϊκοῦ[2], ἑνὸς σχεδὸν ποδὸς διάμετρον ἔχον, καὶ ἄνθη παριστάνον ἢ πτηνὰ, ἀλλ' ἐξαίσια καὶ ἀμίμητα. Τῶν καθρεπτῶν τὰ πλαίσια καὶ τῶν παραπετασμάτων αἱ ῥάβδοι ἦσαν ὡσαύτως ἀπὸ ῥοδόξυλον περικεκοσμημένον ἐκ τῶν αὐτῶν ἀργυροχρύσων τορευμάτων. Τὸ διάζωμα τῆς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἑστίας καὶ αἱ ἀμφοτέρωθεν ἀρχαϊκοῦ κάλλους καὶ ἐξαιρέτου χάριτος δύο αὐτῆς καρυάτιδες, ἦσαν ἔργον τοῦ ἀρίστου Μαροχέττου. Ὁ μέγας καλλιτέχνης οὗτος εὐηρεστήθη ν' ἀναδεχθῇ τὸ γλαφυρώτατον αὐτὸ ἀριστούργημα βέβαια ἀναμιμνήσκων ὅτι καὶ ὁ Βενβενοῦτος Κελλίνης[3] κατεδέχετο πολλάκις προχύτας καὶ ὁπλίσεις νὰ προχαράττῃ. Δύο λυχνίαι καὶ δύο φωτοφόροι ἐξ ἀργύρου ἐπιχρύσου, συστήματα σχηματίζοντες ἐξ ἀνθρωπίων φιλοτίμως τετορευμένων ὑπὸ Γουττιέρου (Gouttière), συνώδευον τὸ ὡρολόγιον, τετράγωνον τμῆμα λίθου κυανίτου, ἐγειρόμενον ἐπὶ ὑποβάθρου ἀπὸ ἴασπιν ἀνατολικὸν καὶ ἐστεμμένον διὰ πλατέος καὶ μεγαλοπρεποῦς ποτῆρος ἐκ χρυσίου σμαλτωτοῦ, διὰ μαργαριτῶν καὶ πετραδίων πεπλουτισμένου, ἔργου τῶν πε-

[1] Οὕτως ἀποκαλεῖται (Renaissance) ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἀνέλαμψαν ἐκ νέου αἱ τέχναι καὶ τὰ γράμματα, ἅτινα ἡ πτῶσις τῶν δύο δυτικῶν αὐτοκρατοριῶν, τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Καρόλου Μάγνου, εἶχε παρασύρει εἰς τὸν τάφον. — [2] Εἰς τὸ πολίχνιον Σέβραι (Sèvres) μεταξὺ Παρισίων καὶ Βερσαλλιῶν, κατασκευάζονται τὰ τιμαλφέστερα τῆς Γαλλίας συννικὰ σκεύη. — [3] Benvenuto Cellini περιβόητος Φλωρεντινὸς ζωγράφος, ἑρμογλύφος καὶ χαράκτης, ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1570.

ριφανεστέρων χρόνων τῆς φλωρεντινῆς Ἀναγεννήσεως. Διάφοροι ἀξιόλογοι εἰκόνες τῆς βενετικῆς σχολῆς, μετρίου μεγέθους, συνεπλήρουν τὴν ἁρμονικὴν καὶ κομψοτάτην αὐτὴν πολυτέλειαν.

Χάρις εἴς τινα θελκτικώτατον νεωτερισμὸν, ὁ εὐπρεπὴς θάλαμος οὗτος ἐφωτίζετο ἡδέως ὑπὸ λαμπτῆρος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκ κρυστάλλου θαμβηροῦ σφαῖρα ἐχάνετο ἐξ ἡμισείας ἐν τῷ μέσῳ πυκνώματος ἀπὸ ἄνθη φυσικὰ περιεχόμενα ἐντὸς βαθέος καὶ εὐρυχώρου δοχείου ἐξ Ἰαπωνικοῦ κυανοῦ, πορφυροῦ καὶ χρυσοῦ, κρεμαμένου ἐκ τῆς ὀροφῆς ἐν εἴδει πολυελέου, διὰ τριῶν χονδρῶν ἁλύσων ἐξ ἀργύρου ἐπιχρύσου, τὰς ὁποίας περιείλισσον οἱ πράσινοι βλαστοὶ διαφόρων ἐγκισσευομένων φυτῶν· τινὰ τῶν κλωνίων των, τῶν λιγυρῶν καὶ φορτωμένων ἀπὸ ἄνθη, ἐκχειλίζοντα τοῦ δοχείου, ἐπανέπιπτον χαριέντως, ὡς κροσσοὶ δροσερᾶς χλόης, ἐπ' ἐκείνου τοῦ ἀργιλοπλάστου σκεύους, τοῦ πλουσίου εἰς χρωματισμοὺς χρυσίνους, πορφυρόεντας, οὐρανοχρόους. Ἐμμένομεν εἰς τὰς λεπτομερείας ταύτας, τὰς μικροπρεπεῖς ἀναμφιβόλως, πρῶτον, διὰ νὰ δώσωμεν μίαν νύξιν περὶ τῆς φυσικῆς φιλοκαλίας τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ (συμπτώματος πάντοτε σχεδὸν ἀσφαλοῦς πνεύματος διακεκριμμένου)· δεύτερον, διότι απόκρυφοί τινες συμφοραὶ φαίνονται ἔτι ὀξύτεραι ὁπόταν ἀντιστοιχοῦσι μ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κόσμου ὡς προσόντα εὐδαίμονος καὶ ἀξιοζηλεύτου ζωῆς.

Εἰς μαλακὸν βυθισμένη θρονίον ὅλως κεκαλυμμένον διὰ *στόφφας* ἀχυροχρόου ἡ Κλημεντία Δ'-Ἀρβίλλη, ἁπλῶς ἔχουσα τὴν κόμην αὐτῆς πεπλεγμένην, ἐφόρει ἐσθῆτα ἐκ βελούδου μαύρου, ἐφ' ἧς ἐξεχωρίζετο ἡ θαυμαστὴ ἐργασία τοῦ πλατέος περιλαιμίου της καὶ τῶν ὁμαλῶν της περιχειρίδων, τῶν ἐκ κεντητοῦ τῆς Ἀγγλίας, ἐμποδιζουσῶν τὴν μελανότητα τοῦ βελούδου τοῦ ν' ἀποτέμνηται ἀγρίως ἐπὶ τῆς διαυγοῦς λευκότητος τῶν χειρῶν καὶ τοῦ τραχήλου της.

Καθόσον προσήγγιζεν ἡ στιγμὴ τῆς μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου ἐντεύξεώς της, ἡ συγκίνησις τῆς μαρκεσίας ἐδιπλασιάζετο. Ἐντοσούτῳ, ἡ ταραχή της ἔδωκε χώραν εἰς στοχασμοὺς εὐτολμωτέρους· μετὰ μακρὰς σκέψεις, ἀπεφάσισε νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν Ῥοδόλφον ἓν μέγα... ἓν σκληρότατον μυστικὸν, ἐλπίζουσα ὅτι τοιαύτη εἰλικρινείας τρανὴ ἔνδειξις ἔμελλεν ἴσως νὰ τῇ προξενήσῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ πρίγκιπος, ὑπόληψιν ἥτις τοσοῦτον τὴν ἐφαίνετο ζηλωτή. Ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης ἀναζωπυρωθεῖσα ἡ πρὸς τὸν Ῥοδόλφον ἀρχαία κλίσις της ἐξύπνα μὲ νέαν ἰσχύν. Προαίσθησίς τις ἐξ ἐκείνων αἵτινες σπανίως ἀπατοῦν τὰς ἐρώσας καρδίας τὴν ἔλεγεν, ὅτι δὲν πρέπει τύχη ἁπλῆ νὰ ὡδήγησε τὸν πρίγκιπα πρὸς σωτηρίαν της τοσοῦτον ἐγκαίρως· καὶ ὅτι, παύσας αὐτὸς τοῦ νὰ τὴν βλέπῃ πρό τινων μηνῶν, πρέπει εἰς ἄλλο παρὰ τὸ τῆς ἀδιαφορίας νὰ ὑπεχώρει αἴσθημα. Δυσδιάγνωστόν τι ἔνστιγμα διήγειρεν ὡσαύτως εἰς τὸ τῆς Κλημεντίας πνεῦμα καὶ ἀμφιβολίας ἂν ἡ Σάρα ἦτο φίλη της εἰλικρινής. Μετά τινα λεπτὰ, ἰδοὺ θαλαμηπόλος τις εἰσέρχεται, ἀφοῦ πρότερον ὑπέκρουσε τὴν θύραν, καὶ λέγει·

— Εὐαρεστεῖται ἡ δέσποινα μαρκεσία νὰ ὑποδεχθῇ τὴν κυρίαν Ἄστωνος μετὰ τῆς *δεσποσύνης;*

Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς νεῦμα καταφάσεως, καὶ ἡ θυγάτηρ της εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν βραδέως.

Κόρη δὲ ἦτον αὕτη τετραετὴς, ἥτις ἄνευ τῆς νοσηρᾶς ὠχρότητος καὶ ὑπερβολικῆς ἰσχνότητός της ἤθελεν ἔχει χαριεστάτην μορφήν. Ἡ κυρία Ἄστωνος, ἡ παιδαγωγός της, ἐκράτει αὐτὴν ἐκ τῆς χειρός. Ἡ Κλαίρη (τοιοῦτον εἶχεν ὄνομα ἡ μικρὰ), μ' ὅλην τὴν ἀδυναμίαν της, ἔσπευσε πρὸς τὴν μητέρα της τείνουσα τὰς χεῖρας. Δύο κόμβοι ἐκ ταινιῶν κερασοχρόων συνέδεον ὑπεράνω ἑκάστου κροτάφου τ' ἀμαυρά της μαλλία, πεπλεγμένα ψιαθοειδῶς καὶ ἀμφοτέρωθεν τοῦ μετώπου πίπτοντα· τόσον δὲ φιλάσθενος ἦτον ἡ κρᾶσίς της, ὥστ' ἐφόρει μανδύαν τινὰ μελανοειδῆ ἐκ μετάξης, ὑπόῤῥαμμα ἐκ βαμβακίου ἔχοντα. Ποῦ ἡ χαρίεσσα ἐκείνη ἐσθὴς, ἡ ἐκ *μουσσελίνης* λευκῆς, ἡ κεκοσμημένη διὰ ταινιῶν ὁμοίων τοῦ κεφαλοδέσμου, καὶ καλῶς ἀνεωγμένη περὶ τὰ στήθη, ὥστε νὰ φαίνωντ' ἐκεῖν' οἱ μικροὶ, οἱ ῥοδόχροοι βραχίονες, κ' αἱ δροσεραὶ ἐκεῖναι ὠμοπλάται, αἱ χαριέσταται εἰς τὰ μικρὰ παιδία, ὅταν ἦναι ὑγιῆ! Οἱ μεγαλόμαυροι τῆς Κλαίρης ὀφθαλμοὶ ἐφαίνοντο τρισμέγιστοι, τόσον ἐσκάφησαν αἱ παρειαί της. Μ' ὅλην ὅμως τὴν ἄῤῥωστον αὐτῆς ὄψιν, μειδίαμα διαπρεπείας καὶ χάριτος μεστὸν ἱλάρυνε τοὺς χαρακτῆράς της ὁπόταν ἀνεβιβάσθη εἰς τὰ γόνατα τῆς μητρὸς, ἥτις τὴν ἠσπάζετο μὲ εἶδος τεθλιμμένης καὶ περιπαθοῦς φιλοστοργίας.

— Πῶς ἐπέρασεν εἰς αὐτὸ τ' ὀλίγον διάστημα, κυρία Ἄστωνος; ἠρώτησεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη τὴν παιδαγωγόν.

— Ἀρκετὰ καλὰ, μολονότι ἐφοβήθην μίαν στιγμήν...

— Πάλιν! ἀνέκραξεν ἡ Κλημεντία σφίγγουσα τὸ θυγάτριόν της ἐπὶ τοῦ στήθους της μὲ ἀκούσιόν τι ῥῖγος.

— Κατ' εὐτυχίαν, κυρία, εἶχ' ἀπατηθῆ, εἶπεν ἡ παιδαγωγός· δὲν τὴν ἐκυρίευσεν ἡ θέρμη· ἡ δεσποσύνη Κλαίρη ἡσύχασε, μόνον μίαν στιγμὴν τὴν ἦλθεν ὀλίγη ἀτονία... Ἐκοιμήθη ὀλίγον σήμερον μετὰ μεσημβρίαν· πλὴν δὲν ἠθέλησε νὰ πλαγιάσῃ πρὶν ἔλθῃ ν' ἀσπασθῇ τὴν κυρίαν μαρκεσίαν.

— Πτωχὲ μικρέ μου ἄγγελε! εἶπεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη καταφιλοῦσα τὸ θυγάτριόν της.

Ἡ δὲ μικρὰ τῇ ἀνταπέδιδε τὰς θωπείας αὐτῆς μὲ χαράν τινα παιδικὴν, ὅτε ὁ θαλαμηπόλος ἀνοίξας τὰ δύο τῆς θύρας πτερὰ ἀνήγγειλεν·

— Ἡ Αὐτοῦ Βασιλικὴ Ὑψηλότης, ὁ μέγας δοὺξ Γερολστεῖν!

Ἡ Κλαίρη, ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς μητρὸς ἀναβιβασθεῖσα τὴν εἶχε ῥίψει περὶ τὸν τράχηλον τὰς δύο χεῖρας καὶ τὴν κατεφίλει θερμῶς. Εἰς τὴν θέαν τοῦ Ῥοδόλφου, ἡ Κλημεντία ἐρυθρίασεν, ἀπέθεσεν ἐλαφρὰ τὴν θυγατέρα της ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἔνευσε πρὸς τὴν κυρίαν Ἄστωνος ν' ἀπαγάγῃ τὸ παιδίον καὶ ἠγέρθη.

— Νὰ μὲ συγχωρήσητε, κυρία, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μειδιῶν, ἀφοῦ ἔχαι-

ρέτησεν εὐσεβάστως τὴν μαρκεσίαν, ν' ἀνανεώσω τὴν μετὰ τῆς παλαιᾶς φίλης μου γνωριμίαν, ἐπειδὴ φοβοῦμαι πολὺ ὅτι μ' ἐλησμόνησε. Καὶ κλίνας ὀλίγον, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν Κλαίρην... Αὐτὴ προσήλωσε πρῶτον περιέργως τοὺς δύο μεγάλους ὀφθαλμούς της ἐπ' αὐτοῦ, ἔπειτ' ἀναγνωρίσασ' αὐτὸν, ἔκαμε χαρίεν τι νεῦμα τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸν ἀπέστειλεν ἓν φίλημα διὰ τῆς ἄκρας τῶν ἰσχνῶν της δακτυλίσκων.

— Ἐνθυμεῖσαι, κόρη μου, τὸν ὑψηλότατον; ἠρώτησεν ἡ Κλημεντία τὴν Κλαίρην. Αὐτὴ ἔκυψε καταφατικῶς τὴν κεφαλὴν, καὶ νέον ἀπέστειλε φίλημα πρὸς τὸν Ῥοδόλφον.

— Τὴν βλέπω ἀρκετὰ βελτιωθεῖσαν κατὰ τὴν ὑγείαν εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα, εἶπεν ὁ πρίγκιψ πρὸς τὴν Κλημεντίαν μετὰ σπουδῆς.

— Τῳόντι, ὑψηλότατε, εἶναι ὁπωσοῦν καλήτερα, ἀλλὰ πάσχει.

Ἡ μαρκεσία καὶ ὁ πρίγκιψ, ἀμφότεροι τεταραγμένοι διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς συνομιλίας των, σχεδὸν ηὐχαριστοῦντο ὅτι διά τινα λεπτὰ ἠργοπόρουν αὐτὴν ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τῆς Κλαίρης· ἀλλ' ἡ παιδαγωγὸς κρίνασα πρέπον ν' ἀπάξῃ τὸ παιδίον, ὁ Ῥοδόλφος καὶ ἡ Κλημεντία ἔμειναν μόνοι.

Τὸ θρονίον τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ ἔκειτο δεξιόθεν τῆς ἑστίας, ὅπου ὁ Ῥοδόλφος, ὄρθιος μείνας, ἐστήριζεν ἐλαφρὰ τὸν ἀγκῶνά του. Ποτὲ ἡ Κλημεντία δὲν κατεπλάγη τοσοῦτον ἐκ τοῦ εὐγενοῦς καὶ θελξίνοος ὕφους τῶν χαρακτήρων τοῦ πρίγκιπος· ποτὲ ἡ φωνή του δὲν τὴν ἐφάνη γλυκυτέρα καὶ πλέον συγκινητική. Κατανοῶν πόσον ἐπίπονον ἤθελεν εἶσθαι εἰς τὴν μαρκεσίαν τὸ νὰ κάμῃ αὐτὴ ἀρχὴν τοῦ λόγου, ὁ Ῥοδόλφος εἶπεν·

— Ὑπήρξατε, κυρία, θῦμα προδοσίας οὐτιδανῆς· βδελυρά τις συκοφαντία τῆς κομήσσης Σάρας Μὰκ Γρηγορίου ὀλίγον ἔλειψε νὰ σᾶς ἀπωλέσῃ ἐξ ἅπαντος.

— Νὰ ἦναι λοιπὸν, ἀληθές; ἀνέκραξεν ἡ Κλημεντία. Δὲν μὲ ἠπάτα λοιπὸν ἡ προαίσθησίς μου... Καὶ πῶς ἠδυνήθη ἡ Ὑψηλότης σας...;

—Χθὲς, κατὰ τύχην, εἰς τὸν χορὸν τῆς κομήσσης***, ἀνεκάλυψα τὸ αἰσχρὸν αὐτὸ μυστήριον. Ἐκαθήμην εἰς παράμερόν τινα τόπον τοῦ χειμερινοῦ κήπου. Ἀγνοοῦντες ὅτι ἄθροισμά τι φυτῶν μὲ διεχώριζεν ἀπ' αὐτῶν καὶ μ' ἐσυγχώρει νὰ τοὺς ἀκούω, ἡ κόμησσα Σάρα καὶ ὁ ἀδελφός της ἦλθον νὰ συνομιλήσωσι πλησίον μου περὶ τῶν σχεδίων των καὶ περὶ τῆς παγίδος τὴν ὁποίαν ἔστηνον δι' ὑμᾶς. Θέλων νὰ σᾶς προειδοποιήσω περὶ τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον διετρέχετε, ἔσπευσα εἰς τὸν χορὸν τῆς κυρίας Δὲ-Νερβὰλ, ἐπειδὴ σᾶς ἐνόμιζα ἐκεῖ· δὲν εἴχετε ὅμως ὑπάγει. Νὰ σᾶς γράψω ἐδῶ, ἠδύνατο ἡ ἐπιστολὴ νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ μαρκεσίου, καὶ νὰ τὸν διεγείρῃ ὑποψίας. Ἐπροτίμησα λοιπὸν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου καὶ νὰ σᾶς προσμείνω ἐκεῖ, διὰ νὰ ματαιώσω τὴν προδοσίαν τῆς κομήσσης Σάρας. Μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς ἀναφέρω μὲ τόσην ἔκτασιν πράγματα ἅτινα πρέπει νὰ σᾶς ἦναι δυσάρεστα. Ἄνευ τῆς ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν ἐλάβετε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ γράψητε... ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἤθελα ποτὲ σᾶς εἴπει λέξιν περὶ τούτων ὅλων.

Μετά τινα στιγμὴν σιγῆς, ἡ Δ'-'Αρβίλλη εἶπεν εἰς τὸν 'Ροδόλφον.

— Ἕνα μόνον τρόπον ἔχω, ὑψηλότατε, τοῦ νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου... θέλω σᾶς φανερώσει τι τὸ ὁποῖον ἀκόμη δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ χείλη μου. Τὸ ὅ,τι μέλλω νὰ σᾶς φανερώσω δὲν θέλει μὲ δικαιώσει ἐνώπιόν σας, ἀλλ' ἴσως θέλει συντελέσει ὀλιγώτερον ἔνοχος ἡ διαγωγή μου νὰ σᾶς φανῇ.

— Εἰλικρινῶς, κυρία, εἶπε μειδιῶν ὁ 'Ροδόλφος· εἶμ' ἐνώπιόν σας εἰς θέσιν ἥτις μὲ φέρει εἰς ἀμηχανίαν...

Ἔκθαμβος ἡ Κλημεντία διὰ τὸν σχεδὸν κοῦφον τοῦ 'Ροδόλφου λόγον τοῦτον, ἠτένισεν αὐτὸν μὲ ἀπορίαν.—Πῶς, ὑψηλότατε;

— Μαντεύετε βέβαια ὅτι, προκειμένου συμβάντος τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ ἅπαξ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς εὐκαταφρονήτου παγίδος τὴν ὁποίαν σᾶς ἔστηνεν ἡ κόμησσα Σάρα, δὲν ἤξιζε τοσοῦτον σπουδαίαν προσοχήν σας... ὑπάρχει αἰτία δι' ἣν εἶμαι τώρ' ἀναγκασμένος νὰ παραστήσω... ὀλίγον ἐνώπιόν σας τὸ πρόσωπον γηραλέου συγγενοῦς. Πλὴν, ἐπρόσθεσεν ὁ 'Ροδόλφος μὲ σοβαρότητά τινα γλυκεῖαν καὶ φιλικὴν, τὸν σύζυγόν σας τὸν θεωρῶ σχεδὸν ὡς ἀδελφόν μου· ὁ πατήρ μου εἶχεν ἀφοσιώσει εἰς τὸν πατέρα του τὴν εὐνοϊκωτέραν εὐγνωμοσύνην... Σᾶς ὁμιλῶ λοιπὸν σπουδαίως· σᾶς συγχαίρω ἀπὸ καρδίας ὅτι ἀπεδώκατε εἰς τὸν σύζυγόν σας τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν.

— Καὶ διὰ τοῦτο λοιπὸν, ὑψηλότατε, διότι τιμᾶτε τὸν Κ. Δ'-'Αρβίλλ διὰ τῆς φιλίας σας, ἐπιθυμῶ ν' ἀποκαλύψω ὅλην τὴν ἀλήθειαν... νὰ σᾶς ἐξηγηθῶ καὶ περὶ τῆς *συμπαθείας*, ἥτις πρέπει νὰ σᾶς φαίνεται τοσοῦτον κακῶς ἀποδεδομένη ὅσον εἶναι πραγματικῶς... καὶ περὶ τῆς διαγωγῆς μου, ἥτις ἐπιφέρει ὕβριν πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἀποκαλεῖ σχεδὸν ἀδελφὸν Αὐτῆς...

— Ἡ ἐμπιστοσύνη σας αὕτη μὲ καθιστᾷ εὐτυχῆ, κυρία μου, καὶ ὑπερήφανον· μολοντοῦτο, συγχωρήσατε νὰ σᾶς ἀπαντήσω· ὅσον περὶ τῆς *συμπαθείας* τὴν ὁποίαν εἴπατε, ὅτι γνωρίζω ἀπὸ ποῖον αἴσθημα κινουμένη ἐλάβετε αὐτήν· ἀπὸ οἶκτον φερομένη οὐχ' ἧττον δὲ καὶ ἀπὸ τὰς νύξεις τῆς κομήσσης Σάρας Μὰκ-Γρηγορίου, ἥτις εἶχε συμφέρον νὰ σᾶς βλάψῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον... ὑπεχωρήσατε. Προσέτι γνωρίζω καὶ πόσον ἐδιστάσετε πρὶν ἀποφασίσητε αὐτὸ διὰ τὸ ὁποῖον τώρα τοσοῦτον λυπεῖσθε.

Ἡ Κλημεντία παρετήρησε τὸν πρίγκιπα μὲ ἀπορίαν.

— Ἀπορεῖτε εἰς τοὺς λόγους μου τούτους; Μίαν ἄλλην ἡμέραν σᾶς λέγω τὸ μυστικόν μου, διὰ νὰ μὴ μ' ἐκλαμβάνετε γόητα, ἐπανέλαβεν ὁ 'Ροδόλφος μειδιῶν. Ἀλλ' ἡσύχασεν ὁ σύζυγός σας ἐντελῶς;

— Μάλιστα, ὑψηλότατε, εἶπεν ἡ Κλημεντία ταπεινοῦσα τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ ταραχήν· καὶ σᾶς βεβαιῶ, κόπον μὲ προξενεῖ πολὺν νὰ τὸν ἀκούω νὰ μὲ ζητῇ συγγνώμην ὅτι μὲ ὑπωπτεύετο, καὶ νὰ γοητεύεται ἐκ τοῦ ὅτι τοσοῦτον μετριοφρόνως ἀπεσιώπων τὰς ἐλεημοσύνας μου.

— Ἀφετέ τον τοιουτοτρόπως· εἶν' εὐτυχής· μὴ τὸν ἀφαιρέσετε τὴν γλυκεῖαν ἀπάτην αὐτὴν, οὐδ' ἐλέγχεσθε τελείως... Ἂν δὲν μὲ ἦτον ἀπη-

γορευμένον νὰ λαλῶ περὶ τῆς περιστάσεως ταύτης ἀδιαφόρως, καὶ ἂν δὲν ἐπρόκειτο, κυρία, περὶ ὑμῶν...ἤθελα εἴπει ὅτι ποτὲ ἡ γυνὴ δὲν φαίνεται εἰς τὸν σύζυγόν της θελκτικωτέρα τοῦ ὅσον εἶναι ὁπόταν ἔχει νὰ τὸν ὑποκρύπτῃ σφάλμα τι. Δὲν ἔχει τις ἰδέαν πόσον δελεαστικὰ εἶναι τὰ ὑποκορίσματα (χάδια) ἅτινα ἐμπνέει μία τεταραγμένη ὁπωσοῦν συνείδησις... Ὅταν κ' ἐγὼ ἤμην *νέος*, ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος μειδιῶν, πάντοτε, ὁσάκις μοὶ ἐδείκνυαν διπλασιασμὸν ἀγάπης, ᾐσθανόμην ἀκουσίως μου ἓν εἶδος δυσπιστίας· καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζα ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ μου ὅτι ὁσάκις ἤμην κατά τι ἔνοχος ἐφαινόμην πλέον ἐφευρετικὸς καὶ καθιστάμην πλέον ἀξιαγάπητος παρ' ὅσον δὲν ἤμην ποτὲ, δὲν ἀμφίβαλλα τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους· ναὶ, ὁσάκις οἱ ἄλλοι μ' ἐφαίνοντο τοσοῦτον δολίως ἀξιαγάπητοι ὅσον ἤθελα κ' ἐγὼ νὰ ἐφαινόμην, δὲν ἀμφίβαλλα ὅτι ἡ γοητευτικὴ ἐκείνη συμφωνία... ὑπέκρυπτεν ἀμοιβαίαν ἀπιστίαν.

Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἐθαύμαζε βαθμηδὸν πλειότερον ἀκούουσα τὸν Ῥοδόλφον νὰ λαλῇ μὲ τόσην ἀστειότητα περὶ συμβάματος τὸ ὁποῖον ἠδύνατο τρομερὰς νὰ τῇ ἐπιφέρῃ συνεπείας· ἀλλὰ δὲν ἤργησε νὰ μαντεύσῃ ὅτι ὁ πρίγκιψ, προσποιούμενος τοιαύτην ἀπερισκεψίαν, ἐπροσπάθει νὰ σμικρύνῃ τὴν βαρύτητα τῆς ἐκδουλεύσεως τὴν ὁποίαν τῇ ἀπέδωκε· τὸν λέγει λοιπὸν, βαθέως κατανυγεῖσα ἐκ τῆς εὐγενείας του αὐτῆς·

— Καταλαμβάνω τὴν γενναιότητά σας, ὑψηλότατε... Συγχωρημένον εἰς ὑμᾶς τώρα τὸ ν' ἀστεΐζεσθε καὶ νὰ λησμονῆτε ἀπὸ ποῖον μ' ἐλυτρώσατε κίνδυνον... Ὅ,τι ὅμως ἐγὼ ἔχω νὰ εἴπω πρὸς ὑμᾶς, τοσοῦτον εἶναι σοβαρὸν καὶ περισπούδαστον, τοσαύτην ἔχει σχέσιν μὲ τὰ σήμερον διατρέξαντα, καὶ τοσαύτην χρείαν ἔχω τῆς συμβουλῆς σας, ὥστε σᾶς ἱκετεύω νὰ ἐνθυμηθῆτε ὅτι μοῦ ἐσώσατε καὶ τιμὴν καὶ ζωήν... καὶ ζωὴν, ὑψηλότατε, ναί... Ὁ σύζυγός μου ἦτον ἔνοπλος· μὲ τὸ εἶπεν εἰς τὴν παραφορὰν τῆς μετανοίας του· ἤθελε νὰ μὲ θανατώσῃ!...

—Ἆ! ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ ζωηρὰν συγκίνησιν.

— Εἶχε τὸ δικαίωμα... ἐπρόσθεσεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη μετὰ πικρίας.

— Σᾶς ἐξορκίζω, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος σπουδάζων τώρα· πιστεύσατε ὅτ' εἶμαι ἀνίκανος τοῦ νὰ μείνω ἀδιάφορος εἰς ὅ,τι σᾶς ἐνδιαφέρει· ἂν πρὸ ὀλίγου ἀστειεύθην, τὸ ἔκαμα διότι δὲν ἤθελα νὰ βυθίσω τὸν νοῦν σας εἰς τὰ θλιβερὰ πράγματα τῆς σημερινῆς ἡμέρας, ἅτινα τρομερὰν πρέπει νὰ σᾶς ἐπροξένησαν συγκίνησιν. Τώρα, κυρία, σᾶς ἀκούω μετὰ θρησκευτικῆς προσοχῆς, ἀφοῦ εὐαρεστεῖσθε νὰ μὲ λέγητε, ὅτι δύναται κατά τι νὰ σᾶς χρησιμεύσῃ ἡ συμβουλή μου.

— Ὦ! κατὰ πολλὰ, ὑψηλότατε! Πρὶν ὅμως σᾶς ζητήσω αὐτὴν, συγχωρήσατε νὰ σᾶς εἴπω λέξεις τινὰς περί τινος παρελθόντος τὸ ὁποῖον ἀγνοεῖτε...περὶ τῆς ζωῆς τὴν ὁποίαν διήγαγον πρὸ τοῦ μετὰ τοῦ κυρίου Δ'-Ἀρβίλλ συνοικεσίου μου.

Ὁ Ῥοδόλφος προσέκλινεν· ἡ Κλημεντία ἐξηκολούθησε.

— Δεκαεξαετὴς ἐγὼ ἐστερήθην τῆς μητρός μου· εἶπεν ἡ γυνὴ μὴ δυνηθεῖσα νὰ κρατήσῃ ἓν δάκρυ. Δὲν σᾶς λέγω πόσον τὴν ἐλάτρευα· φαν-

τασθῆτε, ὑψηλότατε, τὸν ἰδανικὸν τύπον τῆς ἐπὶ γῆς καλωσύνης· ἡ πρὸς ἐμὲ φιλοστοργία της ἦτον ἔπακρος, εἰς ταύτην εὕρισκε βαθεῖαν παραμυθίαν πικρῶν της ὀδυνῶν... Ὀλίγον ἀγαπῶσα τὰς συναναστροφὰς, φιλάσθενος, καὶ τῆς καθιστικῆς ζωῆς φίλη, μεγάλως ἠδύνετο νὰ καλλιεργῇ μόνη της τὴν ἀνατροφήν μου· ἐπειδὴ ἦτο γυνὴ μὲ γνώσεις συστηματικὰς, ποικιλωτάτας· τίνα διδάσκαλον ἤθελεν εὕρει δι' ἐμὲ καταλληλότερον αὐτῆς; Κρίνετε λοιπὸν, ὑψηλότατε, πόση ὑπῆρξεν ἡ ἀπορία της καὶ ἰδική μου ὅτε, εἰς τὴν δεκαεξαετῆ μου ἡλικίαν, ἐνῷ σχεδὸν ἦτον ἡ ἀνατροφή μου τετελεσμένη, ὁ πατήρ μου, προφασιζόμενος τὸ φιλάσθενον τῆς μητρός μου, μᾶς εἶπεν ὅτι νέα τις χήρα ἐκ τῶν σημαντικωτέρων, τὰ πάνδεινα ὑπομείνασα καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀξία πλείστης συμπαθείας, ἀνεδέχετο νὰ τελειοποιήσῃ ὅ,τι ἡ μήτηρ μου κατήρχησε... Ἡ μήτηρ μου εἰς τὴν ἀρχὴν ἠγαντιώθη εἰς τοῦτο· καὶ ἐγὼ δὲ ἡ ἰδία παρεκάλεσα τὸν πατέρα μου νὰ μὴ θέσῃ μεταξὺ ἐμοῦ κ' ἐκείνης μίαν ξένην· ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀδυσώπητος καὶ μ' ὅλα μας τὰ δάκρυα. Ἡ κυρία Ῥολάνδη, χήρα τινὸς συνταγματάρχου ἀποθανόντος εἰς τὰς Ἰνδίας... ὡς αὐτὴ ἔλεγεν, ἦλθε καὶ κατοίκησε μὲ ἡμᾶς, καὶ ἐπεφορτίσθη νὰ ἐκπληροῖ πλησίον μου χρέη διδασκαλίσσης...

— Πῶς! αὐτὴ εἶναι ἡ κυρία Ῥολάνδου τὴν ὁποίαν ὁ κύριος πατήρ σας ἐνυμφεύθη ἀμέσως σχεδὸν μετὰ τὸν γάμον σας;

— Αὐτὴ, ὑψηλότατε.

— Ἦτο λοιπὸν, ὡς φαίνεται, ὡραιοτάτη;

— Μετρίως, ὑψηλότατε.

— Τί λοιπὸν, πνευματώδης πολύ;

— Ὕπουλος,... πονηρά... οὐδὲν ἄλλο... Ἦτο περίπου εἰκοσιπενταετής· εἶχε τὰ μαλλία πολὺ ξανθὰ, τὰς ὀφρῦς σχεδὸν λευκάς· τὰ ὄμματα μεγάλα, στρογγύλα καὶ γαλανά... τὴν φυσιογνωμίαν ταπεινὴν καὶ ἀρεσκευτικήν· ὁ δόλιος μέχρι σκληρότητος χαρακτήρ της ἦτο κατ' ἐπιφάνειαν ὑποχρεωτικὸς μέχρις εὐτελείας.

— Καὶ ἡ παιδεία της;

— Διόλου τίποτε, ὑψηλότατε· καὶ δὲν ἐμπορῶ νὰ ἐννοήσω πῶς ὁ πατήρ μου, ὅστις ἕως τότε τοσοῦτον ἦτον ὀπαδὸς τῆς εὐσχημοσύνης, δὲν ἐστοχάσθη ὅτι ἡ ἀνικανότης αὐτῆς τῆς γυναικὸς ἔμελλε νὰ προδώσῃ σκανδαλωδῶς τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς εἰς τὸν οἶκόν του παρουσίας της. Ἡ μήτηρ μου τὸν ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ κυρία Ῥολάνδου ἦτο διόλου ἀμαθής· ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἀπεκρίθη, μὲ τόνον μὴ ἐπιδεχόμενον ἐπανάληψιν, ὅτι ἀμαθὴς πολυμαθὴς, ἡ νέα αὕτη καὶ περισπούδαστος χήρα ἔμελλε νὰ διατηρήσῃ εἰς τὸν οἶκόν του τὴν θέσιν ἥτις τῇ ἐδόθη. Ταῦτα ἐγὼ τὰ ἔμαθον ὕστερον. Ἐκ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἡ μήτηρ μου ἐνόησε τὰ πάντα καὶ βαθέως ἐπικράνθη, ὄχι μὲ φαίνεται τόσον διὰ τὴν ἀπιστίαν τοῦ πατρός μου ὅσον διὰ τὰς ἐσωτερικὰς ταραχὰς αἵτινες ἀπειλοῦντο ἐκ ταύτης τῆς σχέσεως... τέλος πάντων ὅλ' αὐτὰ ἠδύναντο νὰ φθάσωσι καὶ εἰς τὰς ἰδικάς μου ἀκοάς.

— Ἀλλὰ, τωόντι· καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτὸ τοῦ ἀπονενοημένου πάθους του, ὁ κύριος πατήρ σας κακὸν μὲ φαίνεται λογαριασμὸν ἔκαμνεν εἰσάγων τὴν γυναῖκα ταύτην εἰς τὸν οἶκόν του.

— Καὶ ἠθέλετε διπλασίως θαυμάσει, ὑψηλότατε, ἂν ἐγνωρίζετε ὅτι ὁ πατήρ μου εἶν' ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες φοβοῦνται στιγμὴν μὴ παρεκκλίνωσιν ἐκ τῶν διατεταγμένων· διὰ νὰ καταντήσῃ ἕως αὐτοῦ... ἐχρειάζετο μίαν κυρίαν Ῥολάνδου· φαντασθῆτε ἡ γυνὴ αὕτη πόσην ἔλαβεν ἐπιῤῥοὴν ἐπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀκρατήτου ἔρωτος τὸν ὁποῖον ἐπροσποιεῖτο πρὸς τὸν πατέρα μου.

— Ἀλλ' ὁποίαν ἡλικίαν εἶχε τότε ὁ κύριος πατήρ σας;

— Ἦτον ἑξηκοντούτης περίπου.

— Κ' ἐπίστευεν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς αὐτῆς;

— Ὁ πατήρ μου εἰς τὸν καιρόν του ἦτον ἐκ τῶν πλέον τοῦ συρμοῦ... ἡ κυρία Ῥολάνδου, ὑπείκουσα εἰς τὴν φύσιν της ἢ εἰς συμβουλὰς δολίας...

— Συμβουλάς!... καὶ τίς ἠδύνατο νὰ τὴν συμβουλεύῃ;

— Τώρα σᾶς λέγω, ὑψηλότατε. Μαντεύσασα ὅτι πᾶς εὐκατάστατος ἄνθρωπος, ὁπόταν καταληφθῇ ἀπὸ τὰ γηρατεῖα, ἀγαπᾷ τοσούτῳ μᾶλλον νὰ τὸν κολακεύωσι διὰ τὰ ἐξωτερικά του πλεονεκτήματα, ὅσον ὁ τοιοῦτος ἔπαινος τὸν ἐνθυμίζει τοὺς ὡραιοτέρους τῆς ζωῆς του χρόνους, ἡ γυνὴ αὕτη, τὸ πιστεύετε, ὑψηλότατε! ἐκολάκευσε τὸν πατέρα μου περὶ τῆς χάριτος καὶ τῶν θελγήτρων τοῦ προσώπου του, περὶ τῆς ἀμιμήτου κομψότητος τοῦ ἀναστήματος καὶ τῆς συμπεριφορᾶς του· καὶ ἦτον ἑξηκοντούτης... Μ' ὅλην δὲ τὴν βαθύνοιαν τὴν ὁποίαν ὅλοι ἀναγνωρίζουσιν εἰς αὐτὸν, τυφλῶς ἐνέπεσεν εἰς τὴν οὐτιδανὴν αὐτὴν παγίδα. Τοιαύτη ὑπῆρξε, καὶ τοιαύτη ὑπάρχει ἀκόμη, δὲν ἀμφιβάλλω, ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐπιῤῥοῆς την ὁποίαν ἡ γυνὴ αὕτη ἔλαβεν ἐπ' αὐτοῦ... Νὰ ἰδῆτε, ὑψηλότατε· μ' ὅλας τὰς θλιβερὰς ἀπασχολήσεις ὑφ' ὧν εἶμαι κυριευμένη τὴν σήμερον, δὲν δύναμαι νὰ μὴ μειδιάσω ἐνθυμουμένη ὅτι συχνάκις πρὸ τοῦ συνοικεσίου μου ἤκουσα τὴν κυρίαν Ῥολάνδου νὰ λέγῃ καὶ νὰ ὑποστηρίζῃ, ὅτι ἡ *καθ' ἑαυτὸ ὡριμότης* (σᾶς ἐπαναλαμβάνω τὰς λέξεις της) ἦτον ἡ ὡραιοτέρα ἐποχὴ τῆς ζωῆς... αὕτη δὲ ἡ *καθ' ἑαυτὸ ὡριμότης* ἤρχιζεν, ὡς εἶναι τωόντι ἀληθὲς, περὶ τὸ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας.

— Δηλαδὴ περὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ κυρίου πατρός σας;

— Ναὶ, ὑψηλότατε... Τότε μόνον, ἔλεγεν ἡ κυρία Ῥολάνδου, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ πεῖρα ἀποκτῶσι τὸ μὴ περαιτέρω των· τότε μόνον οἱ ἄνδρες ὅσοι κατέχουσι θέσιν ὑψηλὴν εἰς τὴν κοινωνίαν ἀπολαύουσι τὴν ὑπόληψιν ὅσης ἔχουν ἀξιώσεις· τότε μόνον καὶ τὸ σύνολον τῆς μορφῆς των, ἡ ἀγαθὴ τῆς συμπεριφορᾶς των χάρις φθάνουσι τὴν ἐντέλειαν, ἐπειδὴ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐποχὴν τῆς ζωῆς ἡ φυσιογνωμία παρουσιάζει θεῖόν τι μίγμα χαριέσσης ἡμερότητος καὶ σοβαρότητος θυμηδοῦς. Τέλος πάντων, ἐλαφρόν τι νέφος μελαγχολίας, προξενούμενον ἐκ τῶν δυσαρεσκειῶν τὰς ὁποίας συνεπιφέρει πάντοτε ἡ πεῖρα τοῦ κόσμου... συμπληροῖ τὸ ἀκατα-

μάχητον θέλγητρον τῆς *καθ' ἑαυτὸ ὡριμότητος*· θέλγητρον, ἔσπευδε προσθέτουσα ἡ κυρία Ῥολάνδου, τὸ ὁποῖον γνωρίζουν νὰ ἐκτιμῶσι μόναι αἱ νοήμονες καὶ καλόκαρδοι γυναῖκες, αἵτινες ἔχουσι τὴν φιλοκαλίαν νὰ ἀναστέλλωσι τοὺς ὤμους εἰς τὰ ἐξυπνασμένα νεανιεύματα τῶν τρελλῶν ἐκείνων παιδαρίων, τὰ ὁποῖα μόλις ἐπάτησαν τοὺς *σαράντα* καὶ δὲν ἔχει ὁ χαρακτήρ των οὐδεμίαν σταθερότητα, οὐδ' ἡ ἀσήμαντος νεαρὰ μορφή των *ἐποιητικίσθη* εἰσέτι ἐκ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἐκείνου ὕφους τὸ ὁποῖον ἐμφαίνει τὴν βαθεῖαν ἐπιστήμην τοῦ βίου.

Ὁ Ῥοδόλφος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ μειδιάσῃ ἐκ τῆς εἰρωνικῆς χολῆς μὲ τὴν ὁποίαν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ ἐζωγράφιζε τὴν εἰκόνα τῆς μητρυιᾶς της.

— Ὑπάρχει τι τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν συγχωρῶ εἰς τοὺς γελοίους ἀνθρώπους, εἶπε πρὸς τὴν μαρκεσίαν.

— Τί, ὑψηλότατε;

— Τὸ ὅτι εἶναι καὶ κακοί... τοῦτο δὲ μᾶς ἐμποδίζει τοῦ νὰ τοὺς καταγελῶμεν ἐλευθέρως.

— Βλέπετε, ἔχουσι καὶ αὐτοὶ ἓν ὅπλον ἀμυντικὸν, εἶπεν ἡ Κλημεντία.

— Τῳόντι· καὶ τοῦτο μὲ θλίβει, βεβαιωθῆτε· διότι, ἂν, λόγου χάριν, δὲν ἤμην βέβαιος ὅτι αὕτη ἡ κυρία Ῥολάνδου σᾶς ἐπροξένησε μέγα κακὸν, πολὺ ἤθελα γελάσει μὲ τὴν *καθ' ἑαυτὸ ὡριμότητά* της· τί ἐφεύρεσις! Καὶ λοιπὸν, αὐτὰ τὰ μωρὰ, τὰ τεσσαρακονταετῆ, κατὰ τὴν γυναῖκα ταύτην, μόλις ἀκόμη *ἔσκασαν ἀπὸ τὸ αὐγὸν*, ὡς ἔλεγον οἱ παλαιοί μας. Ὤ! τὰ δυστυχῆ ψαρώνια!

— Ὅ,τι πρὸ πάντων μ' ἐμπνέει ἀποστροφὴν πρὸς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, εἶναι ἡ πρὸς τὴν μητέρα μου ἀξιομίσητος διαγωγή της... εἶναι ἡ προσπάθεια τὴν ὁποίαν κατέβαλε διὰ νὰ τελεσφορήσῃ τὸ συνοικέσιόν μου, εἶπεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη μετά τινα δισταγμόν.

Ὁ Ῥοδόλφος τὴν ἠτένισε μὲ ἀπορίαν.

— Ὁ κύριος Δ'-Ἀρβὶλλ εἶναι φίλος σας, ὑψηλότατε, ἐπανέλαβεν ἡ Κλημεντία μὲ στερεὰν φωνήν. Γνωρίζω τὴν βαρύτητα τοῦ λόγου τὸν ὁποῖον εἶπα... Ὕστερον μὲ λέγετε ἂν ἦναι δίκαιος. Ἀλλ' ἐπανέρχομαι εἰς τὴν κυρίαν Ῥολάνδου, συστηθεῖσαν παρ' ἐμοὶ ὡς διδάσκαλον, μ' ὅλην τὴν φανερὰν ἀνικανότητά της. Ἐκ τούτου ἡ μήτηρ μου ἦλθεν εἰς λόγους μετὰ τοῦ πατρός μου δυσαρέστους, κατὰ συνέπειαν τῶν ὁποίων ὁ πατήρ μου ἐψυχράνθη μεγάλως μὲ ἡμᾶς· ἔκτοτε ἐζήσαμεν περιωρισμέναι εἰς τὰ δωμάτιά μας, ἐνῷ ἡ κυρία Ῥολάνδου σχεδὸν δημοσίως ἐξετέλει εἰς τὸν οἶκόν μας τὰς τιμὰς τῆς ὑποδοχῆς, ὁσάκις ἤρχοντο ξένοι, μὲ τὸν τίτλον διδασκαλίσσης μου.

— Πόσον πρέπει νὰ ἐθλίβετο ἐκ τούτου ἡ μήτηρ σας!

— Δι' ἐμὲ πλειότερον παρὰ διὰ τὸν ἑαυτόν της· διότι ἐσυλλογίζετο τὸ μέλλον... Ἡ ἤδη φιλάσθενος ὑγεία της ἠσθένησεν ἔτι πλέον· ἀῤῥωστᾷ λοιπὸν βαρέως· κατὰ δυστυχίαν ὁ ἰατρός μας, κύριος Σορβιὲρ, εἶχεν ἀποθάνει· ἡ μήτηρ μου εἶχε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν καὶ πολὺ τὸν ἐλυπήθη. Ἡ κυρία Ῥολάνδου εἶχεν ἰατρὸν καὶ φίλον της ἕνα δόκτορα

Ἰταλὸν πολὺ ἄξιον, ὡς ἔλεγεν· ἀπατηθεὶς ἐκ τοῦ λόγου τούτου ὁ πατήρ μου τὸν προσεκάλεσε ποτὲ, ἰατρεύθη, καὶ τὸν ἐπρότεινεν εἰς τὴν μητέρα μου, ἥτις, φεῦ! τὸν ἐδέχθη, καὶ αὐτὸς τὴν ἐπεμελήθη εἰς τὴν τελευταίαν ἀσθένειάν της... — Εἰς τοὺς λόγους τούτους, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης ἐπλήσθησαν δακρύων. — Ἐντρέπομαι νὰ σᾶς ἐκφρασθῶ τὴν ἀδυναμίαν μου αὐτὴν, ὑψηλότατε, ἐπρόσθεσεν ἡ γυνὴ, πλὴν, μόνη ἡ ἰδέα ὅτι ὁ ἰατρὸς οὗτος ἐσυστάθη εἰς τὸν πατέρα μου ὑπὸ τῆς Ῥολάνδης μ' ἐνέπνεε (χωρὶς τότε νὰ ἔχω κανένα λόγον) ἀκούσιόν τινα ἀπέχθειαν· ὅταν εἶδα τὴν μητέρα μου νὰ τὸν δίδῃ τὴν ἐμπιστοσύνην της. δὲν ἐξεύρω ὁποῖος μ' ἐκυρίευσε φόβος· καὶ ὅμως, ὅσον διὰ τὴν ἐπιστήμην, ὁ δόκτωρ Πολυδώρης...

— Πῶς, πῶς τὸν εἴπατε; ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Τί ἔχετε, ὑψηλότατε; εἶπεν ἡ Κλημεντία ἐκπεπληγμένη ἐκ τῆς ὄψεως τοῦ Ῥοδόλφου.

— Ἀλλ ὄχι, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ πρίγκιψ· βέβαια ἀπατῶμαι... αὐτὸ πρέπει νὰ συνέβησαν πρὸ πέντε ἢ ἓξ ἐτῶν, ἐνῷ, καθὼς ἐπληροφορήθην, ὁ Πολυδώρης πρὸ δύο μόνων ἐτῶν ἦλθεν εἰς Παρισίους, κεκρυμμένος ὑπ' ὄνομα ψευδές... αὐτὸς βέβαια ἦτον ὁ τὸν ὁποῖον εἶδα χθές... αὐτὸς ὁ ἀγύρτης Βραδαμάντης... Καὶ ὅμως... δύο ἰατροὶ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος... [1], παράδοξος σύμπτωσις!... Κυρία, σᾶς παρακαλῶ, ὀλίγα εἰπῆτέ μοι περὶ αὐτοῦ τοῦ δόκτορος Πολυδώρη, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην, ἥτις τὸν ἔβλεπε μὲ αὔξουσαν ἀπορίαν· ὁποίαν ἡλικίαν εἶχεν αὐτὸς ὁ Ἰταλός;

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦτο πεντηκοντούτης περίπου.

— Καὶ ἡ μορφή του... ἡ φυσιογνωμία του;

— Ἀπαισία...ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τοὺς πρασινοφεγγεῖς του ὀφθαλμούς... τὴν καμπύλην ὡς ἀετοῦ μύτην του...

— Αὐτὸς εἶναι!... ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος. Καὶ στοχάζεσθε, κυρία, νὰ κατοικῇ ἀκόμη εἰς Παρισίους ὁ δόκτωρ Πολυδώρης;

— Ἀγνοῶ, ὑψηλότατε. Ἓν ἔτος μετὰ τὸν γάμον τοῦ πατρός μου αὐτὸς ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων. Μία φίλη μου, τῆς ὁποίας ἦτον ἐπίσης ἰατρὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ἰταλὸς οὗτος, ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναΐ...

— Ἡ δούκισσα Δὲ-Λυσηναΐ! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Μάλιστα, ὑψηλότατε... Πλὴν πῶς ὁ τοσοῦτος θαυμασμός;

— Συγχωρήσατε νὰ σᾶς ἀποσιωπήσω τὴν αἰτίαν... Ἀλλὰ τί σᾶς ἔλεγε τότε περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναΐ;

— Ὅτι συνεχῶς, μετὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀναχώρησίν του, τὴν ἔγραφεν ἐπιστολὰς μὲ πολὺ πνεῦμα, περὶ τῶν τόπων τοὺς ὁποίους ἐπεσκέπτετο· διότι ἠγάπα πολὺ νὰ περιηγῆται... Τώρα... ἐνθυμοῦμαι ὅτι πρὸ ἑνὸς περίπου μηνὸς, ἠρώτησα τὴν κυρίαν Δὲ-Λυσηναΐ ἂν ἐμάνθανε πάντοτε περὶ τοῦ κυρίου Πολυδώρη, καὶ μ' ἀπεκρίθη μὲ κάποιαν ταραχὴν, ὅτι πρὸ

[1] Ἐνθυμίζομεν εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὅτι ὁ Πολυδώρης ἦτον ἐκ τῶν διασήμων ἰατρῶν ὁπόταν ἀνεδέχθη τὴν ἀνατροφὴν τοῦ Ῥοδόλφου. Σ. τ. Σ.

καιροῦ δὲν ἠκούετο πλέον λόγος περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠγνοεῖτο τί ἀπέγεινε, καὶ πολλοὶ μάλιστα ἐπίστευον ὅτι ἀπέθανεν...

—Ἀκατανόητον... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, ἐνθυμούμενος τὴν ἐπίσκεψιν τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναΐ πρὸς τὸν ἀγύρτην Βραδαμάντην.

— Λοιπὸν, ὑψηλότατε, τὸν γνωρίζετε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

— Ναὶ, κατὰ κακήν μου τύχην... Ἀλλὰ, σᾶς παρακαλῶ, ἐξακολουθήσετε· ἄλλοτε σᾶς λέγω τί πρᾶγμα εἶναι ὁ Πολυδώρης αὐτός...

— Τί; αὐτὸς ὁ ἰατρός...

— Εἰπῆτε μᾶλλον αὐτὸς ὁ ἐν βδελυρωτάτοις ἐγκλήμασι γηράσας.

— Ἐγκλήματα!... ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβίλλ μετὰ φρίκης· ἔπραξεν ἐγκλήματα, αὐτός... ὁ φίλος τῆς Ῥολάνδης, ὁ ἰατρὸς τῆς μητρός μου! Καὶ ἡ μήτηρ μου ἀπέθανεν εἰς τὰς χεῖράς του μετά τινων ἡμερῶν ἀσθένειαν!...Ἅ! ὑψηλότατε, δὲν μὲ ἠπάτα λοιπὸν ἡ προαίσθησις!

— Ἡ προαίσθησίς σας;

— Ναὶ... σᾶς εἶχα εἰπεῖν ὅτι αὐτὸς ὁ ἰατρὸς μ' ἐνέπνεεν ἀπέχθειαν ἐπειδὴ εἰσήχθη εἰς τὸν οἶκόν μας ὑπὸ τῆς Ῥολάνδης... πλὴν ἐσιώπων τὸ μεγαλήτερον, ὑψηλότατε...

— Τί;

— Ἐφοβούμην μὴ κατηγορήσω ἕνα ἀθῶον, μὴ δώσω ἀθεόφοβον προσοχὴν εἰς τὴν πικρίαν τῆς θλίψεώς μου. Ἀλλὰ τώρα θέλω τὰ πάντα σᾶς εἴπειν, ὑψηλότατε. Ἡ μήτηρ μου ἦτο κατάκοιτος πρὸ πέντε ἡμερῶν· ἐγὼ δὲ πάντοτε τὴν ἐνοσοκόμουν. Ἓν ἑσπέρας ἀνέβην εἰς τὸν ἡλιακὸν τοῦ οἴκου μας νὰ πνεύσω ὀλίγον τὸν ἀέρα τοῦ κήπου. Μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας καταβαίνω πάλιν καὶ εἰσέρχομαι διὰ μακροῦ τινος διαδρόμου σκοτεινοῦ. Εἰς τὸ ἀσθενὲς φῶς λύχνου, φῶς ἐκχεόμενον ἐκ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου τῆς κυρίας Ῥολάνδου, βλέπω τὸν κύριον Πολυδώρην καὶ ἐξήρχετο. Ἡ γυνὴ αὕτη τὸν συνώδευεν. Ἐγὼ ἤμην εἰς τὸ σκότος καὶ δὲν μὲ παρετήρησαν. Ἡ κυρία Ῥολάνδου τὸν λέγει μὲ πολλὰ χαμηλὴν φωνὴν λόγους τινὰς τοὺς ὁποίους δὲν ἠμπόρεσα ν' ἀκούσω. Ὁ ἰατρὸς ἀπεκρίθη μὲ τόνον ὑψηλότερον αὐτὴν μόνον τὴν λέξιν· *Μεθαύριον*. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Ῥολάνδη ἐξηκολούθει νὰ τὸν λαλῇ πάντοτε μὲ χαμηλὴν φωνὴν, οὗτος ἐπανέλαβε μὲ παράδοξον τόνον·— *Μεθαύριον, σᾶς λέγω, μεθαύριον*...

— Καὶ τί ἐσήμαινον οἱ λόγοι οὗτοι;

— Τί ἐσήμαινον, ὑψηλότατε; Τὴν τετράδην ἑσπέρας ὁ κύριος Πολυδώρης ἔλεγε· *Μεθαύριον*... τὴν παρασκευὴν... ἡ μήτηρ μου ἐξεψύχα.

— Ὦ! τί φρίκη! τί φρίκη!...

— Μετὰ τὸ ὀλέθριον αὐτὸ συμβὰν, μ' ἐπῆραν εἰς τὸν οἶκον τινὸς συγγενοῦς, ἥτις, χωρὶς τελείως νὰ προσέξῃ εἰς τὸ ἀκατάλληλον τῆς ἡλικίας μου, ἤρχησε καὶ μὲ εἶπεν ἐλευθέρως πόσον ἐχρεώστουν νὰ μισῶ τὴν Ῥολάνδην, φωτίσασά με καὶ περὶ τῶν φιλοδόξων ἐλπίδων τὰς ὁποίας ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης πρέπει νὰ συνέλαβεν αὕτη ἡ γυνή. Τέλος πάντων κατενόησα ὅλα ὅσα πρέπει νὰ ὑπέφερεν ἡ μήτηρ μου. Ὅταν κατὰ πρῶτον ἐπανεῖδα τὸν πατέρα μου, ἡ καρδία μου συνετρίβη· ἦλθε νὰ μ' ἐπά-

ρη εἰς Νορμανδίαν, διὰ νὰ περάσωμεν ἐκεῖ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς θλίψεώς μας. Καθ' ὁδὸν μὲ εἶπε χωρὶς τροπολογίας, καὶ ὡς νὰ ἦτο πρᾶγμα φυσικώτατον, ὅτι, κατ' εὐτυχίαν του καὶ ἰδικήν μου, ἡ κυρία Ῥολάνδου συγκατένευε ν' ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ οἴκου του, καὶ νὰ μὲ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγήτρια εἰς τὸ ἑξῆς καὶ φίλη.

Φθάσασα εἰς Ἀλβιέρσας (τοιοῦτον ὄνομα φέρει ἡ τοῦ πατρός μου ἰδιοκτησία), πρῶτος τὸν ὁποῖον εἶδα ἐρχόμενον εἰς προϋπάντησίν μας ἦτον ἡ κυρία Ῥολάνδου, ἥτις ὑπῆγεν ἐκεῖ κ' ἐκατοίκησεν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπέθανεν ἡ μήτηρ μου. Μ' ὅλον τὸ ταπεινὸν καὶ μειλίχιον τοῦ ἤθους της διέκρινεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ τοῦ προσώπου της θριαμβευτικήν τινα χαρὰν ἀδεξίως ὑποκρυπτομένην. Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὸ εἰρωνικὸν καὶ χαιρέκακον ἐνταυτῷ βλέμμα τὸ ὁποῖον ἔρριψεν ἐπ' ἐμοῦ ὑπόταν μὲ εἶδεν ἀφικνουμένην· ὡμοίαζεν ὡσὰν νὰ μ' ἔλεγεν·— Ἐδῶ εἶμαι εἰς τὸ *σπίτι* μου, καὶ ἡ ξένη εἶσαι σύ. — Ἀλλ' ἴδητε ὁποία λύπη μ' ἐπεφυλάττετο νέα! εἴτε ἐξ ἀπροσεξίας ἀσυγχωρήτου, εἴτε ἐξ ἀναιδείας βδελυρᾶς, ἡ γυνὴ αὕτη ἐκάθισεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς μητρός μου. Εἰς τὴν ἀγανάκτησίν μου ἐπαραπονέθην εἰς τὸν πατέρα μου διὰ τὴν τοιαύτην ἀπρέπειαν· ἀλλ' αὐτὸς μ' ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὅτι δὲν ἔπρεπε τοῦτο νὰ τὸ θαυμάζω, ἐπειδὴ ὤφειλα μάλιστα νὰ συνειθίσω νὰ θεωρῶ καὶ νὰ σέβωμαι τὴν κυρίαν Ῥολάνδου ὡσὰν δευτέραν μητέρα μου. Τὸν ἀπήντησα ὅτι τοιουτοτρόπως ἤθελα βεβηλώσει τὸ ἱερὸν ὄνομα ἐκείνης, καὶ μ' ὅλην τὴν ὀργήν του, ποτὲ ὁσάκις ἤρχετο λόγος δὲν ἔλειπα τοῦ νὰ τὸν ἀποδεικνύω ῥητῶς ὅλην μου τὴν πρὸς τὴν Ῥολάνδην ἀντιπάθειαν. Πολλάκις ἐθυμώθη καὶ μὲ ἤλεγξεν ἐνώπιόν της· μὲ ἔλεγεν ἀχάριστον· μ' ἐπέπληττεν ὅτι ἐφερόμην ψυχρῶς πρὸς ἕνα ἄγγελον παραμυθίας τὸν ὁποῖον *μᾶς* ἐξαπέστειλεν ἡ Πρόνοια. — Σᾶς παρακαλῶ, πάτερ μου, λαλεῖτε μᾶλλον διὰ σᾶς. — τὸν εἶπα μίαν ἡμέραν. Τότε ἔγινε θηρίον· ἡ κυρία Ῥολάνδου, μὲ τὴν μελίκρατόν της φωνὴν, ἐμεσολάβησεν ὑπὲρ ἐμοῦ μὲ βαθυτάτην ὑπόκρισιν. — Μὴ συνερίζεσθε τὴν Κλημεντίαν, τὸν ἔλεγεν· ἡ λύπη τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται διὰ τὴν στέρησιν τῆς ἐξαιρέτου γυναικὸς τὴν ὁποίαν θρηνοῦμεν ὅλοι μας εἶναι τόσον φυσικὴ, τόσον ἀξιέπαινος, ὥστε πρέπει νὰ μὴ παραξενευώμεθα ἂν ἐνίοτε παραφέρεται, καὶ νὰ τὴν οἰκτείρωμεν διὰ τὰς ἀδίκους της ὑπονοίας. — Βλέπεις! μ' ἔλεγεν ὁ πατήρ μου δεικνύων μοι τὴν Ῥολάνδην μὲ θαυμασμόν· ἀκούεις! εἶδες ἐκεῖ καλωσύνην, γενναιότητα! Ζήτησέ την ἀμέσως συγγνώμην. —Ἡ μήτηρ μου μὲ βλέπει καὶ μὲ ἀκούει... καὶ ποτὲ δὲν ἤθελε μὲ συγχωρήσει τοιαύτην χαμέρπειαν, εἶπα εἰς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐξῆλθον ἀφήσασ' αὐτὸν καταγινόμενον νὰ παρηγορήσῃ τὴν κυρίαν Ῥολάνδου καὶ νὰ σπογγίσῃ τὰ ψευδῆ της δάκρυα... Μὲ συγχωρεῖτε, ὑψηλότατε, ὅτι ἐνδιατρίβω εἰς τὰς μικροπρεπείας ταύτας, ἀλλ' εἶν' αἱ μόναι ἱκαναὶ νὰ σᾶς δώσωσιν ἰδέαν περὶ τῆς τότε ζωῆς μου.

— Μὲ φαίνεται ὅτι παρευρίσκομαι εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τοιαύτας οἰκιακὰς σκηνὰς, τὰς τοσοῦτον θλιβερῶς ἀληθεῖς... Εἰς πόσας οἰκογενείας αὐ-

ται ἐπανελήφθησαν, εἰς πόσας θέλουν ἐπαναληφθῆ!... Ἀλλ' ὑπὸ ποῖον τίτλον ἐπαρουσίαζεν ὁ κύριος πατήρ σας τὴν κυρίαν Ῥολάνδου εἰς τοὺς γείτονας;

— Τὴν ἐπαρουσίαζεν ὡς διδάσκαλον καὶ φίλην μου...

— Καὶ ἔζη πάντοτε μεμονωμένος, χωρὶς συναναστροφάς;

— Παρεκτὸς σπανίων τινῶν ἐπισκέψεων, ἀναγκαστικῶς πηγαζουσῶν ἀπὸ τὰς γειτονικὰς σχέσεις καὶ ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις του, δὲν ἐβλέπομεν κἀνένα· ὁ πατήρ μου, κατακυριευθεὶς ἀπὸ τὸ πάθος καὶ ὑποχωρῶν βέβαια εἰς τὰς ἐνστάσεις τῆς κυρίας Ῥολάνδου, ἀφῆκε μετὰ τρεῖς μόλις μῆνας τὴν θλίψιν τῆς μητρός μου, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι δὲν βλάπτουν τὰ φορέματα... ὅταν ἡ καρδία ἦναι μαύρη... Ἡ πρὸς ἐμὲ ψυχρότης του ηὔξησε βαθμηδὸν, καὶ τόση κατήντησεν ἡ ἀδιαφορία του, ὥστε μ' ἄφηνεν ἐλευθερίαν ἀπίστευτον εἰς τὴν ἡλικίαν μου. Τὸν ἔβλεπα μόνον ὅταν ἐκαθήμεθα εἰς τὸ πρόγευμα· ἐπομένως ἀπεσύρετο μετὰ τῆς κυρίας Ῥολάνδου καὶ τὴν ὑπηγόρευε νὰ γράφῃ τὰς ἐπιστολάς του· ἔπειτα ἐξήρχετο μετ' αὐτῆς δι' ὀχήματος ἢ περιπατῶν, καὶ δὲν ἐπέστρεφον πλέον εἰμὴ μίαν ὥραν πρὸ τοῦ γεύματος... Ἡ Ῥολάνδη ἐστολίζετο μετὰ πλείστης φιλοκαλίας· ὁ πατήρ μου ἐπίσης ἐνεδύετο μὲ παράδοξον εἰς τὴν ἡλικίαν του μικρομέριμναν· μετὰ τὸ γεῦμα, ὑπεδέχετο ὅσους δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ, ἐπομένως ἐκάθητο μετὰ τῆς κυρίας Ῥολάνδου καὶ συνέπαιζον τοὺς πεσσοὺς (τὸ τάβλι), καὶ τέλος πάντων προσφέρων εἰς αὐτὴν τὸν βραχίονα τὴν ὡδήγει εἰς τὸν θάλαμον τῆς μητρός μου καὶ ἀπεσύρετο εἰς τὸν ἰδικόν του. Ὅσον δι' ἐμὲ, ἠδυνάμην ὅπως ἤθελα νὰ περάσω τὴν ἡμέραν μου· ἵππευα ἀκολουθουμένη παρ' ἑνὸς ὑπηρέτου, ἢ ἔκαμνα μακροὺς περιπάτους μέσα εἰς τὰ δάση τὰ τριγύρω τοῦ πύργου μας· ἐνίοτε, βεβαρυμένη ἀπὸ μελαγχολίαν, δὲν ἐφαινόμην εἰς τὸ πρόγευμα, καὶ ὁ πατήρ μου οὐδ' ἐφρόντιζε κἂν...

— Παράδοξος λήθη!... ὁποία ἐγκατάλειψις!...

— Ἀπαντήσασα διαφόρους κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ἕνα τῶν γειτόνων μας εἰς τὰ δάση ὅπου συνήθως περιηρχόμην ἔφιππος, ἀφῆκα καὶ αὐτοὺς τοὺς περιπάτους καὶ πλέον δὲν ἐξῆλθα ἐκ τοῦ περιβόλου μας.

— Ἀλλ' ὁπόταν ἐτυγχάνετε μόνη μετὰ τῆς γυναικὸς ταύτης, πῶς ἐφέρετο;

— Κ' ἐγὼ κ' ἐκείνη ἀπεφεύγαμεν ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς τοιαύτας συναντήσεις. Μίαν μόνην φορὰν, ἀναπολοῦσα λόγους τινὰς ἐλεγκτικοὺς τοὺς ὁποίους τὴν εἶχ' ἀπευθύνει τὴν προτεραίαν, μὲ εἶπε ψυχρῶς·— Πρόσεξε· ζητεῖς νὰ παλαίσῃς μαζῆ μου, ὅμως χάνεσαι.— Ὡσὰν τὴν μητέρα μου; τὴν λέγω· κρῖμα, κυρία μου, ὅτι δὲν εἶν' ἐδῶ παρὼν ὁ κύριος Πολυδώρης διὰ νὰ σᾶς βεβαιώσῃ ὅτι τοῦτο θὰ γίνει... *μεθαύριον*.

— Καὶ τί σᾶς ἀπεκρίθη ὁπόταν τὴν ἐνθυμίσετε τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ Πολυδώρη;

— Πρῶτον ἐκοκκίνισεν· ἔπειτα, ὑποκρύψασα τὴν σύγχυσίν της, μὲ ἠρώτησε τί τάχα ἐννοοῦσα.— Ὅταν εὑρεθῆτε μόνη ζητήσετε εἰς τὸν ἴδιον

ἑαυτόν σας τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας, τὴν ἀπεκρίθην. Μετά τινα καιρὸν ἔλαβε χώραν ἄλλη σκηνὴ ἀποφασίσασα, διὰ νὰ εἴπω οὕτω, τὴν εἱμαρμένην μου. Εἴχομεν εἰς ἓν δωμάτιον, ὅπου συνηθροιζόμεθα τὸ ἑσπέρας, διαφόρους εἰκόνας προσώπων τῆς οἰκογενείας μου· μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ ἡ εἰκὼν τῆς μητρός μου. Μίαν ἡμέραν βλέπω καὶ γίνεται ἄφαντος. Δύο τῶν γειτόνων μας εἶχον ἔλθει νὰ γευματίσωμεν ὁμοῦ· ὁ εἷς ἦτον ὁ Κ. Δορβὰλ, συμβολαιογράφος ἐκείνου τοῦ τόπου, ὅστις μεγάλως ἐσέβετο τὴν μητέρα μου. Εἰσέρχομαι λοιπὸν εἰς τὸ ἑστιατόριον καὶ—Ποῦ εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς μητρός μου; ἐρωτῶ τὸν πατέρα μου.—Ὁσάκις ἔβλεπα τὴν εἰκόν' αὐτὴν μ' ἐπροξένει λύπην, μ' ἀποκρίνεται ὁ πατήρ μου τεθορυβημένος καὶ δεικνύων μοι διὰ νεύματος τοὺς παρευρισκομένους ξένους, ὡς τάχα νὰ ἦτον ἐμπρός των ἀνοίκειος ἡ ἐρώτησίς μου.—Καὶ τώρα, ποῦ εἶναι, πάτερ μου, ἡ εἰκών;—Στραφεὶς τότε πρὸς τὴν Ῥολάνδην καὶ ἐρωτῶν αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος καὶ μὲ χειρονομίαν στενοχωρίας·—Ποῦ ἔβαλαν τὴν εἰκόνα; τὴν ἠρώτησεν.—Εἰς τὴν σκευοθήκην, ἀπεκρίθη αὕτη ἀκοντίζουσά μοι αὐτὴν τὴν φορὰν πεισματώδη ῥοπὴν ὀφθαλμοῦ, νομίζουσα ὅτι ἡ παρουσία τῶν γειτόνων μας ἤθελε μ' ἐμποδίσει τοῦ νὰ τὴν ἀποκριθῶ.—Καταλαμβάνω, κυρία, τὴν λέγω, ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῆς μητρός μου πολὺ πρέπει νὰ σᾶς ἠνώχλει· ἀλλ' ὄχι δὰ πάλιν ἕως αὐτοῦ! ν' ἀποῤῥίψητε εἰς τὰ σκύβαλα τὴν εἰκόνα μιᾶς γυναικὸς ἥτις, ὁπόταν ἦσθε εἰς δυστυχίαν σᾶς ἐσυγχώρησεν ἐλεημόνως νὰ ζῆτε εἰς τὸν οἶκόν της!

— Εὖγε!... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος. Ἡ ψυχρὰ αὕτη περιφρόνησις πρέπει νὰ τὴν ἐσπάραξε.

— Ἀχάριστη! μὲ κράζει ὁ πατήρ μου, αὐτὴ εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη σου πρὸς τὴν κυρίαν ἥτις μὲ τόσον μητρικὴν φιλοστοργίαν ἐπεμελήθη τὴν ἀνατροφήν σου ... καὶ τὴν ὁποίαν τέλος πάντων σέβομαι τοσοῦτον ἐγὼ ὁ πατήρ σου;... Ηὗρες ἐνώπιον τῶν ξένων ἀνθρώπων νὰ φανῇς ὅλων τούτων ἐπιλήσμων...νὰ ἐλέγξῃς μίαν εὐγενῆ γυναῖκα ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ δυστυχής! μίαν γυναῖκα τοσοῦτον ἀξίαν συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ!...—Αὐτὸ, πάτερ μου, εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον δὲν τολμῶ νὰ διαφιλονεικήσω μαζῆ σας, εἶπα με ὕφος ὑποταγῆς.—Μαζῆ μου λοιπόν· ἴσως εἶμ' ἐγὼ εὐτυχεστέρα! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ῥολάνδου, κυριευθεῖσα τώρα ὑπὸ θυμοῦ ὑπερβαίνοντος τὰ ὅρια τῆς συνειθισμένης της φρονήσεως τοῦ ν' ἀποσιωπᾷ·—Δὲν μὲ κάμνετε τὴν χάριν νὰ συνομολογήσητε ὅτι, μακρὰν τοῦ νὰ χρεωστῶ τὴν παραμικρὰν καλωσύνην εἰς τὴν μητέρα σας, πρέπει μάλιστα νὰ ἐνθυμοῦμαι πόσην ἀποστροφὴν μ' ἀπέδειξεν ἐξ ἀρχῆς, ἐπειδὴ ἐμβῆκα εἰς τὸν οἶκόν της χωρὶς τὴν θέλησίν της...—Ἆ! ἀπήντησα διακόπτουσ' αὐτήν· σᾶς παρακαλῶ, κυρία, διὰ τὸ πρὸς τὸν πατέρα μου σέβας, διὰ τὴν ἰδίαν σας ὑπόληψιν ... ἀφήσετε, ἀφήσετε τὰς αἰσχρὰς ἀποκαλύψεις ταύτας... θὰ μὲ κάμετε νὰ λυπηθῶ ὅτι σᾶς παρεκίνησα νὰ ἐκφέρετε διὰ τὸν ἑαυτόν σας ὁμολογίας τοσοῦτον ἐξευτελιστικάς...

— Θαῦμα! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος· τὴν ἐπῆρεν ἡ ὀργή. Καὶ τότε αὐτή;...

— Αὐτή, κατέφυγε τότε εἰς μίαν μέθοδον πολλὰ τετριμμένην, ἀλλὰ καὶ πολλὰ εὔκολον· — Θεέ μου! Θεέ μου! ἀνεφώνησε καὶ τὴν ἦλθε δὰ λειποθυμία... Οἱ δύο τότε ξένοι, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι σπεύδουν νὰ φέρωσι βοήθειαν ἠγέρθησαν καὶ ἐξῆλθον· ἐγὼ τοὺς ἐμιμήθην, ὁ δὲ πατήρ μου ἔμεινε μετὰ τῆς λειποθυμισμένης.

— Μὲ πόσην ὀργὴν θὰ σᾶς ἐπανεῖδεν ἔπειτα ὁ πατήρ σας!

—Ἦλθε τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ εἰς τὸν θάλαμόν μου, καὶ μὲ εἶπε· — Διὰ νὰ μὴν ἐπαναληφθῶσιν ἄλλοτε σκηναὶ ὡς τὴν χθεσινήν, σὲ δίδω τὴν εἴδησιν ὅτι ἅμα λήξῃ ὁ προσήκων καιρὸς τῆς θλίψεώς μου καὶ ἰδικῆς σου, θέλω νυμφευθῆ τὴν κυρίαν Ῥολάνδου. Εἰς τὸ ἑξῆς λοιπὸν πρέπει νὰ τὴν θεωρῇς μὲ ὅλον τὸ σέβας ὅσον ἀνήκει... εἰς *σύζυγόν* μου... Διὰ λόγους ἰδιαιτέρους, εἶν' ἐπάναγκες νὰ νυμφευθῇς πρὸ ἐμοῦ· ἡ κατάστασις τῆς μητρός σου ἀναβαίνει εἰς ἓν μιλλιόνιον καὶ ἐπέκεινα, ἰδοὺ διὰ προῖκά σου. Θέλω λοιπὸν ἀπὸ σήμερον ἐνασχοληθῆ δραστηρίως νὰ σοὶ διαπραγματεύσω συνοικέσιόν τι ἀνάλογον, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν προτάσεις τινὰς αἵτινες μ' ἔγιναν περὶ σοῦ.

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ἔζησα βίον ἔτι πλέον περιωρισμένον. Μόνον τὴν ὥραν τῆς τραπέζης ἔβλεπα τὸν πατέρα μου, καὶ τότε ἐβασίλευε μεταξύ μας σκυθρωπὴ σιγή. Τόσον θλιβερὰ ἦτον ἡ ζωή μου, ὥστε δὲν ἔβλεπα τὴν ὥραν νὰ μὲ προτείνῃ ὁ πατήρ μου ὁποιανδήποτε εὐκαιρίαν, διὰ νὰ συζευχθῶ... Ἡ Ῥολάνδη ἔπαυσε τοῦ νὰ λέγῃ κακὸν περὶ τῆς μητρός μου, ἀλλὰ μ' ἐκδικεῖτο εἰσέτι κατὰ πᾶσαν στιγμήν, μεταχειριζομένη χίλια πράγματα ἅτινα ἀνῆκον εἰς τὴν μακαρίτιδα, διὰ νὰ μὲ πεισμώνῃ· τὸ θρονίον της, τὸν ὀκρίβαντα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκέντα, τὰ βιβλία της, ἕως καὶ μικρόν τι ἀλεξίπυρον τὸ ὁποῖον εἶχα κεντήσει δι' ἐκείνην καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε τ' ὄνομά της, ὅλα, ὅλα αὐτὴ ἡ γυνὴ τὰ ἐβεβήλωνε.

— Καὶ φαντάζομαι πόσον ἐκ τῶν τοιούτων θλίβεταί τις!

— Ἔπειτα ἡ μοναξία ἀποκαθιστᾷ νὰ ἐξεύρετε τοὺς παραμικροὺς πόνους πολὺ δριμυτέρους...

— Καὶ δὲν εἴχετε κανένα... κανένα εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἐμπιστεύεσθε;

— Κανένα... Ἔλαβα μολοντοῦτο ἓν δεῖγμα συμπαθείας παρὰ τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν δύο ἐκείνων ξένων οἵτινες παρευρέθησαν τὸ ἑσπέρας καθ' ὃ ἦλθα εἰς λόγους μετὰ τῆς κυρίας Ῥολάνδου καὶ τοῦ πατρός μου· οὗτος δὲ ἦτον ὁ κύριος Δορβάλ, γηραιὸς καὶ τίμιος συμβολαιογράφος, ὅστις ἐγνώριζε πρὸς τὴν μητέρα μου ὑποχρεώσεις τινάς. Ἐγώ, κατὰ διαταγὴν τοῦ πατρός μου, ποτὲ δὲν κατέβαινα εἰς τὸ ἑστιατόριον ὁσάκις ὑπῆρχον ξένοι... λοιπὸν δὲν εἶχα ἐπανίδει τὸν κύριον Δορβάλ, ὅτε, μὲ ἄκραν ἀπορίαν μου, ἔρχεται μίαν ἡμέραν κρυφίως πως καὶ μ' εὑρίσκει εἰς δενδροστοιχίαν τινὰ τοῦ περιβόλου ὅπου συνήθως ἐπεριπάτουν. — Δεσποσύνη, μὲ λέγει, φοβοῦμαι μὴ μὲ στοχασθῇ ὁ κύριος κόμης· ἀναγνώσατε τὴν γραφὴν ταύτην, ἔπειτα καύσετέ την· πρόκειται περὶ πράγματος τὸ ὁποῖον πολὺ σᾶς ἐνδιαφέρει... — Καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Εἰς τὴν γραφὴν ἐκείνην μ' ἔλεγεν, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ μὲ συζεύξωσι μετὰ τοῦ μαρκεσίου Δ'-Ἀρβὶλλ, καὶ τὸ συν-

οικέσιον τοῦτο ἐλογίζετο κατὰ πάντα πρόσφορον· μ' ἐγίνοῦντο περὶ τῶν ἐξαιρέτων προτερημάτων τοῦ ἀνδρός· ἦτο νέος, πλουσιώτατος, διακεκριμμένου πνεύματος, εὐαρέστου μορφῆς, καὶ μολαταῦτα αἱ οἰκογένειαι δύο ἄλλων νεανίδων μεθ' ὧν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ εἶχεν ἀρραβωνισθῆν ἀλλεπαλλήλως τὸν παρήτησαν αἰφνιδίως, καὶ οἱ ἀρραβῶνες δὲν ἐτελεσφόρησαν... Τὸ αἴτιον δὲν ἠδύνατο ὁ συμβολαιογράφος νὰ μὲ εἴπῃ, ἀλλ' ἐνόμιζε χρέος του νὰ μὲ γνωστοποιήσῃ τὰ περιστατικὰ ταῦτα, χωρὶς μολοντοῦτο νὰ ὑποθέτῃ ὅτι ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἔπταιε κατ' οὐδέν. Αἱ μνησθεῖσαι δύο νεάνιδες ἦσαν θυγατέρες, ἡ μὲν τοῦ Κ. Δὲ-Βωρεγάρδου, πατρικίου τῆς Γαλλίας, ἡ δὲ τοῦ λόρδου Δούδλεϋ. Ὁ Κ. Δορβὰλ μοὶ ἐνεπιστεύετο ταῦτα ἐπειδὴ ὁ πατήρ μου, εἰς ἄκρον ἀνυπομονῶν νὰ τελειώσῃ τὸ συνοικέσιόν μου, δὲν ἐφαίνετο νὰ δίδῃ ἱκανὴν προσοχὴν εἰς τὰ προηγούμενα.

— Τωόντι, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μετά τινα σκέψιν· τώρα ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὁ σύζυγός σας, ἐντὸς ἑνὸς ἐνιαυτοῦ, μοὶ ἀνέφερεν ἀλληλοδιαδόχως περὶ δύο συνοικεσίων ἅτινα, ἐνῷ ἤγγισαν νὰ τελεσφορήσωσι διεκόπησαν αἰφνιδίως, ἐξ αἰτίας, ὡς μ' ἔγραφε, διενέξεών τινων ἐπὶ τῆς προικός...

Ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ ἐμειδίασε μὲ πικρίαν καὶ ἀπεκρίθη·

— Τώρα ἀκούετε τὴν ἀλήθειαν, ὑψηλότατε... Ἀφοῦ ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ γηραιοῦ συμβολαιογράφου, ᾐσθάνθην περιέργειαν ὅσην καὶ ἀνησυχίαν. Τίς ἦτον ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ; Ὁ πατήρ μου ποτὲ δὲν μ' ἀνέφερε περὶ αὐτοῦ. Εἰς μάτην ἠρεύνων τὰς ἀναμνήσεις μου· τίποτε· τοιοῦτον ὄνομα δὲν ἐνθυμούμην. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἀναχωρεῖ ἡ κυρία Ῥολάνδου διὰ Παρισίους, μὲ ἄκραν μου ἀπορίαν. Ἡ ἀπουσία τῆς ἔμελλεν ὀκτὼ ἡμέρας νὰ διαρκέσῃ, τὸ πολύ· μολοντοῦτο πολὺ ἀθύμησεν ἐκ τοῦ προσκαίρου τούτου χωρισμοῦ ὁ πατήρ μου· κατέστη παράξενος· ὠργίζετο μὲ τὸ παραμικρόν· μ' ἔβλεπε μὲ πολὺ ψυχρότερον ὄμμα· μίαν μάλιστα ἡμέραν ὅτε τὸν ἠρώτησα πῶς ἔχει, τὸν ἐξέφυγε καὶ μὲ εἶπε·— Πάσχω, καὶ εἶναι ἐξ αἰτίας σου·— Ἐξ αἰτίας μου, πάτερ μου; — Ναί. Γνωρίζεις πόσον ἐσυνήθισα εἰς τὴν συναναστροφὴν τῆς κυρίας Ῥολάνδου, καὶ ἡ ἐξαίρετος αὕτη γυνὴ τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐσύγχισες ἔκαμε τώρα μόνον διὰ καλὸν ἰδικόν σου αὐτὸ τὸ ταξείδιον, καὶ στερεῖ κ' ἐμὲ τῆς παρουσίας της. — Αὐτὸ τὸ *καλὸν ἰδικόν μου* διὰ τὸ ὁποῖον κατεγίνετο ἡ κυρία Ῥολάνδου δὲν μὲ ἤρεσε τελείως· ἀορίστως πῶς ἐνόησα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ συνοικεσίου μου. Ἀλλὰ σᾶς ἀφήνω, ὑψηλότατε, νὰ φαντασθῆτε τὴν χαρὰν τοῦ πατρός μου εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῆς μελλούσης μου μητρυιᾶς. Τὴν ἐπαύριον μὲ προσκαλεῖ εἰς τὸν θάλαμόν του, ὅπου τὸν ηὗρα μετ' ἐκείνης, μόνους. —Πρὸ πολλοῦ, μὲ λέγει, σκέπτομαι περὶ τῆς ἀποκαταστάσεώς σου. Ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀφήνεις τὰ μαῦρα. Αὔριον θέλει ἔλθει ἐδῶ ὁ Κ. μαρκέσιος Δ'-Ἀρβὶλλ, νέος ἐκ τῶν ἄκρως διασήμων, πλουσιώτατος, καὶ καθ' ὅλα ἱκανὸς τοῦ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐτυχίαν σου. Σὲ εἶδεν εἰς τὰς συναναστροφάς, καὶ ποθεῖ διαπύρως τὴν ἕνωσιν ταύτην· ὅλα τὰ περὶ προικὸς ἐτακτοποιήθησαν καὶ πλέον δὲν ἐξαρτᾶται εἰμὴ παρὰ σοῦ τὸ νὰ συζευχθῇς μετὰ κανένα μῆνα. Ἄν, ἐξ ἐναντίας,

ἀπὸ φαντασιοκοπίαν τινὰ, τὴν ὁποίαν δὲν συγκατατίθεμαι νὰ προΐδω κἂν, ἠρνεῖσο τὴν σχεδὸν ἀνέλπιστον αὐτὴν εὐκαιρίαν, ἐγὼ, νὰ γνωρίζῃς ὅτι θὰ ὑπανδρευθῶ, καθὼς σὲ εἶπον, εὐθὺς ἀφοῦ λήξει ἡ θλίψις μου. Καὶ τότε, πρὸς γνῶσίν σου... ἡ παρουσία σου εἰς τὸν οἶκόν μου δὲν ἤθελε μ' εὐαρεστεῖ, ἐκτὸς ἂν μὲ ὑπέσχεσο ν' ἀποδίδῃς πρὸς τὴν *σύζυγόν μου* τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας τῶν ὁποίων εἶναι ἀξία. — Πάτερ μου, σᾶς ἐνόησα. Ἂν δὲν συζευχθῶ τὸν Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, σεῖς θὰ νυμφευθῆτε· καὶ τότε δὲν ἤθελεν εἶσθαι διόλου ἄτοπον ν' ἀποσυρθῶ ἐγὼ εἰς τὸ μοναστήριον. — Ἂν ἀγαπᾷς... — μ' ἀπεκρίθη ψυχρῶς.

— Ἆ! αὐτὸ δὲν εἶναι πλέον ἀδυναμία· εἶναι σκληρότης!... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ἐξεύρετε, ὑψηλότατε, τί πάντοτε μ' ἐμπόδισε τοῦ νὰ φυλάξω πάθος κατὰ τοῦ πατρός μου; Προμάντευσίς τις ὅτι μίαν ἡμέραν ἔμελλε νὰ πληρώσῃ ἀκριβὰ τὴν τυφλήν του πρὸς τὴν Ῥολάνδην ἀφοσίωσιν... Καὶ, χάρις τῷ Θεῷ, ἡ ἡμέρα αὐτὴ τὸν ἐπιφυλάττεται εἰσέτι...

— Καὶ δὲν τὸν εἴπατε τίποτε ἐκ τῶν ὅσα ὁ συμβολαιογράφος σᾶς ἀνέφερε περὶ τῶν δύο αἰφνιδίως διακοπέντων ἀῤῥαβώνων τοὺς ὁποίους διεπραγματεύθη ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ;

— Μάλιστα, ὑψηλότατε... Ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν παρεκάλεσα τὸν πατέρα μου νὰ μὲ χαρίσῃ μιᾶς στιγμῆς ἰδιαιτέραν συνομιλίαν. Ἡ κυρία Ῥολάνδου ἠγέρθη ἀποτόμως καὶ ἐξῆλθε. — Δὲν ἀνανεύω, πάτερ μου, τελείως εἰς τὸ συνοικέσιον τὸ ὁποῖον μὲ προτείνετε, τὸν λέγω· μόνον ἤκουσα ὅτι ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἀῤῥαβωνισθεὶς δύο φοράς... — Καλὰ, καλὰ, μὲ λέγει διακόπτων· γνωρίζω τὴν αἰτίαν· ἦτον ἐπάνω εἰς τὰ περὶ προικὸς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ἀκόμη ἐφέρθη πολλὰ εὐγενῶς ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ. Ἂν δὲν ἔχεις ἄλλον τινὰ δισταγμὸν παρὰ τοῦτον, δύνασαι νὰ θεωρῆσαι καὶ ὑπανδρευμένη... καὶ εὐτυχῶς ὑπανδρευμένη, ἐπειδὴ ἄλλο δὲν ἐπιθυμῶ εἰμὴ τὴν εὐτυχίαν σου.

— Βέβαια ἡ Ῥολάνδη πολὺ πρέπει νὰ ἐχάρη διὰ τὴν σύζευξιν αὐτήν.

— Ἐχάρη, λέγετε; τὸ πιστεύω, ὑψηλότατε, εἶπεν ἡ Κλημεντία μετὰ πικρίας. Ὢ! πρέπει νὰ ἐχάρη πολύ!... ἐπειδὴ τὸ συνοικέσιον τοῦτο ἦτον ἔργον της. Αὐτὴ ἔδοσε τὴν πρώτην ἰδέαν εἰς τὸν πατέρα μου... Αὐτὴ ἐγνώριζε τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς μὴ τελεσφορήσεως τῶν δύο πρώτων ἀῤῥαβώνων τοῦ κυρίου Δ'-Ἀρβὶλλ... ἰδοὺ διατὶ ἐπεπόθει τοσοῦτον νὰ μὲ νυμφεύσωσι μετ' αὐτοῦ.

— Ἀλλ' ἐπὶ τίνι σκοπῷ;

— Ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ χαλκεύουσά μοι τοιουτοτρόπως τύχην φρικώδη.

— Ἀλλ' ὁ πατήρ σας...

— Ἀπατημένος ὑπὸ τῆς Ῥολάνδης, ἐπίστευσεν ὅτι τῷόντι οἱ προλαβόντες τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἀῤῥαβῶνες διεκόπησαν ἀπὸ διενέξεις περὶ τοῦ χρηματικοῦ.

— Σκευωρία τρομερά! Ἀλλὰ τίς λοιπὸν ἦτον ἡ μυστηριώδης κακία;

— Ἀκούσατε, ὑψηλότατε. Ἔρχεται λοιπὸν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ εἰς Ἀλ-

διέρσας· οἱ τρόποι του, ἡ εὐφυΐα του, ἡ μορφή του μὲ ἤρεσαν· ἐφαίνετο καλὸς, χαρακτῆρος γλυκυτάτου, ὀλίγον μελαγχολικοῦ. Παρετήρησα εἰς αὐτὸν διαφωνίαν τινὰ ἥτις μ' ἐξέπληττε καὶ μ' εὐηρέστει ἐνταυτῷ· εἶχε πνεῦμα καλλιεργημένον, περιουσίαν ἀξιοζήλευτον, γένος λαμπρόν· καὶ ὅμως ἐνίοτε ἡ φυσιογνωμία του, ἡ συνήθως ἐνεργητικὴ καὶ εὔτολμος, ἀπέφαινεν εἶδος δειλίας, εἶδος ἀτονίας, ἐφαίνετο ὡς νὰ μὴν ἐνεπιστεύετο εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του· τοῦτο πολὺ μοῦ ἔκαμπτε τὴν καρδίαν. Προσέτι ἠδυνόμην νὰ τὸν βλέπω δεικνύοντα πρὸς ἕνα γηραλέον θαλαμηπόλον ὅστις τὸν ἀνέθρεψε, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον μόνον ἤθελε νὰ ὑπηρετῆται, μίαν πρᾳότητα ἀγγελικήν. Ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἄφιξίν του, ὁ Κ. Δ'-'Αρβίλλ ἔμεινε δύο ἡμέρας κατάκλειστος εἰς τὸν κοιτῶνά του· ἠθέλησεν ὁ πατήρ μου νὰ τὸν ἴδῃ ... ἀλλ' ὁ γέρων ὑπηρέτης δὲν ἐσυγχώρησε τοῦτο, προφασιζόμενος ὅτι ὁ κύριός του ἔπασχεν ἀπὸ ἡμικρανίαν τόσον σφοδρὰν ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ δεχθῇ κανένα. Ὅταν ὁ Κ. Δ'-'Αρβίλλ ἀνεφάνη, τὸν εἶδα ὠχρότατον, μεταβεβλημένον πολύ...Ὕστερον, ὁσάκις τὸν ἀνεφέραμεν περὶ τῆς περαστικῆς αὐτῆς ἀδιαθεσίας του, ᾐσθάνετο πάντοτε εἶδος ἀνυπομονησίας καὶ δυσαρεσκείας σχεδόν... Καθόσον ἐγνώριζα τὸν Κ. Δ'-'Αρβίλλ, ἀνεκάλυπτα εἰς αὐτὸν ἰδιότητας αἵτινες εἰς πολλὴν μ' ἐκίνουν συμπάθειαν... Εἶχε τόσους λόγους τοῦ νὰ ἦναι φαιδρὸς, ὥστ' ἐγὼ τὸν ηὐγνωμόνουν πολὺ ὅτι τὸν ἔβλεπα τοσοῦτον μετριόφρονα εἰς τὰς εὐτυχίας...Ὅταν διωρίσθη ἡ ἐποχὴ τοῦ γάμου μας, τὸν ηὗρα καθ' ὅλα προλαμβάνοντα καὶ τὰς παραμικράς μου θελήσεις εἰς τὰ ἐπὶ τὸ μέλλον σχέδιά μας. Ἂν ἐνίοτε τὸν ἠρώτων τὴν αἰτίαν τῆς μελαγχολίας του, μ' ἀνέφερε περὶ τῆς μητρός του, περὶ τοῦ πατρός του· ὅτι ἂν οἱ ταλαίπωροι ἔζων ἤθελον σεμνύνεσθαι καὶ ἀγάλλεσθαι βλέποντες σήμερον αὐτὸν νυμφευόμενον κατὰ τοὺς πόθους καὶ τὴν ἔφεσίν του. Ἐγὼ πάλιν ἐπίστευα τοὺς λόγους τούτους· ἦσαν τοσοῦτον πρὸς ἐμὲ κολακευτικοί!... ὁ Κ. Δ'-'Αρβίλλ ἐμάντευσε τὴν θέσιν μου πλησίον τῆς Ῥολάνδης καὶ τοῦ πατρός μου· μολονότι ὁ πατήρ μου, χαροποιηθεὶς ἐκ τοῦ συνοικεσίου μου, ὅτι ἐπέσπευδε τὸ ἰδικόν του, μεγίστην ἤρχισε πάλιν νὰ μὲ δεικνύῃ φιλοστοργίαν. Εἰς διαφόρους συνομιλίας ὁ Κ. Δ'-'Αρβίλλ μ' ἔδωκε νὰ ἐννοήσω, μὲ πολλὴν ὅμως εὐγένειαν, ὅτι μὲ ἠγάπα ἴσως ἀκόμη περισσότερον ἐξ αἰτίας τῶν ὅσων ὑπέφερα εἰς τὸ παρελθόν... Ἐνόμισα τότε χρέος μου νὰ τὸν διακοινώσω ὅτι ὁ πατήρ μου ἐσκόπει δεύτερον γάμον· καὶ ἐπειδὴ ἦλθε λόγος περὶ τῆς ἐλαττώσεως τὴν ὁποίαν ὁ γάμος οὗτος ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν περιουσίαν μου, δὲν μ' ἀφῆκε νὰ τελειώσω, ἀλλὰ μ' ἀπέδειξε τὴν εὐγενεστέραν ἀφιλοκέρδειαν. Πολὺ μικροπρεπεῖς πρέπει, ἔλεγα, νὰ ἦσαν αἱ ἄλλαι δύο οἰκογένειαι μετὰ τῶν ὁποίων προσήγγισε νὰ συγγενεύσῃ ὁ νῦν μνηστήρ μου, ἀφοῦ εὗρον δυσκολίας ἐπὶ τῶν συμφωνιῶν τῆς προικὸς μ' ἕνα ἄνδρα τοσοῦτον ἐλευθέριον!

— Τῳόντι τοιοῦτον πάντοτε τὸν ἐγνώρισα, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· πλήρη πάντοτε γενναιοψυχίας, ἀφοσιώσεως, εὐγενείας... Ἀλλὰ δὲν τὸν ἀνεφέρετε πώποτε περὶ τῶν δύο του συνοικεσίων ἅτινα δὲν ἐτελεσφόρησαν;

— Ὑψηλότατε, σᾶς τὸ ἐξομολογοῦμαι· βλέπουσ' αὐτὸν τοσοῦτον εἰλικρινῆ, τοσοῦτον καλὸν, πολλάκις μὲ ἦλθε νὰ τὸν ἐρωτήσω περὶ τούτου... ἀλλ' ἀπὸ φόβον μὴ πειράξω τὴν τόσην του εἰλικρίνειαν καὶ καλωσύνην, δὲν ἐτόλμησα... Ὅσον προσήγγιζεν ἡ ῥητὴ ἡμέρα τοῦ γάμου μας, τόσον τὸν ἔβλεπα φαιδρότερον... Μολοντοῦτο, δὶς ἢ τρὶς τὸν κατέλαβα εἰς σκυθρωπήν τινα σύννοιαν... Μίαν ἡμέραν μὲ ἠτένισε μὲ δακρύοντα ὀφθαλμὸν, ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ μὲ εἴπῃ τι σπουδαῖον καὶ δὲν ἐτόλμα... Μὲ ἦλθε τότε εἰς τὴν μνήμην ἡ διάλυσις τῶν προλαβόντων ἀῤῥαβώνων του...καὶ ὁμολογῶ ὅτι μ' ἐκυρίευσε φόβος τις... Μυστική τις προαίσθησις μὲ εἶπεν ὅτι ἐπρόκειτο ἴσως περὶ τῆς δυστυχίας ὅλης μου τῆς ζωῆς... ἀλλὰ τόσον ἐβιαζόμην νὰ φύγω ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὥστε κατεπάτησα πάντα φόβον μου.

— Καὶ δὲν σᾶς ἐξεμυστηρεύθη τίποτε ὁ Κ. Δ'-'Αρβίλλ;

— Τίποτε... Ὅταν τὸν ἠρώτων τὴν αἰτίαν τῆς μελαγχολίας του, μ' ἀπεκρίνετο· — Μυρίας συγγνώμας σὲ ζητῶ, ἀλλ' ἔχω τὸ ἰδίωμα, ὅταν πολὺ ἡ ψυχή μου χαίρῃ, νὰ μὲ κυριεύῃ κατήφεια... — Οἱ λόγοι οὗτοι, διὰ περιπαθοῦς προφερόμενοι φωνῆς μ' ἐνεθάῤῥυνον ὁπωσοῦν... Ἔπειτα, πῶς νὰ τολμήσω... τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν καθ' ἣν οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν δακρύβρεκτοι, νὰ τὸν ἀποδείξω ὅτι μὲ φέρει τὸ παρελθόν του ἀνησυχίαν; Φθάνουν λοιπὸν εἰς 'Αλβιέρσας ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου μου οἱ μάρτυρες τοῦ Κ. Δ'-'Αρβίλλ· ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ καὶ ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ Ῥεμῆ· εἰς τὴν τελετὴν παρευρέθησαν οἱ πλησιέστεροί μου συγγενεῖς. 'Αμέσως μετὰ τὴν ἱερουργίαν εἴχομεν σκοπὸν ν' ἀναχωρήσωμεν διὰ Παρισίους. Δὲν ᾐσθανόμην πρὸς τὸν Κ. Δ'-'Αρβίλλ ἔρωτα, ἀλλὰ συμπάθειαν πολλήν· ὁ χαρακτήρ του μ' ἐνέπνεεν ἄκραν ὑπόληψιν πρὸς αὐτόν... Ἄνευ τῶν πραγμάτων ἅτινα συνέβησαν μετὰ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην σύζευξιν, ἤθελα ἴσως τὸν ἀγαπήσει δι' αἰσθήματός τινος τρυφεροτέρου... Τέλος πάντων νυμφευόμεθα...

Εἰς τὴν λέξιν ταύτην, ἡ Δ'-'Αρβίλλη ὠχρίασεν ἐλαφρά· ὡς νὰ μὴν ἀπετόλμα νὰ προχωρήσῃ εἰς πλειοτέρας διασαφήσεις. 'Αλλ' ἐπανέλαβεν·

— Εὐθὺς μετὰ τὴν ἱερουργίαν, ὁ πατήρ μου μ' ἔσφιγξε τρυφερὰ εἰς τὰς ἀγκάλας του. Μ' ἐναγκαλίσθη ἐπίσης καὶ ἡ Ῥολάνδη· ἐνώπιον τόσου κόσμου δὲν ἠδυνήθην νὰ διαφύγω τὴν νέαν ταύτην ὑποκρισίαν της· διὰ τῆς ξηρᾶς καὶ λευκῆς χειρός της ἔσφιγξε τὴν χεῖρά μου ὥστε νὰ πονέσω, καὶ μὲ εἶπεν εἰς τὸ ὠτίον μὲ φωνὴν μειλιχίως δολίαν τοὺς λόγους τούτους, λόγους τοὺς ὁποίους δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ· — Ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐτυχίας σου ἐνθυμοῦ ἐνίοτε καὶ ἐμὲ, *διότι ἐγὼ εἶμαι ἥτις κατώρθωσα τὸ συνοικέσιόν σου*... — Ἀλλοίμονον! Μακρὰν τότε ἤμην τοῦ νὰ κατανοήσω τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῶν λόγων τούτων. Ὁ γάμος μας ἔγινεν εἰς τὰς ἕνδεκα ὥρας· ἀμέσως ἔπειτα ἀνέβημεν εἰς ὄχημα... συνοδευώμεθα δὲ ὑπὸ μιᾶς γυναικὸς, ὑπηρετρίας μου, καὶ ὑπὸ τοῦ γηραλέου θαλαμηπόλου τοῦ Κ. Δ'-'Αρβίλλ· τόσον ταχέως ὡδοιποροῦμεν, ὥστ' ἐφθάσαμεν περὶ τὰς δέκα ὥρας τῆς ἑσπέρας. Ἤθελα μεγάλως θαυμάσει

διὰ τὴν σιωπὴν καὶ τὴν μελαγχολίαν τοῦ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ, ἂν δὲν ἐγνώριζα ὅτι ὁσάκις ἔχαιρε πολὺ ἐκυριεύετο ἀπὸ κατήφειαν· *ἠγάλλετο ἐν κατηφείᾳ*. 'Αλλὰ κ' ἐγὼ δὲν ἤμην ὀλιγώτερον σκυθρωπή· ἐπέστρεφα εἰς Παρισίους πρώτην φορὰν μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός μου· ἐπέστρεφα μόνη μετὰ τοῦ συζύγου μου, ἑνὸς ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον πρὸ ἓξ ἑβδομάδων εἶχα γνωρίσει, καὶ ὁ ὁποῖος χθὲς ἀκόμη δὲν μοῦ ἐπρόφερε λέξιν χωρὶς νὰ τὴν συνοδεύσῃ μὲ μυρίας εὐσχημοσύνας καὶ εὐγενείας. Μικρὸν πρᾶγμα στοχάζονται ἴσως τὸν φόβον τὸν ὁποῖον μᾶς προξενεῖ ἡ αἰφνίδιος ἐκείνη μεταβολὴ τοῦ λόγου καὶ τῶν τρόπων ἑνὸς ἀνδρός· καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας τοὺς πλέον ἐξευγενισμένους, εὐθὺς καθὼς αἰσθανθοῦν ὅτι εἶναι πλέον ἰδική των μία κόρη... Δὲν σκέπτονται ὅτι μία νέα δὲν εἶναι δυνατὸν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν νὰ λησμονήσῃ τὴν δειλίαν της καὶ τὴν αἰδῶ της, εἴτε φυσικὴ ὑποτεθῇ αὕτη εἴτ' ἐκ τῆς ἕξεως.

—Τῳόντι, πάντοτε μ' ἐφάνη βάρβαρος πολὺ καὶ ἀγρία ἡ συνήθεια τοῦ ν' ἁρπάζωσι κτηνωδῶς μίαν νέαν, ὡσὰν νὰ τὴν εὕρισκον ἕρμαιον, ἐνῷ ὁ γάμος ἔπρεπε νὰ ἦναι καθιέρωσις τοῦ δικαιώματος τοῦ μετέρχεσθαι πᾶσαν ἐρωτοτροπίαν, πρὸς τὸ νὰ κατασταθῇ τις ἐράσμιος.

—'Εννοεῖτε λοιπὸν, ὑψηλότατε, τὸ δυσνόητον δέος μὲ τὸ ὁποῖον ἐπέστρεφα εἰς Παρισίους, εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὅπου ἡ μήτηρ μου ἔκειτο νεκρὰ πρὸ ἑνὰς μόλις ἐνιαυτοῦ. Φθάνομεν εἰς τὸ μέγαρον (παλάτιον) τοῦ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ...

'Η συγκίνησις τῆς νέας γυναικὸς ἐδιπλασιάσθη, αἱ παρειαί της ἐκοκκίνισαν ὡσὰν νὰ ἔκαιον· ἐπρόσθεσε δὲ μὲ σπαρακτικὴν φωνήν·

—Καὶ ὅμως ὅλα εἶναι χρεία νὰ τὰ μάθητε... ἀλλέως... θέλω σᾶς φανῇ πολλῆς καταφρονήσεως ἀξία... Λοιπὸν ἀκούσατε!... (ἐπανέλαβε μὲ ἀπόφασιν ἀπελπισίας). Μὲ ὁδηγοῦν εἰς ἕνα θάλαμον ... μὲ ἀφήνουν ἐκεῖ μόνην... Μετὰ μίαν ὥραν, ἔρχεται καὶ μ' εὑρίσκει ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ... 'Απέθνησκα τοῦ φόβου... μ' ἔπνιγον οἱ λυγμοὶ... ἤμην ἰδική του... ἀνάγκη πᾶσα... 'Αλλ' ἐκεῖ, ὁ σύζυγός μου ἐκβάλλει μίαν τρομερὰν κραυγὴν, μ' ἁρπάζει ἐκ τοῦ βραχίονος ὥστε νὰ μοὶ τὸν συντρίψῃ ... Ζητῶ νὰ φύγω τὴν χεῖρά του τὴν σιδηρᾶν... εἰς μάτην... φωνάζω ἔλεος... δὲν εἶναι πλέον εἰς κατάστασιν νὰ μὲ ἀκούσῃ... τὸ πρόσωπόν του πάλλει ἀπὸ τρομεροὺς σπασμοὺς... οἱ ὀφθαλμοί του κυλίονται εἰς τοὺς βολβούς των μὲ τάχος καταπληκτικὸν... τὸ παραμερισμένον στόμα του εἶναι πλῆρες αἱματώδους ἀφροῦ ... ἡ χείρ του πάντοτε μὲ σφίγγει... Καταβάλλω ἀπηλπισμένας δυνάμεις... καὶ τέλος πάντων οἱ δύσκαμπτοι δάκτυλοί του ἐγκαταλείπουσι τὸν βραχίονά μου... ἐγὼ δὲ πίπτω λειποθυμισμένη ἐνῷ ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ ἐσφάδαζεν εἰς τὸν παροξυσμὸν τῆς λευγαλέας ταύτης προσβολῆς... 'Ιδοὺ ἡ πρώτη νὺξ τῶν γάμων μου, ὑψηλότατε... 'Ιδοὺ ἡ ἐκδίκησις τῆς κυρίας 'Ρολάνδου!

—Τί δυστυχία! εἶπεν ὁ 'Ροδόλφος περίλυπος· ἐνόησα... ἔπασχεν ἀπὸ σεληνιασμόν!... Ἄ! φρικῶδες τῳόντι!...

—Καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο... ἐπρόσθεσεν ἡ Κλημεντία μὲ σπαρακτικὴν

φωνήν· ὤ! τί ὀλεθρία νὺξ ἦτον ἐκείνη... τί νὺξ ἐπικατάρατος!... Ἡ θυγάτηρ μου... ὁ πτωχὸς αὐτὸς μικρὸς ἄγγελος ἐκληρονόμησε τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ πατρός!...

— Ἡ θυγάτηρ σας... κ' ἐκείνη; Πῶς! ἡ ὠχρότης της... ἡ ἰσχνότης;

— Μάλιστα... ὤ, Θεέ μου! μάλιστα· καὶ οἱ ἰατροὶ φρονοῦν ὅτι τὸ κακὸν εἶναι ἀνίατον!... ἐπειδὴ εἶναι κληρονομικόν...

Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς της· τεθλιμμένη ἐκ τῆς λυπηρᾶς αὐτῆς διακοινώσεως, δὲν εἶχε πλέον δύναμιν νὰ εἴπῃ τί.

Καὶ ὁ Ῥοδόλφος δὲ ἔμεινε σιωπηλός.

Ἐφρύαττεν ἀναλογιζόμενος τὰ τρομερὰ μυστήρια τῆς πρώτης ταύτης νυκτὸς τοῦ γάμου...

Ἐφαντάζετο τὴν νέαν αὐτήν, τὴν ἤδη τοσοῦτον περίλυπον ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς της εἰς τὴν πόλιν ὅπου ἀπέθανεν ἡ μήτηρ της, νὰ ἔμβῃ εἰς ἕνα οἶκον ἀγνώριστον, μόνη μ' ἕνα ἄνδρα πρὸς τὸν ὁποῖον ᾐσθάνετο μὲν συμπάθειαν καὶ ὑπόληψιν, ἀλλ' ὄχι ἔρωτα, ἀλλ' ὄχι ἐκείνην τὴν ἡδονικὴν ἀνησυχίαν, ἐκεῖνο τὸ τὶ τὸ μεθυστικόν, ἐκεῖνο τὸ τὶ τὸ ἀποτελοῦν ὥστε μία γυνὴ νὰ λησμονῇ τὴν σεμνήν της δειλίαν, κυριευομένη ἀπὸ νόμιμον καὶ ἀμοιβαῖον πόθον... Διόλου, διόλου· ἐξ ἐναντίας, τρέμουσα ἀπὸ φόβον τινὰ αἰδήμονα, ἡ Κλημεντία ἔρχετ' ἐκεῖ σκυθρωπή, παγετώδης, μὲ τὴν καρδίαν συντετριμμένην, μὲ τὸ μέτωπον ἐρυθρὸν ἐκ τῆς ἐντροπῆς, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρυόεντας... Ὑποκύπτει... ἔπειτα, ἀντὶ ν' ἀκούσῃ λόγους ἐμπλέους εὐγνωμοσύνης, ἔρωτος καὶ τρυφερότητος, οἵτινες λόγοι νὰ τὴν παρηγορήσωσι δι' ἣν ἐχάρισεν εὐδαιμονίαν... βλέπει κυλίοντα εἰς τοὺς πόδας της ἕνα ἄνθρωπον ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ὅστις σφαδάζει, ἀφρίζει, μυκᾶται, ἕρμαιον τῶν ἀποτροπαίων σπασμῶν μιᾶς τῶν τρομερωτέρων ἀσθενειῶν εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκειται ἀνιάτως ὁ ἄνθρωπος!...

Καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο... Ἡ θυγάτηρ της... ταλαίπωρος ἀθῶος ἄγγελος, μαραίνεται καὶ αὐτὴ ἐκ γενετῆς...

Αἱ λυπηραὶ καὶ σπαραξικάρδιοι ἐξομολογήσεις αὗται διήγειρον εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ῥοδόλφου σκέψεις πικράς.

Τοιοῦτος, ἔλεγεν, εἶναι ὁ νόμος τοῦ τόπου τούτου [1].

Μία νέα ὡραία καὶ ἁγνή, εἰλικρινὲς καὶ εὐκολόπιστον θῦμα ὀλεθρίου ὑποκρίσεως, ἑνώνει τὴν τύχην της μὲ τὴν τύχην ἀνδρὸς ἀπὸ νόσον τηκομένου φοβεράν, ὀλεθρίαν κληρονομίαν μεταδιδομένην εἰς τὰ τέκνα· ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἀνακαλύπτει τὸ τρομερὸν μυστικὸν τοῦτο...

Τί δύναται;

Οὐδέν...

Οὐδὲν εἰμὴ νὰ ὑπομένῃ καὶ νὰ θρηνῇ· οὐδὲν εἰμὴ νὰ προσπαθῇ νὰ νικᾷ τὴν δυσαρέσκειαν καὶ φρίκην της... οὐδὲν εἰμὴ νὰ διάγῃ τὰς ἡμέρας της ἐν ὀδύναις, ἐν τρόμοις ἀκαταπαύστοις... οὐδὲν εἰμὴ νὰ ζητῇ ἴσως παρανόμους παρηγορίας ἐκτὸς τῆς ἀθλίας ὑπάρξεως τὴν ὁποίαν τῇ ἐχάλκευσαν.

[1] Σημειωτέον ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ θεσπίσματος τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, μὴ παραχωρούσης διαζύγιον ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει. Σ. τ. Μ.

Βέβαια, ἐπανελάμβανεν ὁ Ῥοδόλφος, οἱ παράδοξοι οὗτοι νόμοι βιάζουν ἐνίοτε εἰς αἰσχρὰς σχέσεις ἐξευτελιζούσας τὸν ἄνθρωπον.

Οἱ διὰ τὰ ζῶα νόμοι ἐδῶ εἶν' ἐντελέστεροι τῶν διὰ τοὺς ἀνθρώπους· τὰ ζῶα τὰ περιποιοῦνται ἐπιμελῶς, ἐφευρίσκουσιν ὁσημέραι βελτιώσεις δι' αὐτὰ, τὰ ὑπερασπίζονται καὶ προφυλάττουσι παντοειδῶς καὶ πολυτρόπως... Ἀγοράζεις ἓν κτῆνος ὁποιονδήποτε· ἂν εὐθὺς μετὰ τὴν ἀγοράν σου φανερωθῇ εἰς τὸ κτῆνος τοῦτο ἀσθένειά τις, ἡ πώλησις ἀκυροῦται... Ἐπειδὴ, ἰδῆτε τί ἀθλιότης, ἰδῆτε τί ἔγκλημα καθοσιώσεως! τὸ ν' ἀναγκασθῇ τις νὰ κρατήσῃ ἓν ζῶον τὸ ὁποῖον ἐνίοτε βήχει, λακτίζει ἢ χωλαίνει εἶναι ἀδικία· καὶ τὸ ν' ἀναγκάζεται ἓν πλᾶσμα κατ' εἰκόνα Θεοῦ, μία νέα ἥτις, εἰς τὴν ἀθῶαν πίστιν της πρὸς ἕνα ἄνδρα ἡνώθη μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸ πρωῒ ἐξύπνησε σύντροφος ἐπὶ ζωῆς ἀδιάσπαστος μεθ' ἑνὸς ἐπιληπτικοῦ, μεθ' ἑνὸς δυστυχοῦς ἀπὸ τρομερὰν ἀσθένειαν τηκομένου, ἀσθένειαν τῆς ὁποίας αἱ φυσικαὶ καὶ ἠθικαὶ συνέπειαι εἶναι φρικώδεις· ἀσθένειαν ἱκανὴν νὰ διασπείρῃ ταραχὰς καὶ ζιζάνια εἰς τὴν οἰκογένειαν, νὰ διαιωνίσῃ τὸ κακὸν, νὰ μολύνῃ ὁλόκληρον γενεὰν... τοῦτο εἶναι δίκαιον... Ὢ! αὐτὸς ὁ νόμος, ὁ τοσοῦτον προνοητικὸς διὰ τὰ βήχοντα, λακτίζοντα ἢ χωλαίνοντα ζῶα· ὁ μὴ θέλων τὸν καχεκτικὸν ἵππον ἐπιτήδειον εἰς παραγωγὴν... αὐτὸς ὁ νόμος ποτὲ δὲν διαλύει τὰ δεσμὰ τοῦ θύματος εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν...

Ὁ δεσμὸς οὗτος εἶναι ἱερός... ἀδιάλυτος· ὁ συντρίβων αὐτὸν προσκρούει καὶ εἰς Θεὸν καὶ εἰς ἀνθρώπους.

Τῇ ἀληθείᾳ, ἔλεγεν ὁ Ῥοδόλφος, ὁ ἄνθρωπος ἐνίοτε δεικνύει ἀλλοῦ μὲν ἀπρεπέστατον ἐξευτελισμὸν, ἀλλοῦ δὲ πάλιν ἐγωϊσμὸν βδελυρώτατον... Ἕρπει ὑπὸ τὰ κτήνη καὶ περιφρουρεῖ αὐτὰ δι' ἀσφαλειῶν περὶ ὧν ἀμεριμνεῖ παντάπασι διὰ τὸν ἑαυτόν του· καὶ ἰδοὺ ἐπιβάλλει εἰς ἑαυτὸν, καθιερώνει καὶ διαιωνίζει τὰς φοβερωτέρας ἀσθενείας του, τάττων αὐτὰς ὑπὸ τὸ ἀπαρασάλευτον τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων νόμων.

Ὁ Ῥοδόλφος πολὺ ἐκατηγόρει τὸν Δ-Ἀρβὶλλ, ἀλλ' ἐνώπιον τῆς Κλημεντίας ἠθέλησε νὰ τὸν παραστήσῃ ἀξιοσυγχώρητον, καί τοι πεπεισμένος ὅτι κατὰ τὰ λεγόμενα τῆς γυναικὸς ταύτης, ὁ μαρκέσιος ἐξηλήφθη ἐκ τῆς καρδίας της διὰ παντός. Ἀπὸ μιᾶς δὲ ἰδέας μεταβαίνων εἰς ἄλλην, ὁ Ῥοδόλφος ἐσκέφθη· Ἐγὼ, ἀπὸ χρέος φιλικὸν ὁρμώμενος ἀπεμακρύνθην ἀπὸ μιᾶς γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἠγάπων... καὶ ἥτις ἤρχιζε νὰ αἰσθάνεται ὁμοίαν τινὰ ἔφεσιν πρὸς ἐμέ. Εἴτε ἀπὸ ἀδράνειαν καρδίας, εἴτε ἀπὸ οἶκτον φερομένη ἐκινδύνευσε νὰ χάσῃ τὴν τιμὴν καὶ ζωήν της δι' ἕνα ἀνόητον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζεν ἄξιον συμπαθείας. Ἂν, ἀντὶ νὰ μακρυνθῶ ἀπ' αὐτῆς, τὴν περιεστοίχουν δι' εὐνοίας, ἔρωτος καὶ ὑπολήψεως, τοσοῦτον ἤθελα εἶσθαι προσεκτικὸς, ὥστε ποσῶς δὲν ἤθελε προσβληθῇ ἡ φήμη της· ὁ σύζυγός της ποτὲ δὲν ἤθελεν ὑποπτευθῇ τὸ παραμικρόν· ἐνῷ τώρα αὐτὴ εἶναι σχεδὸν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς εὐηθείας τοῦ Καρόλου Ῥοβέρτου· καὶ φοβοῦμαι πολὺ, τώρα ὅτε τὸν παρήτησε, μὴ φανῇ ἀδιάκριτος. Ἔπειτα, τίς οἶδεν ἂν, μ' ὅλους τοὺς κινδύνους ὅσους διέτρεξεν,

ἡ καρδία της διαμείνη κενὴ εἰς τὸ ἑξῆς; Αὐτὴ, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ πλησιάση πλέον τὸν σύζυγόν της. Νέα, ὡραία, περιζήτητος, συμπονοῦσα πάντα ὅστις φανῇ πάσχων... ἰδοὺ κίνδυνοι δι' αὐτήν!... ἰδοὺ σκόπελοι! ἰδοὺ λύπαι διὰ τὸν Δ'-Ἀρβὶλλ, ἰδοὺ ἀγωνίαι! Ζηλεύοντα καὶ ἐνταυτῷ ἀγαπῶντα τὴν γυναῖκά του, ἐνῷ αὐτὴ δὲν δύναται νὰ νικήση τὴν πρὸς αὐτὸν ἀποστροφὴν καὶ φρίκην ἣν συνέλαβεν ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ ὀλεθρίας ἐκείνης νυκτὸς τοῦ γάμου των... ὁποία τύχη τὸν περιμένει!

Στηριγμένη ἐπὶ τοῦ πήχεως τῆς χειρὸς, μὲ δακρυσμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν παρειὰν καιομένην ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἡ Κλημεντία ἀπέφευγε τὸ τοῦ Ῥοδόλφου βλέμμα· μεγάλον ἀγῶνα ὑπέστησεν ἐκμυστηρευομένη ὅλα ταῦτα.

—Ἆ! τώρα, ὑπέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ μακρὰν σιγὴν, ἐννοῶ τὴν ἀφορμὴν τῆς μελαγχολίας τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, ἣν πώποτε νὰ κατανοήσω δὲν ἠδυνάμην... Καταλαμβάνω λοιπὸν τὴν θλίψιν του...

— Τὴν θλίψιν του! ἀνέκραξεν ἡ Κλημεντία· τοὺς ἐλέγχους του μᾶλλον, ὑψηλότατε... ἂν ἦναι καὶ εὐσυνείδητος... ἐπειδὴ ποτὲ ἔγκλημα δὲν ἐπρομελετήθη μὲ τόσην ἀδιαφορίαν...

—Ἔγκλημα!... κυρία;

— Καὶ βέβαια, ὑψηλότατε. Δὲν εἶν' ἔγκλημα τὸ νὰ συνδέση μεθ' ἑαυτοῦ διὰ δεσμῶν ἀδιαλύτων μίαν νέαν ἥτις ἐναπέθεσε τὴν πίστιν της εἰς τὴν τιμήν του, ἐνῷ αὐτὸς ἐγνώριζε τί ὀλέθριον πάθος τὸν ἦτον ἐμφωλευμένον; Καὶ τὸ δυστυχὲς αὐτὸ θυγάτριόν του;... Ποῖος ἐβίασε τὸν Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ νὰ καταστήση δύο θύματα; Μήπως ἔρως τυφλὸς, ἀπονενοημένος;... ὄχι· τὸν ἤρεσε τὸ γένος μου, ἡ περιουσία μου καὶ τὸ ἄτομόν μου... ὁ ἄνθρωπος! ἠθέλησε νὰ συζευχθῇ καθ' ὅλας τὰς διατυπώσεις, ἐπειδὴ ἐβαρύνθη, φαίνεται, τὴν ἄγαμον ζωὴν...

— Κυρία... οἰκτείρετε αὐτὸν τοὐλάχιστον...

— Νὰ τὸν οἰκτείρω!... Γνωρίζετε τίς εἶναι ὁ ἄξιος τοῦ οἴκτου μου; εἶναι ἡ θυγάτηρ μου... τὸ ταλαίπωρον θῦμα τῆς βδελυρᾶς αὐτῆς συζεύξεως... Πόσας νύκτας, πόσας ἡμέρας ἐπέρασα πλησίον της! πόσα πικρὰ δάκρυα μ' ἀπέσπασαν οἱ πόνοι της!...

— Ἀλλ' ὁ πατήρ της... καὶ αὐτὸς ἐπίσης δὲν ὑπέφερε;

— Ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος τὴν κατεδίκασεν εἰς τὴν φιλάσθενον καὶ μαρασμώδη αὐτὴν ὕπαρξιν· καὶ, ἂν ἡ ζωή της ἦναι ζωὴ, εἰς ζωὴν μοναξίας καὶ ὀδύνης· διότι ποτὲ δὲν θέλει αὐτὴ συζευχθῇ· ὤ! ὄχι· ἐγὼ τὴν πονῶ, καὶ δὲν θέλω μίαν ἡμέραν τὸ παιδί μου νὰ κλαύση ἐπὶ τοῦ τέκνου του, ὅπως ἐγὼ κλαίω ἐπ' αὐτῆς. Γινώσκω πόσον ὑπέφερα ἐκ τῆς προδοσίας ταύτης, καὶ δὲν θέλω ποτὲ γίνει κ' ἐγὼ ἔνοχος ἢ συναίτιος παρομοίας.

—Ὢ! εἴχετε δίκαιον... ἡ ἐκδίκησις τῆς μητρυιᾶς σας εἶναι τρομερά... Ὑπομονή...Θὰ ἔλθει ἴσως καιρὸς νὰ τὴν ἐκδικηθῆτε καὶ ἡ εὐγενεία σας... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μετά τινα σκέψιν.

— Πῶς τάχα, ὑψηλότατε; τὸν ἠρώτησεν ἡ Κλημεντία, ἔκθαμβος διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς φωνῆς του.

— Πάντοτε σχεδὸν ἔλαβον τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ ἴδω ἐπὶ τέλους σκληρῶς τιμωρουμένους ἀνθρώπους κακοὺς τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα· ἐπρόσθεσε μὲ τόνον ὅστις ἐπέφερεν εἰς τὴν Κλημεντίαν ῥῖγος. Ἀλλὰ, τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπαισίας νυκτὸς ἐκείνης, τί σᾶς εἶπεν ὁ σύζυγός σας;

— Μ' ὡμολόγησε μὲ παράδοξον ἀδιαφορίαν, ὅτι αἱ οἰκογένειαι μεθ' ὧν ὤφειλε νὰ συγγενεύσῃ εἶχον ἀνακαλύψει τὸ μυστικόν του πάθος καὶ διὰ τοῦτο ἀπεσκίρτησαν... Παρατηρεῖτε λοιπὸν, ὅτι ἀφοῦ δύο τὸν ἀπέβαλον... πάλιν αὐτὸς...ὤ! αὐτὸ εἶν' αἴσχιστον!... Καὶ ἰδοὺ ἐντοσούτῳ τίνας ὀνομάζουν εἰς τὸν κόσμον ἀνθρώπους εὐσυνειδήτους καὶ εὐγενεῖς!

— Σεῖς, ἡ τοσοῦτον πάντοτε ἀγαθὴ, τώρα φαίνεσθε σκληροτάτη!...

— Σκληροτάτη, διότι μὲ ἠπάτησαν ἀναξίως... Ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ μ' ἐγνώριζεν ἀγαθήν· διατὶ νὰ μὴν ἐλπίσῃ εἰς τὴν ἀγαθωσύνην μου καὶ εἰλικρινῶς νὰ μὲ φανερώσῃ τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν!

— Ἠθέλετε τὸν ἀρνηθῆ, βέβαια...

— Αὐτὸς οὗτος ὁ λόγος τὸν καταδικάζει, ὑψηλότατε· ἀφοῦ λοιπὸν εἶχεν ἕνα τοιοῦτον φόβον, ἡ διαγωγή του ὑπῆρξεν αἰσχρά.

— Ἀλλὰ σᾶς ἠγάπα!...

— Ἂν μὲ ἠγάπα, δὲν μ' ἐθυσίαζεν εἰς τὸν ἐγωϊσμόν του... Ἀλλοίμονον! ἤμην τοσοῦτον τυραννισμένη, ἔσπευδα τόσον νὰ φύγω ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, ὥστε, ἂν ἦτον εἰλικρινὴς, ἴσως μ' ἐμάλαττεν, ἴσως μ' ἔκαμπτεν ἂν μ' ἐξεμυστηρεύετο τὸ εἶδος ἀφορισμοῦ ὅπου τὸν κατεδίκασεν ἡ ὀλεθρία καὶ φρικώδης τύχη του... Ναὶ, βλέπουσά τον ἄδολον τοσοῦτον καὶ ἐνταυτῷ δυστυχῆ, ἴσως δὲν ἤθελε βαστάξειν ἡ ψυχή μου νὰ τὸν ἀρνηθῶ· καὶ ἂν ἐλάμβανα τοιουτοτρόπως τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ ὑπομείνω τὰς συνεπείας, ἀνδρείως ἤθελα τηρήσει τὴν ὑπόσχεσίν μου. Ἀλλὰ νὰ θελήσῃ ἀναγκαστικῶς νὰ λάβῃ τὴν ὑποχώρησιν καὶ εὐσπλαγχνίαν μου, ἀφοῦ πρῶτον μὲ καταστήσῃ ὑποχείριόν του, ἀλλὰ ν' ἀπαιτήσῃ αὐτὴν τὴν ὑποχώρησιν, αὐτὴν τὴν εὐσπλαγχνίαν μὲ τὸν λόγον, ὅτι χρέος ἔχει τοιοῦτον πᾶσα γυνὴ, αὐτὸς ὁ προδώσας τὰ χρέη παντὸς ἀνδρὸς τιμίου... αὐτὸ καὶ ἀπόνοια εἶναι καὶ ἀνανδρία ἐνταυτῷ!... Τώρα, ὑψηλότατε, κρίνατε τὴν ζωήν μου! κρίνατε πόσον σκληρῶς ἠπατήθην! Ἐγὼ εἶχα πίστιν εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, καὶ αὐτὸς μ' ἐγέλασεν ἀναξίως... Ἐμὲ ἐμάλαξεν ἡ γλυκεῖα ἐκείνη καὶ δειλὴ μελαγχολία του· καὶ αὐτὴ ἡ μελαγχολία, ἥτις μ' ἔλεγεν ὅτι προήρχετο ἀπὸ εὐσεβεῖς ἀναμνήσεις, δὲν ἦτον ἄλλο, εἰμὴ ἡ συνείδησις τῆς ἀνιάτου νόσου του.

— Πλὴν τέλος πάντων, καὶ ξένος νὰ σᾶς ἦτο καὶ ἐχθρὸς, οἱ σημερινοί του πόνοι πρέπει νὰ σᾶς κάμψωσιν· ἔχετε καρδίαν γενναίαν κ' εὐγενῆ!

— Ἀλλὰ δύναμ' ἐγὼ εἰς αὐτὰς τὰς ὀδύνας του νὰ φέρω θεραπείαν; Νὰ εἶχε κἂν ἡ φωνή μου ἰσχύν! ν' ἀπεκρίνετο κἂν εἰς τὸ συμπονοῦν αὐτὸν βλέμμα μου διὰ βλέμματος εὐγνωμοσύνης!... Ἀλλ' ἔχι... Ὦ! ὑψηλότατε, νὰ ἠξεύρετε πόσῃ φρίκη ὑπάρχει εἰς τὰς νόσους ταύτας, ὅπου ὁ ἄνθρωπος δὲν βλέπει, οὐδ' ἀκούει, οὐδ' αἰσθάνεται τίποτε· καὶ εἰς ὁποίαν

ἀγρίαν κατήφειαν ἐμπίπτει ἅμ' ἀφοῦ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς φρενίτιδός του! Ὅταν ἡ κόρη μου προσβάλλεται, καθίσταμαι ἀπαρηγόρητος· ἡ καρδία μου σπαράττεται, κατασπάζομαι κλαίουσα τοὺς μικροὺς της βραχίονας, τοὺς σπασμωδοῦντας... Ἀλλ' εἶναι θυγάτηρ μου... θυγάτηρ!... καὶ βλέπουσα αὐτὴν οὕτω πάσχουσαν, χιλιάκις καταρῶμαι τὸν πατέρα της. Ἂν τοῦ τέκνου μου οἱ πόνοι ~~πραΰνωσι~~, πραΰνεται καὶ ἡ κατὰ τοῦ συζύγου ἀγανάκτησίς μου·... τότε... ναί... τότε, τὸν συγκλαίω, ἐπειδὴ εἶναι ἀγαθὴ ἡ ψυχή μου· τὴν ἀπέχθειάν μου διαδέχεται οἶκτος ἀλγεινός... Πλὴν τέλος πάντων, ἐνυμφεύθην δεκαεπταετὴς διὰ νὰ ὑπόκειμαι εἰς τοιαύτας ἀλληλουχίας μίσους καὶ συλλυπήσεως, καὶ διὰ νὰ θρηνῶ ἓν τέκνον δυστυχὲς τὸ ὁποῖον δὲν θέλει ἴσως μοῦ ζήσει; Μεταξὺ δὲ λόγων, ὑψηλότατε, συγχωρήσατε ὅτι προλαμβάνω ἕνα ἔλεγχον τοῦ ὁποίου εἶμαι ἀξία καὶ ὅμως δὲν τολμᾶτε νὰ μὲ κάμητε. Τόσον εἶναι ἀξιολάτρευτος ἡ θυγάτηρ μου, ὥστ' ἔπρεπε μὲ ταύτην μόνην νὰ παρηγοροῦμαι, ἀφοῦ τοσοῦτον περιπαθῶς τὴν ἀγαπῶ· ἀλλ' αὕτη ἡ λυπηρὰ ἀγάπη, μὲ τόσας πικρίας εἶναι μεμιγμένη εἰς τὸ παρὸν, μὲ τόσους φόβους εἰς τὸ μέλλον, ὥστε ἡ πρὸς τὴν θυγατέρα μου στοργὴ ἀναλύεται πάντοτε εἰς δάκρυα. Πλησίον της ἡ καρδία μου συντρίβεται, κολάζεται, ἀπελπίζεται, ὅτι εἶμαι ἀνίκανος νὰ ἐπιφέρω θεραπείαν εἰς τὸ ἀνίατον, ὡς λέγουσι, δεινόν της. Λοιπὸν, διὰ νὰ ἐξέλθω ἐκ τῆς πνιγηρᾶς καὶ ὀλεθρίας ἀτμοσφαίρας ταύτης... ἐφαντάσθην νὰ συνδέσω σχέσιν τινὰ, εἰς τὰς γλυκύτητας τῆς ὁποίας νὰ καταφεύγω, ν' ἀναπαύωμαι... Φεῦ! ἠπατήθην· ἠπατήθην ἀναξίως, τ' ὁμολογῶ, κ' ἐπαναπίπτω εἰς τὴν ἀθλίαν ὕπαρξιν ἣν μοὶ ἐχάλκευσεν ὁ σύζυγός μου. Εἰπῆτέ μοι τώρα, ὑψηλότατε, ἤμην ἐγὼ ἀξία τοιαύτης ζωῆς; Καὶ εἶμαι λοιπὸν ἡ μόνη ἔνοχος διὰ τὸ σφάλμα ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἠθέλησε σήμερον νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωήν; Τὸ σφάλμα τοῦτο εἶναι μέγα... τὸ γνωρίζω· τόσον μέγα ὅσον ἐρυθριῶ διὰ τὴν ἐκλογὴν τὴν ὁποίαν ἔκαμα. Κατ' εὐτυχίαν μου, ὑψηλότατε, ἠκούσατε, ὡς μὲ λέγετε, τὴν συνομιλίαν τῆς κομήσσης Σάρας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της περὶ τοῦ Κυρίου Καρόλου Ῥοβέρτου, καὶ οὕτως ἀποφεύγω τὴν αἰσχύνην τῆς νέας ταύτης ὁμολογίας... Ἀλλ' ἐλπίζω, ὅτι τώρα σᾶς φαίνομαι ἀξία τόσου οἴκτου ὅσης κατακρίσεως.

— Κυρία, δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφρασθῶ πόσον ἡ διήγησίς σας μ' ἐσυγκίνησεν· ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρός σας μέχρι τῆς γεννήσεως τῆς θυγατρός σας, πόσας κατεπίετε πικρίας, πόσας ἐκαλύψατε ὀδύνας!... Σεῖς ἡ τοσοῦτον περικαλλὴς, ἡ τοσοῦτον ἀγαστὴ καὶ ποθεινή!...

— Ὦ! πιστεύσατέ με, ὑψηλότατε, ὑπάρχουν δυστυχήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁπόταν τις πάσχῃ, δεινὸν εἶναι ν' ἀκούῃ τὸν κόσμον λέγοντα· Εἶναι εὐτυχής!...

— Δὲν εἶναι ἀληθές; τῳόντι, οὐδὲν δεινότερον. Ἐντοσούτῳ δὲν εἶσθε ἡ μόνη ὑποφέρουσα ἐκ τῆς σκληρᾶς αὐτῆς διαφωνίας τοῦ πραγματικοῦ μὲ τὸ κατ' ἐπιφάνειαν...

— Πῶς, ὑψηλότατε;

— Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κόσμου, ὁ σύζυγός σας φαίνεται καὶ ἀπὸ σᾶς εὐτυχέστερος... ἐπειδὴ σᾶς ἔχει ἰδικήν του... Καὶ ὅμως δὲν εἶναι καὶ αὐτὸς ἀξιοθρήνητος; Ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ζωὴ ἀλγεινοτέρα τῆς ἰδικῆς του; Ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀδικία του εἶναι μεγίστη... ἀλλ' ἔλαβε καὶ τιμωρίαν τρομεράν! Σᾶς ἀγαπᾷ ὅσον ἐν ἀληθείᾳ ἀξίζετε... καὶ ἐνταυτῷ γνωρίζει ὅτι ἀνυπέρβλητόν τι σᾶς ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτοῦ... Εἰς τὸ πάσχον καὶ φιλάσθενον θυγάτριόν του, βλέπει ἔλεγχον ἀκατάπαυστον... Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἔχει τώρα καὶ τὰ μαρτύρια τῆς ζηλίας...

— Καὶ τί νὰ τὸν κάμω λοιπὸν ἐγώ, ὑψηλότατε;... νὰ μὴ τὸν δίδω ἀφορμὰς ζηλίας... ἔστω· ἀλλὰ μήπως, ἂν ἡ καρδία μου δὲν δίδεται εἰς ἄλλον μένει κἂν εἰς αὐτόν; Ὄχι· αὐτὸς τὸ γνωρίζει. Ἀπὸ τῆς φρικώδους σκηνῆς τὴν ὁποίαν σᾶς ἐδιηγήθην, ζῶμεν χωρισμένοι· ἀλλ' εἰς τοῦ κόσμου τὰ βλέμματα τὸν περιποιοῦμαι ὡς ἀπαιτεῖται μεταξὺ συζύγων· εἶσθε ὁ μόνος, ὑψηλότατε, εἰς τὸν ὁποῖον ἐξεμυστηρεύθην μίαν λέξιν τῶν καθ' ἡμᾶς· καὶ τολμῶ διὰ τοῦτο νὰ σᾶς ζητήσω συμβουλήν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ κανένα δὲν ἐζήτησα...

— Καὶ σᾶς βεβαιῶ, κυρία, ὅτι ἂν ἡ πρὸς ὑμᾶς ἐκδούλευσίς μου ἤξιζεν ἀνταμοιβήν, ἀνταμοιβὴν μεγίστην θεωρῶ αὐτὴν τὴν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην σας. Ἀλλ' ἀφοῦ εὐχαρεστεῖσθε νὰ ζητήσητε συμβουλὴν ἀπ' ἐμὲ, καὶ μὲ συγχωρεῖτε νὰ σᾶς ὁμιλήσω ἐλευθέρως...

— Ναὶ, ὑψηλότατε, σᾶς παρακαλῶ θερμῶς...

— Συγχωρήσατε νὰ σᾶς εἴπω ὅτι· διότι δὲν ἐμεταχειρίσθητε ἁρμοδίως ἓν τῶν ἐξοχωτέρων σας προτερημάτων... χάνετε μεγάλας ἡδονὰς αἵτινες ὄχι μόνον ἤθελον εὐχαριστεῖ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς καρδίας σας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκιακῶν σας θλίψεων ἤθελον σᾶς διασκεδάζει· ἤθελον δὲ ἱκανοποιεῖ καὶ τὴν ὁποίαν ἔχετε χρείαν ζωηρῶν, δριμειῶν συγκινήσεων, καὶ — εἶπεν ὁ πρίγκιψ μειδιῶν — τολμῶ σχεδὸν νὰ προσθέσω (συγχωρήσατε τὴν περὶ γυναικῶν κακὴν ἰδέαν μου) ἤθελον ἱκανοποιεῖ οὐχ ἧττον καὶ τὴν εἰς τὸ φῦλόν σας φυσικὴν ἐκείνην ἔφεσιν πρὸς τὰ μυστηριώδη καὶ ῥαδιοῦργα, ἥτις τοσοῦτον ἄρχει εἰς τὰς γυναῖκας.

— Δὲν σᾶς ἐνόησα καλῶς, ὑψηλότατε.

— Θέλω νὰ εἴπω ὅτι, ἂν ἠγαπούσατε νὰ ζητήσητε τὴν *διασκέδασίν* σας εἰς τὸ νὰ πράττητε τὸ καλὸν, τίποτε δὲν ἤθελε σᾶς ἡδύνει οὐδ' ἐνδιαφέρει πλειότερον τούτου.

Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον ἐκστατική.

— Καὶ καταλαμβάνετε, ἐπανέλαβεν οὗτος, ὅτι δὲν σᾶς λέγω νὰ στέλλετε ἀδιαφόρως, καὶ σχεδὸν μὲ περιφρόνησιν, μίαν ἐλεημοσύνην πλουσίαν εἰς δυστυχεῖς τοὺς ὁποίους οὐδὲ γνωρίζετε κἂν, καὶ οἱ ὁποῖοι πολλάκις εἶναι ἀνάξιοι τῆς εὐεργεσίας σας. Ἀλλ' ἂν ηὐχαριστεῖσθε ὡσὰν ἐμὲ νὰ *παριστάνητε* ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν *τὸ πρόσωπον τῆς θείας Προνοίας*, ἠθέλετε ὁμολογήσειν, ὅτι εὐεργεσίαι τινὲς κεντοῦσιν ἐνίοτε τὴν περιέργειαν ὅπως τὴν κεντᾷ καὶ ἡ ἀνάγνωσις μιᾶς μυθιστορίας.

— Ποτὲ, ὑψηλότατε, δὲν μ' ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν ἰδέαν νὰ θεωρήσω τὴν

ἐλεημοσύνην ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν... *διασκεδαστικήν*· εἶπεν ἡ Κλημεντία μειδιάσασα καὶ αὐτή.

— Τοῦτο εἶναι ἀνακάλυψις τὴν ὁποίαν χρεωστῶ εἰς τὴν ἀποστροφήν μου πρὸς πᾶν ὅ,τι μ' ἐπροξένει πλῆξιν· ἀποστροφὴ τὴν ὁποίαν μ' ἐνέπνευσαν πρὸ πάντων αἱ μετὰ τῶν ὑπουργῶν μου πολιτικαὶ συνδιαλέξεις. Ἀλλ' ἄς ἐπανέλθω εἰς τὴν *διασκεδαστικὴν* ἐλεημοσύνην μας. Ἐγὼ, κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔχω τὴν ἀρετὴν τῶν ἐπιφορτιζόντων εἰς ἄλλους τὴν διανομὴν τῶν ἐλεημοσυνῶν ὅσας δίδουν. Ἂν ἐπρόκειτο ἁπλῶς νὰ στείλω ἕνα τῶν ὑπασπιστῶν μου νὰ δώσῃ κἀμμίαν ἑκατοντάδα λοδοβικίων εἰς ἑκάστην συνοικίαν τῶν Παρισίων, ὁμολογῶ μ' ἐντροπὴν, ὅτι τοῦτο δὲν ἤθελε μ' εὐχαριστήσει τελείως· ἐνῷ τὸ εὐεργετεῖν, ὡς τὸ ἐννοῶ ἐγὼ, εἶναι τὸ μόνον *διασκεδαστικὸν* πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Λέγω κ' ἐπαναλέγω *διασκεδαστικὸν*, διότι κατ' ἐμὲ ἡ λέξις αὕτη σημαίνει... πᾶν ὅ,τι ἀρέσκει, ἡδύνει, θέλγει... Καὶ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, κυρία, ἂν εὐηρεστεῖσθε νὰ γίνητε συνεργός μου εἰς *σκοτεινάς τινας ῥαδιουργίας* τοιούτου εἴδους, ἠθέλετε ἰδεῖν, ἐκτὸς ὅτι ἡ πρᾶξις εἶναι θεάρεστος, ὅτι δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα περιεργότερον, ἡδονικώτερον, θελκτικώτερον, ἐνίοτε δὲ καὶ εὐτραπελώτερον τῶν σκηνῶν τὰς ὁποίας ἀνακαλύπτει τις, πορευόμενος νὰ προσφέρῃ ἐλεημοσύνην. Ἑπομένως, ἐκείνη ἡ μυστικότης ἡ ἀπαιτουμένη διὰ νὰ κρύψῃ τις τὴν ἀγαθοεργίαν του!... ἐκεῖναι αἱ προφυλάξεις διὰ νὰ μὴ γνωρισθῇ!... τόσον παντοειδεῖς προξενοῦν συγκινήσεις καὶ τόσον ἰσχυράς!... Νὰ βλέπετε πτωχοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους κλαίοντας ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ εὐλογοῦντάς σας!... Ὤ! πολλάκις αὐτὰ ὅλα εἶναι ἀσυγκρίτως γοητευτικώτερα τῆς ἀχάριτος μορφῆς ἐραστοῦ τινος ζηλοτύπου ἢ ἀπίστου... ἐπειδὴ οἱ ἐρασταὶ ἢ τὸ ἓν εἶναι πάντοτε ἢ τὸ ἄλλο... ἐναλλάξ... Φαντασθῆτε! αἱ συγκινήσεις περὶ τῶν ὁποίων σᾶς λέγω εἶναι σχεδὸν αἱ τὰς ὁποίας ᾐσθάνθητε σήμερον τὸ πρωΐ 'παγαίνουσα εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου... Ἁπλῆν φοροῦσα στολὴν διὰ νὰ μὴν ἐπισύρητε τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τὰ βλέμματα, ἐξέρχεσθε ἀπαράλλακτα ἐκ τοῦ οἴκου σας· μὲ τὴν καρδίαν πάλλουσαν, ἀναβαίνετε ἀμέσως ὅλη ἀνήσυχος ἐπὶ ἀγοραίου τινὸς ὀχήματος, τοῦ ὁποίου κλείετε τὰ παραπετασμάτια διὰ νὰ μὴ σᾶς στοχασθῇ κἀνεὶς, ἔπειτα, ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ῥίπτουσα βλέμματα περίφοβα μὴ σᾶς ἐπῆρε κἀνεὶς τὸ κατόπιν, εἰσέρχεσθε μετὰ σπουδῆς εἰς οἰκόν τινα ποταπὸν... ἀπαράλλακτα, σᾶς λέγω, καθὼς ἐκάμετε σήμερον τὸ πρωΐ... Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι τώρα ἐλέγετε· Ἂν ἀνακαλυφθῶ, ἐχάθην· καὶ τότε θὰ λέγετε· Ἂν ἀνακαλυφθῶ, μυρίας ἀπήλαυσα εὐλογίας! Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχετε καὶ τὴν μετριοφροσύνην πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀξιολατρεύτοις ἀρεταῖς σας... εἶμαι βέβαιος, ὅτι θέλετε μετέρχεσθαι τὰς δολιωτέρας, τὰς διαβολικωτέρας τῶν πανουργιῶν... διὰ ν' ἀποφεύγητε ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς εὐλογίας.

— Ἄ! ὑψηλότατε, ἀνέκραξεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη μετὰ κατανύξεως· εἶσθε σωτήρ μου!... Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὰς νέας ἰδέας, τὰς παρηγόρους ἐλπίδας τὰς ὁποίας οἱ λόγοι σας διήγειρον εἰς ἐμέ. Τῷόντι... τὸ

ἐπασχολεῖν τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα πρὸς τὸ καταστηθῆναι ἀξιολάτρευτον παρὰ τοῖς πάσχουσιν, εἶναι ταὐτὸν τοῦ ἀγαπᾷν... Τί λέγω;... βέλτιον τοῦ ἀγαπᾷν... Ὅταν συγκρίνω τὴν ὁποίαν μ' ἐφέρετε νὰ φαντασθῶ ὕπαρξιν μὲ τὴν εἰς τὴν ὁποίαν ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ κρημνίσῃ αἰσχρά τις πλάνη, οἱ ἔλεγχοι τῆς συνειδήσεώς μου πικραίζουσιν ἔτι πλέον.

— Ἀλλ' ὄχι, ὄχι, διότι τότε πάλιν τί ἐκάμαμεν; ἐπανέλαβε μειδιῶν ὁ Ῥοδόλφος· ἐμοῦ ἡ ἐπιθυμία εἶναι νὰ σᾶς βοηθήσω νὰ λησμονήσητε τὸ παρελθὸν, καὶ νὰ σᾶς ἀποδείξω μόνον, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν ψυχαγωγιῶν τῆς καρδίας εἶναι πολυποίκιλος... Τὰ μέσα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ εἶναι πολλάκις τὰ αὐτὰ σχεδὸν... τὸ *τέλος* μόνον διαφέρει... Ἑνὶ λόγῳ... ἀφοῦ τὸ καλὸν εἶναι τοσοῦτον δελεαστικὸν, τοσοῦτον *διασκεδαστικὸν* ὅσον τὸ κακὸν, διατί νὰ προτιμῶμεν τὸ δεύτερον; Ἐγὼ νὰ σᾶς κάμω μίαν παραβολὴν χυδαίαν. Διατί πολλαὶ γυναῖκες κάμουν ἐραστάς των ἄνδρας οἵτινες εἶναι καθ' ὅλα κατώτεροι τῶν συζύγων των; Διότι τὸ μεγαλήτερον θέλγητρον τοῦ ἔρωτος εἶναι αἱ δυσκολίαι· ἀφαίρεσον ἀπὸ τὸν ἔρωτα τοὺς φόβους, τοὺς παλμοὺς, τὰς δυσκολίας, τὰ μυστικὰ, τοὺς κινδύνους, δὲν μένει τίποτε· ἢ ἀσήμαντον πρᾶγμα, δηλαδὴ ὁ ἐραστὴς... εἰς τὴν ἀρχικήν του ἁπλότητα· ἑνὶ λόγῳ, ἐνθυμηθῆτε ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἠρώτησαν· — Διατί λοιπὸν δὲν νυμφεύεσθε αὐτὴν τὴν χήραν, ἀφοῦ τὴν ἔχετ' ἐρωμένην; — Αὐτὸς δ' ἀπεκρίθη· ὁ λόγος σου, φίλε μου, εἶναι ἅγιος· τὸ ἐστοχάσθηκα κ' ἐγώ· ἀλλ' ἀφοῦ τὴν νυμφευθῶ, ποῦ πλέον θὰ 'παγαίνω νὰ περνῶ τὴν βραδυά μου; »

— Τοῦτο ἔχεται ἀληθείας, ὑψηλότατε, εἶπεν ἡ Κλημεντία μειδιῶσα.

— Αἶ καλά! ἂν εὕρω τὸν τρόπον τοῦ νὰ σᾶς κάμω νὰ αἰσθανθῆτε αὐτοὺς τοὺς φόβους, αὐτοὺς τοὺς παλμοὺς, τὰς ἀνησυχίας, τὰ ὁποῖα ὀρέγεσθε τόσον· ἂν ὠφελιμοποιήσω τὴν φυσικήν σας ἔφεσιν πρὸς τὰ μυστηριώδη καὶ τυχαῖα, τὴν κλίσιν σας πρὸς τὴν ὑπόκρισιν καὶ τὴν πανουργίαν (πάντοτε, βλέπετε, φεύγει τὸ ἕρκος τῶν ὀδόντων μου ἡ περὶ γυναικῶν τρισαθλία μου ἰδέα!) — Ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ φαιδρότητα — ἐνστίγματά σας δεσποτικὰ καὶ ἀκράδαντα δὲν ἤθελα μεταβάλειν εἰς προτερήματα γενναῖα; διότι τὸ ἔνστιγμα, δηλαδὴ ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, ἂν ἐπὶ καλοῦ ἀσχοληθῇ, καθίστατ' ἐξαίρετον· ἂν δ' ἐπὶ κακοῦ ὀλέθριον... Πῶς;... Ὄχι... εἰπῆτέ μοι, σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπᾶτε νὰ ὑφάνωμεν οἱ δύο μας διαφόρων εἰδῶν μηχανισμοὺς φιλανθρώπους, σκευωρίας ἐλεημονητικάς; Νὰ κάμωμεν ἕνα διάβολον ἄνω κάτω; Νὰ συστήσωμεν μέρη ὅπου νὰ συνεντυγχάνωμεν, ν' ἀνοίξωμεν ἀνταπόκρισιν... νὰ ἔχωμεν τὰ μυστικά μας· καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴ μᾶς μάθῃ ὁ μαρκέσιος· διότι ἡ σημερινή σας ἐπίσκεψις πρὸς τοὺς Μορὲλ πρέπει νὰ τὸν κατέστησεν ἄγρυπνον. Τέλος πάντων, ἂν ἠθέλετε, ἠδυνάμεθα ν' ἀνοίξωμεν μίαν τακτικὴν ῥαδιουργίαν.

— Δέχομαι, ὑψηλότατε, μετὰ χαρᾶς κ' εὐγνωμοσύνης τὸν *σκοτεινὸν* αὐτὸν συνδυασμὸν, εἶπεν ἡ Κλημεντία. Καὶ διὰ νὰ κάμωμεν τῆς μυθιστορίας μας ἀρχὴν, ἀπὸ αὔριον θέλω ἐπιστρέψειν εἰς τοὺς ἀπόρους ἐκεί-

νους, πρὸς τοὺς ὁποίους σήμερον δὲν ἠδυνήθην, κατὰ δυστυχίαν, ἄλλο παρὰ ξηροὺς λόγους παραμυθίας νὰ δώσω· ἐπειδὴ, δὲν ἐξεύρω πῶς ἐπερνοῦσεν ἐκεῖθεν ἓν μικρὸν παιδίον χωλὸν, τὸ ὁποῖον στοχασθὲν τὴν ταραχὴν καὶ τρόμον μου ἔκλεψε τὸ ὁποῖον μὲ εἶχετ' ἐγχειρίσει βαλάντιον... Ἀ! ὑψηλότατε, ἐπρόσθεσεν ἡ Κλημεντία, καὶ ἡ φυσιογνωμία της ἔχασε πάλιν τὴν γλυκεῖαν φαιδρότητα ἥτις πρὸς στιγμὴν εἶχε διαχυθῆν ἐπ' αὐτῆς· νὰ ἐβλέπετε πόση πενία!...πόσον ἐλεεινὴ εἰκών!...Ὄχι...ὄχι· δὲν ἐπίστευα νὰ ὑπάρχουσι τοσοῦτον δυστυχεῖς!... Καὶ ἐγὼ παραπονοῦμαι δι' ἐμαυτήν!... κ'ἐγὼ καταδικάζω τὴν εἱμαρμένην μου!...

Ὁ Ῥοδόλφος, μὴ θέλων νὰ δείξῃ εἰς τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ πόσον κατενύγη ἐκ ταύτης τῆς παρατηρήσεώς της, ἀποδεικνυούσης τὴν ψυχικήν της καλλονὴν, ἐπανέλαβεν εὐθύμως·

—Ἂν μὲ τὸ συγχωρῆτε, θέλω ἐξαιρέσει τοὺς Μορὲλ ἐκ τῆς κοινότητός μας· θὰ μ' ἀφήσετε νὰ φροντίσω μόνος μου περὶ αὐτῶν, καὶ μάλιστα ἐπιθυμῶ νὰ μ' ὑποσχεθῆτε,ὅτι πλέον δὲν θέλετ' ἐπιστρέψειν εἰς τὸν θλιβερὸν ἐκεῖνον οἶκον... διότι ἐκεῖ κατοικῶ ἐγώ...

—Ἡ ὑψηλότης Σας;... ὁποῖος ἀστεϊσμός!...

— Σᾶς ὁμιλῶ σπουδαίως... οἴκημα ταπεινὸν, εἶναι ἀληθές... διακόσια φράγκα ἐτήσιον ἐνοίκιον· περιπλέον, διὰ νὰ μοῦ διευθετοῦν τὰ ἔπιπλα, ἓξ φράγκα ἐλευθερίως διδόμενα κατὰ μῆνα εἰς τὴν θυρωρὸν, κυρίαν Πιπελέτου, τὴν μυσαρὰν ἐκείνην γραῖαν ἣν εἴδατε· ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀμοιβὴν, ἔχω γείτονα τὴν εὐειδεστέραν τῶν ῥαπτριῶν τῆς συνοικίας Τέμπλου, τὴν κυρίαν Γελασίναν· καὶ ὁμολογήσατε ὅτι, δι' ἕνα γραμματικὸν κερδαίνοντα χίλια ὀκτακόσια φράγκα (περνῶ διὰ γραμματεὺς πραγματευτοῦ τινος), δὲν εἶμαι τόσον κακά...

—Ἡ τοσοῦτον ἀνέλπιστος παρουσία σας εἰς τὸν ὀλέθριον αὐτὸν οἶκον μ' ἀποδεικνύει ὅτι ὁμιλεῖτε σπουδάζων, ὑψηλότατε... βέβαια γενναία τις πρᾶξις σᾶς ὡδήγησεν ἐκεῖ. Ἀλλ'ἐμὲ λοιπὸν, δι' ὁποίαν ἀγαθοεργίαν μ' ἐπιφυλάττετε; ὁποῖον πρόσωπον θέλετε μὲ δώσει νὰ παραστήσω;

— Τὸ πρόσωπον ἀγγέλου παραμυθίας καὶ, χαρίσατέ μοι τὴν κακὴν αὐτὴν λέξιν, δαίμονος πονηρίας καὶ ῥαδιουργίας... διότι ὑπάρχουσι πληγαί τινες κινδυνώδεις καὶ ἀλγειναὶ, τὰς ὁποίας γυναικὸς μόνον χεὶρ δύναται νὰ θεραπεύσῃ· ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἐνδεεῖς τινὲς τοσοῦτον φιλότιμοι, ἀπόκρυφοι καὶ μυστικοὶ, ὥστε χρειάζεται νὰ ἔχῃ τις σπανίαν ὀξυδέρκειαν διὰ νὰ τοὺς ἀνακαλύπτῃ, καὶ θέλγητρον ἀκαταμάχητον διὰ νὰ σύρῃ τὴν ἐμπιστοσύνην των.

— Καὶ πότε θέλω δυνηθῆ ν' ἀναπτύξω αὐτὴν τὴν ἐπιδεξιότητα τῆς ὁποίας μὲ κρίνετε ἱκανήν; ἠρώτησεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ.

— Ἐλπίζω τάχιστα· ἔχετε νὰ κάμητε μίαν κατάκτησιν ἀξίαν ὑμῶν· ἀλλὰ θὰ χρειασθῆ νὰ μεταχειρισθῆτε τὰ μακιαβελικώτερα μέσα.

— Καὶ ποίαν ἡμέραν, ὑψηλότατε, θέλετε μ' ἐμμυστηρευθῆ αὐτήν;

— Ἰδοὺ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἤρχησαν αἱ συντυχίαι μας... Μὲ κάμνετε τὴν χάριν νὰ μὲ ὑποδεχθῆτε μετὰ τέσσαρας ἡμέρας;

— Τόσον ἀργά!... εἶπεν ἀφελῶς ἡ Κλημεντία.

— Διότι... ἐλησμονήσετε ὅτι πρέπει νὰ προσέχωμεν; νὰ ἤμεθα μυστικοί; Φαντασθῆτε ἂν μᾶς ὑπωπτεύοντο ὡς συνενόχους... Ἀλλὰ δύναμαι νὰ σᾶς γράψω... Ποία εἶναι ἡ ἡλικιωμένη γυνὴ ἥτις μ' ἔφερεν ἀπόψε τὴν ἐπιστολήν σας;

— Μία παλαιὰ θαλαμηπόλος τῆς μητρός μου· αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀσφάλεια κ' ἐμπιστοσύνη.

— Πρὸς αὐτὴν λοιπὸν θέλω διευθύνει τὰς ἐπιστολάς μου, καὶ αὐτὴ θέλει σᾶς τὰς ἐγχειρίζει. Ἂν ἔχητε τὴν καλωσύνην νὰ μ' ἀποκριθῆτε, ἐπιγράφετε· *Πρὸς τὸν Κύριον Ῥοδόλφον, ὁδὸς Πλουμέτου*. Ἡ θαλαμηπόλος ῥίπτει τὰς ἐπιστολάς σας εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, καὶ ἰδού.

— Ἐμπορῶ καὶ μόνη μου νὰ τὰς ῥίπτω, ὑψηλότατε, ὅταν ἐξέρχωμαι νὰ περιπατήσω πεζή...

— Ἀ! ἐξέρχεσθε συχνάκις πεζὴ καὶ μόνη;

— Ὅταν ἦναι ὡραῖος καιρὸς, σχεδὸν καθημέραν.

— Εὖγε! Εἶναι συνήθεια τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ λάβουν ὅλ' αἱ γυναῖκες ἀπὸ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ συνοικεσίου των... Διὰ καλὰς ἢ κακὰς προβλέψεις... τὸ κάμνουσι πλέον συνήθειαν... Εἶν' ἓν *προλαβὸν*, ὡς λέγουσιν εἰς τὰ δικαστήρια· κατόπιν, συνειθισμένος ὁ κόσμος εἰς τοὺς τοιούτους περιπάτους, δὲν κάμνει κακὰς παρεξηγήσεις... Ἂν ἤμην γυνὴ (καὶ, ἂς μείνῃ σᾶς παρακαλῶ μεταξύ μας, φοβοῦμαι ὅτ' ἤθελα εἶσθαι πολλὰ καλὴ καὶ πολλὰ ἐλαφρόστοιχος,) τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου μου, ἤθελα λάβει μὲ ὅλην τὴν ἀθωότητά μου τὰ καταλληλότερα μέτρα πρὸς τὸ νὰ ἐνεργῶ, χρείας τυχούσης, ἐν τῷ κρυπτῷ... Ἤθελα ἀπὸ τώρα, ὅτε δὲν εἶχα νὰ φοβοῦμαι τὰς κακὰς τοῦ κόσμου γλώσσας, ναί· ἤθελα προσπαθήσει παντοίοις τρόποις νὰ συστήσω αὐτὸ τὸ *προλαβὸν* τὸ ὁποῖον εἶπον, ὥστε μίαν ἡμέραν νὰ δύναμαι νὰ ἐπισκέπτωμαι τοὺς πτωχούς μου... ἢ τὸν ἐραστήν μου, χωρὶς τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τὰς παρατηρήσεις.

— Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι δολιότης καὶ ἀπὸ τὰς φοβερὰς, ὑψηλότατε! εἶπεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη μειδιῶσα.

— Κατ' εὐτυχίαν, κυρία, ἡ εὐγενεία σας δὲν ἤλθετε ποτὲ εἰς θέσιν νὰ καταλάβητε πόσον αὐταὶ αἱ προβλέψεις εἶναι φρόνιμοι κ' ἐπωφελεῖς...

Τώρα ἡ Δ'-Ἀρβίλλη δὲν ἐμειδίασε πλέον, ἀλλ' ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐρυθρίασε καὶ εἶπε λυπηρῶς πως·

— Δὲν εἶσθε γενναῖος, ὑψηλότατε.

Ὁ Ῥοδόλφος ἠτένισε τὴν μαρκεσίαν μὲ ἀπορίαν, ἔπειτα ἐπανέλαβε·

— Σᾶς ἐνόησα, κυρία... Ἀλλ' ἅπαξ διὰ παντὸς, ἂς παραβάλωμεν εὐκρινῶς τὴν θέσιν σας ἀπέναντι τοῦ κυρίου Καρόλου Ῥοβέρτου. Ὑποθέτω ὅτι μίαν ἡμέραν γυνή τις φίλη σας δεικνύει πρὸς ὑμᾶς ἕνα ἐξ ἐκείνων τῶν ἐλεεινῶν ἐπαιτῶν, οἵτινες κάμνουσι τὰ ὄμματά των ἐλεεινὰ καὶ παίζουσι *κλαρινέτταν* μ' ἓν ὕφος οἰκτρὸν, διὰ νὰ κινήσωσι τοὺς διαβάτας εἰς συμπάθειαν. Οὗτος εἶναι *καλὸς πτωχὸς*, σᾶς λέγει ἡ φίλη σας· ἔχει τοὐλάχιστον ἑπτὰ παιδία καὶ μίαν σύζυγον τυφλὴν, κωφὴν, βωβὴν, κτλ....

—Ἀ! τὸν δυστυχῆ! — λέγετε ἡ εὐγένειά σας ῥίπτουσά τῳ μετὰ συμπαθείας ἐλεημοσύνην· καὶ ὁσάκις ἀπαντᾶτε τὸν ἐπαίτην, μακρόθεν αὐτὸς διακρίνων ὑμᾶς, φέρει τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸ ἱκετεύειν, τὴν *κλαρινέτταν του* πρὸς τὸ θρηνεῖν, καὶ ἡ ἐλεημοσύνη σας πίπτει εἰς τὸ δισάκκιόν του. Μίαν ἡμέραν, ἀπὸ τὸ λέγε λέγε ὅτι αὐτὸς ὁ *πτωχὸς* εἶναι *καλὸς*, ἡ φίλη σας, ἥτις κατεχρᾶτο τὴν καρδίαν σας, πείθει ὑμᾶς νὰ περιυθῆτε εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἰδίου, καὶ οἰκτειρμόνως νὰ τὸν ἐπισκεφθῆτε ἐν τῷ μέσῳ τῶν δυστυχιῶν του...Παγαίνετε λοιπόν· φεῦ! οὐδὲ μελαγχολικὴ πλέον ἡ *κλαρινέττα*, οὐδὲ θρηνώδης καὶ παραπονεμένος ὁ ὀφθαλμός...ἀλλὰ βλέπετ' ἕνα ξυλοσχίστην ἀπότολμον, ἀνοικτομμάτην καὶ γελοῖον, ὅστις τραγῳδεῖ ᾆσμα καπηλικόν... Πάραυτα ἡ καταφρόνησις διαδέχεται τὸν οἶκτον... ἐπειδὴ ὑμεῖς ἐξελάβετε ἕνα *κακὸν πτωχὸν* ἀντὶ *καλοῦ πτωχοῦ*· οὐδὲν ἄλλο. Εἶναι ἀληθές;

Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ μειδιάσῃ εἰς τὴν παράδοξον αὐτὴν ἀπολογίαν, καὶ ἀπεκρίθη εἰς τὸν Ῥοδολφον·

—Ὅσον εὐπρόσδεκτον καὶ ἂν ἦναι τὸ δικαιολόγημα τοῦτο, εἰς ἐμὲ, ὑψηλότατε, φαίνεται πολὺ εὔκολον.

—Ἀλλὰ πῶς θέλετε, κυρία μου! τέλος πάντων ὑπεπέσατε εἰς ἀπερισκεψίαν, εὐγενῆ ὅμως καὶ γενναίαν. Τώρα σᾶς μένουσι τρόποι πολλοὶ τοῦ νὰ τὴν διορθώσητε· ῥίψατέ την λοιπὸν εἰς κόρακας... Ἀλλ' ὁ Κ. Δ'-Ἀρβίλλ; δὲν θέλω λοιπὸν τὸν ἰδεῖ ἀπόψε;

—Ὄχι, ὑψηλότατε...ἡ σημερινὴ σκηνὴ τόσον τὸν ἐσυγκίνησεν, ὥστε... εἶναι ἀσθενὴς, εἶπεν ἡ μαρκεσία χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

—Ἀ! ἐνόησα... ἀπήντησε θλιβερῶς ὁ Ῥοδόλφος. Αἲ, θάῤῥος, θάῤῥος!... Εἰς τὴν ζωήν σας ἔλειπεν εἰς σκοπὸς, εἰς τὰς λύπας σας μία ψυχαγωγία, ὡς εἴπατε...Δότε μοι νὰ πιστεύσω, ὅτι τὴν ψυχαγωγίαν ταύτην θέλετ' εὕρει εἰς τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον σᾶς ἀνέφερα... Τότε ἡ ψυχή σας τοσοῦτον θέλει ἐμπλησθῆ γλυκειῶν παρηγοριῶν, ὥστε ἡ κατὰ τοῦ συζύγου σας δυσαρέσκεια ἴσως δὲν θέλει πλέον εὑρίσκει χώραν. Θέλετ' αἰσθανθῆ πρὸς αὐτὸν μέρος τῆς συμπαθείας τὴν ὁποίαν ἔχετε πρὸς τὸ τέκνον σας...Ὅσον δὲ διὰ τὸν μικρὸν αὐτὸν ἄγγελον, τώρα ὅτε γνωρίζω τὸ αἴτιον τῆς φιλασθένου κράσεώς της, τολμῶ σχεδὸν νὰ σᾶς εἴπω νὰ ἐλπίζητε ὀλίγον...

—Εἶναι δυνατόν! ὑψηλότατε; καὶ πῶς! ἀνέκραξεν ἡ Κλημεντία συνάπτουσα τὰς χεῖρας μετ' εὐγνωμοσύνης.

—Ἔχω ἰατρόν μου ἄνδρα τινὰ διόλου ἄγνωστον καὶ πολὺ πεπαιδευμένον· διέτριψεν εἰς Ἀμερικὴν πολὺν καιρόν· ἐνθυμοῦμαι ὅτι μοὶ ἀνέφερε περὶ δύο ἢ τριῶν δούλων τοὺς ὁποίους ἐθεράπευσε θαυμασίως, πάσχοντας ἐξ αὐτῆς τῆς νόσου.

—Ἀ! ὑψηλότατε, εἶναι δυνατόν!...

—Προσέξετε ὅμως μὴ ἐλπίσητε πολύ· ὕστερον ἠθέλετε σκληρῶς ἐξαπατηθῆ... Μόνον ἂς μὴν ἀπελπιζώμεθα ὁλοτελῶς...

Ἡ Κλημεντία Δ'-Ἀρβίλλ ἔῤῥιπτεν ἐπὶ τῶν εὐγενῶν τοῦ Ῥοδόλφου

χαρακτήρων βλέμμα ἀνεκφράστου εὐγνωμοσύνης... ἐπὶ τοῦ πρίγκιπος τούτου... τοῦ παρηγοροῦντος αὐτὴν μετὰ τοσαύτης εὐφυΐας, χάριτος καὶ καλωσύνης. Καὶ ἠπόρει πῶς ἠδυνήθη ποτὲ νὰ διατεθῇ ὑπὲρ τοῦ Ῥοβέρτου... Ἡ ἰδέα αὐτὴ τὴν ἐσπάραξε πάλιν.

—Τί δὲν σᾶς χρεωστῶ, ὑψηλότατε! τὸν λέγει μὲ φωνὴν συντετριμμένην. Μ' ἐνθαῤῥύνετε, μὲ δίδετε χρηστὰς περὶ τῆς θυγατρός μου ἐλπίδας, μοὶ ἀνακαλύπτετε μέλλον νέον, ὅπου παραμυθία, ἡδονὴ καὶ μισθὸς ὁμοῦ... Δὲν εἶχα δίκαιον νὰ σᾶς γράφω ὅτι, ἂν εὐηρεστεῖσθε ἀπόψε νὰ ἔλθητε, ἠθέλετε ἀπολήξει τὴν ἡμέραν ταύτην ὅπως τὴν κατηρχήσετε... δι' ἀγαθοεργίας;...

—Καὶ προσθέσατε, κυρία, τοὐλάχιστον, διὰ τοιαύτης μάλιστα ἀγαθοεργίας ὁποίαν τὴν ἀγαπῶ... πλήρη χαρίτων, ἡδονῆς καὶ θελγήτρου, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἀνεγειρόμενος, ἐπειδὴ ἐσήμανον ἤδη ὧραι ἕνδεκα καὶ ἡμίσεια εἰς τ' ὡρολόγιον τὸ ἐπὶ τῆς ἑστίας.

—Χαίρετε, ὑψηλότατε· μὴ λησμονήσετε νὰ μὲ δώσητε ἐντὸς ὀλίγου καλὰς εἰδήσεις περὶ τῶν πενήτων ἐκείνων τῆς ὁδοῦ Τέμπλου.

—Θέλω τοὺς ἐπισκεφθῇ αὔριον τὸ πρωΐ...ἐπειδὴ ἠγνόουν κατὰ δυστυχίαν ὅτι ὁ μικρὸς ἐκεῖνος χωλὸς σᾶς ἔκλεψε τὸ βαλάντιον... καὶ οἱ δυστυχεῖς θὰ εἶναι εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν. Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας, μὴ λησμονήσητε παρακαλῶ, ὅτι θέλω ἔλθει νὰ σᾶς ἀναφέρω ὁποῖον πρόσωπον πρόκειται νὰ παραστήσητε... Μόνον χρεωστῶ νὰ σᾶς προειδοποιήσω, ὅτι ἴσως θέλετε χρειασθῇ ἐνδύματα ἄλλα παρὰ τὰ συνήθη.

—Ἄλλα ἐνδύματα! ὤ! τί εὐτυχία! καὶ ὁποῖα, ὑψηλότατε;

—Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω ἀκόμη...Θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ ἐκλέξητε μόνη.

. . . .

Ἐπιστρέφων εἰς τὰ ἴδια, ὁ πρίγκιψ ηὐφραίνετο πολὺ διὰ τὸ γενικὸν ἀποτέλεσμα τῆς μετὰ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης συνομιλίας του. Ὁ περὶ αὐτῆς σκοπός του ἦτο· Νὰ ἐνασχολήσῃ εἰς πράγματα γενναῖα καὶ νοῦν καὶ καρδίαν της, ἀφοῦ ἅπαξ ἀνυπέρβλητος ἀποστροφὴ πρὸς τὸν σύζυγόν της τὴν ἀπεμάκρυνεν ἀπ' αὐτοῦ· νὰ διεγείρῃ ἐν αὐτῇ περιέργειαν τινὰ ῥωμαντικὴν, συμφέρον τι μυστηριῶδες, *ἀμέτοχον* ἔρωτος, πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς φαντασίας της καὶ τῆς ψυχῆς της, ὥστε τοιουτοτρόπως νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ ἔρωτα νέον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΠΕΝΙΑ.

Ισως δὲν ἐλησμονήσαμεν, ὅτι ἐνδεής τις οἰκογένεια τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ, λιθογλύφος τὸ ἐπάγγελμα, ἐκαλεῖτο Μορὲλ, ἐκατοίκει ὑπὸ τὰ κεραμίδια τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου. Ὁδηγοῦμεν λοιπὸν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ ἐλεεινὸν αὐτὸ οἴκημα.

Εἶναι πέντε ὧραι τῆς πρωΐας. Ἔξω, ἡ σιγὴ βαθεῖα, ἡ νὺξ σκοτεινὴ, παγετώδης, χιονίζει... Ἓν ἀλειμματοκήριον, ἀπὸ δύο στηριζόμενον ξυλάρια ἐπὶ μικρᾶς τινος ἰσοπλεύρου σανίδος, μόλις διασκεδάζει διὰ τοῦ κιτρίνου καὶ αὐχμηροῦ φωτός του τὰ σκότη τοῦ παταρίου ἐκείνου· καταφυγίου στενοῦ, χαμηλοῦ, εἰς τὰ δύο τρίτα διακοπτομένου ἐκ τῆς ἀποτόμου κατωφερείας τοῦ στεγάσματος, καὶ σχηματίζοντος ὁμοῦ μὲ τὸ σανιδόστρωτον γωνίαν ὀξυτάτην. Πανταχοῦ διακρίνεται τὸ ὑποκάτω τῶν ὑποπρασίνων κεραμιδίων. Τὰ διατοιχίσματα, κεκονιαμένα διὰ γύψου μαυρίσαντος ἐκ τῆς πολυκαιρίας καὶ σκασμένου ἁπανταχοῦ, διεμφαίνουσι τὰ σκωληκόβρωτα σανίδια ἐφ' ὧν ἐτέθη τὸ κονίαμα· εἰς γωνίαν δέ τινα, ἀνοίγεται πρὸς τὴν ἀναβάθραν μία θύρα, τῆς ὁποίας τὰ σανίδια εἶναι διεζευγμένα. Τὸ ἔδαφος, χώματος ἀνωνύμου, δυσῶδες, κολλῶδες, εἶναι τῇδε κἀκεῖσ' ἐσπαρμένον ἄχυρα σεσηπότα, ῥάκη ῥυπαρὰ, καὶ μεγάλα κόκκαλα, τὰ ὁποῖα ὁ πένης ἀγοράζει εἰς τοὺς ἐσχάτους τῶν μιαρωτέρων κρεοπωλῶν διὰ νὰ τραγανίσῃ τοὺς ἐπ' αὐτῶν τῶν ὀστέων διαμένοντας εἰσέτι χόνδρους...[1]

Ἀφιλοκαλία τοσοῦτον ἐλεεινὴ, ἢ ἀναλγησίαν δηλοῖ πάντοτε, ἢ πενίαν ἔντιμον, ἀλλὰ τοσοῦτον δεινὴν, τοσοῦτον ἐσχάτην, ὥστε ὁ ἄνθρωπος ἐξουθενημένος, ἔκπτωτος, δὲν αἰσθάνεται πλέον οὔτε τὴν θέλησιν, οὔτε τὴν δύναμιν, οὔτε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ βορβόρου του· ἀλλὰ κατακάθηται ἐντὸς αὐτοῦ ὡς κτῆνος ἐν τῇ τρώγλῃ.

Τὴν ἡμέραν, ἡ φωλεὰ τοῦ Μορὲλ φωτίζεται διὰ στενοῦ τινος καὶ ἐπιμήκους φεγγίτου ἀνεωγμένου ἐπὶ τοῦ κατωφεροῦς μέρους τῆς ὀροφῆς, καὶ φέροντος ἓν ὑαλόφρακτον πλαίσιον ἀνοιγόμενον καὶ κλειόμενον διά τινος σχοινίου. Αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν, πυκνὸν χιόνος στρῶμα κατεκάλυπτε τὸν φεγγίτην. Τὸ ἀλειμματοκήριον, εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τοῦ παταρίου τεθειμένον, ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος (τεσγιάκι) τοῦ λιθογλύφου, ἐκχύνει εἰς τὰ πέριξ εἶδος ζώνης ὠχροῦ φωτὸς, τὸ ὁποῖον, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀμυδρούμενον, χάνεται εἰς τὸ σκότος, ὅπου παραχώνεται τὸ κάταντες τοῦ στεγάσματος· σκότος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου διακρίνονται ἀσαφῶς ὑπόλευκά τινα σχήματα.

Ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος, ὅστις ἦτο βαρεῖα τετράπλευρος τράπεζα ἀπὸ ξύ-

[1] Συχνάκις εὑρίσκει τις εἰς τὰς πολυανθρώπους συνοικίας τῶν Παρισίων πωλητὰς μοσχαρίων νεκρογεννήτων, ζώων θνησιμαίων ἐξ ἀσθενείας, κτλ. Σ. τ. Σ.

λον δρυὸς χονδροειδέστατα πελεκημένον, στέατος δὲ καὶ λίπους πλήρης, μυρμηκιοῦν, σπινθηρίζουν, ἀκτινοβολοῦν ἀδάμαντες καὶ ἄνθρακες ὡς *μία φύκτη* (φούκτα)· τὰ πολύτιμα πετράδια ταῦτα εἶναι κατὰ τον ὄγκον καὶ τὴν λάμψιν ἐξαίσια!

Ὁ Μορὲλ κατηργάζετο *ἀληθῆ* πετράδια καὶ ὄχι *ψευδῆ*, ὡς ἔλεγε καὶ ὡς ἐφρόνουν εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου... Χάρις εἰς τὸ ἀθῶον αὐτὸ ψεῦδος, τὰ ἐμπιστευόμενα εἰς χεῖράς του τιμαλφῆ ταῦτα πράγματα τόσον ποταπῆς ἀξίας ἐφαίνοντο, ὥστε ἠδύνατο νὰ τὰ φυλάττῃ εἰς τὸν οἶκόν του χωρὶς φόβον μὴ τὰ κλέψωσιν.

Ὁ τοσοῦτος θησαυρὸς, ἐκτεθειμένος εἰς τὴν διάκρισιν τοσαύτης πενίας, μᾶς ἀπαλλάττει τοῦ νὰ λαλήσωμεν περὶ τῆς τιμιότητος τοῦ Μορὲλ...

Οὕτως, ἐπὶ σκαμνίου καθήμενος, καταβεβαρημένος ἐκ τοῦ κόπου, ἐκ τοῦ ψύχους, ἐκ τοῦ ὕπνου, ἀφοῦ ὁλόκληρον νύκτα μεγάλην, χειμερινὴν νύκτα, διῆλθεν ἐργαζόμενος, ὁ λιθογλύφος ἀφῆκε τὴν βαρεῖαν κεφαλήν του καὶ τοὺς παγωμένους του βραχίονας καὶ ἔπεσον ἐπὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ τραπέζης· τὸ μέτωπόν του στηρίζεται ἐπὶ σιδηροῦ τινος τροχοῦ κειμένου ἐπὶ τοῦ ἐκρίδαντος ὁριζοντείως· λεπτόν τι πριόνιον ἐκ χάλυβος καὶ μερικὰ ἄλλα ἐργαλεῖα κεῖνται ἔνθεν κακεῖθεν· ὁ τεχνίτης, τοῦ ὁποίου δὲν φαίνεται εἰμὴ τὸ κρανίον τὸ φαλακρὸν καὶ ὑπό τινων ψαρῶν μαλλίων περικυκλωμένον, φορεῖ παλαιόν τινα ἐπενδύτην χωρὶς ἄλλο τι μεταξὺ τῆς γυμνῆς σαρκός του καὶ αὐτοῦ, καὶ εὐτελέστατόν τι *πανταλώνιον* πάνινον· τὰ ἐκ πυρυφῆς (τριμούσας) κατακερματισμένα πέδιλά του μόλις κρύπτουσι τοὺς ἐκ τοῦ ψύχους κυανοῦς πόδας του, πατοῦντας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;... Τόσον παγετῶδες ψῦχος ὑπάρχει εἰς τὸ πατάριον, τόσον διαπεραστικὸν, ὥστε ὁ τεχνίτης, μ' ὅλην ἐκείνην τὴν ὕπνωσιν εἰς ἣν τὸν βυθίζει ἡ ἐξάντλησις τῶν δυνάμεών του, φρίσσει ἐνίοτε καθ' ὅλον τὸ σῶμά του...

Τὸ μῆκος καὶ ἡ ἀνθράκωσις τῆς θρυαλλίδος τοῦ ἀλειμματοκηρίου φανερώνουσιν ὅτι ὁ Μορὲλ ὑπνώττει ἀπό τινος ὥρας· δὲν ἀκούεται εἰμὴ ἡ βαρεῖά του ἀναπνοή. Οἱ ἄλλοι ἓξ κάτοικοι τοῦ παταρίου τούτου... δὲν κοιμῶνται...

Ναὶ, εἰς τὸ στενὸν αὐτὸ πατάριον ζῶσιν ἑπτὰ ψυχαί...

Πέντε παιδία, τῶν ὁποίων τὸ νεώτερον εἶναι τετραετές... τὸ μεγαλήτερον, δωδεκαετὲς μόλις...

Ἐπομένως, ἡ μήτηρ των ἡ ἄῤῥωστος...

Ἐπομένως, μία ὀγδοηκοντοῦτις ἀπομεμωραμένη γραῖα... ἡ μήτηρ τῆς μητρός των...

Τὸ κρύον εἶναι ἀρκετὰ δριμὺ, ἐπειδὴ ἡ φυσικὴ θέρμη ἑπτὰ ψυχῶν συσσωρευμένων ἐντὸς περιοχῆς τοσοῦτον στενῆς δὲν δύναται νὰ χλιάνῃ τὴν παγετώδη αὐτὴν ἀτμοσφαῖραν· ἀλλὰ καὶ τὰ ἰσχνὰ, τὰ ξηρὰ, τὰ ῥιγῶντα, τὰ ἐκνενευρισμένα ταῦτα σώματα, ἀπὸ τοῦ νεωτέρου τῶν παιδίων μέχρι τῆς προμήτορος... *ὀλίγον προάγουσι θερμογόνον*, ὡς ἤθελεν εἴπει τις φυσικός.

Παρεκτὸς τοῦ οἰκογενειάρχου, ὅστις πρὸς στιγμὴν ἐκάρωσεν, ἐπειδὴ

ἐκόπησαν πλέον αἱ δυνάμεις του, δὲν κοιμᾶται κανείς· ὄχι, κανείς... τὸ ψῦχος, ἡ πεῖνα, ἡ νόσος κρατοῦσι τὰ ὄμματ' ἀνοικτά... τὰ ξυλόνουσι... Δὲν γνωρίζετε πόσον εἶναι σπάνιος εἰς ἕνα πτωχὸν ὁ ὕπνος ὁ βαθὺς, ὁ σωτήριος, καθ' ὃν ἀνανεώνει τὰς δυνάμεις του, λησμονεῖ τὰ δεινά του, καὶ μετὰ τὸν ὁποῖον ἀνεγείρεται εὔθυμος, εὐδιάθετος καὶ ῥωμαλέος πρὸς τὰς ἐπιπονωτέρας τῶν ἐργασιῶν. Διὰ νὰ κοιμηθῇ λοιπὸν οὕτω πως, δὲν πρέπει νὰ αἰσθάνεται ψῦχος, οὐδὲ πεῖναν, οὐδὲ συλλογισμοὺς νὰ ἔχῃ ἀλγεινούς.

Εἰς τὴν θέαν τῆς φρικώδους πενίας τοῦ τεχνίτου αὐτοῦ, παραβεβλημένης μὲ τὴν ἀξίαν τῶν πετραδίων ἅτινα τῷ ἐμπιστεύονται, παρατηρεῖ τις μ' ἔκπληξίν του ἀντίταξιν ἐκ τῶν σπαραττουσῶν τὴν καρδίαν καὶ ἀνυψουσῶν αὐτὴν ἐνταυτῷ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔχει ἀπαύστως ὑπ' ὄψιν τὸ ἐλεεινὸν θέαμα τῆς ἀγωνίας τῶν οἰκείων του· πανταχόθεν αὐτοὶ κατατρύχονται· ἀπὸ τῆς πείνης μέχρι τῆς παραφροσύνης· καὶ ὅμως αὐτὸς φυλάττει τὰ πετράδια ταῦτα, τῶν ὁποίων ἓν μόνον ἠδύνατο νὰ λυτρώσῃ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του ἐκ τῶν δεινῶν ἅτινα τοῖς ἐπιφέρουσι τὸν βραδὺν ἐκεῖνον θάνατον. Βέβαια ὁ ἄνθρωπος οὗτος πράττει τὸ χρέος του... ἁπλῶς τὸ χρέος ἀνθρώπου τιμίου· ἀλλὰ διότι τὸ χρέος τοῦτο εἶναι ἁπλοῦν, μήπως δεν εἶναι μέγα καὶ πολὺ, μήπως δὲν εἶναι ἔξοχον ἡ ἐκπλήρωσίς του; Ἔπειτα, αἱ περιστάσεις ἐν ταῖς ὁποίαις ἀσκεῖται τὸ χρέος τοῦτο δὲν ἀποκαθιστῶσιν ἆρά γε τὴν ἐκπλήρωσιν ἔτι πλέον σημαντικήν; Αὐτὸς ὁ τεχνίτης, ὁ τοσοῦτον ἐνδεὴς καὶ τοσοῦτον τίμιος διατελῶν πλησίον τοῦ θησαυροῦ τούτου, δὲν παριστάνει τὴν ἄπειρον καὶ φοβερὰν πλειοψηφίαν τῶν ἐργατῶν, οἵτινες, διὰ βίου θύματα τῆς πενίας, ἀλλ' ἥσυχοι, φιλόπονοι, ἀνεχόμενοι πᾶσαν ἔνδειαν ἐν ὑπομονῇ, βλέπουσι καθημερινῶς ἄνευ πικροῦ κ' ἐμπαθοῦς φθόνου... τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν πλουσίων λάμπουσαν ἐνώπιόν των; Τέλος πάντων δὲν εἶν' εὐγενὲς καὶ παραμυθητικὸν, τὸ νὰ σκέπτεταί τις ὅτι, ὄχι ἡ ἰσχὺς, οὐδ' ὁ φόβος, ἀλλ' ἡ *ἔμφυτος χρηστότης* εἶναι ἡ μόνη κρατοῦσα τὸν τρομερὸν αὐτὸν ὠκεανὸν τοῦ λαοῦ, ὅστις ἂν ἐξεχείλιζεν ἠδύνατο ἅπασαν νὰ κατακλύσῃ τὴν κοινωνίαν! Καὶ λοιπὸν, τίς δὲν συμπαθεῖ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τοὺς γενναίους αὐτοὺς ἀνθρώπους οἵτινες, ἀντὶ τοσαύτης ταλαιπωρίας, τοσαύτης θαῤῥαλεότητος καὶ τοσαύτης ὑπομονῆς, δὲν ζητοῦν ἄλλο εἰμὴ *ὀλίγον τόπον καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον!*

. . . .

Ἀλλ' ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν κατὰ δυστυχίαν πραγματικωτάτην εἰκόνα τῆς ἐλεεινῆς ἐνδείας ἣν ἐπιχειροῦμεν νὰ περιγράψωμεν, καθ' ὅλην τὴν φρικώδη της γυμνότητα.

Ὁ λιθογλύφος δὲν εἶχε πλέον εἰμὴ λεπτόν τι στρῶμα κ' ἓν τμῆμα ἐπαπλώματος· ταῦτα δ' ἐχρησίμευον εἰς τὴν ἀπομεμωρχμένην προμήτορα, ἥτις, ἀπὸ ἠλίθιον καὶ ἄγριον ἐγωϊσμὸν κυριευομένη δὲν ἤθελε νὰ συμμερισθῇ τὴν κοίτην της μετ' οὐδενὸς ἄλλου. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμῶνος κατήντησε μανιακὴ καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ πνίξῃ τὸ νεώτερον τῶν

παιδίων, ἐπειδὴ ἠθέλησαν νὰ τὸ κοιμήσωσι πλησίον της... ἦτο δ' αὐτὸ μικρά τις κόρη τετραετὴς, πρό τινος καιροῦ ὑποπεσοῦσα εἰς φθίσιν, καὶ ἡ ὁποία ἐκρύωνε πολὺ *μέσα* εἰς τὸ ἀχυρόστρωμα ὅπου ἐπλαγίαζε μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀδελφίδων της... Τώρα ἀκούετε τίνι τρόπῳ ἐπλαγίαζον, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι σύνηθες εἰς τοὺς πτωχούς... Ἐνώπιόν των, τὰ ζῶα χαίρουν Συβαριτικὰς τρυφάς· τοὐλάχιστον τοῖς ἀλλάσσουν τὴν στρωμνήν.

Καὶ ἰδοὺ ἐντελὴς ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν παρουσιάζει τὸ πατάριον τοῦ τεχνίτου, ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς διαπερᾷ τὴν σκιὰν πρὸς τὴν ὁποίαν χάνεται τὸ τρέμον τοῦ ἀλειμματοκηρίου φέγγος. Κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου ὅστις ὑποστηρίζει τὴν στέγην, καὶ εἶναι ὀλιγώτερον ὑγρὸς παρὰ τ' ἄλλα περιφράγματα, κεῖται κατάγαμα τὸ στρῶμα ὅπου ἀναπαύεται ἡ μωρὰ γραῖα. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ δὲν ὑποφέρει τίποτε εἰς τὴν κεφαλὴν, τὰ λευκά της μαλλία, ψαλιδισμένα πολὺ κοντὰ, σχεδιάζουσι τοιουτοτρόπως τὸ πλατυμέτωπον κρανίον της· τὰ δὲ πυκνά της καὶ ψαρὰ ὀφρύδια σκιάζουσι τοὺς βαθεῖς της ὀφθαλμοὺς ὅπου φέγγει βλέμμα τι ἄγριον, θηριῶδες· αἱ κοῖλαι, πελιδναὶ καὶ ἀπὸ μυρίας ῥυτίδας ἀροτριωμέναι παρειαί της κολλοῦν ἐπὶ τῶν ὀστέων των καὶ τῶν γωνιῶν τῆς κάτω σιαγόνος. Πλαγίως κοιτομένη, διπλωμένη εἰς δύο, ὥστε ἡ γνάθος της νὰ ἐγγίζῃ σχεδὸν εἰς τὰ γόνατά της, τρέμει ὑπὸ τὸ μάλλινόν της φαιὸν ἐπάπλωμα, ἀνεπαρκὲς νὰ τὴν σκεπάσῃ ὁλόκληρον· διὸ φαίνονται αἱ κνῆμαί της αἱ σκελετώδεις καὶ τὸ κάτω μέρος παλαιοῦ τινος μεσοφουστάνου της εἰς ῥάκη... Ἡ στρωμνὴ αὕτη ἐξάγει δυσώδη ἀποφοράν...

Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἐκ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς γραίας, κεῖται κατὰ γραμμὴν ἐπίσης παράλληλον μὲ τὸν τοῖχον ἓν ἀχυρόστρωμα χρησιμεῦον ἀντὶ κλίνης διὰ τὰ πέντε παιδία.

Καὶ ἰδοὺ πῶς·

Ἀφ' ἑκάστης ἄκρας τοῦ στρώματος ἔκαμον μίαν χαραγὴν κατὰ πλάτος· ἑπομένως ἔχωσαν τὰ παιδία ἐντὸς τοῦ ἀχύρου, ἢ μᾶλλον ἐντὸς τῆς κόπρου ταύτης τῆς ὑγρᾶς καὶ ναυτιώδους· τοιουτοτρόπως, τὸ ὕφασμα τὸ περικαλύπτον τ' ἄχυρα τοῖς χρησιμεύει ἀντὶ σκεπάσματος.

Δύο κοράσια, τῶν ὁποίων τὸ ἓν ἀσθενεῖ βαρέως, τρέμουσιν ἀφ' ἑνὸς μέρους ἐκ τοῦ ψύχους· ἀφ' ἑτέρου, τρία ἄῤῥενα ἀνήλικα· καὶ ὅλα κοίτονται μὲ τὰ φορέματά των, ἂν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι τὰ ῥάκη των φορέματα. Αἱ κόμαι των εἶναι δασύμαλλοι, ξανθαὶ, ἀλλ' ἄστιλπνοι, περίπλοκοι, ἀνορθωμέναι· δὲν τοῖς τὰς κόπτει δὲ ἡ μήτηρ των διὰ νὰ προφυλάττωνται ὁπωσοῦν ἀπὸ τὸ ψῦχος· αἱ κόμαι αὗται ἡμικαλύπτουσι τὰ πρόσωπά των τὰ ὠχρὰ, τὰ ἀλλοῖα, τὰ καχεκτικά. Ἓν τῶν ἀῤῥένων, διὰ νὰ σκεπασθῇ καλήτερον, σύρει διὰ τῶν ἀποξυλωμένων δακτύλων του τὸ πανίον τοῦ ἀχυροστρώματος μέχρι τῆς σιαγόνος του... τὸ ἄλλο, διὰ νὰ μὴν ἐκτίθενται αἱ χεῖρές του εἰς τὸ ψῦχος, κρατεῖ τὸ πανίον ἐκ τῶν ὀδόντων του τῶν συγκρουομένων· τὸ τρίτον, συστέλλεται πλησίον τῶν δύο του ἀδελφῶν.

Τὸ μικρότερον τῶν δύο κορασίων... τὸ ὑπωρυττώμενον ὑπὸ τῆς φθί-

τεως, ἐπαναπαύει μὲ ἀτονίαν τὸ δυστυχές του μικρὸν πρόσωπον, τὸ ἤδη κυανομέλανον καὶ πτωματῶδες, ἐπὶ τοῦ παγετώδους στήθους τῆς ἀδελφῆς του, ἥτις, πενταετὴς... προσπαθεῖ ματαίως νὰ τὸ θερμάνῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ ἀγρυπνεῖ ἐπ' αὐτοῦ μὲ συμπαθῆ ἀνησυχίαν...

Εἰς ἄλλο ἀχυρόστρωμα, κατὰ τὸ βάθος τοῦ παταρίου κείμενον καὶ πλησίον τοῦ τῶν παιδίων, φαίνεται κατάκοιτος ἡ σύζυγος τοῦ τεχνίτου, ἐξασθενισμένη ἀπὸ βραδύν τινα πυρετὸν, ἑπόμενον τῆς ἀῤῥωστίας εἰς ἣν πρό τινων μηνῶν ὑπέπεσεν. Ἡ Μαγδαληνὴ Μορὲλ εἶναι τριακονθεξαετής. Παλαιόν τι βαμβακηρὸν μανδήλιον, κυανοῦν, περὶ τὸ πεπιεσμένον μέτωπόν της δεδεμένον, αὐξάνει ἔτι πλέον τὴν χολερικὴν ὠχρότητα τοῦ ὀστεώδους προσώπου της. Κύκλος μελανὸς περιστέφει τοὺς βαθεῖς καὶ ἐσβεσμένους ὀφθαλμούς της· ῥαγάδες αἱμοσταγεῖς διακόπτουσι τὰ λευκανθέντα χείλη της. Ἡ παραπονητικὴ, ἡ μαρτυρικὴ φυσιογνωμία της, ἡ οἰκτρά της ὄψις, ἐμφαίνουσιν ἕνα τῶν χαρακτήρων ἐκείνων τῶν πράων καὶ ἀδρανῶν, οἵτινες, μὴ γνωρίζοντες νὰ παλαίσωσι κατὰ τῆς συμφορᾶς, κλίνουσι τὸν αὐχένα καὶ κλαίουσι μόνον. Ἀσθενὴς, ἀνενέργητος, περιωρισμένη, διέμεινε τιμία, ἐπειδὴ ὁ σύζυγός της ἦτο τίμιος· ἂν ἀφίνετο εἰς τὸν ἑαυτόν της, ἡ ἄγνοια καὶ ἡ ἔνδεια ἠδύναντο νὰ τὴν ἐξαχρειώσωσι καὶ ὠθήσωσιν εἰς τὸ κακόν. Ἠγάπα τὰ τέκνα της καὶ τὸν σύζυγον· ἀλλ' οὐδὲ τὸ θάῤῥος εἶχεν οὐδὲ τὴν δύναμιν νὰ πνίγῃ τὰ πικρὰ περὶ τῆς κοινῆς συμφορᾶς των παράπονά της. Συχνάκις ὁ λιθογλύφος, τοῦ ὁποίου ἡ ἀδιάκοπος ἐργασία ἐστήριζε μόνη τὴν οἰκογένειαν αὐτὴν, ἐβιάζετο νὰ ἐγερθῇ ἐκ τοῦ ἔργου του διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ παρηγορήσῃ καὶ πραΰνῃ τὴν δυστυχῆ νοσοῦσαν.

Ὁ Μορὲλ, διὰ νὰ θερμάνῃ τὴν σύζυγόν του, εἶχεν ἐῤῥιμμένα ἐπὶ τοῦ ἐλεεινοῦ σκεπάσματός της, τοῦ ἀπὸ χονδρόπανον, καὶ τοῦτο κατατρυπημένον, ῥοῦχα τινὰ τοσοῦτον παλαιὰ καὶ ἐπισκευασμένα, ὥστε τὸν ἠρνήθησαν νὰ τὰ λάβωσιν ὡς ἐνέχυρον καὶ ἀντὶ ἐλαχίστης χρηματικῆς ποσότητος.

Μία βαύνη (φουβοῦ), ἓν τηγάνιον καὶ μία πηλίνη χύτρα κατακερματισμένη περὶ τὰ χείλη· δύο ἢ τρεῖς κύμβαι (φλιτζάνια) ῥαγισμέναι καὶ ἐῤῥιμμέναι τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἓν σκαφίδιον διὰ πλύσιμον καὶ μεγάλη τις στάμνος εἰς τὴν γωνίαν τοῦ στεγάσματος τεθειμένη, πλησίον τῆς διεζευγμένης θύρας τὴν ὁποίαν ὁ ἄνεμος κλονίζει κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἰδοὺ ὅλα τὰ τῆς οἰκογενείας ὑπάρχοντα.

Ἡ ἐλεεινὴ αὕτη εἰκὼν φωτίζεται διὰ τοῦ ἀλειμματοκηρίου, τοῦ ὁποίου ἡ φλὸξ, ἐπηρεαζομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὅστις συρίζει ἄνωθεν, διὰ τῶν κεραμιδίων, ποτὲ μὲν χύνει ἐπὶ τῶν ἀθλιοτήτων αὐτῶν ὠχρὰς καὶ τρεμούσας λαμπηδόνας, ποτὲ δὲ ἀποτελεῖ μυρίους σπινθηρισμοὺς καὶ πρισματικὰς ἀντανακλάσεις ἐπὶ τοῦ ἀκτινοβόλου σωροῦ τῶν τιμαλφῶν πετραδίων, ἅτινα κεῖνται ἐπὶ τῆς τραπέζης ὅπου κοιμᾶται ὁ λιθογλύφος.

Μολονότι εἰς τὸ πατάριον βασιλεύει ἡ βαθυτέρα σιγὴ, ὅλαι αἱ ἐν αὐτῇ κατοικοῦσαι δύστηνοι ψυχαὶ εἶν' ἔξυπνοι... ἀπὸ τῆς προμήτορος μέχρι τοῦ μικροτέρου νηπίου, ὅλοι προσηλώνουσιν ὁρμεμφύτως πως τὰ ὄμματά των ἐπὶ τοῦ λιθογλύφου, τῆς μόνης ἐλπίδος καὶ καταφυγῆς των.

Καὶ εἰς τὸν ἀθῶον ἐγωϊσμόν των, δυσαρεστοῦνται ὅτι τὸν βλέπουσι μὴ ἐργαζόμενον, ὡς καταβληθέντα πλέον ὑπὸ τοῦ κόπου.

Ἡ μήτηρ συλλογίζεται διὰ τὰ παιδία της·

Τὰ παιδία συλλογίζονται διὰ τὸν ἑαυτόν των·

Ἡ ἀπομεμαρασμένη γραῖα δὲν συλλογίζεται διὰ τίποτε...

Ἀλλὰ σαλεύει αὐτὴ αἰφνιδίως καὶ ἀνακάθηται· σταυρώνει ἐπὶ σκελετώδους στήθους τοὺς μακροὺς της βραχίονας, τοὺς κιτρίνους καὶ ξηροὺς ὡς ξύλον πύξου· βλέπει τὸ φῶς ἰλλωπίζουσα, ἔπειτα ἐγείρεται βραδέως, σύρουσα ὄπισθέν της ὡς σάββανον τὸ ῥάκος τοῦ σκεπάσματός της. Ἡ γυνὴ αὕτη ἔχει ἀνάστημα ὑψηλόν· ἡ ὡς ξυρισμένη κεφαλή της φαίνεται μικρὰ ὑπὲρ τὸ μέτρον· τὸ κάτω χεῖλός της εἶναι παχὺ καὶ κρεμάμενον, καὶ κλονεῖται ἀπαύστως ἀπὸ σπασμόν. Ἡ ἀποτρόπαιος ὄψις αὕτη παριστάνει τὸν τύπον ἀποκτηνώσεως θηριώδους.

Προχωρεῖ πρὸς τὴν τράπεζαν μὲ κρυψίνοιαν ὁποία θεωρεῖται εἰς τὰ παιδία ὁπόταν ἔρχωνται νὰ κατορθώσωσί τι κακόν. Ἀφοῦ ἔφθασε πλησίον τοῦ λύχνου, ἔτεινε πρὸς τὴν φλόγα τὰς δύο της τρεμούσας χεῖρας· τοιαύτη ἦτον ἡ ἰσχνότης των, ὥστε τὸ περιορισθὲν ὑπ' αὐτῶν φῶς ταῖς ἔδιδεν εἶδος διαφανείας πελιδνῆς. Ἡ Μαγδαληνὴ Μορὲλ ἐπρόσεχεν ἐκεῖθεν ὅπου ἐκοίτετο καὶ τὰς ἐλαχίστας τῆς γραίας κινήσεις. Ἐνῷ λοιπὸν ἐθερμαίνετο εἰς τὴν φλόγα τοῦ ἀλειμματοκηρίου ἡ μωρὰ γραῖα, ἔκυπτε μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ παρετήρει μετὰ περιεργείας εὐήθους τὴν στιλπνότητα τῶν πετραδίων ἅτινα ἐσπινθηροβόλουν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Βυθισθεῖσα εἰς τὴν θεωρίαν ταύτην, τόσον ἐπλησίασε πρὸς τὴν φλόγα τὰς χεῖράς της, ὥστ' ἐκάη... καὶ ἐξέβαλε κραυγὴν βραγχώδη.

Εἰς τὸν θόρυβον ἐκεῖνον, ὁ Μορὲλ ἐξύπνησεν· ἀνήγειρε διὰ μιᾶς τὴν κεφαλήν. Ἦτο τεσσαρακοντούτης· τὴν φυσιογνωμίαν γλυκὺς, ἔξυπνος καὶ ἀγαθὸς, ἀλλὰ μαραμμένος καὶ κατεσκληκὼς ἐκ τῆς πενίας· ὁ ψαρός του πώγων, ἀξύριστος πρὸ πολλῶν ἑβδομάδων, ἐκάλυπτε τὰ κάτω μέρη τοῦ εὐφλογισκομμένου προσώπου του· πρώϊμοι ῥυτίδες ἠροτρίουν τὸ ἤδη φαλακρὸν μέτωπόν του· τὰ βλέφαρά του ἦσαν κόκκινα ἐκ τῶν ἀγρυπνιῶν. Φαινόμενόν τι ἐκ τῶν συνεχῶς ἀπαντωμένων εἰς τοὺς ἀσθενοῦς κράσεως τεχνίτας, ὅσοι εἰς καθιστικὰς ἐργασίας ἐνασχολούμενοι ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀναγκάζονται νὰ φυλάττωσι μίαν μόνην θέσιν ἀμετασάλευτον σχεδὸν, παρεμόρφωσε τὸ σωμάτιόν του... Ἀναγκασμένος νὰ κάθηται πάντοτε προσκλινὴς ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντός του, καὶ νὰ ἦν' ἐστραμμένος πρὸς τ' ἀριστερὰ, διὰ νὰ γυρίζη τὸν τροχὸν, ὁ λιθογλύφος ἀπελιθώθη, ἀποστεώθη τροπον τινὰ εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἣν ἐφύλαττε δώδεκα ὡς δεκαπέντε ὥρας τὴν ἡμέραν, καὶ κατέστη κυρτὸς, καὶ ἀπεφύη ὅλος πρὸς τὴν μίαν πλευράν. Ἐπομένως, ὁ ἀριστερός του βραχίων, ὡς ἀδιακόπως ἐξασκούμενος ἐκ τῆς κοπιώδους ὑπηρεσίας τοῦ τροχοῦ, ἀπέκτησεν ἀνάπτυξιν μυώνων παράδοξον· ἐνῷ ὁ δεξιός του, ὡς ἀνενέργητος καὶ διηνεκῶς στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος, πρὸς τὸ νὰ παρουσιάζη τὰς ἕδρας τῶν ἀδαμάντων εἰς τὸν τροχὸν, ἐλεεινὸς κατήντησε τὴν ἰσχνότητα. Οἱ

καλαμώδεις καὶ μηδαμινοὶ σχεδὸν ἐκ τῆς ἀδρανείας πόδες του μόλις ὑπεστήριζον τὸ ἐκνενευρισμένον του σῶμα, ὅλη τοῦ ὁποίου ἡ ἰκμὰς, ὅλη ἡ βιωσιμότης καὶ δύναμις ἐφαίνοντο συγκεντρωμέναι εἰς μόνον τὸ μέρος τὸ ἀσκούμενον ὑπὸ τῆς ἐργασίας.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ὁ Μορὲλ ἔλεγε συνεχῶς μὲ σπαραξικάρδιον ὑπομονήν· Πρέπει νὰ φάγω, ὄχι τόσον διὰ τὸν ἑαυτόν μου... ὅσον διὰ νὰ θρέψω τὸν βραχίονα ὅστις γυρίζει τὸν τροχόν...

. . . .

Ἀνατιναχθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου, ὁ λιθογλύφος εὑρέθη μετὰ τῆς γραίας του πενθερᾶς πρόσωπον πρὸς πρόσωπον.

— Τί ἔχεις, μάννα; τί θέλεις; τὴν ἐρωτᾷ· καὶ φοβηθεὶς μὴν ἐξυπνήσῃ ἡ σύζυγός του, ἐπρόσθεσε χαμηλῇ τῇ φωνῇ. — Πάγαινε, μάννα, νὰ κοιμηθῇς... Μὴ κτυπᾷς, νὰ μὴν ἐξυπνήσουν ἡ Μαγδαληνὴ καὶ τὰ παιδιά.

— Ἐγὼ δὲν κοιμοῦμαι... προσπαθῶ νὰ ζεστάνω τὴν Ἀδέλα· εἶπεν ἡ μεγαλητέρα τῶν τριῶν κορασίδων.

— Πῶς νὰ κοιμηθῶ μ' αὐτὴν τὴν πεῖνα, ὑπέλαβεν ἓν ἐκ τῶν ἀγορίων· σήμερα δὲν ἦτον ἡ σειρά μου νὰ ὑπάγω νὰ δειπνήσω εἰς τῆς Γελασίνας.

— Ταλαίπωρα καὶ σεῖς! εἶπεν ὁ Μορὲλ περίλυπος· ἐνόμιζα ὅτι κοιμᾶσθε... τοὐλάχιστον.

— Ἐφοβούμην, Μορὲλ, μὴ σ' ἐξυπνήσω, ἐπρόσθεσεν ἡ γυνή του· ἀλλέως θὰ σ' ἐπαρακαλοῦσα νὰ μ' ἔδιδες ὀλίγο νερό· εἶμαι εἰς τὴν ζέστη μου καὶ διψῶ πολύ.

— Τώρα σοῦ δίδω, ἀπεκρίθη ὁ τεχνίτης· μόνον πρέπει προτήτερα νὰ βάλω πάλιν τὴν μητέρα σου νὰ κοιμηθῇ...Ἔ! θὰ μ' ἀφήσεις τὰ πετράδια ἥσυχα! — εἶπε πρὸς τὴν γραῖαν ἥτις ἐπεχείρησε ν' ἁρπάσῃ μέγαν τινὰ ἀδάμαντα, ἡ μαρμαρυγὴ τοῦ ὁποίου ἐπ έσυρε τὴν προσοχήν της.— Ἠάγαινε, μάννα, νὰ κοιμηθῇς!

— Τοῦτο... τοῦτο... ἀπεκρίθη ἡ ἀπεγνωσμένη δεικνύουσα τὸ πετράδιον διὰ τὸ ὁποῖον ἐγλίχετο.

— Τώρα θὰ τὰ χαλάσωμεν! εἶπεν ὁ Μορὲλ βαρύνων τὴν φωνὴν διὰ νὰ φοβίσῃ τὴν πενθεράν του, τῆς ὁποίας καὶ ἀπώθησε τὴν χεῖρα.

— Ὢ! Θεέ μου! Μορὲλ, πόσον διψῶ... ἐψιθύρισεν ἡ Μαγδαληνή. Θὰ μοῦ τὸ δώσεις αὐτὸ τὸ νερό;.

— Ἀλλὰ πῶς θέλεις νὰ κάμω;... ἐμπορῶ ν' ἀφήσω τὴν μητέρα σου εἰς τὰ πετράδια... νὰ μοῦ χάσῃ πάλιν κανένα... καθὼς πέρυσι... κ' ἐξεύρεις δὰ πόσον ἀκριβὰ τὸ ἐπληρώσαμεν... καὶ ἀκόμη ὁ Θεὸς ἐξεύρει!

Καὶ ὁ λιθογλύφος ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του μὲ κατήφειαν· ἔπειτα ἐπρόσθεσεν ἀπευθυνόμενος πρὸς ἓν τῶν τέκνων του· — Φέλιξ, σήκω, παιδί μου, δόσε εἰς τὴν μητέρα σου νερὸ, ἀφοῦ εἶσ' ἔξυπνος.

— Ὄχι, ὄχι, ἂς μὴ σηκωθῇ καὶ θὰ κρυώσει· περιμένω! περιμένω! ὑπέλαβεν ἡ Μαγδαληνή.

— Ὅπως κρυώνω εἰς τὸ ἀχυρόστρωμα, τὸ ἴδιον θὰ κρυώσω καὶ ἀπ' ἔξω, εἶπε τὸ παιδίον ἐγειρόμενον.

—Ἔ, τὸ λοιπόν! θὰ πλαγιάσεις! ἀνέκραξεν ὁ Μορὲλ ἀπειλητικῶς διὰ νὰ διώξῃ τὴν ἀπεγνωσμένην, ἥτις δὲν ἤθελε νὰ μακρυνθῇ ἐκ τοῦ ὀκρίβαντος, ἀλλ' ἐπέμενε ν' ἁρπάσῃ ἓν τῶν πετραδίων.

—Μητέρα, τὸ νερὸ τῆς στάμνας ἐκρυσταλλώθη! ἀνεφώνησεν ὁ Φέλιξ.

—Σπάσε, παιδί μου, τὰ κρύσταλλα, εἶπεν ἡ Μαγδαληνή.

—Πῶς νὰ σπάσουν!... εἶναι χονδρά... δὲν ἐμπορῶ...

—Μορέλ, σπάσε μία στιγμὴ τὰ κρύσταλλα τῆς στάμνας, εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ μὲ φωνὴν κλαυθμηρὰν καὶ ἀνυπόμονον· ἄλλο παρὰ νερὸ δὲν ἔχω νὰ πίω... ἂς μὴν ἀποθάνω κἂν τῆς δίψας...

—Ὦ! Θεέ μου! Θεέ μου! δίδε μου ὑπομονήν! Πῶς θέλεις τώρα νὰ κάμω!... ἆ χριστιανή!... βλέπεις, κρατῶ τὴν μητέρα σου... ἀνεφώνησεν ὁ ταλαίπωρος λιθογλύφος.

Διότι δὲν ἠδύνατο νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τῆς γραίας, ἥτις ἤρχισε ν' ἀγριώνεται διὰ τὴν ὁποίαν ἀπήντα ἀντίστασιν, καὶ νὰ γογγύζῃ θυμοειδῶς.

—Δὲν τὴν φωνάζεις τοῦ λόγου σου; εἶπεν ὁ Μορὲλ πρὸς τὴν σύζυγόν του· ἐνίοτε σ' ἀκούει...

—Πάγαινε, μητέρα μου, νὰ κοιμηθῇς· ἂν καθήσῃς ἥσυχη... θὰ σοῦ δώσω καφέ, ὁποῦ τὸν ἀγαπᾷς.

—Τοῦτο... τοῦτο... ἐπανέλαβεν ἡ γραῖα ζητοῦσα τώρα ν' ἁρπάσῃ βιαστικῶς τὸν ἀδάμαντα δι' ὃν ἐγλίχετο.

Ὁ Μορὲλ τὴν ἐμπόδιζεν, ἀλλ' εἰς μάτην.

—Θεέ μου! ἐξεύρεις ὅτι δὲν σ' ἀφήνει ἥσυχον ἂν δὲν τὴν φοβερίσῃς μὲ τὴν μάστιγα· ἀνεφώνησεν ἡ Μαγδαληνή· ἄλλος τρόπος δὲν εἶναι.

—Τὸ βλέπω κ' ἐγώ· ἀλλὰ πάλιν νὰ φοβερίσῃ κάνεὶς μίαν γραῖαν γυναῖκα ὅτι θὰ τὴν δείρει... μοῦ κάμνει κόπον πολύν, εἶπεν ὁ Μορέλ. Ἔπειτα, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν γραῖαν, ἥτις ἐπροσπάθει νὰ τὸν δαγκάσῃ καὶ τὴν ὁποίαν ἐκράτει ἐκ τῆς μιᾶς χειρὸς, ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς τρομερᾶς·

—Πάγαινε 'γλίγωρα νὰ πλαγιάσῃς... τὴν ἥρπασα τὴν μάστιγα!...

Πλὴν καὶ αὕτη ἡ ἀπειλὴ ἀπέβη ἀνωφελής.

Ἔλαβε τότε ὁ Μορὲλ μίαν μάστιγα κάτωθεν τοῦ ὀκρίβαντος, τὴν ἐπατάγησε σφοδρῶς εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἐφόβισε τὴν ἀπομεμωραμένην λέγων·

—Πλαγίασε 'γλίγωρα, πλαγίασε!

Εἰς τὸν κρότον τῆς μάστιγος, ἡ γραῖα ἀπεμακρύνθη διὰ μιᾶς ἀπὸ τοῦ ὀκρίβαντος, ἔπειτα ἐστάθη, ἐγόγγυσε μέσα εἰς τοὺς ὀδόντας της, καὶ ἔρριψε βλέμμα ὀργῆς ἐπὶ τοῦ γαμβροῦ της.

—Εἰς τὸ κρεββάτι σου!... εἰς τὸ κρεββάτι σου!... ἐπανέλαβεν οὗτος προχωρῶν καὶ παταγῶν ἐκ νέου τὴν μάστιγα.

Τότε ἡ γραῖα ἀνέβη βραδέοις βήμασιν εἰς τὴν στρωμνήν της, ὀπισθοποροῦσα καὶ δεικνύουσα πρὸς τὸν λιθογλύφον τὴν γρονθίαν της. Οὗτος δέ, ποθῶν νὰ τελειώσῃ τὴν σκληρὰν ταύτην σκηνὴν διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν γυναῖκά του νερόν, ἐπροχώρησεν ἀκόμη πλησιέστατα τῆς πενθερᾶς του, ἐπατάγησε καὶ τελευταῖον τὴν μάστιγα, προσέχων πάντοτε μὴ τὴν ἐγγίσῃ, καὶ ἐπανέλαβε μὲ ἀπειλητικὴν φωνήν·

—Γλίγωρα εἰς τὸ κρεββάτι!...

Ἡ γραῖα τότε ἔβαλεν ἐκ τοῦ φόβου της φρικώδεις ὠρυγμοὺς, καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τῆς στρωμνῆς συνεστάλη εἰς μίαν ἄκραν ὡς οἱ κύνες. Ἀλλ' ὠρύετο εἰσέτι, καὶ τὰ παιδία, ὑπολαβόντα ὅτι ὁ πατήρ των τὴν εἶχε κτυπήσει, ἀνεφώνησαν κλαίοντα·

— Μὴ, πατέρα... μὴ τὴν κτυπᾷς τὴν γιαγιά!

Εἶναι ἀδύνατον τῆς νυκτερινῆς σκηνῆς ταύτης τὴν ἀπαισίαν φρίκην νὰ περιγράψωμεν. Ἀφ' ἑνὸς τὰ παιδία ἀνεφώνουν ἱκετικῶς, ἀπ' ἄλλου ἡ γραῖα ὠρύετο... οἱ κρότοι τῆς μάστιγος, ἡ γυνὴ τοῦ λιθογλύφου κλαίουσα διὰ νερόν...

Μορὲλ ὁ λιθογλύφος πολλάκις ἔγινε μάρτυς ἐλεεινῶν σκηνῶν παρομοίων αὐτῆς ταύτης· καὶ ὅμως, ῥίψας τὴν μάστιγά του ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος, ἀνεφώνησε πάλιν εἰς τὴν ἀπελπισίαν του ὁ δυστυχής·

—Ὢ! τί ζωή! τί ζωή!!!

— Πταίω ἐγὼ, Μορὲλ, ὅτι ἡ μητέρα μου ἀπεμωράνθηκε; εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ κλαίουσα.

—Ἀμὴ πταίω κ' ἐγώ; εἶπεν ὁ Μορέλ· τί προσπαθῶ; νὰ δουλεύω δι' ὅλους σας... Ἡμέραν νύκτα κάθημαι εἰς τὸ ἐργόχειρον... ἐπαραπονέθηκα ποτέ;... ὅσον ἔχω δυνάμεις, ὁ Θεὸς βοηθός· ἀλλὰ δὲν ἐμπορῶ πάλιν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος νὰ δουλεύω, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ ἦμαι ὁ φύλαξ τρελλῶν, ἀῤῥώστων καὶ παιδίων!... Ὄχι· ὁ Θεὸς δὲν εἶναι δίκαιος, τὸ κάτω τῆς γραφῆς!... εἰς ἕνα μόνον ἄνθρωπον τόση δυστυχία, εἶναι πολλή! εἶπεν ὁ λιθογλύφος μὲ σπαρακτικὴν φωνήν.

Καὶ ἐκνενευρισμένος ἐπανέπεσεν εἰς τὸ κάθισμά του, καὶ εἰς τὰς χεῖρας τὸ πρόσωπόν του ἔκρυψε.

—Νὰ, ὁποῦ δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθοῦν τὴν μητέρα μου εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἐπειδὴ δὲν τὴν ἔκριναν ἀρκετὰ τρελλήν· τί νὰ σοῦ κάμω κ' ἐγώ; εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ διὰ τῆς παραπονητικῆς καὶ κλαυθμηρᾶς φωνῆς της· Τυραννεῖσαι, τυραννεῖσαι διὰ πράγματα ὁποῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κάμῃς ἀλλέως· λοιπὸν, τί τὸ ὄφελος;

— Τῳόντι, τί τὸ ὄφελος! εἶπεν ὁ τεχνίτης κ' ἐσπόγγισεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του δάκρυ θαλερόν· τί τὸ ὄφελος... ἔχεις δίκαιον. Ὅταν ὅμως ὅλα πίπτουν διὰ μιᾶς εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου, τί νὰ σοῦ κάμῃ καὶ ὁ δυστυχησμένος ἄνθρωπος!... νοῦς τοῦ ἀπομένει!...

—Ὢ! Θεέ μου! Θεέ μου, πῶς διψῶ!... ἀπ' ἔξω ῥιγῶ, καὶ ἡ ζέστη ἀπὸ μέσα μὲ ἀναλύει... ἀνεφώνησεν ἡ Μαγδαληνή.

—Στάσου νὰ σὲ φέρω τὸ νερό.

Ὁ Μορὲλ ἐπροχώρησεν ὑπὸ τὸ στέγασμα, ἔλαβε τὴν στάμνον καὶ, ἀφοῦ μετὰ δυσκολίας συνέτριψε τὸν καλύπτοντα τὸ ὕδωρ πάγον, ἐνέπλησε μίαν κύμβην καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὴν στρωμνὴν τῆς συζύγου του, τεινούσης πρὸς αὐτὸν ἀνυπόμονον χεῖρα.

Ἀλλὰ, μετά τινα σκέψιν, —Ὄχι, τὴν εἶπεν· εἶναι πολὺ ψυχρόν... εἰσ' ἐπάνω εἰς τὴν ζέστην σου... θὰ σὲ σκοτώσει...

— Φέρε... τόσον τὸ καλήτερο· θὰ μὲ σκοτώσει... ἐπανέλαβεν ἡ Μαγδαληνὴ μετὰ πικρίας· γλυτώνεις κἂν ἀπ' ἐμὲ... μίαν ὥραν ἀργήτερα· μόνον εἰς τρελλοὺς καὶ εἰς παιδιὰ νὰ κάμνῃς πλέον τὸν φύλακα... νὰ σοῦ λείψῃ κἂν ὁ ἄῤῥωστος...

— Διατί, Μαγδαληνὴ, νὰ μοῦ ὁμιλῇς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; δὲν μοὶ πρέπει τοῦ δυστυχοῦς... εἶπε θλιβερῶς ὁ Μορέλ. Μή με λυπεῖς καὶ σὺ τὸν ταλαίπωρον· φθάνουν τ' ἄλλα μας βάσανα... ἐπειδὴ, βλέπεις ; φοβοῦμαι μὴ σαλεύσῃ καὶ ὁ νοῦς μου ... καὶ τότε σεῖς ὅλοι τί θὰ γίνετε;... Διὰ σᾶς μὲ μέλει... ἐγὼ μόνος... αὔριον ἤθελα εἶμαι ἀναπαυμένος.... Δόξα σοι ὁ Θεὸς, ὁ ποταμὸς τρέχει δι' ὅλον τὸν κόσμον!

— Ταλαίπωρε Μορέλ! εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ καμφθεῖσα τὴν καρδίαν· τωόντι, ἔσφαλα ὅτι σὲ εἶπα μὲ βαρυγνωμίαν ὅτι ἤθελα νὰ σ' ἐλύτρωνα ἀπὸ τὸ βάρος μου. Συγχώρησέ με το... ὁ σκοπός μου ἦτο καλός... ναὶ, ἐπειδὴ τέλος πάντων... ἐγὼ σὲ εἶμαι ἀνωφελὴς, καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὰ παιδιά μας... Τώρα δεκαὲξ μῆνας εἰς τὸ κρεββάτι...Ὦ! Θεέ μου! διψῶ, Μορὲλ...σὲ παρακαλῶ, νερό!

— Τώρα, τώρα, νὰ τὸ ζεστάνω ὀλίγον εἰς τὰς χεῖράς μου...

— Ἄ, Μορέλ! εἶσαι τόσον καλὸς, κ' ἐγὼ σὲ λέγω τόσα σκληρὰ λόγια, καὶ σὲ λυπῶ!...

— Ταλαίπωρη γυναῖκα καὶ σύ ... ἡ ἀῤῥωστία κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ δυσαρεστῆται μὲ τὸ παραμικρόν ... εἰπέ με ὅ,τι ἄλλο θέλῃς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ νὰ λυτρωθῶ ἀπὸ σὲ, νὰ μὴ τὸ ἀκούσω πλέον ἀπὸ τὸ στόμα σου...

— Ἀλλ' εἰς τί σὲ χρησιμεύω ;

— Εἰς τί μᾶς χρησιμεύουν τὰ παιδιά μας ;

— Εἰς τὸ νὰ κοπιάζῃς περισσότερο.

— Καλά! ἐξ ἄλλου μέρους ὅμως, ἡ ἰδική σας ἰδέα, ἰδὲ ὅτι μὲ δίδει ἐνίοτε δυνάμεις νὰ κάθημαι εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τὴν ἡμέραν εἰς τὸ ἔργον μου, ὥστε κατήντησα καὶ νὰ φθείρω καὶ τὸ σῶμά μου...Ἂν δὲν ἦτον αὐτὴ ἡ ἰδέα, στοχάζεσαι ὅτι ποτὲ χάριν τοῦ ἑαυτοῦ μου ἤθελα ἐργάζεσθαι ὅσον ἐργάζομαι ; Ποτέ· ἡ ζωὴ δὲν εἶναι τόσον ὡραῖον πρᾶγμα· ἤθελα τὴν ἀφήσει εὐχαρίστως.

— Τὸ ἴδιον κ' ἐγὼ, ὑπέλαβεν ἡ Μαγδαληνή· ἂν δὲν ἦσαν τὰ παιδιὰ, πρὸ πολλοῦ ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ· Μορὲλ, φθάνει ἕως αὐτοῦ καὶ διὰ τοὺς δύο μας· καιρὸς ν' ἀνάψωμεν μία φουβουδιὰ κάρβουνα, καὶ γλυτώνει κανεὶς τοιουτοτρόπως...Ἔλα δὰ τὰ παιδιά... τὰ παιδιά!...

— Βλέπεις τὸ λοιπὸν ὅτι ὠφελοῦν καὶ αὐτὰ εἰς κἄτι τί· εἶπεν ὁ Μορὲλ μὲ ἀξιοθαύμαστον ἀφέλειαν. Ἔλα, 'πάρε... πίε· πλὴν ἀπ' ὀλίγ' ὀλίγο, ἐπειδὴ ἀκόμη εἶναι ψυχρό...

— Ὦ! εὐχαριστῶ Μορὲλ, εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ πίνουσα ἀμυστί.

— Φθάνει... φθάνει...

— Ἦτο πολὺ ψυχρὸ... ἀνατριχιάζω ... ὑπέλαβεν ἡ Μαγδαληνὴ ἀποδίδουσα τὴν κύμβην.

— Δὲν σὲ τὸ εἶπα;... τώρα!...

— Τώρα, οὔτε νὰ τρέμω κἂν δὲν μ' ἔμεινε δύναμις... Ὡσὰν νὰ μ' ἐπερικύκλωσαν ἀπὸ χιόνι.

Ὁ Μορὲλ ἀφήρεσε τὸ ἔνδυμά του, τὸ ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας τῆς συζύγου του, καὶ ἔμεινεν ὁλόγυμνος μέχρι τῆς μέσης. Δὲν εἶχεν ὁ δυστυχὴς χιτῶνα.

— Θὰ παγώσεις... Μορέλ!

— Ὀλίγον· καὶ ἂν αἰσθανθῶ πολὺ κρύο, τὸ 'παίρνω πάλιν καὶ τὸ φορῶ.

— Ταλαίπωρε καὶ σύ!... ὤ! καλὰ εἶπες· ὁ Θεὸς εἶναι ἄδικος... τί ἐκάμαμεν τώρα ἡμεῖς καὶ εἴμεθα τόσον δυστυχεῖς... ἐνῷ ἄλλοι...

— Ὁ καθεὶς ἔχει τὸ βάσανόν του... καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ μικροί...

— Ναί... ὅμως οἱ μεγάλοι ἔχουν βάσανα... ὁποῦ δὲν τοὺς σκάπτουν τὸ στομάχι, οὐδὲ τοὺς κάμνουν νὰ τουρτουρίζουν... Ἰδέ· ὅταν συλλογισθῶ, ὅτι ἕνα μόνον ἀπ' αὐτὰ τὰ 'διαμάντια ὁποῦ δουλεύεις ἂν ἐπωλούσαμεν, ἤθελε καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ παιδιά μας νὰ οἰκονομηθοῦμεν, μοῦ ἔρχεται... Καὶ εἰς τί τοὺς χρησιμεύουν τὰ 'διαμάντια;

— Αἴ γυναῖκα! ἂν ἐξετάσης αὐτό· *Εἰς τί τοὺς χρησιμεύουν*... 'παγαίνομεν μακράν... Εἶναι τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ ἔλεγες· Εἰς τί τώρα χρησιμεύει εἰς αὐτὸν τὸν αὐθέντην, τὸν ὁποῖον ἡ κυρία Πιπελέτου ὀνομάζει *Στρατηγὸν*, νὰ ἔχῃ ἐνοικιασμένον τὸ πρῶτον πάτωμα τοῦ οἴκου τούτου, ἐνῷ ποτὲ δὲν πατεῖ;... Τί τὸν χρησιμεύει νὰ ἔχῃ τόσα καλὰ στρώματα, ἐπαπλώματα, ἐνῷ κατοικεῖ ἀλλοῦ;

— Αὐτὸ εἶναι ἀληθινό... Ἔχει ἐκεῖ μέσα διὰ νὰ οἰκονομηθοῦν δέκα 'σπιτικὰ ὡσὰν τὸ ἰδικό μας... Χωριστὰ ὅτι ἡ κυρία Πιπελέτου ἀνάπτει καθημερινῶς φωτιὰ διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ ἡ ὑγρασία τὰ ἔπιπλα... Τόση εὔμορφη ζέστη νὰ χάνεται ἐπὶ ματαίῳ... ἐνῷ ἡμεῖς καὶ τὰ παιδιά μας ἀποθαίνομεν τοῦ κρύου!... Θὰ μοῦ εἰπεῖς· Ἂν ἤμεθα καὶ ἡμεῖς ἔπιπλα ἤθελε νὰ μᾶς κάμνουν τὸ ἴδιο... Ὤ! αὐτοὶ οἱ πλούσιοι εἶναι ἄπονοι!...

— Ὄχι, Μαγδαληνή· νὰ 'ξεύρῃς ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶναι ὡσὰν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους... Ἀλλά, βλέπεις, δὲν γνωρίζουν τί θὰ εἰπεῖ δυστυχία... Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται εὐτυχεῖς, ζοῦν εὐτυχεῖς, ἀποθνήσκουν εὐτυχεῖς· πῶς τάχα θέλεις νὰ συλλογισθοῦν ἡμᾶς;... Ἔπειτα, σὲ λέγω... οὔτε κἂν γνωρίζουν... Πῶς θέλεις νὰ φαντασθοῦν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τὰς στερήσεις τῶν ἄλλων; Αὐτοί, ὅταν πεινάσουν τότε μάλιστα χαίρονται... θὰ γευματίσουν μὲ ὄρεξιν... Ἀλλὰ κάμνει κρύο πολύ· αὐτοὶ τὸ χαίρονται· κάμνει *καλὸ κρυωματάκι*, λέγουν· καὶ βέβαια, ἂν ἐκβοῦν ἔξω μίαν στιγμήν, ἐπιστρέφουν ἔπειτα εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἑστίας των, καὶ ὁ ἀπ' ἔξω παγετὸς τοὺς κάμνει νὰ εὑρίσκουν μεγαλητέραν ἀναγαλλίασιν εἰς τὴν φωτίαν των· τὸ λοιπὸν αὐτοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐλεεινολογήσουν ἡμᾶς, ἐπειδή, βλέπεις, αὐτοὶ εἰς τὴν πεῖνα καὶ εἰς τὸ κρύο εὑρίσκουν ἡδονήν... Ἐκατάλαβες ὅτι τωόντι δὲν ἐξεύρουν τί θὰ εἰπεῖ... δὲν ἔχουν ἰδέαν... Καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν τόπον των, ἴσως ἤθελε νὰ ἤμεθα ὡσὰν αὐτούς.

— Οἱ πτωχοὶ πάλιν εἶναι τὸ λοιπὸν καλήτεροι ἀπ' αὐτούς, ἐπειδὴ συμβοηθεῖ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον... Ἰδὲ τὴν καλὴν αὐτὴν νέαν, τὴν δεσπο-

σύνην Γελασίνα· πόσας φορὰς μᾶς ἐξενύκτισε, κ' ἐμὲ καὶ τὰ παιδιά, εἰς τὰς ἀῤῥωστίας μας· χθὲς ἐπῆρε τὸν Ἱερώνυμο καὶ τὸν Πέτρο κ' ἔφαγαν μαζῆ της. Καὶ τί εἶναι καὶ αὐτῆς τῆς δυστυχησμένης τὸ φαγητό! ἕνα ποτῆρι γάλα καὶ ψωμί. Ἐνῷ, εἰς τὴν ἡλικίαν της, ἔχει κἀνεὶς ὄρεξι καλή· καὶ βέβαια θὰ στερεῖται ἀπὸ τὸ στόμα της...

— Ἡ ταλαίπωρη νέα! Τῳόντι ἔχει καλὴν ψυχήν. Καὶ διατί; διότι γνωρίζει τί θὰ εἰπεῖ πενία... Καί, καθὼς τὸ λέγω πάντοτε· Νὰ ἤξευραν οἱ πλούσιοι! νὰ ἤξευραν οἱ πλούσιοι!

— Ἀμ' ἐκείν' ἡ κυρία ἥτις ἦλθε προχθὲς καταθορυβημένη νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ ἂν εἴχαμεν χρείαν ἀπὸ τίποτε;... τώρα, γνωρίζει αὐτὴ τί θὰ εἰπεῖ πτωχεία... καλὰ λοιπόν! ποῦ εἶναί την;

— Ἴσως ἔλθῃ πάλιν· ἐπειδή, μ' ὅλον ἐκεῖνον τὸν θόρυβόν της, μ' ἐφάνη ὡσὰν καλῆς καὶ συμπαθητικῆς ψυχῆς.

— Ὢ! τοῦ λόγου σου μὴ κάμνεις ἄλλο, παρὰ εὐθὺς καθὼς ἀκούσεις διὰ πλούσιον πάντοτε νὰ τὸν δίδῃς τὰ δίκαια... Θαῤῥεῖς ὅτ' οἱ πλούσιοι εἶναι καμωμένοι ἀπὸ ἄλλην ζύμην παρὰ τὴν ἰδικήν μας!

— Ὄχι, αὐτὸ δὲν τὸ θαῤῥῶ· ὑπέλαβε χαμηλοφώνως ὁ Μορέλ· ἐξ ἐναντίας λέγω, ὅτι ἔχουν καὶ αὐτοὶ τὰ ἐλαττώματά των ὡσὰν ἡμᾶς... Τὸ κακὸν εἶναι ὅτι ἔχει, παραδείγματος χάριν, πολλοὺς κατασκόπους πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἄλλους τοιούτους καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν τιμίων ἐργατῶν, οἰκογενειαρχῶν, οἵτινες κεῖνται εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν... καὶ οἱ ὁποῖοι, δι' ἔλλειψιν μικρᾶς βοηθείας ἐγκαίρου, ἐνίοτε καταντοῦν νὰ ἐκτρέπωνται... Καλὸν πρᾶγμα εἶναι νὰ παιδεύεται τὸ κακόν, ἀλλ' ἴσως ἦτο καλήτερον νὰ προλαμβάνεται... Ἐβαστάχθης, νὰ εἰποῦμεν, τίμιος πέντε χρόνους· ἀλλ' ἡ ἀδυσώπητος πενία, ἡ πεῖνα, σὲ σπρώχνουν εἰς τὸ κακόν... καὶ ἰδοὺ ἕνας *ξεβράκωτος* παραπάνω... ἐνῷ, ἂν ἐλάμβαναν πληροφορίας... Ἀλλά, τί τώρα κάθημαι καὶ συλλογίζομαι τὰ τοιαῦτα;... ὁ κόσμος εἶναι καθὼς εἶναι... Ἐγὼ εἶμαι πτωχὸς καὶ τῆς ἀπελπισίας, καὶ διὰ τοῦτο ὁμιλῶ τοιουτοτρόπως... ἂν αὔριον ἐγινόμην πλούσιος, ἤθελε νὰ ἦναι ὁ νοῦς μου εἰς τὰ φαγοπότια καὶ εἰς τὰς ξεφαντώσεις... Αἴ, γυναῖκα, λέγε με, πῶς εἶσαι;

— Τὸ ἴδιο... Δὲν αἰσθάνομαι πλέον τοὺς πόδας μου... Ἀλλά, σὺ τρέμεις, χριστιανέ μου... ἔπαρε πάλιν τὸ φόρεμά σου... καὶ σβύσε πλέον τὸ κηρὶ νὰ μὴ καίῃ τοῦ κακοῦ... Νά... ἐξημέρωσε...

Καὶ ὄντως, ὑπόλευκόν τι φῶς, διαπερῶν μόλις τὴν χιόνα δι' ἧς ἦσαν φραγμένα τὰ ὑαλία τοῦ φεγγίτου, ἤρχιζε νὰ διασκεδάζῃ τὴν σκιὰν τοῦ παταρίου, ἀποκαθιστὸν οὕτως ἀπαισιωτέραν τὴν ὄψιν αὐτοῦ... Ὁ ζόφος τῆς νυκτὸς ἐκάλυπτε τοὐλάχιστον μέρος τῶν ἀθλιοτήτων ἐκείνων...

— Ἂς προσμείνω νὰ ἐξημερώσῃ καλὰ διὰ νὰ καθήσω πάλιν εἰς τὸ ἐργόχειρόν μου, εἶπεν ὁ λιθογλύφος καθεζόμενος ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ἀχυροστρώματος τῆς συζύγου του, καὶ στηρίζων τὸ μέτωπον εἰς τὰς δύο του χεῖρας.

Μετά τινας στιγμὰς σιγῆς, ἡ Μαγδαληνὴ εἶπε·

— Πότε θὰ ἔλθει ἡ Ματθιὼ νὰ 'πάρῃ τὰ πετράδια ὁποῦ τῆς δουλεύεις;

— Σήμερον τὸ πρωΐ... Δὲν μ' ἔμεινε πλέον νὰ στιλπνώσω παρὰ μίαν μόνην ἕδραν τῶν ψευδῶν πετραδίων τὰ ὁποῖα μ' ἔφερε.

— Ναὶ, ψευδῶν!... θαῤῥεῖς δὲν ἐξεύρω ὅτ' εἶναι ἀληθινὰ τὰ πετράδια ὁποῦ δουλεύεις, ἐνῷ εἰς τὸ 'σπίτι νομίζουν ὅτ' εἶναι ψευδῆ!

— Πῶς! δὲν τὸ 'ξεύρεις;... 'Αλλὰ τωόντι· ὅταν ἦλθεν ἡ κυρία Ματθιὼ, σὺ ἐκοιμᾶσο... Μ' ἔδοσε δέκα 'διαμάντια ψευδῆ, δέκα χαλίκια τοῦ Ῥήνου [1], νὰ τὰ κόψω ἴσα καὶ ἀπαράλλακτα μ' ἐκείνους τοὺς ἀδάμαντας τοὺς ὁποίους μ' ἔφερεν ἡ ἰδία, καὶ βλέπεις ἐκεῖ ἐπάνω μαζῇ μὲ τὰ *ρουβίνια*... Ποτὲ δὲν εἶδα ἀδάμαντας τόσον λαμπρούς· ἐκεῖνα τὰ δέκα πετράδια ἐκεῖ ἀξίζουν βέβαια πλειότερον τῶν ἑξῆντα χιλιάδων φράγκων.

— Καὶ τί θὰ τὰ κάμει τ' ἄλλα δέκα ψευδῆ, καὶ τὰ θέλει ἀπαράλλακτα;

— Μία μεγάλη κυρὰ εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὰ ἀνήκουν... μία δούκισσα, μὲ φαίνεται, ἐπεφόρτισε τὸν Κ. Βωδοϊνον, τὸν χρυσοχόον, νὰ πωλήσῃ μερικὰ, διαμαντικά της... καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ τῆς κάμῃ ἄλλα μὲ πετράδια ψευδῆ. Ἡ κυρία Ματθιὼ, ἐπειδὴ εἶναι ἡ μεσίτρια τοῦ Κ. Βωδοΐνου ἐπάνω, εἰς τὰ διαμάντια, μὲ τὸ εἶπεν ὅταν μ' ἔφερε τὰ ἀληθῆ πετράδια, διὰ νὰ δώσω εἰς τὰ ψευδῆ τὸ ἴδιον μέγεθος καὶ σχῆμα· ἡ Ματθιὼ ἔδοσε τὴν ἰδίαν ἐργασίαν εἰς ἄλλους τέσσαρας λιθογλύφους, ἐπειδὴ εἶναι σαράντα ἢ πενῆντα τὰ πετράδια... Μόνος ἐγὼ δὲν ἤθελα τὰ προφθάσει ὅλα... ἔπρεπε νὰ ἦν' ἕτοιμα σήμερον τὸ πρωΐ, διὰ νὰ λάβῃ καὶ ὁ Κ. Βωδοϊνος καιρὸν νὰ κολλήσῃ τὰ ψευδῆ εἰς τὸν τόπον τῶν ἀληθινῶν... Ἡ κυρία Ματθιὼ λέγει, ὅτι συμβαίνει πολλάκις αἱ κυρίαι ν' ἀντικαταστήνουν τοιουτοτρόπως τοὺς ἀδάμαντάς των διὰ χαλικίων τοῦ Ῥήνου.

— Βλέπεις, τὰ ψευδῆ πετράδια κάμνουν τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα ὡς τ' ἀληθῆ, καὶ αἱ μεγάλαι κυρίαι, ἐνῷ μόνον πρὸς στολισμόν των τὰ μεταχειρίζονται, ποτὲ δὲν ἀποφασίζουν νὰ θυσιάσουν ἕνα κἂν διὰ νὰ ἐλεήσουν δυστυχεῖς ὡσὰν ἡμᾶς!

— Καψο-γυναῖκα! ἡ λύπη σὲ κάμνει νὰ φαίνεσαι ἄδικος... Ποῖος ἐξεύρει ὅτι ἡμεῖς, οἱ Μορὲλ, εἴμεθα δυστυχεῖς;

— Ὢ! τί ἄνθρωπος! τί ἄνθρωπος!... 'Εσένα, κομμάτια νὰ σὲ κάμουν, πάλιν θὰ εἰπεῖς εὐχαριστῶ.

Ὁ Μορὲλ ἀνέστειλε τοὺς ὤμους μὲ συμπάθειαν.

— Πόσα θὰ σοῦ δώκει σήμερον ἡ Ματθιώ; ἠρώτησεν ἡ Μαγδαληνή.

— Δὲν θὰ μοῦ δώσει τίποτε, ἐπειδὴ ἡ γυναῖκα μοῦ ἔχει δοσμένα 120 φράγκα...

— Τίποτε! 'Αλλ' ἡμεῖς προχθὲς ἐτελειώσαμεν καὶ τὸ ὑστερινό μας φράγκο... Δὲν ἔχομεν λεπτό.

— Τωόντι, εἶπεν ὁ Μορὲλ περίλυπος.

— Καὶ, τώρα, πῶς θὰ κάμωμεν;

— Πῶς θὰ κάμωμεν... ἐξεύρω κ' ἐγώ;

[1] Μέγας ποταμὸς τῆς Εὐρώπης.

— Καὶ ὁ ψωμᾶς δὲν θέλει πλέον νὰ μᾶς δώσῃ χωρὶς τὴν πληρωμὴν εἰς τὴν παλάμην...

— Δὲν θέλει... χθὲς ἐπῆρα ἀπὸ τὴν Πιπελέτου δανεικὸν ἕνα τέταρτον ψωμίου.

— Ἆρά γε δὲν μᾶς δανείζει ἡ θειὰ Βουρέταινα;

— Ναὶ, νὰ σοῦ δανείσῃ ἡ θειὰ Βουρέταινα!... Τώρα ἀφοῦ κρατεῖ ἐνέχυρον ὅλα μας τὰ πράγματα, ἐπάνω εἰς τί πλέον θέλεις νὰ μᾶς δανείσῃ;... εἰς τὰ παιδιά μας;... εἶπεν ὁ Μορὲλ μὲ πικρὸν μειδίαμα.

— Ἀλλ' ἡ μητέρα μου, τὰ παιδιὰ καὶ σὺ, χθὲς, μόλις νὰ ἐφάγετε μίαν λίτρα ψωμὶ ὅλοι σας!... Τέλος πάντων δὲν ἐμπορεῖτε καὶ ν' ἀποθάνετε τῆς πείνας... Σὺ πταίεις τὸ λοιπόν... δὲν ἠθέλησες νὰ καταγραφθῇς ἐφέτος εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἐλεημοσυνῶν.[1]

— Ἐκεῖ καταγράφονται μόνον οἱ πτωχοὶ ὅσοι ἔχουν ἔπιπλα... ἡμεῖς ὅμως τὰ ἐσώσαμεν πλέον... περνῶμεν ὡς ἄνθρωποι τοῦ δρόμου. Διὰ νὰ προσφύγωμεν πάλιν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ ἀσύλου[2], ἔπρεπε τὰ παιδιά μας νὰ ἔχουν τοὐλάχιστον ἕνα ἐπιχιτώνιον (blouse) καὶ τὰ ἰδικά μας εἶν' ἐνδυμένα κουρέλια· καὶ ἔπειτα, 'παγαίνεις εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἐλεημοσυνῶν, ἀλλὰ σὲ καταντοῦν νὰ κάμῃς χιλίους δρόμους, ὅταν δὲν ἔχῃς τὰ μέσα κἀνενὸς μεγάλου... ἠμποροῦσα ἐγὼ νὰ χάνω τὸν καιρό μου τοῦ κακοῦ; Καὶ τέλος πάντων, τί ἤθελε νὰ μᾶς δίδουν; ἕνα ψωμὶ *τὸν μῆνα*, καὶ μισὴν λίτρα κρέας *κάθε δεκαπέντε*[3].

— Λοιπὸν, πῶς θὰ κάμωμεν;...

— Ἴσως ἐκείν' ἡ κυρὰ, ἥτις ἦλθε χθὲς, δὲν μᾶς λησμονήσει...

— Ναὶ... πρόσμενε... Ἀλλ' ἡ Ματθιὼ δὲν ἐμπορεῖ νὰ μὴ σὲ δανείσῃ πέντε φράγκα... τώρα δέκα χρόνους δουλεύεις ὅλο δι' αὐτήν· πῶς εἶναι δυνατὸν ν' ἀφήσῃ τοιουτοτρόπως ἕνα τίμιον ἄνθρωπον οἰκογενειάρχην...

— Δὲν πιστεύω νὰ μᾶς δανείσῃ πλέον. Ἔκαμεν ὅ,τ' ἠμπόρεσε καὶ αὐτὴ ἡ πτωχή· βλέπεις, ὀλίγ' ὀλίγο ἀνέβηκε νὰ τῆς χρεωστῶ ἑκατὸν εἴκοσι φράγκα· δὲν εἶναι ὀλίγα δι' αὐτήν. Μὴ βλέπεις ὅτι εἶναι μεσίτρια 'διαμαντικῶν κ' ἔρχεται φορὰ ὁποῦ ἔχει εἰς τὸ ζεμπίλι της πενῆντα χιλιάδων φράγκων πρᾶγμα· ἐκείνη, ἑκατὸν φράγκα τὸν μῆνά της νὰ κερδίζῃ, καὶ ὁ κόσμος ὅλος... ἑκατὸν φράγκα, ὅμως ἔχει δύο ἀνεψιὰς τῆς ὑπανδρείας. Ὅπως φαίνονται εἰς ἡμᾶς τὰ πέντε φράγκα, τὸ ἴδιο φαίνονται καὶ εἰς αὐτήν... τυχαίνει ἡμέρα νὰ μὴν τὰ ἔχῃ καὶ αὐτά. Δὲν ἐμπορεῖ ἡ γυναῖκα, ἀφοῦ τὴν χρεωστοῦμεν ἑκατὸν εἴκοσι φράγκα, νὰ ἐκβάλλῃ καὶ τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα της καὶ νὰ μᾶς τὸ δίδῃ.

— Νὰ, τί θὰ εἰπεῖ νὰ δουλεύῃ κἀνεὶς διὰ μεσίτας, ἀντὶ ν' ἀγροικεῖται κατ' εὐθεῖαν μὲ τοὺς πλουσιωτέρους χρυσοχόους· ἐνίοτε δὲν κυττάζουν ἐκεῖνοι μικρὰ πράγματα... Ὄχι ἀφήνεις καὶ σὲ μαδεῖ ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος... Νὰ σοῦ εἰπῶ, πταίεις τοῦ λόγου σου.

— Πταίω ἐγώ! ἀνέκραξεν ὁ δυστυχὴς οὗτος, ἀδημονήσας ἐκ τοῦ μω-

1 Φιλόπτωχον σύστημα εἰς Παρισίους.— 2 Ἕτερον σύστημα παρόμοιον.— 3 Ἐκ τῆς πληθύος τῶν καταγεγραμμένων πτωχῶν. Ταῦτα ὅλα εἶναι ἀλήθειαι.

ροῦ αὐτοῦ ἐλέγχου· δὲν εἶναι ἡ μετέρα σου ἡ αἰτία ὅλων μας τῶν συμφορῶν; Ἂν δὲν ὑπεχρεούμην νὰ πληρώσω τὸν ἀδάμαντα τὸν ὁποῖον ἔχασεν ἡ μητέρα σου... τώρα ἠθέλαμεν ἔχει καὶ κατὰ μέρος βαλμένα χρήματα, καὶ ὅ,τι μοῦ ἐμβαίνει καθημέραν, καὶ τὰ χίλια ἑκατὸν φράγκα τὰ ὁποῖα ἐπήραμεν ἀπὸ τὴν Φειδὼ, διὰ νὰ τὰ ἑνώσωμεν μὲ τὰ χίλια τριακόσια, τὰ ὁποῖα ἐδανείσθημεν ἀπ' αὐτὸν τὸν κύριον Ἰάκωβον Φεράνδον, ὁποῦ νὰ τὸν κόψῃ ὁ Θεός!

— Δὲν ἠθέλησες νὰ ζητήσῃς καὶ ἀπ' αὐτὸν τίποτε... Ἀγκαλὰ, εἶναι τόσον φιλάργυρος... ὥστε τοῦ κακοῦ νὰ ῥίψῃ κανεὶς καὶ τὸ πρόσωπόν του... ἀλλὰ πάντοτε δοκιμάζει ὁ κόσμος...

— Ἀπ' αὐτὸν νὰ ζητήσω!..ἀπ' αὐτόν!... ἀνέκραξεν ὁ Μορέλ· κάλλιον νὰ μὲ κόψουν κομμάτια... Πρόσεξε... μὴ μοῦ τὸν ἀναφέρεις τελείως αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον... σαλεύει ὁ νοῦς μου...

Ταῦτα λέγοντος τοῦ λιθογλύφου, ἡ συνήθως γλυκεῖα καὶ καρτερικὴ φυσιογνωμία του ἠγριώθη· τὸ ὠχρὸν πρόσωπόν του ἐρυθρίασεν ἐλαφρά· ἀνηγέρθη διὰ μιᾶς ἐκ τῆς στρωμνῆς καὶ ἤρχησε νὰ περιπατῇ εἰς τὸ πατάριον μὲ ταραχήν. Ἡ μορφὴ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, καίτοι καχεκτικὴ καὶ ἀθλία, ἔλαβ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸν χαρακτῆρα γενναίας ἀγανακτήσεως.

— Δὲν εἶμαι κακὸς, ἀνέκραξεν· ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἔβλαψα κανένα... αὐτὸν ὅμως τὸν συμβολαιογράφον! ὤ! ὁ Θεὸς νὰ τὸν παιδεύσῃ καθὼς μ' ἐπαίδευσε. — Θέσας δ' ἔπειτα τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου του, ἐψιθύρισε μὲ περίλυπον φωνήν· Θεέ μου! δὲν ἤξιζα, Θεέ μου, νὰ ῥίψῃς τοιουτοτρόπως τὴν οἰκογένειάν μου μὲ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας δεδεμένα εἰς ἕνα τοιοῦτον ὑποκριτήν! Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ μεταχειρίζεται τὰ πλούτη του μόνον πρὸς τὸ νὰ φθείρῃ, ἀφανίζῃ κ' ἐξουθενῇ ὅσους αὐτὸς θελήσει νὰ φθείρῃ, ἀφανίσῃ κ' ἐξουθενήσῃ;

— Εὖγε, εὖγε, εἶπεν ἡ Μαγδαληνή· ξεθύμανε κἂν ἐναντίον του... νὰ τὸν μάθῃ κἂν ὁ κόσμος πρὶν σὲ βάλει εἰς τὴν φυλακή... Αὐτὸς εἶναι ἱκανὸς καὶ τοῦτο νὰ τὸ κάμῃ σήμερ' αὔριον, ἐξ αἰτίας ἐκείνης τῆς ὁμολογίας τῶν χιλίων τριακοσίων φράγκων, ὅπου σὲ κατεδίκασαν... Τώρα σὲ κρατεῖ ὡσὰν τὸ πουλὶ ὁποῦ τὸ δένουν ἀπὸ τὴν κλωστή. Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο τὸν ἀποστρέφομαι ὅσον καὶ σύ· ἀφοῦ ὅμως ἐπέσαμεν εἰς τὰ 'νύχια του... ἀνάγκη πᾶσα...

— Τί ἀνάγκη πᾶσα! νὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ μᾶς ἀτιμάσῃ τὴν κόρην μας! τοῦτο ἀγαπᾷς; ἀνεφώνησεν ὁ λιθογλύφος μὲ φωνὴν κεραυνοβόλον.

— Σιώπα, δι' ὄνομα Θεοῦ, καὶ τὰ παιδιὰ εἶν' ἔξυπνα...καὶ ἀκούουν.

— Ξεύρεις! ξεύρεις! καὶ ἂν ἀκούουν καὶ ὅλα! ἐπανέλαβεν ὁ Μορὲλ μὲ φρικαλέαν εἰρωνίαν· καλήτερα· νὰ λάβουν τὸ παράδειγμα καὶ αἱ δύο μικραί· αὐτὸ θὰ τὰς προετοιμάσει... ἐμπορεῖ μίαν ἡμέραν νὰ καταβῇ τοῦ συμβολαιογράφου ὁ οἶστρος νὰ τὰς ζητήσῃ καὶ αὐτάς!... Δὲν εἴμεθα εἰς τὸ χέρι του, καθὼς καὶ τὸ λέγεις συχνά;... Ἔλα! ἐπανάλαβε πάλιν ὅτι δύναται νὰ μὲ βάλῃ εἰς τὴν φυλακή... ἔλα, εἰπέ το ἐλεύθερα... ἀνάγκη πᾶσα νὰ τοῦ ἀφήσωμεν τὴν κόρην μας· πῶς;

Ἔπειτα ὁ δυστυχὴς ἐτελείωσε τὴν ἀράν του διδόμενος εἰς ὀλοφυρμούς· διότι ἡ τιμία καὶ ἀγαθὴ αὕτη φύσις δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ παρεκτείνῃ τὸν ἀλγεινὸν τόνον τοῦ σαρκασμοῦ.

—Ὦ τέκνα μου! ἀνέκραξεν ἀναλυόμενος εἰς δάκρυα, ὦ δυστυχῆ μου τέκνα! ὦ Λουΐζα!... ἀγαθὴ καὶ ὡραία Λουΐζα μου!... ὡραιοτάτη... ὡραιοτάτη... ἐκ τούτου προῆλθον καὶ αἱ δυστυχίαι μου· ἐκ τῆς ὡραιότητός σου, ὦ κόρη μου! ἐκ τῆς ὡραιότητός σου! Ἂν δὲν ἦτον ὡραία τόσον, ὁ συμβολαιογράφος δὲν ἤθελε μὲ προτείνει νὰ μοὶ δανείσῃ αὐτὰ τὰ χρήματα... Εἶμαι φιλόπονος καὶ τίμιος, ὁ χρυσοχόος ἤθελε μὲ δόσει καιρόν· δὲν ἤθελα ὑποχρεωθῆν εἰς αὐτὸ τὸ γηραιὸν ἔκτρωμα, καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας μᾶς ἔκαμεν ἐκδουλεύσεως νὰ ζητήσῃ ν' ἀτιμάσῃ τὴν κόρην μου!... Δὲν τὴν ἄφηνα ἐγὼ εἰς τὸν οἶκόν του, οὔτε μίαν ἡμέραν... Ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα... ἀνάγκη πᾶσα... εἶμαι εἰς τὸ χέρι του... Ὦ! ἡ πενία... ἡ πενία!... πόσα καταπίνει κἀνεὶς ἐξ αἰτίας της!

— Ἀλλὰ καὶ τί ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν; ἐκεῖνος εἶπεν εἰς τὴν Λουΐζα· « Ἀναχωρεῖς ἀπὸ πλησίον μου, ὅμως βάλλω τὸν πατέρα σου εἰς τὴν φυλακήν...»

— Ναί· *Σοῦ*, λέγει τῆς κόρης μου· μὲ *σὺ* τῆς ὁμιλεῖ, ὡσὰν νὰ ἦτον ἡ ἐσχάτη τῶν πλασμάτων[1].

—Ἂν ἦτον αὐτὸ μόνον, ἐδιορθώνετο· ἀλλ' ἂν τώρα τὸν ἀφήσῃ καὶ φύγῃ, ἐκεῖνος σὲ στέλλ' εἰς τὴν φυλακήν, καὶ τότε τί θ' ἀπογίνω ἐγὼ μὲ τόσα παιδιὰ καὶ τὴν μητέρα μου; Ὑπόθεσε ὅτι ἡ Λουΐζα κερδίζει ἄλλου εἴκοσι φράγκα τὸν μῆνα· ἠμποροῦμεν μ' αὐτὰ μόνον νὰ ζήσωμεν τόσαι ψυχαί;

— Βέβαια· πρέπει ν' ἀφήσωμεν τὴν Λουΐζα ν' ἀτιμάζεται, διὰ νὰ ζῶμεν ἡμεῖς.

— Πῶς ἀγαπᾷς τὰς ὑπερβολάς! ὁ συμβολαιογράφος εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὴν κυνηγεῖ... μᾶς τὸ εἶπεν ἡ ἰδία· ἀλλ' ἡ κόρη μας εἶναι τιμία.

—Ὦ! δὲν γνωρίζω ἐγὼ τὸ παιδί μου; τιμία βέβαια εἶναι καὶ φιλόπονος καὶ ἐνάρετος!... Δὲν εἶδες ὅτι, ὁπόταν ἤλθαμεν εἰς στενοχωρίαν ἐξ αἰτίας τῆς ἀσθενείας σου, ἠθέλησε μόνη της νὰ ἔμβῃ πουθενὰ καὶ νὰ παραδουλεύῃ, διὰ νὰ μᾶς ἐλαφρύνῃ ὁπωσοῦν; Πόσον τότ' ἐπόνεσεν ἡ ψυχή μου, ἐγὼ δὲν σὲ εἶπα ποτέ!... Αὐτὴ ὑπηρέτρια... αὐτὴ νὰ ὑποπέσῃ εἰς κακομεταχείρισιν...αὐτὴ νὰ ταπεινωθῇ τόσον!...αὐτή, ἡ φυσικὰ φιλότιμος, καὶ τόσον φιλότιμος, ὥστε διὰ νὰ γελῶμεν...ἐνθυμεῖσαι; τότε ἐγελοῦσαν τὰ χείλη μας, τὴν ὠνομάζαμεν ἡ *πριγκιπέσσα*, ἐπειδὴ πάντοτε μᾶς ἔλεγεν ὅτι ἤθελεν, ἀπὸ τὴν πολλὴν καθαριότητα, νὰ καταστήσῃ τὸν πτωχικόν μας οἶκον ὡσὰν μικρὸν παλάτι... Τὸ ταλαίπωρον παιδί, ἦταν ἡ κρυφὴ χαρά μου ὅταν τὴν εἶχα πλησίον μου κ' ἐνυκτέρευα... Μόνον πῶς ἔβλεπα τὴν καλήν της ῥοδινὴν μορφὴν καὶ τὰ ὡραῖα της μαῦρα ὄμματα ἐνώπιόν μου, ἐκεῖ, πλησίον τοῦ σκρίβαντός μου, καὶ τὴν ἤκουα

1 Τοῦτο θέλει ἴσως φανῆν εἰς πολλοὺς τῶν ἀναγνωστῶν μας περίεργον· ἐντοσούτῳ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ὑπηρέτας των, ὁμιλοῦν μὲ Σᾶς πάντοτε.

νὰ τραγωδῇ, ὁ κόπος μ' ἐφαίνετο ἐλαφρός ! Ταλαίπωρη Λουΐζα, ἡ τόσον φίλεργος, καὶ ὅμως τόσον εὔθυμος!... Καὶ ποῖον δὲν εὐχαριστοῦσεν ! ὡς καὶ τὴν μητέρα σου· τῆς ἔκαμνεν ὅ,τι ἤθελεν ! ... ἐνθυμεῖσαι ; Ὅμως ἐκείνην τὴν νέαν δὲν ἦτο τρόπος καὶ νὰ τὴν ἰδῇ κανεὶς εἰς τὸ πρόσωπον ὅταν ὡμιλοῦσε, καὶ νὰ μὴν κάμῃ ὅπως ἐκείνη ἤθελεν... Ἀμ' ἐσέ ! πόσον σὲ ἦτο πρόθυμος! πόσον σὲ διεσκέδαζεν!... Ἀμὴ τ' ἀδέλφιά της ; ἀμὴ τὰς ἀδελφίδας της ;... Δι' ὅλα εὕρισκε καιρόν. Τώρα, μὲ τὴν Λουΐζαν, ὅλη μας ἡ εὐτυχία... ὅλη... ἐπέταξεν !

—Ὦ ! σιῶπα Μορὲλ καὶ μὲ σπαράττεις ! εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ κλαίουσα θερμὰ δάκρυα !

— Καὶ ὅταν συλλογισθῶ ὅτι ἕνα γηραιὸν ἔκτρωμα... Μὲ βλέπεις ;... εἰς αὐτὴν τὴν ἰδέαν ἡ κεφαλή μου σκοτίζεται... μ' ἔρχεται νὰ τρέξω, νὰ τὸν φονεύσω καὶ ἔπειτα νὰ φονευθῶ κ' ἐγώ...

— Καὶ τότε ἡμεῖς ; τί θὰ γίνομεν ἡμεῖς ; Ὅμως, σὲ τὸ εἶπα καὶ προτήτερα· ἀγαπᾷς τὰς ὑπερβολάς. Ὁ συμβολαιογράφος ἠθέλησεν ἴσως νὰ γελάσῃ μόνον μὲ τὴν Λουΐζα. Ἐκεῖνος, ἀκούεις, δὲν λείπει κυριακὴν ἀπὸ τὴν λειτουργία· ὅλον μὲ παππᾶδες ἔχει συναναστροφή... καὶ πολλοὶ λέγουν, ὅτι πλέον ἀσφαλὲς εἶναι νὰ βάλῃ κανεὶς τὰ χρήματά του εἰς αὐτὸν, παρὰ εἰς τὴν Φειδώ.

— Καὶ τί ἐκ τούτου ; ἐμπορεῖ νὰ ἦναι πλούσιος καὶ ὑποκριτής... Τὴν Λουΐζαν ἐγὼ τὴν γνωρίζω... εἶναι τιμία ... Ναὶ, πλὴν μᾶς ἀγαπᾷ τρυφερώτατα· ἡ ψυχή της πονεῖ διὰ τὴν δυστυχία μας. Ἐξεύρει ὅτι, ἂν ἐγὼ λείψω, ὅλοι ἀποθαίνετε τῆς πείνας· καὶ ἂν ὁ συμβολαιογράφος τὴν ἐφοβέρισε ὅτι θὰ μὲ βάλει εἰς τὴν φυλακὴ ... ἡ ἀθλία συγκατένευσεν ἴσως νά... Ὦ ! ἡ κεφαλή μου, ἡ κεφαλή μου !... εἶναι νὰ 'πάρω τὰ βουνά !

— Ἀλλ' ἂν ἦτον ἕνα τοιοῦτον, ὁ συμβολαιογράφος ἤθελε τῆς δώσει χρήματα, χαρίσματα, καὶ ἡ Λουΐζα δὲν ἦτο τρόπος νὰ τὰ κρατήσῃ διὰ τὸν ἑαυτό της· ἤθελε τρέξει νὰ προσφέρῃ καὶ εἰς ἡμᾶς...

— Σιῶπα... ἀπορῶ πῶς σοῦ περνᾷ ποτὲ παρομοία ἰδέα ... ἡ Λουΐζα νὰ δεχθῇ... ἡ Λουΐζα...

— Ὄχι διὰ τὸν ἑαυτόν της... δι' ἡμᾶς...

—Σιῶπα... σὲ λέγω, σιῶπα ! μὲ κάμνεις ν' ἀνατριχῶ... Ἂν δὲν ἤμην ἐγώ... δὲν ἐξεύρω ποῦ ἤθελες νὰ καταντήσῃς καὶ σύ... καὶ τὰ παιδιά μου, μὲ αὐτά σου τὰ φλυαρήματα...

— Καὶ τί εἶπα ;

— Τίποτε...

— Λοιπόν ! τί φοβεῖσαι ὅτι...

Ὁ λιθογλύφος διέκοψε τὴν σύζυγόν του ἀνυπομόνως.

— Φοβοῦμαι ... ἐπειδὴ εἶναι τώρα τρεῖς μῆνες ὅπου παρατηρῶ τὴν Λουΐζα ὅταν ἔλθῃ ἐδῶ καὶ ζητήσῃ νὰ μὲ ἀσπασθῇ... ἐρυθριᾷ.

— Ἀπὸ τὴν χαράν της ὅτι σ' ἐπαναβλέπει, τὸ ταλαίπωρο.

— Ἀπὸ τὴν χαράν της, ἢ ἀπὸ τὴν ἐντροπή της ;... ὅσον 'παγαίνει σκυθρωπάζει...

— Ἐπειδὴ μᾶς βλέπει ὁλονένα πλέον δυστυχεῖς. Ἔπειτα, ὅταν τῆς ἀναφέρω διὰ τὸν συμβολαιογράφον, λέγει ὅτι ἔπαυσε νὰ τὴν φοβερίζῃ ὅτι θὰ σὲ φυλακίσει.

— Ναὶ, ἀλλὰ διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν τὴν φοβερίζει πλέον; αὐτὸ δὲν τὸ εἶπε, καὶ παρετήρησα ὅτι ἐρυθριᾷ καταφιλοῦσά με...Ὦ Θεέ μου! τὸ νὰ εἴπῃ ἕνας αὐθέντης εἰς μίαν κόρην τιμίαν, τῆς ὁποίας ὁ ἄρτος ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτόν· « Ὑποχώρησε, ἢ σὲ διώκω· καὶ, ἂν ἔλθῃ κανεὶς νὰ μὲ ζητήσῃ πληροφορίαν περὶ τῆς διαγωγῆς σου, θὰ τὸν εἰπῶ ὅτι ὑπῆρξες ἀχρεία, διὰ νὰ μὴ σὲ 'πάρῃ πλησίον του... » αὐτὸ εἶναι φρικῶδες. Ἀλλ' ὅταν τῆς λέγῃ· « Ὑποχώρησε, ἢ στέλλω τὸν πατέρα σου εἰς τὴν φυλακήν!» καὶ νὰ τῆς λέγῃ τοῦτο ἐνῷ γνωρίζει, ὅτι τόσαι ψυχαὶ ζοῦν ἀπὸ τὸ ἐργόχειρον αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, ὤ! αὐτὸ εἶναι χιλιάκις πλέον βάρβαρον!

— Καὶ νὰ βλέπῃ κανεὶς, ὅτι μ' ἕνα μόνον 'διαμάντι ἀπ' αὐτὰ ὁποῦ ἔχεις ἐκεῖ ἠμπορούσαμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν συμβολαιογράφον τὰ ὅσα τοῦ χρεωστοῦμεν, νὰ 'πάρωμεν τὴν κόρην μας καὶ νὰ τὴν κρατήσωμεν πλησίον μας... εἶπε βραδέως ἡ Μαγδαληνή.

— Καψο-γυναῖκα, σὺ πάλιν ἔχεις τὸν νοῦν σου ὅλον εἰς αὐτό· τί ὄφελος;...Ἔ, τὸ 'ξεύρω κ' ἐγώ· ἂν ἤμουν πλούσιος δὲν ἤθελε νὰ ἦμαι πτωχός· ὑπέλαβεν ὁ Μορὲλ μὲ τεθλιμμένην ἀνυπομονησίαν.

Τόσον ἔμφυτος καὶ, ὡς εἰπεῖν, ὀργανικὴ ἦτον εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἡ τιμιότης, ὥστε δὲν ἀνέβη οὐδ' εἰς τὴν ἰδέαν του ὅτι ἡ γυνή του, ἀδήμων καὶ κατελθοῦσα ὑπὸ τῆς δυστυχίας, κατέστη ἴσως ἐπιδεκτικὴ κακοῦ τινος στοχασμοῦ, καὶ ἐπειρᾶτο νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀνέλεγκτον εὐθύτητά του.

Ἀλλ' ἐπανέλαβε πικρῶς·

— Ὑπομονή. Εὐτυχεῖς ὅσοι ἐμποροῦν νὰ ἔχουν τὰ τέκνα των πλησίον των, καὶ νὰ τὰ προφυλάττωσιν ἀπὸ παντὸς κρημνοῦ· ἀλλὰ μίαν κόρην πτωχῶν γονέων, ποῖος τὴν προστατεύει; Κανείς... Εἶναι εἰς ἡλικίαν τοῦ νὰ κερδίσῃ τίποτε; τὸ πρωῒ φεύγει εἰς τὸ ἔργον της, τὸ ἑσπέρας ἐπιστρέφει· ἐν τούτοις ἡ μήτηρ ἐργάζεται ἀφ' ἑνὸς, ὁ πατὴρ ἀπ' ἄλλου. Τὰ ἰδικά μας κεφάλαια εἶναι ὁ καιρὸς, καὶ τόσον ἀκριβὸν μᾶς ἔρχεται τὸ ψωμὶ, ὥστε δὲν μᾶς μένει εὐκαιρία νὰ προσέξωμεν εἰς τὰ τέκνα μας. Ἔπειτα φωνάζουν, ὅτι αἱ πτωχαὶ κόραι παρεκτρέπονται... ὡσὰν νὰ εἶχαν οἱ γονεῖς των τὸν τρόπον νὰ τὰς κρατοῦν εἰς τὸν οἶκόν των, ἢ τὸν καιρὸν νὰ τὰς ἐπαγρυπνοῦν ὁπόταν ἐκβαίνωσιν ἔξω... Τίποτε δὲν μᾶς φαίνονται αἱ στερήσεις πλησίον τῆς λύπης τοῦ νὰ μᾶς φεύγῃ ἡ σύζυγός μας, τὸ τέκνον μας, ὁ πατήρ μας... Εἰς ἡμᾶς πρὸ πάντων, τοὺς πτωχοὺς, ἤθελεν εἶσθαι σωτήριος καὶ παρήγορος ἡ μεταξὺ τῶν οἰκείων μας ζωή... Ἀλλ' ὄχι· εὐθὺς καθὼς τὰ τέκνα μας ἔλθουν εἰς ἡλικίαν, ἀναγκαζόμεθα νὰ τὰ χωρισθῶμεν!

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἡ θύρα τοῦ παταρίου ἐκρούσθη μὲ δύναμιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΔΙΚΗ.

Ἔκθαμβος ὁ λιθογλύφος ἠγέρθη κ' ἐπῆγε ν' ἀνοίξῃ.

Εἰσῆλθον δὲ εἰς τὸ πατάριον δύο ἄνθρωποι.

Ἰσχνὸς ὁ εἷς, μοχθηρὸς τὴν μορφὴν καὶ κατάστικτος, γένεια ἔχων μελανὰ, μεσαιπόλια, ἐκράτει εἰς χεῖρας χονδρήν τινα ῥάβδον μολιβδωτὴν, ἐφόρει ἕνα πῖλον παραμορφωμένον, καὶ μακρὸν ἐπενδύτην πράσινον, λασπωμένον, κομβωμένον στενά. Ἀπὸ τὸ ἐκ βελούδου μαύρου τετριμμένον περιλαίμιόν του προεῖχε λαιμός τις μακρὸς, ἐρυθρὸς, τριχώδης ὡς τὸν τοῦ γυπός... Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὠνομάζετο Μαλικόρνος.

Ὁ ἕτερος, κοντότερος, ποταπῆς μορφῆς, κόκκινος, πλατὺς καὶ μεστὸς, ἦτο στολισμένος μὲ γελοιώδη λαμπρότητα. Ὁ ἀμφιβόλου λευκότητος χιτών του συνηρμόζετο διὰ κομβίων ἀδαμαντίνων, καὶ μακρά τις ἅλυσις χρυσῆ εἰλίσσετο ἐπὶ τοῦ πλινθιωτοῦ (μὲ δάμαις) ἐσωκαρδίου του. Οὗτος ἐκαλεῖτο Βουρδῖνος.

— Οὔφ! πτωχίλαις ὁποῦ βρωμᾷ ἐδῶ! εἶπεν ὁ Μαλικόρνος ἱστάμενος εἰς τὸ κατώφλιον.

— Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι δὲν μυρίζει μόσχους! Σοῦ λέγω δά! ποῦ τοὺς ἐπιτυχαίνομεν! ὑπέλαβεν ὁ Βουρδῖνος μὲ χειρονομίαν δυσαρεσκείας καὶ καταφρονήσεως, κ' ἐπροχώρησε πρὸς τὸν τεχνίτην ἀποροῦντα.

Ἐφάνη δὲ, διὰ τῆς ἡμικλείστου μεινάσης θύρας, ἡ πονηρὰ καὶ δυσειδὴς μορφὴ τοῦ Στραβοπόδη, ὅστις, ἀκολουθήσας τοὺς δύο ἀγνωρίστους χωρὶς οὗτοι νὰ τὸν στοχασθῶσιν, ἔβλεπε, κατεσκόπει, ἤκουε.

— Τίνα ζητεῖτε; εἶπεν ἀποτόμως ὁ λιθογλύφος, ὡς ἀδημονήσας ἐκ τῆς βαρβαρότητος τῶν δύο ἀνθρώπων.

— Κάποιον Ἱερώνυμον Μορέλ· ἀπεκρίθη ὁ Βουρδῖνος.

— Εἶμ' ἐγώ...

— Λιθογλύφον.

— Εἶμ' ἐγώ.

— Εἶσαι τὸ λοιπὸν...

— Εἶμ' ἐγώ· σᾶς τὸ λέγω τρίτην τώρα φοράν... μοῦ ἀφαιρεῖτε τὴν ὑπομονήν... τί θέλετε;... ὁμιλεῖτε, ἢ 'παγαίνετε εἰς τὸ καλόν!...

— Εἶδες εὐγένειαν!... εὖγε! νὰ ζήσῃς!... Τί διαφορὰ, ὦ Μαλικόρνε! ἐπανέλαβεν ὁ κοντότερος στραφεὶς πρὸς τὸν σύντροφόν του· ποῦ ἐδῶ, καὶ ποῦ εἰς τοῦ ἀντικόμητος Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ! ἐκείνη ἡ λαμπρότης!

— Λαμπρότης, ὅμως κύτταξε ὅτι εὑρίσκεις τὰ δωμάτια χωρὶς ψυχήν... καθὼς τὸ ἐπάθαμεν εἰς τὴν ὁδὸν Χαιλλότου. Τὸ πουλὶ εἶχε πετάξει ἀπὸ χθές... ἐνῷ ζοῦφια ὡσὰν τοῦτο, μένουν κολλημένα εἰς τὴν παλαιοφωλιά τους.

— Τὸ πιστεύω· αὐτοὶ ἐδῶ, τὸ ἀγαποῦν μάλιστα τὸ *κλειδί*[1]· ἐπειδὴ εὑρίσκουν κἂν καὶ τρώγουν χάρισμα.

—Ὅμως αὐτὸς ὁ *λύκος*[2] δὲν ἐξεύρει τί κάμνει· *Πιάσ' τὸν ἀξυπόλυτο 'πάρε τὰ παπούτσια του*... Ἡμᾶς τί μᾶς μέλει; Ἂς τὰ συλλογεῖται.

— Ἀκούσετε νὰ σᾶς εἰπῶ... εἶπεν ὁ Μορὲλ θυμοειδῶς· ἂν δὲν ἦσθε μεθυσμένοι, καθὼς φαίνεσθε, δὲν ἦτο νὰ μὴ σᾶς συνερισθῇ κανείς... Ἔξω 'γλίγωρ' ἀπὸ τὸ 'σπίτι μου.

— Χάχ! ἄχ! ἄ! ἔχει καὶ χολὴν ὁ *σημειωμένος*, ἀνέκραξεν ὁ Βουρδῖνος, ἐννοῶν τὴν παραμόρφωσιν τοῦ σώματος τοῦ λιθογλύφου. Ἀπὸ τὸ '*σπίτι* του! ἔχει '*σπίτι* καὶ αὐτός!... μίαν τρύπα ὅπου δὲν ἤθελα βάλει οὔτε τὸν σκύλο μου...

— Καλὲ δὲν φωνάζεις βοήθεια; ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ περίτρομος, ὥστε μόλις ἠδύνατο νὰ ὁμιλῇ· αὐτοὶ δὲν εἶναι ἄνθρωποι καλοί... Πρόσεξε τὰ 'διαμάντια σου...

Τῳόντι, βλέπων ὅτι οἱ δύσμορφοι αὐτοὶ δύο ἀγνώριστοι ἐπλησίαζον βαθμηδὸν πρὸς τὸν ὀκρίβαντα, ὅπου ἦσαν εἰσέτι ἐκτεθειμένοι οἱ ἀδάμαντες, ὁ Μορὲλ τοὺς ὑπωπτεύθη, καὶ τρέξας πρὸς τὴν τράπεζάν του ἐκάλυψε διὰ τῶν δύο του χειρῶν τὰ τιμαλφῆ πετράδια.

Ὁ Στραβοπόδης, προσεκτικὸς πάντοτε, ἤκουσε τὸν λόγον τῆς Μαγδαληνῆς, παρετήρησε τὸ κίνημα τοῦ τεχνίτου καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·— Ἄ... κ' ἔλεγαν πῶς τὰ πετράδια ὁποῦ δουλεύει ἦταν ψεύτικα· ἂν ἦταν ψεύτικα τὰ 'σκέπαζεν αὐτὸς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;... Ἂς τὸ γνωρίζομεν καὶ αὐτό· ἡ κυρὰ Ματθιώ, τὸ λοιπόν, ὁποῦ ἔρχεται συχνά, εἶναι μεσίτρια ἀληθινῶν 'διαμαντικῶν... καὶ τὰ βάλλει εἰς τὸ *ζεμπιλάκι της*... Καλὸ καὶ τοῦτο νὰ τὸ 'ξεύρωμεν· νὰ τὸ εἰπῶ τῆς Κουκκουβάϊας· ἐπρόσθεσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη.

—Φύγετε 'γλίγωρ' ἀπ' ἐδῶ, φωνάζω ἕνα στρατιώτην· εἶπεν ὁ Μορέλ.

Τὰ παιδία, φοβηθέντα ἐκ τῆς σκηνῆς ταύτης ἤρχησαν νὰ κλαίουν, καὶ ἡ ἀπομεμωραμένη γραῖα ἀνεκάθησεν εἰς τὸ στρῶμά της...

— Ὁ στρατιώτης θὰ φωναχθῇ δι' ἐσέ... τὸ ἤκουσες, παλαιοσημειωμένε; εἶπεν ὁ Βουρδῖνος.

— Βέβαια θὰ γίνει καὶ τοῦτο, ἂν ἐναντιωθῇ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν φυλακήν, ἐπρόσθεσεν ὁ Μαλικόρνος. Δὲν ἐπήραμεν στρατιώτην μαζῇ μας, εἶναι ἀληθές· ἀφοῦ ὅμως ἀγαπᾷ τὴν συντροφιά του, τοῦ τὸν κουβαλοῦμεν ζεστὸ ζεστὸ ἀπὸ τὸ κρεββάτι...

— Εἰς τὴν φυλακήν... ἐγώ; ἀνέκραξεν ὁ Μορὲλ ἔκπληκτος.

—Ναί, εἰς τὸ Κλίσχυ...

— Εἰς τὸ Κλίσχυ; ὑπέλαβεν ὁ τεχνίτης ἐκστατικός.

— Ἐκατάλαβα! ἐμπλέξαμεν μὲ κεφάλι ὁποῦ δὲν σκαμπάζει εὔκολα· εἶπεν ὁ Μαλικόρνος.

—Εἰς φυλακὴν διὰ χρέη... ἐκατάλαβες τώρα; ἐπανέλαβεν ὁ Βουρδῖνος.

—Τὸ λοιπὸν... σεῖς... σεῖς... θὰ εἶσθε... ὁ συμβολαιογράφος... Ἄ!...

1 Τὸν φυλακισμόν, être serré. — 2 Ὁ δανειστής, le loup.

Καὶ ὠχρὸς ὡς ὁ θάνατος, ὁ τεχνίτης ἐπανέπεσεν εἰς τὸ καθισμά του χωρὶς νὰ προσθέσῃ λέξιν.

— Εἴμεθα ἐμποροφύλακες, καὶ ἤλθαμεν διὰ νὰ σὲ κουβαλήσωμεν, ἂν περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι μας... Ἐμβῆκες τώρα εἰς τὸ νόημα;...

— Μορὲλ... ἡ ὁμολογία τοῦ αὐθεντὸς τῆς Λουΐζας!... Τώρα ἐχαθήκαμεν, ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ μὲ φωνὴν σπαρακτικήν.

— Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις, εἶπεν ὁ Μαλικόρνος ἐξάγων ἐκ τοῦ ῥυπαροῦ καὶ γλισχροῦ χαρτοφυλακίου του δικόγραφόν τι ἐπὶ χαρτοσήμου. Ἀφοῦ δ' ἐψαλμῴδησε, κατὰ τὸ σύνηθες, μέρος τοῦ ἐγγράφου τούτου διὰ φωνῆς ἀκαταλήπτου σχεδὸν, ἐπρόφερεν εὐκρινῶς τὰς ἑξῆς τελευταίας λέξεις, κατὰ δυστυχίαν μέγα σημαινούσας πρὸς τὸν τεχνίτην·

Δικάζον ἀνεκκλήτως, κτλ. τὸ δικαστήριον καταδικάζει τὸν Κύριον Ἱερώνυμον Μορὲλ νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν Κύριον Πέτρον Μικρογιάννην, ἔμπορον [1], *διὰ παντὸς νομίμου μέσου, ὡς καὶ διὰ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, τὸ ποσὸν χιλίων τριακοσίων φράγκων μετὰ τῶν τόκων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς διαμαρτυρήσεως· καταδικάζει αὐτὸν πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὰ ἔξοδα τῆς δίκης.*

Ἐγένετο ἐν Παρισίοις, τῇ 13 Σεπτεμβρίου, κτλ. κτλ.

— Καὶ ἡ Λουΐζα, λοιπόν; ἡ Λουΐζα, ἀνεφώνησεν ὁ Μορὲλ ἐκτὸς σχεδὸν ἑαυτοῦ, καὶ ὡς νὰ μὴν ἤκουσε τὰ ἱερογλυφικὰ ταῦτα· ποῦ εἶναι; ἔφυγε λοιπὸν ἀπὸ τοῦ συμβολαιογράφου, ἀφοῦ αὐτὸς μὲ φυλακίζει;... Ἡ Λουΐζα...Θεέ μου! τί ἔγινε;

— Τί πρᾶγμα; τί Λουΐζα; εἶπεν ὁ Βουρδῖνος.

— Δὲν κάμνεις τὴν δουλειάσου, ὑπέλαβεν ὁ Μαλικόρνος μὲ τρόπον βάρβαρον· δὲν τὸν βλέπεις ὅτι τὰ ἔχει χαμένα; Ἔλα! (καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸν Μορὲλ) ἐμπρὸς, ἀριστερά... βῆμα ταχὺ, νὰ πνεύσωμεν καὶ ὀλίγον ἀέρα καθαρόν· ἐδῶ πιάνεται τοῦ ἀνθρώπου ἡ πνοή.

— Μορὲλ, μὴν κουνήσεις ἀπ' ἐδῶ. Ὑπερασπίσου· ἀνεφώνησεν ἡ Μαγδαληνὴ παράφορος. Δός τους, σκότωσέ τους τέτοιους γύφτους. Ὦ! κακόμοιρε πῶς φοβεῖσαι!... Θ' ἀφήσεις νὰ σὲ 'πάρουν; θὰ πᾶς νὰ μᾶς ἀφήσῃς.

— Τί 'ταιριάζει, κυρά μου, εἶπεν ὁ Βουρδῖνος μὲ ὕφος σαρδονικόν. Σηκώνει χέρι ἐπάνω μου, ὅμως τὸν κάμνω καὶ βλέπει τὸν οὐρανὸ σφονδύλι· ἐπρόσθεσε περιστρέφων τὴν μολιβδωτὴν ῥάβδον του.

Ὁ νοῦς τοῦ Μορὲλ ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅλος πρὸς τὴν Λουΐζαν, καὶ δὲν ἤκουεν οὐδὲν ἐκ τῶν ὅσα ἔλεγον τριγύρω του. Ἀλλὰ πικρᾶς χαρᾶς ἀκτὶς ἀνέλαμψεν αἰφνιδίως ἐπὶ τοῦ προσώπου του, καὶ ἀνεφώνησεν·

— Ἡ Λουΐζα ἔφυγεν ἀπὸ τοῦ συμβολαιογράφου... 'παγαίνω εἰς τὴν φυλακὴν μετὰ χαρᾶς... Ἀλλὰ ῥίψας ἓν βλέμμα τριγύρω· Καὶ ἡ γυναῖκά μου... εἰπὲ, καὶ τ' ἄλλα μου παιδιά;.. ποῖος θὰ τοῖς δώσει νὰ φάγουν;

[1] Ὁ πολυμήχανος συμβολαιογράφος, μὴ δυνάμενος νὰ ἐνάξῃ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι, εἶχε λάβει παρὰ τοῦ δυστυχοῦς Μορὲλ τὴν καλουμένην ὑπογραφὴν ἐν λευκῷ, καὶ ἐπλήρωσε τὸν ἄγραφον τόπον τῆς ὁμολογίας διὰ τρίτου προσώπου.

Εἰς τὴν φυλακὴν μέσα ποῖος ἐμπιστεύεται νὰ μὲ δίδῃ νὰ δουλεύω πετράδια;... θὰ εἰποῦν ὅτι πταίω καὶ διὰ τοῦτο μ' ἔστειλαν ἐκεῖ... Αὐτὸς ὁ συμβολαιογράφος λοιπὸν θέλει τὸν θάνατόν μας, τὸν θάνατον τόσων ψυχῶν;...

— Μιὰ φορά! δυὸ φοραῖς! θὰ 'ξεμπερδεύομεν; εἶπεν ὁ Βουρδῖνος· τέλος πάντων κατήντησες ἀνυπόφορος... Ἐνδύσου καὶ 'παγαίνομεν.

— Αὐθεντάδες μου, σᾶς ζητῶ συγχώρησιν δι' ὅ,τι σᾶς εἶπα προτήτερα! ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ ἐκ τῆς κοίτης αὐτῆς. Βαστᾷ ἡ ψυχή σας τώρα νὰ 'πάρετε ἕνα τοιοῦτον ἄνθρωπο;... Καὶ τί θὰ γίνω ὕστερα μὲ πέντε παιδιὰ καὶ τὴν μητέρα μου τὴν τρελλή; νὰ... ἰδῆτέ την... ζαρωμένην ἐκεῖ, εἰς τὴν γωνιά... Εἶναι τρελλή, κύριοί μου!... τρελλή!...

— Ἐκείν' ἡ γρηά; ἡ κουρεμμένη;

— 'Σ τὸν Θεό σου!... τωόντι, τὴν ἔχουν κουρεμμένη!!! Ποῦ! νὰ παρ' ὁ διάβολος!... εἶπεν ὁ Μαλικόρνος μεγάλους ἐκβάλλων γέλωτας· κ' ἐγὼ 'θαῤῥοῦσα πῶς ἦταν κεφαλοδεμμένη μὲ ἄσπρο μανδῆλι...

— Πέσετε, παιδιά μου, εἰς τὰ γόνατα τῶν καλῶν αὐτῶν αὐθεντάδων, εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ ἐπιχειροῦσα καὶ τελευταῖον νὰ κάμψῃ τὴν καρδίαν τῶν κλητήρων· παρακαλέσατέ τους νὰ μὴ τὸν ἐπάρουν, τὸν πατέρα σας... τὴν μόνην οἰκονομίαν τοῦ 'σπιτιοῦ μας...

Ἀλλὰ τὰ παιδία, ὡς πεφοβισμένα, δὲν ὑπήκουσαν· ἔκλαιον μόνον ἐπὶ τῆς στρωμνῆς των.

Εἰς τὸν ἀσυνείθιστον αὐτὸν ἀλαλαγμὸν, εἰς τὴν θέαν τῶν δύο ἀγνωρίστων, ἡ γραῖα ἤρχισε νὰ βάλλῃ ὑποκώφους ὠρυγμοὺς, προσκολλωμένη ἐπὶ τοῦ τοίχου. Ὁ Μορὲλ ἐφαίνετο ξένος εἰς τὰ διατρέχοντα περὶ αὐτόν· ἡ καταδρομὴ αὕτη τοσοῦτον ἦτο φρικώδης, τοσοῦτον ἀπροσδόκητος· αἱ συνέπειαι τῆς κρατήσεως ταύτης τὸν ἐφαίνοντο τοσοῦτον φοβεραὶ, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ... Ἐξασθενημένος καὶ ἀπὸ παντοειδεῖς κακουχίας, ἔχασε πλέον τὰς δυνάμεις του· ἐκάθητο ὠχρὸς καὶ ὡς ἐμβρόντητος ἐπὶ τοῦ καθίσματός του, καταβεβλημένος, μὲ τὰς χεῖρας κρεμαμένας, μὲ τὴν κεφαλὴν κεκυφυῖαν ἐπὶ τοῦ στήθους του...

— Αἴ! θὰ τελειώσωμεν ἀπ' ἐδῶ;... ἀνέκραξεν ὁ Μαλικόρνος. Μήπως θαῤῥεῖτε ὅτ' ἤλθαμεν ἐδῶ νὰ περάσωμεν τὴν ὥραν μας; Ἐμπρὸς, ἢ σὲ κουβαλῶ μὴ θέλοντα!

Καὶ ὁ κλητὴρ ἔθεσε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ τεχνίτου, καὶ τὸν ἐκλόνισε σφοδρῶς... Ἡ ἀπειλὴ αὕτη, ἡ χειρονομία, μεγάλως ἐφόβισαν τὰ παιδία· ἐξῆλθον λοιπὸν τὰ τρία ἄῤῥενα ἐκ τοῦ ἀχυροστρώματός των ἡμίγυμνα, καὶ προσελθόντα μετὰ δακρύων ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας τῶν ἐμποροφυλάκων, συνάπτοντα τὰς χεῖρας καὶ σπαραξικαρδίως φωνάζοντα·

— Μή!... μή!... μὴ τὸν σκοτώσετε τὸν πατέρα μας!... μή!

Εἰς τὴν θέαν τῶν ταλαιπώρων αὐτῶν πλασμάτων, τρεμόντων ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ φόβου, ὁ Βουρδῖνος, μ' ὅλην του τὴν φυσικὴν σκληρότητα καὶ συνήθειαν εἰς παρομοίας σκηνὰς, ἐμαλάχθη. Ἀλλ' ὁ σύντροφός του, ἀδυσώπητος, ἀπηλευθέρωσε βαρβάρως τὸν πόδα του ἐκ τῆς ἀγκάλης τῶν

παιδίων ἅτινα τὸν περιέπλεκον ἱκετικῶς, — Αἴ! φωνάζων· οὖ! *τσακνοτσούκαλα!*... Ἀνάθεμά την διὰ τέχνη, ἂν εἶχε κανεὶς νὰ κάμῃ καθημέραν μὲ τέτοιους παληανθρώπους!...

Ἓν ἐπεισόδιον φρικῶδες κατέστησεν ἔτι τρομερωτέραν τὴν σκηνὴν ταύτην... Τὸ πρεσβύτερον τῶν δύο κορασίων, κοιτόμενον ἐπὶ τοῦ ἀχυροστρώματος μετὰ τῆς ἀῤῥώστου ἀδελφίδος της, φωνάζει αἰφνιδίως·

— Μητέρα, μητέρα, δὲν ἐξεύρω τί ἔχει ἡ Ἀδέλα μας... καὶ εἶναι κρύα, κρύα! Μὲ κυττάζει μέσα εἰς τὰ 'μμάτια... καὶ δὲν ἀναπνέει...

Ἡ ἀθλία φθισικὴ κόρη ἐξεψύχησεν ἡσύχως, διατηρήσασα προσηλωμένα ἀσκαρδαμυκτὶ τὰ ὄμματά της ἐπὶ τῶν τῆς ἀδελφίδος της, τὴν ὁποίαν τρυφερώτατα ἠγάπα...

Εἶναι ἀδύνατον νὰ παραστήσωμεν τὴν κραυγὴν τῆς γυναικὸς τοῦ λιθογλύφου εἰς αὐτὸ τὸ φρικῶδες ἄκουσμα· ἐπειδὴ ἐνόησεν αὐτὴ τὸ πρᾶγμα... κραυγὴν ἐκ τῶν σπαιρουσῶν καὶ σπασμωδικῶν ἐκείνων, αἵτινες ἀποσπῶνται ἀπὸ μητρικὰ μόνον ἐνδόμυχα.

— Ὡσὰν ν' ἀπέθανε! Θεέ μου! Θεέ μου! ἐγὼ φοβοῦμαι, ἀνέκραξεν ἡ κόρη ὁρμῶσα ἐκ τοῦ ἀχυροστρώματος, καὶ σπεύδουσα περίφοβος εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός.

Αὕτη δὲ, λησμονοῦσα ὅτι οἱ σχεδὸν παράλυτοι πόδες της δὲν ἠδύναντο νὰ τὴν στηρίξωσιν, ἐζήτησε μετὰ κόπου νὰ ἐγερθῇ καὶ τρέξῃ πρὸς τὸ νεκρόν της θυγάτριον· ἀλλ' αἱ δυνάμεις της ἐξέλιπον, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τελευταίαν ἐκβάλλουσα κραυγὴν ἀπελπισίας.

Ἡ κραυγὴ αὕτη εὗρεν ἠχὼ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Μορέλ· ἐξῆλθεν οὗτος ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του· μ' ἓν πήδημα εὑρέθη εἰς τὸ ἀχυρόστρωμα, ἀνήρπασε τὸ τετραετές του θυγάτριον...

Εὗρεν αὐτὸ νεκρόν...

Τὸ ψῦχος, ἡ σκληραγωγία, ἐπέσπευσαν τὸ τέλος του... μολονότι ἡ νόσος του, ἀποτέλεσμα τῆς πενίας, ἦτο πάντοτε θανατηφόρος... Τὰ πτωχά του μικρὰ μέλη ἦσαν ἤδη ἀποξυλωμένα καὶ παγετώδη...

Ὁ Μορέλ, μὲ τὰς τρίχας ὀρθωμένας ἐκ τῆς ἀπελπισίας καὶ φρίκης, ἵστατο ἀκίνητος, κρατῶν τὴν νεκράν του κόρην εἰς τὰς ἀγκάλας. Τὴν ἐθεώρει μὲ ὄμμα ἀτενὲς, ξηρὸν, ἐρυθρόν...

— Μορὲλ, Μορέλ... δός μου τὴν Ἀδέλα! ἐξεφώνει ἡ δύστηνος μήτηρ τείνουσα τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν ἄνδρα της. Ψεύματα... δὲν θ'-ἀπέθανε... φέρε, φέρε νὰ τὴν ζεστάνω...

Ἡ περιέργεια τῆς μωρᾶς γραίας διηγέρθη ἐκ τῆς προθυμίας τῶν δύο κλητήρων τοῦ νὰ πλησιάσωσι τὸν λιθογλύφον, μὴ θέλοντα νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοῦ νεκροῦ θυγατρίου του. Ἡ γραῖα ἔπαυσε τοὺς ὠρυγμοὺς, ἠγέρθη ἐκ τῆς στρωμνῆς της, ἐπλησίασε βραδέως, ἐπρόβαλε τὴν δυσειδῆ καὶ ἠλιθίαν κεφαλήν της ὑπεράνω τοῦ ὤμου τοῦ Μορέλ... καὶ ἡ προμήτωρ παρετήρησε διά τινας στιγμὰς τὸ πτῶμα τῆς ἐγγονῆς... Ἡ μορφὴ τῆς πρεσβύτιδος ἐφύλαξε τὸ ἄγριον καὶ κτηνῶδες αὐτῆς· ἀλλ' ἀφοῦ ἔμεινεν οὕτω ὡς ἓν λεπτὸν, ἐξέβαλεν ἐκ βαθέων βραγχῶδές τι χασμούρισμα,

ὡς θηρίου ὁπόταν πεινᾷ· στραφεῖσα ἔπειτα πρὸς τὴν στρωμνήν της ἔπεσεν ἐπ' αὐτῆς φωνάζουσα·

— Τρεχᾶτε! πεῖνα!! πεῖνα!!

— Ἰδῆτέ την, κύριοί μου, ἰδῆτέ την, τὴν Ἀδέλα μου... Τὴν λέγουν Ἀδέλα... Τεσσάρων χρονῶν θὰ γίνει τὸ παιδί μου... χθὲς ἀκόμη τὸ βράδυ τὴν ἐφίλησα· καὶ σήμερα τὸ πρωΐ... ἰδού! Θὰ μοῦ εἰπῆτε, τὸ καλὸν εἶναι ὅτι γλυτώνω ἀπὸ τὸ νὰ τρέφω ἕνα περισσότερον... ψεύματα; εἶπεν ὁ Μορὲλ παραλαλῶν σχεδόν· διότι ὑπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους τοσαύτας προσβολὰς ὁ νοῦς του ἤρχησε νὰ σαλεύῃ.

— Μορέλ, τὴν κόρη μου θέλω ἐγώ· ἐγὼ τὴν θέλω! ἀνέκραζεν ἡ Μαγδαληνή· δός μου την κ' ἐμένα!

— Καλὰ λέγεις, ἔπαρέ την καὶ σὺ νὰ χαροποιηθῇς· ὁ καθεὶς μὲ τὴν σειρά του... ἀπεκρίθη ὁ λιθογλύφος. Καὶ πορευθεὶς ἔθεσε τὴν κόρην εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς συζύγου του. Ἔπειτα ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὰς χεῖρας, μακρὰν ἐκφέρων οἰμωγήν.

Ἡ Μαγδαληνή, οὐχ ἧττον τοῦ συζύγου της ἐμβρόντητος, ἔχωσεν εἰς τ' ἄχυρα τῆς στρωμνῆς της τὸ σῶμα τοῦ θυγατρίου της, ἐνατενίζουσα εἰς αὐτὸ μὲ ζωώδη τινὰ ζῆλον, ἐνῷ τ' ἄλλα παιδία, γονυκλινῆ, ὠλόλυζον.

Οἱ πρὸς στιγμὴν μαλαχθέντες ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ παιδίου κλητῆρες, ἐπανῆλθον ταχέως εἰς τὴν συνήθη βάρβαρον σκληροκαρδίαν των·— Αἵ! φθάνει δὰ πλέον, εἶπεν ὁ Μαλικόρνος πρὸς τὸν λιθογλύφον· ἡ κόρη σου ἀπέθανε, ὑπομονή· ὅλοι μας θ' ἀποθάνωμεν· τί νὰ κάμωμεν τώρα... ἐμποροῦμεν νὰ κάμωμεν τίποτε;... Ἔλα, ἔλα 'παγαίνομεν· ἐπειδὴ ἔχομεν νὰ συλλάβωμεν καὶ ἄλλον· σήμερα εἶναι ἡμέρα κυνηγιοῦ...

Ὁ Μορὲλ δὲν τὸν ἤκουε. Βυθισμένος ὅλος εἰς ἰδέας πενθίμους ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν μὲ ὑπόκωφον καὶ μηχανικὴν φωνήν·

— Τώρα πρέπει νὰ τὸ θάψω, τὸ παιδί μου... νὰ τὸ παραφυλάξω... ἐδῶ... ἕως νὰ ἔλθουν νὰ τὸ 'πάρουν... Νὰ τὸ θάψω!... ἀλλὰ μὲ τί; ἔχομεν καὶ τίποτε;... Καὶ νεκροκράββατον... ποῖος μᾶς ἐμπιστεύεται νὰ μᾶς δώσῃ χωρὶς μετρητά; Ὅμως! ἕνα μικρὸ νεκροκράββατον... δι' ἕνα παιδὶ τεσσάρων ἐτῶν ... πόσον θὰ ἔχει... Ἔπειτα, ἁμάξι δὲν θὰ χρειασθῇ... ἕνας τὸ 'παίρνει ὑποκάτω ἀπὸ τὴν μασχάλην του... Χάχ! ἄχ! ἄ! (ἐπρόσθεσεν ἐκβαλὼν γέλωτα φρικωδέστατον) καλή μου τύχη κ' ἔγινεν οὕτω πως!... ἀμ' ἂν ἀπέθαινε μεγάλο, ἴσα μὲ τὴν Λουΐζα; δεκαοκτὼ ἐτῶν; ποῖος ἤθελεν ἐμπιστευθῇ νὰ μοῦ δώσῃ ἕνα τόσον νεκροκράββατον...

— Ἄ! στάσου, καλέ μου, καὶ ὁ φίλος ἀπ' ἐδῶ εἶναι ἄξιος νὰ τὰ χάσῃ ὁλότελα, εἶπεν ὁ Βουρδῖνος πρὸς τὸν Μαλικόρνον· δὲν κυττάζεις τὰ 'μμάτια του;... εἶναι φόβος... Ἄλλος!... ἡ γρηὰ ἡ λωλὴ ἤρχησε πάλιν τοὺς ὠρυγμούς της, ὅτι πεινᾷ!... Ποῦ τοὺς ηὕραμεν!...

— Ἐντοσούτῳ πρέπει νὰ ἰδοῦμεν τί μέλλει γενέσθαι!... Μολονότι ἡ κράτησις αὐτοῦ τοῦ ψωμοζήτου εἰς τὴν διατίμησιν εἶναι περασμένη διὰ μόνον φράγκα 76 καὶ 75 ἑκατοστά, τὰ κάμνομεν ἡμεῖς μὲ τὰ ἔξοδα

240 ἢ 250 φράγκα, ὡς εἶναι καὶ τὸ ὀρθόν. Δὲν πληρώνει ὁ δανειστής;... τὸ λοιπόν;...

—Ἂν ὅμως τὰ πληρώσῃ τοῦτος ἐδῶ;...

— Ποῖος!... αὐτὸς νὰ πληρώσῃ ποτὲ 2,500 φράγκα διὰ κεφάλαια τόκους καὶ ἔξοδα;... πρόσμενε τὸ καλοκαῖρι, ὅπου κάμνει ζέστη...

— Καὶ δὲν θὰ παγώνει κανεὶς ὡσὰν ἐδῶ τώρα... εἶπεν ὁ κλητὴρ φυσῶν εἰς τὰ δάκτυλά του διὰ νὰ τὰ θερμάνῃ. Τὸ λοιπὸν, τί στεκόμεθα; νὰ τὸν βάλωμεν ἐμπρός... Θὰ κλαίει εἰς τὸν δρόμο... τί νὰ τοῦ κάμωμεν; πταίομεν ἡμεῖς πῶς τὸ παιδί του τὰ 'τσίτωσεν;...

— Ποῖος τοῦ εἶπε νὰ κάμνῃ παιδιὰ, ἐνῷ ἔβλεπε τὴν κατάστασίν του;

— Τφόντι, ἐπρόσθεσεν ὁ Μαλικόρνος· ἔπειτα, πλήττων ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Μορέλ· Ἀπαγαίνωμεν, ἔλα, 'παγαίνωμεν· ἐκαθήσαμεν ἀρκετά· ἀφοῦ δὲν ἔχεις νὰ πληρώσῃς, εἰς τὴν φυλακήν!

—Εἰς τὴν φυλακὴν, ποῖον; τὸν κὺρ Μορέλ! ἀνέκραξε νεαρά τις καὶ καθαρὰ φωνή. Καὶ ἰδοὺ εἰσέρχεται μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ πατάριον μία νεᾶνις μελαγχροινὴ, δροσερὰ, ῥοδινὴ καὶ ἀσκεπής.

—Ἆ! δεσποσύνη Γελασίνα, εἶπεν ἓν τῶν παιδίων κλαῖον· σεῖς ὁποῦ εἶσθε καλή! Γλυτώσετε τὸν πατέρα· θέλουν νὰ τὸν 'πάρουν εἰς τὴν φυλακὴ, ἐνῷ ἀπέθανε καὶ ἡ Ἀδέλα μας...

— Ἡ Ἀδέλα ἀπέθανε! ἀνέκραξεν ἡ νεᾶνις, καὶ οἱ μεγαλόμαυροι καὶ λαμπροὶ ὀφθαλμοί της ἐκαλύφθησαν ὑπὸ δάκρυα. Ὁ πατέρας σας νὰ φυλακισθῇ! αὐτὸ δὲν ἐμπορεῖ νὰ γίνῃ...

Καὶ, ἀκίνητος, ἐθεώρει ἀλληλοδιαδόχως τὸν λιθογλύφον, τὴν γυναῖκά του καὶ τοὺς κλητῆρας.

Ὁ Βουρδῖνος τότε ἐπλησίασε πρὸς τὴν Γελασίνα·

—Ἄκουσε, καλὴ *κοπέλα*, τοῦ λόγου σου ὁποῦ εἶσαι ἀρκετὰ γνωστικὴ, δόσε εἰς αὐτὸν τὸν καλὸν ἄνθρωπον νὰ καταλάβῃ· ἡ μικρή του κόρη ἀπέθανε, 'πάγει καλά! τώρα πρέπει τοῦ λόγου του νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Κλίσχυ... εἰς τὴν φυλακὴν ἐκείνων ὁποῦ χρεωστοῦν· ἡμεῖς εἴμεθα ἐμποροφύλακες...

— Λοιπὸν εἶναι ἀληθές! ἀνεφώνησεν ἡ νεᾶνις.

— Ἀληθέστατον. Ἡ μητέρα κρατεῖ τὴν μικρὴν εἰς τὸ κραβδάτι της· τώρα λοιπὸν, ἐνῷ εἶναι προσηλωμένη εἰς αὐτὴν... καιρὸς νὰ τὸ στρήψῃ ὁ πατέρας, χωρὶς νὰ τὸν στοχασθῇ.

— Θεέ μου! Θεέ μου, τί συμφορά! ἀνέκραξεν ἡ Γελασίνα, τί συμφορά! καὶ πῶς θὰ γίνει;

—Ἢ νὰ πληρώσῃ, ἢ εἰς τὴν φυλακή· ἀπὸ τὰ δύο τὸ ἕνα· ἀλλέως δὲν γίνεται· ἔχεις τοῦ λόγου σου νὰ τοὺς δανείσῃς δύο τρία γραμμάτια τραπεζιτικὰ ἀπὸ χίλια φράγκα; ἠρώτησεν ὁ Μαλικόρνος μὲ γελωτοποιὸν ὕφος· ἂν ἔχῃς, στράγγισέ τα[1] καὶ μᾶς κάμνεις καὶ χάριν.

—Ἆ! τί φρίκη! εἶπεν ἡ Γελασίνα μὲ ἀγανάκτησιν· Τολμᾶτε ν' ἀστεΐζεσθε ἐμπρὸς εἰς τόσην συμφοράν!

—Ἔ, ἂς βάλωμεν τὴν ἀστειότητα κατὰ μέρος, ὑπέλαβεν ὁ ἕτερος

[1] Aboulez les noyaux.

κλητήρ· ἀφοῦ ἀγαπᾷς νὰ κάμης κἄτι καλὸν, πάσχισε νὰ μὴ μᾶς ἰδῇ ἡ γυναῖκα ὅτι 'παίρνομεν τὸν ἄνδρα της· ἐπειδὴ αὐτὸ ἤθελε τοὺς λυπήσει πολὺ καὶ τοὺς δύο.

Ἡ συμβουλὴ αὕτη, καί τοι σκληροκάρδιος, ἦτον ὅμως καλή· ἡ Γελασίνα τὴν ἠκολούθησεν· ἐπλησίασε πρὸς τὴν Μαγδαληνήν· αὕτη δὲ, καταχυριευμένη ἀπὸ τὴν λύπην της, δὲν ἐπρόσεξε κἂν εἰς τὴν νεάνιδα, ἥτις εἶχε γονυπετήσει πλησίον τοῦ ἀχυροστρώματος μετὰ τῶν ἄλλων παιδίων.

Ὁ Μορὲλ συνῆλθεν ἐκ τῆς βραχείας παραφορᾶς του, ἀλλὰ συνελθὼν κατεκυριεύθη ἀπὸ ἄλλας σκέψεις θλιβερωτέρας· συνῆλθε, διὰ νὰ κατανοήσῃ πόσον φρικώδης ἦτον ἡ θέσις του. Αὐτὸς ὁ συμβολαιογράφος, ὅστις τοσοῦτον στυγερῶς τὸν κατεδίωκε, πρέπει νὰ ἦτον ἀδυσώπητος ἄνθρωπος· οἱ κλητῆρες ἐξεπλήρουν τὸ χρέος των. Ὑπομονή.

—Ἔ! τέλος πάντων, ἐμπρός· τὸν λέγει ὁ Βουρδῖνος.

—Δὲν ἐμπορῶ ν' ἀφήσω ἐδῶ αὐτοὺς τοὺς ἀδάμαντας· ἡ σύζυγός μου εἶναι σχεδὸν εἰς ἀπόγνωσιν· εἶπεν ὁ Μορὲλ δεικνύων τὰ ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντός του ἐσκορπισμένα πετράδια. Ἡ μεσίτρια διὰ τὴν ὁποίαν δουλεύω θὰ ἔλθει σήμερον νὰ τὰ ζητήσῃ· εἶναι πράγματα μεγάλης ἀξίας.

—Καλά! εἶπεν ὁ Στραβοπόδης, ὅστις ἵστατο πάντοτε πλησίον τῆς ἡμικλείστου θύρας. Καλὰ, καλά! αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ μάθῃ ἡ Κουκκουβάϊα.

—Ἀφήσετέ με κἂν ἕως αὔριον, ἐπανέλαβεν ὁ Μορὲλ, νὰ δώσω πρῶτον αὐτοὺς τοὺς ἀδάμαντας εἰς τὴν μεσίτριαν.

—Εἶναι τῶν ἀδυνάτων! κάμε 'γλίγωρα!

—Ἀλλὰ δὲν ἐμπορῶ ν' ἀφήσω ἐδῶ αὐτὰ τὰ πετράδια, καὶ νὰ τύχῃ νὰ μοῦ χαθοῦν.

—Ἔπαρέ τα μαζῆ σου· κάτω ἔχομεν καὶ μᾶς προσμένει ἓν ἁμάξι. Περνοῦμεν πρῶτον ἀπὸ τῆς μεσιτρίας σου· ἂν δὲν τὴν εὕρωμεν, παρακαταθέτεις τοὺς ἀδάμαντάς σου εἰς τὸ γραφεῖον τῆς φυλακῆς, καὶ ἐκεῖ εἶναι ἀσφαλῆ ὡσὰν νὰ τὰ ἔβαλλες εἰς τὴν τράπεζαν... Ἔλα, κάμε 'γλίγωρα· νὰ φύγωμεν χωρὶς νὰ σὲ στοχασθοῦν ἡ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά σου.

—Ἀφήσετέ με ἕως αὔριον, νὰ θάψω προτήτερα τὸ παιδί μου! εἶπεν ὁ Μορὲλ μὲ φωνὴν ἱκετικὴν καὶ παρενοχλουμένην ἀπὸ τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἐκράτει.

— Δὲν γίνεται!... εἶναι τώρα μία ὥρα ὅπου καθήμεθα ἐδῶ...

—Ἔπειτα, τὸ λείψανον ἤθελε σὲ λυπήσει περισσότερον· ἐπρόσθεσεν ὁ Μαλικόρνος.

—Ναί! 'ξεύρεις... εἶσθε ἀπ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν θέλουν καθόλου νὰ λυποῦν τοὺς ἀνθρώπους, εἶπεν ὁ Μορὲλ μετὰ πικρίας. Ἀφήσετε ἕνα κἂν τελευταῖον λόγον νὰ σᾶς εἰπῶ...

—Ὤ, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! ἔλα, τελείωνε λοιπόν!... εἶπεν ὁ Μαλικόρνος μὲ βάρβαρον ἀνυπομονησίαν.

—Ἀπὸ πότε σᾶς ἐδόθη ἡ διαταγὴ νὰ μὲ συλλάβετε;

—Ἡ κρίσις ἔγινε πρὸ τεσσάρων μηνῶν, ἀλλὰ χθὲς διώρισεν ὁ συμβολαιογράφος νὰ βληθῇ εἰς ἐνέργειαν...

— Ἀπὸ χθὲς μόλις;... καὶ πῶς ν' ἀργήσῃ;

—Μή γαρ 'ξεύρω κ' ἐγὼ, πῶς ν' ἀργήσῃ!... Ἔλα, 'πάρε ὅ,τι θὰ 'πάρεις!

— Χθές!... καὶ ἡ Λουΐζα νὰ μὴ φανῇ ἐδῶ! ποῦ εἶναι; τί ἔγινε; εἶπεν ὁ λιθογλύφος σύρων ἐκ τοῦ ὀκρίβαντος θήκην πλήρη βαμβακίου ὅπου ἐναπέθεσε τὰ πετράδια. Ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἶναι τῆς παρούσης ὥρας... εἰς τὴν φυλακὴν θὰ ἔχω τὸν καιρὸν νὰ τὰ σκεφθῶ.

— Ἔλα, ἔλα, 'πάρε ὅ,τι θὰ 'πάρεις μαζῇ καὶ ἐνδύσου.

— Δὲν ἔχω νὰ 'πάρω τίποτε· ἄλλο δὲν ἔχω παρ' αὐτοὺς τοὺς ἀδάμαντας διὰ νὰ τοὺς παραδώσω εἰς τὸ γραφεῖον τῆς φυλακῆς.

— Ἐνδύσου λοιπόν!...

— Ἀπ' αὐτὰ ὁποῦ φορῶ ἄλλα δὲν ἔχω.

— Τί! μ' αὐτὰ τὰ κουρέλια θὰ περάσεις τοὺς δρόμους; εἶπεν ὁ Βουρδῖνος.

— Σᾶς προξενῶ ἐντροπήν; εἶπεν ὁ λιθογλύφος μετὰ πικρίας.

— Ὄχι, θὰ ὑπάγομεν μὲ τὸ ἁμάξι σου, ἀπήντησεν ὁ Μαλικόρνος.

— Πατέρα, σὲ θέλ' ἡ μητέρα, ἀνέκραξεν ἓν τῶν παιδίων.

— Ἀκούσετε, ἐψιθύρισε μὲ τάχος ὁ Μορὲλ ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὸν ἕνα τῶν κλητήρων· μὴν εἶσθε ἄπονοι... μίαν τελευταίαν χάριν κάμετέ με. Δὲν μὲ βαστᾷ ἡ ψυχὴ ν' ἀποχαιρετήσω τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα μου... ἡ καρδία μου ἤθελε σπαραχθῆ... Ἂν σᾶς ἰδοῦν τώρα νὰ μὲ 'παίρνετε, θὰ τρέξουν ὄπισθέν μου... Ἤθελα τοῦτο νὰ τὸ ἀποφύγω. Σᾶς παρακαλῶ, εἰπῆτέ μου ὑψηλῇ τῇ φωνῇ, ὅτι ἔρχεσθε μετὰ τρεῖς τέσσαρας ἡμέρας, καὶ προσποιηθῆτε ὅτι φεύγετε... μὲ προσμένετε εἰς τὸ παρακάτω πάτωμα, καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ καταβαίνω... τοιουτοτρόπως θὰ λυτρωθῶ ἀπὸ τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ βαστάξω, σᾶς βεβαιῶ... θὰ τρελλαθῶ... προτήτερα, ὀλίγον ἔλειψε.

— Ἔλα καὶ τὰ καταλαμβάνομεν!... ζητεῖς νὰ μᾶς *τὴν καταφέρῃς*, παμπόνηρε;... εἶπεν ὁ Μαλικόρνος· νὰ τὸ στρήψῃς ἀπὸ πουθενά...

— Ὦ! Θεέ μου!... Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ὁ Μορὲλ μὲ ὑποταγήν.

— Δὲν πιστεύω νὰ καταντήσῃ ὡς ἐκεῖ· εἶπεν ὁ Βουρδῖνος πρὸς τὸν συναδελφόν του χαμηλῇ τῇ φωνῇ· ἂς τοῦ κάμωμεν τὴν χάριν αὐτὴν, ἀλλέως ποτὲ δὲν θὰ γλυτώσωμεν ἀπ' ἐδῶ· ἔπειτα, ἐγὼ καταβαίνω τώρα καὶ στέκομαι ἔξω τῆς θύρας... καὶ βλέπω· ἀπ' ἄλλοῦ αὐτὸς δὲν ἐμπορεῖ νὰ μᾶς φύγῃ.

— Ἂς ἦναι πλέον· ὅμως νὰ τὸν 'πάρ' ἡ ὀργή!... τί ψεῖρα! τί ψεῖρα!... Ἀποταθεὶς ἐπομένως χαμηλῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν Μορέλ· — Πολλὰ καλά· σὲ προσμένομεν λοιπὸν εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα... γέλασέ τους, καὶ κάτω 'γλίγωρα!

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Μορέλ.

— Ἔ, λοιπόν! ἂς ἦναι πλέον! ὑπέλαβεν ὁ Βουρδῖνος ὑψηλῇ τῇ φωνῇ καὶ θεωρῶν τὸν λιθογλύφον μὲ συνεννόησιν· ἀφοῦ οὕτως ἔχει, καὶ μᾶς ὑπόσχεσαι νὰ πληρώσῃς, σὲ ἀφήνομεν· ὅμως μετὰ πέντ' ἓξ ἡμέρας θὰ ἔλθωμεν πάλιν... καὶ τότε πλέον δὲν ἔχει...

— Ναὶ, μάλιστα, κύριοί μου· ἐλπίζω ἕως τότε νὰ σᾶς τὰ πληρώσω, ἀπεκρίθη ὁ Μορέλ.

Οἱ κλητῆρες ἐξῆλθον.

Ὁ Στραβοπόδης, φοβηθεὶς μὴν ἀνακαλυφθῇ, εἶχε φύγειν ἐκ τῆς κλίμακος καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ἐμποροφύλακες ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ οἴκου Μορέλ.

— Ἀκούεις, κυρία Μορέλ; εἶπεν ἡ Γελασίνα ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ λιθογλύφου, διὰ νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς πενθίμου προσοχῆς της· ἀφήνουν τὸν ἄνδρα σου ἥσυχον· ἐκεῖν' οἱ δύο ἄνθρωποι ἔφυγαν.

— Ἀκούεις, μητέρα; δὲν θὰ τὸν ἐπάρουν τὸν πατέρα, ὑπέλαβε τὸ πρεσβύτερον τῶν παιδίων.

— Μορέλ! ἄκουσε, ἄκουσε... Ἔπαρ' ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα 'διαμάντια· δὲν θὰ τὸ καταλάβει κἀνεὶς, κ' ἐλυτρωθήκαμεν· ὑπετραύλισεν ἡ Μαγδαληνὴ, διόλου ἐκτὸς ἑαυτῆς. Ἡ Ἀδέλα μας δὲν θὰ κρυώνει πλέον· δὲν θὰ εἶναι πλέον ἀποθαμμένη...

Δράξας εὐκαιρίαν καθ' ἣν δὲν τὸν πατετήρει κἀνεὶς, ὁ λιθογλύφος ἐξῆλθε μὲ προσοχήν.

Ὁ ἐμποροφύλαξ τὸν ἐπερίμενεν ἔξωθεν ἐπ' ἄλλου τινὸς παταρίου, ὅθεν ἔμβαινέ τις εἰς τὴν ἀποθήκην τῶν δερματίων τοῦ κυρίου Πιπελέτου. Τὴν τρύπαν ταύτην, ὡς προείπομεν, ὁ ἄξιος θυρωρὸς ὠνόμαζε καὶ *θεατρικὸν θεωρεῖόν* του, ἐπειδὴ ἐκεῖθεν παρετήρει διά τινος ὀπῆς τὰς θλιβερὰς σκηνὰς τοῦ οἴκου Μορέλ.

Ὁ κλητὴρ, παρατηρήσας τὴν θύραν τῆς ἀποθήκης τοῦ θυρωροῦ, ἐστάθη ἐκεῖ, μὴν ὑπάρχῃ ἔξοδος καὶ δραπετεύσῃ ὁ αἰχμάλωτός του.

— Ἔλα τώρα· προπάτει· τὸν κόπον ὁποῦ μᾶς ἔδωκες! εἶπε θέτων τὸν πόδα του ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς ἀναβάθρας, καὶ ποιῶν νεῦμα εἰς τὸν λιθογλύφον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

— Ἀκόμη ἕνα λεπτὸν, θερμῶς σᾶς παρακαλῶ!... εἶπεν ὁ Μορὲλ κ' ἐγονάτισεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἔῤῥιψε δὲ διὰ τῶν διαζευγμάτων τῶν σανίδων τῆς θύρας του ἓν τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, συνῆψε τὰς χεῖρας, καὶ εἶπε διὰ χαμηλῆς καὶ σπαραξικαρδίου φωνῆς, θερμὰ χύνων δάκρυα· — Ἔχετ' ὑγείαν! πτωχά μου τέκνα... ἔχε ὑγείαν, πτωχὴ γυναῖκα... ἔχετ' ὑγείαν!

— Θὰ τελειώσεις αὐτὰ τὰ τροπάρια; εἶπεν ὁ Βουρδῖνος μὲ κακοήθειαν· Καλὰ ἔλεγεν ὁ Μαλικόρνος· τί ψεῖρα! νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, τί ψεῖρα!

Ὁ Μορὲλ ἀνηγέρθη· ἐκινήθη ν' ἀκολουθήσῃ τὸν κλητῆρα, ἀλλ' εἰς τὴν ἀναβάθραν ἀντήχησαν φωναί·

— Πατέρα μου! πατέρα μου!

— Ἡ Λουΐζα! ἀνεφώνησεν ὁ λιθογλύφος ὑψῶν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Λοιπὸν, πρὶν φύγω, θέλω δυνηθῇ νὰ τὴν ἀσπασθῶ!

— Δόξα σοι ὁ Θεός! ἐπρόφθασα!... εἶπεν ἡ φωνὴ πλησιάσασα.

Καὶ ἠκούετο θόρυβος ἀνθρώπου ἀναβαίνοντος μὲ βίαν.

— Μεῖνε, κόρη μου, ἥσυχη! εἶπε μία τρίτη φωνὴ, φωνὴ ὀξεῖα, ἀσθματικὴ, πνευστιῶσα, ἀπὸ βαθύτερον ἀναχωροῦσα τόπον· στεκόμεθα εἰς

τὴν αὐλὴ καὶ οἱ τρεῖς μας, ἐγὼ μὲ τὸ ξύλο τῆς φροκαλιᾶς καὶ τὸ γεροντάκι μου τὸ ἠγαπητό· δὲν τοὺς ἀφήνομεν νὰ ἔβγουν ἀπ' ἐδῶ χωρὶς προτήτερα νὰ τοὺς εἰπῇς ἐκεῖνα ὁποῦ ἔχεις νὰ τοὺς εἰπῇς, τοὺς κρεμάληδες!

Τὴν ἀνεγνωρίσαμεν, βέβαια· ἦτον ἡ φωνὴ τῆς κυρίας Πιπελέτου ἥτις, ὀλιγώτερον ποδώκης παρὰ τὴν Λουΐζαν, ἠκολούθει αὐτὴν βραδέως. Μετά τινα στιγμὴν, ἡ θυγάτηρ τοῦ λιθογλύφου ἦτον εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός.

— Εἶσαι σὺ, Λουΐζα μου, καλή μου Λουΐζα! ἔλεγε κλαίων ὁ Μορέλ. Ἀλλὰ πῶς εἶσαι ὠχρά! τί ἔχεις, κόρη μου;

— Τίποτε... τίποτε... ἀπεκρίθη ἡ Λουΐζα τραυλίζουσα. Ἔτρεξα πολύ!... Ἰδοὺ τὰ χρήματα...

— Πῶς!!!...

— Εἶσ' ἐλεύθερος!

— Λοιπὸν ἤξευρες;

— Ναὶ, ναί... Ἰδοὺ, κύριε, λάβετε· μετρήσετέ τα, εἶπεν ἡ νέα, δίδουσα κύλινδρον χρυσῶν νομισμάτων πρὸς τὸν Μαλικόρνον.

— Καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα, Λουΐζα μου, αὐτὰ τὰ χρήματα!

— Σὲ λέγω... μεῖνε ἥσυχος... Ἔλα νὰ σὲ ἰδῇ πάλιν ἡ μητέρα!

— Ὄχι, στάσου! εἶπεν ὁ Μορὲλ τιθέμενος ἔμπρὸς εἰς τὴν θύραν· ἐσυλλογεῖτο τὸν θάνατον τῆς μικρᾶς, ἄγνωστον εἰσέτι εἰς τὴν Λουΐζαν. Πρόσμεινε, νὰ σὲ εἰπῶ... Καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα;

— Στάσου! εἶπεν ὁ Μαλικόρνος τελειώνων τὴν μέτρησιν τῶν εἰς χεῖράς του χρυσῶν νομισμάτων — Ἑξηντατέσσαρα, ἑξηνταπέντε· ὁποῦ μᾶς κάμνουν χίλια τριακόσια φράγκα. Δὲν ἔχεις ἄλλα παρ' αὐτὰ, *κουμπαρίτσα*;

— Ἀλλὰ σὺ δὲν χρεωστεῖς εἰμὴ μόνον χίλια τριακόσια φράγκα... εἶπεν ἡ Λουΐζα ἀποτεινομένη μὲ ἀπορίαν πρὸς τὸν πατέρα της.

— Ναὶ, εἶπεν ὁ Μορέλ.

— Στάσου!... ὑπέλαβεν ὁ κλητήρ· ἡ ὁμολογία εἶναι χίλια τριακόσια φράγκα, ὑπάγει καλά· ἡ ὁμολογία πληρώνεται μὲ αὐτά... τώρα πρέπει καὶ τὰ ἔξοδα... χωρὶς τὰ δικαιώματα τῆς φυλακίσεως, αὐτὰ τὰ ἔξοδα ἀναβαίνουν εἰς χίλια ἑκατὸν σαράντα φράγκα.

— Ὦ! δυστυχία μου! ἀνεφώνησεν ἡ Λουΐζα· ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι ἦσαν μόνον χίλια τριακόσια τὰ φράγκα. Ὅμως, κύριε... ἀκολούθως πληρώνεσθε καὶ διὰ τὰ ἐπίλοιπα... λάβετε τώρ' αὐτά... ἡ ποσότης εἶναι ἀρκετή· ψεύματα, πατέρα;

— Δὲν ἐξεύρω ἐγὼ ἀκολούθως!... φέρεις τὰ χρήματα ὅλα εἰς τὸ γραφεῖον, καὶ τότε ἀφήνουν τὸν πατέρα σου. Ἔλα, ἐμπρός!...

— Τὸν 'παίρνετε!!!

— Ὄχι, τὸν ἀφήνω... Νὰ ὁποῦ ἔχει αὐτά... ἂς πληρώσῃ καὶ τὰ ἐπίλοιπα, καὶ εἶν' ἐλεύθερος... 'Παγαίνωμεν, Βουρδῖνε!

— Ἀλλὰ, σᾶς παρακαλῶ...σᾶς παρακαλῶ!... ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα.

— Οὔ! τί ζίνζιρας καὶ αὐτή!... πάλιν ἤλθαμεν εἰς τὰ πρῶτα· εἶναι νὰ πτύσῃ αἷμα κανείς... νὰ μὴ χαρῶ τὴν ζωή μου! εἶπεν ὁ κλητὴρ μετὰ

μοχθηρίας. Καὶ προχωρήσας πρὸς τὸν Μορέλ· — Ἐμπρὸς, ἀλλέως σ' ἁρπάζω ἀπὸ τὸν τράχηλον καὶ σὲ καταιβάζω συρόμενον· κατήντησε πλέον ἀνυπόφορον!

— Ὢ! δυστυχῆ μου πατέρα... κ' ἐγὼ ἤλπιζα ὅτι πλέον ἐλυτρώθη! εἶπεν ἡ Λουΐζα μὲ ἀπελπισίαν.

— Ὄχι... ὄχι... δὲν εἶναι δίκαιος ὁ Θεός!... ἀνεφώνησεν ὁ λιθογλύφος κρούων διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἔδαφος μὲ ἀγανάκτησιν.

— Θάρσει, ὑπάρχει θεῖον ἔλεος διὰ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, εἶπε φωνή τις γλυκεῖα καὶ ἔντονος.

Τὴν αὐτὴν δ' ἐκείνην στιγμὴν ὁ Ῥοδόλφος ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν τῆς ἀποθήκης τοῦ θυρωροῦ, ὅθεν ἔγινε κρυφίως μάρτυς ἱκανῶν σκηνῶν ἀφ' ὅσας ἀνεφέραμεν. Ἦτο δὲ ὠχρὸς, ὡς ἐνδομύχως συγκεκινημένος. Εἰς τὴν ἀπρόοπτον αὐτὴν ἐμφάνισιν, οἱ κλητῆρες ὠπισθοπόρησαν· ὁ Μορὲλ καὶ ἡ θυγάτηρ του παρετήρησαν τὸν ἀγνώριστον τοῦτον μετὰ θαυμασμοῦ. Σύρας ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ ἐσωκαρδίου του μικρὸν φάκελλον γραμματίων τραπεζιτικῶν διπλωμένων, ὁ Ῥοδόλφος ἔλαβε τρία ἐξ αὐτῶν, καὶ, ὀρέγων αὐτὰ πρὸς τὸν Μαλικόρνον, τὸν εἶπε· — Λάβετε δύο χιλιάδας πεντακόσια φράγκα, καὶ ἀποδόσετε εἰς τὴν νέαν τὰ ὅσα χρήματα σᾶς ἔδωκε!

Ὁ κλητὴρ, ἐκπεπληγμένος, ἔλαβε τὰ γραμμάτια μὲ δισταγμὸν, τὰ παρετήρησε καλῶς, τὰ εἶδε, τὰ ἐγύρισε, τέλος πάντων τὰ ἐνεκόλπισεν. Ἀκολούθως, καθόσον ἡ μετὰ φόβου ἡνωμένη ἀπορία του διελύετο ὑπὸ τῆς φυσικῆς του κακοηθείας, κατεμέτρησε τὸν Ῥοδόλφον διὰ τοῦ βλέμματος ἀπὸ κορυφῆς μέχρις ὀνύχων, καὶ τὸν εἶπε·

— Τῳόντι, τὰ γραμμάτια εἶναι καλά· ἀλλὰ πῶς ἔπεσεν εἰς χεῖράς σας μία τοιαύτη ποσότης; Νὰ ἦναι ἰδικά σας, ἆρά γε; ἐπρόσθεσε.

Ὁ Ῥοδόλφος ἦτον ἐνδεδυμένος πενιχρὰ καὶ πλήρης κονιορτοῦ, χάρις εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ κυρίου Πιπελέτου.

— Σὲ λέγω ν' ἀποδώσῃς τὰ χρήματα... εἰς τὴν νέαν, ἀπήντησεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ σύντομον καὶ τραχεῖαν φωνήν.

— Σὲ λέγω!!... πά! μὲ ΣΥ μοῦ ὁμιλεῖς;... ἀνεφώνησεν ὁ κλητὴρ προχωρῶν πρὸς τὸν Ῥοδόλφον φοβεριστικῶς.

— Τὰ χρήματα 'γλίγωρα! ἀπόδος τὰ χρήματα ὁποῦ κρατεῖς! εἶπεν ὁ πρίγκιψ, μὲ τόσην δύναμιν σφίγξας τὸν βραχίονα τοῦ Μαλικόρνου, ὥστε οὗτος ἐκάμφθη ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν αὐτὴν πίεσιν καὶ ἀνέκραξεν·

— Ὤχ! τί σφίγγεις οὕτω πῶς... ἄφησέ με!...

— Ἀπόδος τὰ χρήματα!... Κάθαρμα, τώρα ἐπληρώθης, 'πάγαινε... καὶ πρόσεξε καλὰ μὴν ὁμιλεῖς, ἢ σὲ κρημνίζω ἀμέσως ἀπὸ τὴν κλίμακα.

— Ὁρίστε, τὰ χρήματα... εἶπεν ὁ Μαλικόρνος ἐγχειρίζων τὸν χρυσοῦν κύλινδρον πρὸς τὴν νέαν· Ἀκούεις ἐκεῖ! ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ἦναι πλέον δυνατὸς εἰς τὰ χέρια, ὑβρίζει τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον...

— Ποιὸς τάχα εἶσαι τοῦ λόγου σου καὶ φέρεσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶπε καὶ ὁ Βουρδῖνος κρυπτόμενος ὄπισθεν τοῦ συναδελφοῦ του· ποῖος εἶσαι τοῦ λόγου σου;...

— Τί, ποῖος εἶναι;... ὁ ἐνοικάτωράς μου ποῖος εἶναι;... ἡ κορώνα τῶν ἐνοικατόρων μου; εἶδες ἐκεῖ οἱ *ἄγρειοι*, οἱ κακομαθημένοι, οἱ κακομούτσουνοι! ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Πιπελέτου, ἥτις τέλος πάντων ἀνέβη ὅλη ἀσθμαίνουσα καὶ πάντοτε τὴν ξανθήν της φοροῦσα *περρούκαν*. Ἐκράτει δὲ ἡ θυρωρὸς χύτραν πηλίνην, πλήρη ἀχνίζοντος ζωμοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχε μαγειρεύσει διὰ τοὺς Μορὲλ, δωρεάν.

— Τί λέγει αὐτὴ ἡ γρηὰ *μαϊμοῦ*; εἶπεν ὁ Βουρδῖνος.

— *Μαϊμοῦ*! ἄ... τὰ φυσικά μου πράγματα κατηγορεῖτε σεῖς, ἔ!... τώρα χύνομ' ἐπάνω σας καὶ σᾶς ἀποθαίνω 'ς ταῖς δαγκαματιαῖς... ἀνέκραξεν ἡ κυρία Πιπελέτου· Δὲν τὸ ἔχει τίποτε ὁ ἐνοικάτωράς μου, ἡ κορώνα τῶν ἐνοικατόρων ὅλου τοῦ κόσμου νὰ σᾶς κρημνοβολήσῃ ταῖς σκάλαις τὸν κατήφορο, καθὼς τὸ εἶπε καὶ ὅλα... Ὕστερα νὰ ἰδῶ τὴν μούρη σας... νὰ 'πάρω κ' ἐγὼ τὴν φροκαλιὰ νὰ σᾶς κουβαλῶ ὡσὰν φρόκαλα... βρωμάνθρωποι, ἀλήθεια κ' ἀλήθεια!

— Αὐτὴ ἡ γρηὰ εἶναι καλὴ νὰ σηκώσῃ τὸ 'σπίτι ὅλο εἰς τὸ ποδάρι κατ' ἐπάνω μας. Ἐπληρωθήκαμεν ὅσα ἔπρεπε, ἄς τὸ στρήβωμεν! εἶπεν ὁ Βουρδῖνος πρὸς τὸν Μαλικόρνον.

— Ἰδοὺ τὰ δικόγραφά σου! ὑπέλαβεν οὗτος ῥίπτων ἓν δέμα ἐγγράφων εἰς τοὺς πόδας τοῦ Μορέλ.

— Μάζευσέ τα 'γλίγωρα!... σὲ πληρώνουν, φέρου μὲ σέβας! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἁρπάσας τὸν κλητῆρα στιβαρῶς διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, ἐνῷ διὰ τῆς ἄλλης τὸν ἐδείκνυε τὰ ἔγγραφα.

Εἰς τὴν νέαν ταύτην φοβερὰν σφίγξιν, αἰσθανθεὶς ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παλαίσῃ κατὰ τοιούτου ἀνταγωνιστοῦ, ὁ ἐμποροφύλαξ ἔκυψε γογγύζων, ἐμάζευσε τὰ χαρτία, καὶ τὰ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μορὲλ, ὅστις τὰ ἔλαβε μηχανικῶς.

Ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειρεύετο.

— Τοῦ λόγου σου ὁποῦ ἔχεις τὰ χαμάλικα χέρια... μή σε μέλει... Παρακάλει τὸν Θεὸν νὰ μὴ πέσῃς ποτὲ εἰς τὴν πρώρα μας! εἶπεν ὁ Μαλικόρνος.

Καὶ δείξας εἰς τὸν Ῥοδόλφον τὴν γρονθιάν του, μ' ἓν πήδημα διεσκέλισεν ἀμέσως δέκα βαθμίδας, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ συναδελφοῦ του, ὅστις ἔβλεπεν ὄπισθεν αὐτοῦ μὲ κάποιον φόβον.

Ἡ κυρία Πιπελέτου ἠθέλησε νὰ ἐκδικήσῃ τὸν Ῥοδόλφον ὅτι τὸν ἠπείλησαν οἱ κλητῆρες· εἰς τὴν θέαν λοιπὸν τῆς χύτρας της ἔλαβεν ἀλλόκοτόν τινα οἶστρον καὶ ἀνεφώνησεν ἡρωϊκῶς· — Τὰ χρέη τοῦ Μορὲλ ἐπληρώθησαν... τώρα ἔχει νὰ φάγῃ αὐτὸς καὶ τὰ παιδιά του· χρείαν ἀπὸ τὸ ζωμὶ ὁποῦ τοὺς ἐμαγείρευσα δὲν ἔχουν, φύγετ' ἀπὸ κάτω!!!

Καὶ, κύψασα ἐπὶ τῶν καγκέλων τῆς ἀναβάθρας, ἐκένωσε τὸ περιεχόμενον τῆς χύτρας της ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῶν δύο κλητήρων, ἐνῷ οὗτοι ἔφθανον εἰς τὴν κατωτάτην ὀροφήν.

—Ἔρρρρρι ... πάλι! ἐπρόσθεσεν ἡ θυρωρὸς· τοὺς ἔκαμα σοῦπα... σούπαις ... ἔχ! ἔχ! ἔχ! καὶ τοὺς δύο τους...

—Ὢ, 'ποῦ νὰ 'πάρ' ὁ διάβολος, νὰ 'πάρῃ ναί! ἀνέκραξεν ὁ Μαλικόρνος, καταβραχεὶς ἐκ τοῦ χυλοῦ τῆς κυρίας Πιπελέτου—ὤ 'ποῦ νὰ στραβωθῇς... γρηὰ στρίγλα!...

—'Αλφρέδη!... ἐπέφερεν ἡ κυρία Πιπελέτου κραυγάζουσα ὅλαις δυνάμεσι μὲ φωνὴν ὀξεῖαν, ἱκανὴν νὰ τρυπήσῃ τὸ ἀκουστικὸν τύμπανον ἑνὸς κωφοῦ... 'Αλφρέδη! δός τους εἰς τὸ κεφάλι, γέρο μου *ἠγαπητέ!*... ἠθέλησαν νὰ κάμουν μὲ τὴν *Στασία* σου ('Αναστασία) τοὺς Βεδουΐνους. Οἱ ἀδιάντροποι... μ' ἔκαμαν ἄνω κάτω... δός τους εἰς τὸ κεφάλι μὲ τὸ ξύλο τῆς φροκαλιᾶς... Φώναξε καὶ τῆς 'στρειδοῦς καὶ τοῦ ῥακοπώλου νὰ τρέξουν... Πιάστε τους! πιάστε τους! πιάστε τους! ἡ γάτα! ἡ γάτα!... κλέπται! κλέπται!... Ξςςς! Ξςςς! Ξςςς! Βρρρρρ... Οὔ... οὔ!... Δός τους εἰς τὸ κεφάλι!... γέρο μου *ἠγαπητέ!!!* Πούμ!... πούμ!!!...

Καὶ πρὸς πολυκροτωτέραν ἀπόλυσιν τῶν ὀνοματοποιϊῶν αὐτῶν, συνοδευμένων καὶ ἀπὸ τρομερὰ πτερνοκοπήματα, ἡ κυρία Πιπελέτου, εἰς τὴν μέθην τοῦ θριάμβου της, ἀφῆκεν ἐκ τοῦ ὕψους πρὸς τὸ βάθος τῆς κλίμακος τὴν πηλίνην της χύτραν, ἥτις, συντριβομένη μὲ μέγαν πάταγον καθ' ἣν στιγμὴν οἱ κλητῆρες, ἐμβρόντητοι ἐκ τῶν φοβερῶν ἐκείνων κραυγῶν, κατέβαινον *τέσσαρας τέσσαρας* τὰς τελευταίας βαθμίδας, προσεπηύξησε τερατωδῶς τὴν ταραχήν των.

—Καὶ ἔρρρρρι πάλι! ἀνεβόησεν ἡ 'Αναστασία καγχάζουσα καὶ σταυροῦσα τὰς χεῖρας μὲ τρόπον θριαμβευτικόν...

. . . .

'Ενῷ ἡ κυρία Πιπελέτου συνώδευε τοὺς κλητῆρας [1] διὰ τῶν ὕβρεων καὶ διασυρίξεών της, ὁ Μορέλ, προσπίπτων εἰς τοὺς πόδας τοῦ 'Ροδόλφου·

— Αὐθέντα μου, τὸν ἔλεγεν, ἀπὸ θάνατον ἄφευκτον μᾶς ἐλύτρωσες... ποῖον χρεωστοῦμεν τὴν ἀνέλπιστον αὐτὴν βοήθειαν;...

— Πρὸς τὸν Θεὸν *τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων*... ὡς λέγει ὁ ἀθάνατος Πρὸς ποιητής σας, ὁ Βεραγγιέρος (Béranger)...

[1] 'Ενταῦθα ὁ συγγραφεὺς ἐπιφέρει εἰς ὑποσημείωσιν ἀποδείξεις, ὅτι πραγματικῶς οἱ κλητῆρες λαμβάνουσιν ἀπὸ τοὺς καταδικαζομένους πολὺ περισσότερα χρήματα τῶν ὅσα εἶναι θεσπισμένα. Τὰ ἔξοδα τῆς κρατήσεως εἶναι διωρισμένα εἰς φρ. 76, καὶ οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι τ' ἀναβιβάζουσι παρανόμως εἰς φρ. 240. Τὸ σχόλιον τοῦτο ἀποφεύγομεν ὡς μὴ ἐνδιαφέρον τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

ΓΕΛΑΣΙΝΑ.

Λουιζα ἡ θυγάτηρ τοῦ λιθογλύφου εἶχε σοβαράν τινα ὡραιότητα, ἀξίαν ὄχι μικροῦ λόγου· εὐκίνητος καὶ ὑψηλὴ, μετεῖχε τῆς ἀρχαίας Ἥρας, ὡς πρὸς τὸν κανόνα τῶν ὑπερηφάνων της χαρακτηριστικῶν, καὶ τῆς θηρατικῆς Ἀρτέμιδος, ὡς πρὸς τὴν καλλονὴν τοῦ ὑψιτενοῦς της ἀναστήματος. Μ' ὅλον δὲ τὸ ἡλιόκαυμα τῆς ὄψεώς της, μ' ὅλην τὴν ῥυτιδώδη ἐρυθρότητα τῶν ἀξιοζηλεύτων τὴν ἀναλογίαν ἀλλὰ τραχυνθεισῶν ἐκ τῶν οἰκιακῶν θεραπειῶν χειρῶν της, μ' ὅλην τὴν ταπεινότητα τῶν φορεμάτων της, ἡ νεᾶνις αὕτη εἶχεν ἦθος ἀπὸ τὰ πλέον εὐγενῆ.

Παραλείπομεν τὴν περιγραφὴν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ θυμήρους ἐκπλήξεως τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, τοσοῦτον αἰφνιδίως λυτρωθείσης ἀπὸ τὴν φρικαλέαν ἐκείνην καταδρομήν. Πρὸς στιγμήν τινα μάλιστα, εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ἐκείνην χαρὰν, ἐλησμονήθη καὶ ὁ θάνατος τῆς μικρᾶς κόρης. Μόνος ὁ Ῥοδόλφος παρετήρησε τὴν ἄκραν τῆς Λουΐζας ὠχρότητα καὶ τὸν βαθὺν ῥεμβασμὸν ὑφ' οὗ ἡ νέα κατείχετο, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πατρός της. Διὰ νὰ ἐνθαῤῥύνῃ ἐντοσούτῳ ἐντελῶς τὴν οἰκογένειαν περὶ τοῦ μέλλοντός της, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ πόθεν ἡ τόση του ἐλευθεριότης πρὸς αὐτοὺς, ἐπειδὴ ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ γνωρισθῇ, ὁ πρίγκιψ, ἐνῷ ἡ Γελασίνα προητοίμαζεν εἰς τὴν Λουΐζαν τὸ ἄκουσμα τοῦ θανάτου τῆς μικρᾶς της ἀδελφῆς, ἔλαβε κατὰ μέρος τὸν λιθογλύφον καὶ τὸν εἶπε·

— Προχθὲς τὸ πρωῒ ἦλθεν ἐδῶ καὶ σᾶς ηὗρε μία νέα δέσποινα ;

— Μάλιστα, κύριε, κ' ἐφάνη ὅτι τὴν ἐπροξένησεν αἴσθησιν ἡ κατάστασίς μας.

— Εἰς αὐτὴν χρεωστεῖτε τὴν χάριν, ὄχι εἰς ἐμέ...

— Ἀληθινά!... ἡ δέσποινα λοιπὸν ἐκείνη...

— Εἶναι ἡ εὐεργέτις σας. Ἐπῆγα πολλάκις εἰς τὸν οἶκόν της μὲ ὑφάσματα, διὰ ν' ἀγοράσῃ· ὅταν λοιπὸν ἦλθα ἐδῶ διὰ νὰ ἐνοικιάσω ἕνα θάλαμον εἰς τὸ τέταρτον, κ' ἔμαθα τὴν σκληρὰν θέσιν σας παρὰ τῆς θυρωροῦ... ἐλπίζων νὰ σᾶς εὐσπλαγχνισθῇ ἐκείνη ἡ κυρία, ἔτρεξα πρὸς αὐτήν... καὶ ἴδετε ὅτι προχθὲς ἦλθεν ἡ ἰδία διὰ νὰ γίνῃ αὐτόπτης τῶν δυστυχιῶν σας· σᾶς ἐπόνεσε πολύ· θέλουσα ὅμως πρῶτον νὰ μάθῃ μὴ κατηντήσετε εἰς τὴν τόσην ἔνδειαν ἀπό τινα κακὴν ὁδὸν, μὲ εἶπε νὰ λάβω περὶ ὑμῶν πληροφορίας, ὥστε τὰ εὐεργετήματά της νὰ γίνουν ἀναλόγως τῆς χρηστότητός σας.

— Ὁ Θεὸς νὰ τῆς τὰ πληρώσῃ! ἐγὼ καλὰ ἔλεγα...

— Καλὰ ἐλέγετε εἰς τὴν Μαγδαληνήν *Ἂν ἤξευραν οἱ πλούσιοι! τί;*

— Πῶς, κύριε, γνωρίζετε τ' ὄνομα τῆς γυναικός μου;... ποῖος σᾶς εἶπεν ὅτι...

— Ἐγώ, ἀπὸ τὰς ἓξ ὥρας σήμερον τὸ πρωΐ, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος διακόπτων τὸν Μορὲλ, ἤμην κρυμμένος εἰς τὴν μικρὰν ἀποθήκην ἥτις εἶναι εἰς τὸ πλάγιον τοῦ παταρίου σας.

— Ἡ εὐγενεία σας;...

— Καὶ ὅλα τὰ ἤκουσα, ὅλα, ἐνάρετε καὶ ἀξιόλογε ἄνθρωπε!!!

— Καὶ πῶς ἐτύχετ' ἐκεῖ;

— Ἐπειδὴ περὶ ὑμῶν ἦτον ἀδύνατον νὰ πληφορηθῶ ἀπ' ἄλλον καλήτερον ἀπὸ σᾶς τὸν ἴδιον, ἦλθα νὰ σᾶς ἴδω καὶ ἀκούσω κρυφίως σας... Ὁ θυρωρὸς μὲ εἶχεν ἀναφέρει περὶ τῆς ἀποθήκης του ἐκείνης, προτείνων νὰ μὲ τὴν παραχωρήσῃ διὰ νὰ βάλλω τὰ ξύλα μου. Σήμερον τὸ πρωΐ τὸν εἶπα νὰ ἰδῶ τὸ μέρος, κ' ἔμεινα μίαν ὥραν ἐκεῖ μέσα· ὅθεν ἐβεβαιώθην ὅτι χαρακτὴρ εὐγενέστερος καὶ γενναιότερος τοῦ ἰδικοῦ σας δὲν δίδεται.

— Ἄ, κύριέ μου, αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει μεγάλη ἀξία· ἐγεννήθην τοιουτοτρόπως· ἀλλέως νὰ κάμω δὲν ἠμπορῶ.

— Τὸ γνωρίζω· διὰ τοῦτο, βλέπετε, κ' ἐγὼ δὲν σᾶς ἐπαινῶ, ἀλλὰ σᾶς ἐκτιμῶ ἁπλῶς... Μὲ ἦλθε νὰ ἐξέλθω καὶ νὰ σᾶς λυτρώσω ἀπὸ τοὺς κλητῆρας ἀρχήτερ' ἀκόμη· ἀλλ' ὅταν ἤκουσα τὴν φωνὴν τῆς θυγατρός σας ἠθέλησα νὰ τῆς ἀφήσω τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ σᾶς λυτρώσῃ ἐκείνη... Κατὰ δυστυχίαν, ἡ ἁρπακτικότης τῶν ἐμποροφυλάκων ἀφήρεσε τῆς ταλαιπώρου Λουΐζης τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν ἡδονήν· τότ' ἐπαρουσιάσθην. Εἶχα συνάξει ἀπὸ χθὲς ὀλίγα τινὰ χρήματα χρεωστούμενά μοι, καὶ τοιουτοτρόπως προκατέλαβον τὴν εὐδιαθεσίαν τῆς εὐεργέτιδός σας, πληρώσας αὐτὸ τὸ χρέος σας διὰ λογαριασμόν της. Ἀλλὰ τόσον μεγάλαι, ἔντιμοι καὶ ἄξιαι εἶν' αἱ συμφοραί σας, ὥστε δὲν θέλει περιορισθῇ μόνον ἕως αὐτοῦ ἡ συμπάθεια τὴν ὁποίαν ἀπεκτήσετε. Δύναμαι, ἐν ὀνόματι τοῦ σωτῆρος ἀγγέλου σας, νὰ σᾶς προϋποσχεθῶ εἰς τὸ μέλλον ζωὴν εἰρηνικὴν καὶ εὐδαίμονα μεθ' ὅλης σας τῆς οἰκογενείας.

— Καὶ εἶναι δυνατόν!... Πλὴν, τοὐλάχιστον, τ' ὄνομα, κύριε; τ' ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἐπουρανίου ἀγγέλου, αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος, ὡς τὸν εἴπετε;

— Ναὶ, εἶν' ἕνας ἄγγελος... Καὶ εἴχετε περιπλέον μέγα δίκαιον νὰ λέγητε ὅτι, μεγάλοι καὶ μικροὶ, ὅλοι ἔχουν τὸ βάσανόν των.

— Ἔχει λοιπὸν καὶ αὐτὴ ἡ κυρία τὰς θλίψεις της;

— Καὶ ποῖος δεν ἔχει τὰς ἰδικάς του;... Πλὴν δὲν βλέπω διὰ ποίαν αἰτίαν νὰ σᾶς κρύψω τ' ὄνομά της... Ἡ κυρία αὕτη ὀνομάζεται...

Σκεφθεὶς ὅτι ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ εἶχ' ἔλθειν εἰς τὸν οἶκον ζητοῦσα τὸν *Στρατηγὸν*, ὁ Ῥοδόλφος ἐφοβήθη τὸ φλύαρον στόμα τῆς θυρωροῦ καὶ εἶπε μετά τινα σιγήν·—Σᾶς τὸ λέγω τ' ὄνομά της... ἐπὶ μιᾷ ὅμως συμφωνίᾳ...

— Ὢ! λέγετε, κύριε!...

— Νὰ μὴ τὸ φανερώσητε εἰς κανένα ... ἀκούετε; εἰς ψυχήν ...

— Ὢ! σᾶς τ' ὀμνύω... Πλὴν, δὲν ἠμπόρουν τοὐλάχιστον νὰ εὐχαριστήσω καὶ προσωπικῶς αὐτὴν τὴν πρόνοιαν τῶν πενήτων;

— Νὰ ἐρωτήσω τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ, καὶ θέλει τὸ δεχθῇ, ἐλπίζω.

— Ἡ δέσποινα αὕτη ὀνομάζεται;...

—Κυρία μαρκεσία Δ-'Αρβίλλ.

—'Ω! αὐτὸ τ' ὄνομα δὲν θέλω τὸ λησμονήσει ἐπὶ ζωῆς. Θέλ' εἶσθαι ἡ ἁγία μου, τὸ προσκύνημά μου... Διότι, χάρις εἰς αὐτὴν, καὶ ἡ σύζυγός μου ἐσώθη καὶ τὰ τέκνα μου!... Τὰ τέκνα μου! ὄχι ὅλα... ὄχι ὅλα... ἡ μικρά μου 'Αδέλα... δὲν θέλω πλέον τὴν ἰδεῖ!... Αἴ! Θεέ μου, πάλιν σ' εὐχαριστῶ! αὐτὸ τὸ πλάσμα ἦτον ἐμπαθές·... πάντοτε ἔμελλε νὰ μᾶς ἀφαιρεθῇ...

Καὶ ὁ λιθογλύφος ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του...

—"Οσον διὰ τὸ λείψανον τῆς μικρᾶς, ἰδοὺ τί μὲ φαίνεται καλὸν νὰ κάμωμεν... 'Εγὼ ἀκόμη δὲν ἐκατοίκησα εἰς τὸν θάλαμόν μου· εἶν' εὐρύχωρος, ἀερικός· τὸ κραβδάτι μου τὸ ἔφεραν· τώρα φέρουν καὶ ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον διὰ ν' ἀναπαυθῆτε, ἕως οὗ νὰ σᾶς εὕρῃ κἀνένα κατάλληλον οἴκημα ἡ κυρία Δ'-'Αρβίλλ... 'Αφήνομεν λοιπὸν τὸ λείψανον εἰς τὸ πατάριον, ὅπου, καθὼς εἶναι πρέπον, φέρομεν ἕνα ἱερέα νὰ τὸ ξενυκτίσῃ ἀπόψε, καὶ καταβαίνετε ὅλοι κάτω. Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λειψάνου ἀφήσατέ την ὁλωσδιόλου ἐπάνω μου· τώρα 'παγαίνω καὶ παρακαλῶ τὴν κυρίαν Πιπελέτου νὰ φροντίσῃ δι' ὅλα.

—'Αλλὰ, κύριε, νὰ σᾶς στερήσωμεν τώρα τὴν κάμερή σας!... Φθάνουν τὰ ὅσα μᾶς ἐκάμετε... Τώρα ὅτε εἴμεθα πλέον ἥσυχοι, ὅτε δὲν φοβοῦμαι πλέον νὰ μὲ σύρουν εἰς τὴν φυλακὴν... ἀφήσετε· τὸ ταπεινόν μου κατοικητήριον παλάτι θὰ μὲ φανῇ, ἂν μάλιστα μᾶς μείνῃ καὶ ἡ Λουΐζα μου... νὰ ἐπιμελῆται ὡς καὶ πρότερον ὅλα τὰ τοῦ οἴκου...

—'Η Λουΐζα σας πλέον δὲν φεύγει ἀπὸ σιμά σας... ἐλέγετε ὅτ' ἤθελεν εἶσθαι ἡ κρυφή σας χαρὰ, ἂν ἔμενεν αὐτή σας ἡ κόρη διὰ παντὸς πλησίον σας... Λοιπὸν θέλει μείνει... πρὸς ἀνταμοιβήν σας.

—Θεέ μου... Κύριε, εἶναι τωόντι δυνατόν; δὲν ὀνειρεύομαι; Ποτὲ δὲν ἤμην εὐλαβής... δὲν εἶχα ἄλλο παρὰ τὴν θρησκείαν τῆς τιμῆς... πλὴν τώρα... ἔρχεται τοῦ ἀνθρώπου νὰ πιστεύσῃ πλέον, ὄχι εἰς τοὺς ἱερεῖς... ἀλλ' εἰς τὴν θείαν Πρόνοιαν!...

—Καὶ ἂν ἡ πατρικὴ λύπη ἠδύνατο νὰ κατανοήσῃ τί ἐστιν ἀνταπόδοσις, ὑπέλαβε θλιβερῶς ὁ Ροδόλφος, ἤθελα σᾶς εἰπεῖν ὅτι, ἀφ' ἑνὸς σᾶς ἀφῃρέθη ἡ μία τῶν θυγατέρων σας, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου σᾶς ἀπεδόθη ἡ ἄλλη.

—Τωόντι, κύριέ μου. Τώρα θὰ ἔχομεν πλέον τὴν Λουΐζα μας.

—Λοιπὸν δέχεσθε τὸν θάλαμόν μου; διότι ἀλλέως, πῶς ἠθέλαμεν κάμει διὰ τὴν θλιβερὰν ταύτην νεκρικὴν ἀγρυπνίαν; ... Καθὼς εἶναι ἐκεῖν' ἡ ταλαίπωρος γυνή σας... ν' ἀφήσῃ κἀνεὶς καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματά της εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἓν θέαμα τοσοῦτον πένθιμον!

—'Ιδέ· ὅλα τὰ στοχάζεσθε!...ὅλα!... Πόσον, κύριέ μου, εἶσθε καλός!

—Τὸν εὐεργέτην σας ἄγγελον πρέπει νὰ εὐχαριστῆτε, διότι ἐκείνου ἡ ἀγαθότης μ' ἐμπνέει. Σᾶς λέγω, ὅ,τι πράττω εἶναι κατὰ τὴν ἔφεσίν του... Λοιπὸν εἴμεθα σύμφωνοι... εἰς τὸν θάλαμόν μου... Εἰπῆτέ μοι τώρα, αὐτὸς ὁ 'Ιάκωβος Φεράνδος;...

Νέφος σκιερὸν διέβη ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Μορέλ.

— Αὐτὸς ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος, ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος, εἶναι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος συμβολαιογράφος, ὅστις κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Σεντιέρου;

— Μάλιστα, κύριέ μου... Τὸν γνωρίζετε; — Ἔπειτα συναρπασθεὶς ἐκ νέου ἀπὸ τοὺς διὰ τὴν Λουΐζαν φόβους του, ὁ Μορὲλ ἀνέκραξεν· — Ἀφοῦ τὰ ἠκούσετε ὅλα, εἰπῆτε, κύριέ μου... εἰπῆτε... ἔχω δίκαιον νὰ ἐχθρεύωμαι αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;... καὶ τίς οἶδεν... ἂν ἡ κόρη μου... ἡ Λουΐζα μου...

Μὴ δυνηθεὶς νὰ τελειώσῃ, ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς του. Ὁ Ῥοδόλφος κατενόησε τοὺς φόβους του.

— Ὅμως τὸ κίνημά του, τὸν λέγει, πρέπει νὰ σᾶς ἐνθαῤῥύνῃ· αὐτὸς θὰ ἐζήτησε νὰ σᾶς φυλακίσῃ διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν κόρην σας, ἥτις τὸν κατεφρόνησε· ἄλλως τε ἔχω αἰτίας νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πρέπει νὰ ἦναι φαυλόβιος... Καὶ ἂν οὕτως ἔχῃ, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μετά τινα σιγήν, ἂς ἐλπίσωμεν εἰς... τὴν θείαν Πρόνοιαν ὅτι θέλει τὸν τιμωρήσει· ὁ Θεὸς μακροημερεῖ, πλὴν δὲν λησμονεῖ.

— Εἶναι, κύριέ μου, πολλὰ πλούσιος καὶ πολλὰ ὑποκριτής!

— Ἡσυχάσετε· βλέπετε ὅτι ἦσθε εἰς τὴν ἀπελπισίαν, καὶ ἰδοὺ σᾶς ἦλθεν ἕνας ἄγγελος σωτήρ... ἴσως καὶ τὸν συμβολαιογράφον θέλει μαστίξειν ἀδυσώπητός τις ἐκδικητής... ἂν ἦναι ἔνοχος.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ παταρίου ἡ Γελασίνα σπογγίζουσα τοὺς ὀφθαλμούς της. Τὴν λέγει λοιπὸν ὁ Ῥοδόλφος·

— Τί λέγετε καὶ τοῦ λόγου σας, καλή μου γειτόνισσα; δὲν κάμνει καλὰ ὁ κύριος Μορὲλ νὰ καταβῇ εἰς τὸν θάλαμόν μου μ' ὅλην τὴν οἰκογένειάν του, ἕως οὗ ὁ εὐεργέτης του, τοῦ ὁποίου ἐγὼ εἶμαι ἁπλοῦς ἐπιστάτης, τὸν εὕρῃ κατοικίαν τινά;

Ἡ Γελασίνα παρετήρησε τὸν Ῥοδόλφον ἔκθαμβος·

— Πῶς, κύριε... ἔχετε τόσην καλωσύνην!...

— Ναὶ, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν... ἥτις, καλή μου γειτόνισσα, ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς...

— Ὦ! πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπ' ἐμέ...

— Εἶχα νὰ διορθώσω μερικοὺς λογαριασμοὺς διὰ τὸν παρανθέντην μου... ἐπειδὴ ὅπου καὶ ἂν ἦναι θὰ ἔλθουν νὰ μὲ τοὺς ζητήσουν... τὰ χαρτία μου τὰ ἔχω κάτω. Ἂν, ὡς γειτόνισσα, μ' ἐσυγχωρούσετε νὰ τελειώσω αὐτὸ τὸ ἔργον εἰς τὸν θάλαμόν σας... ἐπάνω εἰς μίαν γωνίαν τοῦ τραπεζίου σας... ἐνῷ σεῖς θὰ ἐργάζεσθε; Καὶ σεῖς δὲν ἤθελε ταραχθῆτε ἀπὸ τὴν ἡσυχίαν σας, καὶ ἡ οἰκογένεια Μορὲλ ἤθελεν ἀμέσως ἀναπαυθῇ εἰς τὴν κατοικίαν μου, βοηθείᾳ τῆς κυρίας Πιπελέτου.

— Ὦ! μὲ κάθε μου εὐχαρίστησιν· μεταξὺ γειτόνων πρέπει νὰ συμβοηθούμεθα... Τὸ πρῶτον παράδειγμα τὸ δίδετε ἡ εὐγενεία σας, κάμνων τόσον καλὸν πρὸς τοὺς Μορέλ... Εἰς τὰς προσταγάς σας λοιπὸν, κύριε...

— Ὀνομάζετέ με καλήτερα *γειτονά μου*... ἀλλέως δὲν ἤθελα εὐχαριστηθῇ... οὐδ' ἤθελα τολμήσει νὰ σᾶς ἐνοχλήσω, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μειδιῶν.

— Γείτονά μου νὰ σᾶς ὀνομάζω; μετὰ χαρᾶς· ἀφοῦ καὶ εἶσθε.

— Πατέρα, ἡ μητέρα σὲ θέλει... ἔλα! ἔλα! εἶπεν ἓν τῶν ἀγορίων ἐξελθὸν τοῦ παταρίου.

— Παγαίνετε, καλέ μου κύριε Μορέλ· ὅταν ὅλα κάτω ἑτοιμασθοῦν, σᾶς φωνάζομεν.

Ὁ λιθογλύφος εἰσῆλθε μετὰ τάχους εἰς τὸ οἴκημά του.

— Τώρα, καλή μου γειτόνισσα, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν Γελασίναν, πρέπει ἀκόμη μίαν χάριν νὰ μὲ κάμετε.

— Μετὰ πάσης χαρᾶς, φθάνει νὰ περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι μου.

— Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτ' εἴσθε ἐξαίρετη 'νοικοχυρά· πρόκειται ν' ἀγοράσωμεν ἀμέσως ὅ,τι χρειάζεται διὰ τοὺς Μορὲλ, ὥστε, οἱ ταλαίπωροι, νὰ ἐνδυθοῦν, πλαγιάσουν καὶ ἡσυχάσουν εἰς τὸν θάλαμόν μου· ἐπειδὴ ἐγὼ ἄλλο δὲν ἔχω παρὰ τὰ ἔπιπλά μου· τί χρειάζεται δι' ἕνα νέον; κἂν τίποτε· μὲ τὰ ἔφεραν χθές. Πῶς νὰ κάμωμεν τώρα διὰ νὰ προμηθευθῶμεν ἀμέσως ὅ,τι τοὺς εἶναι ἀναγκαῖον;

Ἡ Γελασίνα ἐσκέφθη μίαν στιγμὴν καὶ ἀπεκρίθη·

— Εἰς δύο ὥρας ἐγὼ νὰ σᾶς τὰ οἰκονομήσω ὅλα· φορέματα καλὰ, ἕτοιμα, ζεστὰ, καθάρια· ἀσπρόρρουχα λευκότατα δι' ὅλους των· δύο μικρὰς κλίνας διὰ τὰ παιδιὰ, μίαν διὰ τὴν προμήτορά τους, τέλος πάντων ὅ,τι χρειάζεται...πλὴν χρειάζονται χρήματα, καὶ πολλά!... πολλά!

— Ὁμίλει καλά... Καὶ ὡς πόσα;

— Ὢ! τοὐλάχιστον... τοὐλάχιστον ὡς πεντακόσια ἢ ἑξακόσια φράγκα!

— Δι' ὅλα;

— Δι' ὅλα, μάλιστα... εἶναι πολλά· πῶς! εἶπεν ἡ Γελασίνα ἀνοίγουσα μεγάλους ὀφθαλμοὺς καὶ κινοῦσα τὴν κεφαλήν.

— Καὶ ὡς πότε θὰ μᾶς τὰ φέρουν;

— Εἰς δύο ὥρας!

— Εἰς τὴν ζωή σας! λοιπὸν εἴσθε κάμμία νεράϊδα ἢ εὐγενεία σας;

— Τί νεράϊδα; αὐτὸ εἶναι δύο καὶ δύο τέσσαρα... Ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὸ *Τέμπλο* εἶναι δύο πατήματα· ἐκεῖ ἔχει ὅ,τι ζητήσετε.

— Εἰς τὸ Τέμπλο;

— Μάλιστα, εἰς τὸ Τέμπλο.

— Καὶ τί εἶν' αὐτό;

— Δὲν γνωρίζετε τὸ Τέμπλο, καλέ μου γείτονα;

— Ὄχι, καλή μου γειτόνισσα.

— Καὶ ὅμως, αὐτοῦ εἶναι ὅπου, ἄνθρωποι καθὼς ἐγὼ καὶ σεῖς, προμηθεύοντ' εὐθηνὰ, ὅ,τι λάβουν χρείαν. Ἔχει πράγματα καὶ καλὰ, καὶ εἰς τὴν 'μισὴν τιμήν...

— Ἀληθινά;

— Σᾶς βεβαιῶ· ἰδού· παραδείγματος χάριν...πόσον ἐδόσετε δι' αὐτό σας τὸ φόρεμα;

— Νὰ σᾶς εἰπῶ καλὰ, δὲν γνωρίζω...

— Πῶς, καλέ μου γείτονα, δὲν γνωρίζετε πόσον ἔχει τὸ φόρεμά σας;

— Νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ τὸ κρῖμά μου, καλή μου γειτόνισσα, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μειδιῶν, ἀκόμη δὲν τὸ ἐπλήρωσα... τὸ χρεωστῶ...

— Ἄ! καλέ μου γείτονα... μὲ μυρίζει νὰ ἦσθε ὀλίγον ἀκατάστατος...

— Ὄχι, καλή μου γειτόνισσα, πλὴν...

— Ἂν θέλετε νὰ ἤμεθα φίλοι, πρέπει νὰ διορθωθῆτε εἰς τὸ ἑξῆς... διότι ἀπὸ τώρα βλέπω καὶ θὰ εἴμεθα... φαίνεσθε τόσον καλός! Θὰ ἰδῆτε· δὲν θὰ τὸ μετανοήσετε ὅτι μ' ἔχετε γειτόνισσαν. Θὰ μοῦ μεταπιάνετε... θὰ σᾶς μεταπιάνω... ἀμὴ διατί λέγεται κανεὶς γείτωνας;... Ἐγὼ θὰ φροντίζω διὰ τὰ ῥοῦχά σας· ἂν τὰ ἔπλυναν καλὰ, ἂν τὰ ἔφεραν σωστά... σεῖς πάλιν θὰ μὲ δίδετ' ἕνα χέρι ὅταν ὑαλίζω τὸ ἔδαφος τῆς κάμερής μου... Ἐγὼ σηκώνομαι πρωΐ, θὰ σᾶς ἐξυπνῶ διὰ νὰ μὴν 'παγαίνετε εἰς τὸ ἐργαστῆρι ἀργά. Θὰ κτυπῶ ἀπὸ τὴν κάμερή μου τὸν τοῖχόν σας ἕως νὰ μοῦ εἰπῆτε· Καλημέρα, γειτόνισσα!

— Σύμφωνος· λοιπὸν θὰ μ' ἐξυπνεῖτε· θὰ φροντίζετε διὰ τὰ ῥουχικά μου, κ' ἐγὼ θὰ ὑαλίζω τὸ ἔδαφος τῆς κάμερής σας.

— Καὶ θὰ γίνετε πλέον οἰκονόμος;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ὅταν λοιπὸν θέλετε ν' ἀγοράσετε τίποτε, νὰ 'παγαίνετε εἰς τὸ Τέμπλο· ἐπειδὴ, νὰ καταλάβετε· αὐτὸ τὸ φόρεμά σας ἔχει ὀγδοῆντα φράγκα, ἂς ὑποθέσωμεν· αἴ καλά! εἰς τὸ Τέμπλο, μὲ τριάντα μόνον φράγκα τὸ ἔχετε.

— Τόση διαφορά!... Λοιπὸν στοχάζεσθε, ὅτι μὲ πεντακόσια ὡς ἑξακόσια φράγκα οἱ πτωχοὶ αὐτοὶ Μορέλ;...

— Θὰ ἐνδυθοῦν ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ὀνύχων, καὶ καλά· 'γιερὰ πράγματα, σᾶς λέγω.

— Καλή μου γειτόνισσα, μία ἰδέα μὲ κατέβη!...

— Νὰ ἰδοῦμεν τὴν ἰδέαν!

— Γνωρίζετε ὡσὰν τί πράγματα τώρα τοὺς χρειάζονται, τοὺς Μορέλ;

— Ὁπωσοῦν... εἶπεν ἡ Γελασίνα μὲ αὐταρέσκειαν τινά.

— Λάβετε λοιπὸν τὸν βραχίονά μου καὶ 'παγαίνομεν ἀμέσως νὰ τοὺς τ' ἀγοράσωμεν· γίνεται;

— Ὦ! τί εὐχαρίστησις!... οἱ πτωχοί!... ἀλλὰ χρήματα;

— Ἔχω ἐγώ.

— Πεντακόσια φράγκα;

— Ὁ εὐεργέτης τῶν Μορὲλ μ' ἔδωκε τὴν ἄδειαν ὅσα θέλω νὰ ἐξοδεύσω, φθάνει οἱ ταλαίπωροι αὐτοὶ ἄνθρωποι νὰ οἰκονομηθοῦν... Μάλιστα ἂν ἔχῃ καὶ κανὲν ἄλλο μέρος ὅπου νὰ εὑρίσκῃ τις καλήτερα πράγματα παρὰ εἰς τὸ Τέμπλο...

— Πούποτε δὲν θὰ εὕρετε καλήτερα· ἔπειτα, αὐτοῦ θὰ τὰ εὕρομεν ὅλα ἕτοιμα· φουστανάκια διὰ τὰ μικρὰ, μεγάλα διὰ τὴν μητέρα τους...

— Παγαίνομεν λοιπὸν εἰς τὸ Τέμπλον...

— Ἄ! Θεέ μου, πλὴν...

— Τί; τί; τί;

— Τίποτε... εἶναι, βλέπετε... μόνον εἰσόδημα εἰς ἐμὲ ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἐργάζομαι... μάλιστα ἔχασα ἀρκετὴν ὥραν ἀναβαίνουσα ἀπόψε ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν νὰ ἴδω πῶς περνᾷ ἡ δυστυχὴς γυναῖκα τοῦ Μορέλ· μία ὥρα ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, μία ὥρα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὀλίγ' ὀλίγο γίνεται μία ἡμέρα· μία ἡμέρα εἶναι τριάντα σολδία· ἔπειτα, καὶ νὰ μὴν κερδίσῃ κἀνεὶς μίαν ἡμέραν τίποτε, χρειάζεται πάντοτε νὰ φάγῃ... πλὴν, ἂς ἦναι... δουλεύω τὴν νύκτα... εἰς ἐμὲ ἡ εὐθυμία εἶναι πρᾶγμα σπάνιον, καὶ αὐτὸ τὸ λογαριάζω ὡς μίαν εὐθυμίαν... θὰ νομίσω ὅτ' εἶμαι πλουσία...πλουσία, πλουσιωτάτη, καὶ ὅτι ὅλ' αὐτὰ τὰ καλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα θ' ἀγοράσωμεν διὰ τοὺς πτωχοὺς Μορὲλ, θὰ εἶναι ἐξ ἰδίων μου... Σταθῆτε λοιπὸν, νὰ βάλω μίαν στιγμὴν τὸ σάλι μου, μίαν καλύπτραν, καὶ ἔφθασα, καλέ μου γείτονα.

— Νὰ φέρω ἐντοσούτῳ κ' ἐγὼ εἰς τὴν κάμερή σας τὰ χαρτία μου;

— Μάλιστα, μάλιστα, νὰ ἰδῆτε καὶ τὴν κάμερή μου, εἶπεν ἡ Γελασίνα μετ' ἐπάρσεως· ἤδη τὴν ἔχω διαρμισμένην· νὰ καταλάβετε πόσον πρωῒ σηκώνομαι· ἂν ἦσθε πολὺ φίλος τοῦ ὕπνου καὶ ἀκαμάτης...θὰ τὴν περάσετε κακὴ, μὲ τοιαύτην γειτόνισσα...

Καὶ ἐλαφρὰ ὡς πτηνὸν, ἡ Γελασίνα κατέβη τὴν κλίμακα, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ Ῥοδόλφου, ὅστις ἐπῆγεν εἰς τὸν θάλαμόν του νὰ τινάξῃ ὀλίγον τὸν κονιορτὸν ὑφ' οὗ ἐκαλύφθη εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ Πεπελέτου.

Θέλομεν εἰπεῖ ἀκολούθως, πῶς ὁ Ῥοδόλφος δὲν εἶχεν εἰσέτι εἰδοποιηθῆ περὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Μαριάνθης, ἥτις ἔλαβε χώραν τὴν προτεραίαν, εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Βουκεβὰλ, καὶ διατὶ δὲν ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν Μορὲλ ἀμέσως τὴν ἐπαύριον τῆς μετὰ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης συνεντεύξεώς του.

Ὡπλισμένος ὁ Ῥοδόλφος διὰ φοβεροῦ κυλίνδρου ἐγγράφων, ἵνα προφασισθῇ ὅτι ἔχει ὑπηρεσίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Γελασίνης.

Ἡ Γελασίνα ἦτο σχεδὸν ὁμήλικος τῆς Κελαϊδῆστρας, ἀρχαίας φίλης της ἐν τῇ φυλακῇ. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν νεάνιδων ὑπῆρχε διαφορὰ ὁποία μεταξὺ τῶν δακρύων καὶ τοῦ γέλωτος· ὁποία μεταξὺ τῆς θυμήρους ἀφροντισίας, καὶ τῆς μελαγχολικῆς συννοίας... ὁποία μεταξὺ τῆς τολμηροτέρας ἀπρονοησίας, καὶ σκυθρωπῆς τινος καὶ ἀδιακόπου μερίμνης διὰ τὸ μέλλον·... ὁποία μεταξὺ φύσεως τινὸς εὐπαθοῦς, διασήμου, ὑψηλῆς, ποιητικῆς, ἄκρως εὐαισθήτου, ἀνιάτως πληγείσης ὑπ' ἐλέγχων συνειδότος... καὶ φύσεως τινὸς φαιδρᾶς, ζωηρᾶς, εὐδαίμονος, ἀγαθῆς καὶ συμπασχούσης. Ἡ Γελασίνα μόνον διὰ τὰς ξένας λύπας ἐλυπεῖτο· δι' αὐτὰς συνέπασχεν ὅλαις δυνάμεσι· ψυχῇ καὶ σώματι ἀφοσιοῦτο πρὸς πᾶν ὅ,τι ἐπόνει· ἀλλ' ἅμα ἔστρεφε τὴν ῥάχιν πρὸς αὐτὸ, δὲν τὸ ἐσυλλογεῖτο πλέον. Πολλάκις γελῶσα μέχρι καγχασμοῦ διεκόπτετο διὰ νὰ κλαύσῃ εἰλικρινῶς, καὶ πολλάκις κλαίουσα διεκόπτετο διὰ νὰ γελάσῃ πάλιν. Ὡς ἀληθὲς *τέκνον τῶν Παρισίων*, ἡ Γελασίνα ἐπροτίμα τὸν θόρυβον παρὰ τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν τραχεῖαν καὶ πολύκροτον ἁρμονίαν τῆς ὀρχήστρας τῶν χορῶν οἵτινες δίδονται εἰς τὴν Μονὴν (Chartreuse) καὶ εἰς τὸ Κολοσσαῖον (Colysée) παρὰ τὸν γλυκὺν ψιθυρισμὸν τοῦ ζεφύρου, τῶν ὑδάτων καὶ τῶν φύλλων...

τὸν ἐκκωφαίνοντα κρότον τῶν τριόδων τῶν Παρισίων, παρὰ τὴν μοναξίαν τῶν ἀγρῶν... τὸ θάμβος τῶν πυροτεχνημάτων, τὴν λάμψιν τῶν τελευταίων λυχνίσκων των, τὰς ἐκπυρσοκροτήσεις, παρὰ τὴν γαλήνην αἰθρίας νυκτὸς, πλήρους ἀστέρων, σκιᾶς καὶ σιγῆς. Φεῦ! τωόντι, ἡ προσφιλὴς κόρη ἐπροτίμα ἐλευθέρως τὸ λιθόστρωτον τῶν ὁδῶν τῆς πρωτευούσης, παρὰ τὰ δροσώδη βρύα τῶν ὑποσκίων καὶ εὐόσμων ἀτραπῶν· τὸν κονιορτὸν τῶν βουλεβάρτων, παρὰ τὸν σάλον τῶν χρυσῶν στάχυων, τῶν διακεκοσμημένων ὑπ' ἀγρίων μηκώνων, ὑσγίνων τὸ χρῶμα, καὶ ὑπὸ κυάνων, μικρῶν ἀνθυλλίων φυομένων εἰς τὰ σπαρτά...

Μόνον τὰς Κυριακὰς ἐξήρχετο ἐκ τοῦ θαλάμου της ἡ Γελασίνα· τὰς κυριακὰς, καὶ τὸ πρωῒ ἑκάστης ἡμέρας, διὰ νὰ προβλέψῃ τὴν *φυλλίδα της (σαλάταν) τὸ ψωμί της, γάλα, καὶ κεγχρίον, δι' αὐτὴν καὶ τὰ δύο της πουλάκια*, ὡς ἔλεγεν ἡ κυρία Πιπελέτου· ἀλλ' ὅμως ἔζῃ εἰς Παρισίους διὰ τοὺς Παρισίους. Ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν *πρωτεύουσάν της* δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κατοικήσῃ.

Ὀλίγα τώρα καὶ περὶ τῆς μορφῆς της, καὶ ἀμέσως ἔπειτα εἰσάγομεν τὸν Ῥοδόλφον εἰς τὸν θάλαμον τῆς γειτονίσσης του.

Ἡ Γελασίνα ἦτο δεκαοκταετὴς μόλις· ἀναστήματος μετρίου, μᾶλλον μικροῦ, πλὴν τοσοῦτον χαρίεντος, τοσοῦτον λιγυροῦ, τοσοῦτον ἡδυπαθῶς τετορνευμένου... τοσοῦτον ἁρμοδίου εἰς τὸ εὐκίνητον καὶ ποδάνεμον βάδισμά της, ὥστ' ἐφαίνετο ἐντελέστατον· ἡ κίνησις τῶν κομψῶν της ποδῶν, τῶν ἀμωμήτως πάντοτ' ἐνδεδυμένων εἰς ὑποδημάτια ἐκ μαύρου κασμιρίου, μὲ πάτους παχεῖς ὁπωσοῦν, ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην τὸ κοῦφον, ἐρωτότροπον καὶ ἅμα προσεκτικὸν βάδισμα τῆς ὄρτυγος ἢ τῆς σεισοπυγίδος. Δὲν ἐφαίνετο ὅτι ἐπεριπάτει, ἀλλ' ὅτι ἀκροθιγῶς ἥπτετο τοῦ ἐδάφους, γλιστρῶσα μὲ τάχος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ὁ εἰς τὰς μικρὰς τεχνιτρίας τῶν Παρισίων ἴδιος τρόπος οὗτος τοῦ βαδίζειν, ὁ εὐκίνητος, ἐπαγωγὸς καὶ μικρὸν ἐξαγριωμένος, εἰς τρία τινὰ πρέπει ἀφεύκτως ν' ἀποδοθῇ. Εἰς τὸν πόθον των νὰ φανῶσιν εὐειδεῖς· Εἰς τὸν φόβον των μὴ προφθάσῃ καὶ ταῖς φανερώσῃ τις τὴν ἔκπληξίν του διὰ παντομιμίας πολὺ φανερᾶς· Εἰς τὴν φροντίδα τὴν ὁποίαν ἔχουσι πάντοτε νὰ τελειώνωσι τὰς ἀποδημίας των εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν βραχύτερον διάστημα καιροῦ.

Ὁ Ῥοδόλφος δὲν εἶχεν ἀκόμ' ἰδεῖ τὴν Γελασίναν εἰμὴ εἰς τὸ σκιερὸν φῶς τοῦ παταρίου τῶν Μορὲλ καὶ εἰς τὸν ὄχι φωτεινότερον πρόδομον αὐτοῦ· ἐξεπλάγη λοιπὸν διὰ τὰ νεαρὰ θέλγητρα τῆς νεάνιδος ὁπόταν εἰσῆλθεν ἡσύχως εἰς τὸν ὑπὸ δύο πλατέων παραθύρων αὐγαζόμενον θάλαμόν της. Ὡς ἐκστατικὸς εἰς τὴν ὑπ' ὄψιν του χαρίεσσαν εἰκόνα, ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἀκίνητος. Ἡ Γελασίνα, ὀρθία ἐνώπιον καθρέπτου τινὸς, ὑπεράνω τῆς ἑστίας της τεθειμένου, ἀπέδενεν ὑπὸ τὸ σιαγόνιόν της τὰς ταινίας τῆς ἀπὸ τούλλιον κεντητὸν μικρᾶς καλύπτρας της, κεκοσμημένης διὰ κόμβων κερασοχρόων· ἡ καλύπτρα αὕτη, στενοτάτη τὸν γύρον, τεθειμένη πολὺ εἰς τὰ ὀπίσω, κατέλιπεν ἀκάλυπτα δύο πλατέα καὶ εὐτραφῆ διαμερίσματα μαλλίων λιστρωτῶν, στιλπνῶν ὡς μελανοβαμμένα

ϐαλος, πίπτοντα χαμηλότατα ἐπὶ τοῦ μετώπου της· αἱ λεπταὶ ὀφρῦς της, αἱ ὡς διὰ μελάνης γεγραμμέναι, ἐκυρτοῦντο ὑπεράνω δύο μαύρων ὀφθαλμῶν γοργῶν, γεμόντων πονηρίας· αἱ πλήρεις καὶ στεῤῥαί της παρειαὶ ἐχνόαζον ὑπὸ τὴν δροσερωτέραν πορφύραν· δροσεραὶ εἰς τὴν ὅρασιν, δροσεραὶ εἰς τὴν ἀφὴν, ἀπαράλλακτοι ὡς δύο λαμπρὰ ῥοδάκινα, ἀπὸ τὴν ψυχρὰν τῆς αὐγῆς δρόσον κάθυγρα. Ἡ μικρά της μύτη, ἡ ἀνορθωμένη, ἡ πανοῦργος, ἡ ἰταμὴ, εἶχε χάριν ἀπερίγραπτον· τὸ ἐκτεταμένον ὀλίγον στόμα της, τὸ ῥοδινώτατον τὰ χείλη, χείλη ὑγρὰ, τὸ ἐπαγωγὸν τοὺς ὀδόντας, ὀδόντας λευκοὺς, μικροὺς, συνεσφιγμένους, μαργαριτώδεις, ἦτο γελόεν καὶ σκωπτικώτατον· ἐκ τῶν τριῶν θελξινουστάτων λακκίσκων, θέλγητρόν τι δυσπειθείας διδόντων εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της, οἱ δύο ἐσκάπτοντο ἐπὶ τῶν παρειῶν της, ὁ τρίτος εἰς τὸ σιαγόνιον, πλησίον ἐρασμίας τινὸς φακίδος, ἐλαίας ἐβενώδους, ΦΟΝΙΚΩΣ τεθειμένης εἰς τὴν γωνίαν τοῦ στόματος. Μεταξὺ τοῦ λευκοῦ περιτραχηλίου της, τοῦ πλατεῖαν ποιοῦντος πτυχὴν περὶ τὸν λαιμόν της καὶ εὐπαρύφου· μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς καλύπτρας, ὄπισθεν, διεκρίνετο ἡ πρόσφυσις δάσους ὡραίων τριχῶν, τοσοῦτον χαριέντως ἑλισσομένων καὶ ἀνορθωμένων, ὥστε ἡ ῥίζα των ἐφαίνετο μαύρη καὶ καθαρὰ ὡς νὰ ἦτον ἐπὶ τοῦ ἐλεφαντίνου θείου λαιμοῦ της ζωγραφιστή. Ἐσθὴς ἀπὸ μερινὸν, χρώματος κορινθιακῆς σταφίδος, πλατεῖα εἰς τὴν ῥάχιν καὶ στενὴ εἰς τὰς χειρίδας, κοπεῖσα καὶ ῥαφθεῖσα ὑπὸ τῆς Γελασίνης *μὲ ἔρωτα*, τοιοῦτον ῥαδινὸν καὶ λιγυρὸν ἐνέδυεν ἀνάστημα, ὥστε ἡ νεᾶνις ποτὲ δὲν ἐφόρει στηθόδεσμον... διὰ οἰκονομίαν. Ἡ εὐλυγισία, ἡ σπανία της ἑτοιμότης καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας κινήσεις τῶν ὤμων καὶ τῆς ὀσφύος, δὲν ἠδύναντο νὰ παρομοιασθῶσιν εἰμὴ μὲ τὸν μαλακὸν ἐκεῖνον ὑδατισμὸν τοῦ αἰλούρου, ὅταν βαδίζῃ μετὰ προφυλάξεως. Φαντασθῆτε ἐσθῆτα στενῶς προσκεκολλημένην ἐπὶ τῶν κυκλοτερῶν καὶ γλαφυρῶν σχημάτων μαρμαρίνου τινὸς ἀγάλματος, καὶ θέλετε κατανοήσει τὴν ἰδέαν μας. Περιέζωνε δὲ τὴν διὰ τῶν δέκα δακτύλων τῶν χειρῶν περικυκλουμένην μέσην τῆς Γελασίνης ἡ ζώνη μικρᾶς ποδιᾶς ἀπὸ βαθυπράσινον ὕφασμα.

Ἡ νεαρὰ ῥάπτρια, νομίζουσα ὅτ' ἦτο κατάμονος εἰς τὸν θάλαμόν της, ἐπειδὴ ὁ Ῥοδόλφος ἵστατο ἐπὶ τῆς θύρας ἀκίνητος καὶ ἀφανὴς, ἀφοῦ ἐλίστρωσε τὰ ἐπὶ τοῦ μετώπου της μαλλία διὰ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς, χειρὸς λεπτοφυοῦς, λευκῆς καὶ καθαριωτάτης, ἔθεσε τὸν μικρόν της πόδα ἐπὶ μιᾶς καθέδρας καὶ ἔκυψε διὰ νὰ σφίγξῃ τὸ τάργανον (γαϊτάνι) τοῦ ὑποδηματίου της. Τοῦτο διὰ νὰ γίνῃ, ἐξετέθη ἐξ ἅπαντος εἰς τ' ἀδιάκριτα βλέμματα τοῦ Ῥοδόλφου κνημίς τις βαμβακηρὰ, ὡς τὴν χιόνα λευκὴ, καὶ τὸ ἥμισυ μιᾶς κνήμης τορνευτῆς καὶ ἀνεπιλήπτου.

Ὕστερον ἀφ' ὅλ' αὐτὰ, ἐσυμπέρανεν ἴσως ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἡ Γελασίνα ἔκλεξε τὴν καλητέραν καλύπτραν καὶ τὴν χαριεστέραν της ποδίαν, διὰ νὰ *κάμῃ τιμὴν* εἰς τὸν γείτονα, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔμελλε νὰ πορευθῇ εἰς τὸ Τέμπλον. Πρὸς τὸν γραμματικὸν τοῦτον δὲν ἐφαίνετο ν' ἀναισθητῇ ἡ καρδία της· ἡ καλοπροαίρετος κ' ἐνταυτῷ εὔτολμος καὶ ὑπερήφανος

μορφή του τὴν ἤρεσκε πολύ· ἔπειτα, τόσην ἔδειξε συμπάθειαν πρὸς τοὺς Μορὲλ, παραχωρήσας αὐτοῖς τὸ οἴκημά του, ὥστε χάρις εἰς αὐτὴν τὴν καλωσύνην, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸ εὔχαρι τοῦ προσώπου του, ὁ Ῥοδόλφος, καὶ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, ἔκαμε γιγαντιαῖον βῆμα εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν τῆς ῥαπτρίας.

Ἡ Γελασίνα λοιπὸν, ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν της ἰδεῶν περὶ τῆς φιλίας καὶ τῶν σχέσεων τὰς ὁποίας ἐξ ἀνάγκης συνεπιφέρει ἡ γειτόνευσις, ἐλογίζετο ἐν εἰλικρινείᾳ εὐτυχὴς, ὅτι γείτων τοιοῦτος ὡς τὸν Ῥοδόλφον ἦλθε νὰ διαδεχθῇ τὸν πραγματευτὴν, τὸν Καβριόνην καὶ τὸν Φραγκῖσκον Γερμανόν· διότι ἤρχιζε καὶ νὰ στενοχωρεῖται βλέπουσα πολὺν ἤδη καιρὸν εὔκαιρον τὸν πλαγινόν της θάλαμον, κ' ἐφοβεῖτο περιπλέον μὴ τύχῃ καὶ κατοικηθῇ ἀπό τινα ἀνάξιον τῆς ἀρεσκείας της.

Ἐκ τῆς ἀορασίας του ὠφελούμενος ἐντοσούτῳ ὁ Ῥοδόλφος ἔρριψεν ἓν βλέμμα περίεργον καὶ εἰς τὰ τοῦ οἰκήματος τῆς ῥαπτρίας· εὗρε δ' αὐτὰ ἀνώτερα τῶν ἐγκωμίων τῆς Πιπελέτου· ἐνθυμεῖσθε ὅτι αὕτη εἶχεν ἐπαινέσει τὴν καθαριότητα τῶν ταπεινῶν τῆς Γελασίνης ἐπίπλων.

Οὐδὲν χαροποιότερον οὐδὲ κοσμιώτερον τοῦ θαλαμίσκου της. Τοὺς τοίχους ἐκάλυπτε χάρτης σταχτόχροος μὲ πρασίνας ἀνθοδεσμίδας ζωγραφιστὰς ἐπ' αὐτοῦ· αἱ δὲ κόκκιναι τοῦ ἐδάφους ὀπταὶ πλίνθοι ἤστραπτον ὡς ὁ καθρέπτης. Ἐντὸς τῆς ἑστίας ἦτο τεθειμένη λευκή τις ἀργιλλόπλαστος θερμάστρα καὶ πλησίον ἐκεῖ στοιβὰς ξύλων καυσίμων, συμμέτρως κεκομμένων, τοσοῦτον κοντῶν καὶ λεπτῶν, ὥστε χωρὶς ὑπερβολὴν ἠδύνατο καθὲν νὰ συγκριθῇ μὲ πυρεῖον φωσφορικὸν ὑπερμέγεθες.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἑστίας, τῆς πετρίνης πλὴν βαμμένης εἰς ἀπομίμησιν μαρμάρου φαιοῦ, ἀντὶ κοσμημάτων, εἶχε δύο ἀνθοδόχας προστύχους, ἀλειμμένας ἔξωθεν δι' ὡραίου πρασίνου χρώματος· ἕνα νάρθηκα ἀπὸ ξύλον πύξου περιέχοντα μικρόν τι ὡρολόγιον τοῦ κόλπου, ἀργυροῦν· ἀφ' ἑνὸς μέρους ἔλαμπε κηροπήγιόν τι, χάλκινον πλὴν στιλπνὸν ὡς νὰ ἦτον ἐκ χρυσοῦ, ἐφ' οὗ καὶ λείψανόν τι κηροῦ *σπερμακητίνου*· ἀφ' ἑτέρου ἠκτινοβόλει οὐχ' ἧττον εἷς ἐξ ἐκείνων τῶν λαμπτήρων τῶν συνισταμένων ἀπὸ ἕνα κύλινδρον καὶ ἕν' ἀνταυγαστῆρα ἐκ χαλκοῦ, ἱσταμένους ἐπὶ ῥάβδου χαλυβδίνης καὶ ὑποποδίου μολυβδίνου. Ὑπὲρ τὴν ἑστίαν ἐκρέματο καθρέπτης ἀρκετὰ εὐμεγέθης, ἰσόπλευρος, μὲ πλαίσιον τριγύρῳ μέλαν. Παραπετάσματα ἐξ ὑφάσματος περσικοῦ, σταχτοχρόου καὶ πρασίνου, εὐπάρυφα, κεκομμένα καὶ ῥαμμένα διὰ τῶν χειρῶν τῆς Γελασίνης καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν χειρῶν τεθειμένα ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν ῥάβδων των τῶν ἐκ σιδήρου μελανοβαφοῦς, ἐκόσμον τὰ παράθυρα ὡς καὶ τὴν κλίνην, κεκαλυμμένην ἀπὸ σκέπην τῆς αὐτῆς ποιότητος. Ἀμφοτέρωθεν τοῦ παστοῦ (ἀλκώβας) ἦσαν δύο θύραι τὰ λευκοβαφῆ τῶν ὁποίων ὑαλώματα ἀνοίγοντο εἰς δύο μικρὰ δωμάτια, ὅπου πρέπει βέβαια νὰ ὑπῆρχον τὰ σκεύη τῆς οἰκονομίας· ἡ κινητὴ βαύνη (φουβοῦ), ἡ βρύσις, τὰ σάρωθρα, κτλ. κτλ. διότι οὐδὲν τῶν τοιούτων δὲν ἐπηρέαζε τὴν φιλάρεσκον ἔποψιν ἐκείνου τοῦ θαλάμου. Σκευοθήκη τις ἐκ καρυδοξύλου φλεβώδους, λειστρωμένου καλῶς,

τέσσαρες καθέδραι ἐκ τοῦ αὐτοῦ ξύλου, μία μεγάλη τράπεζα διὰ τὸ σιδήρωμα καὶ τὴν ἐργασίαν, κεκαλυμμένη δι' ὑφάσματος μαλλίνου, πρασίνου τὸ χρῶμα, ἓν θρονίον ἀπὸ ψιάθιον μὲ παρόμοιον σκίμποδα, ὅπου συνήθως ἐκάθητο ἡ ῥάπτρια, ἰδοὺ ὅλα ὅλα τὰ ἔπιπλά της. Τέλος πάντων, εἰς τὸ γωνίαμα τοῦ ἑνὸς παραθύρου, διεκρίνετο καὶ ἓν κλωβίον ἐνέχον δύο κανάρια, τοὺς πιστοὺς τῆς Γελασίνης συνδαιτημόνας. Καὶ, ἰδῆτε μίαν βιομήχανον ἰδέαν ἐξ ἐκείνων αἵτινες μόνον εἰς τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους καταβαίνουσιν· αὐτὸ τὸ κλωβίον ἦτο τεθειμένον εἰς τὸ μέσον μεγάλου κιβωτίου ἀπὸ ξύλον ἁπλοῦν, βαθέος ὡς ἕνα πόδα· τὸ κιβώτιον τοῦτο ὠνόμαζεν ἡ Γελασίνα *τὸ περιβόλι της*, ἐπειδὴ, στηριγμένον ἐφ' ἑνὸς τραπεζίου, τὸ εἶχε πλῆρες χώματος· καὶ ἐν καιρῷ μὲν χειμῶνος τὸ ἐκάλυπτεν ἀπὸ βρύα· τὴν δὲ ἄνοιξιν ἔσπειρεν ἐν αὐτῷ πρασινάδα, φυτεύουσα καὶ μικρὰ ἄνθη ἐν τῷ μεταξύ.

Ὁ Ῥοδόλφος παρετήρει τὸ οἰκημάτιον ἐκεῖνο μὲ περιέργειαν καὶ συμπάθειαν ἐνταυτῷ· ἄριστα δ' ἐσυμπέραινε πόθεν ἡ φαιδρότης τοῦ χαρακτῆρος τῆς νεάνιδος ταύτης. Ἐφαντάζετο πόσον τὰ κελαδήματα τῶν πτηνῶν ἐκείνων καὶ τὸ ᾆσμά της ἐχαροποίουν τὴν μοναξίαν της· τὸ καλοκαίριον, βέβαια ἡ Γελασίνα εἰργάζετο πλησίον τοῦ ἀνεωγμένου παραθύρου της, ἐνώπιον τῶν ἀνθισμένων πίσων της (pois) ῥόδου ἐχόντων ὀσμὴν, τῶν κροκωτῶν τροπαιόλων της (capucines) καὶ τῶν κυανῶν ἢ λευκῶν ἑλικίων της (volubilis)· τὸν δὲ χειμῶνα ἠγρύπνει ἐργαζομένη πάλιν εἰς τὴν γωνίαν τῆς μικρᾶς της θερμάστρας, ὑπὸ τὸ γλυκὺ τοῦ λαμπτῆρος της φῶς.

. . . .

Ταῦτα ἐσκέπτετο ὁ Ῥοδόλφος, ὅτε, μηχανικῶς ἀναβλέψας πρὸς τὴν θύραν, παρετήρησεν ὄπισθεν αὐτῆς μέγα τι κλεῖθρον(περάντι)... ἓν κλεῖθρον κατάλληλον εἰς θύραν φυλακῆς.

Τὸ κλεῖθρον τοῦτο τὸν μετέφερεν εἰς νέας σκέψεις. Δύο σημασίας ἠδύνατο αὐτὸ νὰ ἔχῃ· δύο χρήσεις διόλου διαφόρους·

Ἢ νὰ κλείῃ τὴν θύραν *πρὸς* τοὺς ἐραστάς....

Ἢ νὰ κλείῃ τὴν θύραν *ἐπὶ* τῶν ἐραστῶν...

Ὁ Ῥοδόλφος διεταράχθη εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τῆς Γελασίνης, ἥτις, στρέψασα τὴν κεφαλὴν, τὸν εἶδε, καὶ χωρὶς τελείως ν' ἀλλάξῃ θέσιν·

—Ἆ, τὸν εἶπεν, ἐδῶ ἦσθε;

Καὶ ἀμέσως ἡ εὔχαρις κνήμη ἐχάθη ὑπὸ τὰς ἁδρὰς πτυχὰς τῆς κορινθιακῆς σταφίδος χρῶμα ἐχούσης ἐσθῆτος, ἡ δὲ Γελασίνα ἐπανέλαβεν·

—Ἆ! τὸν κύριον!... ὅμως εἶσθε πονηρός...

—Ἐστεκόμην... κ' ἔβλεπα... κ' ἐθαύμαζα ἐν σιωπῇ...

—Νὰ ἰδοῦμεν... τί ἐθαύμαζεν ὁ καλός μου γείτωνας, ἐν σιωπῇ...

—Τὸν χαριέστατον καὶ μικρόν σας αὐτὸν θάλαμον... Βλέπω, καλή μου γειτόνισσα, καὶ κατοικεῖτε ὡσὰν βασίλισσα...

—Ἴδετε!... δὲν ἔχω δίκαιον νὰ μὴν ἐκβαίνω ποτὲ ἔξω;... καὶ τί θὰ κάμω ἀλλοῦ νὰ ὑπάγω;...

—Ἰδὲ,... ἰδέ!... ἰδῆτε σεῖς ἐκεῖ παραπετάσματα!... ἰδῆτε τί ὡραία σκευοθήκη!... Καὶ σεῖς πρέπει νὰ ἐξοδεύσετ' ἐδῶ ἀθεόφοβα χρήματα!

— Οὔ! ἕνα θησαυρόν!...Ὄχι· τῳόντι...Ὅταν ἐξέβηκ' ἀπὸ τὴν φυλακὴν, εἶχα τετρακόσια εἰκοσιπέντε φράγκα ἰδικά μου... καὶ ἰδού· ὅλα τὰ ἐπέταξα ἐδῶ...

—Ἦσθε ποτὲ εἰς τὴν φυλακήν!... σεῖς;...

—Ὦ!...ἔχω μίαν ὁλόκληρον ἱστορίαν! Καταλαμβάνετε, μὲ φαίνεται, ὅτι δὲν μ' ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν διότι ἔκαμα κἀνένα κακόν;

— Ἀναμφιβόλως... ἀλλὰ διατί λοιπόν;

—Ὕστερον ἀπὸ τὴν χολέραν, εὑρέθηκα ὁλομόναχη εἰς τὸν κόσμον... Ἤμην τότε, νομίζω, δεκαετής...

— Ἀλλὰ πρὶν τῆς χολέρας, εἰς ποῖον πλησίον ἦσθε;

—Ὦ! εἰς ἀνθρώπους πολλὰ καλούς!... πλὴν ἀπέθαναν ἀπὸ τὴν χολέραν... (ἐδῶ, τὰ μεγάλα τῆς Γελασίνης ὄμματα κατέστησαν κάθυγρα). Τοὺς ἐπώλησαν τὰ ὀλίγα πράγματα ὅσα εἶχαν διὰ νὰ πληρωθοῦν μερικὰ μικρὰ χρέη των, κ' ἐγὼ ἔμεινα χωρὶς κἀνένα ὅστις νὰ μὲ δεχθῇ· μὴ γνωρίζουσα τί νὰ κάμω, ἐπῆγα εἰς ἕνα στρατῶνα ὅστις ἦτον ἀντικρὺ τοῦ οἴκου μας, καὶ εἶπα εἰς τὸν στρατιώτην ὅστις ἵστατο εἰς τὴν θύραν· — Κύριε στρατιώτη, οἱ γονεῖς μου ἀπέθαναν, καὶ τώρα δὲν ἐξεύρω ποῦ νὰ ὑπάγω· τί νὰ κάμω;— Ἐκεῖ ἔρχεται καὶ ὁ ἀξιωματικός· μὲ στέλλει τὸ λοιπὸν εἰς τὸν ἀστυνόμον καὶ μὲ βάλλουν εἰς τὴν φυλακὴν ὡς παιδὶ τοῦ δρόμου· ἀπ' ἐκεῖ πλέον δὲν ἐκέβηκα εἰμὴ δεκαεξαετής.

—Ἀλλ' οἱ γονεῖς σας;

— Δὲν ἐξεύρω ποῖος ἦτον ὁ πατήρ μου· ὅταν ἀπέθανεν ἡ μητέρα μου ἤμην ἑξαετής· ἡ μητέρα μου μὲ εἶχε 'πάρει ἀπὸ τὰ Εὑρημένα Παιδία [1], ὅπου ἡ ἰδία εἶχε προτήτερ' ἀναγκασθῇ νὰ μὲ βάλῃ. Οἱ καλοὶ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους σᾶς εἶπα, ἐκατοικοῦσαν εἰς τὸ 'σπίτι μας· δὲν εἶχαν παιδία· μὲ εἶδαν ὀρφανὴν, καὶ μ' ἐπῆραν πλησίον των.

— Καὶ τί ἐπάγγελμα εἶχαν, τί κατάστασιν;

— Ὁ θειὸς Κρήτας, ὡς τὸν ἔλεγα, ἐζωγράφιζε τοίχους· ἡ γυναῖκά του ἦτο ῥάπτρια καὶ αὐτή...

— Καὶ εἶχαν τοὺς τρόπους;

— Ὁπωσοῦν· δὲν ἦσαν στεφανωμένοι, ὅμως ἐλέγοντο σύζυγοι. Ἤρχετο καιρὸς ὅτε εὕρισκαν ἐργασίαν, καὶ τότε ἐπερνοῦσαν πολλὰ καλά· ἄλλοτε πάλιν ἐστεροῦντο ὁλότελα τῶν ἀναγκαίων· ὅμως καὶ τότε ἦσαν πάντοτε χαρούμενοι καὶ ὅλοι γέλοια (εἰς τὴν ἀνάμνησιν ταύτην ἡ Γελασίνα ἱλαρύνθη ἐκ νέου). Εἰς ὅλην τὴν γειτονίαν μας δὲν εὑρίσκετο ἀνδρόγυνον τόσον εὔθυμον· ἀπὸ τὸ τάχυ ἕως τὸ βράδυ τραγούδια· καλοὶ, ὅσον δὲν ἐμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε. Ἡ θειὰ Κρήτα ἦτο μία γυναῖκα τριάντα χρονῶν, παχειὰ, πάντοτε μὲ τὰ γέλοια· μία γυναῖκα παστρικὴ, παστρικὴ, καὶ ἔξυπνη!! καὶ ἔξυπνη!! Καὶ ὁ ἄνδρας της ὁ ταλαίπωρος, τί καλὸς ἄνθρωπος! εἶχε μεγάλο στόμα· μεγάλην μύτην· εἰς τὴν κεφαλήν

[1] Δημόσιον κατάστημα, ὅπου ἐκτίθενται καὶ ἀνατρέφονται τὰ νόθα.

του ἐφοροῦσε πάντοτε μίαν *σκούφια* καμωμένην ἀπὸ χαρτὶ, ὁποῦ δὲν ἠμπορούσετε νὰ τὸν ἰδῆτε καὶ νὰ μὴ γελάσετε· τόσον παράξενον ἦτο τὸ πρόσωπον ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου! Ὅταν τὸ βράδυ ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸ ἔργον του, ἄλλο πλέον δὲν ἔκαμνε παρὰ νὰ τραγῳδῇ, νὰ στραβώνῃ τὴν μούρη του, νὰ πηδᾷ ἐπάνω καὶ κάτω ὡσὰν παιδί· μ' ἔβαλλε καὶ τοῦ ἐχόρευα· μ' ἔμαθε νὰ πηδῶ ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του· ἔπαιζε μαζῆ μου ὡσὰν νὰ ἦτο τῆς ἡλικίας μου. Ἡ γυναῖκά του πάλιν ἔκαμνεν ὅλα μου τὰ θελήματα! Ἄλλο δὲν ἐζητοῦσαν ἀπ' ἐμὲ καὶ οἱ δύο των παρὰ νὰ ἦμαι γελαστή· λοιπὸν κ' ἐγὼ τοὺς εὐχαριστοῦσα! Τότε δὰ μ' ἐβάπτισαν *Γελασίνα*, καὶ τ' ὄνομα τοῦτο μοῦ ἔμεινε. Ποτὲ δὲν τοὺς εἶδα σκυθρωποὺς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ μόνη ἐπίπληξίς των ἦτο νὰ λέγῃ ἡ γυνὴ εἰς τὸν ἄνδρα· —Κρήτα, δὲν ἠμπορῶ πλέον, σιώπαινε, σιώπαινε κ' ἐπόνεσαν τὰ μέσα μου ἀπὸ τὸ γέλα γέλα! Ἄλλοτε πάλιν αὐτὸς ἔλεγεν εἰς τὴν γυναῖκά του· Σιώπαινε *Ῥαμονέττα* (δὲν ἐξεύρω διατὶ τὴν ἔλεγε Ῥαμονέττα [1]) θὰ σκάσω πλέον, εἶσαι νὰ βαστᾷ κάνεὶς τὰ μέσα του!... — Ἐγὼ πάλιν τοὺς ἔβλεπα νὰ γελοῦν κ' ἐγελοῦσα κ' ἐγώ... Ἰδοὺ πῶς ἀνετράφηκα, καὶ πῶς ἐμορφώθη ὁ χαρακτήρ μου... Ἐλπίζω ὅτι ὠφελήθηκα καλά!

— Ἐξαίρετα... Λοιπὸν ποτὲ δὲν ἤρχοντο εἰς διχόνοιαν μεταξύ των;

— Θεὸς νὰ φυλάξοι!... Πᾶσαν κυριακὴν καὶ δευτέραν, πολλάκις καὶ τὴν τρίτην, ἐπήγαιναν ἔξω καὶ διεσκέδαζαν· μ' ἔπαιρναν δὲ πάντοτε μαζῆ των... Ὁ θειὸς Κρήτας ἦτο κάλλιστος τεχνίτης· ὅταν ἤθελε νὰ δουλεύσῃ, ἐκέρδιζεν ὅσα ἤθελε· καὶ ἡ γυνή του ὁμοίως. Εὐθὺς καθὼς εἶχαν διὰ νὰ ἑορτάσουν τὴν κυριακὴν καὶ τὴν δευτέραν, καὶ νὰ περάσουν ὅπως ἠμποροῦσαν τὰς ἐπιλοίπους ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, εὐχαριστοῦντο. Ἔπειτα, ἐτύχαινε νὰ τοὺς λείψῃ τὸ προσφάγι; δὲν τοὺς ἔμελλε τίποτε... Ἐνθυμοῦμαι ὅτι, ὅταν μόνον ψωμὶ εἴχαμεν καὶ νερὸν, ὁ θειὸς Κρήτας ἔπαιρνεν ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην του...

— Πῶς; εἶχε βιβλιοθήκην;

— Ἔλεγε βιβλιοθήκην μίαν θέσιν μικρὰν, ὅπου ἔβαλλεν ὅλα τὰ νέα τραγουδάκια ὅσα ἐξεδίδοντο... Τὰ ἠγόραζε καὶ τὰ ἤξευρεν ὅλ' ἀπ' ἔξω. Ὅταν λοιπὸν δὲν εἴχαμεν ἄλλο νὰ φάγωμεν παρὰ ψωμὶ, ἔπαιρνεν ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην του ἕνα μικρὸν βιβλίον περὶ μαγειρικῆς, καὶ μᾶς ἔλεγε· « Ἐλᾶτε νὰ ἰδοῦμεν τί νὰ φάγωμεν σήμερον... Τοῦτο; ἐκεῖνο;...» καὶ μᾶς ἀνεγίνωσκε τὰ ὀνόματα χιλίων ὀρεκτικῶν πραγμάτων· τότε καθείς μας ἐδιάλεγεν ὅ,τι τὸν ἤρεσκε καλήτερα· ὕστερα, ὁ θειὸς Κρήτας ἐλάμβανεν ἕνα τηγάνι εὔκαιρον, καὶ, μὲ τὰ γελοιωδέστερα σχήματα καὶ χειρονομίας, ἐπροσποιεῖτο ὅτι τάχα ἔρριπτεν εἰς τὸ τηγάνι, ὅ,τι ἐχρειάζετο διὰ νὰ συνθέσῃ ἕνα καλὸν μαγείρευμα, ἔπειτα ὑπέθετεν ὅτι τὸ ἐκένωνεν εἰς μίαν γαβάθα, εὔκαιρον καὶ αὐτὴν, καὶ τὴν ἐπρόσφερεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξακολουθῶν νὰ κάμνῃ κάτι σχήματα, ὁποῦ ἐπονοῦσαν τὰ ἐντόσθιά μας ἀπὸ τὰ γέλοια· ἤνοιγεν ἔπειτα πάλιν τὸ βιβλίον του, καὶ ἐνῷ μᾶς

[1] Ramonette τουτέστι καθαρίστρια τῶν καπνοδόχων.

ἀνεγίνωσκε, παραδείγματος χάριν, πῶς κατασκευάζεται ἕνα καλὸν φαγητὸν ἀπὸ πουλία, φαγητὸν τὸ ὁποῖον εἴχαμεν ἐκλέξει, καὶ ἤρχετο εἰς τὸ στόμα μας σίελος ὀρέξεως... ἐτρώγαμεν ξηρὸν ψωμὶ... καὶ ἀνάγνωσιν, γελῶντες ὡσὰν τρελλοί.

— Καὶ τὸ φαιδρὸν αὐτὸ ἀνδρόγυνον δὲν εἶχε χρέη;

— Ποτέ!... Ὅσον εἶχαν χρήματα ἔτρωγαν καὶ καλά· ὅταν δὲν εἶχαν, ἔκαμναν φαγητὸν ἁπλῶς *νερόμικτον*, ὡς ἔλεγεν ὁ θειὸς Κρήτας, ἐξ αἰτίας τῆς βαφικῆς τέχνης του.

— Καὶ δὲν ἐσυλλογίζοντο ποτὲ διὰ τὸ μέλλον των, πῶς θὰ περνοῦν;

— Ναί, μέλλον! δι' ἡμᾶς τὸ μέλλον ἦτον ἡ ἐρχομένη κυριακὴ καὶ ἡ δευτέρα.

— Ἀλλ' ἀφοῦ ἐπερνοῦσαν τόσον ἀγαπημένοι, ἀφοῦ ἔκαμναν *γάμους καὶ χαραῖς* τόσον συχνὰ... διατί δὲν ἐστεφανώνοντο;

— Μίαν ἡμέραν τοὺς ἔκαμεν αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν καὶ ἕνας φίλος των.

— Ἔ;...

— Τὸν ἀπεκρίθησαν· « Ἂν κάμωμεν παιδιά, αὐτὸ γίνεται!... ἀλλ' οἱ δύο μας μόνοι, καθὼς εἴμεθα, τίς ἡ ἀνάγκη;... Μήπως θὰ περνοῦμεν καλήτερα;... Ἔξοδα μόνον θὰ γίνουν, καὶ τίποτε ἄλλο... » Ἀλλ' ἰδῆτε, ἐπανέλαβεν ἡ Γελασίνα, πόσον ἐφλυάρησα... ὁσάκις ἔλθῃ λόγος περὶ τῶν καλῶν ἐκείνων ἀνθρώπων, τόσον ἀγαπῶ νὰ τοὺς ἀναφέρω κατ' ἔκτασιν! Μοῦ φέρετε, σᾶς παρακαλῶ, ἐκεῖνο τὸ σάλι ἀπὸ τὸ κρεββάτι μου; μὲ συγχωρεῖτε.... Ἰδού... καρφώσετέ το μ' αὐτὴν τὴν καρφίδα ἐπὶ τοῦ ὤμου μου, ὑποκάτω ἀπὸ τὴν τραχηλιά μου, καὶ 'παγαίνομεν, διότι θὰ περάσει ἀρκετὴ ὥρα ἕως νὰ ἐκλέξωμεν εἰς τὸ Τέμπλον ὅ,τι χρειάζεται εἰς τοὺς πτωχοὺς Μορέλ.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Γελασίνης· ἔλαβεν ἐκ τῆς κλίνης μέγα τι περιώμιον ἀμαυρὸν μὲ πλατείας σειρὰς κοκκίνας, καὶ ἔθεσεν αὐτὸ μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τῶν χαριτοβρύτων ὤμων τῆς νεάνιδος.

— Τώρα, καλέ μου γείτονα, ἀνασηκώσατε ὀλίγον τὴν τραχηλιά μου, καὶ καρφώσετε καλὰ τὴν ἐσθῆτα καὶ τὸ σάλι μαζῆ· προσέξετε ὅμως μὴ μὲ ἀγκυλώσετε.

Ὁ πρίγκιψ ἐξετέλεσε τὰς διαταγὰς ταύτας μὲ ἀκρίβειαν καὶ εἶπεν εἰς τὴν ῥάπτριαν μειδιῶν· — Νὰ σᾶς εἰπῶ, δὲν ἤθελα νὰ ἦμην θαλαμηπόλος σας... εἶναι πρᾶγμα ἐπικίνδυνον ...

— Τῳόντι, δι' ἐμέ· ἐπειδὴ ἠμπορούσετε νὰ μὲ ἀγκυλώσετε, ὑπέλαβε φαιδρῶς ἡ Γελασίνα... — Τώρα, ἐπρόσθεσεν ἐξερχομένη καὶ κλείουσα τὴν θύραν, λάβετε τὸ κλειδί μου... εἶναι τόσον βαρύ, ὥστε φοβοῦμαι μὴ τρυπήσῃ καμμίαν ἡμέραν τὸν κόλπον μου καὶ πέσῃ... Πιστόλα σωστή.

Καὶ ἰδοὺ νέοι γέλωτες.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐφορτώθη (κατὰ λέξιν) μέγα τι κλειδίον ὡς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θέτοντες ἐντὸς δίσκου ἀλληγορικοῦ οἱ ἡττώμενοι προσφέρουσιν εἰς τοὺς νικητὰς μιᾶς πόλεως.

Ως μέλλων δὲ ὁ πρίγκιψ νὰ διαβῇ ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ Πολυδώρη, μολονότι οἱ χρόνοι παρήλλαξαν τὴν μορφήν του, ἔκρινεν εὔλογον νὰ ἀνεγείρῃ τὸ περιλαίμιον τοῦ φορέματός του διὰ νὰ μὴ γνωρισθῇ.

— Μὴ λησμονήσετε, καλέ μου γείτονα, νὰ εἰπῆτε εἰς τὸν κύριον Πιπελέτον ὅτι θὰ φέρουν μετ' ὀλίγον ἔπιπλα, διὰ νὰ δείξῃ νὰ τ' ἀναβιβάσουν εἰς τὴν κάμεράν σας, εἶπεν ἡ Γελασίνα.

— Καλὰ λέγετε· ἐμβαίνομεν μίαν στιγμὴν εἰς τοῦ θυρωροῦ.

Ὁ κύριος Πιπελέτος, μὲ τὸν αἰώνιον τρομπονοειδῆ του πῖλον εἰς τὴν κεφαλὴν, τὸ πράσινον φορῶν πάντοτ' ἔνδυμά του, καὶ σοβαρῶς καθήμενος ἐνώπιον τραπέζης πλήρους δερματίων καὶ κομματίων ἀπὸ διαφόρων εἰδῶν πέδιλα, κατεγίνετο κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν νὰ ῥάψῃ τὸν πάτον ἑνὸς ὑποδήματος, μὲ ὅλην τὴν εὐσυνειδησίαν ὅσην κατέβαλλεν εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἐργασίαν.

— Αἴ, κύριε Πιπελέτε, τὸν λέγει ἡ Γελασίνα· σήμερον δὰ ἴδαμεν καὶ ἐν ἀνέλπιστον!... Χάρις εἰς τὸν γείτονά μου, οἱ ταλαίπωροι Μορὲλ ἐσώθησαν... Συλλογισθῆτε νὰ τὸν ἐκουβαλοῦσαν τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον πατέρα εἰς τὴν φυλακή!...Ὤ! αὐτοὶ οἱ ἐμποροφύλακες εἶναι τωόντι ἀσυνείδητοι ἄνθρωποι!

— Καὶ ἀσυνείδητοι, κόρη μου, καὶ *ἀσυνήθικοι*...ἐπρόσθεσεν ὁ Κ. Πιπελέτος θυμοειδῶς, ποιῶν χειρονομίας μ' ἓν ὑπόδημα τὸ ὁποῖον ἐπιδιορθώνων εἶχεν ὡς θήκην ὅλου τοῦ ἀριστεροῦ του βραχίονος... Τὸ λέγω καὶ τὸ ἐξαναλέγω εἰς ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· εἶναι ἀνήθικοι, ἀδιάντροποι τοῦ σχοινιοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ· ηὗραν τὴν σκάλα σκοτεινὴ κ' ἐτόλμησαν ἐκεῖ οἱ κακοήθεις νὰ ἐγγίξουν χέρι ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα τῆς *ἀπατῆς της*... Τί νὰ σοῦ κάμω ὁποῦ αἱ φωναὶ τῆς ἐνοχλουμένης σεμνότητός της ἐκαταπράϋναν τὴν ὀργήν μου... ἐπειδὴ εἶμαι πολλὰ ἄψυθυμος ἄνθρωπος, πρέπει νὰ 'ξεύρετε... τόσον ὥστε, ἀπὸ τὴν πολλὴν ὁρμὴν ὁποῦ μ' ἐπῆρε, ἐστάθηκα πλέον καὶ τοὺς ἔβλεπα ἀκίνητος... ἀλλέως...

— Ἀλλ' ὕστερον, κύριε Πιπελέτε, ἐλπίζω ὅτι ἐτρέξετε ἐξ ὀπίσω των, ἐπανέλαβεν ἡ Γελασίνα, ἥτις μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ σοβαρά.

—Τί λόγος, κόρη μου, τί λόγος!... εὐθὺς καθὼς ἐπέρασαν ἀπ' ἐμπρός μου, δὲν ἔκαμεν ἄλλο τὸ αἷμά μου παρὰ μία νὰ πάρῃ τὴν κυκλοφορίαν του, καὶ πλέον δὲν ἠμπόρεσα νὰ βασταχθῶ ... ἔκρυψα τὸ πρόσωπόν μου μὲ τὰς χεῖράς μου διὰ νὰ μὴ τοὺς ἰδοῦν τὰ 'μάτια μου, τοιούτους 'ξετσίπωτους! Καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγώ, ὅτι κάτι κακὸν θὰ μοῦ συμβῇ σήμερα· ἀπόψε εἶδα εἰς τ' ὄνειρό μου ἐκεῖνο τὸ ἔκτρωμα τῆς φύσεως, τὸν Καβριώνη!

Ἡ Γελασίνα ἐμειδίασεν· ἠνώθησαν δὲ οἱ στεναγμοὶ τοῦ κυρίου Πιπελέτου μὲ τοὺς κτύπους τοῦ σφυρίου του ἐπὶ τοῦ πάτου τοῦ παλαιοῦ ὑποδήματος τὸ ὁποῖον ἐκράτει.

— Πολλὰ φρόνιμα κάμνετε, κύριε Πιπελέτε, νὰ καταφρονῆτε τὰς ἀναξίας ὕβρεις. Πλὴν ἄς ἀφήσωμεν τοὺς ἀφωρισμένους αὐτοὺς κλητῆρας· κάμετέ με, σᾶς παρακαλῶ, μίαν δούλευσιν...

—Κύριέ μου, οἱ ἄνθρωποι ἐγεννήθηκαν ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, ἐπέφερεν ὁ Κ. Πιπελέτος μὲ τόνον ἱεροκήρυκος μελαγχολικοῦ· πολὺ μᾶλλον ὅταν μάλιστα ἔχῃ τις νὰ κάμῃ καὶ μ' ἐνοικάτορα ὡσὰν τὴν εὐγενείαν σας.

— Ἐπειδὴ τώρα θὰ φέρουν μερικὰ πράγματα διὰ τοὺς Μορὲλ, νὰ εἰπῆτε νὰ τ' ἀναιβάσουν εἰς τὴν κάμερήν μου.

— Μείνετε, κύριέ μου, ἥσυχος· παραστέκομαι.

— Ἔπειτα, ἐπανέλαβε θλιβερῶς ὁ Ῥοδόλφος, εἶναι χρεία νὰ φέρωμεν ἕνα ἱερέα διὰ νὰ 'ξενυκτίσῃ τὴν μικρὰν ἥτις τοὺς ἀπέθανεν ἀπόψε· νὰ ζητήσωμεν τὴν ἄδειαν τῆς ταφῆς, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν νὰ φροντίσωμεν νὰ γίνῃ ἡ κηδεία ὁπωσοῦν εὐπρεπής... Λάβετε αὐτὰ τὰ χρήματα... μὴν παραβλέψετε τίποτε· ὁ εὐεργέτης τῶν Μορὲλ, τοῦ ὁποίου ἐγὼ εἶμαι ἁπλοῦς ἐπιστάτης, θέλει ὅλα νὰ γίνουν ἐν τάξει...

—Μείνετε ἥσυχος, κύριε, εἶπεν ὁ Πιπελέτος· ἅμα ἐπιστρέψῃ ἡ *ἀπατήτης* (ἡ συμβία του) 'παγαίνω εἰς τὸ δημαρχεῖον, ἔπειτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τέλος πάντων εἰς τοῦ ξενοδόχου διὰ νὰ τοὺς φέρῃ κἄτι τι... εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ τὸν νεκρόν· εἰς τοῦ ξενοδόχου διὰ τοὺς ζωντανούς...ἐπρόσθεσε φιλοσοφικῶς ὁ κύριος Πιπελέτος. Μή σας μέλει, κύριε, μή σας μέλει...

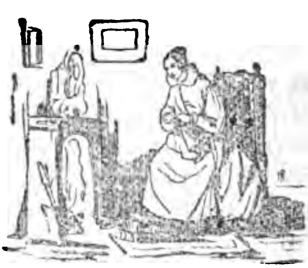
Εἰς τὴν θύραν τῆς αὐλῆς, ὁ Ῥοδόλφος καὶ ἡ Γελασίνα συναπηντήθησαν μετὰ τῆς Ἀναστασίας, ἥτις ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὴν ἀγορὰν, φέρουσα βαρεῖαν κάλαθον μὲ τρόφιμα.

— Εὖγέ σας! ἀνέκραξεν ἡ θυρωρὸς θεωροῦσα τὸν καλὸν γείτονα χεῖρα μὲ χεῖρα μετὰ τῆς καλῆς γειτονίσσης· Νά! τοιουτοτρόπως σᾶς ἀγαπῶ... Τὴν δουλειά σας!... Ἀμ' ἡ νεότης, ψυχή μου, θὰ περάσει πάντοτε· ἡ νεότης θὰ περάσει ὅσον καὶ νὰ εἰπῇς!... Ὅμως ἑταιρειάσετε θαυμαστά!... ὡσὰν περιστεράκια καὶ οἱ δυό... νὰ χαρῶ ἐγὼ τὰ λογάκια σας τὰ *ἐρωντικά!*... ζήτω τὸ λοιπὸν ὁ *ἔρωντας!*... καὶ ἔρρρρι πάλι!...

Ἔπειτα ἡ γραῖα ἔγινεν ἀφανὴς εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς ἀνακράζουσα·

— Σιῶπ' Ἀλφρέδη μου, σιῶπα σύ!... γέρο μου *ἠγαπητέ*... σιῶπα κ' ἦλθεν ἡ Στασία σου... νὰ σοῦ φέρῃ ναννάκια...καλοφαγᾶ μου!...

Ὁ Ῥοδόλφος καὶ ἡ Γελασίνα ἐξῆλθον ἐκ τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΤΕΜΠΛΟΝ.

Την χιόνα τῆς νυκτὸς διεδέχθη τὸ πρωῒ ἀὴρ ψυχρότατος· τὸ συνήθως λασπῶδες λιθόστρωτον τῆς ὁδοῦ ἐστέγνωσε σχεδόν. Ὁ Ῥοδόλφος καὶ ἡ Γελασίνα κατευθύνθησαν πρὸς τὴν μεγάλην καὶ παράδοξον ἀγορὰν τὴν ὁποίαν ἀποκαλοῦσι Τέμπλον (Temple). Μὲ τόσην ἀδιαφορίαν ἐστηρίζετο εἰς τὸν βραχίονα τοῦ συνοδοιπόρου της, ὥστ' ἔλεγες ὅτ' ἦσαν φίλοι παλαιότατοι.

—Ὢ, τὴν κυρίαν Πιπελέτου μὲ τὰς παρατηρήσεις της! εἶπεν ἡ ῥάπτρια.

—Ὅμως, νὰ σᾶς εἰπῶ, καλή μου γειτόνισσα, ἐγὼ εὑρίσκω ὅτι ὁμιλεῖ ὀρθά...

—Κατὰ τί ὀρθά, καλέ μου γείτονα;

—Τάχα, ὅτι *αὐτὰ τὰ ἔχει ἡ νεότης*... καὶ *ὁ ἔρως μας νὰ ζῇ*!...

—Πῶς!

—Δὲν εἶναι αὐτὸ ὀρθόν;...

—Πῶς τάχα ὀρθόν;

—Νὰ σὲ ὁμιλήσω ἐλευθέρως, καλή μου γειτόνισσα... ἐπεθύμουν πολὺ νὰ ἐπερνοῦσα μαζῆ σου τὴν νεότητά μου... τὸ πιστεύεις;

—Τὸ πιστεύω, πῶς!... εἶσθε εὔκολος πολύ!

—Διατί ὄχι;... ἀφοῦ εἴμεθα καὶ γείτονες.

—Βέβαια· ἂν δὲν ἤμεθα γείτονες ἔκβαινα τοιουτοτρόπως μαζῆ σας;

—Νὰ ἐλπίζω λοιπόν;

—Νὰ ἐλπίζετε τί;

—Ὅτι θ' ἀπολαύσω τὴν ἀγάπην σου;

—Καὶ δὲν σᾶς ἀγαπῶ καὶ τώρα;

—Ἀληθινά;

—Ἐννοεῖται· εἶσθε καλὸς, εἶσθε γελαστός· ἐνῷ εἶσθε καὶ σεῖς πτωχὸς, κάμνετε ὅ,τι περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι σας ὑπὲρ τῶν ταλαιπώρων Μορέλ· ἐπεστήσετε εἰς τὴν δυστυχίαν των τὴν προσοχὴν πλουσίων ὑποκειμένων· ἔχετε μίαν μορφὴν ἥτις μ' ἔρχεται πολύ· ἕνα σχῆμα τὸ ὁποῖον μ' ἀρέσει καὶ μοῦ κάμνει τιμήν· διὰ τοῦτο ἐδέχθηκα καὶ εὐχαρίστως τὸν βραχίονά σας· εἴδετε;... καὶ δὲν θὰ εἶναι ἡ τελευταία φορά... Αὐτὰ, μὲ φαίνεται, εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ σᾶς ἀγαπῶ.

Ἔπειτα δοθεῖσα εἰς καγχασμοὺς ἡ νεᾶνις ἀνέκραξεν·

—Ἰδῆτε, ἰδῆτ' ἐκείνην τὴν χονδρὴν γυναῖκα μὲ τὰς γοῦνας εἰς τὰ πέδιλά της· θαῤῥεῖ κανεὶς ὅτι προπατεῖ ἐπάνω εἰς δύο γάτους χωρὶς οὐράν.

Καὶ δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ γελᾷ.

—Προτιμῶ νὰ βλέπω σὲ, καλή μου γειτόνισσα, παρὰ κάθε ἄλλο· εἶμαι τόσον εὐτυχὴς εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι καὶ τώρα ἀκόμη μὲ ἀγαπᾷς!

— Ἐγὼ ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι τὸ λέγω... Ἂν δὲν μοῦ ἀρέσκετε ἤθελα τὸ εἰπεῖ ἐλεύθερα πάλιν... Δὲν μὲ τύπτει διόλου ἡ συνείδησις ὅτι ἠπάτησα ποτὲ κανένα, εἴτε ὅτι ὑπῆρξα φιλάρεσκος· ὅταν ἕνας μοῦ ἀρέσει, τὸ λέγω ἀμέσως...

Ἔπειτα διακοπεῖσα πάλιν ἐστάθη ἐνώπιον ἐργαστηρίου τινὸς καὶ ἀνέκραξεν· — Ἰδῆτ' ἕνα ὡρολόγι καὶ δύο ἀνθοδόχας... τί ὡραῖα θὰ εἶναι νὰ τὰ ἔχῃ κανεὶς ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον τῆς ἑστίας του! Εἶχα μαζευμένα ὡς τρία ἥμισυ φράγκα διὰ ν' ἀγοράσω ἀπ' αὐτὰ τὰ ἴδια· εἰς πέντ' ἓξ χρόνους ἠμποροῦσα νὰ συνάξω ὅσ' ἀξίζουν.

— Ἆ, καλή μου γειτόνισσα, σοῦ περισσεύονται καὶ χρήματα καὶ τὰ βάλλεις κατὰ μέρος! καὶ πόσον κερδίζεις τὴν ἡμέραν;...

— Ἕνα ἥμισυ φράγκον τ' ὀλιγώτερον, κάμμία φορὰ καὶ δύο· πλὴν ἐγὼ κάμνω τὸν λογαριασμόν μου μόνον εἰς τὸ ἕνα ἥμισυ, αὐτὸ εἶναι τὸ φρονιμώτερον, καὶ πλέον αὐτοῦ ἐπάνω μετρῶ καὶ τὰ ἔξοδά μου· εἶπεν ἡ Γελασίνα μὲ τόσην σπουδαιότητα, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ προϋπολογισμοῦ σημαντικοῦ, βαθεῖαν ἀπαιτοῦντος σκέψιν οἰκονομικήν.

— Καὶ μ' ἕνα ἥμισυ φράγκον τὴν ἡμέραν... πῶς ἐμπορεῖς καὶ ζῇς;

— Ζῶ· νά· κάμετε τὸν λογαριασμόν... σεῖς ὅστις μοῦ φαίνεσθε καὶ ἐξοδευτής, νὰ μάθετε...

— Λοιπὸν ἂς μάθω...

— Ἕνα ἥμισυ φράγκον τὴν ἡμέραν, τί κάμνει τὸν μῆνα; σαρανταπέντε φράγκα;

— Σωστά.

— Ἀφαιρέσετε τώρα δώδεκα φράγκα δι' ἐνοῖκι, καὶ εἰκοσιτρία φράγκα διὰ τροφήν.

— Εἰκοσιτρία φράγκα διὰ τροφήν!...

— Αἴ, τί νὰ κάμω! ἐμπορῶ νὰ ἐξοδεύσω καὶ ὀλιγώτερα; Εἶναι πολλά, εἰκοσιτρία φράγκα!... τὸ ἐξεύρω κ' ἐγώ... Ὅμως ὅ,τι ὀρεχθῶ δὲν τὸ ἀποστεροῦμαι, νὰ ἐξεύρετε.

— Εἶδες τὴν μικρὴ φαγάνα...

— Ναί, ὅμως μεσ' αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ τροφὴ τῶν καναριῶν μου...

— Ἆ! εἶναι μέσ' αὐτοῦ καὶ ἡ τροφὴ τῶν καναριῶν... ἔ, ἀφοῦ ζῆτε τρεῖς, ὑπομονή... Νὰ ἰδοῦμεν τώρα τί τρώγετε καθ' ἡμέραν... διὰ νὰ μάθω κ' ἐγὼ νὰ περνῶ μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, ἂν ἦναι δυνατόν.

— Σταθῆτε· μίαν λίτρα ψωμί, τέσσαρα σολδία· δύο σολδία εἰς τὸ γάλα, μᾶς κάμνουν ἕξ· τέσσαρα διὰ ὄσπρια τὸν χειμῶνα, ἢ διὰ φυλλίδα (σαλάταν) ἂν ἦναι καλοκαῖρι· νὰ ἐξεύρετε ὅτι τὴν φυλλίδα τὴν ἀγαπῶ πολύ, ἐπειδὴ εἶναι, καθὼς καὶ τὰ ὄσπρια, πρᾶγμα ὁποῦ δὲν λερώνει τὰ χέρια τελείως· ἰδοὺ λοιπὸν ἔγιναν δέκα τὰ σολδία· ἥμισυ φράγκον. Τώρα, τριῶν σολδίων βούτυρον ἢ λάδι καὶ ξύδι δι' ἄρτυμα, δεκατρία τὰ σολδία· μίαν στάμνα καθαρὸ καθαρὸ νερό, ὦ! ὅλα ὅλα, ἀλλὰ τὸ νερὸ τὸ θέλω ἄφθονον!... γίνονται τὰ σολδία δεκαπέντε;... Βάλλετε τώρα τὴν ἑβδομάδα δύο ὡς τρία σολδία διὰ κεγχρὶ καὶ χορταρικὸν τῶν κανα-

ριῶν μου, ἐπειδὴ συνήθως τοῖς δίδω γάλα καὶ ψωμὶ, ἰδοὺ εἰκοσιδύο ὡς εἰκοσιτρία φράγκα τὸν μῆνα, σωστά.

— Καὶ κρέας ποτὲ δὲν τρώγεις;

— Ναὶ, κρέας θὰ φάγω!... ἀφοῦ ἔχει ἀπὸ δέκα ὡς δώδεκα σολδία ἡ λίτρα. Δὶ ἡμᾶς εἶναι τέτοια πράγματα; Ἔπειτα χρειάζεται νὰ κάθηται κάνεὶς νὰ μαγειρεύῃ, ἐνῷ τὸ γάλα, τὰ ὄσπρια καὶ τὰ ὀπωρικὰ, εἶναι ἀμέσως ἕτοιμα... Νά· ἕνα φαγὶ ὁποῦ τρελλαίνομαι, καὶ δὲν ἔχει καὶ κόπον πολὺν νὰ γίνῃ, καὶ τὸ κάμνω καὶ εἰς τὴν ἐντέλειαν...

— Νὰ ἰδοῦμεν, νὰ ἰδοῦμεν αὐτὸ τὸ φαγί.

— Παίρνω τρία τέσσαρα γαιώμηλα (πατάτας), ἀπ' ἐκεῖνα τὰ καλά· ἐξεύρετε; τὰ κίτρινα· τὰ βάλλω εἰς τὸν φοῦρνον τῆς θερμάστρας μου· καὶ ἀφοῦ 'ψηθοῦν, τὰ ζουλῶ καλὰ καλὰ μὲ ὀλίγον γάλα... ὀλίγον ἁλατάκι... γίνετ' ἕνα φαγί!... οὐράνιον! οὐράνιον! Μή σας μέλει· ἂν ἦσθε φρόνιμος, θὰ σᾶς δώσω ἐγὼ κἀμμίαν ἡμέραν, νὰ δοκιμάσετε...

— Καθὼς θὰ εἶναι καμωμένον καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ὡραῖα χεράκια, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ μοῦ φανῇ ἐξαίρετον. Πλὴν ἂς ἰδοῦμεν... Εἴπαμεν εἰκοσιτρία φράγκα διὰ τροφὴν καὶ δώδεκα φράγκα δὶ ἐνοῖκι, μᾶς κάμνουν τριανταπέντε φράγκα τὸν μῆνα... ἔπειτα;

— Ἕως τὰ σαρανταπέντε ἢ πενῆντα φράγκα ἅτινα κερδίζω, μοῦ μένουν δέκα ἢ δεκαπέντε φράγκα διὰ ξύλα, φῶς τὸν χειμῶνα, φορέματα καὶ πλυστικά... δηλαδὴ τὸ σαποῦνι· ἐπειδὴ ἐγὼ πλύνω τὰ φορέματά μου μόνη μου· μόνον τὰ σινδόνια δίδω ἔξω... ποῦ νὰ δίδῃ κάνεὶς καὶ τὰ μικρὰ πράγματα! δὲν ἔφθαναν τὰ μαλλοκέφαλά μου... ἂν εἰπῆτε εἰς τὸ σιδήρωμα!... Ὅσον διὰ τὰ ξύλα, τὸν χειμῶνα καίω ἕνα ἥμισυ φορτίον· καὶ τεσσάρων πέντε σολδίων 'λάδι τὸ βράδυ, εἰς τὸν λύχνον μου... καταβαίνουν τὸν χρόνον ὀγδοῆντα περίπου φράγκα διὰ θέρμανσιν καὶ φῶς.

— Εἰς τρόπον ὥστε μόλις σὲ μένουν ἑκατὸν φράγκα διὰ φορέματα;

— Μάλιστα· ἐπάνω λοιπὸν εἰς αὐτὰ οἰκονόμησα τὰ τρία ἥμισυ φράγκα, ὡς σᾶς εἶπα.

— Ἀλλὰ τὰς ἐσθῆτάς σου, τὰ ὑποδήματά σου, αὐτὴν τὴν ὡραίαν καλύπτραν;

— Τὴν καλύπτραν μόνον ὅταν ἐκβαίνω ἔξω τὴν φορῶ· οἰκονομία· εἰς τὸ οἴκημά μου κάθημαι ἀσκεπής... ἔπειτα, ἐγὼ τὰς καλύπτρας μου τὰς κάμνω μοναχή μου... Ὅσον διὰ τὰς ἐσθῆτάς μου καὶ τὰ ὑποδημάτιά μου... ἂς ἦναι καλὰ τὸ Τέμπλο.

— Ἆ, τωόντι... τὸ εὐλογημένο Τέμπλο... Ἔ! κ' ἔχει ἐκεῖ;...

— Ἐξαίρετα! Νὰ ἰδῆτε κάτι ἐσθῆτας, θαῦμα! Νὰ καταλάβετε· αἱ μεγάλαι κυρίαι συνειθίζουν νὰ δίδουν τ' ἀποφόριά των εἰς τὰς θαλαμηπόλους των... Πλὴν, ἀκούετε ἀποφόρια... μόλις νὰ τὰ ἐφόρεσαν ἕνα δύο μῆνας μέσα εἰς τὸ ἁμάξι... αἱ θαλαμηπόλοι 'παγαίνουν ἀμέσως καὶ τὰ πωλοῦν εἰς τὸ Τέμπλο... χάρισμα σχεδόν... Τὸ λοιπὸν... ἰδῆτε· αὐτὴ ἡ ἐσθής μου δὲν εἶναι μὲ φαίνεται κακή· διὰ δεκαπέντε φράγκα· τὸ πιστεύετε; καὶ εἶναι καλὸς μερινός· ἴσως ἔκοψε παράνω τῶν ἑξῆντα φράγκων

ὅταν ἔγινε καινούρια· μόλις νὰ τὴν ἐφόρεσαν πέντε φοραῖς· τὴν ἐδιόρθωσα εἰς τὸ ἀνάστημά μου...κ' ἐλπίζω ὅτι μοῦ κάμνει τιμήν· τί;...

— Ἡ ἐσθὴς νὰ σὲ κάμῃ τιμήν! τοῦ λόγου σου κάμνεις τιμὴν εἰς τὴν ἐσθῆτα..."Ομως τώρα, βέβαια, μὲ τὴν εὐκολίαν αὐτὴν τοῦ Τέμπλου, καταλαμβάνω πῶς σὲ φθάνουν τὸν χρόνον ἑκατὸν φράγκα διὰ φορέματα.

— Ψεύματα; Ἂν εἰπῆτε καλοκαιρινὰς ἐσθῆτας...μὲ πέντ' ἓξ φράγκα ἔχετε τὴν λαμπροτέραν· ὑποδημάτια ὡσὰν αὐτὰ ὁποῦ φορῶ, καινούρια σχεδὸν σᾶς λέγω, διὰ δύο τρία φράγκα. Ἰδού· δὲν εἶναι ὡσὰν νὰ ἔγιναν εἰς τὸ ποδάρι μου; εἶπεν ἡ Γελασίνα, καὶ σταθεῖσα ἔδειξε τὴν ἄκραν τοῦ χαρίεντος ποδός της, ὄντως κάλλιστα ὑποδεδεμένου.

— Τὸ ποδαράκι εἶναι κομψότατον, τῳόντι· πλὴν δυσκόλως πρέπει νὰ τοῦ εὑρίσκετε πέδιλα... Ἐκτὸς ἂν εἰς τὸ Τέμπλον πωλοῦν ὑποδημάτια καὶ διὰ παιδία μικρά...

— Τώρα μὲ κολακεύετε, καλέ μου γείτονα, ὀφθαλμοφανῶς· ὁμολογήσετε ὅμως ὅτι μ' ἕνα ἥμισυ φράγκον τὸν μῆνα ἐμπορεῖ ὅταν θέλῃ νὰ περάσῃ μία νέα ὁλομόναχη, ὁπωσοῦν καλά! Πλὴν καὶ τὰ τετρακόσια πενῆντα φράγκα τὰ ὁποῖα εἶχα ὅταν ἐκβῆκα ἀπὸ τὴν φυλακὴ δὲν μὲ ὠφέλησαν ὀλίγον ἕως νὰ κατασταθῶ... Ἀφοῦ μὲ εἶδαν, ὅτι εἶχα τὸ 'νοικοκυριό μου καὶ δὲν ἤμουν τοῦ χαμοῦ, ἤρχησαν πλέον νὰ μ' ἐμπιστεύωνται καὶ νὰ μοῦ φέρνουν ἔργον. Πλὴν ἐπέρασαν τρεῖς μῆνες ἕως νὰ τὸ ἀξιωθῶ· καὶ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ἔτρωγα ἀπὸ τὰ ἕτοιμα.

— Ποῖος νὰ σὲ ἰδῇ, καλή μου γειτόνισσα, γελαστὴν καὶ πεταστὴν καθὼς εἶσαι, καὶ νὰ σὲ εἰπῇ τόσον γνωστικὴν 'νοικοκυράν! ἐγὼ δὲν τὸ ἤλπιζα ποτέ· σ' ἐξομολογοῦμαι τὸ κρῖμά μου.

— Αἴ! ὅταν κἀνεὶς ἦναι εἰς τὸν κόσμον ὁλομόναχος, θέλει δὲν θέλει πρέπει νὰ οἰκονομήσῃ τὴν φωλεά του ὅπως ἐμπορεῖ.

— Καὶ ἔχεις μίαν φωλεὰν χαριεστάτην, χαριεστάτην!

— Ψεύματα; διότι τέλος πάντων τί θέλω καὶ δὲν τὸ ἔχω; μάλιστα πληρώνω κ' ἕνα ἐνοῖκι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου· ἔπειτα, ἔχω πουλάκια· τὸ καλοκαῖρι, ποτὲ δὲν λείπουν ἀπὸ τὸ μάρμαρον τῆς ἑστίας μου τοὐλάχιστον δύο γλάστραι μὲ ἄνθη· χωριστὰ τὰ κιβώτια ἅτινα ἔχω ἐπάνω εἰς τὸ παράθυρό μου, καὶ τὸ μεγάλο τοῦ κλωβίου μου· καὶ πάλιν, καθὼς σᾶς εἶπα, εἶχα βάλει καὶ κατὰ μέρος τρία ἥμισυ φράγκα εἰς τὸν *κουμπαρᾶ μου*, ὥστε νὰ *φθάσω* μίαν ἡμέραν ν' ἀποκτήσω κ' ἐκεῖνα τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα σᾶς ἔδειξα διὰ νὰ στολίζουν τὸ μάρμαρον τῆς ἑστίας μου.

— Καὶ αὐτὰ τώρα τὰ τρία ἥμισυ φράγκα τί ἔγιναν;

— Τί νὰ σᾶς εἰπῶ! τώρα ὕστερα, εἶδα αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς Μορὲλ τόσον ἀξίους λύπης, ὥστε εἶπα μὲ τὸν νοῦν μου· Εἶναι τώρα γνωστικὸν ἐγὼ νὰ ἔχω τρία παλαιόφραγκα νὰ κάθωνται τοῦ κακοῦ μέσα εἰς ἕνα *κουμπαρᾶ*, ἐνῷ εἰς τὸ πλάγι μου ἀποθαίνουν τῆς πείνας αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι!... Καὶ ἐδάνεισα δὰ τὰ τρία μου φράγκα εἰς τοὺς Μορέλ. Ἤγουν ἐδάνεισα... τοὺς τὸ εἶπα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ νὰ μὴν τοὺς ταπεινώσω τοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὴ τοὺς τὰ ἔδοσα τότε ἀπὸ καρδίας.

—Όμως τώρα, καλή μου γειτόνισσα, αφοῦ βλέπεις ὅτι οἱ ἄνθρωποι οἰκονομήθησαν, πιστεύω νὰ σὲ τὰ ἐπιστρέψουν.

— Πιθανόν· ἔ· τί εἶχα, τί ἔχασα... πάντοτε θὰ μοῦ εἶναι μία καλὴ ἀρχὴ διὰ τὰ στολίσματα τοῦ μαρμάρου τῆς ἑστίας μου... Αὐτὸ θὰ γίνει!

— Ἔπειτα καὶ αὐτὸ νὰ μὴ γίνῃ, πάντοτε πρέπει κανεὶς νὰ ἔχῃ κατὰ μέρος χρήματα, διότι δὲν ἐξεύρεις τί γίνεται εἰς τὸ μέλλον...

— Εἰς τὸ μέλλον;

— Ὑπόθεσε, ὅτι ἀῤῥωστοῦσες...

— Ἐγώ... ν' ἀῤῥωστήσω;

Καὶ ἡ Γελασίνα ἐδόθη εἰς νέους καὶ μεγάλους γέλωτας. Τόσον δυνατούς, ὥστε παχύς τις ἄνθρωπος ὅστις προηγεῖτο αὐτῆς, βαδίζων ἐπίσης καὶ κρατῶν ὑπὸ τὸν βραχίονά του ἕνα σκύλον, ἐστράφη καὶ τὴν εἶδε μὲ ταραχήν· ἐνόμισεν ὅτι ἡ νεᾶνις ἐγέλα δι' αὐτόν.

Ἀλλ' ἡ Γελασίνα, ἐπαναλαβοῦσα τὸ σοβαρόν της, ἔκαμε πρὸς τὸν παχὺν διαβάτην μικράν τινα ὑπόκλισιν, καὶ δεικνύουσα τὸν σκύλον τὸν ὁποῖον ἐκράτει ὑπὸ τὸν βραχίονά του·

— Ὁ Ἀζόρ! ἐκουράσθη; τὸν λέγει.

Ὁ διαβάτης ἠκολούθησε τὸν δρόμον του γογγύζων ὑβριστικῶς.

— Εἶδες τώρα τί τρελλὴ εἶσαι! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ὅμως δὲν πταίετε καὶ σεῖς ὀλίγον...

— Ἐγώ;

— Βέβαια· κάθησθε καὶ μὲ λέγετε λόγια τρελλά...

— Λόγια τρελλά, ἐπειδὴ εἶπα ὅτι εἶναι πιθανὸν καὶ ν' ἀῤῥωστήσῃς κάμμίαν φοράν;

— Ἐγὼ ν' ἀῤῥωστήσω;

Καὶ ἰδοὺ πάλιν γέλωτες.

— Παράξενον τὸ ἔχεις;

— Σᾶς φαίνομαι ἀπ' ἐκείνας ὁποῦ ἀῤῥωστοῦν;

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ποτὲ δὲν εἶδα μορφὴν πλέον ῥοδινὴν καὶ πλέον ζωηράν.

— Λοιπόν... διατί θέλετε ν' ἀῤῥωστήσω ποτέ;

— Καὶ πῶς!...

— Δεκαοκτὼ χρονῶν, μὲ τὴν ζωὴν ὁποῦ περνῶ... εἶναι δυνατὸν ἕνα τοιοῦτον!... Σηκώνομαι εἰς τὰς πέντε ὥρας τὸ πρωΐ, χειμῶνα καλοκαῖρι· πλαγιάζω εἰς τὰς δέκα ἢ εἰς τὰς ἕνδεκα· τρώγω μόνον ὅταν πεινῶ· καὶ δὲν πεινῶ πολύ, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια· ἀπὸ κρύον δὲν ὑποφέρω, ἐργάζομαι ὅλην τὴν ἡμέραν, τραγῳδῶ ὡσὰν τὸν κορυδαλό, κοιμοῦμαι ὡσὰν γουρουνάκι, συλλογὴν κάμμίαν δὲν ἔχω· εἶμαι ἥσυχη, εὔθυμη· εἶμαι βεβαία ὅτι δουλειὰ ποτὲ δὲν θὰ μοῦ λείψει, ἐπειδὴ ὅλους τοὺς εὐχαριστῶ... Πῶς τώρα θέλετε ν' ἀῤῥωστήσω ποτέ;... νόστιμο καὶ τοῦτο!...

Καὶ ἰδοὺ γέλωτες.

Ἠπόρησεν ὁ Ῥοδόλφος εἰς τὴν τυφλὴν καὶ εὐδαίμονα ταύτην πεποίθησιν τῆς νεάνιδος· καὶ ἤδη μετενόει ὅτι ἐπειράθη νὰ διασείσῃ αὐτήν...

Λύπη τὸν ἐκυρίευσεν εἰς τὴν ἰδέαν, ὅτι ἑνὸς μόνον μηνὸς ἀσθένεια ἦτον ἱκανὴ νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν γελόεσσαν καὶ γαλήνιον αὐτὴν ὕπαρξιν. Ἡ ἐνδόμυχος αὕτη τῆς Γελασίνης πίστις, ἡ εἰς μόνον τὸ θάῤῥος καὶ εἰς τὰ δεκαοκτώ της ἔτη, τὰ μόνα της ἀγαθὰ... στηριζομένη... ἀξιοσέβαστος καὶ ἱερὰ ἐφαίνετο εἰς τὸν Ῥοδόλφον. Καὶ δὲν ἦτο πλέον αὐτὴ ἀμεριμνησία, οὐδ' ἀπρονοησία, ἀλλὰ φυσικὴ ἀφοσίωσις πρὸς τὴν θείαν δικαιοσύνην, ἥτις ποτὲ δὲν ἐγκαταλείπει ἓν πλᾶσμα τίμιον, φιλόπονον καὶ ἀγαθόν· ἓν πτωχὸν παιδίον μὴ ἔχον ἄλλο πταῖσμα, παρ' ὅτι ἐπεστηρίζετο εἰς τὴν νεότητα καὶ ὑγείαν τὴν ὁποίαν ἀπελάμβανε παρὰ Θεοῦ... Ὅταν τὴν ἄνοιξιν τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ, εὔθυμα καὶ τερετίζοντα παίζουσιν εἰς τὸ τριφύλλιον, ἢ σχίζουσι τὸν χλιαρὸν καὶ κυαναυγῆ αἰθέρα διὰ τῶν ταχειῶν πτερύγων των... φροντίζουσι τελείως περὶ τοῦ ζοφεροῦ χειμῶνος;

— Τὸ λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν μικρὰν τεχνίτριαν, τοῦ λόγου σου δὲν γυρεύεις τίποτε περισσότερον; εὐχαριστεῖσαι καθὼς εἶσαι;

— Εὐχαριστοῦμαι· τίποτε περισσότερον.

— Τίποτε, τίποτε;...

— Ὄχι... δηλαδὴ... ν' ἀγροικούμεθα... ἐκεῖνα τὰ στολίσματα διὰ τὸ μάρμαρον τῆς ἑστίας μου... ὅσος καιρὸς νὰ περάσῃ... θὰ τὰ 'πάρω... αὐτὴ ἡ ἰδέα ἐκαρφώθη εἰς τὴν κεφαλήν μου... θὰ γίνει... τέλος πάντων δουλεύω τὴν νύκτα μίαν ὥραν περισσότερον.

— Ἄλλο κανένα πρᾶγμα;

— Κανένα... ἀπὸ σήμερον πλέον δὲν μὲ δελεάζει κανένα ἄλλο.

— Πῶς, ἀπὸ σήμερον;...

— Διότι ὡς προχθὲς ἀκόμη ἐπεθυμοῦσα κανένα γείτονα τῆς ἀρεσκείας μου... διὰ νὰ κάμνω καὶ μ' αὐτὸν ὅπως ἔκαμνα μὲ τοὺς ἄλλους... νὰ βοηθῇ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν πραγμάτων μας... ὅ,τι περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι μου νὰ τοῦ κάμνω, καὶ νὰ μοῦ κάμνῃ κ' ἐκεῖνος ὅ,τι περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι του.

— Εἰς αὐτὸ εἴμεθα σύμφωνοι... θὰ ἔχεις τὴν φροντίδα διὰ τὰ φορέματά μου, κ' ἐγὼ πάλιν θὰ λιστρώνω τὸ ἔδαφος τῆς κάμερής σου... ἄ... ἀληθινά· περιπλέον τοῦ λόγου σου θὰ μ' ἐξυπνᾷς ἐνωρίς... θὰ κτυπᾷς τὸν τοῖχόν μου...

— Καὶ θαῤῥεῖτε ὅτι αὐτὸ μόνον;

— Τί ἄλλο;

— Αἴ, καλά! Ἀμὴ τὴν κυριακήν; δὲν θὰ μὲ 'παγαίνετε κάθε κυριακὴν εἰς τὸν περίπατον; εἰς τοὺς φραγμοὺς ἢ εἰς τὰ βουλεβάρτα;... μόνον αὐτὴν τὴν ἡμέραν εὐκαιρῶ νὰ διασκεδάσω κ' ἐγὼ ὀλίγον...

— Σύμφωνος· τὸ καλοκαῖρι 'παγαίνομεν εἰς τὴν ἐξοχήν.

— Ὄχι, τὴν ἐξοχὴν τὴν βαρύνομαι· ἐγὼ ἀγαπῶ τὰ Παρίσια... ἕνα καιρὸν ὅμως, ἐπήγαινα κάποτε καὶ εἰς τὴν ἐξοχήν· εἰς τὸ Μευδόνιον (Meudon), εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανὸν (Saint-Germain), πλὴν μόνον διὰ νὰ εὐχαριστήσω μίαν ἀπὸ τὰς φιληνάδας μου τῆς φυλακῆς· τὴν ἔλεγ... Κελαϊδήστρα, ἐπειδὴ ἐτραγῳδοῦσε πολλὰ συχνά· ἦτο μία κόρη καὶ...

— Καὶ ποῦ εἶναι τώρ' αὐτή;

— Δὲν ἐξεύρω· ἐξόδευε τὰ χρήματα ὅσα εἶχε μαζεύσει εἰς τὴν φυλακὴ, ὅλα εἰς διασκεδάσεις, καὶ ὅμως ἐκεῖν' ἡ νέα ποτὲ δὲν ἐφαίνετο ὡς νὰ διεσκέδαζε· τὴν ἐβλέπετε πάντοτε μελαγχολικήν· ἦτον ὅμως καλή! μία πονόψυχη!...Ὅταν ἐκβαίναμεν μαζῇ, δὲν εἶχα εὕρει ἀκόμη ἔργον· ἀφοῦ ηὗρα, δὲν ἐσάλευσα πλέον ἀπὸ τὴν κάμερή μου· τῆς εἶπα ποῦ κατοικῶ, ὅμως ποτὲ δὲν ἦλθε νὰ μὲ ἰδῇ· θὰ ηὗρε κ' ἐκείνη ἔργον, βέβαια... Θέλω νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι ἠγαποῦσα τὰ Παρίσια παρὰ κάθε ἄλλο μέρος. Τὸ λοιπὸν, τὰς κυριακὰς, ὅταν ἀγαπᾶτε, 'παγαίνομεν εἰς κανένα ξενοδοχεῖον καὶ γευματίζομεν, κάποτε καὶ εἰς τὸ θέατρον. Ἢ, ἂν δὲν ἔχετε χρήματα, 'παγαίνομεν καὶ βλέπομεν τὰ ὡραιότερα ἐργαστήρια... ἔχουν τόσα εὔμορφα πράγματα...πάντοτε κανεὶς διασκεδάζει. Ὅμως, μή σας μέλει... θὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ σᾶς κάμνω τιμήν... Νὰ ἰδῆτε τί καλὰ θὰ εἶμαι! νὰ βάλλω μίαν εὔμορφην ἐσθῆτα ὁποῦ ἔχω, τὴν κυανῆν μου, τὴν ὁποίαν φορῶ μόνον ταῖς κυριακαῖς! μοῦ 'παγαίνει μία τρέλλα! ἔπειτα ἔχω καὶ μίαν μικρὴ καλύπτρα, περικεκοσμημένην μὲ τρίχαπτα (δαντέλλας) καὶ κόμβους ἀπὸ ταινίας κιτρίνας, ὁποῦ δὲν 'παγαίνουν ἄσχημα ἐπάνω εἰς τὰ μαλλία μου... μαῦρα 'ξεύρετε... ἔπειτα τὰ ὑποδηματιά μου, ἀπὸ ἀτλάζι τῆς Τουρκίας, ὁποῦ τὰ παρήγγειλα δὰ ἐξ ἐπίτηδες εἰς τὸ ποδάρι μου... ἕνα λαμπρὸ σάλι!... θαῤῥεῖ κανεὶς ὅτ' εἶναι κασμίρι! Νὰ ἰδῆτε, νὰ ἰδῆτε, πόσοι θὰ γυρίζουν νὰ μᾶς βλέπουν ὅταν περνοῦμεν. Οἱ ἄνδρες θὰ λέγουν· « Ἀλλ' εἰς τὴν ζωήν μου, δὲν εἶν' εὐκαταφρόνητη αὐτὴ ἡ μικρή.» Αἱ γυναῖκες πάλιν θὰ λέγουν· « Ἐξεύρετε ὅτι αὐτὸς ὁ νέος ὁ ὑψηλὸς καὶ λιγνὸς ἔχει μίαν ἐξαίρετον μορφήν!... ἰδῆτε πόσον εὐγενικός!... ἰδῆτε πῶς τοῦ 'παγαίνει ἀξιόλογα τὸ μαῦρο μουστάκι... » Καὶ εἶναι τῳόντι μὲ τὴν γνώμην μου· μ' ἀρέσουν πολὺ τὰ μουστάκια... Κατὰ δυστυχίαν ὁ κύριος Γερμανὸς δὲν εἶχεν, ἐξ αἰτίας ὁποῦ ἦτον εἰς γραφεῖον. Ὁ κύριος Καβριώνης εἶχε, πλὴν ἦσαν κόκκινα καθὼς καὶ τὰ μεγάλα του γένεια· καὶ τὰ μεγάλα γένεια, νὰ σᾶς εἰπῶ, δὲν μ' ἀρέσουν· ἔπειτα ἔκαμνε καὶ πολλὰς ἀταξίας εἰς τὸν δρόμον, ὅταν ἐκβαίναμεν· ἐπείραζε καὶ τὸν δυστυχῆ αὐτὸν κύριον Πιπελέτον παρὰ πολὺ, πρέπει νὰ 'ξεύρετε. Ἀ... ὁ κύριος Γυρώδιος (ὁ πρὸ τοῦ κυρίου Καβριώνη γείτωνάς μου) ἐνδύνετο μὲ πολλὴν χάριν, ὅμως ἦτον ἀλλοίθωρος... Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν, νὰ σᾶς εἰπῶ, αὐτὸ μ' ἐστενοχωροῦσε πολύ· ὅταν μ' ὡμιλοῦσε, ἐνόμιζα ὅτι ἐστέκετο καὶ ἄλλος κανένας εἰς τὸ πλάγι μου, κ ἐγύριζα κάθε στιγμὴν νὰ ἰδῶ τίς ἦτο.

Καὶ ἰδοὺ γέλωτες.

Τὴν φλυαρίαν ταύτην ἤκουεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ περιεργείας· καὶ ἠγνόει τί νὰ ὑποθέσῃ περὶ τῆς *ἀρετῆς* τῆς Γελασίνης. Ποτὲ ἡ ἐλευθερία τῶν λόγων της καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ χονδροῦ κλείθρου, σχεδὸν τὸν κατέπειθον ὅτι ἡ νεᾶνις αὕτη εἶχε πρὸς τοὺς γείτονάς της ἀγάπην *ἀδελφικήν*· ἄλλοτε πάλιν προσεμειδία εἰς τὴν τοιαύτην εὐκολοπιστίαν του, σκεπτόμενος ὅτι ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον μία τοιαύτη νέα, ἐγκαταλελειμμένη, νὰ ἔμεινε σώα ἐκ τῶν ἐπηρειῶν τῶν ΚΚ. Γυρωδίου, Καβριώνη καὶ συντροφίας.

— Οὕτω λοιπὸν θὰ περνῶμεν τὰς κυριακάς μας, καλή μου γειτόνισσα· μ' ἀρέσει πολύ· μή σε μέλει καὶ θὰ διασκεδάζωμεν καλά!...

— Ὅμως, κύριε ἐξοδευτή, σταθῆτε... τὸ πουγγὶ θὰ τὸ κρατῶ ἐγώ. Μὲ τρία μόνον φράγκα, νὰ 'ξεύρετε ὅτι τὸ καλοκαῖρι θὰ γευματίζωμεν πολὺ καλά... ἀλλὰ πολὺ καλά!... εἰς τὴν Μονὴν ἢ εἰς τὸ Ἐρημητήριον Μονμάρτρου· παρεκτὸς τούτου, πέντ' ἓξ χοροὺς ἢ βάλσια, κάμπόσας ἱππηλασίας ἐπάνω εἰς τὰ ξύλινα ἄλογα... ἀγαπᾶτε νὰ ἱππεύετε εἰς τὰ ξύλινα ἄλογα;... ἐγὼ ἀγαπῶ πολύ... καὶ τί στοχάζεσθε νὰ ἐξοδεύωμεν δι' ὅλ' αὐτά;... πέντε φράγκα... οὔτε ὀβολὸν παραπάνω. Χορεύετε βάλς!

— Μάλιστα!... καὶ καλά.

— Ἔχω εὐχαρίστησιν! ὁ κύριος Καβριώνης πάντοτε μ' ἐπατοῦσε· κ' ἔπειτα, διὰ νὰ γελᾷ, ἔπιανε κ' ἔῤῥιπτε τράκαις μέσα εἰς τὰ ποδάρια τῶν ἄλλων· ὥστε κατήντησαν νὰ μὴ μᾶς θέλουν πλέον εἰς τὴν Μονήν.

— Ὅσον διὰ τράκαις, σὲ δίδω ἐγγύησιν νὰ μὴ μεταχειρισθῶ ποτέ· μεῖνε κατὰ τοῦτο ἥσυχη... Τὸν δὲ χειμῶνα, τί θὰ κάμνωμεν;

— Τὸν χειμῶνα, ἐπειδὴ τότε δὲν πεινᾷ κἀνεὶς πολύ, θὰ γευματίζωμεν ἐξαίρετα μὲ δύο μόνον φράγκα· θὰ μᾶς μένουν καὶ τρία διὰ τὸ θέατρον, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ ὑπερβῆτε ποτὲ τὰ πέντε φράγκα σας· ὀλίγα εἶναι! ὅμως καὶ μοναχὸς νὰ ἦσθε ἠθέλετε πάντοτε νὰ τὰ ἐξοδεύετε εἰς τὸ καφενεῖον ἢ εἰς τὸ σφαιριστήριον, μαζῆ μὲ ἀνθρώπους τοῦ κακοῦ, ὁποῦ βρωμοῦν καπνὸν ἀπ' ἐδῶ καὶ τὸ πέραμα. Δὲν εἶναι χιλίας φορὰς καλήτερον νὰ περνᾷ κἀνεὶς τὴν ἡμέρα του μὲ μίαν μικρὰν φίλην, καλὴν καλήν, σύχαρην, ἥτις θὰ σᾶς οἰκονομεῖ καὶ ὅλα ὅ,τι περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι της! θὰ περιῤῥάπτει τοὺς λαιμοδέτας σας, θὰ φροντίζει διὰ τὰ φορέματά σας...

— Ἀναμφιβόλως· τὸ κέρδος εἶναι ὀφθαλμοφανές, καλή μου γειτόνισσα· φῶς φανερόν. Μόνον, ὅταν μὲ ἀπαντοῦν οἱ φίλοι μου νὰ κρατῶ τὴν χαριτωμένην μικράν μου σύντροφον; ...

— Ἔ! ἂς μᾶς ἀπαντοῦν· θὰ λέγουν· Αὐτὸς ὁ διάβολος, ὁ Ῥοδόλφος, καὶ καλὴν τὴν ηὗρε!

— Γνωρίζεις τ' ὄνομά μου;

— Ἠρώτησα εἰς ποῖον ἐνοικιάσθη ἡ πλαγινή μου κάμερη.

— Τῳόντι, οἱ φίλοι μου θὰ λέγουν· Καὶ καλὴν τὴν ἐπέτυχεν αὐτὸς ὁ διάβολος, ὁ Ῥοδόλφος!... Καὶ θὰ μὲ ζηλεύουν.

— Ψεύματα;

— Θὰ μὲ νομίζουν εὐτυχῆ.

— Ψεύματα;... ψεύματα;...

— Καὶ ἂς μὴν ἦμαι καὶ ὅλα ὅσον θὰ τοὺς φαίνομαι...

— Τί πειράζει; ἐκεῖνοι ἂς τὸ πιστεύουν... εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦτο ἀρκεῖ.

— Ἀλλ' ἡ φήμη σου; τί θὰ λέγουν διὰ σέ;

Ἡ Γελασίνα ἐξέβαλε μέγαν γέλωτα.

— Ἡ φήμη μου! ἐγὼ τώρα... μία ῥάπτρια!... τέτοια παραμύθια τὰ πιστεύει ποτὲ κἀνείς; ὑπέλαβεν ἡ νεᾶνις. Ἂν εἶχα πατέρα ἢ μητέρα, ἀδελφὸν ἢ ἀδελφήν, χάριν ἐκείνων ἤθελα προσέχω... Ἀλλ' ἐγὼ εἶ-

μαι ὁλομόναχη· τί με μέλει ὅ,τ' εἰποῦν;... Φθάνει νὰ γνωρίζω μόνη μου ὅτι δὲν εἶμαι κόρη ἐπονείδιστη, καὶ δὲν μὲ μέλει τέσσαρα.

— Ἀλλ' ἐγώ; τί λέγεις δι' ἐμέ; ἐγὼ θὰ εἶμαι δυστυχής.

— Διατί;

— Διότι θὰ περνῶ ὡς εὐτυχής, ἐνῷ ἐξ ἐναντίας θὰ σὲ ἀγαπῶ καὶ θὰ μὲ ἀγαπᾷς... ἀπαράλλακτα καθὼς ἐγευμάτιζες εἰς τοῦ θειοῦ Κρήτα... ὅταν ἔτρωγες ψωμὶ ξερὸ καὶ ἀνάγνωσιν ἑνὸς βιβλίου τῆς μαγειρικῆς.

— Πά! πά! συνειθίζετε ὀλίγ' ὀλίγον· θὰ εἶμαι πρὸς σᾶς τόσον ἥμερη, τόσον εὐγνώμων καὶ τόσον ἀπείρακτη, ὥστε, βάλλω στοίχημα, θὰ εἰπῆτε· Τέλος πάντων, ὅπως ἤθελα νὰ περνῶ τὴν κυριακήν μου μ' ἕνα φίλον, τὸ ἴδιον τὴν περνῶ καὶ μ' αὐτήν... Τὰς καθημερινὰς τὸ βράδυ, ἂν ἦσθ' ἐλεύθερος καὶ δὲν βαρύνεσθε, ἔρχεσθε καὶ περνᾶτε τὴν ὥραν εἰς τὴν κάμερή μου· θὰ εὑρίσκετε τὴν φωτιά μου καὶ τὸ φῶς μου· δὲν θὰ χρειάζεσθε εἰς τὴν κάμερήν σας φωτίαν καὶ φῶς· δανείζεσθε ἀπὸ πουθενὰ μυθιστορίας, καὶ κάθεσθε καὶ μοῦ ἀναγινώσκετε... Δὲν εἶναι καλήτερα παρὰ νὰ 'παγαίνετε νὰ σκορπίζετε τὰ χρήματά σας εἰς τὸ σφαιριστήριον; Ἂν πάλιν σχολνᾶτε ἀργὰ ἀπὸ τοῦ παραυθέντου σας, καὶ προτιμᾶτε νὰ ὑπάγετε εἰς τὸ καφενεῖον, ὅταν ἐπιστρέφετε, μοῦ λέγετ' ἕνα καλησπέρα, ἂν ἀκόμη εἶμ' ἔξυπνη· εἰδεμή, τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωΐ, θὰ σᾶς λέγω τὸ καλημέρα, κτυπῶσα τὸν τοῖχόν σας, διὰ νὰ σᾶς ἐξυπνῶ... Ἰδού· ὁ κύριος Γερμανὸς, ὁ ὑστερινός μου γείτωνας, ὅλαις του ταῖς βραδυαῖς τὰς ἐπερνοῦσε τοιουτοτρόπως μαζῆ μου· καὶ δὲν ἦτο μετανοημένος, σᾶς βεβαιῶ!... Μοῦ ἀνέγνωσεν ὅλας τὰς μυθιστορίας τοῦ Οὐάλτερ Σκώττ[1]... τί ὡραῖαι! Ἐνίοτε, τὴν κυριακὴν, ὅταν ὁ καιρὸς ἦτον ἀχρεῖος, ἀντὶ νὰ 'παγαίνῃ εἰς τὸ θέατρον, ἠγόραζε κανένα γλύκισμα εἰς τοῦ ζαχαροπώλου, ἐτρώγαμεν καλὰ καλὰ, ἔπειτα ἀνεγινώσκαμεν... Καλήτερα δὲν ἠμποροῦσα νὰ διασκεδάσω εἰς τὸ θέατρον. Θέλω τάχα νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι δὲν εἶμαι τελείως δύσκολη εἰς τὸ νὰ συζῶ· ὅ,τι θέλουν μ' εὑρίσκουν πρόθυμην. Ἔπειτα, τοῦ λόγου σας ὁποῦ μοῦ ἐλέγετε προτήτερα μήπως ἀῤῥωστήσω ποτέ· ἂν τύχῃ ποτὲ ν' ἀῤῥωστήσετε... νὰ ἰδῆτε πόση θεραπεία περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι μου!... ἐρωτήσετε τοὺς Μορέλ... Σᾶς βεβαιῶ, κύριε Ῥοδόλφε, δὲν ἐκαταλάβετε ἀκόμη πόσον εἶσθε εὐτυχής... Εἰς τὸ λαχεῖον (λοταρίαν) νὰ μ' ἐζητούσετε γειτόνισσαν, πάλιν δὲν ἠθέλετε μ' ἐπιτύχει ποτέ.

— Τὸ πιστεύω· πάντοτε, νὰ 'ξεύρῃς, ἐγὼ ὑπῆρξα εὐτυχής. Ἀλλ' εἶπες διὰ τὸν κύριον Γερμανόν· αὐτὸς τώρα, ποῦ εὑρίσκεται;

— Μὲ φαίνεται ὅτ' εἶναι εἰς τὰ Παρίσια.

— Καὶ δὲν τὸν εἶδες πλέον;

— Ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησε, δὲν ἦλθε πλέον νὰ μὲ ἰδῇ.

— Ἀλλὰ, ποῦ κατοικεῖ; τί κάμνει;

— Διατί ἡ τόση περιέργεια, καλέ μου γείτονα;

— Διότι τὸν ζηλεύω, νὰ σὲ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μειδιῶν· καὶ ἤθελα...

[1] Ἄγγλος μυθιστοριογράφος περιβόητος.

— Τὸν ζηλεύετε!!! Καὶ ἰδοὺ ἡ Γελασίνα γέλωτας. Ὦ! μή σας μέλει καὶ δὲν ὑπάρχει κίνδυνος... Ὁ ταλαίπωρος νέος!...

— Σὲ ὁμιλῶ σπουδαίως, καλή μου γειτόνισσα· πολὺ μ' ἐνδιαφέρει νὰ μάθω ποῦ εὑρίσκεται ὁ κύριος Γερμανός· τοῦ λόγου σου γνωρίζεις ποῦ κατοικεῖ, καὶ, δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ καυχηθῶ, ὅμως στοχάζομαι ὅτι ἐκατάλαβες ὅτι δὲν εἶμαι ἄνθρωπος νὰ καταχρασθῶ ἕνα μυστικὸν τὸ ὁποῖον μ' ἐμπιστεύεσαι... σὲ κάμνω ὅρκον ὅτι εἶναι διὰ καλόν του...

— Σᾶς ὁμιλῶ λοιπὸν κ' ἐγὼ σπουδαίως, καλέ μου γείτονα· δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἀγαπᾶτε νὰ σταθῆτε ὠφέλιμος εἰς τὸν κύριον Γερμανὸν, ἀλλὰ τὸν ὑπεσχέθην νὰ μὴν εἴπω εἰς κανένα ποῦ ἐκατοίκησε... καὶ ἀφοῦ βλέπετε, ὅτι οὐδ' εἰς σᾶς τὸν ἴδιον δὲν τὸ λέγω, καταλάβετε πόσον μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ εἰπῶ... Σᾶς παρακαλῶ, τοῦτο μὴ σᾶς κακοφανῇ.... Ἂν ἡ εὐγενεία σας μοῦ ἐνεπιστεύεσθ' ἕνα μυστικὸν, μὲ φαίνεται ὅτι ἠθέλετ' εὐχαριστηθῇ πολὺ ὅτι τὸ φυλάττω τόσον καλά... ψεύματα;

— Πλὴν...

— Ὄχι, ὄχι, καλέ μου γείτονα, σᾶς τὸ λέγω ἅπαξ διὰ παντός· μὴ μοῦ κάμετε ἄλλοτε τοιαύτην ἐρώτησιν... Ἔδοσα τὴν ὑπόσχεσίν μου, θὰ τὴν κρατήσω· καὶ ὅ,τι νὰ μοῦ κάμετε, δὲν θὰ ἔχω ἄλλην ἀπόκρισιν...

Μ' ὅλην τὴν ἐλαφρόνοιάν της καὶ ἀπερισκεψίαν, ἡ νεᾶνις ἐπρόφερε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις μὲ τόνον τοσοῦτον στερεὸν, ὥστε ὁ Ῥοδόλφος ἐνόησε μὲ λύπην του, ὅτι πολλὰ δύσκολον ἦτο νὰ μάθῃ παρ' αὐτῆς τὸ ποθούμενον. Δὲν ἤθελε καὶ νὰ μεταχειρισθῇ πανουργίαν πρὸς τὸ νὰ διαφθείρῃ τὴν ἀξιέπαινον ἐχεμυθίαν ταύτην τῆς Γελασίνης· ἀφῆκε λοιπὸν τὴν πρότασιν αὐτὴν ἐπαναλαβὼν μὲ φαιδρότητα·

— Αἴ, ὑπάγει καλά· ὑπάγει καλά. Διάβολε! καὶ ἀφοῦ τὰ ξένα μυστικὰ φυλάττεις τόσον καλὰ, φαντάζομαι τὰ ἰδικά σου!...

— Ἐγὼ ἰδικά μου μυστικά! ἤθελα νὰ εἶχα... θὰ ἦταν νόστιμον...

— Πῶς! ἡ καρδία σου τάχα δὲν ἔχει κανένα μυστικὸν μικρὸν μικρόν;

— Ἡ καρδία μου νὰ ἔχῃ μυστικόν;

— Βέβαια... τέλος πάντων δὲν ἠγάπησες ποτὲ κανένα; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος παρατηρῶν τὴν Γελασίναν ἀσκαρδαμυκτὶ, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ μαντεύσῃ τὴν ἀλήθειαν.

— Πῶς δὲν ἠγάπησα ποτὲ κανένα!... Καὶ ὁ κύριος Γυρώδιος; καὶ ὁ κύριος Καβριώνης; καὶ ὁ κύριος Γερμανός; καὶ σεῖς;...

— Καλά... ὅπως ἀγαπᾷς ἐμὲ ἠγάπας κ' ἐκείνους;... τίποτε, τίποτε περισσότερον;

— Σᾶς βεβαιῶ, τίποτε περισσότερον· ὀλιγώτερον μάλιστα, ἐπειδὴ τ' ἀλλοίθωρα ὀμμάτια τοῦ κυρίου Γυρωδίου, τὰ κόκκινα γένεια καὶ αἱ ἀταξίαι τοῦ κυρίου Καβριώνη καὶ ἡ κατήφεια τοῦ κυρίου Γερμανοῦ... ὤ! ἐκεῖνος ὁ ταλαίπωρος νέος ἦτον ὅλος μελαγχολία. Σεῖς, ἐξ ἐναντίας, σεῖς, εὐθὺς καθὼς σᾶς εἶδα... μοῦ ἀρέσετε...

— Νὰ σοῦ εἰπῶ ἕνα λόγον, καλή μου γειτόνισσα, ὅμως νὰ μὴ σοῦ κακοφανῇ· θὰ σοῦ ὁμιλήσω ἐλευθέρως...

— Λέγετε... λέγετε... δὲν μὲ μέλει τελείως... Ἔπειτα εἶσθε τόσον καλὸς, ὥστε δὲν θὰ ὑπάγει ποτὲ ἡ γλῶσσά σας, εἶμαι βεβαία, νὰ μοῦ εἰπῆτε κἀνένα δυσάρεστον...

—Ἀ! ὄχι βέβαια... Ἀλλὰ, εἰλικρινῶς... δὲν ἔκαμες ποτὲ ἐραστήν;

— Ἐραστήν!... καὶ ποῦ καιρός;

— Τί θὰ τὸν κάμεις τὸν καιρόν;

— Τί θὰ τὸν κάμω! τὸ πᾶν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι ὁ καιρός... Πρῶτον μὲν θὰ ζηλεύω ὡσὰν τίγρις, θὰ στενάζω καθημερινῶς· καὶ, εἰπῆτέ με, σᾶς παρακαλῶ, μήπως τὰ ὅσα κερδίζω τὴν ἡμέραν εἶναι πολλὰ ὥστε νὰ χάνω καὶ δύο τρεῖς ὥρας εἰς τὰ κλαύματα; Καὶ ἂν μ' ἐγελοῦσαν... φαντασθῆτε! πόσα δάκρυα, πόσας λύπας!... ὄχι, ὄχι· καλήτερα νὰ ἦμαι ἥσυχη!

— Πλὴν μήπως ὅλοι οἱ ἐρασταὶ εἶναι ἀπατεῶνες καὶ κάμνουν τὴν ἐρωμένην των νὰ κλαίῃ;

— Καὶ ἀπατεὼν νὰ μὴν ἦναι...πάλιν χειρότερον. Ἠμποροῦσα ἐγὼ νὰ ζήσω στιγμὴν χωρὶς αὐτόν;...ἐκεῖνος θὰ ἔχει ἴσως τὴν ἐργασίαν του εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ ἐργαστῆρί του ὅλην τὴν ἡμέραν· τί θὰ κάμνω ἐγὼ εἰς τὴν ἀπουσίαν του; θὰ θλίβομαι ἢ ὄχι; θὰ πλάττω ἴσως χίλια πράγματα μὲ τὴν φαντασίαν μου... θὰ ὑποπτεύομαι ὅτι τὸν ἀγαποῦν καὶ ἄλλαι... ὅτι τώρα εἶναι εἰς ἐκείνας... Καὶ ἂν ἄφηνεν ἐμέ!... φαντασθῆτε δά!... 'ξεύρω ἐγὼ τέλος πάντων... τί ἐμπορεῖ νὰ συμβῇ! Ἐν τοσούτῳ ἤθελ' ἀφήσει ὀπίσω τὸ ἔργον μου· αὐτὸ εἶναι ἀναμφίβολον... καὶ τότε, τί ἤθελα ἀπογίνει; Τώρα, βλέπετε, εἶμαι διόλου ἀμέριμνη καὶ πάλιν μόλις προφθάνομαι, ἐνῷ ἐργάζομαι δώδεκα δεκαπέντε ὥρας τὴν ἡμέραν· τί ἤθελα κάμει ἂν ἔχανα τρεῖς τέσσαρας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος;... πόθεν νὰ κερδίσω τὸν χαμένον αὐτὸν καιρόν;... ἀδύνατον!... Τί; νὰ ὑποκύψω εἰς τὰς διαταγὰς ἑνὸς ἄλλου;... ὤ! αὐτὸ, ὄχι!... ἀγαπῶ τὴν ἐλευθερίαν μου...ἐγὼ ἠμποροῦσα νὰ ἔμβω πρώτη εἰς τὸ ἐργαστῆρι τῆς ῥάπτριας διὰ τὴν ὁποίαν δουλεύω... ἤθελα ἔχει τετρακόσια φράγκα, καὶ τὸ φαγητόν μου, καὶ κατοικίαν.

— Καὶ δὲν τὸ δέχεσαι;

—Ὄχι βέβαια... νὰ ἦμαι μισθωτὴ πλησίον εἰς ἄλλους, ἐνῷ, ὅσον καὶ νὰ ὑστεροῦμαι εἰς τὸ 'σπίτι μου, εἶμαι τοὐλάχιστον εἰς τὸ 'σπίτι μου· δὲν χρεωστῶ τίποτε...Ἔχω θάῤῥος, ἔχω καρδιὰ, εἶμαι ὑγιὴς, εἶμαι εὔθυμη... μ' ἕνα καλὸν γείτονα ὡσὰν τὴν εὐγενείαν σας, τί ἄλλο θέλω;

— Καὶ δὲν σὲ ἦλθε ποτὲ ἡ ἰδέα νὰ νυμφευθῇς τινά;

— Νὰ νυμφευθῶ!... καὶ νὰ νυμφευθῶ, τί! ἐκεῖνος ὁποῦ θὰ 'πάρω θὰ εἶναι πτωχὸς ὡσὰν ἐμέ. Ἰδῆτε τοὺς δυστυχεῖς Μορέλ... Ἰδοὺ ποῦ καταντᾷ κἀνείς... ἐνῷ, ὅταν ἦναι ὁλομόναχος... ὅπως καὶ ἂν ἦναι περνᾷ...

— Λοιπὸν δὲν ὀνειροπολεῖς τοῦ λόγου σου ποτὲ τίποτε;

— Ὀνειροπολῶ τὰ στολίσματα ὁποῦ θ' ἀγοράσω διὰ τὸ μάρμαρον τῆς ἑστίας μου... ἐκτὸς τούτου... τί ἄλλο θέλετε νὰ ὀνειροπολήσω;

— Ἀλλ' ἂν κἀνένας συγγενής σοῦ ἄφηνε μίαν κληρονομίαν μικράν...

ἕνα εἰσόδημα χρονικὸν ἀπὸ χίλια διακόσια φράγκα, παραδείγματος χάριν... ἐνῷ τώρα ζῇς μὲ πεντακόσια μόνον;

—Ἠξεύρω κ' ἐγώ! ἠμποροῦσε νὰ ἦτο καὶ εἰς καλὸν, καὶ εἰς κακόν.

— Διατί εἰς κακόν;

— Ἐγὼ καθὼς εἶμαι, εἶμαι καλά· τί ἔχω! τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν περνῶ τὴν γνωρίζω· γνωρίζω ποίαν ζωὴν θὰ περνῶ καὶ ὅταν γίνω πλουσία; Ἐγὼ τώρα, καλέ μου γείτονα, ὅταν τὸ βράδυ, ἀφοῦ ἐργασθῶ ὅλην τὴν ἡμέραν καλὰ, πλαγιάσω, καὶ σβύσω τὸ φῶς μου, καὶ εἰς τὴν ὀλίγην ἀναλαμπὴν τῆς χόβολης ἥτις μένει εἰς τὴν θερμάστραν μου βλέπω τὴν κάμερήν μου συμμαζευμένην συμμαζευμένην, τὰ περαπετάσματά μου, τὴν σκευοθήκην μου, τὰς καθέδρας μου, τὰ κανάριά μου, τ' ὡρολόγι μου, τὸ τραπέζι μου γεμάτον ἀπὸ διάφορα πανικὰ ὁποῦ μ' ἐμπιστεύονται καὶ μὲ τὰ δίδουν, συλλογίζομαι· Τέλος πάντων, αὐτὰ ὅλα εἶναι ἰδικά μου, εἰς ἄλλον δὲν τὰ χρεωστῶ παρὰ εἰς τὸν ἑαυτόν μου... καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καλέ μου γείτονα... αὐτὸς ὁ στοχασμὸς μὲ νανουρίζει γλυκύτατα, σᾶς βεβαιῶ!... καὶ, πλέον, ἀποκοιμοῦμαι εὐχαριστημένη... Πλὴν ἰδοὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Τέμπλον· ὁμολογήσετε ὅτι ἡ θέα αὐτὴ εἶναι μεγαλοπρεπής· ψεύματα!

Μολονότι ὁ Ῥοδόλφος ἀπεῖχε τοῦ νὰ συμμερισθῇ τὸν βαθὺν τῆς Γελασίνης θαυμασμὸν εἰς τὴν θέαν τοῦ Τέμπλου, τὸν ἐπροξένησε μολοντοῦτο ἐντύπωσιν ἡ παράδοξος πρόσοψις τῆς ἀχανοῦς ἀγορᾶς ταύτης, ἐχούσης πολυαρίθμους διόδους καὶ συνοικίας. Πρὸς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, πλησίον βρύσεως ὑπαρχούσης εἰς τὴν γωνίαν μεγάλης τινὸς πλατείας, βλέπει τις ἓν ἐκτεταμένον παραλληλόγραμμον, ὅλον ξυλόκτιστον καὶ σκεπασμένον διὰ στέγης ἐχούσης ἀντὶ κεραμιδίων πλάκας ἀρδωσίας γῆς. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ Τέμπλον. Καὶ δεξιόθεν μὲν ὁρίζεται ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Δυπετίτου Θουάρσου (rue Dupetit-Thouars), ἀριστερόθεν δὲ ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Διαπεραστῆς (Percée)· λήγει δὲ εἰς εὐρὺ κτίριον κυκλοειδὲς, κολοσσαῖον, περικυκλωμένον ἀπὸ στοὰν μὲ καμάρας.

Μεγάλη ἀγυιὰ, κόπτουσα τὸ παραλληλόγραμμον κατὰ μῆκος, διαιρεῖ αὐτὸ εἰς δύο ἴσα μέρη, ἅτινα ὡσαύτως διαιροῦνται καὶ ὑποδιαιροῦνται ἐπ' ἄπειρον ὑπὸ πλῆθύος μικρῶν ὁδῶν πλαγείων καὶ ἐγκαρσίων παντοίως διασταυρουμένων, προφυλαττομένων ἐκ τῆς βροχῆς ἀπὸ τὴν στέγην τῆς ὅλης οἰκοδομῆς. Εἰς τὴν ἀγορὰν ταύτην, ὁμοιάζουσαν πολὺ μὲ τὰ τῆς Τουρκίας *βεζεστένια*, πᾶσα πραγματεία ἀμεταχείριστος ἢ διόλου νέα εἶναι ἀπηγορευμένη· ἀλλὰ τὰ πενιχρότερα περικόμματα οἱουδήποτε ὑφάσματος, ἀλλὰ τὰ οὐτιδανώτερα συντρίμματα σιδήρου, χαλκοῦ, ὀρειχάλκου ἢ χάλυβος εὑρίσκουσιν ἐκεῖ τὸν πωλητὴν καὶ τὸν ἀγοραστήν των.

Ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἔμποροι κερματίων ἀπὸ ὑφάσματα παντὸς χρώματος, πάσης ποιότητος, πάσης *ἡλικίας*, πρὸς ἐπίρραφὴν τῶν τρυπῶν ἢ σχισμάτων παντὸς φορέματος. Ὑπάρχουσιν ἀποθῆκαι ὅπου βλέπει τις βουνὰ παλαιῶν ἐμβάδων (παλαιοπάπουτσα), διαρρηγμένων, τρυπημένων, φαγωμένων, στραβοπατημένων, πραγμάτων μὴ ἐχόντων ὄνομα, οὐδὲ σχῆμα, οὐδὲ χρῶμα, μεταξὺ τῶν ὁποίων φαίνοντ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ πά-

τοι τινὲς *ὀρυκτοί*, ἕνα δάκτυλον χονδροί, πλήρεις καρφίων, ὡσὰν τὰς θύρας τῶν φυλακῶν, σκληροὶ ὡσὰν τοὺς ἱππείους ὄνυχας, ἀληθῆ σκελετὰ ὑποδημάτων, πανταχόθεν καταδαμασμένα ὑπὸ τοῦ καιροῦ· ὅλα δὲ ταῦτα εἶν' εὐρωτιασμένα (μουχλιασμένα), ῥυτιδωμένα, ἐκδειρμένα, καὶ ὅλα ταῦτ' ἀγοράζονται· ὑπάρχουσιν *ἔμποροι* ἐκ τούτου μόνου ζῶντες τοῦ ἐμπορίου.

Ὑπάρχουσι μεταπωληταὶ σειραδίων, κροσσῶν, θυσάνων, ταινιῶν, νημάτων παραλυτῶν ἐκ μετάξης, ἐριοξύλου ἢ λιναρίου, προερχόμενα ἀπὸ παραπετάσματα ἄχρηστα ἐκ τῆς παλαιότητος. Ἄλλοι βιομήχανοι καταγίνονται περὶ τὸ ἐμπόριον τῶν γυναικείων σκιαδίων· τὰ σκιάδια (καπελλίνια) ταῦτα φέρονται εἰς τὸ ἐργαστήριόν των στοιβασμένα μέσα εἰς τὰ σακκία τῶν μεταπωλητριῶν, ὕστερον ἀφοῦ παραδοξοτάτας ὑποστήσωσι περιηγήσεις, φοβερωτάτας μεταμορφώσεις, ἀπιστεύτους ἐξαλείψεις εἰς τοὺς χρωματισμούς των. Διὰ νὰ μὴ κρατῇ δὲ πολὺν τόπον ἡ *πραγματεία* εἰς ἐκεῖνα τὰ ἐργαστήρια, τὰ συνήθως ἴσα μὲ ὑπερμέγεθες κιβώτιον, διπλώνουν τὰ σκιάδια ταῦτα *εὔμορφα εὔμορφα* εἰς δύο, ἐπομένως τὰ πατοῦν ὡσὰν πήτας, καὶ τὰ θέτουν τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἐν σχήματι στήλης· μόνη ἡ ἅλμη τοῖς λείπει διὰ νὰ εἴπῃ τις ὅτι τὰ παρασκευάζουσιν ὡσὰν τὰς ἀρίγγας. Διὰ τοῦτο δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ καὶ πόσον καλὰ χωροῦν τόσα πράγματα εἰς μίαν περιοχὴν τεσσάρων μόλις τετραγωνικῶν ποδῶν.

Παρουσιάζεται ἀγοραστής; ἀποσύρουσι τὰ ῥάκη ταῦτα ἐκ τῆς βαρείας των πιέσεως· ἡ πωλήτρια καταβιβάζει μ' ἕνα τρόπον κομψὸν ἐλαφράν τινα γρονθίαν εἰς τὸ βάθος τοῦ σχήματος, διὰ νὰ τὸ ἀναμορφώσῃ, ἀναπτύσσει τὸν πέτασόν του ἐπὶ τοῦ γόνατός της, καὶ ἰδοὺ βλέπεις ἐνώπιόν σου ἀντικείμενόν τι ἀλλόκοτον, φανταστικὸν, ἀνακαλοῦν συγκεχυμένως πως εἰς τὴν μνήμην σου τοὺς μυθώδεις ἐκείνους κεφαλοδέσμους, τοὺς ὁποίους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐσυνήθιζον αἱ γυναῖκες αἵτινες ἔργον ἔχουν ν' ἀνοίγωσι τὰς θύρας τῶν θεατρικῶν θεωρείων (ouvreuses des loges), αἱ θεῖαι τῶν ὑποκριτριῶν, ἢ αἱ γραῖαι θαλαμηπόλοι τῶν ἐπαρχιακῶν θεάτρων.

Παρέκει, ὑπὸ σημαίαν φέρουσαν τὴν ἐπιγραφὴν *Ὁ Συρμὸς τῆς σήμερον*, καὶ ὑπὸ τὰς καμάρας τοῦ κυκλοειδοῦς κτιρίου, τοῦ εἰς τὴν ἄκραν τῆς πλατείας ἀγυιᾶς ἥτις διατέμνει τὸ Τέμπλον εἰς δύο, κρέμανται ὡς ἀναθήματα μυριάδες φορεμάτων ζωηρῶν εἰς χρωματισμοὺς, καὶ ἐχόντων σχήματα καὶ εἴδη πολὺ πλέον τῶν γυναικείων σκιαδίων τερατωδέστερα. *Τί φράκα* ψαρὰ ἀπὸ λινὸν ὕφασμα, ἀρειμανείως κεκοσμημένα διὰ τριῶν σειρῶν κομβίων χαλκίνων, ὡς τὰ συνειθίζουσιν εἰς τὸ στρατιωτικὸν τάγμα τῶν οὑσσάρων (hussards) περὶ δὲ τὸν τράχηλον ἔχοντα διὰ θερμασίαν καὶ ἐνταυτῷ στολισμὸν τμῆμα ἀλωπεκῆς... Τί *ῥεδιγγόται* πάλαι ποτὲ ἔχουσαι χρῶμα βαυκάλεως (μπουκαλίου), τὸ ὁποῖον ἡ πολυκαιρία μετήλλαξεν εἰς πράσινον πιστακίου, καὶ ἀνανεωμέναι δι' ὑποῤῥάμματος σκωτικοῦ, κιτρίνου μὲ κυανοῦν, χαριεστάτου τὴν ἐπίδειξιν... Τί ἀπ' ἐκεῖνα

τὰ ἐνδύματα τὰ πάλαι ποτὲ λεγόμενα *μουρούνας οὐραί*, χρώματος *ὕσκας*, τὰ περιλαίμιον ἔχοντα πλούσιον, ἐκ τριχωτοῦ, καὶ στολισμένα διὰ κομβίων τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀργυρωμένων, νῦν δὲ κοκκινησάντων, χάρις εἰς τὸν ὑπ' αὐτὰ χαλκόν... Ἐκεῖ περιπλέον βλέπει τις πολωνικὰς (ἄλλο εἶδος ἐνδύματος) καστανοχρόους, μὲ περιλαίμιον ἀπὸ δορὰν αἰλούρου (γάτας), μὲ βρανδεβούργους καὶ ἄλλα κοσμήματα βαμβακηρὰ, μελανοβαφῆ, πλὴν παραλελυμένα· καὶ παρέκει κοιτωνίτας ἀγχινούστατα κατασκευασμένους ἀπὸ παλαιὰς διπλοΐδας (εἶδος ἐπανωφορίων μὲ πολλὰς δίπλας), τῶν ὁποίων ἀφαιρέσαντες μὲν τὰ τριπλᾶ περιτραχήλια ἐπλούτησαν αὐτοὺς ἔνδοθεν διὰ τμημάτων ἐξ ὑφάσματος βαμβακηροῦ μὲ τετυπωμένα ἐπ' αὐτοῦ σχέδια. Ἐξ αὐτῶν, οἱ μᾶλλον τοῦ συρμοῦ εἶναι κυανοῖ ἢ πράσινοι ἀνοικτοὶ, κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων ἀπὸ κλωστὴν, καὶ ὑπόρραμμα ἔχοντες κόκκινον μὲ σχέδια κίτρινα, ὤας δὲ (οὔγιας) καὶ περιλαίμια ὁμοιοειδῆ· τούτους διὰ νὰ ζώνεταί τις τὸν δίδουσι μετ' αὐτῶν παλαιόν τι σχοινίον, ἐξ ἐκείνων ἅτινα ἔχουσι προσηρτημένα εἰς τοὺς κωδωνίσκους τῶν θυρῶν, ἐκ μαλλίου περιστρόφου. Παραλείπομεν δὲ πλησμονὴν στολῶν διὰ θεράποντας ἀρχόντων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀμφιβόλων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βαρβάρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων μολοντοῦτο εὑρίσκει τις ποῦ καὶ ποῦ καὶ ἐπισήμους ἐνδυμασίας βασιλικὰς ἢ ἡγεμονικὰς, τὰς ὁποίας αἱ παντοειδεῖς ἐπαναστάσεις παρέσυρον ἐκ τῶν παλατίων εἰς τὰς σκοτεινὰς καμάρας τοῦ περιφεροῦς κτιρίου τοῦ Τέμπλου.

Ὅλα ταῦτα τὰ γελοιώδη ἐπιδείγματα εἶναι ἡ κωμικὴ ἔποψις τῆς ἀγορᾶς ἐκείνης· εἶναι τὸ τμῆμα τῶν διερρωγότων καὶ ῥακωδῶν ἱματίων ἅτινα ἀνασκευάζονται πρὸς τὸ νὰ πωληθῶσιν ὡς νέα· πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ἢ μᾶλλον χρέος ἔχομεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ εὐρύχωρον κατάστημα τοῦτο ὠφελεῖ τὰ μέγιστα τὰς πτωχὰς ἢ μικρὸν εὐπορούσας κλάσεις τοῦ λαοῦ. Ἐκεῖ αὗται ἀγοράζουσι, μὲ σημαντικὰς ἐκπτώσεις τιμῆς, ἀξιόλογα πράγματα, νέα σχεδὸν, τῶν ὁποίων ἡ παλαίωσις εἶναι ὡς εἰπεῖν φαντασιώδης μόνον. Μία τῶν πλευρῶν τοῦ Τέμπλου, ὅπου πωλοῦνται τὰ περὶ τὴν κλίνην, ἦτο πλήρης ἀπὸ σωροὺς στρωμάτων, ἐπαπλωμάτων, σινδονῶν καὶ προσκεφαλαίων. Παρέκει ἔβλεπέ τις τάπητας, παραπετάσματα, οἰκιακὰ σκεύη παντὸς εἴδους· ἀλλοῦ, φορέματα, ὑποδήματα, καλύμματα κεφαλῆς δι' ἀνθρώπους πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας. Ὅλα δὲ ταῦτα, ἐν γένει καθάρια εἰς ἄκρον, οὐδὲν παρίστανον ἀηδὲς εἰς τὴν ὅρασιν. Εἶναι ἀδύνατον, πρὶν ἴδῃ τις τὴν ἀγορὰν ἐκείνην, νὰ πιστεύσῃ εἰς πόσον ὀλίγον διάστημα καιροῦ, καὶ μὲ πόσον ὀλίγα χρήματα δύναται νὰ γεμίσῃ ὁλόκληρον ἅμαξαν ἀφ' ὅλα ὅσα εἶναι χρήσιμα πρὸς πλήρη οἰκονομίαν δύο καὶ τριῶν οἰκογενειῶν καθ' ὅλα ἐνδεῶν.

Ἠπόρησεν ὁ Ῥοδόλφος διὰ τὸν πρόθυμον καὶ χαρίεντα τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον οἱ πραγματευταὶ ἐκεῖνοι, ὄρθιοι ἔξωθεν τῶν ἐργαστηρίων των ἱστάμενοι, προσκαλοῦσι τὸν διαβάτην ν' ἀγοράσῃ. Ἡ εὐφημία των καὶ οἱ τρόποι οὗτοι τὸν ἐφάνησαν ἄλλου καὶ ὄχι τοῦ παρόντος αἰῶνος. Μόλις ἡ Γελασίνα καὶ ὁ σύντροφός της ἦλθον εἰς τὴν μεγάλην δίοδον ὅπου διετέ-

λουν οἱ πραγματευταὶ τῶν περὶ τὴν κλίνην πραγμάτων, καὶ ἰδοὺ προσκλήσεις πανταχόθεν ὑποχρεωτικώταται.

— Ἐμβῆτε, κύριε, νὰ ἰδῆτε τὰ στρώματά μου, εἶναι ὡσὰν καινούρια· νὰ σᾶς ξυλώσω μίαν γωνίαν, νὰ παρατηρήσετε τὸ γέμισμά των· θαῤῥεῖ κάνεὶς ὅτ' εἶναι μαλλὶ προβάτου, ἀπὸ τὴν μαλακότητα καὶ λευκότητα!

— Ἔχω, εὔμορφή μου κυρία, ὡραιότατα σινδόνια, καλήτερα παρὰ νὰ ἦσαν καινούρια, ἐπειδὴ ἐπέρασεν ἡ πρώτη των τραχύτης· πιάσετε νὰ ἰδῆτε τὶ εὐλύγιστα, ὡσὰν χειρόχτια· καὶ ἰδῆτε τί δυνατὰ... αἰώνια!

— Χαριέστατόν μου ἀνδρόγυνον, δὲν ἀγοράζετε ἐπαπλώματα! παρατηρήσετε τί μαλακὰ, τί ζεστὰ, τί ἐλαφρά! θαῤῥεῖ κανεὶς ὅτ' εἶναι ἀπὸ πτερόν· εἶναι ὁλοκαίνουρια, μόλις εἴκοσι φοραῖς νὰ ἐχρησίμευσαν. Ἐλᾶτε, ὡραία μου, καταπείσετε τὸν σύζυγόν σας... πλησιάσετέ με καὶ δὲν θὰ τὸ μετανοήσετε, νὰ σᾶς δώσω ὅ,τι σᾶς χρειάζεται, καὶ σχεδὸν χάρισμα... θὰ μείνετ' εὐχαριστημένοι· μὴ σᾶς μέλει καὶ θὰ ἔλθετε πάλιν εἰς τῆς θειᾶς Βουφάρτης τὸ ἐργαστῆρι. Ἔχω ἀφ' ὅ,τι νὰ ζητήσετε... χθὲς μοῦ ἔτυχαν κἄτι πράγματα λαμπρά... τώρα νὰ ἰδῆτε. Ἐμβῆτε, ἐμβῆτε σᾶς λέγω!... μὲ τὸ νὰ ἰδῇ κάνεὶς δὲν ζημιώνεται τίποτε.

— Σὲ βεβαιῶ, καλή μου γειτόνισσα, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν Γελασίναν, αὐτὴ ἡ καλὴ χονδρὴ γυναῖκα θὰ λάβει τὴν προτίμησίν μου... Μᾶς ἐκλαμβάνει ὡς νεονύμφους, τοῦτο μὲ κολακεύει... ἄς ἔμβωμεν.

— Ἄς ἦναι πλέον εἰς τὴν καλὴν χονδρὴν γυναῖκα! εἶπεν ἡ Γελασίνα· τὸ πρόσωπόν της κάμνει καὶ εἰς ἐμὲ καλὴν ἐντύπωσιν...

Καὶ ἡ ῥάπτρια μετὰ τοῦ συντρόφου της εἰσῆλθον εἰς τῆς θειᾶς Βουφάρτης. Γενναιοψυχία ἀπαραδειγμάτιστος ἴσως ἀλλαχοῦ παρὰ εἰς τὸ Τέμπλον! αἱ ἀντίζηλοι τῆς θειᾶς Βουφάρτης διόλου δὲν ἐδυσαρεστήθησαν διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν προτίμησιν· μία τῶν γειτόνων της μάλιστα ἠτόλμησε καὶ νὰ εἴπῃ·

— Ἐμβῆκαν εἰς τῆς θειᾶς Βουφάρτης· ἄς ἦναι. Ἔχει οἰκογένειαν καὶ αὐτὴ, καὶ εἶναι ἡ πρεσβυτέρα καὶ τὸ καύχημα τοῦ Τέμπλου.

Ἀλλ' ἦτο καὶ πραγματικῶς σπάνιον πρᾶγμα τῆς γυναικὸς ταύτης ἡ ἀξιότης καὶ ἡ ὑποχρεωτικὴ προθυμία.

— Ἰδοὺ, ὡραία μου κυρία, ἔλεγε πρὸς τὴν Γελασίναν παρατηροῦσαν διάφορα πράγματα μὲ ὀφθαλμὸν ἄκρως ἐμπειροπράγμονα· ἰδοὺ τὶ σᾶς ἔλεγα ὅτι ἐπέτυχα καλά· δύο κλίνας μὲ ὅλα ὅσα χρειάζονται, εἶναι ὡσὰν καινούρια. Ἄν σᾶς χρειάζεται καὶ κάνένα μικρὸν γραμματοφυλάκιον, εὐθηνότατον, ἔχω ἓν ἐκεῖ ὀλίγον παλαιὸν (καὶ ἡ θειὰ Βουφάρτη ἔδειξεν ἓν τοιοῦτον)· ἦτο μαζῇ μὲ τ' ἄλλα πράγματα. Μολονότι ἐγὼ δὲν ἀγοράζω σκεύη, αὐτὸ πλέον τὸ ἐκράτησα· οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπῆρα ὅλ' αὐτὰ μ' ἐκίνησαν εἰς συμπάθειαν· τόσον ἐφαίνοντο δυστυχεῖς! Μία κυρία, ἡ ταλαίπωρος!... ἐφαίνετο ὡσὰν νὰ ἔσταζεν ἡ καρδία της αἷμα ὅτι ἠναγκάζετο νὰ πωλήσῃ ὡς καὶ τὸ παμπάλαιον αὐτὸ πρᾶγμα... Τίς ἐξεύρει; θὰ εἶναι τίποτε προπατορικόν της....

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐνῷ ἡ πραγματευτὶς ἐσυζήτει μετὰ τῆς

Γελασίνης τὴν τιμὴν διαφόρων ἀντικειμένων, ὁ Ῥοδόλφος εἶδε μετὰ προσοχῆς τὸ ἔπιπλον τὸ ὁποῖον ἡ θεία Βουφάρτη τὸν εἶχε δείξει. Ἦτο δ' αὐτὸ ἓν ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων γραμματοφυλακίων (secrétaire), τῶν ἀπὸ ῥοδόξυλον κατασκευασμένων εἰς σχῆμα τριγωνοειδὲς καὶ κλειομένων ἄνωθεν διὰ φάτνης· ὅταν δὲ θέλῃ τις ν' ἀνοίξῃ, ἡ φάτνη καταβιβάζεται, καὶ, κρατουμένη ἀπὸ δύο μακροὺς γιγγλυμοὺς (θηλυκώματα) χαλκίνους, χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ γράφῃ τις ἐπ' αὐτῆς. Εἰς τὸ μέσον λοιπὸν τῆς φάτνης ταύτης, ἥτις ἦτο κεκοσμημένη μὲ διάφορα ποικίλματα διὰ ξυλαρίων πολυχρόων, παρετήρησεν ὁ Ῥοδόλφος ἐγγεγλυμμένα μὲ ἔβενον τὰ γράμματα Μ καὶ Ρ συμπεριπεπλεγμένα κ' ἐστεμμένα μὲ διάδημα ὁποῖον ἔχουσιν οἱ κόμητες. Ὑπέθεσεν ἄρα, ὅτι ὁ τελευταῖος κάτοχος τοῦ ἐπίπλου τούτου ἦτο διάσημον εἰς τὴν κοινωνίαν ὑποκείμενον. Ἡ περιέργειά του ἐδιπλασιάσθη· ἐθεώρησε τὸ γραμματοφυλάκιον μὲ νέαν προσοχήν· μηχανικῶς ἐπεσκέπτετο τὰ συρτάρια, ὅτε, ἀπαντήσας δυσκολίαν τινὰ εἰς τὸ ν' ἀνοίξῃ τὸ τελευταῖον, καὶ ἐξετάσας τί τὸ ἐμπόδιον, ἀνεκάλυψε καὶ ἔσυρε μετὰ προφυλάξεως ἓν φύλλον χαρτίου, τὸ ἥμισυ τοῦ ὁποίου εἶχε συσφιγθῆ μεταξὺ τῆς χαρτοθήκης καὶ τοῦ πυθμένος τοῦ ἐπίπλου. Ἐνῷ δὲ ἡ Γελασίνα ἐτελείωνε τὰς ἀγοράς της μετὰ τῆς θειᾶς Βουφάρτης, ὁ Ῥοδόλφος ἐξέταζε μὲ περιέργειαν τὴν ἀνακάλυψίν του. Τὸ χαρτίον, γεγραμμένον καὶ πλῆρες σβεσμάτων, ἐφαίνετο ὅτ' ἦτο σχέδιον ἐπιστολῆς ἀτελοῦς. Ὁ Ῥοδόλφος ἀνέγνωσε λοιπὸν τὰ ἑξῆς μετὰ δυσκολίας ὄχι ὀλίγης·

«*Κύριε,*

» Βεβαιωθῆτε ὅτι πενία φρικωδεστάτη, αὕτη καὶ μόνη μὲ ἀναγκάζει νὰ προσφύγω εἰς ὑμᾶς. Ἂν μέχρι τοῦδε ἐδίστασα νὰ μεταχειρισθῶ τὸ μέσον τοῦτο, ὁ δισταγμός μου δὲν προήρχετο ἀπὸ ὑπερηφάνειαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅτι ἐστερούμην τίτλων πρὸς τὸ νὰ λάβω τὴν τόλμην νὰ ζητήσω ἀπὸ ὑμᾶς τὴν χάριν περὶ ἧς πρόκειται. Ἡ θέα τῆς θυγατρός μου, μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν ὑποπεσούσης, μὲ βιάζει νὰ ὑπερνικήσω πᾶσαν ἀμφιβολίαν μου. Νὰ σᾶς εἰπῶ ὀλίγας μόνον ἐκ τῶν καταθλιβουσῶν ἡμᾶς δυσφοριῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου μου, ἡ περιουσία ἥτις μὲ εἶχε μείνει συνεποσοῦτο εἰς τριακοσίας χιλιάδας φράγκων, ἅτινα ὁ ἀδελφός μου κατέθεσεν εἰς τοῦ Κ. Ἰακώβου Φεράνδου, συμβολαιογράφου. Ἀποσυρθεῖσα μετὰ τῆς θυγατρός μου εἰς Ἀγγέρσαν ἐλάμβανα ἐκεῖ τοὺς τόκους τῆς ποσότητος ταύτης μέσον τοῦ ἀδελφοῦ μου. Γνωρίζετε, κύριε, τὸν τρομερὸν τρόπον δι' οὗ ὁ ἀδελφός μου ἔχασε τὴν ζωήν του· ἀφανισθεὶς, φαίνεται, ἀπὸ μυστικὰς καὶ κακοτύχους κερδοσκοπίας, ἔγινεν αὐτόχειρ πρὸ ὀκτὼ μηνῶν. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας μὲ εἶχε γράψειν ὀλίγους τινὰς στίχους πλήρεις ἀπελπισίας. Μ' ἔλεγεν ὅτι, ὅταν θέλω τοὺς ἀναγινώσκει, αὐτὸς δὲν θέλει πλέον ὑπάρχει. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐτελείωνεν εἰδοποιῶν με, ὅτι δὲν εἶχε κάμμίαν ἀπόδειξιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἰακώβου Φεράνδου διὰ τὰ χρήματα ἅτινα τὸν εἶχε δόσει ἐν ὀνόματί μου, ἐπειδὴ ὁ κύριος οὗτος ποτὲ δὲν ἔδιδεν ὁμολογίαν ἔγγραφον· ἦτον αὐτὴ καθ' ἑαυ-

τὴν ἡ τιμὴ καὶ εὐσέβεια· ἤρκει, ὁπόταν ἤθελα, νὰ παρουσιασθῶ μόνον εἰς αὐτὸν καὶ ἀμέσως εἶχα εἰς χεῖρας τὰ χρήματά μου. Ἀμ' ἀφοῦ ἠδυνήθην νὰ ἐπασχολήσω τὸν νοῦν μου καὶ εἰς ἄλλο παρὰ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου θάνατον, ἦλθον εἰς Παρισίους, ὅπου ἄλλον τινὰ παρ' ὑμᾶς δὲν ἐγνώριζα, καὶ ὑμᾶς δὲ ἐκ πλαγίου, ὡς ἐκ τῶν σχέσεων τὰς ὁποίας εἴχατέ ποτε μετὰ τοῦ συζύγου μου. Σᾶς εἶπον ἤδη, ὅτι αὐτὰ τὰ χρήματα τὰ παρακατατεθειμένα εἰς τοῦ κυρίου Ἰακώβου Φεράνδου ἦσαν ὅλη μου ἡ κατάστασις· καὶ τούτων τοὺς τόκους μ' ἔστελλεν ὁ ἀδελφός μου καθ' ἑξαμηνίαν. Εἶχε λοιπὸν παρέλθει ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς τελευταίας πληρωμῆς, ὅτε ἐπαρουσιάσθην εἰς τὸν Κ. Ἰάκωβον Φεράνδον διὰ νὰ τὸν ζητήσω τὸ δίκαιόν μου, τοῦ ὁποίου μεγάλην εἶχον ἀνάγκην. Μόλις ἔμαθε τίς εἶμαι, καὶ, χωρὶς νὰ σεβασθῇ κἂν τὴν θλίψιν μου, διέβαλε τὸν ἀδελφόν μου ὅτι τὸν εἶχε δανείσει 2,000 φράγκων, τὰ ὁποῖα τώρα ἔχανεν ἐξ αἰτίας τοῦ θανάτου του, προσθέσας, ὅτι ἡ αὐτοχειρία του ἦτον ὄχι μόνον ἁμάρτημα ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τρόπος σφετερισμοῦ, τοῦ ὁποίου ἔγινε θῦμα αὐτὸς, ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος. Εἰς τὰς ἐκφράσεις ταύτας, μεγάλη μ' ἐκυρίευσεν ἀθυμονία· πασίγνωστος, κύριε, ἦτον ἡ τοῦ ἀδελφοῦ μου τιμιότης· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι εἶχε χάσει ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν φίλων του, ὅλην τὴν κατάστασίν του εἰς ἐπισφαλεῖς κερδοσκοπίας, ἀλλ' ἀπέθανε με χαρακτῆρα διόλου ἀνεπίληπτον, ὥστε ὅλος ὁ κόσμος τὸν ἐλυπήθη· ἄλλο δὲ χρέος δὲν ἀφῆκεν, εἰμὴ τὸ τοῦ συμβολαιογράφου. Ἀπεκρίθην εἰς τὸν κύριον Φεράνδον νὰ λάβῃ ἀμέσως, ἀπὸ τὰς 300,000 φράγκων ἅτινα μοῦ ἐκράτει, τὰς 2,000 χρέος τοῦ ἀδελφοῦ μου... Εἰς τὸν λόγον μου τοῦτον, μ' ἀτενίζει αὐτὸς ἔκθαμβος, καὶ μ' ἐρωτᾷ, ὁποίας 300,000 φράγκων. — Ἐκείνας τὰς ὁποίας ὁ ἀδελφός μου κατέθεσε πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους εἰς χεῖράς σας, κύριε, καὶ τῶν ὁποίων τοὺς τόκους μ' ἐστέλλετε μέσον του, τὸν λέγω, μὴ καταλαμβάνουσα τί σημαίνει αὐτή του ἡ ἐρώτησις. Ὁ συμβολαιογράφος ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, ἐμειδίασεν ὡς νὰ μὴ τὸν ὡμίλουν σπουδαίως, καὶ μ' ἀπεκρίθη ὅτι, ὄχι μόνον ὀβολὸν δὲν κατέθεσεν εἰς χεῖράς του ὁ ἀδελφός μου, ἀλλὰ τὸν ἐχρεώστει καὶ 2,000 φράγκων, ἅτινα ἐπῆρε δάνεια. Μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ σᾶς ἐκφρασθῶ τοὺς φόβους μου εἰς τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα. — Καὶ τί λοιπὸν ἔγιναν αὐτὰ τὰ χρήματα; ἀνέκραξα. Ἡ κόρη μου κ' ἐγὼ ἄλλο παρὰ τὸ καταφύγιον αὐτὸ δὲν ἔχομεν· ἂν αὐτὸ χαθῇ, δὲν μᾶς μένει ἄλλο εἰμὴ ἡ τρομερὰ πενία. Ποῦ θὰ καταντήσωμεν; — Ἐξεύρω κ' ἐγώ; ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ συμβολαιογράφος. Πιθανὸν ὁ ἀδελφός σας, ἀντὶ νὰ καταθέσῃ αὐτὰ τὰ χρήματα εἰς ἐμὲ, ὡς σᾶς εἶπε, νὰ τὰ ἔφαγεν εἰς τὰς κακοτύχους του κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμνε κρυφίως ὅλου τοῦ κόσμου. — Αὐτὸ, κύριε, εἶναι ψευδές! ἀνέκραξα. Ὁ ἀδελφός μου ἦτον αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ χρηστότης. Μακρὰν τοῦ νὰ μ' ἐκδύσῃ, ἐμὲ καὶ τὴν θυγατέρα μου, ἦτον ἱκανὸς καὶ νὰ θυσιασθῇ δι' ἡμᾶς. Πρῶτον μὲν, ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ νυμφευθῇ διὰ ν' ἀφήσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς τὸ τέκνον μου... — Ἔ, καὶ τί, κυρία μου; μᾶς στοχάζεσθε τώρα ἱκανοὺς ν' ἀρνηθῶμεν μίαν παρα-

καταθήκην ἥτις ἐνεπιστεύθη εἰς χεῖράς μας; — ἠρώτησεν ὁ συμβολαιογράφος μὲ ἀγανάκτησιν ἥτις μ' ἐφάνη τόσον ἔντιμος καὶ τόσον εἰλικρινής, ὥστε τὸν ἀπεκρίθην· Ὄχι βέβαια, κύριε· εἶναι πασίγνωστος ἡ ἀκεραιότης τοῦ χαρακτῆρός σας· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ διαβάλω καὶ τὸν ἀδελφόν μου ὅτι ἔκαμε πρὸς ἐμὲ ἀδικίαν τοσοῦτον σκληράν. — Καὶ μὲ τί ἀποδείξεις ἤλθετε νὰ μὲ κάμετε αὐτὰς τὰς ἀπαιτήσεις; — μὲ ἠρώτησεν ὁ Κ. Φεράνδος. Μὲ καμμίαν, κύριε. Πρὸ ἑνὸς ἔτους καὶ ἡμίσεως, ὁ ἀδελφός μου, ὅστις εὐηρεστεῖτο νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὰς ὑποθέσεις μου, μ' ἔγραψε· « Εὗρον μέρος νὰ βάλω τὰ χρήματά σου πρὸς ἓξ τοῖς ἑκατόν· στεῖλέ μοι » ἓν ἐπιτροπικὸν διὰ νὰ πωλήσω τὰ κτήματά σου· θέλω παρακαταθέσει » 300,000 φράγκων, ἅτινα θὰ συμπληρώσω ἐξ ἰδίων μου, εἰς τοῦ » κυρίου Ἰακώβου Φεράνδου, συμβολαιογράφου. » Ἔστειλα λοιπὸν εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὸ ἐπιτροπικὸν, καὶ μετά τινας ἡμέρας, μὲ ἀνήγγειλεν ὅτι ἐδέχθητε ὑμεῖς τὰ χρήματα· μ' ἔστειλε μάλιστα καὶ τοὺς τόκους εἰς τὴν πτῶσιν τῆς πρώτης ἑξαμηνίας. — Καὶ τοὐλάχιστον, κυρία, ἔχετε τίποτ' ἐπιστολάς του αἱ ὁποῖαι ν' ἀναφέρουν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν; — Ὄχι, κύριε. Δὲν τὰς ἐφύλαττα ἐπειδὴ διελάμβανον διάφορα πράγματα οἰκογενειακά. — Τί νὰ σᾶς εἰπῶ κ' ἐγὼ, κυρία μου· κατὰ δυστυχίαν δὲν περνᾷ τίποτε ἀπὸ τὰς χεῖράς μου, ἀπεκρίθη ὁ συμβολαιογράφος. Ἂν δὲν ἦτον ὁ χαρακτήρ μου ἐγνωσμένος εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἤθελα σᾶς εἰπεῖ· Τὰ δικαστήρια εἶναι ἀνοικτά· ἐνάξατέ με, κάμετε ὅ,τι ἀγαπᾶτε· οἱ δικασταὶ θέλουν κρίνει μεταξὺ τοῦ λόγου ἑνὸς ἀνθρώπου τιμίου, ὅστις τριάκοντα τώρα ἔτη χαίρει τὴν ὑπόληψιν τῶν χρηστῶν καὶ φιλησύχων ἀνθρώπων, καὶ τῆς μετὰ θάνατον ἀποφάνσεως ἑνὸς ὑποκειμένου, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ ἐν τῷ κρυπτῷ ἠφανίσθη εἰς ἐπιχειρήσεις διόλου ἀπεγνωσμένας, δὲν ἠδυνήθη ἀλλοῦ νὰ εὕρῃ καταφυγὴν εἰμὴ εἰς τὴν αὐτοχειρίαν... Ἑνὶ λόγῳ, κυρία μου, ἐνάξατέ με, ἂν ἀγαπᾶτε, ὅμως δὲν θὰ κάμετε ἄλλο παρὰ νὰ δυσφημήσητε τὸν ἀδελφόν σας. Μολοντοῦτο, πιστεύω ὅτι, ὡς γνωστική, θέλετε προτιμήσει νὰ ὑπομείνετε ἓν δυστύχημα μέγιστον, δὲν σᾶς λέγω τὸ ἐναντίον, πλὴν εἰς τὸ ὁποῖον ἐγὼ εἶμαι ξένος ὁλωσδιόλου. — Ἀλλὰ τέλος πάντων, κύριε, εἶμαι μήτηρ! ἂν ἡ κατάστασίς μου χαθῇ, ἐγὼ καὶ ἡ θυγάτηρ μου ἄλλο καταφύγιον δὲν ἔχομεν εἰμὴ τὰ μετρίας ἀξίας ἔπιπλά μας... καὶ ταῦτα ἀφοῦ πωληθοῦν, ἰδοὺ, κύριέ μου, ἡμεῖς ἐν πενίᾳ... ἐν πενίᾳ ἐσχάτῃ! — Τί νὰ σᾶς κάμω; σᾶς ἠπάτησαν· τὸ βλέπω... μεγάλη συμφορὰ σᾶς ἐπῆλθε· τί ποιητέον! μ' ἀπεκρίθη ὁ συμβολαιογράφος. Ἐγὼ σᾶς εἶπα· ὁ ἀδελφός σας σᾶς ἠπάτησεν. Ἂν ἔχετε ἀμφιβολίας μεταξὺ τῆς διαβεβαιώσεώς του καὶ ἰδικῆς μου, ἐνάξατέ με· τὰ δικαστήρια θέλουν ἀποφανθῇ. — Ἐξέρχομαι ἀπὸ τοῦ συμβολαιογράφου μὲ τὴν καρδίαν εἰς σπαραγμούς. Τώρα, πῶς νὰ κάμω; Ἀπόδειξιν καμμίαν δὲν ἔχω· ἀφ' ἑνὸς ἤμην πεπεισμένη περὶ τῆς αὐστηρᾶς τοῦ ἀδελφοῦ μου ἠθικῆς· ἀφ' ἑτέρου ἐμβρόντητος ἐκ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Κ. Φεράνδου. Δὲν εἶχα ψυχὴν πρὸς τὴν ὁποίαν ν' ἀπευθυνθῶ, νὰ ζητήσω συμβουλήν (τότε ἡ εὐγένειά σας ἐπεριηγεῖσθε). Διὰ νὰ ἐνάξω εἰς δίκην τὸν συμβολαιογράφον

ἐχρειαζόμην χρήματα...ἀλλὰ νὰ πωλήσω πάλιν ὅ,τι εἶχα διὰ νὰ κινήσω τὴν δίκην ταύτην, δὲν ἐτόλμων. Τότε δὴ κ' ἐγώ...»

Τὸ σχέδιον τῆς ἐπιστολῆς ἔληγεν ἕως αὐτοῦ· εἵποντο ἔτι στίχοι τινὲς, ἀλλ' ἀπὸ τόσον παχεῖαν μελάνην ἦσαν κεκαλυμμένοι, ὥστε καθίστατο ἡ ἀνάγνωσίς των ἀδύνατος· τέλος πάντων, πρὸς τὰ κάτω καὶ εἰς τὴν γωνίαν τῆς σελίδος, ὁ Ῥοδόλφος ἀνέγνωσε τὸ ἐφεξῆς ἐνθύμημα·

« *Νὰ γράψω πρὸς τὴν κυρίαν δούκισσαν Δὲ Λυσηναῖ,*
διὰ τὸν Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ.»

Τοῦτο ἀναγνώσας ὁ Ῥοδόλφος ἔμεινε σύννους· ἡ πλησίασις τῶν δύο αὐτῶν ὀνομάτων τὸν κατέπληξε. Μολονότι ἡ νέα αἰσχρὰ πρᾶξις δι' ἣν ἐφαίνετο διαβαλλόμενος ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος δὲν ἦτον ἀποδεδειγμένη, ὁ ἄνθρωπος οὗτος, τοσοῦτον ἀπηνῶς ἐφέρθη πρὸς τοὺς ταλαιπώρους Μορὲλ, τοσοῦτον ἐπονειδίστως πρὸς Λουΐζαν τὴν θυγατέρα των, ὥστε δὲν ἐφαίνετο διόλου ἀνίκανος τοῦ ν' ἀρνηθῇ καὶ μίαν παρακαταθήκην, ἀφοῦ ὁ ἀχαρακτήριστος εἶδεν ὅτι ἀφεύκτως ἔμελλε νὰ ἔχῃ τὴν γνώμην τῶν δικαστῶν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἡ μήτηρ αὐτὴ, τῆς ὁποίας ἡ περιουσία ἔγινεν ἄφαντος τοσοῦτον παραδόξως, πρέπει μέχρι τοῦδε νὰ ἔζη βίον ἄνετον. Ἀλλὰ τώρα, ὅτ' ἔμεινεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν, ὅτε δὲν ἐγνώριζε, κατὰ τὸ διαλαμβανόμενον τοῦ ἐπιστολικοῦ σχεδίου, κανένα εἰς Παρισίους, ὅλων ἴσως στερημένη τῶν ἀναγκαίων, κατάμονος μετὰ τῆς θυγατρός της μέσα εἰς τὴν ἀχανῆ αὐτὴν πόλιν, τί ἆρά γε ν' ἀπέγινε! τί ν' ἀπέγιναν!

— Γνωρίζομεν ὅτι ὁ πρίγκιψ εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην τινὰς *ῥαδιουργίας* εὐεργετικὰς, διὰ νὰ ἐπασχολήσῃ τὸ πνεῦμά της, καὶ νὰ τὴν διασκεδάσῃ. Ὅταν τῇ εἶπε τοῦτο, δὲν ἐγνώριζεν εἰσέτι ποῦ ἔμελλε να τὴν στείλῃ· ἀλλ' ἦτο βέβαιος, ὅτι πρὶν συναντηθῇ καὶ δεύτερον μετὰ τῆς μαρκεσίας ἤθελε παρουσιασθῆν εἰς αὐτὸν δυστύχημά τι νέον, ὅπου νὰ ἐπιφέρῃ αὐτὴν ὡς ἄγγελον ἀνακουφίσεως. Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν λοιπὸν τοῦ ἐπιστολικοῦ σχεδίου, ἐσυμπέρανεν ὁ πρίγκιψ ὅτι αὐτοῦ ὑποκρύπτεται συμφορά τις ἀπὸ τὰς πλέον εὐγενεῖς, ἱκανὴ νὰ ἐνδιαφέρῃ καὶ τὴν καρδίαν τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ καὶ τὴν φαντασίαν της. Τὸ ἐπιστολικὸν αὐτὸ σχέδιον, τοῦ ὁποίου δὲν ἐστάλθη ἀντίγραφον εἰς ἐκεῖνον δι' ὃν ἐγράφη, ἐδήλου χαρακτῆρα φιλότιμον, καὶ ὑπομένοντα γενναίως καὶ εὐγενῶς τὴν ἐπελθοῦσαν αὐτῷ συμφοράν· ὡς τοιοῦτος, ἤθελε βέβαια πειραχθῆν ἂν τὸν ἐγίνετο βοήθειά τις ἐν εἴδει ἐλεημοσύνης. Πῶς λοιπὸν νὰ γίνῃ; ὁ εὐεργετῶν ἦτο χρεία νὰ ἐφεύρῃ μυρίας προφυλάξεις, μυρίας περιαγωγὰς, μυρίας εὐφυεῖς πανουργίας, ὥστε νὰ κρύψῃ πόθεν ἐπήγασε τὸ εὐεργέτημα ἢ, ὥστε νὰ γίνῃ τὸ εὐεργέτημα εὐπρόσδεκτον!... Ἑπομένως, πόση ἐπιδεξιότης ἐχρειάζετο διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τῆς γυναικὸς ἐκείνης καὶ νὰ κρίνῃ ἰδίοις ὄμμασιν ἂν αὕτη ἀληθῶς ἦτον ἀξία τῆς ὑψηλῆς συμπαθείας ἣν ἐνέπνεεν ὑπὲρ αὐτῆς τὸ ἐπιστολικὸν τοῦτο σχέδιον! Ἐνταῦθα ὁ Ῥοδόλφος διέβλεπε πλῆθος συγκινήσεων νέων, περιέργων, περιπαθῶν, αἵτινες προϋπέσχοντο μεγάλως νὰ *διασκεδάσωσι* τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ, ὡς τῇ ὑπεσχέθη.

—Ἔ! *ἄνδρα* μου, εἶπεν ἡ Γελασίνα πρὸς τὸν Ῥοδόλφον φαιδρῶς, τὸ κουρέλι κρατεῖς καὶ ἀναγινώσκεις αὐτοῦ;

— *Γυναῖκά* μου, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος, πολλὴν περιέργειαν ἔχεις!... σὲ λέγω ἀκολούθως... Ἐτελείωσες τὰς ἀγοράς σου;

— Ναί· καὶ οἱ πτωχοί σου θὰ περάσουν ὡσὰν βασιλεῖς. Δὲν μένει ἄλλο παρὰ νὰ πληρώσωμεν· ἡ κυρία Βουφάρτη δὲν εἶναι πολλὰ σφικτὴ εἰς τὰς πωλήσεις της· τὴν ἀλήθειαν...

— Νὰ σὲ εἰπῶ, *γυναῖκα!*... Ἐνῷ ἐγὼ τώρα θὰ πληρώνω, δὲν 'παγαίνεις τοῦ λόγου σου νὰ ἐκλέξῃς τίποτε φορέματα διὰ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία τοῦ Μορέλ; Περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐγὼ εἶμαι παντάπασιν ἀμαθής, σ' ἐξομολογοῦμαι τὸ κρῖμά μου. Εἰπέ τους νὰ τὰ φέρουν ὅλα ἐδῶ· τὰ βάλλομεν εἰς τὸ ἴδιον ἁμάξι μαζῇ μὲ ταῦτα, καὶ οὕτω γίνετ' ἕνας μόνον δρόμος.

— Καλὰ τὸ ἐστοχάσθης, *ἄνδρα* μου. Πρόσμενέ με λοιπόν· ἐγὼ δὲν ἀργῶ... Γνωρίζω δύο ἐργαστήρια ὅπου συνήθως ἀγοράζω· ἐκεῖ ἔχει ὅ,τι μᾶς χρειάζεται. — Καὶ ἡ Γελασίνα ἐξῆλθε κράζουσα· — Κυρία Βουφάρτη, σᾶς ἐμπιστεύομαι τὸν ἄνδρα μου· προσέξετε μὴν τοῦ κάμετε τ' ὀμμάτι, ἐπειδὴ τὰ χαλοῦμεν!

Καὶ δοθεῖσα εἰς γέλωτας ἔγινεν ἀμέσως ἄφαντος ἡ νεᾶνις.

—Ἔχετε ὅμως, εἶπεν θειὰ Βουφάρτη μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Γελασίνης, ἔχετε μία μικρὴ 'νοικοκυρὰ πολὺ, πολὺ ἔξυπνη! Δὲν παίζει... ὅταν ἀγοράζῃ, σοῦ ἐπιμένει ἕως εἰς τὸ ὕστερο λεπτό... Καὶ εὔμορφη κοπέλα! ἀσπροκόκκινη, ὄμματα μεγάλα, μαῦρα καθὼς καὶ τὰ μαλλιά της...

—Ψεύματα, κυρία Βουφάρτη; δὲν εἶναι εὐειδεστάτη; δὲν εἶμαι εὐτυχὴς σύζυγος;

— Καὶ σεῖς εὐτυχὴς κ' ἐκείνη ἀκόμη... ἀναμφιβόλως.

— Ἡ καλωσύνη σας... Καὶ τί σᾶς χρεωστῶ, κυρά μου;

— Ἡ μικρὴ 'νοικοκυρά σας δὲν ἐστάθη τρόπος νὰ μοῦ δώσῃ ὀβολὸν περισσότερον ἀπὸ τὰ 330 φράγκα, δι' ὅλα. Ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει, ὅτι μόλις κερδίζω 15 φράγκα, ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ ἐπλήρωσα ἀκριβώτερα παρ' ὅσον ἠμποροῦσα νὰ τὰ 'πάρω... δὲν ἐβάσταξεν ἡ ψυχή μου νὰ βασανίσω τὴν ἀγοράν... τόσον ἄξιοι λύπης ἐφαίνοντο ἐκεῖνοι ὁποῦ μοῦ τὰ ἐπωλοῦσαν!

—Ἀληθινά; καὶ οἱ ἴδιοι σᾶς ἐπώλησαν καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸν γραμματοφυλάκιον;

— Μάλιστα, κύριε... ὅταν τοὺς συλλογισθῶ, ἡ καρδιά μου ῥαγίζει! Νὰ ἰδῆτε· ἔρχεται προχθὲς μία κυρὰ, νέα ἀκόμη καὶ ὡραία, ὅμως τόσον ὠχρὰ, τόσον ἀδύνατη, ὥστε ἦτον ἀληθινὰ λυπημός... ἔπειτα ἡμεῖς αὐτὰ τὰ γνωρίζομεν. Τώρα, βλέπω τὰ φορέματά της καὶ ἦταν ἐπάνω της ὡσὰν ζωγραφιστὰ, ἀλλὰ τὸ σάλι της, ἕνα μαῦρο σάλι, ἦτο παλαιό· ἡ ἐσθῆτά της, μαύρη καὶ αὐτὴ, ἦτο καταξεφτισμένη· τὸ σκιάδιόν της, ψάθινο χειμῶνα καιρὸν, καὶ ἐνῷ δὰ ἦτον καὶ θλιμμένη... ἀμέσως ἐκατάλαβα ὅτι αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἐκεῖνο ὁποῦ ἡμεῖς λέγομεν *πτωχεία ἀρχοντικὴ*, ἐπειδὴ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι αὐτὴ ἦτο κάμμία μεγάλη. Τί τὰ θέλετε,

μ' ἐρωτᾷ (κ' ἐκοκκίνισεν ὅταν μὲ ἠρώτησεν) ἂν θέλω ν' ἀγοράσω δύο κρεββατοστρώσια πλήρη, τὰ ὁποῖα ἔχει, καθὼς κ' ἕνα γραμματοφυλάκιον παλαιόν. Τῆς ἀποκρίθηκα λοιπὸν ὅτι, ἀφοῦ πωλῶ, πρέπει βέβαια πῶς καὶ θ' ἀγοράζω· ἂν ἰδῶ ὅτι μοῦ συμφέρει, συμφωνοῦμεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἰδῶ πρῶτον τὰ πράγματα. Μὲ παρακαλεῖ τὸ λοιπὸν νὰ ὑπάγω εἰς τὸ 'σπίτι της, ἐδῶ πλησίον, εἰς τὸν *Ἁγίου Μαρτίνου αὔλαξ*. Ἀφήνω τὴν ἀνεψιά μου εἰς τὸ ἐργαστῆρι, ἀκολουθῶ τὴν κυρίαν, καὶ φθάνομεν εἰς ἕνα 'σπίτι πτωχικό· εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς ἀναβαίνομεν καμπόσαις σκάλαις ἕως εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα, ἡ κυρία κτυπᾷ μίαν θύρα, καὶ ἔρχεται καὶ ἀνοίγει μία κόρη ἕως δεκατεσσάρων χρόνων, μαυροφορεμένη καὶ αὐτὴ καὶ ἀδύνατη· ὅμως εὔμορφη ὡσὰν ἄγγελος... τόσον εὔμορφη, ὥστ' ἔμεινα ἐκστατική!

— Καὶ αὐτὴ ἡ εὔμορφη κόρη;

— Ἦτον ἡ θυγατέρα τῆς μαυροφορεμένης κυρᾶς... Μ' ὅλον ἐκεῖνο τὸ κρύο, δὲν ἐφοροῦσεν ἄλλο παρὰ μίαν ἐσθῆτα ἀπὸ μαῦρο *τσίτι* μὲ κουκκιδάκια ἐπάνω ἄσπρα, κ' ἕνα μικρὸ σάλι τριμμένο.

— Καὶ ἡ κατοικία των ἦτο πενιχρά;

— Φαντασθῆτε, κύριέ μου, δύο κάμεραις καθάριαις ἀρκετά, ἀλλὰ γυμναῖς, ψυχραῖς ὁποῦ ἐπάγωνε κανείς· μία ἑστία ὅπου δὲν ἐβλέπετε οὐδὲ στάκτη· πρὸ πολλοῦ δὲν πρέπει νὰ ἔβαλαν ἐκεῖ μέσα φωτιά. Ὅλα ὅλα τὰ ἔπιπλά των ἦταν, δύο κρεββάτια, δύο καθήκλαις, μία σκευοθήκη, ἕνα *σεπέτι* παλαιό, καὶ τὸ μικρὸ γραμματοφυλάκιον ὁποῦ βλέπετε· ἐπάνω εἰς τὸ *σεπέτι* εἶχε δεμένα μέσα εἰς ἕνα μανδῆλι κάμπόσα φορέματα, τὰ μόνα ὁποῦ ταῖς ἔμεναν· ὁ οἰκοκύρης τοῦ 'σπιτιοῦ ἐσυμφώνησε νὰ κρατήσῃ διὰ τὸ ἐνοῖκι τὰ δύο ξύλινα κρεββάτια, τὰς καθήκλας, τὸ *σεπέτι* καὶ τὸ τραπεζάκι· μᾶς τὸ εἶπεν ὁ θυρωρός, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀναβῆ μαζῆ μας. Τότε ἡ κυρὰ ἐκείνη μ' ἐπαρακάλεσε μὲ πολλὴν εὐγένειαν νὰ δώσω μίαν τιμὴν εἰς τὰ στρώματα, τὰ σινδόνια, τὰ παραπετάσματα καὶ τὰ ἐπαπλώματα. Εἰς τὴν τιμήν μου σᾶς λέγω, κύριε, μολονότι τῆς τέχνης μου εἶναι ν' ἀγοράζω εὐθηνὰ καὶ νὰ πωλῶ ἀκριβά, ὅταν εἶδα τὴν ταλαίπωρον ἐκείνην νέαν μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἕτοιμα νὰ χυθοῦν, καὶ τὴν μητέρα της, ἡ ὁποία, μολονότι ἔκαμνε τὰ δυνατά της νὰ φαίνεται ἀτάραχη, ἔκλαιεν ὅμως μέσα της, τὰ ἐξετίμησα μόνον 15 ὀλιγώτερον ἀφ' ὅσον ἀξίζουν· καὶ σᾶς κάμνω ὅρκον ὅτι λεπτὸ δὲν ἠθέλησα νὰ ὠφεληθῶ περισσότερο. Μάλιστα, διὰ νὰ ταῖς κάμω χάριν, ἐπῆρα καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸ γραμματοφυλάκιον, ὁποῦ δὲν εἶναι τῆς σφαίρας μου...

— Ἐγὼ τὸ ἀγοράζω, κυρία Βουφάρτη...

— Τὸ ἀγοράζετε; μὲ ὑποχρεοῖτε μάλιστα, ἐπειδὴ ἤθελε μοῦ μείνει εἰς τὴν ῥάχιν διὰ πολὺν καιρόν... Τὸ ἐπῆρα... νά... διὰ νὰ μὴν εἰπῇ τάχα ἡ πτωχή... 'ξεύρετε· πάντοτε ἔρχεται τοῦ ἀνθρώπου παράπονο. Τῆς λέγω τὸ λοιπὸν τὴν τιμὴν ὁποῦ ἐπρόσφερα... Ἐπρόσμενα μὴ μοῦ εἰπῇ ὅτ' εἶναι ὀλίγα... Θεὸς φυλάξοι!... Καὶ ἀπ' αὐτὸ ἀκόμη ἐκατάλαβα ὅτι δὲν ἦτον ἀπὸ ταῖς γυναῖκαις τοῦ σωροῦ· *πτωχεία ἀρχοντική*, κύριέ μου,

πτωχεία ἀρχοντική! Τῆς λέγω τὸ λοιπόν· — Τόσο. —Ἀπάγει καλὰ, μοῦ ἀποκρίνεται ἡ γυναῖκα· ἐπιστρέφομεν τώρα εἰς τὸ ἐργαστῆρί σας νὰ μὲ δώσετε τὴν πληρωμὴν, ἐπειδὴ πλέον ἐγὼ δὲν θὰ ἔλθω εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι. — Γυρίζει τὸ λοιπὸν καὶ λέγει τῆς κόρης της, ὁποῦ ἐκάθητο εἰς τὸ σεπέτι κ' ἔκλαιε· — Κλαίρη, ἔπαρε, κόρη μου, τὸ δέμα... (τὴν εἶπε Κλαίρη· τ' ὄνομα τὸ ἐνθυμοῦμαι καλά.)— Σηκώνεται ἡ νέα. Ὅταν ἐπερνοῦσε πλησίον ἀπὸ τὸ μικρὸ γραμματοφυλάκιον, τὴν βλέπω καὶ πίπτει ἐμπρός του εἰς τὰ γόνατά της καὶ τὴν 'παίρνουν τὰ κλαύματα.—Θάῤῥος, κόρη μου, θάῤῥος καὶ μᾶς παρατηροῦν — τῆς εἶπεν ἡ μητέρα της μὲ 'μισὴν φωνὴν, ὅμως τὸ ἤκουσα καλά. Ἤγουν, κύριέ μου, καταλαβαίνετε· ἄνθρωποι πτωχοὶ, ὅμως ὑπερήφανοι. Τὴν ὥραν ὁποῦ ἡ κυρά μοῦ ἔδοσε τὸ κλειδὶ τοῦ γραμματοφυλακίου, εἶδα ἕνα δάκρυ καὶ εἰς τὰ ὄμματά της· ἦταν τριγύρω κατακόκκινα· ὡσὰν νὰ ἐσπαράττετο ὅτι ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τὸ παλαιὸν αὐτὸ ἔπιπλον· ἀλλ' ἐπροσπαθοῦσε νὰ φυλάξη ἐμπρὸς εἰς τοὺς ξένους ἀδιαφορίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν. Τέλος πάντων, λέγει τοῦ θυρωροῦ, ὅτι θὰ ἔλθω νὰ 'πάρω ὅλα ὅσα δὲν ἐκράτησεν ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ κινοῦμεν δι' ἐδῶ. Αὐτὴ ἐστηρίχθη εἰς τὸν βραχίονα τῆς κόρης της, καὶ ἡ κόρη ἐκράτει ἀπὸ τὸ ἄλλο της χέρι τὸ κομβόδεμα μὲ ὅσα φορέματα τοὺς εἶχαν μείνει. Ταῖς ἐμέτρησα τὰ φράγκα, 315 φράγκα, καὶ πλέον δὲν τὰς εἶδα.

—Καὶ δὲν ἐμάθετε πῶς ὠνομάζοντο;

—Ὄχι, ἐπειδὴ τὰ πράγματά των τὰ ἠγόρασα ἐμπρὸς εἰς τὸν θυρωρὸν τοῦ 'σπιτιοῦ· ἀνάγκην κάμμίαν νὰ ἐρωτήσω διὰ τ' ὄνομά των δὲν εἶχα...ἦταν βέβαια ἰδικά των τὰ πράγματα.

— Καὶ ποῦ νὰ ἐκατοίκησαν ἄρά γε; δὲν ἐξεύρετε;

— Δὲν ἠξεύρω.

—Ἴσως θὰ τὸ γνωρίζουν ἐκεῖ ὅπου ἐκατοικοῦσαν προτήτερα...

—Ὄχι, κύριέ μου· δὲν τὸ γνωρίζουν ἐπειδὴ, ὅταν ἐγύρισα νὰ 'πάρω τὰ πράγματα ὁποῦ ἠγόρασα, ὁ θυρωρὸς μὲ εἶπε· — Ἦταν ἄνθρωποι πολλὰ ἀπείρακτοι, ἀξιοσέβαστοι κατὰ πολλὰ, πλὴν καὶ κατὰ πολλὰ δυστυχεῖς· ὁ Θεὸς νὰ τὰς λυπηθῇ! Φαίνονται οὕτω πως ἥσυχοι, πλὴν κατὰ βάθος, εἶμαι βέβαιος ὅτ' εἶναι ἀπηλπισμέναι. — Καὶ ποῦ ἐκατοίκησαν τώρα; τὸν ἐρωτῶ. — Εἰς τὴν ζωή μου, δὲν ἔχω εἴδησιν, μ' ἀποκρίνεται· ἔφυγαν χωρὶς νὰ μοῦ εἰποῦν... βέβαια δὲν θὰ ἔλθουν πλέον ἐδῶ.

Αἱ ἐλπίδες τὰς ὁποίας πρὸς στιγμὴν εἶχε συλλάβειν ὁ Ῥοδόλφος ἐξηλείφθησαν. Πῶς τώρα ν' ἀνακαλύψη τὰς δύο αὐτὰς δυστυχεῖς γυναῖκας, ἐνῷ ἄλλην ὁδηγίαν δὲν εἶχεν εἰμὴ τ' ὄνομα τῆς κόρης, *Κλαίρη*, καὶ τὸ τεμάχιον τοῦ ἐπιστολικοῦ σχεδίου, κάτω τοῦ ὁποίου ἀνεγινώσκετο·

« *Νὰ γράψω πρὸς τὴν κυρίαν Δὲ Λυσηναῖ*
διὰ τὸν Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ.»

Ἡ μόνη, ἀλλ' ἀμυδρὰ καὶ αὐτὴ, πιθανότης τοῦ ν' ἀνακαλύψῃ τὰ ἴχνη των ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναῖ, μετὰ τῆς ὁποίας εἶχε κατ' εὐτυχίαν σχέσεις ἡ Δ'-Ἀρβίλλη.

— Λάβετε, κυρὰ, πληρωθῆτε, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν πραγματευτίδα, παρουσιάζων γραμμάτιον τραπεζιτικὸν ἐκ 500 φράγκων.

— Νὰ σᾶς δώσω ἀμέσως τὰ ὑπόλοιπα, κύριε...

— Ποῦ νὰ εὕρωμεν κανὲν ἁμάξι νὰ μεταφέρωμεν αὐτὰ τὰ ἔπιπλα;

— Ἂν δὲν θὰ ὑπάγετε πολὺ μακρὰν, ἓν ἁμάξι κυλιστὸν ἀρκεῖ... νὰ φωνάξω τώρα τὸν θειὸ Νικήτα, ἐδῶ σιμά· μ' αὐτὸν πάντοτε δουλεύομαι. Ποῦ ἀγαπᾶτε, κύριε, νὰ τὰ 'πάγουν;

— Ὁδὸς Τέμπλου, ἀρ. 17.

— Ὁδὸς Τέμπλου, ἀρ. 17;... Ἂ! καλὰ, καλά... γνωρίζω...

— Γνωρίζετε τὸ 'σπίτι;

— Ἐπῆγα κάμποσαις φοραῖς... Πρῶτον ἠγόρασα ῥουχικὰ ἀπὸ μίαν ὁποῦ δίδει χρήματα μὲ ἐνέχυρον· κατοικεῖ ἐκεῖ... ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ ἔργον ὁποῦ κάμνει δὲν εἶναι τόσον ἐπαινετὸν... ὅμως τί με μέλει... αὐτὴ πωλεῖ, ἐγὼ ἀγοράζω, ἄλλας σχέσεις δὲν ἔχομεν... Εἶναι τώρα πέντ' ἓξ ἑβδομάδες ὁποῦ ἐξαναπῆγα εἰς τὸ ἴδιο 'σπίτι διὰ τὰ ἔπιπλα ἑνὸς νέου, ὁποῦ ἐκατοικοῦσεν εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα... καὶ ἤθελε νὰ μετοικήσῃ...

— Ὁ Κ. Φραγκῖσκος Γερμανὸς, ἴσως; ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ὅλος καὶ ὅλος... τὸν γνωρίζετε;

— Πολύ· κατὰ δυστυχίαν, ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν ὁδὸν Τέμπλου δὲν ἄφησε τὴν νέαν του διεύθυνσιν, καὶ ἀγνοῶ ποῦ νὰ τὸν εὕρω.

— Τὸ μόνον εὔκολον· ἐγὼ νὰ σᾶς εἰπῶ.

— Γνωρίζετε ποῦ κατοικεῖ;

— Ποῦ κατοικεῖ, ὄχι· ὅμως νὰ σᾶς εἰπῶ ποῦ τὸν ενταμώνετε ἄφευκτα... Εἰς τοῦ συμβολαιογράφου σιμὰ εἰς τὸν ὁποῖον ἐργάζεται.

— Συμβολαιογράφου;

— Μάλιστα, ἕνας συμβολαιογράφος ὁ ὁποῖος κατοικεῖ ὁδὸς Σεντιέρου.

— Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος! ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ὁ ἴδιος· ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος· νὰ καταλάβετε· μέσα εἰς τὸ γραφεῖόν του ἔχει τὸν ἐσταυρωμένον· ἐμβαίνετε καὶ μυρίζει ὡσὰν νὰ ἦσθε μέσα εἰς ἐκκλησιά!

— Καὶ πῶς ἐμάθετε ὅτι ὁ Κ. Γερμανὸς ἐργάζεται πλησίον αὐτοῦ;

— Ἐπειδὴ ὁ νέος ἦλθε καὶ μοῦ ἐπρότεινε ν' ἀγοράσω τὰ ὀλίγα του ἔπιπλα, ὅλα μαζῆ. Ἀγκαλὰ καὶ τοῦτο ἀκόμη δὲν ἦταν τῆς σφαίρας μου, ὅμως διὰ νὰ κάμω τοῦ νέου τὴν χάριν, τὰ ἠγόρασα ὅλα καθὼς ἦταν καὶ τοῦ ἐμέτρησα ἀμέσως τὰ χρήματα. Ὁ νέος φαίνεται ὅτι νὐχαριστήθη ἀπ' ἐμὲ, καὶ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἦλθε πάλιν κοντά μου, διὰ ν' ἀγοράσῃ ἕνα κρεββατοστρῶσι· μάλιστα ἔφερε μαζῆ του κ' ἕνα μικρὸ ἁμάξι· τὰ δένομεν λοιπὸν ὅλα καλὰ καλὰ, κ' ἐκβάλλει νὰ μὲ πληρώσῃ· ἀλλ' ἰδοὺ παρατηρεῖ ὅτι ἐλησμόνησε τὸ πουγγί του. Ὁ νέος εἶχε χαρακτῆρα τόσον καλὸν, ὥστε τοῦ εἶπα·— Δὲν πειράζει, 'πάρετε τὰ πράγματα κ' ἔρχομαι εἰς τὸν οἶκόν σας καὶ μὲ πληρώνετε. — Πολλὰ καλὰ, μ' ἀποκρίνεται· εἰς τὸν οἶκόν μου δὲν εὑρίσκομαι ποτὲ, ὅμως ἐλᾶτε αὔριον εἰς τὴν ὁδὸν Σεντιέρου, εἰς τοῦ Κ. Ἰακώβου Φεράνδου, τοῦ συμβολαιογράφου, ὅπου ἐργά-

ζομαι, καὶ νὰ σᾶς πληρώσω. — Ἐπῆγα τωόντι τὴν ἄλλην ἡμέρα κα' μ' ἐπλήρωσε· τὸ μόνον ὁποῦ μὲ φαίνεται παράξενον εἶναι, ὅτι πρῶτο ἐπώλησε τὰ ἔπιπλά του καὶ μετὰ δεκαπέντε μόλις ἡμέραις ἠγόρασε νέα.

Ὁ Ῥοδόλφος ἐπίστευσεν ὅτι ἐμάντευσε, κ' ἐμάντευσε τωόντι τὸν λόγον τοῦ παραδόξου αὐτοῦ κινήματος τοῦ Γερμανοῦ. Ἤθελεν ὁ νέος νὰ καταστήσῃ τὰ ἴχνη του ἀφανῆ εἰς τοὺς καταδιώκοντας αὐτὸν ἀλιτηρίους. Φοβηθεὶς, βέβαια, μὴ γνωρίσωσιν οὗτοι τὴν νέαν κατοικίαν του ἐκ τῆς μετακομίσεως τῶν ἐπίπλων αὐτοῦ, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τούτου, ἐπρόκρινε νὰ πωλήσῃ τὰ ἔπιπλά του καὶ ν' ἀγοράσῃ ἀκολούθως ἄλλα. Ἐσκίρτησεν ὁ πρίγκιψ ἀπὸ χαρὰν, συλλογισθεὶς πόσον ἡ κυρία Γεωργία ἔμελλε νὰ εὐφρανθῇ ἐναγκαλιζομένη τέλος πάντων αὐτὸν τὸν υἱὸν, τὸν πρὸ τοσούτου καιροῦ ματαίως ἀναζητούμενον. Ἀλλ' ἰδοὺ ἡ Γελασίνα εἰσέρχεται περιχαρής·

— Δὲν σᾶς τὸ ἔλεγα! ἀνέκραξεν ἡ νεᾶνις· 640 φράγκα νὰ ἐξοδεύσωμεν, οἱ Μορὲλ θὰ οἰκονομηθοῦν ὡσὰν βασιλεῖς... Ἰδῆτε... ἰδῆτε πόσα φέρνουν... ὅλ' αὐτά!... Μία καρφίδα νὰ εἰπῆτε δὲν λείπει ἀπὸ μέσα... ὡς κ' ἐσχάρα, δύο ὡραῖαι χύτραι γανωμέναι, ὁλοκαίνουριαις, μία θερμοφόρη (ἰμπρίκι). Ἀμ' εἶπα πλέον· Κατὰ μιᾶς καὶ θέλουν νὰ γίνουν τὰ πράγματα ἀρχοντικὰ, ἂς γίνουν καὶ ἀρχοντικά!... Καὶ πάλιν πόση ὥρα ἐπέρασε; τρεῖς ὧραι... Ἀλλὰ πληρώσετε 'γλίγωρα, καλέ μου γείτονα, καὶ 'παγαίνομεν... ἐπλησίασε μεσημέρι· πρέπει τώρα νὰ δώσω δρόμον εἰς τὴν βελόνην μου· ὅ,τι ἔχασα τὸ πρωῒ νὰ τὸ κερδίσω τὸ ἀπόγευμα!

Ὁ Ῥοδόλφος ἐπλήρωσε, καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ Τέμπλου μετὰ τῆς Γελασίνης.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ῥάπτρια καὶ ὁ σύντροφός της εἰσήρχοντο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἴκου των, ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀνατραπῶσιν ὑπὸ τῆς κυρίας Πιπελέτου, ἥτις ἔτρεχε, τεταραγμένη, ἐκπεπληγμένη, ἐξαγριωμένη...

— Θεέ μου! Θεέ μου! εἶπεν ἡ Γελασίνα, καλὲ, τί ἔχετε, κυρία Πιπελέτου; ποῦ τρέχετε οὕτω πως;

— Σὺ εἶσαι, κόρη μου Γελασίνα;... ἀνεβόησεν ἡ Ἀναστασία· ὁ Θεὸς παιδί μου, σ' ἔστειλε... βοήθα με· ὁ Ἀλφρέδης μου κινδυνεύει... μοῦ ἐλιγοθύμησε...

— Τί λέγεις;

— Ὁ Ἀλφρέδης μου, ὁ καλός μου ἄνθρωπος, πρόφθασε!... 'πάρε μου δύο σολδιῶν ἀψινθόνερο ἀπὸ τοῦ ῥακοπώλη... νὰ ἦναι δυνατό· εἰπέ του ὅτ' εἶναι διὰ ἰατρικὸ... τοῦ Ἀλφρέδη μου... οἱ σπασμοὶ ὁποῦ τοῦ ἔρχονται εἰς τὸ στομάχι... Πετάξου, 'μάτια μου... ἐμένα πλέον μοῦ ἔφυγε καὶ ὁ νοῦς...

Ἡ Γελασίνα ἀφῆκε τὸν βραχίονα τοῦ Ῥοδόλφου καὶ ἔσπευσεν εἰς τοῦ ῥακοπώλου.

— Ἀλλὰ τί ἠκολούθησε, κυρία Πιπελέτου; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος ἀκολουθῶν τὴν θυρωρὸν εἰς τὸ οἴκημάτιόν της.

— Ξεύρω κ' ἐγὼ, ψυχή μου, 'ξεύρω κ' ἐγὼ ἡ δύστυχη! Ἐχέβηκα νὰ

τρέξω εἰς τοῦ δημάρχου, εἰς τὴν ἐκκλησία καὶ εἰς τοῦ ξενοδόχου... διὰ νὰ μὴν ὑπάγῃ ὁ Ἀλφρέδης καὶ κουρασθῇ· ἐπιστρέφω... καὶ τί νὰ ἰδῶ;... βλέπω ἕναν ἄνθρωπο κατάκελο, χέρια καὶ ποδάρια πρὸς τὸν οὐρανό!!!... Κυττάξετε, κύριε Ῥοδόλφο μου, εἶπεν ἡ Ἀναστασία ἀνοίγουσα τὴν θύραν τῆς τρώγλης της· ἰδῆτε σπαραγμὸς καρδιᾶς!

Θρηνῶδες θέαμα!... Ὁ Πιπελέτος, τὸν τρομπονοειδῆ του φορῶν πάντοτε πῖλον, ὑπερφορῶν αὐτὸν μάλιστα, ἐπειδὴ ὁ ἀμφίβολος κάστωρ[1] διὰ σφοδρᾶς καταπλήξεως ἀναμφιβόλως πεσθεὶς (τοῦτο δ' ἐσυμπεραίνετο ἀπὸ σπάσιμόν τι ἐγκάρσιον) κατεκάλυπτε τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐκάθητο κατὰ γῆς, στηρίζων τὴν ῥάχιν εἰς τὸν πόδα τῆς κλίνης του. Εἶχε συνέλθει ἐκ τῆς λειποθυμίας καὶ ἤρχησε νὰ σαλεύῃ ὀλίγον τὰς χεῖράς του, ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀποβάλῃ ἔμπροσθέν του κάτι πρᾶγμα· ἔπειτα ἐπειράθη ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ἐκ τοῦ προχείρου σκέπην τῶν ὀφθαλμῶν του.

— Σαλεύει!... καλὸν σημάδι!... ἀναλαμβάνει!... ἀνέκραξεν ἡ θυρωρίς. Καὶ κύψασα ἐφώναξεν εἰς τὰ ὦτά του· — Ἀλφρέδη μου, τί ἔχεις μάτια μου;... εἶμ' ἐγώ, ἡ Στασία σου, ψυχή μου, ἡ Στασία σου... Πῶς εἶσαι;... Ἔστειλα νὰ σοῦ φέρουν ἀψινθόνερο... νὰ σὲ συνεφέρῃ...— Ἔπειτα, ὀξύνασα τὴν φωνήν της ἐπὶ τὸ κολακευτικώτερον, ἐπρόσθεσε· — Τί μου τό 'καμαν, τὸ καψούλικο, τὸ ἠγαπητό, τὸ γερόντιο, τὸ καψούλικο, τὸ καψούλικο, ἔ; τί μου τό 'καμαν;

Ἐξέβαλε τότε ὁ Ἀλφρέδης βαθὺν στεναγμόν, καὶ ὡς οἰμωγὴν ἀφῆκε τὴν θεοπρόπον λέξιν

— Ὁ ΚΑΒΡΙΩΝΗΣ!!!

Καὶ αἱ σπαίρουσαι χεῖρές του ἐβλήθησαν ἐκ νέου πρὸς τὸ ἀπωθεῖν φρικώδη τινὰ ὀπτασίαν.

— Ὁ Καβριώνης! πάλιν αὐτὸς ὁ βρωμοζωγράφος! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Πιπελέτου. Ὅλη τὴν νύκτ' ἀπόψε αὐτὸν ὠνειρεύετο ὁ Ἀλφρέδης μου, καὶ μ' ἀφάνισε, χριστιανέ μου, 'ς ταῖς κλωτσιαῖς. Τοῦ φαίνεται ὡσὰν νὰ 'παγαίνῃ καὶ νὰ κάθηται 'ς τὴν ψυχή του αὐτὸ τὸ *ἔκτρωμα*! Δὲν φθάνει μόνο πῶς ἐφαρμάκωσε ταῖς ἡμέραις τοῦ ἀνθρώπου, μόνον φαρμακώνει καὶ ταῖς νύκταις του· ὡς καὶ μέσα εἰς τὸν ὕπνο του... σᾶς λέγω, ψυχή μου, ὡσὰν νὰ ἦταν ὁ Ἀλφρέδης μου κανένας φονιᾶς, κ' ἔχει αὐτὸν τὸν τρισκατάρατο ἀντὶ διὰ τιμωρία του!

Ὁ Ῥοδόλφος ὑπεμειδίασε, συμπεράνας ὅτι πάλιν κἀνὲν παίγνιον ἐφεῦρεν ὁ ἀρχαῖος γείτων τῆς Γελασίνης, πρὸς βασανισμὸν τοῦ θυρωροῦ.

— Δὲν ὁμιλεῖς, Ἀλφρέδη... ὁμίλησε δά· μή μου κάμνεις τὸν βουβό, καὶ μὲ φοβίζεις, εἶπεν ἡ κυρία Πιπελέτου· ἔλα, ἡσύχασε... Ἀμὴ διατί καὶ τοῦ λόγου σου νὰ κάθεσαι νὰ συλλογῆται ἕνα τέτοιον παλήανθρωπο! Τώρα δὲν ἠξεύρεις πῶς ὅποτε τὸν βάλῃς εἰς τὸν νοῦν σου εἶναι τὸ ἴδιο ὡσὰν νὰ φάγῃς λάχανο... ὁποῦ ἀμέσως σοῦ φέρνει εἰς τὸ στομάχι τοὺς σπασμούς;...

— Ὁ Καβριώνης! ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Πιπελέτος ἀποβάλλων μετὰ κόπου

[1] Γνωστὸν ὅτι οἱ καλοὶ πῖλοι κατασκευάζονται ἀπὸ δορὰν κάστορος.

τὸν μέχρις ὀφθαλμῶν καταβυθισμένον πῖλόν του· ἑπομένως περιέφερε τὰ ὄμματά του ὡς τεθορυβημένος.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἡ Γελασίνα φέρουσα μικρὰν φιάλην, πλήρη ἀψινθίου.

— Χίλια 'σπολλάτη, κόρη μου· νὰ μοῦ συμπαθᾷς διὰ τὸν κόπον ὅπου σ' ἔβαλα!. εἶπεν ἡ γραῖα· ἔπειτα δ' ἐπρόσθεσε· — Νὰ... γέρο μου ἠγαπητέ· μονογούργουρο νὰ τὸ καταιβάσῃς, θὰ σοῦ κάμῃ καλό.

Καὶ πλησιάσασα τὴν φιάλην διὰ μιᾶς εἰς τὰ χείλη τοῦ συζύγου της, ἡ Ἀναστασία ἐπεχείρησε νὰ τὸν ποτίσῃ τὸ ἀψίνθιον. Ὁ Ἀλφρέδης ἀντεπάλαισεν εἰς τοῦτο γενναίως, ἀλλ' εἰς μάτην· ἐκ τῆς ἀδυναμίας του βοηθουμένη ἡ γραῖα, διὰ τῆς μιᾶς της μὲν χειρὸς τοῦ ἐστύλωσε τὴν κεφαλήν, διὰ δὲ τῆς ἄλλης εἰσήγαγε μεταξὺ τῶν ὀδόντων του τὸ στόμιον τοῦ φιαλίου, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ πίῃ τὸ ἀψίνθιον· μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεβόησε θριαμβευτικῶς·

— Καὶ ἔρρρρρι πάλι! οὔπαλα τώρα εἰς τὰ ποδαράκια σου, γέρο μου ἠγαπητέ· οὔπαλακια!

Καὶ ὄντως, ὁ Ἀλφρέδης, ἀφοῦ ἐσπόγγισε τὸ στόμα του διὰ τοῦ ἀντιθέτου τῆς χειρός, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, ἠγέρθη ὄρθιος, καὶ ἠρώτησε μ' ἐξαγριωμένον εἰσέτι ὕφος·

— Τὸν εἴδετε;

— Τὸν ποῖον;

— Ἔφυγε;

— Μὰ ποιός, Ἀλφρέδη, ποιός;

— Ὁ Καβριώνης!

— Πάλιν ἐτόλμησε!... ἀνέκραξεν ἡ θυρωρός.

Ὁ Κ. Πιπελέτος ἄναυδος ὡς τ' ἀγάλματα, ἐκίνησε καταφατικῶς τὴν κεφαλήν του δίς.

— Ὁ κύριος Καβριώνης ἦλθεν ἐδῶ; ἠρώτησεν ἡ Γελασίνα μόλις καὶ μετὰ βίας κρατοῦσα τὸν ἄφθονόν της γέλωτα.

— Αὐτὸ τὸ *ἔκτωρμα*, κόρη μου, τὰ ἔβαλε καὶ καλὰ μὲ τὸν Ἀλφρέδη! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Πιπελέτου. Ἆ! νὰ μὴν εὑρεθῶ ἐδῶ μὲ τὴν φροκαλιά μου... Ἤθελε νὰ τὴν φάγῃ ὅλην! ὅλην! ἕως τὸ χονδρόξυλό της. Καὶ πῶς, Ἀλφρέδη;... δὲν μᾶς λές!

Ὁ Κ. Πιπελέτος ἔκαμε διὰ τῆς χειρὸς νεῦμα ὅτι ἔμελλε νὰ ὁμιλήσῃ. Καὶ ἰδοὺ σιωπὴ ἄκρα· ν' ἀκούσωσι τὸν τρομπονοειδῆ φοροῦντα πῖλον. Ἤρξατο δ' αὐτὸς λαλεῖν ὡς οὕτω, μετὰ φωνῆς βαθέως συγκεκινημένης·

— Ἡ συμβία μου εἶχ' ἔκβει ἔξω διὰ νὰ μὴ λάβω ἐγὼ τὸν κόπον νὰ ὑπάγω, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου ἀπ' ἐδῶ (καὶ προσέκλινεν ἐνώπιον τοῦ Ῥοδόλφου) εἰς τοῦ δημάρχου, εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τοῦ ξενοδόχου...

— Ἀμ' ὅλη τὴν νύκτα, ψυχή μου, εἶχεν ἐπάνω εἰς τὴν ψυχή του τὸν βαρυχνᾶ· νὰ λάβῃ καὶ σήμερα τόσον κόπο!... καλήτερα εἶπα νὰ 'πάγω ἐγώ, ἐπέφερεν ἡ Ἀναστασία.

— Αὐτὸν τὸν βαρυχνᾶ μοῦ τὸν ἔστειλεν ὁ Θεὸς διὰ τὰς ἁμαρτίας

μου, ἐπανέλαβεν ὁ θυρωρὸς μετὰ κατανύξεως θρησκευτικῆς. Ἐνυπνιάσθηκα τὸν Καβριώνη...ἄρα ἔπρεπε νὰ πάθω καὶ ἀπὸ τὸν Καβριώνη... Ἐκάθουμουν λοιπὸν ἐκεῖ δὰ, εἰς τὸ τραπεζάκι μου κοντὰ, ἥσυχος...κ' ἐσυλλογίζουμουν, ὡσὰν τεχνίτης ἄνθρωπος κ' ἐγὼ, ἐπάνω εἰς τὸ σχῆμα αὐτοῦ τοῦ ὑποδήματος ὁποῦ ἐμπιστεύθη εἰς τὴν ἐπιδεξιότητά μου ἕνας χριστιανός. Ἐκεῖ, ἀκούω ἕνα θόρυβον...ἕνα φρρρ εἰς τὰ ὑαλιὰ τοῦ παραθύρου... Προφητεία πλέον ἦταν...ἀπὸ Θεοῦ ἦταν... ἡ καρδιά μου ἤρχισε νὰ κτυπᾷ· γυρίζω νὰ ἰδῶ...καὶ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ ὑαλιὰ... βλέπω... βλέπω...

— Τὸν Καβριώνη! ἀνέκραξεν ἡ Ἀναστασία συνάπτουσα τὰς χεῖρας.

— Τὸν Καβριώνη! ἀπήντησεν ὑποκώφως ὁ Κ. Πιπελέτος. Ἡ σιγγαμερὴ μορφή του, τὴν εἶχε κολλημένην ἐπάνω εἰς τὸ παράθυρο καὶ μ' ἔβλεπεν ὡσὰν τὴν γάτα... τί λέγω;... ὡσὰν τὴν τίγριν!... ἀπαράλλακτος καθὼς μέσα εἰς τὸν ὕπνο μου... Θέλω νὰ ὁμιλήσω· ἡ γλῶσσά μου κολλᾷ εἰς τὸν οὐρανίσκον μου· κάμνω νὰ σηκωθῶ· τίποτε· ἐκόλλησα εἰς τὴν καθήκλα μου...Μοῦ πίπτει ἀπὸ τὸ χέρι τὸ ὑπόδημα τὸ ὁποῖον ἐκρατοῦσα· καὶ, καθὼς εἰς ὅλαις ταῖς κρίσιμαις περιστάσεις τῆς ζωῆς μου, ἀπέμεινα πλέον διόλου ἀκίνητος...Τὸ κλειδὶ τότε γυρίζει μία εἰς τὴν κλειδαριὰ, ἡ θύρα ἀνοίγει, κ' ἐμβαίνει ὁ Καβριώνης!

— Ἐμβῆκε!... Καλ' ἰδῆτε σεῖς ἀδιαντροπιά!... ἐπέφερεν ἡ κυρία Πιπελέτου, ἔκπληκτος ἐκ τῆς τόλμης ταύτης ὅσον καὶ ὁ σύζυγός της.

— Ἐμβαίνει σιγὰ σιγά... ἐπανέλαβεν ὁ Ἀλφρέδης· στέκεται μίαν στιγμὴν εἰς τὴν θύρα, ὡσὰν διὰ νὰ μὲ δαμάσῃ προτήτερα μὲ τὸ βλέμμα του· τὸ ὠμὸν... ἔπειτα προχωρεῖ πρὸς ἐμὲ, στεκόμενος εἰς κάθε πάτημά του, ῥίπτων μου ἐκείναις ταῖς ἄγριαις 'ματιαῖς... χωρὶς ἄχνη νὰ ἐκβάλλῃ ἀπὸ τὸ στόμα του, ὁλόρθος, ἄφωνος, φοβερὸς ὡσὰν φάντασμα!...

— Χριστιανέ μου! ὅλο τὸ μαλλὶ τῆς ῥάχης μου ἀνετρίχιασες, μόνο πῶς τ' ἀκούω, εἶπεν ἡ Ἀναστασία.

— Ἐγὼ, ὅσον πλέον ἐπλησίαζεν ἀργὰ ἀργὰ, τόσον ἐκατακάθουμουν ἐπάνω εἰς τὴν καθήκλα μου...μὲ εἶχεν ὑποκάτω ἀπὸ τὸ βλέμμα του ὡσὰν τ' ὀφεῖδι ὅταν βλέπῃ τὸ πουλί... τόσην φρίκη μοῦ 'προξενοῦσεν, ὥστε χωρὶς νὰ θέλω τὸν ἐκύτταζα... Ὅταν ἦλθε πλέον κοντά μου... δὲν ἠμπόρεσα νὰ ὑποφέρω περισσότερον τὸ ξεσχισμένο του πρόσωπο... ποῖος ἠμποροῦσε νὰ βαστάξῃ!... ἀνυπόφορον πρᾶγμα... ἔκλεισα πλέον τοὺς ὀφθαλμούς μου... Καὶ τότε τὸν ᾐσθάνθηκα ... ἀπετόλμησε νὰ φέρῃ τὰ χέρια του καὶ τὰ δύο ἐπάνω εἰς τὸν πῖλόν μου· τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος... μοῦ τὸν τραβᾷ σιγὰ σιγά... καὶ μοῦ ἀφήνει τὴν κεφαλὴν ὁλόγυμνην... Ζάλη τότε μ' ἐκατακυρίευσε... ἡ ἀναπνοή μου ἐκόπηκε... τ' αὐτιά μου ἤρχισαν νὰ βομβίζουν... ὅσον ἐπήγαινα, κ' ἐκολλοῦσα ἐπάνω εἰς τὴν καθήκλα μου... ὅσον ἐπήγαινα, κ' ἔκλεια τὰ 'μάτια μου πλέον σφικτά... Σκύπτει τότε αὐτὸς... 'παίρνει τὸ κεφάλι μου μέσα εἰς τὰ δύο του χέρια τὰ ψυχρὰ ὡσὰν τοῦ νεκροῦ... κ' ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπόν μου, ὅπου ὁ ἵδρως εἶχε παγώσει, ἀφήνει... ἓν ἀδιάντροπο φίλημα!!! ὁ ἄσεμνος ἄνθρωπος!

Ἡ Ἀναστασία ἀνύψωσε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ὁ πλέον ἄσπονδος ἐχθρός μου νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ φιλήσῃ εἰς τὸ μέτωπον! Ἡ τόση του ἀχρειότης εἰς μεγάλην μ' ἐβύθισε συλλογήν· μοῦ ἐξύλωσε τὸ πνεῦμα. Ὁ ἀσυνείδητος, ἀφοῦ μὲ εἶδεν εἰς ἐκείνην τὴν ἔκστασιν, σκύπτει καὶ 'παίρνει τὸν πῖλόν μου, τὸν βάλλει εἰς τὴν κεφαλήν μου, ἔπειτα τοῦ τινάζει ἀπ' ἐπάνω μία γροθιὰ, καὶ μοῦ τὸν βυθίζει ἕως εἰς τὰ 'μάτια· εἴδετε πῶς ἦταν. Αὐτὸ τὸ ὑστερινό του κίνημα μ' ἔκαμεν ἄλλον ἐξ ἄλλου πλέον, ὑπερέβη τὸ μέτρον, τὰ πάντα ἤρχισαν ὀλίγον ἐμπρός μου νὰ φαίνωνται ἀνεμόμυλος... ἔπιπτα λειποθυμισμένος· πλὴν τὴν ὥραν ὁποῦ ἔκλειαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ὑποκάτω ἀπὸ τὸν γῦρον τοῦ πίλου μου, τὸν εἶδα κ' ἔφευγεν ἥσυχα καὶ ἀργὰ ἀργὰ, καθὼς ὅταν ἐμβῆκε...

Ἔπειτα, ὡσανεὶ ἡ διήγησις ἐξήντλησε πᾶσαν αὐτοῦ δύναμιν, ὁ Κ. Πιπελέτος ἐπανέπεσεν ἐπὶ τῆς καθέδρας του ἀνυψῶν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐν εἴδει σιγαλέας ἀρᾶς. Ἡ Γελασίνα ἐξῆλθε διὰ μιᾶς· δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ κρατηθῇ· τὴν ἔπνιγεν ὁ γέλως. Καὶ ὁ Ῥοδόλφος δὲ μόλις ἴσχυε νὰ διατηρῆται σοβαρός.

Αἰφνιδίως ἀκούεται ἐκ τοῦ δρόμου συγκεχυμένη τις ταραχὴ, ὁποίαν προάγει εἰς τὴν ἄφιξίν του λαὸς πολὺς ἡνωμένος· ἔξω τῆς αὐλῆς ἀντήχησε θόρυβος μέγας, καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς θύρας ἐκωδώνισαν ἀκτηρίδες (κοντάκια) τυφεκίων.

— Κύριε Ῥοδόλφε, ἀνέκραξεν ἡ Γελασίνα σπεύδουσα ὠχρὰ καὶ περίτρομος· ἦλθ' ἕνας ἄνθρωπος τῆς ἀστυνομίας, μαζῆ μὲ στρατιώτας!

— Νά τα· ἐγὼ καλὰ τὸ λέγω ὅτι ὁ Θεὸς μὲ ἀγαπᾷ! εἶπεν ὁ Κ. Πιπελέτος· θὰ ἦλθαν διὰ τὸν Καβριώνη... ἄχ! κρῖμα, νὰ φύγῃ!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

ΚΡΑΤΗΣΙΣ.

Και ἰδοὺ εἰσῆλθεν εἰς τὸ οἰκίδιον τοῦ θυρωροῦ ἀστυνομικός τις ὑπάλληλος, διακρινόμενος ὡς τοιοῦτος ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸ μέλαν ἔνδυμά του ὑποφαινομένου μασχαλιστῆρος (écharpe). Ἡ φυσιογνωμία του ἦτο σοβαρὰ καὶ ἀξιοπρεπής.

— Κύριε ἀστυνόμε, ἔφυγε κατὰ δυστυχίαν, ἔφυγεν ὁ κακότροπος! εἶπε μετὰ λύπης ὁ Κ. Πιπελέτος· ὅμως νὰ σᾶς εἰπῶ τὰ σημάδια του νὰ τὸν γνωρίσετε... Ἔχει ἕνα χαμογέλασμα ἀπάνθρωπον... κἄτι βλέμματα ἀηδέστατα... κἄτι τρόπους...

— Περὶ τίνος, κύριε, λέγετε; ἠρώτησεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος.

— Δὲν ζητεῖτε τὸν Καβριώνη;... Ὅμως, νὰ τρέξετε τὸν προφθάνετε· ἀπεκρίθη ὁ Κ. Πιπελέτος.

— Δὲν γνωρίζω τί Καβριώνην μὲ λέγετε, εἶπεν ἀνυπομόνως ὁ ὑπάλληλος· κατοικεῖ ἐδῶ κάποιος Ἱερώνυμος Μορὲλ, λιθογλύφος τὸ ἐπάγγελμα;

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ Πιπελέτου λαμβάνουσα σχῆμα στρατιωτικόν.

— Δείξετέ με τὴν κατοικίαν του.

— Τὸν Μορέλ! ὑπέλαβεν ἡ θυρωρὸς ἔκθαμβος· αὐτὸς εἶν' ἕνας ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ... ἀνίκανος νά...

— Κατοικεῖ ἐδῶ ὁ Ἱερώνυμος Μορὲλ, ναὶ ἢ ὄχι;

— Ἐδῶ κατοικεῖ, κὺρ ἀστυνόμε μου, εἰς ἕνα πατάρι...

Ἀπευθυνθεὶς τότε ὁ δημόσιος ὑπάλληλος πρὸς ἕνα ὅστις τὸν συνώδευεν·

— Οἱ δύο χωροφύλακες ἂς προσμένουν κάτω εἰς τὴν αὐλὴν, προσέχοντες· καὶ στείλετε τὸν Ἰουστῖνον νὰ φέρῃ ἓν ἁμάξι.

Ὁ πρὸς ὃν ἀπευθύνοντο ταῦτα ἀνεχώρησεν ἀμέσως.

— Τώρα, ἐπανέλαβεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Πιπελέτον, δείξετέ με τὴν κατοικίαν τοῦ Μορέλ.

— Ἂν δὲν σᾶς πειράζῃ τίποτε, κὺρ ἀστυνόμε μου, ἔρχομ' ἐγὼ καὶ σᾶς δείχνω· ὁ Ἀλφρέδης εἶναι ἀκόμη ἀνήμπορος ἐξ αἰτίας τοῦ Καβριώνη, ὅπου ἔρχεται καὶ κάθηται εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὸ στομάχι καθὼς ὅταν τύχῃ νὰ φάγῃ λάχανο.

— Δεν βλάπτει· ἕνας ἐκ τῶν δύο σας· παγαίνωμεν!...

Καὶ ἤρχισεν ν' ἀναβαίνῃ τὴν κλίμακα προηγουμένης τῆς Πιπελέτου· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ἠκολουθεῖτο ὑπὸ τοῦ Ῥοδόλφου καὶ τῆς Γελασίνης, ἐστάθη· — Τίνες εἶσθε ἡ εὐγενεία σας; τί ἀγαπᾶτε; τοὺς ἠρώτησεν.

— Εἶναι οἱ δύο 'νοικάτορές μας, τοῦ τετάρτου πατώματος, εἶπεν ἡ Πιπελέτου.

— Ἄ! μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, δὲν ἤξευρα ὅτ' εἶσθε ἐκ τῶν τοῦ οἴκου, εἶπε πρὸς τὸν Ῥοδόλφον.

Οὗτος δὲ, καλὸν οἰωνὸν ἐξάγων ἐκ τῶν εὐγενῶν τρόπων τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, τὸν εἶπε· — Θὰ ἰδῆτε, κύριέ μου, μίαν οἰκογένειαν ἀξιολύπητον ἀληθινά· ἀγνοῶ τί τρέχει πάλιν κατ᾽ αὐτῆς, ὅμως ἀπόψε ὁ ταλαίπωρος πατήρ της ὑπέφερε τὰ πάνδεινα... Μία τῶν θυγατέρων του, μαραινομένη πρό τινος καιροῦ ἀπό τινα νόσον, ἀπέθανεν... ὑπὸ τὰ ὄμματά του... ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς κακοπαθείας.

— Τί μὲ λέγετε!

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια, κὺρ ἀστυνόμο μου, εἶπεν ἡ κυρία Πιπελέτου. Ἂν ὁ κύριος ἀπ᾽ ἐδῶ, ἡ κορώνα ὅλων τῶν ἐνοικατόρων μου, δὲν εὑρίσκετο ἐκεῖ παρὼν, ὅλοι τους ἤθελαν ἀποθάνει τῆς πείνας· ἡ εὐγενεία του εἶναι ὁποῦ ἔσωσε τὸν πτωχὸν Μορὲλ καὶ ἀπὸ τὴν φυλακήν.

Ὁ ἀστυνομικὸς ὑπηρέτης ἐθεώρει τὸν Ῥοδόλφον μετὰ περιεργείας καὶ ἐκπλήξεως ὁμοῦ.

— Τὸ πρᾶγμα, κύριέ μου, εἶναι ἁπλοῦν, ἐπανέλαβεν ὁ πρίγκιψ· μία φιλάνθρωπος ψυχὴ, μαθοῦσα ὅτι ὁ Μορὲλ, τοῦ ὁποίου σᾶς ἐγγυῶμαι τὴν τιμιότητα καὶ ἀρετὴν, ἀναξιοπαθεῖ δεινῶς, μ᾽ ἐπεφόρτισε νὰ πληρώσω μίαν ὁμολογίαν διὰ τὴν ὁποίαν ἤθελαν οἱ κλητῆρες νὰ τὸν σύρουν εἰς τὴν φυλακὴν, τὸν πτωχὸν τεχνίτην, ὅστις εἶναι τὸ μόνον ὑποστήριγμα πολυμελοῦς οἰκογενείας.

Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἠπόρει ἐπὶ μᾶλλον, θεωρῶν τὸν εὐγενῆ τοῦ Ῥοδόλφου χαρακτῆρα καὶ τὸ ἀξιοπρεπὲς τοῦ ἤθους του· τὸν λέγει λοιπόν·

— Δὲν μὲ μένει, κύριέ μου, ἀμφιβολία ὅτι ὁ Μορὲλ εἶναι ἐνάρετος· λυποῦμαι μόνον ὅτι χρεωστῶ νὰ ἐκπληρώσω μίαν δυσάρεστον διαταγὴν ἐνώπιον ὑμῶν, ὅστις τοσοῦτον συμπονεῖτε αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν.

— Τί τρέχει, κύριέ μου;

— Θεωρῶν τὰς πρὸς τοὺς Μορὲλ ἐκδουλεύσεις σας, καὶ κρίνων ἐκ τῶν λόγων σας, βλέπω, κύριε, ὅτ᾽ εἶσθε νέος ἀξιότιμος. Ἑπομένως, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐμποδίζει, δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι πρόκειται περὶ τῆς κρατήσεως τῆς Λουΐζης Μορὲλ, θυγατρὸς τοῦ λιθογλύφου.

Ὁ Ῥοδόλφος ἀμέσως ἐνθυμήθη τὸν χρυσοῦν κύλινδρον τὸν ὁποῖον ἡ νεᾶνις αὕτη εἶχεν ἐγχειρίσειν εἰς τοὺς ἐμποροφύλακας.

— Καὶ εἰς τί κατηγορεῖται, ἡ ταλαίπωρος νέα;

— Κατηγορεῖται ἐπὶ παιδοκτονίᾳ.

— Αὐτή! αὐτή!... Ὤ! ὁ δυστυχὴς πατήρ της!

— Καταλαμβάνω πόσον ἐπώδυνον θὰ τὸν φανῇ τὸν δύστυχον, ὅταν τὸ ἀκούσῃ· ἀφοῦ μάλιστα, ὡς λέγετε, θρηνεῖ καὶ ἄλλην θυγατέρα του νεκράν. Κατὰ δυστυχίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπακούσω εἰς διαταγάς...

— Πλὴν θὰ εἶναι ἴσως ἁπλῆ ὑπόνοια· ὑπάρχουν ἀποδείξεις; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Δὲν μὲ εἶναι συγκεχωρημένον νὰ ἐξηγηθῶ περισσότερον... Ἡ ἀστυνομία ἐφωτίσθη ἐπὶ τοῦ ἐγκλήματος, ἢ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ προκειμένου τούτου, διὰ τῆς καταμηνύσεως ἑνὸς ἀνθρώπου κατὰ πάντα ἀξιοσεβάστου... τοῦ αὐθέντου τῆς Λουΐζης Μορέλ.

— Τοῦ συμβολαιογράφου Ἰακώβου Φεράνδου; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ ἀγανάκτησιν.

— Μάλιστα.

— Ὁ Κ. Ἰάκωβος Φεράνδος εἶν' ἕνας ἀχρεῖος ἄνθρωπος, κύριε!

— Παρατηρῶ μὲ λύπην μου, ὅτι, κύριέ μου, δὲν γνωρίζετε τὸν περὶ τοῦ ὁποίου λαλεῖτε· ὁ Κ. Ἰάκωβος Φεράνδος εἶναι ὁ τιμιώτερος τοῦ κόσμου· ἡ ἀρετή του εἶναι πασίγνωστος.

— Σᾶς λέγω, κύριε, ὅτι αὐτὸς ὁ συμβολαιογράφος εἶναι ἀχρεία ψυχή... ἠθέλησε νὰ φυλακίσῃ τὸν Μορὲλ ἐπειδὴ ἡ θυγάτηρ του ἀπεποιήθη τὰς αἰσχρὰς του προτάσεις. Ἂν ἡ Λουΐζα κατηγορῆται ἐπὶ μόνῃ τῇ διαβολῇ τοιούτου ἀνθρώπου... συμπεράνετε, κύριέ μου, πόσην πίστιν πρέπει νὰ δώσῃ τις.

— Δὲν ὑπάγεται εἰς ἐμὲ, κύριε, ἀλλ' οὐδὲ λυσιτελὲς μὲ εἶναι νὰ διαφιλονεικήσω τὴν βαρύτητα τῶν καταγγελιῶν τοῦ Κ. Φεράνδου, εἶπεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος μετὰ ψυχρότητος· τὸ δικαστήριον ἀνέλαβε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ θέλει ἀποφασίσει· ἐγὼ δὲν ἔχω εἰμὴ διαταγὴν νὰ κρατήσω τὴν Λουΐζαν Μορὲλ, καὶ τοῦτο θέλω ἐκπληρώσει.

— Ἔχετε δίκαιον, κύριε, λυποῦμαι μάλιστα ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀπὸ ἀγανάκτησιν δικαίαν ἴσως κυριευθεὶς, ἐλησμόνησα ὅτι οὐδὲ τοῦ καιροῦ οὐδὲ τοῦ τόπου ἦτο νὰ ἐπιφέρω τοιαύτην διαφιλονείκησιν. Μίαν μόνην λέξιν· ὁ νεκρὸς τοῦ τέκνου τὸ ὁποῖον ἔχασεν ὁ Μορὲλ εἶναι ἀκόμη εἰς τὸ πατάριον· διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἡ δυστυχὴς αὐτὴ οἰκογένεια μάρτυς τοῦ θλιβεροῦ θεάματος τῆς ἐκφορᾶς, τὴν ἐπρόσφερα τὸν θάλαμόν μου, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου τώρα θέλετ' εὕρει τὸν λιθογλύφον, ἴσως δὲ καὶ τὴν κόρην του. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν θερμῶς, κύριε, χάριν φιλανθρωπίας, μὴν ἀρπάσητε βιαίως τὴν Λουΐζαν ἀπὸ τὸ μέσον αὐτῶν τῶν ταλαιπώρων. Πιστεύετε; τόσας προσβολὰς ὑπέμεινεν ἀπόψε ὁ Μορὲλ, ὥστε κινδυνεύει τὸ λογικόν του· ἐπομένως καὶ ἡ σύζυγός του ἀσθενεῖ βαρέως· ν' ἀκούσῃ καὶ τοῦτο!

— Ἔχω, κύριε, τὴν συνήθειαν νὰ ἐκπληρώνω τὰς διαταγάς μου μὲ πᾶσαν ἐφικτήν μοι ἐπιείκειαν· τὸ αὐτὸ θέλω πράξει καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν.

— Ἂν μ' ἐσυγχωρεῖτε, κύριε, νὰ σᾶς ζητήσω μίαν χάριν; Ἰδοὺ τί ἤθελα σᾶς προτείνει· ἡ νέα ἥτις μᾶς ἀκολουθεῖ μετὰ τῆς θυρωροῦ κρατεῖ ἕνα θάλαμον πλησίον τοῦ ἰδικοῦ μου· ἐλπίζω νὰ βάλῃ αὐτὸν ὑπὸ τὴν διάθεσίν σας. Ἠδύνασθε νὰ στείλετε πρῶτον ἐκεῖ τὴν Λουΐζαν, καὶ ἔπειτα, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ καὶ τὸν Μορὲλ, διὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ ἐκεῖ ἡ θυγάτηρ του... τοιουτοτρόπως θέλετε λυτρώσει μίαν δύστηνον μητέρα ἀσθενῆ καὶ πυρέσσουσαν ἀπὸ σκηνὴν τοσοῦτον σπαραξικάρδιον.

— Ἂν γίνεται τοῦτο, κύριέ μου, μάλιστα· διατί ὄχι;

Ἡ τὴν ὁποίαν ἱστοροῦμεν συνομιλία ἔλαβε χώραν χαμηλῇ τῇ φωνῇ ἐνῷ ἡ Γελασίνα μετὰ τῆς Πιπελέτου ἵσταντο κοσμίως εἰς ἀπόστασιν τινῶν βαθμίδων. Κατέβη ἔπειτα ὁ Ῥοδόλφος πλησίον τῆς ῥαπτρίας, περιτρόμου εἰς τὴν θέαν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, καὶ τὴν εἶπε·

—Πτωχή μου γειτόνισσα, μίαν ἐκδούλευσιν προσμένω ἀπὸ σέ· ἠμπορεῖς νὰ μᾶς δώσῃς τὴν κάμερήν σου διὰ μίαν ὥραν;

—Μάλιστα, κύριε Ῥοδόλφε, ὅσον ἀγαπᾶτε... Τὸ κλειδί μου τὸ κρατεῖτε. Ἀλλὰ, κύριε Ῥοδόλφε, τί τρέχει, σᾶς παρακαλῶ;

—Σὲ λέγω ὕστερον... Ἀκόμη μίαν καλωσύνην· ἐπιστρέφεις μία 'ματιὰ εἰς τὸ Τέμπλον νὰ εἰπῇς νὰ μὴ φέρουν ἐκεῖνα ὅσα ἠγοράσαμεν, παρὰ μετὰ μίαν ὥραν;

—Μετὰ χαρᾶς, κύριε Ῥοδόλφε... Ἀλλὰ μήπως κανένα νέον δυστύχημα τοὺς ηὗρε τοὺς ταλαιπώρους Μορέλ;

—Ναὶ, κατὰ κακὴν τύχην· δυστύχημα θλιβερόν· τὸ μανθάνεις τώρα.

—Ἔ... ἔ... τρέχω λοιπὸν εἰς τὸ Τέμπλο... Θεέ μου! κ' ἐγὼ δὰ ἐθαῤῥοῦσα ὅτι, χάρις εἰς σᾶς, ἐγλύτωσαν πλέον οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι! εἶπεν ἡ ῥάπτρια καὶ κατέβη μετὰ σπουδῆς.

Ὁ Ῥοδόλφος ἠθέλησε πρὸ πάντων νὰ λυτρώσῃ τὴν Γελασίναν ἐκ τοῦ θλιβεροῦ θεάματος τῆς κρατήσεως τῆς Λουΐζης.

—Τώρα, κὺρ Ἀστυνόμο μου, ὁποῦ 'παγαίνει νὰ σᾶς δείξῃ ἡ κορώνα τῶν ἐνοικατόρων μου, εἶπεν ἡ Πιπελέτου, ἠμπορῶ ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν Ἀλφρέδη, ὁποῦ ὁ καψούλης μόλις ἐσυνέφερεν ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ Καβριώνη, καὶ μ' ἔχει εἰς ἀνησυχία;

—Παγαίνετε, 'παγαίνετε, εἶπεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος, κ' ἔμεινε μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου.

Ἔφθασαν ἀμφότεροι εἰς τὸ τέταρτον, ἐνώπιον τοῦ θαλάμου ὅπου εἶχε μεταβῇ προσωρινῶς ὁ λιθογλύφος μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

Αἰφνιδίως ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ ἰδοὺ ἡ Λουΐζα ὠχρὰ, δακρυῤῥοοῦσα, ὁρμᾷ πρὸς τὰ ἔξω.

—Ἔχε ὑγείαν, πατέρα μου! ἀνέκραξε· ἐπιστρέφω πάλιν· πρέπει νὰ ὑπάγω.

— Λουΐζα, ἄκουσε, κόρη μου, ἔλεγεν ὁ Μορὲλ ἀκολουθῶν τὴν θυγατέρα του καὶ προσπαθῶν νὰ τὴν κρατήσῃ.

Εἰς τὴν θέαν τοῦ Ῥοδόλφου καὶ ἀστυνόμου, ἡ Λουΐζα καὶ ὁ πατήρ της ἔμειναν ἀκίνητοι.

—Ἆ! κύριε, σεῖς, ὁ σωτήρ μας, εἶπεν ὁ τεχνίτης ἀναγνωρίσας τὸν Ῥοδόλφον, ἰδῆτε... ἡ Λουΐζα ζητεῖ νὰ φύγῃ πάλιν. Ἔχει χρείαν πλέον νὰ γυρίσῃ εἰς τὸν αὐθέντην της; Δὲν μοῦ εἴχετε εἰπεῖ ὅτ' ἡ Λουΐζα δὲν θὰ λείψει πλέον ἀπὸ σιμά μου, καὶ θὰ εἶναι ἡ ἀνταμοιβή μου; ὤ! μὲ τὴν εὐλογημένην αὐτὴν ὑπόσχεσίν σας ἐλησμόνησα, τῇ ἀληθείᾳ, μίαν στιγμὴν τὴν Ἀδέλα μου... Ὄχι, Λουΐζα, ὄχι· δὲν φεύγεις πλέον, ποτέ! ποτέ!

Ἡ καρδία τοῦ Ῥοδόλφου ἐσπαράχθη· δὲν τὸν ἔμεινε δύναμις νὰ προφέρῃ λέξιν.

Ὁ ἀστυνόμος εἶπε σοβαρῶς πρὸς τὴν Λουΐζαν·

—Ὀνομάζεσθε Λουΐζα Μορέλ;

—Μάλιστα, κύριε, ἀπεκρίθη ἡ νέα τεθορυβημένη ὁπωσοῦν.

Ὁ Ῥοδόλφος ἤνοιξε τὸν θάλαμον τῆς Γελασίνης.

— Εἶσθε ὁ Ἱερώνυμος Μορὲλ, ὁ πατήρ της; ἠρώτησεν ὁ ὑπάλληλος ἀποταθεὶς πρὸς τὸν λιθογλύφον.

— Μάλιστα, κύριε... πλήν...

— Περάσετ' ἐδῶ μέσα... καὶ ἡ θυγάτηρ σας.

Καὶ ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἔδειξε τὸν θάλαμον τῆς Γελασίνης, ὅπου ἤδη εἶχεν εἰσέλθει ὁ Ῥοδόλφος. Ἐνθαῤῥυνθέντες ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ τελευταίου τούτου, ὁ λιθογλύφος καὶ ἡ Λουΐζα, ὑπήκουσαν εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἔκθαμβοι καὶ τεταραγμένοι. Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἔκλεισε τότε τὴν θύραν καὶ εἶπεν εἰς τὸν Μορὲλ μετὰ συντριβῆς·

— Γνωρίζω πόσον εἶσθε τίμιος καὶ δυστυχής· σᾶς ἀναγγέλλω μὲ λύπην, ὅτι ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου...ἦλθα νὰ συλλάβω τὴν θυγατέρα σας.

— Ὅλα ἀνεκαλύφθησαν... ἐχάθην!... ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα περίφοβος καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός της ῥιπτομένη.

— Τί λέγεις; τί;... τί εἶπες;... ὑπέλαβεν ὁ Μορὲλ ἐκστατικός. Ἐτρελλάθης, κόρη μου;... διατί ἐχάθης;... Νὰ σὲ συλλάβουν!... διατί νὰ σὲ συλλάβουν!... Ποῖος θὰ ἔλθει νὰ σὲ συλλάβῃ;...

— Ἐγὼ... ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου! καὶ ὁ ὑπάλληλος ἔδειξε τὸ παράσημόν του.

— Ὢ! δυστυχὴς ἐγώ!... δυστυχὴς ἐγώ!... ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα πίπτουσα εἰς τὰ γόνατά της.

— Πῶς! ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου; εἶπεν ὁ λιθογλύφος, τοῦ ὁποίου αἱ φρένες ἤρχησαν νὰ σαλεύωσι· διατί νὰ συλλάβετε τὴν κόρην μου ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου; Ἐγὼ ἀποκρίνομαι διὰ τὴν Λουΐζαν μου· εἶναι ἡ κόρη μου, ἡ καλή μου κόρη... ψεύματα, Λουΐζα; Πῶς! νὰ σὲ φυλακίσουν ἐνῷ ὁ καλός μας ἄγγελος σὲ ἀπέδοσεν εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ μᾶς παρηγορήσῃς εἰς τὸν θάνατον τῆς Ἀδέλας μου; Ὄχι· ὄχι! αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ... Καὶ ἔπειτα, κύριε ἀστυνόμε, μὲ συγχωρεῖτε, τοὺς κακοὺς μόνον ἀνθρώπους συλλαμβάνουν, μὲ ἀκούετε... καὶ ἡ Λουΐζα, ἡ κόρη μου, δὲν εἶναι τοῦ δρόμου. Νὰ ἰδῇς, κόρη μου, ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἀπατᾶται... Ὀνομάζομαι Μορέλ· Μορὲλ πολλοί... ὀνομάζεσαι Λουΐζα· Λουΐζας δὲν ἔχει ὀλίγας... Ὤ, ναὶ, κύριε ἀστυνόμε, νὰ ἰδῆτε· εἶναι αὐτό· ἠπατήθητε.

— Κατὰ δυστυχίαν δὲν ὑπάρχει ἀπάτη!! Λουΐζα Μορὲλ, ἀποχαιρέτησον τὸν πατέρα σου.

— Τὴν κόρην μου νὰ μοῦ 'πάρετε θέλετε; ἀνέκραξεν ὁ λιθογλύφος μανιακὸς ἐκ τῆς λύπης καὶ προχωρῶν ἀπειλητικῶς πως πρὸς τὸν δημόσιον.

Ὁ Ῥοδόλφος ἥρπασε τὸν δυστυχῆ ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ τὸν εἶπεν·

— Ἡσυχάσετε· μή σας μέλει· ἡ κόρη σας θὰ ἔλθει πάλιν... ἡ ἀθωότης της θ' ἀποδειχθῇ· δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ἔνοχος αὐτὴ δὲν εἶναι.

— Τί ἔνοχος νὰ ἦναι;... Δὲν εἶναι διόλου ἔνοχος... Τί ἔκαμε;... βάλλω τὸ χέρι μου εἰς τὴν φωτιὰ ὅτι ἡ κόρη μου δὲν ἔκαμε τίποτε... (ἐνθυμηθεὶς δὲ τὰ χρήματα ἅτινα ἡ Λουΐζα εἶχε φέρει διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν ὁμολογίαν, ὁ Μορὲλ ἀνέκραξεν) Ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ χρήματα!... τὰ ὁποῖα ἔφερες τὸ πρωΐ, Λουΐζα!

Κ' ἔῤῥιψεν ἐπὶ τῆς θυγατρός του βλέμμα τρομερόν. Ἡ Λουΐζα ἐνόησεν.

— Ἐγὼ, νὰ κλέψω! ἀνεφώνησε· καὶ, αἱ παρειαί της, αἱ ἀπὸ εὐγενῆ ἀγανάκτησιν χρωματισθεῖσαι, ὁ τόνος τῆς φωνῆς της, τὸ σχῆμά της, ἐνεθάῤῥυνον τὸν πατέρα.

— Ἰδού! ἀνέκραξεν αὐτός· Βλέπετε, κύριε ἀστυνόμε... τὸ ἀρνεῖται· καὶ σᾶς κάμνω ὅρκον ὅτι ἐπὶ ζωῆς της δὲν ἐψεύσθη πώποτε... Ἐρωτήσετε ὅσους τὴν γνωρίζουν, θὰ ἰδῆτε... Ἡ κόρη μου νὰ ψευσθῇ! ἄ! ποτέ! εἶναι πολὺ φιλότιμος ἐπάνω εἰς αὐτό... ἔπειτα, τὴν ὁμολογίαν τὴν ἐπλήρωσεν ὁ εὐεργέτης μας... Τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἔφερεν ἐκείνη, τί θὰ τὰ κάμει; τώρα ἐπήγαινε νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ· νά... τώρα ὁποῦ εἴδετε· νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος τῆς τὰ ἔδωκε, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν νὰ μὴν εἴπῃ τ' ὄνομά του εἰς κανένα... ψεύματα, Λουΐζα;

— Δὲν κατηγορεῖται ἐπὶ κλοπῇ, εἶπεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος.

— Εἰς τί λοιπὸν κατηγορεῖται; Ἐγὼ, ὁ ὁποῖος εἶμαι πατήρ της, σᾶς κάμνω ὅρκον ὅτι, εἰς ὅ,τι καὶ ἂν τὴν κατηγοροῦν, εἶναι ἀθώα. Κ' ἐγὼ ἐπὶ ζωῆς μου δὲν εἶπα ψεῦδος.

— Περιττὸν εἶναι τώρα νὰ μάθετε διὰ τὶ κατηγορεῖται, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, συγκινηθεὶς ἐκ τῶν θλίψεών του· ἡ ἀθωότης τῆς Λουΐζης θέλει ἀποδειχθῇ· ὁ εὐεργέτης σας θέλει τὴν ὑπερασπισθῇ... Λάβετε θάῤῥος... μείνετε βέβαιος ὅτι ὁ Θεὸς ἐπιβλέπει. Ἀσπασθῆτε τώρα τὴν θυγατέρα σας καὶ θέλετε τὴν ἐπανίδει τάχιστα...

— Κύριε ἀστυνόμε, εἶπεν ὁ Μορὲλ μὴ ἀκούων τὸν Ῥοδόλφον· δὲν 'παίρνουν ποτὲ μίαν κόρην ἀπὸ τὸν πατέρα της πρὶν εἴπωσι τοὐλάχιστον διατί τὴν κατηγοροῦν! Θέλω νὰ τὸ μάθω... Λέγε μου, Λουΐζα...

— Ἡ θυγάτηρ σας κατηγορεῖται... ἐπὶ παιδοκτονίᾳ... εἶπεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος.

— Τί... τί... δὲν ἐκατάλαβα... ἐγὼ σᾶς...

Καὶ ὁ Μορὲλ, ἔκπληκτος, ἐτραύλισεν ἀσυναρτήτους τινὰς λέξεις.

— Ἡ θυγάτηρ σας κατηγορεῖται ὅτι ἐφόνευσε τὸ παιδί της, ἐπανέλαβεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, καμφθεὶς τὴν καρδίαν ἐκ τῆς προκειμένης σκηνῆς. Πλὴν ἀκόμη δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον τὸ ἔγκλημα.

— Ὦ! αὐτὸ εἶναι ἀνύπαρκτον, κύριε... αὐτὸ δὲν ὑπάρχει... ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα ἀνεγειρομένη. Σᾶς ὀμνύω ὅτι ἦτο νεκρόν! Δὲν ἀνέπνεε πλέον... ἦτο παγωμένον... δὲν εἶχα τὸν νοῦν μου εἰς τὴν κεφαλήν... ἰδού, τὸ ἔγκλημά μου... Πλὴν νὰ φονεύσω τὸ παιδί μου, ὤ! ποτέ!...

— Τὸ παιδί σου... κατηραμένη!!! ἀνεφώνησεν ὁ Μορὲλ ἀνυψῶν τὰς δύο του χεῖρας ἐπὶ τῆς Λουΐζης, ὡς διὰ νὰ τὴν ἐξαλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ὑπὸ τὴν χειρονομίαν καὶ ἀρὰν ταύτην.

— Ἔλεος, πατέρα μου! ἔλεος!... ἀνέκραξεν ἡ νέα.

Καὶ μετὰ στιγμὴν φρικώδους σιγῆς, ὁ Μορὲλ ἐπανέλαβε μὲ ἔτι φρικωδεστέραν ἀταραξίαν·

— Κύριε ἀστυνόμε, ἐπάρετε αὐτὸ τὸ σῶμα... δὲν εἶναι ἡ κόρη μου...

Ὁ λιθογλύφος ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ· ἡ Λουΐζα ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά του

τὰ ὁποῖα ἐνηγκαλίσθη μὲ τοὺς δύο της βραχίονας, ῥίπτουσα πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλήν της, ἀπολωλυῖαν καὶ ἱκετικὴν, καὶ ἀνεφώνησε·

— Πατέρα μου! ἄκουσέ με μόνον... μόνον ν' ἀκούσῃς... ν' ἀκούσῃς!

— Κύριε ἀστυνόμε, ἐπάρετέ την, τὴν ἐγκαταλείπω εἰς σᾶς! ἔλεγεν ὁ λιθογλύφος παντοίαις δυνάμεσι προσπαθῶν ν' ἀποσπασθῇ ἐκ τῶν χειραψιῶν τῆς Λουΐζης.

— Ἀκούσατέ την!...τὸν εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος κρατήσας αὐτόν· μὴν εἶσθε τόσον ἀδυσώπητος.

— Ποία, αὐτή!!! Θεέ μου! Θεέ μου!... Ποία, αὐτή!!! ἐπανελάμβανεν ὁ Μορὲλ φέρων τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου του, αὐτὴ ἀτιμασμένη!... ὤ! τὴν αἰσχρρρ... ! τὴν ἄτιμον!...

— Ἀλλ' ἂν ἠναγκάσθη ν' ἀτιμασθῇ διὰ νὰ σώσῃ σᾶς;... τὸν εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος κρυφίως.

Κεραυνὸν προήγαγεν ἐπὶ τοῦ Μορὲλ ὁ λόγος οὗτος· ἠτένισε τὴν κατάδακρυν θυγατέρα του, τὴν εἰσέτι πρὸ τῶν ποδῶν του γονυκλινῆ· ἔπειτα, ῥίψας ἐπ' αὐτῆς ἓν βλέμμα ἐρωτηματικὸν, ἀπερίγραπτον, ἀνεβόησε μὲ ὑπόκωφον φωνὴν, τοὺς ὀδόντας λυσσωδῶς συνεσφιγμένους ἔχων·

— Ὁ συμβολαιογράφος;

Εἰς τὰ χείλη τῆς Λουΐζης ἀνέβη ἡ ἀπόκρισις... Ἐκινήθη νὰ ὁμιλήσῃ· ἀλλ' ἐμποδισάσης αὐτὴν ἀναμφιβόλως τῆς σκέψεως, ἔκυψε τὴν κεφαλήν της ἐν σιγῇ καὶ ἐσιώπησε.

— Ἀλλ' ὄχι... αὐτὸς σήμερον τὸ πρωῒ ἤθελε νὰ μὲ φυλακίσῃ, ἐπανέλαβεν ὁ Μορὲλ ἐκρηγνύμενος· δὲν θὰ εἶναι αὐτός...Ὦ! χαίρομαι!... χαίρομαι!... δὲν τῆς μένει οὐδὲ δικαιολόγημα· ἂν ἀτιμάσθη, δὲν ἀτιμάσθη ἐξ αἰτίας μου... δύναμαι νὰ τὴν καταρῶμαι χωρὶς νὰ μὲ τύπτῃ ἡ συνείδησις!...

— Ὄχι! ὄχι!... μὴ μὲ καταρᾶσαι, πατέρα μου!... νὰ σὲ τὰ εἰπῶ ὅλα... νὰ ἤμεθα μόνοι... καὶ θὰ ἰδῇς... θὰ ἰδῇς ἂν δὲν ἦμαι ἀξία τῆς συγχωρήσεώς σου...

— Ἀκούσατέ την, τὸν εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, κάμετέ το διὰ τὸν Θεόν.

— Νὰ τὴν ἀκούσω νὰ μοῦ εἴπῃ τί; τὴν ἀτιμίαν της;...αὐτὴ τώρα θὰ γίνει δημοσία· θὰ περιμείνω...

— Κύριε!...ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν ὑπάλληλον· δι' ἀγάπην Θεοῦ, ἀφήσατε δύο λόγους νὰ εἴπω εἰς τὸν πατέρα μου... ἀφοῦ θὰ τὸν ἀποχωρισθῶ διὰ πάντοτε, ἴσως... Ἂς ἦν' ἐμπρὸς καὶ ἡ εὐγενεία του, ὁ σωτήρ μας, θὰ ὁμιλήσω... ἀλλὰ μόνον ἐμπρὸς εἰς τὴν εὐγενείαν του καὶ εἰς τὸν πατέρα μου...

— Ἔστω, εἶπεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος.

— Μὴν εἶσαι λοιπὸν τόσον σκληρός· μὴν ἀρνεῖσαι εἰς τὸ τέκνον σου τὴν ὑστερινὴν αὐτὴν παρηγορίαν, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὸν Μορέλ. Ἂν στοχάζεσαι ὅτι μὲ χρεωστεῖς εὐγνωμοσύνην τινὰ διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας ἐπέσυρα ἐπὶ σὲ...ἔνδοσον εἰς τὴν αἴτησιν τῆς θυγατρός σου...

Μετά τινα στιγμὴν ἀγρίας καὶ σκυθρωπῆς σιγῆς, ὁ Μορὲλ ἀπεκρίθη·

— Ἂς ἦναι !...

— Ἀλλὰ ποῦ νὰ ὑπάγωμεν ;... ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος, ἐδῶ εἰς τὸ πλάγι εἶναι ἡ οἰκογένειά σας...

— Ποῦ θὰ ὑπάγωμεν ; ἀνέκραξεν ὁ λιθογλύφος μὲ εἰρωνίαν πικράν· ποῦ θὰ ὑπάγωμεν ; Ἐπάνω...ἐπάνω εἰς τὸ πατερὸν...πλησίον τῆς νεκρᾶς μου κόρης...ὁ τόπος ἁρμόζει εἰς τοιαύτην ἐξομολόγησιν...τί ; Ἠαγαίνωμεν...νὰ ἰδοῦμεν ἂν ἡ Λουΐζα θὰ τολμήσει νὰ ψευσθῇ ἐμπρὸς εἰς τὸ πτῶμα τῆς ἀδελφῆς της... Ἐμπρός !

Καὶ ὁ Μορὲλ ἐξῆλθε δρομαίως, σχεδὸν ὡς παράφορος, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὴν Λουΐζαν.

— Κύριε, εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ ὑπάλληλος πρὸς τὸν Ῥοδόλφον, σᾶς παρακαλῶ, καὶ διὰ τὸ καλὸν μάλιστα αὐτοῦ τοῦ πτωχοῦ, μὴ παρεκτείνετε πολὺ τὴν συνομιλίαν... Ὀρθῶς εἴπατε ὅτι αἱ φρένες του εἶναι εἰς κίνδυνον· εἶδα πρὸ ὀλίγου τὸ βλέμμα του καὶ ὡμοίαζε σχεδὸν βλέμμα φρενολήπτου...

— Ἀλλοίμονον, κύριέ μου, κ' ἐγὼ τὸν αὐτὸν φόβον ἔχω· θέλω προσπαθήσει ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ συντέμνω τὸν σπαραξικάρδιον αὐτὸν ἀποχωρισμόν.

Καὶ ὁ Ῥοδόλφος ἔφθασεν ἐκ νέου τὸν λιθογλύφον μετὰ τῆς θυγατρός του.

Ὅσον παράδοξος, ὅσον πένθιμος καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἀπόφασις τοῦ Μορὲλ, τοιαύτη μολοντοῦτο ἐπεβάλλετο ἐκ τῶν τοπικῶν, ὡς εἰπεῖν, περιστάσεων· ὁ δημόσιος ὑπάλληλος συγκατένευε νὰ προσμείνῃ τὴν ἔκβασιν τῆς συνομιλίας ταύτης ἐντὸς τοῦ θαλάμου τῆς Γελασίνης, ἡ οἰκογένεια τοῦ Μορὲλ ἐπησχόλει τὸ οἴκημα τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ ἄλλος τόπος δὲν ἔμενε παρὰ τὸ πατάριον. Αὐτοῦ λοιπὸν κατευθύνθησαν ἡ Λουΐζα, ὁ πατήρ της καὶ ὁ Ῥοδόλφος.

Θέαμα ζοφερόν ! σκληρὸν θέαμα !

Εἰς τὸ μέσον τοῦ παταρίου, ὁποῖον τὸ ἐζωγραφίσαμεν, ἀνεπαύετο ἐπὶ τῆς στρωμνῆς τῆς ἀπεγνωσμένης γραίας, τὸ σῶμα τῆς νεκρᾶς κορασίδος· τὴν ἐκάλυπτε ῥάκος σινδόνης. Τὸ διὰ τοῦ στενοῦ φεγγίτου κατερχόμενον σπάνιον καὶ ζωηρὸν φῶς ἐπέχεεν εἰς τὰς μορφὰς τῶν τριῶν προσώπων τῆς σκηνῆς ταύτης, σκιὰς καὶ ἀπαυγάσματα τραχέως ἀποτεμνόμενα. Ὄρθιος ὁ Ῥοδόλφος καὶ εἰς τὸν τοῖχον ἐστηριγμένος, ἄκρως ἐφαίνετο συμπάσχων. Ὁ Μορὲλ, ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ σκρίβαντός του καθήμενος, μὲ κεκυφυῖαν τὴν κεφαλὴν, μὲ κρεμαμένας τὰς χεῖρας, μὲ τὸ βλέμμα ἀπλανὲς, ἄγριον, δὲν ἀπέστρεφε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐκ τοῦ στρώματος ὅπου ἔκειτο τὸ λείψανον τῆς μικρᾶς του Ἀδέλης. Εἰς τὴν θέαν ταύτην, ἡ ὀργὴ, ἡ ἀγανάκτησις τοῦ λιθογλύφου κατεσιγάσθησαν καὶ μετεβλήθησαν εἰς κατήφειαν ἀνεξηγήτου πικρίας μεστήν· ἡ ἀνδρεία του τὸν ἐγκατέλιπεν· ὑπὸ τὴν νέαν ταύτην προσβολὴν ὁ ἄνθρωπος κατεβλήθη.

Ἡ Λουΐζα, ὡς ὁ θάνατος ὠχρὰ, ᾐσθάνετο ὅτι αἱ δυνάμεις της ἐξέλειπον. Τί ἔμελλε νὰ ἐκφέρῃ ἀπὸ τὰ χείλη της !... Ἐτόλμησε μολοντοῦτο νὰ λάβῃ τρέμουσα τὴν χεῖρα τοῦ πατρός της, ἀθλίαν χεῖρα ἰσχνὴν, πα-

ραμορφωθεῖσαν ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας... Ὁ λιθογλύφος δὲν τὴν ἀπέσυρεν· ἡ θυγάτηρ του τότε, δοθεῖσα εἰς ὀλολυγμοὺς, ἐκάλυψεν αὐτὴν ἀπὸ φιλήματα, καὶ τὴν ἠσθάνθη πιεζομένην ἐλαφρὰ ἐπὶ τῶν χειλέων της. Ὁ θυμὸς τοῦ Μορὲλ εἶχε παύσει· τὰ ἐπὶ πολὺ κρατηθέντα δάκρυά του ἔῤῥευσαν τέλος πάντων.

— Πατέρα μου! νὰ ἤξευρες! εἶπεν ἡ Λουΐζα, νὰ ἤξευρες πόσον ἀξιοδάκρυτος εἶμαι!

— Ἆ! Λουΐζα, βλέπεις;... αὐτὸ θὰ ἦναι ὁ μαρασμὸς ὅλης μου τῆς ζωῆς· ὅλης τῆς ζωῆς μου, κόρη μου, ἀπεκρίθη ὁ λιθογλύφος κλαίων· ὤ! κόρη μου!... Σὺ εἰς τὴν φυλακὴν... σὺ εἰς τὴν καθέδραν τῶν ἐγκληματιῶν...σὺ, ἡ τόσον φιλότιμος... ὅταν δικαίως ἦσο φιλότιμος...Ὄχι! ἐπανέλαβεν ἀπὸ νέαν κυριευθεὶς ἀπελπισίαν, ὄχι! κάλλιον νὰ σὲ ἰδῶ εἰς τὸ ἴδιον σάβανον, πλησίον αὐτῆς τῆς νεκρᾶς ἀδελφῆς σου...

— Ἄμποτε νὰ ἤμουν εἰς τὸν τόπον της! ἀπεκρίθη ἡ Λουΐζα.

— Σιῶπα, ταλαίπωρον παιδὶ, ἡ ψυχή μου πονεῖ... Μετανοῶ ὅτι σὲ εἶπα αὐτὸν τὸν λόγον· ὁ νοῦς μου... Λέγε, τὸ λοιπόν· πλὴν ἐν ὀνόματι Θεοῦ, μὴ ψευσθῇς...Ὅσον φρικώδης καὶ ἂν ἦναι ἡ ἀλήθεια, εἰπέ με την· νὰ τὴν μάθω ἀπὸ σὲ...ὀλιγώτερον σκληρὰ θὰ μὲ φανῇ... Λέγε, καὶ δὲν ἔχομεν, κατὰ δυστυχίαν καιρόν· κάτω...*σὲ προσμένουν*. Ὦ! τὸν μαῦρον...τὸν μαῦρον ἀποχαιρετισμόν!

— Πατέρα μου, ὅλα θὰ σὲ τὰ εἰπῶ... ὑπέλαβεν ἡ Λουΐζα λαβοῦσα θάῤῥος· ὑποσχέθητί μου ὅμως, καὶ ἂς μοῦ ὑποσχεθῇ καὶ ὁ σωτήρ μας, ὅτι κανενὸς δὲν θέλετε τὰ εἰπεῖ.... κανενός... Ἂν ἐμάνθανεν ὅτι τὰ εἶπα... ὤ! — ἐπρόσθεσε φρίσσουσα, — σᾶς ἠφάνιζε... σᾶς ἠφάνιζεν ὡσὰν ἐμὲ... δὲν γνωρίζετε τὴν ἰσχὺν καὶ θηριωδίαν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου!

— Τίνος ἀνθρώπου;

— Τοῦ αὐθέντου μου...

— Τοῦ συμβολαιογράφου;

— Ναὶ...εἶπεν ἡ Λουΐζα χαμηλῇ τῇ φωνῇ, παρατηροῦσα τριγύρω της, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μὴν ἀκουσθῇ.

— Μή σε μέλει, ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος· αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶναι σκληρὸς καὶ ἰσχυρός· δὲν βλάπτει, τὸν διορθώνομεν ἡμεῖς! περιπλέον, ἂν ποτὲ ἐκμυστηρευθῶ εἰς κανένα τὸ ὅ,τι θὰ μᾶς εἰπεῖς, νὰ ἦσαι βεβαία ὅτι θὰ εἶναι ἢ διὰ τὸ καλόν σου, ἢ διὰ καλὸν τοῦ πατρός σου.

— Κ' ἐγὼ, Λουΐζα, ἂν ὁμιλήσω εἰς κανένα, θὰ εἶναι διὰ νὰ προσπαθήσω νὰ σὲ σώσω. Ἀλλὰ, τί ἔκαμεν ὁ ἀσυνείδητος αὐτός;

— Εἶναι καὶ ἓν ἄλλο, εἶπεν ἡ Λουΐζα μετά τινα σκέψιν· θ' ἀναγκασθῶ ν' ἀναφέρω καὶ τ' ὄνομα ἑνὸς ὅστις μ' ἔκαμε μίαν μεγάλην ἐκδούλευσιν... ὅστις ἔλαβε πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ τὴν οἰκογένειάν μας μεγάλην συμπάθειαν· ἦτο καὶ αὐτὸς ὑπάλληλος τοῦ κυρίου Φεράνδου ὅταν μ' ἐπῆγαν ἐκεῖ, καὶ μ' ἔβαλεν εἰς ὅρκον νὰ μὴν εἰπῶ ποτέ τ' ὄνομά του.

Ὁ Ῥοδόλφος, συμπεράνας ὅτι ἐπρόκειτο ἴσως περὶ τοῦ Γερμανοῦ, εἶπεν εἰς τὴν Λουΐζαν·

—Ἂν ἐννοῇς τὸν Φραγκῖσκον Γερμανόν...μεῖνε ἥσυχος· καὶ ὁ πατήρ σου κ' ἐγὼ θὰ τὸ φυλάξωμεν μυστικόν.

Ἡ Λουΐζα ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον μὲ ἀπορίαν.

—Τὸν γνωρίζετε; τὸν λέγει.

—Πῶς! ὁ καλὸς ἐκεῖνος νέος ὅστις ἐκατοίκησεν ἐδῶ τρεῖς μῆνας, εἰργάζετο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ συμβολαιογράφου ὅπου ἦσουν; εἶπεν ὁ Μορέλ. Καὶ διατί ὅταν τὸν εἶδες πρώτην φορὰν ἔκαμες ὅτι δὲν τὸν γνωρίζεις;...

—Αὐτὸς, πατέρα μου, ἠθέλησε νὰ φερθῶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· δὲν ἤθελε νὰ γνωρίζουν ὅτ' ἦτον εἰς τοῦ Κ. Φεράνδου. Ἐγὼ τὸν εἶχα εἰπεῖ ὅτι ἔχει ἐδῶ εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα μίαν κάμερην δι' ἐνοῖκι, ἐπειδὴ ἤξευρα ὅτι θὰ σᾶς εἶναι καλὸς γείτωνας.

—Ἀλλὰ, ὑπέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος, ποῖος ἐπρομήθευσε τὴν κόρην σας εἰς τὸν συμβολαιογράφον;

—Ὅταν ἠῤῥώστησεν ἡ σύζυγός μου, εἶχα εἰπεῖ εἰς τὴν θειὰ Βουρέταινα, μίαν γυναῖκα ἥτις δίδει μὲ τὸν τόκον, καὶ κατοικεῖ ἐδῶ, ὅτι ἡ Λουΐζα ἤθελε νὰ ἔμβῃ εἰς κανένα 'σπίτι διὰ νὰ μᾶς ἀνακουφίζῃ ὀλίγον. Ἡ θειὰ Βουρέταινα εἶχε γνωριμίας μὲ μίαν ἄλλην γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ὁ συμβολαιογράφος ἔχει ὡς οἰκονόμον του· μ' ἔδοσε λοιπὸν μίαν γραφὴν πρὸς ἐκείνην, ὅπου τῆς ἐσύστηνε τὴν Λουΐζαν ὡς νέαν ἐξαίρετον. Ἀνάθεμα... τρισανάθεμά την αὐτὴν τὴν γραφήν!... εἶναι ἡ αἰτία ὅλων μας τῶν συμφορῶν... Τέλος πάντων, κύριέ μου, ἰδοὺ τίνι τρόπῳ ἐμβῆκεν ἡ κόρη μου εἰς τοῦ συμβολαιογράφου.

—Μολονότι γνωρίζω ἤδη ἀρκετὰς τῶν αἰτιῶν αἱ ὁποῖαι ἐπροξένησαν τὸ κατὰ τοῦ πατρός σου μῖσος τοῦ Κ. Φεράνδου, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν Λουΐζαν, ἀλλὰ διηγήθητί μου, σὲ παρακαλῶ, ἐν συντόμῳ, τί διέτρεξε μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ συμβολαιογράφου ἀφ' ὅτου ἐμβῆκες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του... τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ καὶ εἰς τὸ νὰ δικαιωθῇς.

—Ὅταν ἐπῆγα εἰς τοῦ Κυρίου Φεράνδου, ἤρξατο λέγειν ἡ Λουΐζα, τὰς πρώτας ἡμέρας δὲν μ' ἔδιδε κάμμίαν αἰτίαν δυσαρεσκείας. Εἶχα μὲν ἐργασίαν πολλὴν, ἡ οἰκονόμος του μ' ἐκακομεταχειρίζετο, ἡ οἰκία ἦτο θλιβερὰ, ἀλλ' ὑπέμενα τὰ πάντα μὲ ὑπομονήν· ὅταν ἦναι κανεὶς δοῦλος εἶναι δοῦλος· ἀλλοῦ ἂν ἤμην ἤθελα ἔχει ἄλλα πάλιν. Ὁ Κ. Φεράνδος ἦτον ἄνθρωπος σοβαρὸς, ἐπήγαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἤρχοντο συχνὰ καὶ τὸν εὕρισκαν ἱερεῖς· τὸν ἐπλησίαζα ἐλευθέρως· εἰς τὰς ἀρχὰς μόλις ἐγύριζε νὰ μὲ ἰδῇ· μοῦ ὡμιλοῦσε μὲ τρόπον αὐστηρὸν πολὺ, καὶ μάλιστα ἔμπρὸς εἰς τοὺς ξένους. Ἐκτὸς τοῦ θυρωροῦ, ὅστις ἐκατοικοῦσεν ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον, κατὰ τὸ μέρος ὅπου εἶναι τὸ γραφεῖον, ἕνα μέρος ξεχωριστὸ σχεδὸν, ἄλλος ὑπηρέτης δὲν ὑπῆρχε παρὰ ἐγὼ καὶ ἡ κυρὰ Σεραφίνα, ἡ οἰκονόμος. Τὸ μέρος ὅπου ἐκατοικούσαμεν ἦτο διόλου χωριστὸν, μεταξὺ τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ περιβολίου. Ἡ κάμερή μου ἦτον εἰς τὰ ὑψηλά. Πολλάκις τὸ βράδυ ἐφοβούμην ὅταν ἔμενα ὁλομόναχη εἰς τὸ μαγειρεῖον, τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόγειον, ἢ ἐπάνω εἰς τὴν κάμερήν μου. Ἕνα βράδυ εἶχα διανυκτερεύσει πολὺ, διὰ νὰ τελειώσω μίαν ἐργασίαν βιαστικήν· ὅ,τι

ἐπήγαινα πλέον νὰ κοιμηθῶ, ἀκούω καὶ περιπατοῦν σιγὰ σιγὰ εἰς τὸν μικρὸν διάδρομον, πρὸς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ἡ κάμερή μου, καὶ στέκονται ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν μου· εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπέθεσα ὅτι ἦτον ἡ οἰκονόμος· ἀλλ' ἀφοῦ εἶδα καὶ δὲν ἔμβαινε κἀνεὶς, ἤρχισα νὰ φοβοῦμαι· δὲν ἐτολμοῦσα νὰ κινηθῶ, ἠκροαζόμην, δὲν ἠκούετο ψυχή· καὶ ὅμως ἤμην βεβαία ὅτι ἄνθρωπος εὑρίσκετο ἔξωθεν τῆς θύρας μου. Ἐρωτῶ δύο φορὰς ποῖος εἶναι... δὲν ἀποκρίνονται... Τότε κ' ἐγὼ σύρω τὴν σκευοθήκην μου ὄπισθεν τῆς θύρας, ἐπειδὴ δὲν εἶχε οὔτε περάντι οὔτε κλειδαριά. Στήνω πάλιν τὸ αὐτί μου, δὲν ἀκούω τίποτε· μετὰ 'μισὴν ὥραν, ἡ ὁποία σᾶς βεβαιῶ, μ' ἐφάνη μεγάλη πολύ! ἔπεσα εἰς τὴν κλίνην μου· ἡ νύκτα ἐπέρασεν ἥσυχα. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐζήτησα ἀπὸ τὴν οἰκονόμον τὴν ἄδειαν νὰ φέρω νὰ βάλουν εἰς τὴν θύραν μου ἕνα περάντι, ἀφοῦ δὲν εἶχεν οὔτε κλειδαριὰ, καὶ τῆς ἐδιηγήθηκα τὸν κατὰ τὴν περασμένην νύκτα φόβον μου· αὐτὴ μ' ἀπεκρίθη ὅτι ὠνειρεύθηκα, καὶ ἂν ἤθελα περάντι ἔπρεπε νὰ τὸ εἰπῶ τοῦ ἰδίου αὐθέντου. Τοῦ τὸ λέγω λοιπόν· ὅταν τὸ ἤκουσεν ἀνεσήκωσε τοὺς ὤμους του καὶ μὲ εἶπεν ὅτ' εἶμαι τρελλή· δὲν ἐτόλμησα κ' ἐγὼ νὰ κάμω ἄλλοτε μίαν τοιαύτην ζήτησιν. Μετ' ὀλίγον καιρὸν, μᾶς συμβαίνει τὸ δυστύχημα τοῦ ἀδάμαντος. Ὁ δυστυχὴς πατήρ μου δὲν ἤξευρε πλέον τί νὰ κάμῃ. Ἐδιηγήθην τὸν πόνον του εἰς τὴν κυρὰ Σεραφίνα· μ' ἀποκρίνεται·— Ὁ αὐθέντης εἶναι φιλάνθρωπος, καὶ ἴσως βοηθήσει τὸν πατέρα σου ἂν τοῦ τὸ εἰποῦμεν.—Τὸ ἴδιον ἐκεῖνο ἑσπέρας, ἐνῷ ἔφερα τὸ φαγητὸν εἰς τὸ τραπέζι, ὁ Κ. Φεράνδος μὲ λέγει μ' ἕνα ὕφος βαρύ· — Ὁ πατέρας σου χρειάζεται χίλια τριακόσια φράγκα· 'πάγαινε ἀπόψε νὰ τοῦ εἰπῇς νὰ περάσῃ αὔριον ἀπὸ τὸ γραφεῖον, νὰ λάβῃ τὰ χρήματά του. Εἶναι ἄνθρωπος τίμιος, καὶ ἀξίζει μίαν τοιαύτην συνδρομήν. — Ὅταν εἶδα αὐτὴν τὴν καλωσύνην, μ' ἐπῆραν τὰ δάκρυα· δὲν ἤξευρα μὲ τί λέξεις νὰ εὐχαριστήσω τὸν αὐθέντην μου· — Καλὰ, καλὰ, μὲ λέγει μὲ τὴν συνειθισμένην του βαρύτητα· δὲν εἶναι τίποτε... τίποτε. — Τὸ βράδυ, ἀφοῦ ἐτελείωσα τὴν ὑπηρεσίαν μου, ἔτρεξα εἰς τὸν πατέρα μου καὶ τὸν εἶπα τὴν καλὴν αὐτὴν εἴδησιν, τὸ δὲ πρωΐ...

— Εἶχα τὰ χίλια τριακόσια φράγκα, δώσας ἀντ' αὐτῶν ὁμολογίαν πληρωτέαν μετὰ τρεῖς μῆνας· χωρὶς νὰ γράφῃ ἡ ὁμολογία εἰς ποῖον τὰ χρεωστῶ, ἀλλ' ὁ τόπος ἦτον ἀνοικτὸς, εἶπεν ὁ Μορέλ· ἔκλαυσα κ' ἐγὼ τότε ἀπὸ εὐγνωμοσύνην, ὡς ἡ Λουΐζα· αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον τὸν ὠνόμασα εὐεργέτην μου... σωτῆρά μου. Ὦ! πολὺ διεστραμμένην ψυχὴν πρέπει νὰ ἔχῃ, ἀφοῦ τὴν τόσην εὐγνωμοσύνην μας καὶ λατρείαν ἠφάνισε μ' ἕνα τρόπον...

—Ὅταν εἴδετε ὅτι ὁ τόπος τοῦ ὀνόματος τοῦ δανειστοῦ εἰς τὴν ὁμολογίαν ἦτον ἀνοικτὸς, δὲν ὑπωπτεύθητε τίποτε, ἀφοῦ μάλιστα αὐτὸς ἐγνώριζεν ὅτι δὲν θὰ εἴσθε μετὰ τόσον μικρὰν διορίαν εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσετε τὸ χρέος σας; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Τί νὰ ὑποπτευθῶ, κύριέ μου! ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἤθελε νὰ ἦναι ἀσφαλής· ἔπειτα, μὲ εἶπεν ὅτι δὲν τὸν ἔμελε νὰ τοῦ τὰ ἐπιστρέψω

καὶ μετὰ δύο χρόνους· μόνον κάθε τρεῖς μῆνας ν' ἀνανεώνω τὴν ὁμολογίαν διὰ τὸ τακτικόν· μολοντοῦτο, εἰς τὴν πρώτην πτῶσιν, μοῦ τὴν ἐπαρουσίασαν· δὲν ἐπληρώθη· μὲ καταδιώκει εἰς τὸ δικαστήριον ὑπὸ τὸ ὄνομα ἑνὸς τρίτου προσώπου, ἔπειτα μὲ λέγει νὰ μὴ φοβηθῶ τίποτε ἐκ τούτου... ἐπειδὴ ἔγινε λάθος τὸ πρᾶγμα ἐκ μέρους τοῦ κλητῆρος.

—Ἤθελε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ σᾶς δείξῃ ὅτι σᾶς κρατεῖ πάντοτε εἰς τοὺς ὄνυχάς του... εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Τῳόντι, κύριέ μου, αὐτὸ ἦτο· διότι μετὰ τὸ κίνημα τοῦτο ἤρχησε νὰ... Ἐξακολούθησε λοιπὸν, Λουΐζα...ἐξακολούθησε... Ἐγὼ δὲν ἐξεύρω πλέον ποῦ εἶμαι... ἡ κεφαλή μου γυρίζει...ἔρχονται στιγμαὶ καθ' ἃς χάνω τὸ λογικόν... θὰ τρελλαθῶ!... Τόσαι συμφοραὶ, μικρὰ πράγματα σᾶς φαίνονται! μικρὰ πράγματα!...

Ὁ Ῥοδόλφος καθησύχασε τὸν λιθογλύφον... Ἡ Λουΐζα ἐπανέλαβε·

—Ἔκτοτε, ὅσην προθυμίαν ἠδυνάμην κατέβαλλα πλέον πρὸς τὸ νὰ εὐχαριστῶ τὸν Κ. Φεράνδον διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς καλωσύνας του· ἐκ τούτου ἡ οἰκονόμος μ' ἐχθρεύθη καὶ εὕρισκεν ἡδονὴν εἰς τὸ νὰ μὲ βασανίζῃ· μ' ἔστελλεν εἰς τὴν κάμερήν μου, καὶ ἔπειτα δὲν μ' ἔλεγε τὰς διαταγὰς τοῦ αὐθέντου, ἀλλὰ μ' ἄφηνε διὰ νὰ τὸν φαίνωμαι ἀπειθής· ὑπέφερα πολὺ ἐκ τῶν τοιούτων· ἤθελα προτιμήσει ἄλλην θέσιν, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸν Κ. Φεράνδον ὑποχρέωσις τοῦ πατρός μου μ' ἐμπόδιζε. Τὰ χρήματα μᾶς τὰ εἶχε δανείσει πρὸ τριῶν ἤδη μηνῶν· ἐμπρὸς εἰς τὴν κυρὰ Σεραφίνα μοῦ ὡμίλει πάντοτε θυμοειδῶς, πλὴν κάποτε, ὅταν μ' ἔβλεπε μόνην, μ' ἐκύτταζε μ' ἕνα τρόπον ὁ ὁποῖος μ' ἐμπέρδευε πολύ· καὶ τότε, βλέπων ὅτι ἐκοκκίνιζα, αὐτὸς μοῦ ἐχαμογελοῦσε.

— Καταλαμβάνετε, κύριε, τότε αὐτὸς κατεγίνετο νὰ μὲ φυλακίσῃ.

— Μίαν ἡμέραν, ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα, ἡ οἰκονόμος ἐκβῆκε πρὸς τὸ βράδυ ἔξω, πρᾶγμα ἀσυνείθιστον· οἱ γραμματικοὶ ἐπήγαιναν καθένας εἰς τὸ 'σπίτι του. Ὁ Κ. Φεράνδος ἔστειλε τὸν θυρωρὸν εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ ἔμεινα εἰς τὸν οἶκον ὁλομόναχη μετὰ τοῦ αὐθέντου· ἔῤῥαπτα μέσα εἰς τὸν ἀντιθάλαμον· κτυπᾷ τὸν κώδωνα. Ἐμβαίνω εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἐκοιμᾶτο, ἐστέκετο ὄρθιος ἐμπρὸς εἰς τὴν ἑστίαν· 'παγαίνω πλησίον του, γυρίζει αὐτὸς διὰ μιᾶς καὶ μ' ἐναγκαλίζεται... τὸ πρόσωπόν του ἦτο κόκκινον ὡσὰν τὸ αἷμα, τὰ ὄμματά του ἀκτινοβολοῦσαν. Ἐγὼ πλέον ἔμεινα ἀλαλόφωνος ἀπὸ τὸν φόβον· ἡ ἔκπληξις μ' ἐμπόδισεν εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ κάμω κανένα κίνημα· πλὴν, μολονότι ἦτο δυνατὸς, μὲ τόσην ὁρμὴν ἐξετινάχθην, ὥστε ἀπεσπάσθην ἀπὸ τὰς χεῖράς του· τρέχω εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, σπρώχνω τὴν θύραν καὶ στηρίζομαι ἐπ' αὐτῆς μ' ὅλας μου τὰς δυνάμεις, ἐπειδὴ τὸ κλειδὶ ἦτον ἀπ' ἔξω.

—Ἀκούετε, κύριέ μου... ἀκούετε!... εἶπεν ὁ Μορὲλ πρὸς τὸν Ῥοδόλφον. Ἰδοὺ ἡ διαγωγὴ τοῦ ἀξιοτίμου μας εὐεργέτου.

—Μετά τινας στιγμὰς, ἐνίκησεν ἡ δύναμίς του τὴν ἰδικήν μου· ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα· ἡ θύρα ἤνοιξε. Κατ' εὐτυχίαν ὁ λύχνος ἦτο πλησίον, φυσῶ, τὸν σβύνω. Ὁ ἀντιθάλαμος ἀπεῖχεν ἀρκετὰ τῶν δωματίων του·

ἐκεῖ εἰς τὰ σκοτεινά, μὲ κράζει, δὲν ἀποκρίνομαι· μὲ λέγει τότε μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἐκ τοῦ θυμοῦ·— Φεύγεις, ὅμως στέλλω τὸν πατέρα σου εὐθὺς εἰς τὴν φυλακὴν διὰ τὰ χίλια τριακόσια φράγκα τὰ ὁποῖα μὲ χρεωστεῖ καὶ δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ μοῦ δώσῃ. — Τὸν παρεκάλεσα νὰ μ' εὐσπλαγχνισθῇ· τὸν ὑπεσχέθην ὅ,τι περνᾷ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου νὰ κάμνω διὰ νὰ τὸν εὐχαριστῶ εἰς τὴν δούλευσίν του· νὰ τὸν θεωρῶ ὡς εὐεργέτην μου, ἀλλ' ὄχι ποτὲ νὰ ἐξευτελισθῶ εἰς τόσον.

— Βλέπετε ἡ Λουΐζα μου τί αἰσθήματα ἔχει; εἶπεν ὁ Μορέλ· βλέπετε ἡ κόρη μου! Ἀλλὰ πῶς; ; Ἔ, λέγε νὰ ἰδοῦμεν...λέγε...

— Ἤμουν λοιπὸν εἰς τὰ σκοτεινά· μετά τινα στιγμὴν ἀκούω καὶ κλείεται ἡ θύρα τοῦ ἀντιθαλάμου· τὴν εἶχεν εὕρει ὁ αὐθέντης μου εἰς τὰ ψηλαφητά· μ' ἐκρατοῦσε λοιπὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν του· τρέχει εἰς τὴν κάμεράν του καὶ ἐπιστρέφει ἀμέσως μ' ἕνα φῶς. Δὲν τολμῶ, πατέρα μου, νὰ σὲ παραστήσω ὁποίαν νέαν πάλην ὑπέφερα, ὁποίους φοβερισμούς, ὁποίας καταδιώξεις ἀπὸ θάλαμον εἰς θάλαμον· κατ' εὐτυχίαν ἡ ἀπελπισία, ὁ φόβος, ἡ ἀγανάκτησις μ' ἔδοσαν δυνάμεις· ἡ ἀντίστασίς μου τὸν παρώργισεν· ἔγινεν ἔξω φρενῶν. Μὲ εἶπε χιλίας ὕβρεις, μ' ἐκτύπησε· τὸ πρόσωπόν μου καταιματώθη...

— Θεέ μου! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ λιθογλύφος ἀνυψῶν τὰς χεῖράς του πρὸς τὸν οὐρανόν· καὶ αὐτὰ τί ἄλλο εἶναι παρὰ ἐγκλήματα... καὶ ποινὴ διὰ τέρας τοιοῦτο δὲν ὑπάρχει... κάμμία ποινή...

— Ἴσως, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, ὅστις ἐφαίνετο εἰς βαθυτάτας βυθισμένος σκέψεις· ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὴν Λουΐζαν·— Ἔπειτα! ἔπειτα! ὁμίλει μὲ θάῤῥος· ὅλα νὰ τὰ εἰπῇς.

— Ἡ πάλη ἐβαστοῦσεν ἀκόμη· αἱ δυνάμεις μου πλέον μ' ἐγκατέλιπαν, ὅτε ὁ θυρωρὸς, ὅστις εἶχεν ἐπιστρέψει, ἔκρουσε τὸν κώδωνα δίς· ἔφερεν, ὡς φαίνεται, κάμμίαν γραφήν. Φοβηθεὶς ὁ Κ. Φεράνδος μὴ τὴν φέρῃ ὁ ἴδιος ἂν δὲν ὑπάγω ἐγὼ νὰ τὴν 'πάρω, μὲ λέγει· — Πάγαινε!... Λέξιν ἐκβάλλεις ἀπὸ τὸ στόμα σου, ὁ πατήρ σου εἶναι χαμένος· ἀπὸ τὸ 'σπίτι μου φεύγεις, πάλιν χαμένος εἶναι· ἂν ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ὑπάγεις ἔλθουν, κατὰ τὴν συνήθειαν, νὰ μ' ἐρωτήσουν περὶ τοῦ χαρακτῆρός σου, θὰ τοὺς ἐμποδίσω νὰ σὲ 'πάρουν σιμά των· θὰ τοὺς κάμω νὰ συμπεράνουν ὅτ' εἶσαι καὶ κλέπτρια. Κύτταξε καλά... — Τὴν ἄλλην ἡμέραν, μ' ὅλους τοὺς φοβερισμοὺς τοῦ αὐθέντου μου, ἔτρεξα ἐδῶ κ' ἐκλαύθηκα εἰς τὸν πατέρα μου, χωρὶς ὅμως νὰ τολμήσω νὰ τοῦ τὰ εἴπω ὅλα... Ὁ πατήρ μου ἤθελε ν' ἀφήσω ἀμέσως αὐτὸ τὸ 'σπίτι... ἀλλ' ἡ φυλακή... Ἀφοῦ ἠῤῥώστησεν ἡ μητέρα μου δὲν ἠμπορούσαμεν πλέον νὰ περάσωμεν χωρὶς τὸν μηνιαῖον μισθόν μου...Ἔπειτα, διὰ νὰ ζητήσω ἄλλον αὐθέντην, ἔπρεπε νὰ περάσῃ καιρός· διότι τί συστάσεις ἤθελα ἔχει!...

— Ναὶ, εἶπεν ὁ Μορὲλ μετὰ γνοφώδους πικρίας· ἐστάθημεν ἐπονείδιστοι μὲ τὸν ἐγωϊσμόν μας, ὕστερον ἀφ' ὅλ' αὐτά, ν' ἀφήσωμεν τὸ τέκνον μας νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖ πάλιν...Ὦ! ἐγὼ καλὰ σᾶς τὸ ἔλεγα, ἡ πενία... ἡ πενία... εἰς πόσα κακὰ παρακινεῖ τὸν ἄνθρωπον!...

— Δὲν ἐπροσπάθησες, πατέρα μου, παντοίοις τρόποις νὰ εὕρῃς τότε χίλια τριακόσια φράγκα δάνεια ἀπὸ πουθενά; ἐστάθη ἀδύνατον· τί νὰ κάμωμεν!

— Ἔλα, ἔλα, ἐξακολούθει... Οἱ γονεῖς σου ὑπῆρξαν οἱ δήμιοί σου· ἡμεῖς πταίομεν πλειότερον παρὰ σὲ διὰ τὸ δυστύχημα τὸ ὁποῖον σὲ ἦλθεν, εἶπεν ὁ λιθογλύφος κρύπτων τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς του.

— Ὅταν ἐξαναεῖδα τὸν αὐθέντην, ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα, μ' ἐφέρθη καθὼς μ' ἐφέρετο πρὶν ἀκολουθήσουν τὰ ὁποῖα σᾶς ἐδιηγήθηκα, μὲ σοβαρότητα· δὲν μὲ εἶπε λόγον διὰ τὰ διατρέξαντα· ἡ κυρὰ Σεραφίνα ἐξηκολούθει νὰ μὲ βασανίζῃ· μ' ἔδιδε μόλις νὰ τρώγω ὅσον διὰ νὰ ζῶ· τὸ ψωμὶ τὸ ἐκλείδωνε· κἄποτε ἀπὸ κακίαν της ἔρριπτεν ἐμπρός μου ἀκαθαρσίας μέσα εἰς τ' ἀποφάγια τὰ ὁποῖα μοῦ ἄφηναν, διότι αὐτὴ ἐκάθητο πάντοτε σχεδὸν εἰς τὸ τραπέζι μαζῇ μὲ τὸν Κ. Φεράνδον. Τὴν νύκτα, μόλις ἐκοιμούμην· ἐφοβούμην κάθε στιγμὴν μὴν ἰδῶ ἐμπρός μου τὸν αὐθέντην· ἐπειδὴ ἡ κάμερή μου ἔμενεν ἀνοικτή· εἶπε καὶ μοῦ ἐπῆραν καὶ τὴν σκευοθήκην τὴν ὁποίαν ἔβαλλα προτήτερα ὀπίσω τῆς θύρας μου διὰ νὰ προφυλάττωμαι· ἄλλο δὲν μοῦ ἔμενε παρὰ μία καθέδρα, ἕνα μικρὸν τραπέζι καὶ τὸ *σεπέτι* μου. Μὲ αὐτὰ πλέον ἔκλεια ὅπως ἠμποροῦσα, κ' ἐκοιμούμην μὲ τὰ φορέματά μου. Κάμποσον καιρὸν μ' ἄφησεν ἥσυχον· μάλιστα οὔτε μ' ἔβλεπε πλέον. Ἤρχιζα ὁπωσοῦν νὰ λαμβάνω θάῤῥος, στοχαζομένη ὅτι μὲ παραίτησε. Μίαν κυριακὴν, μ' ἐσυγχώρησε νὰ ἔκβω ἔξω· ἦλθα λοιπὸν καὶ ἀνήγγειλα εἰς τοὺς γονεῖς μου τὴν καλὴν αὐτὴν εἴδησιν... ἐχάρημεν ὅλοι κατὰ πολλά!... ἕως ἐδῶ, πατέρα μου, γνωρίζεις τὰ πράγματα... Τὰ κατόπιν... (καὶ ἡ φωνὴ τῆς Λουΐζης ἤρχισε νὰ τρέμῃ) εἶναι φρικτά... ποτὲ δὲν ἐτόλμησα νὰ σὲ τὰ εἰπῶ.

— Ὦ! ἤμην βέβαιος... βέβαιος... μοῦ ἔκρυπτες κἄτι, ἀνέκραξεν ὁ Μορὲλ μὲ εἶδος παραλογισμοῦ καὶ εὐκινησίαν τινὰ προφορᾶς ἐκπλήξασαν τὸν Ῥοδόλφον. Ἡ ὠχρότης σου... τὸ πρόσωπόν σου... τὰ ἐκαταλάμβανα ἐγώ. Ἑκατὸν φορὰς τὸ εἶπα εἰς τὴν μητέρα σου... ἀλλ' ἐκείνη κουροφέξαλλα! πά! πά! ὅλον μ' ἐνεθάῤῥυνε... Ἂς τὰ καταπίνῃ δὰ τώρα! ἂς τὰ καταπίνῃ! διὰ νὰ μὴν ὑποφέρῃ ἀπὸ πεῖναν, ἄφηνε τὴν κόρην της εἰς ἕνα τοιοῦτον τέρας ἀνθρωπόμορφον!... Καὶ ἡ κόρη της, ἡ κόρη της; ἰδού· ἰδού... Νὰ συρομαδῆται εἰς τὰ κριτήρια... Τώρα τὴν ἐπρόκοψε! Ἆ! ἔπειτα... τέλος πάντων... 'ξεύρω κ' ἐγώ;... βέβαια... εἴμεθα, βλέπεις, πτωχοί... καλὰ... πλὴν οἱ ἄλλοι;... Ὦ... τώρα!... οἱ ἄλλοι... (Ἔπειτα σταθεὶς ὡς διὰ νὰ συνάψῃ τὰς δραπετευούσας ἰδέας του, ὁ Μορὲλ ἔπληξε τὸ μέτωπόν του καὶ ἀνεφώνησεν)· Ἰδέ! δὲν ἐξεύρω καὶ τὶ λέγω... ὤ, τὸ κεφάλι μου, τὸ κεφάλι μου!... ὡσὰν νὰ ἐμέθυσα...

Καὶ ἔκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύο του χεῖρας.

Ὁ Ῥοδόλφος, διὰ ν' ἀποτρέψῃ τὴν Λουΐζαν τοῦ νὰ κατανοήσῃ τοὺς διὰ τὸ ἀσυνάρτητον τῶν ἰδεῶν τοῦ πατρός της φόβους του, εἶπε μετὰ σοβαρότητος·

— Ἐξεύρεις ὅμως, Μορὲλ, ὅτι ἔχεις ἄδικον; ἡ σύζυγός σου μήπως μό-

νον διὰ τὸν ἑαυτόν της ἐφοβεῖτο τὰς ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Λουΐζης ἀπὸ τοῦ συμβολαιογράφου συνεπείας; ἀμ' ἡ μήτηρ της; ἀμὴ τὰ τέκνα της; ἀμὴ σὺ ὁ ἴδιος;... Κανεὶς ἄλλος δὲν πταίει... Τὸ ἀνάθεμα νὰ τὸ ἔχῃ ἐκεῖνος μόνος... ἐκεῖνο τὸ τέρας τῆς ὑποκρισίας... Ἐκεῖνος ὅστις ἔφερε τὴν κόρην σας εἰς θέσιν, ἢ τὴν ἀτιμίαν της νὰ ἐκλέξῃ, ἢ τὸν ἀφανισμὸν... ἴσως δὲ καὶ τὸν θάνατον τοῦ πατρός της καὶ τῆς οἰκογενείας της· εἶδες αὐθέντην... εἶδες νὰ καταχρᾶται μὲ τόσην ἀναισχυντίαν τὴν αὐθεντικὴν ἐξουσίαν του!... Ὑπομονή· ἐγὼ τὸ εἶπα καὶ προτήτερα· ὁ Θεὸς πολλάκις ἐπιφυλάττει εἰς τὸ ἔγκλημα φοβερὰν καὶ καταπληκτικὴν ἐκδίκησιν. Μή σας μέλει...

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ῥοδόλφου τοιαύτης ἐπέσταζον, ὡς εἰπεῖν, βεβαιώσεως καὶ πεποιθήσεως, ὥστε ἡ Λουΐζα ἠτένισε τὸν σωτῆρά των μὲ θαυμασμὸν, μὲ φόβον σχεδόν.

—Ἐξακολούθει, κόρη μου, ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος ἀποταθεὶς πρὸς τὴν Λουΐζαν· μὴ μᾶς κρύψῃς τίποτε... σὲ τὸ λέγω διὰ τὸ καλόν σας.

—Ἤρχιζα λοιπὸν νὰ λαμβάνω ὀλίγον θάῤῥος, εἶπεν ἡ Λουΐζα, ὅτε ἕνα βράδυ ὁ Κ. Φεράνδος καὶ ἡ οἰκονόμος του ἐξῆλθον καθεὶς πρὸς ἄλλο μέρος, χωρὶς νὰ γευματίσουν εἰς τὸ 'σπίτι· ἔμεινα λοιπὸν ὁλομόναχη· κατὰ τὸ σύνηθες, μ' ἄφησαν τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασί μου, καὶ ἀφοῦ ἐκλείδωσαν τὰς ἀγγοθήκας ὅπου ἐθέταμεν τὰ διάφορα φαγητὰ, ἀνεχώρησαν. Τελειώνω ἐγὼ τὴν ἐργασίαν μου, ἔπειτα κάθημαι καὶ δειπνῶ· ἐπειδὴ ὅμως ἐφοβούμην νὰ ἦμαι κατάμονος εἰς ἐκεῖνο τὸ 'σπίτι, ἀνέβηκα εἰς τὴν κάμερήν μου, ἀφοῦ πρῶτον ἥναψα τὸν λύχνον τοῦ κυρίου Φεράνδου. Ὅταν ἔκβαινε τὴν νύκτα κανεὶς μας δὲν τὸν ἐπρόσμενε νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἤρχισα λοιπὸν νὰ ἐργάζωμαι, καὶ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν μὲ συνέβη ἄλλοτε, ἔξαφνα μ' ἐπῆρεν ἐκεῖ ὁ ὕπνος... Ἀ! πατέρα μου! (ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα διακοπτομένη μετὰ δέους) δὲν θὰ μὲ πιστεύσεις... θὰ εἰπεῖς ὅτι ψεύδομαι... καὶ ὅμως, ἰδοὺ, εἰς τὸ νεκρὸν σῶμα τῆς μικρᾶς μου ἀδελφῆς σὲ κάμνω ὅρκον ὅτι αὐτὴ εἶναι ὅλη ἡ ἀλήθεια.

—Λέγε, λέγε, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Κύριε, ἑπτὰ τώρα μῆνας τυραννῶ τὸ πνεῦμά μου νὰ καταλάβω τίνι τρόπῳ διέτρεξεν ἡ ἀποτρόπαιος ἐκείνη νύκτα... ἀδύνατον! Ἔφαγα τὸν νοῦν μου νὰ συλλογίζωμαι πῶς ἠκολούθησε τὸ πρᾶγμα... μυστήριον!

—Θεέ μου! Θεέ μου! τί ἄραγε θὰ μᾶς εἰπεῖ!... ἀνεφώνησεν ὁ λιθογλύφος ἐξελθὼν ἐκ τῆς ἀναλγησίας ἥτις διαλειπόντως τὸν κατελάμβανεν ἀφ' ὅτου ἤρχισεν ἡ δεινὴ αὕτη διήγησις.

—Ἀπεκοιμήθην ἐπάνω εἰς τὴν καθέδραν μου· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πρώτην φορὰν μὲ συνέβη, ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα. Ἰδοὺ τὸ τελευταῖον τῶν ὅσα ἐνθυμοῦμαι. Πρὸ αὐτοῦ... πρὸ αὐτοῦ... ὤ! πατέρα μου, συγχώρησαι... Σοῦ κάμνω ὅρκον ὅτι δὲν πταίω... Ἐγὼ...

—Σὲ πιστεύω!... σὲ πιστεύω...λέγε!

—Πόσην ὥραν ἐκοιμούμην, δὲν ἠξεύρω· ὅταν ἐξύπνησα, πάλιν εἰς τὴν κάμερήν μου εὑρέθηκα...ἀλλὰ πλαγιασμένη εἰς τὴν κλίνην μου καὶ κατη-

σχυμμένη ἀπὸ τὸν Κ. Φεράνδον, τὸν ὁποῖον εἶδα ἐκεῖ πλησίον μου...

— Ψεύματα! ψεύματα!...ἀνεφώνησε μανιωδῶς ὁ λιθογλύφος. Εἰπὲ μᾶλλον ὅτι ὑπεχώρησες ἀπὸ βίαν! ἀπὸ τὸν φόβον σου μὴ μὲ σύρουν εἰς τὴν φυλακήν! καὶ μὴ τόσον ψεῦδος, δι' ὄνομα Θεοῦ!

— Ψεῦδος! ἐγὼ, πατέρα μου, σοῦ κάμνω ὅρκον...

— Ψεύματα! ψεύματα!...Τί ἐγύρευε νὰ μὲ φυλακίσῃ λοιπὸν ὁ συμβολαιογράφος, ἀφοῦ ὑπεχώρησες εἰς αὐτόν;

— Ἐγὼ νὰ ὑποχωρήσω! ὤ! ὄχι, πατέρα μου, ὄχι! ὁ ὕπνος μου ὑπῆρξε τόσον βαθὺς, ὥστε ἤμην ὡσὰν νεκρά... Δὲν θ ἀ τὸ πιστεύσεις... εἶναι ἀδύνατον νὰ πιστευθῇ... τῳόντι· ἀφοῦ κ' ἐγὼ ἡ ἰδία ἀκόμη ἕως τώρα δὲν ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω.

— Καταλαμβάνω ἐγώ· ὅλα τὰ καταλαμβάνω, ὑπέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος διακόπτων τὴν Λουΐζαν. Μόνον αὐτὸ τὸ ἔγκλημα ἔλειπεν ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον...Σιῶπα, Μορὲλ, καὶ ἡ κόρη σου δὲν ψεύδεται...Εἰπέ με, Λουΐζα, ὅταν ἐδειπνοῦσες, πρὶν ἀναβῇς εἰς τὸν θάλαμόν σου, δὲν ἠσθάνθης εἰς ὅ,τι ἔπιες κάμμίαν γεῦσιν διαφορετικήν; Προσπάθησε αὐτὸ ν' ἀνακαλέσῃς καλὰ εἰς τὴν μνήμην σου.

Μετά τινα σκέψιν ἡ Λουΐζα ἀπήντησεν·

— Ἐνθυμοῦμαι τῳόντι, ὅτι τὸ νερωμένον κρασὶ τὸ ὁποῖον μ' ἄφησεν ἡ κυρὰ Σεραφίνα, εἶχεν ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας μίαν γεῦσιν ὀλίγον πικρήν· δὲν ἔδοσα ὅμως προσοχὴν, ἐπειδὴ ἐνίοτε αὐτὴ ἔβαλλεν εἰς ὅ,τι ἔπινα, διὰ νὰ μὲ τυραννῇ, πότε ἅλας καὶ πότε πιπέρι...

— Κ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸ ποτόν σοῦ ἐφάνη πικρόν;

— Μάλιστα, κύριε, ὄχι ὅμως πολὺ, διότι τότε δὲν ἤθελα τὸ πίει· ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι τὸ κρασὶ εἶχεν ἀρχήσει νὰ χαλᾷ.

Ὁ Μορὲλ, μὲ ἀπλανῆ τὰ ὄμματα καὶ ἀγριωπὰ, ἤκουε τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Ῥοδόλφου καὶ τὰς ἀποκρίσεις τῆς Λουΐζης, ἀλλ' ὡς νὰ μὴ συνελάμβανε νόημα.

— Πρὶν ἀποκοιμηθῇς εἰς τὴν καθέδραν σου... δὲν ᾐσθάνθης ὡσὰν νὰ ἐβάρυνεν ἡ κεφαλή σου...οἱ πόδες σου;

— Μάλιστα, κύριε... τὰ μηλίγγιά μου ἐκτυποῦσαν· εἶχα μικρὰς ἀνατριχιάσεις, δὲν ἤμουν καλά.

— Ὦ! τὸν ἀσυνείδητον!... τὸν ἀσυνείδητον! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος. Ἐξεύρεις, Μορὲλ, τί ἐπότισε τὴν θυγατέρα σου αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

Ὁ λιθογλύφος ἠτένισε τὸν Ῥοδόλφον χωρὶς ν' ἀποκριθῇ τι.

— Ἡ συνένοχός του Σεραφίνα, ἔμιξεν εἰς τὸ ποτὸν τῆς Λουΐζης κάνένα πρᾶγμα ναρκωτικὸν, ὅπιον ἀναμφιβόλως· αἱ δυνάμεις, ἡ διάνοια τῆς θυγατρός σου παρελύθησαν διά τινας ὥρας· καὶ ὅταν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ληθαργικοῦ της ἐκείνου ὕπνου...εὑρέθη κατῃσχυμμένη.

— Ἆ! τώρα, ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα, ἐξηγεῖται ἡ δυστυχία ἥτις μὲ ηὗρε... Βλέπεις, πατέρα μου, βλέπεις; δὲν εἶμαι τώρα τόσον ἔνοχος ὅσον πρότερον ἐφαινόμην. Πατέρα μου... πατέρα μου... λέγε μου τώρα!

Τὸ βλέμμα τοῦ λιθογλύφου ἦτο φρικῶδες τὴν ἀπλάνειαν. Παρανοΐα

τοσοῦτον τρομερὰ δὲν ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀκάκου καὶ τιμίου αὐτοῦ ἀνθρώπου. Μόλις ἐνόησε τὴν δεινὴν αὐτὴν ἐξομολόγησιν τῆς θυγατρός του. Ἔπειτα ἤρχησε πρό τινων στιγμῶν νὰ σαλεύῃ καὶ πραγματικῶς τοῦ ἀνθρώπου ὁ νοῦς... αἱ ἰδέαι του ἐσκοτίζοντο διαλειπόντως· καὶ τότε ἐνέπιπτεν εἰς τὸ μηδὲν ἐκεῖνο τῆς διανοίας, τὸ ἐπενεργοῦν ἐπὶ τοῦ λογικοῦ ὅπως ἡ νὺξ ἐπὶ τῆς ὁράσεως... σύμπτωμα λευγαλέον παραφροσύνης... Καὶ ὅμως ὁ Μορὲλ ὑπέλαβε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον, σύντομον καὶ ἐπίτροχον·

— Ναὶ, ναὶ, ὤ! ναί... κακά... κακά... πολὺ κακά.

Καὶ ἐπανέπεσεν εἰς τὴν ἀπάθειάν του. Ὁ Ῥοδόλφος τὸν παρετήρησε μετὰ ψυχικῆς ἀγωνίας· ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἀγανάκτησις καὶ ὁ θυμὸς τοῦ δυστυχοῦς ἤρχισαν νὰ ἐξαντλῶνται, ὡς συμβαίνει πολλάκις εἰς τὰ δάκρυα, νὰ στειρεύωσι κατὰ συνέπειαν σφοδρῶν θλίψεων. Θέλων λοιπὸν νὰ τελειώσῃ ὅσον τάχιστα τὴν λυπηρὰν αὐτὴν συνομιλίαν, ὁ Ῥοδόλφος εἶπε πρὸς τὴν Λουΐζαν·

— Θάῤῥος, κόρη μου, λέγε, τελείωσε.

— Ἀλλοίμονον, κύριε, τὸ ὅ,τι ἠκούσετε εἶναι ἀκόμη τίποτε... Βλέπουσα τὸν Κ. Φεράνδον πλησίον μου, ἀφῆκα φωνὴν φόβου. Ἠθέλησα νὰ φύγω, ἀλλ' αὐτὸς μ' ἐκράτησε μὲ δύναμιν· ἤμην ἀκόμη τόσον ἀδύνατη, τόσον ναρκωμένη, ἐξ αἰτίας βέβαια αὐτοῦ τοῦ ποτοῦ τὸ ὁποῖον εἴπετε, ὥστε δὲν ἠμπόρεσα ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ τὰς χεῖράς του.— Ἔ, καὶ τώρα τί φεύγεις; μὲ λέγει ὁ Κ. Φεράνδος μὲ μίαν ἀπορίαν ἥτις μ' ἔκαμε νὰ τὸν ἐντραπῶ. Παράξενον! Δὲν τὸ ἠθέλησες μόνη σου νὰ ἔλθω νὰ σ' εὕρω;—Ἄ, κύριε, δὲν ἐντρέπεσθε! ἀνεφώνησα· μὲ ηὕρετε νὰ κοιμοῦμαι καὶ μὲ ἠφανίσετε ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς! Τὸ λέγω ἐγὼ τοῦ πατρός μου. Ὁ αὐθέντης μου τότε ἐδόθη εἰς καγχασμούς.— Σὲ ηὗρα νὰ κοιμᾶσαι, ἐγώ! ἀστεΐζεσαι, παιδί μου; Εἰς ποῖον θὰ εἰπεῖς ἕνα τοιοῦτον ψεῦμα καὶ θὰ τὸ πιστεύσει; Ἀμ' εἶναι τέσσαρες ὧραι ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα. Ἐγὼ εἶμ' ἐδῶ ἀπὸ τὰς δέκα ὥρας, καὶ ὅμως ἀρκετὰ ἐκοιμήθης· δὲν ἤξευρα ὅτι κοιμᾶσαι τόσον βαθειά. Ὁμολόγησε μᾶλλον ὅτι τὸ πᾶν χρεωστῶ εἰς τὴν καλήν σου θέλησιν. Ἔλα τώρα, μὴν εἶσαι παράξενη, ἢ θὰ μαλώσωμεν. Ὁ πατέρας σου εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· τώρα πλέον δὲν ἔχεις λόγον νὰ μή με δέχεσαι· σιωπὴ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς θὰ περάσωμεν ὡσὰν καλοὶ φίλοι· ἐξ ἐναντίας, ἐσὺ τὸ 'ξεύρεις.—Ὅλα θὰ τὰ εἰπῶ εἰς τὸν πατέρα μου, ὅλα! ἀνέκραξα· σᾶς ἐκδικεῖται ἐκεῖνος. Ὑπάρχει δικαιοσύνη καὶ εἰς τὴν γῆν!... — Ὁ Κ. Φεράνδος μὲ ἠτένισε μὲ θαυμασμόν.— Ἀλλὰ σὺ, παιδί μου, εἶσαι τρελλὴ, θεότρελλη ... Καὶ τί θὰ εἰπεῖς τάχα εἰς τὸν πατέρα σου; Ὅτι μ' ἐπροσκάλεσες εἰς τὴν κλίνην σου; Κάμε ὅπως ἀγαπᾷς... θὰ ἰδῇς πῶς θὰ σὲ δεχθῇ. — Θεέ μου! ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ ἀλήθεια... Τώρα σεῖς γνωρίζετε ὅτ' εἶσθ' ἐδῶ στανικῶς μου!... — Στανικῶς σου; Ἔχεις τόσην ἀναισχυντίαν, νὰ ψευσθῇς εἰς τοιοῦτον βαθμόν! Ἤγουν τάχα σ' ἐβιάσαμεν; Θέλεις νὰ σοῦ ἀποδείξω ὅτ' εἶσαι ψεύστρια; Ἐγὼ εἶχα διατάξει τὸν Γερμανὸν, τὸν τα-

μίαν μου, νὰ ἐπιστρέψῃ χθὲς τὸ βράδυ, εἰς τὰς δέκα ὥρας, διὰ νὰ τελειώσῃ μίαν ἐργασίαν βιαστικήν· εἰργάσθη λοιπὸν ἕως εἰς τὴν μίαν μετὰ τὰ μεσάνυκτα εἰς τὴν κάμερην ἥτις εἶναι ὑποκάτω ἀπ' αὐτήν. Δὲν ἤθελεν ἀκούσει αὐτὸς τὰς φωνάς σου, τὴν ταραχὴν, ἂν καὶ ἀπόψε ἀντεστέκεσο καθὼς τὴν ἄλλην φορὰν κάτω;... ἄ, ἀνόητη! Αἲ καλά! ἐρώτησε αὔριον τὸν Γερμανόν· δὲν θ' ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ νύκτα ἐπέρασε μὲ ἄκραν σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν.

— Ἰδὲ, ἰδέ· ἔλαβεν ὅλας τὰς προφυλάξεις διὰ νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Μάλιστα, κύριε· κ' ἐγὼ πλέον ἔμεινα ὡς ἐμβρόντητος. Εἰς ὅ,τι μ' ἔλεγεν ὁ Κ. Φεράνδος δὲν εἶχά τι ν' ἀποκριθῶ. Μὴ γνωρίζουσα τί μὲ εἶχε ποτίσει, κ' ἐγὼ ἡ ἰδία ἠποροῦσα διὰ τὴν βαθύτητα τοῦ ὕπνου μου. Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἡ πταίστρια ἤμην ἐγώ. Ἂν ἐκλαιόμην εἰς κάνένα, ὅλος ὁ κόσμος ἤθελε κατηγορήσει ἐμέ· καὶ βέβαια, ἀφοῦ ἡ φρικώδης αὐτὴ νύκτα ἦτο καὶ δι' ἐμὲ τὴν ἰδίαν ἀκατανόητον μυστήριον.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔμεινεν ἐκστατικὸς εἰς τὴν τρομερὰν αὐτὴν ὑποκρισίαν τοῦ Φεράνδου.

— Καὶ λοιπὸν, λέγει πρὸς τὴν Λουΐζαν, δὲν ἐτόλμησες νὰ κλαυθῇς εἰς τὸν πατέρα σου διὰ τὸ βδελυρὸν κατόρθωμα τοῦ συμβολαιογράφου;

—Ὄχι, κύριε· ἤθελε μὲ νομίσει ἀφεύκτως συνένοχόν του· ἔπειτα ἐφοβούμην καὶ μήπως ὁ πατήρ μου εἰς τὸν θυμόν του, ἐλησμονοῦσεν ὅτι ἡ ἐλευθερία του καὶ ἡ ὕπαρξις τῆς οἰκογενείας μας ἐξαρτῶντο πάντοτε ἀπὸ τὸν αὐθέντην μου.

— Καὶ ἴσως, ἐπανέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος, διὰ νὰ λυτρώσῃ τὴν Λουΐζαν ἀπὸ τὴν καρδιαλγίαν τοῦ νὰ ὁμολογήσῃ πλειότερα...ἴσως, ὑποχωροῦσα εἰς τὴν βίαν, εἰς τὸν φόβον μὴ ἀφανίσῃς τὸν πατέρα σου ἂν ἀνένευες, ἐξηκολούθησες νὰ γίνεσαι θυσία εἰς αὐτὸν τὸν ἀσυνείδητον;

Ἡ Λουΐζα ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθριῶσα.

— Ἀκολούθως; δὲν σ' ἐφέρετο μὲ ὀλιγωτέραν κἂν βαρβαρότητα;

—Ὄχι, κύριε· διὰ νὰ ἐξαλείψῃ πᾶσαν ὑποψίαν, ὅταν ἐτύχαινεν εἰς τὸ τραπέζι μας ὁ ἐφημέριος τῆς Βοννουβέλλης καὶ ὁ παρεφημέριός του, ὁ αὐθέντης μ' ἐμάλωνε σκληρὰ ἐμπρός των· ἐπαρακάλει τὸν ἐφημέριον νὰ μὲ κατηχήσῃ· τὸν ἔλεγεν ὅτι δὲν θ' ἀργήσω νὰ γίνω τῆς ἀπωλείας, ὅτι ἔπαιζα πολὺ ἐλεύθερα μὲ τοὺς γραμματικούς του, ὅτι ἤμην ὀκνηρὰ, ὅτι μ' ἐκράτει σιμά του ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν πρὸς τὸν πατέρα μου, ἕνα καλὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ὁποῖον ἔκαμε μερικὰς ὑποχρεώσεις... Καὶ ὅλα ταῦτα, ἐκτὸς τῶν δανείων του πρὸς τὸν πατέρα μου, ἦσαν ψευδῆ. Ποτὲ δὲν εἶδα εἰς τὸ πρόσωπον τοὺς γραμματικούς· πρῶτον μὲν ἐκεῖνοι εἰργάζοντο εἰς ἕνα μέρος διόλου χωριστὸν ἀπὸ τὸ 'σπίτι.

— Καὶ ὅταν εὑρίσκεσο μόνη μετὰ τοῦ Φεράνδου, τί σοῦ ἔλεγε διὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐφημερίου διαγωγήν του πρὸς σέ;

—Μ' ἐβεβαίωνεν ὅτι ἀστεΐζετο... Ὁ ἐφημέριος ἐντοσούτῳ ἔπαιρνε τοὺς λόγους του κατὰ γράμμα· μ' ἔλεγεν ἐπιπληκτικῶς ὅτι πρέπει νὲ ἦμαι εἰς

τὸ ἄκρον κακοήθης, ἀφοῦ μέσα εἰς ἕνα 'σπίτι ὅπου ἄλλο ἀπὸ παραδείγματα θεοφοβίας δὲν ἔβλεπα, ἐξεπλανώμην εἰς τόσα ἀτοπήματα. Εἰς τοὺς ὀνειδισμοὺς τούτους δὲν ἤξευρα τὶ ν' ἀποκριθῶ, ἔκυπτα τὴν κεφαλήν· καὶ αὐτή μου ἡ σιωπὴ καὶ ἀμηχανία ἐστρέφοντο ἐπὶ κακοῦ μου. Τόσον ἀηδίασα τὴν ζωήν μου, ὥστε πολλάκις μὲ ἦλθε νὰ τὴν τελειώσω· ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ἡ μήτηρ μου, τὰ ἀδέλφιά μου, αὐτὰ μὲ ἀνεχαίτιζαν... ὑπέμενα πλέον. Εἰς τὸν ἐξευτελισμόν μου ἐκεῖνον μίαν εὕρισκα παρηγορίαν· ὁ πατήρ μου, ἔλεγα, τοὐλάχιστον λυτρώνεται ἀπὸ τὴν φυλακήν. Ἀλλ' ἰδοὺ νέον μοῦ ἐπῆλθε δυστύχημα· ἔγινα μήτηρ... τότε εἶδα τὸν παντελῆ μου ἀφανισμόν. Δὲν ἠξεύρω διατὶ προησθάνθηκα ὅτι, νὰ μάθῃ ὁ Κ. Φεράνδος τὸ τοιοῦτον, ἀντὶ νὰ φανῇ πρὸς ἐμὲ ὀλιγώτερον σκληρὸς, ἤθελε μὲ βδελυχθῆ περισσότερον· ἀλλὰ ποῦ νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν ἰδέαν μου μέχρι τίνος βαθμοῦ!...

Ἐπανελθὼν ὁ Μορὲλ ἐκ τοῦ στιγμιαίου παραλογισμοῦ του, παρετήρησε τριγύρω του μὲ θάμβος, ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του, συνῆψε τὰς ἀναμνήσεις του, καὶ εἶπε πρὸς τὴν Λουΐζαν·

— Δὲν ἐξεύρω ποῦ εἶχα τώρα τὸν νοῦν μου... ὁ κόπος... ἡ λύπη... τί ἔλεγες;...

— Ὅταν ὁ Κ. Φεράνδος ἔμαθεν ὅτι ἤμουν μήτηρ...

Ὁ λιθογλύφος ἔκαμε χειρονομίαν ἀπελπισίας, ἀλλ' ὁ Ῥοδόλφος τὸν κατεπράϋνε δι' ἑνὸς βλέμματος.

— Ἔλα, λέγε... ἄς τ' ἀκούσω πλέον ἕως τέλους· εἶπεν ὁ Μορέλ. Λέγε, λέγε...

Ἡ Λουΐζα ἐπανέλαβεν·

— Ἠρώτησα τὸν Κ. Φεράνδον τίνι τρόπῳ τώρα νὰ κρύψω τὸ αἶσχός μου καὶ τὰς συνεπείας ἑνὸς πταίσματος, αἴτιος τοῦ ὁποίου ἦτον αὐτός... Ἀλλοίμονον! ὁ πατέρας μου δὲν θὰ μὲ πιστεύσει...

— Τί;... τί;...

— Διακόπτων με μὲ ἀγανάκτησιν, ἐπροσποιήθη διὰ μιᾶς ψευδοῦς ἀπορίας του ὅτι δὲν ἐκατάλαβε τὶ τὸν ἔλεγα· μὲ ἠρώτησε μὴ τύχῃ κ' ἐτρελλάθηκα. Πεφοβισμένη ἐγὼ τότε, ἀνέκραξα·— Ἀλλὰ διὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τί θέλετε τώρα ἐγὼ νὰ γίνω, τί; ἂν δὲν εὐσπλαγχνίζεσθε ἐμὲ, εὐσπλαγχνισθῆτε τοὐλάχιστον τὸ τέκνον σας. — Ὢ! τί φρίκη! ἀνεφώνησεν ὁ Κ. Φεράνδος ἀνυψόνων τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Πῶς, ἀχρεία! ἔχεις τὴν ἀδιαντροπιὰ νὰ συκοφαντήσῃς ἐμὲ ὅτι ἐξουδενώθην ὥστε νὰ καταντήσω εἰς μίαν κόρην ὡσὰν ἐσέ... πολλή σου ἡ ἀναισχυντία!... Ἰδὲ, νὰ εὕρῃ ἐμὲ, ἐνῷ τόσας φορὰς, τί δὲν τὴν εἶπα διὰ νὰ τὴν φέρω εἰς θεογνωσίαν... τὴν ἀθλίαν! Ἔξω 'γλίγωρ' ἀπὸ τὸ 'σπίτι μου...

Ὁ Ῥοδόλφος καὶ ὁ Μορὲλ ἔμειναν ἔκπληκτοι... ὑποκρισία τοσοῦτον καταχθόνιος τοὺς ἐκεραυνοβόλησεν.

— Ὢ! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· αὐτὸ... αὐτὸ ὑπερβαίνει ὅ,τι δύναται νὰ φαντασθῇ τις φρικωδέστερον, βδελυρώτερον!...

Ὁ Μορὲλ δὲν ἐπρόφερε λέξιν· οἱ ὀφθαλμοί του ἐμεγεθύνθησαν ἀπαι-

σίως· σπασμὸς συνέστειλε τοὺς χαρακτῆράς του· κατέβη ἐκ τοῦ ὀκρίβαντος ὅπου ἐκάθητο, ἤνοιξε διὰ μιᾶς ἓν συρτάριον, ἔλαβε δυνατόν τι καὶ μακρὸν ῥινίον (λίμα), μυτηρὸν πολὺ, λαβὴν ἔχον ξυλίνην, καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν θύραν... Ὁ Ῥοδόλφος ἐμάντευσε τὴν ἰδέαν του, τὸν ἥρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ τὸν ἐκράτησε·

— Μορὲλ, ποῦ 'παγαίνεις ;... ταλαίπωρε... χάνεσαι !

— Μακράν! ἀνεφώνησεν ὁ τεχνίτης μανιωδῶς ἀντιπαλαίων, μακρὰν, ἐπειδὴ σὺ τὸ 'ξεύρεις !

Καὶ ὁ ἄφρων ἐφοβέρισε τὸν Ῥοδόλφον.

— Πατέρα μου... εἶναι ὁ σωτήρ μας !... ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα.

— Ὁ σωτήρ μας ! ἐγὼ δὲν 'παίρνω ἀπὸ τέτοια ! ναί ! σωτήρ μας !... ζητεῖ νὰ σώσῃ... τὸν συμβολαιογράφον ! ἀπεκρίθη ὁ Μορὲλ διόλου παράφρων καὶ παλαίων μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου. Μετά τινα στιγμὴν ὁ πρίγκιψ ἀφώπλισε τὸν μαινόμενον μὲ πραότητα, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἔῤῥιψε τὸ ῥινίον ἐπὶ τῆς κλίμακος. Ἡ Λουΐζα ἔσπευσε τότε πρὸς τὸν λιθογλύφον, τὸν ἔθλιψεν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ τὸν εἶπε·

— Πατέρα μου... εἶναι ὁ εὐεργέτης μας !... κ' ἐσήκωσες χέρι κατ' ἐπάνω του· ἔλα εἰς τὸν ἑαυτόν σου !...

Οἱ λόγοι οὗτοι ἀνεκάλεσαν τὸν Μορὲλ εἰς τὰς αἰσθήσεις του· ἐσκέπασε τὴν μορφὴν μὲ τὰς χεῖράς του, καὶ ἄφωνος ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα τοῦ Ῥοδόλφου.

— Σήκω, σήκω, ταλαίπωρε πάτερ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος πλήρης ἀγαθωσύνης· Ὑπομονή... καταλαμβάνω τὸν ἐρεθισμόν σου· συμμερίζομαι τὸ μῖσός σου· ἀλλ' ἂν θέλῃς νὰ λάβῃς ἐκδίκησιν, μεῖνε ἥσυχος...

— Ἀλλὰ, Θεέ μου ! εἶπεν ὁ λιθογλύφος ἀνεγειρόμενος, τί δύνατ' ἐδῶ νὰ κάμῃ ἡ δικαιοσύνη... τί ὁ νόμος ;... Ὤ ! οἱ πτωχοὶ ἡμεῖς ! 'Πάγαινε τώρα νὰ ἐνάξῃς ἕνα πλούσιον, ἕνα δυνατὸν, ἕνα ἄνθρωπον σεβαζόμενον παρὰ πάντων· θὰ σὲ περιπαίξουν· θ' ἀρχήσουν νὰ γελοῦν, χάχ ! ἄχ ! ἅ ! (Καὶ ἤρχισε νὰ γελᾷ γέλωτα σπασμωδικόν). Καὶ θὰ ἔχουν δίκαιον... Ποῦ εἶν' αἱ ἀποδείξεις σου ; ναὶ, αἱ ἀποδείξεις μας ; Δὲν θὰ μᾶς πιστεύσει κανείς. Μαχαῖρι τὸ λοιπόν ! (ἀνέκραξε μὲ διπλασιασμὸν θυμοῦ τυφλοῦ) μαχαῖρι... νὰ ἰδῇς τί ἀμερόληπτον εἶναι αὐτό...

— Σιωπὴ, Μορὲλ, ἡ λύπη σὲ πλανᾷ, τὸν εἶπε θλιβερῶς ὁ Ῥοδόλφος... Ἄφησε τὴν κόρην σου νὰ διηγηθῇ... αἱ στιγμαὶ εἶναι πολύτιμοι, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀστυνομίας τὴν περιμένει, πρέπει ὅλα νὰ τὰ μάθω... ὅλα, σὲ λέγω... Ἐξακολούθει, κόρη μου.

Ὁ Μορὲλ ἐπανέπεσεν ἐπὶ τοῦ καθίσματός του καταβεβαρημένος.

— Εἶναι, κύριε, ἀνωφελὲς, ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα, νὰ σᾶς εἰπῶ τὰ κλαύματά μου· ἀπέκαμα νὰ τὸν παρακαλῶ... Αὐτὰ διέτρεξαν εἰς τὰς δέκα πρὸ μεσημβρίας, μέσα εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Κ. Φεράνδου· ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ νὰ γευματίσῃ μετ' αὐτοῦ ὁ ἐφημέριος· ἐμβῆκε λοιπὸν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ αὐθέντης μ' ἐγέμιζεν ἀπὸ ὕβρεις καὶ λοιδορίας... ὅταν εἶδε τὸν ἱερέα, ἐδάγκασε τὰ χείλη του.

—Καὶ τί εἶπε τότε;

—Εὐθὺς καθὼς τὸν εἶδεν· —Ἴδῆτε, ἅγιε ἐφημέριε, ἀνέκραξε· ἐγὼ καλὰ τὸ ἐπρόλεγα, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀχρεία θὰ καταντήσει τῆς ἀπωλείας... Ἰδοὺ μοῦ ὡμολόγησε μόνη τὴν ἐντροπήν της... διὰ νὰ τὴν εὐσπλαγχνισθῶ, λέγει, καὶ νὰ τὴν σώσω. Ἰδῆτε ἄνθρωπον ὁποῦ ἔβαλα εἰς τὸ 'σπίτι μου ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν φερόμενος! —Τί ἀκούω! μὲ λέγει ὁ ἅγιος ἐφημέριος μὲ ὀργὴν, ὕστερον ἀπὸ τόσας καλὰς παραγγελίας τὰς ὁποίας σοῦ ἔκαμεν ὁ αὐθέντης σου ἐμπρός μου τόσας φορὰς... ἐξαχρειώθης εἰς τοιοῦτον βαθμόν! Ὢ! αὐτὸ εἶναι ἀσυγχώρητον... Κύριε Φεράνδε! μετὰ τόσας καλωσύνας σας πρὸς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειάν της, δὲν εἶναιπλέον ἀξία οἰκτειρμοῦ...Πρέπει νὰ φανῆτε ἀδυσώπητος πλέον, ἀλλέως θὰ σᾶς κατηγορήσω κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, ὅστις, ὡς ὅλος ὁ κόσμος, ἐπίστευεν εἰς τὴν ἁγιότητα τοῦ Κ. Φεράνδου.

—Καὶ δὲν τὸν ἐφανέρωνες τότε τὸν ἄτιμον αὐτὸν ὑποκριτήν; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

—Καὶ εἶχα, κύριέ μου, τὸ παραμικρὸν θάῤῥος; ἐγὼ ἔχασα πλέον καὶ τὸν νοῦν μου· ποῦ νὰ τολμήσω! δὲν ἠμποροῦσα λέξιν νὰ προφέρω· καὶ ὅμως ἐπεχείρισα νὰ ὁμιλήσω, νὰ δικαιολογηθῶ —Ἄ, κύριε... ἀνέκραξα...—Κ' ἔχεις καὶ μούρην καὶ ὁμιλεῖς, ἀχρεία, μὲ εἶπεν ὁ Κ. Φεράνδος διακόπτων με· ἤκουσες τὶ εἶπεν ὁ ἅγιος ἐφημέριος... ἂν δὲν φανῇ κἀνεὶς ἀδυσώπητος πρὸς σὲ ἐπισύρει καὶ τοῦ κόσμου τὴν κατηγορίαν... Μιᾶς ὥρας καιρὸν σὲ δίδω νὰ φύγῃς ἀπὸ τὸ 'σπίτι μου! — Καὶ χωρὶς νὰ μὲ δώσῃ καιρὸν ν' ἀποκριθῶ, ἐπῆρε τὸν ἐφημέριον κ' ἐπέρασαν εἰς ἄλλον θάλαμον. Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των μ' ἐκυρίευσεν ὡσὰν μία παραφροσύνη· πρῶτον μ' ἐδίωκαν, δεύτερον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὲ δεχθοῦν ἀλλοῦ, καὶ διὰ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμην, καὶ διότι ἔμελλε νὰ δώσῃ ὁ αὐθέντης μου κακὰς πληροφορίας περὶ ἐμοῦ· ἔπειτα δὲν ἀμφίβαλλα ὅτι ἔμελλε καὶ νὰ φυλακίσῃ τὸν πατέρα μου εἰς τὸν θυμόν του· δὲν ἤξευρα τὶ νὰ γίνω· ἀπεσύρθην λοιπὸν εἰς τὸ οἴκημά μου καὶ ἤρχισα νὰ κλαίω. Μετὰ δύο ὥρας, ἰδοὺ ἀναβαίνει ὁ Κ. Φεράνδος·— Ἑτοίμασες τὰ ῥοῦχά σου; μὲ λέγει.—Ἔλεος, δι' ἀγάπην Θεοῦ! τὸν φωνάζω πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας του· μὴ μ' ἐκβάλλετε εἰς τὸν δρόμον εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Τί μέλλω νὰ γίνω; ἀλλοῦ νὰ ἔμβω δὲν ἐμπορῶ! — Τί με μέλει! ὁ Θεὸς, βλέπεις, σὲ παιδεύει διὰ τὴν κακοήθειάν σου καὶ τὰ ψεύδη σου.— Καὶ ἔχετε τὴν τόλμην νὰ λέγετε ἀκόμη ὅτι ψεύδομαι; ἀνέκραξα μὲ ἀγανάκτησιν· κ' ἔχετε ἀκόμη τὴν τόλμην νὰ ἐπιμένετε ὅτι δὲν εἶσθε σεῖς ἐκεῖνος ὅστις μὲ ἠφάνισε; —Ἔξω 'γλίγωρ' ἀπὸ τὸ 'σπίτι μου, ἄτιμη, ἀφοῦ ἐπιμένεις εἰς τὰς συκοφαντίας σου, ἀνέκραξε μὲ φωνὴν τρομερὰν, καὶ αὔριον πρὸς τιμωρίαν σου νὰ στείλω ἐγὼ καὶ τὸν πατέρα σου εἰς τὴν φυλακήν.—Ὄχι, ὄχι, τὸν λέγω πεφοβισμένη, δὲν θέλω πλέον, αὐθέντη μου, σᾶς κατηγορήσει...σᾶς τὸ ὑπόσχομαι, αὐθέντη μου, μόνον μή με διώξετε, σᾶς παρακαλῶ... Εὐσπλαγχνισθῆτε τὸν πατέρα μου· ὅ,τι 'παίρνω ἀπὸ σᾶς στηρίζει τὸ 'σπίτι μας. Ἂς μείνω εἰς τὸν οἶκόν σας...

καὶ δὲν λέγω τίποτε κἀνενός... Θὰ προσπαθήσω νὰ μὴ καταλάβουν τίποτε· καὶ ἀφοῦ πλέον δὲν ἠμπορῶ νὰ κρύψω τὴν ἀθλίαν μου θέσιν, τότε πλέον, ἀποβάλλετέ με.— Μετὰ τὰς νέας ταύτας ἱκεσίας μου, ὁ Κ. Φεράνδος συγκατένευσε νὰ μ' ἀφήσῃ εἰς τὸν οἶκόν του· μ' ἐφάνη τότε ὅτι μεγάλην μοῦ ἔκαμεν εὐεργεσίαν· φαντασθῆτε πόσον οἰκτρὰ ἦτον ἡ θέσις μου! Μετὰ τὴν σκληρὰν σκηνὴν ἐκείνην ἐπερνοῦσα δυστυχῶς, μοῦ ἔκαμναν τὰς χειροτέρας περιποιήσεις· ἐνίοτε μόνον, ὁ Κ. Γερμανὸς, τὸν ὁποῖον ἔβλεπα πολλὰ σπανίως, μὲ ἠρώτα μὲ γλυκύτητα πολλὴν τὴν αἰτίαν τῶν δακρύων μου· ἀλλ' ἐντρεπόμην νὰ τὸν φανερώσω τι.

— Κατ' αὐτὴν περίπου τὴν ἐποχὴν θὰ ἦλθε κ' ἐκατοίκησεν ἐδῶ.

— Μάλιστα· ἐζητοῦσε κἀνένα θάλαμον κατὰ τὴν ὁδὸν Τέμπλου, ἢ πρὸς τὸ Νεώριον· εἶχεν ἐδῶ τότε ἕνα δι' ἐνοίκιον, ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον κατοικεῖτε τώρα ἡ εὐγενεία σας· τοῦ τὸ εἶπα λοιπόν· ἦλθε, τὸν εἶδε καὶ τοῦ ἤρεσεν. Ὅταν πάλιν τὸν ἄφησε, θὰ εἶναι τώρα ὡς δύο μῆνες, μὲ παρεκάλεσε νὰ μὴν εἰπῶ εἰς κἀνένα ποῦ ἐπῆγε κ' ἐκατοίκησεν· ἀλλὰ τὸ ἤξευραν εἰς τοῦ Κ. Φεράνδου.

Εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Ῥοδόλφου αἱ τοιαῦται τοῦ Γερμανοῦ προφυλάξεις εἶχον τὴν ἐξήγησίν των· ἐγνώριζεν ὅτι ὁ νέος ὑπέκειτο εἰς καταδιώξεις ἐπιμόνους.

— Καὶ λοιπὸν, ποτὲ δὲν ἐτόλμησες νὰ ἐκμυστηρευθῇς τὴν θέσιν σου εἰς τὸν Κ. Γερμανὸν τοὐλάχιστον; ἠρώτησε τὴν Λουΐζαν ὁ πρίγκιψ.

— Ὄχι, κύριε, ἦτο καὶ αὐτὸς τυφλωμένος ἀπὸ τὴν ὑποκρισίαν τοῦ Κ. Φεράνδου· τὸν ἔλεγε σκληρὸν, αὐστηρὸν πολύ· ἀλλὰ τὸν ἐπίστευεν ὡς τιμιώτατον ἄνθρωπον.

— Καὶ ὅταν ἐκατοικοῦσεν ἐδῶ ὁ Γερμανὸς, δὲν ἤκουε τὸν πατέρα σου ὅτι ἐνίοτε ἐκατηγόρει τὸν συμβολαιογράφον ὡς προσπαθοῦντα νὰ σὲ διαφθείρῃ;

— Ποτὲ ὁ πατήρ μου δὲν ἐξέφραζε τὰς ὑπονοίας του ἐμπρὸς εἰς ξένους ἀνθρώπους· ἔπειτα, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐγὼ εἶχα πραΰνει τὴν κατὰ τοῦτο ἀνησυχίαν του· τὸν ἔλεγα, ὅτι ὁ Κ. Φεράνδος εἶχε παύσει τοῦ νὰ μὲ διώκῃ... Ὢ! πατέρα μου, συγχώρησέ μου τὴν σήμερον αὐτὰ τὰ ψεύδη. Τὰ ἔλεγα μόνον διὰ νὰ σὲ ἡσυχάζω· τὸ καταλαμβάνεις...

Ὁ Μορὲλ δὲν ἀπεκρίθη· μὲ τὴν κεφαλὴν στηριγμένην ἐπὶ τῶν δύο συνεσταυρωμένων βραχιόνων του εἰς τὸν ὀκρίβαντα, ὠλόλυζε κλαίων.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔνευσε πρὸς τὴν Λουΐζαν νὰ μὴν ἀποτείνηται πλέον πρὸς τὸν πατέρα της. Ἡ δὲ νέα ἐξηκολούθησεν·

— Ἔζησα μέσα εἰς τὰ δάκρυα, εἰς ὀδύνας καθημερινάς. Διὰ μυρίων προφυλάξεων ἠμπόρεσα κ' ἔκρυψα τὴν κατάστασίν μου εἰς ὅλων τοὺς ὀφθαλμοὺς, πλὴν πῶς ἤθελα δύνασθαι νὰ τὴν καλύψω καὶ εἰς τοὺς δύο τελευταίους μῆνας οἵτινες μ' ἀπεχώριζαν ἀπὸ τὸ ὀλέθριον τέρμα... Τὸ μέλλον καθίστατο δι' ἐμὲ βαθμηδὸν τρομερώτερον· ὁ Κ. Φεράνδος μὲ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι δὲν μὲ ἤθελε πλέον εἰς τὸν οἶκόν του... Ἔμελλα νὰ στερηθῶ καὶ τοῦ μικροῦ χρηματικοῦ βοηθήματος τὸ ὁποῖον ἐπρόσφερα εἰς τὴν οἰκογέ-

νιάν μου διὰ νὰ μὴν ἀποθάνῃ τῆς πείνας. Κατηραμένη, διωγμένη ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ἐπειδὴ, κρίνων με ἀπὸ τὰ ψεύδη τὰ ὁποῖα τὸν εἶχα εἰπεῖ ἕως τότε ἤθελε μὲ νομίσει συνένοχον καὶ ὄχι θυσίαν τοῦ Κ. Φεράνδου... τί ἔμελλα ν' ἀπογίνω; Ἔλαβα τότε μίαν ἰδέαν πολὺ ἀνοσίαν. Ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν δὲν ἐβάσταξεν ἡ ψυχή μου νὰ τὴν ἐκπληρώσω· σᾶς τὸ ἐξομολογοῦμαι τοῦτο, κύριε, διότι δὲν θέλω νὰ κρύψω τίποτε, οὐδ' ὅσα ἐμποροῦν νὰ μ' ἐνοχοποιοῦν, καὶ διὰ νὰ σᾶς δείξω ἕως ποῦ μὲ κατήντησεν ἡ σκληρότης τοῦ Κ. Φεράνδου. Ἂν ἐγὼ ἐξεπλήρωνα ἕνα κακὸν συλλογισμὸν, δὲν ἤθελε νὰ ἦναι κ' ἐκεῖνος συνένοχος τῆς ἀνομίας μου;

Μετά τινα σιγὴν, ἡ Λουΐζα ἐπανέλαβε μετὰ κόπου πολλοῦ καὶ φωνῆς τρεμούσης·

— Εἶχα ἀκούσει ἀπὸ τὴν θυρωρὸν ὅτι εἰς τὸν οἶκον τοῦτον κατοικεῖ ἕνας ἀγύρτης... καὶ ὅτι...

Δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ.

Ἐνθυμήθη ὁ Ῥοδόλφος, ὅτι εἰς τὴν πρώτην συντυχίαν του μετὰ τῆς κυρίας Πιπελέτου εἶχε λάβει παρ' ἑνὸς γραμματοκομιστοῦ, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς θυρωροῦ, μίαν ἐπιστολὴν γεγραμμένην ἐπὶ χάρτου μελαγχροινοῦ, προστύχου, μεταπεποιημένον ἔχουσαν τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐπιγραφῆς, ἥτις καὶ ἐφαίνετο εἰς μίαν ἄκραν ἡμιεσβεσμένη, ὡς ἀπὸ σταλαγμοὺς δακρύων...

— Καὶ τὸν ἔστειλες γραφὴν, ταλαίπωρον παιδί...τὸν ἀγύρτην...πρὸ τριῶν ἡμερῶν!... Ἐπὶ τῆς γραφῆς σου εἶχες κλαύσει· τὸ ἐπανώγραμμα ἦτο παραμορφωμένον.

Ἡ Λουΐζα παρετήρει τὸν Ῥοδόλφον μετὰ δέους·

— Πῶς γνωρίζετε, κύριε;...

— Μὴ φοβεῖσαι. Ἔτυχε νὰ εὑρεθῶ μόνος εἰς τὸ οἰκίδιον τῆς κυρίας Πιπελέτου ὅταν ἔφεραν τὴν γραφήν σου, καὶ τὴν ἐστοχάσθην ἀπὸ ἁπλῆν περιέργειαν...

— Αἲ, ναί! τωόντι, κύριε. Εἰς τὴν γραφὴν ἐκείνην, τὴν χωρὶς ὑπογραφήν μου, ἔγραφα εἰς τὸν Κ. Βραδαμάντην ὅτι, μὴ τολμῶσα νὰ ἔλθω εἰς τὸν οἶκόν του, τὸν ἐπαρακαλοῦσα νὰ εὑρεθῇ τὸ βράδυ εἰς τὸν Πύργον τοῦ Ὤ (Chateau-d'Eau)... Δὲν εἶχα τὸν νοῦν μου εἰς τὴν κεφαλήν. Ἤθελα ἐκεῖ νὰ τὸν ζητήσω τὴν συμβουλήν του τὴν καταχθόνιον... Ἐκβῆκα λοιπὸν ἀπὸ τοῦ αὐθέντου μου τὸν οἶκον μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ὑπάγω πρὸς ἐκεῖνον· ἀλλὰ μετά τινα στιγμὴν ἦλθα εἰς τὰς φρένας μου, καὶ κατεμέτρησα τὶ ἔγκλημα ἐπήγαινα νὰ πράξω... Ἐγύρισα λοιπὸν εἰς τὸ 'σπίτι καὶ ἄφησα τὸν Βραδαμάντη νὰ μὲ προσμένῃ. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἠκολούθησε μία σκηνὴ τῆς ὁποίας αἱ συνέπειαι ἐπροξένησαν τὴν ἐσχάτην δυστυχίαν ἥτις ἦλθε τώρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ὁ Κ. Φεράνδος ἐνόμιζεν ὅτι θὰ λείψω ἀπὸ τὸ 'σπίτι δύο ὥρας τοὐλάχιστον, ἐνῷ ἐγὼ εἶχα ἐπιστρέψει μετ' ὀλίγας στιγμάς. Ὅταν ἐπερνοῦσα ἀπ' ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν μικρὴν θύραν τοῦ περιβολίου, εἶδα μὲ μεγάλον μου θαυμασμὸν ὅτι ἦτο 'μισανοικτή· ἐμβῆκα λοιπὸν ἀπ' ἐκεῖ, ἔπειτα ἐπῆρα τὸ κλειδί της καὶ τὸ ἔφερα εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Κ. Φεράνδου, ὅπου συνήθως τὸ ἐβάλλαμεν. Αὐτὸ τὸ δωμά-

τιον ἐπερνούσετε, κ' ἔπειτα ἐμβαίνετε μέσα εἰς τὴν κάμερην ὅπου ἐκοιμᾶτο· ἦτο τὸ πλέον παράμερον μέρος τοῦ οἴκου· αὐτοῦ ἔκαμνε τὰς πλέον μυστικὰς συνομιλίας του, ἐπειδὴ τὰς ἄλλας ὑποθέσεις τὰς ἐκύτταζε μέσα εἰς τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιον τοῦ γραφείου του. Τώρα θὰ ἰδῆτε, κύριε, διατὶ σᾶς τὰ περιγράφω τόσον λεπτομερῶς. Γνωρίζουσα λοιπὸν ἐγὼ τὰ κατατόπια ὅλα, ἀφοῦ ἐπέρασα ἀπὸ τὴν κάμερην ὅπου εἴχαμεν τὸ τραπέζι, καὶ ὑπῆρχε φῶς, ἐμβῆκα χωρὶς λύχνον εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ἀκολούθως εἰς τὸ δωμάτιον ἐκ τοῦ ὁποίου ἔμβαινέ τις πλέον εἰς τὴν κάμερην ὅπου ἐκοιμᾶτο ὁ αὐθέντης. Αὐτῆς λοιπὸν τῆς κάμερης ἡ θύρα ἠνοίχθη εἰς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐγὼ ἠκούμβιζα τὸ κλειδὶ ἐπάνω εἰς ἕνα τραπέζι. Μόλις ὁ αὐθέντης μὲ εἶδεν εἰς τὸ φῶς τοῦ λαμπτῆρος ὅστις ἤναπτε μέσα εἰς τὴν κάμερήν του, καὶ ἀμέσως κλείει πάλιν τὴν θύραν μὲ ταχύτητα, ἐπάνω ὁποῦ ἔκαμνε νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ μέσα ἕνας ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον δὲν ἐπρόφθασα νὰ στοχασθῶ. Ἔπειτα, μ' ὅλον ἐκεῖνο τὸ σκότος, χύνεται ὁ αὐθέντης κατ' ἐπάνω μου, μὲ ἁρπάζει ἀπὸ τὸν λαιμὸν, ὡς νὰ τὸν ἦλθε νὰ μὲ πνίξῃ, καὶ μὲ λέγει σιγὰ... μὲ μίαν φωνὴν ὡσὰν τὰ ἦτο παρωργισμένος καὶ νὰ ἐφοβεῖτο ἐνταυτῷ· — Ἔκαμνες τὸν κατάσκοπον· ἤκουες ἀπὸ τὴν θύραν! τί ἤκουσες;... Ἀποκρίσου! 'γλίγωρα! ἢ σὲ πνίγω. — Ἀλλάξας ὅμως στοχασμὸν, χωρὶς νὰ μοῦ δώσῃ καιρὸν νὰ εἰπῶ λέξιν, μ' ἔσπρωξεν ἕως ἐκεῖ ὅπου εἴχαμεν τὴν τράπεζαν· τὸ μαγειρεῖον ἔτυχεν ἀνοικτὸν, μὲ ῥίπτει ἐκεῖ μὲ δύναμιν καὶ μὲ κλείει μέσα.

— Καὶ δὲν ἤκουσες τίποτε ἐκ τῆς συνομιλίας του;

— Τίποτε, κύριε· ἂν ἤξευρα ὅτι ἔχει ἄνθρωπον εἰς τὴν κάμερήν του, δὲν ἤθελα ὑπάγει ποτὲ εἰς τὸ δωμάτιον· εἰς τοιαύτην περίστασιν οὔτε τὴν κυρὰ Σεραφίνα δὲν ἤθελε νὰ ἐμβαίνῃ.

— Καὶ ἀφοῦ ἐξῆλθες ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον, τί σὲ εἶπε;

— Ἦλθε καὶ μ' ἐπῆρεν ἐκεῖθεν ἡ οἰκονόμος· ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας δὲν ἐξαναεῖδα τὸν Κ. Φεράνδον. Ὁ τρόμος, ἡ φρίκη τὴν ὁποίαν συνέλαβα μὲ ἠῤῥώστησαν. Τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἐνῷ κατέβαινα, ἀπήντησα ἐμπρός μου τὸν αὐθέντην· ἀνετριχίασα ἐνθυμηθεῖσα τοὺς χθεβραδυνοὺς φοβερισμούς του· ὁποία ἐστάθη ἡ ἔκπληξίς μου! μὲ εἶπε μὲ πραότητα σχεδόν· — Ἀμ' ἐσὺ τὸ ἤξευρες· ἐγὼ δὲν συγχωρῶ εἰς κανένα νὰ ἐμβαίνῃ εἰς τὸ δωμάτιον ὅταν συνομιλῶ μὲ ἄνθρωπον εἰς τὴν κάμερήν μου· ὅμως, ἐπειδὴ ὀλίγον πλέον καιρὸν θὰ μείνεις εἰς τὸ 'σπίτι μου, εἶναι περιττὸν νὰ σ' ἐπιπλήξω περισσότερον.» Κ' ἐπῆγεν εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ἡ συγκατάβασίς του αὐτὴ μ' ἐξέπληξε μετὰ τὸν χθεβραδυνόν του θυμόν. Ἐξηκολούθησα, κατὰ τὸ σύνηθες, τὰς ὑπηρεσίας μου, κ' ἐπῆγα νὰ διαρμίσω τὴν κάμερην ὅπου ἐκοιμᾶτο... Ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα εἶχα ὑποφέρει πολύ· ἤμην λοιπὸν ἀδύνατος, ἐκνενευρισμένη. Ἐνῷ ἐτακτοποιοῦσα μερικὰ φορέματα μέσα εἰς ἕνα καμεράκι πολλὰ σκοτεινὸν, τὸ ὁποῖον ἔκειτο πλησίον τῆς *ἀλκόβας*, δὲν ἐξεύρω πῶς μοῦ ἦλθε μία ζάλη σφοδρὰ, καὶ ᾐσθάνθην ὅτι ἔχανα τὰς αἰσθήσεις μου... Πίπτουσα λοιπὸν, ἐζήτησα μηχανικῶς νὰ πιασθῶ ἀπὸ πουθενὰ, καὶ ἥρπασα ἕνα μανδύαν ὅστις ἐκρέ-

ματο ἐπὶ τοῦ τοίχου· ὁ μανδύας ἀποσπᾶται, ἐξαπλώνομ' ἐγὼ κατὰ γῆς, πίπτει καὶ αὐτὸς ἀπ' ἐπάνω μου καὶ μὲ σκεπάζει ὁλοτελῶς. Ὅταν ἐπανῆλθα εἰς τὰς αἰσθήσεις μου, ἡ ὑάλινος θύρα τοῦ καμερακίου ἐκείνου τῆς ἀλκόβας ἦτο κλειστή... ἀκούω τὴν φωνὴν τοῦ Κ. Φεράνδου... ὡμιλοῦσεν ὑψηλοφώνως... Ἐνθυμουμένη τὴν χθεσινὴν σκηνὴν, εἶπα ὅτ' ἤθελε μὲ θανατώσει ἐκειδὰ, ἂν ἔκαμνα τὴν παραμικρὰν κίνησιν· ὑποθέτω ὅτι ἦλθεν ὁ ἴδιος ὁ αὐθέντης κ' ἔκλεισε τὴν θύραν ἐκείνης τῆς σκοτεινῆς ἱματιοθήκης, πλὴν δὲν θὰ μὲ παρετήρησεν, ἐπειδὴ μὲ εἶχε σκεπασμένην ὁ μανδύας. Ἂν μὲ ἀνεκάλυπτε, πῶς ἤθελα τὸν παραστήσει τὴν ἀνεξήγητον σχεδὸν ἐκείνην ἀθωότητά μου ; · Ἐκρατοῦσα λοιπὸν τὴν ἀναπνοήν μου, καὶ χωρὶς οὐδ' ἐγὼ νὰ θέλω ἤκουσα τὸ τέλος τῆς συνομιλίας του, ἥτις πρέπει νὰ ἐκρατοῦσεν ἀπὸ πολλῆς ὥρας.

— Καὶ ποῖος ἦτον ὁ μὲ τὸν ὁποῖον συνωμιλοῦσε κατάκλειστος ; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδόλφος τὴν Λουΐζαν.

— Ἀγνοῶ, κύριε· ἡ φωνὴ ἐκείνη δὲν μὲ ἦτο γνωστή.

— Καὶ τί ἔλεγαν ;

— Πρέπει νὰ ὡμιλοῦσαν, βέβαια, ἀπὸ πολλῆς ὥρας, ἐπειδὴ ἰδοὺ τὶ μόνον ἤκουσα· — « Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον, ἔλεγεν ἡ ἀγνώριστος φωνή· ἕνας παράξενος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος *Κοκκινοχέρης*, μ' ἐσχέτισε, διὰ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς σὲ ὡμιλοῦσα προτήτερα, μὲ μίαν οἰκογένειαν *πειρατῶν εἰς γλυκὰ νερὰ*[1], ἥτις εἶναι συστημένη ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου μικρᾶς τινος νήσου πλησίον εἰς τὰς Ἀσνιέρας· εἰς τὴν οἰκουμένην δὲν ὑπάρχουν κακοῦργοι μεγαλήτεροι ἀπ' αὐτούς· φαντάσου· ὁ πατήρ των καὶ ὁ πάππους των ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν λαιμητόμον· δύο ἐκ τῶν υἱῶν εἶναι εἰς διὰ βίου κάτεργον· ἀλλὰ μένουν εἰσέτι ἡ μήτηρ, τρεῖς υἱοὶ καὶ δύο κόραι, ὅλοι τὶς τοῦ ἄλλου τρομερώτερος. Λέγεται ὅτι, τὴν νύκτα, διὰ νὰ κλέπτωσιν ὅ,τι εὑρεθῇ ἐπάνω εἰς τὰς δύο ὄχθας τοῦ Σηκουάνα, ἐνίοτε καταβαίνουν μὲ τὸ ἀκάτιόν των ἕως εἰς τὸ Βερσῆ[2]. Εἶναι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δὲν τὸ ἔχουν τίποτε νὰ φονεύσουν τὸν τυχόντα δι' ἕνα πεντάφραγκον· ἀλλ' ἡμεῖς χρείαν αὐτῶν τώρα δὲν ἔχομεν, φθάνει νὰ φιλοξενήσουν τὴν ἐπαρχιώτιδά σου. Οἱ Παληκαραῖοι (οὕτως ὀνομάζονται οἱ πειραταί μου) θὰ τῆς φανοῦν ὡς μία τιμία οἰκογένεια 'ψαράδων· 'παγαίνω τὸ λοιπὸν ὡς ἐκ μέρους σου καὶ κάμνω εἰς τὴν ἐπαρχιώτιδα ἕνα δύο ἐπισκέψεις, τῆς διορίζω ἕνα κάποιον ἰατρικὸν... καὶ, μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, λαμβάνει γνωριμίαν μὲ τὸ κοιμητήριον τῶν Ἀσνιέρων. Εἰς τὰ χωρία, οἱ θάνατοι περνοῦν ὡσὰν τὰς γραφὰς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον· εἰς τὰ Παρίσια εἶναι ὅπου ἐξετάζουν πολύ. Καὶ πότε λοιπὸν θὰ τὴν στείλῃς εἰς τὸ νησὶ τῶν Ἀσνιέρων, διὰ νὰ λάβω καιρὸν νὰ εἰδοποιήσω τοὺς Παληκαραίους τί νὰ κάμουν;
— Αὐτὴ θὰ ἔλθει ἐδῶ αὔριον· μεθαύριον την στέλλω ἐκεῖ — ὑπέλαβεν ὁ Κ. Φεράνδος — καὶ τῆς λέγω, ὅτι ἕνας ἰατρὸς, ὁ δόκτωρ Βικέντ, θὰ ἔρ-

[1] Κατόπιν θέλομεν ἰδεῖ τὰ παράδοξα ἤθη τῶν Παρισιανῶν πειρατῶν τούτων.
[2] Προάστειον τῶν Παρισίων.

χεται ἐκ μέρους μου νὰ τὴν κυττάζῃ.— Δόκτωρ Βικέντ; εἶπεν ἡ φωνή· ἄς ἦναι... νὰ ἐξεύρω τ' ὄνομά μου... »

— Τί νέον αἰσχρὸν καὶ ἀνόσιον μυστήριον εἶναι πάλιν αὐτό; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος ἐπὶ τὸ μᾶλλον βαθμηδὸν ἀπορῶν.

— Δὲν ἦτο νέον, κύριε· θὰ ἰδῆτε τώρα ὅτι ἐσυνδέετο μ' ἓν ἄλλο ἔγκλημα τὸ ὁποῖον ἤδη σᾶς εἶναι γνωστόν· ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα·—Ἀκούω λοιπὸν τὴν μετατόπισιν τῶν καθεδρῶν των· σημεῖον ὅτι ἡ συνομιλία ἐτελείωσε·— « Δὲν σοὶ συστήνω νὰ προσέξῃς νὰ μείνῃ μυστικὸν, εἶπεν ὁ Κ. Φεράνδος· ὅπως κρατεῖς σὺ ἐμὲ κρατῶ κ' ἐγὼ σέ. — Δηλαδὴ, ὅτι δυνάμεθα νὰ ἤμεθα χρήσιμοι ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον χωρὶς κἀμμίαν ὑποψίαν μεταξύ μας, ἀπεκρίθη ἡ φωνή. Ἰδὲ τὴν προθυμίαν μου! τὴν γραφήν σου τὴν ἔλαβα χθὲς τὸ βράδυ εἰς τὰς δέκα ὥρας, καὶ ἰδοὺ ἦλθα σήμερον τὸ πρωΐ. Χαῖρε λοιπὸν, συμπράκτορ μου, μὴ λησμονήσῃς τὸ νησὶ τῶν *Ἀσνιέρων*, τὸν ψαρᾶν *Παληκάραν*, καὶ τὸν ἰατρὸν *Βικέντ*. Χάρις εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς μαγικὰς λέξεις ἡ ἐπαρχιῶτίς σου μόλις νὰ ἔχῃ ὀκτὼ ἡμερῶν ζωήν. — Πρόσμεινε, εἶπεν ὁ Κ. Φεράνδος, νὰ ὑπάγω ν' ἀνοίξω τὸ περάντι τὸ ὁποῖον ἔβαλα εἰς τὸ δωμάτιόν μου διὰ προφύλαξιν, καὶ νὰ ἰδῶ μὴν εἶναι κάνεὶς εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, διὰ νὰ φύγῃς ἀπὸ τὸν στενὸν δρόμον τοῦ περιβολίου,καθὼς ἐμβῆκες...» Ὁ Κ. Φεράνδος ἐξῆλθε μίαν στιγμὴν, ἔπειτα ἐπέστρεψε, καὶ τὸν ἤκουσα τέλος πάντων ν' ἀπομακρύνεται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ὁποίου τὴν φωνὴν εἶχα ἀκούσει...Φαντασθῆτε, κύριε, τὸν τρόμον μου, εἰς ὅλον ἐκεῖνο τὸ διάστημα τῆς συνομιλίας των, καὶ τὴν φρίκην ὅτι χωρὶς νὰ θέλω ἔμαθα ἕνα τοιοῦτον μυστικόν. Μετὰ δύο ὥρας, ἦλθεν ἡ κυρὰ Σεραφίνα καὶ μὲ ηὗρεν εἰς τὴν κάμερήν μου, ὅπου εἶχα ἀναβῆ ὅλη τρέμουσα καὶ πλέον ἄῤῥωστος παρ' ὅσον ἤμην ἕως τότε.— « Σὲ ζητεῖ ὁ αὐθέντης, μὲ λέγει· νὰ ἰδῇς τί καλωσύνην ἔχει διὰ σὲ μ' ὅλα ὅσα τοῦ ἔκαμες· ἔλα, κατήβα. Πολὺ χαλασμένη εἶναι ἡ ὄψις σου· ν' ἀκούσῃς τὶ θὰ σὲ εἰπεῖ θὰ ἔλθει εἰς τὸν τόπον της.» Ἠκολούθησα λοιπὸν τὴν κυρὰ Σεραφίνα· ὁ Κ. Φεράνδος ἦτον εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὅταν τὸν εἶδα, ἐῤῥίγησα ἀκουσίως μου· καὶ ὅμως ἐφαίνετο ὀλιγώτερον ἀγριωμένος παρὰ τὸ σύνηθες· μ' ἐκύτταξε κἄμποσην ὥραν ἀσκαρδαμυκτὶ, ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὸ βάθος τῶν στοχασμῶν μου. Ἐγὼ ἐταπείνωσα τοὺς ὀφθαλμούς μου. — « Πολὺ χαλασμένην σὲ βλέπω, μὲ λέγει. — Πάσχω πολὺ, αὐθέντη, τὸν ἀποκρίνομαι.— Αἲ, καὶ βέβαια, μὲ λέγει, εἶναι ἑπόμενον τῆς καταστάσεώς σου καὶ τῶν κόπων τοὺς ὁποίους καταβάλλεις διὰ νὰ μὴ φανερωθῇς· μολοντοῦτο, μ' ὅλα σου τὰ ψεύδη, τὴν κακὴν διαγωγήν σου καὶ τὴν χθεσινὴν ἀδιακρισίαν σου, νὰ ἔλθῃς ν' ἀκούῃς, σὲ λυποῦμαι· μετ' ὀλίγας ἡμέρας δὲν θὰ ἠμπορεῖς πλέον νὰ κρύψῃς τὴν κοιλίαν σου. Μολονότι ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου ἐφημερίου σ' ἐπέπληξα αὐστηρὰ, καθὼς καὶ σ' ἔπρεπεν, ἐπειδὴ εἰς τὰ 'μάτια τοῦ κόσμου ἕνα τοιοῦτον πρᾶγμα ἤθελε καταισχύνει ἕνα οἶκον ὡσὰν τοῦτον· ἀλλὰ καὶ ἡ δυστυχής σου οἰκογένεια πάλιν... πῶς ἤθελε τῆς φανῇ!... Λοιπὸν, δι' ὅλας αὐτὰς τὰς αἰτίας ἐστοχάσθηκα νὰ σὲ δώσω χεῖρα βοηθείας.

—Ἄχ! αὐθέντη μου, ἀνέκραξα· αὐτήσας ἡ ἀνέλπιστη καλωσύνη μὲ κάμνει νὰ λησμονήσω ὅλα.— Νὰ λησμονήσῃς; τί νὰ λησμονήσῃς; μὲ ἠρώτησε μὲ ἀγριότητα. — Τίποτε, τίποτε... ἥμαρτον! ἐπρόσθεσα φοβηθεῖσα μὴ τὸν παροργίσω πάλιν.—Ἄκουσον, ἐπανέλαβε· σήμερον 'παγαίνεις καὶ βλέπεις τὸν πατέρα σου· τὸν λέγεις ὅτι σὲ στέλλω διὰ δύο τρεῖς μῆνας εἰς τὴν ἐξοχὴν διὰ νὰ φυλάττῃς ἕνα 'σπίτι τὸ ὁποῖον ἠγόρασα ἐσχάτως· καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας σου νὰ μὴν ἔχῃ ἔννοιαν καὶ θὰ τὸν στέλλω τὸν μισθόν σου. Αὔριον ἀναχωρεῖς ἀπὸ τὰ Παρίσια· σὲ δίδω μίαν γραφὴν συστατικὴν πρὸς τὴν κυρὰ *Παληκάραινα*, μίαν τιμίαν μητέρα κάποιας οἰκογενείας 'ψαράδων, ἡ ὁποία κατοικεῖ εἰς τὰς Ἀσνιέρας. Τοὺς λέγεις ὅτι εἶσαι ἐπαρχιώτισσα, καὶ ὅτι ἔρχεσαι ἀπὸ τὸν τόπον σου· μὴ τοὺς ἐξηγηθῇς τίποτε ἄλλο. Νὰ ἰδῇς τὶ καλὸν θὰ λάβεις ἀπ' αὐτὴν τὴν σύστασιν! Ἡ κυρὰ Παληκάραινα θὰ σ' ἔχει ὡσὰν κόρην της· θὰ ἔρχεται νὰ σὲ κυττάζῃ ἕνας ἰατρὸς φίλος μου, ὁ δόκτωρ *Βικέντ*... Βλέπεις πόσον καλὸς εἶμαι διὰ σέ!»

—Ὦ! τί φρικτὴ σκευωρία! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοδόλφος. Τώρα ἐκατάλαβα. Αὐτὸς, ὑποθέτων ὅτι ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ εἶχες ἀκούσει τὰ μυστικά του (τίς ἐξεύρει τί ἄλλα φρικωδέστερα μυστικὰ θὰ ἔλεγε) ἐζήτησε νὰ σὲ θανατώσῃ. Καὶ θὰ εἶχε, φαίνεται, κάνὲν ἄλλο συμφέρον νὰ λέγῃ εἰς τὸν συνένοχόν του ὅτ' εἶσαι ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ Παρίσια. Καὶ φαντάζομαι, ταλαίπωρη, τὸν τρόμον σου ὅταν ἤκουσες τὴν πρότασίν του!

— Ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ὀλεθρία· δὲν ἤξευρα τὶ νὰ τὸν ἀποκριθῶ· τὸν ἔβλεπα μὲ φρίκην· ἐκινδύνευσε τὸ λογικόν μου. Ἂν τὸν ἔλεγα ὅτι ἤκουσα ἐγὼ τὸ πρωῒ τὰ σχέδιά του... καὶ ἦλθεν εἰς τὸ στόμα μου νὰ τὸ εἰπῶ, ἀλλ' ὁ Θεὸς μ' ἐβοήθησε κ' ἐσιώπησα· ἦτον ἱκανὸς νὰ μὲ ἀφήσῃ εἰς τὸν τόπον. — Δὲν ἀκούεις τί σὲ λέγω; μὲ ἠρώτησε μὲ ἀνυπομονησίαν. — Ἤκουσα... αὐθέντη... Πλὴν (τὸν εἶπα τρέμουσα) δὲν θέλω νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐξοχήν.— Διατί; Θὰ ἔχεις ὅλας τὰς ἀναπαύσεις σου ἐκεῖ ὅπου σὲ στέλλω.—Ὄχι! ὄχι! δὲν 'παγαίνω· προτιμῶ νὰ μείνω εἰς τὰ Παρίσια, νὰ μὴν ἀπομακρυνθῶ ἐκ τῆς οἰκογενείας μου· προτιμῶ νὰ τῆς τὰ εἰπῶ ὅλα, καὶ ἂς ἀποθάνω τῆς ἐντροπῆς.—Παράξενον! εἶπεν ὁ Κ. Φεράνδος, κρατῶν ἀκόμη τὸν θυμόν του καὶ βλέπων με μὲ προσοχήν· πῶς ἤλλαξες ἀμέσως γνώμην! Προτήτερα ηὐχαριστεῖσο... — Εἶδα τότε ὅτι, ἂν μ' ἐμάντευεν, ἤμην χαμένη· τὸν ἀπεκρίθην λοιπὸν ὅτι ἐνόμιζα νὰ μοῦ κάμῃ κάμμίαν οἰκονομίαν μέσα εἰς τὰ Παρίσια· ὄχι ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου.—Ἀλλὰ, ἀνόητη, σὺ τώρα τοὺς ἀτιμάζεις τοὺς γονεῖς σου! ἀνεφώνησε· καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ κρατηθῇ, μὲ ἁρπάζει ἀπὸ τὸν βραχίονα καὶ μὲ σπρώχνει τόσον σφοδρὰ, ὥστε ἔπεσα κατὰ γῆς. — Σὲ δίδω ἕως μεθαύριον καιρόν! ἀνέκραξε· αὔριον θὰ φύγεις ἀπ' ἐδῶ ἢ εἰς τοὺς Παληκαραίους νὰ ὑπάγῃς, ἢ εἰς τὸν πατέρα σου, νὰ τὸν εἰπῇς ὅτι σ' ἐδίωξα, καὶ νὰ ἑτοιμάζεται καὶ αὐτὸς διὰ τὴν φυλακήν...» — Ἔμεινα μόνη, ἐξαπλωμένη κατὰ γῆς· δὲν εἶχα δυνάμεις νὰ σηκωθῶ. Ἡ κυρὰ Σεραφίνα, ἀκούσασα τὰς φωνὰς τοῦ αὐθέντου ἔτρεξε καὶ ἦλθε·

μ' ἐβοήθησε λοιπὸν καὶ ἀνηγέρθην· μόλις καὶ μετὰ βίας ἠμπόρεσα ν' ἀναβῶ εἰς τὴν κάμερήν μου. Ἐκεῖ ἔπεσα εἰς τὴν κλίνην μου· ἔμεινα ὅλην τὴν νύκτα χωρὶς νὰ ἔλθῃ κανεὶς νὰ μὲ ἰδῇ· τὰ τόσα πλέον μαρτύρια μ' ἐπέφεραν ἀποτέλεσμα δεινόν! Περὶ τὴν μίαν μετὰ τὰ μεσάνυκτα ἠσθάνθην πόνους φοβερούς· ἐκατάλαβα τότε ὅτι προσήγγιζα νὰ φέρω εἰς τὸν κόσμον τὸ δυστυχὲς αὐτὸ τέκνον πρὸ τοῦ καιροῦ του.

— Καὶ διατί νὰ μὴ κράξῃς βοήθειαν;

— Ὢ! ἐφοβήθηκα. Ὁ Κ. Φεράνδος ἤθελε νὰ γλυτώσῃ ἀπ' ἐμέ· αναμφιβόλως ἤθελε μηνύσει τὸν δόκτωρα Βικὲντ, ὅστις ἔμελλε νὰ μὲ θανατώσῃ καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ αὐθέντου μου ὅπως ἐσκόπευαν νὰ μὲ κάμουν καὶ εἰς τοὺς Παληκαραίους...ἠμποροῦσε καὶ ὁ ἴδιος ὁ αὐθέντης νὰ μὲ πνίξῃ, καὶ νὰ εἰπῇ ὅτι ἀπέθανα εἰς τὴν γένναν. Ἀλλοίμονον! κύριέ μου, οἱ φόβοι μου αὐτοὶ, ἴσως ἦσαν ἀνόητοι...ἀλλ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μ' ἐκυρίευσαν, καὶ ἰδοὺ πόθεν προῆλθεν ἡ δυστυχία μου· ἐπειδὴ, ἂν ἔκραζα τότε βοήθειαν, δὲν ἤθελαν τώρα νὰ μ' ἐνοχοποιοῦν ὅτι ἐθανάτωσα τὸ παιδί μου. Ἔπνιγα λοιπὸν τὰς φωνὰς τῶν πόνων μου δαγκάνουσα τὰ σινδόνια διὰ νὰ μὴν ἀκουσθῶ. Τέλος πάντων, ὕστερον ἀπὸ δριμύτατα βάσανα... μόνη, μέσα εἰς τὰ σκοτεινὰ, ἐγέννησα τὸ δυστυχὲς αὐτὸ πλάσμα, τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος ἐπροξενήθη ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς ἀώρου ἀπελευθερώσεώς του...ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐθανάτωσα ἐγώ... Θεέ μου φύλαττε! δὲν τὸ ἐθανάτωσα ἐγώ... ὤ, ὄχι! Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐγεύθην μίαν στιγμὴν χαρᾶς πικρᾶς, ὅταν ἔλαβα εἰς τὰς ἀγκάλας μου κ' ἐγλυκοφίλησα τὸ παιδί μου...

Καὶ ἡ φωνὴ τῆς Λουΐζης ἀπηύδησεν εἰς λυγμούς.

Ὁ Μορὲλ ἤκουσε τὴν διήγησιν τῆς θυγατρός του μὲ μίαν ἀπάθειαν, ἀδιαφορίαν σκυθρωπὴν, πολὺ φοβίζουσαν τὸν Ῥοδόλφον. Καὶ ὅμως, ὅταν τὴν εἶδεν ἀναλυθεῖσαν εἰς δάκρυα, ὁ λιθογλύφος, ὅστις, ἐπὶ τοῦ ἀκρίβαντος πάντοτε ἐναγκωνισμένος, εἶχε τὰς δύο του χεῖρας κολλημένας ἐπὶ τῶν μηνίγγων του, ἐθεώρησε τὴν Λουΐζαν ἀσκαρδαμυκτὶ καὶ εἶπε·

— Κλαίει... κλαίει... διατί τάχα κλαίει;—Ἔπειτα ἐπανέλαβε μετά τινα δισταγμόν·—Ἄ! ναί... 'ξεύρω, 'ξεύρω... ὁ συμβολαιογράφος... τί; Ἐξακολούθει, καλή μου Λουΐζα... εἶσαι κόρη μου σύ... εἶσαι σπλάγχνον μου...ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ... ἐγὼ προτήτερα δὲν σ' ἐγνώριζα πλέον... τὰ δάκρυά μου ἦσαν σκοτεινά. Ὢ! Θεέ μου! Θεέ μου! ἡ κεφαλή μου... θὰ σπάσει ἀπὸ τὸν πόνον...

— Εἶδες, πατέρα μου; δὲν ἔπταισα ἐγὼ διόλου· ἔ, πατέρα μου;

— Ναὶ... ναί...

— Μέγα τὸ δυστύχημα... ὅμως εἶχα φοβηθῇ τόσον τὸν συμβολαιογράφον!...

— Ὁ συμβολαιογράφος;... καὶ βέβαια! εἶναι τόσον κακός!...τόσον κακός!...

— Τώρα, μὲ συγχωρεῖς;

— Ναί...

—Ἀληθινά;

— Ναί, ναί... ἀληθινά... ὦ! ἐγὼ πάντοτε σὲ ἀγαπῶ... μή σε μέλει... μολονότι δὲν ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ, βλέπεις... ἐπειδή... ὦ! ἡ κεφαλή μου!

Ἡ Λουΐζα ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν Ῥοδόλφον μετὰ φόβου.

—Πάσχει, ἄφες τον ἥσυχον. Ἐξακολούθει.

Ἡ Λουΐζα ἐπανέλαβεν, ἀφοῦ δὶς ἢ τρὶς παρετήρησε τὸν Μορὲλ ἀνησύχως·—Ἐναγκαλίσθην τὸ τέκνον μου... ἠπόρησα ὅτι δὲν τὸ ἤκουσα ν' ἀναπνέῃ· ὅμως ἔλεγα· Ἡ ἀναπνοὴ ἑνὸς τόσον μικροῦ παιδιοῦ... θ' ἀκούεται μόλις... Ἔπειτα μ' ἐφαίνετο καὶ πολὺ ψυχρόν... δὲν ἠμποροῦσα νὰ εὕρω φῶς· δὲν μοῦ ἔδιδαν ποτὲ τὴν νύκτα... Ἐπρόσμεινα νὰ ἐξημερώσῃ προσπαθοῦσα νὰ τὸ ζεστάνω ὅσον ἠμπόρουν· ἀλλὰ μ' ἐφαίνετο ὅτι βαθμηδὸν ἐπάγωνε περισσότερον. Ἔλεγα μὲ τὸν νοῦν μου· Θὰ εἶναι ἀπὸ τὸ πολὺ κρύο ὁποῦ κάμνει. Τὴν αὐγὴν, ἐπλησίασα τὸ παιδί μου εἰς τὸ παράθυρον... τὸ εἶδα... ἦτον ἀποξυλωμένον... εἶχε παγώσει... Ἐκόλλησα τὰ χείλη μου εἰς τὰ χείλη του διὰ νὰ αἰσθανθῶ τὴν πνοήν του... ἔβαλα τὸ χέρι μου ἐπὶ τῆς καρδίας του... δὲν ἐκτυποῦσεν... ἦτο νεκρόν!...

Καὶ ἡ Λουΐζα ἀνελύθη εἰς δάκρυα.

—Ὦ! κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἐπανέλαβε, διέτρεξεν εἰς τὰ ἐντός μου ἕνα τὶ ἀδύνατον νὰ ἐκφρασθῶ. Τὰ ἐπίλοιπα πλέον δὲν τὰ ἐνθυμοῦμαι εἰμὴ συγκεχυμένως πως, ὡσὰν ὄνειρον· μίαν ἀπελπισίαν πλέον ᾐσθάνθηκα, ἕνα τρόμον, μίαν μανίαν, καὶ πρὸ πάντων μὲ εἶχε κυριεύσει κ' ἕνας ἄλλος φόβος· ὄχι πλέον μήπως ὁ Κ. Φεράνδος μὲ πνίξῃ· ἀλλὰ μήπως, ὅταν ἰδοῦν τὸ παιδί μου νεκρὸν εἰς τὸ πλευρόν μου, μὲ διαβάλουν ὅτι ἐγὼ τὸ ἐθανάτωσα· τότε μίαν μόνην ἰδέαν πλέον συνέλαβα· νὰ κρύψω τὸ σῶμά του ἀπὸ πᾶν βλέμμα· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ ἀτίμωσίς μου δὲν ἤθελε γίνει γνωστή· δὲν ἤθελα πλέον ἐπισύρει τὴν ὀργὴν τοῦ πατρός μου· ἤθελα φύγει τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Κ. Φεράνδου, ἐπειδὴ ὡς ἐλευθερωθεῖσα πλέον, ἤθελα ἀφήσει τὸν οἶκόν του, εὕρει ἄλλο 'σπίτι καὶ κερδίζει διὰ νὰ ὑποστηρίζω τοὺς γονεῖς μου... Ἰδοὺ, κύριε, οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους δὲν εἶπα εἰς κἀνένα τίποτε καὶ ὑπέκλεψα τὸ σῶμα τοῦ παιδίου μου ἀπὸ παντὸς βλέμματος. Ἔσφαλα, τὸ γνωρίζω· ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν ὅπου ἤμην, πανταχόθεν βλέπουσα τὰ στενὰ, ἐκνενευρισμένη ἀπὸ τὰ πάθη μου, παράφρων σχεδὸν, δὲν ἐσκέφθηκα εἰς ποῖον κίνδυνον ἐξέθετα τὸν ἑαυτόν μου ἐὰν μὲ ἀνεκάλυπταν...

— Τί μαρτύρια!... τί μαρτύρια! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ συντριβῆς.

—Ἐξημέρωνεν ὁλονένα, ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα· μετ' ὀλίγην ὥραν ἔμελλαν εἰς τὸ 'σπίτι νὰ ἐξυπνήσουν... Δὲν ἐδίστασα πλέον· ἐτύλιξα τὸ τέκνον μου ὅσον ἠμπόρεσα· κατέβηκα σιγὰ σιγὰ καὶ ἐπῆγα εἰς τὸ βάθος τοῦ περιβολίου διὰ νὰ κάμω ἕνα λάκκον εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ τὸ θάψω· ἀλλ' ἡ γῆ ἦτο σκληρὰ πολὺ ἐξ αἰτίας τοῦ πάγου. Τότε ἔκρυψα τὸ σῶμα εἰς τὸ βάθος ἑνὸς χαμωγείου ὅπου τὸν χειμῶνα δὲν ἔμβαινε κἀνείς· τὸ ἐσκέπασα μ' ἕνα κιβώτιον ἄδειον, ἀπ' ἐκεῖνα ὅπου φυτεύουν λουλούδια, κ' ἐπέστρεψα εἰς τὴν κάμερήν μου χωρὶς νὰ μὲ στοχασθῇ κἀνείς. Ὅλα αὐτὰ

ὁποῦ σᾶς λέγω, κύριε, τὰ ἐνθυμοῦμαι συγκεχυμένως πως. Μ' ἐκείνην τὴν ἀδυναμίαν μου, ἀπορῶ κ' ἐγὼ ἡ ἰδία πῶς ἠμπόρεσα νὰ τὰ κατορθώσω καὶ ἕως αὐτοῦ. Εἰς τὰς ἐννέα ὥρας ἔρχεται ἡ κυρὰ Σεραφίνα νὰ μάθη διατὶ ἀκόμη δὲν ἐξύπνησα· τῆς εἶπα ὅτι ἤμην τόσον ἄῤῥωστη, ὥστε τὴν ἐπαρακαλοῦσα νὰ μ' ἀφήσῃ ὅλην τὴν ἡμέραν νὰ μὴ σηκωθῶ ἀπὸ τὴν κλίνην μου· καὶ αὔριον ἀναχωρῶ πλέον καὶ ἀπὸ τὸ 'σπίτι, ἀφοῦ ὁ Κ. Φεράνδος μ' ἐδίωκε. Μετὰ μίαν ὥραν, νὰ, ἔρχεται καὶ ὁ ἴδιος.— « Πάσχεις περισσότερον· ἰδοὺ αἱ συνέπειαι τῆς ἰσχυρογνωμίας σου, μὲ λέγει· ἂν ἤκουες νὰ κάμῃς καθὼς σ' ἔλεγα, τὴν σήμερον ἤθελες εἶσθαι πλησίον τῶν καλῶν ἐκείνων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν σ' ἐπιμεληθῆ ὡσὰν γονεῖς σου. Μολαταῦτα, πάλιν ἡ ψυχή μου σὲ πονεῖ εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου εὑρίσκεσαι· νὰ μηνύσω ἀπόψε νὰ ἔλθῃ ὁ δόκτωρ Βικὲντ νὰ σὲ ἰδῇ. » Εἰς τὴν ἀπειλὴν αὐτὴν ἐῤῥίγησα ἐκ τοῦ φόβου μου. Ἀπεκρίθην εἰς τὸν Κ. Φεράνδον ὅτι ἔσφαλα πολὺ ὅτι χθὲς τὸ ϐράδυ δὲν ἐδέχθηκα τὴν πρότασίν του, ὅτι ἤμην ἕτοιμη σήμερον νὰ τὴν δεχθῶ· πλὴν, ἐπειδὴ δὲν εἶχα ἀκόμη κατάστασιν ν' ἀναχωρήσω, τὸν ἐπαρακαλοῦσα νὰ μ' ἀφήσῃ ἕως μεθαύριον καὶ ἦτο περιττὸς ὁ δόκτωρ Βικέντ· ἐγὼ μεθαύριον 'παγαίνω εἰς τοὺς Παληκαραίους. Καταλαμϐάνετε; ἤθελα νὰ λάϐω καιρὸν, ἐπειδὴ ἔκαμα πλέον ἀπόφασιν νὰ φύγω ἀπὸ τὸ 'σπίτι του καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν πατέρα μου· τοιουτοτρόπως ἤλπιζα νὰ μὴ φθάσῃ τίποτε εἰς τὰς ἀκοάς του. Ἡσυχάσας ἐπάνω εἰς τὴν ὑπόσχεσίν μου, ὁ Κ. Φεράνδος ἤλλαξεν ἀμέσως, ἐφέρθη μὲ γλυκύτητα πολλὴν, μ' ἐσύστησε κατὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν κυρὰ Σεραφίνα, νὰ μὲ δίδῃ ὅ,τι χρειάζομαι. Ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὴν ἐπέρασα εἰς καρδιοκτύπους θανατηφόρους· ἔτρεμα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν μὴ τύχῃ καὶ ἀνακαλυφθῇ κατὰ περίστασιν τὸ σῶμα τοῦ τέκνου μου. Ἕνα μόνον πρᾶγμα ἐπεθυμοῦσα· νὰ παύσῃ τὸ κρύον, διὰ νὰ μαλακώσῃ ἡ γῆ καὶ νὰ δυνηθῶ νὰ τὴν σκάψω... Ἀρχίζει νὰ πίπτῃ χιόνι... τοῦτο μ' ἔδωκεν ἐλπίδας... Ἔμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ κρεϐϐάτι. Τὴν νύκτα, ἐπρόσμεινα πρῶτον ν' ἀποκοιμηθοῦν ὅλοι, ἔπειτα ἔλαϐα τὰς δυνάμεις νὰ σηκωθῶ, καὶ 'παγαίνω ἀμέσως εἰς τοῦ κρεοπώλου νὰ τοῦ ζητήσω ἕνα μικρὸν πέλεκυν ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ σχίζουν τὰ ξύλα, διὰ νὰ κάμω ἕνα λάκκον εἰς τὴν γῆν, ἤδη σκεπασμένην ἀπὸ χιόνι... Ἐδοκίμασα μεγάλους κόπους, τέλος πάντων ἐκατάφερα ἕνα μικρὸν λάκκον... Ἐπῆρα τότε τὸ σῶμα, ἔκλαυσα ἀρκετὴν ὥραν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔθαψα ὅπως ἠμπόρεσα μέσα εἰς τὸ μικρὸν κιϐώτιον τῶν λουλουδιῶν... Δὲν ἤξευρα τὶ προσευχὴν κάμνουν εἰς τοὺς νεκροὺς, εἶπα ἕνα *Πιστεύω* κ' ἕνα *Πάτερ ἡμῶν*, παρακαλοῦσα τὸν Θεὸν νὰ τὸ δεχθῇ εἰς τοὺς ἀγγέλους του... Ἡ ψυχή μου δὲν ἐϐαστοῦσε νὰ τοῦ ῥίψω τὸ χῶμα... Μία μητέρα... νὰ θάπτῃ τὸ παιδί της!... Ὢ! παιδί μου! παιδί μου!... Τέλος πάντων τὸ ἐσκέπασα... Τί ὑπέφερα, Θεέ μου, τί ὑπέφερα! Ἐξήπλωσα πάλιν τὸ χιόνι ἐπάνωθεν τῆς γῆς, διὰ νὰ μὴ στοχασθοῦν τίποτε... Εἶχε φεγγάρι. Ἀφοῦ ὅλα ἐτελείωσαν, δὲν ἠμποροῦσα ν' ἀφήσω ἐκεῖνον τὸν τόπον ἔρημον τόσον... Τὸ παιδί μου! εἰς τὴν παγωμένην ἐκείνην γῆν... ὑποκάτω

ἀπὸ τὸ χιόνι... Μολονότι νεκρὸν...μ' ἐφαίνετο ὅτι ἔμελλε νὰ αἰσθάνεται τὸ κρύον... Ἐπὶ τέλους ἐπιστρέφω εἰς τὴν κάμερήν μου... κ' ἐπλαγίασα μὲ μίαν ζέστην μεγαλωτάτην. Τὸ πρωΐ, ὁ Κ. Φεράνδος ἔστειλε νὰ μάθῃ πῶς ἐπερνοῦσα· ἀπεκρίθηκα ὅτι ἤμην ὀλίγον καλήτερα, καὶ ὅτι βέβαια βέβαια αὔριον ἤθελα εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐξοχήν. Ἔμεινα κ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ κρεββάτι, διὰ ν' ἀναλάβω ὀλίγας δυνάμεις...Πρὸς τὸ βράδυ, ἐσηκώθηκα· κατέβηκα εἰς τὸ μαγειρεῖον διὰ νὰ ζεσταθῶ· ἐκεῖ ἔμεινα ὁλομόναχη ἀρκετὴν ὥραν τῆς νυκτός. Ἐπῆγα ἔπειτα εἰς τὸ περιβόλι νὰ κάμω μίαν τελευταίαν δέησιν. Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέβαινα εἰς τὴν κάμερήν μου, ἀπαντῶ τὸν Κ. Γερμανὸν εἰς τὴν κλίμακα τοῦ γραφείου ὅπου ἐπήγαινε κἄποτε καὶ εἰργάζετο· ἦτον ὠχρότατος... Μὲ λέγει λοιπὸν 'γλίγωρα 'γλίγωρα βάλλων εἰς τὰς χεῖράς μου ἕνα κύλινδρον ἀπὸ χρήματα·— « Αὔριον πολλὰ πρωΐ θὰ φυλακίσουν τὸν πατέρα σου διὰ μίαν ὁμολογίαν ἀπὸ χίλια τριακόσια φράγκα· ἐκεῖνος δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ τὰ πληρώσῃ... λάβε τα λοιπόν... εὐθὺς καθὼς ἐξημερώσῃ τρέξε νὰ τὸν εὕρῃς... Ἀπὸ σήμερον ἐγνώρισα τί ἄνθρωπος εἶναι ὁ Κ. Φεράνδος... εἶναι ἀχρεῖον ὑποκείμενον... θὰ τὸν κηρύξω εἰς τὸν κόσμον... Πρόσεξε ὅμως μὴν εἰπῇς εἴς τινα ὅτι αὐτὰ τὰ χρήματα σοῦ τὰ ἔδοσα ἐγώ...»— Καὶ ὁ Κ. Γερμανὸς, χωρὶς νὰ μὲ δώσῃ καιρὸν οὔτε νὰ τὸν εὐχαριστήσω, κατέβη τρέχων.

— Σήμερον τὸ πρωΐ, ὑπέλαβεν ἡ Λουΐζα, πρὶν ἐξυπνήσῃ κανεὶς εἰς τοῦ Κ. Φεράνδου, ἦλθα ἐδῶ μὲ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα μὲ εἶχε δόσει ὁ Κ. Γερμανὸς διὰ νὰ λυτρώσω τὸν πατέρα μου· ἀλλ' ἡ ποσότης δὲν ἀρκοῦσε, καὶ ἄνευ τῆς γενναιότητός σας ἦτον ἀδύνατον νὰ τὸν ἀφήσουν οἱ κλητῆρες... Φαίνεται ὅτι, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ Κ. Φεράνδου, ἀνέβησαν εἰς τὴν κάμερήν μου... καὶ θὰ ηὗραν ἴχνη τὰ ὁποῖα τοὺς ἐφανέρωσαν τὰ πάντα...Τώρα, κύριε, εἶπεν ἡ Λουΐζα σύρουσα ἐκ τοῦ κόλπου της κύλινδρον χρημάτων, μίαν τελευταίαν καλωσύνην, σᾶς παρακαλῶ· νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐγχειρίσητε αὐτὰ τὰ χρήματα εἰς τὸν Κ. Γερμανόν...Τὰν ὑπεσχέθηκα νὰ μὴν εἰπῶ κανενὸς ὅτι εὑρίσκεται εἰς τοῦ Κ. Φεράνδου· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἐγνωρίζετε, δὲν προέρχεται ἀπ' ἐμέ... Σᾶς ἐπαναλαμβάνω...ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅστις εἶναι παρὼν καὶ μὲ ἀκούει, ὅτι ἀφ' ὅσα σᾶς εἶπα οὔτε μία λέξις δὲν εἶναι ψευδής... Μάλιστα καὶ τὰ σφάλματά μου δὲν ἐζήτησα νὰ τὰ τροποποιήσω τελείως, καὶ...

Ἀλλὰ διακοπεῖσα ἀποτόμως ἡ Λουΐζα ἀνέκραξε πεφοβισμένη·

— Κύριε! ἰδῆτε τὸν πατέρα μου... ἰδῆτε... τί ἔχει; τί ἔχει;

Ὁ Μορὲλ εἶχεν ἀκούσει τὸ τελευταῖον μέρος τῆς διηγήσεως ταύτης μετὰ σκυθρωπῆς τινος ἀδιαφορίας, τὴν ὁποίαν ὁ Ῥοδόλφος ἀπέδιδεν εἰς τὴν λύπην τοῦ δυστυχοῦς...Μετὰ συγκινήσεις τοσοῦτον σφοδρὰς, τοσοῦτον ἐνδελεχεῖς, ἑπόμενον ἦτο νὰ στειρεύσωσι τὰ δάκρυά του, νὰ τραχυνθῇ ἡ εὐαισθησία του· μάλιστα δὲν πρέπει νὰ τὸν ἔμεινε καὶ δύναμις πλέον πρὸς τὸ ν' ἀγανακτήσῃ... ἐσκέπτετο ὁ Ῥοδόλφος... Ὁ Ῥοδόλφος ἠπατᾶτο. Καθὼς ἡ τώρα θνήσκουσα καὶ τώρα ἀναπάλλουσα φλὸξ σβεννυο-

μένου λύχνου, οὕτω καὶ τὸ λογικὸν τοῦ Μορὲλ, βιαίους ὑπομεῖναν τοσούτους τιναγμοὺς, ἐταλαντεύθη ὀλίγην ὥραν, ἔῤῥιψεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐσχάτας τινὰς ἀκτίνας ἀντιλήψεως, ἔπειτα αἰφνιδίως... ἐσκοτίσθη. Ξένος πρὸς ὅλα ὅσα ἐλέγοντο καὶ διέτρεχον περὶ αὐτὸν, ὁ λιθογλύφος κατέστη ἀπό τινων στιγμῶν παράφρων. Μολονότι ὁ τροχός του ἔκειτο πρὸς τὴν ἀντίθετον τοῦ ὀκρίβαντός του πλευρὰν, καὶ εἰς τὰς χεῖράς του δὲν ἐκράτει οὔτε πετράδια, οὔτ' ἐργαλεῖα, προσεκτικὸς ὁ τεχνίτης καὶ ἐπασχολημένος, ἐπροσποιεῖτο τὰς κινήσεις τῆς συνήθους ἐργασίας του διὰ συνέργων φανταστικῶν. Συνώδευε δὲ τὴν παντομιμίαν ταύτην διὰ προσθίξεώς τινος τῆς γλώσσης του ἐπὶ τοῦ οὐρανίσκου, πρὸς ἀπομίμησιν τοῦ θορύβου τὸν ὁποῖον ἀποτελεῖ ὁ τροχὸς εἰς τὴν περιστροφήν του.

— Ἀλλὰ, κύριε, ἐπανέλαβεν ἡ Λουΐζα μὲ αὔξοντα φόβον· ἰδῆτε, ἰδῆτε τὸν πατέρα μου!

Καὶ πλησιάσασα πρὸς τὸν λιθογλύφον — Πατέρα! ἀνεφώνησε πρὸς αὐτὸν, πατέρα!...

Ὁ Μορὲλ παρετήρησε τὴν θυγατέρα του μ' ἓν βλέμμα τεταραγμένον, ἄσκοπον, ῥεμβῶδες, ἀστάθμητον, ἴδιον εἰς τοὺς φρενοβλαβεῖς... Καὶ, χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν ἀπονενοημένην του ἐργασίαν, ἀπεκρίθη σιγαλέως πως, μὲ φωνήν τινα γλυκεῖαν καὶ παρaπικραμένην·

— Χίλια τριακόσια χρεωστῶ εἰς τὸν συμβολαιογράφον... τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος τῆς Λουΐζης... Τώρα πρέπει δουλειὰ, δουλειὰ, δουλειά! Ὤ! νὰ τὰ πληρώσω, νὰ τὰ πληρώσω, νὰ τὰ πληρώσω...

— Παναγία μου! ἀλλ' αὐτὸ, κύριε, δὲν εἶναι δυνατόν... θὰ εἶναι προσωρινῶς!... Δὲν θὰ εἶναι φρενοβλαβὴς ὁλοτελῶς, τί; ἀνέκραξεν ἡ Λουΐζα μὲ φωνὴν σπαραξικάρδιον. Θὰ ἔλθει πάλιν εἰς τὰ λογικά του... θὰ εἶναι πρὸς στιγμήν!...

— Μορέλ!... φίλε μου! τὸν εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, ἡμεῖς εἴμεθα... Ἡ κόρη σου εἶναι πλησίον σου, εἶναι ἀθώα...

— Χίλια τριακόσια... εἶπεν ὁ λιθογλύφος χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸν Ῥοδόλφον, κ' ἐξηκολούθησε τὴν φανταστικὴν ἐργασίαν του.

— Πατέρα μου... εἶπεν ἡ Λουΐζα ῥιπτομένη εἰς τὰ γόνατά του καὶ θλίβουσα μὲ ἀντίστασίν του τὰς χεῖρας του εἰς τὰς χεῖράς της· εἶμ' ἐγὼ, ἡ Λουΐζα!

— Χίλια τριακόσια!... ἐπανέλαβεν αὐτὸς ἀποσπώμενος μετὰ βίας ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς θυγατρός του· Χίλια τριακόσια... ἢ, ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν βαρεῖαν καὶ ὡς μυστικῷ τῷ τρόπῳ, ἢ τὴν Λουΐζαν τὴν φέρουν εἰς τὴν λαιμητόμον...

Καὶ ἤρχησε πάλιν νὰ προσποιῆται ὅτι στρέφει τὸν τροχόν του. Ἡ Λουΐζα ἔβαλε τότε τρομερὰν κραυγήν·

— Εἶναι τρελλός! ἀνακράζει, εἶναι τρελλός!... καὶ εἶμ' ἐγὼ... ἐγὼ εἶμαι ἡ αἰτία... Ὤ, Θεέ μου! Καὶ ὅμως σὺ, Θεέ μου, γνωρίζεις ἂν ἡ πταίστις εἶμ' ἐγὼ... ἐγὼ κανένα κακὸν νὰ κάμω δὲν ἤθελα... μόνον ἐκεῖνο τὸ θηρίον!...

— Ταλαίπωρον παιδὶ, ὑπομονή! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· μὴ χάνωμεν τὰς ἐλπίδας μας... ἡ παραφροσύνη αὕτη θὰ εἶναι προσωρινή. Ὁ πατήρ σου... ὑπέφερε πολλά· τόσαι λύπαι, ἡ μία ἐπάνω τῆς ἄλλης ὑπερβαίνουν τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου... Ἐσάλευσαν αἱ φρένες του πρὸς στιγμήν... πλὴν πρὸς στιγμὴν, βεβαιώσου.

— Ἀλλ' ἡ μητέρα μου τώρα...ἡ προμήτωρ μου...αἱ ἀδελφαί μου... τὰ ἀδέλφιά μου... τί θὰ γίνουν; εἶπεν ἡ Λουΐζα· οὐδὲ τὸν πατέρα των ἔχουν τώρα, οὐδ' ἐμέ...Θ' ἀποθάνουν τὸ λοιπὸν τῆς πείνας, τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀπελπισίας!

— Δὲν εἶμ' ἐγὼ ἐδῶ;... Μεῖνε ἥσυχος, δὲν θὰ τοὺς λείψει τίποτε. Λάβε θάῤῥος, σὲ λέγω· ἡ ἐξομολόγησίς σου προκαλεῖ τὴν τιμωρίαν μεγάλου ἐγκληματίου. Εἶμαι πεπεισμένος περὶ τῆς ἀθωότητός σου· αὕτη θέλει λάμψει, θέλει θριαμβεύσει· δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία.

— Ἆ! κύριε, τὰ βλέπετε...ἀτίμωσις,παραφροσύνη, θάνατος...Ἰδοὺ ποῖα κακὰ μᾶς προξενεῖ, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος! καὶ νὰ μὴν ἐμπορῇ κανεὶς νὰ πράξῃ τίποτε κατ' αὐτοῦ!...τίποτε!...Ὦ! αὐτὴ ἡ ἰδέα συμπληρώνει τὰ τόσα μου δεινά!...

— Ἐξ ἐναντίας· λάβε ἰδέαν ἐναντίαν καὶ δι' αὐτῆς πρόσμενε.

— Ὅ ἐστι, κύριε;

— Ἔχε τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ πατήρ σου, ὅτι σὺ καὶ οἱ οἰκεῖοί σου θέλετε λάβει ἐκδίκησιν.

— Ἐκδίκησιν!...

— Ναί! Κ' ἐγὼ σὲ δίδω ὑπόσχεσιν, ὑπόσχεσιν σὲ δίδω, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μετὰ πανδήμου φωνῆς, ὅτι ἀποδειχθέντων τῶν ἐγκλημάτων αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, θέλουν ἀντιμετρηθῇ στυγερῶς εἰς αὐτὸν ἡ ἀτίμωσις, ἡ φρενοβλάβεια καὶ ὁ θάνατος... τὰ κατορθώματά του. Ἂν οἱ νόμοι δὲν ἰσχύουσι κατ' αὐτοῦ, ἂν ἡ πανουργία του καὶ ἐπιδεξιότης ἔχουν δύναμιν ἴσην μὲ τὰς ἀνοσιουργίας του, εἰς τὴν πανουργίαν του θέλει ἀντιταχθῇ πανουργία, εἰς τὴν ἐπιδεξιότητά του ἐπιδεξιότης, εἰς τὰς ἀνοσιουργίας του ἀνοσιουργίαι, ἀλλὰ τοιαῦται ὁποίας δικαία τις καὶ ἐκδικητικὴ ἀντιμισθία ἐπιβάλλει διὰ χειρὸς ἀδυσωπήτου εἰς πάντα φονέα δείλαιον καὶ δόλιον.

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εἰσακούσῃ, κύριε! Δὲν ζητῶ δι' ἐμὲ τὴν ἐκδίκησιν· τὴν ζητῶ διὰ τὸν πατέρα μου τὸν φρενοβλαβῆ... διὰ τὸ τέκνον μου τὸ ἀποθανὸν ἀρτιγέννητον...

Ἔπειτα ἡ Λουΐζα, ἐπιχειροῦσα καὶ τελευταῖον ν' ἀποσπάσῃ τὸν πατέρα της ἐκ τῆς παραφροσύνης του ἀνέκραξεν ἐκ νέου· — Πατέρα,ἔχε ὑγείαν!... Μὲ 'παίρνουν εἰς τὴν φυλακήν...πλέον δὲν θὰ σὲ ἰδῶ! Ἡ Λουΐζα σου σὲ ἀποχαιρετᾷ...Πατέρα μου!... πατέρα μου!... πατέρα μου!...

Εἰς τὰς σπαραξικαρδίους αὐτὰς προσκλήσεις δὲν ἀπεκρίθη οὐδείς. Ἡ ἀθλία ψυχὴ τοῦ δυστυχοῦς ἐξοντώθη· καὶ οὐδὲν ἀντήχει πλέον ἐν αὐτῇ, οὐδέν...Αἱ πατρικαὶ χορδαὶ, αἱ παρὰ πάσας ἄλλας ἄῤῥηκτοι, ἐχαλαρώθησαν...

. . . .

Ἡ θύρα τοῦ παταρίου ἠνοίχθη.

Ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος εἰσῆλθε.

— Κύριέ μου, δὲν ἐμπορῶ νὰ προσμείνω περισσότερον, εἶπεν εἰς τὸν Ῥοδόλφον. Σᾶς τὸ λέγω μὲ λύπην μου.

— Ἀλλ' ἰδοὺ, τετέλεσται, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδόλφος μετὰ θλίψεως, δεικνύων τὸν Μορέλ. Ἡ Λουΐζα δὲν ἔχει πλέον τίποτε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν πατέρα της... ὁ πατὴρ δὲν δύναται ν' ἀκούσῃ τὴν θυγατέρα πλέον... εἶναι φρενοβλαβής...

— Δυστυχία! τὸ ἐφοβούμην!... Τὶ φρίκη! ἀνέκραξεν ὁ ἀστυνόμος. Καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν τεχνίτην, τὸν ἠτένισε μίαν στιγμὴν, καὶ εἶδεν ὅτι τὸ πρᾶγμα τῳόντι εἶχεν οὕτω.

— Σᾶς βεβαιῶ, κύριέ μου, λέγει λυπηρῶς πρὸς τὸν Ῥοδόλφον, ἕως τώρα ἐπεθύμουν εἰλικρινῶς ν' ἀποδειχθῇ ἡ ἀθωότης αὐτῆς τῆς νέας!... Ἀλλὰ μετὰ τὸ δυστύχημα τοῦτο, ὄχι μόνον θέλω ἁπλῶς ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς κριτὰς θέλω ἀναφέρει ἀξιοπίστως τὰ πράγματα, ἴσως ἡ μαρτυρία μου συμβάλῃ εἰς τὸ νὰ φανῇ ἀθώα ἡ κατηγορουμένη...

— Εὖγε, κύριέ μου! εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος· οὕτω πράττων, ὄχι ἁπλᾶ χρέη ἐκπληροῖτε, ἀλλ' ἱερατείαν...

— Πιστεύσατε, κύριε, ὅτι τὸ ἰδικόν μας ἔργον εἶν' ἐπίπονον πάντοτε σχεδόν· διότι, καὶ ὁσάκις μᾶς παρουσιάζεται καταδιωκόμενον ἄτομόν τι ὁμολογουμένως χρηστὸν καὶ τίμιον, συμπονοῦμεν...

— Ἀκόμη ἓν θὰ σᾶς ἐρωτήσω, κύριε· ἐκ τῶν ὁμολογιῶν τῆς Λουΐζης Μορὲλ ἐπείσθην ὅτι ἡ νέα εἶναι ἀθωοτάτη... Τώρα δύνασθε ἄραγε νὰ μὲ εἴπῆτε τίνι τρόπῳ ἀνεκαλύφθη, ἢ μᾶλλον κατεμηνύθη τὸ ἔγκλημα δι' ὃ τὴν διαβάλλουσι;

— Σήμερον τὸ πρωΐ, εἶπεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, μία γυνὴ ἡλικιωμένη ἥτις εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κ. Φεράνδου, τοῦ συμβολαιογράφου, ἦλθε καὶ μὲ εἶπεν, ὅτι μετὰ τὴν αἰφνίδιον ἀναχώρησιν τῆς Λουΐζης Μορὲλ, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν αὐτὴ οὖσαν ἔγκυον πρὸ ἑπτὰ μηνῶν, ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς νέας ταύτης καὶ ηὗρεν ἐκεῖ εἰς τὰ λέχη τὰ ἴχνη λαθραίου τοκετοῦ· ἀνεκάλυψε ταὐτοχρόνως ἐπὶ τῆς χιόνος τῆς αὐλῆς πατήματα ἅτινα τὴν ὡδήγησαν μέχρι τοῦ κήπου, ὅπου ηὗρε τεθαμμένον τὸ σῶμα ἑνὸς βρέφους ἀρτιγεννήτου. Ὅταν ἤκουσα τοῦτο, ἐπορεύθην ἀμέσως εἰς τὴν ὁδὸν Σεντιέρου· εὑρίσκω τὸν Κ. Φεράνδον πλήρη ἀγανακτήσεως, ὅτι σκάνδαλον τοιοῦτον διέτρεξεν εἰς τὸν οἶκόν του. Ἦτον ἐκεῖ μάλιστα καὶ ὁ ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας Βοννουβέλλης, ὅστις μοὶ ἐπρόσθεσεν ὅτι ἡ Λουΐζα εἶχεν ὁμολογήσει τὸ σφάλμα της ἐνώπιόν του, μίαν ἡμέραν καθ' ἣν ἐπεκαλεῖτο μάλιστα δι' αὐτὸ τοῦτο τὴν συγγνώμην καὶ τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου της· ὅτι περιπλέον ἤκουσε πολλάκις τὸν Κ. Φεράνδον νὰ δίδῃ εἰς τὴν Λουΐζαν Μορὲλ νουθεσίας φρονιμωτάτας, προλέγων εἰς αὐτὴν ὅτι, ἂν ἐξηκολούθει νὰ βαδίζῃ τὴν αὐτὴν ὁδὸν, ἔμελλε ταχέως νὰ καταντήσῃ τῆς ἀπωλείας, ὡς καὶ πραγματικῶς ἔγινε κατὰ δυστυχίαν, ἐπρόσθεσεν

ὁ ἱερεύς. Τόσον δικαία μ' ἐφάνη ἡ ἐκ τούτων ἀγανάκτησις τοῦ Κ. Φεράνδου ὥστε, νὰ σᾶς εἰπῶ, τὴν ἐσυμμερίσθην, ἐπανέλαβεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος. Μὲ εἶπεν ὅτι ἡ Λουΐζα τώρα πρέπει νὰ ἐπῆγεν εἰς τοῦ πατρός της· ὅθεν ἔσπευσα ἐδῶ ἀμέσως· ἐπ' αὐτοφόρῳ ἔγκλημα ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν, εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσω ἄμεσον κράτησιν.

Ἔπασχεν ὁ Ῥοδόλφος ἀκούων μετὰ σιωπῆς τὰ περὶ τὴν *ἀγανάκτησιν* τοῦ Φεράνδου· ἐπὶ τέλους — Σᾶς ὑπερευχαριστῶ, κύριε, εἶπεν, ὅτι εὐαρεστεῖσθε νὰ δώσητε χεῖρα ἀντιλήψεως εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Λουΐζης· ἐγὼ τώρα ὑπάγω νὰ φροντίσω περὶ τοῦ δυστυχοῦς πατρός της· νὰ τὸν τοποθετήσω εἰς κἀνὲν φρενοκομεῖον, καθὼς καὶ τὴν πενθεράν του...

Ἀποταθεὶς ἔπειτα πρὸς τὴν Λουΐζαν ἥτις, γονυκλινὴς εἰσέτι πλησίον τοῦ πατρός της, ἐπροσπάθει ματαίως νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ εἰς τὰς φρένας του· — Ὑπόμεινε, κόρη μου, ν' ἀναχωρήσῃς χωρὶς ν' ἀσπασθῇς τὸν πατέρα σου... μὴ τύχῃ καὶ τὸν βλάψῃς περισσότερον... Μή σε μέλει τελείως περὶ αὐτοῦ· εἰς τὴν οἰκογένειάν σας δὲν θὰ λείψει εἰς τὸ ἑξῆς τίποτε· θὰ εὕρομεν γυναῖκά τινα διὰ νὰ ὑπηρετῇ τὴν μητέρα σου εἰς τὴν ἀσθένειάν της, καθὼς καὶ τ' ἀδέλφιά σου, ὑπὸ τὴν ἐπαγρύπνησιν τῆς καλῆς σας γειτονίσσης Γελασίνης. Ὅσον διὰ τὸν πατέρα σου, θὰ καταγίνομεν ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἰατρευθῇ ὁ ἄνθρωπος ὅσον τάχιστα... Θάῤῥος! πίστευσέ με, οἱ καλοὶ ἄνθρωποι συχνὰ ὑποπίπτουσιν εἰς δεινὰς περιπετείας, ἀλλὰ πάντοτ' ἐκβαίνουν ἀπὸ τὴν πάλην ἔτι πλέον καθαροί, ἔτι πλέον ἰσχυροί, ἔτι πλέον ἀξιοσέβαστοι...

. . . .

Δύο ὥρας μετὰ τὴν κράτησιν τῆς Λουΐζης, ὁ λιθογλύφος καὶ ἡ ἀπομωραμένη πενθερά του ὡδηγήθησαν παρὰ τοῦ αἰθίοπος ἰατροῦ Δαυΐδ, ἐκ διαταγῆς τοῦ Ῥοδόλφου, εἰς τὸ φρενοκομεῖον καλούμενον τῆς Βικέτρης (Bicêtre)· ἐκεῖ ἔμελλε νὰ τοῖς δοθῇ ἰδιαίτερον οἴκημα καὶ ἰδιαίτεραι περιθάλψεις. Ὁ Μορὲλ ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου χωρὶς ἀντίστασιν· ἀδιάφορος, ἐπῆγεν ὅπου τὸν ἤγαγον· ἡ παραφροσύνη του ἦτο μειλιχία, ἀπείρακτος καὶ μελαγχολική. Ἡ πενθερά του ἐπείνα· τὴν ἔδειξαν κρέας καὶ ἄρτον, κ' ἐπεριπάτησε κατόπιν τοῦ κρέατος καὶ τοῦ ἄρτου. Τὰ τιμαλφῆ πετράδια τοῦ λιθογλύφου ἐνεχειρίσθησαν εἰς τὴν σύζυγόν του, τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν τ' ἀπέδωκεν εἰς τὴν κυρὰ Ματθιὼ, τὴν μεσίτριαν, ἥτις ἦλθε καὶ τὰ ἐζήτησε. Κατὰ δυστυχίαν ἡ γυνὴ αὕτη κατεσκοπεύθη καὶ ἠκολουθήθη ὑπὸ τοῦ Στραβοπόδη, ἤδη γνωρίζοντος τὴν ἀξίαν τῶν ψευδῶν δῆθεν αὐτῶν πετραδίων, ἐπειδὴ ἤκουσεν, ἂν ἐνθυμεῖσθε, τὴν μετὰ τῶν Ἐμπορofυλάκων συνομιλίαν ἐκείνην τοῦ Μορέλ... Ὁ υἱὸς τοῦ Κοκκινοχέρη λοιπὸν ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ μεσίτρια ἐκατοίκει εἰς τὸ *βουλεβάρτον Σαὶντ-Δενῆ*, τὸν ὑπ' ἀριθ. 11 οἶκον.

Ἡ Γελασίνα ἀνέφερεν εἰς τὴν Μαγδαληνὴν Μορὲλ μετὰ πολλῆς περισκέψεως τὴν κατάστασιν τοῦ συζύγου της καὶ τὸν φυλακισμὸν τῆς Λουΐζης. Κατ' ἀρχὰς ἡ Μαγδαληνὴ ἔκλαυσε πολὺ, ἀπαρηγόρητα... ἑπομένως, ἀφοῦ παρῆλθεν ἡ πρώτη τῶν θλίψεων τούτων ἔφοδος, ἡ πτωχὴ γυ-

νη, ἀτονισμένη καὶ ὡς ἐκ τούτου εὐμετάβλητος, ἐπαρηγορήθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον βλέπουσα ἑαυτὴν καὶ τὰ τέκνα της περιθαλπόμενα ἐκ τῆς γενναιότητος τοῦ εὐεργέτου των.

Ὅσον περὶ τοῦ Ῥοδόλφου, πικρὰς οὗτος ἔκαμνε σκέψεις ἀναλογιζόμενος ὅσα ἤκουσε παρὰ τῆς Λουΐζης.

« Οὐδὲν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, συνεχέστερον τῆς διαφθορᾶς ταύτης ἣν ἐπιβάλλουσιν οἰκοδεσπόται πολλοὶ πρὸς τὰς ὑπηρετρίας των κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον δυναστικῶς· ἄλλος διὰ φοβερισμῶν καὶ ἀπάτης· ἄλλος διὰ τῆς ἰσχυρᾶς φύσεως τῶν σχέσεων τὰς ὁποίας γεννᾷ ἡ δουλεία.

» Ἡ βαθμητικὴ διαστροφὴ αὕτη, ἀπὸ τοῦ πλουσίου εἰς τὸν πτωχὸν καταβαίνουσα, καὶ, ὅταν πρόκηται νὰ κορεσθῇ, ἀψηφοῦσα τὸ ἀπαραβίαστον τῶν οἰκιακῶν καθηκόντων· ἡ διαστροφὴ αὕτη, ἡ καὶ ὅταν ἀμφότερα τὰ μέρη οἰκειοθελῶς συμβάλλονται οἰκτρὰ, καθίσταται βδελυρωτάτη, ἀξιομίσητος ὅταν γίνῃ ἀναγκαστικῶς. Εἶναι δ' αὕτη ἐξανδραπόδισις μιαρὰ καὶ κτηνώδης· χαμερπὴς καὶ βάρβαρος ὑποδούλωσις πλάσματος, τὸ ὁποῖον, ἀπὸ τρόμον κυριευμένον, ἀποκρίνεται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ἑνὸς δεσπότου διὰ δακρύων, εἰς τὰ φιλήματά του διὰ ῥίγους βδελυγμίας.

» Καὶ ἔπειτα, ἐσκέπτετο ὁ Ῥοδόλφος, ὁποῖαι αἱ συνέπειαι διὰ τὴν γυναῖκα! πάντοτε σχεδὸν ἡ ἐξαχρείωσις, ἡ πενία, ἡ πορνεία, ἡ κλοπὴ, καὶ ἡ παιδοκτονία ἐνίοτε!

» Καὶ κατὰ τοῦτο παράδοξοι εἶναι πάλιν οἱ νόμοι.

» Πᾶς συναίτιος ἐγκλήματος ὑποφέρει τὴν ποινὴν αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος. Οἱ κλεπταποδόχοι παιδεύονται ἴσα μὲ τοὺς κλέπτας.

» Πολὺ καλά· αὐτὸ εἶναι δίκαιον.

» Ἀλλ' ὅταν τις εἰς τὴν ἀργίαν του, κατακτᾷ μίαν νέαν ἀθῶαν καὶ καθαρὰν, τὴν καταστήνῃ μητέρα, τὴν ἐγκαταλείπῃ, ἄλλο δὲν τὴν ἀφήνῃ εἰμὴ αἶσχος, ἔνδειαν, ἀπελπισίαν, καὶ τὴν ἀναγκάζῃ τοιουτοτρόπως εἰς τὴν παιδοκτονίαν, ἔγκλημα ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει κεφαλικὴ ποινή...

» Θεωρεῖται ἄραγε ὡς συναίτιός της αὐτός;

» Δὲν 'παγαίνεις εἰς τὸ καλόν!

» Καὶ τί τάχα ἔκαμεν ὁ νέος; Τίποτε, κἂν τίποτε· πά! ἕνα ἐρωτίδιον πρὸς διασκέδασιν μιᾶς στιγμῆς· τὸν ἦλθε νόστιμον· ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ κ' ἕνα προσωπίδιον ἔχον κάμμίαν *μουζαλὰ* ἀπὸ τὴν χύτραν... ἔγινε... Ἄλλην τώρα νὰ ἰδοῦμεν!

» Καὶ ἀκούσετε· δὲν εἶναι παράδοξον, ἂν ὑποτεθῇ αὐτὸς ὁ νέος ὀλίγον τι ἀλλοκότου καὶ περιέργου χαρακτῆρος, (μολονότι καθ' ὅλα τ' ἄλλα καλὸν παιδὶ, κάλλιστον) δὲν εἶναι διόλου παράδοξον νὰ ὑπάγῃ καὶ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ὡς θεατὴς ἁπλοῦς, καὶ ν' ἀκούσῃ τὸ θῦμά του κρινόμενον.

» Ἂν κατὰ περίστασιν ζητηθῇ νὰ ὁμιλήσῃ καὶ αὐτὸς ὡς μάρτυς, δύναται πρὸς διασκέδασίν του νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἄκρως περιέργους δικαστὰς νὰ λαιμοτομήσωσι τὴν νέαν ὅσον τάχιστα, εἰς δόξαν τῶν χρηστῶν ἠθῶν·

» — Σπουδαῖόν τι ἔχω ν' ἀναφέρω εἰς τοὺς δικαστάς.

» — Λέξον.

» — Κύριοι ὁρκωτοί·

» Ἡ ταλαίπωρος αὕτη ἦτον ἐνάρετος καὶ σεμνή· εἶναι ἀληθές... Τὴν ἔφθειρα· ἐπίσης ἀληθὲς καὶ τοῦτο... Μετ' αὐτῆς ἐποίησα τέκνον· τὴν ἀλήθειαν πάντοτε. Ὕστερον, ἐπειδὴ αὐτὴ ἦτο ξανθή, τὴν παρήτησα ὁλοτελῶς διὰ μίαν ἄλλην, μελαγχροινήν· ἀγαπῶ τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν. Ὅμως τοῦτο ἔπραξα χρώμενος τοῦ ἀπαραγράφου δικαιώματος, δικαιώματος ἱεροῦ τὸ ὁποῖον ἡ κοινωνία ἀναγνωρίζει καὶ δίδει μοι... »

— Ὀρθῶς εἶπεν ὁ νεανίας· ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ δίκαιον (θέλουσιν εἰπεῖ χαμηλῇ τῇ φωνῇ μεταξύ των οἱ ὁρκωτοί). Δὲν ὑπάρχει νόμος ἀπαγορεύων τὸ τεκνοποιεῖν μετὰ κουριδίης γλαυκώπιδος εἶτα ἐγκαταλείπειν αὐτὴν ἀνθ' ἑτέρας βοώπιδος. Αὐτὸν μὲν οὖν γε ἁπλῶς ὡς θαυμάσιον[1] ἀποκαλεῖν χρεών, καὶ οὐδὲν ἄλλο.

« — Τώρα λοιπόν, κύριοι ὁρκωτοί, ἡ ἀνόητος αὐτὴ ζητεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ἐπιφέρουσα, ὅτι ἐθανάτωσε τὸ τέκνον της... ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸ τέκνον μας, ἐπειδὴ τὴν παρήτησα... ἐπειδή, κατάμονος καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν θεωρουμένη, ἐκυριεύθη ἀπὸ καταπλήξεις καὶ ἔχασε τὰς φρένας της. Καὶ διατί νὰ χάσῃ τὰς φρένας της; Διότι, λέγει, ὀφείλουσα νὰ γαλακτοτροφῇ τὸ προϊὸν τοῦ ἔρωτός μας δὲν ἠδύνατο νὰ πορεύεται εἴς τινα ἐργασίαν μεχρισοῦ τοῦτο ἡλικιωθῇ ὁπωσοῦν. Καταλάβετε δικαιολογήματα! Καὶ μήπως ἡ *κοκκώνα* δὲν ἠμποροῦσε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Βούρβην[2] καὶ νὰ γεννήσῃ ἐκεῖ... ἂν ἔμενε τόπος; Μήπως εἰς τὴν κρίσιμον στιγμήν της δὲν ἠμπόρει νὰ κατευθυνθῇ ἐγκαίρως πρὸς τὸν χωροφύλακα τῆς συνοικίας ὅπου διέμενε καὶ νὰ τὸν ἐκμυστηρευθῇ τὴν... ἐντροπήν της, ὥστε νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν ν' ἀποθέσῃ τὸ τέκνον της εἰς τὰ Εὑρημένα;[3] Μήπως, τέλος πάντων, ἐνῷ ἐγὼ ἔπαιζα εἰς τὰ καφενεῖα τὸ σφαιριστήριον, ἐν προσδοκίᾳ τῆς ἄλλης μου ἐρωμένης, δὲν ἠμποροῦσεν αὐτὴ νὰ ἔκβῃ ἀπὸ τὰ στενὰ διὰ κανενὸς ἄλλου τρόπου ὀλιγώτερον ἀγρίου; Διότι, νὰ εἴπουμεν καὶ τὸ ἄλλο, μὲ φαίνεται, κύριοι ὁρκωτοί, κἄμποσον τολμηρὸν καὶ εὔκολον, νὰ ποιῶσι τοιουτοτρόπως ἐκποδὼν τὸν καρπὸν τοσούτων στιγμῶν πλάνης καὶ ἡδονῆς, καὶ νὰ φεύγωσι διὰ μιᾶς καὶ καλῆς τὰς εἰς τὸ μέλλον φροντίδας! Τί διάβολον! μία νέα δὲν φθάνει μόνον νὰ χάνῃ τὴν τιμήν της, ν' ἀψηφῇ τὴν καταφρόνησιν τοῦ κόσμου, τὸ ὄνειδος, καὶ νὰ βαστάζῃ ἐννέα μῆνας εἰς τὰ σπλάγχνα της ἓν τέκνον ἐν παρανομίᾳ συλληφθέν... ὀφείλει καὶ ν' ἀναθρέψῃ τὸ τέκνον τοῦτο! νὰ τὸ ἐπιμεληθῇ, νὰ τὸ ταγίσῃ, νὰ τὸ ποτίσῃ, νὰ τοῦ εὕρῃ κἀμμίαν τέχνην νὰ τὸ βάλῃ, τέλος πάντων νὰ τὸ καταστήσῃ ἄνθρωπον τίμιον ὡσὰν τὸν πατέρα του, ἢ κόρην τιμίαν ὥστε νὰ μὴ καταντήσῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἀπώλειαν ὡς ἔκαμεν ἡ μήτηρ της... Ἐπειδὴ τέλος πάντων αἱ μητέρες ἔχουν χρέη ἱερά, τί διάβολον! καὶ ὅσαι μητέρες καταπατοῦν αὐτὰ τὰ ἱερὰ χρέη εἶναι μητέρες ἀπάνθρωποι, ἄξιαι τιμωρίας... τρομερᾶς τιμωρίας. Καὶ πρὸς

[1] C'est tout bonnement un gaillard.

[2] La Bourbe, κατάστημα εἰς Παρισίους ὅπου περιθάλπονται αἱ μὴ ἔχουσαι τοὺς τρόπους νὰ γεννήσωσιν εἰς τὸν οἶκόν των, ὡς ἄποροι ὁλοτελῶς.

[3] Aux Enfants-Trouvés, κατάστημα ὅπου περιθάλπονται τὰ νόθα ἐν Παρισίοις. Σ. τ. Μ.

βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας, κύριοι ὁρκωτοὶ, παραδόσατέ μου 'γλίγωρα τὴν ἀχρείαν αὐτὴν εἰς τὸν δήμιον, καὶ θέλετε πράξειν ἔργον πολιτῶν ἐναρέτων, ἀνεξαρτήτων, σταθερῶν καὶ πεφωτισμένων.—Ὣς ἔφατ'! »

« Ὁ κύριος οὗτος θεωρεῖ τὸ ζήτημα ὑπὸ φάσιν χρηστοηθεστάτην, θέλ' εἰπεῖ μὲ ὕφος πατρικὸν πιλοποιός τις πλουτήσας ἀπό τινος καιροῦ, ἢ *λύγξ* τις[1] μεταμορφωθεὶς εἰς πρόεδρον τῶν ὁρκωτῶν· ὁ ἄνθρωπος ἔκαμεν ὅ,τι καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν θέσιν του ἠθέλαμεν κάμει· ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἄσχημη ἢ μικρή...μολονότι ὀλίγον ὠχρά...—Τωόντι, αὐτὸς, κατὰ τὸν Ἰοκόνδαν,

Ἠ μαυρομμάταν ηὗρεν, ἢ γαλανὴ,
Τ' ὀδόντι μου, ταῖς εἶπε, φῶς μου, πονεῖ.

Νόμος νὰ τοῦ τὸ ἀπαγορεύῃ δὲν ὑπάρχει. Ἔπειτα, ποῖος τὴν πταίει καὶ αὐτήν! Διατί νὰ μὴν ἀντισταθῇ; Ἂν ἠναντιώνετο, δὲν ἤθελεν ἀναγκασθῇ τέλος πάντων νὰ πράξῃ ἕνα ἔγκλημα... ἕνα... τερατῶδες ἔγκλημα, ὁποῦ προξενεῖ...προξενεῖ εἰς τὴν οἰκουμένην...*φρίξιν* σχεδόν.

» —Καὶ ὁ πιλοποιὸς οὗτος ὁ πρό τινος καιροῦ πλουτήσας, καὶ ὁ ἄλλος, ὁ *λύγξ*, θέλουσιν ἔχει δίκαιον.

» Εἰς τί βασιζόμενοι θέλουν τὸν ἐναχοποιήσει; δι' ὁποίαν συνενοχὴν ἔμμεσον ἢ ἄμεσον, ἠθικὴν ἢ πραγματικὴν νὰ τὸν κατηγορήσωσι;

» Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι ἡ κοινωνία λέγει ὅ,τι καὶ ὁ πατὴρ δὲν ἐνθυμοῦμαι τίνος ἀκολάστου μύθου·

» — *Τὰς κόττας σας προσέξετε... ὁ πετεινός μου 'λύθηκε!*

» Ἀλλ' ὅταν δυστυχής τις οἰκτρὸς, εἴτ' ἐξ ἀνάγκης εἴτ' ἐξ ἀνοησίας, κατηναγκασμένος καὶ μὴ γνωρίζων τοὺς νόμους, ὡς ἀγράμματος, ἀγοράσῃ ἐν γνώσει ῥάκος τι προερχόμενον ἀπὸ κλοπὴν...κλεπταποδόχος αὐτὸς λογιζόμενος εἰς εἰκοσαετῆ καταδικάζεται δεσμὰ, ἂν εἰς εἰκοσαετῆ κατεδικάσθη δεσμὰ καὶ ὁ κλέπτης.

» Ὁ πρὸς τοῦτο λόγος εἶναι λογικὸς, ἰσχυρός.

» Ἄνευ κλεπταποδόχων κλέπται δὲν ἤθελον ὑπάρχει.

» Οὐδ' ἄνευ κλεπτῶν κλεπταποδόχοι.

» Ὄχι... δὲν ζητῶ πλειότερον ἔλεος... ὀλιγώτερον μάλιστα... πρὸς τὸν ὑποκινοῦντα τὸ κακὸν παρὰ πρὸς τὸν πράττοντα αὐτὸ... Ἡ ἐλαφροτέρα λοιπὸν συνενοχὴ ἂς παιδεύεται διὰ τιμωρίας τρομερᾶς. Ἄριστα... ἐνυπάρχει ἐνταῦθα ἰδέα εὔστοχος, γόνιμος· ἰδέα ὑψηλῆς ἠθικῆς.

» Προσκλίνωμεν ἐνώπιον τῆς κοινωνίας τοιοῦτον ὑπαγορευσάσης νόμον... ἀλλ' ἐνθυμηθῶμεν ὅτι αὐτὴ ἡ κοινωνία, ἡ τοσοῦτον ἀδυσώπητος πρὸς τὰς ἐλαχίστας συνενοχὰς εἰς τὰ ἐγκλήματα *ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων*, διάκειται οὕτως, ὥστε, ἐάν τις ἁπλοῦς καὶ ἀπόνηρος ἐπειρᾶτο ποτὲ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι καὶ μεταξὺ τοῦ δολίου φθορέως καὶ τῆς φθαρείσης, ἔπειτα δ' ἐγκαταλειφθείσης κόρης ὑπάρχει τοὐλάχιστον ἠθική τις ἀλληλεγγύη, πραγματική τις συνενοχὴ, φαντασιοσκόπον ἤθελον αὐτὸν ὑπολάβει.

[1] Ὁ λὺγξ εἶναι εἶδος λύκου ὁμοιάζοντος μέγαν ἀγριόγατον. Λύγκας (Loups-cerviers) παρωνόμασεν εὐφυέστατα γάλλος τις ἀντιπρόσωπος, ὁ Dupin aîné, ἐκείνους οἵτινες εἰς τὸ χρηματιστήριον (Borsa) ἀναβοκαταβάζουσι τὸ ἀντίτιμον τῶν χρημάτων δημοσίου ταμείου. Σ. τ. Μ.

» Καὶ ἂν ὁ ἁπλοῦς αὐτὸς ἄνθρωπος ἀπετόλμα νὰ εἴπῃ, ὅτι ἄνευ πατρὸς... τέκνον ἴσως δὲν γεννᾶται... ἡ κοινωνία ἤθελε καταβοήσει· ὢ, τὸν ἀκριτόμυθον! ὢ, τὸν ἀνόητον!

» Καὶ ἡ κοινωνία ἤθελεν ἔχει δίκαιον· ἔχει ποτὲ ἄδικον ἡ κοινωνία; Ἐπειδὴ, τέλος πάντων, ὁ κύριος οὗτος, τοσαῦτα καθὼς δύναται εὔγλωττα νὰ ἐκφράζηται ἐνώπιον τῶν ὁρκωτῶν, οὕτω καὶ, ὀλίγον ἂν εὐαρεστῆται εἰς τὰ τραγικὰ θεάματα, δύναται ἡσύχως νὰ πορευθῇ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐστήθη ἡ λαιμητόμος τῆς ἐρωμένης του, καὶ νὰ τὴν ἴδῃ ἀποκεφαλιζομένην ἐπὶ παιδοκτονίᾳ, ἔγκλημα εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶναι συνένοχος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν... πρωταίτιος, διότι ἐγκατέλιπε τὴν νέαν, ὁ παράνομος...

» Ἡ ὡραία αὐτὴ ὑπεράσπισις, ἡ εἰς τὸ ἄῤῥεν τῆς κοινωνίας μέρος ἀπονεμομένη, διὰ νὰ πράττῃ αὐτὸ *διαβολεμμένας* πονηρίας, ἀπαυγάσματα ὅλας τοῦ τόξον καὶ φαρέτραν φέροντος μικροῦ θεοῦ ὅστις Ἔρως καλεῖται... ναί· ἡ ὡραία ὑπεράσπισις αὐτὴ, δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Γάλλος θυσιάζει ἔτι καὶ νῦν εἰς τὰς Χάριτας, καὶ ὅτι εἰς ἀεὶ διατελεῖ ὢν ὁ πλέον γυναικάρεσκος τῆς οἰκουμένης λαός; »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΦΕΡΑΝΔΟΣ.

Ὅτε διέτρεχον τὰ ὁποῖα διηγούμεθα, εἰς μίαν τῶν ἄκρων τῆς ὁδοῦ Σεντιέρου ἐξετείνετο μακρὸς τοῖχος, εἰς πολλὰ μέρη διερρηγμένος καὶ ἔχων ὑπεράνω σάγμα ἀσβεστόχριστον μὲ τμήματα ὑαλίων ἀπὸ βαυκάλεις ἐμπηγμένα ἐπ' αὐτοῦ· ὁ τοῖχος οὗτος, περιφράττων ἐντεῦθεν τὸν κῆπον τοῦ Ἰακώβου Φεράνδου, ἔληγεν εἰς οἰκίαν τινὰ κειμένην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, μίαν μόνην ἔχουσαν ὀροφὴν ὑποβαστάζουσαν ἀνώγειά τινα. Δύο πλατεῖς θυρεοὶ ἐκ χαλκοῦ ἐπιχρύσου, τὰ συμβολαιογραφικὰ παράσημα, ἐκρέμαντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν μιᾶς ἁμαξητῆς σκωληκοβρώτου θύρας, ἧς δὲν διεκρίνετο πλέον ἡ βάσις ἐκ τῆς λάσπης τῆς καλυπτούσης αὐτήν.

Ἡ θύρα αὕτη ἦγεν εἰς δίοδόν τινα ἐστεγασμένην· καὶ δεξιόθεν μὲν αὐτῆς ἔκειτο τὸ οἰκίδιον ἑνὸς γέροντος θυρωροῦ ἡμικώφου, ἐπέχοντος θέσιν παρὰ τοῖς ῥάπταις οἵαν ὁ Κ. Πιπελέτος παρὰ τοῖς ὑποδηματοποιοῖς· δεξιόθεν δὲ, ἓν ἱπποστάσιον ὅπου συγχρόνως καὶ τὰ ἐφίππια ἐτίθεντο, καὶ ἡ πλύσις ἐγίνετο, καὶ τὰ καυσόξυλα ἀπεταμιεύοντο, καὶ ἄσυλον εὕρισκεν ἀρτισύστατος ἀποικία λαγιδέων, φροντιζομένη ὑπὸ τοῦ θυρωροῦ, ὅστις διεσκέδαζε τὴν θλίψιν τῆς ἔτι προσφάτου χηρείας του ἐκτρέφων τοιαῦτα οἰκιακὰ ζῶα. Εἰς τὸ πλάγιον τοῦ οἰκιδίου ἠνοίγετο ὁ κόλπος σκολιᾶς τινος κλίμακος, στενῆς, σκοτεινῆς, ἀγούσης πρὸς τὸ γραφεῖον, ὡς ἀνήγγελλεν αὐτὸ εἰς τοὺς πελάτας μία χεὶρ μέλαινα, ζωγραφισμένη εἰς τὸν τοῖχον, ὁ λιχανὸς τῆς ὁποίας δάκτυλος κατευθύνετο πρὸς τὰς ἐφεξῆς λέξεις, ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ τοίχου μελανογεγραμμένας· — *Τὸ γραφεῖον εἰς τὴν πρώτην ὀροφήν.*

Καὶ ἐντεῦθεν μὲν μεγάλης τινὸς αὐλῆς λιθοστρώτου, ὅπου ἦσαν φυτρωμένα χόρτα πολλὰ, ἔβλεπέ τις διάφορα ἁμαξοστάσια ἄχρηστα· ἐκεῖθεν δὲ κάγκελλα σιδηρᾶ σκωριασμένα, περικλείοντα τὸν κῆπον· κατὰ δὲ τὸ βάθος μίαν σκιάδα ὅπου ἐκατοίκει μόνον ὁ συμβολαιογράφος. Ἓν πόδιον ἀπὸ ὀκτὼ ἢ δέκα βαθμίδας ἐκ πετρῶν διεζευγμένων, ἀνακινουμένων, γεμουσῶν ἀπὸ βρύα, ὑποπρασίνων, τετριμμένων ἐκ τῆς πολυκαιρίας, ἦγεν εἰς τὴν τετράγωνον ἐκείνην σκιάδα, συγκειμένην ἀπὸ ἓν μαγειρεῖον καὶ ἄλλας ὑπογείους κατατομὰς, ἓν ἐπίγεων, μίαν πρώτην ὀροφὴν καὶ ἓν ἀέτωμα ὅπου εἶχε κατοικήσειν ἡ Λουΐζα. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ σκιὰς ἐφαίνετο εἰς ἄκρον πεπαλαιωμένη· τοὺς τοίχους ἠροτρίουν βαθέα σκάσματα· τὰ παράθυρα καὶ τὰ δικτυωτὰ, ἅτινα ποτὲ ἦσαν σταχτοβαφῆ, ἤδη, μὲ τοὺς χρόνους, κατήντησαν σχεδὸν μαῦρα· ἐξ τοιαῦτα εἶχεν ἡ πρώτη ὀροφὴ, βλέποντα εἰς τὴν αὐλὴν, πλὴν στερημένα παραπετασμάτων· εἶδος παχείας καὶ ἀμαυρᾶς σκωρίας ἐκάλυπτε τὰς ὑάλους των· εἰς τὸ ἐπί-

γιων μόνον ἔβλεπέ τις διὰ τῶν ὑάλων, ὁπωσοῦν διαφανεστέρων, παραπετάσματα ἐκ βαμβακηροῦ πανίου κιτρινοβαφοῦς μὲ κόκκινα σχέδια.

Πρὸς δὲ τὸν κῆπον, ἡ σκιὰς τέσσαρα μόνον εἶχε παράθυρα. Τὸν κῆπον τοῦτον ἐπλήρουν σωροὶ χαμοκλάδων παρασίτων, ὥστ' ἐφαίνετο παρημελημένος πρὸ καιροῦ· δὲν ἔβλεπέ τις ἐν αὐτῷ κἀμμίαν πρασιὰν, κἀνὲν δενδρύλλιον· παρὰ μόνον ἓν σύστημα πτελεῶν, πέντ' ἓξ μεγάλα δένδρα πράσινα, ῥοδακακίας τινὰς καὶ κουφοξυλέας, μίαν πλίνθον χλόης ὠχρᾶς, ὑποκιτρίνης, καταφαγωμένην ἀπὸ τὰ βρύα καὶ ἀπὸ τὸν θερινὸν ἥλιον· διαδρόμους ἀπὸ γῆν μολυβδόχρουν, πολλαχοῦ πεφραγμένους ἀπὸ βάτους· πρὸς τὸ βάθος, ἓν φυτοκομεῖον ἐξ ἡμισείας ὑπόγειον· ἀντὶ ὁρίζοντος, τοὺς ὑψηλοὺς, γυμνοὺς καὶ φαιοὺς τοίχους τῶν πέριξ οἰκιῶν, ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἔχοντας μικρά τινα θυρίδια διὰ νὰ δέχωνται ἀέρα τινὰ, ὀχυρωμένα διὰ καγκέλλων σιδηρῶν, ὅπως τὰ παράθυρα φυλακῆς· ἰδοὺ τὸ κατηφὲς σύνολον τοῦ κήπου τῆς οἰκίας τοῦ συμβολαιογράφου.

Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ταύτης, ἢ μᾶλλον πραγματικότητος, μεγάλως ἐπεστηρίζετο ὁ Φεράνδος. Εἰς τὰ ὄμματα τῶν χυδαίων, ἡ ἀφροντισία περὶ τὸ εὖ ζῆν ἐκλαμβάνεται πάντοτε σχεδὸν ὡς ἀφιλοκέρδεια· ἡ παράβλεψις τοῦ καλοῦ ὡς αὐστηρότης. Παραβάλλοντες τὰς ἀδρὰς περὶ τὴν πολυτέλειαν δαπάνας ἄλλων συμβολαιογράφων, ἢ τὰ μυθώδη καλλυντήρια (toilettes) τῶν δεσποινῶν συμβολαιογραφίδων των, μὲ τὸν σκοτεινὸν οἶκον τοῦ Φεράνδου, τοσοῦτον περὶ μικροῦ ποιουμένου τὴν εὐκοσμίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν, οἱ πελάται ἐκυριεύοντο ἀπὸ εἶδος σεβασμοῦ, ἢ μᾶλλον ἐμπιστοσύνης τυφλῆς πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν περιουσίαν τὴν ὁποίαν ὑπέθετον ὅτι ἔχει, ἦτον εἰς θέσιν καὶ αὐτὸς νὰ εἴπῃ, ὡς οἱ πολλοὶ τῶν συναδελφῶν του·—Τὸ *ἀμάξι* μου (οὕτω λέγουσιν), ὁ *κύκλος* μου (*ὁμοίως*), ἡ *ἐξοχή* μου (*ὁμοίως*), ἢ εἰς τὸ θέατρον τοῦ μελοδράματος *ἑσπέρα* μου (*ὁμοίως*), κτλ. Ἀλλ' ὄχι· ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἔζη μὲ μεγάλην οἰκονομίαν· διὰ τοῦτο καὶ παρακαταθῆκαι, καταβολαὶ χρηματικαὶ, κληρονομίαι, τέλος πάντων ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ ἐπαναπαυόμενα εἰς τὴν πλέον ἐγνωσμένην ἀκεραιότητα ἑνὸς ἀνθρώπου, εἰς τὴν πλέον περίβλεπτον εὐθύτητα, σωρηδὸν ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ζῶν ὡς ἔζη, μὲ πολὺ μικρὰ πράγματα, ὁ συμβολαιογράφος ἔπραττε κατὰ τὰς ὀρέξεις του· αὐτὸς φυσικὰ κατεφρόνει τὸν κόσμον, τὰς ἐπιδείξεις, τὰς πολυδαπάνως ἐξαγοραζομένας ἡδονάς· ἀλλὰ καὶ ἄλλως πως ἂν ἦτο διωργανισμένος, χωρὶς ἀμφιβολίαν ἤθελεν ἀδιστάκτως θυσιάζει τὰς ἰσχυροτέρας του κλίσεις εἰς ἣν τὸν ἐσύμφερε νὰ δεικνύῃ ἐπιφάνειαν.

Ὀλίγα τώρα καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρός του. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν φιλαργύρων. Τοὺς φιλαργύρους πάντοτε σχεδὸν ὑπὸ γελοίαν καὶ κωμικὴν τοὺς παριστάνουσιν ἔποψιν· ὁ πλέον κακὸς φιλάργυρος ποτὲ δὲν προβαίνει περαιτέρω τοῦ ἐγωϊσμοῦ ἢ τῆς σκληρότητος. Οἱ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν αὐξάνουσι τὴν περιουσίαν των θησαυρίζοντες μόνον· ἄλλοι (καὶ αὐτοὶ εἶναι ὀλίγιστοι), ῥιψοκινδυ-

νεύουσι δανείζοντες ἐπὶ τόκῳ· οἱ πλέον ἄτρομοι μόλις τολμοῦν νὰ ἐμβλέψωσιν εἰς τὸν βόθρον τῆς ἐπικαταλλαγῆς (agiotage)· ἀλλ' ἀνήκουστον σχεδὸν εἶναι τὸ νὰ καταντήσῃ φιλάργυρός τις, πρὸς ἐπαύξησιν τῆς περιουσίας του, νὰ πράξῃ καὶ ἔγκλημα, φόνον παραδείγματος χάριν.

Καὶ ἐννοεῖται.

Ἡ φιλαργυρία εἶναι πάθος πρὸ πάντων ἀρνητικὸν, παθητικόν. Ὁ φιλάργυρος, εἰς τοὺς ἀδιαλείπτους λογαριασμούς του, καταγίνεται νὰ πλουτήσῃ μᾶλλον διὰ τοῦ μὴ ἐξοδεύειν, ἤτοι διὰ τοῦ συμπεριστέλλειν βαθμηδὸν πλειότερον περὶ αὐτὸν τὰ ὅρια τῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης, παρὰ διὰ τοῦ προσαποκτᾷν δαπάνῃ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· ὑποφέρει μαρτύριον, ὡς οὕτως εἰπεῖν· εἶναι ὁ μάρτυς τῆς διατηρήσεως. Ἀδύνατος, δειλὸς, πονηρὸς, μάλιστα δὲ προβλεπτικὸς καὶ προσεκτικὸς, ἀπείρακτος πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀδιάφορος πρὸς τὰς δυστυχίας τοῦ πλησίον του, τοὐλάχιστον δὲν εἶναι ποτὲ ὁ πρόξενος αὐτῶν τῶν δυστυχιῶν· εἶναι κυρίως ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑπαρκτότητος, τοῦ θετικοῦ· ἢ μᾶλλον, δὲν εἶναι φιλάργυρος εἰμὴ διότι μόνον εἰς τὰ *πράγματα* πιστεύει, μόνον εἰς τὸ χρυσίον τὸ ὁποῖον ἔχει ἐντὸς τοῦ ταμείου του. Αἱ κερδοσκοπίαι, αἱ τοκογλυφίαι αἱ ἀσφαλέστεραι ὀλίγον τὸν δελεάζουν· ἐπειδὴ αὐταὶ τρέχουσι πάντοτε κίνδυνον, ὅσον καὶ ἂν ἦναι ὁ κίνδυνος ἀπίθανος, καὶ ὁ φιλάργυρος προτιμᾷ νὰ θυσιάσῃ τὸν τόκον τῶν χρημάτων του παρὰ νὰ ἐκθέσῃ εἰς περιπετείας τὸ κεφάλαιόν του. Ἄνθρωπος λοιπὸν ὅστις ἔχει ἓν τοιοῦτον δέος σπανίως λαμβάνει τὴν θηριώδη ἀπόφασιν τῶν ἀλιτηρίων ἐκείνων οἵτινες, διὰ νὰ κατακυριεύσωσι μίαν ποσότητα σημαντικὴν, ῥιψοκινδυνεύουσι καὶ τὴν κεφαλήν των.

Τὸ *ῥιψοκινδυνεύειν* εἶναι λέξις ἀπεσβεσμένη εἰς τὸ λεξικὸν παντὸς φιλαργύρου. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἦτον, ὡς εἰπεῖν, περιεργοτάτη ἐξαίρεσις, εἶδός τι νέον ἴσως εἰς τὸ *γένος τῶν φιλαργύρων*. Ἐπειδὴ ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος *ἐῤῥιψοκινδύνευε*, καὶ πολύ. Ἐπερείδετο εἰς τὴν πολυβουλίαν του, ἦτο σημαντική· εἰς τὴν ὑποκρισίαν του, ἦτο βαθυτάτη· εἰς τὸ πνεῦμά του, ἦτον ἀγχινούστατον καὶ γονιμώτατον· εἰς τὴν θρασύτητά του, ἦτο καταχθόνιος, πρὸς τὸ νὰ μένωσι τὰ ἐγκλήματά του ἀτιμώρητα, καὶ ἤδη αὐτὰ ἦσαν πολυάριθμα. Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος παρίστανε μίαν ἐξαίρεσιν διττήν.

Προσέτι, οἱ τυχοδιωκτικοὶ καὶ δραστήριοι αὐτοὶ ἄνθρωποι, οἱ οὐδέποτε ὀπισθοποροῦντες ἐνώπιον οἱασδήποτε ἀνοσιουργίας πρὸς τὸ νὰ πορίζωνται χρήματα, κατατρύχονται συνήθως ἀπὸ σφοδρὰ πάθη· τὸ χαρτοπαίγνιον, τὴν πολυτέλειαν, τὰ φαγητὰ, τὴν κραιπάλην. Ἀλλ' ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος δὲν ἐγνώριζεν οὐδεμίαν τῶν βιαίων καὶ ἀχαλινώτων τούτων χρειῶν· διαβολώτατος καὶ ὑπομονητικὸς ὡς τοὺς παραχαράκτας, σκληρὸς καὶ ἀποφασιστικὸς ὡς τοὺς φονεῖς, εἶχε τὴν νηφαλιότητα καὶ τάξιν τοῦ Ἐξηνταβελόνου. Ἓν μόνον πάθος... ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μία μόνη ὄρεξις, ἀλλ' αἰσχρὰ, ἀλλὰ κτηνώδης, ἀλλὰ θηριώδης σχεδὸν, συνεχῶς τὸν κατήντα μέχρι φρενητιασμοῦ...

Ἡ λαγνεία.

Ἡ λαγνεία ἡ ζωώδης, ἡ λαγνεία τοῦ λύκου, ἡ τοῦ τίγρεως. Ὁπόταν ἡ δριμεῖα καὶ ἀκάθαρτος λύμη αὕτη ἐμάστιζε τὸ αἷμα τοῦ εὐρώστου αὐτοῦ ἀνθρώπου, διακαεῖς πυρετοὶ ἀνέβαινον ἐπὶ τῆς ὄψεώς του, ὁ σαρκικὸς ἐρεθισμὸς ἐνέφραττε τὸ λογικόν του· καὶ τότε, λησμονῶν πολλάκις τὴν πανοῦργόν του φρόνησιν, καθίστατο, ὡς εἴπομεν, τίγρις ἢ λύκος· μαρτυρία δὲ αἱ πρῶταί του πρὸς τὴν Λουΐζαν ὁρμαί. Τὸ ὑπνωτικὸν, ἡ θρασυτάτη ὑποκρισία δι' ἧς εἶχεν ἀρνηθῆ τὸ ἔγκλημά του, ἦσαν δοτ' εἰπεῖν, πολὺ πλέον τοῦ *ἰδιώματός του* παρὰ ἡ βία ἡ φανερά. Πόθος βάναυσος, ὁρμὴ κτηνώδης, ἀγρία περιφρόνησις, ἰδοὺ αἱ διάφοροι φάσεις τοῦ *ἔρωτος* εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Ὅ ἐστιν, ὡς τὸ ἀπέδειξεν ἡ πρὸς τὴν Λουΐζαν διαγωγή του, ἡ φιλοφροσύνη, ἡ ἀγαθότης, ἡ γενναιότης τὸν ἦσαν διόλου ἄγνωστοι. Ὁ Φεράνδος εἶχε δανείσει τὰ 1,300 φράγκα εἰς τὸν Μορὲλ μὲ τόκον καλὸν, ὥστε νὰ ἔχῃ μὲ τοῦτο παγίδα, τρόπον ὑποδουλώσεως καὶ συγχρόνως ἐπικερδῆ ἐπιχείρησιν. Καὶ ἦτο μὲν βέβαιος περὶ τῆς τιμιότητος τοῦ λιθογλύφου· ἤξευρεν ὅτι μίαν ἡμέραν θέλουν τὸν ἐπιστραφῆ τὰ χρήματά του, πλὴν μ' ὅλα ταῦτα, διὰ ν' ἀποφασίσῃ αὐτὸς νὰ ἐκβάλῃ χρήματα ἀπὸ τὰς χεῖράς του ἦτο πολὺ πρᾶγμα· ἡ ὡραιότης τῆς Λουΐζης βαθεῖαν πρέπει νὰ τὸν ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν, καὶ οὕτως ἀπεφάσισε νὰ δανείσῃ εἰς τὸν πατέρα της.

Παρεκτὸς τῆς ἀδυναμίας ταύτης, ὁ Φεράνδος ἄλλο δὲν ἠγάπα εἰμὴ τὰ χρήματα.

Τὰ χρήματα διὰ νὰ ἔχῃ χρήματα.

Ὄχι διὰ ν' ἀπολαμβάνῃ τὴν διὰ τῶν χρημάτων ἐξαγοραζομένην ἄνεσιν τῆς ζωῆς, αὐτὸς ἦτο στωϊκός· ὄχι διὰ τὴν ἄνεσιν τὴν ὁποίαν *ἠδύναντο* αὐτὰ μίαν ἡμέραν νὰ τὸν προξενήσωσι· δὲν ἦτον ἀρκετὰ ποιητὴς ὥστε νὰ ἠδύνεται ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ τὰ χαρῇ, ὡς ὀνειροπωλοῦσι φιλάργυροί τινες. Ὅ,τι εἶχεν αὐτὸς, ἠγάπα νὰ τὸ ἔχῃ διὰ νὰ ἐξεύρῃ ὅτι τὸ ἔχει. Ὅ,τι δὲ εἶχον οἱ ἄλλοι (φερ' εἰπεῖν, μίαν παρακαταθήκην τὴν ὁποίαν ἐπήγαινέ τις καὶ ἐνεπιστεύετο εἰς τὰς τιμίας χεῖράς του), ὅταν ἀπέδιδε τὴν παρακαταθήκην ταύτην, ᾐσθάνετο τοὺς αὐτοὺς ἐκείνους σπαραγμοὺς, τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἀπελπισίαν ἣν καὶ ὁ χρυσοχόος Καρδιλλὰκ (Cardillac) ὁπόταν ἀπεχωρίζετο ἐγκαλλώπισμά τι, εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ὁποίου εἶχε καταβάλει τοσοῦτον ζῆλον ὥστε νὰ τὸ καταστήσῃ ἀριστοτέχνημα. Ἀλλὰ τῳόντι, διὰ τὸν συμβολαιογράφον, ἦτον ἐπίσης *ἀριστοτέχνημα* ἡ καὶ ἡλίου προφανεστέρα φήμη τῆς τιμιότητός του. Τῳόντι, δι' αὐτὸν, μία παρακαταθήκη ἦτον ἀδαμαντικὸν τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ χωρὶς παραφορὰν ὀδύνης. Πόσην προφύλαξιν, πόσην πονηρίαν, πόσην ῥαδιουργίαν, πόσην ἐπιδεξιότητα, πόσην *τέχνην* εἰς ἕνα λόγον δὲν μετήρχετο καὶ αὐτὸς διὰ νὰ σύρῃ τὴν ποσότητα ταύτην εἰς τὸ κιβώτιόν του!

Παρακατιόντες εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην θέλομεν ἰδῆ, διὰ τίνων μέσων, ἀληθῶς θαυμασίων, συνθέσεως καὶ μηχανισμοῦ, κατόρθωσε νὰ κα-

ταβροχθίση ἀτιμωρητὶ διαφόρους σημαντικὰς ποσότητας χρημάτων. Ἡ ὑποχθόνιος, μυστηριώδης ζωή του τὸν μετέδιδε συγκινήσεις ἀδιακόπους, τρομερὰς, ὁποίας μεταδίδει τὸ χαρτοπαίγνιον εἰς τὸν χαρτοπαίκτην. Κατὰ τῆς περιουσίας ὅλων ἐν γένει, ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἀντιπαρέταττεν ὡς προμαχῶνα τὴν ὑποκρισίαν του, ἔπειτα τὴν πανουργίαν του, τὴν θρασύτητά του, τὴν κεφαλήν του...καὶ ἔπαιζεν ἐπὶ τοῦ *βελούδου*, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον· ἐπειδὴ, ὑπεκφεύγων τὴν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην, ἣν ἐχαρακτήριζε χυδαίως καὶ παραστατικῶς ὡς *καπνοδόχην ἥτις ἠδύνατο καὶ νὰ κρημνισθῇ μίαν ἡμέραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του*, τὸ μὴ κερδίζειν διηρμήνευε ζημιοῦσθαι. Τόσον ἔμφυτον ἦτον εἰς αὐτὸν τὸ ἔγκλημα, ὥστε, εἰς τὴν πικρὰν εἰρωνίαν του, κέρδος ἀδιάκοπον ἀπεκάλει τὴν ἀπέραντον ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην ἣν ἐνέπνεεν, ὄχι μόνον εἰς τὸ πλῆθος τῶν πλουσίων πελατῶν του, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς δευτέρας τάξεως πολίτας καὶ εἰς τοὺς χειροτέχνας τῆς συνοικίας του. Πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἔθετον τὰ χρήματά των εἰς τὰς χεῖράς του, λέγοντες « Τῳόντι ἐλεήμων δὲν εἶναι· εἶναι κατὰ δυστυχίαν θεοβλαβὴς πολύ· ἀλλ' εἶναι ἀσφαλέστερος τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ δημοσίου ταμείου τῆς φειδοῦς. » Μ' ὅλην τὴν σπανίαν του ἐπιδεξιότητα, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε πράξει δύο ἐξ ἐκείνων τῶν σφαλμάτων τὰ ὁποῖα οἱ πονηρότεροι ἐγκληματίαι δὲν δύνανται ν' ἀποφύγωσι ποτὲ σχεδόν. Ἀναγκασμένος ἀπὸ τὰς περιστάσεις, εἶναι ἀληθὲς, συμπαρέλαβε δύο συντρόφους· τὸ *σφάλμα* τοῦτο, τὸ μέγα, ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος, ἐδιορθώθη κατὰ μέρος· οὐδεὶς ἐκ τῶν δύο συντρόφων δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀπωλέσῃ χωρὶς ν' ἀπολεσθῇ καὶ αὐτός· ὅθεν ἀμφότεροι, ἂν τὸν ἐπρόδιδον ποτὲ, ἤθελον ὑπομείνει τὴν αὐτὴν μετ' ἐκείνου ποινήν. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἦτον ἥσυχος. Πλὴν, μὴ φθάσας εἰσέτι εἰς τὸ τέρμα τῶν ἐγκλημάτων του, ἀπεζημιοῦτο διὰ τὴν δυσαρέσκειαν τῆς συνενοχῆς ἀπὸ τὴν ἐγκληματικὴν συναῤῥωγὴν ἣν εἰσέτι ἐκαρποῦτο ἐκ τῆς συντροφίας ταύτης.

Τώρα καὶ περὶ τοῦ *φυσικοῦ* τοῦ Κ. Φεράνδου, καὶ εὐθὺς εἰσάγομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ συμβολαιογράφου, ὅπου θέλομεν ἐπανεύρει τὰ κυριώτερα πρόσωπα τῆς παρούσης διηγήσεως.

Ὁ Κ. Φεράνδος ἦτο πεντηκοντούτης· ἀλλὰ μόλις ἐφαίνετο τεσσαρακοντούτης· εἶχεν ἀνάστημα μέτριον, καμπύλον ὀλίγον, ὤμους πλατεῖς· ἦτον εὔρωστος, μεστὸς, κόκκινος, τριχώδης ὡσὰν ἄρκτος. Τὰ μαλλία τῆς κεφαλῆς του ἐπεπεδοῦντο ἐπὶ τῶν κροτάφων του, τὸ μέτωπόν του ἦτο φαλακρὸν, αἱ ὀφρῦς του μόλις ἐσχεδιάζοντο· ἡ χολερική του ὄψις ὑπεκρύπτετο ὑπὸ πλῆθος κηλίδων ἐρυθρῶν· ἀλλ' ὅταν τὸν ἐτάραττε ζωηρά τις συγκίνησις, τὸ ἄγριον καὶ γαιῶδες αὐτὸ προσωπεῖον περιεχύνετο ἀπὸ αἷμα καὶ καθίστατο πελιδνοκόκκινον. Ἡ μορφή του ἦτο πεπατημένη ἐν σχήματι πήττας· ἡ μύτη του σιμὴ καὶ ὀζαινικὴ (punais) τὰ χείλη του τόσον λεπτὰ, τόσον ἀνεπαίσθητα, ὥστε τὸ στόμα του ἐφαίνετο ὡσὰν νὰ ἐχαράχθη μόνον ἐπὶ τοῦ προσώπου του· ὅταν ἐμειδία μὲ μοχθηρίαν καὶ ἀπαισιότητα, διεφαίνετο ἡ ἄκρα τῶν ὀδόντων του, ὅλων σχεδῶν μαύρων

καὶ ἐφθαρμένων. Ξυρισμένον πάντοτε μέχρι τῶν κροτάφων, τὸ αὐχμηρὸν αὐτὸ πρόσωπον ἐνέφαινεν αὐστηρότητα καὶ εὐλάβειαν, ἀπάθειαν καὶ ἀκαμψίαν, ψυχρότητα καὶ σύννοιαν. Οἱ μαῦροί του ὀφθαλμοὶ, οἱ μικροὶ, ζωηροὶ, διαπεραστικοὶ, εὐκίνητοι, ἐκαλύπτοντο ἀπὸ μεγάλα ὀμματοϋάλια πράσινα.

Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος εἶχεν ὅρασιν καλλίστην· ἀλλ' ὑπὸ τὰς διόπτρας ἠδύνατο, ὠφέλεια μεγίστη! νὰ παρατηρῇ χωρὶς νὰ παρατηρῆται· ἤξευρε πόσον πολλάκις μία ῥοπὴ βλέμματος προδίδει τὸν ἄνθρωπον ἀκουσίως του. Μ' ὅλην τὴν ἀτάραχον θρασύτητά του, ἀπήντησεν ἐπὶ ζωῆς του δὶς ἢ τρὶς βλέμματά τινα ἰσχυρὰ, μαγνητικὰ, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἠναγκάσθη νὰ ταπεινώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ τὸ νὰ ταπεινώσῃς τὰ ὄμματα ἐνώπιον ἀνθρώπου ὅστις σ' ἐξετάζει, σὲ κατηγορεῖ καὶ σὲ κρίνει... εἶναι ὀλέθριον. Ὅθεν αἱ πλατεῖαι τοῦ Κ. Φεράνδου διόπτραι ἦσαν εἶδος χαρακώματος, *ταμπούρια* ὄπισθεν τῶν ὁποίων ἐθεώρει μετὰ προσοχῆς τὰς ἐλαχίστας τοῦ *ἐχθροῦ* κινήσεις... ἐπειδὴ ὅλος ὁ κόσμος ἦτον ἐχθρὸς τοῦ συμβολαιογράφου, ἀφοῦ ὅλος ὁ κόσμος ἦτο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον θῦμά του· καὶ οἱ κατήγοροι δὲ αὐτοὶ οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ θύματα ἐννοήσαντα τὴν θυσίαν των καὶ ἀγανακτοῦντα. Ἐνεδύετο μὲ ἀμέλειαν πολλήν· ἀμέλειαν ἥτις κατήντα πλέον ῥυπαρότης, ἀλλ' ἦτο καὶ φύσει ῥυπαρός· τὸ κατὰ πᾶσαν διημερίαν ἢ τριημερίαν ξυριζόμενον πρόσωπόν του, τὸ βρωμερόν του καὶ ῥικνὸν κρανίον, οἱ πλατεῖς του καὶ μελανοστεφεῖς εἰς τὰ ἄκρα των ὄνυχες, ἡ ἀποφορά του, τράγου ἀποφορὰ, αἱ τετριμμέναι παλαιαὶ *ῥεδιγγόται* του, ἡ λιπαρά του κόμη, οἱ σχοινοειδεῖς λαιμοδέται του, αἱ λινόμαυροι κνημίδες του, αἱ χονδραί του ἐμβάδες, ὅλα ταῦτα ἐσύσταινον εἰσέτι παραδόξως τὴν ἀρετήν του παρὰ τοῖς πελάταις του, δίδοντα εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἦθος ἀπαρνητοῦ τῶν ἐγκοσμίων πραγμάτων, εὐωδίαν πρακτικοῦ φιλοσόφου, γοητεύουσαν αὐτούς.

Εἰς ποίας ὀρέξεις, εἰς ποῖα πάθη, εἰς ποίας ἀδυναμίας θέλετε, ἔλεγεν ὁ κόσμος, νὰ θυσιάσῃ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐμπιστοσύνην ὅσης χαίρει ;... Αὐτὸς κερδίζει ἑξῆντα ἴσως χιλιάδας φράγκων κατ' ἔτος, καὶ ὁ οἶκός του σύγκειται ἀπὸ μίαν ὑπηρέτριαν καὶ μίαν γραῖαν οἰκονόμον· ἡ μόνη του ἡδονὴ εἶναι νὰ πορεύεται πᾶσαν κυριακὴν εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ εἰς τὸν ἑσπερινόν· ἐκεῖνος μελόδραμα κανὲν δὲν κρίνει ἀντάξιον τῆς σοβαρᾶς ψαλμῳδίας τοῦ ὀργάνου τῆς ἐκκλησίας· συναναστροφὴν κάμμίαν ἀνταξίαν τῶν ἑσπερῶν τὰς ὁποίας περνᾷ εἰρηνικῶς εἰς τὴν γωνίαν τοῦ πυρός του μετὰ τοῦ ἐφημερίου τῆς συνοικίας του, ἀφοῦ σηκωθῇ ἐκ τοῦ λιτοῦ του δείπνου· τέλος πάντων αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος χαράν του μόνην ἔχει τὴν χρηστότητά του, τὴν ἐπὶ τῆς τιμιότητός του ἔπαρσιν, τὴν ἐκ τῆς εὐσεβείας του εὐδαιμονίαν.

Τοιαύτην κρίσιν ἐπέφερον οἱ σύγχρονοι τοῦ Κ. Ἰακώβου Φεράνδου περὶ τοῦ σπανίου καὶ μεγάλου τὴν ἀρετὴν ἀνθρώπου αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ.

Το ΓΡΑΦΕΙΟΝ τοῦ Κ. Φεράνδου ἦτον ὡσὰν ὅλα τὰ γραφεῖα, οἱ γραφεῖς του ὡσὰν ὅλους τοὺς γραφεῖς. Εἰσήρχετό τις εἰς αὐτὸ δι' ἀντιθαλάμου τέσσαρας μόνον παλαιὰς καθέδρας ἔχοντος ἀντὶ παντὸς ἐπίπλου. Εἰς τὸ κυρίως γραφεῖον ἔχον γύρωθεν, ἐπὶ τῶν τεσσάρων τοίχων, θήκας περιεχούσας μέσα εἰς ναστόχαρτα (καρτόνια) τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῶν πελατῶν τοῦ Κ. Φεράνδου, πέντε νέοι, κεκλιμένοι ἐπὶ ἀναλογίων ξυλίνων, μελανοβαμμένων, ἐγέλων, συνωμίλουν ἢ ἔπαιζον μὲ τοὺς καλάμους των γράφοντες ἀταξίας. Ὑπῆρχεν ἔπειτα εἷς πρόδομος, καὶ οὗτος πλήρης ναστοχάρτων, ὅπου συνήθως ἐκάθητο ὁ κύριος Ἀρχιγραφεύς· μετ' αὐτὸν, ἀκόμη ἓν δωμάτιον εὔκαιρον, τὸ ὁποῖον πρὸς πλειοτέραν κρυφιότητα διεχώριζε τὸ σπουδαστήριον τοῦ συμβολαιογράφου ἐκ τοῦ προδόμου· ἰδοὺ παντέλειον τὸ πάνταθλον αὐτὸ *ἐργαστήριον*.

Δύο ὧραι μετὰ μεσημβρίαν ἐσήμανον εἰς παλαιόν τι ὡρολόγιον μέγα ἱστάμενον μεταξὺ τῶν δύο παραθύρων τοῦ γραφείου· μεταξὺ τῶν γραφέων ἐβασίλευέ τις ταραχή· ταύτης τὴν αἰτίαν θέλομεν μάθει ἀπὸ τὰ ἐφεξῆς τεμάχιά τινα τῆς συνομιλίας των·

— Τῇ ἀληθείᾳ, νὰ μ' ἔλεγε ποτὲ κανεὶς, ὅτι ὁ Φραγκῖσκος Γερμανὸς ἦτο κλέπτης, εἶπεν εἷς τῶν νεανίων, ἤθελα ἀποκριθῆ· Ψεύστης εἶσαι καὶ σήμερα καὶ αὔριον!

— Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιον!...

— Κ' ἐγὼ, ἀδελφέ!...

— Τόσην ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμεν ὅταν εἶδα νὰ τὸν 'παίρνῃ ὁ στρατιώτης, ὥστε δὲν μ' ἔμεινε πλέον ὄρεξις νὰ φάγω... Ἀγκαλὰ, εἰπέ μου, δὲν ἔχασα καὶ μεγάλον πρᾶγμα· τὰ καθημερινὰ, 'ξεύρεις, μαγειρεύματα τῆς κυρὰ Σεραφίνας... Ἐπειδὴ, καθὼς λέγει καὶ ὁ τῆς Ἐλβίρας ἀοιδός·

> Διὰ νὰ φάγῃς τὰ νιανιὰ τῆς τσάτσα Σεραφίνας,
> Πρέπ' ἡ κοιλιά σου ταμπουρᾶ νὰ παίζῃ ἐκ τῆς πείνας.

— Αἴ, μᾶς ἄρχησες πάλιν, Καλαμέλα, μὲ τοὺς στίχους σου!

— Ἕνα ποιητὴν πωλῶ! ποῖος τὸν 'παίρνει!

— Ἐντοσούτῳ, ἂς ἀφήσωμεν τὰς ἀστειότητας, κακὴ τοῦ ἦλθε τοῦ δυστυχοῦς τοῦ Γερμανοῦ.

— Διάβολε! δεκαεπτὰ χιλιάδες φράγκα, δὲν εἶναι παῖξε γέλασε!

— Ἀκούεις!

— Ἐνῷ, ἀδελφὲ, δεκαπέντε τώρα μῆνας καθ' οὓς ἦτο ταμίας, ποτὲ λεπτὸν δὲν εἶχε λείψει τοῦ Κ. Φεράνδου!...

— Ἐμένα, μὲ φαίνεται ὅτι ὁ Κ. Φεράνδος ἄδικον ἔκαμε νὰ παραδώσῃ εἰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας τὸν Γερμανόν· ἀφοῦ ὁ δυστυχὴς νέος ὤμνυε καὶ πάλιν ὤμνυεν ὅτι μόνον 1,300 φράγκα ἐπῆρεν εἰς μάλαγμα.

— Καὶ ἀφοῦ μάλιστα σήμερον τὸ πρωῒ τὰ ἐπέστρεφε, διὰ νὰ τὰ βάλῃ πάλιν εἰς τὸ ταμεῖον, ἐνῷ καιρῷ ὁ Κ. Φεράνδος ἔστελλε νὰ κράξῃ τὸν στρατιώτην.

— Αὐτὸ, ἀληθινὰ, τὸ κακὸν ἔχουν ὅσοι εἶναι αὐστηρότατοι εἰς τὴν τιμὴν ἐπάνω, ὡσὰν τὸν παραυθέντη μας· τίποτε δὲν τοὺς δυσωπεῖ!

— Καὶ βέβαια... οὕτω μόνον ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε στέλλουν εἰς τὴν φυλακὴν ἕνα νέον ὅστις τόσον καιρὸν ὑπῆρξεν ἀνεπίληπτος εἰς τὸ παραμικρόν!

— Ὁ Κ. Φεράνδος λέγει ὅτι τὸ κάμνει διὰ παράδειγμα.

— Καὶ τί παράδειγμα τάχα; Φίλε μου, ὅταν ἦσαι τίμιος, τὸ παράδειγμα δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τίποτε· καὶ ὅταν δὲν ἦσαι τοιοῦτος, γνωρίζεις πολὺ καλὰ ὅτι ἂν κλέψῃς ἀνακαλύπτεσαι.

— Σὲ λέγω δὰ, ὁ στρατιώτης ἔκαμε σήμερα τὴν τύχην του μὲ τὸ 'σπίτι μας...

— Τί;

— Ἀμὴ τὸ πρωῒ ἐκουβάλησε τὴν Λουΐζα τὴν πτωχὴν... ἔπειτα τὸν Γερμανόν...

— Ἐγὼ, μὲ φαίνεται, ὅτι τοῦ Γερμανοῦ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον ἀρκούντως...

— Ἀφοῦ τ' ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος!

— Ὡμολόγησε· τί ὡμολόγησεν; ὅτι ἐπῆρε 1,300 φράγκα· ἔστω· ἀλλὰ διαμαρτύρεται, σχίζει τὰ φορέματά του ὁ νέος ὅτι τὰ ἄλλα 15,000 φράγκα εἰς τραπεζιτικὰ γραμμάτια, τὰ ὁποῖα λείπουν ἀπὸ τὸ ταμεῖον, καὶ 700 φράγκα εἰς μετρητὰ, δὲν τὰ ἐπῆρεν αὐτός.

— Ἀληθινά· ἀφοῦ τὸ ἕνα ὁμολογεῖ, πῶς νὰ μὴν ὁμολογεῖ καὶ τὸ ἄλλο;

— Τφόντι· ὅ,τι παιδείαν θὰ λάβει διὰ 500 φράγκα, τὴν αὐτὴν καὶ διὰ 15,000.

— Ναί· ἀλλὰ κρύπτει τὰς 15,000, καὶ, ὅταν ἔκβῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἔχει νὰ ξύσῃ ὁπωσοῦν τὸ 'δόντι του. Ἐπειδὴ, καθὼς τὸ εἶπε καὶ ὁ μελῳδικὸς ὁ κύκνος τῆς ἐξακουστῆς Καμβρουπόλεως·

Ἔχει κόπο τὸ σφουγγάτο
Ὡς ποῦ νὰ σοῦ 'ποῦν· νὰ, φάτο.

— Νὰ σὲ 'πάρ' ὁ διάβολος νὰ 'πάρῃ ναὶ, μὲ τὴν ποιητικομανίαν σου!

— Δὲν ἀφήνει νὰ ὁμιλήσῃ κανεὶς καὶ ὀλίγον σπουδαῖα.

— Νὰ δά· ὁ Ἰαβουλίδης ἐπιστρέφει· θ' ἀπορήσῃ νὰ τὸ ἀκούσῃ καὶ αὐτός!

— Τί πρᾶγμα, παιδιά μου, ἔ, τί πρᾶγμα; κανένα νέον πάλιν περὶ τῆς Λουΐζης;

— Διαβόλου γυριστή! ἂν ἤρχεσο ἀρχήτερα, ἤθελες καὶ σὺ νὰ ἰδῇς· ἀλλὰ σὲ στέλλουν διὰ μαμμὴ κ' ἐπιστρέφεις πάντοτε λεχοῦσα.

— Καὶ τί νομίζεις, κύριε, τὸ διάστημα ἀπ' ἐδῶ ἕως τὴν ὁδὸν Χαιλλότου; ὅσον ἀπέχει τὸ ἕνα σου αὐτὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο[1];

— Καλά!... καλά!

— Αἴ! καὶ ὁ πολυθρύλλητος αὐτὸς ἀντικόμης Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ;

— Δὲν ἦλθεν ἀκόμη;

— Ὄχι.

— Παράξενον! καὶ ἦτον ἕτοιμον τὸ ἁμάξι του νὰ κινήσῃ· μοῦ εἶπε διὰ τοῦ θαλαμηπόλου του ὅτι ἀμέσως ἔρχεται· ἀλλὰ καθὼς ἐκατάλαβα ἀπὸ τοῦ ὑπηρέτου τοὺς λόγους δὲν εἶναι τόσον εὐδιάθετος... Νὰ ἰδῆτε, κύριοί μου, ἕνα οἶκον!...ἕνα μικρὸν παλάτι!... τί πολυτέλεια!... θαρρεῖς ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς κάμμίαν ἀπ' ἐκείνας τὰς οἰκίας τῶν ἀρχόντων τοῦ περασμένου αἰῶνος... καθὼς τὰς περιγράφει ὁ Φωβλᾶς. Ὦ! Φωβλᾶς... 'μάτια μου ἐσὺ Φωβλᾶς! — εἶπεν ὁ γραφεὺς ἀποθέτων τὸ ἀλεξίβροχόν του καὶ λύων τὰς ἐνδρομίδας του (socques).

— Μὲ τὴν γνώμην σου κ' ἐγώ, Ἰαβουλίδη. Δὲν ἀκούεις τὶ εἶπε καὶ ὁ Ὅμηρος, ὁ περίφημος ἐκεῖνος θεόστραβος·

Φωβλᾶς ὁ ἐπαφρόδιτος καὶ ποίαν δὲν ἐνίκα!
Τὴν δόμναν ἀφοῦ ἄφηνεν ἔτρεχ' εἰς τὴν ποντίκα.

Πρέπει νὰ ἐξεύρετε, κύριοι, ὅτι ἡ *ποντίκα* εἶναι μία ἀπὸ τὰς χορευτρίας τοῦ θεάτρου, (ἀφοῦ φύγῃ ὁ κόσμος καὶ σβύσουν τὰ φῶτα)[2].

— Ἕνα ποιητὴν πωλῶ! ποῖος τὸν 'παίρνει!

— Ἀφήσετε, ἀφήσετε αὐτά... Τὸ λοιπὸν, Ἰαβουλίδη, ὁ οἶκος, λέγεις, τοῦ ἀντικόμητος Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ εἶναι ὅσον δίδεται λαμπρός.

— Πυραμιδικὸς, σὲ λέγω.

— Ἰδοὺ λοιπὸν πόθεν ὑπέπεσεν εἰς χρέη ὁ κύριος ἀντικόμης.

— Ὁ δημόσιος κλητὴρ μᾶς ἔστειλε σήμερον μίαν σύστασιν 34,000 φράγκων τὰ ὁποῖα θὰ πληρωθοῦν ἐδῶ· ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον χρεωστεῖται ἡ ποσότης ἠθέλησεν οὕτω, δὲν ἐξεύρω διατί.

— Τώρα νὰ τὸν ἰδῶ τὸν καλόν σου ἀντικόμητα· τώρα πλέον δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀποφύγῃ· χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν, ὅπου πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἦτο κρυμμένος, ἐπειδὴ τὸν ἐκυνηγοῦσαν οἱ ἐμποροφύλακες.

— Ἀλλὰ πῶς δὲν ἔκαμαν κράτησιν τῶν πραγμάτων του;

— Ναὶ, τὸν ηὗρες! πρῶτον μὲν ὁ οἶκος δὲν εἶναι ἰδικός του· τὰ ἔπιπλα εἶναι εἰς ὄνομα τοῦ θαλαμηπόλου του, ὅστις λέγει ὅτι τὰ ἔχει ἁπλῶς ἐνοικιασμένα εἰς τὸν κύριον ἀντικόμητα· τὸ αὐτὸ ἐπιστηρίζει καὶ ὁ ἁμαξηλάτης του, λέγων ὅτι τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνα ὀχήματα καὶ οἱ ἵπποι

[1] Εἰς τὸ πρωτότυπον Un pas de clerc, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰταλὸς μετέφρασεν Un passo da ballerine, ὑποσχολιάσας τὰ ἑξῆς· Jabulot vuol fare un giuoco di parole confondendo *pas-de-clerc,* passo da commesso, con *pas-de-clerc,* errore, sbaglio. In italiano l' equivoco non sarebbe secondo me traducibile. Ἀλλ' οὐδ' εἰς τὸ ἑλληνικὸν, κατ' ἐμέ· ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν ἄλλην διάλεκτον, ἴσως.

[2] Πολὺ ἐπιτυχέστερα καὶ ἀγχινούστερα παίζει ἐνταῦθα ὁ συγγραφεύς· Vous saurez, messieurs qu'un RAT est une figurante d' Opéra. Κατεβάλλαμεν πᾶσαν δύναμιν νὰ πλησιάσωμεν τὸ πρωτότυπον· ὁ ἰταλὸς μεταφραστὴς ἀπέφυγεν ὁλοτελῶς τὰ παίγνια ταῦτα.

ἀνήκουσιν εἰς αὐτὸν καὶ ὄχι εἰς τὸν Σαίντ-Ῥεμῆ, ἀλλὰ τοῦ τὰ ἔχῃ νὰ τὰ μεταχειρίζεται πρὸς τόσον τὸν μῆνα. Εἶναι, σὲ λέγω, τεχνίτης. Ἀλλὰ τί μὲ εἴπετε προτήτερα; τί νέον ἠκολούθησεν ἐδῶ εἰς τὴν ἀπουσίαν μου;

— Φαντάσου νὰ ἔμβῃ ἐδῶ πρὸ δύο ὡρῶν ὁ Κ. Φεράνδος πλήρης θυμοῦ· — « Δὲν ἦλθεν ἀκόμη ὁ Γερμανός;» μᾶς ἐρωτᾷ.—Ὄχι, κύριε.—« Εἶδες, ὁ ἀχρεῖος νὰ μοῦ κλέψῃ ἀπόψε 17,000 φράγκα!»

— Τί; ὁ Γερμανὸς...νὰ κλέψῃ... Δὲν 'παγαίνεις!

— Νὰ ἰδῇς, νὰ ἰδῇς.

— « Τί λέγετε! εἶσθε βέβαιος; πρᾶγμα ἀδύνατον, ἐφωνάξαμεν ὅλοι μας.— Σᾶς λέγω, κύριοι, ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Φεράνδος, ὅτι χθὲς ἔβαλα εἰς τὸ συρτάρι τοῦ γραφείου ὅπου αὐτὸς ἐργάζεται δεκαπέντε τραπεζιτικὰ ἀπὸ χίλια φράγκα τὸ καθὲν, καὶ 2,000 φράγκα εἰς μάλαγμα μέσα εἰς ἕνα μικρὸν κουτί· ὅλα ἄφαντα·»— Ἐκεῖ, νὰ καὶ ὁ γέρων Μανώλης, ὁ θυρωρός μας·—« Αὐθέντη, ὁ στρατιώτης εἶναι κάτω ».

— Καὶ ὁ Γερμανός;

— Πρόσμεινε δὰ ν' ἀκούσῃς... Γυρίζει ὁ Κ. Φεράνδος καὶ λέγει πρὸς τὸν θυρωρόν· Ἅμα ἔλθῃ ὁ Κ. Γερμανὸς, εἰπέ τον ν' ἀναβῇ, χωρὶς νὰ τὸν ἀναφέρῃς τίποτε ἄλλο... Θέλω νὰ τὸν καταισχύνω ἐνώπιόν σας, ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Φεράνδος. Μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἔρχεται καὶ ὁ Γερμανὸς, ὁ δυστυχὴς, ὡσὰν νὰ μὴν ἠκολούθει τίποτε· ἡ κυρὰ Σεραφίνα εἶχε φέρει τὸ πρόγευμα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν· χαιρετᾷ λοιπὸν αὐτὸς τὸν Κ. Φεράνδον, μᾶς καλημερίζει ἥσυχα ἥσυχα — Γερμανὲ, δὲν προγευματίζεις; — λέγει ὁ Κ. Φεράνδος. —Ὄχι, κύριε· εὐχαριστῶ, δὲν ἔχω ὄρεξιν.— Κάτι ἀργὰ ἦλθες σήμερον; — Εἶχα νὰ ὑπάγω τὸ πρωῒ εἰς Βελλεβίλλην διὰ μίαν ὑπόθεσιν.— Διὰ νὰ παραχώσῃς ἐκεῖ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα μοῦ ἔκλεψες; —ἀνέκραξεν ὁ Κ. Φεράνδος μὲ φωνὴν τρομεράν.

— Καὶ ὁ Γερμανός;...

— Ὁ Γερμανὸς, ὁ δυστυχὴς, βλέπεις καὶ γίνεται ἡ ὄψις του ὡσὰν τοῦ νεκροῦ·—Κύριε, ἀποκρίνεται τραυλίζων, σᾶς παρακαλῶ, λυπηθῆτέ με...

— Τῷόντι λοιπὸν εἶχε κλέψει;

—Πρόσμενε, σὲ λέγω, νὰ ἰδῇς τὸ τέλος. —Λυπηθῆτέ με! — λέγει πρὸς τὸν Κ. Φεράνδον.— Λοιπὸν τ' ὁμολογεῖς καὶ μόνος σου;— Μάλιστα, κύριε... ἀλλ' ἰδοὺ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα λείπουν. Ἤλπιζα νὰ τὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν θέσιν των σήμερον τὸ πρωῒ πρὶν ἀκόμη ἐξυπνήσετε· κατὰ δυστυχίαν ἕνας ὅστις μοῦ ἐκράτει μίαν μικρὰν ποσότητα, καὶ τὸν ὁποῖον ἤλπιζα νὰ εὕρω χθὲς τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν οἶκόν του, ἐπῆγεν εἰς Βελλεβίλλην πρὸ δύο ἡμερῶν· ὅθεν ἠναγκάσθην νὰ ὑπάγω σήμερον τὸ πρωῒ πρὸς αὐτόν... Ἰδοὺ διατὶ ἤργησα...Ἥμαρτον, κύριε Φερνάνδε, λυπηθῆτέ με! Αὐτὰ τὰ χρήματα τὰ ἐπῆρα ἐπειδὴ ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ τὰ ἐπιστρέψω σήμερον τὸ πρωῒ εἰς τὴν θέσιν των. Ἰδοὺ τὰ 1,300 φράγκα εἰς μάλαγμα.—Τὶ, τὰ 1,300 φράγκα!—ἀνέκραξεν ὁ Κ. Φεράνδος—1,300 φράγκα! Σὺ μοῦ ἔκλεψες, ἀπὸ τὸ συρτάρι τοῦ γραφείου τῆς ἐπάνω κάμερης, δεκαπέντε τραπεζιτικὰ ἀπὸ χίλια φράγκα τὸ καθὲν, τὰ ὁποῖα

εἶχα μέσα εἰς ἓν χαρτοφυλάκιον πράσινον, καὶ χωριστὰ 2,000 φράγκα εἰς μάλαγμα.—Ἐγώ!...ποτέ!— ἀνέκραξεν ὁ πτωχὸς ὁ Γερμανὸς καταπεπληγμένος.—Ἐγὼ ἐπῆρα 1,300 φράγκα εἰς μάλαγμα... ὀβολὸν περιπλέον. Εἰς τὸ συρτάρι δὲν εἶδα χαρτοφυλάκιον· μόνον 2,000 φράγκα εἰς μάλαγμα ἦσαν μέσα εἰς ἕνα κουτί.—Ὦ! τὸν ψεύστην, τὸν ἀσυνείδητον!... — ἀνέκραξεν ὁ Κ. Φεράνδος.—Ὅπως ἔκλεψες τὰ 1,300 φράγκα, ἔκλεψες καὶ τὰ ἐπίλοιπα· τὸ κριτήριον τὰ καθαρίζει... Ἀκούεις ἐκεῖ, νὰ καταχρασθῇ τὴν ἐμπιστοσύνην μου εἰς τοιοῦτον βαθμόν! σὲ διορθόνω ἐγώ. Νὰ γίνῃ ἕνα παράδειγμα...—Τέλος πάντων, Ἰαβουλίδη μου, ἀνέβη ὁ στρατιώτης ὁμοῦ μ' ἕνα ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον, διὰ τὰ πρακτικὰ, καὶ σοῦ κουβαλοῦν τὸν καλόν σου Γερμανόν!

— Δυστυχία!... Ὁ Γερμανὸς...ὁ Γερμανὸς... ἕνας νέος ὅστις ἐφαίνετο τόσον σεμνὸς...τόσον τίμιον παιδί!...

— Αὐτὸς ὁ νέος, ὡσὰν νὰ προῃσθάνετο τώρα μερικὰς ἡμέρας τὴν συμφορὰν ἥτις ἔμελλε νὰ τὸν συμβῇ.

— Διατί;

— Τὸν ἔβλεπα τώρα ἐσχάτως πολὺ συλλογισμένον.

— Θὰ ἦτον ἴσως διὰ τὴν Λουΐζα.

— Διὰ τὴν Λουΐζα;

—Ἠξεύρω κ' ἐγὼ... κατὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους μὲ εἶπεν ἡ κυρὰ Σεραφίνα σήμερον τὸ πρωΐ...

— Τί; τί; εἰς τὴν ζωήν σου...

—Ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ ἐραστὴς τῆς Λουΐζης...καὶ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου.

— Εἶδες, εἶδες τὸν σιγανὸν ποταμόν!

— Εἰς τὸν Θεόν σου!

— Πολὺ πρᾶγμα!

— Εἶναι ψεῦμα!

—Ὁ Ἰαβουλίδης λέγει ὅτ' εἶναι ψεῦμα· πόθεν τὸ γνωρίζεις ψεῦμα;

— Θὰ εἶναι δεκαπέντε ἡμέραι σχεδὸν, ὁ Γερμανὸς μ' ἐξεμυστηρεύθη ὅτι ἠγάπα ἐμμανῶς, ἐμμανέστατα μίαν μικρὰν τεχνίτριαν, κόρην τιμίαν, τὴν ὁποίαν ἐγνώρισεν εἰς ἕνα οἶκον ὅπου εἶχε κατοικήσει· μ' ἔλεγε περὶ αὐτῆς, καὶ τὰ ὄμματά του ἔτρεχον.

—Ἄκουε τώρα τὸν Ἰαβουλίδη! τὶ κάθηται καὶ ψάλλει!

— Λέγει ὅτι λατρεύει τὸν Φωβλᾶ, κ' ἔπειτα δὲν καταλαμβάνει ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ τις ταὐτοχρόνως ἑταίραν τὴν μίαν καὶ ἐρωμένην τὴν ἄλλην. Ἐπειδὴ, καθὼς λέγει καὶ ὁ ἁβρότατος Βερτολδῖνος εἰς τὰς πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα Ἀρταξέρξην Νουθεσίας του

Ἐμπορεῖς καὶ μὲ τὴν μίαν, ἐμπορεῖς καὶ μὲ τὴν ἄλλην·
Ὅσον πλειοτέρας ἔχῃς, τόσον μικροτέραν ζάλην.

— Τοῦ διαβόλου τὸν ποιητήν! τί νὰ τὸν κάμῃς τώρ' αὐτόν!

— Ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι ὁ Γερμανὸς ὡμίλει μὲ τὰ σωστά του...

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον ὁ ἀρχιγραφεύς.

— Αἴ, κύριε Ἰαβουλίδη, εἶπεν, ἐπήγετε παντοῦ;

— Μάλιστα, κύρις Δυβοᾶ, ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ ὅπου καὶ ἂν ἦναι θὰ ἔλθει νὰ πληρώσῃ.

— Ἡ δὲ κυρία κόμησσα Μὰκ-Γρηγορίου;

— Ἐπῆγα καὶ εἰς ἐκείνην...ἰδοὺ ἡ ἀπόκρισις.

— Ἐπήγετε καὶ εἰς τῆς κυρίας Δ'-Ὀρβίγνη;

— Μὲ εἶπεν ὅτι ὑπερευχαριστεῖ τὸν Κ. Φεράνδον· ἔφθασε χθὲς ἀπὸ τὴν Νορμανδίαν· δὲν ἤλπιζε νὰ ἔχῃ ἀπόκρισιν τόσον ὀγλίγωρα· ἰδοὺ ἡ γραφή της. Ἐπέρασα καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Κ. μαρκεσίου Δ'-Ἀρβὶλλ, ὡς μὲ εἶχε παρακαλέσει ὁ ἴδιος, διὰ νὰ μὲ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τοῦ πωλητηρίου ἐγγράφου τὸ ὁποῖον τὸν ἐπῆγα προχθὲς καὶ μοῦ ὑπέγραψε.

— Τὸν εἴπετε, βέβαια, ὅτι δὲν ὑπάρχει τόση βία;

— Μάλιστα· ἀλλ' ὁ ἐπιστάτης ἠθέλησε νὰ πληρώσῃ. Ἰδοὺ τὰ χρήματα...Ἆ! ἐλησμόνησα. Ὁ Κ. Βαδινότης εἶπεν ὅτι δὲν πειράζει, ἄς κάμῃ ὁ Κ. Φεράνδος ὅπως ἀγαπᾷ, καὶ εἶναι καλῶς καμωμένα.

— Δὲν ἔδοσεν ἐγγράφως τὴν ἀπόκρισιν;

— Ὄχι, εἶπεν ὅτι δὲν εἶχε καιρόν.

— Πολὺ καλά.

— Σήμερον θὰ ἔλθει καὶ ὁ Κ. Κάρολος Ῥοβέρτης νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν Κ. Φεράνδον· φαίνεται ὅτι χθὲς ἐκτυπήθη μὲ τὸν δοῦκα Δὲ-Λυσηναΐ.

— Εἰς μονομαχίαν; καὶ ἐπληγώθη ἴσως;

— Δὲν πιστεύω, ἤθελαν μὲ τὸ εἰπεῖ οἱ ἄνθρωποί του.

— Ἆ! ἔρχεται ἕνας δίφρος...

— Ὢ! τί ὡραῖοι ἵπποι! πόσον εἶναι ἀκάθεκτοι!

— Ἀμὴ διὰ τὸν ἡνίοχόν των, τὸν σωματώδη αὐτὸν ἄγγλον, τί λέγεις; ἰδέ τον...ἰδὲ τὴν περρoῦκάν του τὴν λευκὴν καὶ τὴν στολήν του τὴν ἀμαυρὴν μὲ τ' ἀργυρᾶ γαλόνια· καὶ τὰς ἐπωμίδας του, ἐπωμίδας συνταγματάρχου!

— Βέβαια, βέβαια κἀνένας πρέσβυς θὰ εἶναι.

— Καὶ ὁ εὔζωνός του, δὲν ἔχει ὀλίγον ἄργυρον καὶ αὐτὸς ἐπάνω του!

— Καὶ τί μεγάλους μύστακας!

— Πά! εἶπεν ὁ Ἰαβουλίδης, εἶναι ὁ δίφρος τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ.

— Τί λέγεις, ἀδελφέ; τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ! καλά!...

Μετ' ὀλίγον, εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον ὁ Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ.

Ἐζωγραφήσαμεν τὴν ἱμερόεσσαν μορφήν, τὴν ἐξαίρετον κομψότητα, τὴν θελξινουστάτην συμπεριφορὰν τοῦ κυρίου τούτου. Εἶχεν ἐπιστρέψει ἀπὸ χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐκ τῆς ἐπαύλεως Ἀρνουβίλλης (ἰδιοκτησίας τῆς κυρίας δουκίσσης Δὲ-Λυσηναΐ), ὅπου εἶχεν εὕρει ἄσυλον κατὰ τῶν καταδιώξεων τῶν ἐμποροφυλάκων Μαλικόρνου καὶ Βουρδίνου. Ὁ ἀντικόμης εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον ἀποτόμως, μὲ τὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὑπερόπτης τὸ ἦθος καὶ ἀγέρωχος, ἡμικλείων τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐρωτῶν μὲ ὕφος προπετέστατον, χωρὶς νὰ ἐνατενίσῃ εἴς τινα·— Ποῦ εἶναι ὁ συμβολαιογράφος;

— Ὁ Κύριος Φεράνδος ἐργάζεται εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, εἶπεν ὁ

ἀρχιγραφεύς· προσμείνετε, ἂν ἀγαπᾶτε, μίαν στιγμὴν καὶ ἀμέσως...

— Πῶς, νὰ προσμείνω;

— Ἀλλὰ, κύριέ μου...

— Δὲν ἔχει Ἀλλὰ, κύριέ μου· 'παγαίνετε νὰ τὸν εἰπῆτε ὅτι ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ εἶν' ἔξω... Τώρα καὶ ὁ συμβολαιογράφος θὰ μοῦ κάμει ἀντιθάλαμον... Ἐδῶ δὲν ἐμπορεῖ κάνεὶς νὰ σταθῇ ἀπὸ τὴν ἀποφορὰν τῶν καρβούνων!...

— Περάσετε, κύριε, εἰς τὸ πλαγινὸν δωμάτιον, εἶπεν ὁ ἀρχιγραφεὺς, καὶ ἀμέσως εἰδοποιῶ τὸν Κ. Φεράνδον.

Ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, καὶ ἠκολούθησε τὸν ἀρχιγραφέα. Μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, ἀπέραντον φανὲν εἰς αὐτὸν καὶ μεταβαλὸν τὴν ἀνυπομονησίαν του εἰς θυμὸν, ὁ ἀντικόμης εἰσήχθη εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ συμβολαιογράφου.

Οὐδὲν περιεργότερον τῆς ἀντιθέσεως τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων, βαθέων φυσιογνωμιστῶν ἀμφοτέρων καὶ συνειθισμένων νὰ κρίνωσιν ἐκ τοῦ πρώτου σχεδὸν βλέμματος μὲ ποῖον εἶχον νὰ κάμωσιν. Ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ ἔβλεπε τὸν Ἰάκωβον Φεράνδον κατὰ πρώτην φοράν. Ἐντύπωσιν τὸν ἔκαμεν ὁ χαρακτὴρ τῆς ἀχρόου, ἀκάμπτου, ἀπαθοῦς ταύτης μορφῆς, τῆς ὑπερμεγέθεις πρασίνας διόπτρας φορούσης, καὶ τῆς ὁποίας τὸ κρανίον ἦτο κατὰ τὸ ἥμισυ κεχωσμένον ἐντὸς παλαιοῦ τινος σκούφου μαύρου, μεταξωτοῦ. Ὁ συμβολαιογράφος ἐκάθητο ἐνώπιον τοῦ ἀναλογίου του, ἐπὶ δερματίνης τινὸς καθέδρας, πλησίον μιᾶς ἑστίας ἐφθαρμένης, πλήρους στάκτης, εἰς ἣν ἐκάπνιζον δύο μαυρισμένοι δαυλοί. Παραπετάσματα ἐκ πρασίνου ὑφάσματος, τοῦ καλουμένου *περκαλίνα*, σχεδὸν εἰς ῥάκη, ἐπὶ τῶν παραθύρων προσηρτημένα διὰ λεπτῶν ῥάβδων ἐκ σιδήρου, ἐκάλυπτον τὰ κάτω ὑαλία, χύνοντα ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ ἐκείνου σπουδαστηρίου πελιδνὴν καὶ ἀποτρόπαιον ἀντανάκλασιν. Θῆκαι ἀπὸ σανίδιον μελανοβαφὲς, πλήρεις ναστοχάρτων μ' ἐπισημειώσεις, καθέδραι τινὲς ἀπὸ ξύλον ἀγριοκεράσου περιπεπετασμέναι διὰ βελούδου τῆς Ὑτρέχτης φαγωμένον πλέον, ἓν μέγα ὡρολόγιον εἰς θήκην ἀπὸ ἀνακάρδιον (acajou), ἓν ἔδαφος ἀπὸ πλίνθους ὀπτὰς ὑποκιτρίνας, ὑγρὰς καὶ παγετώδεις, μία ὀροφὴ κατασκασμένη καὶ στολισμένη μὲ στέφανα ἀπὸ ἱστοὺς ἀράχνης, ἰδοὺ τὰ *ἅγια τῶν ἁγίων* τοῦ Κ. Ἰακώβου Φεράνδου.

Δὲν εἶχεν ἀκόμη ὁ ἀντικόμης δύο βήματα κάμει ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου τούτου, δὲν εἶχεν ἀκόμη λέξιν προφέρει, καὶ ὁ συμβολαιογράφος, ὅστις τὸν ἐγνώριζεν ἐκ *φήμης*, ἔλαβεν ἤδη ἀπέχθειαν πρὸς αὐτόν. Πρῶτον μὲν ἔβλεπεν ἕνα ἀντίζηλόν του εἰς τὸ σκευωρεῖν· ἔπειτα, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶχε τὴν ὄψιν βάναυσον καὶ ποταπὴν, ἐβδελύττετο εἰς τοὺς ἄλλους τὴν εὐπρέπειαν, τὴν χάριν, τὴν νεότητα, καὶ μάλιστα ὁπόταν τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα συνώδευε χαρακτὴρ αὐθαδείας. Ὁ συμβολαιογράφος ἐμεταχειρίζετο τοὺς πελάτας του συνήθως μ' ἓν εἶδος ἀποτόμου, χωριατικῆς σχεδὸν βαρύτητος· οἱ δὲ πελάται του, ἀντὶ ἐκ τούτου νὰ δυσαρεστῶνται, μᾶλλον τὸν ἐσέβοντο. Ἠθέλησε λοιπὸν κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ

χειρότερον τρόπον νὰ φερθῇ πρὸς τὸν Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ, ἐνῷ αὐτὸς, μὴ γνωρίζων ὡσαύτως τὸν Ἰάκωβον Φεράνδον εἰμὴ ἐκ *φήμης*, ἐπρόσμενε νὰ ἴδῃ κἀνένα ταβελλίονα[1], κἀνένα ἁπλοῦν ἄνθρωπον, γελοῖον ἴσως, ἐπειδὴ ὁ ἀντικόμης μέσα εἰς τὴν φαντασίαν του παρίστανε πάντοτε ὑπὸ σχεδὸν εὔηθες εἶδος τοὺς παροιμιώδη τιμιότητα ἔχοντας· ἤκουσε δὲ ὅτι τέλειος τύπος τῶν τοιούτων ἦτον ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος. Ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, ἡ φυσιογνωμία, ὁ σχηματισμὸς τοῦ *ταβελλίονος* ἐνέπνευσαν εἰς τὸν ἀντικόμητα ἀνεξήγητόν τι αἴσθημα φόβου καὶ ἀποστροφῆς. Διὸ, κατὰ συνέπειαν τοῦ ἀποτόλμου χαρακτῆρός του, ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ παρεξέτεινεν ἔτι πλέον τὴν συνήθη αὐθάδειαν καὶ ἀδιακρισίαν του. Ὁ συμβολαιογράφος δὲν ἀφήρεσεν ἐκ τῆς κεφαλῆς τὸν σκοῦφόν του, οὐδ' ὁ ἀντικόμης τὸν πῖλόν του, ἀλλ' ἔκραξεν ἀπὸ τῆς θύρας, μὲ φωνὴν προπετῆ.

— Παράδοξον, κύριε, νὰ μὲ κάμετε νὰ λάβω τὸν κόπον νὰ ἔλθω ἐδῶ, ἐνῷ ἠμπορούσετε νὰ στείλετε κἀνένα εἰς τὸν οἶκόν μου διὰ νὰ τοῦ πληρώσουν τὰς συναλλαγματικάς μου πρὸς τὸν Βαδινότην, αὐτὸν ὅστις μ' ἐνῆξε... Ἀλλὰ μὲ λέγετε ὅτι συγχρόνως ἔχετε καὶ κἄτι σπουδαιότατον νὰ μὲ εἴπῆτε... πολὺ καλά... τοὐλάχιστον μὴ μ' ἔχετε νὰ προσμένω εἰς τὸν ἀντιθάλαμόν σας ἓν τέταρτον τῆς ὥρας· αὐτὸ εἶναι ἀπρεπέστατον.

Ἀπαθὴς ὁ Φεράνδος, ἐτελείωσε πρῶτον ἕνα λογαριασμὸν τὸν ὁποῖον ἔκαμνεν, ἐσπόγγισε μεθοδικῶς τὸν κάλαμόν του ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ σπόγγου ὅστις περιεκύκλου τὸ ἀργιλλόπλαστόν του ἀκροτεθλασμένον μελανοδοχεῖον, καὶ ἀνήγειρε πρὸς τὸν ἀντικόμητα τὴν ψυχράν του γαιώδη καὶ σιμὴν μορφὴν, ἣν ὑπερασπίζοντο αἱ διόπτραι. Ἔλεγες ὅτ' ἦτο κεφαλὴ νεκροῦ, τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ὁποίας ἀντικατέστησαν μεγάλοι βολβοὶ ὀμμάτων ἀπλανεῖς, γλαυκοπράσινοι. Ἀφοῦ ὀλίγον παρετήρησε τὸν ἀντικόμητα, ὁ συμβολαιογράφος, τὸν λέγει μὲ φωνὴν ἀπότομον καὶ θυμώδη.

— Ποῦ εἶναι τὰ χρήματα;

Ἡ ἀδιαφορία αὐτὴ κατέστησε τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ ἀκράτητον. Αὐτὸς... αὐτὸς, τὸ εἴδωλον τῆς λατρείας τῶν γυναικῶν, ὁ ζηλευτὸς πρὸς πάντα ἄνδρα, ὁ ὑπογραμμὸς τῆς ἐκλεκτοτέρας τῶν Παρισίων συναναστροφῆς, ὁ διαβόητος μονομάχος, νὰ μὴ κάμῃ τὴν παραμικρὰν ἐντύπωσιν εἰς ἕνα ἄθλιον συμβολαιογράφον! ὤ! αὐτὸ ἦτον ἀνυπόφορον·

— Ποῦ εἶν' αἱ συναλλαγματικαί; ὑπέλαβεν ὁ ἀντικόμης, ἀποτόμως καὶ αὐτός.

Διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ἑνὸς τῶν ὡς ὁ σίδηρος σκληρῶν καὶ ἀπὸ κοκκίνας τρίχας κεκαλυμμένων δακτύλων του, ὁ συμβολαιογράφος, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, ἐκτύπησεν ἐπὶ μεγάλου τινὸς χαρτοφυλακίου δερματίνου κειμένου πλησίον του... Ἀπόφασιν ποιήσας ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ νὰ φανῇ ἄλλο τόσον λακωνικὸς, ἀλλὰ βράζων ἀπὸ θυμὸν, ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἐπενδύτου του ἓν μικρὸν σημειωματάριον ἀπὸ δέρμα ῥωσσικὸν διὰ χρυσῶν κεκλεισμένον πορπῶν, ἐξήγαγε τεσσαράκοντα τραπεζιτικὰ ἐκ χιλίων φράγκων ἕκαστον, καὶ τὰ ἔδειξεν εἰς τὸν συμβολαιογράφον.

[1] Οὕτως ὀνομάζονται οἱ εἰς τὰ μικρὰ χωρία δημόσιοι γραμματικοί.

— Πόσα εἶναι; ἠρώτησεν οὗτος.

— Τεσσαράκοντα χιλιάδες.

— Δότε μοι...

— Λάβετε, καὶ τελειώνετε 'γλίγωρα· κάμετε ὅ,τι εἶναι τῆς τέχνης σας· μετρήσετέ τα καὶ δότε μοι τὰς συναλλαγματικάς μου, εἶπεν ὁ ἀντικόμης ῥίπτων ἀνυπομόνως τὸν φάκελλον τῶν τραπεζιτικῶν γραμματίων.

Ὁ συμβολαιογράφος ἔλαβε τὰ γραμμάτια, ἠγέρθη, ἐπλησίασεν εἰς τὸ φῶς διὰ νὰ τὰ παρατηρήσῃ καλῶς, στρέφων καὶ ἀναστρέφων αὐτὰ ἓν πρὸς ἕν, μετὰ προσοχῆς τοσοῦτον διηκριβωμένης καὶ, ὡς εἰπεῖν, τοσοῦτον πειρακτικῆς διὰ τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ, ὥστε ἤφρισεν οὗτος ἐκ τοῦ θυμοῦ. Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος, ὡς νὰ ἐμάντευσε τὴν ταραχὴν τοῦ ἀντικόμητος, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν, ἐστράφη ὀλίγον πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸν εἶπε μὲ τόνον φωνῆς ἀπερίγραπτον·

— Εἴδομεν καὶ τοιαῦτα...

Ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ, ἀποστομωθεὶς πρὸς στιγμὴν, ὑπέλαβε ξηρῶς πως·

— Τί;

— Τραπεζιτικὰ γραμμάτια πλαστογραφημένα, ἀπεκρίθη ὁ συμβολαιογράφος ἐξακολουθῶν νὰ ἐξετάζῃ ὅσα ἐκράτει μὲ ἄκραν προσοχήν.

— Καὶ πῶς τάχα μοῦ κάμνετε, κύριε, αὐτὴν τὴν παρατήρησιν;

Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἐστάθη μίαν στιγμὴν, ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν ἀντικόμητα διὰ τῶν ὀμματοϋάλων του· ἔπειτα, ἀναστείλας μικρὸν τοὺς ὤμους, ἐξηκολούθησε πάλιν τὴν ἔρευναν τῶν γραμματίων χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

— Ἐξεύρετε, κύριε συμβολαιογράφε, ὅτ' εἶμαι συνηθισμένος ὅταν ἐρωτῶ νὰ μοῦ ἀποκρίνωνται! ἀνέκραξεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ παροξυνθεὶς ἐκ τῆς ἀταραξίας τοῦ Φεράνδου.

— Εἶναι καλὰ ὅλα... εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος στραφεὶς πρὸς τὸ ἀναλόγιόν του, ὅπου ἔλαβε μικρόν τι δέμα ἐγγράφων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον καὶ δύο συναλλαγματικαί· θέσας ἔπειτα ἓν τραπεζικὸν χιλίων φράγκων καὶ τρεῖς κυλίνδρους ἐξ ἑκατὸν φράγκων ἐπὶ τῶν συναλλαγματικῶν, εἶπεν εἰς τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ, δεικνύων αὐτῷ διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου τὰ χρήματα καὶ τοὺς τίτλους·

— Ἰδοὺ τί κάμνει νὰ σᾶς ἐπιστρέφω ἐκ τῶν 40,000 φράγκων· ὁ πελάτης μου μ' ἐπεφόρτισε νὰ λάβω καὶ τὰ ἔξοδα, κατὰ τὴν σημείωσιν.

Μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδύνατο ὁ ἀντικόμης νὰ κρατῆται ἐνῷ ὁ Φεράνδος κατεγίνετο νὰ ἐκκαθαρίσῃ τοὺς λογαριασμούς. Ἀντὶ λοιπὸν τότε νὰ τὸν ἀποκριθῇ καὶ νὰ λάβῃ τὰ χρήματα, ἀνέκραξε μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἐκ τοῦ θυμοῦ.

— Σᾶς ἐρωτῶ, κύριε, διατί μὲ εἴπετε, ἐνῷ ἐμετρούσετε τὰ τραπεζιτικά μου γραμμάτια, ὅτι *ἐφάνησαν καὶ πλαστογραφημένα*;

— Διατί;

— Μάλιστα.

— Διότι... σᾶς ἔκραξα ἐδῶ διὰ μίαν ὑπόθεσιν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ...

Καὶ ὁ συμβολαιογράφος κατεύθυνε τὰς πρασίνας διόπτρας του κατὰ τοῦ ἀντικόμητος ἐν εἴδει τηλεβόλων.

— Ἐπὶ πλαστογραφία ; καὶ τί πρὸς ἐμέ ;

Μετά τινα σιγὴν, ὁ Φεράνδος εἶπε πρὸς τὸν ἀντικόμητα μὲ σοβαρὸν πολύ· — Γνωρίζετε, κύριε, τί θὰ εἰπεῖ συμβολαιογράφος ;

— Τὸ ἐγνώρισα πολὺ καλά· εἶχα πρὸ ὀλίγου 40,000 φράγκων, καὶ τώρα μὲ μένουν 1,300...

— Εἶσθε, κύριε, πολὺ ἀστεῖος... Πρέπει νὰ ἐξεύρετε, ὅτι ἕνας συμβολαιογράφος εἶναι εἰς τὰ κοσμικὰ πράγματα ὅπως εἶναι ἕνας πνευματικὸς εἰς τὰ ψυχικά... Συμβαίνει, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, νὰ γνωρίζῃ πολλὰ καταχθόνια πράγματα.

— Αἴ, καὶ τί μὲ τοῦτο, κύριε ;

— Πολλάκις ἀναγκάζεται νὰ εὑρεθῇ εἰς σχέσεις μὲ ἀπατεῶνας ...

— Αἴ, καὶ τί μὲ τοῦτο ;

— Χρεωστεῖ, ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἐμποδίζῃ τοῦ νὰ παρασύρεται εἰς τὸν βόρβορον τὸ ὄνομα ἑνὸς τιμίου ἀνθρώπου.

— Ἀλλὰ τί πρὸς ἐμὲ ὅλα ταῦτα ;

— Τὸ ὄνομα τοῦ πατρός σας εἶναι ὄνομα σεβάσμιον, κύριε, καὶ ἡ εὐγενεία σας τὸ ἀτιμάζετε !...

— Τί εἴπετε ; τί εἴπετε ;

— Ἄνευ τῆς συμπαθείας τὴν ὁποίαν ἐμπνέει πρὸς πάντα τίμιον ἄνθρωπον τὸ σεβάσμιον ὄνομα περὶ οὗ σᾶς εἶπον, ἀντὶ τώρα νὰ ἦσθε ἐδῶ, ἐνώπιον ἐμοῦ, ἠθέλετε εἶσθαι ἐνώπιον τῶν κριτηρίων.

— Δὲν ἐκατάλαβα τίποτε.

— Πρὸ δύο μηνῶν, προεξωφλήσετε διά τινος μεσίτου μίαν συναλλαγματικὴν ἐκ 58,000 φράγκων, ἐκδεδομένην παρὰ τῶν ἐν Ἀμβούργῳ Κυρίων Μωλαὲρτ καὶ συντροφίας, τῇ διαταγῇ κάποιου Οὐΐλλιαμ Σμὶθ, ἐπὶ τῷ ἐν Παρισίοις τραπεζίτῃ Κ. Γριμάλδῃ, μὲ προθεσμίαν τριῶν μηνῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξεδόθη.

— Αἴ, μάλιστα.

— Ἡ συναλλαγματικὴ αὕτη εἶναι πλαστογραφημένη.

— Ψεύματα...

— Εἶναι πλαστογραφημένη!... οἱ ΚΚ. Μωλαὲρτ καὶ συντροφία ποτὲ δὲν ἔκαμον τοιαύτην ἐπιχείρησιν μετὰ τοῦ Οὐΐλλιαμ Σμίθ· δὲν τὸν γνωρίζουν τελείως.

— Παράδοξον ! ἀνέκραξεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ μ' ἔκπληξιν καὶ ἀγανάκτησιν ὁμοῦ· τότε λοιπὸν, κύριέ μου, πρέπει νὰ μὲ ἠπάτησαν... διότι ἐγὼ αὐτὴν τὴν συναλλαγματικὴν τὴν ἔλαβα ἀντὶ μετρητῶν.

— Ἀπὸ ποῖον ;

— Ἀπὸ τὸν Κ. Οὐΐλλιαμ Σμὶθ τὸν ἴδιον· οἱ Κ. Κ. Μωλαὲρτ καὶ συντροφία εἶναι ἔμποροι ἐγνωσμένοι... ἐγὼ τὸν Κ. Οὐΐλλιαμ Σμὶθ τόσον καλὰ τὸν ἐγνώριζα ὡς ἄνθρωπον τῆς πάσης ἡσυχίας, ὥστ' ἔλαβον τὴν συναλλαγματικὴν ταύτην εἰς πληρωμὴν ποσότητός τινος ἣν μ' ἐχρεώστει...

— Ὁ Οὐΐλλιαμ Σμὶθ εἶναι ἀνύπαρκτος... δὲν ὑπάρχει κανεὶς τοιοῦτος..

— Κύριε, μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ προσβάλλετε!

— Ἡ ὑπογραφή του εἶναι ψευδὴς καὶ ὑποθετικὴ ὡς καὶ ὅλα τ' ἄλλα.

— Σᾶς λέγω, κύριε, ὅτι ὁ Οὐΐλλιαμ Σμὶθ ὑπάρχει· ἀλλὰ θὰ ἔγινα ἴσως θῦμα τῆς πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνης μου.

— Θῦμα, ἔ; τί ἁμαρτία! πῶς σᾶς λυποῦμαι!...

— Τί ἐννοεῖτε, κύριε;

— Εἰς δύο λόγους· ὁ νῦν κατέχων τὴν συναλλαγματικὴν εἶναι πεπεισμένος ὅτι ἐπλαστογραφήσετε.

— Κύριε!...

— Τί κύριε καὶ κύριε... λέγει ὅτι ἔχει ἀποδείξεις· προχθὲς ἦλθε καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ σᾶς κράξω ἐδῶ καὶ νὰ σᾶς προτείνω νὰ λάβετε ὀπίσω τὴν πλαστογραφημένην ταύτην συναλλαγματικὴν... διά τινος συμβιβασμοῦ... Ἕως τώρα ἦσθε καλὸς καὶ ἅγιος· ἀλλὰ πλέον τετέλεσται, καὶ βλέπετε ὅτι δὲν σᾶς λέγω πράγματα τοῦ ἀέρος· αὐτὸς ζητεῖ 100 χιλ. φράγκων εἰς μετρητά... σήμερον· ἂν δὲν συγκατανεύετε... αὔριον, τὸ πλαστογράφημα θέλει δοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου.

— Αὐτὸς εἶν' ἕνας τρόπος πολὺ ἀχρεῖος!

— Καὶ πολὺ ἀπεγνωσμένος, προσθέσετε... Σεῖς εἶσθε ἀφανισμένος ἄνθρωπος· κατεδιώκεσθε διὰ τὸ χρέος τὸ ὁποῖον ἤλθετε τώρα καὶ μ' ἐπληρώσετε, χάρις εἰς... ἀγνοῶ ὁποῖον πόρον... αὐτὰ ὅλα τὰ εἶπα εἰς τὸν φέροντα τὴν συναλλαγματικήν σας τὴν πλαστήν... Ἀλλ' αὐτὸς μ' ἀπεκρίθη, ὅτι μία μεγάλη δέσποινα, πολλὰ πλουσία, δὲν θέλει σᾶς ἀφήσει τοιουτοτρόπως... ἀλλ' ἔλθει εἰς βοήθειάν σας.

— Φθάνει, κύριε!... φθάνει!...

— Καὶ τοῦτο ἀχρεῖον, καὶ τοῦτο ἀπεγνωσμένον! Συμφωνῶ.

— Τέλος πάντων, κύριε, τί ζητοῦν;

— Ἀχρείως νὰ κερδοσκοπήσωσιν ἐπὶ πράξεως ἀχρείας· αὐτὸ ζητοῦν. Συγκατένευσα νὰ σᾶς γνωστοποιήσω τὴν πρότασιν ταύτην, καί τοι στιγματίσας αὐτὴν ὡς χρεωστεῖ πᾶς ἄνθρωπος τίμιος. Τώρα κάμετε ὅ,τι ἀγαπᾶτε. Ἂν ἦσθε ἔνοχος, ἐκλέξετε μεταξὺ τοῦ κακουργιοδικείου καὶ τοῦ δασμοῦ τὸν ὁποῖον σᾶς ἐπιβάλλουσιν... Ἐγὼ... δὲν μὲ μέλει τίποτε· καὶ τοῦτο εἶναι πολύ· δὲν ἀνεμίχθην ποτὲ εἰς ὑποθέσεις βρωμερὰς καθὼς αὐτήν. Ὁ φέρων τὴν συναλλαγματικήν σας ὀνομάζεται Κ. Μικρο-Γιάννης ἔμπορος Ἀλαδίων· κάθηται ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα, παρόχθιον Βίλλυος, ἀρ. 10. Συμβιβασθῆτε μαζῆ του. Συνεννοηθῆτε πλέον... ἂν ἦσθε τῷόντι πλαστογράφος, ὡς αὐτὸς βεβαιοῖ.

Ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ εἶχεν εἰσέλθει εἰς τοῦ Φεράνδου αὐθάδης τὸν λόγον, καὶ ἐπηρμένος τὸ εἶδος. Μολονότι ἔπραξεν ἐπὶ ζωῆς του διαφόρους αἰσχρότητας, διέσωζε μολοντοῦτο εἰσέτι οἰκογενειακήν τινα ὑπερηφάνειαν, εὐψυχίαν τινὰ φυσικήν, ἥτις ποτὲ δὲν τὸν κατέλειψεν. Εἰς τὴν ἀρχήν, θεωρῶν τὸν συμβολαιογράφον ὡς ἀντίπαλον ἀνάξιον αὐτοῦ ἠθέλησε μόνον νὰ τὸν μυκτηρίσῃ· ἀλλ' ὅταν ὁ Φεράνδος ἀνέφερε τὰ περὶ

πλαστογραφίας... τὰ ἧπατα τοῦ ἀντικόμητος ἐκόπησαν· ὁ συμβολαιογράφος ἔλαβε τὸ ὑπεράνω. Ἄλλος τις δὲν ἤθελε ποτὲ δυνηθῇ εἰς τοιοῦτον ἀπροσδόκητον ἄκουσμα νὰ διατηρήσῃ κρυφίαν τὴν τρομεράν του ἐντύπωσιν· ἡ ἐντύπωσις αὕτη διαδηλουμένη, ἠδύνατο ἀκαταμετρήτους νὰ τὸν ἐπιφέρῃ συνεπείας... τὰς ὁποίας οὐδ' ὑπωπτεύετο κἂν ὁ συμβολαιογράφος... Μετά τινα στιγμὴν σιγῆς καὶ σκέψεως, ἔῤῥιψε κάτω τὰ πτερά· εἶδεν ὅτι ἦτον ἀνάγκη, αὐτὸς ὁ τόσον ἐπηρμένος, ὁ τόσον εὔκολα θυμώνων, ὁ τόσον ἐγκαυχώμενος εἰς τὴν ἀνδρείαν του, νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸν οἶκτον ἑνὸς ἀνθρώπου βαναύσου, ὅστις τοσοῦτον ἀγροίκως τὸν ἀπεύθυνε τὴν αὐστηρὰν γλῶσσαν τῆς τιμιότητος.

— Κύριε, σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ὁποίαν μὲ δεικνύετε συμπάθειαν· λυποῦμαι πολὺ ὅτι πρὸ ὀλίγου σᾶς ὡμίλησα ὡς δὲν ἔπρεπεν... εἶπεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ γλυκυθύμως πως.

— Συμπάθειαν δὲν ἔχω πρὸς ὑμᾶς κάμμίαν, κύριε, ἐπανέλαβε βαρβάρως ὁ συμβολαιογράφος. Ὁ πατήρ σας εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ τιμή· δὲν ἤθελα εἰς τὸ βάθος τῆς μοναξίας ὅπου ζῇ, καθὼς λέγουν, εἰς Ἀγγέρσαν ἀποσυρμένος, νὰ μάθῃ ὅτι τ' ὄνομά του ἐστιγματίσθη ἐντὸς τοῦ κακουργιοδικείου... καὶ διὰ τοῦτο.

— Σᾶς ἐπαναλαμβάνω, κύριε, ὅτι εἶμαι ἀνίκανος νὰ πράξω ἀτιμίαν τοιαύτην, οἵαν μοὶ ἀποδίδουσιν.

— Αὐτὰ τὰ λέγετε εἰς τὸν Κ. Μικρο-Γιάννην.

— Ὅλον τὸ κακὸν τὸ ἐπέφερεν ἡ ἀπουσία τοῦ Κ. Σμὶθ, ὅστις κατεχράσθη τοσοῦτον ἐπονειδίστως τὴν ἐμπιστοσύνην μου...

— Ἄτιμε Σμὶθ, τί ἐκόντευσες νὰ καταφέρῃς τοῦ νέου!

— Ἡ ἀπουσία τοῦ Κ. Σμὶθ μὲ τὰ ἐπροξένησεν ὅλ' αὐτά· ἄλλέως, ἐγὼ εἶμαι ἀθῶος. Ἄς μ' ἐνάξουν, νὰ τὸ ἀποδείξω· ἀλλὰ μία τοιαύτη κατηγορία πάντοτε στιγματίζει πάντα ἄνθρωπον φιλότιμον.

— Καὶ λοιπόν;

— Φανῆτε ἀρκετὰ γενναῖος· δότε τώρα αὐτὰ τὰ χρήματα ἅτινα σᾶς ἔφερα εἰς ἐκεῖνον ὅστις κρατεῖ τὴν συναλλαγματικήν...κ' ἐγώ...

— Αὐτὰ ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὰ ἐγγίξω· εἶναι τοῦ πελάτου μου· εἶναι πρᾶγμα ἱερόν!

— Ἀλλ' ἐγὼ πάλιν μετὰ δύο τρεῖς ἡμέρας σᾶς τὰ δίδω.

— Πῶς θὰ μὲ τὰ δώσητε; ἀπὸ ποῦ;

— Ἔχω ἐγὼ τοὺς τρόπους.

— Τί τρόπους; δὲν ἔχετε τίποτε... πόθεν;... Τὰ ἔπιπλά σας, οἱ ἵπποι, λέγετε ὅτι δὲν σᾶς ἀνήκουν πλέον... Καὶ αὐτοῦ ἀκόμη μὲ φαίνεται ὅτι ὑπάρχει κατεργαριά...

— Πολὺ σκληρὸς εἶσθε, κύριε. Ἀλλὰ, καὶ τοῦτο ἂν ὑποθέσῃ τις, δὲν ἤθελα ὅλα τὰ πωλήσει εἰς τὴν δεινὴν περίστασιν ὅπου εὑρίσκομαι; Μόνον, ἐπειδὴ μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ προμηθευθῶ ἕως αὔριον τὸ μεσημέρι **100,000** φράγκων, σᾶς παρακαλῶ θερμῶς, δότε τώρα τὰ χρήματα ἅτινα σᾶς ἔφερα εἰς αὐτὸν ὅστις κρατεῖ τὴν κατάρατον ἐκείνην συναλλαγ-

ματικὴν, ὥστε νὰ τὴν λάβωμεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του· ἤ... σεῖς ὅστις εἴσθε τόσον πλούσιος... κάμετέ μοι αὐτὸ τὸ δάνειον· μὴ μ' ἀφήσετε εἰς μίαν τοιαύτην θέσιν...

— Ἐγώ; Ἅ! εἶσθε τρελλός;

— Κύριε, σᾶς παρακαλῶ... δι' ἀγάπην τοῦ πατρός μου... τὸν ὁποῖον μ' ἀνεφέρετε... κάμετέ μοι τὴν χάριν...

— Εἶμαι καλὸς δι' ἐκείνους οἵτινες τὸ ἀξίζουν, εἶπε βαρβάρως ὁ συμβολαιογράφος: ὡς ἄνθρωπος τίμιος, ἀποστρέφομαι τοὺς αἰσχροκερδεῖς, καὶ ἤθελα ἰδεῖ μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν κἀνένα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ὡραίους υἱοὺς τοὺς ἀνόμους καὶ ἀπίστους, τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀσώτους, δεδεμένον μίαν ἡμέραν εἰς τὸν κίονα τῆς ἀτιμώσεως πρὸς παράδειγμα τῶν ἄλλων... Ἀλλ' ἀκούω ἔξω τοὺς ἵππους σας ἀνυπομονοῦντας, κύριε ἀντικόμη, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος μειδιῶν διὰ τῆς ἄκρας τῶν μαύρων του ὀδόντων.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκρούσθη ἡ θύρα τοῦ σπουδαστηρίου.

— Τί εἶναι; εἶπεν ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος.

— Ἡ κυρία κόμησσα Δ-Ὀρβίγνη, εἶπεν ὁ Ἀρχιγραφεύς.

— Παρακαλέσατέ την νὰ προσμείνῃ μίαν στιγμήν.

— Ἡ μητρυιὰ τῆς μαρκεσίας Δ'-Ἀρβίλλ! ἀνέκραξεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ.

— Μάλιστα... ἔχει νὰ μὲ ὁμιλήσῃ... Δοῦλός σας λοιπὸν ταπεινός.

— Σᾶς παρακαλῶ, λέξιν ἀπὸ τὸ στόμα σας! εἶπεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ.

— Σᾶς εἶπα, κύριε, ὅτι οἱ συμβολαιογράφοι εἶναι πνευματικοί.

Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἐκωδώνισε, καὶ ἰδοὺ ὁ γραφεύς.

— Εἰπῆτε τὴν κυρίαν Δ'-Ὀρβίγνη νὰ εἰσέλθῃ.— Ἀποταθεὶς ἔπειτα πρὸς τὸν ἀντικόμητα.— Λάβετε αὐτὰ τὰ 1,300 φράγκα· θὰ εἶναι πάντοτε μία καλὴ ἀρχὴ διὰ τὰ ὅσα ἔχετε νὰ πληρώσητε πρὸς τὸν Κ. Μικρο-Γιάννη.

Ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη (ποτὲ κυρία Ῥολάνδου) εἰσῆλθε καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ ἐξήρχετο, μένεα πνέων ὅτι ἀνωφελῶς ἐταπεινώθη ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου.

— Ὦ! κύριε Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ, χαίρετε, τὸν εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη· πρὸ πόσου καιροῦ ἔχω νὰ σᾶς ἴδω!...

— Τῳόντι, κυρία μου, ἀφοῦ ἐνυμφεύθη ὁ Δ'-Ἀρβίλλ, τοῦ ὁποίου ἔγινα μάρτυς, δὲν ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀπαντήσω πουθενά, εἶπεν ὁ ἀντικόμης προσκλίνων καὶ ἱλαρύνων τὴν μορφήν του. Πάντοτε, πάντοτε εἰς τὴν Νορμανδίαν;

— Τὶ νὰ κάμωμεν! Ὁ Κ. Δ'-Ὀρβίγνης τώρα δὲν ἐμπορεῖ ἀλλοῦ νὰ ζήσῃ παρὰ εἰς τὴν ἐξοχὴν...καὶ ὅ,τι εἶναι ἀρεστὸν εἰς ἐκεῖνον, εἶναι καὶ εἰς ἐμέ... Ἰδοὺ λοιπὸν ἐγὼ ἐπαρχιῶτις καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν· τοὺς Παρισίους ἔχω νὰ τοὺς ἴδω ἀφ' ὅτου ἐνυμφεύθη ἡ προσφιλής μου προγονὴ τὸν ἐξαίρετον Κ. Δ'-Ἀρβίλλ... τὸν βλέπετε συχνά;

— Ὁ Δ'-Ἀρβίλλ, κυρία μου κατήντησεν ἀγριάνθρωπος... ἕνας ὑποχονδριακός... Εἰς τὰς συναναστροφὰς σπανιώτατα τὸν ἀπαντᾷ κἀνεὶς

— εἶπεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ μὲ νέφος ἀνυπομονησίας, ἐπειδὴ ἡ συνομιλία αὕτη τὸν ἦτον ἀνυπόφορος, καὶ διὰ τὸ ἄκαιρόν της, καὶ διότι ὁ συμβολαιογράφος ἐφαίνετο ὅτι ἐγέλα μέσα του... Ἀλλ' ἡ μητρυιὰ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης, ἠδυνθεῖσα εἰς τὴν ἀπάντησιν τοιούτου *χαρίεντος* νέου, δὲν ἦτον ἀπ' ἐκείνας αἵτινες εὐκόλως παραιτοῦν μίαν εὐκαιρίαν τοσοῦτον λαμπράν.

— Καὶ ἡ ἀκριβή μου προγονὴ, ἐπανέλαβεν, εἶναι κ' ἐκείνη ἀγρία ὡς τὸν σύζυγόν της; Δὲν τὸ πιστεύω...

— Ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ εἶναι πάντοτε ἀπὸ τὰς πρώτας τοῦ συρμοῦ καὶ τὰς πλέον περιζητήτους, ὡς πρέπει εἰς πᾶσαν ὡραίαν. Ἀλλὰ, κυρία μου, φοβοῦμαι μὴ σᾶς διακόπτω ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν σας... καὶ...

— Ὄγεσκε, κύριε, ὄγεσκε, σᾶς βεβαιῶ. Μάλιστα χαίρω καθ' ὑπερβολὴν ὅτι ἀπήντησα τὴν κορωνίδα τῶν κομψῶν νέων, τὸν βασιλέα τοῦ συρμοῦ· καὶ ἐντὸς δέκα λεπτῶν θὰ μάθω τὰ διατρέχοντα εἰς Παρισίους ὡς νὰ μὴν ἔλειψα στιγμήν... Ἀμὴ ὁ φίλος σας, ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ, ὅστις ἦτο μεθ' ὑμῶν μάρτυς τῶν γάμων τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβίλλ;

— Παραδοξώτερος παρὰ ποτέ· ἀναχωρεῖ διὰ τὴν Ἀνατολὴν, κ' ἐπιστρέφει διὰ νὰ κτυπηθῇ, ἐνῷ μόλις ἦλθε· χθὲς τὸ πρωῒ, μονομαχήσας, ἔλαβε διὰ σπάθης μίαν πληγὴν, ἐλαφρὰν ὅμως.

— Τὸν ταλαίπωρον δοῦκα! Ἡ δὲ σύζυγός του, ὡραία πάντοτε; πάντοτε περικαλλής;

— Γνωρίζετε, κυρία μου, ὅτι ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι εἷς τῶν καλητέρων φίλων της· ἂν εἴπω λοιπὸν τὸν ἔπαινόν της δὲν θέλω φανῇ ἀξιόπιστος. Παρακαλῶ, κυρία μου, εἰς τὴν ἐπιστροφήν σας εἰς Ὠβιέρσας, νὰ μὲ κάμητε τὴν χάριν νὰ μὲ ἀναπολήσητε παρὰ τῷ Κ. Δ'-Ὀρβίγνῃ.

— Σᾶς βεβαιῶ ὅτι μεγάλως θέλει χαρῇ ν' ἀκούσῃ τὴν ποθεινήν σας αὐτὴν ἀνάμνησιν· ἐπειδὴ συχνάκις ἐρωτᾷ περὶ ὑμῶν, περὶ τῶν θριάμβων σας... Λέγει ὅτι πάντοτε τὸν ἐνθυμίζετε τὸν δοῦκα τοῦ Λωζούνου.

— Αὕτη καὶ μόνη ἡ σύγκρισις εἶν' ἔπαινος πλήρης· πλὴν, κατὰ δυστυχίαν μου, εἶναι μᾶλλον εὐμενὴς παρ' ἀληθής. Χαίρετε, κυρία· ἐπειδὴ δὲν τολμῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι θέλετε δυνηθῇ νὰ μὲ κάμητε τὴν τιμὴν τοῦ νὰ μὲ ὑποδεχθῆτε πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σας.

— Μεγάλως ἤθελε μὲ κάμει νὰ ἐρυθριάσω ἡ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐμφάνισίς σας, ἂν ἐλαμβάνετε τὸν κόπον· ἐπειδὴ ἦλθα δι' ὀλίγας ἡμέρας, καὶ κάθημαι εἰς ἰδιωτικόν τινα οἶκον· ἀλλ' ἂν ἐφέτος, πρὸς τὸ θέρος ἢ τὸ φθινόπωρον τύχετε ποτὲ ἐπὶ τοῦ δρόμου μας, ὑπάγων πρὸς κανένα τῶν ἐξοχικῶν πύργων τοῦ συρμοῦ, ὅπου αἱ δέσποιναι συνερίζονται τὶς πρώτη νὰ σᾶς ὑποδεχθῇ... χαρίσετε μερικὰς ἡμέρας καὶ εἰς ἡμᾶς, μόνον ἀπὸ περιέργειαν ἀντιθέσεως κινούμενος, καὶ διὰ ν' ἀναπαυθῆτε πλησίον τῶν ταπεινῶν ἡμῶν χωρικῶν ἀπὸ τὴν τύρβην τοῦ κομψοῦ καὶ φιλοπαίγμονος βίου τὸν ὁποῖον διάγουσιν εἰς τοὺς πύργους... ἐπειδὴ ὅπου ὑμεῖς ὑπάγετε ἐκεῖ καὶ ἑορτή!...

— Κυρία μου...

— Δὲν σᾶς λέγω πόσον ὁ Κ. Δ'-Ὀρβίγνης κ' ἐγὼ θέλομεν ὑπερχαρῇ

νὰ σᾶς ἴδωμεν. Ἀλλὰ χαίρετε, κύριε· φοβοῦμαι μήπως ὁ δύστροπός μας πνευματικὸς (καὶ ἔδειξε τὸν συμβολαιογράφον) θυμώσῃ διὰ τὴν πολυλογίαν μας.

— Διόλου, κυρία μου, ἐξ ἐναντίας, εἶπεν ὁ Φεράνδος μὲ τόνον φωνῆς διπλασιάσαντα τὴν κεκρατημένην ἀδημονίαν τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ.

— Ὁμολογήσετε ὅτι ὁ Κ. Φεράνδος εἶναι τρομερὸς ἄνθρωπος...ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη προσποιουμένη τὴν ἀστείαν. — Ἀλλὰ προσέχετε καλά· ἀφοῦ κατ' εὐτυχίαν ἀνεδέχθη τὰς ὑποθέσεις σας, θέλει σᾶς μαλόνει ἀλύπητα· εἶναι ἄνθρωπος ἀδυσώπητος. Ἀλλὰ τί λέγω;... ἐξ ἐναντίας... ἕνας θαυματοποιὸς ὡσὰν ὑμᾶς...νὰ ἔχῃ τὸν Κ. Φεράνδον συμβολαιογράφον του... καλήτερον Μέντωρα δὲν θέλει· δὲν ἀγαπᾷ ἐκεῖνος οἱ πελάται του νὰ κάμνουν τρέλλας, εἰδεμὴ ἀμέσως τοὺς δίδει εἰς τὸ χέρι τὰ ὑποδήματά των...— Ἀπευθυνθεῖσα ἔπειτα πρὸς τὸν Φεράνδον·
— Ἐξεύρετε, κύριε πουριτανὲ[1], ὅτι τὸ νὰ μεταβάλετε τὸ φρόνημα τοιούτου προσηλύτου εἶναι μέγα;... εὐγέ σας! νὰ καταστήσετε φρόνιμον τὸν κατ' ἐξοχὴν κομψὸν, τὸν βασιλέα τοῦ συρμοῦ!

— Τῳόντι, κυρία μου, μίαν μεταβολὴν φρονήματος ἔκαμα... Ὁ Κ. ἀντικόμης ἐξέρχεται τοῦ σπουδαστηρίου μου διαφορετικὸς ἀφ' ὅ,τι ἦτον ὅταν ἐμβῆκε.

— Νά το...δὲν σᾶς λέγω ἐγὼ ὅτι κάμνετε θαύματα!... ἀγκαλὰ, τώρα θὰ μάθωμεν ὅτ' εἶσθε ἅγιος!

— Ἅ! κυρία μου... μὲ κολακεύετε... εἶπεν ὁ Κ. Φεράνδος μετὰ κατανύξεως.

Ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ ἐχαιρέτησεν ὑποκλινέστατα τὴν κυρίαν Δ'-Ὀρβίγνη· ἔπειτα, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ, ἐπιχειρῶν καὶ τελευταῖον νὰ κάμψῃ τὴν καρδίαν τοῦ συμβολαιογράφου, τὸν λέγει μ' ἕνα τρόπον ἐλεύθερον, ὅστις μολοντοῦτο διεδήλου βαθεῖαν ἀγωνίαν ψυχῆς.

— Λοιπὸν ἀπόφασις... φίλτατέ μου κύριε Φεράνδε... δὲν μοὶ παραχωρεῖτε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σᾶς ζητῶ;

— Κάμμίαν τρέλλαν πάλιν... βέβαια!... Μὴ, ἀκριβέ μου πουριτανέ· μὴ συγκατανεύσετε ποτέ· ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη γελῶσα.

— Ἀκούετε... κύριε... ἐμπορῶ ἐγὼ νὰ ὑπάγω ἐναντίον τοῦ θελήματος μιᾶς κυρίας τοσοῦτον περικαλλοῦς;...

— Ἂς ἀφήσωμεν τώρα κατὰ μέρος, σᾶς παρακαλῶ, τὰς ἀστειότητας, ἀκριβέ μου κύριε Φεράνδε... Ἀπόφασις λοιπόν; μὲ τὸ ἀρνεῖσθε; ἠρώτησεν ὁ ἀντικόμης μὲ ταραχὴν δυσκόλως ὑποκρυπτομένην.

Ὁ ἀσυμπαθὴς συμβολαιογράφος ἐφάνη διστάζων. Ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ συνέλαβεν ἐλπίδα τινά.

— Πῶς, σιδηρὲ ἄνθρωπε, ὑποχωρεῖτε; ἀνεφώνησεν ἡ μητρυιὰ τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ, ὑπόκεισθε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς εἰς τὸ θέλγητρον τοῦ ἀκαταμαχήτου αὐτοῦ νέου;...

[1] Πουριτανοὶ (καθαρταί;) ὀνομάζονται οἱ αὐστηροὶ καλβινισταὶ, καὶ μάλιστα οἱ πρεσβυτεριανοὶ, ἐπειδὴ καυχῶνται ὅτ' εἶναι οἱ καθαρώτεροι ὅλων τῶν ἄλλων εἰς τὸ δόγμα των. Σ. τ. Μ.

— Σᾶς βεβαιῶ, κυρία, ὀλίγον ἔλειψε νὰ ὑποχωρήσω, ὡς εἴπετε· ἀλλὰ μὲ κάμνετε νὰ ἐρυθριῶ διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου — ἐπανέλαβεν ὁ Φεράνδος· ἔπειτα, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν ἀντικόμητα, τὸν εἶπε μὲ ὕφος τοῦ ὁποίου κατενόησεν οὗτος ὅλην τὴν βαρύτητα· — Κύριε... *σπουδαίως* (καὶ τὴν λέξιν ταύτην ἐπρόφερε μὲ δύναμιν) σᾶς ὁμιλῶ, εἶναι ἀδύνατον...

— Ὢ! τὸν πουριτανόν! Εἴδετε σεῖς ἐκεῖ ἕνα πουριτανόν! εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη.

— Ὅμως ἀπευθυνθῆτε πρὸς τὸν Κ. Μικρο-Γιάννην· εἶμαι βέβαιος ὅτι κ' ἐκεῖνος θέλει σᾶς εἰπεῖ τὰ αὐτὰ ὡς ἐγώ· τὸ Ὄχι δηλαδή...

Ὁ Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ ἐξῆλθεν ἀπηλπισμένος.

Μετά τινα στιγμὴν σκέψεως, εἶπε καθ' ἑαυτόν· — Ἀνάγκη πᾶσα! — Ἑπομένως ἐπρόσθεσεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸν εὔζωνόν του, ὅστις ἐκράτει ἀνοικτὸν το θυρίδιον τοῦ ὀχήματος·

— Πρὸς τὸν οἶκον Δὲ-Λυσηναῖ!

Ἐνῷ ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ πορεύεται εἰς τῆς δουχίσσης, παρεισάγομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν συνομιλίαν τοῦ Κ. Φεράνδου μετὰ τῆς μητρυιᾶς τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

ΔΙΑΘΗΚΗ.

Ελησμονησεν ἴσως ὁ ἀναγνώστης τὴν εἰκόνα τῆς μητρυιᾶς τῆς κυρίας Δ'-'Αρβὶλλ, ἣν αὐτὴ μᾶς περιέγραψεν. 'Επαναλαμβάνομεν ὅτι ἡ κυρία Δ'-'Ορβίγνη εἶναι μικρά τις γυνὴ ξανθὴ, λεπτὴ, ὀφρῦς ἔχουσα λευκὰς σχεδὸν, ὀφθαλμοὺς στρογγύλους καὶ γλαυκούς· ὁ λόγος της εἶναι μελίκρατος, τὸ βλέμμα της ὑποκριτικὸν, οἱ τρόποι της ἀρεσκευτικοὶ καὶ ἐπίβουλοι. Ὅστις σπουδάσῃ τὴν ψευδῆ καὶ ὕπουλον φυσιογνωμίαν της ἀνακαλύπτει εἰς αὐτὴν πανουργοτάτην τινὰ σκληροκαρδιότητα.

—Τὶ ἀξιέραστος νέος ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-'Ρεμῆ! εἶπεν ἡ κυρία Δ'-'Ορβίγνη πρὸς τὸν Ἰάκωβον Φεράνδον, ἀφοῦ ἐξῆλθεν ὁ ἀντικόμης.

—'Αξιέραστος τῳόντι... 'Αλλὰ, κυρία μου νὰ ἰδοῦμεν τὰς ἰδικάς μας ὑποθέσεις... Μ' ἐγράψετε ἀπὸ τὴν Νορμανδίαν, ὅτι περὶ σπουδαίων πραγμάτων ἔχετε νὰ μὲ συμβουλευθῆτε...

—Μάλιστα· ἐπειδὴ ἀφ' ὅτου ὁ καλὸς αὐτὸς δόκτωρ, ὁ κύριος Πολυδώρης, μὲ κατεύθυνε πρὸς ὑμᾶς, δύναμαι ἀπ' ἄλλον νὰ ζητήσω ποτὲ συμβουλήν;... 'Αληθινὰ, μανθάνετε περὶ αὐτοῦ; — ἠρώτησεν ἡ Κυρία Δ'-'Ορβίγνη μὲ προσπεποιημένην ἀδιαφορίαν.

—'Αφ' ὅτου ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων τελείως δὲν μ' ἔγραψεν, ἀπεκρίθη ὁ συμβολαιογράφος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου.

Πρὸς εἴδησιν δὲ τοῦ ἀναγνώστου ὅτι καὶ οἱ δύο οὗτοι ἐψεύδοντο ἀναισχύντως ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον. Ὁ συμβολαιογράφος εἶχεν ἰδεῖ ἀκόμη χθὲς τὸν Πολυδώρην (τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο συνενόχων του) καὶ τὸν εἶχε προτείνει νὰ ὑπάγῃ εἰς 'Ασνιέρας, εἰς τοὺς Παληκαραίους, πειρατὰς ἐν γλυκέσιν ὕδασι, περὶ ὧν κατόπιν θέλομεν ὁμιλήσει· εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἔλεγε νὰ ὑπάγῃ διὰ νὰ φαρμακώσῃ τὴν Λουΐζαν Μορὲλ, ὑπὸ τ' ὄνομα *δόκτωρ Βικέντ*. 'Αλλὰ καὶ ἡ μητρυιὰ τῆς κυρίας Δ-'Αρβὶλλ ἦλθεν εἰς Παρισίους διὰ νὰ λάβῃ πρὸ πάντων μυστικήν τινα συνομιλίαν μετὰ τοῦ κακούργου αὐτοῦ, ὅστις, ὡς εἴπομεν, πρὸ πολλοῦ ἐκρύπτετο ὑπὸ τ' ὄνομα Καῖσαρ Βραδαμάντης.

—'Αλλὰ δὲν πρόκειται τώρα περὶ τοῦ καλοῦ δόκτορος, ἐπανέλαβεν ἡ μητρυιὰ τῆς κυρίας Δ-'Αρβίλλ· μὲ βλέπετε ἀνήσυχον πολύ· ὁ σύζυγός μου εἶναι ἀδιάθετος· ἡ ὑγεία του ὁλονένα 'παγαίνει εἰς τὸ χειρότερον. Δὲν εἶναι μὲν διὰ νὰ μ' ἐμπνεύσῃ φόβους σπουδαίους... πλὴν πονῶ πολὺ νὰ τὸν βλέπω... ἢ μᾶλλον πονεῖ πολὺ ὁ ἴδιος... εἶπεν ἡ κυρία Δ'-'Ορβίγνη σπογγίζουσα τοὺς μικρὸν ὑγρανθέντας ὀφθαλμούς της.

—Περὶ τίνος λοιπὸν πρόκειται;

—Ἄλλο δὲν κάμνει παρὰ νὰ μὲ λέγῃ περὶ τῶν μετὰ τὸν θάνατόν του... περὶ τῆς διαθήκης του...

Ἐδῶ ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της εἰς τὸ μανδήλιον διά τινας στιγμάς.

—Ἔχετε δίκαιον, τὸ πρᾶγμα εἶναι θλιβερὸν, ὑπέλαβεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀλλὰ δὲν βλάπτει ὅτι λαμβάνει τις φρόνιμα μέτρα... Ὁποῖαι στοχάζεσθε νὰ ἦναι αἱ ἰδέαι τοῦ κυρίου Δ'-Ὀρβίγνη, κυρία μου;...

— Θεέ μου, ἠξεύρω κ' ἐγώ!... Καταλαμβάνετε ὅτι, ὁσάκις ἀναφέρῃ τι περὶ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου, τὸν παρακαλῶ ν' ἀλλάξῃ ἀμέσως ὁμιλίαν.

—Ἀλλὰ, τέλος πάντων, δὲν σᾶς εἶπε θετικόν τι περὶ τούτου;

— Νομίζω, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη μὲ βαθὺν στεναγμὸν, νομίζω ὅτι θέλει ὄχι μόνον ὅλα ὅσα ὁ νόμος τὸν συγχωρεῖ νὰ μὲ δώσῃ... ἀλλὰ...Ὢ! σᾶς παρακαλῶ, ἂς ἀλλάξωμεν ὁμιλίαν...

— Ποίαν ἄλλην ὁμιλίαν λοιπόν;

—Ὢ! τῳόντι ἔχετε δίκαιον, ἀμείλικτε ἄνθρωπε!... Πρέπει ἑκοῦσα ἀέκουσα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ θλιβερὸν προκείμενον τὸ ὁποῖον μὲ ὁδηγεῖ εἰς σᾶς... Ὁ Κ. Δ'-Ὀρβίγνης λοιπὸν κατήντησε τὴν καλωσύνην του ἕως νὰ θέλῃ... νὰ γράψῃ εἰς ὄνομά μου ἓν μέγα μέρος τῆς καταστάσεώς του... ὡς δῶρον πρὸς ἐμέ...

— Καὶ ὕστερον ἡ κόρη του... ἡ κόρη του ὕστερον; ἀνέκραξε σοβαρῶς ὁ Φεράνδος. Χρεωστῶ νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ μ' ἐπεφόρτισε τὰς ὑποθέσεις του πρὸ ἑνὸς ἔτους... Ἐσχάτως ἀκόμη ἠγόρασε μέσον μου μίαν μεγαλοπρεπεστάτην ἔκτασιν γῆς... Γνωρίζετε τὴν εἰς τὰς ξένας ὑποθέσεις αὐστηρότητά μου... ὀλίγον μὲ μέλει ἂν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ εἶναι πελάτης μου· ὅ,τι ἐγὼ ὑπερασπίζομαι πρέπει νὰ ἦναι τὸ καθ' ἑαυτὸ δίκαιον. Ἂν ὁ σύζυγός σας ἐπιθυμῇ νὰ λάβῃ ἀπέναντι τῆς θυγατρός του, κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ, μέτρον τι κατ' ἐμὴν ἰδέαν ἀνοίκειον... ἐγὼ σᾶς τὸ λέγω ἀπὸ τώρα, χωριάτικα, τελείως νὰ μὴ στηρίζεσθε εἰς τὴν συνδρομήν μου...Εἰς ἐμὲ ἀρέσκει ἡ εὐθύτης, καὶ τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ διαγωγή μου μέχρι τῆς σήμερον.

— Καὶ τί στοχάζεσθε καὶ διὰ τὴν ἰδικήν μου! Διατί ἐγὼ καθημερινῶς ἐπαναλαμβάνω εἰς τὸν ἄνδρα μου ὅλας αὐτὰς τὰς ἰδίας σας λέξεις! «Ἔχετε ὅλα τὰ δίκαια τοῦ κόσμου νὰ παραπονῆσθε κατὰ τῆς κόρης σας... ὅμως εἶναι κόρη σας καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀποκληρίσετε.»

—Ἆ... πολὺ καλά... βέβαια... Καὶ τί ἀποκρίνετ' ἐκεῖνος;

—« Τῆς ἀφήνω, λέγει, κ' ἐκείνης ἓν εἰσόδημα ἀπὸ εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκα κατ' ἔτος. Ἔλαβεν ἀπὸ τὴν μητέρα της ὑπὲρ τὸ ἓν μιλλιόνιον· ὁ σύζυγός της ἔχει ἰδικήν του μίαν κατάστασιν κολοσσαίαν· δὲν ἐμπορῶ λοιπὸν ν' ἀφήσω τὰ ἐπίλοιπα εἰς σὲ, τρυφερά μου φίλη, τὸ μόνον ὑποστήριγμα, τὴν μόνην παραμυθίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ γηρατείου μου, τὸν φύλακα ἄγγελόν μου;» Σᾶς ἐπαναλαμβάνω τοὺς ὑπὲρ τὸ μέτρον κολακευτικοὺς λόγους τούτους, εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη μετὰ μετριοφροσύνης, διὰ νὰ καταλάβετε πόσον καλὸς εἶναι ὁ Κ. Δ'-Ὀρβί-

γνης πρὸς ἐμέ· μολοντοῦτο ἐγὼ πάντοτε ἀπηρνήθην τὰς προσφοράς του· καὶ τοῦτο βλέπων, ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ ἔλθω.

— Ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὸν γνωρίζω τὸν Κ. Δ'-Ὀρβίγνην.

— Ἀλλ' ἐκεῖνος, ὡς ὅλος ὁ κόσμος, γνωρίζει τὴν τιμιότητά σας.

— Καὶ διατί σᾶς διεύθυνε πρὸς ἐμέ;

— Διὰ νὰ μὴ τὸν ἀντιτάττω πλέον τὰς συνήθεις ἀποποιήσεις μου καὶ ἐνδοιασμούς, μὲ εἶπε· «Δὲν σὲ λέγω νὰ συμβουλευθῇς τὸν ἰδικόν μου συμβολαιογράφον· θὰ νομίσεις ὅτι ποιεῖται περὶ πολλοῦ τὸ συμφέρον μου· ἀλλὰ θέλω παραδεχθῇ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἀπόφασιν ἀνθρώπου τοῦ ὁποίου σὲ ἤκουσα συχνάκις νὰ ἐπαινῇς τὴν αὐστηρὰν χρηστότητα...τοῦ Κ. Ἰακώβου Φεράνδου. Ἂν αὐτὸς ἴδῃ ὅτι εἰς τὸ παραμικρὸν ἐγγίζεται ἡ φιλοτιμία σου μὲ τὴν παραδοχὴν τῶν προσφορῶν μου, τότε πλέον ὑπομονή... ἀλλέως πρέπει νὰ τὰς δεχθῇς.» Ἔστω, ἀπήντησα εἰς τὸν Κ. Δ'-Ὀρβίγνην, καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ κατέστητε διαιτητὴς ἡμῶν. «Ἂν ὁ Κ. Φεράνδος συναινέσῃ, ἐπρόσθεσεν ὁ σύζυγός μου, τότε τὸν στέλλω πλήρη ἐπιτροπικήν, ὅπως ἐξαργυρώσῃ ἐν ὀνόματί μου τὴν περιουσίαν μου· ἔπειτα κρατεῖ τὴν ποσότητα ταύτην ἐν εἴδει παρακαταθήκης, καὶ μετὰ θάνατόν μου, καλή μου φίλη, θὰ διάξῃς τοὐλάχιστον μίαν ζωὴν ἀνταξίαν σου.»

Ποτὲ ἴσως ὁ Κ. Φεράνδος δὲν ἠσθάνθη πλειότερον παρὰ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν ὠφέλειαν τῶν ὀμματοϋάλων του. Ἄνευ τούτων, ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη ἤθελεν ἀφεύκτως ἐκπληχθῇ ἐκ τοῦ σπινθηροβόλου βλέμματος τοῦ συμβολαιογράφου, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὁποίου ἐφάνη ὡς νὰ ἤναψαν εἰς τὴν λέξιν *παρακαταθήκη*. Μολοντοῦτο ἀπεκρίθη ὡς τρόπον τινὰ δυσχεραίνων·

— Καταντᾷ πλέον ἀνυπόφορον... ἰδοὺ τώρα ἡ δεκάτη ἢ δωδεκάτη φορὰ καθ' ἣν μ' ἐκλέγουσι τοιουτοτρόπως διαιτητήν...πάντοτε προφασιζόμενοι τὴν τιμιότητά μου...ἡ τιμιότης μου καὶ ἡ τιμιότης μου... ἄλλο πλέον δὲν ἀκούεις!... εὔμορφον πλεονέκτημα... νὰ σπᾷ κἀνεὶς τὸ κεφάλι του... νὰ ἔρχεται πολλάκις εἰς λόγους...

— Ὄχι, καλέ μου κύριε Φεράνδε... ἐμὲ δὲν θέλετε ἀποβάλλει... Λοιπὸν θὰ γράψετε εἰς τὸν Κ. Δ'-Ὀρβίγνην· ἐπειδὴ προσμένει τὴν γραφήν σας καὶ οὕτω νὰ σᾶς διευθύνῃ τὴν πληρεξουσιότητα... τοῦ νὰ ἐξαργυρώσητε αὐτὰ τὰ κτήματα...

— Ὁποίας ποσότητος περίπου!...

— Νομίζω νὰ μὲ ἀνέφερεν ἀπὸ τετρακοσίας ἕως πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων.

— Ἄ... δὲν εἶναι τόσον μεγάλα πράγματα ὅσον ἐνόμιζα· μολοντοῦτο ἐμπορεῖτε... εἶσθε τόσον ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Κ. Δ'-Ὀρβίγνην... ἡ θυγάτηρ του εἶναι ὑπέρπλουτος... ἡ εὐγένεία σας δὲν ἔχετε τίποτε... πολὺ καλά· μὲ φαίνεται ὅτι κατὰ νόμον δύνασθε νὰ δεχθῆτε...

— Ἀληθινά... νομίζετε;... εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη, ἀπατημένη καὶ αὐτὴ ὡς ὅλος ὁ κόσμος περὶ τῆς παροιμιώδους χρηστότητος τοῦ συμ-

βολαιογράφου· ἐπειδὴ ὁ Πολυδώρης δὲν τὴν ἀνέφερε γρῦ περὶ τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος τοῦ Φεράνδου.

— Δύνασθε νὰ δεχθῆτε... ἐπανέλαβεν οὗτος.

— Λοιπὸν θέλω δεχθῆ, εἶπεν ἡ Δ'-Ὀρβίγνη μετὰ στεναγμοῦ.

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἔκρουσε τὴν θύραν.

— Τί εἶναι; ἠρώτησεν ὁ Φεράνδος.

— Ἡ κυρία κόμησσα Μὰκ-Γρηγορίου.

— Ἂς προσμείνῃ, παρακαλῶ, μίαν στιγμήν...

— Λοιπὸν σᾶς ἀφήνω, ἀκριβέ μου κύριε Φεράνδε, εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ὀρβίγνη· γράφετε εἰς τὸν σύζυγόν μου... ἀφοῦ ὁ ἴδιος τὸ ἐζήτησε, καὶ αὔριον θέλετε ἔχει τὸ πληρεξούσιόν του...

— Θέλω γράψει...

— Χαίρετε, ἄξιε καὶ ἀγαθέ μου σύμβουλε...

— Ἆ! σεῖς οἱ ἄνθρωποι τοῦ μεγάλου κόσμου δὲν γνωρίζετε πόσον εἶναι δυσάρεστον νὰ ἐπιφορτίζεταί τις μὲ παρομοίας παρακαταθήκας... πόσην εὐθύνην ἀναλαμβάνομεν. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐνοχλητικώτερον πρᾶγμα παρ' αὐτὴν τὴν ὡραίαν φήμην τῆς τιμιότητος· ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ ζάλη!

— Καὶ τὸ σέβας τὸ ὁποῖον σᾶς ἀπονέμει πᾶς ἐνάρετος ἄνθρωπος!...

— Χάρις τῷ Θεῷ! δι' ἄλλην καὶ ὄχι τὴν γηϊνον ἀνταμοιβὴν μὲ μέλει, εἶπεν ὁ Κ. Φεράνδος μὲ ὕφος θεοβλαβές.

Τὴν κυρίαν Δ'-Ὀρβίγνη διεδέχθη ἡ Σάρα Μὰκ-Γρηγορίου.

Ἡ Σάρα εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ συμβολαιογράφου μὲ τὴν συνήθη της ἀταραξίαν καὶ παῤῥησίαν. Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος δὲν τὴν ἐγνώριζεν, ἠγνόει τὸν τῆς ἐπισκέψεώς της σκοπόν· τὴν παρετήρει λοιπὸν ἐκτενέστερον τοῦ συνήθους, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ προσαποκτήσῃ νέον ἕρμαιον... Ἔβλεπε τὴν κόμησσαν ἀσκαρδαμυκτὶ, καὶ μ' ὅλην τὴν ἀπάθειαν τοῦ μαρμαρίνου μετώπου τῆς γυναικὸς ταύτης, διέκρινεν ἐλαφρόν τινα σπασμὸν εἰς τὰς ὀφρῦς αὐτῆς, εἰς ὃν ὑπώπτευσε κατηναγκασμένην ἀμηχανίαν. Ὁ συμβολαιογράφος ἠγέρθη ἐκ τοῦ θρονίου του, προήγαγε μίαν καθέδραν, τὴν ἔδειξε διὰ χειρονομίας πρὸς τὴν Σάραν, καὶ τὴν εἶπε·

— Μ' ἐζητήσετε, κυρία, συνέντευξιν διὰ σήμερον· χθὲς εἶχα πολλὰς ἀσχολίας καὶ μόλις ἠδυνήθην νὰ σᾶς ἀποκριθῶ αὐτὸ τὸ πρωΐ· σᾶς ζητῶ μυριάκις συγγνώμην.

— Ἐπεθύμουν, κύριε, νὰ σᾶς ὁμιλήσω... περὶ ὑποθέσεως πολλοῦ λόγου ἀξίας... Ἡ φήμη σας, φήμη ἀνθρώπου ἐντίμου, καλοκἀγάθου, ὑποχρεωτικοῦ, μοὶ ἐνέπνευσε χρηστὴν ἐλπίδα περὶ τῆς εὐτυχοῦς ἐκβάσεως τοῦ διαβήματός μου πρὸς ὑμᾶς...

Ὁ συμβολαιογράφος προσέκλινε μικρὸν ἐπὶ τῆς καθέδρας του.

—Γνωρίζω, κύριε, ὅτι ἡ ἐχεμυθία σας εἶναι ὁμολογημένη...

—Κάμνω τὸ χρέος μου, κυρία.

—Εἶσθε, κύριε, ἄνθρωπος αὐστηρὸς καὶ ἀδωροδόκητος.

— Μάλιστα, κυρία..

— Καὶ ὅμως, κύριε, ἂν σᾶς ἔλεγε κανείς... Ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται ν' ἀποδώσητε τὴν ζωὴν... καὶ πλέον παρὰ τὴν ζωὴν... τὸ λογικὸν, εἰς μίαν δυστυχῆ μητέρα, ἠθέλετε ποτὲ δειχθῆ τόσον σκληροκάρδιος ὥστε ν' ἀρνηθῆτε;...

— Ἐξηγηθῆτε, κυρία...καὶ νὰ σᾶς ἀποκριθῶ.

— Πρὸ δεκατεσσάρων περίπου ἐτῶν, περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκεμβρίου 1824, ἄνθρωπός τις, νέος ἔτι καὶ μαῦρα φορῶν ἐνδύματα θλίψεως... ἦλθε καὶ σᾶς ἐπρότεινε νὰ λάβητε τὴν ποσότητα 150,000 φράγκων, ἅτινα ἐδίδοντο πρὸς ἀνατροφὴν ἑνὸς κορασίου τριετοῦς, οἱ γονεῖς τοῦ ὁποίου ἐπεθύμουν νὰ μείνωσιν ἄγνωστοι. Ἂν δὲ τὸ κοράσιον ἀποθάνῃ, νὰ χάνωνται καὶ τὰ χρήματα.

— Ἐξακολουθεῖτε, κυρία, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀποφεύγων οὕτω ν' ἀποκριθῇ καταφατικῶς.

— Ἀνεδέχθητε λοιπὸν τὴν φροντίδα ταύτην· ἐλάβετε τὸ παιδίον καὶ τὰ χρήματα· ταῦτα κατεθέσετε εἰς μέρος ὥστε νὰ δίδωσι κατ' ἔτος ἕνα καρπὸν 8,000 φράγκων, ἐξ ὧν τὰ ἡμίση ὤφειλον νὰ διατηροῦνται πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ κεφαλαίου, μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ παιδίου, τὰ δὲ ἄλλα ἡμίση νὰ πληρώνωνται διὰ χειρός σας εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὸ ἀνέτρεφε.

— Ἐξακολουθεῖτε, κυρία.

— Μετὰ δύο ἔτη, εἶπεν ἡ Σάρα, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ νικήσῃ ἐλαφράν τινα συγκίνησιν — τὴν 28 νοεμβρίου 1827, ἡ κόρη ἀπέθανε...

— Πρὶν προβῆτε εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, κυρία, συγχωρήσετε νὰ σᾶς ἐρωτήσω τί συμφέρον ἔχετε εἰς αὐτήν;

— Ἡ μήτηρ τῆς κόρης ἐκείνης εἶναι... ἀδελφή μου, κύριε[1]... Πρὸς ἀπόδειξιν ἔχω τὴν πρᾶξιν τῆς θανῆς τοῦ δυστυχοῦς κορασίου, τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἀνθρώπου ὅστις τὸ ἀνέτρεφε, τὴν ὁμολογίαν ἑνὸς τῶν πελατῶν σας εἰς τὸν ὁποῖον κατεθέσετε τὰς 150,000 φράγκων...

— Νὰ ἰδῶ, κυρία, αὐτὰ τὰ ἔγγραφα.

Ἔκθαμβος ἀρκετὰ ἡ Σάρα ὅτι δὲν ἐπιστεύθη εἰς μόνον τὸν λόγον της, ἔσυρεν ἀφ' ἑνὸς χαρτοφυλακίου διάφορα ἔγγραφα, ἅτινα ὁ συμβολαιογράφος ἐξέτασε μετὰ προσοχῆς.

— Λοιπὸν τώρα τί θέλετε, κυρία; Ἡ πρᾶξις τῆς τελευτῆς εἶναι καθ' ὅλα ἐν τάξει· αἱ 150,000 φράγκων ἔμειναν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Κ. Μικρο-Γιάννη, πελάτου μου, κατὰ συνέπειαν τοῦ θανάτου τοῦ παιδίου· βλέπετε, τῆς τύχης του ἦτο· καθὼς ἔκαμα τὴν παρατήρησιν καὶ εἰς τὸν ὅστις μ' ἐπεφόρτισεν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ὅσον διὰ τὸ προϊὸν αὐτῶν τῶν χρημάτων, διεβιβάζετο μέσον μου εἰς τὸν ἀνατρέφοντα τὴν κόρην τακτικώτατα μέχρι τοῦ θανάτου της.

— Εἰς ὅλα ταῦτα, κύριέ μου, ἡ διαγωγή σας ὑπῆρξε κατὰ πάντα

[1] Περιττὸν νομίζομεν ν' ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀναγώστου, ὅτι τὸ παιδίον περὶ οὗ ὁ λόγος εἶναι ἡ Μαριάνθη, θυγάτηρ τοῦ Ῥοδόλφου καὶ τῆς Σάρας· λέγει δὲ αὕτη ὅτι ἔχει ἀδελφὴν, ἀλλ' εἶναι ψεῦδος ἀναγκαῖον εἰς τοὺς σκοπούς της, ὡς θέλομεν ἰδεῖ παρακατιόντες. Ἄλλως τε ἡ Σάρα ἦτο πεπεισμένη ὡς καὶ ὁ Ῥοδόλφος, ὅτι ἡ θυγάτηρ των ἀπέθανε.

τιμία καὶ ἀνεπίληπτος, τὸ γνωρίζω. Καὶ ἡ γυνὴ δὲ εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεπιστεύθη τὸ παιδίον μεγάλως ἐφάνη ἀξία τῆς εὐγνωμοσύνης μας· ἡ δυστυχὴς ἐπεμελήθη ὅσον ἦτο δυνατὸν μητρικῶς τὴν ταλαίπωρον μικράν μου ἀνεψιάν.

— Τοῦτο, κυρία, εἶναι ἀληθέστατον· τόσον μάλιστα μ' εὐχαρίστησεν ἡ διαγωγὴ τῆς γυναικὸς ταύτης, ὥστε, βλέπων αὐτὴν χωρίς τινα θέσιν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ παιδίου, τὴν ἔλαβα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου, καὶ ἀκόμη τὴν ἔχω ἔκτοτε...

— Ἡ κυρὰ Σεραφίνα εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σας, κύριε;

— Πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν· τὴν ἔχω οἰκονόμον μου... Καὶ εἶμαι ὑπερευχαριστημένος.

— Ἀφοῦ ἔχει οὕτως, κύριε...ἠδύνατο αὐτὴ πολὺ νὰ μᾶς γίνῃ χρήσιμος ἄν...εὐηρεστεῖσθε...νὰ δεχθῆτε μίαν πρότασιν...ἥτις θέλει σᾶς φανῆ παράδοξος... ἴσως μάλιστα...καὶ ἀθέμιτος ἐκ πρώτης ὄψεως· ἀλλ' ὅταν μάθετε ἐπὶ τίνι σκοπῷ...

— Πρότασιν ἀθέμιτον, κυρία; δὲν πιστεύω νὰ μὲ κάμετε ποτέ.

— Γνωρίζω, κύριε, τὴν αὐστηρότητα τῶν ἀρχῶν σας... ἀλλὰ πᾶσά μου ἡ ἐλπὶς...ἡ μόνη ἐλπίς μου...ἐναπόκειται εἰς τὸν οἰκτειρμόν σας... Τέλος πάντων, εἴτε συγκατανεύσετε, εἴτε ὄχι, δύναμαι νὰ ἦμαι ἥσυχος ὅτι τὸ πρᾶγμα θέλει μείνει μυστικόν;

— Μάλιστα, κυρία.

— Λοιπὸν ἐξακολουθῶ. Ὁ θάνατος τῆς μικρᾶς αὐτῆς, τοσοῦτον ἀπαρηγόρητον ἀφῆκε τὴν μητέρα της, ὥστε μέχρι τῆς σήμερον, μετὰ παρέλευσιν δεκατεσσάρων ἐτῶν, καθ' ἃ ἐκινδύνευσεν ἡ ζωή της, κινδυνεύουσι τώρα καὶ αἱ φρένες της.

— Ἀθλία μήτηρ! εἶπεν ὁ Κ. Φεράνδος μὲ κατάνυξιν.

— Ὤ! τῷόντι ἀθλία, ἀθλιεστάτη, κύριέ μου· ἐπειδὴ, πρὶν τὴν χάσῃ εἶχε μόνην τὴν αἰσχύνην ὅτι ἔκαμε τοιαύτην γένναν· ἐνῷ τώρα αἱ περιστάσεις ἦλθον τοιαῦται, ὥστε ἡ ἀδελφή μου, ἂν τὸ τέκνον της ἔζη ἀκόμη, ἠδύνατο νὰ τὸ νομιμοποιήσῃ, νὰ ἐγκαυχηθῇ εἰς αὐτὸ, νὰ μὴ τὸ χωρισθῇ ποτὲ πλέον. Διὰ τοῦτο ἡ θλίψις της ἐπηύξησεν εἰς βαθμὸν, ὥστε φοβούμεθα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν μὴ χάσῃ καὶ τὸ λογικόν της.

— Κατὰ δυστυχίαν δὲν ἐμποροῦμεν νὰ τῆς κάμωμεν τίποτε ἡμεῖς, εἰς τοιαύτην περίστασιν.

— Μάλιστα, κύριε, ἐμποροῦμεν...

— Πῶς, κυρία;

— Ὑποθέσετε ὅτι ἔρχονται εἰς τὴν πτωχὴν αὐτὴν μητέρα καὶ τὴν λέγουν· « Ἐνόμισαν ὅτι ἡ κόρη σου ἀπέθανεν... ἀλλὰ ζῇ...ἰδοὺ καὶ ἡ τροφὸς, ἥτις τὴν εἶχεν ὅταν ἦτο βρέφος, τὸ ἐπιβεβαιοῖ. »

— Τοιαύτη ἀπάτη, κυρία μου, ἤθελεν εἶσθαι σκληρά... πρὸς τί νὰ δοθῇ εἰς τὴν πτωχὴν αὐτὴν μητέρα μία ματαία ἐλπίς;

— Ἀλλ' ἂν, κύριε, δὲν ἦτο ματαία; ἢ μᾶλλον, ἂν τὸ ὑποτιθέμενον τοῦτο ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ;

— Διὰ θαύματος; ἂν πρὸς κατόρθωσιν αὐτοῦ ἄλλο τι δὲν ἐχρειάζετο εἰμὴ νὰ ἑνώσω τὰς δεήσεις μου μετὰ τῶν ἰδικῶν σας, ἤθελα, κυρία μου, τὰς ἑνώσει ἐξ ὅλης ψυχῆς... πιστεύσατε... Κατὰ δυστυχίαν ἡ πρᾶξις τῆς τελευτῆς εἶν' ἐπίσημος.

— Τὸ γνωρίζω, κύριε, τὸ παιδίον ἀπέθανε, δὲν σᾶς λέγω τὸ ἐναντίον· μολοντοῦτο, ἂν ἠθέλετε, τὸ δυστύχημα δὲν ἦτον ἀδιόρθωτον.

— Αἰνίγματα, κυρία;

— Νὰ ὁμιλήσω λοιπὸν ἐναργέστερα... Ἂν ἡ ἀδελφή μου αὔριον ἐπανεύρῃ τὴν θυγατέρα της, ὄχι μόνον λυτροῦται ἀπὸ θάνατον ἄφευκτον, ἀλλ' εἶναι καὶ ὑπερβέβαιον ὅτι νυμφεύεται τὸν πατέρα τῆς κόρης, ὅστις τὴν σήμερον εἶναι ἐλεύθερος ὡς καὶ αὐτή. Ἡ ἀνεψιά μου ἀπέθανεν ἑξαετής· χωρισθεῖσα ἐκ τῶν γονέων της ἀπὸ τὴν τρυφερωτέραν ἡλικίαν, δὲν εἶναι τελείως εἰς τὴν μνήμην των... Ὑποθέσετε ὅτι εὑρίσκουν μίαν κόρην δεκαεπταετῆ, ἡλικία τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἔχει τώρα ἡ ἀνεψιά μου... μίαν κόρην ἐγκαταλελειμμένην ἀπὸ τοὺς γονεῖς της, ὡς ὑπάρχουν τόσαι... καὶ ὅτι λέγουν εἰς τὴν ἀδελφήν μου· « Ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ σου· σὲ εἶχαν ἀπατήσει· σπουδαῖα συμφέροντα ἀπήτουν νὰ σὲ εἴπωσιν ὅτι ἀπέθανεν. Ἡ γυνὴ ἥτις τὴν ἀνέθρεψεν, εἷς συμβολαιογράφος, ἀνὴρ ἀξιοσέβαστος, θέλουν σὲ πιστοποιήσει, θέλουν σὲ ἀποδείξει ὅτι εἶναι αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ κόρη σου... »

Ὁ Φεράνδος, ἀφοῦ πρῶτον ἀφῆκε τὴν κόμησσαν κ' ἐλάλησε χωρὶς νὰ τὴν διακόψῃ, ἠγέρθη θυμοειδῶς, καὶ ἀνέκραξεν ὡς δυσαρεστημένος· — Κυρία, αὐτὰ εἶναι πράγματα ἄτιμα!

— Κύριε!...

— Νὰ τολμᾶτε νὰ προτείνετε εἰς ἐμὲ... εἰς ἐμὲ... ἐφεύρεσιν παιδίου... ἀκύρωσιν ἐπισήμου τελευτῆς... τέλος πάντων μίαν πρᾶξιν ἀξιόποινον! Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ἐπὶ ζωῆς μου καθ' ἣν μὲ συμβαίνει τοιαύτη προσβολή... καὶ ὅμως, Θεέ μου, Θεέ μου... σὺ γνωρίζεις ὅτι δὲν εἶμαι τοσοῦτον ἀνάξιος δοῦλός σου!

— Ἀλλὰ, κύριέ μου, τί βλάβη δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τούτου; Ἡ ἀδελφή μου καὶ ὁ τὸν ὁποῖον ζητεῖ νὰ νυμφευθῇ εἶναι χηρευμένοι ἀμφότεροι καὶ ἄνευ τέκνων... ἀμφότεροι κλαίουσι πικρῶς τὴν κόρην τὴν ὁποίαν ἔχασαν. Τοὺς ἀπατᾷ τις... ἀλλὰ τοὺς ἀπατᾷ διὰ νὰ τοὺς ἀποδώσῃ τὴν εὐδαιμονίαν των... ζωὴν τοὺς ἀποδίδει... περιπλέον ἀποκαθιστᾷ εὐτυχὲς καὶ ἓν πλάσμα ἐγκαταλελειμμένον εἰς τὸν δρόμον... πρόκειται λοιπὸν περὶ πράξεως εὐγενοῦς, γενναίας πράξεως, καὶ ὄχι ἐγκλήματος!

— Τῇ ἀληθείᾳ, κυρία, θαυμάζω μὲ πόσον ὡραίους χρωματισμοὺς δύνανται νὰ παρουσιασθῶσι τὰ πλέον καταχθόνια σχέδια!

— Ἀλλὰ σκεφθῆτε, κύριε...

— Σᾶς ἐπαναλαμβάνω, κυρία, ὅτι αὐτὰ εἶναι πράγματα ἄτιμα... Εἶν' ἐντροπὴ νὰ βλέπῃ τις μίαν γυναῖκα ὡσὰν ὑμᾶς νὰ κατεργάζεται τοιαύτας ἀθεμιτουργίας... διὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀδελφή σας, ἐλπίζω, δὲν ἔχει κάμμίαν εἴδησιν...

— Κύριε...

— Φθάνει, κυρία, φθάνει!... Ἐγὼ δὲν εἶμαι *γυναικάρεσκος*· ἐγὼ... τὰ λέγω χωριάτικα· ξηρὰν τὴν ἀλήθειαν...

Ἡ Σάρα ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ συμβολαιογράφου ἓν τῶν μελανῶν, βλοσυρῶν, διαπεραστικῶν βλεμμάτων της καὶ τὸν εἶπε μὲ ψυχρότητα·

— Ἀρνεῖσθε;

— Μὲ προσβάλλετε, κυρία· φθάνει, παρακαλῶ!...

— Προσέξετε ὅμως!...

— Ἔχομεν καὶ ἀπ' αὐτά; μὲ φοβερίζετε;...

— Σᾶς φοβερίζω... Καὶ διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι ὁμιλῶ σπουδάζουσα... μάθετε πρῶτον, ὅτι ἐγὼ δὲν ἔχω ἀδελφήν...

— Πῶς, κυρία;

— Εἶμαι ἐγὼ ἡ μήτηρ τοῦ παιδίου...

— Ὑμεῖς;

— Ἐγώ!... Ἐπενόησα ἓν τρίτον πρόσωπον διὰ νὰ ἐπιτύχω τὸν σκοπόν μου· ἐφηῦρα ἕνα μῦθον διὰ νὰ σᾶς κινήσω εἰς συμπάθειαν... Πόλεμον θέλετε... ἔστω! πόλεμον λοιπόν...

— Πόλεμον; ἐπειδὴ δὲν συγκατατίθεμαι νὰ συμμεθέξω εἰς μίαν σκευωρίαν ἀθέμιτον! τί αὐθάδεια!...

— Ἀκούσετε, κύριε... ἡ ὑπόληψις τὴν ὁποίαν χαίρετε, ὡς ἀνθρώπου τιμίου, εἶναι ἑδραία... πασίγνωστος καὶ πασίδηλος...

— Διότι εἶμαι ἄξιος αὐτῆς... Καὶ ἰδοὺ διατὶ πρέπει νὰ ἦναί τις τρελλὸς διὰ νὰ κάμῃ εἰς ἐμὲ προτάσεις ὡσὰν τὰς ἰδικάς σας... καὶ νὰ μὲ φοβερίζῃ ἐπειδὴ δὲν τὰς δέχομαι.

— Γνωρίζω, κύριε, ἀπὸ πάντα ἄλλον περισσότερον, πόσον πρέπει νὰ μὴ δίδῃ τις πίστιν εἰς αὐτὰς τὰς φήμας αἵτινες διακωδωνίζουν μίαν ἀρετὴν ἀγρίαν, καλύπτουσαν πολλάκις, εἰς μὲν τὰς γυναῖκας τὴν φιλαρέσκειαν, εἰς δὲ τοὺς ἄνδρας τὸν δόλον.

— Κυρία...

— Ἀφ' ὅτου ἤρχησεν ἡ συνομιλία μας, ἀγνοῶ διατὶ... ἀμφιβάλλω ἂν ἦσθε ἀντάξιος τῆς ὑπολήψεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ ὃν σᾶς ἀποδίδουν.

— Ἀληθινά!... ἡ ἀμφιβολία σας αὐτὴ πολλὴν τιμὴν κάμνει εἰς τὴν ὀξυδέρκειάν σας.

— Δὲν εἶναι ἀληθές;... ἐπειδὴ ἡ ἀμφιβολία μου ἐπιστηρίζεται εἰς οὐδὲν σχεδόν... εἰς τὸ ἔνστιγμα, εἰς προαισθήσεις ἀνεξηγήτους... ἀλλὰ σπανίως αἱ προαισθήσεις αὗται μὲ ἠπάτησαν.

— Φθάνει πλέον, κυρία, ἡ ὁμιλία αὐτή· φθάνει.

— Πρέπει πρῶτον νὰ σᾶς γνωστοποιήσω τὴν ἀπόφασίν μου καὶ οὕτω νὰ σιωπήσω... Σᾶς λέγω λοιπὸν, μεταξύ μας ἐδῶ, ὅτι εἶμαι πεπεισμένη περὶ τοῦ θανάτου τῆς δυστυχοῦς μου θυγατρός... Ἀλλὰ δὲν βλάπτει· θέλω διϊσχυρισθῆ ὅτι δὲν ἀπέθανε· τὰ πλέον ἀπίθανα πράγματα δύνανται νὰ συζητηθῶσιν εἰς τὰ δικαστήρια... Ὑμεῖς τὴν σήμερον εὑρίσκεσθε εἰς μίαν θέσιν τοιαύτην, ὥστε πρέπει νὰ σᾶς φθονοῦν πολλοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἰδοὺ θέλουν δράξει μετὰ χαρᾶς τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ σᾶς προσβάλωσι... τὴν εὐκαιρίαν ταύτην θέλω τοῖς τὴν προσφέρει ἐγώ...

— Σεῖς;

—Ἐγὼ, ἐνάγουσα ὑμᾶς ἐπὶ ὁποιαδήποτε μωρᾷ προφάσει· παραδείγματος χάριν, ὅτι ἡ πρᾶξις τῆς θανῆς τῆς κόρης μου δὲν εἶναι ἐν τάξει... Θέλω διϊσχυρισθῆν ὅτι ἡ κόρη μου δὲν ἀπέθανεν. Ἐπειδὴ δὲ μεγάλως μὲ συμφέρει νὰ κάμω τὸν κόσμον νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ θυγάτηρ μου εἰσέτι ζῇ, καὶ ἂν χάσω τὴν κρίσιν μου, πάλιν θέλω πολὺ ὠφεληθῆ ἐκ τοῦ κρότου τὸν ὁποῖον θέλει προξενήσειν ἡ ὑπόθεσις αὕτη. Μία μήτηρ ἥτις ἀναζητεῖ τὸ τέκνον της κινεῖ πάντοτε εἰς συμπάθειαν· θὰ ἔχω μὲ τὸ μέρος μου καὶ τοὺς φθονοῦντάς σας, καὶ τοὺς ἐχθρούς σας, καὶ πᾶσαν εὐαίσθητον καὶ ῥομαντικὴν ψυχήν.

— Μωρία καὶ κακία ἐνταυτῷ! Τί συμφέρον εἶχα ἐγὼ νὰ εἴπω ὅτι ἡ θυγάτηρ σας ἀπέθανεν, ἐνῷ ἔζη;

— Τῳόντι, δυσκόλως ἤθελέ τις ἀνακαλύψει μίαν αἰτίαν· ἀλλ' οἱ δικηγόροι κατ' εὐτυχίαν εἶναι ἐπινοητικοί!... Καὶ ἰδού· μίαν αἰτίαν θέλετε; νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγώ· θέλων νὰ συμμερισθῆτε μετὰ τοῦ πελάτου σας τὰς 150,000 φράγκων τῆς ταλαιπώρου κόρης... τίς ἐξεύρει ποῦ τὴν ἐστείλετε καὶ εἴπετε ὅτι ἀπέθανε...

Ἀπαθὴς ὁ συμβολαιογράφος ἀνέστειλε τοὺς ὤμους.

— Καὶ ἂν ἤμην ἐγὼ ποτὲ τοιοῦτος ἄνθρωπος, δὲν ἔλεγα καὶ τὴν ἐθανάτωναν μᾶλλον παρὰ νὰ τὴν στείλω ἀλλοῦ!

Ἡ Σάρα ἐσκίρτησεν ἀπὸ ἔκπληξιν, ἐσίγησε μίαν στιγμὴν, ἔπειτα ἐπανέλαβε μετὰ πικρίας·

— Διὲ ἕνα ἅγιον ἄνθρωπον, ἰδοὺ μία ἰδέα ἐγκλήματος βαθεῖαν ἔχουσα τὴν πηγήν!... ἐπέτυχα λοιπὸν τοῦ σκοποῦ ἐνῷ ἠκόντιζα κατὰ τύχην;... Τοῦτο μὲ δίδει ὑπονοίας... καὶ ὑπονοίας ἀξίας ἐμβαθύνσεως... Ἕνα τελευταῖον λόγον... Βλέπετε ὁποίου εἴδους γυνὴ εἶμαι... κατασυντρίβω ἀνιλεῶς πᾶν ὅ,τι φέρει εἰς τὴν ὁδόν μου πρόσκομμα... Σκεφθῆτε καλά... αὔριον προσμένω ἀπόκρισιν... Τὸ ὅ,τι σᾶς ζητῶ δύνασθε νὰ τὸ πράξετε ἀτιμωρητί... Ὡς ἔμπλεως χαρᾶς, ὁ πατὴρ τῆς θυγατρός μου δὲν θέλει διαφιλονεικήσει τὴν πιθανότητα τοιαύτης νεκραναστάσεως ἐὰν τὸ ψεῦδός μας, τὸ μέλλον νὰ τὸν καταστήσῃ εὐτυχῆ, πλαστουργηθῇ ἐπιτηδείως. Αὐτὸς, ἀποδείξεις περὶ τοῦ θανάτου τῆς θυγατρός μας ἄλλας δὲν ἔχει παρὰ τὰς ὁποίας τὸν ἔγραψα ἐγὼ πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν· εὐκόλως λοιπὸν θέλω τὸν πείσει ὅτι τότε τὸν ἠπάτησα, ἐπειδὴ εἶχα κατ' αὐτοῦ δικαίας δυσαρεσκείας... Θέλω τὸν εἰπεῖ, ὅτι εἰς τὴν λύπην μου ἐκείνην ἠθέλησα νὰ συντρίψω ἐνώπιόν του τὸν τελευταῖον δεσμὸν ὅστις εἰσέτι μᾶς συνήνωνε. Σεῖς λοιπὸν δὲν διακινδυνεύετε τὸ παραμικρόν· ἐπιβεβαιώσετε μόνον... ἀνεπίληπτε ἄνθρωπε, ἐπιβεβαιώσετε ὅτι ὅλα κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐσχεδιάσθησαν μεταξὺ ἐμοῦ, ὑμῶν καὶ τῆς κυρὰ Σεραφίνας, καὶ θέλουν σᾶς πιστεύσει. Ὅσον διὰ τὰς 150,000 φράγκων ἅτινα ἐδόθησαν ἐπὶ τῆς ζωῆς τῆς θυγατρός μου, ταῦτα ἀφορῶσιν ἐμὲ μόνην· θέλουν μείνει εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ πελάτου σας, ὅστις ἐπιθυμῶ ν' ἀγνοῇ ὅλα ταῦτα· τέλοςπάντων, ὁποίαν ἀνταμοιβὴν καὶ ἂν ζητήσετε πριπλέον, θέλει σᾶς δοθῇ...

Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος διετήρησεν ὅλην του τὴν ἀταραξίαν καίτοι ἰδὼν ἑαυτὸν εἰς θέσιν ἀλλόκοτον, θέσιν παράδοξον καὶ κινδυνωδεστάτην. Ἡ κόμησσα, πεπεισμένη περὶ τοῦ θανάτου τῆς θυγατρός της, ἦλθε νὰ προτείνῃ εἰς τὸν συμβολαιογράφον νὰ παραστήσῃ αὐτὸς ὡς ζωντανὴν κόρην τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος εἶχε παραστήσει ὡς νεκρὰν, πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν. Ἦτο πολύπειρος, ἐγνώριζε πολὺ καλὰ τοὺς κινδύνους τῆς θέσεώς του, διὸ καὶ κατενόει τὴν βαρύτητα τῶν ἀπειλῶν τῆς Σάρας. Τὸ οἰκοδόμημα τῆς ὑπολήψεώς του, καίτοι θαυμασίως καὶ τεχνηέντως κτισμένον, ἐστηρίζετο ὅμως ἐπὶ τῆς ἄμμου. Τὸ δημόσιον, ὅσον εὔκολα ἐκθειάζει τόσον εὔκολα καὶ δυσφημεῖ, ἐπειδὴ ἀγαπᾷ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ καταπατῇ ὅσους ἀνεβίβασε ποτὲ μέχρι νεφελῶν. Τίς νὰ προΐδῃ τὰς συνεπείας τῆς πρώτης κατὰ τῆς ὑπολήψεως τοῦ Ἰακώβου Φεράνδου προσβολῆς; Ἡ προσβολὴ αὕτη ὅσον ἀπεγνωσμένη καὶ ἂν ἦτο, ἡ τολμηρία της μόνη ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ ὑποψίας. Διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν τοῦ νὰ σκεφθῇ πῶς ν' ἀπαντήσῃ τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ βέλος, ὁ συμβολαιογράφος εἶπε ψυχρῶς πρὸς τὴν Σάραν·

— Μὲ ζητεῖτε νὰ σᾶς δώσω ἀπόκρισιν ἕως αὔριον πρὸς μεσημβρίαν· ὅμως ἐγὼ μάλιστα θέλω νὰ σᾶς δώσω διορίαν ἕως μεθαύριον, διὰ νὰ λάβετε καιρὸν νὰ μεταμεληθῆτε εἰς σχέδιον τοῦ ὁποίου δὲν ἐφαντάσθητε κἂν τὴν βαρύτητα. Ἂν ἕως τότε δὲν λάβω παρ' ὑμῶν γραφήν τινα δι' ἧς νὰ μ' ἀναφέρετε ὅτι παρῃτήθητε ἀπὸ ἐπιχείρησιν τοσοῦτον ἐγκληματικὴν καὶ ἀπονενοημένην, θέλω σᾶς δώσει νὰ καταλάβετε, ὅτι ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐχάθη ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀλλ' ὑπερασπίζεται τοὺς τιμίους ἀνθρώπους οἵτινες δὲν συγκατατίθενται εἰς ἀθεμίτους συμπράξεις, καὶ ὅτι δὲν διαφεύγουσιν αὐτὴν ποτὲ οἱ καταγινόμενοι εἰς μηχανοῤῥαφίας ἐπονειδίστους.

— Τοῦτο, κύριε, θὰ εἰπεῖ, ὅτι μὲ ζητεῖτε μίαν ἡμέραν περισσότερον διὰ νὰ σκεφθῆτε ἐπὶ τῶν προτάσεών μου; Καλὸν σημεῖον, ἂς ἦναι λοιπόν... Μεθαύριον, θὰ ἔλθω πάλιν κατ' αὐτὴν τὴν ἰδίαν ὥραν, καὶ πλέον μεταξύ μας θὰ ἴδοῦμεν... ἢ τὴν εἰρήνην... ἢ τὸν πόλεμον· σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω... ἀλλ' ἕνα πόλεμον πεισματώδη, χωρὶς κανένα ἔλεος.

Καὶ ἡ Σάρα ἐξῆλθε...

. . . .

— Ὅλα ἔχουσι καλῶς... εἶπεν αὐτή. Ἡ ποταπὴ ἐκείνη κόρη πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Ῥοδόλφος συνέλαβεν ἐξ ἰδιοτροπίας τοσαύτην συμπάθειαν, καὶ τὴν ἔπεμψεν εἰς τὸ ἀγροκήπιον Βουκεβὰλ διὰ νὰ τὴν ἔχῃ ἔπειτα, ἀφεύκτως, ἑταίραν του, τώρα πλέον δὲν μ' ἐμπνέει κανένα φόβον... χάρις εἰς τὴν μονόφθαλμον γραῖαν, μὲ τὴν ἔκαμεν ἄφαντον... Ἡ ἀγχίνοια τοῦ Ῥοδόλφου ἔσωσε τὴν Δ'-Ἀρβίλλην ἐκ τῆς πλεκτάνης εἰς ἣν ἠθέλησα νὰ τὴν ῥίψω· ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποφύγῃ τὴν νέαν παγίδα ἣν τὴν ἑτοιμάζω· ὥστε θέλει πλέον ἀπελπισθῆ διὰ τὸν Ῥοδόλφον. Τεθλιμμένος τότε αὐτὸς, ἀθυμῶν, στερημένος πάσης ψυχαγωγίας ἐρωτικῆς, δὲν θέλει ἆρά γε καταντήσει εἰς τοιαύτην διάθεσιν ψυχῆς, ὥστε, ἅμα ἀκούσῃ

τὸ ψεῦδος τὸ ὁποῖον βοηθείᾳ τοῦ συμβολαιογράφου θὰ τὸν παραστήσω μὲ ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἀληθείας, θέλει ἀμέσως ἐνδώσει;... Ὁ συμβολαιογράφος θὰ μὲ συμβοηθήσει, ἐπειδὴ τὸν ἐτρόμαξα. Εὑρίσκω εὐκολώτατα κάμμίαν νέαν ὀρφανὴν, ἀξίαν συμπαθείας καὶ πτωχὴν, τὴν διδάσκω ὅσα πρέπει, καὶ οὕτως αὐτὴ παριστάνει τὸ θυγάτριον ἐκεῖνο, τὸ τοσοῦτον παρὰ τῷ Ῥοδόλφῳ πολύκλαυστον...Γνωρίζω τὸ μεγαλεῖον, τὴν γενναιότητα τῆς ψυχῆς του... Ναὶ, διὰ νὰ δώσῃ ἓν ὄνομα, ἕνα βαθμὸν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ πιστεύσει ὡς κόρην του ταλαιπωρηθεῖσαν μέχρι τοῦδε καὶ ἀπολωλυῖαν, θέλει ἐπαναδέσει τὸν μεταξύ μας δεσμόν· δεσμὸν τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἐνόμιζα ἀδιάλυτον... αἱ προφητεῖαι τῆς τροφοῦ μου θέλουν πραγματοποιηθῆ τέλος πάντων, καὶ ἀφεύκτως ἐπιτυγχάνω τὸν σταθερὸν τοῦ βίου μου σκοπόν... ΕΝ ΔΙΑΔΗΜΑ!!!

. . . .

Μόλις ἡ Σάρχ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ συμβολαιογράφου, καὶ ἰδοὺ ἦλθε παρ' αὐτῷ ὁ Κ. Κάρολος Ῥοβέρτης, ὁ *Στρατηγὸς*, κατὰ τὴν κυρίαν Πιπελέτου, καταβὰς ἀπὸ ἓν ἁμάξιον δίτροχον, ἐκ τῶν κομψοτέρων· μετέβη δ' ἀμέσως ἀπερίκοπτος (sans façons) εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ Φεράνδου, ὡς οἰκεῖος.

Ὁ συμβολαιογράφος ἐκάθητο σκυθρωπὸς καὶ σύννους· εἰς τὴν ἐμφάνισιν λοιπὸν τοῦ Ῥοβέρτου, λέγει πρὸς αὐτὸν μὲ τόνον ἄγροικον.

— Τὸ ἀπόγευμα ὑποδέχομαι τοὺς πελάτας μου... ὁσάκις θέλετε νὰ μὲ ὁμιλήσητε ἔρχεσθε τὸ πρωΐ.

— Φίλτατε *ταβελλίον* μου (ἀστειότης τοῦ κυρίου Ῥοβέρτου) πρόκειται περὶ σπουδαίας ὑποθέσεως... πρῶτον, ἐπομένως ἤθελα αὐτοπροσώπως νὰ σᾶς ἐνθαῤῥύνω διὰ τοὺς φόβους τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἐλάβετε.

— Τί φόβους;

— Δὲν τὰ ἐμάθετε λοιπόν;

— Τί;

— Ὅτι ἐμονομάχησα...

— Ἐμονομαχήσετε;

— Μετὰ τοῦ δουκὸς Δὲ-Λυσηναῖ. Παράδοξον! δὲν σᾶς εἶπαν τίποτε;

— Τίποτε.

— Πά!

— Καὶ διατί ἐμονομαχήσετε;

— Διὰ μίαν ὕβριν καιριωτάτην, ἥτις ἀπαιτοῦσε χύσιν αἵματος. Φαντασθῆτε νὰ τολμήσῃ ἐν πλήρει πρεσβείᾳ νὰ μὲ εἴπῃ ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ ὅτι,..μὲ ἔρχεται φλέγμα εἰς τὸν λαιμόν!

— Τί σᾶς ἔρχεται;

— Φλέγμα, φίλτατέ μου ταβελλίον· ἓν πάθος τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἦναι ἀρκετὰ γελοῖον!

— Κ' ἐκτυπήθητε δι' αὐτό;

— Ὅταν δὲν κτυπηθῇ κανεὶς δι' αὐτὸ, διὰ τί ἄλλον διάβολον θέλετε νὰ κτυπᾶται;... Στοχάζεσθε ὅτι ἐμπορεῖ κανεὶς, ἐκεῖ... ἁπλῶς καὶ ὡς

ἔτυχε... ν' ἀκούῃ νὰ τοῦ λέγουν ὅτι τὸν ἔρχεται φλέγμα; καὶ μάλιστα ἐμπρὸς εἰς μίαν ὡραίαν!... ἐμπρὸς εἰς μίαν μικρὰν μαρκεσίαν...ἥτις... Τέλος πάντων δὲν ἦτο πρᾶγμα νὰ τὸ ἀφήσῃ τις νὰ περάσῃ...

— Βέβαια! τί λόγος!

— Ἡμεῖς οἱ στρατιωτικοὶ, καταλαμβάνετε...τὸ χέρι τὸ ἔχομεν πάντοτε εἰς τὸ σπαθί...Οἱ μάρτυρές μου ἐπῆγαν προχθὲς καὶ συνεννοήθησαν μὲ τοὺς τοῦ δουκός... Τὸ ζήτημα ἦτον ἁπλούστατον... ἢ μονομαχίαν ἢ νὰ μὲ 'πάρῃ συγγνώμην.

— Συγγνώμην...διὰ τί;

— Διὰ τὸ φλέγμα, ἀκούεις ἐκεῖ διατί! διὰ τὸ φλέγμα ὁποῦ ἔλεγεν ὅτι μ' ἔρχεται εἰς τὸν λαιμόν!

Ὁ συμβολαιογράφος ἀνέστειλε τοὺς ὤμους.

— Οἱ μάρτυρες πάλιν τοῦ δουκὸς ἔλεγαν· — Ἀπονέμομεν δικαιοσύνην εἰς τὸν ἔντιμον χαρακτῆρα τοῦ Κ. Καρόλου Ῥοβέρτου· ἀλλ' ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ δὲν δύναται, δὲν πρέπει, οὔτε θέλει νὰ ζητήσῃ συγγνώμην.— Λοιπὸν, κύριοι, ἀπεκρίθησαν οἱ μάρτυρές μου, ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ διϊσχυρίζεται ὅτι ὁ Κ. Κάρολος Ῥοβέρτης ἔχει τὸ φλέγμα; — Μάλιστα, κύριοι· ἀλλὰ δὲν πιστεύει ὅτι μὲ τοῦτο προσβάλλει τελείως τὴν ὑπόληψιν τοῦ Κ. Ῥοβέρτου.— Τότε λοιπὸν, ἂς εἰπῇ ὅτι μεταμελεῖται.—Ὄχι, κύριοι· ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ ἀναγνωρίζει τὸν Κ. Ῥοβέρτην ὡς ἀξιότιμον ἄνδρα, ἀλλ' ἐπιμένει λέγων ὅτι ἔχει τὸ φλέγμα.— Βλέπετε ὅτι δὲν ἦτο νὰ διορθωθῇ μία ὑπόθεσις τοσοῦτον σοβαρά...

— Τί λόγος!... ἐξυβρίσθητε εἰς ὅ,τι ὑπάρχει ἱερώτερον εἰς τὸν ἄνθρωπον!

— Δὲν εἶναι ἀληθές; Ἐσυμφώνησαν λοιπὸν τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς συναντήσεως· καὶ χθὲς τὸ πρωΐ, εἰς τὸ δάσος τῶν Βιγκεννῶν, ἐτελέσθησαν τὰ πάντα λίαν ἐντίμως· ἐπλήγωσα ἐλαφρὰ μὲ τὸ σπαθί μου τὸν Κ. Δὲ-Λυσηναῖ εἰς τὸν βραχίονα· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπεφάνθησαν ὅτι ἡ τιμὴ ἱκανοποιήθη. Τότε ὁ δοὺξ εἶπεν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ· — Ποτὲ πρὸ τοῦ τέλους μιᾶς διενέξεως δὲν μεταμελοῦμαι· μετὰ ὅμως διαφέρει· κρίνω λοιπὸν χρέος μου, καὶ τὸ ἔχω ὡς τιμήν μου νὰ κηρύξω, ὅτι ψευδῶς ἐκατηγόρησα τὸν Κ. Κάρολον Ῥοβέρτην ὡς ἔχοντα τὸ φλέγμα. Κύριοι! ὄχι μόνον ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ τίμιός μου ἀντίπαλος δὲν πάσχει ἀπὸ τὸ φλέγμα, ἀλλὰ καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλει λάβει τοιοῦτον πάθος ποτέ...— Ἔπειτα ὁ δοὺξ μοὶ ὤρεξεν εἰλικρινῶς τὴν χεῖρά του λέγων μοι· — Ηὐχαριστήθητε; — Εἰς ζωὴν καὶ εἰς θάνατον φίλοι εἰς τὸ ἑξῆς! τὸν ἀπεκρίθην.— Καὶ ἤξιζεν ἕνα τοιοῦτον λόγον... Ὁ δοὺξ ἐφέρθη πολὺ ἀξιοτίμως... ἠμποροῦσε νὰ μὴν εἴπῃ τίποτε, ἢ νὰ εὐχαριστηθῇ μόνον ν' ἀναφέρῃ ὅτι δὲν ἔπασχα ἀπὸ φλέγμα... Ἀλλὰ, βλέπετε, ηὐχήθη καὶ νὰ μὴν ὑποπέσω ποτὲ εἰς τοιοῦτον πάθος... Πῶς;

— Γενναιοψυχία, γενναιοψυχία... αὐτὴ δα εἶναι ἡ γενναιοψυχία!... Ἀλλὰ τί θέλετε τώρα καὶ ἤλθετε;

— Πρόκειται, φίλτατέ μου *πρωτοκολλίστα* (ἄλλη ἀστειότης τοῦ Κ. Ῥοβέρτου) περὶ πράγματος τὸ ὁποῖον μὲ κάμνει μεγάλην ἀνάγκην...

Γνωρίζετε ὅτι κατὰ τὰς συμφωνίας μας, ὅταν σᾶς ἔδοσα εἰς τόκον ἐκείνας τὰς τριακοσίας πενῆντα χιλιάδας φράγκων διὰ ν' ἀγοράσετε τὴν συμβολαιογραφικὴν θέσιν, χρεωστῶ τρεῖς μῆνας ἀρχήτερα νὰ σᾶς προειδοποιῶ ἐὰν ποτὲ μὲ χρειασθοῦν τὰ χρήματά μου.

— Λοιπόν;

— Λοιπόν! εἶπεν ὁ Κ. Ῥοβέρτης μὲ ἀμηχανίαν, ἐπιθυμῶ...ὄχι ὅτι... ἀλλὰ... ἐπειδή...

— Τί;

— Καταλαμβάνετε, μὲ κατέβηκε... νὰ γίνω κ' ἐγὼ ἄρχων κτηματίας...

— Ἀλλ' ἐξηγηθῆτε!... μὲ φέρετε εἰς ἀνυπομονησίαν.

— Ἐν συντόμῳ, μὲ προτείνουν ν' ἀγοράσω μίαν γῆν, καὶ ἂν δὲν σᾶς πειράζῃ... ἤθελα, δηλαδὴ ἐπεθύμουν νὰ μ' ἐπιστρέψετε τὰ χρήματά μου· καὶ ἦλθα τώρα νὰ σᾶς προειδοποιήσω μόνον, κατὰ τὴν συμφωνίαν μας.

— Ἄ! ἄ!

— Ἐλπίζω ὅτι δὲν σᾶς κακοφαίνεται τελείως;

— Καὶ διατί νὰ μὲ κακοφανῇ;

— Ἠμπορούσετε νὰ νομίσετε...

— Τί νὰ νομίσω;...

— Ὅτι εἶμαι ἡ ἠχὼ τῶν ἀνοήτων λόγων...

— Ποίων λόγων;...

— Τίποτε, καλέ... ἀνοησίαι...

— Ἀλλὰ λέγετε!... τί;...

— Ὄχι τάχα ὅτι δίδει κἀνεὶς τὴν παραμικρὰν προσοχήν...

— Εἰς τί πρᾶγμα;

— Σᾶς λέγω ἀνοησίαι... ἀλλ' αἱ κακαὶ γλῶσσαι βεβαιοῦν, ὅτι ἔξαφνα εὑρέθητε περιπεπλεγμένος εἰς μίαν ἀχρεῖαν ὑπόθεσιν... Λόγοι ἁπλοῖ, ἐννοεῖτε... Καθὼς ὅταν εἶπαν καὶ ὅτι ἐπαίζαμεν μαζῆ εἰς τὸ Χρηματιστήριον... Αἱ σπερμολογίαι ἔπεσαν ἀμέσως... ἐνθυμεῖσθε... ἐπειδή, ὅσον εἶχαν τὸν τόπον των τόσον νὰ ἔχουν καλόν...

— Λοιπὸν στοχάζεσθε ὅτι τὰ χρήματά σας πλησίον μου δὲν εἶναι ἀσφαλῆ;...

— Τί λόγος... ὅμως ἢ εἰς ὑμᾶς ἢ εἰς τὰς χεῖράς μου ἕνα καὶ τὸ αὐτό.

— Προσμείνετε ἐδῶ...

Ὁ Κ. Φεράνδος ἔκλεισε τὸ συρτάριον τοῦ ἀναλογίου του καὶ ἠγέρθη.

— Ποῦ 'παγαίνετε τώρα;

— Νὰ σᾶς πείσω πόσης ἀληθείας ἔχονται αἱ κατ' ἐμοῦ σπερμολογίαι· εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος εἰρωνικῶς.

Καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν μικρᾶς τινος ἀναβάθρας κρυπτῆς, δι' ἧς ἠδύνατο νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν σκιάδα τοῦ βάθους, χωρὶς νὰ διέρχεται ἐκ τοῦ γραφείου, ἔγινεν ἄφαντος.

Μόλις ἐξῆλθε καὶ ἰδοὺ κρούει τὴν θύραν ὁ ἀρχιγραφεύς.

— Εἰσέλθετε, εἶπεν ὁ Κάρολος Ῥοβέρτης.

— Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ Κ. Φεράνδος;

—Ὄχι, ἄξιέ μου δικαστηριακέ. (Ἄλλη ἀστειότης τοῦ Κ. Ῥοβέρτου.)

— Ζητεῖ νὰ τὸν ὁμιλήσῃ μία κυρία κεκαλυμμένη, διὰ σπουδαιοτάτην, λέγει, ὑπόθεσιν...

—Ἄξιε δικαστηριακὲ, ὁ Κ. Φεράνδος ἔρχεται ἀμέσως, καὶ τοῦ τὸ λέγω. Εἶν' εὔμορφη αὐτὴ ἡ κυρία;

—Πρέπει νὰ ἦναί τις πολὺ πονηρὸς διὰ νὰ τὸ μαντεύσῃ· τὸ κρήδεμνον τοῦ σκιαδίου της εἶναι τόσον πυκνὸν ὥστε τελείως δὲν διακρίνεται ἡ μορφή της...

— Τί λέγετε! αἶ καλά· τὴν κάμνω ἐγὼ καὶ μὲ φανερώνεται, τώρα ἐξερχόμενος. Ἅμα εἰσέλθῃ ὁ Κ. Φεράνδος τὸ λέγω εἰς αὐτόν.

Ὁ ἀρχιγραφεὺς ἐξῆλθε.

— Ποῦ εἰς τὸν διάβολον ἐπῆγεν ὁ ταβελλίων; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Κ. Κάρολος Ῥοβέρτης· νὰ μὲ φέρῃ ἴσως τὸ βιβλίον τοῦ ταμείου του... Ἂν αἱ φῆμαι αὐταὶ δὲν ἔχονται ἀληθείας, τόσον τὸ καλήτερον!... Ὅμως, θὰ εἶναι αἱ κακαὶ γλῶσσαι, καὶ ἐκάθησαν ἐμπρὸς τὸν ἄνθρωπον... οἱ φθονεροὶ πάντοτε... ἴσα ἴσα δά! τὸν Φεράνδον!... Ἀλλὰ πάντοτε τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ ἔχῃ κανεὶς πλησίον του τὸ ἰδικόν του... ἀγοράζω τὸν πύργον τὸν ὁποῖον μὲ προτείνουν... ἔχει μέσα γοτθικὰ πράγματα, ἀρχαιότητας τῆς ἐποχῆς τοῦ Λοδοβίκου ΙΔ'... θὰ μὲ δίδει ἕνα χαρακτῆρα αὐθεντείας...Δὲν θὰ εἶναι καθὼς τὸν ἔρωτά μου πρὸς τὴν ἀλαζόνα γυναῖκα, τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβίλλ... Τί ἀνοησίαν τὴν εἶχα!... Ἔκαμα τόσα ἔξοδα... καὶ ὅλα ἐπῆγαν τοῦ ἀνέμου, καθὼς εἶπε καὶ ἡ γρηὰ ἐκείνη στρίγλα, ἡ θυρωρὸς τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, μὲ τὴν περρούκάν της εἰς σχῆμα κεφαλῆς παιδίου... Πρέπει νὰ μοῦ ἔφυγαν ὡς πέντε χιλιάδες φράγκα... Εἶναι ἀληθὲς ὅτι μοῦ ἔμειναν τὰ ἔπιπλα... μοῦ ἔμειναν ἀκόμη καὶ ἀποδείξεις ὥστε, ἂν θέλω, νὰ δυσφημίσω τὴν μαρκεσίαν... Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ ταβελλίων.

Ὁ Κ. Φεράνδος ἐπέστρεφε κρατῶν εἰς χεῖρας ἔγγραφά τινα, τὰ ὁποῖα ἐνεχείρισε πρὸς τὸν Κ. Ῥοβέρτην.

— Ἰδοὺ, τὸν λέγει, 350,000 φράγκων εἰς γραμμάτια ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θησαυροφυλακίου... Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θεωροῦμεν καὶ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν τόκων...Κάμετέ με τώρα μίαν ἀπόδειξιν ὅτι ἐλάβετε...

— Τί!... ἀνέκραξεν ὁ Κ. Ῥοβέρτης ἔκθαμβος. Πά! Μήπως ἐνομίσετε ὅτι τάχα δὲν σᾶς...

— Δὲν ἐνόμισα τίποτε...

— Ἀλλὰ...

— Τὴν ἀπόδειξιν!...

— Ἐγὼ, φίλτατέ μου πρωτοκολλιστά...

— Ἐλᾶτε, γράψετε... καὶ εἰπῆτε εἰς ἐκείνους οἵτινες σπερμολογοῦν τίνι τρόπῳ ἀποκρίνομαι εἰς τὰς σπερμολογίας των.

— Νὰ τὸ μάθουν τωόντι θὰ δαγκάσουν τὰ χείλη των· ἀλλὰ, σᾶς παρακαλῶ, κρατήσετε αὐτὰ τὰ χρήματα, τὴν σήμερον δὲν μὲ εἶναι διόλου χρήσιμα... σᾶς εἶπα ὅτι μετὰ τρεῖς μῆνας θὰ μοῦ χρειασθοῦν.

— Κύριε Ῥοβέρτη, δὲν ὑποπτεύονται τοὺς ἀνθρώπους δύο φοράς.

— Ἐδυσαρεστήθητε;

— Τὴν ἀπόδειξιν!

— Τὸ εἶπε θὰ γίνει· σίδηρον μοναχὸν, ἔστω! εἶπεν ὁ Ῥοβέρτης. Ἑπομένως, γράφων τὴν ἀπόδειξιν, ἐπρόσθεσε — Μία κυρία κεκαλυμμένη, λέγουν, μὲ πυκνότατον κρήδεμνον ζητεῖ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ διὰ μίαν ὑπόθεσιν πολλὰ βιαστικήν... Τώρα ἐξερχόμενος θὰ γελάσω· θὰ ζητήσω νὰ τὴν *ἀποκαλύψω*... Ἰδοὺ τὴν ἀπόδειξίν σας· εἶναι ἐν τάξει;

— Κάλλιστα! Τώρα ἀναχωρήσετε ἀπ' αὐτὴν τὴν μικρὰν κλίμακα.

— Ἀλλ' ἡ κυρία;

— Δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ σᾶς λέγω νὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ, διὰ νὰ μὴ τὴν ἰδῆτε.

Καὶ προσκαλέσας ὁ συμβολαιογράφος τὸν ἀρχιγραφέα του διὰ τοῦ κώδωνος, τὸν εἶπεν·

— Εἰσάξετε τὴν κυρίαν... Κύριε Ῥοβέρτη, σᾶς εἶμαι δοῦλος.

— Ὑπομονὴ, δὲν θέλω τὴν ἰδῆ. Νὰ μοῦ συγχωρήσῃς, ἀγαπητέ μου ταβελλίον, ἂν σὲ ἤγγιξα εἰς τὸ παραμικρόν. Σὲ βεβαιῶ ὅτι...

— Καλὰ, καλά! ὥρα καλή...

Καὶ ὁ συμβολαιογράφος ἔκλεισε τὴν θύραν ἐπὶ τοῦ Ῥοβέρτου.

Μετά τινας στιγμὰς, ὁ ἀρχιγραφεὺς εἰσήγαγε τὴν κυρίαν δούκισσαν Δὲ-Λυσηναῖ, μετριώτατα ἐνδεδυμένην, μέγα φέρουσαν εἰς τοὺς ὤμους *σάλιον*, καὶ τὴν μορφὴν ἔχουσαν κεκαλυμμένην διὰ κρηδέμνου μελανοῦ, περικυκλοῦντος τὸ ἐπίσης μέλαν σκιάδιόν της.

Ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ, τεταραγμένη ἀρκετὰ, ἐπλησίασε βραδέως πρὸς τὸ ἀναλόγιον τοῦ συμβολαιογράφου, ὅστις ἔκαμε βήματά τινα εἰς προϋπάντησίν της.

— Τίς εἶσθε, κυρία μου... τί ἀγαπᾶτε ἀπ' ἐμέ; εἶπεν ἐπιτρόχως ὁ Φεράνδος, ἐπειδὴ αἱ δυσάρεστοι ὑπόνοιαι τοῦ Ῥοβέρτου εἶχον προσεπαυξήσει τὴν ἐκ τῶν ἀπειλῶν τῆς Σάρας κακοδιαθεσίαν του. Ἑπομένως τόσον ταπεινῶς ἐνδεδυμένη ἦτον ἡ δούκισσα, ὥστε ὁ συμβολαιογράφος ὑπέλαβεν ὅτι ἠδύνατο νὰ φερθῇ πρὸς αὐτὴν ὅπως ηὐκολύνετο. Ἐπειδὴ δὲ εἶδεν ὅτι ἐδίσταζεν ἡ γυνὴ νὰ ὁμιλήσῃ, ἐπανέλαβεν αὐτὸς μὲ βαρβαρότητα· — Τέλος πάντων, κυρία, θὰ ὁμιλήσετε;

— Κύριε... τὸν λέγει μὲ συγκεκινημένην φωνὴν, προσπαθοῦσα νὰ κρύψῃ τὸ πρόσωπόν της ὑπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ κρηδέμνου — κύριε... δύναμαι νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ ἓν σπουδαιότατον μυστικόν;...

— Κυρία μου, δύνασθε τὰ πάντα νὰ μ' ἐμπιστευθῆτε· ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίσω καὶ ἴδω πρὸς τίνα ὁμιλῶ.

— Αὐτὸ, κύριε, δὲν εἶναι ἴσως ἀναγκαῖον... Γνωρίζω ὅτ' εἶσθε αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ τιμιότης...

— Ἐξηγηθῆτε, παρακαλῶ, κυρία... ἐξηγηθῆτε... μὲ προσμένει καὶ ἄλλος ἄνθρωπος. Τίς εἶσθε ἡ εὐγενεία σας;

— Ὀλίγον σᾶς ἐνδιαφέρει τ' ὄνομά μου, κύριε... Εἷς... τῶν... φίλων μου... συγγενής μου... ἐξῆλθε πρὸ ὀλίγου ἀπ' ἐδῶ.

—Τ' ὄνομά του;

—Ὁ Κύριος Φλωρεστὰν Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ.

—Ἀ! ἀνεφώνησεν ὁ συμβολαιογράφος· καὶ ἔῤῥιψεν ἐπὶ τῆς δουκίσσης βλέμμα διαπεραστικὸν, ἐταστικώτατον· ἔπειτα ἐπανέλαβε·

—Λοιπὸν, κυρία;

—Ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ... μὲ τὰ εἶπεν ὅλα... κύριε...

—Τί σᾶς εἶπε, κυρία μου;

—Ὅλα!...

—Τί λοιπόν; νὰ ἰδῶ...

—Ἀλλὰ, κύριέ μου... ὑμεῖς τὰ γνωρίζετε.

—Πολλὰ πράγματα γνωρίζω περὶ τοῦ Κ. Σαὶντ-Ῥεμῆ...

—Ὢ! κύριέ μου! ἓν πρᾶγμα τρομερόν!..

—Πολλὰ τρομερὰ πράγματα γνωρίζω περὶ τοῦ Κ. Σαὶντ-Ῥεμῆ...

—Πολλὰ σκληρὸς εἶσθε, κύριε· μὲ τὸ εἶπεν ὁ ἴδιος...

—Πρὸς τοὺς αἰσχροκερδεῖς καὶ πλαστογράφους ὡς ἐκεῖνον... μάλιστα, εἶμαι σκληρός. Αὐτὸς ὁ Κ. Σαὶντ-Ῥεμῆ εἶναι συγγενής σας; Ἀντὶ νὰ τὸ λέγετε ἔπρεπε νὰ αἰσχύνεσθε! Ἤλθετ' ἐδῶ ἴσως νὰ κλαύσετε διὰ νὰ μὲ κινήσετε εἰς οἶκτον; εἶναι μάταιον... ἔπειτα ἔπρεπε καὶ νὰ ἐντραπῆτε... αὐτὰ δὲν τὰ κάμνει μία τιμία γυνή...

Ἡ βάρβαρος αὕτη αὐθάδεια διήγειρε τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸ γερουσιαστικὸν αἷμα τῆς δουκίσσης. Ἀνεστήθη λοιπὸν ἡ γυνὴ, ἔῤῥιψεν ὄπισθέν της τὸ κρήδεμνον, καὶ μὲ στάσιν ὑπεροπτικὴν, βλέμμα δεσποτικὸν, φωνὴν στερεὰν, εἶπε·

—Κύριε, εἶμαι ἡ δούκισσα Δὲ-Λυσηναΐ...

Τότε ἡ γυνὴ αὕτη τοσοῦτον ἀξιοπρεπῆ ἐνεδύθη χαρακτῆρα, ἡ ὄψις της τοσοῦτον ἡγεμονικὸν ἔλαβεν εἶδος, ὥστε ὁ συμβολαιογράφος ἐξεπλάγη, ὠπισθοδρόμησεν ἐν ἀμηχανίᾳ, ἀφῄρεσε μηχανικῶς τὸν μεταξωτὸν σκοῦφον ὅστις ἐκάλυπτε τὸ κρανίον του, κ' ἔκαμε βαθυτάτην ὑπόκλισιν.

Ἀλλὰ καὶ τὶ χαριέστερον, τὶ μεγαλοφρονέστερον τοῦ προσώπου καὶ εἴδους τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναΐ! ἡ τριακοντάς της εἶχε σημάνει· εἰς τὴν μορφήν της ἔβλεπές τι ὠχρὸν καὶ ὀλίγον κεκοπιακός· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί της ἦσαν μεγάλοι, μελανοὶ, βλοσυροὶ, τόλμης ἔμπλεοι· ἐβενώδης ἡ κόμη της· λεπτοφυὴς ἡ ῥίν της καὶ τοξοειδής· ἐρυθρὰ τὰ χείλη της καὶ ὑπεροπτικά· ἡ ἐπιδερμίς της κρινόλευκος, οἱ ὀδόντες της ἐλεφαντώδεις τὴν λευκότητα· τὸ ἀνάστημά της ὑψηλὸν καὶ λεπτὸν καὶ λιγυρὸν καὶ εὐγενές· τὸ βάδισμά της *βάδισμα θεᾶς ἐπὶ νεφελῶν*. Κονιορτὸν ὀλίγον νὰ ἔῤῥιπτεν εἰς τὴν κόμην της, ὡς ἐσυνειθίζετο κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα, καὶ τὸ μέγα μόνον ἐκεῖνο νὰ ἐφόρει ἱμάτιον τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἤθελες εἴπει τὴν κυρίαν Δὲ-Λυσηναΐ καὶ φυσικῶς καὶ ἠθικῶς παριστῶσαν μίαν ἐκ τῶν ἀκολάστων[1] ἐκείνων δουκισσῶν τῆς Ἀντιβασιλείας (la Régence), τῶν μετὰ τοσαύτης εὐτολμίας, ἀπερισκεψίας καὶ ἐπα-

[1] Ἀκολασία (libertinage) κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐσήμαινεν ἀνεξαρτησία χαρακτῆρος, ἀμεριμνησία περὶ τοῦ τὶ θέλ' εἴπει ὁ κόσμος. Σ. τ. Σ.

γωγοῦ *ἀγαθωσύνης* καλλιεργουσῶν τοὺς πολυπληθεῖς αὐτῶν ἔρωτας, καὶ μετὰ τοσαύτης ἁπλότητος καὶ ἀφελείας ἐλεγχουσῶν ἑαυτὰς κατὰ καιροὺς διὰ τὰς ἀπάτας των, ὥστε κατέφερον καὶ τοὺς αὐστηροτάτης ἠθικῆς ἀνθρώπους νὰ λέγωσι μειδιῶντες· — Ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι βέβαια ἐλαφρόνους πολὺ καὶ ἀξιόμεμπτος· ἀλλ' ἰδὲ ἀφ' ἑτέρου πόσον ἀγαθή, πόσον πολυθέλγητρος! ἰδὲ μὲ πόσην ἀφοσίωσιν, μὲ πόσην περιπάθειαν ἀγαπᾷ τοὺς ἐραστάς της! ἰδὲ πόσην τοῖς φυλάττει πίστιν ἐνόσῳ τοὺς ἀγαπᾷ! Οὕτω, δὲν ὑπάγει ἡ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου κακόν τι νὰ εἴπῃ περὶ αὐτῆς· ἄλλως τε, μόνον τὸν ἑαυτόν της βλάπτει, ἐνῷ ἀποκαθιστᾷ τόσον κόσμον εὐτυχῆ! — Ἐξαίρεσον λοιπὸν τὴν κονιόρτωσιν καὶ τὰς μεγάλας καλάθους (les paniers), τὰ πλατέα ἐκεῖνα ἐνδύματα τῶν παρελθόντων χρόνων, καὶ ἰδοὺ ἀπαράλλακτος ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ, ὁσάκις δὲν περιεπολεῖτο ὑπὸ σπουδαίων συλλογισμῶν. Αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τοῦ συμβολαιογράφου ὡς γυνὴ μετρίας τάξεως, γυνὴ δειλή... ἀλλ' αἰφνιδίως ἀνεδείχθη δέσποινα μεγάλη, ὑπερήφανος, παρωργισμένη. Ποτὲ ὁ Φεράνδος δὲν ἀπήντησεν ἐπὶ ζωῆς του γυναῖκα τοσοῦτον ἀσύστολον ἔχουσαν ὡραιότητα, τοσοῦτον εὐγενὲς καὶ ἐνταυτῷ ἀπότολμον εἶδος. Τὸ ὀλίγον κεκοπιακὸς πρόσωπον τῆς δουκίσσης, οἱ διὰ λεπτῆς περικυκλωμένοι κυανῆς στεφάνης ὡραῖοί της ὀφθαλμοί, τὰ ῥοδόχροά της καὶ καλῶς διατεταμένα ῥωθώνια, μίαν διεδήλουν ἐκ τῶν διαπύρων ἐκείνων φύσεων, τὰς ὁποίας οἱ ὀλίγον πλατωνικοὶ τῶν ἀνδρῶν μὲ μέθην λατρεύουσι καὶ παραφοράν.

Καί τοι γέρων καὶ δυσειδὴς καὶ ποταπὸς καὶ ῥυπαρὸς ὁ Φεράνδος, εἶχεν ὡς πάντα ἄλλον τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ εἶδος τοῦ κάλλους τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναῖ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ πρὸς τὸν Σαίντ-Ῥεμῆ ἀποστροφή του καὶ ἀπέχθεια ἐπηυξήνθη ἔτι μᾶλλον διὰ τοῦ κτηνώδους θαυμασμοῦ ὃν τῷ ἐνέπνευσεν ἡ ἀγέρωχος καὶ περικαλλὴς ἐρωμένη ἐκείνου. Ἀπὸ μένεα σιγαλέα κατατρυχόμενος παντοειδῆ ὁ συμβολαιογράφος, διελογίζετο ποῖος ὁ ἐραστὴς τῆς μεγαλοπρεποῦς, τῆς λαμπρᾶς γυναικὸς ταύτης, ἥτις χάριν αὐτοῦ ἐξέθετε τὴν ὑπόληψίν της εἰς τοσοῦτον κίνδυνον; Καὶ ὅταν ἀνεπόλησε τὸν πλαστογράφον ἐκεῖνον νέον, τὸν ἀναγκασθέντα νὰ γονυπετήσῃ σχεδὸν ἐνώπιόν του ὁπόταν τὸν ἠπείλησε μὲ τὸ κακουργιοδικεῖον, αἱ ἰδέαι του ἀνεζωπύρησαν ἀμέσως τὴν παραλυθεῖσάν του θρασύτητα. Τότε ὁ φθόνος, τὸ μῖσος, ἀγρία τις καὶ κτηνώδης ἀπέχθεια ἦναψαν ἐντὸς τῶν ὀμμάτων, ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἐπὶ τῆς παρειᾶς του τὸ πῦρ τῶν ἀναιδεστέρων, τῶν μοχθηροτέρων φιληδονιῶν. Βλέπων τὴν κυρίαν Δὲ-Λυσηναῖ ἕτοιμον νὰ ἔλθῃ εἰς ὁμιλίαν τοσοῦτον δυσέκφραστον, ἐπρόσμενε νὰ τὴν ἀκούσῃ μεταχειριζομένην πλαγίας ἐκφράσεις, μετριολογίας. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του! Αὐτὴ τὸν ἐλάλησε μὲ τόσην παῤῥησίαν καὶ ὑψηλοφροσύνην, ὥστ' ἔλεγες ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πράγματος ἁπλουστάτου, καὶ ὅτι, ἐνώπιον μηδαμινοῦ τινος ἀνθρώπου εὑρισκομένη, τὴν ἐλαχίστην δὲν εἶχε φροντίδα περὶ τῆς συστολῆς καὶ εὐφημίας εἰς ἣν ἔμελλε βεβαίως νὰ προσέξῃ ἂν ὡμίλει ἐνώπιον ὁμοίων της. Ἡ ὠμὴ τοῦ συμβολαιογράφου βαρβαρότης τὴν ἤγγισε καιρίως· τόσον ὥστε

η δούκισσα ἠναγκάσθη ν' ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὸ ταπεινὸν καὶ ἱκετικὸν ἦθος ὅπερ ἐπροσποιήθη μετὰ κόπου πολλοῦ εἰς τὴν εἴσοδόν της. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐπανέλαβε τὸν φυσικὸν χαρακτῆρά της, πολὺ εὐτελὲς ἐνόμισε τὸ νὰ ταπεινωθῇ ἀποσιωπῶσά τι ἐνώπιον ἑνὸς τοιούτου *γραφιᾶ*. Πνευματώδης, καλοπροαίρετος καὶ γενναία· ἀγαθότητος, ἀφοσιώσεως καὶ εὐψυχίας πλήρης, τὰ ἐλαττώματά της χρεωστοῦσα μᾶλλον εἰς τὴν μητέρα της, γυναῖκα αἰσχίστης κακοηθείας, ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναΐ, εἰς τὴν ἀφελῆ περιφρόνησίν της πρός τινα γένη ἀνθρώπων, ἦτον ἱκανὴ νὰ εἴπῃ, ὡς ἡ ρωμαία ἐκείνη αὐτοκρατόρισσα ἥτις ἔμβαινεν εἰς τὸ λουτρὸν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς δούλου·— *Οὐχ' οὗτος ἀνήρ!*

— Κύριε συμβολαιογράφε, εἶπε μὲ τόνον ἡ δούκισσα πρὸς τὸν Φεράνδον. Ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ εἶναι εἷς ἐκ τῶν φίλων μου· μ' ἐξεμυστηρεύθη τὴν χρηματικὴν ἀνέχειαν εἰς ἣν ἐνέπεσεν ἐξ αἰτίας διπλῆς τινος ἀπάτης τῆς ὁποίας ἔγινε θῦμα... Ὅλα διορθώνονται διὰ τῶν χρημάτων· πόσα χρειάζονται διὰ νὰ παύσουν αἱ ποταπαὶ αὐταὶ διενέξεις;...

Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἵστατο ἔκπληκτος ἐκ τῆς ἀποτόλμου καὶ ἐλευθέρας ταύτης εἰσαγωγῆς εἰς τὸ προκείμενον.

— Τὸν ζητοῦν 100,000 φράγκων... ὑπέλαβεν οὗτος ὑπερνικήσας τὸ θάμβος του.

— Τὰς 100,000 φράγκων σας τὰς ἔχετε... Στείλετε ἀμέσως τὰ ἀχρεῖα αὐτὰ ἔγγραφα εἰς τὸν κύριον Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ.

— Ποῦ εἶναι, κυρία δούκισσα, αἱ 100,000 φράγκων;

— Δὲν σᾶς εἶπα, κύριε, ὅτι τὰς λαμβάνετε;...

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰς ἔχω αὔριον πρὸ μεσημβρίας, κυρία μου, ἀλλέως ἡ ἐπὶ πλαστογραφίᾳ κατηγορία θέλει ἀναφερθῇ εἰς τὸ δικαστήριον.

— Λοιπὸν, δόσατέ τας, καὶ περάσετε εἰς ἰδικόν μου λογαριασμόν... Σᾶς τὰς δίδω...

— Ἀλλὰ, κυρία μου, εἶναι ἀδύνατον...

— Ἀλλὰ, κύριέ μου, δὲν θὰ μὲ εἰπῆτε, νομίζω, ὅτι εἷς συμβολαιογράφος ὡσὰν τὴν εὐγένειάν σας δὲν εὑρίσκει 100,000 φράγκων ἀπὸ σήμερον ἕως αὔριον.

— Καὶ ὑπὸ ποίας, κυρία μου, ἐγγυήσεις;

— Τί θὰ εἰπεῖ ὑπὸ ποίας ἐγγυήσεις; ἐξηγηθῆτε.

— Ποῖος μοῦ ἀποκρίνεται δι' αὐτὰ τὰ χρήματα;

— Ἐγώ...

— Ἀλλὰ... κυρία μου...

— Πρέπει λοιπὸν νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἔχω μίαν γῆν τέσσαρας λεύγας μακρὰν ἀπὸ τὰ Παρίσια, ἥτις μὲ δίδει ἐτήσιον εἰσόδημα ὀγδοήκοντα χιλιάδας φράγκων;... Ἐξαρκεῖ τοῦτο, μὲ φαίνεται, ἀντ' αὐτοῦ τὸ ὁποῖον ὀνομάζετε ἐγγυήσεις.

— Μάλιστα, κυρία, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζεται νὰ γίνῃ ὑποθήκευσις.

— Τί λέξις εἶναι καὶ αὐτό; ὑποθήκευσις; Ἐπίσημός τις πρᾶξις, ἴσως... Κάμετε, κύριε, κάμετε...

— Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ μία τοιαύτη πρᾶξις χρειάζονται δεκαπέντε ἡμέραι, τοὐλάχιστον· καὶ χρειάζεται ἡ συγκατάθεσις τοῦ Κ. συζύγου σας, κυρία μου.

— Ἀλλ' αὐτὴ ἡ γῆ εἶναι ἰδική μου, δὲν ὁρίζει ἄλλος κανείς, εἶπεν ἡ δούκισσα ἀνυπομόνως.

— Δὲν βλάπτει, κυρία· ὑπόκεισθε πάντοτε εἰς σύζυγον, καὶ αἱ ὑποθηκευτικαὶ πράξεις ἀπαιτοῦν καιρὸν καὶ λεπτολογίαν πολλήν.

— Ἀλλὰ σᾶς λέγω καὶ πάλιν, κύριε, ὅτι δὲν θὰ μὲ πείσετε ποτὲ ὅτ' εἶναι τόσον δύσκολον νὰ εὕρετε ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων ἐντὸς δύο ὡρῶν.

— Τότε, κυρία μου, ἀπευθυνθῆτε πρὸς τὸν ἰδικόν σας συμβολαιογράφον, ἀπευθυνθῆτε πρὸς τοὺς γνωρίζοντας τὰς ὑποθέσεις σας... Ὅσον δι' ἐμὲ, μὲ εἶναι ἀδύνατον.

— Ἔχω λόγους, κύριε, νὰ φυλάξω τὸ πρᾶγμα τοῦτο μυστικὸν, εἶπεν ἡ δούκισσα Δὲ-Λυσηναῖ μὲ ἀγέρωχον ὕφος. Ὑμεῖς γνωρίζετε τοὺς αἰσχροκερδεῖς οἵτινες ζητοῦν νὰ μαδήσωσι τὸν Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ· διὰ τοῦτο κατευθύνομαι πρὸς ὑμᾶς...

— Μεγάλως μὲ τιμᾷ ἡ ἐμπιστοσύνη σας αὐτὴ, κυρία μου· ἀλλὰ δὲν ἐμπορῶ νὰ κάμω ἓν τοιοῦτον πρᾶγμα.

— Δὲν ἔχετε τόσην ποσότητα;

— Ἔχω πολὺ περισσότερα παρὰ τόσην ποσότητα, καὶ εἰς τραπεζιτικὰ καὶ εἰς μάλαγμα μετρητὸν... ἐδῶ, εἰς τὸ ταμεῖόν μου.

— Ὦ! τὶ μάταιοι λόγοι!... κύριε, θέλετε τὴν ὑπογραφήν μου;... ὑπογράφω· νὰ τελειώνωμεν.

— Καὶ ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ ἂν ὑποθέσω ὅτ' εἶσθε, κυρία μου...

— Ἔλθετε, κύριε, μετὰ μίαν ὥραν εἰς τὸ μέγαρον Δὲ-Λυσηναῖ, νὰ σᾶς ὑπογράψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅ,τι ἀγαπᾶτε...

— Προσυπογράφει καὶ ὁ κύριος δούξ;

— Δὲν σᾶς καταλαμβάνω, κύριε...

— Μόνη ἡ ὑπογραφή σας μὲ εἶναι, κυρία μου, παντάπασιν ἀνωφελής.

Ὁ Φεράνδος ἐχαιρεκάκει τὰ μέγιστα βλέπων τὴν ἐπίμοχθον ἀνυπομονησίαν τῆς δουκίσσης, κρυπτούσης ὑπ' ἐπιφάνειαν ἀταραξίας ἀνυπόφορον ἀγωνίαν ψυχῆς.

Ἔτυχεν αὕτη κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας νὰ ἔχῃ ἀναργυρίαν δυσοικονόμητον. Τὴν προτεραίαν, ὁ χρυσοχόος της τὴν εἶχε προπληρώσει μίαν ποσότητα σημαντικὴν ἐπὶ τῶν πετραδίων της, τινὰ τῶν ὁποίων κατηργάσθη ὁ Μορέλ. Διὰ τῆς ποσότητος ταύτης ἐπλήρωσε τὰς συναλλαγματικὰς τοῦ Κ. Σαὶντ-Ῥεμῆ, πρὸς ἀφοπλισμὸν ἄλλων δανειστῶν του· ὁ Κ. Δυβρώλης, ὁ ἐν Ἀρνουβίλλῃ ἀγρονόμος της, τὴν εἶχε κάμει καὶ αὐτὸς προπληρωμὴν, ἀντὶ τῶν ἐτησίων προσόδων τοῦ ἀγροκηπίου της, καὶ ἔλλειπεν ἀκόμη ἀρκετὸς καιρὸς μέχρισοῦ λήξῃ ὁ πεπληρωμένος ἐνιαυτός· ἓν ἄλλο δυστύχημα· δύο ἐκ τῶν φίλων τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναῖ, πρὸς τοὺς ὁποίους ἠδύνατο αὕτη νὰ προσφύγῃ ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης κατεπειγούσης, ἦσαν ἀπόντες ἐκ Παρισίων κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας. Ὁ ἀντικόμης ἦτον

εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της ἀθῶος τῆς πλαστογραφίας· τὴν εἶπε, καὶ αὐτὴ τὸ ἐπίστευσεν, ὅτι ἔγινε θῦμα δύο αἰσχροκερδῶν· ὁ λάτρις της εὑρίσκετο εἰς θέσιν δεινήν. Αὐτὸς νὰ ἐναχθῇ, αὐτὸς νὰ βληθῇ εἰς εἱρκτήν!... καὶ νὰ ἐδραπέτευε, τὸ ὄνομά του ἔμελλε πάντοτε νὰ δυσφημηθῇ ἐκ τοιαύτης ὑποψίας. Τοὺς τρομεροὺς αὐτοὺς διανοουμένη συλλογισμοὺς ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ ἐφρύαττε... ἠγάπα ἐμμανῶς τὸν νέον αὐτὸν, τὸν τοσοῦτον ἀξιοδάκρυτον καὶ ἐνταυτῷ πολυθέλγητρον· ἡ πρὸς αὐτὸν περιπάθειά της ἦτον ἐξ ἐκείνων τῶν ἀκαθέκτων πιριπαθειῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας αἱ γυναῖκες τοῦ χαρακτῆρός της καὶ διοργανισμοῦ κυριεύονται, συνήθως ὁπότε φθάσωσιν εἰς τὴν ὡριμότητα τῆς ἡλικίας.

Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος κατεσκόπευε μετὰ προσοχῆς καὶ τὰς ἐλαχίστας κινήσεις τῆς φυσιογνωμίας τῆς δουκίσσης, ἥτις βαθμηδὸν τὸν ἐφαίνετο ὡραιοτέρα καὶ πλέον πολυθέλγητρος... ἡ κατασταλλομένη ἔκστασίς του ἐπηύξανε τὴν φλόγα του· ᾐσθάνετο δριμεῖάν τινα ἡδονὴν νὰ βασανίζῃ διὰ τῶν ἀνανεύσεών του μίαν γυναῖκα, ἥτις ἄλλο παρ' ἀποστροφὴν καὶ περιφρόνησιν δὲν ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ πρὸς αὐτόν. Ἐκείνη πάλιν ἀηδίαζεν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ προφέρῃ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου λέξιν πρὸς τὸ ἱκετικὸν κλίνουσαν· δὲν ἠδύνατο τοῦτο· μολονότι ἔβλεπεν ὅτι μόνη καταφυγὴ ἦτον αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. Ἐπανέλαβε λοιπὸν, προσπαθοῦσα ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ κρύψῃ τὴν συγκίνησίν της·

— Ἀφοῦ ἔχετε, κύριε, τὴν ὁποίαν σᾶς ζητῶ ποσότητα, καὶ τέλος πάντων σᾶς ἐγγυῶμαι ἐγὼ, διατί ἀνανεύετε;

— Διότι, κυρία μου, καὶ οἱ ἄνδρες ἔχουν τὰς ἰδιοτροπίας των ὅπως αἱ γυναῖκες.

— Ἀλλ' ὁποία εἶναι ἡ ἰδιοτροπία σας; Τί σᾶς παρακινεῖ νὰ πράττετε ἐναντίον τοῦ συμφέροντός σας; ἐγὼ, σᾶς τὸ εἶπα καὶ προτήτερα· ζητήσετε, κύριε, ὁποιανδήποτε ἀμοιβὴν... τὴν δέχομαι!

— Δέχεσθε ὁποιανδήποτε ἀμοιβὴν ζητήσω; εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος μὲ παράδοξον ὕφος.

— Ὁποιανδήποτε!... δύο, τρεῖς, τέσσαρας χιλιάδας φράγκων, καὶ περισσότερα ἂν θέλετε! διότι, νὰ σᾶς τὸ εἴπω πλέον (ἐπρόσθεσεν ἐλευθέρως ἡ δούκισσα μὲ φωνὴν εὐνοϊκὴν σχεδόν)· δὲν ἔχω ποῦ ἀλλοῦ νὰ προσφύγω, εἰμὴ μόνον εἰς ὑμᾶς, κύριε!... Μὲ εἶναι ἀδύνατον ἀλλαχόθεν νὰ οἰκονομηθῶ ἕως αὔριον... καὶ εἶναι ἀνάγκη... καταλαμβάνετε!... ἀνάγκη πᾶσα!... Διὰ τοῦτο, σᾶς λέγω, ὁποιανδήποτε μὲ ζητήσετε ἀμοιβὴν ἀντ' αὐτῆς τῆς ὑποχρεώσεως, τὴν δέχομαι· δὲν βλέπω τίποτε... τίποτε...

Ἡ ἀναπνοὴ τοῦ συμβολαιογράφου κατεστέλλετο, οἱ κρόταφοί του ἐκτύπων, τὸ μέτωπόν του καθίστατο πορφυροῦν· κατ' εὐτυχίαν αἱ ὕαλοι τῶν διοπτρῶν του ἔσβυνον τὴν ἀκόλαστον φλόγα τῶν ὀμμάτων του· νέφος διάπυρον ἀνεπτύχθη ἐντὸς τῆς διανοίας του, τῆς συνήθως ψυχρᾶς καὶ εὐκρινοῦς· τὸ λογικόν του ἐξέλειπεν. Εἰς τὴν χαμερπῆ τυφλότητά του, διηρμήνευσε τοὺς τελευταίους λόγους τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναῖ ἀναιδῶς· διέκρινεν ἀμυδρῶς, διὰ τοῦ γνοφώδους ἀντιληπτικοῦ του, μίαν γυναῖκα

τολμηρὰν, ὥς τινας τῶν τῆς ἀρχαίας αὐλῆς, μίαν γυναῖκα βλέπουσαν νὰ διακινδυνεύῃ ἡ ὑπόληψις τοῦ ἐραστοῦ της, πανταχόθεν περικυκλουμένην ἀπὸ στενὰ, καὶ ἱκανὴν ἴσως καὶ εἰς μυσαρὰν νὰ προσφύγῃ θυσίαν, φθάνει νὰ σώσῃ ἐκεῖνον. Φαντασθῆτε ἰδέαν ἐμβρόντητον, ἄτιμον ἰδέαν! ἀλλ' εἴπομεν ὅτι ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἐνίοτε καθίστατο τίγρις ἢ λύκος· καὶ τότε τὸ ζῶον ὑπερίσχυεν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐγείρεται λοιπὸν διὰ μιᾶς καὶ πλησιάζει πρὸς τὴν κυρίαν Δὲ-Λυσηναῖ. Αὕτη, ἐκστατικὴ, ἐγείρεται ὡσαύτως καὶ τὸν ἀτενίζει ἔκθαμβος...

— Δὲν βλέπετε τίποτε; ἔ... σεῖς ἡ τόσον ὡραία!! — ἀνέκραξεν ὁ συμβολαιογράφος μετὰ φωνῆς τρεμούσης καὶ διακεκομμένης, πλησιάζων ἔτι πλέον πρὸς τὴν δούκισσαν.—Ἔστω λοιπόν! αὐτὰ τὰ χρήματα σᾶς τὰ δανείζω, ἐπὶ μιᾷ ὅμως συμφωνίᾳ, ἐπὶ μόνῃ αὐτῇ τῇ συμφωνίᾳ... καὶ σᾶς ὀμνύω ὅτι...

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του...

Ἀλλόκοτοι ἀντιθέσεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως! Εἰς τὴν θέαν τῆς ἀποτρόπαιον λάμψιν διαχυσάσης μορφῆς τοῦ Φεράνδου· εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν ἀσυναρτήτων ὀλίγων λέξεών του, ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ ἐμάντευσε τὰς παραδόξους καὶ σατυρικὰς ἐρωτοτρόπους ἀξιώσεις αὐτοῦ, καὶ, μ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἀμηχανίαν καὶ δεινὴν θέσιν εἰς ἣν ἡ γυνὴ αὕτη εὑρίσκετο, ἔβαλεν ἕνα γέλωτα τοσοῦτον εὔθυμον καὶ εἰλικρινῆ, τοσοῦτον ἠχηρὸν, ὥστε ὁ συμβολαιογράφος ὠπισθοδρόμησεν ἔκπληκτος. Ἔπειτα, χωρὶς νὰ τὸν δώσῃ καιρὸν νὰ ἐκφέρῃ λέξιν, ἡ δούκισσα κατ' ὀλίγον ὀλίγον παρατείνουσα τὴν αὔξουσαν διάχυσίν της, κατεβίβασε πάλιν ἐπὶ τῆς μορφῆς της τὸ κρήδεμνον τοῦ σκιαδίου της, καὶ, μεταξὺ δύο ἐπαναλήψεων καγχασμοῦ, εἶπε πρὸς τὸν συμβολαιογράφον ὅστις ἵστατο ἀκίνητος, μένεα πνέων ἀγανακτήσεως καὶ λύσσης·

— Ἀληθινὰ, προτιμῶ νὰ τὰ ζητήσω κάλλιον ἀπὸ τὸν Κ. Δὲ-Λυσηναῖ.

Ἔπειτα ἐξῆλθεν ἐξακολουθοῦσα μὲ τόσην δύναμιν νὰ γελᾷ, ὥστε, καὶ ἀφοῦ ὁ συμβολαιογράφος ἔκλεισε τὴν θύραν τοῦ σπουδαστηρίου του, τὴν ἤκουεν ἀκόμη.

Ἐπανελθὼν εἰς τὰς φρένας του ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἐβλασφήμησε πικρῶς τὴν ἀνοησίαν του. Μολοντοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπαρηγορήθη μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ δούκισσα τέλος πάντων δὲν θέλει ἀναφέρει εἴς τινα τὸ συμβὰν τοῦτο, ἐπειδὴ προσβάλλεται καὶ ἡ ἰδία.

Ἐντοσούτῳ ἡ ἡμέρα αὕτη ὑπῆρξε κακὴ καὶ ψυχρὰ δι' αὐτόν. Ταῦτα ἐσκέπτετο μετὰ κατηφείας, ὅτε ἀνοίγεται ἡ κρυπτὴ θύρα τοῦ σπουδαστηρίου του, καὶ ἰδοὺ εἰσέρχεται ἡ κυρὰ Σεραφίνα τεθορυβημένη.

Ἄ! Φεράνδε! ἀνέκραξεν αὕτη συνάπτουσα τὰς χεῖρας· καλὰ ἔλεγες ὅτι θὰ μᾶς ἔλθει μίαν ἡμέραν κανένας διάβολος εἰς τὴν κεφαλὴν, ὁποῦ τὴν ἀφήσαμεν κ' ἔζησε!

— Τί τρέχει; Ποίαν;

— Ἐκείνην τὴν ἀναθεματισμένην μικράν..

— Πῶς;

— Μία γραῖα μονόφθαλμος ὁποῦ δὲν ἐγνώριζα, καὶ εἰς τὰ χέρια τῆς ὁποίας ὁ Τουρνεμίνης εἶχε παραδόσει τὴν μικρὰν ἐκείνην, πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἐνθυμεῖσαι; ὅταν τὴν ἐπέρασαν ὡς ν' ἀπέθανε..."Α! Θεέ μου! ποῖος ἤθελε τὸ πιστεύσει!...

— Λέγε!...ἔ...τί!...

—"Ηλθε τώρα αὐτὴ ἡ γραῖα ἡ μονόφθαλμος... Τώρα ἦτο κάτω... 'ξεύρει, μὲ εἶπεν, ὅτι ἐγὼ ἔδοσα τότε τὴν μικράν.

—"Ω, δυστυχία! καὶ ποῖος νὰ τῆς τὸ εἶπεν;...'Ο Τουρνεμίνης εἶναι εἰς τὸ κάτεργον...

— Ἐγὼ τὰ ἠρνήθηκα ὅλα· τὴν εἶπα ὅτ' εἶναι μία ψεύτρα. "Ομως, ποῦ! αὐτὴ καὶ καλὰ πατεῖ ποδάρι· τώρα, λέγει, τὴν ηὗρε πάλιν ἐκείνην τὴν ἰδίαν μικράν, καὶ 'ξεύρει ποῦ εἶναι, καὶ ὅτι ὅλα θὰ τὰ φανερώσει... θὰ τὰ μαρτυρήσει ὅλα...

— Μὰ τὶ διάβολο λοιπὸν σήμερον! ὅλα μοῦ ἦλθαν διὰ μιᾶς! ἀνεφώνησεν ὁ συμβολαιογράφος κυριευθεὶς ἀπὸ μανίαν ἥτις κατέστησε τὴν ὄψιν του δεινήν.

— Καὶ τώρα! τί νὰ τὴν εἰπῶ αὐτὴν τὴν γραῖαν; τί νὰ τὴν τάξω διὰ νὰ μὴν εἰπῇ τίποτε;

— Ὡσὰν τί γυναῖκα φαίνεται; νὰ ἔχῃ ἆρά γε τοὺς τρόπους;

— Εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐνόμισα κάμμίαν ζητιάνα· ἀλλ' αὐτὴ μοῦ ἐκωδώνισε τὸ ζεμπιλάκι της... καὶ ἤκουσα μέσα ἀσημικά...

— Καὶ τώρα 'ξεύρει αὐτὴ ποῦ εἶναι ἡ κόρη ἐκείνη;

— Λέγει ὅτι 'ξεύρει...

— Καὶ εἶναι ἡ κόρη τῆς κομήσσης Σάρας Μὰκ-Γρηγορίου! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ συμβολαιογράφος μὲ ἔκπληξιν. Καὶ πρὸ ὀλίγου ἡ μήτηρ της μ' ἐπρόσφερε τόσα διὰ νὰ εἴπω ὅτι ἡ κόρη της δὲν ἀπέθανε!... Καὶ τώρα νὰ ζῇ αὐτὴ ἡ κόρη... ἠμποροῦσα νὰ τῆς τὴν δώσω!... Ναὶ, ἀλλ' ἡ ψευδὴς πρᾶξις τῆς τελευτῆς! "Αν κάμουν ἀνάκρισίν τινα...ἐχάθην! Τὸ ἔγκλημα τοῦτο δύναται νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τ' ἄλλα...

Μετά τινα σιγὴν, λέγει πρὸς τὴν κυρὰ Σεραφίνα· — Αὐτὴ ἡ γραῖα γνωρίζει ποῦ εἶναι ἡ κόρη;

— Ναὶ, σὲ λέγω.

— Καὶ θὰ ἔλθει πάλιν ἀπ' ἐδῶ ἡ γραῖα;

— Αὔριον μὲ εἶπε.

— Γράψε εἰς τὸν Πολυδώρην νὰ ἔλθῃ ἀπόψε νὰ μ' εὕρῃ, εἰς τὰς ἐννέα ὥρας.

— Τί τάχα; νὰ ἐξαλείψῃς ἀπὸ τὸ μέσον τὴν κόρην...καὶ τὴν γραῖαν;... Καὶ τὰς δύο μαζῆ εἶναι πολὺ, Φεράνδε, εἶναι πολύ!

— Γράψε σὲ λέγω εἰς τὸν Πολυδώρην νὰ ἔλθῃ ἀπόψε, εἰς τὰς ἐννέα.

. . . .

Πρὸς τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ταύτης, ὁ 'Ροδόλφος εἶπεν εἰς τὸν Μούρφ·
— Εἰπὲ τὸν Κ. Δὲ-Γράουν νὰ ἐκπέμψῃ τώρα, ἀμέσως, ἕνα ταχυδρό-

μον... ἀνάγκη πᾶσα ἡ Κησίλη νὰ ἦναι εἰς τοὺς Παρισίους ἐντὸς ἓξ ἡμερῶν...

— Πάλιν αὐτὸν τὸν καταχθόνιον διάβολον! τὴν ἀποτρόπαιον γυναῖκα τοῦ πτωχοῦ Δαυὶδ, τὴν ὅσον ὡραίαν τόσον αἰσχρὰν καὶ ἐπονείδιστον!... Πρὸς τί καλὸν, ὑψηλότατε;...

— Πρὸς τί καλὸν, Σὶρ Οὐάλτερ Μούρφ!... Μετὰ ἕνα μῆνα θέλεις τὰ μάθει παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου Ἰακώβου Φεράνδου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΑ.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΚΑΤΑΜΗΝΥΣΙΣ.

Την ἡμέραν καθ' ἣν ἡ Κουκκουβάϊα καὶ ὁ Δάσκαλος ἥρπασαν τὴν Μαριάνθην, ἔφθασε πρὸς τὰς δέκα ὥρας τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἀγρονομίαν τοῦ Βουκεβὰλ ἔφιππός τις ἀνὴρ, λέγων ὅτι τὸν ἔστειλεν ὁ Κ. Ῥοδόλφος διὰ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν κυρίαν Γεωργίαν νὰ μὴν ἀνησυχῇ διὰ τὴν ἔκλειψιν τῆς νεάνιδος, ἐπειδὴ θέλει τῆς τὴν ἀποστείλει πάλιν ἐντὸς ὀλίγου. Διὰ πολλοὺς λόγους οὐσιωδεστάτους, ἐπρόσθετεν ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὁ Κ. Ῥοδόλφος παρεκάλει τὴν κυρίαν Γεωργίαν, ἂν ἔχῃ τι νὰ τὸν ἀναφέρῃ, νὰ μὴ τὸν γράψῃ εἰς Παρισίους, ἀλλὰ τὴν ἐπιστολήν της νὰ τὴν δώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν ἀπεσταλμένον του. Ὁ ἔφιππος οὗτος ἦτον ἄνθρωπος τῆς Σάρας, ἥτις, διὰ τῆς πανουργίας ταύτης καθησύχαζε τὴν κυρίαν Γεωργίαν, καὶ οὕτως ἀνέβαλε διά τινας ἡμέρας τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ Ῥοδόλφος ἔμελλε νὰ μάθῃ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Κελαϊδήστρας. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἡ Σάρα ἤλπιζε ν' ἀναγκάσῃ τὸν Ἰάκωβον Φεράνδον νὰ τὴν βοηθήσῃ εἰς τὸν ἀνάξιον δόλον (τὴν ἐφεύρεσιν παιδίου) ὃν ἀνεφέραμεν. Δὲν φθάνει τοῦτο... Ἡ κόμησσα ἤθελε νὰ λυτρωθῇ ἅπαξ διὰ παντὸς καὶ ἐκ τῶν φόβων τοὺς ὁποίους τὴν ἐνέπνεεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, ἥτις τώρα ἤθελεν εἶσθαι ἀφανισμένη ἄνευ τῆς ἀγχινοίας τοῦ Ῥοδόλφου.

Τῇ ἐπαύριον τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ μαρκέσιος εἶχεν ἀκολουθήσει τὴν σύζυγόν του εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, ἐπῆγεν ἐκεῖ ὁ Τὼμ, ἐπροκάλεσεν εὐκόλως τὴν κυρίαν Πιπελέτου εἰς φλυαρίας, κ' ἔμαθεν ὅτι μία νέα κυρία, εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφόρῳ παρὰ τοῦ συζύγου της, ἐλυτρώθη, χάρις εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα ἑνός της ἐνοικάτορος ὀνομαζομένου ὁ Κ. Ῥοδόλφος.

Τοῦτο μαθοῦσα ἡ Σάρα, καὶ μὴ ἔχουσα εἰς χεῖρας κἀμμίαν μαρτυρίαν περὶ τῆς συντυχίας ἣν ἡ Κλημεντία εἶχεν ὑποσχεθῇ πρὸς τὸν Κ. Κάρολον Ῥοβέρτην, ἐπενόησεν ἄλλο σχέδιον δολιώτατον· νὰ στείλῃ πάλιν μίαν ἀνώνυμον γραφὴν πρὸς τὸν Κ. Δ'-Ἀρβίλλ, τείνουσαν πρὸς τὸ νὰ διακόψῃ καθ' ὁλοκληρίαν ὁ μαρκέσιος τὴν μετὰ τοῦ Ῥοδόλφου φιλίαν του, ἢ τοὐλάχιστον νὰ συλλάβῃ δεινὰς ὑπονοίας κατ' αὐτοῦ, καὶ οὕτω νὰ ἐμποδίσῃ τὴν σύζυγόν του ἐκ τοῦ νὰ ὑποδέχεται πλέον τὸν πρίγκιπα.

Ἡ ἀνώνυμος αὕτη ἐπιστολὴ περιελάμβανε τὰ ἑξῆς·

« Ἀδελφὲ, σ' ἔπαιξαν ἀναισχύντως· προχθὲς ἡ σύζυγός σου, εἰδοποιηθεῖσα ὅτι τὴν ἠκολούθεις, ἐπενόησε τὴν πρόφασιν ὅτι ἐπορεύθη ἐκεῖ πρὸς τὸ νὰ εὐεργετήσῃ τινὰς πένητας· ἐνῷ αὐτὴ ἐπῆγε νὰ εὕρῃ *πρίγκιπά* τινα λαβόντα ὑπ' ἐνοίκιον ἕνα θάλαμον ἐπὶ τῆς τετάρτης ὀροφῆς τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, ὑπὸ τ' ὄνομα *Ῥοδόλφος*. Ἂν περὶ τούτων ἀμφιβάλλῃς,

διότι ἀληθινὰ εἶναι πράγματα ἀπίστευτα, ὕπαγε εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου, ἀρ. 17 νὰ πληροφορηθῇς. Παράστησε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ *πρίγκιπος* καὶ θέλεις ἰδεῖ ὅτ' εἶσαι ὁ πλέον εὐκολόπιστος καὶ πλέον *καλόβολος* τῶν ἀνδρῶν ὅσοι ποτὲ ἠπατήθησαν ἀπὸ τὰς συζύγους των. Μὴ παραβλέψῃς τὸ πρᾶγμα· ἀλλέως θὰ πιστεύσουν ὅτ' εἶσαι ὑπὲρ τὸ δέον *φίλος αὐτοῦ τοῦ πρίγκιπος*.

Τὸ γραμμάτιον τοῦτο ἔῤῥιψεν ἡ Σάρα εἰς τὸ ταχυδρομεῖον περὶ τὰς πέντε ὥρας, καθ' ἣν ἡμέραν ἔγινεν ἡ μετὰ τοῦ συμβολαιογράφου συνομιλία της.

Τὴν αὐτὴν δ' ἐκείνην ἡμέραν ὁ Ῥοδόλφος, ἀφοῦ ἐσύστησε πρὸς τὸν Κ. Δὲ-Γράουν νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἔλευσιν τῆς Κησίλης εἰς Παρισίους, ἐξῆλθε πρὸς τὸ ἑσπέρας πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς κυρίας πρεσβυίας***· ἔμελλεν ἑπομένως νὰ πορευθῇ εἰς τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ, διὰ νὰ τὴν ἀναγγείλῃ ὅτι ἀνεκάλυψε μίαν *φιλάνθρωπον ῥαδιουργίαν* ἀξίαν αὐτῆς.

Ἂς μᾶς ἀκολουθήσῃ ὁ ἀναγνώστης εἰς τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ. Θέλομεν ἰδῆν, ἐκ τῆς ἐπομένης συνομιλίας, ὅτι ἡ γυνὴ αὐτη, χάρις εἰς τὰς τοῦ Ῥοδόλφου εὐγενεῖς συμβουλὰς, φέρεται ἤδη πρὸς τὸν σύζυγόν της μὲ γενναιότητα καὶ συμπάθειαν, πολὺ ἐναντίαν τῆς ψυχρότητος τὴν ὁποίαν τὸν ἔδειξε μέχρι τοῦδε. Ὁ μαρκέσιος καὶ ἡ σύζυγός του εἶχον ἐγερθῆ ἐκ τῆς τραπέζης· ἡ σκηνὴ λαμβάνει χώραν εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν τὴν ὁποίαν περιεγράψαμεν· ἡ φυσιογνωμία τῆς Κλημεντίας εἶναι εὔνους καὶ γλυκεῖα· ἡ τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ φαίνεται ὀλιγώτερον θλιβερὰ παρὰ τὸ σύνηθες.

Σπεύδομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ μαρκέσιος δὲν εἶχε λάβει ἀκόμη τὴν νέαν καὶ ἐπονείδιστον ἀνώνυμον γραφὴν τῆς Σάρας.

—Καὶ ἀπόψε πῶς θέλετε τὴν περάσει; εἶπεν ὁ μαρκέσιος πρὸς τὴν σύζυγόν του μηχανικῶς.

— Δὲν σκοπεύω νὰ ὑπάγω πουθενά... Ὑμεῖς δὲ τί θὰ κάμετε;

— Μήτ' ἐγὼ γνωρίζω.... ἀπεκρίθη ὁ Δ'-Ἀρβὶλλ μετὰ στεναγμοῦ· ὁ κόσμος μὲ εἶναι ἀνυπόφορος... Θὰ περάσω καὶ τὸ ἑσπέρας τοῦτο... καθὼς τόσα ἄλλα... κατάμονος.

— Διατί κατάμονος... ἀφοῦ ἐγὼ ἀπόψε δὲν ἐξέρχομαι;

Ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ παρετήρησε τὴν γυναῖκά του μὲ ἀπορίαν.

— Ναὶ... πλὴν...

— Τί;

—Ἐνόμιζα ὅτι προτιμᾶτε νὰ ἦσθε μόνη ὁσάκις δὲν ὑπάγετε εἰς συναναστροφήν τινα...

— Ναὶ, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶμαι ὀλίγον ἰδιότροπος, εἶπεν ἡ Κλημεντία μειδιῶσα, ἐπιθυμῶ πολὺ σήμερον νὰ συμμερισθῶ τὴν μοναξίαν μου μεθ' ὑμῶν... ἂν τοῦτο σᾶς εὐαρεστῇ.

—Ἀληθινά; ἀνέκραξεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ μὲ συγκίνησιν ψυχῆς. Πόσον ἀξία εἶσθε ἀγάπης προκαταλαμβάνουσα τοιουτοτρόπως μίαν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν ἐτόλμων νὰ σᾶς ἀναφέρω!

— Ἐξεύρετε ὅτι αὐτή σας ἡ ἀπορία ἔχει σχεδὸν τὸ εἶδος ἐπιπλήξεως;

— Ἐπιπλήξεως;... ἆ! ὄχι, ὄχι! ἀλλὰ μετὰ τὰς ἀδίκους καὶ σκληρὰς ὑποψίας μου τῆς προχθὲς, νὰ σᾶς βλέπω σήμερον τόσον εὐμενῆ, εἶναι, σᾶς βεβαιῶ, δι' ἐμὲ ἀπορία, ἀλλ' ἡ ἡδονικωτέρα τῶν ἀποριῶν.

— Ἂς λησμονήσωμεν τὰ παρελθόντα, εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ πρὸς τὸν σύζυγόν της μὲ μειδίαμα ἀγγελικῆς γλυκύτητος ἔμπλεον.

— Κλημεντία, δύνασαι τοῦτο! ὑπέλαβεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρλὶλλ μετὰ θλίψεως· ἐγὼ ἐτόλμησα νὰ σὲ ὑποπτευθῶ... καὶ σύ;... Καὶ νὰ ἤξευρες ἕως ποῦ ἠδύνατο νὰ μὲ ὠθήσῃ μία τυφλὴ ζηλία... Ἀλλὰ τί τοῦτο ἐνώπιον τῶν τοσούτων ἄλλων ἀδιορθώτων ἀδικημάτων μου πρὸς σέ;

— Ἂς λησμονήσωμεν, σὲ λέγω, τὸ παρελθὸν, ἐπανέλαβεν ἡ Κλημεντία, θλιβερὰν καταστέλλουσα συγκίνησιν.

— Τί ἀκούω;... τὸ παρελθὸν ἐκεῖνο δύνασαι νὰ λησμονήσῃς ποτέ;

— Ἐλπίζω.

— Ἀληθινά! Κλημεντία... τόσον γενναία νὰ φανῇς!... Ἀλλ' ὄχι, εἰς τόσην εὐδαιμονίαν νὰ πιστεύσω δὲν δύναμαι· ἐγὼ ἀπηλπίσθην διὰ παντὸς περὶ αὐτῆς.

— Εἶχες ἄδικον, τὸ βλέπεις;

— Ὁποία, Θεέ μου, μεταβολή; εἶναι καθ' ὕπνον; ὤ! εἰπέ με ἂν δὲν μὲ πλανᾷ ὁ νοῦς...

— Ὄχι... δὲν εἶναι πλάνη νοός...

— Τῳόντι, τὸ βλέμμα σου εἶναι ὀλιγώτερον ψυχρόν... ἡ φωνή σου συγκεκινημένη σχεδόν... Ὦ! εἰπέ! εἶναι λοιπὸν ἀληθές;... Δὲν εἶναι τῆς φαντασίας μου ἀπάτη τερπνή;

— Ὄχι... διότι κ' ἐγὼ χρείαν ἔχω συγγνώμης...

— Σύ;

— Ἐφέρθην τοσάκις πρὸς σὲ μὲ τόσην ἀδιαφορίαν, μὲ τόσην σκληρότητα μάλιστα! Δὲν ἐχρεώστουν νὰ συλλογισθῶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχῃς μίαν καρτεροψυχίαν ἐκ τῶν σπανίων, μίαν ἀρετὴν ὑπὲρ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ μὴ πράξῃς ὅπως ἔπραξες; Μεμονωμένος, δυστυχής... πῶς ἠδύνασο νὰ κρατηθῇς ἐκ τοῦ νὰ ζητήσῃς παρηγορίαν τινὰ εἰς συνοικέσιόν τι ἀρέσκον σοι!... Φεῦ! ὅταν κἀνεὶς πάσχῃ, ἡ καρδία του τοσοῦτον εὐκόλως πιστεύει εἰς τὴν συμπάθειαν τῶν ἄλλων!... Τὸ μόνον μέχρι τοῦδε σφάλμα σου εἶναι ὅτι πολὺ ἐπεστηρίχθης εἰς τὴν γενναιότητά μου... Λοιπόν! εἰς τὸ ἑξῆς θὰ προσπαθήσω νὰ δικαιώσω αὐτήν σου τὴν ἐπιστήριξιν.

— Ὦ! λάλει... ἀκόμη λάλει, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ μὲ τὰς χεῖρας συνημμένας, εἰς εἶδος ἐκστάσεως.

— Αἱ ὑπάρξεις μας συνεδέθησαν πλέον διὰ παντός... Θέλω καταβάλει πᾶσαν δύναμιν πρὸς τὸ νὰ σοὶ καταστήσω ὀλιγώτερον ἐπώδυνον τὴν ζωήν.

— Θεέ μου!... Θεέ μου!... Κλημεντία, σὲ τῳόντι ἀκούω λαλοῦσαν;

— Σὲ παρακαλῶ, μὴ θαυμάζεις οὕτω πως... Μὲ πληγώνεις... ὁ θαυμασμός σου εἶν' ἔλεγχος σκληρὸς περὶ τῆς παρελθούσης μου διαγωγῆς...

Τίς λοιπὸν νὰ σὲ συγκλαύσῃ, τίς νὰ τείνῃ χεῖρα φιλικὴν, ἀῤῥωγὸν χεῖρα πρὸς σέ... ἂν ὄχι ἐγώ;..."Εμπνευσις μοὶ κατέβη ἀγαθή... ἐσκέφθην, ἀνελόγισα καλῶς τὸ παρελθὸν, τὸ μέλλον... Ἐγνώρισα τὰ σφάλματά μου, καὶ εὗρον, νομίζω, τὸν τρόπον τοῦ νὰ τὰ διορθώσω...

— Τὰ σφάλματά σου, ταλαίπωρε γυνή;

— Ναὶ, ἐγὼ ἐχρεώστουν τῇ ἐπαύριον τοῦ γάμου μας νὰ κάμω ἔφεσιν εἰς τὴν γενναιότητα τῆς συνειδήσεώς σου, καὶ ἐλευθέρως νὰ σὲ ζητήσω ἐν διαζύγιον.

—Ἄ! Κλημεντία!... οἴκτειρον! οἴκτειρον!...

—Ἢ, ἂν δὲν ἔστεργες, καὶ ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑποκύψω εἰς τὴν τύχην μου, ἐχρεώστουν νὰ καταστήσω αὐτὴν ἵλεον διὰ τῆς ἀφοσιώσεώς μου. Ἀντὶ νὰ ἦμαι πρὸς σὲ ὡς ἀκατάπαυστος ἔλεγχος διὰ τῆς ἀγερώχου καὶ σιωπηλῆς ψυχρότητός μου, ἐχρεώστουν νὰ προσπαθῶ νὰ σὲ παρηγορήσω δι' ἓν δυστύχημα δεινὸν, μόνην τὴν συμφοράν σου πρὸ ὀφθαλμῶν μου προθεμένη. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤθελα εὕρει θέλγητρον εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν αὐτήν· διότι πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν φροντίδων, ἴσως δὲ καὶ θυσιῶν τὰς ὁποίας ἤθελα καταβάλει εἰς τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα, ἔμελλα νὰ ἐπιτύχω τὴν εὐγνωμοσύνην σου, καὶ τότε... Ἀλλὰ, τί ἔχεις;... Θεέ μου!... κλαίεις!

— Ναὶ, δάκρυα γλυκασμοῦ ἀνεκφράστου... δὲν γνωρίζεις ὁποίας νέας συγκινήσεις διεγείρουσιν εἰς τὴν καρδίαν μου οἱ λόγοι σου..."Ω! Κλημεντία! ἄφες νὰ κλαύσω!...Ποτὲ δὲν κατενόησα ὡς ταύτην τὴν στιγμὴν πόσον ἔνοχος ὑπῆρξα συνδέσας σε εἰς τὴν ἀθλίαν μου ὕπαρξιν!

— Καὶ ποτὲ κ' ἐγὼ δὲν ᾐσθάνθην εἰς τὸν ἑαυτόν μου πλειοτέραν διάθεσιν πρὸς τὸ συγχωρεῖν. Θάῤῥει λοιπὸν, φίλε μου! θάῤῥει! ἐν ἐλλείψει λαμπροῦ καὶ εὐδαίμονος βίου, ἂς ζητήσωμεν τὴν τέρψιν μας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σπουδαίων χρεῶν ἅτινα μᾶς ἐπιβάλλει ἡ εἱμαρμένη. Ἂς ἤμεθα μεταξύ μας συγκαταβατικοί· ὁσάκις ἀποκάμνωμεν, ἂς ῥίπτωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς κοιτίδος τῆς θυγατρός μας, ἂς συγκεντροῦμεν ἐπ' αὐτῆς πᾶσαν ἀγάπην μας, καὶ θέλομεν οὕτω γευθῆν εἰσέτι στιγμάς τινας χαρᾶς μελαγχολικῆς καὶ ἁγίας.

—"Αγγελος... εἶναι ἄγγελος!...—ἀνέκραξεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ συνάπτων τὰς χεῖρας καὶ θεωρῶν τὴν σύζυγόν του μὲ θαυμασμόν τινα περιπαθῆ.—"Ω! δὲν γνωρίζεις, Κλημεντία, πόσον καλὸν καὶ κακὸν ὁμοῦ μὲ προξενεῖς! οἱ σκληρότεροι τῶν λόγων ὅσους μ' ἀπεύθυνες ἄλλοτε, οἱ πικρότεροι καὶ δικαιότεροι ἔλεγχοί σου, ποτὲ δὲν μ' ἔτυψαν τόσον ὅσον μὲ τύπτει ἡ ἀξιολάτρευτος αὐτὴ πρᾳότης, ἡ γενναία σου αὐτὴ ὑπομονή... Καὶ ὅμως, μ' ἐμπνέεις ἀκουσίως μου ἐλπίδας νέας. Δὲν γνωρίζεις ὁποῖον μέλλον τολμῶ νὰ διαβλέπω ταύτην τὴν στιγμήν...

— Εἰς τοὺς λόγους μου, Ἄλβερτε, αὐτοὺς δύνασαι τυφλὴν καὶ ἐντελῆ νὰ βάλῃς πίστιν... Τὴν ἀπόφασιν ταύτην λαμβάνω στερεῶς· σὲ ὀμνύω ὅτι ποτὲ δὲν θέλω ἀποτραπῆ...Κατόπιν μάλιστα θέλω δυνηθῆ καὶ νέας νὰ σὲ δώσω περὶ τῆς ὑποσχέσεώς μου ἐγγυήσεις...

— Ἐγγυήσεις! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπὶ τὸ μᾶλλον βαθμηδὸν ἐνθουσιῶν ἐκ τῆς τοσοῦτον ἀπροόπτου εὐτυχίας ταύτης· ἐγγυήσεις! κ' ἔχω χρείαν ἐγγυήσεων ἐγώ; Τὸ βλέμμα σου, ἡ φωνή σου, ἡ οὐράνιος αὐτὴ τῆς φυσιογνωμίας σου ἀγαθότης ἥτις ἐκ περισσοῦ σὲ ὡραΐζει, οἱ παλμοὶ, αἱ ἐκστάσεις τῆς καρδίας μου, ὅλα ταῦτα δὲν μ' ἀποδεικνύουσιν ὅτι λέγεις ἀλήθειαν; Ἀλλὰ γνωρίζεις, Κλημεντία, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀκόρεστος εἰς τὰς εὐχάς του, ἐπρόσθεσεν ὁ μαρκέσιος πλησιάζων πρὸς τὸ θρονίον τῆς συζύγου του· Οἱ εὐγενεῖς καὶ γοητευτικοί σου λόγοι μὲ δίδουσι τὸ θάῤῥος, τὴν θρασύτητα, νὰ ἐλπίσω...νὰ ἐλπίσω τὸν οὐρανὸν, ναί... νὰ ἐλπίσω ὅ,τι χθὲς ἀκόμη ἐθεώρουν ὡς ὄνειρον παράλογον!...

— Ἐξηγήθητι, σὲ παρακαλῶ!... εἶπεν ἡ Κλημεντία ἀνήσυχος.

— Νὰ σ' ἐξηγηθῶ λοιπόν... ἀνέκραξεν ὁ Δ'-Ἀρβὶλλ λαμβάνων τὴν χεῖρα τῆς γυναικός του... νὰ σ' ἐξηγηθῶ, Κλημεντία μου! Πᾶσαν προσπάθειάν μου θέλω καταβάλει, πάντα μου συλλογισμὸν, ὅλον τὸν ἔρωτα ὅσος εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ! Κλημεντία, ἤκουσες; ὅλον τὸν ἔρωτα ὅσος νὰ ὑπάρξῃ εἶναι δυνατόν... ὥστε νὰ καταστηθῶ ἄξιος ἀγάπης ἐνώπιόν σου! ὄχι ἀγάπης ὠχρᾶς καὶ χλιαρᾶς... ἀλλ' ἀγάπης διαπύρου ὡς εἶναι ἡ ἰδική μου πρὸς σέ... Ὦ! δὲν γνωρίζεις μέχρι τίνος βαθμοῦ κορυφωμένη εἶναι ἡ πρὸς σέ μου περιπάθεια!... Καὶ ἠδυνάμην, ὁ ταλαίπωρος, νὰ σὲ τὴν ἐκφρασθῶ!... μὲ τόσην πάντοτε ψυχρότητα ἐφέρθης πρὸς ἐμέ!... ποτὲ μίαν λέξιν ἀγαθήν... ποτὲ μίαν ἀπὸ τὰς λέξεις ἐκείνας... αἵτινες πρὸ ὀλίγου μ' ἐκίνησαν εἰς δάκρυα... αἵτινες τώρα μὲ μεθύσκουσιν ἀπὸ εὐδαιμονίαν... καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην... τὴν ἀξίζω, σὲ βεβαιῶ... Σ' ἐλάτρευσα τοσοῦτον... καὶ τόσα κατέπια πικρὰ...χωρίς ποτε νὰ σὲ εἴπω τι! Ἡ μελαγχολία ἥτις μὲ κατατήκει, τί ἄλλο ἦτο, νομίζεις!... Τί ἄλλο ἦτον ἡ πρὸς τὸν κόσμον ἀποστροφή μου... ἡ σκυθρωπότης μου... ἐκείνη μου ἡ σιωπηλότης!... Ἀλλὰ φαντάσου, φίλη μου... νὰ ἔχῃ τις εἰς τὸν οἶκόν του μίαν γυναῖκα λατρείας ἀξίαν καὶ λατρευτήν· αὐτὴ νὰ ἦναι ἡ γυνή του· νὰ ἔχῃ μίαν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν νὰ ἐπιθυμῇ μὲ ὅλην τὴν παραφορὰν κεκρατημένου ἔρωτος... καὶ ὅμως νὰ καταδικάζεται παρ' αὐτῆς νὰ ζῇ κατάμονος, ἕρμαιον ἀϋπνιῶν διακαῶν... Ὦ! ὄχι, δὲν γνωρίζεις τὰ τῆς ἀπελπισίας μου δάκρυα! δὲν ἔχεις ἰδέαν πόσον ἀπεγνωσμένος καταντῶ εἰς τὴν ἀδημονίαν μου! Ἤθελες λάβει οἶκτον· ἤθελες μὲ οἰκτείρει... Ἡ θέα τῆς ἀνεκλαλήτου σου καλλονῆς, τῶν ἀγγελικῶν σου χαρίτων, πλέον δὲν θέλ' εἶσθαι ἡ καθημερινή μου εὐδαιμονία καὶ ἐνταυτῷ τὸ καθημερινόν μου μαρτύριον...Ὦ! ναὶ, ὁ θησαυρὸς οὗτος τὸν ὁποῖον θεωρῶ ὡς τὸ τιμαλφέστερόν μου κειμήλιον... ὁ θησαυρὸς οὗτος ὅστις μὲ ἀνήκει καὶ ὅμως δὲν ἦτον ἕως τώρα εἰς τὴν ἐξουσίαν μου... ὁ θησαυρὸς οὗτος θέλει πλέον εἶσθαι θησαυρός μου... Ἡ καρδία μου, ἡμέθη της, ὅλα ταῦτα μὲ τὸ ἐπιβεβαιοῦν...δὲν ἔχει οὕτω, φίλη μου...τρυφερὰ φίλη μου;

Ταῦτα λέγων, ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐκάλυψε τὴν χεῖρα τῆς συζύγου του διὰ φιλημάτων περιπαθῶν.

Περίλυπος ἡ Κλημεντία διότι ὁ σύζυγός της δὲν τὴν ἐνόησεν, ἀπέσυρεν ἀμέσως μὲ εἶδος ἀποστροφῆς, φρίκης σχεδὸν, τὴν χεῖρά της. Ἡ φυσιογνωμία της ἐφανέρωσε προδήλως τὸ αἴσθημά της· δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ. Τοῦτο ἐπέφερεν εἰς αὐτὸν τρομερὸν ἀποτέλεσμα. Σπαραξικάρδιος λύπη ἀνέβη ἐπὶ τῆς μορφῆς του.

Η κυρία Δ'-'Αρβὶλλ τὸν εἶδε... δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ τείνῃ πάλιν τὴν χεῖρά της πρὸς αὐτὸν—Ἄλβερτε, κράζουσα, Ἄλβερτε, σὲ ὀμνύω, ὅτι πρὸς σὲ θέλω εἶσθαι ἡ πλέον ἀφοσιωμένη φίλη, ἡ φιλοστοργοτέρα ἀδελφή...ἀλλ' ὄχι τι περιπλέον!... Σύγγνωθι... ἂν ἀκουσίως μου οἱ λόγοι μου σοὶ ἔδωκαν ἐλπίδας τὰς ὁποίας ποτὲ νὰ πραγματοποιήσω δὲν θὰ δυνηθῶ!...

— Ποτέ;... ἀνεφώνησεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ ἀτενίζων εἰς τὴν σύζυγόν του μὲ βλέμμα ἱκέσιον, ἀπηλπισμένον βλέμμα.

— Ποτέ!... ἀπήντησεν ἡ Κλημεντία.

Αὐτὴ καὶ μόνη ἡ λέξις, ὁ τόνος δι' οὗ τὴν ἐπρόφερεν ἡ νέα γυνὴ, ἀμετάτρεπτον ἀνέφαινον τὴν ἀπόφασίν της.

Ἡ Κλημεντία, εἰς εὐγενῆ ἀναχθεῖσα αἰσθήματα ὑπὸ τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ Ῥοδόλφου, εἶχεν ἀποφασίσει στερεῶς πᾶσαν στοργὴν νὰ λάβῃ πρὸς τὸν Κ. Δ'-'Αρβὶλλ, μετὰ πάσης νὰ τὸν παρηγορῇ ἀφοσιώσεως, ἀλλ' ἔρωτα ὄχι· δὲν ἦτο πρὸς τοῦτον ἱκανή. Ἐντύπωσις ἰσχυροτέρα τῆς φρίκης, τοῦ μίσους, τῆς ἀποστροφῆς ἀπεμάκρυνε διὰ παντὸς τὴν Κλημεντίαν ἀπὸ τοῦ συζύγου της. Μία ἀπέχθεια... ἀνυπέρβλητος.

Μετά τινα στιγμὴν σιωπῆς κατηφοῦς, ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν δακρυβρέκτων ὀφθαλμῶν του, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκά του, μὲ πικρίαν τινὰ λυπηροτάτην·

— Σύγγνωθι... ὅτι ἠπατήθην...σύγγνωθι ὅτι ἀπεπλανήθην εἰς μίαν ἐλπίδα παράλογον...

Καὶ μετὰ νέαν τινὰ σιγὴν,—Ὦ! πόσον εἶμαι δυστυχής! — εἶπε.

— Φίλε μου, τὸν λέγει μειλιχίως ἡ Κλημεντία, δὲν ἤθελα τώρα νὰ σ' ἐλέγξω· καὶ ὅμως... ὡς οὐδὲν λοιπὸν ἔχεις τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ νὰ ἦμαι πρὸς σὲ φιλοστοργοτάτη ἀδελφή; Εἰς τὴν ἐπιστήθιον φιλίαν μου ἤθελες εὕρει ἡδονὴν τὴν ὁποίαν ποτὲ ὁ ἔρως δὲν ἤθελε σοὶ προσφέρει... Ἔλπισον...ἔλπισον ἡμέρας πλέον ἱλαράς. Μέχρι τοῦδε μ' εὗρες ἀδιάφορον σχεδὸν εἰς τὰς λύπας σου· θὰ ἰδῇς πόσον θὰ σὲ συμπονῶ, καὶ πόσην παραμυθίαν θὰ εὑρίσκεις εἰς τὴν ἁγνὴν ἀγάπην μου...

Θαλαμηπόλος τις ἀνήγγειλεν· — Ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης ὁ μέγας δοὺξ Γερολστέϊν.

Ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ ἔκαμέ τινα κίνησιν, ἐπανέλαβε τὴν ἀταραξίαν του καὶ ἐπροχώρησεν εἰς προϋπάντησιν τοῦ ἡγεμόνος.

— Μυριάκις εὐτυχὴς λογίζομαι, κυρία, ὅτι λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐπιτύχω ἀπόψε εἰς τὸν οἶκόν σας, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πλησιάσας πρὸς τὴν Κλημεντίαν· καὶ διπλῶς μακαρίζομαι ὅτι συγχρόνως λαμβάνω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδω καὶ ὑμᾶς, φίλτατέ μοι Ἄλβερτε,—ἐπρόσθεσε στραφεὶς πρὸς τὸν μαρκέσιον, τοῦ ὁποίου τὴν χεῖρα ἔσφιγξεν ἀπὸ καρδίας.

— Τῳόντι, ὑψηλότατε, πολὺς καιρὸς παρῆλθεν ἀφ' ὅτου ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς προσφέρω τὸ σέβας μου.

— Μεταξύ μας ἂς μείνῃ, φίλτατέ μοι Ἄλβερτε, εἶπεν ὁ πρίγκιψ μειδιῶν, ἀλλ' εἴσθε κἄμποσον πλατωνικὸς εἰς τὴν φιλίαν· βέβαιος ὅτι σᾶς ἀγαποῦν, δὲν φροντίζετε τόσον νὰ δίδετε ἢ λαμβάνετε δείγματα τοῦ ὅτι καλλιεργεῖτε τὴν πρὸς τὰς γνωριμίας σας προσπάθειαν.

Ἐναντίον τῶν κανόνων τῆς ἐθιμοταξίας, (διὰ τὸ ὁποῖον ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ ἐδυσαρεστήθη ὁπωσοῦν) παρουσιάζεται εἷς θαλαμηπόλος, φέρων πρὸς τὸν μαρκέσιον μίαν ἐπιστολήν.

Ἦτον ἡ ἀνώνυμος καταμήνυσις τῆς Σάρας, ἡ διαβάλλουσα τὸν Ῥοδόλφον ὡς ἐραστὴν τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβίλλ.

Ὁ μαρκέσιος, ἀπὸ τιμὴν πρὸς τὸν ἡγεμόνα φερόμενος, ἀπώθησε διὰ τῆς χειρὸς τὸν μικρὸν ἀργυροῦν δίσκον τὸν ὁποῖον τῷ ἐπαρουσίαζεν ὁ ὑπηρέτης, καὶ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ·

—Ὕστερον... ὕστερον...

—Φίλτατέ μοι Ἄλβερτε, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ φιλικώτατον τρόπον, τώρα μετ' ἐμοῦ τοιαῦτα ;...

— Ἀλλ' ὑψηλότατε...

—Μὲ τὴν ἄδειαν τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ, σᾶς παρακαλῶ... ἀναγνώσετε τὴν ἐπιστολήν σας...

— Σᾶς βεβαιῶ, ὑψηλότατε, ὅτι δὲν εἶμαι διόλου περίεργος...

— Κάμετέ μοι τὴν χάριν, Ἄλβερτε, ἀναγνώσστε τὴν ἐπιστολήν σας...

— Σᾶς λέγω, ὑψηλότατε...

— Σᾶς παρακαλῶ... τὸ θέλω...

— Ἀφοῦ ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης τὸ ἀπαιτεῖ... εἶπεν ὁ μαρκέσιος λαμβάνων τὴν γραφὴν ἀπὸ τὸν δίσκον·

—Ἀπαιτῶ βέβαια νὰ μὲ θεωρῆτε ὡς φίλον.—Ἔπειτα, στραφεὶς πρὸς τὴν μαρκεσίαν ἐνῷ ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐξεσφράγιζε τὴν ὀλεθρίαν ἐπιστολὴν, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον ὁ Ῥοδόλφος ἦτο μακρὰν τοῦ νὰ φαντασθῇ, ἐπρόσθεσε μειδιῶν. —Ὁποῖος θρίαμβος διὰ σᾶς, κυρία, τὸ νὰ κάμπτετε πάντοτε τὰς τοσοῦτον ἐπιμόνους του ἀντιστάσεις !

Ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπλησίασεν εἰς ἕνα τῶν λυχνοστατῶν τῆς ἑστίας καὶ ἤνοιξε τὴν ἐπιστολὴν τῆς Σάρας.

Τὸ πρόσωπόν του διέμεινεν ἀτάραχον· τὴν χεῖρά του μόνον ἐκυρίευσε νευρικός τις τρόμος ἀνεπαίσθητος, ὅταν μετά τινα δισταγμὸν ἔβαλε τὸ γραμμάτιον εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἐσωκαρδίου του.

— Καί τοι ἐκτιθέμενος νὰ φανῶ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα χαρακτῆρος ἀγριανθρωπικοῦ, εἶπε πρὸς τὸν Ῥοδόλφον μειδιῶν, σᾶς ζητῶ τὴν ἄδειαν, ὑψηλότατε, νὰ ὑπάγω ν' ἀπαντήσω εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν...τὴν παρ' ὅσον ἐφανταζόμην σπουδαιοτέραν...

— Καὶ δὲν θὰ σᾶς ἐπανίδω λοιπὸν ἀπόψε ;

— Δὲν πιστεύω νὰ λάβω αὐτὴν τὴν τιμὴν, ὑψηλότατε. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης θέλει εὐχαρεστηθῇ νὰ μὲ συγχωρήσῃ.

— Τί ἄνθρωπος ἀκατάσχετος! εἶπε μὲ φαιδρότητα ὁ Ῥοδόλφος. Δὲν ἐπιχειρεῖτε, κυρία, νὰ τὸν κρατήσετε;

— Δὲν τολμῶ νὰ πειραθῶ ὅ,τι ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἐπεχείρησεν εἰς μάτην.

— Ἀληθινὰ, φίλτατέ μοι Ἄλβερτε, προσπαθήσετε νὰ μᾶς ἔλθετε πάλιν, ἀφοῦ γράψετε τὴν ἐπιστολήν σας...εἰδεμὴ ὑποσχεθῆτέ μοι νὰ μὲ χαρίσητε ὀλίγας στιγμὰς κἀνὲν πρωΐ... ἔχω νὰ σᾶς εἴπω χίλια πράγματα.

— Ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης μὲ τιμᾷ ὑπὲρ ἀξίαν, εἶπεν ὁ μαρκέσιος βαθέως ὑποκλίνων.

Καὶ ἀπῆλθεν ἀφήνων τὴν Κλημεντίαν μετὰ τοῦ πρίγκιπος.

— Ὁ σύζυγός σας, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος πρὸς τὴν μαρκεσίαν, πολὺ σκεπτικὸς εἶναι σήμερον· τὸ μειδίαμά του μ' ἐφάνη κατηναγκασμένον.

— Ὅταν ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης εἰσῆλθεν, ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἦτο πολὺ τεταραγμένος· διὰ νὰ σᾶς τὸ κρύψῃ πρέπει νὰ ἐδυσανασχέτησε πολύ.

— Ἦλθα ἴσως ἐν ὥρᾳ μὴ ἁρμοδίᾳ;

— Ὄχι, ὑψηλότατε. Μάλιστα μ' ἐλυτρώσετε ἀπὸ συνομιλίαν, τῆς ὁποίας τὸ τέλος ἤθελεν ἀποβῆ λυπηρότατον...

— Πῶς;

— Εἶπα εἰς τὸν Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ τὴν νέαν διαγωγὴν ἣν ἀπεφάσισα τοῦ λοιποῦ νὰ τηρήσω πρὸς αὐτὸν... ὑποσχομένη ἔρεισμα καὶ παραμυθίαν.

— Πόσον πρέπει νὰ ἐχάρη!

— Εἰς τὴν ἀρχὴν τῳόντι ἐχάρη ὅσον καὶ ἐγώ· διότι τὰ δάκρυά του, ἡ ἀγαλλίασίς του μίαν μ' ἐπροξένησαν συγκίνησιν ὁποίαν δὲν εἶχα εἰσέτι αἰσθανθῆ...Ἄλλοτε ἐνόμιζα ὅτι ἐκδικούμην ἀπευθύνουσά τον ἕνα ἔλεγχον ἢ σαρκασμόν... Θλιβερὰ ἐκδίκησις! ἡ μετὰ ταῦτα λύπη μου εἴπετο πικροτέρα... Ἐνῷ πρὸ ὀλίγου... ὁποία διαφορά!... Τὸν εἶχα ἐρωτήσει ἂν ἀπόψε ἐξήρχετο· μ' ἀπεκρίθη μὲ κατήφειαν ὅτι ἐσκόπευε νὰ περάσῃ τὴν ἑσπέραν μόνος, ὡς πολλάκις. Ὅταν τὸν ἐπρότεινα νὰ τὸν κρατήσω συναναστροφὴν... νὰ ἐβλέπετε τὴν ἔκπληξίν του, ὑψηλότατε! Πῶς ἡ συνήθως μελαγχολική του μορφὴ κατέστη φαιδρά... Ὢ! καλὰ ἐλέγετε... οὐδὲν γλυκύτερον τῶν τοιούτων ἀπροόπτων εὐτυχιῶν!...

— Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν μετὰ τὴν τόσην χαρὰν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ τὸν ἐπροξενήσετε κατήντησεν, ὡς λέγετε, ἡ συνομιλία σας λυπηρά;

— Ἀλλοίμονον, ὑψηλότατε, εἶπεν ἡ Κλημεντία ἐρυθριῶσα· ἐλπίδας τὰς ὁποίας τὸν ἐνέπνευσα, ὡς δυναμένη νὰ τὰς πραγματοποιήσω...διεδέχθησαν παρὰ τῷ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἄλλαι ἐλπίδες ἠδυπαθέστεραι... τὰς ὁποίας οὐδ' ἐπροκάλεσα, οὐδὲ θέλω ποτὲ δυνηθῆ νὰ εὐχαριστήσω...Ὅσον εἰς τὴν ἀρχὴν ἐμαλάχθην ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης του... τόσον ἐψυχράνθην, ἐσκληρύνθην εὐθὺς καθὼς εἶδα ὅτι μὲ ὡμίλει περιπαθῶς...Τέλος πάντων, ὅταν εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν του ἔθεσεν ἐπὶ τῆς χειρός μου τὰ χείλη του... ψῦχος μ' ἐκυρίευσε θανατηφόρον, καὶ δὲν ἴσχυσα νὰ ὑποκρύψω τὴν φρίκην μου... Τοῦτο τὸν ἐσπάραξεν... εἶδε πλέον τὴν ἀκαταμάχητον ἀποστροφὴν ἣν ὁ ἔρως του μ' ἐπροξένει. Τὸν λυποῦμαι... Τώρα ὅμως εἰ-

και τοὐλάχιστον πεπεισμένος, μ' ὅλην τὴν ἐπιστροφήν μου πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἄλλο παρὰ φιλίαν ἐπιστήθιον δὲν χρεωστεῖ νὰ προσμένη ἀπ' ἐμέ...

— Κ' ἐκεῖνον συγκλαίω... καὶ σᾶς δὲν δύναμαι νὰ μεμφθῶ· ὑπάρχουσί τινες περιπτώσεις ἱεραί, διὰ νὰ εἴπω οὕτω...Τὸν ταλαίπωρον Ἄλβερτον, τὸν τόσον καλὸν, τὸν τόσον ἄδολον!!! νὰ ἔχῃ μίαν καρδίαν τοσοῦτον γενναίαν, μίαν ψυχὴν τοσοῦτον διάπυρον! Νὰ ἐγνωρίζετε ἀπὸ πόσου καιροῦ ἔβλεπα τὴν μελαγχολίαν ἥτις τὸν κατέτηκε, καὶ πόσον ἐθλιβόμην μὴ γνωρίζων τὴν αἰτίαν... Ὁ καιρὸς εἶναι τῶν πάντων ἰατρός· ἡ φρόνησις... Ὀλίγον κατ' ὀλίγον θέλει συναισθανθῇ τὴν ἀξίαν τῆς συμπαθείας τὴν ὁποίαν τὸν προσφέρετε, καὶ πλέον θέλει ὑπείκειν εἰς τὴν τύχην του, ὡς ὑπεῖκε μέχρι τοῦδε, καίτοι στερούμενος τῶν ἡδίστων παρηγοριῶν τὰς ὁποίας θέλετε εἰς τὸ ἑξῆς τὸν παρέχει...

— Καὶ αἱ ὁποῖαι ποτὲ δὲν θέλουν τοῦ λείψει, σᾶς κάμνω ὅρκον, ὑψηλότατε.

— Τώρα ἂς σκεφθῶμεν καὶ περὶ ἄλλων δυστυχῶν. Σᾶς ὑπεσχέθην ἓν *ἔργον ἀγαθὸν*, ἔχον τὰ θέλγητρα ἀληθοῦς μυθιστορίας... Ἦλθα λοιπὸν νὰ ἐκπληρώσω τὴν ὑπόσχεσίν μου.

— Τόσον ταχέως, ὑψηλότατε; τί εὐτυχία!

— Ἆ! τί καλὴ ἔμπνευσις μὲ ἦλθε νὰ λάβω ὑπ' ἐνοίκιον τὸν πενιχρὸν ἐκεῖνον θάλαμον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου περὶ οὗ σᾶς ἀνέφερα... Δὲν φαντάζεσθε πόσα εὗρον ἐκεῖ περίεργα, περισπούδαστα... Πρῶτον μὲν οἱ τοῦ παταρίου πένητές σας χαίρουσι τὴν εὐτυχίαν ἣν τοῖς ὑπεσχέθη ἡ παρουσία σας· ἔχουν μολοντοῦτο εἰσέτι νὰ ὑποφέρωσι· ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ σᾶς λυπῶ... Κάμμίαν ἡμέραν θὰ μάθετε πόσα δεινὰ δύνανται νὰ καταθλίψωσι μίαν μόνην οἰκογένειαν...

— Πόσην εὐγνωμοσύνην θὰ σᾶς χρεωστοῦν!

— Εὐλογοῦν τὸ ἰδικόν σας ὄνομα...

— Πῶς! Τοὺς ἐσυντρέξετε ἐν ὀνόματί μου, ὑψηλότατε;

— Διὰ νὰ τοὺς καταστήσω γλυκυτέραν τὴν ἐλεημοσύνην... Ἐπομένως, ἐγὼ μόνον ἐπραγματοποίησα τὰς ὑποσχέσεις σας...

— Ὢ! θὰ ὑπάγω νὰ τοὺς ἐξάξω ἀπὸ τὴν ἀπάτην... νὰ τοὺς εἴπω τί χρεωστοῦν εἰς ὑμᾶς.

— Ὄχι, ὄχι! μὴ τὸ κάμετε τοῦτο! γνωρίζετε ὅτι κρατῶ εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον ἕνα θάλαμον· μὴ, διὰ τὸν φόβον νέων ἀνωνύμων φαυλοτήτων ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν σας... ἢ τῶν ἰδικῶν μου ἐχθρῶν... Καὶ ἔπειτα οἱ Μορὲλ εἶναι τώρα χωρὶς ἀνάγκας κατεπειγούσας... Ἂς σκεφθῶμεν περὶ ἄλλων... ἂς σκεφθῶμεν περὶ τῆς *ῥαδιουργίας* μας. Πρόκειται περὶ μιᾶς δυστύχου μητρὸς καὶ τῆς θυγατρός της, αἵτινες, ζῶσαι πρότερον ἄνετον βίον, τὴν σήμερον, κατὰ συνέπειαν αἰσχρᾶς τινος λωποδυσίας... κατήντησαν εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν.

— Αἱ ταλαίπωροι γυναῖκες!... Καὶ ποῦ τώρα εἶναι αὐταί;

— Ἀγνοῶ.

— Ἀλλὰ πῶς ἐμάθετε περὶ τῆς δυστυχίας των;

— Χθὲς ἐπῆγα εἰς τὸ Τέμπλον... Γνωρίζετε, κυρία μαρκεσία, τί πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ τὸ Τέμπλον;

— Ὄχι, ὑψηλότατε...

— Εἶναι μία ἀγορὰ πολὺ ἀξιοπερίεργος· ἐπῆγα λοιπὸν ἐκεῖ ν' ἀγοράσω τινὰ πράγματα ὁμοῦ μὲ τὴν γειτονά μου τῆς τετάρτης ὀροφῆς...

— Μὲ τὴν γειτονά σας;

— Δὲν σᾶς εἶπα ὅτι κρατῶ θάλαμον εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου;

— Τὸ ἐλησμόνησα, ὑψηλότατε...

— Αὐτὴ ἡ γείτων μου εἶναι μία χαριεστάτη μικρὰ ῥάπτρια· ὀνομάζεται Γελασίνα· εἶναι πάντοτε γελαστὴ, καὶ ἐραστὴν ποτὲ δὲν ἔλαβε.

— Μέγα πρᾶγμα... διὰ μίαν ῥάπτριαν!

— Ὄχι τάχα ἀπὸ ἀρετὴν, ἀλλὰ διότι, λέγει, δὲν ἔχει εὐκαιρίαν νὰ γίνῃ ἐρωμένη· πρὸς τοῦτο ἤθελεν ἐξοδεύει πολὺν καιρὸν, ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐργάζεται δώδεκα ὥρας τὴν ἡμέραν διὰ νὰ κερδίσῃ εἰκοσιπέντε σολδία, μὲ τὰ ὁποῖα ζῇ.

— Καὶ δύναται μὲ τόσον ὀλίγα νὰ ζῇ;

— Πῶς ὄχι! μάλιστα εἶναι καὶ πολυτελής· ἔχει δύο κανάρια τὰ ὁποῖα τρώγουν πλειότερον ἀπ' αὐτήν· ὁ θάλαμός της εἶναι κοσμιώτατος, καὶ ἡ ἐνδυμασία της ἀπὸ τὰς πλέον φιλαρέσκους.

— Νὰ ζῇ μὲ εἰκοσιπέντε σολδία τὴν ἡμέραν! θαῦμα...

— Τῳόντι, θαῦμα τάξεως, φιλεργίας, οἰκονομίας καὶ φιλοσοφίας πρακτικῆς, σᾶς βεβαιῶ· διὰ τοῦτο καὶ σᾶς τὴν συστήνω· εἶναι, λέγει, ἐπιτηδειοτάτη εἰς τὴν ῥαπτικήν της... Ἔπειτα, μήπως θὰ εἶσθε ὑπόχρεως καὶ νὰ φορῆτε ὅσας ἐσθῆτας σᾶς ῥάψῃ αὐτή;

— Ἀπ' αὔριον θὰ τῆς στείλω ἔργον... Ἡ πτωχή!... νὰ ζῇ μὲ τόσον μικρὰ πράγματα, καὶ διὰ νὰ εἴπω οὕτω μὲ μίαν τοιαύτην οἰκονομίαν, ἄγνωστον ὁλοτελῶς εἰς ἡμᾶς τοὺς πλουσίους, οἵτινες διὰ τὴν ἐλαχίστην φαντασιοπληξίαν μας ἐξοδεύομεν ἑκατοντάκις τόσα!

— Λοιπὸν λαμβάνετε συμπάθειαν πρὸς τὴν μικρὰν ὑπερασπιζομένην μου· χαίρομαι· τώρα ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἄλλην μας ὑπόθεσιν. Ἐπῆγα λοιπὸν εἰς τὸ Τέμπλον μετὰ τῆς Γελασίνης, ν' ἀγοράσωμεν πράγματά τινα διὰ τοὺς πένητας ἐκείνους τοῦ παταρίου, ὅτε, ψηλαφῶν ἀσκόπως ἐντὸς παλαιᾶς τινος γραμματοθήκης ἐκτεθειμένης εἰς πώλησιν, εὗρον ἓν σχέδιον ἐπιστολῆς, γεγραμμένον ὑπὸ γυναικός τινος ἡ ὁποία ἐπροσκλαίετο εἰς τρίτον τι πρόσωπον, ὅτι κατήντησε μετὰ τῆς θυγατρός της εἰς τὴν ἐσχάτην πενίαν ἐξ αἰτίας τοῦ ἀτίμου χαρακτῆρος ἑνὸς θεματοφύλακος. Ἠρώτησα τὸν πωλητὴν πόθεν εἶχε τὸ ἔπιπλον αὐτό. Ἀπετέλει μέρος τῶν μετριοτίμων σκευῶν τὰ ὁποῖα γυνή τις, ἔτι νέα, τὸν εἶχε πωλήσει, μὴ ἔχουσα πόρον ἄλλον παρ' αὐτά. Ἡ γυνὴ αὕτη καὶ ἡ θυγάτηρ της, μὲ εἶπεν ὁ πωλητὴς, ἐφαίνοντο *σημαντικὰ* ὑποκείμενα, καὶ ὑπέφερον τὰ ἐκ τῆς ἐνδείας των ἀξιοπρεπῶς.

— Καὶ ἀγνοεῖτε, ὑψηλότατε, ποῦ εὑρίσκονται τώρα;

— Ἀγνοῶ κατὰ δυστυχίαν, ἕως τώρα τοὐλάχιστον. Ἀλλ' ἔδοσα εἰς

τὸν Κ. Δὲ-Γράουν διαταγὴν νὰ προσπαθήσῃ νὰ τὰς ἀνακαλύψῃ, μέσον τῆς ἀστυνομίας ἴσως. Πιθανὸν νὰ ἐζήτησαν ἄσυλον εἰς εὐτελές τι ξενοδοχεῖον, καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὕτω, καλὴ εἶναι ἡ ἐλπίς· ἐπειδὴ οἱ κάτοχοι τῶν τοιούτων ξενοδοχείων καταγράφουσι καθεσπέραν τὰ ὀνόματα τῶν ξένων ὅσοι τοὺς ἔρχονται.

— Τί παράδοξος συγκυρία περιστάσεων!... εἶπεν ἡ κυρία Δ'-'Αρβὶλλ θαυμάζουσα. Πόσον ἐνδιαφέρεταί τις ἐξ ὅλων τούτων...

— Καὶ δὲν σᾶς τὰ εἶπα ὅλα. Εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιστολῆς ἣν εὗρον εἰς τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο ἔπιπλον, ἀνεγινώσκοντο καὶ τὰ ἐφεξῆς· *Νὰ γράψω πρὸς τὴν κυρίαν Δὲ-Λυσηναῖ.*

—Ὦ, εὐτύχημα! ἴσως παρὰ τῆς δουκίσσης μάθωμέν τι, ἀνέκραξεν ἡ Δ'-'Αρβὶλλη μὲ χαράν· ἔπειτα ἐπανέλαβε στενάξασα· Πλὴν, ἀγνοοῦντες τ' ὄνομα τῆς γυναικὸς ταύτης, πῶς νὰ παραστήσωμεν εἰς τὴν κυρίαν Δὲ-Λυσηναῖ ὁποία τις εἶναι;

— Νὰ τὴν ἐρωτήσωμεν ἂν γνωρίζῃ καμμίαν χήραν, νέαν ἔτι, φυσιογνωμίας διαπρεποῦς, καὶ τῆς ὁποίας ἡ θυγάτηρ, δεκαεξαετὴς ἢ δεκαεπταετὴς τὴν ἡλικίαν, ὀνομάζεται Κλαίρη... Ἐνθυμοῦμαι τ' ὄνομα.

— Τ' ὄνομα τῆς θυγατρός μου! ἰδοὺ καὶ ἄλλο αἴτιον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μὲ παρακινήσῃ νὰ λάβω πλειότερον μέρος ὑπὲρ τῶν ἀξιοδακρύτων αὐτῶν γυναικῶν.

— Ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς τῆς χήρας αὐτοχειριάσθη πρό τινων μηνῶν.

—Ἂν ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ γνωρίζῃ τὴν οἰκογένειαν ταύτην, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Δ'-'Αρβὶλλ σκεπτομένη, αὐταὶ καὶ μόναι αἱ πληροφορίαι ἐξαρκοῦν. Θεέ μου! πόσον ἀνυπομονῶ νὰ τὴν ἴδω... θέλω τῆς γράψει ἀπόψε διὰ νὰ μὲ περιμένῃ αὔριον... Ὁποῖαι ἆρά γε νὰ ἦναι αὐταὶ αἱ γυναῖκες! Πρέπει, κατὰ τὸ λέγειν σας, ὑψηλότατε, ν' ἀνήκουσιν εἰς διακεκριμένην κλάσιν τῆς κοινωνίας... Καὶ νὰ καταντήσουν εἰς τοιαύτην στενοχωρίαν!... Πόσον πρέπει νὰ πάσχουν!

— Καὶ νὰ πάσχουν διὰ τὴν κλεπτοσύνην ἑνὸς συμβολαιογράφου, ἀχρειεστάτου ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ἐγνώριζα πρὸ τοῦδε καὶ ἄλλας αἰσχρότητας... Ἰακώβου Φεράνδου τινός,

—Ὁ συμβολαιογράφος τοῦ συζύγου μου! ἀνέκραξεν ἡ Κλημεντία· ὁ συμβολαιογράφος τῆς μητρυιᾶς μου! Ἀλλ' ἀπατᾶσθε, ὑψηλότατε· αὐτὸν τὸν λέγουν ὡς τὸν τιμιώτερον τοῦ κόσμου ἄνθρωπον.

—Ἔχω ἀποδείξεις ὅτι τὸ ἐναντίον... Ἀλλ' εὐαρεστηθῆτε νὰ μὴν ἐμπιστευθῆτε ἀκόμη εἴς τινα τὰς ἀμφιβολίας, ἢ μᾶλλον τὰς βεβαιότητάς μου, περὶ τοῦ ἐπονειδίστου αὐτοῦ ἀνθρώπου, ἐπειδὴ, ὅσον εἶναι ἀνόσιος τοσοῦτον κ' ἐπιδέξιος· καὶ, διὰ νὰ τὸν ἀφαιρέσω τὸ προσωπεῖον, εἶναι χρεία νὰ τὸν ἀφήσω διά τινας ἔτι ἡμέρας νὰ ἐπαναπαύεται εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι θέλει μείνει ἀτιμώρητος. Ναὶ, αὐτὸς εἶναι ὁ ἀφανίσας τὰς δυστυχεῖς ἐκείνας γυναῖκας, ἀρνηθεὶς μίαν παρακαταθήκην ἥτις, καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, τὸν ἐνεχειρίσθη παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς χήρας αὐτῆς.

— Καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα!...

—Ἦσαν ὁ μόνος πόρος τῆς ζωῆς των!...

—Ὦ! αὐτὸ πλέον εἶναι ἔγκλημα...

— Ἐξ ἐκείνων τῶν ἐγκλημάτων, ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος, ἅτινα οὐδὲν δικαιόνει... οὐδ' ἡ ἀνάγκη... οὐδ' ἡ ἔχθρα... Πολλάκις ἡ πεῖνα παρακινεῖ εἰς κλοπὴν, ἡ ἐκδίκησις εἰς φόνον... Ἀλλ' αὐτὸς ὁ συμβολαιογράφος, πλούσιος, φέρων ἐνώπιον τῆς κοινωνίας χαρακτῆρα ἱερατικὸν σχεδὸν, χαρακτῆρα αὐτοσύστατον, ἀναγκάζοντα ἕκαστον νὰ δίδῃ τὴν ἐμπιστοσύνην του... καὶ νὰ παρακινηθῇ εἰς τὸ ἔγκλημα ὑπὸ ψυχρᾶς καὶ ἀδιαλλάκτου ἀπληστίας!... Ὁ φονεὺς μίαν μόνον φορὰν σὲ θανατώνει... καὶ ταχέως... διὰ τῆς μαχαίρας του... ἀλλ' αὐτὸς σὲ θανατώνει βραδέως, δι' ὅλων τῶν βασανιστηρίων ὅσα παρέχει ἡ ἀπελπισία καὶ ἡ πενία εἰς ἣν ἐκθέτει τὸν ἄνθρωπον. Ἐνώπιον τοῦ Ἰακώβου Φεράνδου, ἡ κληρονομία τοῦ ὀρφανοῦ, τὸ ἀργύριον τοῦ πτωχοῦ, τὸ τοσοῦτον ἐπιμόχθως συναγμένον... δὲν εἶναι πράγματα ἱερά!... Τὸν ἐμπιστεύεσθε χρήματα, τὰ χρήματα ταῦτα τὸν γαργαλίζουσι... τὰ κλέπτει... Ἀπὸ πλουσίου καὶ εὐτυχοῦς, ἡ *θέλησις* αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου σᾶς ἀποκαθιστᾷ ἐπαίτην καὶ μὴ ἔχοντα ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι! Διὰ μυρίων στερήσεων καὶ κόπων ἐξησφάλισες τὸν ἄρτον καὶ τὴν σκέπην τῶν γηρατείων σου... ἡ *θέλησις* αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου σοὶ ἁρπάζει ἀπὸ τὰ γηρατεῖά σου τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὴν σκέπην. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Ἴδῆτε τὰς φρικώδεις συνεπείας τῶν αἰσχρῶν του λωποδυσιῶν... Ὑποθέσετε, κυρία μου, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος χήρα ἀποθνήσκει ἐκ τῆς λύπης καὶ ἐνδείας· ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, νέα καὶ εὐειδὴς, ἀνυποστήρικτος, ἄπορος, συνειθισμένη εἰς τὸν ἄνετον βίον, ἀνίκανος ὡς ἐκ τῆς ἀνατροφῆς της τοῦ νὰ κερδίζῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἐμπίπτει τάχιστα εἰς τὴν ἀτιμίαν καὶ πεῖναν!... Πλανᾶται, ὑποκύπτει... ἰδοὺ αὐτὴ ἐχάθη, ἐξουδενίσθη... Διὰ τῆς λωποδυσίας του λοιπὸν ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος ἔγινεν ὁ αἴτιος καὶ τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς, καὶ τῆς ἀτιμώσεως τῆς θυγατρός!... Ἐφόνευσε τῆς μιᾶς μὲν τὸ σῶμα, τῆς ἄλλης δὲ τὴν ψυχήν· καὶ ταῦτα, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὄχι διὰ μιᾶς, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς ἄλλας ἀνθρωποκτονίας, ἀλλὰ μετὰ βραδύτητος καὶ ὠμότητος.

Ἡ Κλημεντία δὲν ἤκουσεν ἀκόμη τὸν Ῥοδόλφον λαλοῦντα μετὰ τοσαύτης ἀδημονίας καὶ πικρότητος· τὸν ἠκροᾶτο ἐν σιωπῇ, ἔκπληκτος εἰς τοὺς λόγους του. Οἱ λόγοι οὗτοι ἀπέσταζον εὐγλωττίας θλιβερᾶς, πλὴν συγχρόνως διεδήλουν μῖσος γενναῖον κατὰ τοῦ κακοῦ.

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, κυρία, τὴν λέγει ὁ Ῥοδόλφος μετά τινας στιγμὰς σιωπῆς, ὅτι δὲν ἠδυνήθην νὰ περιορίσω τὴν ἀδημονίαν μου, ἀναλογιζόμενος τὰ τρομερὰ δεινὰ εἰς τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ ὑποκύψωσιν αἱ μέλλουσαι πελάτιδές σας... Ἆ! πιστεύσατέ με, ὅσα καὶ ἂν εἴπῃ τις περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς πενίας εἶναι ὀλίγα...

—Ὦ! ἐξ ἐναντίας, ὑψηλότατε, σᾶς εὐχαριστῶ, ὅτι διὰ τῆς τρομερᾶς περιγραφῆς σας, ηὐξήσατε εἰς ἐμὲ ἔτι πλέον, εἰ δυνατὸν, τὴν τρυφερὰν συμπάθειαν ἣν μ' ἐνέπνευσεν ἡ θέσις τῆς ἀθλίας αὐτῆς μητρός.

Τί δυστυχία! αὐτὴ τώρα θὰ θλίβεται μάλιστα διὰ τὴν θυγατέρα της... θέσις φρικτὴ τῳόντι... Ἀλλὰ θέλομεν ἡμεῖς τὰς σώσει... θέλομεν ἐξασφαλίσει τὸ μέλλον των, δὲν ἔχει οὕτως, ὑψηλότατε; Χάρις τῷ Θεῷ, εἶμαι πλουσία· ὄχι ὅσον ἤθελα, διὰ τοιαύτας περιστάσεις· τώρα ὅτε μ' ἐδείξετε ἕνα νέον τρόπον τοῦ νὰ μεταχειρίζεταί τις τὰ πλούτη του ἤθελα νὰ εἶχα περισσότερα· ἀλλὰ, χρείας τυχούσης, ζητῶ καὶ ἀπὸ τὸν κύριον Δ'-Ἀρβὶλλ· θέλω τὸν καταστήσει τοσοῦτον εὐτυχῆ ὥστε νὰ μὴν ἀνανεύσῃ εἰς οὐδεμίαν τῶν νέων μου *φαντασιοπληξιῶν*, καὶ προαισθάνομαι ὅτι πολλαὶ ὁμοειδεῖς θέλουν μὲ κυριεύσει. Μὲ λέγετε ὅτι αἱ πελάτιδές μας εἶναι φιλότιμοι; τόσον περισσότερον τὰς ἀγαπῶ· ἡ ὑπερηφάνεια εἰς τὴν ἔνδειαν ἀποδεικνύει πάντοτε ψυχὴν εὐγενῆ... Θὰ εὕρω τρόπον νὰ τὰς σώσω χωρὶς νὰ νομίσουν ὅτι οἴκτῳ φερομένη πρὸς αὐτὰς ἔσπευσα εἰς βοήθειάν των... Εἶναι δύσκολον... τόσον τὸ καλήτερον! Ὦ! ἔχω ἓν σχέδιον κατὰ νοῦν· θὰ ἴδῆτε, ὑψηλότατε... θὰ ἴδῆτε ὅτι δὲν εἶμαι ἄμοιρος ἐπιτηδειότητος καὶ εὐστοχίας.

— Ἀπὸ τοῦ νῦν διαβλέπω τὰς μακιαβελικωτέρας τῶν πανουργιῶν, εἶπε μειδιῶν ὁ Ῥοδόλφος.

— Ἀλλὰ πρῶτον πρέπει νὰ τὰς ἀνακαλύψω... Πόσον ἀνυπόμονος εἶμαι νὰ ἐξημερώσῃ! Ἅμα ἐξέλθω ἀπὸ τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναῖ, θέλω σπεύσει ἐκεῖ ὅπου ἐκατοίκουν αὐταὶ πρότερον· θὰ ἐρωτήσω τοὺς γείτονάς των, θὰ ἴδω ἀπ' ἐμαυτῆς, θὰ ζητήσω ἀπὸ παντοῦ πληροφορίας... Φιλοτιμοῦμαι τόσον νὰ ἐπιτύχω μόνη μου τὸ ποθούμενον... Ὦ! θὰ τὸ ἐπιτύχω... τὸ πρᾶγμα εἶναι ἄξιον πάσης προθυμίας... Τὰς ταλαιπώρους γυναῖκας! Μὲ φαίνεται ὅτι ὁσάκις συλλογισθῶ τὴν θυγατέρα μου πλειότερον τὰς συμπονῶ...

Συγκεκινημένος ἐκ τῆς φιλαγάθου προθυμίας ταύτης, ὁ Ῥοδόλφος ἐμειδία μελαγχολικῶς. Ἔβλεπε μίαν γυναῖκα εἰκοσαετῆ, ἀγγελόμορφον, ἐπιεικῆ τοσοῦτον, προσπαθοῦσαν νὰ λησμονήσῃ δι' εὐγενῶν ψυχαγωγιῶν τὰ οἰκεῖά της δεινά... οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Κλημεντίας ἀνέλαμπον ζωηρότατοι· αἱ παρειαί της ἐλαφρὰν ἀπεμιμοῦντο πορφύραν· ἡ ζωὴ τῶν σχημάτων, τῶν λόγων της, νέον ἐπρόσθετε θέλγητρον εἰς τὴν θελξινουστάτην της φυσιογνωμίαν. Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη παρετήρησεν ὅτι ὁ Ῥοδόλφος τὴν ἐθεώρει ἐν σιωπῇ. Ἐρυθρίασεν, ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς· ἔπειτα, ἀνεγείρασα αὐτοὺς μὲ γοητευτικὴν ἀμηχανίαν, τὸν εἶπε·

— Γελᾶτε, ὑψηλότατε διὰ τὴν θερμόνοιάν μου αὐτήν! Εἶμαι ἀληθῶς ἀνυπόμονος νὰ γευθῶ τὰς γλυκείας ταύτας ἡδονὰς αἵτινες μέλλουν ν' ἀναζωπυρήσωσι τὴν μέχρι τοῦδε θλιβερὰν καὶ ἀνωφελῆ μου ὕπαρξιν. Τοιαύτη βέβαια δὲν ἦτον ἡ τὴν ὁποίαν ὠνειροπόλουν εἱμαρμένη... Ὑπάρχει αἴσθημά τι, εὐδαιμονία τις, ἡ ζωηροτέρα πασῶν... ἣν πώποτε δὲν θέλω γνωρίσει... Καί τοι νεωτάτη εἰσέτι, ὀφείλω ν' ἀπελπισθῶ περὶ αὐτῆς! ἐπρόσθεσεν ἡ Κλημεντία μετὰ στεναγμοῦ κατηναγκασμένου. Ἔπειτα ἐπανέλαβε· — Πλὴν τέλος πάντων, χάρις εἰς ὑμᾶς, τὸν σωτῆρά μου, χάρις πάντοτε εἰς ὑμᾶς, θέλω ἐπιστήσει ἀλλοῦ τὴν περιπάθειάν

μου· τὸν ἔρωτα θέλει ἀντικαταστήσει αἴσθημα φιλανθρωπίας. Ἤδη εἰς τὰς συμβουλάς σας τοσαύτας χρεωστῶ συγκινήσεις γλυκεράς!... Οἱ λόγοι σας, ὑψηλότατε, τόσην ἐπιῤῥοὴν ἔχουσιν ἐπ' ἐμοῦ!... Ὅσον μελετῶ τὰς ἰδέας σας τόσον ἐμβαθύνω, τόσον ὀρθοτέρας τὰς εὑρίσκω, ὑψηλὰς, γονίμους. Ἔπειτα, ὁπόταν συλλογίζομαι ὅτι, μὴ ἐξαρκούμενος εἰς τὸ νὰ λαμβάνετε οἶκτον διὰ πόνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἠδύνασθε ν' ἀδιαφορῆτε, μὲ δίδετε καὶ τὰς σωτηριωδεστέρας τῶν νουθεσιῶν, ὁδηγῶν με κατὰ βῆμα εἰς τὴν νέαν ὁδὸν τὴν ὁποίαν ἠνοίξετε πρὸς μίαν καρδίαν ἀθλίαν καὶ συντετριμμένην... Ὦ! ὑψηλότατε, θησαυρὸν λοιπὸν ἀγαθωσύνης περικλείει ἡ ψυχή σας! Ποῦ ἠντλήσετε τὸν τόσον γενναῖον οἶκτον αὐτόν;

—Ἔπαθα πολλὰ, πάσχω εἰσέτι· ἰδοὺ διατὶ γνωρίζω τὸ μυστικὸν πολλῶν ὀδυνῶν!

—Ὑμεῖς, ὑψηλότατε, ὑμεῖς, δυστυχής!

—Ἐγώ· καὶ ἤθελέ τις εἴπει ὅτι, διὰ νὰ μὲ κάμῃ νὰ συμπονῶ εἰς ὅλας τὰς δυστυχίας, ἡ εἱμαρμένη ἠθέλησεν ὅλας νὰ τὰς ὑποφέρω... Φίλον, μὲ προσέβαλεν ἐπὶ τοῦ φίλου μου· ἐραστὴν, μὲ προσέβαλεν ἐπὶ τῆς πρώτης γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἠγάπησα μὲ ὅλην τὴν τυφλὴν τῆς νεότητος εὐπιστίαν· σύζυγον, μὲ προσέβαλεν ἐπὶ τῆς συζύγου μου· πατέρα, μὲ προσέβαλεν ἐπὶ τοῦ τέκνου μου...

—Ἐγὼ ἐνόμιζα, ὑψηλότατε, ὅτι ἡ μεγάλη δούκισσα δὲν σᾶς ἔδοσε τέκνον.

—Ναί· ἀλλὰ πρὸ τοῦ συνοικεσίου μου εἶχα μίαν θυγατέρα, ἥτις ἀπέθανε νεαροτάτη... Αἶ, καλά! τὸ πιστεύετε! ὁ θάνατος αὐτῆς τῆς κόρης, τὴν ὁποίαν μόλις εἶδα, ὅλην μου κατεπίκρανε τὴν ζωήν... Ὅσον γηράσκω, τόσον ἡ λύπη μου καθίσταται ἀλγεινοτέρα. Πᾶν ἔτος διπλασιάζει τὴν πικρίαν της· αὐξάνει κατὰ λόγον τῆς ἡλικίας ἣν ἔμελλε νὰ ἔχῃ, ἂν ἔζῃ, ἡ κόρη μου... Τώρα ἤθελεν εἶσθαι δεκαεπταετής!...

—Καὶ ἡ μήτηρ της, ὑψηλότατε, ζῇ εἰσέτι; ἠρώτησεν ἡ Κλημεντία μετά τινα δισταγμόν.

—Ὦ! μὴ μὲ τὴν ἀναφέρετε!...ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος, τὸ εἶδος τοῦ ὁποίου ἐσκυθρώπασεν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Σάρας. Ἡ μήτηρ της, πλάσμα ἀγρεῖον, ψυχὴ πεπωρωμένη ἐκ τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς φιλοδοξίας. Ἐνίοτε ἀμφιβάλλω ἂν προτιμότερον τοῦ θανάτου της ἤθελεν εἶσθαι τὸ νὰ ἔζῃ εἰς χεῖρας τῆς μητρός της...

Ἡ Κλημεντία ᾐσθάνθη εὐχαρίστησίν τινα ἀκούσασα τὸν Ῥοδόλφον οὕτως ἐξηγούμενον. Ὦ! ἀνέκραξεν· ἐννοῶ τώρα τὴν διὰ τὴν θυγατέρα ταύτην λύπην σας· τῳόντι, λύπη διπλῆ!

—Ἤθελα τόσον τὴν ἀγαπᾶν!... Ἔπειτα μὲ φαίνεται, ὅτι εἰς ἡμᾶς τοὺς ἡγεμόνας ἐνυπάρχει πάντοτε ἐντὸς τῆς πρὸς ἕνα υἱὸν φιλοστοργίας ἡμῶν εἶδος συμφέροντος διὰ τὸ γένος καὶ τ' ὄνομα, εἶδος ὑστεροβουλίας πολιτικῆς... Ἀλλὰ μία θυγάτηρ! μία θυγάτηρ! αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ τις δι' αὐτὴν καὶ μόνην... Ἴσως διότι βλέπομεν τὴν ἀνθρωπότητα ὑπὸ τὰς ἀπαισιωτέρας αὐτῆς φάσεις, μεγίστην εὑρίσκομεν ἡδονὴν ἐπαναπαύ-

μενοι εἰς τὴν θέαν ἁγνῆς τινος καὶ καθαρᾶς ψυχῆς! πνέοντες τὴν παρθενικήν της εὐωδίαν, σκοπεύοντες μὲ ἀνήσυχον στοργὴν τὰ ἀνεπιτήδευτα σκιρτήματά της!... Τὴν ἐκ τῶν θυγατέρων τέρψιν ταύτην δὲν τὴν αἰσθάνονται τοσοῦτον οὐδ' αἱ φιλοστοργότεραι τῶν μητέρων· ἡ μήτηρ ἡδύνεται μᾶλλον εἰς τοὺς ἀῤῥενωποὺς χαρακτῆρας ἑνὸς υἱοῦ. Παρατηρήσετε ὅτι τὸ μάλιστα ἀποκαθιστῶν τρυφεροτέραν τὴν ἀγάπην τῆς μητρὸς πρὸς τὸν υἱὸν, τὴν τοῦ πατρὸς πρὸς τὴν θυγατέρα, εἶναι ὅτι εἰς τὰς συμπαθείας ταύτας ἐνυπάρχει πάντοτε ἀσθενές τι χρείαν ἔχον προστασίας. Ὁ υἱὸς προστατεύει τὴν μητέρα, ὁ πατὴρ προστατεύει τὴν θυγατέρα.

—Ὢ! εἶναι ἀληθὲς, ὑψηλότατε...

— Πλὴν, πρὸς τί καλὸν νὰ συμπεραίνωμεν τὰς ἀνεκλαλήτους αὐτὰς τέρψεις, ἀφοῦ ποτὲ δὲν θέλομεν τὰς αἰσθανθῇ; ὑπέλαβεν ὁ Ῥοδόλφος.

Ἡ Κλημεντία δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἓν δάκρυ, τόσον βαθεῖα καὶ σπαραξικάρδιος ὑπῆρχεν ἡ τοῦ Ῥοδόλφου φωνή. Μετά τινα στιγμὴν σιωπῆς, ἐρυθριῶν σχεδὸν ὅτι κατενύγη εἰς τοσοῦτον, λέγει πρὸς τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ μειδιάσας λυπηρῶς·

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ὅτι αἱ λύπαι καὶ ἀναμνήσεις μου ἀκουσίως μὲ ἀπεπλάνησαν.

—Ἆ! ὑψηλότατε, πιστεύσατε ὅτι συμμερίζομαι τὰς θλίψεις σας. Μὴ δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα; Δὲν συνεμερίσθητε καὶ ὑμεῖς τὰς ἰδικάς μου; Κατὰ δυστυχίαν αἱ ἰδικαί μου παρηγορίαι πρὸς ὑμᾶς εἶναι μάταιαι...

— Τελείως... ἀποδείξασα ὅτι μὲ συμπονεῖτε, γλυκεῖαν καὶ σωτήριον μοὶ παρέσχετε παραμυθίαν· εἶναι σχεδὸν ἀνακούφισις τὸ νὰ δυνηθῇ τις νὰ εἴπῃ πάσχω... Ἐμπρὸς, θάῤῥος, ἐπρόσθεσεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ μειδίαμα μελαγχολίας. Ἡ συνομιλία αὕτη μὲ παρηγορεῖ δι' ὑμᾶς... Ὁδὸς σωτήριος σᾶς ἀνοίγεται· ταύτην ἀκολουθοῦσα θέλετε διανύσειν ἄνευ προσκόμματος τὰ ἔτη αὐτὰ τῆς δοκιμασίας, τὰ τοσοῦτον ἐπικίνδυνα εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐκείνας αἵτινες ἔχουσι τὰ προτερήματά σας. Μεγάλη θέλ' εἶσθαι ἡ ἀντιμισθία σας... ἔχετε ἀκόμη ν' ἀντιπαλαίσετε, νὰ πάθετε... ἐπειδὴ ἀκόμη εἶσθε νεωτάτη· ἀλλ' εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ τὸ ὁποῖον ἐπράξετε... καὶ ἔτι θέλετε πράξει... δυνάμεις νέαι θέλουν προστίθεσθαι εἰς τὰς δυνάμεις σας...

Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἀνελύθη εἰς δάκρυα.

— Τοὐλάχιστον, εἶπεν, ἡ ἀῤῥωγή σας καὶ αἱ συμβουλαὶ δὲν θέλουν ποτὲ μὲ λείψει· ὑποσχεθῆτέ μοι τοῦτο, ὑψηλότατε.

—Πλησίον ἢ μακρὰν ὑμῶν, θέλω πάντοτε λαμβάνει μέγα μέρος ἠθικὸν εἰς ὅσα ἀφορῶσιν ὑμᾶς... πάντοτε, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπ' ἐμὲ, θέλω συντείνει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν σας... καὶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὸν ὁποῖον τὴν σταθερωτέραν ἀφωσίωσα φιλίαν.

— Εὐχαριστῶ, ὑψηλότατε, εἶπεν ἡ Κλημεντία σπογγίζουσα τὰ δάκρυά της. Ἄνευ τῆς γενναίας σας ἀῤῥωγῆς, αἰσθάνομαι ὅτι αἱ δυνάμεις μου ἤθελον μ' ἐγκαταλείψει... πλὴν πιστεύσατε... σᾶς ὀμνύω ἐνώπιον Θεοῦ, ὅτι θέλω ἐκπληρώσει τὸ καθῆκόν μου καρτεροψύχως.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, ἀνοίγεται διὰ μιᾶς κρυπτή τις θύρα μικρά. Ἡ Κλημεντία ἔβαλε κραυγήν· ὁ Ῥοδόλφος ἀνεσκίρτησεν.

Ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπαρουσιάσθη, ὠχρὸς, συγκεκινημένος, πλήρης κατανύξεως, μὲ δακρυβρέκτους τοὺς ὀφθαλμούς.

Τῆς πρώτης ἐκπλήξεως παρελθούσης, ὁ μαρκέσιος εἶπε πρὸς τὸν Ῥοδόλφον δίδων εἰς αὐτὸν τὴν τῆς Σάρας ἐπιστολήν·

— Ὑψηλότατε... ἰδοὺ ἡ ἐπιστολὴ ἥτις πρὸ ὀλίγου μοὶ ἐνεχειρίσθη ἐνώπιόν σας... Εὐαρεστηθῆτε νὰ τὴν καύσετε ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσετε.

Ἡ Κλημεντία παρετήρει τὸν σύζυγόν της ἐν ἀπορίᾳ. —Ὦ! αἴσχρότατα! ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος μὲ ἀγανάκτησιν.

— Ἐντοσούτῳ, ὑψηλότατε...ὑπάρχει τι αἰσχρότερον ἔτι τῆς ἀνωνύμου ταύτης αἰσχρότητος... Ἡ διαγωγή μου!

— Τί λέγει ὁ φίλος μου;

— Πρὸ ὀλίγου, ἀντὶ ἐλευθέρως καὶ εὐτόλμως νὰ σᾶς δείξω ταύτην τὴν ἐπιστολὴν, σᾶς τὴν ἔκρυψα· ὑπεκρίθην ἀταραξίαν, ἐνῷ κατετρυχόμην ἀπὸ ζηλίαν, ὀργὴν, ἀπελπισίαν καρδιακήν...Καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο... Ἐξεύρετε, ὑψηλότατε, τί ἔκαμα; ἐπῆγα ἀξιοκατακρίτως ὄπισθεν τῆς θύρας ἐκείνης καὶ σᾶς ἠκροώμην τὶ ἐλέγετε...Ναὶ, ὑπῆρξα τόσον οὐτιδανὸς ὥστε ν' ἀμφιβάλω περὶ τῆς πίστεως καὶ ἀθωότητος ὑμῶν... Ὦ! ὁ γράφων ταύτας τὰς ἐπιστολὰς γνωρίζει πρὸς ποῖον τὰς διευθύνει...Μετὰ τὰ ὅσα ἤκουσα, ἐπειδὴ δὲν μὲ διέφυγεν οὐδὲ λέξις τῆς συνομιλίας σας καὶ γνωρίζω πρὸς τὶ συμφέρον πορεύεσθε εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου... μετὰ τὴν χαμερπῆ μου αὐτὴν δυσπιστίαν, ἥτις μὲ χαρακτηρίζει συναίτιον τῆς στυγερᾶς συκοφαντίας εἰς ἣν ἔδοσα πίστιν... δὲν χρεωστῶ ἐγὼ τώρα γονυκλινῶς νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμην καὶ οἶκτον;...

— Δὲν βαρύνεσαι, ἀγαθέ μου Ἄλβερτε! διατί νὰ ζητήσῃς συγγνώμην ἀπ' ἐμέ; εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος τείνων τὰς δύο του χεῖρας πρὸς τὸν μαρκέσιον μὲ τὴν κατανυκτικωτέραν ἁπλότητα. Τώρα γνωρίζεις τὰ *μυστικά μας*, τὰ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ· χαίρω ἀπὸ καρδίας, σὲ βεβαιῶ... δύναμαι τώρα ἐλευθέρως νὰ σᾶς κατηχῶ... Ἰδοὺ ἐγὼ ὁ ἐξ ἀνάγκης ἐξ ἀποῤῥήτων σας, καὶ, τὸ καλήτερον, ἰδοὺ ὑμεῖς ὁ ἐξ ἀποῤῥήτων τῆς κυρίας Δ'-Ἀρβὶλλ· δηλαδὴ, τώρα γνωρίζεις τὶ δύνασαι νὰ προσμένῃς ἀπὸ τὴν εὐγενῆ καρδίαν αὐτήν.

— Σὺ δὲ, Κλημεντία, εἶπε λυπηρῶς ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ πρὸς τὴν γυναῖκά του, θέλεις μοὶ συγχωρήσει καὶ τοῦτο;

— Ναὶ... ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὲ συμβοηθήσῃς εἰς τὸ νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῆ...— καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἔσφιγξεν αὐτὴν ἀπὸ καρδίας.

—Μὰ τὴν ζωήν μου, φίλτατέ μοι μαρκέσιε, ἀνέκραξεν ὁ Ῥοδόλφος, οἱ ἐχθροί μας εἶναι ἀνεπιτήδειοι!... χάρις εἰς αὐτοὺς, ποτὲ δὲν ἐξετιμήσετε καλήτερον τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ... ποτὲ ἡ κυρία δὲν ἐφάνη πρὸς ὑμᾶς πλειότερον ἀφοσιωμένη παρὰ τώρα... Ἰδοὺ ἡμεῖς ἐκδικήθημεν ἄριστα τοὺς φθονεροὺς καὶ μοχθηρούς!... Καὶ τοῦτο καλὸν, μεχρισοῦ λά-

θωμεν πληρεστέραν ἐκδίκησιν... ἐπειδὴ συμπεραίνω πόθεν ἡ προσβολή· καὶ δὲν ἔχω τὴν συνήθειαν νὰ μένω ἀδιάφορος θεωρὸς τῶν κακιῶν ὅσας ἀπευθύνουσι πρὸς τοὺς φίλους μου... Ἀλλὰ τοῦτο ἐνδιαφέρει κ' ἐμέ... Χαίρετε λοιπὸν, κυρία μου· ἡ *ῥαδιουργία* μας ἀνεκαλύφθη· εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θέλετε σπεύδει μόνη εἰς βοήθειαν τῶν δυστυχῶν· ἔχετε τώρα σύντροφον. Μείνετε ἥσυχος, καὶ ταχέως πάλιν θέλομεν συμπλέξει νέον τι κατόρθωμα μυστηριῶδες... καὶ ἂν δυνηθῇ νὰ τὸ ἀνακαλύψῃ καὶ αὐτὸ ὁ μαρκέσιος, τότε θὰ τὸν εἴπω εὖγε!

. . . .

Ἀφοῦ ὁ μαρκέσιος συνώδευσε τὸν Ῥοδόλφον μέχρι τοῦ δίφρου του, διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ ἐκ νέου, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτῶνά του χωρὶς νὰ ἐπανίδῃ τὴν Κλημεντίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β′.

ΣΚΕΨΕΙΣ.

Δυσκολον ἤθελεν εἶσθαι νὰ περιγράψωμεν τὰ θορυβώδη καὶ ἀντίπαλα αἰσθήματα, τὰ κατακυριεύσαντα τὸν Κ. Δ'-'Αρβὶλλ ὅταν εὑρέθη μόνος. 'Ανεγνώριζε μετὰ χαρᾶς τὴν ἀξιόμεμπτον ἀτοπίαν τῆς κατὰ τοῦ 'Ροδόλφου καὶ Κλημεντίας κατηγορίας· ἀλλ' ὡσαύτως ἦτο πεπεισμένος ὅτι πλέον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίσῃ ἔρωτα παρ' αὐτῆς. Ὅσον εἰς τὴν μετὰ τοῦ 'Ροδόλφου συνομιλίαν της ἡ Κλημεντία ἐφάνη ἐγκαρτερική, γενναία, εὔτολμος εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ καλοῦ· τόσον αὐτὸς ἠλέγχετο πικρῶς ὅτι δι' ἐγωϊσμοῦ ἀξιοκατακρίτου συνέδεσε τὴν δυστυχῆ ταύτην νέαν μετὰ τῆς εἱμαρμένης του. 'Αντὶ τοῦ νὰ παρηγορηθῇ ἐκ τῆς συνδιαλέξεως ἣν ἠκροάσθη κρυφίως, ἐβυθίσθη ἐξ ἐναντίας εἰς θλίψιν, εἰς κατήφειαν ἀνεξερεύνητον.

Ὁ ὀκνηρὸς πλοῦτος ἔχει τι τρομερόν· ὅτι οὐδὲν τὸν ψυχαγωγεῖ· οὐδὲν τὸν διασκεδάζει εἰς τὰς λυπηρὰς ἀναπολήσεις του. Ὅσοι καταντήσωσιν ὑπέρπλουτοι πλέον, μὴ ἔχοντες ἀνάγκην νὰ ἐργάζωνται θέλοντες μὴ θέλοντες, μὴ κεντούμενοι ἀπὸ τὴν διὰ τὸ μέλλον μέριμναν, καθίστανται ἕρμαια τῶν μεγάλων ἠθικῶν ἀπελπισιῶν. Δυνάμενοι ν' ἀποκτήσωσι πᾶν ὅ,τι ἀποκτᾶται διὰ χρημάτων, ποθοῦν ἐπιπόνως καὶ μὲ ἄλγος ἀνήκουστον πᾶν ὅ,τι δὲν δύνανται νὰ προμηθευθῶσι διὰ χρημάτων.

Ἡ λύπη τοῦ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ ἦτον ἀπηλπισμένη, διότι τέλος πάντων ἐζήτει πρᾶγμα δίκαιον, *νόμιμον*...

Τὴν ἀπόλαυσιν... ἂν ὄχι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικός του.

'Εντοσούτῳ, ἀπέναντι τῶν ἀδυσωπήτων ἀνανεύσεων τῆς Κλημεντίας, πικρὸν περίγελων ἀπεκάλει τὰς λέξεις ταύτας τοῦ νόμου·

Ἡ γυνὴ εἶναι τοῦ ἀνδρός της.

Εἰς ποῖον δικαστήριον, εἰς τίνος τὴν ἐπέμβασιν νὰ προστρέξῃ διὰ νὰ νικήσῃ αὐτὴν τὴν ψυχρότητα, αὐτὴν τὴν ἀποστροφὴν ἥτις μετέβαλλε τὴν ζωήν του εἰς ἀπέραντον μαρτύριον, ἀφοῦ δὲν ἐχρεώστει, δὲν ἠδύνατο, δὲν ἤθελε ν' ἀγαπήσῃ ἄλλην τινὰ παρὰ τὴν γυναῖκά του;

Ἔβλεπεν ὅτι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, καθὼς εἰς πολλὰς ἄλλας τῆς συζυγικῆς ζωῆς, ἡ ἁπλῆ θέλησις τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικὸς ἀντετάττετο δεσποτικῶς, ἀνεκκλήτως, ἀπεριορίστως, εἰς τὴν τοῦ νόμου ὑπερτάτην ἐπιταγήν.

Τὰς ματαίου θυμοῦ παραφορὰς ταύτας διεδέχετο ἐνίοτε σκυθρωπὴ σιγή. Τὸ παρελθὸν βαρὺ, σκοτεινὸν, παγετῶδες. Προῃσθάνετο ὅτι ἡ λύπη ἔμελλεν ἀφεύκτως νὰ καταστήσῃ ἔτι πλέον συνεχεῖς τὰς κρίσεις τῆς φοβερᾶς νόσου του.

—Ὦ! ἀνέκραζε μὲ συντετριμμένην καὶ ἐνταυτῷ ἀπαρηγόρητον ψυχήν.

τὸ σφάλμα εἶναι ἰδικόν μου!..... τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα! τὴν ἠπάτησα ἀναξίως!... Αὐτὴ δύναται... αὐτὴ πρέπει νὰ μὲ μισῇ... καὶ ὅμως πρὸ ὀλίγου μ' ἔδειξε τόσον κατανυκτικὴν συμπάθειαν! ἀλλ' ἀντὶ νὰ εὐχαριστηθῶ εἰς τοῦτο... ἡ ἀπονενοημένη περιπάθειά μου μ' ἀπεπλάνησεν· ἦλθα εἰς τρυφεροτέρους λόγους... ἐλάλησα ἔρωτα... καὶ μόλις τὰ χείλη μου ἤγγισαν ἐπὶ τῆς χειρός της, καὶ ἐσκίρτησεν αὐτὴ ἀπὸ φρίκην... Ἂν ἔτι ἠδυνάμην ν' ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀκαταμαχήτου ἀπεχθείας ἣν τὴν ἐμπνέω, οἱ πρὸς τὸν πρίγκιπα λόγοι της μοὶ ἀφήρεσαν πᾶσαν ἐλπίδα... ὤ! εἶναι δεινόν... δεινόν!... Καὶ μὲ τί δικαίωμα αὐτὴ τὸν ἐξεμυστηρεύθη τὸ βδελυρὸν αὐτὸ μυστήριον; εἶναι προδοσία αἰσχρά!... Μὲ τί δικαίωμα; Φεῦ! μὲ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχουσι τὰ θύματα νὰ παραπονοῦνται κατὰ τοῦ δημίου των... Ὦ, τὴν δυστυχῆ!... τόσον νέα, τόσον ἀγαθή! ὁ πικρότερός της λόγος ἐναντίον τῆς καταδίκης τὴν ὁποίαν ἐχάλκευσα εἰς αὐτὴν... εἶναι ὅτι *ἡ τὴν ὁποίαν ὠνειροπόλει τύχη δὲν ἦτο τοιαύτη*... καὶ ὅτι ἀπαρνεῖται ἀπὸ τοῦ νῦν τὸν ἔρωτα καίτοι νέα!... Γνωρίζω τὴν Κλημεντίαν... τὸν λόγον της, λόγον τὸν ὁποῖον μ' ἔδοσεν ἐνώπιον τοῦ πρίγκιπος, θέλει τὸν φυλάξει· φιλόστοργος ἀδελφὴ πρὸς ἐμὲ καὶ οὐδὲν ἄλλο... Αἴ!... θέλω λοιπὸν καὶ περισσότερον; Τὰς ψυχρὰς καὶ κατηναγκασμένας σχέσεις αἵτινες ὑπῆρχον μεταξύ μας θέλουν διαδεχθῆν ἄλλαι προσφιλέστεραι... γλυκύτεραι... ἐνῷ, ἂν αὐτὴ ἤθελεν, ἠδύνατο πάντοτε νὰ φέρεται πρὸς ἐμὲ μὲ περιφρόνησιν παγετώδη, χωρὶς νὰ δύναμαι ποτὲ νὰ κλαυθῶ. Ἐμπρός... θέλω παρηγορηθῆν ἀπολαμβάνων ὅ,τι μὲ προσφέρῃ... Πάλιν εὐτυχέστατος... Εὐτυχέστατος! ὤ! πόσον εἶμαι ἀσθενής! πόσον οὐτιδανός! Δὲν εἶναι αὐτὴ γυνή μου, τέλος πάντων; δὲν εἶναι ἰδική μου; πρᾶγμά μου; Ὁ νόμος δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἐπ' αὐτῆς κυριότητά μου; Ἡ γυνή μου ἀνθίσταται... ἀνθίσταται; λοιπὸν ἔχω τὸ δικαίωμα νά... — Καὶ σαρδονικὸς τὸν διέκοψε καγχασμός.

—Ὤ! εὖγε! ὡραῖα! εἶδες! διὰ τῆς βίας... πῶς; Τὴν βίαν τώρα! Ἄλλη χαμέρπεια... Ἀλλὰ τὶ ποιητέον λοιπόν, τὶ ποιητέον! ἀφοῦ ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ! τὴν ἀγαπῶ ἐγώ· μανιώδη ἔρωτα. Ἀγαπῶ μόνην αὐτήν... Μόνην αὐτὴν θέλω... Θέλω τὸν ἔρωτά της, ὄχι τὴν χλιαρὰν ἀγάπην ἀδελφῆς...Ὤ! ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ λάβῃ οἶκτον... εἶναι τόσον φιλάγαθος, θὰ μὲ βλέπει τοσοῦτον δυστυχῆ! Ἀλλ' ὄχι, ὄχι! ποτέ! ὑπάρχει αἴτιόν τι ἀποστροφῆς τὴν ὁποίαν ποτὲ μία γυνὴ δὲν ὑπερνικᾷ. Ἡ βδελυγμία... ναὶ... ἡ βδελυγμία... ἤκουσες σύ; ἡ βδελυγμία!... Πρέπει νὰ τὸ λάβῃς ἀπόφασιν· ἡ φρικαλέα σου νόσος θέλει τρόμον τὴν προξενεῖ... διὰ παντός... ἀκούεις; διὰ παντός!.....— ἀνεφώνησεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐκτὸς σχεδὸν ἑαυτοῦ.

Καὶ μετά τινα στιγμὴν ἀγρίας σιγῆς, ἐπανέλαβεν·

—Ἡ ἀνώνυμος αὐτὴ καταγγελία, ἡ συκοφαντοῦσα τὸν πρίγκιπα καὶ τὴν σύζυγόν μου, ἐχθρικῆς χειρὸς εἶναι τέχνασμα· ὀλίγον ἔλειψε νὰ πιστεύσω... ἂν δὲν ἠκροώμην τὴν ὁμιλίαν των ἐκεῖνος τοιαύτην ἐπο-

νείδιστον προδοσίαν!... Καὶ ἡ σύζυγός μου... νὰ τὴν ὑποπτευθῶ ποτέ! Ὤ! ἡ ζηλία εἶναι ἀνίατον δεινόν... Καὶ ὅμως ἄς μὴ πολυενθαῤῥύνομαι... Ἂν ὁ πρίγκιψ, ὅστις μ' ἀγαπᾷ ὡς τὸν ἐπιστηθιώτερον καὶ γενναιότερον φίλον, παρακινῇ τὴν Κλημεντίαν νὰ ἐπασχολήσῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν της εἰς φιλάνθρωπα ἔργα· ἂν τὴν ὑπόσχεται τὰς συμβουλάς του, τὴν ὑποστήριξίν του, τοῦτο πράττει ἐπειδὴ αὐτὴ τῳόντι ἔχει χρείαν συμβουλῶν καὶ ὑποστηρίξεως... βέβαια· αὐτὴ εἶναι ὡραία, νέα, περιζήτητος, χωρὶς ἔρωτα εἰς τὴν καρδίαν, χωρὶς ἔρωτα ὅστις νὰ τὴν προφυλάττῃ, ἀξιοσυγχώρητος δι' ὅ,τι σφάλμα πράξῃ ἐξ αἰτίας τοῦ σφάλματός μου, τοῦ ἀπηνοῦς μου σφάλματος, δὲν δύναται νὰ παρεκτραπῇ; Ἄλλο μαρτύριον! Πόσον, Θεέ μου, ἐσπαράχθην ὅταν τὴν ἐνόμισα ἔνοχον... τί ἀγωνία τρομερά!... Ἀλλ' ὄχι... ὁ φόβος οὗτος εἶναι μάταιος... Ἡ Κλημεντία ὡρκίσθη νὰ μὴ λείψῃ ποτὲ ἀπὸ τὰ καθήκοντά της... θέλει κρατήσει τὸν λόγον της... ἀλλ' ἀντὶ τίνος ἀντιμισθίας, Θεέ μου!... ἀντὶ τίνος ἀντιμισθίας!... Πρὸ ὀλίγου, ὅταν ἐπέστρεφεν εἰς ἐμὲ μὲ τοὺς γλυκεῖς της λόγους, πόσον τὸ ἡδὺ, τὸ μελαγχολικὸν, τὸ ὑπομονητικόν της μειδίαμα, πόσον μ' ἐπροξένησε πόνον!... Μὲ πόσον κόπον πρέπει νὰ συγκατετέθη ἡ ψυχή της εἰς αὐτὴν τὴν πρὸς τὸν δήμιόν της ἐπιστροφήν! Ὤ τὴν ταλαίπωρον νέαν! πόσον ὡραία καὶ θελξικάρδιος μ' ἐφάνη οὕτω! Πρώτην φορὰν ἠσθάνθην ἔλεγχόν τινα δριμύν· ἐπειδὴ ἕως τότε ἀρκετὰ μ' ἐκδικήθη ἡ ἀγέρωχος ψυχρότης της. Ὤ! ἄθλιος, ἄθλιος ἐγώ!...

. . . .

Μετὰ μακρὰν νύκτα ἀϋπνίας καὶ σκέψεων πικρῶν, οἱ περισπασμοὶ τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ διεκόπησαν ὡς διὰ μαγείας... Συνέλαβε μίαν ἀπόφασιν ἀκλόνητον.

Ἐπρόσμεινεν ἀνυπομόνως νὰ ἐξημερώσῃ.

. . . .

Τὸ πρωΐ, ἐκωδώνισε πρὸς τὸν θαλαμηπόλον του. Ὁ γέρων Ἰωσὴφ εἰσερχόμενος εἰς τοῦ κυρίου του τὸν ἤκουσε, μὲ ἄκρον του θαυμασμὸν, ὑποτονθορίζοντα ἓν ᾆσμα θηρατικὸν (τοῦ κυνηγίου), σημεῖον ὅσον σπάνιον τοσοῦτον ἀσφαλὲς τῆς εὐδιαθεσίας τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ.

— Ἆ! κύριε μαρκέσιε, εἶπε μὲ κατάνυξιν ὁ πιστὸς ὑπηρέτης, πόσον ὡραίαν φωνὴν ἔχετε... τὶ ἁμαρτία νὰ μὴ τραγῳδῆτε συνεχέστερον!

— Ἀληθινὰ, κύριε Ἰωσὴφ, ἔχω ὡραίαν φωνήν; εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ γελῶν.

— Ἀλλὰ καὶ βραγχώδης ὡς τὴν τοῦ νυκτοκόρακος νὰ ἦτον ἡ τοῦ κυρίου μαρκεσίου φωνὴ, πάλιν εἰς ἐμὲ ἤθελε φανῇ λαμπροτάτη.

— Σιώπα, κόλαξ!

— Φανερόν...ἐπειδὴ, ὅταν σᾶς ἀκούω νὰ τραγῳδῆτε, εἶναι σημεῖον ὅτ' εἶσθε εὔθυμος... καὶ τότε ἡ φωνή σας μὲ φαίνεται ὡς ἡ γλυκυτέρα μουσικὴ τοῦ κόσμου...

— Ἀφοῦ οὕτως ἔχει, γηραιέ μου Ἰωσὴφ, ἑτοιμάσου λοιπὸν νὰ τεντώσῃς καλὰ τὰ μεγάλα αὐτία σου.

— Διατί, κύριε μαρκέσιε;

— Εἰς τὸ ἑξῆς θὰ ἔχεις καθημέραν τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν μουσικὴν, ἥτις τοσοῦτον σὲ θέλγει.

— Θὰ εἶσθε καθημέραν εὔθυμος! ἀνεφώνησεν ὁ Ἰωσὴφ συνάπτων τὰς χεῖρας μὲ ἀγαλλίασιν καὶ θαυμασμόν.

— Καθημέραν, γηραιέ μου Ἰωσὴφ, καθημέραν φαιδρός. Ναὶ, φθάνει πλέον ἡ κατήφεια καὶ μελαγχολία... Τὸ λέγω εἰς σὲ, τὸν μόνον καὶ ἐχέμυθον τῶν πόνων μου ἔμπιστον... Εἶμαι εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐτυχίας... Ἡ σύζυγός μου εἶναι ἄγγελος ἀγαθωσύνης... μ' ἐζήτησε συγγνώμην διὰ τὴν παρελθοῦσαν της ἀπομάκρυνσιν, ἀποδίδουσα ταύτην, εἰς τί; μάντευσέ το ἂν ἐμπορῇς... εἰς τὴν ζηλίαν!...

— Εἰς τὴν ζηλίαν!

— Ναὶ, μωραὶ ὑποψίαι διεγερθεῖσαι ἀπὸ ἀνωνύμους ἐπιστολάς...

— Ὁποία ἀχρειότης τοῦ κόσμου!...

— Ἐννοεῖς... αἱ γυναῖκες εἶναι τόσον φίλαυτοι... τοῦτο ἤρκεσε νὰ μᾶς ψυχράνῃ· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν χθὲς τὸ ἑσπέρας μοὶ ἐξηγήθη τὰ πάντα ἐλευθέρως... Τὴν ἔκβαλα ἀπὸ τὴν ἀπάτην· ἀδύνατον νὰ σὲ περιγράψω τὴν εὐχαρίστησίν της! ἐπειδὴ ἐκείνη μὲ ἀγαπᾷ, ὤ! ἐκείνη μὲ ἀγαπᾷ! Ὅσον ἐγὼ ἔπασχον ἐκ τῆς ἀδιαφορίας της τόσον κ' ἐκείνη ἡ ἰδία... Τέλος πάντων, ὁ σκληρὸς χωρισμὸς ἡμῶν ἔπαυσε· φαντάσου τὴν χαράν μου!

— Ἀληθινά; ἀνέκραξεν ὁ Ἰωσὴφ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Τῳόντι... κύριε μαρκέσιε! δὲν θέλω πλέον σᾶς ἰδῆ σκυθρωπόν! Βέβαια, ἀφοῦ μόνον διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς κυρίας μαρκεσίας ἐθλίβεσθε... ὡς μὲ εἴπετε πολλάκις..

— Σὲ τὸ εἶπα, ναί· διότι εἰς ποῖον ἄλλον ἤθελα τὸ εἰπεῖ, γέρον Ἰωσήφ μου; Σὺ ἦσο ὁ μόνος κάτοχος καὶ ἄλλου τινὸς μυστικοῦ μου, ἔτι θλιβερωτέρου;... Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν πλέον τὰ λυπηρά... ἡ σήμερον ἡμέρα εἶναι λαμπρά... Παρατηρεῖς ἴσως ὅτι οἱ ὀφθαλμοί μου ἐδάκρυσαν;... εἶναι ἐκ τῆς χαρᾶς μου... Τόσον ἀπροσδόκητος ἦτον εἰς ἐμὲ ἡ εὐτυχία αὐτή!... Πόσον ἀσθενῆ ἔχω τὴν καρδίαν! πῶς!

— Αἴ... ἀφοῦ εἶναι δάκρυα χαρᾶς... κλαύσετε, κλαύσετε... Ἐκλαύσετε τόσον ἀπὸ λύπην, κύριε μαρκέσιε, καιρὸς τώρα νὰ κλαύσετε καὶ ἀπὸ χαράν. Δὲν βλέπετε κ' ἐμέ! μήπως δύναται κανεὶς νὰ μείνῃ ἀδάκρυτος; Εὐλογημένα δάκρυα!... δὲν ἤθελα τ' ἀνταλλάξει μὲ δέκα χρόνους ζωῆς... Ἕνας πλέον φόβος μὲ μένει· μήπως εὐθὺς καθὼς ἴδω τὴν κυρίαν μαρκεσίαν δὲν ἐμπορέσω νὰ κρατηθῶ τοῦ νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας της...

— Ἆ, τὸν γέροντα Ἰωσήφ! τὸν ταλαίπωρον! εἶναι καὶ αὐτὸς μωρὸς ὡς τὸν κύριόν του... Πλὴν καὶ εἰς ἐμὲ τώρα ὑπάρχει φόβος τις...

— Ποῖος, αὐθέντα μου!

— Μήπως ἡ χαρά μου δὲν διαρκέσῃ πολύ... εἶμαι τόσον εὐτυχής... τί μὲ λείπει;

— Τίποτε... τίποτε, αὐθέντα μου, διόλου τίποτε...

— Διὰ τοῦτο μάλιστα φοβοῦμαι· βλέπεις αὐτὰς τὰς εὐτυχίας τὰς πλήρεις, τὰς ἐντελεῖς;... πολλάκις ἕπεται τὸ δυσάρεστον...

— Δὲν βαρύνεσθε, αὐθέντα μου... Ναί! τώρα!

— Στοχάζεσαι;... ἔστω λοιπόν... Ἂς εἴπω ὅτι ἡ τὴν ὁποίαν ἠσθάνθην χαρὰ εἶναι τόσον ζωηρά, τόσον ἐνδόμυχος, ὥστε εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀπελυτρώθην πλέον...

— Ἀπὸ τί;

— Δὲν μὲ εἶπεν ὁ ἰατρός μου πολλάκις ὅτι συμβαίνει σφοδρά τις συγκίνησις νὰ ἰατρεύσῃ τὴν ὀλεθρίαν νόσον ἐκ τῆς ὁποίας πάσχω;

— Μάλιστα...κύριε μαρκέσιε... ἰατρεύθητε, εἶμαι βέβαιος! Τὶ χαρὰ Θεοῦ ἡ σημερινὴ ἡμέρα!... Ἂ! καλὰ ἐλέγετε, αὐθέντα μου, ὅτι ἡ κυρία μαρκεσία εἶναι ἄγγελος παραμυθίας ἐξ οὐρανοῦ· καὶ τόσον τῳόντι μεγάλη εἶναι ἡ τὴν ὁποίαν μᾶς προξενεῖ σημερινὴ ἀγαλλίασις, ὥστε κ' ἐγὼ ἀρχίζω σχεδὸν νὰ φοβοῦμαι... Ἀλλ' ἀληθινά... θέλετε καὶ μίαν μικρὰν λύπην; ἔχω μίαν νὰ σᾶς εἴπω, χάρις τῷ Θεῷ!

— Τί;

— Εἷς τῶν φίλων σας ἐπληγώθη ἐλαφρὰ εἰς μονομαχίαν... τὸ τραῦμα ὑπῆρξεν ἐλαφρότατον· ἡ λύπη ἀσήμαντος, πλὴν δὲν πειράζει· ἀρκεῖ ν' ἀποτελέσῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας μικράν τινα κηλῖδα εἰς τὴν λαμπρὰν αὐτὴν ἡμέραν.

— Τί λέγεις!... Καὶ ποῖος οὗτος;

— Ὁ Κ. δοὺξ Δὲ-Λυσηναῖ.

— Ἐπληγώθη;

— Ἡ μύτη τῆς σπάθης ἔξεσεν ὀλίγον τὸν βραχίονά του...τίποτε! Χθὲς ὁ Κ. δοὺξ ἦλθε νὰ ἴδῃ τὸν αὐθέντην, καὶ εἶπεν ὅτι θὰ ἐπανέλθει σήμερον νὰ τὸν ζητήσῃ ἐν τεΐ...

— Ἂ, τὸν πτωχὸν Λυσηναῖ! καὶ διατί νὰ μὴ μὲ εἴπῃς...;

— Χθὲς τὸ ἑσπέρας δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἴδω τὸν αὐθέντην.

Μετά τινα σκέψιν, ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπανέλαβε·

— Καλὰ λέγεις, ἡ ἐλαφρὰ λύπη αὕτη θέλει ἀναμφιβόλως ἱκανοποιήσει τὴν ζηλόφθονον τύχην... Ἀλλὰ μία ἰδέα μ' ἔρχεται· ν' αὐτοσχεδιάσωμεν διὰ σήμερον πρὸ μεσημβρίας ἓν πρόγευμα νέανδρον ὅπου νὰ προσκαλέσω ὅλους τοὺς φίλους τοῦ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ, νὰ συνεορτάσωμεν τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν τῆς μονομαχίας... Θέλει ἄκρως εὐχαριστηθῆν ἐκ τοῦ ἀπροόπτου αὐτοῦ.

— Τῳόντι, κύριε μαρκέσιε. Ζήτω ἡ εὐθυμία! Οὕτω πως, βέβαια, οὕτω πως! Ὄχι ὡσὰν τὴν παρελθοῦσάν σας ζωήν! Ζωὴ ἦτον ἐκείνη!... Διὰ πόσους προσκεκλημένους νὰ διατάξω τὸν μάγειρον;

— Δι' ἕξ, εἰς τὸ μικρὸν ἑστιατόριον τοῦ χειμῶνος.

— Τὰ δὲ προσκλητήρια;

— Τώρα τὰ γράφω μόνος μου. Ἱππεύει εἷς τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ἱπποστασίου καὶ τὰ φέρει εἰς ἕνα ἕκαστον· εἶναι ἀκόμη πρωΐ· θὰ τοὺς εὕρει ὅλους... Κωδώνισον.

Ὁ Ἰωσὴφ ἐκωδώνισεν.

Ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ εἰσῆλθε τότε εἰς τὸ σπουδαστήριόν του καὶ

ἔγραψε τὰς ἐφεξῆς ἐπιστολάς, χωρὶς ἄλλην τινὰ παραλλαγὴν ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος ἑκάστου προσκαλουμένου.

« Φίλτατέ μοι ***, τὸ παρὸν εἶναι ἐγκύκλιος· πρόκειται περὶ αὐτοσχεδιάσματος. Ὁ Λυσηναῖ θὰ ἔλθει σήμερον νὰ προγευματίσῃ μετ' ἐμοῦ· στοχάζεται ὅτι θὰ εἴμεθα μόνοι οἱ δύο· προξενήσατέ τον τὴν τερψικάρδιον ἔκπληξιν τοῦ νὰ σᾶς ἴδῃ ἐξ ἀπροόπτου εἰς τὸν οἶκόν μου ὁμοῦ μέ τινας ἄλλους τῶν φίλων, του τοὺς ὁποίους προειδοποιῶ ὡσαύτως.

« Ἐπὶ μεσημβρίαν ἀκριβῶς.

« Α. Δ'-'Αρβὶλλ. »

Εἰσέρχεται εἷς ὑπηρέτης.

— Εἰπῆτέ τινος νὰ ἱππεύσῃ, καὶ νὰ φέρῃ ἀμέσως τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ὅπου δεῖ, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ· ἀποταθεὶς ἔπειτα πρὸς τὸν Ἰωσήφ· — Κάμε τὰς ἐπιγραφάς...—*Πρὸς τὸν Κ. ἀντικόμητα Δὲ-Σαὶντ-'Ρεμῆ*... Ὁ Λυσηναῖ χωρὶς αὐτὸν δὲν ἐμπορεῖ· (εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ)·— *Πρὸς τὸν Κ. Δὲ-Μονβὶλλ*... εἷς τῶν συνοδοιπόρων τοῦ δουκός·—*Πρὸς τὸν Κ. Λόρδον Δούγλας*, ὁ πιστὸς συμπαίκτωρ του εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον τοῦ βίστ·—*Πρὸς τὸν Κ. βαρόνον Δὲ-Σεσάννην*, ὁ νηπιακός του φίλος. Ἔγραψες;...

— Μάλιστα, κύριε μαρκέσιε.

— Στεῖλε τώρα τὰς γραφὰς ταύτας χωρὶς νὰ χάσῃς καιρόν, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ...Ἀ! Φίλιππε, παρακάλεσε τὸν Κ. Δουβλὲ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ.

Ὁ Φίλιππος ἐξῆλθε.

— Τί ἔπαθες; ἠρώτησεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ τὸν Ἰωσήφ, ὅστις τὸν ἐθεώρει μετὰ θαυμασμοῦ.

— Δὲν ἐμπορῶ, αὐθέντα μου, νὰ πιστεύσω τοὺς ἰδίους μου ὀφθαλμούς· ποτὲ δὲν σᾶς εἶδα τόσον εὔθυμον, τόσον φαιδρόν... Κ' ἔπειτα, ὑμεῖς ὁ συνήθως ὠχρός, τοσοῦτον ὡραίας ὄψεις ἔχετε σήμερον... τὰ ὄμματά σας λάμπουν...

— Ἡ χαρά, βλέπεις... γέρον Ἰωσήφ μου... ἡ χαρὰ πάντοτε... Ἀληθινά! πρέπει νὰ μὲ συμβοηθήσῃς εἰς μίαν συνωμοσίαν...Ὕπαγε νὰ εὕρῃς τὴν δεσποσύνην Ἰουλίσκην· εἶναι, μὲ φαίνεται, ἐκ τῶν θεραπαίνων τῆς κυρίας Δ'-'Αρβὶλλ ἐκείνη ἥτις ἔχει τὴν ἐπιστασίαν τῶν πολυτίμων πετραδίων της...

— Μάλιστα, κύριε μαρκέσιε, ἡ δεσποσύνη Ἰουλίσκη ἔχει αὐτὴν τὴν ἐπιστασίαν· πρό τινων ἡμερῶν τὰ ἐκαθαρίσαμεν μαζῆ.

— Τὴν ἐρωτᾷς λοιπὸν τ' ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ χρυσοχόου τῆς δεσποίνης της... ἀλλὰ τὴν συστήνεις ἐκ τούτων νὰ μὴν εἴπῃ εἰς τὴν μαρκεσίαν τίποτε!...

— Ἀ! καταλαμβάνω... αἰφνίδιόν τινα χαρὰν σκοπεύετε νὰ χαλκεύσετε εἰς τὴν μαρκεσίαν!...

— Ὕπαγε ἀμέσως. Ἰδοὺ ὁ Κ. Δουβλέ.

Καὶ ὄντως, μὲ τὴν ἔξοδον τοῦ Ἰωσὴφ εἰσῆλθεν ὁ οἰκονόμος.—Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προσέλθω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Κ. μαρκεσίου.

— Κύριε Δουβλέ μου, ἔχω νὰ σᾶς τρομάξω· εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ μετὰ γέλωτος· ἔχω νὰ σᾶς κάμω νὰ βάλετε μεγάλας φωνὰς ἀμηχανίας.

— Ἐγὼ, κύριε μαρκέσιε;

— Σεῖς.

— Θέλω καταβάλει πᾶσαν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω τὸν κύριόν μου.

— Πρόκειται νὰ ἐξοδεύσω πολλὰ χρήματα, κύριε Δουβλὲ, ἀλύπητα χρήματα.

— Ἂν ἦναι αὐτὸ μόνον, κύριε μαρκέσιε, δυνάμεθα τοῦτο, χάρις τῷ Θεῷ! δυνάμεθα τοῦτο.

— Πρὸ πολλοῦ μὲ κυριεύει ἡ ἰδέα νὰ κτίσω· νὰ προσθέσω μίαν στοὰν ἐπὶ τοῦ κήπου πρὸς τὴν δεξιὰν πτέρυγα τοῦ μεγάρου... Μέχρι τοῦδε ἐδίσταζα ἀπέναντι τοιαύτης ἀνοησίας καὶ δὲν σᾶς εἶπα τίποτε· τώρα ὅμως ἀπόφασις... Νὰ εἰπῆτε σήμερον τὸν ἀρχιτέκτονά μου νὰ ἔλθῃ νὰ συνομιλήσωμεν περὶ τοῦ σχεδίου... Λοιπὸν, κύριε Δουβλέ! δὲν στενάζετε κατ' αὐτῆς τῆς δαπάνης;

— Βεβαιῶ τὸν κύριον μαρκέσιον ὅτι δὲν στενάζω τελείως...

— Ἡ στοὰ αὕτη θὰ γίνει διὰ νὰ δίδωμεν χορούς· ἐπιθυμῶ νὰ ἐγερθῇ ὡς διὰ μαγείας· καὶ ἐπειδὴ αἱ τοιούτου εἴδους μαγεῖαι ἔχουσιν ἀκριβὰ, πρέπει νὰ πωλήσωμεν δεκαπέντε εἴκοσι χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα διὰ νὰ πορισθῶμεν τὰ ἀπαιτούμενα ἔξοδα· θέλω ν' ἀρχήσωμεν τὸ κτίριον ὅσον τάχιστα.

— Καὶ βέβαια· ὅσον ταχύτερον γίνῃ τόσον ἐγγυτέρα ἡ εὐθυμία... Ἐγὼ πάντοτε τὸ ἔλεγα· Δὲν λείπει τίποτε εἰς τὸν Κ. μαρκέσιον, εἰμὴ μόνον ἡ φαντασία νὰ κάμῃ τι...Τὰ κτίρια ἔχουν τὸ καλὸν ὅτι μένουν... Ὅσον διὰ τὴν δαπάνην, τελείως ἂς μὴν ἀνησυχῇ ὁ Κ. μαρκέσιος. Χάρις τῷ Θεῷ! δύναται, ἂν ἀγαπᾷ, νὰ ἴδῃ πραγματοποιημένην τὴν στοάν.

Ὁ Ἰωσὴφ ἐπανῆλθε.

— Ἰδοὺ, κύριε μαρκέσιε, ἡ διεύθυνσις τοῦ χρυσοχόου· ὀνομάζεται Κ. Βωδοῖνος, εἶπε πρὸς τὸν Κ. Δ'-'Αρβὶλλ.

— Νὰ ὑπάγετε σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητέ μοι κύριε Δουβλὲ, εἰς αὐτοῦ τοῦ χρυσοχόου, καὶ νὰ τὸν εἰπῆτε νὰ φέρῃ ἐδῶ, ἐντὸς μιᾶς ὥρας, ἕνα ποταμὸν ἀδαμάντων, ἐκ τοῦ ὁποίου θέλω ἀνασύρει τῆς ἀξίας δύο χιλιάδων λοδοβικίων χρυσῶν περίπου... Τώρα ὅτε βάλλουσι καὶ εἰς τὰς ἐσθῆτάς των αἱ γυναῖκες πετράδια, ὅσα καὶ ἂν ἔχῃ τις εἶναι ὀλίγα...Καὶ συνεννοεῖσθε πλέον μετὰ τοῦ χρυσοχόου περὶ τῆς πληρωμῆς.

— Εἰς τὰς προσταγάς σας, κύριε μαρκέσιε. Στοχάζεσθε ὅτι θὰ στενάξω καὶ δι' αὐτό; Οἱ τιμαλφεῖς λίθοι εἶναι καὶ αὐτοὶ ὡς τὰ κτίρια, πρᾶγμα ἔμμονον· ἔπειτα θὰ προξενηθῇ καὶ τόση ἀπρόοπτος χαρὰ εἰς τὴν κυρίαν μαρκεσίαν, καὶ ἡδονὴ ὡς ἐκ τούτου πολλὴ καὶ εἰς τὴν εὐγενείαν σας... Εἴδετε τί σᾶς ἔλεγα τὴν προχθές; ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ζωὴ εὐδαιμονεστέρα τῆς τοῦ κυρίου μαρκεσίου!

— Ἃ, τὸν καλόν μου κύριον Δουβλέ! εἶπεν ὁ Δ'-'Αρβὶλλ μειδιῶν· ποτὲ τὰ συγχαρητήριά του δὲν ὑπῆρξαν παράκαιρα· ποτέ!

— Κατὰ τοῦτο μόνον ἴσως εὑρίσκουσι χάριν ἐνώπιον ὑμῶν, κύριε μαρκέσιε· καὶ πρέπει ἀληθῶς νὰ εὑρίσκουσι χάριν, ἐπειδὴ προέρχονται ἀπὸ καρδίας. Σπεύδω λοιπὸν εἰς τοῦ χρυσοχόου, εἶπεν ὁ Κ. Δουϐλὲ, καὶ ἐξῆλθε.

Εὐθὺς ἀφοῦ ἔμεινε μόνος, ὁ Κ. Δ'-'Αρϐὶλλ ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου του, μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, τὸ ὄμμα ἀπλανὲς, μελετητικόν.

Ἡ φυσιογνωμία του παρήλλαξε διὰ μιᾶς· δὲν ἐνέφαινε πλέον τὴν μικρὰν πυρεκτικὴν ἐκείνην ἱλαρότητα ἥτις ἠπάτησε τὸν οἰκονόμον καὶ τὸν γηραιὸν ὑπηρέτην τοῦ μαρκεσίου, ἀλλ' ἀπόφασίν τινα γαλήνιον, σοϐαρὰν, ψυχράν.

Ἀφοῦ ὀλίγον ἐπεριπάτησεν, ἐκάθησε βαρέως καὶ ὡς ὑπὸ τὸ ἄχθος τῶν βασάνων του· ἐστήριξε τοὺς δύο του ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου του, καὶ ἔκρυψεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ μέτωπόν του. Μετά τινα στιγμὴν, ἀνορθώθη πάλιν διὰ μιᾶς, ἐσπόγγισεν ἓν δάκρυ ὑγράναν τὸ ἐρυθριάσαν βλέφαρόν του, καὶ εἶπε μὲ δύναμιν — Ἐμπρός...θάρρος...ἐμπρός!

Τότ' ἔγραψεν εἰς διαφόρους περὶ ὑποθέσεων ἀρκετὰ ἀσημάντων· ἀλλ' εἰς τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ἐπροσδιόριζεν ἢ ἀνέϐαλλε διαφόρους συνεντεύξεις ἐπί τινας ἡμέρας. Ὁ μαρκέσιος ἐτελείωνε τὴν ἀνταπόκρισιν ταύτην ὅτε ἰδοὺ ἐπανῆλθεν ὁ Ἰωσήφ. Ἦτο θυμήρης τοσοῦτον, ὥστε λησμονήσας τὰ καθήκοντά του ἐψιθύριζε μέσα εἰς τὰ χείλη του ἓν ἀσμάτιον καὶ αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος.

— Καὶ κἄτι καλὴν φωνὴν τὴν ἔχεις, κύριε Ἰωσήφ! τὸν λέγει ὁ κύριός του μειδιῶν.

— Εἰς τὴν ζωήν μου, κύριε μαρκέσιε, δὲν μὲ μέλει τέσσαρα καὶ ἂν ἦναι κακή· ἀλλὰ τόσον δυνατὰ τραγῳδεῖ μέσα της ἡ καρδία μου ὥστε, βλέπετε, ἀκούεται καὶ ἀπ' ἔξω.

— Νὰ δώσῃς αὐτὰς τὰς γραφὰς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

— Εἰς τοὺς ὁρισμούς σας, κύριε μαρκέσιε· καὶ ποῦ θέλετε ὑποδεχθῇ τοὺς προσκεκλημένους;

— Ἐδῶ, εἰς τὸ σπουδαστήριόν μου· μετὰ τὸ πρόγευμα θέλουν καπνίσει καὶ οὕτω δὲν εἰσέρχεται ἡ ὀσμὴ τοῦ καπνοῦ μέχρι τῶν οἰκημάτων τῆς κυρίας Δ'-'Αρϐίλλ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠκούσθη εἰς τὴν αὐλὴν ὁ κρότος ὀχήματος.

— Εἶναι ὁ δίφρος τῆς κυρίας μαρκεσίας, ἥτις θέλει ἐξέλθει· ἐζήτησεν ἀπὸ πολλὰ πρωΐ τοὺς ἵππους της, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ.

— Τότε λοιπὸν τρέξε νὰ τὴν παρακαλέσῃς ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ περάσῃ ἀπ' ἐδῶ πρὶν ἀναχωρήσῃ.

— Ἀμέσως, αὐθέντα.

Μόλις ὁ ὑπηρέτης ἐξῆλθε καὶ ὁ Κ. Δ'-'Αρϐὶλλ ἐπλησίασεν εἰς ἕνα καθρέπτην, καὶ παρετήρησε καλῶς τὴν μορφήν του.

— Καλὰ, καλὰ, εἶπε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον· ἀξιόλογα... αἱ παρειαὶ εὔχροοι... τὸ βλέμμα φαεινόν...Χαρὰ ἢ πυρετὸς, δὲν σημαίνει τίποτε...

φθάνει ν' ἀπατηθοῦν... Νὰ ἴδωμεν...τώρα... εἰς τὰ χείλη μειδίαμα... Ὑπάρχουν τόσων εἰδῶν μειδιάματα!... Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ ψευδὲς τοῦ ἀληθοῦς; τίς δύναται νὰ ἐμβαθύνῃ ὑπὸ τὸ ἀπατηλὸν αὐτὸ προσωπεῖον, νὰ εἴπῃ· Αὐτὸ τὸ μειδίαμα ὑποκρύπτει δεινὴν ἀπελπισίαν· ἡ θορυβώδης αὐτὴ φαιδρότης ὑποκρύπτει ἰδέαν θανάτου; Τίς τοῦτο νὰ τὸ μαντεύσῃ; οὐδείς...κατ' εὐτυχίαν, οὐδείς...Οὐδείς; Ὦ! τὸ διακρίνουν...ὁ ἔρως δὲν ἀπατᾶται τόσον εὔκολα, ὁ ἔρως. Ὁ ἔρως ἔχει αἴσθησίν τινα ἰδιαιτέραν, ὀξυδερκεστάτην. Ἀλλ' ἀκούω τὸ βῆμα τῆς γυναικός μου...τῆς γυναικός μου!!! Αἴ, φρόνησις...ἀποτρόπαιε σκηνικὲ ὑποκριτά, προσοχή...νὰ παραστήσῃς καλά...

Ἡ Κλημεντία εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβίλλ.

— Καλημέρα, Ἄλβερτε, προσφιλέστατέ μου ἀδελφέ, τὸν λέγει μὲ φωνὴν γλυκύτητος καὶ ἀγάπης ἔμπλεων, τείνουσα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα. Παρατηρήσασα ἔπειτα τὸ μειδιῶν τοῦ προσώπου του·— Τί ἔχεις, φίλε μου; Μὲ φαίνεσαι ἀγαλλόμενος.

— Ἐπειδή, μικρά μου καὶ προσφιλεστάτη ἀδελφή, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσήρχεσο, ὁ νοῦς μου ἦτον εἰς σέ· ἤμην δὲ προσέτι κυριευμένος καὶ ἀπὸ τὴν ἐντύπωσιν ἀποφάσεώς τινος ἀξιολόγου τὴν ὁποίαν ἔλαβα.

— Διὰ τοῦτο λοιπόν...

— Τὰ διατρέξαντα χθές, ἡ θαυμασία σου γενναιότης, ἡ εὐγενὴς διαγωγὴ τοῦ πρίγκιπος, ὅλα ταῦτα πολλὴν μοὶ παρέσχον ἐπασχόλησιν νοός, καὶ τώρα εἶμαι πλέον τῆς ἰδέας σου· ὅλως διόλου τῆς ἰδέας σου.

— Τί εὐτυχὴς μεταβολή! ἀνέκραξεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη. Ὦ, ἤμην βεβαία ὅτι ἅμα ἀναφερθῶ εἰς τὴν καρδίαν σου, εἰς τὴν κρίσιν σου, ἔμελλες νὰ μ' ἐννοήσῃς. Τώρα δὲν ἀμφιβάλλω πλέον περὶ τοῦ ὀλβίου ἡμῶν μέλλοντος.

— Ἀλλ' οὐδ' ἐγώ, Κλημεντία, σὲ βεβαιῶ. Ἀφ' ὅτου συνέλαβα τὴν ἀπόφασιν ταύτης τῆς νυκτός, τὸ μέλλον τοῦτο, τὸ πρότερον ἄδηλον καὶ σκοτεινὸν φαινόμενον εἰς ἐμέ, κατέστη μοι ἐξαισίως ἐναργὲς καὶ ἁπλούστατον.

— Τώρα πλέον, φίλε μου, θέλομεν ἔχει μεταξύ μας ἀμοιβαῖον ἔρεισμα ἀδελφικόν. Καὶ εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου μας, θέλομεν εἶσθαι οἱ αὐτοὶ ὅπως σήμερον. Τὸ αἴσθημα τοῦτο θὰ μείνει ἀμετάβλητον. Ἐνὶ λόγῳ, ἀγαπῶ τὴν εὐτυχίαν σου· καὶ ταύτην θέλω τὴν κατορθώσει, ἐπειδὴ τὴν ἔβαλα ἐδῶ (εἶπεν ἡ Κλημεντία θέτουσα τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ μετώπου της. Ἔπειτα ἐπανέλαβε μὲ θελκτικὴν παράστασιν, καταβιβάζουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας της)· Ὄχι, ἀπατῶμαι, ἐδῶ... ἡ ἀγαθὴ αὐτὴ ἰδέα θέλει ἀδιαλείπτως ἀγρυπνεῖ ὑπὲρ σοῦ... καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπίσης· καὶ θὰ ἰδεῖς, κύριε ἀδελφέ μου, τὶ σημαίνει ἰσχυρογνωμία καρδίας ἀφωσιωμένης.

— Νὰ μοῦ ζῇς, Κλημεντία μου! ἀπήντησεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβίλλ μὲ κεκρατημένην συγκίνησιν. Μετά τινα δὲ σιγήν, ἐπανέλαβεν εὐθύμως·

— Σὲ παρεκάλεσα πρὶν ἐξέλθῃς νὰ διαβῇς ἐντεῦθεν, διὰ νὰ σὲ εἴπω

ὅτι σήμερον δὲν θέλω πίει τὸ τέϊ μετὰ σοῦ. Προσμένω τινὰς νὰ προγευματίσωμεν· εἶναι εἶδος αὐτοσχεδιάσματος πρὸς ἑορτασμὸν τῆς εὐτυχοῦς ἐκβάσεως τῆς μονομαχίας τοῦ πτωχοῦ Λυσηναΐ, ὅστις ἐπληγώθη, ἐλαφρότατα ὅμως, ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου του.

Ἡ Δ'Ἀρβίλλη ἐρυθρίασεν ἀναπολήσασα τὸ αἴτιον τῆς μονομαχίας ταύτης· ἤτοι τὴν γελοίαν ἐρώτησιν ἣν ἀπεύθυνεν ἐνώπιόν της ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναΐ πρὸς τὸν Κ. Κάρολον Ῥοβέρτην. Ἡ ἀνάμνησις αὕτη ὑπῆρξεν εἰς τὴν Κλημεντίαν ἐπώδυνος· τὴν ἀνεκάλεσε παρεκτροπὴν δι' ἣν ἠσχύνετο. Διὰ ν' ἀποδιώξῃ τὴν δυσάρεστον αὐτὴν ἐντύπωσιν, εἶπε πρὸς τὸν σύζυγόν της·

— Παρατήρησε πόσον παράδοξος ἡ συγκυρία· ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναΐ ἔρχεται νὰ προγευματίσῃ μετὰ σοῦ· κ' ἐγὼ ὑπάγω ἀνοικείως ἴσως, αὐτόκλητος εἰς τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναΐ· ἐπειδὴ ἔχω πολλὰ νὰ συλλαλήσω μετ' αὐτῆς περὶ τῶν δύο μου ἀγνώστων πελατίδων. Ἐκεῖθεν, σκοπεύω νὰ πορευθῶ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Λαζάρου μετὰ τῆς κυρίας Δὲ-Βλιμβάλ· ἐπειδὴ δὲν ἔμαθες ἀκόμη ὅλας μου τὰς φιλοδοξίας· *ῥαδιουργῶ* νὰ γίνω μέλος τῆς ἑταιρίας ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων νεανίδων.

— Ἀληθινά! τὴν ἀχόρταγον! εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ μειδιῶν· ἔπειτα ἐπρόσθεσε μετὰ συγκινήσεως λυπηρᾶς, ἥτις, ἐναντίον πάσης προσπαθείας του, ἐπροδόθη ὀλίγον· — Λοιπὸν δὲν θέλω πλέον σ' ἐπανιδεῖν... σήμερον; — ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ.

— Μήπως δὲν σ' εὐαρεστεῖ ὅτι ἐξέρχομαι τόσον πρωΐ; τὸν ἠρώτησε μετὰ προθυμίας ἡ Κλημεντία, ἀποροῦσα διὰ τὸν τόνον τῆς φωνῆς του. Ἂν ἀγαπᾷς, ἀναβάλλω εἰς ἄλλοτε τὴν πρὸς τὴν κυρίαν Δὲ-Λυσηναΐ ἐπίσκεψίν μου.

Ὁ μαρκέσιος μικροῦ ἔδει νὰ προδοθῇ· ἀλλ' ἐπανέλαβε μὲ τὸν γλυκύτερον τόνον·

— Ναί, μικρά μου καὶ προσφιλεστάτη ἀδελφή, δυσανασχετῶ τοσοῦτον ὅτι σὲ βλέπω ἀναχωροῦσαν, ὅσον ἀνυπομονῶ νὰ σὲ ἴδω ἐπιστρέφουσαν. Ἰδοὺ ἐλαττώματα ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα δὲν θέλω διορθώσει ποτέ.

— Καὶ θὰ κάμεις ἄριστα, φίλε μου· ἡ διόρθωσίς των ἤθελε μὲ παραπικράνει.

Γλυκὺς ἦχος κωδωνίσκου ἐπίσκεψιν ἀναγγέλλοντος ἠκούσθη ἐντὸς τοῦ μεγάρου.

— Οἱ προσκεκλημένοι σου ἤρχησαν νὰ ἔρχωνται, ἰδού· εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβίλλ. Φεύγω λοιπόν... Ἀληθινά, ἀπόψε, πῶς σκοπεύεις νὰ τὴν περάσῃς; Ἂν δὲν ἔχῃς νὰ ὑπάγῃς ἀλλοῦ, *ἀπαιτῶ* νὰ μὲ συνοδεύσῃς εἰς τὸ θέατρον τῶν Ἰταλῶν· ἴσως τώρα θὰ εὕρεις πλειότερα θέλγητρα εἰς τὴν μουσικήν.

— Μετὰ χαρᾶς, καὶ πλείστης, διατίθεμαι ὑπὸ τὰς διαταγάς σου.

— Μετὰ τὸ πρόγευμα, φίλε μου, θὰ ὑπάγεις πουθενά; Θὰ σ' ἐπανίδω πρὸ τοῦ δείπνου;

— Δὲν θὰ ἐξέλθω τελείως... Θὰ μ' ἐπανεύρεις... ἐδῶ.

— Τότε λοιπὸν, ἅμα ἐπιστρέψω, θὰ ἔλθω νὰ μάθω ἂν τὸ νέανδρον πρόγευμά σας ὑπῆρξεν εὐχάριστον.

— Χαῖρε, Κλημεντία.

— Χαῖρε, φίλε μου... δὲν θ' ἀργήσω πάλιν νὰ σὲ ἰδῶ... Σ' ἀφήνω τὸ στάδιον ἐλεύθερον· σ' ἐπεύχομαι χιλίας ἀταξίας διασκεδαστικάς... Νὰ εὐθυμήσῃς καλά!

Καὶ ἀφοῦ ἔσφιγξεν ἀπὸ καρδίας τὴν χεῖρα τοῦ συζύγου της, ἡ Κλημεντία ἐξῆλθε διά τινος θύρας, μίαν στιγμὴν προτοῦ νὰ εἰσέλθῃ διὰ ἄλλης τινὸς ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ.

— Μ' ἐπεύχεται χιλίας ἀταξίας διασκεδαστικάς... μὲ λέγει νὰ *εὐθυμήσω καλά*... Εἰς τὴν λέξιν *χαῖρε*, εἰς τὴν ὑστάτην αὐτὴν τῆς ἀγωνιώσης ψυχῆς μου κραυγὴν, εἰς τὸν ὑπερτάτου καὶ αἰωνίου ἀποχωρισμοῦ λόγον τοῦτον, ἐνεβάθυνε... *δὲν θ' ἀργήσει πάλιν νὰ μὲ ἰδῇ*... ἀπόψε... καὶ φεύγει ἥσυχος, μειδιῶσα... Ἔστω... τοῦτο προξενεῖ τιμὴν εἰς τὴν προσποιητικήν μου τέχνην... εἶμαι ὑποκριτὴς ἄριστος διὰ θέατρον... Δὲν τὸ ἐπίστευα ποτέ... Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ Λυσηναῖ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΓΕΥΜΑ ΝΕΑΝΔΡΩΝ.

Ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ εἰσῆλθεν εἰς τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβίλλ.

Τόσον ἐλαφρὸν ἦτο τὸ τραῦμα τοῦ δουκὸς ὥστε ἀπέβαλε πλέον καὶ τὸ μανδήλιον δι' οὗ εἶχε κρεμάσει τὸν βραχίονά του· τὸ εἶδος τῆς μορφῆς του ἦτο πάντοτε γελωτοποιὸν καὶ ταὐτοχρόνως ἀγέρωχον· εἶχε πάντοτε τὴν ἀεικινησίαν ἐκείνην, τὸ νὰ μὴ κάθηται ποτὲ εὐτάκτως εἰς ἓν μέρος· ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε μανίαν ν' ἀποτελῇ θόρυβον καὶ ἀταξίαν. Μ' ὅλα τὰ ἐλαττώματα ταῦτα, μ' ὅλον τὸ ἀκόλαστον τῶν ἀστειοτήτων του καὶ τὸ ὑπέρμετρον τῆς μύτης του μέγεθος, τὸ σατυρικὴν παρέχον ἄποψιν, ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ, ὡς εἴπομεν καὶ ἀλλοῦ, δὲν ἦτον ἀγοραίου τύπου ἄνθρωπος· εἶχεν ἀξιοπρέπειάν τινα φυσικήν· γενναίαν τινὰ ὑπεροψίαν, ἥτις πώποτε δὲν τὸν ἐγκατέλειπε.

— Πόσον ἀδιάφορον εἰς τὰ περὶ σὲ πρέπει νὰ μὲ νομίζῃς, ἀγαθέ μου Ἐῤῥῖκε! εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ὀρέγων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Λυσηναῖ. Ἀλλὰ μόλις σήμερον τὸ πρωῒ ἔμαθον τὸ δυσάρεστον συμβεβηκός σου...

— Διατί δυσάρεστον;... Πά! ἤθελά τα κ' ἔπαθά τα, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον... Πρέπει νὰ ἐξεύρῃς, ἀδελφὲ, ὅτι ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἐγέλασα τόσον!... Ὁ ἐξαίρετος αὐτὸς Κ. Ῥοβέρτης τόσον ἐπῆρεν ἐπάνω του τὸ ν' ἀποδείξῃ ὅτι δὲν τὸν ἤρχετο φλέγμα εἰς τὸν λαιμὸν, ὥστε καὶ εἰς πῦρ καὶ εἰς θάνατον... Αὐτὴ ἦτον ἡ αἰτία τῆς μονομαχίας μας, δὲν τὸ ἔμαθες; Προχθὲς εἰς τὸν χορὸν τῆς πρεσβυίας ***, τὸν εἶχα ἐρωτήσει, ἐνώπιον τῆς συζύγου σου καὶ τῆς κομήσσης Μὰκ-Γρηγορίου, πῶς τὰ ἐπήγαινε μὲ τὸ φλέγμα του... Ἐπῆρεν ἡ ὀργή! Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ νέος δὲν εἶχε τίποτε τοιοῦτον... Πλὴν μὲ κατέβη νὰ τὸν κάμω τὴν ἐρώτησιν... ἐννοεῖς... ν' ἀκούσῃ αὐτὸ ἐνώπιον δύο ὡραίων γυναικῶν, πειράζεται κανείς!

— Δὲν 'παγαίνεις εἰς τὸ καλόν!... Ἀγκαλὰ αὐτὰ σὺ τὰ συνηθίζεις!... Ἀλλὰ τί πρᾶγμα εἶναι αὐτὸς ὁ Κ. Ῥοβέρτης;

— Εἰς τὴν ζωήν μου, δὲν ἐξεύρω οὐδ' ἐγώ· εἶν' ἕνας νέος τὸν ὁποῖον ἀπήντησα εἰς τὰ λουτρά· διέβαινεν ἔμπροσθέν μας εἰς τὸν χειμέριον κῆπον τοῦ πρεσβείου, τὸν ἔκραξα διὰ νὰ τὸν κάμω τὴν ἐρώτησίν μου, νὰ γελάσωμεν, καταλαμβάνεις... Τί ἦτο νὰ τοῦ τὸ εἰπῶ! Τὴν ἐπαύριον μ' ἀπεκρίθη μὲ πολλὴν χάριν διὰ τῆς σπάθης του· μίαν ἐλαφρὰν πληγήν· ἰδοὺ τὸ ἱστορικὸν τῶν σχέσεών μας. Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν αὐτὰ τὰ κουροφέξαλλα· ἦλθα νὰ σοῦ πίω ἕνα τέϊ.

Καὶ ταῦτα λέγων, ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ ἐξηπλώθη ἐπὶ ἀνακλίντρου τινός· ἔπειτα εἰσχωρήσας τὴν ἄκραν τοῦ ῥαβδίου του μεταξὺ τοῦ τοίχου

καὶ τοῦ πλαισίου μιᾶς εἰκόνος κρεμαμένης ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ἤρχισε ν' ἀποτελῇ κρότον καὶ νὰ κλονίζῃ τὴν ζωγραφίαν.

— Σ' ἐπρόσμενα, Ἐρρίκε μου· μάλιστα ἐνήργησα ὥστε νὰ λάβῃς καὶ ἀπρόοπτόν τινα χαράν, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβίλλ.

— Ἀληθινά! καὶ ποίαν! ἀνέκραξεν ὁ Λυσηναΐ δόσας εἰς τὴν εἰκόνα κίνησιν κινδυνωδεστάτην.

— Θὰ πέσει, ἀδελφὲ, ἡ εἰκὼν, καὶ δὲν φοβοῦμαι ἄλλο τίποτε παρὰ νὰ μὴ σὲ κτυπήσῃ...

— Τωόντι· καλὰ τὸ παρετήρησες! τ' ὀμμάτι σου βλέπει ὡσὰν τοῦ ἀετοῦ καὶ καλήτερα... Αἴ, καὶ τὶ χαρὰν λοιπὸν λέγεις ὅτι μ' ἐτοίμασες;

— Προσεκάλεσα τινὰς τῶν φίλων μας νὰ συμπρογευματίσωμεν.

— Εἰς τὴν ζωήν σου! ὤ! μαρκέσιε, ἀξίζεις ἕνα εὖγε!... ἕνα ὑπέρευγε!... ἕνα ὑπερυπέρευγε!... Εὖγε! ἀνέκραξεν ὑψηλοφώνως ὁ Λυσηναΐ κτυπῶν ὅλαις δυνάμεσι διὰ τοῦ ῥαβδίου του τὰ προσκεφάλαια τοῦ ἀνακλίντρου.— Καὶ τίνας ἐπροσκάλεσες; Τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ;... Ἀλλ' ὄχι, εἶναι πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὴν ἐξοχήν· τί διάβολον νὰ κατεργάζεται αὐτὸς ὁ κατεργάρης εἰς τὴν ἐξοχὴν χειμῶνα καιρόν;

— Εἶσαι βέβαιος, ὅτι δὲν εἶναι εἰς τοὺς Παρισίους;

— Ὑπερβέβαιος· τὸν ἔγραψα νὰ ἔλθῃ μάρτυς μου εἰς τὴν μονομαχίαν, ἀλλ' ἦτον ἀπών· ἐπῆρα τὸν λόρδον Δούγλας καὶ τὸν Σεσάννην...

— Λοιπὸν ἡ σύμπτωσις εἶναι θαυμασία· ἀμφοτέρους αὐτοὺς θὰ τοὺς ἔχομεν εἰς τὸ πρόγευμά μας.

— Εὖγε! εὖγε! εὖγε! ἤρχησε πάλιν νὰ φωνάζῃ ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναΐ. Καὶ ἕρπων ἢ κυλιόμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, συνώδευσε τώρα τὰς ἀπανθρώπους κραυγάς του μὲ πλῆθος πηδημάτων ἐξωλεστάτων. Τὰ ἀκροβατικὰ ταῦτα ἅλματα τοῦ δουκὸς διεκόπησαν ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ.

— Δὲν ἔλαβα χρείαν νὰ ἐρωτήσω ἂν ὁ Λυσηναΐ ἦτον ἐδῶ, εἶπεν εὐθύμως ὁ ἀντικόμης. Ἀκούεται ἀπὸ τὴν αὐλήν.

— Πῶς! εἶσαι σὺ, ἀγγελόμορφε Σιλβανὲ, ἐξοχίτα! λυκάνθρωπε, ἀνέκραξεν ἔκθαμβος ὁ δοὺξ, ἀποτόμως ἀναστάς· Ὁ κόσμος ἐνόμιζεν ὅτ' ἦσο εἰς τοὺς ἀγρούς...

— Ἐπέστρεψα χθές· ἔλαβα πρὸ ὀλίγου τὴν πρόσκλησιν τοῦ Δ'-Ἀρβὶλλ, καὶ ἰδοὺ ἐγώ... φαιδρότατος διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτὸ ἀπρόοπτον.— Καὶ ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ ὤρεξε τὴν χεῖρα πρῶτον εἰς τὸν Λυσηναΐ, ἔπειτα εἰς τὸν μαρκέσιον.

— Καὶ σὲ εἶμαι ὑπόχρεως διὰ τὴν προθυμίαν ταύτην, ἀγαπητὲ Σαὶντ-Ῥεμῆ. Δὲν ἦτο πρέπον; Οἱ φίλοι τοῦ Λυσηναΐ δὲν ἐχρεώστουν νὰ συνευθυμήσωσι διὰ τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν τῆς μονομαχίας του, δυναμένης καὶ δυσάρεστα νὰ λάβῃ ἐπακόλουθα;...

— Ἀλλὰ δὲν μὲ λέγεις, ὑπέλαβεν ὁ δοὺξ μετ' ἐπιμονῆς, τί ἐπῆγες νὰ κάμῃς εἰς τὴν ἐξοχὴν μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος, Σαὶντ-Ῥεμῆ; αὐτὸ δὲν ἐμπορεῖ νὰ μοῦ χωρέσῃ εἰς τὸν νοῦν.

— Τί ἄνθρωπος πολυπράγμων! εἶπεν ὁ ἀντικόμης ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Κ. Δ'-Ἀρβίλλ. Στραφεὶς ἔπειτα πρὸς τὸν δοῦκα·—Θέλω ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ συνηθίσω εἰς τὴν ἐκτὸς τῶν Παρισίων ζωήν...ἀφοῦ μετά τινα καιρὸν ἀναχωρῶ...

— Εἰς τὸν Θεόν σου! τί σε κατέβη νὰ κουβαληθῇς εἰς Γερολστέϊν ἀκόλουθος τῆς γαλλικῆς πρεσβείας! Διπλωμάτης ἠθέλησε νὰ γίνῃ ὁ ἄνθρωπος! Ἐγὼ σὲ λέγω ὅτι δὲν θὰ ὑπάγεις ποτέ· ἡ σύζυγός μου ἐπίσης διϊσχυρίζεται ὅτι δὲν θὰ ὑπάγεις, καὶ ὅλος ὁ κόσμος εἶναι τῆς αὐτῆς γνώμης.

— Σὲ βεβαιῶ, ὅτι ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναΐ ἀπατᾶται ὡς καὶ ὅλοι.

— Ἐμπρός μου σὲ εἶπεν, ὅτι αὐτὰ εἶναι κολοκύθια· ἀνοησίαι.

— Πόσας τοιαύτας ἀνοησίας ἔκαμα ἐπὶ ζωῆς μου!

— Ἀνοησίας, ἀλλὰ τί ἀνοησίας; κομψὰς, ἐρωτοτρόπους, ἐπαφροδίτους, σύμφημι. Σαρδαναπάλου πολυτελείας καὶ τρυφὰς αἵτινες σκάπτουν φοβερὰ τὸ πουγγί...ναὶ, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλὰ νὰ τρέχῃς, ἀδελφὲ, νὰ ἐνταφιασθῇς μέσα εἰς μίαν αὐλὴν ἥτις δὲν εἶναι μεγαλητέρα ἀπὸ φωλεάν...τὸ Γερολστέϊν!... Φαντασθῆτε!... Αὐτὸ καταντᾷ πλέον μία μωρία, καὶ δὲν σ' ἔχω δι' ἄνθρωπον μὲ τόσον ὀλίγον πνεῦμα... Ἀκούεις ἐκεῖ διάβολον!

— Πρόσεξε, Λυσηναΐ, καὶ τοῦ Δ'-Ἀρβὶλλ τοῦ κακοφαίνεται ν' ἀκούῃ τοιαῦτα περὶ τῆς γερμανικῆς ταύτης αὐλῆς· εἶναι στενὸς φίλος τοῦ βασιλεύοντος μεγάλου δουκὸς, ὅστις, μολοντοῦτο, προχθὲς εἰς τὸν χορὸν τῆς πρεσβυίας *** μ' ἔκαμε μίαν ὑποδοχὴν ἐξαίρετον, σὲ βεβαιῶ.

— Σὲ βεβαιῶ, Ἐῤῥίκε μου, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, ὅτι ἂν ἐγνώριζες τὸν μέγαν δοῦκα ὅπως ἐγὼ τὸν γνωρίζω, ἤθελες συνομολογήσειν ὅτι πορευόμενος ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ νὰ διάξῃ καιρόν τινα εἰς Γερολστέϊν δὲν ἀδικεῖ τόσον τὸν ἑαυτόν του.

— Τὸ πιστεύω, μαρκέσιε, μολονότι λέγουν περὶ αὐτοῦ σου τοῦ μεγάλου δουκὸς ὅτ' εἶναι ἄνθρωπος ἰδιότροπος πολύ· ἀλλ' εἰπέ με, εἰς τὴν ζωήν σου! δίδεται τώρα, ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ... ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ! αὐτὸς ὁ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς παρισιανῆς κομψότητος, νὰ ζήσῃ ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖράν του...τὰ Παρίσια!... Δὲν γίνεται, ἀδελφέ μου, ποτέ...

Ἤδη ἦλθον καὶ οἱ λοιποὶ προσκεκλημένοι τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβίλλ· ἐπομένως, εἰσελθὼν ὁ Ἰωσὴφ εἶπε λέξεις τινὰς χαμηλῇ τῇ φωνῇ εἰς τὸ ὠτίον τοῦ κυρίου του.

— Κύριοι, συγχωρεῖτε;...εἶπεν ὁ μαρκέσιος. Ὁ χρυσοχόος τῆς γυναικός μου μ' ἔφερε τιμαλφεῖς τινας λίθους νὰ ἐκλέξω δι' αὐτήν... θέλω νὰ τὴν παίξω ἓν ἀπρόοπτον... Αὐτὰ, Λυσηναΐ, τὰ γνωρίζεις σύ... εἴμεθα σύζυγοι τῆς παλαιᾶς ζύμης ἡμεῖς...

— Ἄ! ἐννοεῖται· ἀφοῦ περὶ ἀπροόπτου πρόκειται, εἶπεν ὁ δοὺξ, νὰ σᾶς εἰπῶ ἕνα νόστιμον ὁποῦ μ' ἔπαιξεν ἡ ἰδική μου χθές... ἓν ἀπρόοπτον ἀπὸ τὰ σημαντικά!!!

— Λαμπρόν τι δῶρον, βέβαια;

— Λαμπρότατον! Μ' ἐζήτησεν... ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων...

— Καὶ, ὡς εἶσαι μεγαλοπρεπής... βέβαια τῆς τά...

— Ἐδάνεισα!... ὅμως ἐπὶ ὑποθηκεύσει τῶν ἐν Ἀρνουβίλλῃ ὑποστατικῶν της... Ἔχε καλοὺς λογαριασμοὺς νὰ ἔχῃς καλοὺς φίλους... Ἐντοσούτῳ δὲν εἶναι πολὺ εὔκολον... ἐντὸς δύο ὡρῶν νὰ χορηγήσῃ τις ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων εἴς τινα ἀνάγκην αὐτῶν ἔχοντα... εἶναι σπάνιον. Τί λέγεις σὺ, μεγάλε ἄσωτε, σὺ ὅστις γνωρίζεις κάλλιστα τὰς τοιούτου εἴδους ἀνάγκας... εἶπεν ὁ δοὺξ γελῶν πρὸς τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ, καὶ οὐδεμίαν ἰδέαν ἔχων περὶ τῆς σημασίας τῶν λόγων του.

Μ' ὅλην τὴν θρασύτητά του, ὁ ἀντικόμης ἐρυθρίασεν εἰς τὴν ἀρχὴν ὀλίγον, ἀλλ' ἀμέσως ἐπανέλαβε χωρὶς κἀμμίαν συστολήν· — Ἑκατὸν χιλιάδες φράγκων! δὲν εἶναι μικρὸν τῳόντι... Πῶς μία γυνὴ δύναταί ποτε νὰ λάβῃ χρείαν ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων;... Ἡμεῖς οἱ ἄνδρες, ὑπομονή.

— Σὲ βεβαιῶ, κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀγνοῶ τὶ θὰ τὰ κάμει τόσα χρήματα... ἡ σύζυγός μου. Ἀλλὰ τί με μέλει... Θὰ ἔχει νὰ πληρώσῃ τίποτε χρέη διὰ φορέματά της... οἱ πωληταὶ εἶναι πάντοτε ἀνυπόμονοι, καὶ ἔχουσιν ἐνίοτε ἀνάγκας κατεπειγούσας· ἃς τὰ συλλογεῖται ἐκείνη... Ἔπειτα, ἐννοεῖς, φίλτατε Σαὶντ-Ῥεμῆ, ὅτι, δανείζων εἰς αὐτὴν, δὲν ἥρμοζε νὰ τὴν ἐρωτήσω εἰς τὶ θὰ τὰ μεταχειρισθῇ.

— Μολοντοῦτο εἶναι, ἀδελφὲ, φυσικὸν πρᾶγμα οἱ δανείζοντες νὰ ἐρωτῶσι τοὺς δανειζομένους εἰς τὶ θέλουν μεταχειρισθῇ τὰ δανειζόμενα... εἶπεν ὁ ἀντικόμης γελῶν.

— Ἆ!... τώρα Σαὶντ-Ῥεμῆ, σὺ ὅστις γνωρίζεις τόσον τὰ καλὰ, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, θὰ μὲ δώσεις τὴν γνώμην σου περὶ τῶν ἀδαμάντων τοὺς ὁποίους σκοπεύω νὰ προσφέρω εἰς τὴν σύζυγόν μου· ἡ ἐπιδοκιμασία σου θέλει καθιερώσει τὴν ἐκλογήν μου· ἡ κρίσις σου περὶ τὰ τοῦ συρμοῦ εἶναι ἐπίσημος, βασιλική...

Εἰσῆλθε δὲ ὁ χρυσοχόος, διαφόρους κομίζων θήκας ἐντὸς μεγάλου δερματίνου σάκκου.

— Πά! εἶναι ὁ κύριος Βωδοῖνος! εἶπεν ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ.

— Πρὸς τὸ νὰ σᾶς προσφέρω τὸ σέβας μου, κύριε δούξ.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι σεῖς εἶσθε ὁ κατεξοδεύων τὴν γυναῖκά μου μὲ τοὺς καταχθονίους καὶ περιλαμπεῖς σας πειρασμούς. Εἶπεν ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ.

— Ἐφέτος ἡ κυρία δούκισσα μόνον νὰ ἐπισκευάσω μ' ἔδοσε τὰ πετράδιά της, εἶπεν ὁ χρυσοχόος τεταραγμένος ὀλίγον. — Μάλιστα ἐρχόμενος ἐδῶ εἶχα περάσει ἀπὸ τῆς κυρίας δουκίσσης καὶ τῆς τὰ ἐπέστρεψα ἐπιδιορθωμένα.

Ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ ἐγνώριζεν ὅτι ἡ κυρία Δὲ-Λυσηναῖ, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του, ἀντικατέστησε τὰ τιμαλφῆ πετράδιά της διὰ ψευδῶν· ὅθεν ἡ σύμπτωσις αὕτη τὸν ἐτάραξε πολύ... ἀλλ' αὐθαδέστατος αὐτὸς ὑπέλαβεν ἀμέσως.

— Τί περίεργοι εἶναι αὐτοὶ οἱ ὑπανδρευμένοι! μὴ τοὺς ἀποκρίνεσθε, κύριε Βωδοῖνε, μὴ τοὺς ἀποκρίνεσθε.

— Περίεργοι λέγεις! διόλου, φίλε μου, εἶπεν ὁ δούξ· ἡ γυναῖκά μου πληρώνει...ἂς κάμῃ ὅ,τι ἀγαπᾷ...εἶναι πλουσιωτέρα ἀπ' ἐμέ.

Ἐνῷ ταῦτα ἐλέγοντο, ὁ Κ. Βωδοΐνος ἐξέθετεν ἐπὶ τραπέζης τινὸς διάφορα ἀξιοθαύματα περιδέραια ἐξ ἀδαμάντων καὶ ἄλλων πετραδίων.

— Τί λαμπρότης!... καὶ πόσον ἐξαισίως δουλευμένας τὰς ἔχουν αὐτὰς τὰς πέτρας! εἶπεν ὁ λόρδος Δούγλας.

— Νὰ ἐξεύρετε, κύριέ μου, εἶπεν ὁ χρυσοχόος, ὅτι ἔχω τὸν καλήτερον λιθογλύφον τῶν Παρισίων, κάποιον Μορέλ· κατὰ δυστυχίαν ἐτρελλάθη ὁ ἄνθρωπος αὐτὰς τὰς ἡμέρας, καὶ δὲν πιστεύω νὰ εὕρω τώρα ἄλλον τινὰ ὡσὰν αὐτὸν ἐπιτήδειον. Ἡ μεσίτριά μου, μία γυνὴ διὰ τῆς ὁποίας ἀγοράζω τὰ πετράδια, μὲ εἶπεν, ὅτι ἡ μεγάλη του πενία τὸν ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν...τὸν ταλαίπωρον ἄνθρωπον.

— Ἡ μεγάλη του πενία!... Κ' ἐμπιστεύεσθε τὰ πετράδιά σας εἰς τοιούτους πένητας;

— Μάλιστα, κύριέ μου, καὶ δὲν ἐστάθη παράδειγμα νὰ μᾶς κάμῃ ποτὲ λιθογλύφος τὴν παραμικρὰν κατάχρησιν, μολονότι ὅλοι αὐτοὶ εἶναι πάμπτωχοι ἄνθρωποι.

— Πόσον ἔχει αὐτὸ τὸ περιδέραιον; ἠρώτησεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ.

— Παρατηρεῖ ὁ κύριος μαρκέσιος, ὅτι τὰ πετράδια αὐτὰ εἶν' ἐπεξεργασμένα ὅσον δύναται ἐξαισίως· καὶ ὅλα τοῦ αὐτοῦ μεγέθους.

— Ἰδοὺ ῥητορικὰ προοίμια ὅσον δύνασαι νὰ φαντασθῇς ἐπικίνδυνα διὰ τὸ πουγγίον σου, εἶπεν ὁ Κ. Δὲ-Σαὶντ-Ῥεμῆ γελῶν· προετοιμάσου, φίλτατε Δ'-'Αρβὶλλ, ν' ἀκούσῃς μίαν τιμὴν ὑπέρογκον.

— Κύριε Βωδοΐνε, παρακαλῶ νὰ μὲ εἰπῆτε ἐν συνειδήσει, τὴν τελευταίαν σας τιμήν! εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ.

— Δὲν ἀγαπῶ νὰ περιπέσω εἰς ἀμφισβητήσεις μετὰ τοῦ κυρίου μαρκεσίου... Ἡ τελευταία τιμὴ εἶναι τεσσαράκοντα δύο χιλιάδες φράγκων.

— Σιωπή, κύριοι! ἀνέκραξεν ὁ Δὲ-Λυσηναΐ· καθήσετε νὰ θαυμάσωμεν ἐν σιωπῇ τὸν Δ'-'Αρβὶλλ ἡμεῖς οἱ λοιποὶ ὑπανδρευμένοι... Τεσσαράκοντα δύο χιλιάδων φράγκων δῶρον πρὸς τὴν γυναῖκά του!... Διάβολε! προσέξετε νὰ μὴν ἀκουσθῇ τὸ πρᾶγμα, καὶ θὰ γίνει κάκιστον παράδειγμα.

— Γελᾶτε ὅσον θέλετε, κύριοι, εἶπε μετὰ φαιδρότητος ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ. Ἐγὼ τὴν γυναῖκά μου τὴν ἀγαπῶ, δὲν τὸ κρύπτω· τὸ λέγω καὶ ἐγκαυχῶμαι μάλιστα!

— Αὐτὸ φαίνεται· ὑπέλαβεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ· τρανωτέραν ἀπόδειξιν ἀπ' αὐτὴν θέλομεν;

— Κρατῶ λοιπὸν τοῦτο τὸ περιδέραιον, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ, ἂν μολοντοῦτο σὲ φαίνεται, Σαὶντ-Ῥεμῆ, εὐάρμοστον αὐτὸ τὸ μαῦρόν του σμάλτον...

— Εὐαρμοστότατον, θαυμάσιον! ἰδὲ πόσον τὰ πετράδια ἀναδεικνύονται λαμπρότερα ἐπ' αὐτοῦ!...

— Αὐτὸ λοιπόν, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ. Συνεννοηθῆτε, κύριε Βωδοΐνε διὰ τὴν πληρωμὴν μετὰ τοῦ Κ. Δουβλέ, τοῦ οἰκονόμου μου.

— Ὁ Κ. Δουβλὲ μὲ προειδοποίησε· μάλιστα, Κύριε μαρκέσιε· εἶπεν ὁ χρυσοχόος καὶ ἔπειτα ἐξῆλθεν ἀποθέσας πάλιν ἐντὸς τοῦ σάκκου του, χωρὶς νὰ τὰ μετρήσῃ (τόσον μεγάλη ἦτον ἡ ἐμπιστοσύνη του), τὰ διάφορα πετράδια ὅσα εἶχε φέρει, τὰ ὁποῖα ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ πολλὴν ὥραν ἐχειρομάλαξε παρατηρῶν μὲ περιέργειαν, διαρκούσης τῆς ὁμιλίας.

Ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, ἐγχειρίσας τὸ περιδέραιον εἰς τὸν Ἰωσὴφ ὅστις ἵστατο ἐκεῖ περιμένων τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου του, τὸν εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ· — Εἰπὲ τὴν δεσποσύνην Ἰουλίσκην νὰ βάλῃ ἐπιτηδείως τοὺς ἀδάμαντας τούτους μεταξὺ τῶν ἐπιλοίπων τῆς κυρίας της, χωρὶς νὰ τὴν στοχασθῇ, ὥστε νὰ τοὺς εὕρῃ ἔξαφνα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ὁ τραπεζοκόμος ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ πρόγευμα ἦτον ἕτοιμον, καὶ οἱ δαιτυμόνες τοῦ μαρκεσίου μετέβησαν εἰς τὸ ἑστιατόριον, ὅπου καὶ ἔλαβον τὰς θέσεις των.

— Ἐξεύρεις, φίλτατε Δ'-Ἀρβὶλλ, εἶπεν ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ, ὅτι ὁ οἶκός σου εἶναι εἷς ἐκ τῶν κομψοτέρων; κἀνένα εἰς Παρισίους δὲν εἶδα διῃρημένον τόσον καλά!

— Διῃρημένος τῳόντι εἶναι καλὰ, ἀλλὰ στενόχωρος ὀλίγον...σκοπεύω νὰ προσθέσω μίαν στοὰν ἐπὶ τοῦ κήπου. Ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπιθυμεῖ νὰ δώσῃ μεγάλους τινὰς χοροὺς, καὶ αἱ αἴθουσαί μας δὲν ἐξαρκοῦν. Ἑπομένως μὲ φαίνεται καὶ παντάπασιν ἀνοίκειον ἐκεῖ ὅπου τις κατοικεῖ νὰ δίδῃ καὶ χορούς· φέρει τὰ πάντα ἄνω κάτω· μετατοπίζεται ἐκ τῆς ἡσυχίας του...

— Ναὶ, ναί! τῳόντι εἶμαι σύμφωνος μὲ τὸν Δ'-Ἀρβὶλλ, εἶπεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ· δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα ἀπρεπέστερον, ἴδιον εἰς μικροὺς ἀνθρώπους, παρ' αὐτὸ τὸ νὰ βιάζεταί τις νὰ μεταβάλλῃ τὴν τάξιν τῶν ἐπίπλων του ἐν περιπτώσει χοροῦ τινος ἢ μουσουργίας...Ὅστις θέλει νὰ δίδῃ ἑορτὰς ἀληθῶς ὡραίας χωρὶς ν' ἀνησυχῇ τελείως, πρέπει νὰ καθιερώσῃ ἓν μέρος ἐπ' αὐτῷ τούτῳ. Ἔπειτα, εὐρύχωροι καὶ περιφανεῖς αἴθουσαι ὁποῖαί τινες χρειάζονται δι' ἕνα μεγαλοπρεπῆ χορὸν, εἶναι ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἔχωσι καὶ ἴδιόν τινα χαρακτῆρα,ὅλως διαφέροντα ἀπ' ἐκεῖνον τῶν συνήθων μας αἰθουσῶν· μεταξὺ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ, μὲ φαίνεται ὅτ' ὑπάρχει διαφορὰ ὁποία τις μεταξὺ τῶν κλασικῶν ἐκείνων μεγίστων ζωγραφιῶν,αἵτινες μίαν ὁλόκληρον πλευρὰν ἐπασχολοῦσιν ἑνὸς θαλάμου, καὶ τῶν μικρῶν εἰκόνων τὰς ὁποίας κρεμάζομεν εἰς τοὺς τοίχους.

— Ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ· τί ἁμαρτία, κύριοι, νὰ μὴν ἔχῃ ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ κατ' ἔτος ἑνὸς μιλλιονίου φράγκων εἰσόδημα! Τί θαυμάσια ἤθελε μᾶς κατορθώσει!

— Ἀφοῦ ἀπολαύομεν τῆς εὐτυχίας τοῦ νὰ ἔχωμεν κυβέρνησιν ἀντιπροσωπικὴν, εἶπεν ὁ δοὺξ Δὲ-Λυσηναῖ, δὲν ἦτο πρέπον ὁ τόπος νὰ ἐπιχορηγῇ πρὸς χρῆσιν τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ κἀνένα δύο μιλλιόνια φράγκων κατ' ἔτος, ἐπιτρέπων αὐτῷ νὰ παριστάνῃ ἐν Παρισίοις τὴν γαλλικὴν φιλοκαλίαν καὶ εὐπρέπειαν, ἐφ' ἧς ἤθελε ῥυθμίζεσθαι τῆς Εὐρώπης ὅλης... τοῦ κόσμου ὅλου ἡ εὐπρέπεια καὶ φιλοκαλία;

— Δεκτόν! ἀνέκραξεν ὅλος ὁ χορὸς τῶν συνδαιτυμόνων.

— Καὶ τότε, τὴν ἐτησίαν αὐτὴν ἐπιχορήγησιν ἤθελον ὑποχρεωθῆ νὰ πληρώνωσιν ἐν εἴδει φόρου ἀναγκαστικοῦ ὅλοι ὅσοι ὑπέρπλουτοι ὄντες ζοῦν ὡσὰν τοὺς καβούρους... μερικοὶ κουρελάδες φιλάργυροι μὲ δύο δακτύλων *λίγδαν* εἰς τὸ περιλαίμιόν των,— ἐπρόσθεσεν ὁ Λυσηναῖ.

— Τωόντι! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ, ἄξιοι οἱ φορολογούμενοι!

— Ἐξεύρετε, κύριοι, ὑπέλαβεν ὁ Δὲ-Λυσηναῖ, ὅτι ἂν ἀνετίθετο ποτὲ τοιαύτη ἐπιστασία εἰς τὸν Σαὶντ-Ῥεμῆ, ἤθελεν ὁ φίλος μας δικαίως ἀξίζει τὸν τίτλον Μεγάλου ἱερέως τῆς κοσμιότητος ἢ Μεγάλου ἄρχοντος, καὶ διὰ τῆς ἀπομιμήσεως τῶν ἄλλων ἤθελεν ἐξαισίαν ἀποτελεῖ ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τῆς κοινῆς φιλοκαλίας;...

— Τί λόγος! ἤθελεν εἶσθαι ὁ ἀξιομίμητος τύπος τοῦ ἰδανικοῦ ὡραίου.

— Ἀναμφιβόλως.

— Καὶ διὰ τῆς προσπαθείας τοῦ νὰ τὸν ἀπομιμηθῇ ὁ καθεὶς, ἤθελε μεγάλως βελτιωθῆν οἱ κοινὴ φιλοκαλία.

— Ἐπὶ τῆς Ἀναγεννήσεως τῶν φώτων διατὶ τὸ καλὸν εἶχεν ἐξιχνιασθῆ τοσοῦτον; διότι ὁ κόσμος ἐλάμβανεν ὡς ὑπογραμμὸν τὴν τῶν ἀριστοκρατειῶν φιλοκαλίαν, ἥτις ἦτον ἔξοχος.

— Τὸ ζήτημα καταντᾷ τόσον σπουδαῖον, ὑπέλαβεν εὐθύμως ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ, ὥστε βλέπω ὅτι ἄλλο δὲν μένει πλέον παρὰ ν' ἀπευθύνωμεν τὴν πρότασιν εἰς τὰς Βουλὰς, ἵνα τοῦ λοιποῦ συσταθῇ ὑπούργημα Μεγάλου ἄρχοντος τῆς γαλλικῆς εὐπρεπείας.

— Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀντιπρόσωποί μας χαίρουσι φήμην ἀνδρῶν ἐχόντων ἰδέας ὑψηλοτάτας, καλλιτεχνικωτάτας καὶ μεγαλοπρεπεστάτας, θὰ παπαραδεχθοῦν τὴν πρότασιν παμψηφεί.

— Ἐν τούτοις, μεχρισοῦ καθιερωθῇ διὰ νόμου ἐπισήμου ὅ,τι ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ πρὸ πολλοῦ ἐνεργεῖ καὶ ἄνευ τοῦ νόμου αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβὶλλ, ἔχω νὰ τὸν ζητήσω τὴν γνώμην του διὰ τὴν στοὰν τὴν ὁποίαν σκοπεύω νὰ οἰκοδομήσω προσεχῶς· ἐπειδὴ ἐντύπωσιν μ' ἐπροξένησαν αἱ περὶ λαμπρότητος τῶν ἑορτῶν ἰδέαι του.

— Τὰ ἀσθενῆ μου φῶτα καθυποβάλλω ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰς διαταγάς σου, φίλε Δ'-'Αρβὶλλ.

— Καὶ πότε θέλομεν χαρῇ τὰς μεγαλοπρεπείας αὐτάς;

— Τὸν ἐρχόμενον χρόνον πλέον· ἕως τότε τὸ κτίριον θέλ' εἶσθαι τετελεσμένον ἐλπίζω.

— Ἀληθινὰ, διὰ τοιαῦτα σχέδια, ἄς εἰπῇ καὶ ἄλλος!

— Καὶ μόνον αὐτὸ νομίζεις ὅτι ἔχω κατὰ νοῦν;... Ἔχω ν' ἀνασκάψω ὅλον τὸ *Βὰλ-Ῥίχερ*.

— Τὸ ἐν Βουργονίᾳ ὑποστατικόν σου;

— Ναί· ἔχει ἐκεῖ νὰ γίνουν πράγματα!... νὰ ἰδοῦμεν... Ἄς ζήσωμεν, καὶ βλέπομεν.

— Σιγά! Εἶδες ἐκεῖ τὸ ταλαίπωρον γερόντιον! Ὁ Θεὸς νὰ τοῦ χαρίσῃ ζωήν!

— Δὲν ἠγόρασες μὲ φαίνεται καὶ ἐσχάτως μίαν ἄλλην γῆν πλησίον τοῦ *Βάλ-Ρίχερ*, διὰ νὰ ἐκταθῇς πλειότερον;

— Ναὶ, μίαν λαμπρὰν ἔκτασιν, χάρις εἰς τὴν συμβουλὴν τοῦ συμβολαιογράφου μου.

— Καὶ τίς εἶναι αὐτὸς ὁ σπάνιος καὶ πολύτιμος συμβολαιογράφος ὅστις σὲ δίδει συμβουλὰς τοσοῦτον ἐπικερδεῖς;

— Ὁ Κ. Ἰάκωβος Φεράνδος.

Εἰς τ' ὄνομα τοῦτο, ἐλαφρὸν ῥῖγος ἐῤῥυτίδωσε τὸ μέτωπον τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ.

— Εἶναι τωόντι αὐτὸς τόσον τίμιος ἄνθρωπος ὅσον τὸν λέγουν; ἠρώτησεν οὗτος ἀδιαφόρως τὸν Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, ὅστις ἀμέσως ἐνθυμήθη ὅσα ὁ Ῥοδόλφος ἐξιστόρησεν εἰς τὴν Κλημεντίαν περὶ τοῦ συμβολαιογράφου.

— Ὁ Ἰάκωβος Φεράνδος; τὶ λόγος! εἶν' ἕνας ἄνθρωπος παροιμιώδους χρηστότητος! εἶπεν ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναΐ.

— Ἀκέραιος καὶ ἀξιοσέβαστος ἄνθρωπος.

— Εὐλαβέστατος...πλὴν δὲν βλάπτει τίποτε!

— Φιλάργυρος πολύ...πλὴν διὰ τοῦτο μάλιστα τῆς πάσης ἡσυχίας.

— Τέλος πάντων εἶναι εἷς ἐκ τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες σ' ἐρωτοῦν τὶ τοὺς ἐνόμισες, ἂν τοὺς ζητήσῃς ποτὲ ἀπόδειξιν διὰ τὰ χρήματα ἅτινα τοὺς ἐμπιστεύεσαι.

— Ἐγὼ μόνον καὶ μόνον δι' αὐτὸ ἤθελα τὸν ἐμπιστευθῆ ὅλην μου τὴν κατάστασιν.

— Ἀλλὰ ποῦ διάβολον λοιπὸν κατέβη τοῦ Σαὶντ-Ῥεμῆ νὰ ἐπιφέρῃ δισταγμὸν δι' ἕνα τοιοῦτον ἄνθρωπον;

— Ἐγὼ, φίλοι μου, εἶμαι ἁπλῶς ἡ ἠχὼ ψιθυρισμῶν τινων περὶ αὐτοῦ...Ἄλλως τε, δὲν ἔχω κανένα λόγον νὰ ὑποπτεύωμαί τι κατὰ τῆς διακεκριμένης ὑπολήψεως τοῦ ἀνθρώπου... Ἀλλὰ διὰ νὰ σοὶ γίνω, Δ'-Ἀρβὶλλ, χρήσιμος καὶ εἰς τὰ διὰ τὸ *Βάλ-Ρίχερ* σχέδιά σου, τί σκοπεύεις νὰ κατορθώσῃς ἐκεῖ; Ὁ πύργος λέγουν ὅτ' εἶναι θαυμάσιος...

— Μή σε μέλει καὶ θὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη σου, ταχύτερα μάλιστα παρ' ὅσον φαντάζεσαι, ἐπειδὴ ἀνυπομονῶ πολὺ νὰ ἴδω καὶ αὐτό μου τὸ σχέδιον εἰς ἐνέργειαν· μὲ φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει τι ἡδονικώτερον τοῦ νὰ ἔχῃ τις οὕτω πως σκοποὺς ἀλλεπαλλήλους, ἀναγομένους εἰς τοὺς ἐπερχομένους ἐνιαυτούς... Σήμερον νὰ κάμω αὐτό... μετὰ ἓν ἔτος ἐκεῖνο... κατόπιν τὸ ἄλλο... Πρόσθες εἰς ταῦτα μίαν χαριεστάτην σύζυγον, τὴν ὁποίαν νὰ λατρεύῃς, ἡ ὁποία νὰ ἐνυπάρχῃ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς ὀρέξεις σου... εἰς τὰ σχέδιά σου... καὶ, σὲ βεβαιῶ... ἡ ζωὴ περνᾷ γλυκύτατα.

— Τὸ πιστεύω, ἀναμφιβόλως! τότε εἶναι ἀληθὴς ἐπίγειος παράδεισος.

— Τώρα, κύριοι, εἶπεν ὁ Δ'-Ἀρβὶλλ ἀφοῦ τὸ πρόγευμα ἐτελείωσεν, ἂν ἀγαπᾶτε νὰ καπνίσητε ἓν σιγάρον ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου μου, ἔχω ἐκεῖ ἐξαίρετα.

Ἠγέρθησαν ἐκ τῆς τραπέζης καὶ μετέβησαν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ μαρκεσίου· ἐκεῖθεν εἰσήρχετό τις εἰς τὸν κοιτῶνα, τοῦ ὁποίου καὶ

ἦτον ἡ θύρα ἀνοικτή. Εἴπομεν ὅτι μόνος στολισμὸς τοῦ κοιτῶνος τούτου ἦσαν δύο πανοπλίαι ἐξ ὡραίων ὅπλων συντεθειμέναι.

Ἀφοῦ ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ ἤναψεν ἓν σιγάρον, ἠκολούθησε τὸν μαρκέσιον εἰς τὸν θάλαμόν του.

— Βλέπεις, εἶμαι πάντοτε φίλος τῶν ὅπλων, τὸν λέγει ὁ Δ'-'Αρβίλλ.

— Ἰδού, τωόντι, ἐξαίρετα τουφέκια ἀγγλικὰ καὶ γαλλικά· τῇ ἀληθείᾳ, ἀγνοῶ εἰς ποῖα νὰ δώσω τὴν προτίμησιν... Δούγλας! — ἀνεφώνησεν ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ — ἐλθὲ νὰ ἰδῇς ἂν αὐτὰ ἐδῶ τὰ τουφέκια δύνανται ἢ ὄχι νὰ παραβληθοῦν μὲ τὰ καλήτερά σας *Μαντονιανά*...

Ὁ Λὸρδ Δούγλας, ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ καὶ δύο ἄλλοι ἐκ τῶν συνδαιτυμόνων εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον τοῦ μαρκεσίου διὰ νὰ παρατηρήσωσι τὰ τηλεβόλα.

Ὁ Κ. Δ'-'Αρβίλλ, λαβὼν τότε ἓν πιστόλιον ἀνέσυρε τὸν λύκον, καὶ εἶπε γελῶν·— Ἰδού, κύριοι, ἡ παγκόσμιος πανάκεια δι' ὅλας τὰς ἀσθενείας... διὰ τὴν *σπλῆνα*...διὰ τὴν ἀηδίαν τῆς ζωῆς...

Καὶ ἀστεϊζόμενος ἐπλησίασε τὸ στόμα τοῦ πυροβόλου εἰς τὰ χείλη του.

— Ἐγὼ ἤθελα προτιμήσει ἄλλον τρόπον, εἶπεν ὁ Σαὶντ-Ῥεμῆ· αὐτὸς εἶναι καλὸς ἐν ὥρᾳ ἀπελπισίας μόνον.

— Ναί, ἀλλ' εἶναι τόσον ταχύς, εἶπεν ὁ Δ'-'Αρβίλλ. Τίκ! καὶ ἐτελείωσεν· οὐδ' ἡ θέλησις εἶναι τόσον ὀγλίγωρος...εἶναι θαῦμα τωόντι.

— Πρόσεξε, ἀδελφὲ Δ'-'Αρβίλλ, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀστεϊσμοὶ εἶναι πάντοτ' ἐπικίνδυνοι· τὰ δυστυχήματα εἶναι τόσον αἰφνίδια! εἶπεν ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ, ἰδὼν ὅτι ὁ μαρκέσιος ἐπλησίασεν ἐκ δευτέρου τὸ πυροβόλον εἰς τὰ χείλη του.

— Τώρα καὶ σὺ φίλε μου! ...νομίζεις ὅτι ἂν ἦτον ἔμπλεων ἤθελα παίζει οὕτω πως;

— Καλά, ἀλλὰ τὸ φρόνιμον πάντοτε...

— Ἰδού, κύριοι, πῶς γίνεται τὸ πρᾶγμα· εἰσάγουν εὔμορφα εὔμορφα τὸν σωλῆνα μεταξὺ τῶν ὀδόντων...ἔπειτα...

— Δ'-'Αρβίλλ, εἶσαι παιδί... τί ἀνοησία! εἶπεν ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ ἀναστέλλων τοὺς ὤμους.

— Πλησιάζουν τὸν δάκτυλον εἰς τὸ σκανδάληθρον... ἐπρόσθεσεν ὁ Κ. Δ'-'Αρβίλλ.

— Τὶ παιδί... τὶ παιδί!... Κυττάξετε...

— Μίαν ἐλαφρὰν κίνησιν ἐπὶ τοῦ λυκοκράτου...— ἐπανέλαβεν ὁ μαρκέσιος — καὶ οἴχονται κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰς ψυχάς...

Ταῦτα λέγοντος τοῦ μαρκεσίου ἰδοὺ τὸ ὅπλον ἐκπυρσοκροτεῖ.

Ὁ Κύριος Δ'-'Αρβίλλ ἔπεσε νεκρός.

Παραλείπομεν τὴν περιγραφὴν τῆς ἐκπλήξεως, τοῦ τρόμου τῶν συνδαιτυμόνων τοῦ Κ. Δ'-'Αρβίλλ.

. . . .

Τὴν ἐπαύριον ἀνεγινώσκετο εἴς τινα τῶν ἐφημερίδων·

» Ἀπευκταῖον καὶ ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς ὅλον ἐτάραξε χθὲς τὸ

» προάστειον τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ. Δεινὸν ἐπέφερε δυστύχημα μία ἐκ » τῶν ἀπροσεξιῶν αἵτινες καθ' ἕκαστον ἔτος συμβαίνουσι κατὰ δυστυχί- » αν. Ἰδοὺ κατὰ τὰς αὐθεντικὰς πληροφορίας αἵτινες μᾶς ἐδόθησαν πῶς » διέτρεξε τὸ πρᾶγμα·

» Ὁ Κ. μαρκέσιος Δ'-Ἀρβὶλλ, εἰκοσιεξαετὴς μόλις, λαμπρᾶς περι- » ουσίας κάτοχος, ἀνὴρ περιώνυμος διὰ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του, » συνεζευγμένος πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μετὰ γυναικὸς τὴν ὁποίαν ὑπερηγάπα, » εἶχε προσκαλέσει τινὰς τῶν φίλων του νὰ προγευματίσωσι μετ' αὐτοῦ. » Μετὰ τὴν τράπεζαν μετέβησαν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, » ὅπου ὑπῆρχον διάφορα ὅπλα ὑψηλῆς ἀξίας. Ἐνῷ ὁ μαρκέσιος ἐδείκνυ- » εν εἰς τοὺς φίλους τουφέκιά τινα, ἔλαβεν ἀστεϊζόμενος μίαν πιστόλαν » τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε κενὴν καὶ τὴν ἐπλησίασεν εἰς τὰ χείλη του... Βέ- » βαιος περὶ τῆς κενότητος τοῦ ὅπλου, ἤγγισε τὸ σκανδάληθρον μὲ δύνα- » μιν... ἡ πιστόλα ἐκπυρσοκροτεῖ, καὶ ἰδοὺ ὁ νέος πίπτει νεκρὸς, μὲ τὴν » κεφαλὴν ἐλεεινῶς συντετριμμένην! Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ κατά- » πληξις τῶν φίλων τοῦ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ, πρὸς τοὺς ὁποίους πρὸ μιᾶς στιγ- » μῆς, νεότητος κ' εὐδαιμονίας πλήρης, μυρία διεκοίνωνε σχέδια εὐάρε- » στα τὸν ὑπόλοιπον βίον αὐτοῦ ἀφορῶντα! Τέλος πάντων, ὡς διὰ νὰ » κατασταθῇ κατὰ πάντα θλιβερότερος ὁ τοιοῦτος σκληρὸς θάνατος, τὴν » αὐτὴν ἐκείνην πρωΐαν, θέλων ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ νὰ προξενήσῃ ἀπρόοπτόν » τινα χαρὰν εἰς τὴν σύζυγόν του, εἶχεν ἀγοράσει ἓν πολύτιμον περιδέ- » ραιον διὰ νὰ τὸ προσφέρῃ αἰφνιδίως εἰς αὐτήν... Καὶ εἰς τὴν στιγμὴν » καθ' ἣν ποτὲ ἴσως ἡ ζωὴ δὲν τὸν ἐφάνη ὡραιοτέρα, ἔγινε θῦμα!

« Ἐνώπιον τοιαύτης συμφορᾶς, ὅλαι τῶν ἀνθρώπων αἱ σκέψεις εἶ- » ναι μάταιαι! Αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου ὑπάρχουσιν ἀνεξερεύνητοι! »

. . . .

Ἐπιφέρομεν τὸ ἐφημεριδογραφικὸν αὐτὸ χωρίον, διὰ νὰ καθιερώσωμεν, ὡς εἰπεῖν, τὸ γενικὸν τοῦ δημοσίου φρόνημα, ἀποδόσαντος τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς Κλημεντίας εἰς ἀπευκταίαν καὶ ἀξιοδάκρυτον ἀπροσεξίαν...

Εἶναι τώρα χρεία νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ συνέθαψε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν τάφον τὸ ἀπόρρητον μυστήριον τοῦ ἑκουσίου θανάτου του!...

Ναὶ, ἑκουσίου, καὶ προμελετημένου μὲ τόσην ἀταραξίαν, ὅσην γενναιότητα... ὥστε νὰ μὴ λάβῃ ἡ Κλημεντία οὐδὲ τὴν λεπτοτέραν ὑπόνοιαν περὶ τοῦ ἀληθοῦς αἰτίου τῆς αὐτοχειρίας ταύτης.

Δι' αὐτὸ τοῦτο, ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ τὸ πρωῒ εἶχε συλλαλήσει μετὰ τοῦ οἰκονόμου του καὶ μετὰ διαφόρων του φίλων, μετὰ τοῦ γηραιοῦ ὑπηρέτου του, πρὸς τὸν ὁποῖον τοσαῦτα εἶπε χαρμόσυνα, καὶ τέλος πάντων ἡτοίμασε τὴν ἀπρόοπτον ἐκείνην πρὸς τὴν σύζυγόν του χαρὰν τοῦ περιδεραίου· ὅλα παγίδες τείνουσαι πρὸς τὸ νὰ φανῇ τὸ πρᾶγμα περιστατικόν.

Πῶς νὰ ὑποθέσῃ τις ποτὲ, ὅτι ἄνθρωπος τοσοῦτον περὶ τοῦ μέλλοντος φροντίζων, καὶ τόσον ἐπιποθῶν νὰ κατασταθῇ παρὰ τῇ συζύγῳ αὐτοῦ ἀγαπητὸς, ἔδοσεν εἰς ἑαυτὸν ἑκούσιον θάνατον;...

Ὁ θάνατός του λοιπὸν ἀπεδόθη, καὶ δὲν ἠδύνατο ἀλλοῦ ν' ἀποδοθῇ εἰμὴ εἰς μίαν ἀπροσεξίαν.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἀποφάσεώς του, ταύτην τῷ ὑπηγόρευσεν ἀνίατος ἀπελπισία. Ὅταν εἶδεν ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ἀγέρωχος καὶ ψυχρὰ Κλημεντία διὰ φιλίας αἰφνιδίως τὸν ἐπερικύκλωσε καὶ ἀγάπης ἀγνῆς, ἔλεγχος διηγέρθη ὀδυνηρὸς εἰς τὰ στήθη του.

Βλέπων αὐτὴν τοσοῦτον μελαγχολικῶς ὑπείκουσαν εἰς τὴν μακρὰν καὶ ὅμως ἀνέραστον αὐτὴν ζωὴν, ἣν ἐπρόκειτο νὰ διάξῃ πλησίον ἑνὸς ἀνδρὸς ἀπὸ φρικώδη καὶ ἀνίατον κατεχομένου νόσον· πεποιθὼς, ἐκ τῆς ἐπισημότητος ἣν ἔλαβεν ἡ ἀπόφασις τῆς Κλημεντίας, ὅτι ἡ σύζυγός του ποτὲ δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ἀπέχθειαν ἣν τῇ ἐνέπνεεν, ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ εἶχε κυριευθῇ ἀπὸ βαθὺν οἶκτον πρὸς τὴν γυναῖκά του, καὶ ἀπὸ φρικαλέαν ἀποστροφὴν πρὸς ἑαυτόν τε καὶ τὴν ζωήν.

Εἰς τὸν ἐρεθισμὸν τῆς λύπης του, ἰδοὺ τί εἶπεν αὐτός·

— Μίαν μόνην ἀγαπῶ, μίαν μόνην δύναμαι ν' ἀγαπήσω εἰς τὸν κόσμον τοῦτον... τὴν γυναῖκά μου... Ἡ πρὸς ἐμὲ διαγωγή της, πλήρης ἀφοσιώσεως καὶ εὐγενείας, ἤθελεν ἐπαυξήσει τὴν διακαῆ ἀγάπην μου πρὸς αὐτὴν, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπαυξηνθῇ ἔτι πλέον.

Καὶ αὐτὴ ἡ γυνὴ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐμὴ, δὲν δύναται νὰ μοὶ δοθῇ...

Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὲ καταφρονῇ, νὰ μὲ βδελύττεται...

Δι' ἐπονειδίστου τινὸς ἀπάτης τὴν συνέδεσα, ἐλευθέραν οὖσαν, εἰς τὴν οἰκτράν μου τύχην...

Τώρα μετανοῶ... τί πρέπει νὰ κάμω δι' αὐτήν;

Νὰ τὴν λύσω ἀπὸ τὰ κατάρατα δεσμὰ τὰ ὁποῖα ὁ ἐγωϊσμός μου τῇ ἐχάλκευσε.

Ἀλλὰ μόνος ὁ θάνατός μου δύναται νὰ λύσῃ τὰ δεσμὰ ταῦτα... πρέπει λοιπὸν νὰ θανατωθῶ...

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ὁ Κ. Δ'-Ἀρβὶλλ ἐξεπλήρωσε τὴν μεγάλην καὶ ἀλγεινὴν θυσίαν ταύτην.

Ἂν ὑπῆρχε παρ' ἡμῖν διαζύγιον, αὐτοχειριάζετο ὁ δυστυχὴς αὐτός;

Ὄχι!

Ἠδύνατο νὰ ἐπανορθώσῃ ἐν μέρει τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε κακὸν, ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν σύζυγόν του τὴν ἐλευθερίαν της, νὰ τὴν συγχωρήσῃ νὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν της εἰς ἄλλην σύζευξιν...

Ἄρα, ἡ ἀδυσώπητος ἀμεταθεσία τοῦ νόμου πολλάκις ἀποκαθιστᾷ τινὰ ἁμαρτήματα ἀδιόρθωτα, ἢ, ὡς ἐν τῇ παρούσῃ περιπτώσει, δὲν συγχωρεῖ αὐτὰ νὰ ἐξαλειφθῶσιν εἰμὴ διὰ νέου ἐγκλήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΕΙΣ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ.

Του Λαζάρου ἡ φυλακὴ εἶναι διωρισμένη μόνον διὰ τὰς κλεπτρίας καὶ πόρνας. Ταύτην ὅμως ἐπισκέπτονται καθημέραν διάφοροι κυρίαι τῶν ὁποίων ἡ φιλανθρωπία, τ' ὄνομα καὶ ὁ κοινωνικὸς βαθμὸς ἐπιβάλλουσιν εἰς ἅπαντας σέβας. Αἱ κυρίαι αὗται, αἱ ἐν τῷ μέσῳ τῶν λαμπροτήτων τῆς εὐπορίας ἀνατεθραμμέναι· αἱ κυρίαι αὗται, αἱ δικαίως μεταξὺ τῆς διαπρεπεστέρας κοινωνίας ταττόμεναι, ἔρχονται κατὰ πᾶσαν ἑβδομάδα καὶ μακρὰς καταναλίσκουσιν ὥρας συναναστρεφόμεναι τὰς οἰκτρὰς δεσμωτίδας τοῦ Λαζάρου. Κατασκοπεύουσιν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῶν διεφθαρμένων αὐτῶν πλασμάτων τὴν ἐλαχίστην πρὸς τὸ καλὸν τάσιν, τὴν ἐλαχίστην περὶ τοῦ ἀθλίου καὶ ἐγκληματικοῦ παρελθόντος των μετάνοιαν, καὶ ἐνθαῤῥύνουσι πρὸς τάσιν ἰσχυροτέραν, πρὸς μετάνοιαν τελειοτέραν, καὶ, διὰ τῆς μαγικῆς ἰσχύος τῶν λέξεων *καθῆκον, τιμὴ, ἀρετὴ,* ἀνασύρουσιν ἐνίοτε ἐκ τοῦ βορβόρου κἀνὲν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπολωλότων, τῶν ἐξαχρειωμένων καὶ περιφρονημένων πλασμάτων.

Συνηθισμέναι εἰς τὴν χρηστοήθειαν, εἰς τὴν ἐκλεκτὴν εὐφημίαν τῶν εὐγενεστέρων συναναστροφῶν, αἱ γενναῖαι αὗται γυναῖκες ἀφήνουσι τὸ παλάτιόν των, στηρίζουσι τὰ χείλη των ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ μετώπου τῶν ἁγνῶν ὡς τοὺς ἀγγέλους τ' οὐρανοῦ θυγατέρων των, τὰς ἀποχαιρετοῦσι, καὶ πορεύονται εἰς σκοτεινὰς φυλακὰς ἵνα περιφρονήσωσι τὴν ἄσεμνον ἀδιαφορίαν καὶ τὰ αἰσχρὰ λόγια τῶν κλεπτριῶν ἢ πορνῶν ἐκείνων...

Πισταὶ εἰς τὴν ὑψηλὴν ἠθικὴν ἀποστολήν των, καταβαίνουσιν ἀνδρείως εἰς τὸν δυσώδη ἐκεῖνον βόρβορον, ἐπιθέτουσι τὴν χεῖρα εἰς ὅλας τὰς γαγγραινώδεις ἐκείνας καρδίας, καὶ, ἂν ἀσθενής τις παλμὸς τιμιότητος ταῖς φανερώσῃ μικρὰν ἐλπίδα σωτηρίας, διαφιλονεικοῦσι τὶς πρώτη ν' ἀνασπάσῃ ἐκ τῆς ἀπωλείας τὴν νοσοῦσαν ψυχὴν ἥτις παρέχει χρηστόν τι διδόμενον.

Ταῦτα κρίναντες ἁρμόδιον νὰ προτάξωμεν εἰς νέαν τινὰ ἀποδημίαν ὅπου ὑποχρεοῦμεν τὸν ἀναγνώστην νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ, εἰσάγομεν αὐτὸν εἰς τοῦ Λαζάρου, μεγάλην οἰκοδομὴν, ὄψιν ἔχουσαν μεγαλοπρεπῆ καὶ πένθιμον, καὶ εἰς τὴν ὁδὸν *Προάστειον Σαὶντ-Δενῆ* κειμένην.

Ἀγνοοῦσα τὸ διατρέχον εἰς τὸν οἶκόν της τρομερὸν δρᾶμα, ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ ἐπορεύθη εἰς τὴν φυλακὴν, ἀφοῦ πρῶτον ἔλαβε πληροφορίας τινὰς παρὰ τῆς κυρίας Δὲ-Λυσηναῖ περὶ τῶν δύο ἐκείνων δυστυχῶν γυναικῶν τὰς ὁποίας ἡ αἰσχροκέρδεια τοῦ συμβολαιογράφου Ἰακώβου Φεράνδου ἐκρήμνισεν εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν. Ἡ κυρία Βλινβάλλη, μία τῶν

μελῶν τῆς ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων νεανίδων ἑταιρίας, δὲν ἠδυνήθη ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ συνοδεύσῃ τὴν Κλημεντίαν εἰς τοῦ Λαζάρου· ὅθεν ἐπῆγε μόνη αὐτή. Ὁ διευθυντὴς καί τινες τῶν ἐφορευουσῶν κυριῶν, διακρινόμεναι ὡς τοιαῦται ἀπὸ τὸ μαῦρον φόρεμά των καὶ ἀπὸ τὴν κυανῆν ταινίαν ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται ἀργυροῦν τι παράσημον ἐπὶ τοῦ στήθους των, ὑπεδέχθησαν τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβὶλλ φιλοφρονέστατα. Μία ἐξ αὐτῶν τῶν κυριῶν, γυνὴ ὡρίμου ἡλικίας, σοβαρᾶς καὶ γλυκείας μορφῆς, ἔμεινε μόνη μετὰ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης εἰς μικρόν τι δῶμα σύνεγγυ τοῦ γραφείου.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις πόση πολλάκις ὑπάρχει ἄγνωστος ἀφοσίωσις, πόση εὐφυΐα, πόσος οἶκτος καὶ ἀγχίνοια εἰς τὰς ἀξιοσεβάστους αὐτὰς κυρίας αἵτινες ἀναδέχονται τὸ μετριόφρον καὶ ἀφανὲς ἔργον τοῦ ἐφορεύειν εἰς τὴν φυλακὴν ἐκείνην. Οὐδὲν φρονιμώτερον, οὐδὲ πρακτικώτερον τῶν μαθημάτων τάξεως, ἐργασίας, καθήκοντος ἅτινα δίδουσιν αὐταὶ εἰς τὰς φυλακισμένας, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι μετὰ τὴν ἔξοδόν των θέλουν τὰ διατηρήσει. Ἀλληλοδιαδόχως συγκαταβατικαὶ ἢ αὐστηραί, ὑπομονητικαὶ ἢ ἀμετάτρεπτοι, πάντοτε δὲ ἀμερόληπτοι καὶ δίκαιαι φαινόμεναι αἱ κυρίαι αὐταί, καταντοῦν μετὰ παρέλευσιν μακρῶν ἐνιαυτῶν ν' ἀποκτήσωσι διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς συναναστροφῆς των μὲ τὰς διεφθαρμένας ἐκείνας νέας τοιαύτην ἐμπειρίαν ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τῶν οἰκτρῶν αὐτῶν πλασμάτων, ὥστε τὰς διακρίνουσι πάντοτε σχεδὸν ἐκ πρώτης ὄψεως· καὶ ἀμέσως τὰς τάττουσι κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς διαφθορᾶς των.

Ἡ κυρία Ἀρμάνδη, ἡ ἔφορος ἥτις ἔμεινε μόνη μετὰ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης, κατεῖχεν εἰς μέγαν βαθμὸν τὸ μαντικὸν σχεδὸν αὐτὸ προγνωστικὸν ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν φυλακισμένων· διὸ οἱ λόγοι καὶ αἱ κρίσεις της ἠκούοντο μὲ σέβας πολύ.

Λέγει λοιπὸν πρὸς τὴν Κλημεντίαν ἡ κυρία Ἀρμάνδη.

—Ἀφοῦ ἡ κυρία μαρκεσία μ' ἐπιτρέπει νὰ τὴν εἴπω τὶς ἐκ τῶν δεσμωτίδων μας δύναται, διά τινος καλητέρας διαγωγῆς ἢ εἰλικρινοῦς μετανοίας, νὰ ἦναι ἀξία τῆς προστασίας της, στοχάζομαι ὅτι χρεωστῶ νὰ τὴν συστήσω μίαν δυστυχῆ τὴν ὁποίαν φρονῶ μᾶλλον ἄτυχον παρὰ ὑπεύθυνον· εἶναι μία νέα ἥτις μὲ φαίνεται ὅτι ἤθελεν ἐπιδόσει εἰς τὴν ἀρετήν· δεκαεξαετὴς ἢ δεκαεπταετὴς τὸ πολύ!

— Καὶ διατί τὴν ἐφυλάκισαν;

—Ἐπειδὴ εὑρέθη μόνη εἰς τὰ Ἠλύσια ἐν ἑσπέρας... Ἐξεύρετε ὅτ' εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τὰς ὁμοίας της νὰ συχνάζωσιν εἴς τινα δημόσια μέρη... τὰ Ἠλύσια εἶναι περίπατος ἐκ τῶν ἀπηγορευμένων εἰς αὐτάς· τὴν εὗρον λοιπὸν ἐκεῖ καὶ τὴν ἐκράτησαν...

—Καὶ σᾶς φαίνεται ἀξία προστασίας;

—Ἀκόμη δὲν εἶδα σεμνοτέραν μορφήν· μία μορφὴ ἀληθῶς παρθενική! Ἐφόρει μάλιστα ἐνδύματα χωρικῆς τῶν περὶ τοὺς Παρισίους, καὶ τόσην χάριν ἔδιδον αὐτὰ εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της!

— Εἶναι λοιπὸν ἀπὸ τὰ περίχωρα;

—Ὄχι, κυρία μαρκεσία· Οἱ ἔφοροι τὴν ἀνεγνώρισαν· αὐτὴ εἶχε κα-

τοικήσειν ἑβδομάδας τινὰς εἰς ἕνα ἀχρεῖον οἶκον τῆς Παλαιᾶς Χώρας, ὅθεν εἶχε φύγει πρὸ δύο ἢ τριῶν μηνῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ μεταβᾶσα εἰς τοὺς ἀγροὺς δὲν ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἀστυνομίαν, τὴν συνέλαβαν καὶ τὴν ἐφυλάκισαν ἐδῶ.

— Ἀλλ' ἴσως αὐτὴ ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων διὰ ν' ἀλλάξῃ ζωὴν, νὰ βελτιωθῇ.

— Τοῦτο κ' ἐγὼ φρονῶ, κυρία μου, καὶ διὰ τοῦτο ἀμέσως ἔλαβα μεγάλην συμπάθειαν πρὸς τὴν νέαν. Τὴν ἠρώτησα περὶ τῆς παρελθούσης ζωῆς της· ἂν ἦλθεν ἀπὸ τὴν ἐξοχήν· τὴν ἐνέπνευσα ἐλπίδας, ἐὰν εἰλικρινῶς ἐπιποθῇ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρετήν.

— Καὶ τί ἀπεκρίθη αὐτή;

— Ἐγείρουσα πρὸς ἐμὲ τὰ μεγάλα της ὄμματα, τὰ κυανᾶ, μελαγχολικὰ, πλήρη δακρύων, μὲ εἶπε μὲ φωνὴν ἀγγελικῆς γλυκύτητος ἔμπλεων· — Σᾶς εὐχαριστῶ, κυρία μου, διὰ τὴν καλωσύνην σας· ἀλλὰ περὶ τῆς παρελθούσης ζωῆς μου δὲν δύναμαι τίποτε νὰ σᾶς εἴπω· μὲ συνέλαβαν ὄχι ἀδίκως· πταίουσα λοιπὸν δὲν ἔχω παράπονον. — Ἀλλὰ πόθεν ἔρχεσθε; Ποῦ ἦσθε ἀφοῦ ἀνεχωρήσετε ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Χώραν; Ἂν ἐπήγετε εἰς τὴν ἐξοχὴν διὰ νὰ ζητήσητε βίον τίμιον, εἰπῆτέ το, ἀποδείξατέ το· νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν ἀπελευθέρωσίν σας· νὰ φροντίσωμεν ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ ζήσετε καλήτερα. — Σᾶς παρακαλῶ, κυρία, μὴ μ' ἐρωτᾶτε, δὲν δύναμαι ν' ἀποκριθῶ.» — μὲ λέγει. — «Ἀλλὰ θέλετε λοιπὸν πάλιν ἀφοῦ ἐξέλθετε ἀπ' ἐδῶ νὰ ἐπιστρέψετε εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀχρεῖον οἶκον; — Ὦ! ποτέ! — ἀνεφώνησε. — Λοιπὸν τί θὰ κάμετε; — Ὁ Θεὸς γινώσκει!» ἀπεκρίθη καὶ ἔκλινε πάλιν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους της.

— Παράδοξον!... Καὶ ἡ ὁμιλία της;...

— Ὦ, νὰ ἰδῆτε πόσον καλὰ ὁμιλεῖ! δειλὴ φαίνεται καὶ ταπεινὴ, ἀλλ' ὄχι χαμερπής· μάλιστα, μολονότι ἡ φωνὴ καὶ τὸ ὕφος της ἔχουσι γλυκύτητα καὶ ἠπιότητα πολλὴν, διακρίνει τις εἰς αὐτὰ μίαν ἀξιοπρέπειαν ἥτις πολλάκις ἐκπλήττει τὸν ἄνθρωπον. Ἂν δὲν ἔβλεπέ τις πραγματικῶς εἰς ὁποίαν κλάσιν ἀνήκει, ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ νέα ἔχει συναίσθησίν τινα εὐγενείας· ὅτι εὐγενὴς οὖσα ὑποκρύπτεται.

— Ἀλλ' αὐτοῦ βλέπω μίαν ὁλόκληρον μυθιστορίαν! ἀνέκραξεν ἡ Κλημεντία ἄκρως θελχθεῖσα ἐκ τῆς περιγραφῆς, καὶ αἰσθανομένη ὅτι τῳόντι, καθὼς τὴν εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος, δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα *διασκεδαστικώτερον* ἀπὸ τὸ νὰ πράττῃ τις τὸ καλόν. — Καὶ πῶς φέρεται εἰς τὰς ἄλλας φυλακισμένας; Ἀφοῦ ἔχει τοσαύτην μεταξὺ αὐτῶν ὑπεροχὴν, πολὺ πρέπει νὰ πάσχῃ εἰς τὴν συναναστροφήν των!

— Σᾶς βεβαιῶ, κυρία μαρκεσία, ὅτι ἐγὼ ἥτις σπουδάζω τόσον ἤδη καιρὸν τὰς ψυχὰς τῶν ἀποπλανημένων αὐτῶν πλασμάτων, ἀπορῶ πολλάκις θεωροῦσα τὴν κόρην ταύτην. Μόλις εἶναι τρεῖς ἡμέραι καθ' ἃς τὴν ἔφεραν ἐδῶ καὶ ἤδη ἀπήλαυσεν ἀπαραδειγμάτιστον ἐπιῤῥοὴν εἰς αὐτάς.

— Εἰς τόσον ὀλίγον καιρόν;

— Αἰσθάνονται πρὸς αὐτὴν ὄχι μόνον συμπάθειαν, σέβας σχεδόν.

— Πῶς δύνανται αἱ δυστυχεῖς αὐταί...

— Ἔχουσιν ἐνίοτε φυσικήν τινα εὐφυΐαν δι' ἧς μαντεύουσιν ὡς ἐκ θαύματος τὰς τῶν ἄλλων ἀρετάς. Τί εἶναι μόνον; ὅτι πολλάκις μισοῦν ἐκείνας τῶν ὁποίων τὴν ὑπεροχὴν ἀναγκάζονται νὰ ὁμολογήσωσι.

— Καὶ λοιπὸν πρέπει νὰ μισοῦν αὐτὴν τὴν νέαν;

— Ἐξ ἐναντίας, κυρία μου· πρὶν ἔλθῃ ἐδῶ κάμμία ἐξ αὐτῶν δὲν τὴν ἐγνώριζεν. Εἰς τὴν ἀρχὴν ταῖς ἐπροξένησεν αἴσθησιν ἡ καλλονή της. Ἔχει τι συμπαθέστατον, γλυκύτατον ἡ ὠχρὰ καὶ ὡς νοσηρὰ τῆς νεάνιδος ὄψις· ὅθεν ταῖς ἐνέπνευσε μᾶλλον συμπάθειαν παρὰ ζηλοφθονίαν. Ἑπομένως εἶναι σιωπηλή· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προξενεῖ εἰς τὰς ἄλλας θαυμασμὸν, ὡς εἶναι συνειθισμέναι νὰ θορυβοῦσιν αὐταὶ ἀτακτοῦσαι καὶ κραυγάζουσαι. Δὲν ἐπειράχθησαν δὲ ἐκ τῆς ψυχρότητός της, ἐπειδὴ, μολονότι σεμνὴ καὶ ἀξιοπρεπὴς φέρεται μὲ πολλὴν συμπάθειαν πρὸς ὅλας. Ἓν ἄλλο περίεργον. Ἔχει ἐδῶ πρὸ ἑνὸς μηνὸς μίαν ἄλλην νέαν εἰκοσαετῆ, ἥτις διὰ τὸ ἀχαλίνωτον, ἀῤῥενωπὸν, αὔθαδες καὶ θηριῶδες τοῦ χαρακτῆρός της ὠνομάσθη ἀπὸ τὰς ἄλλας ἡ *Λύκαινα*· εἶναι μία ὑψηλὴ, εὔρωστος, μορφῆς ἀρκετὰ εὐειδοῦς, ἀλλὰ τραχυτάτης· πολλάκις ἀναγκαζόμεθα νὰ τὴν κλείωμεν εἰς τὴν εἱρκτὴν διὰ νὰ περιορίζωμεν τὰς κακίας της. Προχθὲς λοιπὸν ἐξελθοῦσα αὐτὴ ἐκ τῆς εἱρκτῆς, καὶ παρωργισμένη ἔτι ὅτι τὴν καθυπέβαλαν εἰς ποινὴν, ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν νὰ φάγῃ μετὰ τῶν ἄλλων· ἡ ἄλλη, ἡ μικρὰ τὴν ὁποίαν σᾶς εἶπα, δὲν ἔτρωγε· λέγει λοιπὸν πρὸς τὰς συντρόφους της μετὰ θλίψεως· — « Ποία θέλει τὸ ψωμί μου; — Ἐγώ! — εἶπε πρώτη ἡ *Λύκαινα* — Ἐγώ! » — εἶπε μετ' αὐτὴν μία ἄλλη ταλαίπωρος, ὀνομαζομένη *Τὸ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ*, ἥτις, διὰ τὸ κακόσχημον τοῦ σώματός της, ἐμπαίζεται συνεχῶς ἀπὸ τὰς ἄλλας καὶ ἐνίοτε μάλιστα χωρὶς νὰ θέλωμεν, ὑποφέρει παρ' αὐτῶν σκληρὰς τυραννίας, μολονότι ἔγκυος ἀρκετῶν μηνῶν... Ἡ νεᾶνις λοιπὸν ἔδωκε τὸ ψωμί της εἰς αὐτήν. Συναρπάζει ὁ θυμὸς τὴν *Λύκαινα*. — « Ἐγὼ δὲν σοῦ τὸ ἐζήτησα πρώτη; — ἀνέκραξε μανιωδῶς. — Ναὶ, σεῖς μοῦ τὸ ἐζητήσετε, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ταλαίπωρη εἶναι ἔγκυος, κ' ἔχει περισσοτέραν ἀνάγκην αὐτοῦ. » — ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις. Ἡ *Λύκαινα* μολοντοῦτο ἥρπασε τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς ἄλλης, καὶ ἤρχισε νὰ φοβερίζῃ πάλλουσα τὸ μαχαῖρί της. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι πολὺ ἀγρία καὶ τὴν φοβοῦνται ὅλαι, κάμμία δὲν ἐτόλμησε νὰ λάβῃ τὸ μέρος τῆς *Κελαϊδήστρας*, μολονότι ὅλαι ἐσωτερικῶς τὴν ἐδικαίωναν.

— Πῶς τὸ εἴπετε, κυρία, τ' ὄνομά της;

— *Κελαϊδήστρα*... ὑπ' αὐτὸ τ' ὄνομα ἢ μᾶλλον ἐπώνυμον εἰσήχθη ἐνταῦθα ἡ πελάτις μου, ἥτις ἐλπίζω νὰ γίνῃ τώρα καὶ ἰδική σας, κυρία μ αρκεσία... Ὅλαι σχεδὸν αὐταὶ ἔχουν τοιαῦτα ἐπίθετα.

— *Κελαϊδήστρα*! μὲ φαίνεται νόστιμον...

— *Κελαϊδήστρα* σημαίνει εἰς τὴν ἀγρείαν διάλεκτόν των *τραγῳδήστρια*· ἐπειδὴ λέγουν ὅτι αὐτὴ ἡ νέα ἔχει ὡραίαν φωνήν· καὶ τὸ πιστεύω· φαίνεται ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν της· ὁμιλεῖ γλυκύτατα.

— Καὶ λοιπὸν πῶς ἀπέκαμε μὲ τὴν *Λύκαινα;*

— Ὁ θυμός της ηὔξησεν ἔτι πλέον ἐκ τῆς ἀταραξίας τῆς Κελαϊδήστρας· ὥρμησε κατ' αὐτῆς μὲ χιλίας ὕβρεις καὶ τὸ μαχαῖρι ἕτοιμον... ὅλαι αἱ ἄλλαι ἔβαλον τότε φωνὴν φρίκης... Μόνη ἡ Κελαϊδήστρα, ἀτρομήτως θεωροῦσα τὴν ἀγρίαν ἐκείνην νέαν, ἐχαμογέλασε πρὸς αὐτὴν πικρῶς, καὶ τὴν εἶπε μὲ ἀγγελικὴν γλυκύτητα· « Θανατώσετέ με, θανατώσετέ με· κ' ἐγὼ τὸ ἐπιθυμῶ... μόνον νὰ μὴ μὲ τυραννήσετε πολύ! » Οἱ λόγοι οὗτοι, καθὼς μὲ εἶπαν ἔπειτα, ἐπροφέρθησαν μὲ μίαν ἁπλότητα τοσοῦτον κατανυκτικήν, ὥστε ὅλαι αἱ φυλακισμέναι ἐδάκρυσαν.

— Τὸ πιστεύω, εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ βαθέως συγκινηθεῖσα.

— Κατ' εὐτυχίαν, οἱ πλέον ἀμείλικτοι χαρακτῆρες, ἐπανέλαβεν ἡ ἔφορος, μετατρέπονται ἐνίοτε στιγμηδόν. Ἅμα ἤκουσεν ἡ Λύκαινα τοὺς πλήρεις σπαραξικαρδίου ὑποταγῆς λόγους τούτους ἠσθάνθη, μᾶς εἶπεν ἔπειτα, ἕνα τι τὸ ὁποῖον τὴν ἤγγιξεν εἰς τὰ φύλλα τῆς καρδίας· ἔρριψε τὸ μαχαίριόν της κατὰ γῆς, τὸ κατεπάτησε καὶ ἀνέκραξεν· « Ἥμαρτον, Κελαϊδήστρα, ὅτι σ' ἐφοβέρισα ἐνῷ ἤμην δυνατωτέρα ἀπὸ σέ· δὲν ἐτρόμαξες ὅταν εἶδες τὸ μαχαῖρί μου· εἶσαι ἀνδρεία... Ἐγὼ τοὺς ἀνδρείους τοὺς ἀγαπῶ· καὶ ἀπὸ τώρα κ' ἐμπρὸς, ἂν κανένας σὲ πειράξῃ, ἐγὼ θὰ σὲ ὑπερασπισθῶ... »

— Τί παράδοξος χαρακτήρ!

— Τὸ περιστατικὸν τῆς *Λύκαινας* ἐπηύξησε τὴν ἐπιῤῥοὴν τῆς Κελαϊδήστρας, καὶ τὴν σήμερον, πρᾶγμα ἀπαραδειγμάτιστον, ὅλαι σχεδὸν αἱ φυλακισμέναι τὴν ὁμιλοῦν μὲ *σᾶς* καὶ ὄχι *σύ*· αἱ πλειότεραι τὴν σέβονται, καὶ μάλιστα ἀγαποῦν νὰ τὴν προσφέρωσι καὶ μικρὰς ὑπηρεσίας. Ἠρώτησα μερικὰς ἐξ ἐκείνων αἵτινες κοιμῶνται εἰς τὴν ἰδίαν αἴθουσαν ὅπου καὶ αὐτὴ, διατὶ τὴν ὑπολήπτονται τόσον. « Ἔχει, μ' ἀπεκρίθησαν, περισσοτέραν δύναμιν ἀπὸ ἡμᾶς· αὐτὴ δὲν εἶναι *κόρη τοῦ εἴδους μας*. — Ἀλλὰ ποῖος σᾶς τὸ εἶπε; — Δὲν μᾶς τὸ εἶπε κανεὶς, ὅμως αὐτὸ φαίνεται. — Ἀπὸ τί φαίνεται; — Ἀπὸ χίλια πράγματα. Χθὲς, πρῶτον μὲν, πρὶν νὰ πλαγιάσῃ, ἐκείνη ἐγονάτισε κ' ἔκαμε τὴν προσευχήν της· *αὐτὴ ὁποῦ προσεύχεται*, καθὼς τὸ εἶπε καὶ ἡ Λύκαινα, *πρέπει νὰ ἦναι ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ τοὺς 'ταιριάζει καὶ προσεύχονται.* »

— Τί ἀλλόκοτος παρατήρησις!

— Αἱ ταλαίπωροι αὗται δὲν ἔχουν κανὲν αἴσθημα θρησκευτικὸν, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν τὰς ἤκουσα νὰ προφέρουν τὴν παραμικρὰν βλασφημίαν· θὰ ἰδῆτε, κυρία μου, εἰς ὅλας μας τὰς αἰθούσας, εἰκονοστάσια· ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας εἶναι παντοῦ πλήρης ἀναθημάτων καὶ στολισμῶν· ταῦτα προσφέρουσιν αὗται. Πᾶσαν κυριακὴν καίονται πολυάριθμοι λαμπάδες ὅλαι ἰδικαί των. Ὅσαι ἀπ' αὐτὰς ἐμβαίνουσιν εἰς τὸν ναὸν, φέρονται εὐπρεπῶς· ἀλλ' εἰς ὅλας ἐν γένει ἡ θέα τῶν ἱερῶν τόπων ἐμπνέει ἢ σέβας ἢ τρόμον. Ὁ λόγος περὶ τῆς Κελαϊδήστρας· μ' ἔλεγαν περιπλέον αἱ σύντροφοί της· « Φαίνεται ὅτι *δὲν εἶναι ὡσὰν ἡμᾶς*, ἀπὸ τὸν τρόπον ὁποῦ ὁμιλεῖ, ἀπὸ τὴν λύπην της ἐκείνην, ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τοῦ

είδους της...Καὶ ἔπειτα — ὑπέλαβεν ἀποτόμως ἡ *Λύκαινα*, ἥτις παρευρίσκετο εἰς τὴν συνομιλίαν μου, χωρὶς ἄλλο δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἀπὸ τὰς ἰδικάς μας· ἐπειδὴ σήμερα τὸ πρωΐ...εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου κοιμούμεθα, *ἐντρεπόμεθα νὰ ἐκδυθῶμεν ἐμπρός της*...χωρὶς οὐδ' ἡμεῖς νὰ ἐξεύρωμεν διατί...

— Τὶ παράδοξον σέβας μεταξὺ τόσης διαφθορᾶς! εἶπεν ἡ Δ'-'Αρβίλλη.

— Βλέπετε, κυρία; ἐνώπιον τῶν ἀνδρῶν καὶ μεταξύ των δὲν γνωρίζουν τί ἐστιν αἰδὼς, καὶ ἐμπρός μας, ἢ ἐμπρὸς εἰς τὰς φιλανθρώπους ψυχὰς αἵτινες ἔρχονται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ κατάστημα, συστέλλονται νὰ φανῶσιν ἡμίγυμνοι. Παρατηρεῖτε ὅτι τὸ κρύφιον ἔνστιγμα τῆς αἰδοῦς τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ἐν ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐμφαίνεται καὶ εἰς αὐτὰ τὰ οἰκτρὰ πλάσματα, ὁπόταν βλέπωσιν ἐμπρός των ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους σέβονται;

— Πολὺ παρήγορον εἶναι τοῦτο, ὅταν συλλογισθῇ τις ὅτι αἰσθήματά τινα ἀγαθὰ δι' ὧν ἐκ φύσεως εἶναι ὁ ἄνθρωπος προικισμένος ἀνθίστανται εἰς τὴν ἠθικὴν διαφθοράν.

— Βέβαια· αὐταὶ τώρα αἱ γυναῖκες ἔχουσιν ἐν ἑαυταῖς δυνάμεις ἀγαθὰς αἱ ὁποῖαι, σᾶς βεβαιῶ, ἂν ὡδηγοῦντο ἐπὶ καλοῦ, ἤθελον κάμει τιμὴν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα... Ὑπάρχει προσέτι εἰς αὐτὰς, αἵτινες οὐδὲν σέβονται οὐδὲ φοβοῦνται, ὑπάρχει ἓν ἄλλο αἴσθημα ἱερόν· τὸ μητρικὸν αἴσθημα· πολὺ σεμνύνονται εἰς αὐτὸ, πολὺ ἀγάλλονται· σᾶς βεβαιῶ, δὲν ὑπάρχουσι μητέρες καλήτεραι ἀπ' αὐτάς· τὸ τέκνον των νὰ ἔχωσι πλησίον των καὶ θυσιάζουσι τὸ πᾶν· διὰ νὰ τὸ ἀναθρέψωσι μόναι των τὶ δὲν ὑποφέρουσι! καὶ διατί; διότι, λέγουν, τὸ μικρὸν αὐτὸ πλάσμα εἶναι τὸ μόνον *ὁποῦ δὲν τὰς καταφρονεῖ*.

— Συναισθάνονται λοιπὸν ὅτι εἶναι ἀξίαι τῆς καταφρονήσεως.

— Κανεὶς ποτὲ δὲν τὰς καταφρονεῖ τόσον ὅσον αὐταὶ καταφρονοῦσιν ἑαυτάς. Εἴς τινας ἐξ αὐτῶν εἰλικρινῶς μετανοούσας, ἡ τοῦ ἁμαρτήματός των κηλὶς φαίνεται ἀνεξάλειπτος, καὶ ἀφοῦ ἀκόμη ἴδωσι βελτιωμένην τὴν διαγωγήν των· ἄλλαι κυριεύονται ἀπὸ φρενοβλάβειαν, τόσον ἔμμονος καὶ ἀνεξιλέωτος εἶναι ἐν αὐταῖς ἡ ἰδέα τῆς ἀρχικῆς των παρεκτροπῆς. Διὰ τοῦτο, κυρία μου, ὑποθέτω ὅτι καὶ ἡ τῆς Κελαϊδήστρας βαθυτάτη αὐτὴ λύπη προέρχεται ἀπὸ ὁμοιοειδῆ τινα ἐσωτερικὸν ἔλεγχον.

— Καὶ ἂν αὐτὸ οὕτως ἔχῃ, φαντασθῆτε τὶ μαρτύριον διὰ τὴν δυστυχῆ· αἰώνιον, ἀνεξιλέωτον!

— Πρὸς τιμὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, κυρία μου, ὁ ἐσωτερικὸς αὐτὸς ἔλεγχος εἶναι, κατ' εὐτυχίαν, συνηθέστερος παρ' ὅσον φανταζόμεθα· ἡ ἐκδικητικὴ συνείδησις ποτὲ δὲν ἀποκοιμίζεται ὁλοσχερῶς· ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, πρᾶγμα ἀληθῶς παράδοξον! ἐνίοτε φαίνεται ὅτι ἐνῷ τὸ σῶμα κυριεύεται ἀπὸ ὕπνον ἡ ψυχὴ ἀγρυπνεῖ· αὐτὴ εἶναι παρατήρησις τὴν ὁποίαν ἔκαμα καὶ ἀπόψε ἐπὶ τῆς νεάνιδος τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς συστήσω.

— Ἐπὶ τῆς Κελαϊδήστρας;

— Μάλιστα, κυρία μου.

— Καὶ πῶς, παρακαλῶ;

— Πολλάκις, ἀφοῦ ὅλαι ἀποκοιμηθοῦν, ἀναβαίνω καὶ ἐπιθεωρῶ τὰ ὑπνωτήριά των. Δὲν δύνασθε, κυρία μου, νὰ φαντασθῆτε πόσον αἱ φυσιογνωμίαι αὐτῶν τῶν γυναικῶν διαφέρουσι κατὰ τὴν παράστασιν ἐνῷ κοιμῶνται. Πολλαὶ ἐξ αὐτῶν τὰς ὁποίας τὴν ἡμέραν ἔβλεπα ἀμερίμνους, χλευαστικὰς, αὐθάδεις, τολμηρὰς, μ' ἐφαίνοντο πάντη διαφορετικαὶ ὅταν ὁ ὕπνος ἀφαιροῦσεν ἀπὸ τοὺς χαρακτῆράς των τὴν κυνικὴν ἐκείνην των ὑπερβολήν· ἐπειδὴ καὶ ἡ κακία ἔχει, κατὰ δυστυχίαν, τὴν ἔπαρσίν της. Ὦ! κυρία μου, τὶ λυπηρὰς ἀποκαλύψεις παρέχουσι τότε τὰ ὑπνώττοντα, τὰ σκυθρωπὰ καὶ ἤρεμα ἐκεῖνα πρόσωπα! τὶ σκιρτήματα! τί θλιβεροὶ ἀκούονται στεναγμοὶ ἀκουσίως ἐκφερόμενοι ἀπὸ ἐνύπνιόν τι ζωηρότατον, ἀμείλικτον ἐνύπνιον;... Σᾶς εἶπα περὶ τῆς *Λύκαινας*... ὅτ' εἶναι μία ἀγρία νέα· μία νέα ἀκαταδάμαστος. Πρὸ δεκαπέντε περίπου ἡμερῶν μὲ ὕβρισε πικρῶς ἐνώπιον τῶν ἄλλων· καὶ ἐπειδὴ ἀπέδειξα ὅτι οὐδεμίαν ἔδιδα εἰς τὰς ὕβρεις της προσοχὴν, ἡ ὀργή της ηὔξησεν ἔτι πλέον... Τότε αὐτὴ, διὰ νὰ μ' ἐγγίσῃ περισσότερον, ἐφαντάσθη νὰ προσθέσῃ τὰ μυρία κατὰ τῆς μητρός μου... τὴν ὁποίαν εἶδε πολλάκις ἐρχομένην ἐνταῦθα...

— Α! τὶ φρίκη!...

— Νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅσον καὶ ἂν ἦτο μωρὰ ἡ προσβολὴ αὕτη, μ' ἐπροξένησε λύπην... Ἡ Λύκαινα τὸ παρετήρησε καὶ ἀπέδειξε θρίαμβον. Τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἑσπέρας, πρὸς τὸ μεσονύκτιον, ἀναβαίνω νὰ κάμω τὴν ἀναθεώρησιν εἰς τὰ ὑπνωτήρια· πλησιάζω εἰς τὴν κλίνην τῆς Λύκαινας, τὴν ὁποίαν εἶχαν ἀποφασίσει νὰ βάλωσι τὴν ἐπαύριον εἰς τὴν εἱρκτὴν διὰ τὰς πρὸς ἐμὲ ὕβρεις της... ἐντύπωσιν μ' ἔκαμεν ἡ γαλήνη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ γλυκύτης τῆς φυσιογνωμίας της, παραβαλλομένη μὲ τὴν συνήθη της αὐθάδειαν καὶ ἀγριότητα· ὁ χαρακτήρ της ἐφαίνετο ἱκετικὸς, πλήρης θλίψεως καὶ συντριβῆς· τὰ χείλη της ἡμίκλειστα, τὸ στῆθός της πεπιεσμένον· τέλος πάντων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μ' ἐφάνη ἀπίστευτον, ἐπειδὴ τὸ ἐνόμιζα ἀπίστευτον, δύο δάκρυα... δύο ἄφθονα δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τὰ ὄμματα τῆς ἀμαλάκτου γυναικὸς ταύτης!... Τὴν παρετήρουν ἐν σιωπῇ πρό τινων λεπτῶν, ὅτε ἀκούω νὰ προφέρῃ τὰς ἑπομένας λέξεις· *Ἥμαρτον!... ἥμαρτον!... τὴν μητέρα της!...* Ἠκροάσθην μετὰ πλειοτέρας προσοχῆς... ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην μεταξὺ ἀκατανοήτου τινὸς μουρμουρισμοῦ τῶν χειλέων της ἄλλο τι νὰ διακρίνω εἰμὴ τ' ὄνομά μου... *κυρία Ἀρμάνδη*... προφερθὲν ἐντὸς ἑνὸς στεναγμοῦ.

— Μετενόει καθ' ὕπνον ὅτι ἐξύβρισε τὴν μητέρα σας...

— Αὐτὸ ἐσυμπέρανα κ' ἐγὼ... καὶ διὰ τοῦτο ἐφέρθην πρὸς αὐτὴν μὲ ὀλιγωτέραν αὐστηρότητα. Ἀπὸ κενοδοξίαν οἰκτρὰν ἐρεθιζομένη ἠθέλησεν αὐτὴ ἐνώπιον τῶν συντρόφων της νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν τῆς φυσικῆς βαρβαρότητός της... ἀλλὰ καθ' ὕπνους, βλέπετε, μετενόει.

— Καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν σᾶς ἀπέδειξέ τι περὶ τῆς μεταμελείας της;

— Τίποτε· πάλιν ἡ αὐτή. Μολοντοῦτο, κυρία μου, σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα νὰ διαθέτῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν εὐσπλαγχνίαν ὅσον αἱ τοιαῦται παρατηρήσεις. Εἶμαι πεπεισμένη, ἴσως εἶναι καὶ

ἀπάτη, ὅτι καθ' ὕπνον αἱ ταλαίπωροι αὗται γυναῖκες βελτιοῦνται, ἢ μᾶλλον αἱ αὐταὶ μὲν εἶναι πάντοτε, ἀλλὰ περιωρισμέναι εἰς ἑαυτὰς καὶ μὴ οὖσαι εἰς θέσιν νὰ κάμωσιν ἐπίδειξιν ἐνώπιον ἄλλων, συναισθάνονται τὴν ἀδικίαν των. Ἐκ τούτων ὅλων συμπεραίνω ὅτι τὰ πλάσματα ταῦτα εἶναι ἐν γένει ὀλιγώτερον κακὰ παρ' ὅσον φιλοτιμοῦνται νὰ ἐπιδεικνύωνται· καὶ ἐκ ταύτης ὁρμωμένη τῆς ἀρχῆς, ἐπέτυχα πολλάκις νὰ βελτιώσω ὁπωσοῦν ἤθη διὰ τὰ ὁποῖα ἄλλως πως ἤθελα ἀπελπισθῆ.

Ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ δὲν ἠδύνατο νὰ κρύψῃ τὴν ἔκπληξίν της ὅτι ἀπήντα τοσαύτην εὐβουλίαν καὶ βαθύνοιαν ἡνωμένα μ' αἰσθήματα τοσοῦτον φιλάνθρωπα, εἰς μίαν ἄσημον ἔφορον γυναικῶν τῆς ἀπωλείας.

— Ἀλλά, κυρία μου, μεγάλη πρέπει νὰ ἦναι ἡ καρτερία σας, ὑπέλαβεν ἡ Κλημεντία, μεγάλη ἡ ἀρετή σας, διὰ νὰ μὴν ὀπισθοδρομῆτε ἐνώπιον ἔργου τὸ ὁποῖον σᾶς παρέχει τοσοῦτον σπανίας εὐχαριστήσεις!

— Ἡ συναίσθησις τοῦ ὅτι ἐκπληροῖ τις ἓν καθῆκον ὑποστηρίζει καὶ ἐνθαῤῥύνει, σᾶς βεβαιῶ· ἐπομένως ἐνίοτε ἀπολαμβάνει τις καὶ γλυκυτάτην ἀνταμοιβὴν διὰ τῆς ἐπιτυχίας ὡραίων τινῶν ἀνακαλύψεων· παραδείγματος χάριν, νὰ εὑρίσκετε φῶς τι ἀμυδρὸν εἰς μίαν ψυχὴν τὴν ὁποίαν ἐνομίζετε διόλου σκοτεινήν!...

— Ἔστω, κυρία· σπανίαι εἶναι αἱ γυναῖκες ὡσὰν τὴν εὐγενείαν σας.

— Ὄχι σᾶς βεβαιῶ· αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἠκούσετε τὰ ἐκπληροῦσι καὶ ἄλλαι ἐδῶ, μάλιστα νοημονέστερα κ' ἐπιτυχέστερα ἀπ' ἐμέ... Μία ἀπὸ τὰς ἐφόρους τοῦ ἄλλου τμήματος, ἥτις ἐπιστατεῖ εἰς τὰς ἐπὶ διαφόροις ἐγκλήμασι κατηγορουμένας, ἤθελε σᾶς προξενήσει πολὺ μεγαλητέραν εὐχαρίστησιν διὰ τῆς ὁμιλίας της... Μ' ἐδιηγεῖτο σήμερον τὸ πρωΐ περὶ νέας τινὸς κατηγορουμένης ἐπὶ παιδοκτονίᾳ. Ποτὲ δὲν ἤκουσα ἱστορίαν συμπαθεστέραν... Ὁ πατὴρ αὐτῆς τῆς δυστυχοῦς, λιθογλύφος τὸ ἐπάγγελμα, τιμιώτατος ἄνθρωπος, ἔχασε τὰς φρένας του ἅμα ἤκουσε τὴν ἀτιμίαν τῆς θυγατρός του· εἰκάζει τις ἐκ τῆς περιγραφῆς τῆς νέας, ὅτι ἀθλιέστεροι τῶν γονέων της πένητες δὲν ὑπῆρξαν ἐπὶ γῆς· κατοικοῦσι, λέγει, εἰς ἓν ἐλεεινὸν πατάριον, εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου.

— Εἰς τὴν ὁδὸν Τέμπλου! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβὶλλ ἔκθαμβος· καὶ πῶς ὀνομάζεται αὐτὸς ὁ λιθογλύφος;

— Ἡ θυγάτηρ του ὀνομάζεται Λουΐζα Μορέλ...

— Αὐτὸς εἶναι...

— Ἦτον ὑπηρέτρια εἰς ἕνα ἀξιοσέβαστον ἄνθρωπον, τὸν Κ. Ἰάκωβον Φεράνδον, συμβολαιογράφον.

— Μοῦ ἐσύστησαν αὐτὴν τὴν δυστυχῆ οἰκογένειαν, εἶπεν ἡ Κλημεντία ἐρυθριῶσα· ἀλλὰ δὲν ἤξευρα τὰς νέας αὐτὰς συμφοράς της... Καὶ λοιπὸν ἡ Λουΐζα Μορέλ;

— Λέγει ὅτ' εἶναι ἀθώα· ὀμνύει ὅτι τὸ τέκνον της ἦτο νεκρόν... καὶ φαίνεται ὅτι οἱ λόγοι της ἔχουσι τὴν πειθὼ τῆς ἀληθείας. Ἀφοῦ, κυρία μαρκεσία, ἐνδιαφέρεσθε διὰ τὴν οἰκογένειάν της, ἂν εὐηρεστῆσθε νὰ τὴν ἰδῆτε μίαν στιγμήν, αὐτή σας ἡ καλωσύνη ἤθελε τὴν παρηγορήσει.

— Μάλιστα, νὰ τὴν ἰδῶ· θὰ ἔχω δύο ἐδῶ πελάτιδας ἀντὶ μιᾶς... τὴν Λουΐζαν Μορὲλ καὶ τὴν Κελαϊδήστραν... ἐπειδὴ τὰ ὅσα μὲ εἴπετε, περὶ ταύτης μάλιστα τῆς νεάνιδος εἰς πολλὴν μὲ κινοῦν συμπάθειαν... Ἀλλὰ τί ποιητέον διὰ ν' ἀπολαύσω τὴν ἐλευθερίαν της;

— Διὰ τῶν σχέσεων τὰς ὁποίας ἔχετε ἀναμφιβόλως, κυρία μαρκεσία, σᾶς εἶν' εὐκολώτατον νὰ τὴν ἐξάξετε ἐντεῦθεν, καὶ ταχέως μάλιστα· τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀστυνόμου...Δύο λόγους νὰ τὸν ἀναφέρετε τελειόνει. Ἀλλ' ἐμακρύνθην τοῦ προκειμένου· σᾶς ἔλεγα περὶ τῶν παρατηρήσεών μου ἐπὶ τοῦ ὕπνου τῶν δεσμωτίδων μας. Βλέπω τὴν Κελαϊδήστραν ὅταν κοιμᾶται...φοβοῦμαι πολὺ μήπως εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς τῆς νέας ὑπάρχει καὶ ἄλλη λύπη παρεκτὸς ἐκείνης τοῦ ὅτι ἐξώκειλεν εἰς κακὴν ὁδόν. Ἴσως πάλιν ἀπατῶμαι, ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι ἡ κόρη αὐτὴ ἀπομακρυνθεῖσα, ἀγνοῶ διὰ τίνος περιστάσεως, ἀπὸ τὴν κακοήθειαν ἐκείνων τοὺς ὁποίους συνανεστρέφετο, συνέλαβεν ἴσως...κάνένα τίμιον ἔρωτα... ὅστις ἀποτελεῖ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν της καὶ τὴν θλίψιν της ἐνταυτῷ...

— Καὶ πόθεν ὑποθέτετε τοῦτο;

— Ἡ ἐπίμονος σιωπὴ τὴν ὁποίαν φυλάττει ὅταν τὴν ἐρωτῶμεν ποῦ διήγαγε τοὺς τρεῖς μῆνας οἵτινες διέτρεξαν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Χώραν, μὲ κάμνει νὰ συμπεραίνω ὅτι αὐτὴ φοβεῖται μὴ τύχῃ καὶ τὴν ἀναζητήσωσιν ἐκεῖνοι οἵτινες τῇ ἐπρόσφεραν ἄσυλον εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα.

— Καί διατί τάχα νὰ φοβῆται τὸ τοιοῦτον;

— Ἴσως διότι θ' ἀναγκασθῆ τότε νὰ τοὺς φανερώσῃ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ εἰς τὸ παρελθὸν διαγωγή της, τὴν ὁποίαν βέβαια θ' ἀγνοοῦν.

— Τῳόντι, ἡ χωρικὴ αὐτὴ ἐνδυμασία της...

— Ἓν ἄλλο ἀκόμη, τὸ ὁποῖον ἐστερέωσεν ἔτι πλέον τὰς ὑποψίας μου. Ἀναβαίνω χθὲς τὸ ἑσπέρας νὰ ἐπιθεωρήσω τὰ ὑπνωτήρια, καὶ πλησιάζω εἰς τὴν κλίνην τῆς Κελαϊδήστρας· ἐκοιμᾶτο βαθέως· τὸ ἀνάπαλιν τῶν ἄλλων δεσμωτίδων, ἡ μορφὴ αὐτῆς ἦτο γαλήνιος καὶ ἱλαρά· τὰ μακρά της ξανθὰ μαλλία ἐξεχύνοντο συγκεχυμένα ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν ὤμων της. Εἶχε τὰς δύο της μικρὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους της, ὡσὰν ν' ἀπεκοιμήθη προσευχομένη. Παρετήρουν ἀπό τινων στιγμῶν μετὰ συντριβῆς πολλῆς τὴν ἀγγελικὴν αὐτὴν μορφήν, ὅτε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, καὶ μὲ τόνον λυπηρὸν καὶ περιπαθῆ...ἐπρόφερεν ἓν ὄνομα...

— Καὶ τί ὄνομα;

Μετά τινα σιγήν, ἡ κυρία Ἀρμάνδη ἐπανέλαβε σπουδαίως·

— Μολονότι θεωρῶ ὡς ἱερὸν πᾶν ὅ,τι καθ' ὕπνον αὐτῶν ἀκούω, ἡ πρὸς τὸ νὰ ἐπιφέρετε καλὸν εἰς τὴν δυστυχῆ ταύτην προθυμία σας μὲ δίδει, κυρία μου, τὸ θάῤῥος νὰ σᾶς διακοινώσω τὸ μυστικὸν τοῦτο... Τ' ὄνομα τὸ ὁποῖον ἐπρόφερεν ἦτο *Ροδόλφος*.

— Ροδόλφος! ἀνέκραξεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἐνθυμηθεῖσα τὸν πρίγκιπα. Ἔπειτα, σκεφθεῖσα ὅτι ἦτον ἀδύνατον ὁ μέγας δοὺξ Γερολτεῖν νὰ ἔχῃ

σχέσιν τινὰ μετὰ τοῦ *Ῥοδόλφου* τῆς πτωχῆς Κελαϊδήστρας, εἶπεν εἰς τὴν ἔφορον, ἥτις ἔδειξε θαυμασμὸν ὅτι ἠπόρησεν ἡ μαρκεσία·

— Ἠπόρησα, κυρία μου, ὅταν ἤκουσα τ' ὄνομα τοῦτο, ἐπειδὴ ἔχω ἕνα συγγενῆ ὅστις φέρει τὸ αὐτό· ἀλλ' οἱ περὶ τῆς Κελαϊδήστρας ταύτης λόγοι σας μεγάλως μὲ κινοῦν εἰς περιέργειαν νὰ τὴν ἴδω καὶ προσωπικῶς...

— Μάλιστα, μάλιστα· νὰ σᾶς τὴν φέρω ἀμέσως... Νὰ ἰδῶ καὶ διὰ τὴν Λουΐζαν Μορὲλ, τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς τὸ ἄλλο τμῆμα τῆς φυλακῆς.

— Μεγάλως θὰ μὲ ὑποχρεώσετε, κυρία, ἀπήντησεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, καὶ ἔμεινε μόνη.

— Παράδοξον, εἶπε, τὶ ἐντύπωσιν μ' ἐπροξένησε τ' ὄνομα Ῥοδόλφος... Ἀληθινὰ εἶμαι τρελλή! μεταξὺ *ἐκείνου* κ' ἑνὸς τοιούτου πλάσματος ὁποῖαι σχέσεις δύνανται νὰ ὑπάρξουν;—Καὶ μετά τινα σιγὴν ἡ μαρκεσία ἐπρόσθεσεν· —Εἶχε δίκαιον! πόσον αὐτὰ ὅλα ἐνδιαφέρουν!... πόσον ὑψώνεται καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ὅστις ἐπασχολεῖ αὐτὰ εἰς παρόμοια πράγματα!... Καθὼς λέγει, τῷόντι, σὲ φαίνεται ὅτι μετέχεις ὀλίγον τῆς θείας Προνοίας συντρέχων τοὺς ἀξίους συνδρομῆς... Καὶ ἔπειτα, αἱ τοιαῦται ἐπισκέψεις εἰς ἕνα κόσμον τὸν ὁποῖον οὐδὲ φανταζόμεθα ποτὲ, ἔχουν τόσον θέλγητρον...τόσην *διασκέδασιν*, ὡς συνεχῶς τὸ λέγει κ' *ἐκεῖνος!* Ὁποία μυθιστορία ἤθελε μοὶ μεταδόσει τοιαύτας τερπνὰς συγκινήσεις, ἤθελε διεγείρει τόσον τὴν περιέργειάν μου;... Αὐτὴ, παραδείγματος χάριν, ἡ πτωχὴ Κελαϊδήστρα, ἰδὲ ἐκ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους ἤκουσα περὶ αὐτῆς πόσον ἀξία μοὶ παρίσταται συμπαθείας! Καὶ ἡ ἔφορος δὲν πρέπει ν' ἀπατᾶται· φαίνεται πολὺ νοήμων γυνή. Καὶ ἡ ἄλλη πάλιν... ἡ ταλαίπωρος κόρη τοῦ λιθογλύφου... τὸν ὁποῖον ὁ πρίγκιψ ἐβοήθησε τοσοῦτον γενναίως ἐν ὀνόματί μου!... Δυστυχεῖς ἄνθρωποι! τούτων ἡ πενία παρέσχεν εἰς *αὐτὸν* τὴν πρόφασιν...καὶ οὕτως ἐλυτρώθην ἀπὸ τὴν καταισχύνην, ἀπὸ θάνατον ἴσως... δι' ἑνὸς ψεύδους ὑποκριτικοῦ. Ἡ ἀπάτη αὐτὴ εἶναι βάρος εἰς τὴν ψυχήν μου, ἀλλὰ θέλω τὴν ἀντιπληρώσει δι' εὐεργεσιῶν... Πόσον εἶναι γλυκὺ τὸ νὰ πράττῃ τις κατὰ τὰς εὐγενεῖς συμβουλὰς τοῦ Ῥοδόλφου!... τὸ νὰ τὸν ὑπακούῃ τις εἶναι ταὐτὸν τοῦ νὰ τὸν ἀγαπᾷ!...Ὢ! τὸ αἰσθάνομαι καὶ ἀγαλλιῶ... μόνη ἡ πνοή του ἐμψυχόνει καὶ γονιμοποιεῖ τὴν νέαν ζωὴν τὴν ὁποίαν ἐνεφύσησεν ἐν ἐμοὶ πρὸς παρηγορίαν τῶν πασχόντων...μίαν ἄφατον αἰσθάνομαι ἀγαλλίασιν δι' αὐτοῦ μόνου ἐνεργοῦσα, ἄλλας παρὰ τὰς αὐτοῦ ἰδέας μὴ ἔχουσα...ἐπειδὴ τὸν ἀγαπῶ...Ὢ! ναὶ, τὸν ἀγαπῶ! πλὴν δὲν θέλει ποτὲ μάθει τὸ αἰώνιον τῆς ζωῆς μου πάθος αὐτό...

. . . .

Ἐνῷ ἡ κυρία Δ'-Ἀρβίλλ περιμένει τὴν Κελαϊδήστραν, ἂς ὁδηγήσωμεν τὸν ἀναγνώστην μεταξὺ τῶν φυλακισμένων γυναικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΤΟ ΒΟΥΝΟ Τ'ΑΓΙΟΥ ΓΙΑΝΝΙΟΥ.

Εἰς τ' ὡρολόγιον τῆς φυλακῆς τοῦ Λαζάρου ἐσήμαινον δύο ὧραι.

Τὸ πρό τινων ἡμερῶν ψῦχος εἶχε διαδεχθῆν ἐαρινὴ σχεδὸν χλιαρότης· αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἀντανακλῶντο ἐντὸς τοῦ ὕδατος μεγάλης τινὸς τετραγώνου δεξαμενῆς ἐχούσης περὶ τὰ χείλη πλάκας πετρίνους, καὶ ἐν τῷ μέσῳ κειμένης μιᾶς μεγάλης αὐλῆς δενδροφύτου, ἥτις ἐπερικυκλοῦτο ἀπὸ μελανοειδεῖς ὑψηλοὺς τοίχους, ἀπὸ πολυάριθμα διατρυπημένους καγκελλωτὰ παράθυρα· ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου ταύτης περιοχῆς, χρησιμευούσης ὡς τόπος περιπάτου εἰς τὰς φυλακισμένας, ὑπῆρχον τῇδε κἀκεῖσε καθίσματα ξύλινα. Εἰς τὸν ἦχον κώδωνος ἀναγγείλαντος τὴν ὥραν τῆς ψυχαγωγίας, αἱ δεσμωτίδες ἐξώρμησαν μετὰ θορύβου πολλοῦ ἀπὸ παχεῖάν τινα θύραν μὲ στενὸν ἐπ' αὐτῆς θυρίδιον, ἡ ὁποία ταῖς ἠνοίχθη. Αἱ γυναῖκες αὗται, ὁμοιοσχήμως ὅλαι ἐνδεδυμέναι, ἐφόρουν κεκρυφάλους μαύρους εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ μακρὰ ἐπανωφορέματα ἀπὸ χονδρόν τι μάλλινον ὕφασμα χρώματος κυανοῦ, μὲ ζώνην διὰ σιδηρᾶς συνηρμοσμένην πόρπης. Ἔβλεπες ἐκεῖ διακοσίας πόρνας καταδικασμένας ὅλας ἐπὶ παραβάσει τῶν ἰδικῶν διαταγμάτων ἅτινα διέπουσι καὶ ἐξαιροῦσιν αὐτὰς τοῦ κοινοῦ νόμου. Ἐκ πρώτης ὄψεως, δὲν ἐθεώρει τις ἐπ' αὐτῶν ἰδιαίτερον οὐδέν· ἀλλ' ἂν τὰς ἐξέταζεν ἀκριβέστερον, ἀνεκάλυπτεν εἰς ὅλων σχεδὸν τὰς φυσιογνωμίας τὰ σχεδὸν ἀνεξάλειπτα στίγματα τῆς κακίας, ἢ μᾶλλον τῆς κτηνωδίας ἣν γεννᾷ ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ πενία. Εἰς τὴν θέαν ἑνὸς συλλόγου ἐξ ἀποπλανημένων τοιούτων πλασμάτων δὲν δύναταί τις νὰ μὴ σκεφθῇ μετὰ θλίψεως, ὅτι πολλὰ ἐξ αὐτῶν ὑπῆρξαν διά τινα τοὐλάχιστον καιρὸν ἀμόλυντα καὶ τίμια. Τοῦτο δὲ λέγομεν, ἐπειδὴ κατὰ μέγα μέρος ἐξηχρειώθησαν καὶ διεφθάρησαν, ὄχι μόνον ἀπὸ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς *τρυφεροτέρας νηπιότητος*...ἀλλ' ἀπὸ τῆς *γεννήσεως*, εἰ ἔξεστιν εἰπεῖν, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἰδῆ...

Ἀπορεῖ τις λοιπὸν ἐν τῇ περὶ τούτων θλίψει αὐτοῦ ὁποῖος συνδυασμὸς ὀλεθρίων ἀφορμῶν ἤνεγκεν αὐτόθι ἐκείνας τῶν δυστήνων τούτων, ὅσαι ἐγνώρισαν μίαν στιγμὴν τὴν αἰδῶ καὶ τὴν σεμνότητα.

Πρὸς τὴν ἀμάραν ταύτην τοσοῦτοι ὁδηγοῦσιν ὀχετοί!...

Σπανίαι ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν ἀσωτείαν χάριν τῆς ἀσωτείας· ἀλλ' ἡ ἐγκατάλειψις, τὰ κακὰ παραδείγματα, διεστραμμένη τις ἀνατροφὴ, ἡ πεῖνα πρὸ πάντων, ταῦτα φέρουσι τὰς τοσαύτας δυστυχεῖς εἰς τὴν ἀπώλειαν· ἐπειδὴ αἱ πτωχαὶ μόναι κλάσεις πληρώνουσιν εἰς τὸν *ἐξευγενισμὸν* τὸν δασμὸν αὐτὸν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς.

. . . .

Ὅταν αἱ φυλακισμέναι ἐξώρμησαν τρέχουσαι καὶ κραυγάζουσαι εἰς τὸν αὐλῶνα, διέκρινέ τις εὐκόλως ὅτι δὲν ἦτο μόνη ἡ χαρὰ τοῦ ὅτι ἐτελείωσαν τὴν ἐργασίαν των ἥτις τὰς κατέστηνεν οὕτω θορυβώδεις. Ἀφοῦ ὅλαι ἐξῆλθον ἐκ τῆς θύρας, ἐσχημάτισαν κύκλον πέριξ κακοσχήμου τινὸς πλάσματος, τὸ ὁποῖον ἤρχισαν νὰ ἐμπαίζωσι. Τὸ πλάσμα τοῦτο ἦτο κοντή τις γυνὴ τεσσαρακονταετὴς περίπου, χονδρή, συμπεπιεσμένη, παράμορφος, τὸν λαιμὸν βυθισμένον ἔχουσα μεταξὺ τῶν δύο της ὤμων καὶ τούτων ἀνίσων. Τὴν εἶχαν ἀφαιρέσει τὸν κεκρύφαλον, καὶ τὰ μαλλία της, ξανθά, ἢ μᾶλλον κιτρινοειδῆ, συμπεριπλεγμένα, ἀνώμαλα, ἔχοντά που καὶ τρίχας ψαράς, ἐκάλυπτον τὸ χαμηλὸν καὶ βαλκῶδες μέτωπόν της. Ἐφόρει καὶ αὐτὴ ὡς τὰς ἄλλας τὸ κυανοῦν ἐπανωφόριον καὶ ὑπὸ τὸν δεξιόν της βραχίονα ἐκράτει μικρὸν δέμα κεκαλυμμένον διὰ παλαιομανδήλου πλινθιωτοῦ, κατατρυπημένου. Ἐπροσπάθει δὲ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ της ἀγκῶνος ν' ἀντικρούῃ τὰς κατ' αὐτῆς ἀπευθυνομένας προσβολάς. Τὸ πρόσωπον τῆς δυστήνου ταύτης γυναικὸς ἦτο γελοιωδέστατον ἀλλὰ καὶ οἰκτρόν· φαντασθῆτε μίαν ἀηδῆ μορφήν, ἐπιμήκη ἐν σχήματι ῥύγχους, ῥυτιδωμένην, βυρσοδεψημένην, ῥυπαράν, γαιώδη τὸ χρῶμα, διατρυπημένην ἀπὸ δύο ῥώθωνας καὶ δύο μικροὺς ὀφθαλμοὺς κοκκίνους, συμπεριεσταλμένους, ἄνευ ὀμματοκλάδων. Τώρα μὲν δι' ἀπειλῶν, τώρα δὲ δι' ἱκεσιῶν, ἐπροσπάθει ν' ἀποφύγῃ τοὺς πειρασμοὺς τῶν ἄλλων· ἀλλ' ἐκεῖναι ἐγέλων ἔτι πλέον καὶ εἰς τὰς ἀπειλάς της καὶ εἰς τὰς ἱκεσίας της.

Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο τὸ παίγνιον τῶν ἐπιλοίπων. Δὲν ἔπρεπε μολοντοῦτο νὰ τὴν ἐνοχλῶσιν οὕτω, διὰ μίαν αἰτίαν τοὐλάχιστον...ἦτον ἔγκυος ἡ δυστυχής. Ἀλλ' ἡ δυσμορφία της, ἡ εὐήθειά της, καὶ ἡ ἕξις ἣν ἔλαβαν τοῦ νὰ τὴν θεωρῶσιν ὡς ἓν θῦμα εἰς τὸν γενικὸν περίγελων ἀφιερωμένον, ἀποκαθίστων τὰς διωκτρίας της ἀνιλέους, μ' ὅλον τὸ πρὸς τὰς ἐγκύους σύνηθες σέβας των.

Μεταξὺ τῶν πλέον ἀκρατήτων ἐχθρῶν τῆς *Βουνοῦ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ* (τοιοῦτον ὄνομα ἔφερεν ἡ ἐμπαιζομένη), διεκρίνετο ἡ Λύκαινα.

Ἡ Λύκαινα ἦτο μία νέα ὑψηλή, εἰκοσαετής, εὐκίνητος, ἀῤῥενώδη ἔχουσα ἀλκήν, καὶ πρόσωπον ἀρκετὰ κανονικόν· ἡ τραχεῖα μελανή της κόμη εἶχέ που καὶ ἀνταχλάσεις κοκκίνας· ἡ τοῦ αἵματός της ἔξαψις κατάστικτον ἀπετέλει τὴν ὄψιν της· χνούδιόν τι ὑπομέλαν ἐσκίαζε τὰ σαρκώδη χείλη της· αἱ κασταναί της ὀφρῦς, συνηνώνοντο ὑπεράνω τῶν ὑποξάνθων μεγάλων της ὀφθαλμῶν, εὐτραφεῖς καὶ πυκναί. Διατί δ' ἐπωνομάσθη *Λύκαινα;* Εἶχεν αὐτὴ ἡ νέα εἰς τὴν παράστασιν τῆς φυσιογνωμίας της ὁρμητικόν τι καὶ ἄγριον καὶ θηριῶδες· μίαν συνήθη διαστολήν, ἥτις, ἐν ὥρᾳ θυμοῦ της, κατέσυρεν ὑπερμέτρως τὸ κάτω μάλιστα χεῖλός της.

Ἡ μορφή της μολοντοῦτο προεδήλου μᾶλλον θράσος καὶ αὐθάδειαν παρὰ ὠμότητα· ἑνὶ λόγῳ, ἐσυμπέραινέ τις ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο φαυλοήθης μᾶλλον παρὰ κακὴ ἐκ φύσεως, καὶ ὅτι εἶχεν ἴσως τὴν ἐπιδεκτικότητα ἀγαθοῦ τινος αἰσθήματος, ὡς εἶπε καὶ ἡ ἔφορος πρὸς τὴν Δ'-Ἀρβίλλην.

— Καλὲ Θεέ μου! καλὲ τί ταῖς ἔκαμα τώρα καὶ μὲ τυραννοῦν τόσον! ἀνέκραζεν ἡ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ ἀμυνομένη. Διατὶ ὅλαι χύνεσθ' ἐπάνω μου;...

— Διότι οὕτως εὐχαριστούμεθα.

— Διότι εἰς ἄλλο δὲν εἶσαι καλὴ παρὰ νὰ σὲ τυραννοῦμεν...

— Εἶναι ἡ μόνη χάρις σου.

— Κύτταξε τὴν μούρη σου, καὶ θὰ ἰδῇς ἂν ἔχωμεν δίκαιον ἢ ὄχι.

— Αἴ, καλὰ, φθάνει πλέον· μ' ἐτυραννήσετε ἀρκετά...

— Δὲν σ' ἀφήνομεν, ἂν δὲν μᾶς εἰπῇς διατὶ σὲ λέγουν Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ.

— Ναὶ, ναί! πῶς σοῦ ἐκόλλησεν αὐτὸ τ' ὄνομα;

— Καὶ δὲν σᾶς τὸ εἶπα χίλιαις φοραῖς; ἠγαποῦσα ἕνα παλαιὸν στρατιώτην ὁποῦ τὸν ἔλεγαν οὕτω, ἐπειδὴ ἐπληγώθη εἰς τὸν πόλεμον τοῦ Βουνοῦ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ. Μοῦ ἐκόλλησεν ἀπὸ τότε τ' ὄνομα... Εὐχαριστήθητε τώρα; ἕως πότε θὰ σᾶς τὸ ἐξαναλέγω!

— Ἂν σοῦ ὡμοίαζε, προκομμένος θὰ ἦταν ὁ στρατιώτης σου!

— Θὰ ἦταν κανένας ἀπόμαχος, κολοβωμένος ἄνθρωπος...

— Ὁ 'μισὸς φαγωμένος ἀπὸ τὰ βόλια.

— Πόσα 'μάτια εἶχεν ἀπὸ ὑαλί;

— Καὶ πόσαις μύταις ἀπὸ *τενεκέ*;

— Διὰ νὰ σὲ ὀρεχθῇ, πρέπει νὰ εἶχε δύο ποδάρια καὶ δύο χέρια ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους... θὰ ἦταν τυφλὸς καὶ κωφός...

— Εἶμαι ἄσχημη, τὸ 'ξεύρω· εἶμαι τέρας ἀσχημίας, λέγετε ὅ,τι θέλετε, ὅμως μὴ μὲ κτυπᾶτε· μόνον αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ.

— Τί ἔχεις μέσα εἰς αὐτὸ τὸ κομβόδεμα; εἶπεν ἡ Λύκαινα.

— Ναί!... τῳόντι!... τί ἔχει ἐκεῖ μέσα;

— Νὰ μᾶς τὰ δείξῃ!

— Νὰ ἰδοῦμεν, νὰ ἰδοῦμεν!

— Ὢ! μὴ, σᾶς παρακαλῶ!...ἀνέκραξεν ἡ ταλαίπωρος σφίγγουσα ὅσον ἠδύνατο τὸ δέμα ἐκεῖνο ὑπὸ τὸν βραχίονά της.

— Νὰ τῆς τὸ 'πάρωμεν...

— Ναὶ, ἅρπαξέ της το, Λύκαινα!

— Τὶ κακία, Θεέ μου, τὶ κακία!... Ἀφήσετε, χριστιαναῖς μου, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα... ἀφήσετε...

— Τί πρᾶγμα εἶναι, νὰ ἰδοῦμεν.

— Αἴ, νὰ... ἤρχησα νὰ ῥάπτω ὀλίγα μωρουδιακὰ διὰ τὸ παιδί μου... ηὗρα μερικὰ κουρέλια παραπεταμμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ... τὰ ἐμάζευσα· ἦταν διόλου ἄχρηστα.

— Ὢ! τὰ μωρουδιακὰ τοῦ μικροῦ Βουνοῦ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ! Αὐτὸ δὰ θὰ εἶναι νὰ γελάσῃ κανείς!

— Νὰ ἰδοῦμεν!!! Τὰ μωρουδιακά!... τὰ μωρουδιακά!

— Θὰ... ἐπῆρε τὸν ἔξαμον ἐπάνω εἰς τὸ μικρὸ σκυλάκι τῆς φύλακός μας...ἄφευκτα ὤ!...

— Νά τα, νά τα τὰ μωρουδιακά! ἀνεφώνησεν ἡ Λύκαινα ἁρπάσασα τὸ δέμα ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Βουνοῦ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ.

Τὸ σχεδὸν ῥακόεν μανδήλιον ἐξεσχίσθη· πλησμονὴ δὲ τμημάτων ἀπὸ ὑφάσματα πάσης χροιᾶς διεσπάρησαν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ κατεπατήθησαν ἀπὸ τὰς φυλακισμένας, ὑψηλοφώνως μυκτηριζούσας καὶ καγχαζούσας.

— Οὖ! τί παλαιόπανα! —Ἐμπορεῖ κάνεὶς νὰ γεμίσῃ ἕνα ἐργαστῆρι κουρελάδικο! — Νά τε διὰ φυτίλια! — Τὶ κουρελαρία!... — Καὶ ῥάπτονται ποτὲ αὐτὰ τὰ πράγματα!... — Θὰ χρειασθῇ περισσότερη κλωστὴ παρὰ τὸ πανὶ ὁποῦ θὰ ῥαφθῇ. — Θὰ φαίνονται ὡσὰν κεντήματα! — Νὰ, ἔπαρέ τα τώρα, τὰ κουρέλια σου... Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ!

—Τὶ κακία, Θεέ μου! τὶ κακία! ἀνέκραζεν ἡ ἀθλία γυνὴ τρέχουσα τῇδε κακεῖσε διὰ ν' ἁρπάζῃ τὰ πανία της μ' ὅλας τὰς ὠθήσεις τὰς ὁποίας ὑπέφερε συνάζουσά τα. — Ἐγὼ ποτὲ δὲν ἔκαμα κακὸν κάνενὸς, ἐπρόσθεσε κλαίουσα· ἐγὼ, διὰ νὰ μ' ἀφήνουν ἥσυχην ταῖς εἶπα καὶ ὡσὰν δοῦλαν των νὰ μ' ἔχουν, νὰ ταῖς δίδω τὸ ἥμισυ μέρος τῆς τροφῆς μου, μολονότι, ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει ὅτι πεινῶ· αὐταῖς τὸ αὐτὸ καὶ πάλιν τὸ αὐτό...Τί νὰ κάμω λοιπὸν διὰ νὰ μ' εὐσπλαγχνισθῆτε; αἴ; δὲν μὲ λέτε τί νὰ κάμω;... Τοὐλάχιστον τὸ παιδὶ ὁποῦ ἔχω εἰς τὰ σπλάγχνα μου δὲν λυπεῖσθε! Θηρία νὰ ἦσθε, πάλιν περισσοτέραν ἡμερότητα ἤθελε νὰ ἔχετε!...Ἔκαμα τόσον κόπον νὰ μαζεύσω αὐτὰ τὰ κομμάτια! Ἀμὴ πῶς θὰ γίνουν τὸ λοιπὸν τὰ σπάργανα τοῦ παιδιοῦ μου, ἀφοῦ δὲν ἔχω χρήματα διὰ ν' ἀγοράσω πανί; Βλάπτω κάνένα ὅτι ἐσύναξα αὐτὰ τὰ κουρέλια, ἀφοῦ εἶναι πράγματα ἀπεῤῥιμμένα, ἀφοῦ δὲν τὰ θέλει πλέον κάνείς;...— Ἀλλ' αἰφνιδίως ἡ Βουνὸν τ' ἁγίου Γιαννιοῦ ἀνέκραξε μὲ φωνὴν ἐλπίδος·—Ἆ! ἔλα σὺ, Κελαϊδήστρα μου...ἔλα 'μάτια μου... ἰδὲ τί μ' ἔκαμαν...ὁμίλησέ ταις σύ... ἐσένα σὲ ἀκούουν...ἐσένα σὲ ἀγαποῦν ὅλαι των, καθὼς μισοῦν ἐμέ.

Τελευταία πασῶν μείνασα ἡ Κελαϊδήστρα εἰσήρχετο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸν αὐλῶνα. Ἐφόρει δὲ καὶ αὐτὴ ὡς τὰς ἄλλας τὸ κυανοῦν φόρεμα, τὸν μελανὸν κεκρύφαλον, πλὴν καὶ μ' ὅλα ταῦτα τὰ πενιχρὰ ἦτο περικαλλής. Ἀφ' ὅτου ἀνηρπάσθη ἀπὸ τὴν ἔπαυλιν τοῦ Βουκεβὰλ (καὶ τὰ περὶ τὴν ἁρπαγὴν ταύτην θέλομεν διεξέλθει βραδύτερον) μεγάλη μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὸ πρόσωπόν της· ἡ πρότερον ῥοδιῶσα ὀλίγον ὠχρότης αὐτοῦ μετεβλήθη εἰς ὄψιν τινὰ ἀλαμπῆ ὡς τὴν τοῦ ἀλαβάστρου· ἡ φυσιογνωμία της εἶχέ τινα σκυθρωπότητα ἀξιοπρεπῆ. Ἡ Μαριάνθη συνῃσθάνετο ὅτι τὸ ὑποφέρειν γενναίως τὰς ὀδυνηρὰς θυσίας τοῦ ἐξιλασμοῦ εἶναι ταὐτὸν σχεδὸν τοῦ καθαίρεσθαι.

— Δὲν ταῖς ὁμιλεῖς, Κελαϊδήστρα, νὰ μὲ ἀφήσουν, ἐπανέλαβεν ἡ Βουνὸν τ' ἁγίου Γιαννιοῦ ἐπικαλουμένη τὴν νεάνιδα· ἰδὲ πῶς παρασύρουν εἰς τὰ χώματα ὅσα μὲ τόσον κόπον ἐσύναξα διὰ ν' ἀρχήσω τὰ σπάργανα τοῦ παιδιοῦ μου... Τί καταλαβαίνουν μ' αὐτὸ ὁποῦ κάμνουν;

Ἡ Μαριάνθη δὲν εἶπε λέξιν, ἀλλ' ἤρχησε καὶ αὐτὴ νὰ συνάζῃ ἓν πρὸς ἓν, ἀπὸ τοὺς πόδας τῶν φυλακισμένων, ὅλα ὅσα ῥάκη εὕρισκε... Μία τῶν

δεσμωτίδων ἐκράτει μὲ κακίαν ὑπὸ τὴν ἐμβάδα της φασκίαν τινὰ ἀπὸ χονδρόπανον σταχτόχρουν· ἡ Μαριάνθη λοιπὸν, καθὼς ἦτον ἐσκυμμένη, ἀνήγειρε πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην τὸ γοητευτικόν της βλέμμα, καὶ τὴν εἶπε μὲ τὴν γλυκεῖάν της φωνήν·—Σᾶς παρακαλῶ, ἀφήσετέ με το, χάριν αὐτῆς τῆς ταλαιπώρου, ἥτις κλαίει...

Ἡ δεσμωτὶς παρεμέρισε τὸν πόδα της...

Ἡ φασκία ἐσώθη καθὼς καὶ ὅλα σχεδὸν τ' ἄλλα ῥάκη, ἅτινα ἡ Κελαϊδήστρα ἠδυνήθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν κατοχήν της ἓν πρὸς ἕν. Τὴν ἔμενεν εἰσέτι νὰ λυτρώσῃ μικράν τινα καλύπτραν νηπιακὴν, τὴν ὁποίαν δύο φυλακισμέναι διεφιλονείκουν γελῶσαι τίς πρώτη νὰ τὴν κατάσχῃ. Ἡ Μαριάνθη ταῖς εἶπεν·—Ἐλᾶτε, δόσετέ της την τῆς κακομοίρας... εἶναι κρῖμα...

— Ναὶ, νὰ τῆς τὴν δώσωμεν θέλομεν!... Μωρὴ τ' εἶν' αὐτό; τ' εἶν' αὐτό; κάμμιᾶς κούκλας σκουφάκι θὰ γενῇ! ἰδῆτε σεῖς εὐμορφιά! ἕνα κομμάτι πανὶ σταχτερὸ μὲ κεντήματα ἀπὸ κλωσταῖς πράσιναις καὶ μαύραις, καὶ ἀπὸ μέσα στρωματόπανο!

Τῳόντι ἦτον ἀκριβῶς τοιαύτη ἡ καλύπτρα ἐκείνη· ἀλλ' ἡ περιγραφή της ἐπροξένησε γενικὸν ἀλαλαγμὸν καὶ ἀτελευτήτους γέλωτας.

— Γελᾶτε ὅσον θέλετε, ἀλλὰ δότε μού την, ἔλεγεν ἡ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ· μὴ τὴν λασπώσετε καὶ αὐτὴν εἰς τὸ αὐλάκι ὡσὰν τ' ἄλλα... Νὰ μοῦ συμπαθᾷς, Κελαϊδήστρα μου, ὁποῦ ἔγινα αἰτία κ' ἐλέρωσες τώρα τὰ χέρια σου·—ἐπρόσθεσεν ἡ ἀθλία ἔγκυος μ' εὐγνώμονα φωνήν.

— Δότε μέ το ἐμένα τὸ σκουφάκι τῆς κούκλας! εἶπεν ἡ Λύκαινα· καὶ ἀφαρπάσασα τὴν καλύπτραν τὴν ἀνύψωσε διὰ τῆς χειρός της ὡς τρόπαιον.

— Σὲ παρακαλῶ, δός με το, εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα.

—Ὄχι, ἐπειδὴ τὸ δίδεις εἰς τὸ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ!

— Βέβαια, καὶ θὰ τῆς τὸ δώσω!

— Δὲν μὲ ξεφορτώνεσαι... ἕνα τέτοιο κουρελόπανο!

— Κουρελόπανο, ἐπειδὴ μήπως ἔχει καὶ κανένα καλήτερον ἡ πτωχή, διὰ νὰ δέσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ μικροῦ της!...Ἔλα, Λύκαινα· σὺ τώρα ἔπρεπε νὰ τὴν εὐσπλαγχνισθῇς, εἶπε θλιβερῶς ἡ Μαριάνθη τείνουσα τὴν χεῖρα πρὸς τὴν καλύπτραν.

—Ὄχι, ὄχι, δὲν σὲ τὸ δίδω! ἐπανέλαβε βαρβάρως ἡ Λύκαινα. Τί τάχα; ἐπειδὴ εἶσαι ἡ ἀδυνατωτέρα ἐδῶ μέσα, πρέπει πλέον ὅ,τι ἀγαπᾷς νὰ κάμνωμεν;...Ἔχε δὰ καὶ κομμάτι διάκρισιν!

—Ἤθελες νὰ ἤμην ἡ δυνατωτέρα διὰ νὰ σὲ ἀναγκάζω νὰ μοῦ κάμνῃς ὅ,τι ἀγαπῶ;...καὶ τότε ποῖον μισθὸν ἤθελες νὰ ἔχῃς!... ἐκεῖνος ἔχει μισθὸν, ὅστις ὑποχωρεῖ εἰς τοὺς ἀδυνατωτέρους του.— ἀπήντησεν ἡ Κελαϊδήστρα μὲ ἥμισυ μειδίαμα πλῆρες χάριτος.

— Δὲν ἐξεύρω ἐγὼ τέτοια... Θέλεις πάλιν νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὰ νερά σου μὲ τὴν φωνίτσα σου τὴν γλυκειά... Δὲν σοῦ τὸ δίδω καὶ 'πήγαινε!

—Ἔλα, καλότυχη... μὴ γίνεσαι κακή...

—Ἄφησέ με, σὲ λέγω, ἥσυχη· μὲ σκοτίζεις...

— Σὲ παρακαλῶ !...

—Ὄχι.

— Σὲ παρακαλῶ !

—Ἐ, ἄκουσε νὰ σ' εἰπῶ ἕνα λόγον !... εἶπα ὄχι... ὄχι!— ἀνέκραξε παρωργισμένη ἡ Λύκαινα.

— Τώρα, δὲν τὴν εὐσπλαγχνίζεσαι τὴν δυστυχῆ! ἰδέ την πῶς κλαίει... ἰδέ!...

— Καὶ πῶς κλαίει ; τί με κόπτει ἐμένα !... Ἂς ξεθυμάνῃ... εἶναι τὸ παιγνίδι μας... πρέπει νὰ τὰ ὑποφέρῃ...

— Τωόντι... τωόντι... δὲν ἔπρεπε νὰ τῆς τὰ δώσωμεν τὰ κουρελόπανά της, ἐμουρμούριζον αἱ δεσμωτίδες, ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς Λύκαινας παρασυρόμεναι. — Νὰ τὴν τυραννήσωμεν... ἔπρεπεν ἀκόμη.

— Ὡραῖα ! νὰ τὴν τυραννήσετε ! εἶπεν ἡ Μαριάνθη μετὰ πικρίας· Βέβαια, εἶναι τὸ παιγνίδι σας...πρέπει νὰ τὰ ὑποφέρῃ ὅλα...Οἱ στεναγμοί της σᾶς κάμνουν νὰ γελᾶτε...ἀμὴ πῶς ἀλλέως θὰ περάσετε τὴν ὥραν σας!...Νὰ τὴν ἀφήσετε καὶ εἰς τὸν τόπον, δὲν πρέπει ἄχνη νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸ στόμα της...Καλὰ κάμνεις, Λύκαινα...αὐτὸ τὸ θέλει ὁ Θεός !... Ἡ πτωχὴ αὐτὴ δὲν κάμνει κανενὸς κακὸν, δὲν ἐμπορεῖ τελείως νὰ σᾶς ἀντισταθῇ, εἶναι μόνη καὶ σεῖς τόσαι...διὰ τοῦτο ἐπέσετε ὅλαι κατεπάνω της...εὖγε ! αὐτὸ εἶναι ἀνδρεῖον· αὐτὸ εἶναι γενναῖον, ἀληθινά !

— Λοιπὸν ἡμεῖς εἴμεθα ἄνανδραις ! ἀνέκραξεν ἡ Λύκαινα κυριευθεῖσα ἀπὸ τὸ θυμῶδες τοῦ χαρακτῆρός της καὶ τὸν πρὸς πᾶσαν ἀντιλογίαν ἐρεθισμόν της·—Ἔ ; ἄνανδραις λοιπὸν εἴμεθα ἡμεῖς ;...ἐπανέλαβεν ἐπὶ τὸ μᾶλλον παροργιζομένη.

Ἐκεῖ, ἤρχησαν ψιθυρισμοί τινες κατὰ τῆς Κελαϊδήστρας. Αἱ ἐξυβρισθεῖσαι δεσμωτίδες ἐπλησίασαν καὶ περιεκύκλωσαν αὐτὴν μετὰ κραυγῶν, λησμονοῦσαι τὴν ὁποίαν εἶχεν ἕως τότε ἐπ' αὐτῶν ἐπιῤῥοὴν, ἢ μᾶλλον ἀγανακτοῦσαι δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιῤῥοὴν τῆς νεάνιδος.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ, νὰ μᾶς λέγῃ ἄνανδραις !

— Καὶ τὶ εἶν' αὐτὴ νὰ μᾶς ὑβρίζῃ!

— Μήπως εἶναι τίποτε καλήτερή μας ;

— Διὰ τὸ θάῤῥος ὁποῦ τῆς ἐδόσαμεν θέλει νὰ μᾶς καβαλλικεύσῃ !

— Εἶδες ἐκεῖ ! νὰ μᾶς προστάζῃ !...

— Ναὶ, 'ξεύρεις, θὰ τὴν ἐρωτήσωμεν ἂν θέλωμεν νὰ 'ψήσωμεν καὶ 'ψάρι ἐπάνω εἰς τὴν ῥάχι τοῦ Βουνοῦ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ ;

— Τώρα δὰ πρέπει νὰ τὴν κοπανίσωμεν καλήτερα, ὁποῦ ἔχει καὶ τὴν ὑπερασπίζονται.

—Ἔλα, Βουνὸ, ἑτοίμαζε τὴν ῥάχι σου· λάβε μία !...Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν καταβιβάσασα ἐπὶ τῆς πτωχῆς ἐγκύου γρονθίαν.

— Καὶ ἂν ἄλλη μία φορὰ φυτρώσῃς ἐκεῖ ὅπου δὲν σὲ σπαίρνουν, Κελαϊδήστρα, θὰ ταῖς φᾷς καὶ σὺ ταῖς ἴδιαις.

— Ναί...ναί !

— Σταθῆτε ! ἀνέκραξεν ἡ Λύκαινα· πρέπει ἡ Κελαϊδήστρα νὰ μᾶς

'πάρῃ τώρα συγχώρησιν ὁποῦ μᾶς εἶπεν ἄνανδραις! Τφόντι... ἂν τὴν ἀφήναμεν νὰ τρέχῃ, ἤθελεν ἡ νέα σιγὰ σιγὰ νὰ μᾶς ἐκδάρῃ καὶ τὸ πετσὶ τῆς ῥάχις μας... Τὶ ζωντόβολα ὁποῦ ἤμεθα... νὰ μὴν τὸ στοχασθοῦμεν τώρα τόσαις ἡμέραις! — Νὰ μᾶς πάρῃ συγχώρησιν! — Γονατιστή! — Μὲ τὰ δύο γόνατα! — Ἡ κάμνομεν καὶ εἰς αὐτὴν καθὼς ἐκάμαμεν εἰς τὸ Βουνό. — Γονάτισε, 'γλίγωρα, γονάτισε! — Εἴμεθα ἡμεῖς ἄνανδραις, ἔ; — Ἄ! εἴμεθα ἄνανδραις! εἰπέ το πάλιν νὰ σὲ ἰδῶ!

Ἀπὸ τὰς μανιώδεις ἐκφωνήσεις ταύτας δὲν ἐδειλίασεν ἡ Μαριάνθη παντελῶς. Ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ ἡ θύελλα· καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι ἠδύνατο ν' ἀκουσθῇ, ἐπὶ τῶν δεσμωτίδων περιφέρουσα τὸ ἱλαρὸν καὶ μελαγχολικόν της βλέμμα, ἀπεκρίθη πρὸς τὴν Λύκαιναν, ἥτις ἤρχησε πάλιν νὰ κραυγάζῃ· — Τόλμησε ἂν σοῦ βαστᾷ νὰ ἐπαναλάβῃς ὅτ' εἴμεθα ἄνανδραις!

— Σεῖς; Ὄχι, ὄχι... αὐτὴ ἡ πτωχὴ τῆς ὁποίας τὰ φορέματα κατεξεσχίσετε, τὴν ὁποίαν ἐδείρετε, κ' ἐσύρετε μέσα εἰς ταῖς λάσπαις, αὐτὴ εἶναι ἡ ἄνανδρος... Δὲν τὴν παρατηρεῖτε πῶς κλαίει, πῶς τρέμει ὅτι σᾶς βλέπει ἐμπρός της; Αὐτὴ εἶναι ἡ ἄνανδρος... ἀφοῦ σᾶς φοβεῖται!

Ἀρίστη ἐπινόησις! Ἂν ἡ Μαριάνθη ἐπεκαλεῖτο τὴν δικαιοσύνην, τὸ καθῆκον, πρὸς τὸ νὰ καταπραΰνῃ τὴν μωρὰν καὶ κτηνώδη κατὰ τῆς Βουνοῦ ἔχθραν τῶν δεσμωτίδων, δὲν ἤθελεν εἰσακουσθῇ. Ἀλλὰ τὰς ἔκαμψεν ἀπευθυνθεῖσα εἰς τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο τῆς φυσικῆς γενναιοψυχίας, ἥτις πώποτε δὲν σβεννύεται ὁλοσχερῶς, οὐδ' εἰς τὰς πλέον διεφθαρμένας ψυχάς. Ἡ Λύκαινα καὶ αἱ σύντροφοί της ἐγόγγυζον ἀκόμη, ἀλλὰ κατὰ βάθος ᾐσθάνοντο ἑαυτὰς ἀνάνδρους.

Ἡ Μαριάνθη ὅμως δὲν ηὐχαριστήθη εἰς τὸν πρῶτον αὐτὸν θρίαμβον, ἀλλ' ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ·

— Τὸ ἕρμαιόν σας δὲν εἶναι ἄξιον εὐσπλαγχνίας, λέγετε· ἀλλὰ συλλογισθῆτε, ἀδελφαί μου, ὅτι τὸ παιδὶ τὸ ὁποῖον κρατεῖ μέσα της εἶναι ἄξιον αὐτὸ τῆς συμπαθείας σας! Στοχάζεσθε τάχα ὅτι δὲν ὑποφέρει καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοὺς πρὸς τὴν μητέρα του δαρμούς σας; Ὅταν αὐτὴ φωνάζῃ ἔλεος, δὲν τὸ λέγει διὰ τὸν ἑαυτόν της... τὸ λέγει διὰ τὸ παιδί της! Ὅταν σᾶς ζητῇ ὀλίγον ἀπὸ τὸ ψωμί σας, ἂν σᾶς περισσεύῃ, ἐπειδὴ αὐτὴ πεινᾷ περισσότερον ἀπὸ ὅλας μας, δὲν τὸ ζητεῖ διὰ τὸν ἑαυτόν της... τὸ ζητεῖ διὰ τὸ παιδί της! Ὅταν σᾶς παρακαλῇ μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, νὰ μὴ πειράζετε τὰ παλαιόπανα ὅσα ἐσύναξε μὲ τόσον κόπον, δὲν τὴν μέλει διὰ τὸν ἑαυτόν της... ἀλλὰ διὰ τὰ παιδί της. Τώρα τὸ μικρὸ αὐτὸ σκουφάκι ὁποῦ περιπαίζετε τόσον, βέβαια καὶ εἶναι διὰ νὰ γελάσῃ ἴσως κανείς· στρωματόπανον ἀπὸ μέσα, δύο κουρέλια ἀπ' ἔξω... καὶ ὅμως, ἐνῷ τὸ βλέπω, μ' ἔρχεται νὰ κλαύσω, σᾶς βεβαιῶ... καὶ ἃς φαίνωμαι κ' ἐγὼ ἀξιογέλαστος.

Αἱ φυλακισμέναι δὲν ἐγέλασαν· ἡ Λύκαινα μάλιστα ἔῤῥιψε βλέμμα λυπηρὸν ἐπὶ τῆς μικρᾶς καλύπτρας ἣν εἰσέτι ἐκράτει εἰς χεῖράς της.

— Ἐγὼ γνωρίζω, ἐπανέλαβεν ἡ Μαριάνθη σπογγίζουσα τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ τοῦ ἀναστρόφου τῆς λευκῆς καὶ λεπτοφυοῦς της χειρός· γνω-

ρίζω ὅτι δὲν εἶσθε κακαί... Τὴν Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ τὴν τυραννεῖτε ἀπὸ ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ περάσ' ἡ ὥρα σας, ὄχι ἀπὸ σκληρότητα... Ὅμως λησμονεῖτε ὅτ' εἶναι δύο... αὐτὴ καὶ τὸ παιδί της..! Ἂν τώρα τὸ ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἤθελεν αυτὸ τὴν ὑπερασπισθῇ ἀπὸ τὰ κτυπήματά σας... Ὄχι μόνον δὲν ἠθέλετε τὴν δέρνει, φοβούμεναι μὴ προξενήσετε κακὸν καὶ εἰς τὸ ταλαίπωρον ἀθῶον, ἀλλὰ καὶ, ἂν ἔκαμνε κρύο, ἠθέλετε δόσει εἰς τὴν μητέρα τοῦ ὅ,τι ἠμπορούσετε, διὰ νὰ τὸ σκεπάσῃ· ψεύματα, Λύκαινα;

— Βέβαια... ἕνα παιδὶ, καὶ ποῖος δὲν τὸ εὐσπλαγχνίζεται!...

— Καὶ ἔχει λόγον!

— Ἂν τὸ ἔβλεπες ὅτι πεινᾷ, ἀπὸ τὸ στόμα σου δὲν ἤθελες ἐκβάλει τὸ ψωμὶ διὰ νὰ τοῦ τὸ δώσῃς, Λύκαινα;

— Ναὶ, καὶ μετὰ πάσης μου χαρᾶς μάλιστα... μήπως ἐγὼ εἶμαι ὀλιγώτερον πονόψυχη ἀπὸ τὰς ἄλλας!

— Καὶ τί νομίζεις; καὶ ἡμεῖς τάχα! — Ἕνα ἀθῶον, τὸ ταλαίπωρο! — Ποῖος εἶν' ἐκεῖνος ὁ ἀπάνθρωπος ὁποῦ ἤθελε νὰ τοῦ κάμῃ κακό; — Ἔπρεπε νὰ μὴν ἔχῃ κανεὶς σπλάγχνα. — Νὰ ἦν' ἕνα θηρίον! — Ἕνα ἔκτρωμα τῆς φύσεως!

— Δὲν σᾶς εἶπα ἐγὼ, ἐπανέλαβεν ἡ Μαριάνθη, ὅτι δὲν εἶσθε κακαί! Ἔχετε καλὴν ψυχήν· τὸ μόνον σας σφάλμα εἶναι, ὅτι δὲν συλλογεῖσθε ὅτι ἡ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ, ἀντὶ τώρα νὰ κρατῇ τὸ παιδί της εἰς τὰς ἀγκάλας της διὰ νὰ σᾶς κινήσῃ εἰς οἶκτον... τὸ κρατεῖ μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα της... Ἰδοὺ ὅλη ὅλη ἡ αἰτία.

— Ὅλη ὅλη ἡ αἰτία; ὑπέλαβεν ἡ Λύκαινα ἔνθους· ὄχι, δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ αἰτία ὅλη ὅλη. Ἔχεις δίκαιον, Κελαϊδήστρα, ἤμεθα ἄνανδραις ἡμεῖς... καὶ ἡ ἀνδρεία εἶσαι σὺ, ἥτις ἐτόλμησες καὶ μᾶς τὸ εἶπες...καὶ ἡ ἀνδρεία εἶσαι σὺ, ἥτις ἀφοῦ μᾶς τὸ εἶπες δὲν ἐδειλίασες παντελῶς. Τὰ βλέπεις τώρα;...ἂς λέγωμεν ἡμεῖς καὶ ἂς φλυαροῦμεν ἐναντιούμεναι εἰς τὸ ὅτι *δὲν εἶσαι σὺ ὁμοία μας*...ὅποιος δὲν τὸ βλέπει εἶναι ἀνόητος... Ἐγγίζομαι ὁποῦ τὸ ἀναγνωρίζω τοῦτο...ἀλλ' ἡ ἀλήθεια εἶναι ἀλήθεια. Ἀκόμη ἐπταίσαμεν καὶ εἰς ἐσὲ, ἐνῷ ἐφάνης τόσον γενναία!

— Τωόντι μέγα θάῤῥος ἔπρεπε νὰ ἔχῃ αὐτὴ ἡ ξανθὴ κόρη, διὰ νὰ μᾶς κτυπήσῃ τοιουτοτρόπως κατὰ πρόσωπον τὴν ἀλήθειαν.

— Ὢ! εἶδες, εἶδες τὰ γαλανά της ὄμματα, τὰ γλυκύτατα, τὰ γλυκύτατα, ὅταν ἔχουν ἕνα παράπονον νὰ εἰποῦν...

— Πῶς γίνονται ὡσὰν δύο μικρὰ λεονταράκια! δύο ζωηρά!...

— Ἡ πτωχὴ τὸ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ! λαμπάδα ἂς ἀνάψῃ!

— Εἶδες! εἶδες! νὰ τὴν κτυποῦμεν, ἐνῷ ἐκτυπούσαμεν τὸ παιδί της!

— Νὰ μὴν τὸ συλλογισθοῦμεν τόσαις ὁποῦ εἴμεθα!

— Τωόντι, νὰ μὴν τὸ στοχασθοῦμεν!

— Ἡ Κελαϊδήστρα ὅμως ὅλα τὰ στοχάζεται.

— Καὶ νὰ δέρνωμεν ἕνα παιδὶ...τὶ φρίκη!

Τοῦ χυδαίου λαοῦ τὰ πάθη εἶναι τὸ εὐμεταβλητότερον τῶν πραγμά-

των· οὐδὲν ὑπάρχει αἰφνιδιώτερον καὶ ταχύτερον τῆς παλιμβολίας του ἐκ τοῦ κακοῦ πρὸς τὸ καλὸν κ' ἐκ τοῦ καλοῦ πρὸς τὸ κακόν. Ἴδῆτε, ὀλίγοι ἁπλοῖ καὶ οἰκτείρμονες λόγοι τῆς Μαριάνθης ὁποίαν ἄμεσον ἀπετέλεσαν ἀντίδρασιν ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Βουνοῦ, κλαιούσης ἀπὸ κατάνυξιν. Ὅλων αἱ καρδίαι ἐκάμφθησαν, ἐπειδὴ, ὡς εἴπομεν, τὸ μητρικὸν αἴσθημα μεγάλως ἰσχύει παρ' αὐταῖς ταῖς ἀθλίαις γυναιξί.

Αἰφνιδίως ἡ Λύκαινα, ὁρμητικὴ καὶ ἐξημμένη εἰς κάθε τι, λαμβάνει τὴν μικρὰν καλύπτραν ἣν ἐκράτει εἰς χεῖράς της, σχηματίζει δι' αὐτῆς εἶδος βαλαντίου, σκαλίζει εἰς τὸν κόλπον της, ἐξάγει εἴκοσι σολδία, τὰ ῥίπτει ἐντὸς τῆς καλύπτρας, καὶ κράζει παρουσιάζουσα εἰς τὰς ἄλλας·
— Βάλλω εἴκοσι σολδία διὰ νὰ χρησιμεύσουν πρὸς ἀγορὰν σπαργάνων διὰ τὸ μικρὸ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ. Τὰ κόπτομεν ἔπειτα καὶ τὰ ῥάπτομεν μόναι μας, διὰ νὰ μὴν ἐξοδευθῇ τίποτε διὰ τὰ ῥαπτικά.

— Ναί!... ναί!... — Τῳόντι!... νὰ βάλωμεν κάθε μία!...

— Ἐξαίρετα!

— Λαμπρὰ ἰδέα!

— Τὴν ταλαίπωρη!

— Εἶναι ἄσχημη, τέρας... ἀλλ' εἶναι μητέρα ὡσὰν ὅλας τὰς μητέρας!

— Καλὰ τὸ εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα· εἶναι νὰ κλαίῃ κάνεὶς μόνον νὰ στοχασθῇ αὐτὰ τὰ παλαιοκούρελα ὁποῦ εἶχε μαζεύσει διὰ μωρουδιακά.

— Ἐγὼ βάλλω δέκα σολδία.

— Τριάντα ἐγώ.

— Ἐγὼ εἴκοσι.

— Ἐγὼ τέσσαρα... ἄλλα δὲν ἔχω.

— Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε... ὅμως πωλῶ τὸ αὔριανό μου φαγητὸ καὶ τὰ χρήματα τὰ καταθέτω μὲ τὰ ἰδικά σας... Ποῖος τὸ ἀγοράζει;

— Τὸ ἀγοράζω ἐγὼ, εἶπεν ἡ Λύκαινα· νὰ ἄλλα δέκα σολδία δι' ἐσένα... καὶ κράτησε καὶ τὸ φαγητό σου· νὰ τῆς κάμωμεν τοῦ Βουνοῦ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ σπάργανα διὰ βασιλόπουλο.

Πῶς νὰ παραστήσωμεν τὴν ἔκπληξιν, τὴν χαρὰν τῆς Βουνοῦ! τὸ σατυρικὸν καὶ δυσειδές της πρόσωπον, τὸ κάθυγρον ἀπὸ δάκρυα, κατέστη γλυκὺ σχεδόν. Ἠκτινοβόλει ἐπ' αὐτοῦ ἡ εὐγνωμοσύνη μὲ τὴν ἀγαλλίασιν ἡνωμένη.

Καὶ ἡ Μαριάνθη ἐπίσης ἠγάλλετο, μολονότι, ὅταν ἡ Λύκαινα ἐπαρουσίασε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καλύπτραν, ἠναγκάσθη ἡ νεᾶνις νὰ εἴπῃ·

— Χρήματα ἐγὼ δὲν ἔχω... ὅμως ἐργάζομαι ὅσον θελήσετε διὰ τὰ σπάργανα...

— Ὦ μικρέ μου τοῦ παραδείσου ἄγγελε, ἀνέκραξεν ἡ ἔγκυος γυνὴ πίπτουσα εἰς τὰ γόνατα τῆς Κελαϊδήστρας, καὶ προσπαθοῦσα νὰ λάβῃ τὴν χεῖρά της διὰ νὰ τὴν καταφιλήσῃ. Τί καλὸν εἶδες ἀπ' ἐμὲ καὶ τόσην μοῦ ἔδειξες εὐσπλαγχνίαν... τί καλὸν εἶδον καὶ αἱ καλαὶ αὐταὶ νέαι ἀπ' ἐμὲ καὶ τόσον μ' ἐπόνεσαν; Καλὲ Θεέ μου, σῶτέρ μου!... καλὲ, σπάργανα διὰ τὸ παιδί μου, σπάργανα καλὰ, ἀληθινὰ σπάργανα!...

Εἶμαι ἔξυπνη ἐγὼ καὶ τὰ βλέπω αὐτὰ τὰ πράγματα!...ἐγὼ θὰ τρελλαθῶ, παιδί μου, θὰ τρελλαθῶ... Ἐγὼ, ὁποῦ μίαν στιγμὴν ἀρχήτερα ἤμουν ὁ μάρτυρας ὅλου τοῦ κόσμου... Εἰς μίαν στιγμὴν μέσα...μ' ἕνα λόγον ὁποῦ ταῖς εἶπες...μὲ τὴν τρυφεράν σου ἀγγελικὴν φωνὴν...νὰ τὰς μεταστρέψῃς ἀμέσως ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ καλὸν...ὅλαις τώρα νὰ μ' ἀγαποῦν! Ἀλλὰ τὰς ἀγαπῶ κ' ἐγώ...Εἶναι τόσον καλαί!...δὲν ἔπρεπε ν' ἀδημονῶ ὅτι μ' ἐπείραζαν...Ἤμουν ἀχάριστη ψυχή!...μοῦ τὰ ἔκαμναν...μόνον διὰ νὰ γελοῦν...κακὸν δὲν ἤθελαν νὰ μοῦ κάμουν...ἀλλὰ διὰ τὸ καλόν μου...θέλω καλητέραν ἀπόδειξιν! Ὤ! εἰς τὸν τόπον πλέον νὰ μὲ ἀφήσουν ὤχ δὲν θὰ εἰπῶ...Μὲ τοῦ ψύλλου τὸ πήδημα ἔβαλλα ταῖς φωναῖς!...

— Ὀγδοῆντα ὀκτὼ φράγκα καὶ ἑπτὰ σολδιὰ ἐμαζεύθησαν, εἶπεν ἡ Λύκαινα ἀπομετρήσασα τὰ συναχθέντα, ἅτινα καὶ ἐνέβαλε πάλιν εἰς τὴν καλύπτραν...Ποία θὰ γενῇ ταμίας; Δὲν πρέπει νὰ τὰ δώσωμεν εἰς τὸ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ· εἶναι ἀνόητη.

— Ἡ Κελαϊδήστρα νὰ τὰ φυλάξῃ! ἀνέκραξαν ὅλαι ὁμοφώνως.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ, εἶπεν ἡ Μαριάνθη· τὸ καλήτερον μὲ φαίνεται εἶναι νὰ παρακαλέσωμεν τὴν ἔφορον κυρίαν Ἀρμάνδην νὰ τὰ ἐπάρῃ ἐκείνη καὶ νὰ τὰ ἐξοδεύσῃ εἰς τὰ σπάργανα καθὼς χρειάζεται...αὐτὸ νὰ κάμωμεν· καὶ τίς ἐξεύρει; ἡ κυρία Ἀρμάνδη θὰ εὐχαριστηθῇ πολὺ ἀπ' αὐτὴν τὴν καλὴν πρᾶξιν... καὶ ἴσως θὰ ζητήσει νὰ ἐλαττωθῶσιν ἡμέραι τινὲς φυλακῆς εἰς ὅσας ἀπὸ σᾶς εἶναι ἀξιώτεραι τοιαύτης χάριτος. Αἴ, Λύκαινα, ἐπρόσθεσεν ἡ Μαριάνθη λαβοῦσα τὴν σύντροφόν της ἐκ τοῦ βραχίονος — δὲν εἶσαι τώρα πολὺ πλέον εὐχαριστημένη παρὰ προτήτερα...ὁποῦ ἐσκόρπιζες εἰς τὸν ἀέρα τὰ παλαιόπανα τοῦ Βουνοῦ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ;

Πρῶτον ἡ Λύκαινα δὲν ἀπεκρίθη.

Τὸν γενναῖον ζῆλον ὅστις εἶχεν ἐμψυχώσει πρὸς στιγμὴν τοὺς χαρακτῆράς της τώρα διεδέχετο εἶδος δυσπιστίας θηριώδους.

Ἡ Μαριάνθη τὴν παρετήρει μὲ ἀπορίαν, μηδόλως ἐννοοῦσα πόθεν ἡ ἄμεσος αὕτη μεταβολή.

— Κελαϊδήστρα, νὰ σοῦ εἰπῶ...ἔλα μαζῇ μου μίαν στιγμὴν, εἶπεν ἡ Λύκαινα μετὰ κατηφείας.

Καὶ ἀποσπασθεῖσα ἐκ τοῦ συλλόγου τῶν δεσμωτίδων, ὡδήγησεν ἐπιτρόχως τὴν Μαριάνθην πλησίον τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐλῶνος πετροχείλου δεξαμενῆς. Ὑπῆρχε δ' ἐκεῖ πλησίον ἓν ἑδώλιον.

Ἡ Λύκαινα καὶ ἡ Κελαϊδήστρα ἐκάθησαν ἐπ' αὐτοῦ. Ἦσαν μόναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΛΥΚΑΙΝΑ ΚΑΙ ΚΕΛΑΙΔΗΣΤΡΑ.

Πιστευομεν ἀδιστάκτως ὅτι κυριαρχικοί τινες χαρακτῆρες ἐπιῤῥοὴν ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ πλήθους καὶ συμπάθειαν ἐμπνέουσιν εἰς αὐτὸ, ὥστε δύνανται οὕτω καὶ πρὸς τὸ καλὸν νὰ τὸ διερεθίσωσι καὶ πρὸς τὸ κακόν. Θρασεῖς οἱ μὲν, ἐξημμένοι, ἀχαλίνωτοι, ἐὰν πρὸς τὰ φαῦλα ἀπευθυνθῶσι πάθη, διεγείρουσιν αὐτὰ ὅπως ὁ λαίλαψ τὸν τῆς θαλάσσης ἀφρόν· ἀλλὰ καθὼς αἱ τρικυμίαι ὅλαι, οὕτω καὶ αὐταὶ εἶναι ὅσον μανιώδεις τοσοῦτον καὶ ἐφήμεροι· καὶ τότε διαδέχονται τὰς ὀλεθρίας ταύτας φλεγμονὰς ὑπόκωφοι συναισθήσεις ἄχθους, καχεξίας, καὶ ἀντὶ βελτιώσεως ἐπιφέρεται χειροτέρευσις εἰς τὰς πενεστέρας τῶν ὑπάρξεων. Ἡ ἄση ἐκείνη, ἡ ἀπόγευσις δηλονότι ἡ διαμένουσα μετὰ τὴν βιαιοπραγίαν, εἶναι πάντοτε πικρά· καὶ ἐπαχθὴς πάντοτε ἡ ἀπό τινα ἀκολασίαν ἀνάνηψις.

Τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ἐπιῤῥοὴν, εἰς τὴν Λύκαιναν νὰ προσωποποιήσωμεν, ἂν ἀγαπᾶτε.

Ἄλλοι πάλιν διοργανισμοὶ, καὶ αὐτοὶ ὑπάρχουσι σπανιώτεροι, ἐπειδὴ τὰ γενναῖα ἐνστίγματά των ἀπαιτεῖται νὰ γονιμοποιήσῃ ἡ παιδεία, ὥστε ν' ἀνυψωθῇ καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸν βαθμὸν τῆς καρδίας των· ἄλλοι πάλιν, λέγομεν, διοργανισμοὶ ἐμπνέουσι τὸ καλόν. Ἡ σωτήριος δύναμίς των εἰσέρχεται ὡς γλυκασμὸς εἰς τὰς ψυχὰς, ὅπως αἱ χλιαραὶ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες εἰσέρχονται εἰς τὰ σώματα καὶ ζωουργὸν τοῖς μεταδίδουσι θέρμην... ὅπως ἡ δρόσος καλοκαιρινῆς τινος νυκτὸς διαβρέχει τὴν ἄνυδρον καὶ καίουσαν γῆν.

Τὴν εὐεργετικὴν ταύτην ἐπιῤῥοὴν, εἰς τὴν Μαριάνθην νὰ προσωποποιήσωμεν, ἂν ἀγαπᾶτε.

Ἡ πρὸς τὸ καλὸν ἐπιστροφὴ δὲν εἶναι βιαία ὅπως ἡ ἐπιστροφὴ πρὸς τὸ κακόν· τ' ἀποτελέσματα τῆς πρώτης εἶναι βραδύτερα. Ὁμοιάζει τι πνευματέμφορον, ἀνεκλάλητον, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀναπαῦον, γαληνίζον, ἁπαλύνον τὰς τραχυτέρας τῶν καρδιῶν, καὶ γεῦον εἰς αὐτὰς αἴσθημα ἀνεξηγήτου ἱλαρότητος μεστόν. Κατὰ δυστυχίαν τὸ θέλγητρον τοῦτο παύει...

Ἀφοῦ διαβλέψωσιν οὐράνιόν τι σέλας οἱ κακοὶ, ἐπαναπίπτουσιν εἰς τὰ σκότη τῆς συνήθους των ζωῆς· καὶ ἡ μνήμη δὲ τῶν ἡδειῶν συγκινήσεων, αἵτινες κατέλαβον αὐτοὺς μίαν στιγμὴν, ἐξαλείφεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον... Ἐνίοτε μολοντοῦτο ζητοῦν αὐτοὶ συγκεχυμένως πως νὰ τὰς ἐνθυμηθοῦν, ὅπως πειρώμεθα νὰ ὑποτονθορίσωμεν τὰ ᾀσμάτια δι' ὧν ἡ εὐδαίμων νηπιότης μας ἐνανουρίσθη.

Χάρις εἰς τὴν καλὴν πρᾶξιν ἥτις ταῖς ἐνεπνεύσθη, αἱ σύντροφοι τῆς Κελαϊδήστρας εἶχον γνωρίσει τὴν διαβατικὴν γλυκύτητα τῶν αἰσθημάτων τούτων, ἅτινα συνεμερίσθη καὶ ἡ Λύκαινα... Ἀλλ' αὐτὴ, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους παρακατιόντες θέλομεν ἐκθέσει, ὤφειλεν ἐν βραχυτέρᾳ ὥρᾳ παρὰ τὰς ἄλλας νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐεργετικὴν ταύτην ἐντύπωσιν. Ἐάν τις ἐθαύμασεν ἀκούσας καὶ ἰδὼν τὴν Μαριάνθην, τὴν ποτὲ τοσοῦτον παθητικῶς καὶ περιλύπως ὑποτασσομένην, νὰ πράττῃ καὶ ὁμιλῇ μετὰ θάῤῥους καὶ ἐξουσίας, τὸν λέγομεν ὅτι αἱ εὐγενεῖς διδασκαλίαι τὰς ὁποίας ἔλαβε διατελοῦσα εἰς Βουκεβὰλ ἀνέπτυξαν ἐν τάχει τὰς σπανίας διαθέσεις τῆς ἐξαιρέτου ταύτης φύσεως. Ἡ Μαριάνθη κατενόει ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ θρηνῇ τις ἓν παρελθὸν ἀδιόρθωτον· ἀλλὰ διὰ ν' ἀποπλυθῇ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας χρεία νὰ πράττῃ τὸ καλὸν ἢ νὰ ἐμπνέῃ αὐτὸ εἰς τοὺς ἄλλους.

. . . .

Εἴπομεν λοιπὸν ὅτι ἡ Λύκαινα εἶχε καθήσει ἐπὶ ξυλίνου τινὸς ἑδωλίου πλησίον τῆς Κελαϊδήστρας. Ὁ προσεγγισμὸς τῶν δύο τούτων νεανίδων ἀλλόκοτον παρεῖχεν ἀντιπαράθεσιν.

Αἱ ὠχραὶ τοῦ χειμερινοῦ ἡλίου ἀκτῖνες ἔπιπτον ἐπ' αὐτῶν· αἴθριος ὁ οὐρανὸς ἐστίζετο τῇδε κἀκεῖσε ἀπὸ λευκά τινα καὶ βαμβακώδη νεφίδια· φαιδρυνθέντα τὰ πτηνὰ ἐκ τῆς χλιαρότητος τῆς ἀτμοσφαίρας ἐκελάδουν ἐπὶ τῶν μελανῶν κλάδων τῶν μεγάλων καστανεῶν τῆς αὐλῆς· δύο ἢ τρία σποργίτια, θρασύτερα τῶν ἄλλων, κατέβησαν νὰ πίωσι καὶ λουσθῶσιν ἐντὸς μικροῦ τινος αὔλακος ὅθεν διεξήρχετο τὸ ἐκχείλισμα τῆς δεξαμενῆς· βρύα χλοερὰ ἐπρασίνιζον τ' ἀποτοιχίσματα τῶν περὶ τὰ χείλη αὐτῆς πλακῶν· εἰς δὲ τὰς διαζεύξεις αὐτῶν ἀνεδίδοντο τῇδε κἀκεῖσε λόφοι τινὲς χόρτου καὶ φυτὰ ἑλξινοειδῆ, διασωθέντα ἐκ τοῦ παγετοῦ. Θέλει φανῆν ἴσως παιδαριώδης ἡ περιγραφὴ αὕτη μιᾶς δεξαμενῆς φυλακῆς, ἀλλὰ τὴν Μαριάνθην δὲν διέφευγεν οὐδεμία τῶν τοιούτων λεπτομερειῶν· τεθλιμμένα ὄμματα προσηλοῦσα ἐπὶ τῆς μικρᾶς ταύτης πρασινάδος, καὶ ἐπὶ τοῦ διαυγοῦς ἐκείνου ὕδατος, ὅπου ἀντανακλᾶτο ἡ κινητὴ λευκότης τῶν ἐπὶ τῆς κυανότητος τ' οὐρανοῦ ὁδοιπορουσῶν νεφελῶν...ὅπου ἐθλῶντο μετὰ φωτοβόλου κατοπτρισμοῦ αἱ χρυσαῖ ἀκτῖνες ὡραίου ἡλίου... ἐνθυμεῖτο στενάζουσα τὰς ἐρασμίας της ἐκείνας ἀγροτικὰς μεγαλοπρεπείας, τὰς ὁποίας ἐθαύμαζε τοσοῦτον ποιητικῶς, καὶ ὅμως ἐστερήθη.

—Τί ἤθελες, Λύκαινα, νὰ μὲ εἰπῇς; ἠρώτησεν ἡ Κελαϊδήστρα τὴν σύντροφον ἥτις, καθημένη πλησίον της, σκυθρωπὴ ὑπῆρχε καὶ σιωπηλή.

—Ἄκουσε· καθὼς 'παγαίνει τὸ πρᾶγμα δὲν μὲ ἀρέσει καθόλου· ὑπέλαβεν ἀγρίως πως ἡ Λύκαινα· καὶ νὰ τὸ ἀφήσω οὕτω νὰ τρέχῃ δὲν γίνεται ποτέ.

— Τί, Λύκαινα, τί;

— Τί, λέγει! νὰ κάμω ἀπόφασιν νὰ μὴν ὑπακούσω πλέον εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἴδιον, ἂν κατέβαινεν ἀπὸ τὰ σύννεφα, καὶ τώρα νὰ ὑπακούσω πάλιν εἰς ἐσέ!...τί τὸ ἔχεις αὐτὸ τοῦ λόγου σου;

— Πλὴν ἐγὼ ἡ ταλαίπωρη...

— Πλὴν ἐσὺ ἡ ταλαίπωρη...πλὴν δὲν μ' ἀρέσει αὐτὸ τελείως· καὶ νὰ ὁποῦ σὲ τὸ εἶπα...

— Τί σ' ἔκαμα ἐγὼ, Λύκαινα;

— Μ' ἔκαμες... νά· δὲν εἶμαι πλέον ἡ αὐτὴ ἀφ' ὅτου ἦλθες σὺ ἐδῶ... ὄχι... δὲν ἔχω πλέον οὔτε καρδίαν, οὔτε δύναμιν, οὔτε τολμηρότητα...

Διακοπεῖσα δ' ἔπειτα ἡ Λύκαινα ἀνέσυρεν αἰφνιδίως τὴν χειρίδα τῆς ἐσθῆτός της, καὶ δείξασα πρὸς τὴν Κελαϊδήστραν τὸν λευκόν της βραχίονα, τὸν νευρώδη καὶ ὑπὸ μελανοῦ κεκαλυμμένον τριχώματος, ἐπαρουσίασεν εἰς αὐτὴν στιγματισμόν τινα ἀνεξάλειπτον, παριστῶντα πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ ἓν ξιφίδιον κυανοῦν ἡμιεμπηγμένον εἰς καρδίαν κοκκίνην· ὑπὸ δὲ τὸ ἔμβλημα τοῦτο ἀνεγινώσκοντο τὰ ἐφεξῆς·

ΑΠΟΘΑΝΗΤΩΣΑΝ ΟΙ ΑΝΑΝΔΡΟΙ
ΠΑΛΗΚΑΡΑΣ.
Ε. Π. Ζ. (ἐπὶ ζωῆς.)

— Βλέπεις αὐτό; ἀνέκραξεν ἡ Λύκαινα.

— Ναὶ... ὢ, σκέπασέ τα· αὐτὰ ἐγὼ τὰ φοβοῦμαι, εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα ἀποστρέφουσα τὸ πρόσωπόν της.

— Ὅταν ὁ Παληκάρας, ὁ ἐραστής μου, ἔγραψεν αὐτὰ τὰ λόγια ἐπάνω εἰς τὸν βραχίονά μου μὲ μίαν πυρωμένην βελόνην· *Ἀποθανήτωσαν οἱ ἄνανδροι!* μ' ἐνόμιζεν ἀνδρείαν· ἂν ἐγνώριζε τώρα πῶς ἤλλαξα μέσα εἰς τρεῖς ἡμέρας, ἤθελεν ἐμπήξει τὸ μαχαῖρί του εἰς τὸ στῆθός μου, καθὼς αὐτὸ τὸ σπαθὶ εἶν' ἐμπηγμένον εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν... καὶ μὲ κάθε δίκαιον, ἐπειδὴ, βλέπεις, τὸ ἔγραψεν αὐτὸς ἐκεῖ... *Ἀποθανήτωσαν οἱ ἄνανδροι!* κ' ἐγὼ τώρα εἶμαι ἄνανδρος...

— Ἄνανδρος; καὶ τί ἀνανδρίαν ἔκαμες;

— Ὅλας...

— Λοιπὸν μετανοεῖς ὅτι προτήτερα συνέλαβες μίαν ἰδέαν καλήν;

— Ναί.

— Ἃ! δὲν τὸ πιστεύω...

— Ἐγὼ σὲ λέγω ὅτι μετανοῶ· μετανοῶ, ἐπειδὴ βλέπω ὅτι σὺ ἔχεις δύναμιν· καὶ τόσην ὥστε ὅλας νὰ τὰς καταπονῇς. Δὲν ἤκουσες τί εἶπε τὸ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ ὅταν ἐγονάτισε... καὶ σ' εὐχαριστοῦσε;

— Τί εἶπε;

— Εἶπεν ὅτι *μ' ἕνα τίποτε μᾶς γυρίζεις ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ καλόν.* Μοῦ ἦλθε νὰ χυθῶ καὶ νὰ τὴν πνίξω ὅταν τὸ ἤκουσα... ἐπειδὴ μ' ὅλην τὴν ἐντροπὴν ὁποῦ μᾶς ἔκαμνεν αὐτὸς ὁ λόγος...ἦτον ἀληθινός. Ψεύματα; δὲν μᾶς κάμνεις εἰς μίαν στιγμὴν νὰ γινώμεθα ἀπὸ ἄσπραις μαύραις! σὲ ἀκούει κανεὶς, θέλγεται σιγὰ σιγὰ... καὶ καταντᾷ νὰ γίνῃ ὑποπόδιόν σου· εἶδες...

— Ὑποπόδιόν μου...ἐπειδὴ ἐβοήθησες γενναίως μίαν ταλαίπωρον γυναῖκα;

— Δὲν εἶναι δι' αὐτὸ, ἀνεφώνησεν ἡ Λύκαινα μετὰ θυμοῦ· ἐγὼ ἕως τώρα κανένα δὲν ἐπροσκύνησα... Ἐμένα μὲ λέγουν Λύκαινα, καὶ μὲ λέ-

γουν καλά... πόσας γυναῖκας ἠνάγκασα ἐγὼ ὁποῦ βλέπεις, νὰ πέσουν εἰς τοὺς πόδας μου... καὶ ἄνδρας ἀκόμη!... Καὶ τώρα μία μικρὴ ὡσὰν ἐσὲ θέλεις νὰ μὲ καταπονέσῃ...

— Ἐγώ!... πῶς;

— Πῶς! 'ξεύρω κ' ἐγὼ πῶς!... Ἔρχεσαι ἐδῶ... ἀρχίζεις πρῶτα νὰ μ' ἐξυβρίζῃς...

— Νὰ σ' ἐξυβρίζω;...

— Ναὶ... ἐρωτᾷς· ποία θέλει τὸ ψωμί μου... ἀποκρίνομαι πρώτη *Ἐγώ!*... τὸ Βουνὸ τοῦ ἁγίου Γιαννιοῦ σοῦ τὸ ζητεῖ ἔπειτα ἀπ' ἐμὲ...καὶ προτιμᾷς νὰ τὸ δώσῃς εἰς ἐκείνην... Παρωργισμένη ἐκ τούτου, χύνομαι κατ' ἐπάνω σου μὲ τὸ μαχαῖρι εἰς χεῖρας...

— Σὲ εἶπα ἐγὼ τότε· Ἂν θέλῃς θανάτωσέ με, ὅμως νὰ μὴ μὲ τυραννήσῃς πολύ... ὑπέλαβεν ἡ Κελαϊδήστρα... ἰδοὺ ὅλη ὅλη ἡ ὑπόθεσις.

— Ὅλη ὅλη ἡ ὑπόθεσις;... ναὶ, εὔμορφα ὅλη ὅλη!... ἀκούεις ἐκεῖ νὰ πέσῃ τὸ μαχαῖρι ἀπὸ τὰς χεῖράς μου καὶ νὰ σοῦ εἰπῶ ἥμαρτον, μόνον μὲ τὰ δύο σου ἐκεῖνα λόγια, ἐγὼ ἡ ἐξυβρισθεῖσα ἀπὸ σέ!... Εἶναι αὐτὸ ποτὲ πρᾶγμα διὰ νὰ γίνῃ;... Ὅταν τὸ συλλογοῦμαι σιχαίνομαι τὸν ἑαυτόν μου τὸν ἴδιον... Ἀμὴ τὸ βράδυ ὁποῦ ἦλθες ἐδῶ, ὅταν ἐγονάτισες διὰ νὰ προσευχηθῇς, διατί, ἀντὶ νὰ σὲ 'πάρω εἰς τὸ γέλοιον, καὶ ὅλον τὸ ὑπνωτήριον νὰ κινήσω κατὰ σοῦ, διατί εἶπα· Ἀφήσατέ την... κάμνει τὴν προσευχήν της· πρέπει νὰ τῆς 'ταιριάζῃ ἡ προσευχὴ, καὶ διὰ τοῦτο προσεύχεται... Καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν, διατί, ἐγὼ καὶ ὅλαι μας, ἐντράπημεν νὰ γυμνωθοῦμεν ἐμπρός σου;

— Ἠξεύρω κ' ἐγὼ, ἀδελφή μου, διατί;

— Νὰ δά! κάμνει καὶ τὸν ἀνήξερο! ἐπανέλαβε μὲ εἰρωνίαν ἡ δεινὴ αὕτη νέα· δὲν ἠξεύρει... Διότι βέβαια ἀστεϊζόμεναι σὲ εἴπαμεν ὅτ' εἶσαι ἄλλης φύσεως παρὰ ἡμᾶς... τὸ ἐπίστευσες... αὐτὸ ἡ *εὐγένεια* σου, ὡς φαίνεται...

— Σᾶς εἶπα ἐγὼ ποτὲ ὅτι τὸ ἐπίστευσα;

— Δὲν τὸ λέγεις... ὅμως εἶναι ὅλον τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ τὸ ἔλεγες...

— Ἄκουσέ με, σὲ παρακαλῶ...

— Δὲν θέλω ν' ἀκούσω τίποτε...καὶ νὰ σὲ ἀκούω πειράζομαι καὶ νὰ σὲ βλέπω. Ἕως τώρα κάμμίαν εἰς τὸν κόσμον δὲν ἐζήλευσα. Αἴ καλά! τώρα δύο τρεῖς φοραῖς εἶδα, καὶ ἐβιάσθηκα χωρὶς νὰ θέλω... παρατήρησε ζωότητα· ἀνανδρίαν!... ναὶ, εἶδα κ' ἐζήλευσα τὴν μορφήν σου· αὐτὴν ὁποῦ φαίνεται ὡσὰν τῆς Θεοτόκου Παρθένου ἁγνή· αὐτό σου τὸ γλυκὺ καὶ λυπημένον ὕφος...Ναὶ, ἐζήλευσα ἕως καὶ τὰ γαλανά σου ὀμμάτια· ἐγὼ ἥτις πάντοτ' ἐμίσησα τὰς ξανθὰς, ὡς μελαγχροινὴ ὁποῦ εἶμαι... Καὶ νὰ ἐπιθυμήσω νὰ σοῦ ὡμοίαζα...ἐγὼ ἡ Λύκαινα!...ἐγώ!... Ὀκτὼ ἡμέρας ἀρχήτερα, τὸν ἐσκότωνα νὰ μοῦ τὸ ἔλεγεν αὐτὸ κανείς... Τὴν βλέπεις... λυπημένη ὡσὰν κάμμία ἁγία Μαγδαληνή...Καλὲ, πράγματα εἶν' αὐτά;

— Ἀλλὰ πῶς θέλεις, ἀδελφή μου, νὰ προνοῶ τὴν ἐντύπωσιν ὁποῦ σοῦ προξενῶ καὶ ν' ἀλλάξω τὸν ἑαυτόν μου;...

—Ἄ... ν' ἀλλάξῃ τὸν ἑαυτόν της... Ἠξεύρεις ἐσύ... Καὶ ὑποκρίνου ὅτι δὲν καταλαβαίνεις τίποτε...

— Καὶ ποῖον κακὸν σκοπὸν ὑποθέτεις νὰ ὑποκρίνωμαι;

— Ποῖον δὲν ἠξεύρω· καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τὸ ὅτι δὲν ἐμπορῶ νὰ καταλάβω σὲ ὑποπτεύομαι. Ἐγὼ βλέπω ὅτι, πρὶν ἔλθῃς σὺ ἐδῶ, πάντοτε ἤ φαιδρὴ ἤμουν ἤ ἀνήμερη... καὶ τώρα, εἶναι μερικά σου λόγια ὁποῦ μοῦ κόπτουν τὴν καρδιά... μοῦ γεννοῦν κἄτι ὄνειρα, κἄτι πράγματα!

— Λυποῦμαι τωόντι ὅτι ἐτάραξα τὴν φαιδρότητά σου, καλή μου ἀδελφή... δὲν ἐνθυμοῦμαι ὅμως ποτὲ νὰ σὲ εἶπα κανένα λόγον...

— Νά τα πάλιν... Λόγον λέγει... ἀνέκραξεν ἡ Λύκαινα διακόπτουσα τὴν σύντροφόν της μὲ θυμώδη ἀνυπομονησίαν — Τὰ καμώματά σου εἶναι μερικαῖς φοραῖς τόσον ἐγγικτικὰ, ὡσὰν τοὺς λόγους σου!... Εἶσαι μία παμπόνηρη!...

— Μὴ συγχίζεσαι, ἀδελφή μου... ἐξηγήσου μου καλήτερα...

— Χθὲς, τὴν ὥραν ὁποῦ εἰργαζόμεθα, σὲ εἶδα ἐγώ... ἔρραπτες καὶ εἶχες τὴν κεφαλήν σου καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάνω εἰς τὸ ῥάψιμον· ἐκεῖ, στάζει ἕνα δάκρυ ἐπάνω εἰς τὸ χέρι σου... Σὺ στέκεις καὶ τὸ παρατηρεῖς ἕως ἕνα λεπτόν... ἔπειτα φέρεις τὸ χέρι εἰς τὰ χείλη σου, καὶ φιλεῖς τὸ δάκρυ, ὡσὰν τάχα διὰ νὰ τὸ σπογγίσῃς· ψεύματα εἶναι;

— Εἶναι ἀληθὲς, εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα ἐρυθριῶσα.

— Θὰ μοῦ εἰπεῖς· Καὶ τί εἶν' αὐτό; Τωόντι, ὡσὰν τίποτε φαίνεται... ὅμως ἐκείνην τὴν στιγμὴν τόσον λυπημένη μ' ἐφάνης, τόσον ἀξία δακρύων, ὥστε ἡ ψυχή μου ἐπόνεσεν, ἔγινα ἄνω κάτω...Εὐχάριστα τὰ νομίζεις τοῦ λόγου σου αὐτὰ τὰ πράγματα; Διάβολε! ἕως τώρα νὰ ἦμαι ὡσὰν τὴν πέτραν διὰ τὰς ἰδικάς μου λύπας...ἐρώτησε· μὲ εἶδε κανεὶς ποτὲ νὰ κλαύσω;...καὶ τώρα μὲ τὴν μουρίτσα σου τὴν περίλυπη νὰ χαλῶ τὴν καρδιά μου...νὰ τὴν ἀφήνω νὰ γίνεται ἄνανδρη....Ναὶ, ἄνανδρη ἔγινε, κυρία μου! τὸ καταλαβαίνεις ἡ εὐγενεία σου; Ἐγὼ ὅμως ἔχω καὶ ἀπόδειξιν· ἔχω τώρα τρεῖς ἡμέρας ὁποῦ δὲν τολμῶ νὰ γράψω εἰς τὸν Παληκάρα, τὸν ἐραστήν μου· φαντάσου πόσον μὲ τύπτει ἡ συνείδησις δι' αὐτὰ καὶ τὰ τοιαῦτά σου... Δὲν ἠξεύρω, ἀλλ' ἡ συναναστροφή σου μοῦ χαλᾷ τὸν χαρακτῆρα... ἄ... ἐδῶ πρέπει νὰ δοθῇ ἕνα τέλος... φθάνει ἕως αὐτοῦ· αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτόν μου κακά... τὸ καταλαβαίνω... Ἐγὼ θέλω νὰ μείνω καθὼς ἤμουν... καὶ ὄχι νὰ περιπαίζωμαι μόνη μου...

— Εἶσαι λοιπὸν δυσαρεστημένη ἐναντίον μου;

— Βέβαια καὶ εἶμαι· εἶσαι ὁ ὄλεθρός μου! ἂν ἄφηνα τὸ πρᾶγμα νὰ ἐξακολουθήσῃ καθὼς 'παγαίνει, δύο ἑβδομάδες δὲν θὰ παρήρχοντο καὶ ἀντὶ νὰ μὲ λέγουν πλέον Λύκαινα, ἤθελε νὰ μὲ λέγουν... *Πρόβατον*. Ὁ Θεὸς φυλάξοι! ἄς μὴ τὸ ἰδοῦν τὰ 'μάτια τους ποτέ... Ἴσα ἴσα μ' ἐσκότωνεν ὁ Παληκάρας νὰ τὸ ἐμάνθανε... Ἐν συντόμῳ δὲν θέλω πλέον τὴν συναναστροφή σου, κοντό· καὶ διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, θὰ ζητήσω τὴν ἄδειαν νὰ μεταφέρω τὸ κρεββάτι μου εἰς ἄλλο ὑπνωτήριον· ἂν αὐτὸ μοῦ τὸ ἀρνηθοῦν, σᾶς καταφέρω κ' ἐγὼ κάμμία καλὴ, ὥστε νὰ ἔλθω πά-

λιν εἰς τὰ νερά μου, καὶ ἂς μὲ βάλουν ἔπειτα εἰς τὴν εἱρκτὴν ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ διορία μου, νὰ ἔκβω ἀπ' ἐδῶ... Αὐτὰ εἶχα, Κελαϊδήστρα, νὰ σοῦ εἰπῶ, καὶ διὰ τοῦτο σ' ἔκραξα παράμερα.

Λαβοῦσα τότε μετὰ δειλίας τὴν χεῖρα τῆς συντρόφου της ἡ Μαριάνθη, ἠτένισεν εἰς αὐτὴν μὲ δυσπιστίαν τινὰ σκυθρωπήν.

— Σὲ βεβαιῶ, Λύκαινα... ὅτι αἰσθάνεσαι πρὸς ἐμὲ συμπάθειαν... ὄχι διότι εἶσαι ἄνανδρη, ἀλλὰ διότι εἶσαι γενναία... Μόνοι οἱ γενναιόψυχοι ἄνθρωποι συμπονοῦν εἰς τὰς λύπας τῶν ἄλλων.

— Μήτε γενναιότης ὑπάρχει αὐτοῦ, μήτε ἀνδρία, εἶπε βαρβάρως ἡ Λύκαινα· εἶναι ἀνανδρία καθαρά... Ἔπειτα, δὲν θέλω ἐγὼ νὰ μὲ λέγῃς ὅτι συμπονῶ... αὐτὸ εἶναι ψεῦμα.

— Δὲν σὲ τὸ λέγω ἄλλην μίαν φορὰν, ὦ ἀγαθή μου ἀδελφή· ἀλλ' ἀφοῦ μοῦ ἔδειξες συμπάθειαν... θὰ μὲ συγχωρήσεις νὰ σοῦ χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην, τοὐλάχιστον.

— Μὲ εἶναι πάντη ἀδιάφορον!... Ἀπόψε ἐγὼ θὰ μεταβῶ εἰς ἄλλο ὑπνωτήριον... ἢ θὰ μὲ κουβαλήσουν ὁλομόναχην εἰς τὴν εἱρκτὴν, ἕως νὰ τελειώσῃ ὁ καιρός μου...

— Καὶ ἀφοῦ ἐξέλθῃς ἀπ' ἐδῶ ποῦ θὰ ὑπάγεις;

— Ποῦ θὰ ὑπάγω;... εἰς τὸ 'σπίτι μου θὰ ὑπάγω, ὁδὸς *Λεσκόττου*. Ἔχω τὸ 'νοικοκυριό μου. Ἀκούεις, ποῦ θὰ ὑπάγω!

— Καὶ ὁ Παληκάρας, εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα, ἥτις ἤλπιζε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συνομιλίαν ταύτην τοῦ νὰ διακοπῇ ἀναφέρουσα εἰς τὴν Λύκαινα τ' ὄνομα ψυχῆς περισπουδάστου εἰς αὐτὴν — θὰ ἔχεις πολλὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν ἰδῇς ἐκ νέου, τὸν ἐραστήν σου;

— Ὄχι, δὲν θὰ ἔχω!... ἀπήντησεν αὐτὴ περιπαθῶς. Ὅταν μ' ἐφυλάκισαν, ἐκεῖνος ἦτον εἰς ἀνάῤῥωσιν ἀπὸ μίαν ἀσθένειαν... ἕνα κακὸ κρυολόγημα ὁποῦ ἔπαθεν, ἐξ αἰτίας ὁποῦ πάντοτε δὲν ἔκβαινεν ἀπὸ τὰ νερά... Δεκαεπτὰ ἡμερόνυκτα δὲν ἔλειψα στιγμὴν ἀπὸ τὸ προσκέφαλόν του· ἐπώλησα τὰ ἥμισυ πράγματά μου διὰ νὰ πληρώσω τὸν ἰατρόν του, τὰ ἰατρικὰ καὶ ὅλα... Ἐμπορῶ νὰ τὸ καυχηθῶ καὶ τὸ καυχῶμαι... ὅτι, ἂν ζῇ τώρα, εἰς ἐμὲ χρεωστεῖ τὴν ζωήν του... Χθὲς ἀκόμη ἤναψα μίαν λαμπάδα δι' ἐκεῖνον... Ἀνοησία· μηδὲ Θεὸς ὑπάρχει μηδὲ διάβολος... ὅμως ἂς ἦναι· πολλαῖς φοραῖς εἶδαν καλὸν ἀπὸ τὰς λαμπάδας ὁποῦ ἀνάπτουν ὑπὲρ ἀναῤῥώσεως...

— Καὶ ποῦ εἶναι τώρα ὁ ἐραστής σου; τί κάμνει;

— Εἶναι πάντοτε κοντὰ εἰς τὸ γεφύρι τῶν Ἀσνιέρων, εἰς ἕνα νησί.

— Εἰς ἕνα νησί;

— Ναὶ, κάθητ' ἐκεῖ, μαζῇ μὲ τοὺς οἰκείους του, εἰς ἕνα 'σπιτάκι μεμονωμένον. Ἔχει ἀκατάπαυστον πόλεμον μὲ τοὺς ἐπὶ τῆς ἁλιείας φύλακας, καὶ μίαν φορὰν νὰ πατήσῃ εἰς τὸ μονόξυλόν του, καὶ νὰ ἔχῃ τὸ διπλὸ τουφέκι του κοντά του, ὁ διάβολος νὰ ἦναι δὲν τὸν πλησιάζει! — εἶπεν ἡ Λύκαινα μὲ ἔπαρσιν.

— Καὶ τί τέχνην κάμνει λοιπόν;

— Ψαρεύει διὰ νυκτὸς, κρυφίως τῶν φυλάκων· καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀνδρεῖος ὡσὰν τὸ λεοντάρι, ὁσάκις τύχῃ περίστασις νὰ ἐνοχλήσωσι τινὰ ἄλλοι κακόβουλοι, ’παίρνει αὐτὸς πάντοτ’ ἐπάνω του τὴν δουλειά...

— Καὶ ποῦ ἐγνωρίσθητε;

— Εἰς τὰ Παρίσια. ’Εμβῆκε νὰ μάθῃ κλειδαρᾶς...λαμπρὰ τέχνη· ἔχει κάνεὶς τριγύρω του ὅλον σίδηρα πυρωμένα καὶ φωτιαῖς... δὲν εἶναι ὀλίγος ὁ κίνδυνος, τί!...δι’ αὐτὸ καὶ τὸν ἤρεσκεν ἡ τέχνη· ὅμως εἶχε κακὸ κεφάλι ὡσὰν ἐμὲ, καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὰ ’ταιριάσῃ μὲ τ’ αὐθεντικά του· τὸν ἔλεγαν κάθε φορὰν ὅτι ὁ πατέρας του κ’ ἕνας ἀδελφὸς ὁποῦ εἶχε...ὅμως αὐτὰ δὲν σ’ ἐνδιαφέρουν τοῦ λόγου σου...τέλος πάντων ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τῆς μητρός του· μία γυναῖκα κακή!...Θεέ μου! καὶ τώρα γυρίζει καὶ ’ψαρεύει ὅ,τι τύχῃ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Ἤρχετο καὶ μ’ ἔβλεπεν εἰς Παρισίους, κ’ ἐπήγαινα κ’ ἐγὼ εἰς τὸ νησί του, τὸ Νησὶ τοῦ Χαλαστῆ, κοντὰ εἰς τὰς ’Ασνιέρας· εἶναι κοντὰ...ἀλλὰ καὶ μακρύτερα νὰ ἦτον, ἐγὼ διὰ νὰ τὸν βλέπω ἐπήγαινα, ὄχι μοναχὰ μὲ τὰ ποδάρια, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ γόνατα ἂν ἦτον ἀνάγκη, καὶ μὲ τὰ χέρια κάτω καὶ τὰ ποδάρια ἐπάνω, καὶ κολυμβῶντας...εἰς τὸ κολύμβημα ἐγὼ εἶμαι περίφημη!

— Τὶ εὐτυχὴς θὰ εἶσαι, νὰ ’παγαίνῃς εἰς τὴν ἐξοχήν!... εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα στενάζουσα· καὶ μάλιστα ἂν ἀγαπᾷς, ὡς ἐγὼ, νὰ περιπατῇς εἰς τοὺς ἀγρούς!

— Τὶ ἀγρούς...ἐγὼ ἀγαπῶ εἰς τὰ δάση νὰ πλανῶμαι, εἰς τὰ μεγάλα δάση, μαζῆ μὲ τὸν ἐραστήν μου.

— Εἰς τὰ δάση;...καὶ δὲν φοβεῖσαι;

— Νὰ φοβηθῶ! τὶ νὰ φοβηθῶ! μία λύκαινα φοβεῖται ποτέ; Ὅσον τὸ δάσος θὰ εἶναι ἐρημότερον καὶ πυκνότερον, τόσον περισσότερον θὰ τὸ ἀγαπῶ. Μίαν καλύβην μοναχικὴν ὅπου νὰ κατοικῶ μετὰ τοῦ Παληκάρα, τέχνη τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι νὰ κυνηγῇ τ’ ἄγρια ζῶα· νὰ ’παγαίνω τὴν νύκτα νὰ στήνω παγίδας εἰς τὰ πτηνά...κ’ ἔπειτα, ἂν ἤρχοντο νὰ μᾶς συλλάβωσιν οἱ φύλακες, νὰ τοὺς σύρω τουφεκιαῖς, μαζῆ μὲ τὸν ἄνδρα μου, κρυμμένοι μέσα εἰς τὰ κλαδία καὶ οἱ δύο, ἄχ!... εὐτυχία, ἰδοὺ εὐτυχία!...

— Καὶ ἐκατοίκησες μέχρι τοῦδε εἰς δάση, Λύκαινα;

— Ποτέ.

— Πόθεν λοιπὸν ἐνεπνεύσθης αὐτὰς τὰς ἰδέας;

— ’Απὸ τὸν Παληκάρα.

— Πῶς;

— ’Εκυνήγει ἄγρια ζῶα εἰς τὸ δάσος ‘Ραμβουγέ. Πρὸ ἑνὸς χρόνου εἶχε κτυπήσει ἕνα δεσμοφύλακα ὅστις ἐπυροβόλησε κατ’ αὐτοῦ... ὁ ἀχρεῖος! Τὸν ἐνάγει εἰς τὸ κριτήριον· ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν ἀποδείξεις, καὶ δὲν κατεδικάσθη μὲν ὁ Παληκάρας, ἠναγκάσθη ὅμως ν’ ἀφήσῃ τὸ ἔργον του... Τότε ἦλθεν εἰς Παρισίους διὰ νὰ γίνῃ κλειδαρᾶς· κ’ ἐκεῖ τὸν ἐγνώρισα. ’Επειδὴ πλὴν εἶχε κεφάλι κακὸ καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὰ συμφω-

νήση μὲ τ' αὐθεντικά του, ἐπροτίμησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς Ἀσνιέρας, κοντὰ εἰς τοὺς ἰδικούς του, καὶ τώρα ἔχει ἔργον τὸ νὰ ψαρεύῃ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ· ἐλεύθερος εἶναι πάλιν, ὅμως πάντοτε λυπεῖται τὰ δάση του· ἐκεῖνος θὰ ἐπιστρέψει εἰς αὐτὰ κάμμίαν ἡμέραν. Λέγε λέγε περὶ τῶν κυνηγίων του καὶ τῶν δασῶν του μ' ἔβαλε κ' ἐμὲ τὰς αὐτὰς ἰδέας εἰς τὸν νοῦν... καὶ τώρα μὲ φαίνεται ὅτι δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ εἶμαι προωρισμένη. Καὶ ἠμποροῦσα νὰ κάμω καὶ ἀλλέως;... ὅ,τι ἀγαπᾷ ὁ ἄνδρας τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ τὸ ἀγαπᾷ καὶ αὐτός... Ἂν ὁ Παληκάρας ἦτο κλέπτης... ἤθελα εἶμαι κλέπτρια κ' ἐγώ... Ὅταν ἔχῃ κανεὶς ἄνδρα, πρέπει νὰ ἦναι ὅπως ὁ ἄνδρας του.

— Καὶ οἱ γονεῖς σου, Λύκαινα, ποῦ εἶναι τώρα;

— Ξεύρω κ' ἐγώ!...

— Ἔχεις πολὺν καιρὸν νὰ τοὺς ἰδῇς;

— Οὐδ' ἂν ζοῦν ἠξεύρω οὐδ' ἂν ἀπέθαναν.

— Δὲν σὲ ἀγαποῦσαν ἴσως;

— Οὔτε μὲ ἀγαποῦσαν οὔτε δὲν μὲ ἀγαποῦσαν· ἤμουν, θαῤῥῶ, ἕνδεκα χρόνων, ὅταν ἡ μητέρα μου ἠκολούθησεν ἕνα στρατιώτην. Ὁ πατέρας μου, ἄνθρωπος ἐργάτης, μὲ τὸ ἡμεροκάματο, φέρνει μίαν ἡμέραν εἰς τὸ 'σπίτι μίαν του ἀγαπητικὴν, μὲ τὰ δύο παιδιά της, τὸ ἕνα ἕξη χρόνων καὶ τὸ ἄλλο τῆς ἡλικίας μου. Αὐτὴ ἐγύριζεν εἰς τὸν δρόμον κ' ἐπωλοῦσε μῆλα. Εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν τὰ ἐπήγαιναν κακά· ὕστερα ὅμως, ἐνῷ ἐκείνη ἐγύριζε νὰ πωλῇ, ἤρχετο εἰς τὸ 'σπίτι μας μία ὀστρεοπῶλις μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε συνεννοηθῇ ὁ πατήρ μου... ἕως ὅτου τὸ ἔμαθεν ἡ ἄλλη. Ἔκτοτε, κάθε βράδυ σχεδὸν εἴχαμεν εἰς τὸ 'σπίτι ξυλοβροντήματα. Μίαν ἡμέραν, τῆς ἁγίας Μαγδαληνῆς ἀνήμερα, ἦτον ἡ ἑορτὴ τῆς γυναικὸς τοῦ πατρός μου, καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν τὴν ἐχαιρέτησε διὰ τ' ὄνομά της, αὐτὴ τὸν ἤλεγξε! Ἀπὸ λόγον εἰς λόγον ὁ πατέρας μου τῆς καταφέρει εἰς τὸ κεφάλι μία μὲ τὸ ξύλο τῆς φροκαλιᾶς καὶ τῆς τὸ σχίζει· ἡ γυναῖκα ἔπεσε κάτω, εἶπα ὅτι ἐτελείωσεν· ἀλλὰ ποῦ! εἶχε κόκκαλο χονδρό· πολλαῖς φοραῖς τοῦ τὰς ἐκατέβαζε κ' ἐκείνη καλαῖς· μίαν φορὰν τὸν ἐδάγκασε τόσον κακὰ εἰς τὸ χέρι, ὥστ' ἔμεινε τὸ κομμάτι εἰς τὰ 'δόντια της. Αὐτὰ ὅμως τὰ πράγματα ἐγίνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ταῖς ἑορταῖς. Ταῖς καθημεριναῖς δὲν εἶχαν καιρόν· ἐπιάνοντο καὶ τότε, ὅμως δὲν ἔβλεπε κανεὶς αἵματα· μόνον μελανάδαις ἐπάνω εἰς τὰ κρέατά των.

— Καὶ πῶς ἐφέρετο εἰς ἐσὲ αὐτὴ ἡ γυνή;

— Ἡ θεία Μαγδαληνή; ἀρκετὰ καλά· ἦτο μόνον ὀλίγον ἀψίθυμη· καλὴ γυναῖκα ὅμως... Ἕως τέλους τὴν ἐβαρύνθη πλέον ὁ πατήρ μου, κ' ἕνα πρωῒ φεύγει καὶ πλέον δὲν ἐγύρισε· μᾶς ἄφησεν ὅμως ὅλα τὰ ἔπιπλα τοῦ 'σπιτιοῦ. Ἦτον ἀπὸ τὴν Βουργονίαν· ἴσως νὰ ἐγύρισεν εἰς τὸν τόπον του. Ἐγὼ ἤμουν τότε δεκαέξη χρόνων κόρη.

— Κ' ἔμεινες ἔπειτα μὲ τὴν ἀγαπητικὴν τοῦ πατρός σου;

— Ἀμὴ ποῦ ἤθελα νὰ ὑπάγω; Τότε τὰ ἑταίριασεν αὐτὴ μ' ἕνα στεγαστὴν, ὅστις ἦλθε κ' ἐκατοίκησε μαζῇ μας. Ἀπὸ τὰ δύο ἀγόρια τῆς

θείας Μαγδαληνῆς, τὸ ἓν ἐπνίγη εἰς τὸ νησὶ τῶν Κύκνων· τὸ ἄλλο ἐμβῆκε νὰ μάθῃ τὴν λεπτουργικὴν τέχνην.

— Καὶ τί ἔκαμνες τότε τοῦ λόγου σου;

— Ἔσυρα μαζῆ της τὸ ἁμαξάκι μὲ τὰ μῆλα εἰς τὸν δρόμον, ἔψηνα τὸ φαγητὸν, ἐπήγαινα τὸ μεσημεριανὸ εἰς τὸν ἄνδρα της· καὶ ὅταν αὐτὸς ἐπέστρεφε μεθυσμένος, πρᾶγμα ὁποῦ τοῦ συνέβαινε συχνὰ, ἐσυμβοηθοῦσα τὴν θεία Μαγδαληνὴ καὶ τὸν ἐδέναμεν, διὰ νὰ μὴν κάμνῃ τὸν κόσμον ἄνω κάτω. Ἦτον ἱκανὸς νὰ σκοτώσῃ καὶ ἄνθρωπον ἐπάνω εἰς τὸ μεθύσι του· ἔδωκε μίαν φορὰν μίαν μ' ἕνα πέλεκυν ἐπάνω εἰς τὴν πλάτην τῆς θείας Μαγδαληνῆς, ὁποῦ ἐπῆραν τὰ αἵματα ποταμηδόν.

— Καὶ πῶς κατήντησες... ἐδῶ; εἶπεν ἡ Μαριάνθη διστάζουσα.

— Ὁ υἱὸς τῆς Μαγδαληνῆς, ὁ μικρὸς Κάρολος, ὁποῦ ἐπνίγη εἰς τὸ νησὶ τῶν Κύκνων, εἶχε γίνει ἐραστής μου... ἀπὸ τότε ὁποῦ ἦλθεν αὐτὸς μὲ τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἀδελφόν του κ' ἐκατοίκησαν μαζῆ μας, εἰς τὴν ἰδίαν κάμερην... ἐκοιμούμεθα ὅλα τὰ παιδιὰ εἰς ἕνα κρεββάτι... Ὕστερον ἀπ' αὐτὸν ἐβιάσθηκα νὰ ὑποχωρήσω καὶ εἰς τὸν στεγαστὴν, ἐπειδὴ μ' ἐφοβέριζε νὰ μὲ διώξῃ ἀπὸ τὸ 'σπίτι. Ἐξ ἄλλου μέρους, ἐφοβούμην μὴ καταλάβῃ τίποτε καὶ ἡ θεία Μαγδαληνὴ, καθὼς καὶ ἔγινεν ἐπὶ τέλους· ἐπειδὴ ὅμως ἦτο καλὴ γυναῖκα, μὲ λέγει· — Ἀφοῦ εἶν' ἔτσι τὸ λοιπὸν, εἶσαι δεκαὲξ χρονῶν· διὰ δουλειὰ δὲν εἶσαι ἱκανὴ, ἐγὼ σὲ καταλαβαίνω· τὸ κεφάλι σου ἀπὸ τέχναις δὲν θὰ 'πάρει ποτέ· ἔλα τὸ λοιπὸν μαζῆ μου νὰ καταγραφθῇς εἰς τὴν ἀστυνομία· θὰ περάσω ἐγὼ διὰ μητέρα σου, ἀφοῦ καὶ ἀνετράφης σχεδὸν εἰς τὰ χέρια μου· 'παίρνομεν ἀπὸ τὴν διοίκησιν τὴν ἄδειαν, καὶ πλέον ἄλλο δὲν θὰ ἔχεις, παρὰ γάμους καθημέραν καὶ χαραῖς· μ' αὐτὸν τὸν τρόπον γλυτόνεις κ' ἐμένα ἀπὸ ἕνα βάρος, καὶ σὺ ζῇς καλά. Τί λὲς, κόρη μου; — Καλὰ, τὴν ἀποκρίνομαι· αὐτὸ τὸ ἐλησμόνησα ἐγώ. »— Ἐπαγαίνομεν λοιπὸν εἰς τὸ *γραφεῖον τῶν ἠθῶν*, μὲ συστήνει εἰς ἕνα *'σπίτι καλὸ*, καὶ ἀπὸ τότε κατεγράφθηκα. Εἶναι τώρα ἕνας χρόνος ὁποῦ ἐξαναεῖδα τὴν θείαν Μαγδαληνὴν εἰς ἕνα ξενοδοχεῖον ὅπου ἔτρωγα μαζῆ μ' ἕνα ἐραστήν μου· τὴν ἐπροσκαλέσαμεν καὶ αὐτήν· καὶ μᾶς εἶπε τότε, ὅτι ὁ στεγαστὴς ἦτον εἰς τὸ κάτεργον. Ἀπὸ τότε πλέον δὲν τὴν εἶδα πουθενά· κάποιος ἔλεγεν ἐσχάτως ὅτι εὑρέθη ἀποθαμμένη, πρὸ τριῶν μηνῶν. Τὴν ἐλυπήθηκα τὴν κακορρίζικη· ἦτο καλὴ γυναῖκα...ὅ,τι εἶχεν εἰς τὴν καρδιά της ἦτο καὶ εἰς τὰ χείλη της· καὶ ἄχολη... ὡσὰν ἕνα περιστέρι.

Ἡ Μαριάνθη καίτοι ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας περιπεσοῦσα εἰς ἀτμοσφαῖραν διαφθορᾶς, τοσοῦτον καθαρὸν ἔπνευσεν ἀέρα ἐσχάτως, ὥστε ἐπαχθῆ ἠσθάνθη κατάπληξιν εἰς τὴν ἀποτρόπαιον διήγησιν τῆς Λυκαίνης.

Τὴν διήγησιν δὲ ταύτην ἐβιάσαμεν ἑαυτοὺς νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα καὶ ἡμεῖς, ἐπειδὴ ἀνάγκη πᾶσα νὰ γνωστοποιηθῇ ὅτι, ὅσον αἰσχρὰ καὶ ἂν ὑπάρχῃ, πάλιν εἶναι χιλιάκις εὐφημοτέρα τῆς πραγματικότητος.

Ἴδετε ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ πενία εἰς ὁποίαν ὁδηγοῦσι τὰς πτωχὰς κλάσεις φρικώδη ἀτομικὴν καὶ κοινωνικὴν διαφθοράν;...

Ναί, ὑπάρχει πλησμονὴ τρωγλῶν, ὅπου νήπια καὶ ἔφηβοι, κόραι καὶ παῖδες, νόμιμα ἢ νόθα, ὅλα ἐπὶ τῆς αὐτῆς κοιτώμενα ψιάθης φύρδην, μίγδην, ὡς κτήνη ἐντὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σπηλαίου, γίνονται ἀδιακόπως μάρτυρες ἀπαισίων παραδειγμάτων μέθης, παραβιασμῶν, κραιπάλης καὶ φόνων... [1]

Οἱ πλούσιοι δύνανται νὰ κυκλώσωσι τὰ πονηρὰ ἔργα των διὰ σκιᾶς καὶ μυστηρίου, καὶ νὰ σεβασθῶσι τὴν ἱερότητα τῶν συνεστίων των.

Ἀλλ' οἱ τιμιώτεροι τῶν χειρωνάκτων, ἐπειδὴ πάντοτε σχεδὸν ἕνα μόνον ἐπασχολοῦσι μετὰ τῆς οἰκογενείας των θάλαμον, ἀναγκάζονται, ἐν ἐλλείψει κλινῶν κ' εὐρυχωρίας, νὰ κοιμίζωσι τὰ τέκνα των ὅλα ὁμοῦ, ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς... ὀλίγα βήματα μακρὰν αὐτῶν... ὁμοζύγων...

Ἐὰν εἰς τὰς ὀλεθρίους συνεπείας τοιούτων ἐνδειῶν, ἀναποφεύκτους σχεδὸν εἰς πάντα πτωχὸν ἀλλὰ χρηστοήθη χειρώνακτα, μᾶς κυριεύῃ φρίκη, τί θέλομεν εἰπεῖ λοιπὸν ὅταν πρόκηται περὶ χειρωνάκτων ἄλλων, διαφθαρέντων ἐκ τῆς ἀμαθείας ἢ κακῆς ἀνατροφῆς;

Ὁποῖα παραδείγματα ὀλέθρια δὲν δύνανται οὗτοι νὰ δώσωσιν εἰς τ' ἄθλιά των παιδία, τὰ ἐγκαταλειπόμενα, ἢ μᾶλλον παροτρυνόμενα, ἀπὸ τῆς τρυφεροτέρας νηπιότητος εἰς ὅλα τὰ αἰσχρὰ ὀλισθήματα, εἰς ὅλας τὰς κτηνώδεις ὁρμάς! Πῶς αὐτὰ νὰ προφυλαχθῶσιν, ἀφοῦ δὲν ἔλαβον οὐδεμίαν ἰδέαν περὶ καθήκοντος, σωφροσύνης καὶ αἰδοῦς; Δὲν εἶναι αὐτὰ ξένα πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς νόμους ὅσον καὶ οἱ ἄγριοι τοῦ Νέου Κόσμου;

Οἰκτρὰ πλάσματα διαφθειρόμενα ἐκ γενετῆς, στιγματιζόμενα εἰς τὰς φυλακάς, ὅπου ὁδηγοῦσιν αὐτὰ συνεχῶς ἡ ἀλιτεία καὶ ἐγκατάλειψις, διὰ τῆς βαρβάρου καὶ τρομερᾶς μεταφορᾶς·

ΣΠΕΡΜΑΤΑ ΔΙΑ ΤΟ ΚΑΤΕΡΓΟΝ!!!...

Καὶ ἡ μεταφορὰ ὑπάρχει ὀρθή.

Ἡ ἀπαισία πρόῤῥησις αὕτη πάντοτε σχεδὸν πληροῦται· ἀμφότερα τὰ φῦλα ἔχουσι τὸν προορισμόν των ἢ εἰς τὸ κάτεργον ἢ εἰς τὸ πορνοβοσκεῖον.

Δὲν θέλομεν νὰ δικαιώσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἀκολασίαν τῶν ἠθῶν. Ἀλλὰ συγκρίνετε μόνην τὴν ἑκούσιον διαφθορὰν μιᾶς γυναικὸς εὐσεβῶς ἀνατραφείσης εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς εὐπόρου οἰκογενείας της, οὐδέποτε παυσάσης τοῦ νὰ τῇ δίδῃ εὐγενῆ παραδείγματα· ναί· συγκρίνετε τὴν διαφθορὰν μιᾶς τοιαύτης γυναικὸς μὲ τὴν τῆς Λυκαίνης, πλάσματος ἀνατραφέντος ἐν φαυλότησι, διὰ φαυλοτήτων καὶ πρὸς φαυλότητας, εἰς τὴν ὁποίαν δεικνύουσιν, ὄχι παραλόγως, τὴν πορνείαν ὡς πόρον ζωῆς προστατευόμενον ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως!

Ὅ ἐστιν ἀληθέστατον. Ὑπάρχει γραφεῖον ὅπου ταῦτα καταστρώνονται, ἐπικυροῦνται καὶ ὑπογράφονται.

Γραφεῖον ὅπου ἡ μήτηρ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πορνείαν εἰς τὴν θυγατέρα της· ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ...

[1] Εἰς τὸ κείμενον προστίθεται: Oui, et trop fréquemment encore... l'INCESTE!!! l'inceste commis à l'âge le plus tendre, vient ajouter une horreur de plus à ces horreurs...

Καὶ ὁ τόπος οὗτος ἀποκαλεῖται *Γραφεῖον τῶν ἠθῶν!!!* (**Bureau des mœurs**).

Δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι πρέπει εἰς τὸν διοργανισμὸν τῆς κοινωνίας μας βαθυτάτη καὶ ἀνίατος νὰ ὑπάρχῃ στρέβλωσίς τις, εἰς τὸ χωρίον τῶν περὶ συνοικεσίου νόμων, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐξουσία... Η ΕΞΟΥΣΙΑ...ἡ σπουδαία καὶ ἀφῃρημένη αὐτὴ ἔννοια, ἀναγκάζεται, ὄχι μόνον νὰ ἀνέχεται, ἀλλὰ καὶ νὰ ὁρίζῃ διὰ κανονισμῶν, νὰ προστατεύῃ (ὅπως καθιστᾷ ἧττον κινδυνώδη) τὴν ἐμπορείαν αὐτὴν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ἥτις πολυπλασιαζομένη διὰ τῶν ἀκρατήτων ὀρέξεων ἀπειραρίθμου λαοῦ αὐξάνει καθημέραν ἐπ' ἄπειρον!

Ὑπερνικήσασα τὴν ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως τῆς συντρόφου της συγκίνησιν αὐτῆς ἡ Κελαϊδήστρα, τῇ λέγει μετὰ δειλίας·

— Νὰ σὲ εἰπῶ ἕνα λόγον, ὅμως νὰ μὴ σὲ κακοφανῇ.

— Λέγε... νὰ ἰδοῦμεν... ἐγὼ ἐπολυλόγησα κάμποσον· πλὴν θὰ εἶναι ἡ ὑστερινὴ φορὰ ὁποῦ συνομιλοῦμεν αἱ δύο μας καὶ δὲν πειράζει.

— Εἶσαι τώρα εὐτυχής, Λύκαινα;

— Πῶς εὐτυχής;

— Εἶσαι εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ζωήν σου;

— Ἐδῶ μέσα; εἰς τοῦ Λαζάρου;

— Ὄχι· ἔξω· εἰς τὸν οἶκόν σου... ὅταν ἦσ' ἐλευθέρα;

— Εὐχαριστημένη· διατί;

— Πάντοτε;

— Πάντοτε.

— Δὲν ζηλεύεις κάμμίαν ἄλλην καλητέραν τύχην;

— Ποίαν ἄλλην; Δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει ἄλλη κάμμία.

— Νὰ σὲ εἰπῶ, Λύκαινα, ἐπανέλαβεν ἡ Μαριάνθη μετά τινα σιγήν· δὲν ἀγαπᾷς νὰ ὀνειροπολῇς ἐνίοτε; νὰ φαντάζεσαι πράγματα τοῦ ἀέρος, εὐχάριστα ὅμως... ἐδῶ μάλιστα εἰς τὴν φυλακήν... τόσον καλὰ διασκεδάζουν αὐτὰ τὸν ἄνθρωπον!

— Καὶ περὶ τίνος πράγματος νὰ ὀνειροπολῶ;

— Περὶ τοῦ ἐραστοῦ σου.

— Τοῦ Παληκάρα;

— Ναί...

— Δὲν τὰ ἐξεύρω ἐγὼ αὐτά.

— Νὰ πλάσω ἐγὼ ἕνα διὰ σὲ καὶ τὸν ἐραστήν σου, καὶ νὰ ἰδῇς...

— Πά!... καὶ τί ἐκβαίνει ἀπ' αὐτό;...

— Τίποτε, νὰ περάσῃ ὀλίγον ἡ ὥρα...

— Αἴ, καλά· λέγε τὸ λοιπόν!

— Ὑπόθεσε ὅτι, καθὼς συμβαίνει ἐνίοτε, σὲ ἀπαντᾷ ἕνας ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος σὲ λέγει· Ταλαίπωρη Λύκαινα, σὺ δὲν πταίεις παντελῶς, ἀλλὰ πταίουν οἱ γονεῖς σου, ὁποῦ σὲ ἄφησαν παιδὶ μέσα εἰς τοὺς πέντε δρόμους, καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ παραδείγματα τώρα κατήντησες νὰ γίνῃς...

— Νὰ γίνω, τί; τί τάχα;...

— Δὲν βλέπεις ποῦ εὑρισκόμεθα, τόσον ἐγὼ καθὼς καὶ σύ; μήπως αὐτή μας ἡ θέσις εἶναι καλή;... ἀπεκρίθη ἡ Κελαϊδήστρα μετὰ γλυκείας φωνῆς· — Ὑπόθεσε ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος σὲ λέγει καὶ τοῦτο· Σὺ τώρα ἀγαπᾷς τὸν Παληκάρα... ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸς ἐσέ... λυτρωθῆτε καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν κακὴν ζωὴν ὅπου ζῆτε... καὶ γίνε γυναῖκά του νόμιμος.

Ἡ Λύκαινα ἀνέστειλε τοὺς ὤμους.

— Καὶ μὲ 'παίρνει ἐκεῖνος διὰ γυναῖκά του;

—Ἔπραξεν αὐτὸς ἄλλο πλημμέλημα παρὰ τὸ νὰ κυνηγῇ χωρὶς ἄδειαν;

—Ὄχι· μόνον, καθὼς ἐκυνηγοῦσεν εἰς τὰ δάση, 'ψαρεύει τώρα κ' ἐπάνω εἰς τὸν ποταμόν· καὶ τί πλημμέλημα τάχα εἶν' αὐτό; Μήπως τὰ πουλία καὶ τὰ 'ψάρια ἔχουν κανένα 'νοικοκύρην; ὅποιος θέλει ἂς κτυπᾷ.

— Ἂς ἦναι· ὑπόθεσε ὅτι ἀφῆκεν αὐτὴν τὴν ἐπικίνδυνον τέχνην καὶ θέλει νὰ γίνῃ καθ' ὅλα τίμιος ἄνθρωπος· ὑπόθεσε ὅτι σύρει διὰ τῆς εἰλικρινοῦς διαγωγῆς του τὴν εὔνοιαν κυρίου τινὸς ἀγνώστου, ὁ ὁποῖος δίδει πλήρη πίστιν εἰς αὐτὸν, καὶ τοῦ εὑρίσκει μίαν θέσιν...στάσου νὰ ἰδῇς... ἡμεῖς τώρα ὀνειροπολοῦμεν...ναί· τοῦ εὑρίσκει μίαν θέσιν· τὸν κάμνει, παραδείγματος χάριν, δασοφύλακα, ἀφοῦ αὐτὸ τὸ ἔργον ἔτυχε ν' ἀγαπᾷ...τὸν κάμνει πάλιν κυνηγὸν...ὅμως χωρὶς ν' ἀντιβαίνῃ καὶ εἰς τοὺς νόμους...καλὸν κυνηγόν.

—Ὦ! ἦταν καλόν· ἐπειδὴ πάντοτε ἤθελε ζῇ μὲ τὰ δάση του.

—Ὅμως, νὰ τοῦ δώσουν αὐτὴν τὴν θέσιν μὲ συμφωνίαν νὰ σὲ ὑπανδρευθῇ, καὶ νὰ σ' ἔχῃ πάντοτε μαζῆ του...

— Πάντοτε μαζῆ μὲ τὸν Παληκάρα;

— Ναὶ, ἐπειδὴ μοῦ εἶπες ὅτι πολὺ ἤθελες εἶσαι εὐτυχὴς ἂν ἐκατοικοῦσες μαζῆ του εἰς τὰ δάση! Δὲν προτιμᾷς καλήτερα, ἀντὶ μιᾶς κακῆς καλύβης, ὅπου θὰ εἶσθε τρυπωμένοι καὶ οἱ δύο ὡσὰν ἔνοχοι, νὰ εἶχες ἕνα εὔμορφο 'σπιτάκι ἐξοχικὸ, ὅπου νὰ κάθησαι 'νοικοκυρὰ ἥσυχη, μὲ τὸ ἔργον σου τὸ τίμιον;

— Κάθεσαι τώρα καὶ μὲ περιπαίζεις... γίνονται αὐτὰ ποτέ;

— Ποῖος ἐξεύρει; τυχαίνει... Ἡμεῖς τώρα ὑποθέτομεν· ἂν ἦτο.

—Ἆ! ὑποθέτομεν· αὐτὸ εἰπέ.

— Ἀλλὰ φαντάσου, Λύκαινα· θαῤῥῶ πῶς σὲ βλέπω μέσα εἰς τὸ 'σπιτάκι σου, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ δάσους, μαζῆ μὲ τὸν ἄνδρα σου καὶ δύο τρία παιδάκια...Παιδιά του κανείς...τὶ εὐτυχία! ἒ, Λύκαινα;

— Παιδιά μου, ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου;...ἀνέκραξεν ἡ Λύκαινα μετὰ θηριώδους περιπαθείας — ὢ! νὰ ἰδῇς ἀγάπην ἐγὼ ὁποῦ ἤθελα νὰ τοὺς ἔχω! τὰ παιδιά μου!...

— Τὶ καλὴν συντροφίαν ἤθελαν σοῦ κρατεῖ εἰς τὴν μοναξίαν σου! ἔπειτα, ὅταν μεγαλώσουν ὀλίγον, ν' ἀρχήσουν νὰ σοῦ κάμνουν ταῖς δουλειαῖς σου· τὰ μικρότερα νὰ μαζεύουν ξηρόκλαδα διὰ τὸν χειμῶνα· τὸ μεγαλήτερον νὰ 'παγαίνῃ εἰς τὰ χόρτα τοῦ δρυμοῦ διὰ νὰ βοσκήσῃ μίαν ἢ δύο ἀγελάδας, δῶρον ὁποῦ σοῦ ἔκαμαν εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς ἀξιότητος τοῦ ἀνδρός σου· ἐπειδὴ θὰ ἐκπληροῖ τὰ χρέη του ἐξαίρετα...

— Αἴ, βέβαια...εἶδες! παράδοξον, Κελαϊδήστρα, πόσον εὐχαριστοῦν αὐτὰ τὰ ὀνειροπολήματα!...Εἰπέ με ἀκόμη· ἐξακολούθησε...

— Ὁ ἄνδρας σου θὰ ὑπερευχαριστεῖ τὸν κύριόν του...θὰ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ δῶρα συνεχῆ...θὰ ἔχετε τὸν ὀρνιθῶνά σας, τὸ περιβολάκι σας· ἀλήθεια! πρέπει καὶ τοῦ λόγου σου, Λύκαινα, νὰ ἐκβαίνῃ ἀπὸ τὸ χέρι σου δουλειά· ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τὸ βράδυ θὰ ἐργάζεσαι.

— Ἀπὸ δουλειὰ ἐμένα θὰ μὲ φοβερίσεις; κύτταξε τοὺς βραχίονάς μου μία φορά!...νὰ συγκατοικήσω ἐγὼ μὲ τὸν ἄνδρα μου, κ' ἔπειτα μή σε μέλει!...

— Εὖγε! ὅμως ἐξεύρεις καὶ πόση δουλειὰ ἔχει ἡ ἐξοχή! Τώρα νὰ καθαρίσῃ κανεὶς τὸν σταῦλον, τώρα νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ φαγητὸν, τὰ φορέματα νὰ ἐπιδιορθώσῃ...χίλια πράγματα! Τὴν μίαν ἡμέραν πλύσιμον, τὴν ἄλλην φούρνισμα, διάρμισμα τοῦ 'σπιτιοῦ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω, ὥστε νὰ ἔρχωνται οἱ ἄλλοι δασοφύλακες καὶ νὰ λέγουν·—Ὦ! κάμμία ἂς μὴν εἰπῇ ὅτ' εἶναι 'νοικοκυρὰ ὡσὰν τὴν γυναῖκα τοῦ Παληκάρα· δὲν σὲ δίδει καρδιὰ νὰ πατήσῃς εἰς τὰ σανίδια της ἀπὸ τὴν καθαριότητα! τὰ παιδιά της τόσον εὔμορφα τὰ ἔχει τηποδευμένα! Πολὺ προκομμένος ἄνθρωπος ἐκείνη ἡ κυρία Παληκάραινα!... »

— Κυρία Παληκάραινα, ἔ, Κελαϊδήστρα; οὕτω θὰ μὲ λέγουν; ὑπέλαβεν ἡ Λύκαινα μὲ εἶδος ἐπάρσεως· Κυρία!

— Παρὰ νὰ σὲ λέγουν Λύκαινα, δὲν εἶναι τοῦτο καλήτερον;

— Διάβολε! βέβαια καὶ προτιμῶ καλήτερα νὰ ἔχω τ' ὄνομα τοῦ ἀνδρός μου παρὰ τ' ὄνομα ἑνὸς ζώου...Πλὴν...πά!...πά!...ἐγὼ *Λύκαινα* ἐγεννήθηκα...*Λύκαινα* θ' ἀποθάνω...

— Τίς οἶδε;...ἡ τιμία ζωὴ φέρει πάντοτε εὐτυχίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον...Λοιπὸν, ὅσον ἀπὸ κόπους δὲν δειλιᾷ τ' ὀμμάτι σου;...

— Τὶ νὰ δειλιάσῃ! καὶ ἔπειτα τὶ κόπους! πῶς θὰ ἔχω ἕνα ἄνδρα καὶ τρία παλαιόπαιδα νὰ λατρεύσω, κόπον τὸν λέγεις αὐτόν!

— Ἔπειτα μήπως ἀκατάπαυστη θὰ εἶναι καὶ ἡ δουλειά! ὑπάρχουν καὶ ὧραι ἀνέσεως· τὸν χειμῶνα, τὴν νύκτα, ἐνῷ τὰ παιδία κοιμῶνται, καὶ ὁ ἄνδρας σου καπνίζει μὲ τὴν σύριγγά του, καθαρίζων τὰ ὅπλα του ἢ χαδεύων τοὺς σκύλους του, σὺ θὰ ἔχεις ἀνάπαυσιν, ἂν θέλῃς.

— Ἀνάπαυσιν;...τί! νὰ κάθωμαι μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα; Ὄχι· τότε δὰ εἶναι ὁποῦ θὰ μεταδιορθώνω τὰ φορέματα τῶν παιδιῶν ἢ τοῦ ἀνδρός μου, ἂν ἦναι πουθενὰ καταλυμένα· κοντὰ εἰς τὴν φωτιὰ, ὁποῦ θὰ λαμπαδίζει· κάπος εἶναι αὐτός; ὁποῦ τὸν χειμῶνα αἱ ἡμέραι εἶναι ἅψε σβύσε...μικραί!

Χάρις εἰς τὴν ὁμιλίαν τῆς Μαριάνθης, ἡ Λύκαινα βαθμηδὸν ἐλησμόνει τὸ παρὸν καὶ ὅλη εἰς τὸ φαντασιῶδες ἐκεῖνο μέλλον ἐβυθίζετο...ὡς τὴν Κελαϊδήστραν, ὁπόταν ὁ Ῥοδόλφος τῇ περιέγραφε τὰς ἀγροτικὰς τῆς ἐπαύλεως τοῦ Βουκεβὰλ ἡδονάς. Ἡ Λύκαινα ἔκλινε πρὸς ἀγριώτερόν τι ὡς ἐκ τῶν ἐμπνεύσεων τοῦ ἐραστοῦ της. Ἀναπολοῦσα εἰς τὴν μνήμην της ἡ Μαριάνθη πόσον βαθεῖαν καὶ σωτήριον ἐντύπωσιν τὴν ἐπροξένε-

σαν αἱ τερπναὶ τοῦ 'Ροδόλφου περιγραφαὶ περὶ ἀγροτικῆς ζωῆς, ἠθέλησε τὸ αὐτὸ νὰ μετέλθῃ μέσον καὶ παρὰ τῇ Λυκαίνῃ, ὀρθῶς στοχαζομένη ὅτι, ἂν ἡ σύντροφός της ἐσυγκινεῖτο ἀρκετὰ ἐκ τῆς εἰκόνος βίου ἐργατικοῦ, πτωχοῦ καὶ μονήρους, ὥστε νὰ ἐπιποθήσῃ αὐτὸν διακαῶς, ἡ γυνὴ αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἀξία συμπαθείας καὶ οἴκτου.

Ἔμπλεως θυμηδίας, ὅτι ἔβλεπε τὴν σύντροφόν της ἀκροωμένην αὐτὴν μετὰ περιεργείας, ἡ Κελαϊδήστρα ἐπανέλαβε μειδιῶσα·

— Καὶ ἔπειτα, *κυρία Παληκάραινα*... ἄφες νὰ σὲ λέγω οὕτω. Τί σε πειράζει;...

—Νὰ μὲ πειράζῃ λέγει; ἐξ ἐναντίας, μὲ κολακεύει αὐτό...—Καὶ ἀναστείλασα τοὺς ὤμους ἡ Λύκαινα μειδιῶσα καὶ αὐτὴ, ἐπρόσθεσε· Μὲ φαίνεται ὡσὰν νὰ παίζωμεν *τὸ παιγνίδι τῶν Κυριῶν*!... Τὶ παιδιὰ ὁποῦ εἴμεθα!... Ἔλα· ἄς ἦναι πλέον· περνᾷ ἡ ὥρα... Λοιπὸν ἔλεγες;...

—Ἔλεγα, κυρία Παληκάραινά μου, ὅτι μόνον τὰ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἐσυλλογίσθημεν· τὰ τοῦ ἀχρείου καιροῦ μόνον...

—Ἄσχημος σὲ φαίνεται καὶ ὁ χειμῶνας! Ν' ἀκούῃς τὸν ἄνεμον τὴν νύκτα νὰ βοᾷ εἰς τὸ δάσος, καὶ τοὺς λύκους ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν νὰ οὐρλιάζουν ἀπὸ μακρὰν...καὶ σὺ νὰ κάθησαι εἰς τὸ 'σπιτάκι σου, εἰς τὴν φωτιὰ, μὲ τὸν ἄνδρα σου καὶ τὰ παιδιά σου, ἢ καὶ χωρὶς τὸν ἄνδρα σου, ὁποῦ τυχαίνει νὰ ἐκβῇ διὰ νὰ κάμῃ μία γύρα...ὤ! τὰ ὅπλα ἐγὼ δὲν τὰ φοβοῦμαι. Νὰ τύχῃ περίστασις νὰ ὑπερασπισθῶ τὰ παιδιά μου...νὰ ἰδῇς πῶς ἐξεύρει ἡ Λύκαινα καὶ φυλάττει τὰ λυκόπουλά της!...

—Ὤ! τὸ πιστεύω· εἶσαι γενναία, ἀνδρειοτάτη... ἀλλ' ἐγὼ πάλιν ὡς δειλὴ, προτιμῶ τὴν ἄνοιξιν... Ὤ! τὴν ἄνοιξιν, κυρία Παληκάραινα, τὴν ἄνοιξιν! ὅταν τὰ φύλλα πρασινίζουν, ἀνοίγουν τὰ εὔμορφα ἀνθύλλια τῶν δασῶν, μὲ τὴν γλυκυτάτην των ἐκείνην ὀσμὴν, πόσον εὐωδιάζει ὁ ἀήρ!...Τότε θὰ βλέπεις καὶ τὰ τέκνα σου νὰ κυλίωνται πλήρη φαιδρότητος ἐπὶ τοῦ νέου χόρτου· ἔπειτα τὰ δένδρα τόσον θὰ πυκνωθοῦν, ὥστε μόλις θὰ διακρίνεις τὸ 'σπιτάκι σου ἀνάμεσα εἰς τὰ φύλλα των. Θαῤῥῶ ὅτι τὸ βλέπω... ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν του ἔχει μίαν κληματαριὰ, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασεν ὁ ἄνδρας σου μὲ τὰ ἴδιά του χέρια, καὶ ἡ ὁποία σκιάζει τὴν πρασιὰν ὅπου κοιμᾶται ὅταν κάμνῃ ζέστην πολλήν· καὶ σὺ ἐν τούτοις 'παγαίνεις κ' ἔρχεσαι συστήνουσα εἰς τὰ παιδιὰ μὴ τύχῃ κ' ἐξυπνήσουν τὸν πατέρα των... Δὲν ἐξεύρω ἂν ἔκαμες αὐτὴν τὴν παρατήρησιν· ἀλλ' εἰς τὴν καρδίαν τοῦ καλοκαιριοῦ, ἐκεῖ δὰ τὸ μεσημέρι, μέσα εἰς τὰ δάση, ὑπάρχει τοιαύτη σιωπὴ, ὁποία ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός· οὐδὲ τὰ φύλλα ἀκούει κανεὶς νὰ σείωνται, οὐδὲ τὰ πουλία νὰ κελαϊδοῦν...

— Τωόντι, ὑπέλαβε μηχανικῶς σχεδὸν ἡ Λύκαινα, ἥτις λησμονοῦσα βαθμηδὸν τὴν πραγματικότητα, ἐνόμιζε σχεδὸν ὅτι ἔβλεπεν ἀναπτυσσομένας πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῆς τὰς χαρμοσύνους εἰκόνας τῆς ποιητικῆς φαντασίας τῆς Μαριάνθης... αὐτῆς τῆς κόρης, τῆς φύσει ἐκδότου εἰς τὰς τῆς φύσεως καλλονάς.

Πλήρης ἀγαλλιάσεως ὅτι ἡ σύντροφός της βαθεῖαν τῇ ἔδιδε προσοχὴν,

ἡ Κελαϊδήστρα ἐπανέλαβεν, ἐγκαταλειπομένη οὐχ ἧττον τῆς Λυκαίνης καὶ αὐτὴ εἰς τὸ θέλγητρον τῶν ἰδεῶν τὰς ὁποίας ἐπροκάλει·

—Ἕνα πρᾶγμα ἀγαπῶ ἐγὼ ἐξ ἴσου σχεδὸν μὲ τὴν σιωπὴν ἑνὸς δάσους· τὸν θόρυβον τῶν μεγάλων σταλαγμῶν τῆς καλοκαιρινῆς βροχῆς, ὅταν πίπτουν ἐπάνω εἰς τὰ φύλλα· δὲν σ' ἀρέσει κ' ἐσένα αὐτό;

—Ὤ! ναί...κ' ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν βροχὴν τὸ καλοκαῖρι.

— Τὰ δένδρα, 'ξεύρεις, τὰ βρύα, τὰ χορταράκια, ἔρχονται καὶ ῥαντίζονται ὅλα, καὶ τὶ καλὴν, τὶ δροσερὰν ἀναπέμπουν εὐωδίαν! Καὶ ἔπειτα ὁ ἥλιος, ἀνάμεσα εἰς τὰ δένδρα, πῶς κάμνει ὅλας ἐκείνας τὰς μικρὰς σταλαγματίας τοῦ νεροῦ ὁποῦ κρέμανται ἀπὸ τὰς ἄκρας τῶν φύλλων μετὰ τὴν βροχὴν, νὰ λαμποκοποῦν ὡσὰν 'διαμάντια!...Τὸ παρετήρησες καὶ τοῦτο;

— Ναὶ, ναὶ...ὅμως τώρα πρώτην φορὰν τὸ ἐστοχάσθηκα, ἐπειδὴ μοῦ τὸ λέγεις σύ...Τὶ περίεργον ἀληθινά! πόσον καλὰ ἐξεύρεις, Κελαϊδήστρα, καὶ τὰ περιγράφεις! θαῤῥεῖ κανεὶς ὅτι τὰ βλέπει...νὰ,..ἐμπρός του... Κ' ἔπειτα, νὰ σὲ εἰπῶ κ' ἕνα ἄλλο· δὲν ἐξεύρω πῶς νὰ σὲ τὸ εἰπῶ... ὅμως, αὐτὰ ὁποῦ λέγεις...εἶναι ὡσὰν νὰ ἔχουν μίαν γλυκεῖαν ὀσμήν... ὡσὰν νὰ δροσίζουν τὸν ἄνθρωπον...καθὼς δροσίζει ἡ καλοκαιρινὴ βροχὴ ὁποῦ εἴπαμεν.

— Καὶ μὴ νομίζεις ὅτι μόνοι ἡμεῖς ἀγαποῦμεν τὴν καλοκαιρινὴν βροχήν. Τὰ πτηνά! δὲν βλέπεις καὶ αὐτὰ πῶς χαίρονται, πῶς τινάζουν τὰ πτερουδάκιά των, πῶς κελαδοῦν τότε χαροποιά...ὄχι ὅμως πλέον χαροποιὰ καὶ ἀπὸ τὰ παιδιά σου...τὰ ἐλεύθερα, φαιδρὰ καὶ ἐλαφρὰ ὡσὰν ἐκεῖνα. 'Εκεῖ δὰ τὸ βράδυ, βλέπεις τὰ μικρότερα νὰ τρέχουν· ποῦ 'παγαίνετε; εἰς προϋπάντησιν τοῦ μεγαλητέρου των ἀδελφοῦ, ὅστις ἰδοὺ προβάλλει ἀπὸ τὸ δάσος ὁδηγῶν δύο ἀγελάδας μὲ κάτι βυζία γεμάτα γάλα...ἤκουσαν, βλέπεις, τὰ μικρὰ τὸν ἦχον τῶν κωδωνίων ἀπὸ μακρὰν καὶ ἐκατάλαβαν ὅτ' εἶναι ὁ ἀδελφός των ὅστις ἔρχεται!...

— Καὶ νὰ ἰδῇς, Κελαϊδήστρα, ὁποῦ θαῤῥῶ πῶς βλέπω τὸ μικρότερο καὶ τολμηρότερο νὰ λέγῃ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ μεγαλητέρου νὰ τὸ ἀναβάσῃ εἰς τὴν ῥάχιν τῆς ἀγελάδας· φαντάσου νὰ ἔρχεται καβάλλα καὶ νὰ τὸ κρατῇ ὁ ἀδελφός του μὴ πέσῃ...

— Ναὶ, καὶ νὰ βλέπῃς τὸ πτωχὸν τὸ ζῶον καὶ νὰ νομίζῃς ὅτι γνωρίζει τὶ φορτίον φέρει, καὶ βαδίζει μὲ τόσην προσοχήν... Ἔρχεται ὕστερα ἡ ὥρα τοῦ δείπνου· ὁ μεγάλος σου υἱὸς, ἐνῷ ἐφύλαττε τὰ ζῶα εἰς τὴν νομὴν, σοῦ ἐμάζευσε ἕνα καλάθι ἄγρια χαμοκέρασα, λαμπρὰ πράγματα, τοῦ δάσους 'ξεύρεις... καὶ σοῦ τὰ φέρει δροσερὰ δροσερὰ, σκεπασμένα ἀπὸ ἀγριολούλουδα πυκνὰ πυκνά.

—Χαμοκέρασα καὶ ἀγριολούλουδα... τὶ εὐωδίαν θ' ἀναδίδουν!... 'Αλλὰ, Κύριε ἐλέησον! Κελαϊδήστρα! ποῦ δαίμονα 'παγαίνεις καὶ τὰ ἐνθυμεῖσαι αὐτὰ τὰ πράγματα;

— Εἰς τὰ δάση ὅπου τὰ χαμοκέρασα καμώνονται, καὶ ὅπου τ' ἀγριολούλουδα ἀνθοῦν... ἄλλο δὲν ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμνῃ παρὰ νὰ βλέπῃ

καὶ νὰ μαζεύῃ, κυρία Παληκάραινα... Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ τοῦ 'σπιτιοῦ...Νυκτώνει· εἶναι χρεία ν' ἀλμέξῃς τὰς ἀγελάδας σου, νὰ ἑτοιμάσῃς τὸ δεῖπνον ὑποκάτω ἀπὸ τὴν κληματαριά· ἐπειδὴ ἀκούεις καὶ γαυγίζουν οἱ σκύλοι τοῦ ἀνδρός σου, καὶ κατόπιν τὴν φωνὴν τοῦ αὐθέντου των, ὅστις μολονότι κατακουρασμένος, ἐμβαίνει εἰς τὴν αὐλήν σου μὲ τὸ τραγοῦδι... Καὶ πῶς νὰ μὴν τραγουδῇ τις ἐνῷ, καλοκαῖρι ὁ καιρὸς, ἡ ἑσπέρα λαμπρὰ, ἐπιστρέφει εἰς τὸ 'σπιτάκι του μὲ τὴν καρδίαν πλήρη εὐχαριστήσεως εἰς τὴν συναίσθησιν ὅτι τὸν περιμένουν μία καλὴ σύζυγος καὶ ὡραῖα τέκνα; ψεύματα, κυρία Παληκάραινα;

— Τραγουδεῖ βέβαια κανείς! εἶπεν ἡ Λύκαινα ἐπὶ τὸ μᾶλλον σύννους.

— Ἐκτὸς ἂν κλαίῃ ἀπὸ κατάνυξιν, ἐπανέλαβεν ἡ Μαριάνθη συγκινηθεῖσα καὶ αὐτή. Καὶ τὰ δάκρυα ταῦτα εἶναι ἐπίσης γλυκὰ ὡσὰν τὰ τραγούδια. Ἔπειτα, ὅταν ἡ νύκτα πλακώσῃ πλέον, τί ὡραῖα εἶναι νὰ κάθηται κανεὶς εἰς μία πεζοῦλα καὶ νὰ χαμαρώνῃ τὴν γαλήνην ἐκείνην· νὰ πνέῃ τὴν εὐωδίαν ἥτις ἔρχεται ἀπὸ τὸ δάσος... ν' ἀκούῃ νὰ φληναφοῦν τὰ παιδία του... νὰ βλέπῃ τ' ἄστρα... Τότε ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου τόσον φουσκώνει πλέον... ὥστε ἀνάγκη πᾶσα νὰ ξεθυμάνῃ διὰ μιᾶς προσευχῆς εἰς τὸν Θεόν... Καὶ πῶς νὰ μὴν εὐχαριστήσῃ κανεὶς ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον χρεωστεῖ τὴν δρόσον τῆς ἑσπέρας, τὴν εὐωδίαν τῶν δασῶν, τὸ γλυκὺ φέγγος τῶν ἄστρων;... Μετὰ τὴν εὐχαριστίαν ἢ τὴν προσευχὴν αὐτὴν, 'παγαίνει κανεὶς καὶ κοιμᾶται εἰρηνικὰ, ἕως νὰ ἐξημερώσῃ πάλιν· καὶ τότε πάλιν εὐχαριστεῖ τὸν Δημιουργόν... ὅτι ἡ πτωχὴ καὶ ἐργώδης αὐτη, ἀλλ' ἥσυχος καὶ τιμία, ζωὴ εἶναι καθημέραν ἡ αὐτή...

— Καθημέραν ἡ αὐτή!... ἐπανέλαβεν ἡ Λύκαινα, κλίνασα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτῆς, καὶ ἀπλανὲς τὸ ὄμμα, πεπιεσμένα τὰ στέρνα διατηροῦσα — διότι τῳόντι, ὁ Θεὸς εἶναι ἄκρως πολυεύσπλαγχνος ἀφοῦ εὐδοκεῖ νὰ ζῶμεν εὐτυχεῖς μὲ τὸ ὀλίγον ὁποῦ μᾶς δίδει...

— Εἰπέ με δὰ τώρα, Λύκαινα, ἐπανέλαβε πράως ἡ Μαριάνθη· δὲν ἤξιζε νὰ τὸν λατρεύσῃς ὡσὰν Θεὸν ἐκεῖνον ὅστις ἤρχετο καὶ σ' ἔδιδε μίαν τοιαύτην ἥσυχον κ' ἐργατικὴν ζωὴν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀθλίου βίου τὸν ὁποῖον διάγεις εἰς τὸν βόρβορον τῶν Παρισίων

Ἡ λέξις *Παρίσια* ἀνεκάλεσε διὰ μιᾶς τὴν Λύκαινα εἰς τὸ πραγματικόν... Παράδοξόν τι φαινόμενον διέτρεξεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ πλάσματος.

Ἡ ἀφελὴς περιγραφὴ ἑνὸς βίου ταπεινοῦ καὶ ἐργώδους· ἡ ἁπλῆ διήγησις αὐτη, ἡ τώρα μὲν φωτισθεῖσα διὰ τῶν τερπνῶν λαμπηδόνων τῆς οἰκιακῆς ἑστίας, τώρα δὲ χρυσωθεῖσα διά τινων χαρμοσύνων ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἔπειτα δροσισθεῖσα διὰ τῆς αὔρας τῶν μεγάλων δασῶν καὶ ἀρωματισθεῖσα διὰ τῆς ἀποπνοίας τῶν ἀγρίων ἀνθῶν, ἡ διήγησις αὕτη ἐπροξένησεν εἰς τὴν Λύκαιναν ἐντύπωσιν βαθυτέραν, δελεαστικωτέραν ἧς ἤθελε τῇ προξενήσει νουθεσία τις ἔξοχος.

Καθ' ὅσον ἡ Μαριάνθη ἐλάλει, ἡ Λύκαινα ἐπεπόθει νὰ ἦτον οἰκοδέσποινα ἀκάματος, σύζυγος ῥωμαλέα, μήτηρ ἀφωσιωμένη καὶ εὐσεβής.

Αὐτὸ... ὅτι ἐνέπνευσεν, ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς μάλιστα, εἰς μίαν γυναῖκα θηριώδη, κακοήθη καὶ διεφθαρμένην τὸν ἐφέστιον ἔρωτα, τὸ πρὸς τὰ καθήκοντα σέβας, τὴν πρὸς τὸ ἔργον διάθεσιν, τὴν πρὸς τὸν Πλάστην εὐγνωμοσύνην, καὶ ταῦτα ὅλα διὰ μόνης τῆς ὑποσχέσεως τῶν ὅσα ὁ Θεὸς δίδει εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἀνθρώπους...(τὴν ὑπεσχέθη τὸν ἥλιον τ' οὐρανοῦ καὶ τὴν σκιὰν τῶν δασῶν...) καὶ τῶν ὅσα ἡ κοινωνία χρεωστεῖ πρὸς πάντα ὅστις ἐργάζεται· (τὴν ὑπεσχέθη προσέτι στέγην καὶ ἄρτον) δὲν ἦτο διὰ τὴν Μαριάνθην λαμπρότατος θρίαμβος!

Ποῖος ἠθικολόγος, ποῖος ἱεροκῆρυξ ἤθελε ποτὲ ἐπιτύχει πλειότερόν τι διὰ τῶν μονοτόνων ἀπαγγελιῶν του, ὅλας ἀνθρωπίνους ἐκδικήσεις καὶ ὅλους θείους κεραυνοὺς προφητεύων;

Ὁ ἀλγεινὸς θυμὸς ὑφ' οὗ συνηρπάσθη ἡ Λύκαινα ὁπόταν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ πραγματικὸν ἐκ τοῦ νέου πρὸς αὐτὴν καὶ σωτηρίου ῥεμβασμοῦ εἰς ὃν κατὰ πρώτην φορὰν ἐβύθισεν αὐτὴν ἡ Μαριάνθη, ὑπῆρχεν ἀπόδειξις τῆς ἐπιῤῥοῆς ἣν αὕτη ἡ νέα ἔλαβεν ἐπὶ τῆς δυστήνου της συντρόφου. Καὶ ὅσον πικροτέρα ὑπῆρχεν ἡ λύπη τῆς Λυκαίνης περιπεσούσης μετὰ τὴν παρήγορον αὐτὴν θεωρίαν εἰς τὴν φρικώδη πραγματικὴν καταστασίν της, τόσον ὁ θρίαμβος τῆς Κελαϊδήστρας ἐβεβαιοῦτο ὡς ἀναντίῤῥητος. Μετά τινα στιγμὴν σκέψεως, ἡ Λύκαινα ἀνέστησεν ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν, ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου της, καὶ ἐγερθεῖσα ἀπειλητικῶς, ἔμπλεως ὀργῆς, ἀνεβόησε·

— Βλέπεις... βλέπεις πόσον εἶχα δίκαιον νὰ σὲ ἀποφεύγω!... Προησθανόμην ἐγὼ ὅτι εἰς κακόν μου ἤθελεν ἀποβῇ ἡ συναναστροφή σου! Διατί νὰ μοῦ εἰπῇς τοιαῦτα λόγια; διὰ νὰ μὲ τυραννήσῃς; Ἐγὼ πταίω, ὁποῦ ἔκαμα τὴν ἀνοησίαν νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι εὐχαρίστως ἤθελα ὑπάγει νὰ ζήσω εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν μετὰ τοῦ ἀνδρός μου!... Ἀλλὰ δὲν μὲ λέγεις τί λοιπὸν εἶσαι σύ; διατί νὰ μοῦ χαλᾷς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἡσυχίαν; Ταλαίπωρη, δὲν γνωρίζεις τί κακὸν μ' ἔκαμες! Ἀλλοῦ τώρα δὲν θὰ 'παγαίνει ὁ νοῦς μου παρὰ εἰς αὐτὸ τὸ δάσος, εἰς αὐτὸ τὸ 'σπίτι, εἰς ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ, εἰς ὅλην τὴν εὐτυχίαν ἐκείνην ὁποῦ δὲν θὰ ἰδοῦν τὰ ἰδικά μου 'μάτια ποτέ... ποτέ! Καὶ ἂν δὲν ἠμπορέσω νὰ ἐξαλείψω αὐτὰ τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἐνθύμησίν μου, τί ζωὴ λοιπὸν θὰ εἶναι ἡ ἰδική μου ζωή! ἕνας μαῦρος ᾅδης, μία κόλασις ζωντανή... καὶ πταίεις σύ· ναὶ, εἶσαι σὺ ἡ αἰτία!...

— Ἐγὼ ἡ αἰτία! χαίρομαι λοιπόν! ὤ! χαίρομαι, εἶπεν ἡ Μαριάνθη.

— Χαίρεσαι, λέγεις; ἀνέκραξεν ἡ Λύκαινα μὲ φοβεροὺς ὀφθαλμούς.

— Ναί...χαίρομαι! ἐπειδὴ, ἂν ἡ παροῦσα ζωή σου σὲ φαίνεται κόλασις, θὰ προτιμήσεις τὴν ἄλλην ὁποῦ σ' ἀνέφερα.

— Καὶ τί ἐκβαίνει ἀπ' αὐτὸ, ἀφοῦ δὲν θὰ τὴν ἀπολαύσω ποτέ; πρὸς τί νὰ θλίβωμαι ὅτ' εἶμαι μία κόρη τοῦ δρόμου, ἀφοῦ τῆς τύχης μου εἶναι κόρη τοῦ δρόμου ν' ἀποθάνω; — ἀνέκραξεν ἡ Λύκαινα ἐπὶ τὸ μᾶλλον παροργιζομένη, καὶ ἁρπάζουσα διὰ τῆς ἰσχυρᾶς της χειρὸς τὸν λεπτοφυῆ καρπὸν τῆς χειρὸς τῆς Μαριάνθης. — Ἔ; εἰπέ μου...λέγε!... Διατί νὰ

μοῦ βάλῃς εἰς τὸν νοῦν πράγματα ὁποῦ δὲν ἠμπορῶ ν' ἀπολαύσω ποτέ;

— Σὲ λέγω, ὅτι τὸ νὰ ἐπιθυμῇ τις μίαν ζωὴν τιμίαν καὶ ἐργατικὴν, θὰ εἰπεῖ ὅτι αὐτὸς εἶναι ἄξιος τῆς ζωῆς ἐκείνης· ἐπανέλαβεν ἡ Μαριάνθη, χωρὶς τελείως νὰ ζητήσῃ ν' ἀποσπάσῃ τὴν χεῖρά της.

— Αἴ καλά! ὕστερα; καὶ ἀξία ἂν ἦμαι τί ἐκβαίνει ἀπ' αὐτό; τί ὄφελος;

— Τί ὄφελος; θὰ ἰδεῖς νὰ πραγματοποιηθοῦν ὅσα ἐνόμιζες ὄνειρα, εἶπεν ἡ Μαριάνθη μὲ ὕφος σπουδαῖον, πλῆρες πεποιθήσεως. Τόσον, ὥστε ἡ Λύκαινα, ἐκπλαγεῖσα ἐκ νέου, ἀφῆκε τὴν χεῖρα τῆς Κελαϊδήστρας καὶ ἔμεινεν ἐκστατική.

—Ἄκουσέ με, Λύκαινα, ἐπανέλαβεν ἡ Μαριάνθη μετὰ φωνῆς οἰκτείρμονος· μὲ πιστεύεις ποτὲ τόσον κακὴν ὥστε νὰ σοῦ διεγείρω ἰδέας καὶ ἐλπίδας τοιαύτας, χωρὶς πρῶτον νὰ ἦμαι βεβαία ὅτι, ἂν ἡ σημερινὴ ζωὴ σὲ προξενήσῃ ἀηδίαν, δύναμαι νὰ σοῦ εὕρω τρόπον νὰ τὴν ἀφήσῃς;

— Σύ; δύνασαι τοῦτο σύ;

— Ἐγὼ... ὄχι... ἀλλὰ μία ψυχὴ ἀγαθὴ, μεγάλη, παντοδύναμος ὠσὰν τὸν Θεόν.

— Ὡσὰν τὸν Θεὸν παντοδύναμος;...

— Ἄκουσε ἀκόμη, Λύκαινα... Πρὸ τριῶν μηνῶν ἤμην κ' ἐγὼ ὡσὰν ἐσέ· ἄθλιον πλάσμα ἀπολωλός... ἐγκαταλελειμμένον... Μίαν ἡμέραν, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον σοῦ ἀναφέρω μὲ δάκρυα εὐγνωμοσύνης (καὶ ἡ Μαριάνθη ἐσπόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς της) ἦλθεν αὐτὸς μίαν ἡμέραν εἰς ἐμέ· δὲν ἐφοβήθη, μὲ ὅλην μου τὴν ἐξουδένωσιν καὶ καταφρόνησιν, νὰ μὲ εἴπῃ λόγιά τινα παρήγορα... τὰ πρῶτα ὁποῦ ἤκουσα ἐπὶ ζωῆς μου! Τὸν ἐδιηγήθηκα τὰς συμφοράς μου, τὴν ἀθλιότητά μου, τὸ αἶσχός μου, χωρὶς νὰ τὸν κρύψω τὸ παραμικρὸν, καθὼς τώρα καὶ τοῦ λόγου σου μ' ἐδιηγήθης τὴν ζωήν σου... Ἀφοῦ μὲ ἤκουσε μετὰ καλωσύνης πολλῆς, δὲν μ' ἐκατηγόρησεν, ἀλλὰ μ' ἐσυμπόνεσε· δὲν ἤλεγξε τὴν ἀπώλειάν μου, ἀλλ' ἐπῄνεσεν ἐμπρός μου τὴν ἥσυχον καὶ καθαρὰν ζωὴν τὴν ὁποίαν διάγουν εἰς τοὺς ἀγρούς.

— Καθὼς καὶ τοῦ λόγου σου τ' ἀπὸ τώρα...

— Τότε ἡ κατάστασίς μου μ' ἐφάνη τόσον μᾶλλον φρικώδης ὅσον ἡ ζωὴ τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐζωγράφιζε μοῦ ἐφαίνετο ὡραία!

— Καθὼς κ' ἐγὼ τώρα!

— Ναὶ, καὶ ὡς σὺ ἔλεγα κ' ἐγώ· — Ἀλλοίμονον! τί ὄφελος νὰ μοῦ δείξουν ἀπὸ μακρὰν ἕνα παράδεισον, ἐνῷ ἐγὼ εἶμαι καταδικασμένη εἰς τὸν ᾅδην;... Ὅμως ἔκαμνα ἄδικον ν' ἀπελπίζωμαι... ἐπειδὴ ὁ τὸν ὁποῖον σὲ ἀναφέρω εἶναι, ὡσὰν τὸν Θεὸν, δικαιοκριτὴς, πανάγαθος, ἀνίκανος τοῦ νὰ δείξῃ τὴν λάμψιν ἐλπίδος ψευδοῦς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς πλάσματος τὸ ὁποῖον δὲν ἐζήτει ἀπὸ κανένα οὐδ' εὐσπλαγχνίαν, οὐδ' εὐτυχίαν, οὐδ' ἐλπίδα.

— Καὶ τί ἔκαμεν αὐτὸς δι' ἐσέ;

— Ἐφέρθη καθὼς φέρονται εἰς ἕνα παιδὶ ἄῤῥωστον· ἤμην, ὡσὰν ἐσὲ,

βυθισμένη εἰς μίαν ἀτμοσφαῖραν μολυσμένην, μ' ἔστειλε λοιπὸν ν' ἀναπνεύσω ἀέρα ὑγιεινὸν καὶ ζωογόνον· ἐζοῦσα κ' ἐγὼ μεταξὺ ψυχῶν μιαρῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, μὲ συστήνει λοιπὸν εἰς ψυχὰς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ...αἱ ὁποῖαι ἡγίασαν τὴν ψυχήν μου, ὕψωσαν τὸ πνεῦμά μου...ἐπειδὴ, πρέπει νὰ ἐξεύρῃς ὅτι, καθὼς ὁ Θεός μας πάλιν, οὕτω καὶ αὐτὸς, εἰς ἐκείνους ὅσοι τὸν ἀγαποῦν καὶ τὸν σέβονται, μεταδίδει ἕνα σπινθῆρα τῆς οὐρανίου σοφίας του...Ναὶ, ἂν οἱ λόγοι μου σὲ συγκινοῦν, ὦ Λύκαινα, καὶ ἂν τὰ δάκρυά μου τὰ δάκρυά σου προκαλοῦν, γνώρισε ὅτι τὸ πνεῦμά του καὶ ἡ ἰδέα του μ' ἐμπνέουσι, καὶ διὰ τοῦτο!! Ἐγὼ, ἀδελφή μου, σοῦ ἀνέφερα περὶ τοῦ εὐτυχεστέρου μέλλοντος τὸ ὁποῖον θέλεις ἀπολαύσει διὰ τῆς μετανοίας, ἐπειδὴ δύναμαι νὰ σὲ ὑποσχεθῶ τὸ μέλλον αὐτὸ εἰς ὄνομά του, μολονότι ἐκεῖνος ταύτην τὴν στιγμὴν ἀγνοεῖ τὴν ὁποίαν δίδω ὑπόσχεσιν! Τέλος πάντων, διατί σὲ λέγω· Ἔλπιζε!... διότι πάντοτ' ἐκεῖνος εἰσακούει τὴν φωνὴν τῶν θελόντων νὰ γίνωσιν ἄνθρωποι καλοί...ἐπειδὴ ὁ Θεὸς τὸν ἔστειλεν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὴν θείαν του Πρόνοιαν...

Ταῦτα τῆς Μαριάνθης λαλούσης ἀκτινόεσσα κατέστη ἡ μορφὴ αὐτῆς ὡσεὶ θειέμπνευστος· αἱ ὠχραὶ παρειαί της ἐλαφρὰν πορφύραν ἀπεμιμήθησαν πρὸς στιγμὴν, γλυκεῖαν ἀπέπεμψαν μαρμαρυγὴν οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοί της· ἔβλεπέ τις περὶ αὐτὴν τοιαύτης εὐγενοῦς καὶ θελξίνοος καλλονῆς ἀπαύγασμα, ὥστε ἡ Λύκαινα, ὡς ἤδη βαθέως συγκεκινημένη ἐκ τῆς συνομιλίας, ἠτένισεν εἰς τὴν σύντροφόν της μὲ εὐλαβῆ τινα θαυμασμὸν, καὶ εἶπε·

— Ποῦ εἶμαι, ποῦ; ὄνειρα ταῦτα; δὲν ἤκουσα οὐδὲ ποτέ μου εἶδα παρόμοιον πρᾶγμα...καὶ εἶναι ἀδύνατον!... Ἀλλὰ σὺ λοιπὸν ὁποῦ τόσον καλὰ ὁμιλεῖς...σὺ ὁποῦ τόσα δύνασαι, σὺ ὁποῦ τόσον μεγάλα γνωρίζεις ὑποκείμενα...πῶς ἔτυχες ἐδῶ...φυλακισμένη μὲ ἡμᾶς;... Ἀλλὰ... ἀλλὰ...διὰ τὸν πειρασμόν μας λοιπὸν ἦλθες!!!Μὴν εἶσαι διὰ τὸ καλὸν ὅ,τι εἶναι διὰ τὸ κακὸν ὁ πειρασμός;

Ἡτοιμάζετο ἡ Μαριάνθη ν' ἀποκριθῇ, ὅτε παρουσιασθεῖσα ἡ κυρία Ἀρμάνδου διέκοψεν αὐτὴν εἰποῦσα ὅτι ἦλθε νὰ τὴν ὁδηγήσῃ παρὰ τῇ κυρίᾳ Δ'-Ἀρβίλλ.

Ἡ Λύκαινα ἵστατο ἔκπληκτος· ἡ δ' ἔφορος τὴν λέγει·

— Βλέπω εὐχαρίστως ὅτι ἡ παρουσία τῆς Κελαϊδήστρας εἰς τὴν φυλακὴν ἐπροξένησεν εὐτυχίαν πολλὴν, καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὰς συντρόφους σου...Ἔμαθα ὅτι ἔκαμες μίαν σύναξιν διὰ τὴν πτωχὴν τὸ Βουνὸ τ' ἁγίου Γιαννιοῦ· αὐτὸ εἶν' ἔργον θεάρεστον...φιλάνθρωπον ἔργον, κόρη μου Λύκαινα. Αὐτὸ θὰ σοῦ μετρηθῇ...Δὲν ἀμφίβαλα ποτὲ ὅτι ἦσουν καλητέρα παρ' ὅσον δὲν ἤθελες νὰ φαίνεσαι...Εἰς ἀνταμοιβὴν τοῦ καλοῦ σου ἔργου, πιστεύω ὅτι δύναμαι νὰ σὲ ὑποσχεθῶ ὅτι θὰ ἐλαττώσουν αἰσθαντικὰ τὰς ἡμέρας φυλακισμοῦ αἱ ὁποῖαι σ' ἔμειναν ἀκόμη.

Καὶ ἡ κυρία Ἀρμάνδου ἀπεμακρύνθη μετὰ τῆς Μαριάνθης.

. . . .

Μηδόλως παραξενισθῶμεν ἐκ τῆς εὐγλώττου σχεδὸν συνδιαλέξεως τῆς Μαριάνθης, σκεπτόμενοι ὅτι ἡ σπανία φύσις αὐτῆς ἔλαβε τὴν ταχίστην ἀνάπτυξιν, ἐκ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῶν νουθεσιῶν ἃς ἀπήλαυσεν ἐν τῇ ἐπαύλει Βουκεβάλ.

Ἔπειτα ἡ νεᾶνις ἦτον ἐνδυναμωμένη πρὸ παντὸς ἄλλου ἐκ τῆς *πείρας* ἣν εἶχε.

Τὰ αἰσθήματα ἅτινα διήγειρεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Λυκαίνης ἦσαν τὰ διεγερθέντα ἐν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Ῥοδόλφου, ἐπὶ περιστάσεών τινων ὁμοίων σχεδόν.

Αὕτη, συμπεράνασα ὅτι ἦσαν ἐφικτὰ εἰς τὴν σύντροφόν της ἀγαθά τινα αἰσθήματα, ἐπειράθη νὰ τὴν ἐπαναγάγῃ εἰς τὴν τιμιότητα, ἀποδεικνύουσα αὐτῇ (κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Ῥοδόλφου ἐπὶ τῆς ἐπαύλεως Βουκεβὰλ) ὅτι τὴν *ἐσύμφερε* νὰ γίνῃ τιμία, καὶ παριστῶσα τὴν ἀναγέννησίν της διὰ χρωμάτων τερπνῶν καὶ *δελεαστικῶν*.

Δράττομεν λοιπὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπαναλάβωμεν, ὅτι τὰ μέσα ἅτινα συνήθως μετέρχονται πρὸς τὸ νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τὸν πτωχὸν καὶ ἀμαθῆ λαὸν τὴν πρὸς τὸ κακὸν ἀποστροφὴν καὶ τὴν πρὸς τὸ καλὸν ἀγάπην εἶναι ἀτελῆ, εἶναι ἄσοφα καὶ ἀτελεσφόρητα.

Διὰ ν' ἀποτρέψωσιν ἄνθρωπόν τινα τοῦ λαοῦ ἐκ τῆς κακῆς ὁδοῦ, τί κάμνουν; τὸν φοβερίζουν ἀκαταπαύστως δι' ἐκδικήσεων θείων καὶ ἀνθρωπίνων· ἠχοῦσιν ἀκαταπαύστως εἰς τὰς ἀκοάς του ἀπαισίαν κλαγγήν· κλεῖθρα εἱρκτῆς, κύφωνας σιδηροῦς, ἁλύσεις κατέργων· καὶ τέλος πάντων μακρόθεν, ἐντὸς φρικώδους τινὸς σκιᾶς, εἰς τὸν ἀπώτατον τοῦ ἐγκλήματος ὁρίζοντα, τοῖς δεικνύουσι τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου, στίλβουσαν ἐκ τῆς λάμψεως τοῦ αἰωνίου πυρὸς τῆς κολάσεως...

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἡ ἐκφόβησις εἶναι ἀκατάπαυστος, δεινή, τρομερά...

Πρὸς τὸν τὰ φαῦλα πράττοντα... δέσμευσις, ἀτίμωσις, μάχαιρα...

Πολὺ καλά· αὐτὸ εἶναι δίκαιον· ἀλλ' εἰς τὸν ὅστις πράττει τὸ καλὸν δίδει τίποτε ἡ κοινωνία; δῶρα τιμῆς, διάκρισίν τινα περίδοξον, βραβεῖόν τι ζηλωτόν;

Ὄχι.

Ἐνθαῤῥύνει ἡ κοινωνία δι' εὐεργετικῶν ἀνταμοιβῶν εἰς τὴν ὑποταγήν, εἰς τὴν εὐταξίαν, εἰς τὴν τιμιότητα, τὸ μέγ' αὐτὸ πλῆθος τῶν χειρωνάκτων, οἵτινες ὅλην τὴν ζωὴν δαπανῶσιν εἰς ἐπιπόνους ἐργασίας, μὲ στέρησιν πολλῶν ἀναγκαίων, καὶ πάντοτε σχεδὸν μὲ πενίαν ἐσχάτην;

Ὄχι.

Ἀπέναντι τῆς λαιμητόμου ὅπου ἀναβιβάζουσι τὸν μέγαν ἔνοχον, ὑπάρχει θυρεός τις ὅπου νὰ ἐμφαίνεται καθήμενος ὁ μέγας ἐνάρετος;

Ὄχι.

Ἀλλόκοτον, ὀλέθριον σύμβολον! τὴν δικαιοσύνην τὴν παριστάνουσι τυφλήν, φέρουσαν διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ῥομφαίαν πρὸς τιμωρίαν, διὰ δὲ τῆς ἄλλης πλάστιγγας ὅπου ζυγίζονται ἡ κατηγορία καὶ ἡ ἀπολογία.

Αὕτη δὲν εἶναι τῆς δικαιοσύνης ἡ εἰκών.

Εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ νόμου, ἢ μᾶλλον τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις καταδικάζει ἢ ἀθωόνει κατὰ τὴν συνείδησίν του.

Ἡ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ἔπρεπε νὰ κρατῇ σπάθην διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, στέφανον διὰ τῆς ἄλλης· τὴν μὲν πρὸς τιμωρίαν τῶν κακῶν, τὸν δὲ πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν ἐναρέτων.

Τότε ὁ λαὸς ἤθελε βλέπειν ὅτι, ὑπάρχουσι μὲν τρομεραὶ ποιναὶ διὰ τὸ κακὸν, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ λαμπροὶ διὰ τὸ καλὸν θρίαμβοι· ἐνῷ τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὴν ἁπλοϊκὴν καὶ ἀκαλλιέργητον κρίσιν του, ζητεῖ ἐπὶ ματαίῳ τὸ ἀντίμετρον τῶν δικαστηρίων, τῶν εἱρκτῶν, τῶν κατέργων καὶ τῶν λαιμητόμων.

Ὁ λαὸς βλέπει μίαν *ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασι δικαιοσύνην*, ἀπὸ ἄνδρας θεραπευομένην σταθεροὺς, ἀκεραίους, πεφωτισμένους, πρὸς τὸ ἀνακρίνειν, ἀνακαλύπτειν καὶ τιμωρεῖν τοὺς ἐνόχους προθύμους.

Ἀλλὰ δὲν βλέπει μίαν *ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς δικαιοσύνην*[1], ἀπὸ ἄνδρας θεραπευομένην σταθεροὺς, ἀκεραίους, πεφωτισμένους, πρὸς τὸ ἀνακρίνειν, ἀνακαλύπτειν καὶ ἀνταμείβειν τοὺς ἐναρέτους προθύμους.

Τὸ πᾶν τὸν λέγει· Τρέμε!...

Οὐδὲν τὸν λέγει· Ἔλπιζε!...

Τὸ πᾶν τὸν ἀπειλεῖ...

Οὐδὲν τὸν παρηγορεῖ.

Τὸ Κράτος δαπανᾷ ἐτησίως μυριάδας πρὸς τὴν ἄκαρπον τῶν ἐγκλημάτων ποινήν. Διὰ τῶν χρημάτων τούτων διατηρεῖ δεσμώτας καὶ δεσμοφύλακας, βαράθρους καὶ ἐπιτηρητὰς αὐτῶν, λαιμητόμους καὶ δημίους.

Ταῦτα εἶναι ἀναγκαῖα, ἔστω.

Ἀλλὰ πόσα λοιπὸν δαπανᾷ τὸ Κράτος πρὸς τὴν σωτήριον καὶ εὐφορωτάτην ἀνταμοιβὴν τῶν καλῶν ἀνθρώπων;

Οὐδ' ὀβολόν...

Καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο.

Ὡς θέλομεν τὸ ἀποδείξει ὁπόταν ἡ σειρὰ τῆς διηγήσεως ταύτης μᾶς φέρῃ εἰς τὰς φυλακὰς τῶν ἀνδρῶν, πόσοι τεχνῖται ἀνεπιλήπτου χρηστότητος μέγιστον ἤθελον νομίσει εὐτύχημα τὸ νὰ εὕρισκον ἀναπαύσεις τὰς

[1] Μετά τινας ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐγράψαμεν τοὺς λόγους τούτους, ἐπανελαμβάνομεν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ὑπομνήματος τῆς Ἁγίας Ἑλένης, (Mémorial de Sainte-Hélène), τῆς ἀθανάτου αὐτῆς βίβλου, φαινομένης ἡμῖν ὡς ἔξοχον πόνημα φιλοσοφίας πρακτικῆς· ἐσημειώσαμεν δὲ τὸ ἐφεξῆς χωρίον, διαφυγὸν ἄχρι τοῦδε τὴν προσοχήν μας·
« Διὰ τοῦτο, ἓν ἀπὸ τὰ ὀνειροπολήματά μου ἦτο (ταῦτα δὲ λέγει ὁ Ναπολέων) ἀφοῦ αἱ μεγάλαι πολεμικαί μας ὑποθέσεις συμπληρωθῶσι καὶ διαλυθῶσι, καὶ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ ἐγχώρια ἡμῶν ἥσυχοι καὶ ἔτι ἀσθμαίνοντες, νὰ ζητήσω δωδεκάδα τινὰ ἀληθῶν καὶ ἐναρέτων φιλανθρώπων, ἐκ τῶν ἀξίων ἐκείνων ἀνδρῶν οἵτινες ζῶσι διὰ μόνον τὸ καλὸν, καὶ διαβιοῦσιν εἰς μόνην τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ· καὶ τούτους ἤθελα διασπείρει ἐντὸς τῆς αὐτοκρατορίας, ἵνα περιέρχωνται ἐν αὐτῇ κρυφίως καὶ πληροφορῶσιν ἐμὲ κατ' εὐθεῖαν· ἤθελον δὲ οὗτοι εἶσθαι ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ· ἤθελον προσέρχεσθαι εἰς ἐμὲ αὐτόν· ἤθελον εἶσθαι οἱ πνευματικοί μου, οἱ νουθετοῦντές με, καὶ αἱ ἐκ τούτων ἀποφάσεις μου ἤθελον εἶσθαι τὰ μυστικά μου καλὰ ἔργα. Ἡ κυρία μου ἐπασχόλησις ἤθελεν εἶσθαι, εὐθὺς καθὼς ἡσύχαζον κατὰ πάντα, νὰ ἐπασχολῶμαι ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἰσχύος μου, πρὸς τὸ νὰ βελτιώσω ῥιζηδὸν τὴν κατάστασιν ἁπάσης τῆς κοινωνίας· μέχρις αὐτῆς τῆς ἀτομικῆς εὐζωΐας ἤθελα πειραθῆ νὰ προχωρήσω.» (Mémorial, t. V, p. 100, édit. de 1824.) Σ. τ. Σ.

ὁποίας ἔχουσιν οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς· τροφὴν καὶ κλίνην καλλίστην!

Βλέπετε! δὲν ἔχουσιν ἆρά γε τὸ δικαίωμα, ἐν ὀνόματι τῆς ἐπὶ χρόνον μακρὸν καὶ διὰ στερήσεων ἐπιμόχθων δοκιμασθείσης ἀξιοπρεπείας των, δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτῶσι τὰς αὐτὰς ἀναπαύσεις τῶν κακούργων, ἐκεῖνοι οἵτινες, ὡς ὁ λιθογλύφος Μορὲλ, ἐπὶ εἴκοσιν ἐνιαυτοὺς ἔζησαν φίλεργοι, χρηστοὶ, ἀδιάφθοροι, ἐν τῷ μέσῳ τῆς πενίας καὶ μυρίων πειρασμῶν;

Δὲν εἶναι οὗτοι ἄξιοι τοῦ νὰ λάβῃ ἡ κοινωνία τὸν κόπον νὰ ζητήσῃ κἂν νὰ τοὺς μάθῃ, καὶ ἂν δὲν τοὺς ἀνταμείψῃ εἰς δόξαν τῆς ἀνθρωπότητος, τοὐλάχιστον νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ εἰς τὴν ἐπίμοχθον καὶ χαλεπὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν διατρέχουσι γενναίως;

Ὁ μέγας λοιπὸν ἐνάρετος, ὡς μετριόφρων, κρύπτεται εἰς σκοτεινότερον τόπον παρὰ τὸν κλέπτην ἢ τὸν φονέα;... διότι οὐδὲ τούτους ἀνακαλύπτει πάντοτε ἡ ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασιν ἀγρυπνία τῆς δικαιοσύνης.

Φεῦ! Οὐτοπία εἶναι τὰ λεγόμενά μας, ἀλλὰ παρήγορος.

Ὑποθέσετε, κατ' ἰδέαν, κοινωνίαν τινὰ οὕτω διωργανισμένην ὥστε νὰ ἔχῃ, ὡς εἰπεῖν, *εναρετοδικεῖα*, ὡς ἔχει *κακουργοδικεῖα*.

Δημόσιόν τι ὑπουργεῖον τὰς εὐγενεῖς ἐξετάζον πράξεις, καταμηνύον αὐτὰς εἰς τὴν κοινὴν γνῶσιν, ὅπως καταμηνύονται τὴν σήμερον τὰ ἐγκλήματα εἰς τὴν τῶν νόμων καταδίωξιν.

Ἰδοὺ δύο παραδείγματα, δύο *δικαιοσύναι*· ἂς εἴπωσι τώρα τὶς ἐκ τῶν δύο εἶναι ἡ γονιμωτέρα εἰς νουθεσίας, εἰς συνεπείας καὶ εἰς ἀποτελέσματα θετικά.

Ἄνθρωπός τις φονεύει ἄλλον ἄνθρωπον διὰ νὰ κλέψῃ.

Τὴν αὐγὴν στήνουσι μετὰ σιωπῆς τὸ γιλλοτίνιον εἰς ἀπόκεντρόν τινα τῶν Παρισίων τόπον, καὶ ἀποτέμνουσι τὴν κεφαλὴν τοῦ φονέως ἐνώπιον τοῦ ὄχλου, περιγελῶντος καὶ τὸν δικαστὴν, καὶ τὸν τιμωρούμενον, καὶ τὸν δήμιον.

Ἰδοὺ ἡ ἐσχάτη τῆς κοινωνίας ἀπόφασις.

Εἰς τὸ μεγαλήτερον κατ' αὐτῆς ἔγκλημα, ἰδοὺ ὁποίαν ἐπιβάλλει ποινήν... Ἰδοὺ τὸ τρομερώτερον, τὸ σωτηριωδέστερον παράδειγμά της πρὸς τὸν λαόν...

Τὸ μόνον...ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἄλλο τι ἀντίῤῥοπον τοῦ μιαροῦ καὶ ὄζοντος ἀπὸ αἷμα κορμοῦ ἐκείνου, ἐφ' οὗ τελεῖται ὁ σφαγιασμός.

Ναί...ἡ κοινωνία δὲν ἔχει οὐδὲν θέαμα γλυκὺ καὶ εὐεργετικὸν ν' ἀντιτάξῃ πρὸς τὸ πένθιμον θέαμα τοῦτο.

Ἀλλ' ἐξακολουθοῦμεν τὴν οὐτοπίαν μας...

Διάφορόν τι δὲν ἤθελε συμβαίνει, ἂν καθημέραν σχεδὸν εἶχεν ὁ λαὸς ὑπ' ὄψιν τὸ παράδειγμα μεγάλων τινῶν ἀρετῶν τρανῶς δοξαζομένων καὶ ΥΛΙΚΗΝ ἀπολαμβανουσῶν ἀνταμοιβὴν παρὰ τῆς ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ;

Δὲν ἤθελεν ἀδιαλείπτως ἐνθαῤῥύνεσθαι εἰς τὸ καλὸν, ἂν ἔβλεπε συνεχῶς ὑψηλόν τι καὶ σεβάσμιον καὶ καταπληκτικὸν δικαστήριον, προσκαλοῦν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἐνώπιον λαοῦ ἀκαταμετρήτου, πτωχόν τινα καὶ

τίμιον τεχνίτην, τοῦ ὁποίου νὰ διηγῆταί τις τὸν μακρὸν βίον, τὸν ἐνάρετον, σώφρονα καὶ ἐργατικὸν, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον νὰ λέγουν ἐπὶ τέλους·

« Ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη, πλειότερον παντὸς ἄλλου εἰργάσθης, ὑπέφερες, γενναίως ἀντεπάλαισας κατὰ τῆς ἐνδείας· οἱ οἰκεῖοί σου ἀνετράφησαν ὑπὸ σοῦ ἐν ἀρχαῖς εὐθύτητος καὶ τιμῆς... αἱ ὑψηλαί σου ἀρεταὶ διέκρινάν σε· δοξάσθητι καὶ ἀνταμείφθητι... Ἄγρυπνος, δικαία καὶ παντοδύναμος, ἡ κοινωνία πώποτε δὲν ἀφήνει εἰς τὴν λήθην οὐδὲ τὸ κακὸν οὐδὲ τὸ καλόν... Ἀποδίδει εἰς ἕκαστον κατὰ τὰ ἔργα του... Ἡ κυβέρνησις σοὶ ἐξασφαλίζει τοῦ λοιποῦ πόρον ζωῆς ἀνάλογον τῶν ἀναγκῶν σου. Ἀπὸ τὴν κοινὴν ὑπόληψιν περιστοιχούμενος, θέλεις διανύσει ἐν ἀναπαύσει καὶ ἀνέσει βίον ὡς μάθημα εἰς ἅπαντας χρησιμεύοντα... Οὕτως εἰσὶ καὶ ἔσονται διὰ παντὸς τιμώμενοι οἱ ὡς σὲ διὰ πολλοῦ χρόνου ἐπιμείναντες εἰς τὸ καλὸν... καὶ σπανίας καὶ μεγάλας ἠθικὰς καλλονὰς ἀποδείξαντες... Τὸ παράδειγμά σου θέλει ἐνθαῤῥύνει τοὺς πολλοὺς εἰς μίμησίν σου... ἡ ἐλπὶς θέλει ἀνακουφίσει τὸ ἐπίμοχθον φορτίον ὅπερ ἡ τύχη ἐπέβαλεν αὐτοῖς κατὰ τὸ μακρὸν αὐτῶν στάδιον. Ὑπὸ σωτηρίου ἐμψυχούμενοι ἁμίλλης θέλουσι καταβάλλει πᾶν σθένος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χαλεπωτέρων καθηκόντων, ὅπως διαλάμψωσι μίαν ἡμέραν καὶ ἀνταμειφθῶσιν ὡς σύ... »

Ἐρωτῶμεν· ὁποῖον ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ θεάματα, τὸ τοῦ σφαγιαζομένου φονέως, καὶ τὸ τοῦ ἀξίαν ἀνταμοιβὴν λαμβάνοντος ἐναρέτου, θέλει ἐπενεργήσειν εἰς τὸν λαὸν σωτηριωδεστέρως καὶ γονιμωτέρως;

Βέβαια πολλὰ δυσχερῆ πνεύματα θέλουν θυμωθῆν εἰς μόνην τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι *αἱ ὑλικαὶ αὐταὶ ἀνταποδόσεις* ἀπονεμόμεναι εἰς τὸ οὐρανιώτερον τοῦ κόσμου πρᾶγμα, ΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ, εἶναι ποταπαί.

Θέλουν κατὰ τῶν τάσεών μας ἐπινοήσει παντοίους λόγους κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον φιλοσοφικοὺς, πλατωνικοὺς, θεολογικοὺς, καὶ πρὸ πάντων *οἰκονομικοὺς*, ὡς τοὺς ἐφεξῆς·

« Τὸ καλὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀμοιβήν...

» Ἀνεκτίμητον ἐστὶν ἡ ἀρετή...

» Ἡ τοῦ συνειδότος εὐχαρίστησις ἡ εὐγενεστέρα ἐστὶ τῶν ἀμοιβῶν.»

Καὶ τέλος πάντων τὸν θριαμβεύοντα καὶ ἀναντίῤῥητον διϊσχυρισμόν·

« ΤΑ ΑΙΩΝΙΑ ΑΓΑΘΑ, ΤΑ ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑ ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΛΗΝ ΖΩΗΝ, ΑΡΚΕΣΟΥΣΙ ΜΟΝΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙΝ ΑΥΤΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΕΝ ΤΗι ΠΑΡΟΥΣΗι.»

Εἰς τοῦτο ἀπαντῶμεν ἡμεῖς· διατί λοιπὸν ἡ κοινωνία καὶ ὅταν πρόκηται νὰ φοβίσῃ καὶ παιδεύσῃ τοὺς κακοὺς δὲν ἐπαναπαύεται εἰς μόνην τὴν θείαν κόλασιν, ἥτις λέγουσιν ὅτι τοὺς περιμένει εἰς τὴν ἄλλην ζωήν;

Ἡ κοινωνία προοιμιάζει τὴν θείαν δίκην δι' ἀνθρωπίνων δικῶν...

Καὶ, καλοῦ κακοῦ, μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ ἀναπόφευκτος ὥρα τῶν ἰακυνθίνας ῥάβδους, σάλπιγγας ἠχηρὰς καὶ ῥομφαίας πυρὸς κρατούντων ἀρχαγγέλων, κάμνει αὐτὴ *τὴν δουλειά της*... διὰ στρατιωτῶν.

Ἐπαναλαμβάνομεν·

Διὰ νὰ τρομάξωσι τοὺς κακοὺς, ὑλικεύουσιν, ἢ μᾶλλον μεταφέρουσιν εἰς μέτρα ἀνθρώπινα, ψηλαφητὰ καὶ ὁρατὰ, τὰς κολάσεις ὅσας ἐπιφέρει ἡ θεία ὀργὴ, ὡς ἀρχὰς ὀδύνων παριστῶντες τὰ παρόντα...

Διατί νὰ μὴ ποιῶσι τὸ αὐτὸ καὶ ἀναφορικῶς εἰς τ' ἀγαθὰ δι' ὧν ὁ Θεὸς θέλει ἀνταμείψει τοὺς δικαίους καὶ ἐναρέτους;

Νὰ τοὺς δείξωσί τινα προεόρτια;

. . . .

'Αλλ' ἂς λησμονήσωμεν τὰς οὐτοπίας ταύτας, τὰς μωρὰς, ἀνοήτους, παραλόγους, ἀκατορθώτους, ἀληθεῖς οὐτοπίας.

Ἡ κοινωνία 'παγαίνει τόσον καλὰ μὲ τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον κρατεῖ!!! Δὲν ἐρωτᾶτε μᾶλλον αὐτοὺς, οἵτινες μὲ τὸ σκέλος μέθυσον καὶ τ' ὄμμα ἀμφίβολον καὶ τὸν γέλωτα θορυβώδη ἐξέρχονται ἀπό τι συμπόσιον!!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΠΡΟΣΤΑΤΡΙΑ.

Εισηλθε μετ' ὀλίγον ἡ ἔφορος μετὰ τῆς Κελαϊδήστρας εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἐπρόσμενεν ἡ Κλημεντία· ἡ ὠχρότης τῆς νεάνιδος ἀπεδιώχθη ἀπὸ ἐλαφρὸν ἐρύθημα, κατὰ συνέπειαν τῆς μετὰ τῆς Λυκαίνης συνομιλίας της.

— Ἡ κυρία μαρκεσία, κινηθεῖσα εἰς συμπάθειαν ἐκ τῶν περὶ ὑμῶν συστάσεών μου, εἶπεν ἡ κυρία Ἀρμάνδου πρὸς τὴν Μαριάνθην, ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ἴδῃ, καὶ θέλει ἴσως εὐαρεστηθῇ νὰ ἐνεργήσῃ διὰ νὰ ἐξέλθετε ἐντεῦθεν πρὸ τῆς προθεσμίας σας.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κυρία, ἀπήντησεν ἡ Μαριάνθη πρὸς τὴν κυρίαν Ἀρμάνδου, ἥτις καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν μόνην μετὰ τῆς μαρκεσίας.

Ἐξεπλάγη ἡ Κλημεντία ὁπόταν εἶδε τὴν ἁγνὴν τῆς πελατίδος της μορφὴν, καὶ τὸ ἔμπλεων χάριτος καὶ σεμνότητος εἶδός της· ἀνεπόλησεν εἰς τὴν μνήμην της ὅτι ἡ Κελαϊδήστρα εἶχε προφέρει ἐνῷ ἐκοιμᾶτο τ' ὄνομα τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ ὅτι ἡ ἔφορος ὑπέθετεν ὅτι ἡ ἀθλία νεᾶνις αὕτη ἐκυριεύετο ἀπὸ βαθὺν καὶ μυστηριώδη τινὰ ἔρωτα... Καί τοι μὴ πιστεύουσα ποτὲ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ μεγάλου δουκὸς Ῥοδόλφου, ἡ Κλημεντία εἶδεν ὅτι, ὡς πρὸς τὸ κάλλος, ἡ Κελαϊδήστρα ἦτον ἀξία τοῦ ἔρωτος καὶ πρίγκιπος.

Εἰς τὴν θέαν τῆς προστατρίας της, ἡ φυσιογνωμία τῆς ὁποίας, ὡς εἴπομεν, ἀπέπνεε χαριτοβρύτου ἀγαθότητος, ἡ Μαριάνθη συνέλαβεν ἀμέσως θάῤῥος γλυκὺ πρὸς αὐτήν.

— Ἡ κυρία Ἀρμάνδου, τὴν εἶπεν ἡ Κλημεντία, πρέπει νὰ ἐξεύρῃς, κόρη μου, ὅτι πολὺ μοὶ ἐπήνεσε τὰ σπάνια προτερήματά σου, μολονότι συγχρόνως λυπεῖται ὅτι δὲν τὴν ἔκρινες ἀξίαν τῆς ἐμπιστοσύνης σου.

Ἡ Μαριάνθη ἔκλινε τὴν κεφαλὴν χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.

— Ἡ χωρικὴ ἐνδυμασία τὴν ὁποίαν ἐφόρεις ὅταν σὲ συνέλαβαν, ἡ ἀποσιώπησίς σου ποῦ εὑρίσκεσο πρὶν σὲ φέρουν ἐδῶ, μαρτυροῦν ὅτι μᾶς κρύπτεις κἄτι...

— Κυρία μου...

— Δὲν ἔχω κἀνὲν δικαίωμα νὰ σὲ παρακινῶ νὰ ἐξηγηθῇς, ὄχι· δὲν ἀπαιτῶ τὰ μυστικά σου· μὲ βεβαιοῦν μόνον ὅτι, ἂν ἐζήτουσα τὴν ἔξοδόν σου ἐκ τῆς φυλακῆς, ἡ αἴτησίς μου ἠδύνατο νὰ ἐκπληρωθῇ. Πρὶν λοιπὸν ἐνεργήσω τοῦτο, ἐπεθύμουν νὰ μάθω τί σκοπεύεις, πῶς ἔχεις νὰ ζήσῃς μετὰ ταῦτα. Ἀφοῦ ἅπαξ ἐλευθερωθῇς...τί θέλεις κάμει ;...Ἂν, ὡς δὲν ἀμφιβάλλω, ἔχῃς ἀπόφασιν ν' ἀκολουθήσῃς τὸν καλὸν δρόμον τὸν ὁποῖον κρατεῖς, ἐμπιστεύσου εἰς ἐμέ· θὰ προσπαθήσω νὰ ἔμβῃς εἰς θέσιν τοῦ νὰ κερδίζῃς ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Ἡ Κελαϊδήστρα κατενύγη μέχρι δακρύων ἐκ τῆς συμπαθείας ἣν τῇ ἐπεδείκνυεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβίλλ. Τῇ λέγει λοιπὸν μετά τινα δισταγμόν·

—Τόσον εὔνοϊκὴ πρὸς ἐμὲ καὶ γενναία ἔχετε, κυρία μου, τὴν καλωσύνην νὰ φαίνεσθε, ὥστε ἴσως εἶναι χρέος μου νὰ διαῤῥήξω πλέον τὴν ὁποίαν ἠναγκαζόμην νὰ φυλάττω σιωπὴν ἐπὶ τοῦ παρελθόντος βίου μου... Εἶχα κάμει ὅρκον.

—Ὅρκον;

—Μάλιστα· ὡρκίσθην ν' ἀποσιωπήσω ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ τῶν ἐπιστατῶν τῆς φυλακῆς ταύτης κατὰ συνέπειαν ὁποίων περιστάσεων μ' ἔβαλαν ἐδῶ· πλὴν, κυρία μου, ἂν μ' ἐδίδετε μίαν ὑπόσχεσιν...

—Ὁποίαν;

—Ὅτι θὰ φυλάξετε τὸ μυστικόν μου...ἠδυνάμην, μέσον σας,χωρὶς ὅμως καὶ νὰ πατήσω τοὺς ὅρκους μου, ἠδυνάμην νὰ καθησυχάσω ψυχάς τινας τὰς ὁποίας ὑπολήπτομαι μεγάλως, καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι, βέβαια, πολὺ ἀνήσυχοι περὶ ἐμοῦ.

—Μεῖνε κατὰ τοῦτο διόλου ἥσυχος, δὲν ἐκφέρω λέξιν ἄνευ προηγουμένης ἀδείας σου.

—Ὢ, κυρία μου, εὐχαριστῶ· ἐφοβούμην πολὺ μήπως οἱ εὐεργέται μου ἐκλάβωσι τὴν σιωπήν μου ταύτην ἀντὶ ἀχαριστίας!...

Ἡ γλυκεῖα τῆς Μαριάνθης φωνὴ, ὁ τρόπος της, ἡ σχεδὸν ἐκλεκτὴ ἔκφρασίς της, κατέπληξαν ἐκ νέου τὴν Δ'-Ἀρβίλλην.

—Ἐγὼ, κόρη μου, βλέπω μὲ θαυμασμὸν, λέγει πρὸς αὐτὴν ἡ μαρκεσία, ὅτι ὁ τρόπος καὶ οἱ λόγοι σου μαρτυροῦν ἀνατροφὴν ἐπιμελημένην· πῶς λοιπὸν, εἶναι δυνατὸν...

—Νὰ καταντήσω ἐδῶ; τοῦτο δὲν θέλετε νὰ εἰπῆτε, κυρία μου; ὑπέλαβεν ἡ Κελαϊδήστρα μετὰ πικρίας. Διότι, κατὰ δυστυχίαν, τὴν ἀνατροφὴν ταύτην ἔλαβα ἐσχάτως μόλις. Τὸ εὐεργέτημα τοῦτο χρεωστῶ εἰς ἕνα γενναῖον προστάτην, ὅστις,ὡς ὑμεῖς, χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζῃ...χωρὶς νὰ ἔχῃ προηγουμένην τινὰ σύστασιν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἔλαβεν οἶκτον...

—Καὶ τίς εἶναι αὐτός;

—Τὸν ἀγνοῶ, κυρία μου.

—Τὸν ἀγνοεῖς;

—Καθὼς λέγουν, διὰ μόνων τῶν ἀνεξαντλήτων ἀγαθοτήτων του γνωρίζεται· δόξα τῷ Θεῷ ἔτυχα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ του...

—Καὶ ποῦ τὸν ἀπήντησες;

—Μίαν νύκτα... εἰς τὴν Παλαιὰν Χώραν... εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα ταπεινοῦσα τοὺς ὀφθαλμούς· ἐζήτησε νὰ μὲ κτυπήσῃ ἕνας ἄνθρωπος· ὁ ἄγνωστος λοιπὸν αὐτὸς εὐεργέτης μου ἐμεσολάβησε καὶ ἐλυτρώθην... Ἰδοὺ ἡ πρώτη μου μετ' αὐτοῦ συνάντησις.

—Ἦτο λοιπὸν κοινός τις ἄνθρωπος;...

—Ὅταν πρώτην φορὰν τὸν εἶδα, κ' ἐγὼ αὐτὸ ὑπέθεσα· τὰ φορέματα καὶ ἡ ὁμιλία του ἦσαν τῳόντι κοινά... κατόπιν ὅμως...

—Τί;

— Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον μοῦ ὡμίλησε, τὸ πρὸς αὐτὸν βαθὺ σέβας τῶν ἀνθρώπων εἰς τοὺς ὁποίους μὲ παρέδοσε, ὅλα του μ' ἔκαμαν νὰ συμπεράνω ὅτι αὐτὸς εἶχε λάβει τὸ σχῆμα ἀνθρώπου ἐκ τῶν συχναζόντων εἰς τὰ καπηλεῖα τῆς Παλαιᾶς Χώρας μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ γνωρίζεται.

— Ἀλλὰ πρὸς ποῖον σκοπόν;

— Ἀγνοῶ...

— Καὶ γνωρίζεις τ' ὄνομα τοῦ ἀγνωρίστου αὐτοῦ προστάτου σου;

— Ὦ, μάλιστα, κυρία μου! εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μετ' ἐνθουσιασμοῦ· Χάρις τῷ Θεῷ! ἐπειδὴ οὕτω δύναμαι κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ εὐλογῶ καὶ νὰ λατρεύω αὐτὸ τ' ὄνομα... Ὁ σωτήρ μου ὀνομάζεται Κύριος Ῥοδόλφος...

Ἡ Κλημεντία κατεκοκκίνισε.

— Καὶ ἄλλο ὄνομα μετ' αὐτὸ δὲν ἔχει κανέν; ἠρώτησε μετὰ ζωηρᾶς περιεργείας τὴν Μαριάνθην.

— Ἀγνοῶ, κυρία μου...Εἰς τὸ ἀγροκήπιον ὅπου μ' ἔστειλε μόνον ὑπ' αὐτὸ τ' ὄνομα τὸν ἐγνώριζαν· ὁ Κύριος Ῥοδόλφος.

— Καὶ τί ἡλικίαν ἔχει;

— Εἶναι ἔτι νέος, κυρία μου...

— Εἶν' εὔμορφος;

— Ὦ! μάλιστα...ὡραῖος, εὐγενὴς ὡς εἶναι καὶ ἡ καρδία του.

Ὁ εὐγνώμων καὶ περιπαθὴς τῆς Μαριάνθης τόνος εἰς τὴν προφορὰν αὐτῶν τῶν λέξεων, ἀλγεινὴν ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν κυρίαν Δ'-Ἀρβίλλ. Ἀκαταμάχητός τις καὶ ἀνεξήγητος προαίσθησις τὴν ἔλεγεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ πρίγκιπος.

Αἱ παρατηρήσεις τῆς ἐφόρου δὲν ἦσαν χωρὶς βάσιν, ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὴν ἡ Κλημεντία. Ἡ Κελαϊδήστρα ἀγαπᾷ τὸν Ῥοδόλφον... τούτου τ' ὄνομα εἶχε προφέρει καθ' ὕπνον... Ἀλλὰ πῶς συνέπεσε νὰ συναντήσῃ ὁ πρίγκιψ τὴν δυστυχῆ ταύτην; Διατί ὁ Ῥοδόλφος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Παλαιὰν Χώραν μετενδεδυμένος;

Ἡ μαρκεσία δὲν ἠδύνατο νὰ λύσῃ τὰς ἀπορίας ταύτας· ἐνθυμήθη μόνον ὅ,τι τὴν εἶχεν εἰπεῖ ποτὲ ἡ Σάρα κακοζήλως καὶ ψευδῶς περὶ τοῦ Ῥοδόλφου· ὅτι ἦτον ἄνθρωπος παράξενος, καὶ ἐδίδετο ἐνίοτε εἰς ἀλλοκότους ἔρωτας...Καὶ ὄντως· δὲν ἦτο παράξενον αὐτό; ν' ἀνασύρῃ ἐκ τοῦ βορβόρου μίαν κόρην τοσοῦτον ἐξαισίως περικαλλῆ καὶ εὐφυῆ;

Τὰ αἰσθήματα τῆς Κλημεντίας ἦσαν εὐγενῆ, ἀλλά, γυνὴ αὐτὴ πάντοτε, ἠγάπα ἐνδομύχως τὸν Ῥοδόλφον, καί τοι μὲ ἀπόφασιν πώποτε νὰ μὴν ἐκθάψῃ ἐκ τῆς καρδίας της τὸ μυστήριον τοῦτο...

Χωρὶς νὰ σκεφθῇ ὅτι ἐπρόκειτο ἀναμφιβόλως περὶ μιᾶς ἐξ ἐκείνων τῶν γενναίων πράξεων τὰς ὁποίας συνήθως ὁ πρίγκιψ κατειργάζετο ἐν τῷ σκότει· χωρὶς νὰ σκεφθῇ, ὅτι ἴσως ἐξελάμβανεν ἀντὶ ἔρωτος αἴσθημά τι βαθείας εὐγνωμοσύνης· χωρὶς τέλος πάντων νὰ σκεφθῇ ὅτι, καὶ περιπαθέστερον νὰ ἦτον αὐτὸ τὸ αἴσθημα, ἠδύνατο καὶ νὰ τὸ ἀγνοῇ ὁ Ῥοδόλφος, ἡ μαρκεσία, ἀπὸ πικρίαν συναρπασθεῖσα καὶ ἀδικίαν, ἐθεώρησε τὴν Κε-

λαϊδήστραν ὡς ἀντεράστριάν της. Διηγέρθη ἡ ὑπερηφάνειά της εἰς τὴν συναίσθησιν, ὅτι καὶ ἄκουσα ἐταράττετο ἀπὸ μίαν ἀντίζηλον τοσοῦτον εὐτελῆ. Τὴν λέγει λοιπὸν μὲ τόνον ξηρὸν, πάντη ἀλλοῖον τοῦ προλαβόντος·

— Καὶ πῶς γίνεται νὰ σ' ἀφήνῃ ὁ προστάτης σου εἰς τὴν φυλακήν; Διὰ ποίαν αἰτίαν σ' ἔφεραν ἐδῶ;

— Κυρία μου... εἶπεν ἡ Μαριάνθη μετὰ δειλίας, ἐπειδὴ παρετήρησε τὴν μεταβολὴν τῆς φωνῆς τῆς κυρίας Δ'-'Αρβὶλλ, σᾶς ἐδυσαρέστησα;...

— Κατὰ τί δύνασαι νὰ μὲ δυσαρεστήσῃς; ἠρώτησεν ἡ μαρκεσία μὲ ἀγέρωχον ὕφος.

— Μὲ φαίνεται... ὅτι πρότητερα... μοῦ ὡμιλούσετε μὲ περισσοτέραν καλωσύνην, κυρία μου...

— Εἶδες ἐκεῖ! πρέπει, ὡς φαίνεται, νὰ μετρᾷ κἀνεὶς τοὺς λόγους του καὶ μὲ σέ; 'Αφοῦ ἔχω τὴν διάθεσιν νὰ σοῦ σταθῶ ὠφέλιμος... νομίζω ὅτι ἔχω καὶ τὸ δικαίωμα νὰ σ' ἐρωτήσω... νὰ μάθω τέλος πάντων...

Μόλις ἡ Κλημεντία ἐπρόφερε τοὺς ἀποτόμους λόγους αὐτοὺς, καὶ δι' αἰτίας πολλὰς μετεμελήθη. Πρῶτον, ἐπειδὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ γενναῖά της αἰσθήματα· καὶ δεύτερον, διότι ἐσκέφθη ὅτι ἐκφοβίζουσα τοιουτοτρόπως τὴν *ἀντεράστριάν* της δὲν ἐμάνθανε παρ' αὐτῆς οὐδὲν ἐκ τῶν ὅσων ἐπεθύμει. Καὶ ὄντως, ἡ πρότερον ἀπροσποίητος καὶ εὔπιστος φυσιογνωμία τῆς Κελαϊδήστρας, ἐκυριεύθη ἀμέσως ἀπὸ δειλίαν. Καὶ καθὼς τὸ φυτὸν ἐκεῖνο, τὸ κλεῖον τὰ εὐαίσθητα πέταλά του καὶ ἐν ἑαυτῷ συσπειρούμενον εὐθὺς καθὼς τὸ ἐγγίξῃ χεὶρ... οὕτω καὶ ἡ καρδία τῆς Μαριάνθης συνεπτύχθη μετὰ πόνου.

Διὰ νὰ μὴ διεγείρῃ λοιπὸν τὰς ὑποψίας τῆς πελατίδος της, ἡ Κλημεντία ἔσπευσε νὰ ἐπαναλάβῃ·

— Ὄχι· ἀληθινὰ ἀπορῶ πῶς ἐνῷ τοσοῦτον μ' ἐπήνεσες τὸν εὐεργέτην σου σ' ἀφήνει αὐτὸς εἰς τὴν φυλακήν... Πῶς, ἀφοῦ εἰλικρινῶς ἐπέστρεψες εἰς τὴν μετάνοιαν, νὰ σ' εὕρωσι τὴν νύκτα εἰς ἕνα περίπατον ὅστις σὲ ἦτον ἀπηγορευμένος καὶ νὰ σὲ συλλάβωσι;... Ἰδοὺ τὶ μὲ φέρει εἰς ἀπορίαν... Λέγεις ὅτι ἔχεις ὅρκον καὶ διὰ τοῦτο σιωπᾷς... ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ὅρκος εἶναι τοσοῦτον παράδοξος!...

— Κυρία μου, σᾶς εἶπα τὴν ἀλήθειαν...

— Τὸ πιστεύω ὅτι λέγεις τὴν ἀλήθειαν· φαίνεσαι καὶ ἀπὸ τοὺς λόγους σου καὶ ἀπὸ τὸ πρόσωπόν σου ὅτι δὲν εἶσαι ἱκανὴ νὰ ψευσθῇς· τὸ μυστηριῶδες μόνον τῆς θέσεώς σου ἐρεθίζει πολὺ τὴν ἀνυπόμονον περιέργειάν μου· καὶ ἰδοὺ διατὶ σὲ ὡμίλησα πρὸ ὀλίγου μὲ αὐστηρότητα. Ἔπταισα· εἶναι ἀληθὲς, καὶ σὲ ζητῶ συγγνώμην· ἐπειδὴ, μολονότι δικαίωμα τοῦ νὰ ζητῶ νὰ μὲ εἰπῇς τὰ κατὰ σὲ δὲν ἔχω ἄλλο παρὰ τὴν πρὸς τὸ νὰ σὲ γίνω ὠφέλιμος ἐπιθυμίαν μου, εὐηρεστήθης νὰ μὲ ὑποσχεθῇς ὅτι θὰ ἐκμυστηρευθῇς εἰς ἐμὲ ὅ,τι ποτὲ εἰς ἄλλον τινὰ δὲν εἶπες, καὶ πολὺ σὲ εἶμ' εὐγνώμων, πίστευσέ με, κόρη μου, διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην τὴν ὁποίαν μὲ χαρίζεις... Σὲ ὑπόσχομαι λοιπὸν, νὰ μὴ διαβιβάσω ποτὲ εἴς τινα τὸ μυστικόν σου... καὶ ὅλαις δυνάμεσι νὰ σὲ συντρέξω.

Χάρις εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν αὐτὴν, ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἐπανέκτησε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Κελαϊδήστρας. Ἡ ἄδολος κόρη ἤλεγξε μάλιστα ἑαυτὴν ὅτι κακῶς ὑπέλαβε τὴν προσβολὴν τῆς μαρκεσίας.

— Συγχωρήσατε, κυρία μου, εἶπε πρὸς τὴν Κλημεντίαν· ἔσφαλα ἴσως ὅτι ἀμέσως δὲν εὐχαρίστησα τὴν περιέργειάν σας...ἀλλὰ μ' ἐζητήσετε νὰ σᾶς εἴπω τ' ὄνομα τοῦ σωτῆρός μου...καὶ εἰς τὴν ἀνάπόλησιν αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος, ἀκουσίως μου, ἀπὸ τόσην θυμηδίαν ἐκυριεύθην!...

— Σ' ἐπαινῶ μάλιστα... αὐτὸ ἀποδεικνύει πόσον ἐξεύρεις νὰ εὐγνωμονῇς... Ἀλλὰ πῶς, κόρη μου, ἔφυγες ἀπὸ τοὺς τιμίους ἀνθρώπους πλησίον τῶν ὁποίων σὲ εἶχε συστήσειν... ὁ Κ. Ῥοδόλφος, βέβαια!... Καὶ πῶς ἔκαμες, ὡς λέγεις, ὅρκον;...

— Νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ, κυρία μου· νὰ μάθωσι κἂν ποῦ εἶμαι οἱ εὐεργέται μου καὶ νὰ μὴν ἀνησυχοῦν περὶ ἐμοῦ.

— Λέγε λοιπὸν, παιδί μου, σὲ ἀκούω.

— Πρὸ τριῶν μηνῶν περίπου, ὁ Κ. Ῥοδόλφος μ' ἐπῆρε καὶ μ' ἔστειλεν εἰς ἓν ἀγροκήπιον, τέσσαρας ἢ πέντε λεύγας ἀπέχον ἀπ' ἐδῶ.

— Σ' ἔστειλεν, ἢ σ' ἐπῆγεν ὁ ἴδιος;

— Ὁ ἴδιος... μ' ἐσύστησεν ἐκεῖ εἰς μίαν κυρίαν, καλλίστην καὶ σεβασμίαν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ὡσὰν μητέρα μου ἠγάπησα... Αὐτὴ καὶ ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου ἀνεδέχθησαν τὴν ἀνατροφήν μου, κατὰ τὴν ῥητὴν τοῦ Κ. Ῥοδόλφου ἐπιταγήν...

— Καὶ αὐτὸς ὁ κύριος Ῥοδόλφος ἤρχετο συχνὰ εἰς τὸ ἀγροκήπιον;

— Ὄχι, κυρία... τρεῖς μόνον φορὰς ἦλθεν εἰς ὅλον τὸ διάστημα καθ' ὃ διέτριβα ἐκεῖ.

Ἡ Κλημεντία ἐχαροποιήθη ὁπωσοῦν.

— Καὶ ὁσάκις ἤρχετο νὰ σὲ ἴδῃ... σὺ πολὺ θὰ εὐχαριστεῖσο εἰς τὴν θέαν του, πῶς;

— Ὢ! μάλιστα, κυρία μου, πολύ! Δὲν ἦτον ἁπλῆ εὐχαρίστησις· ἀλλ' ἕνα αἴσθημα εὐγνωμοσύνης μὲ σέβας ἡνωμένης καὶ θαυμασμὸν, προσθέσετε δὲ καὶ φόβον...

— Διατί φόβον;

— Ἀπ' ἐκεῖνον ἕως εἰς ἐμὲ... ἀπ' ἐκεῖνον ἕως εἰς τοὺς ἄλλους... τόση ὑπῆρχεν ἀπόστασις!...

— Ἀλλὰ ποίας τάξεως ἄνθρωπος ἦτο λοιπὸν αὐτός;

— Ἀγνοῶ ἂν αὐτὸς ὑπάρχῃ εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων.

— Ἀλλὰ μὲ εἶπες ὅτι ὑπῆρχεν ἀπόστασίς τις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων...

— Τὸ ὕψος τοῦ χαρακτῆρός του, ἰδοὺ, κυρία μου, τὶ τὸν καθιστᾷ ὑπέρτερον ὅλου τοῦ κόσμου... ἡ ἀνεξάντλητος γενναιότης του πρὸς τοὺς ὅσοι πάσχουν... ὁ ἐνθουσιασμὸς τὸν ὁποῖον ἐμπνέει πρὸς ὅλους... Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ κακοὶ ἀκούουν τ' ὄνομά του καὶ τρέμουν...ὅσον τὸν φοβοῦνται, ἄλλο τόσον καὶ τὸν σέβονται... Ἀλλὰ συγχωρήσατέ με, κυρία, ὅτι πάλιν ἐκτείνομαι περὶ αὐτοῦ... κάλλιον νὰ σιωπῶ... ὅ,τι καὶ ἂν σᾶς εἴπω

πάλιν ἀτελῆ ἰδέαν θέλω σᾶς δόσει, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει μᾶλλον νὰ τὸν λατρεύῃ κἀνεὶς ἐν σιωπῇ... Ἐμπορεῖ τις ποτὲ νὰ περιγράψῃ διὰ λόγων τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ!

— Ἡ παραβολὴ αὐτή...

— Εἶναι βλάσφημος, κυρία μου... Ἀλλ' ἁμαρτάνω ἄρά γε εἰς τὸν Θεὸν διότι συγκρίνω μὲ αὐτὸν μίαν ψυχὴν ἥτις μ' ἔδωκε τὴν συνείδησιν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ, ἥτις μὲ ἀνέσπασεν ἀπὸ τὴν ἄβυσσον... ἥτις τέλος πάντων μίαν νέαν μ' ἐχάρισε ζωήν;

— Δὲν σὲ κατακρίνω, κόρη μου· γνωρίζω πόσον εἶναι εὐγενεῖς αἱ ὑπερβολαὶ αὐταί. Ἀλλὰ πῶς ἀφῆκες τὸ ἀγροκήπιον ἐκεῖνο, ἀφοῦ ἦσο τόσον εὐτυχής;

— Δὲν τὸ ἀφῆκα θεληματικῶς μου, κυρία μου.

— Τίς λοιπὸν σ' ἐβίασε;

— Ἓν ἑσπέρας, δὲν εἶναι πολλαὶ ἡμέραι, εἶπεν ἡ Μαριάνθη, τρέμουσα ἔτι εἰς τὴν διήγησιν ταύτην, ἐπήγαινα εἰς τὸ πρεσβυτέριον τοῦ χωρίου, ὅτε μία κακὴ γυνὴ, ἥτις παιδίον μὲ κατεβασάνισε... καὶ ἕνας κακὸς ἄνθρωπος, ὁ συνένοχος αὐτῆς, ὅστις ἐνέδρευε μετὰ τῆς γυναικὸς εἰς λακκώδη τινὰ δρόμον, ἐχύθησαν ἐπάνω μου, καὶ ἀφοῦ μοῦ ἔφραξαν τὸ στόμα, μ' ἐπῆραν μαζῆ των εἰς ἓν ἁμάξι.

— Καὶ... ἐπὶ τίνι σκοπῷ;

— Ἀγνοῶ, κυρία μου. Οἱ ἅρπαγές μου ἦσαν, νομίζω, βαλμένοι ἀπὸ ἄλλους δυνατοὺς ἀνθρώπους.

— Καὶ ἔπειτα, ποῦ σ' ἐπῆγαν;

— Μόλις ἡ ἅμαξα ἤρχισε νὰ κινῆται, καὶ ἡ κακὴ γυνὴ, ἥτις ὠνομάζετο *Κουκκουβάϊα*, ἀνέκραξεν· — « Ἔχω βιτριόλι μαζῆ μου, διὰ ν' ἀλείψω τὸ πρόσωπον τῆς Κελαϊδήστρας καὶ νὰ μὴ γνωρίζεται εἰς τὸ ἑξῆς. »

— Τί φρίκη!... ταλαίπωρον παιδί!... Καὶ τίς σ' ἐλύτρωσεν ἀπ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον;

— Ὁ συνένοχος τῆς γυναικὸς ἐκείνης... ἕνας τυφλὸς, ὀνομαζόμενος *Δάσκαλος*.

— Σὲ ὑπερασπίσθη αὐτός;

— Μάλιστα, κυρία, μὲ ὑπερασπίσθη καὶ εἰς αὐτὴν καθὼς καὶ εἰς μίαν ἄλλην περίστασιν. Ἤρχησε λοιπὸν τότε μία πάλη μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Κουκκουβάϊας... Διὰ τῆς δυνάμεώς του, ὁ Δάσκαλος τὴν ἀναγκάζει τέλος πάντων νὰ ῥίψῃ ἐκ τοῦ θυριδίου τὴν φιάλην ἥτις περιεῖχε τὸ βιτριόλιον. Ἰδοὺ τὶ καλὸν μ' ἔκαμεν, ἐνῷ ἐξ ἄλλου μέρους συνήργησεν εἰς τὴν ἁρπαγήν μου... Ἦτον σκοτεινὰ, νύκτα... Μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, ἡ ἅμαξα ἐστάθη, νομίζω ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ ἥτις διατέμνει τὴν πεδιάδα Σαὶντ-Δενῆ· ἐκεῖ μᾶς ἐπρόσμενεν ἕνας ἔφιππος... — « Αἵ! φωνάζει, τέλος πάντων τὴν κρατεῖτε; — Ναὶ, τὴν ἔχομεν! — ἀπεκρίθη ἡ Κουκκουβάϊα, ἥτις ἔπνεε θυμὸν διότι δὲν ἠμπόρεσε νὰ μοῦ φθείρῃ τὸ πρόσωπον. — Ἂν τώρα θέλῃς νὰ τὴν στείλῃς εἰς τὸν διάβολον, ὑπάρχει ἕνας τρόπος καλός· τὴν ἐξαπλώνω κατὰ γῆς εἰς τὴν μέσην τοῦ δρόμου, καὶ

σύρομεν τὸ ἁμάξι ὥστε νὰ περάσῃ ὁ τροχός του ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι της...κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ φανῇ ὅτι ἐσκοτώθη ἐκ περιστάσεως.»

— Τὶ τρομερὰ πράγματα!

— Ἀλλοίμονον, κυρία μου, ἡ Κουκκουβάϊα ἦτον ἱκανὴ καὶ τοῦτο νὰ πράξῃ· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν ὁ ἔφιππος ἄνθρωπος τὴν ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν ἤθελε νὰ μὲ κάμουν κακὸν, ἀλλὰ μόνον νὰ μὲ κλείσωσι διὰ δύο μῆνας εἰς κάνένα μέρος ὅθεν νὰ μὴν ἐμπορῶ νὰ ἐξέλθω οὐδὲ νὰ γράψω εἰς κάνένα. Τότε ἡ Κουκκουβάϊα ἐπρότεινε νὰ μὲ ὑπάγουν εἰς ἑνὸς κάποιου *Κοκκινοχέρη*, ἔχοντος οἰνοπωλεῖον εἰς τὰ Ἠλύσια. Εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον ἐκεῖνο ὑπάρχουσι διάφορα ὑπόγεια, καὶ εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν νὰ μὲ κλείσωσιν. Ὁ ἔφιππος ἄνθρωπος ἐδέχθη τὴν πρότασιν· ἔπειτα μὲ ὑπεσχέθη, ὅτι ἀφοῦ μείνω δύο μῆνας πλησίον τοῦ Κοκκινοχέρη, ἔμελλε νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς τύχης μου, ὥστε νὰ καταστήσῃ αὐτὴν προτιμοτέραν καὶ ἀπὸ τὴν εἰς τὸ ἀγροκήπιον Βουκεβὰλ ζωήν μου.

— Παράδοξον μυστήριον!...

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔδωκεν εἰς τὴν Κουκκουβάϊαν χρήματα, τὴν ὑπεσχέθη καὶ ἄλλα ὅταν μ' ἐπάρῃ ἀπὸ τοῦ Κοκκινοχέρη, καὶ ἀνεχώρησεν ἀμέσως πλήξας τὸν ἵππον μὲ δύναμιν πολλήν. Ἡμεῖς ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πρὸς τὰ Παρίσια ὁδόν μας. Ὀλίγον πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸν φραγμὸν, ὁ Δάσκαλος στρέφεται καὶ λέγει πρὸς τὴν Κουκκουβάϊαν·— «Εἶπες νὰ κλείσῃς τὴν Κελαϊδήστρα εἰς ἕνα ὑπόγει' τοῦ Κοκκινοχέρη· ἐξεύρεις ὅτι αὐτὰ τὰ ὑπόγεια, ἐπειδὴ εἶναι πλησίον τοῦ ποταμοῦ, τὸν χειμῶνα γεμίζουν ἀπὸ νερόν!...Θέλεις τὸ λοιπὸν νὰ τὴν πνίξῃς;— Ναί· ἀπεκρίθη ἡ Κουκκουβάϊα.

— Θεέ μου! ἀλλὰ τί κακὸν ἔκαμες εἰς αὐτὴν τὴν βδελυρὰν γυναῖκα;

— Κακὸν κάνὲν, κυρία μου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς νεαροτέρας μου ἡλικίας δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ μὲ κατατρέχῃ... Ὁ Δάσκαλος λοιπὸν τὴν ἀπεκρίθη· — Δὲν θέλω νὰ τὴν πνίξουν, τὴν Κελαϊδήστρα· νὰ μὴ τὴν βάλωμεν εἰς τοῦ Κοκκινοχέρη.» — Ἠπόρησεν ἡ Κουκκουβάϊα, καθὼς κ' ἐγὼ, κυρία μου, ὅταν ἤκουσεν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον νὰ μὲ ὑπερασπίζεται. Τὴν ἐπῆρε τότε ἕνας φοβερὸς θυμὸς, καὶ ὤμοσεν ὅτι καὶ χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ Δασκάλου θὰ μὲ ὑπάγει εἰς τοῦ Κοκκινοχέρη.—« Ἂν ἠμπορῇς κάμε το, τὴν λέγει ὁ Δάσκαλος· Ἰδού· τὴν κρατῶ ἀπὸ τὸ χέρι· πλησιάζεις, ὅμως σὲ πνίγω κ' ἔξευρέ το.— Ἀλλὰ τί λοιπὸν θέλεις νὰ τὴν κάμῃς, ἀνεφώνησεν ἡ Κουκκουβάϊα, ἀφοῦ πρέπει διὰ δύο μῆνας νὰ γίνῃ ἄφαντος ἀπὸ τὴν γῆν; — Εὑρίσκομεν ἄλλον κάνένα τρόπον, εἶπεν ὁ Δάσκαλος· 'παγαίνομεν εἰς τὰ Ἠλύσια, στεκόμεθα πλησίον στρατιωτικοῦ τινος σταθμοῦ· ὕστερα τρέχεις μίαν στιγμὴν εἰς τὸ καπηλειὸ τοῦ Κοκκινοχέρη καὶ τὸν φωνάζεις· εἶναι μεσάνυκτα καὶ θὰ τὸν εὕρεις ἐκεῖ· τὸν 'παίρνεις μαζῇ σου· τοῦ δίδομεν τὴν Κελαϊδήστρα καὶ τὴν 'παγαίνει εἰς τὸν σταθμὸν, λέγων ὅτ' εἶναι μία κόρη τῆς Παλαιᾶς Χώρας ὁποῦ εὑρέθη μοναχὴ εἰς τὰ πέριξ τοῦ ἐργαστηρίου του. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τοιαῦται καταδικάζονται εἰς τριῶν μηνῶν φυλακισμὸν, ὅταν συλληφθῶσι πλανώμεναι εἰς τὰ Ἠλύσια, καὶ ἡ

Κελαϊδήστρα εἶναι ἐγνωσμένη εἰς τὴν ἀστυνομίαν, θὰ τὴν κρατήσουν, θὰ τὴν βάλουν εἰς τοῦ Λαζάρου, ὅπου θὰ εἶναι ὅλον τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ ἦτο καὶ εἰς τὸ ὑπόγει' τοῦ Κοκκινοχέρη. — Ἀλλ' ἡ Κελαϊδήστρα, ἀπήντησεν ἡ Κουκκουβάϊα, συγκατανεύει ποτὲ εἰς τοῦτο; Ἐκείνη, ἅμα παρουσιασθῇ εἰς τὸν σταθμὸν, θὰ εἰπεῖ ὅτι τὴν ἡρπάσαμεν ἡμεῖς, καὶ τότε τί γινόμεθα; Ἔπειτα, τὴν φυλακίζουν· καλά· ἀμὴ δὲν ἐξεύρει αὐτὴ νὰ γράψῃ εἰς τοὺς προστάτας της, καὶ ν' ἀνακαλυφθοῦν τὰ πάντα; — Ὄχι· εἰς τὴν φυλακὴν 'παγαίνει θεληματικῶς της, ἐπανέλαβεν ὁ Δάσκαλος, καὶ τὴν βάλλομεν τώρα καὶ μᾶς κάμνει ὅρκον ὅτι, ἐνόσῳ θὰ εἶναι εἰς τοῦ Λαζάρου, καὶ ἀφοῦ ἐξέλθῃ ἀκόμη, δὲν θὰ εἰπεῖ κάνενὸς τὰ διατρέξαντα, ἢ ποῖος ἦτον ὁποῦ τὴν ἥρπασεν, ἐπειδὴ τώρα σ' ἐμπόδισα τοῦ νὰ φθείρῃς τὸ πρόσωπόν της καὶ νὰ τὴν πνίξῃς εἰς τοῦ Κοκκινοχέρη, καὶ θὰ μοῦ χρεωστεῖ χάριν· ἂν ὅμως, ἀφοῦ κάμῃ ὅρκον νὰ μὴν εἰπῇ τίποτε, ἔπειτα μᾶς μαρτυρήσῃ, περνοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἀγροκήπιον Βουκεβὰλ διὰ πυρὸς καὶ μαχαίρας. » Ἀποταθεὶς ἔπειτα πρὸς ἐμὲ ὁ Δάσκαλος· — Τί λέγεις, μὲ εἶπε; μᾶς δίδεις τὸν ὅρκον αὐτόν; Τί προτιμᾷς καλήτερα; Γνωρίζω ὅτι, ἂν κάμῃς ὅρκον, ἐσὺ θὰ τὸν φυλάξεις.

— Καὶ ὡρκίσθης λοιπόν;

— Ὡρκίσθην, κυρία μου, φοβηθεῖσα μὴ κάμωσι κάνὲν κακὸν εἰς τοὺς εἰς τὸ ἀγροκήπιον Βουκεβὰλ προστάτας μου· ἔπειτα, καὶ τὸ νὰ μὲ βάλῃ ἡ Κουκκουβάϊα εἰς τὸ ὑπόγειον νὰ πνιγῶ μ' ἐφαίνετο πολὺ φρικτόν... Ἄλλος τις θάνατος μὲ ἤθελεν εἶσθαι ὑποφερτὸς, καὶ οὐδ' ἤθελα ζητήσει νὰ τὸν ἀποφύγω κἂν, ἀλλ' ὁ τοιοῦτος...

— Πῶς! ἄλλον τινὰ θάνατον δὲν ἤθελες ζητήσει ν' ἀποφύγῃς! εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν! ἰδέα ὀλεθρία! εἶπεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη θεωροῦσα τὴν Κελαϊδήστραν μετ' ἐκπλήξεως. — Ἀφοῦ ἅπαξ ἐλευθερωθῇς ἀπ' ἐδῶ καὶ ὑπάγῃς πάλιν πλησίον τῶν εὐεργετῶν σου, δὲν θὰ εἶσαι πάλιν εὐτυχής; Ἡ μετάνοιά σου δὲν θέλει τάχα ἐξαλείψει τὸ παρελθόν;

— Καὶ ἐξαλείφεται ποτὲ τὸ παρελθόν; λησμονεῖται αὐτὸ ποτέ; Καταστρέφει ποτὲ τὴν μνήμην ἡ μετάνοια; ἀνέκραξεν ἡ Μαριάνθη μὲ τοιαύτην ἀπελπισίαν, ὥστε ἡ Κλημεντία ἐῤῥίγησεν.

— Ἀλλ' ὅλαι αἱ ἁμαρτίαι τοῦ ἀνθρώπου ἐξαγοράζονται, παιδί μου.

— Καὶ ἡ ἐνθύμησις τῶν ῥύπων τοὺς ὁποίους ἔλαβέ τις... δὲν ἀποκαθίσταται μᾶλλον ἀλγεινοτέρα ὅσον ἡ ψυχὴ ἀγνίζεται, καὶ ἀνυψοῦται τὸ πνεῦμα; Φεῦ! ὅσον τις ἀναβαίνει ὑψηλότερα, τόσον ἡ ἄβυσσος ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξέρχεται φαίνεται βαθυτέρα.

— Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν εἰς σὲ ἡ ἐλπὶς, ὅτι δίδεται εἰς τὰ παραπτώματά μας συγγνώμη καὶ ἄφεσις;

— Οἱ ἄλλοι τὴν δίδουσιν ἴσως πρὸς ἐμέ...καὶ ἰδοὺ τῳόντι ἀπόδειξις ἡ καλοκἀγαθία σας· γνωρίζω ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἀπὸ τύψιν συνειδότος τυραννουμένη ἀπολαμβάνει τὴν τῶν καλῶν ἀνθρώπων συγκατάβασιν.

— Ἀλλ' αὐτὴ σεαυτὴν λοιπὸν δὲν θέλεις πώποτε συγχωρήσει;

— Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πιθανὸν ἀγνοοῦν... συγχωροῦν καὶ λη-

σμονοῦν τὸ τὶ ἤμην... Ἀλλ' ἐγὼ, κυρία, δὲν θέλω τὸ λησμονήσει ποτέ!

— Καὶ σ' ἔρχονται λοιπὸν ἐνίοτε ἰδέαι θανάτου;

— Ἐνίοτε! εἶπεν ἡ Κελαϊδήστρα μειδιῶσα μετὰ πικρίας. Ἔπειτα ἐπανέλαβε μετά τινα στιγμὴν σιγῆς· — Ἐνίοτε...μάλιστα.

— Καὶ ὅμως ἐφοβήθης μὴ φθείρῃ τὸ πρόσωπόν σου ἡ βδελυρὰ ἐκείνη γυνή· φαίνεται λοιπὸν ἐκ τούτου, ὅτι ἐμερίμνας καὶ περὶ τοῦ κάλλους σου, παιδί μου...διότι, βέβαια, ἡ ζωὴ ἔχει ἔτι θέλγητρα πρὸς σέ. Θάῤῥει λοιπὸν, θάῤῥει!...

— Τοῦτο ἴσως εἶναι ἀδυναμία τις φυσική· ἀλλ' ἂν εἶχα κάλλος, ὡς, κυρία μου, λέγετε, ἤθελα ν' ἀπέθνησκα προφέρουσα τ' ὄνομα τοῦ εὐεργέτου μου, ὄχι στερημένη τοῦ κάλλους μου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Δ'-Ἀρβίλλης ἐπλήσθησαν δακρύων. Μὲ τόσην ἁπλότητα ἐπρόφερεν ἡ Μαριάνθη τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις· οἱ ἀγγελικοί της, ὠχροὶ καὶ περίλυποι χαρακτῆρες, τὸ μελαγχολικόν της μειδίαμα, τοσοῦτον ἐσυμφώνουν μετὰ τῶν λόγων της, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ συμπεράνῃ τις ὁποῖος κατὰ βάθος ἦτον ὁ τῆς νέας αὐτῆς πόθος. Ἡ Δ'-Ἀρβίλλη, γυνὴ εὐαίσθητος ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, ᾐσθάνθη πόσον ὀλεθρία ἦτον ἡ ἐπίμων αὐτὴ τῆς Κελαϊδήστρας ἰδέα· τὸ

Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τὶ ἤμην.

Ἰδέα σταθερὰ, ἀδιάκοπος, ὅλον ἴσως κατακυριεύσουσα καὶ βασανίσουσα τὸν ἄθλιον τῆς Μαριάνθης βίον.

Ἡ Κλημεντία, αἰσχυνομένη ἐν ἑαυτῇ ὅτι πρὸς στιγμὴν εἶχε παραγνωρίσει τὴν πάντοτε ἀπροσωπόληπτον ἀποδειχθεῖσαν γενναιότητα τοῦ πρίγκιπος, ἐθλίβετο συγχρόνως καὶ ὅτι ὑπεχώρησεν εἰς αἴσθημα μωρᾶς ζηλίας κατὰ τῆς Κελαϊδήστρας, ἥτις ἐξεφράσθη οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ τὴν ἀφελῆ πρὸς ἕνα προστάτην αὐτῆς εὐγνωμοσύνην της. Τὸ παράδοξον δὲ εἶναι, ὅτι ὁ τῆς οἰκτρᾶς αὐτῆς δεσμωτίδος θαυμασμὸς πρὸς τὸν Ῥοδόλφον ηὔξησεν ἴσως ἔτι πλέον τὸν ἀπόκρυφον ἔρωτα ὃν ἡ Κλημεντία ἔτρεφεν ἐνδομύχως πρὸς ἐκεῖνον.

Διὰ νὰ φύγῃ τοὺς συλλογισμοὺς αὐτοὺς, — Ἐλπίζω, ἐπανέλαβεν, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς θὰ εἶσαι ὀλιγώτερον αὐστηρὰ πρὸς τὸν ἑαυτόν σου. Ἀλλὰ μὲ τὸν ὅρκον σου ἐγὼ ἀπορῶ! Καὶ λοιπὸν δὲν ἠθέλησες νὰ καταγγείλῃς ποτὲ τοὺς ἀχρείους αὐτοὺς οἵτινες σὲ ἥρπασαν;

— Μολονότι ὁ Δάσκαλος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτὴν τῆς ἁρπαγῆς, μὲ ὑπερασπίσθη δύο φοράς... καὶ ἰδοὺ διατὶ ἐφοβήθην μὴ φανῶ πρὸς αὐτὸν ἀχάριστος.

— Καὶ διὰ τοῦτο ἔκαμες ὅπως ἤθελαν;

— Μάλιστα... ἤμην τοσοῦτον πεφοβισμένη! Ἡ Κουκκουβάϊα ἐπῆγε νὰ εὕρῃ τὸν Κοκκινοχέρη· οὗτος ἐλθὼν μ' ἔφερεν εἰς τὸν σταθμὸν, καὶ εἶπεν ὅτι μὲ ηὗρεν ἀλιτεύουσαν εἰς τὰ πέριξ τοῦ οἰνοπωλείου του· ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ τὸ ἀρνηθῶ· μὲ συνέλαβαν λοιπὸν καὶ μ' ἔστειλαν ἐνταῦθα...

— Καὶ τώρα οἱ εἰς τὸ ἀγροκήπιον φίλοι σου θὰ εἶναι ἀνήσυχοι...

— Λυποῦμαι, κυρία, καθ' ὑπερβολὴν ὅτι, ἐκ τοῦ φόβου κυριευθεῖσα,

δὲν ἐσκέφθην ὅταν ἔκαμα τὸν ὅρκον ἐκεῖνον, ὅτι τοιουτοτρόπως ἐμποδιζόμην του νὰ τοὺς καθησυχάσω... Τοῦτο μὲ σπαράττει τὴν σήμερον...πλὴν πιστεύω ὅτι, διὰ νὰ τοὺς παρηγορήσω χωρὶς νὰ παραβῶ συγχρόνως τὴν ὑπόσχεσίν μου, δύναμαι νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ γράψετε εἰς τὴν κυρίαν Γεωργίαν, εἰς τὸ ἀγροκήπιον Βουκεβὰλ, νὰ μὴν ἀνησυχῇ τελείως περὶ ἐμοῦ· χωρὶς ὅμως νὰ τὴν εἴπητε ποῦ εὑρίσκομαι· τοῦτο ὑπεσχέθην ν' ἀποσιωπήσω.

— Αὐτὰ ὅλα, παιδί μου, ἀποβαίνουσι περιττὰ ἅμα ἐπιτύχω τὴν ἐντεῦθεν ἔξοδόν σου. Ἂν τοῦτο γίνῃ, αὔριον θὰ ἐπιστρέψεις εἰς τὸ ἀγροκήπιον, χωρὶς νὰ παραβῇς τὸν ὅρκον σου τελείως· οἱ φίλοι σου θὰ σὲ εἰποῦν μέχρι τίνος ἰσχύει μία ὑπόσχεσις ἥτις δίδεται ἀναγκαστικῶς.

— Πιστεύετε, κυρία, ὅτι χάρις εἰς τὴν καλοκἀγαθίαν σας... δύναμαι νὰ ἐλπίσω τὴν ἐντεῦθεν ταχεῖαν ἔξοδόν μου;

— Εἶσαι τοσοῦτον ἀξιαγάπητος, παιδί μου, ὥστε βέβαια θέλω τὸ ἐπιτύχει· καὶ δὲν μὲ μένει σχεδὸν ἀμφιβολία, ὅτι μεθαύριον θὰ ὑπάγεις νὰ παρηγορήσῃς αὐτοπροσώπως ἐκείνους οἵτινες σ' ἔχασαν.

— Ὦ! κυρία μου, πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὴν τόσην καλοκἀγαθίαν σας πρὸς ἐμέ;

— Ἔσο βεβαία, ὅτι ἐξακολουθοῦσα νὰ διάγῃς ὡς μέχρι τοῦδε διήγαγες μὲ ἀνταμείβεις... Λυποῦμαι μόνον ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ καὶ περὶ τοῦ μέλλοντός σου νὰ φροντίσω ἔπειτα· ἔχεις, βλέπω, ἄλλους προστάτας εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιφυλάττεται τὸ εὐτύχημα τοῦτο...

Ἐκεῖ, εἰσέρχεται ἡ κυρία Ἀρμάνδου ὅλη περίλυπος.

— Κυρία μαρκεσία, λέγει πρὸς τὴν Κλημεντίαν μετὰ δισταγμοῦ· πολὺ μὲ θλίβει ὅτι ἔρχομαι παρ' ὑμῖν ἄγγελος λύπης...

— Τί εἶναι; τί τρέχει;

— Ὁ Κ. δοὺξ Δὲ-Λυσηναῖ εἶναι κάτω...ἔρχεται ἀπὸ τὸν οἶκόν σας...

— Ἀλλὰ τί τρέχει;

— Ἀγνοῶ, κυρία μου· μίαν εἴδησιν λέγει ὅτι ἔχει νὰ σᾶς δώσῃ λυπηράν... ἀπροσδόκητον. Ἡ σύζυγός του τὸν εἶπεν ὅτ' εἴσθε ἐδῶ...

— Εἴδησιν λυπηράν!... εἶπεν ἡ κυρία Δ'-Ἀρβίλλ. Ἔπειτα αἰφνιδίως ἀνέκραξε μετὰ σπαραξικαρδίου φωνῆς·— Ἡ κόρη μου... ἡ κόρη μου... ἡ κόρη μου... ἴσως!... Ὦ, εἰπῆτέ μου, κυρία, εἰπῆτέ μου!...

— Δὲν γνωρίζω, κυρία μου...

— Ὦ! σᾶς παρακαλῶ, σᾶς παρακαλῶ, κυρία, δείξατέ με ποῦ εἶναι ὁ Κ. Δὲ-Λυσηναῖ! ἀνέκραξεν ἡ Δ'-Ἀρβίλλη ἐξερχομένη ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ ὑπὸ τῆς κυρίας Ἀρμάνδου ἀκολουθουμένη.

— Τὴν ταλαίπωρον μητέρα! φοβεῖται διὰ τὸ τέκνον της, εἶπε θλιβερῶς ἡ Κελαϊδήστρα ἀκολουθοῦσα τὴν Κλημεντίαν διὰ τῶν ὀμμάτων.

— Ὄχι, Θεέ μου, ὄχι·.. εἶναι ἀδύνατον! καθ' ἣν στιγμὴν ἦλθε νὰ φανῇ πρὸς ἐμὲ τοσοῦτον καλοκἄγαθος, τοιαύτη νὰ τὴν συμβῇ συμφορά! Θεέ μου, βοήθησον τὴν δυστυχῆ μητέρα!

. . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

ΦΙΛΙΑ ΔΥΝΑΣΤΙΚΗ.

Οδηγουμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Τέμπλου, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν αὐτοχειριάσθη ὁ Κ. Δ'-'Αρδὶλλ, περὶ τὰς τρεῖς μετὰ μεσημβρίαν. Ὁ Κ. Πιπελέτος, μόνος ἐντὸς τοῦ οἰκιδίου, ἀκάματος πάντοτε καὶ εὐσυνείδητος ἐπὶ τὸ ἔργον του, κατεγίνετο νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ ὑπόδημα τὸ ὁποῖον πολλάκις τὸν εἶχε πέσει ἀπὸ τὰς χεῖρας εἰς τὸν τελευταῖον καὶ αὐθαδέστατον τοῦ Καβριώνου ἀστεϊσμόν. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ σεμνοῦ θυρωροῦ ἦτο πολὺ πλέον μελαγχολικωτέρα παρὰ τὸ σύνηθες.

Αἰφνιδίως, ἀκούει φωνήν τινα ὀξεῖαν ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας τοῦ οἴκου ὀροφὰς καταβαίνουσαν· — Κύριε Πιπελέτε, ἀναβῆτε 'γλίγωρα, ἀναβῆτε· τρέξετε καὶ ἡ κυρία Πιπελέτου εἶναι κακά!...

— 'Αναστασία!... ἀνέκραξεν ὁ 'Αλφρέδης ἐγειρόμενος ἀπὸ τὸ κάθισμά του· ἀλλ' ἔπειτα πάλιν ἐκάθησε λέγων καθ' ἑαυτόν. — Εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον· τώρα εἶναι μία ὥρα ὁποῦ ἡ σύζυγός μου ἐκβῆκεν ἔξω! Καλά· ἀλλ' ἐμπορεῖ καὶ νὰ ἐπέστρεψε, καὶ δὲν τὴν εἶδα... Πρᾶγμα ὁποῦ γίνεται... σπανίως... ὅμως γίνεται.

— Καλὲ δὲν ἀναβαίνετε, κύριε Πιπελέτε! βαστῶ τὴν γυναῖκά σας μέσα εἰς τὴν ἀγκαλιά μου.

— Τὴν γυναῖκά μου μέσα εἰς τὴν ἀγκαλιά του! Καὶ ποῖος!...— εἶπεν ὁ Κ. Πιπελέτος ἀνεγειρόμενος διὰ μιᾶς.

— 'Ελᾶτε καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ ξεσφίγξω μόνος μου τὸ περιστήθιόν της! ἐπρόσθεσεν ἡ φωνή.

Ὁ λόγος οὗτος μαγικὴν ἀπετέλεσεν ἐπὶ τοῦ 'Αλφρέδου ἐνέργειαν· ἔγινε κατακόκκινος... ἐκυριεύθη ἀπὸ αἴσθημα αἰδοῦς παρθενικῆς.

— Κύρρρριε... ἀνεβόησε μὲ Στέντωρος φωνὴν, ἐξερχόμενος ἐν ἀμηχανίᾳ ἐκ τοῦ οἰκιδίου του — δὲν σ' ἔχω δι' ἕνα τίμιον, ἂν ξεσφίγξῃς τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα τῆς γυναικός μου· νὰ μὴν ἐγγίξῃς χέρι ἐπάνω της, καὶ ἀναβαίνω ἐγώ!... — Καὶ ὁρμήσας εἰς τὸ σκότος τῆς κλίμακος ἀφῆκεν ἐκ τῆς ταραχῆς του τὴν θύραν τοῦ οἰκιδίου ἀνοικτήν.

Μόλις αὐτὸς ἐξῆλθε, καὶ ἐμβαίνει μετὰ τάχους ἄνθρωπός τις· λαμβάνει ἐκ τῆς τραπέζης ἓν σφυρίον, πηδᾷ ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ διὰ τεσσάρων βελονῶν ὑπαρχουσῶν ἀνὰ μία εἰς ἑκάστην γωνίαν παχέος τινὸς χονδροχάρτου τὸ ὁποῖον ἐκράτει εἰς χεῖρας, ἐκάρφωσε τὸ χονδρόχαρτον εἰς τὸ βάθος τοῦ σκιεροῦ παστοῦ (ἀλκόβας) ὅπου ἔκειτο ἡ κλίνη τοῦ κυρίου Πιπελέτου, καὶ ἀμέσως ἔφυγε πάλιν. Ἡ πρᾶξις αὕτη μὲ τόσην ταχύτητα ἔγινεν, ὥστε ὁ θυρωρὸς, ἐνθυμηθεὶς τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν σχεδὸν ὅτι ἀφῆκεν ἀνοικτὴν τὴν θύραν τοῦ οἰκιδίου του, κατέβη πάλιν μετὰ σπουδῆς, τὴν ἔκλεισεν, ἐπῆρε τὸ κλειδίον, καὶ ἀνέβη ἐκ νέου

χωρὶς τελείως νὰ στοχασθῇ ὅτι πρὸ τούτου εἰσῆλθέ τις εἰς τὸ οἴκημά του. Μετὰ ταῦτα ἔσπευσε πάλιν ὁ Ἀλφρέδης εἰς βοήθειαν τῆς Ἀναστασίας, κραυγάζων ὅλαις δυνάμεσι· —Κύρρριε, νά με... νά με... Σ' ἐξορκίζω ἐπάνω εἰς τὴν τιμήν σου, νὰ μὴν... ἐγγίζῃς χέρι εἰς τὴν συμβίαν μου!

Ἀλλ' ὁ καλὸς καὶ ἄξιός μας θυρωρὸς ὤφειλεν ἀφ' ἑνὸς θαυμασμοῦ νὰ ἐμπέσῃ εἰς ἄλλον. Μόλις εἶχε διασκελίσει τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς κλίμακος, καὶ ἰδοὺ ἀκούει τὴν φωνὴν τῆς Ἀναστασίας, ὄχι ἄνωθεν καταβαίνουσαν, ἀλλὰ κάτωθεν, ἐκ τῆς αὐλῆς, ἀναβαίνουσαν. Ἡ παρ' ἄλλοτε διάτορος φωνὴ αὐτῆς ἀνέκραζεν·— Ἀλφρέδη! καλὲ μονάχο ἄφηκες τὸ 'σπίτι;... Ποῦ ἐπῆγες, καλέ;...Τὸν γέρο, μωρέ!

Ὁ Κ. Πιπελέτος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔφθανεν ἐπὶ τῆς πρώτης ὀροφῆς· ἀλλὰ πρὶν πατήσῃ εἰς τὸ ἔδαφος αὐτῆς ἔμεινεν ἀκίνητος, μὲ τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τὰ κάτω τῆς κλίμακος, τὸ στόμα κεχηνὸς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς, τὸν πόδα ἀνασηκωμένον.

—Ἀλφρέδη! ἀνεφώνησεν ἐκ νέου ἡ κυρία Πιπελέτου.

—Ἡ Ἀναστασία εἶναι κάτω...ἄρα δὲν ἔπαθε τίποτε· ἄρα δὲν ἔβαλε χέρι ἐπάνω της κανείς!...εἶπεν ὁ Κ. Πιπελέτος, πιστὸς εἰς τὴν λογικήν του. Καλά· ἀλλ' αὐτὸς λοιπὸν ὁποῦ μ' ἐφώναζεν...ὅτι θὰ τὴν ξεσφίγξει, ποῖος νὰ ἦναι;... κανένας ἀχρεῖος...ὁποῦ ἠθέλησε νὰ μοῦ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν;... Καλά· πλὴν τί συμφέρον ἔχει πρὸς τοῦτο;... Ἐδῶ, κἄτι πρέπει νὰ τρέχῃ...Νὰ ἰδῇς ὁποῦ...Ἄφες ν' ἀποκριθῶ πρῶτον εἰς τὴν Ἀναστασίαν καὶ ἀναβαίνω ἐγὼ ὕστερα, νὰ ἰδοῦμεν τὶ διάβολος...

Ὁ Κ. Πιπελέτος κατέβη μὲ ταραχὴν, καὶ ἰδὼν ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν σύζυγόν του· — Σὺ εἶσαι; τὴν λέγει.

— Νά τα πάλιν! ὄχι τ' αὐγό... ἐγὼ εἶμαι βέβαια.

—Ἄ... εἶσαι τοῦ λόγου σου· τὰ 'μάτια μου δὲν μ' ἀπατοῦν...

— Κύριε ἐλέησον, χριστιανέ μου! ἰδέ τον πῶς μὲ κυττάζει... ὡσὰν νὰ μὲ φάγῃ μὲ τὰ 'μάτια του...

— Βλέπεις ὁποῦ σὲ βλέπω;... καψογυναῖκα, πρέπει νὰ 'ξεύρεις ὅτι ἐδῶ τρέχουν πράγματα... πράγματα σοῦ λέγω...

— Τί πράγματα; Φέρ' ἐδῶ τὸ κλειδί· φεύγεις καὶ ἀφήνεις μοναχὸ τὸ 'σπίτι... Ἐγὼ ἐπῆγα ἐκεῖ ὅπου εἶναι τ' ἀμάξια ὁποῦ φεύγουν διὰ τὴν Νορμανδία· εἶχα μαζῇ μου τὸ *σεπέτι* τοῦ Κ. Βραδαμάντη ὁποῦ φεύγει ἀπόψε· ὅμως δὲν θέλει νὰ τὸ μάθῃ κανεὶς, καὶ διὰ τοῦτο, ἀντὶ νὰ στείλῃ τὰ πράγματά του μὲ τὸ Στραβοπόδικο τὰ ἔστειλε μ' ἐμένα... ἔχει δίκαιο ὁ ἄνθρωπος!

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ κυρία Πιπελέτου ἔλαβεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ συζύγου της τὸ κλειδίον, καὶ ἀνοίξασα τὸ οἰκίδιον προηγήθη αὐτοῦ. Μόλις τὸ ἀνδρόγυνόν μας εἰσῆλθε, καὶ καταβὰς ἐλαφρὰ ἐκ τῆς κλίμακος ἄνθρωπός τις, διέβη ταχέως ἔμπροσθεν τοῦ οἰκιδίου, χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ. Ὁ τὴν τοσαύτην προξενήσας ἀνησυχίαν εἰς τὸν Κ. Πιπελέτον ἦτον ὁ Καβριώνης.

Ὁ Ἀλφρέδης ἐκάθησε βαρέως ἐπὶ τῆς καθέδρας του, καὶ εἶπε πρὸς τὴν σύζυγόν του μετὰ συγκεκινημένης φωνῆς· — Ἀναστασία... ὡσὰν νὰ μὴν

ἧμαι εἰς τὰ σύγκαλά μου· κἄτι πρᾶγμα τρέχει ἐδῶ... κἄτι πειρασμός...

— Νάτα πάλιν... πειρασμός!... καὶ εἶναι 'σπίτι ὁποῦ νὰ μὴν ἔχῃ καὶ τὸν *ἔξω ἀπ' ἐδῶ* του, ἄ χριστιανὲ τοῦ Θεοῦ! Τί ἔχεις τάχατες!... λέγε νὰ ἰδοῦμεν... Καλὲ τί ἴδρως εἶναι αὐτός!... ποῦ ἦσουν;... τί ἔκαμες καὶ ἴδρωσες τόσον πολύ!... Στάζει... Κύριε ἐλέησον!

— Στάζω, βέβαια... ὡσὰν νὰ τό 'ξευρες... βέβαια καὶ πρέπει νὰ στάζω... ἔχω τὸ δικαίωμα βέβαια νὰ στάζω ἀπὸ τὸν *ἴδρωτα*... — καὶ ὁ Κ. Πιπελέτος ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ καθύγρου μετώπου του — Στάζω... ἀκούεις ἐκεῖ! Ἐγὼ τῆς λέγω ὅτι ἐδῶ κἄτι διάβολος τρέχει... νὰ μοῦ φωνάζῃς πρῶτα ἀπ' ἐπάνω... κ' ἔπειτα νὰ ἔρχωμαι καὶ νὰ σ' εὑρίσκω κάτω... στάζω βέβαια... δὲν εἶναι πράγματ' ἀκατανόητα αὐτά;

— Ὅσον καταλαβαίνω τίποτε ἀπ' αὐτὰ ὁποῦ μοῦ λὲς, τόσον καλὸν νὰ ἔχουν οἱ ἐχθροί σου! Μόνον... ἀνάθεμά τον διὰ Καβριώνης... ὁποῦ εἰς ὅλ' αὐτὰ εἶν' ἐκεῖνος ἡ αἰτία... κοντεύει νὰ σοῦ 'πιπιλίσῃ, χριστιανέ μου, τὸν νοῦν ἀπὸ τὸ κεφάλι σου... Ὁ τρισκατάρατος ἀλήθεια καὶ ἀλήθεια!... Ἀπὸ προχθὲς ὁποῦ σοῦ ἔκαμεν ἐκεῖνο τὸ κακὸ, σὲ βλέπω καὶ ἤλλαξες· τὸ πιστεύεις;... Κύτταξε δὰ νὰ μὴν χάσῃς καὶ τὸν νοῦ σου, καὶ ἄλλο πλέον δὲν μᾶς ἔλειπε.

Μόλις ἡ Ἀναστασία ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους, καὶ παράξενόν τι συνέβη ἐντὸς τοῦ οἰκιδίου.

Ὁ Ἀλφρέδης ἐκάθητο μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὴν κλίνην. Τὸ οἰκίδιον ηὐγάζετο αὐχμηρῶς διὰ τοῦ χειμερίου φωτὸς τῆς ἡμέρας καὶ δι' ἑνὸς λαμπτῆρος. Εἰς τὴν ἀμφίβολον λάμψιν τῶν δύο τούτων φώτων, ὁ Κ. Πιπελέτος, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σύζυγός του ἀνέφερε τ' ὄνομα τοῦ Καβριώνου, ἐνόμισεν ὅτι εἰς τὸν γνόφον τοῦ παστοῦ διέκρινεν ἐμφανιζομένην τὴν ἀκίνητον καὶ περιγελαστικὴν τοῦ ζωγράφου μορφήν.

Ἦτον ἀπαράλλακτος· μὲ τὸν μυτηρόν του πῖλον, μὲ τὴν μακράν του κόμην, μὲ τὸ ἰσχνόν του πρόσωπον, μὲ τὸ ὀξύ του γένειον καὶ τὸ μαγικόν του βλέμμα... Εἰς τὴν ἀρχὴν, ὁ Κ. Πιπελέτος ὑπέθεσε μὴν ἐθεώρει ὀπτασίαν τινὰ, καὶ ἔτριψε τοὺς ὀφθαλμούς του... Πλὴν δὲν ἦτον ἀπάτη τῆς ὁράσεως. Ἦτο πραγματικώτατον τὸ πρᾶγμα... Φρικῶδες θέαμα! σῶμα δὲν ἐφαίνετο... ἀλλὰ μόνον μία κεφαλὴ, τῆς ὁποίας τὰ σαρκώματα ἐπεδείκνυντο ζωηρότατα ἐντὸς τοῦ σκότους τοῦ παστοῦ.

Εἰς τὸ θέαμα τοῦτο, ὁ Κ. Πιπελέτος ἀνεστράφη διὰ μιᾶς εἰς τὰ ὀπίσω, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν· ἀνήγειρε τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὴν κλίνην, καὶ ἔδειξε τὴν τρομερὰν μορφὴν ἐκείνην διὰ σχήματος τοσοῦτον περιφόβου, ὥστε ἡ κυρία Πιπελέτου ἐθορυβήθη καὶ αὐτὴ, μ' ὅλην τὴν φυσικήν της *δυσκολοπιστίαν*, καὶ ἐστράφη νὰ ἴδῃ...

Ὀπισθοδρομεῖ τότε δύο βήματα, ἁρπάζει μετὰ βίας τὴν χεῖρα τοῦ Ἀλφρέδου, καὶ ἐκβάλλει κραυγήν· — Ὁ ΚΑΒΡΙΩΝΗΣ!!!

— Ναί!... εἶπεν ὁ Κ. Πιπελέτος μὲ φωνὴν βαθεῖαν καὶ ἄτονον, καὶ μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ κατάπληξις αὕτη τῶν δύο συμβίων μεγίστην ἐπροξένει τιμὴν εἰς

τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ καλλιτέχνου, ὅστις τῳόντι εἶχε θαυμασίως ζωγραφημένην ἐπί τινος ναστοχάρτου τὴν τοῦ Καβριώνου μορφήν. Ἀφοῦ δὲ παρῆλθεν ἡ πρώτη τῆς Ἀναστασίας ἔκπληξις, ὁρμητικὴ αὐτὴ ὡς λέαινα, ἐχύθη πρὸς τὴν κλίνην, ἀνέβη ἐπ' αὐτῆς, καὶ, ὄχι μολοντοῦτο ἄνευ ῥίγους τινὸς, ἀπέσπασε τὸ ναστόχαρτον ἐκ τοῦ τοίχου. Τὸ ἄλκιμον τοῦτο κατόρθωμα ἐστεφάνωσεν ἡ ἀμαζὼν, ὡς διὰ κραυγῆς ἀρειμανείου, μὲ τὸ ἀγαπητόν της ἐπιφώνημα·

—Ἔρρρρρι πάλι!...

Ὁ Ἀλφρέδης, κλειστοὺς πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς κρατῶν καὶ τὰς χεῖρας πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐκτεταμένας, ἔμενεν ἀκίνητος, κατὰ τὴν συνήθειάν του εἰς παρομοίας κρισίμους τῆς ζωῆς του περιστάσεις. Μόνη δὲ σφοδρά τις κίνησις σπασμωδικὴ τοῦ τρομπονοειδοῦς του πίλου ἐφανέρωνε διαλειπόντως τὸν ἐξακολουθοῦντα τῆς ψυχῆς του ἀγῶνα.

—Ἄνοιξε, καλὲ, τὰ 'μάτια σου, εἶπεν ἡ κυρία Πιπελέτου τροπαιοφόρος· δὲν εἶναι τίποτε... εἶναι *ζγουραφιὰ*, ψυχή μου, ζγουραφιά... ἡ μούρη τοῦ διεστραμμένου Καβριώνη, ζγουραφιστή!... Νά· παρατήρησε πῶς τὴν τσαλαπατῶ εἰς τὰ ποδάρια μου! —καὶ ἡ Ἀναστασία, εἰς τὴν ἀγανάκτησίν της, ἔῤῥιψε τὸ ὁμοίωμα κατὰ γῆς καὶ τὸ κατεπάτησε κραυγάζουσα. — νά! νά! νά! ὤχ! Νὰ μοῦ 'τύχαινεν ἔστι δὰ καὶ ζωντανὸς, πῶς ἤθελε νὰ θεραπευθῇ ἡ ψυχή μου νὰ μὴν τοῦ ἀφήσω ῥουθοῦνι! ῥουθοῦνι νὰ μὴν τοῦ ἀφήσω, τοῦ κακότροπου ἀλήθεια καὶ ἀλήθεια! — καὶ λαβοῦσα πάλιν χαμόθεν τὴν ζωγραφίαν· — Κύτταξέ τον τώρα πῶς τὸν ἔκαμα... κύτταξε!

Ὁ Ἀλφρέδης δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλ' ἐκίνησε μόνον ἀποφατικῶς τὴν κεφαλὴν, νεύων δῆθεν πρὸς τὴν συμβίαν του ν' ἀπαγάγῃ τὴν μισητὴν εἰκόνα.

— Εἶδες τοῦ λόγου σου ἀδιαντροπιά!... Καὶ νὰ βάλῃ ἐπάνω καὶ γράμματα... νάτα... κόκκινα γράμματα· *Ὁ Καβριώνης πρὸς τὸν ἠγαπητόν του φίλον Πιπελέτον, ἐπὶ ζωῆς*—ἀνέγνωσεν ἡ θυρωρὸς, παρατηροῦσα ἐπιμελέστερον τὸ ναστόχαρτον πλησίον τοῦ φωτός.

—Καλὰ λέγει, ὁ ἀπάνθρωπος... *ἐπὶ ζωῆς*... ὑπέλαβεν ὁ Ἀλφρέδης μετὰ μακρὸν στεναγμόν· τὴν ζωήν μου ζητεῖ νὰ καταλύσῃ... καὶ θὰ τὸ ἐπιτύχει ὡς τέλους... Εἰς τὸ ἑξῆς... καὶ ποῦ πλέον ἡσυχία!... ὅπου σταθῶ θὰ νομίζω ὅτι τὸν βλέπω ἐμπροσθά μου... μέσα εἰς τὰ 'μάτια μου... νύκτα ἡμέρα! Τὴν νύκτα, νὰ κοιμᾶται κανεὶς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς προσφιλοῦς συζύγου του καὶ νὰ θαῤῥῇ ὅτι τὸν κυττάζει ἕνας... ἀλιτήριος!... τὴν ἡμέρα, νὰ νομίζῃς ὅτι κάθε στιγμὴν τὸν ἔχεις ἀπ' ὀπίσω σου νὰ στέκεται μὲ τὸ σατανικόν του ἐκεῖνο χαμογέλασμα... καὶ ζωὴ εἶναι πλέον αὐτὴ ἡ ἰδική μου ζωή! Καλὲ Θεέ μου! Καὶ ποῦ! καὶ ποῦ!... καὶ τώρ' ἀκόμη... κ' ἐξεύρω ἐγὼ ἂν ἦναι ἀκόμη ἐδῶ! Ψάξε... κύτταξε... Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμη, διάβολε! σατανᾶ! ἔφυγες, ἢ ἀκόμη εἶσ' ἐδῶ;... ἀνεφώνησεν ὁ Κ. Πιπελέτος συνοδεύων τὰς ἀρὰς ταύτας διὰ κυκλικῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς, ὡς νὰ ἠρώτα τοὺς τοίχους καὶ τὸν ὑποκράββατον...

— Ἐδῶ εἶμαι, *ἠγαπητέ!*

Εἶπεν εὐνοϊκῶς ἡ ἐγνωσμένη τοῦ Καβριώνου φωνή.

Ὁ λόγος οὗτος ἐνόμιζέ τις ὅτι προήρχετο ἐκ τοῦ βάθους τοῦ παστοῦ, χάρις εἰς ἁπλούστατόν τι ἐγγαστριμυθικὸν τέχνασμα· ἐπειδὴ ὁ κατάρατος Καβριώνης ἵστατο ἔξωθεν τῆς θύρας τοῦ οἰκιδίου, ἀγαλλόμενος καὶ ἐκ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τῆς σκηνῆς ταύτης. Ἀφοῦ ὅμως ἐπρόφερε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, ἔκρινεν εὔλογον ν' ἀναχωρήσῃ πλέον· μολοντοῦτο θέλομεν ἰδῆ προσεχῶς ὅτι, καί τοι ἀπελθὼν, ἀφῆκε πάλιν εἰς τὸ θῦμά του νέαν ἀφορμὴν θυμοῦ, θαυμασμοῦ καὶ περισκέψεως.

Ἡ κυρία Πιπελέτου, γενναία πάντοτε καὶ σκεπτικὴ, παρετήρησεν εἰς τὸν ὑποκράββατον μὴν ἦναι κρυμμένος κἀνεὶς, εἶδεν ἔπειτα εἰς τὰς γωνίας, ἀλλὰ δὲν ἀνεκάλυψε ψυχήν· ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν, ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖ τίποτε. Ἐν τούτοις ὁ Κ. Πιπελέτος, ὡς κεραυνόβλητος ἐκ τοῦ συμβάντος, ἐπανέπεσεν εἰς τὴν καθέδραν του, ἀξιοθρήνητον ἀπελπισίας ἕρμαιον.

— Τίποτε, Ἀλφρέδη, δὲν εἶναι, εἶπεν ἡ Ἀναστασία, ἥτις πάντοτ' ἔκαμνε τὴν ἀτρόμητον· ὁ ἀχρεῖος ἦτο κρυμμένος ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύρα, κ' ἐνῷ ἡμεῖς τὸν ἐζητούσαμεν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, θὰ ἔφυγεν αὐτὸς ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὑπομονὴ πλέον· ὅμως, ἂν σοῦ τὸν πιάσω κάμμίαν ἡμέρα, ἔχω νὰ σοῦ τὴν κάμω!...μή σε μέλει! Ποῦ θὰ μοῦ 'πάγει!

Ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ ἰδοὺ ἡ κυρὰ Σεραφίνα, οἰκονόμος τοῦ Ἰακώβου Φεράνδου, εἰσέρχεται εἰς τὸ οἰκίδιον.

— Καλὸ 'ς τὴν κυρὰ Σεραφίνα, εἶπεν ἡ κυρία Πιπελέτου, ἥτις, θέλουσα νὰ κρύψῃ πρὸς τὴν ξένην τὰς οἰκιακάς της θλίψεις, ἔλαβεν ἀμέσως ὕφος χαρίεν καὶ εὐπροσήγορον — καὶ κἄτι ἕως ἐδῶ, ψυχή μου;

— Καλὲ δὲν μοῦ λέτε τί εἶναι αὐτὸ ὁποῦ ἐκρεμάσετε ἔξω τῆς θύρας σας;

— Τί πρᾶγμα;

— Ἡ σημαία, καλὲ, αὐτὴ ὁποῦ ἐβάλετε...

— Ἡ σημαία;

— Ναὶ, ἕνα μεγάλο χαρτὶ μαῦρο μὲ γράμματα ἐπάνω κόκκινα... Κύριε ἐλέησον! δὲν τὸ ἔχετε σεῖς κρεμασμένον ὑπεράνω τῆς ἔξω θύρας;

— Πῶς! ἔξω εἰς τὸν δρόμον;

— Εἰς τὸν δρόμον, βέβαια, ὑπεράνω τῆς θύρας τῆς αὐλῆς.

— Ἀδελφή μου, ἂν καταλαβαίνω τὶ μὲ λὲς, νὰ μὴν ἰδῶ Θεοῦ πρόσωπο... τί εἶναι πάλιν αὐτὰ, Ἀλφρέδη; δὲν μοῦ λὲς τοῦ λόγου σου;

Ὁ Ἀλφρέδης ἔμεινε σιωπηλός.

— Τωόντι ὁ κύριος Πιπελέτος θὰ ἐξεύρει τὶ δηλοῦν.

Ὁ Ἀλφρέδης ἐξέβαλεν εἶδος οἰμωγῆς ὑποκώφου, ἀνάρθρου, κινῶν τὸν τρομπονοειδῆ του πῖλον.

Ἡ παντομιμία αὕτη ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ Ἀλφρέδης συνῃσθάνετο ἑαυτὸν ἀνίκανον τοῦ νὰ ἐξηγήσῃ τι ἐκ τούτων πρὸς τοὺς ἄλλους, καθὸ ἀρκετὰ ἐπασχολημένος εἰς πλησμονὴν προβλημάτων πολὺ πλέον δυσεξηγήτων.

— Ἄφησέ τον, ἀδελφὴ, ὑπέλαβεν ἡ Ἀναστασία· τοῦ ἦλθε πάλιν ὁ συνηθισμένος του ῥευματισμὸς ἐπάνω εἰς τὴν ψυχὴ, καὶ μὴν ἐρωτᾷς!... Ἀλλὰ δὲν μοῦ λὲς τί πρᾶγμα εἶναι αὐτὴ ἡ σημαία ὁποῦ εἶπες;...μὴν εἶναι τοῦ ῥακοπώλου εἰς τὸ πλάγι;

— Καλὲ, τί ῥακοπώλου κάθεσαι καὶ λές; σὲ λέγω εἶναι ὑπεράνω τῆς θύρας σας, ἴσα ἴσα.

— Ἀστεΐζεσαι...

— Δὲν ἀστεΐζομαι τελείως· τώρα ἐνῷ ἔμβαινα ἐδῶ τὸ εἶδα· ἔχει ἐπάνω μὲ μεγάλα γράμματα· ΠΙΠΕΛΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΒΡΙΩΝΗΣ ΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΩΛΟΥΝ ΦΙΛΙΑΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ. *Ὅστις ἀγαπᾷ ἂς ἀπευθυνθῇ εἰς τὸν θυρωρόν.*

— Κύριε ἐλέησον!... καὶ τὰ ἔχουν γραμμένα... ὑπεράνω τῆς θύρας μας! Καλὲ, ἤκουσες, Ἀλφρέδη;

Ὁ Κ. Πιπελέτος ἠτένισεν εἰς τὴν κυρὰ Σεραφίνα μὲ ἀπορίαν· δὲν ἐκατάλαβε, δὲν ἤθελε νὰ καταλάβῃ οὐδὲν ἐκ τούτων ὅλων.

— Καὶ τὰ ἔχουν εἰς τὸν δρόμον; ἐπάνω εἰς μίαν σημαία; — ἠρώτησεν ἡ κυρία Πιπελέτου ἔκπληκτος εἰς τὴν νέαν αὐτὴν αὐθάδειαν.

— Ναὶ, σὲ λέγω· ἀφοῦ μόνη μου τὰ ἀνέγνωσα τώρα ἀκόμη. Εἶπα κ' ἐγώ· παράξενο πρᾶγμα! ὁ Κ. Πιπελέτος εἶναι, νὰ εἰποῦμεν, ὑποδηματοποιὸς, καὶ τώρα κηρύττει εἰς τοὺς διαβάτας μὲ τοιχοκολλητὴν εἰδοποίησιν ὅτι *ἔχει καὶ πωλεῖ φιλίαν* μαζῇ μ' ἕνα ἄλλον...τί θὰ εἰπεῖ αὐτό;...Αὐτοῦ κἄτι πρέπει νὰ τρέχῃ...ἄλλο τίποτε θὰ ἐννοοῦν. Ἀφοῦ ὅμως λέγει· *Ὅστις ἀγαπᾷ ἂς ἀπευθυνθῇ εἰς τὸν θυρωρὸν*, ἡ κυρία Πιπελέτου τώρα θὰ μοῦ ἐξηγήσει τὸ πρᾶγμα... Πλὴν τί ἔχει ὁ ἄνδρας σου; ἀνεφώνησεν αἰφνιδίως ἡ κυρὰ Σεραφίνα — ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι καλά...πιάσε τον καὶ θὰ πέσει ἀπὸ τὴν καθέδρα!...

Ἡ κυρία Πιπελέτου ἐδέχθη τὸν Ἀλφρέδην εἰς τὰς ἀγκάλας της ἡμιλειποθυμισμένον. Ἡ τελευταία αὕτη προσβολὴ ἦτο πολὺ σφοδρά· ὁ τὸν τρομπονοειδῆ πῖλον φορῶν ἔχασε σχεδὸν τὰς αἰσθήσεις· ἐπρόφθασε δὲ μόνον νὰ ὑποτραυλίσῃ·

— Ὁ ἀσυνείδητος! ὡς καὶ ἐτοιχοκόλλησε τ' ὄνομά μου!!

— Εἶδες ὅπου σὲ τὸ εἶπα, κυρὰ Σεραφίνα μου, ὁ Ἀλφρέδης ἔχει τὸν συνηθισμένο του ῥευματισμὸ ἐπάνω εἰς τὴν ψυχή...ἔρχεται καὶ αὐτὸ τὸ γουροῦνι καὶ τοῦ βάλλει τὰ ἑπτὰ καρφιά! θὰ τὸν ἀποθάνει ἕως τέλους τὸν ἄνθρωπο! Καλὰ καὶ μοῦ εὑρίσκεται μία σταλαγματιὰ ἀψινθόνερο.

Χάρις τῳόντι εἰς τὸ ἀλάνθαστον αὐτὸ ἰατρικὸν τῆς κυρίας Πιπελέτου, ὁ Ἀλφρέδης ἐπανέλαβεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς αἰσθήσεις· πλὴν, φεῦ! μόλις ἐπανήρχετο εἰς τὸ ζῆν καὶ ἰδοὺ νέα καὶ σκληρὰ προσβολή!

Ἡλικιωμένος τις ἄνθρωπος, κοσμίως ἐνδεδυμένος, καὶ φυσιογνωμίας τοσοῦτον ἀκάκου, ἢ μᾶλλον τοσοῦτον εὐήθους, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ παντελῶς ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ μεταχειρισθῇ εἰρωνίαν· τύπος τοῦ παρισιανοῦ *μυιοχάφτου*, ἤνοιξε τὸ κινητὸν καὶ ὑαλόφρακτον τῆς θύρας μέρος, καὶ εἶπε μὲ ὕφος σπουδαιότατον·

— Εἶδα ἐδῶ ἀπ' ἔξω γραμμένον· *Πιπελέτος καὶ Καβριώνης ἔχουν καὶ πωλοῦν φιλίαν καὶ ἄλλα εἴδη. Ὅστις ἀγαπᾷ, ἂς ἀπευθυνθῇ εἰς τὸν θυρωρόν.* Μὲ κάμνετε τὴν τιμὴν νὰ μὲ εἰπῆτε αὐτὸ τί σημαίνει; ἡ εὐγενεία σας δὲν εἶσθε ὁ θυρωρὸς ἐδῶ;

— Αὐτὸ τί σημαίνει!... ἀνεκραύγασεν ὁ Κ. Πιπελέτος μὲ βροντώδη φωνὴν, δίδων τέλος πάντων ἔξοδον εἰς τὴν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον κεκρατημένην ἀδημονίαν του· αὐτὸ, κύρρρρριε, σημαίνει ὅτι ὁ Κ. Καβριώνης εἶν' ἕνας ἀχαρακτήριστος!...

Ὁ *μυιοχάφτης*, εἰς τὸν ἀπροσδόκητον αὐτὸν κεραυνὸν, ὠπισθοδρόμησεν ἓν βῆμα.

Εἶδες τοῦ Ἀλφρέδου τὸ πρόσωπον κ' ἐκκοκίνισεν ὡσὰν τὸ μῆλον, ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν· οἱ ὀφθαλμοί του ἐξέδιδον φλόγας· προβαλὼν μέχρι τῆς μέσης του ἐκ τοῦ οἰκιδίου, καὶ στηρίξας τὰς δύο του σπασμωδικὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ κάτω χείλους τῆς κατὰ τὸ ἥμισυ ὑαλοφράκτου θύρας του, — Κύρρριε, ἀνέκραξε, πρὸς εἴδησίν σας ὅτι δὲν μὲ συνδέει κάμμία σχέσις ἐμπορικὴ μ' ἕνα τοιοῦτον ἀχαρακτήριστον ὡς τὸν Καβριώνην! πόσον μᾶλλον νὰ ἔχω καὶ τὴν παραμικρὰν φιλίαν!...

— Μάλιστα, κύριε...καὶ πρέπει κἀνεὶς νὰ ἦναι ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ χρωστοῦν τῆς Μιχαλοῦς, ὡσὰν ἐσᾶς,[1] διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ μᾶς κάμῃ μία τέτοιαν *ἐρώτησις*...Καὶ δὲν ἐντρέπεσθε καὶ ὅλα! — ἀνεφώνησεν ἡ δριμυτάτη κυρία Πιπελέτου, προθέσασα τὴν στρυφνήν της μορφὴν ὑπεράνω τοῦ ὤμου τοῦ συμβίου της.

— Κυρά μου, εἶπε παροιμιωδῶς ὁ μυιοχάφτης ὀπισθοπορῶν ἓν βῆμα· αἱ εἰδοποιήσεις τοιχοκολλοῦνται διὰ ν' ἀναγινώσκονται· τοιχοκολλᾶτε ἕνα πρᾶγμα, τὸ ἀναγινώσκω· εἶμαι ἐντὸς τοῦ δικαίου μου, ἐνῷ σεῖς δὲν εἶσθε ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ σας, λέγουσά μου μίαν αὐθάδειαν!

— Αὐθάδεια καὶ ἂν ἦσαι... παληάνθρωπε! ἀπήντησεν ἡ Ἀναστασία δεικνύουσα τοὺς ὀδόντας της.

— Εἶσαι μία κακοήθης!...

— Ἀλφρέδη, τὸ λουρί σου δός μου 'γλίγωρα... νὰ 'πάρω μέτρος τῆς μούρης του... νὰ τοῦ δείξω ἐγὼ τοῦ γέρο γάδαρου νὰ ἔρχεται εἰς τὴν ἡλικία του νὰ περιγελᾷ τὸν κόσμο!...

— Ἔχομεν καὶ ὕβρεις, ἐπειδὴ ἦλθα καὶ σᾶς ἠρώτησα τὶ σημαίνουν αὐτὰ ὁποῦ γράφετε καὶ ἐκθέτετε εἰς τὰ 'μάτια τοῦ κόσμου! πολὺ καλὰ, κυρά μου, ἔχομεν νὰ λογαριασθῶμεν εἰς τὸ δικαστήριον.

— Πλὴν, κύρρριε... ἀνέκραξεν ὁ ταλαίπωρος θυρωρός.

— Δὲν ἐξεύρω ἐγὼ πλὴν κύριε καὶ *ξεκύριε*, ὑπέλαβεν ὁ μυιοχάφτης· ἔχετε φιλίαν ὅσην θέλετε μὲ τὸν Κ. Καβριώνην· ἀλλὰ, τὶ διάβολο! μὴν τὸ τοιχοκολλᾶτε ἐνταυτῷ εἰς τὸν κόσμον! Τώρα σᾶς ἀποδεικνύω ἐγὼ ποῖος εἶναι ὁ γέρω γάδαρος!...

Καὶ ὁ μυιοχάφτης ἀπῆλθε πλήρης θυμοῦ.

— Ἀναστασία, εἶπεν ὁ Πιπελέτος διὰ φωνῆς περιλύπου· τετέλεσται! αὐτὸ θὰ εἶναι ὁ θάνατός μου...Κατήντησεν ὡς καὶ νὰ τοιχοκολλήσῃ εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἔχω μαζῇ του φιλίαν...ὁ ἀπάνθρωπος· καὶ ὁ κόσμος, βλέπεις, τὰ πιστεύει...Ὅμως, ἐδῶ πρέπει πλέον νὰ δοθῇ ἕνα τέλος...μ'

[1] Et il faut que vous soyez depuis long-temps en bocal, vieux cornichon que vous êtes, pour venir faire une telle demande.

ἔφερε πλέον ἕως εἰς τὸν λαιμόν...ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο μας πρέπει ἀφεύκτως νὰ χαθῇ! Νὰ ἰδοῦμεν!

Καὶ ὑπερνικήσας τὴν συνήθη ἀπάθειάν του ὁ Κ. Πιπελέτος, καὶ ἀπὸ γενναίαν ἀπόφασιν κυριευθεὶς, ἥρπασε τὸ ὁμοίωμα τοῦ Καβριώνου καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν θύραν.

— Ποῦ τρέχεις, καλὲ σύ;

— Εἰς τὴν ἀστυνομίαν... Θὰ πάρω τώρα καὶ τὴν ἀχρείαν αὐτὴν σημαίαν ὁποῦ ἐκρέμασε ἀπ' ἔξω, καὶ μὲ τὰς δύο αὐτὰς ἀποδείξεις εἰς χεῖρας, θὰ φωνάζω πρὸς τὸν ἀστυνόμον· Νὰ μὲ ὑπερασπισθῆτε! νὰ μ' ἐκδικήσετε! νὰ μὲ λυτρώσετε ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Σατανᾶ!

—Ναὶ, ναί! ἔτσι δά! κάμε καὶ τοῦ λόγου σου μία φορά! κινήσου ὀλίγο! Ἂν δὲν φθάνῃς νὰ ξεκρεμάσῃς τὴν σημαία, εἰπὲ τοῦ ῥακοπώλου νὰ σοῦ δώσῃ τὴν μικρὴν ἐκείνη σκάλα του. Νὰ ἰδῇ ἐκεῖνο τὸ γουροῦνι!... ὦ! νὰ τὸν εἶχα εἰς τὰ χέρια μου... νὰ τὸν τηγανίσω ζωντανό... Τόσους καὶ τόσους ἀναβάζουν εἰς τὴν λαιμητόμον, κ' ἕνα τέτοιον ἀπάνθρωπον τὸν καμαρώνουν. Χίλια κομμάτια ἔπρεπε νὰ τὸν κάμουν, τὸν ἀλιτήριον!

Ὁ Ἀλφρέδης ἔδειξε σπανιωτάτην μεγαλοψυχίαν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν.

—Ὄχι, εἶπεν, ὄχι· καὶ εἰς τὸ χέρι μου νὰ ἦτον, δὲν ἤθελα νὰ ζητήσω τὸ κεφάλι του· ὄχι ἕως αὐτοῦ!

—Ἀκούεις ἐκεῖ...ὄχι! Εἰς τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ἕνα τέτοιο *ἔκτωρμα* τῆς γῆς!... ἀνεφώνησεν ἡ σκληρὰ Ἀναστασία.

—Ὄχι, ἐπανέλαβεν ὁ Ἀλφρέδης· δὲν ἀγαπῶ τὸ αἷμα ποτέ· ὅμως ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσω νὰ τὸν βάλουν εἰς τὴν φυλακὴν διὰ βίου· ἄφευκτα· τοῦτο ἀπαιτεῖ καὶ ἡ ἀνάπαυσίς μου καὶ ἡ ὑγεία μου... ὁ νόμος χρεωστεῖ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησίν μου... ἀλλέως, ἀναχωρῶ ἐκ τῆς Γαλλίας... ἐκ τῆς ὡραίας μου Γαλλίας! ἀφοῦ... ἰδοὺ τί κερδίζει κάνεὶς ἐδῶ.

Καὶ ὁ Ἀλφρέδης ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἰκιδίου του ὡς περίλυπος ἥρως ἀρχαϊκῆς τινος τραγῳδίας.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

τοῦ

ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.

(Ἴδε συνέχειαν τοῦ μέρους Ε'. ἐν τῷ Β'. Τόμῳ).

* Κατὰ λάθος τυπογραφικὸν, ἀντὶ Η'. ὑπάρχει σημειωμένον Θ'.